

༡༡། །རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ནཱ་བ་ཐམས་ཅད་པའི་
ཐུགས་ཅན་ཀཱ་མ་བ་མི་བསྐྱོད་དོ་ཇི་བཞད་པའི་
གསུང་འབུམ་བཞུགས་སོ།།

།ཁོད་བཞི་བ།།
དགོངས་གཅིག་ཚཱ་དང་པོའི་འགྲེལ་བའི་སྒོར།

༼ མི་བསྐྱོད་ཀྱལ་བའི་གཞུང་བཟང་། ༽

༡༡། ༼ཀྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞུམ་བ་ཐམས་ཅད་པའི་
བྱུགས་ཅན་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེ་བཞད་པའི་གསུང་
འབུམ་པོད་བཞི་པ་བཞུགས་སོ།།

རྩ་ཞུམ་གྲས་ཀྱིས་བརྒྱུགས།

དཀར་ཆག

རྒྱལ་བ་འབྲི་གྲང་པ་ཁུ་དབོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་ལྟེན་པ་
ཚཱ་དང་ཚཱ་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་གཏམ་ཆེན་པོ་ཟབ་མོར་སྒྲོམ་པའི་
ནང་དོན་འཕྲུལ་པར་རོ་སྒྲོད་པར་བྱེད་པ་གྲུབ་མཐའི་སྤྱི་ཆིངས་ལྟེན་པ་༥༥
འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་གྲང་པ་ཆེན་པོའི་དམ་ཚཱ་དགོངས་པ་
གཅིག་པའི་ཚཱ་དང་པོའི་རྣམ་པ་ཤད་ཀམ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་མཁུན་པ་རབ་
གསལ་བཀའི་མེ་ལོང་མཚོག་ཏུ་འབར་བ་ལ་ལྟེན་པ་༧༠༥
དཔལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀམ་པ་མི་བསྒྲོད་དོ་རྗེའི་ཞབས་ཀྱིས་སྒྲོབ་པ་
འཇིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོའི་དབོན་མཁུན་རབ་ཀྱི་དབང་ཡུག་རིན་ཆེན་
རྣམ་རྒྱལ་ཚཱ་གྱི་གྲགས་པ་ལ་དམ་པའི་ཚཱ་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་བཤད་པ་
དབྱེས་པར་གནང་བའི་གསུང་རྒྱན་དང་པོར་སྒྲོབ་མ་དག་གིས་རེག་ཟིག་ཏུ་བྱས་
ཤིང་བྱིས་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལུང་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་

བདུད་ཅིའི་འདོད་སྟེར་གྲུབ་པའི་དབྱིད་ཐིག་གཞོན་ནུ་བདེ་བའི་ལང་ཚོ་གར་
དགུའི་སྒྲིག་པ་ཀུན་མཁྱེན་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ཡུང་པོ་བསྐྱལ་མི་འཛིག་བྱེད་ཅེས་
བྱ་བ་ཚོམས་དང་པོ་གཞན་འགྲེལ་དུ་མཛད་པ་ལྟེན་༡༥༥

རྒྱལ་བ་འབྲི་ཁུང་པ་ཁུ་དཔོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་
ཐར་པ་བཞུགས་སོ། །

འགྲན་གྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་སྤྱལ་
པའི་སྐྱེས་ཆེན་རི་སྟེང་བྱོན་པ་དེ་སྟེང་གྱི་ངོ་བོ་རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་མཉམ་པ་ལ་
ཡུག་འཛལ་ཏེ། རྒྱལ་བ་འབྲི་ཁུང་པའི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཅུང་ཟད་ཅིག་བརྗོད་
པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་བོས་ཏེ། མགོན་པོ་འབྲི་ཁུང་པ་སྐྱོབ་པ་འཛིག་
ཏེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོའི་དག་སྟོང་རིན་ཆེན་དཔལ་ཞེས་བྱ་བ་བོད་ཆེན་པོའི་
སར་སྐྱེ་འབྱུངས་ནས་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་བྱི་བྲལ་དུ་
བཞུགས་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅུང་གྱི་སྟོང་པོའི་དངོས་པོ་ལེན་པའི་སྤྱད་དུ་
གཤེགས་ཏེ། དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་
འཛིག་གི་ངོ་བོ་དཔལ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་རྩོམ་རྒྱལ་པོའི་ཞབས་སྤྱི་བོའི་རྒྱན་དུ་མཛད་
དེ། དྲང་སྟོང་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ཞིང་འདིར་སྤྱར་ཡང་
བསྟན་པ་གང་བྱི་མ་མེད་པའི་ལྷ་ཞལ། མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་གྱི་མཆོག་
བསྐྱེད་དུ་མེད་པས་ཉེ་བར་བརྒྱན་པ། གསེར་གཙོ་མའི་རང་བཞིན་བཟང་པོ་
ཡང་མོག་པོར་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་ཅན་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པའི་
རྒྱལ་བ་མོ་ཙམ་ཡང་འཛིན་པ་མི་མངའ་བ། ས་གསུམ་གྱི་སྤྲ་མ་གཅིག་ཤུ་པ།

མཉམ་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་ཚོས་ཀྱི་ལམོར་ལོ་མཐའ་ཡས་པའི་རྒྱལ་
ཐབས་སྐད་དུ་བྱུང་ཞིང་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རྒྱད་བྱང་ཚུབ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་
འཇམ་པོར་བརྟུལ་བས་སྤྱིད་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་ལྟུང་བའི་གོམ་སྟབས་
མཛེས་པ། འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྤུན་ཚོགས་མ་ལུས་
པས་སྒྱུམ་པོར་བགྱིས་པས་ཐོངས་པ་ཀྱུན་བཀྱོན་པའི་ས་ལས་འདས་ཏེ། འབྱོར་
པ་མི་འཛིག་པ་རབ་ཏུ་བརྟན་པ་རི་རྒྱལ་ལྟར་འགོད་ཅིང་། ཡོན་ཏན་གྱི་མཐའ་
གཏུགས་པ་མེད་པས་སྦྱེས་བྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་གང་གི་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་རྩལ་
དཔོགས་པའི་ཚད་མ་དང་མི་ལྟན་པ། མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཟག་པ་དང་བཅས་
པའི་རྒྱལ་ས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་གང་ཟག་མཆོག་དམན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་ཤེས་པ་ཀྱུན་དའི་འདབ་མ་ལྟར་དཀར་ཞིང་རྒྱས་པའི་སྤྱོན་མཚམས་ཀྱི་དབྱལ་
དབྱེས་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་བདུད་རྩི་འཁྱེད་ལྟར་འབྲེང་ལྟར་དཀར་བའི་མཛོད་ལུ་
གཡས་སུ་འཁྱེལ་བ་དང་བཅས་པས་སྦྱེ་བོ་ཀྱུན་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་དགའ་
བ་བསྐྱེད་པར་མཛད་པ། རིས་མེད་པའི་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་གཟིགས་པ་མི་
གནས་པའི་ནི་བ་ཆེན་པོས་ཟིམ་བུར་གཡོ་བའི་སྤྱོན་ལྷན་ལྟར་སྤོན་པའི་མདངས་
སྟོགས་མར་བྱེད་པ། བདེན་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་འགྲེལ་བའི་དབྲངས་མཐའ་
ཡས་པའི་བྱོན་ཡངས་པའི་ལྷགས་སྤྱ་མོའི་དོན་འཆད་པ་ལ་ཟུར་མི་བྱིན་པ་མིན་
པས་སྤབ་ལ་མཉམ་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་བྱབ་པར་བཀོད་དེ།
བཛོད་པ་ལ་སྦྱོས་བྱུང་དར་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པའི་ང་རོ་སྟན་པོས་བཟུང་

བར་འོས་པའི་གཏམ་ལ་རྣ་བ་སྒྲགས་ཏེ་གཏོད་པ་རྣམས་ངང་གིས་འདུ་བ། མུ་
མེད་པའི་སྒྲེ་བོ་ཀུན་དགའ་བར་བྱེད་པའི་ཆོམས་གསལ་པོར་སྟོན་ཏེ་བཏང་
སྟོམས་གྱིས་འཇུམ་པས་ཟབ་མོ་ལ་གཞིལ་བའི་སྒོ་འཛིན་། འོག་མེན་པའི་ལྷའི་
དབང་པོ་དབང་བསྐྱར་ལ་སོགས་པ་རང་འོད་དཔེར་བྱ་ལས་འདས་པ་ཡང་།
གང་གི་འོད་ཟེར་རྣམ་པར་འཛེར་བའི་དབུས་སུ་དུད་རེས་ལྟར་ལོག་པར་འགྱུར་
ཞིང་། བཞེངས་པ་དང་གཤེགས་པ་དང་བསྐྱོད་པ་དང་དགྱིལ་མོ་དགྱངས་མདུད་
པ་དང་གྲོལ་བ་ན་ནམ་མཁས་ཀྱང་སྒྲ་སྒྲ་གཙོར་དུ་སྒྲོགས་ཏེ་གཞལ་དུ་མེད་པའི་
སྒྲོགས་བཅུར་འགྲེལ་བ་ལྷོག་ལུང་བ་དང་། ལྷུང་ལྷུང་གི་བར་མཚམས་མེད་པར་
གཡོ་བར་མཛད་པ། གཏོང་བ་ཆེན་པོ་ལ་མངོན་པར་དབྱེས་པའི་ཐག་སོར་ཡོ་
བྱེད་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་གཞན་དུ་ཆུད་མི་ཟ་བའི་སྤྱིར་དུ་བ་
ལྟར་འགྲེལ་བས་དགེ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་མི་ལྷུང་བར་འཛིན་པ་དང་། ང་རྒྱལ་
དང་དྲེགས་པའི་ཉ་སུལ་ལང་ལོང་ཞི་བ་དང་དུལ་བར་བྱས་པའི་བྱིན་པ་རི་དྲགས་
ཨེ་ན་ཡའི་བྱིན་པ་ལྟར་སྟོམས་པར་ཕྲ་ལ་རྒྱུམ་པ་དང་། བསྐྱལ་བ་བགྱང་དུ་མེད་
པར་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་བཅུས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའི་ཞིང་དང་ལའོར་དང་སྐྱ་
ཚོ་དང་ཡོ་བྱེད་དང་ལང་ཚོ་དང་མཚན་དཔེ་ཡོན་ཏན་གཤེས་བྱའི་ཁོངས་སུ་ཟད་པ་
མེད་ཅིང་སུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་པ། བད་མ་སར་པའི་གོ་སར་ལྟར་གཙང་ཞིང་
གྲུང་པོར་གྱུར་པས་ཚུ་རོལ་སྤྲིད་པ་གསུམ་གྱི་གནས་སུ་མི་འོང་བ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་
རིགས་པ་ཟབ་མོའི་སྤྲན་ཆེན་པོའི་མཐུས་ཚས་ཐམས་ཅད་སྐྱ་མ་དང་གར་ལ་ལྟར་

ནམ་པར་རྒྱབ་སྟེ། རྟོང་པ་དང་ཞིབ་དང་བདེན་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རོག་དོན་པར་
མཛད་ནས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འབྲུལ་པའི་མིག་བརྒྱ་བ་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་
དུས་མི་འབྲུག་པ་འཛིན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོར་གྱུར་པས་
འཕགས་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་མ་ཚང་བ་མེད་པའི་སྲིད་ཐབས་ཐེག་པ་གསུམ་སོ་
སོའི་ཤེས་རབ་གྱི་འཇུག་པ་དང་སྦྱར་བའི་ཐོག་སྐལ་འབྱེད་པ་ལ་ལྷག་ཆད་ནོར་
བའི་ནོངས་པ་མི་བཞེས་པ། དུད་འགྲོའི་སྐྱེས་གནས་སུ་གཏོགས་པའི་དམན་
པའི་སེམས་ཅན་བདེ་འབྲས་ཟད་པ་ཐ་ཆད་ཀྱང་། གང་ལ་དམིགས་ནས་དགོ་
བའི་སློ་གྲོས་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ཐེར་འབུམ་གྱི་ཆར་གཤིག་པའི་ཆ་ཤས་
གཅིག་སྐྱེས་པ་ན། སྐད་གཅིག་དེ་ཉིད་ལ་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་ཚངས་པའི་རྒྱལ་པོ་
རྟོང་ཕྲག་མང་པོས་བསྐྱོར་བའི་སྐལ་བ་སྦྱིན་པ་ལ་ང་ཡི་བའི་དྲི་མ་དང་བུལ་བ།
དེ་ལྟ་བུའི་སྟན་གྲགས་ཀྱིས་གཏམ་ཆེན་པོ་དེ་མཐའ་གཏུགས་པ་མ་མཆིས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་མཐའ་ཡས་པ་རྣམས་སུ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་འཆལ་ཏེ་ཅོག་
དབྱངས་གཅིག་མགིན་གཅིག་ཏུ་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་པ་ཀྱན་ལ་སྦྲོགས་པར་
མཛད་དེ་རི་སྐད་དུ། མི་མཛེད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བར་སྒྲ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་པ་བྱ་བའི་དེ་བཞིན་བཤེགས་པ་
ཞིག་འགྲོ་བའི་སྒྲ་མར་བྱོན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་བརྟན་པ་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དུས་ལ་
བབ་པ་ན། སྤྱར་དེ་བཞིན་བཤེགས་པ་ཤུག་ཐུབ་པ་དེ་ཉིད་བོད་གངས་ཅན་གྱི་
ཁོད་འབྲི་སེ་བ་བྱང་ཚུབ་གྱི་གླིང་ཞེས་བྱ་བར་ཤུག་ཏེ་དགོ་སྒྲོང་རིན་ཆེན་དཔལ་

བྱ་བར་སྒྲུལ་ཏེ་འཁོར་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་གྱི་འདུས་པ་དང་པོར་ལས་མི་ཉུང་
བའི་དབུས་སུ་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པས་ཚས་གྱི་
འཁོར་ལོ་བསྒྲོར་བར་གསོལ་བ་འདེབས་གིང་། ཚས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་དོན་དམ་
རྣམ་པར་ངེས་པ་ཐེག་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་བསྒྲོར་བ་ལ་མི་གནས་པའི་བྱང་འདས་
གྱི་ཚངས་ཚུལ་གྱི་རྒྱད་ལེགས་པར་གྲོལ་བའི་ས་བཙུ་པའི་བྱང་ཆེན་གཤམ་གྱི་
འདུས་པའི་འདྲེན་པར་མཛད་ལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་དེའི་རྣམ་པར་ཐར་
པའང་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་གཤེགས་ཏེ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་
སྟོང་གི་རང་བཞིན་ཅན་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཙུ་གཉིས་ལ་གནས་པ། སྒྲུབ་པ་
ལ་ནན་ཏན་དུ་མཛད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱད་གྱི་འཁོར་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་ཁོ་ན་
ལ་འབད་པ་ལྟར་མཛད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་པ་རྣམ་པར་དཀར་བ་ལས་འཕེལ་
བའི་དུར་སྒྲིག་འཛིན་པའི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ས་གནི་འཁོར་ཡུག་དང་བཅས་པ་གང་
བའི་འོད་ཟེར་གྱི་བདུད་སྟེ་དབྱང་ཚོགས་མ་ལུས་པ་ཚོག་ཅིང་དུང་མི་བཟད་པར་
རྫོགས་སུ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་ལུང་སྟོན་པར་གདོན་མི་འཚལ་བའི་སྟོབ་
པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དངོས་སུ་ལགས་ན་དེའི་ཡོན་ཏན་
ནི་བདག་གིས་བརྟོན་པར་རྫོགས་པ་ཐོགས་ཏེ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་
ནམ་མཁའི་མཐའ་དབུས་ལྟར་ཟབ་རྒྱས་གྱི་འཛིངས་ལ་བདག་གིས་བསྟོད་ཚོག་
གི་ཚོན་རིས་འགོད་པར་མི་རྣམས་པའི་སྤྱིར་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཡང་
དག་པར་བསྟོད་དོ། འགྲན་ལྷ་མེད་པར་བཀྱར་རོ། །ཚད་མེད་པར་བསྟགས་

སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་སྐུ་ར་རིན་པོ་ཆེ་དེས་
མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་མ་ཞིང་འདིར་བསྟན་ཏེ། དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་དང་
བསྟན་པ་དེ་ཉིད་སྐབ་པ་པོ་རྣམས་ལྟེ། རེས་སུ་འཇུག་པར་ཁས་ལེན་པ་ཀུན་ཡང་
རྟོག་གི་ལ་མཛོན་པར་སྤེད་ཅིང་འཛིག་རྟེན་རྒྱུད་འཕེན་ཀྱི་གཏམ་གསང་བར་
བསྒྲིབས་ཏེ་རང་རང་གི་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ་འདོམས་གིང་། འཛིག་རྟེན་འདི་དང་
ཕྱི་མའི་ནོར་ཆེན་ཀུན་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཆོམས་རྒྱུན་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཆེ་རབས་
ཕྱི་མ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་ཅུང་ཟད་འཆལ་བའི་དོར། ཆ་ལུགས་དང་བྲུས་དང་
གཙང་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་ཚུལ་འཆོས་ནས་ཚུལ་འཆོས་ཀྱི་སྒྲིག་རྒྱུ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་
མཆོ་མཐར་འབྱེན་གྱི་ཐར་པའི་བྲུ་ཆེན་དུ་འབྱུལ་ཏེ་སྒྲིག་རྒྱུའི་འབྱུལ་ཞབས་ཀྱི་
མདུད་པ་དམ་པོས་བྱིས་པའི་སྐལ་བ་སྒྲོ་གཞོན་རུ་རྟག་འཛིན་གྱི་ཡིད་དམ་ཀན་
པོར་བཅིངས་ཏེ། ལྟ་བུའི་ཀྱི་ཕྱོགས་རིས་བརྒྱད་པའི་ཁ་འཛིན་ལ་སོགས་ལ་
བསྟན་པའི་རལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་བགྱི་བ་ལ་སྟིང་པོར་མཐོང་ནས་རང་
ཕྱོགས་ལ་ལྟག་པར་ཚུམས་པའི་གོ་ཆ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་པར་འཆོ་
བའི་མཆོན་ཆ་བཟུང་སྟེ་ཅོད་ལྟན་མཐར་བུག་པའི་དུས་ལ་བབ་པ་ན་སྐྱོབ་པ་
འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པར།
དམ་པའི་ཆོས་སྒྲ་ཞིང་སྐྱོད་པ། བཅས་གིང་འཛིན་པ། དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྟེན་
ཞིང་མཆོད་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ། རང་བཞིན་གྱི་དྲང་བ་དང་དག་པ། སྟིང་རྗེ་ཆེན་
པོའི་ཆོས་ཅན། རྟག་ཏུ་དབེན་པའི་སྐྱོད་ལུལ་གྱིས་གཞོལ་བ། དག་སྐྱོང་དོ་རྗེ་

འཛིན་པ་དག་སྒྲོང་ཀྱན་དགའ་རིན་ཆེན་ཞེས་བྱ་བའི་འཕགས་མཚོག་གཅིག་པུ་
པ། འགུན་ལྷ་མེད་པའི་སྟོན་པར་གྱུར་བ་ཞིག་དབུ་རུ་བྱང་གི་ཕྱོགས་འབྲི་སེ་བ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྒྲིང་སེང་གའི་ཁྱི་བཙུག་གསུམ་པར། བདུད་ཀྱི་སྒྲེ་པམ་པར་མཛད་
པའི་རྩོ་རྩེ་དྲག་པོར་ཁྲོས་པའི་དཀྱིལ་མོ་དགྲུངས་གཡོ་བ་མེད་པར་བཞད་པའི་
དཔའ་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱང་སྟེ། དེ་ཡི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་མཚོན་ན། སྒྱེ་བ་
དང་ན་རྒྱ་འཆི་བའི་སྒྲེ་ཚོགས་ལས་རིང་དུ་གྲོལ་གྲང་། སྒྲེ་དེ་ཉིད་ལ་ཞུགས་པའི་
ཁུར་སྒྱེ་བོ་པལ་པའི་མིག་ལམ་དུ་བཀོད་དེ། སྒྱེ་དགྲུ་ཡོངས་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་
མཛའ་སྟག་ཆེན་པོར་རྩུན་གྱིས་གྲུབ་ནས་གཞལ་དུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་སྤྱོད་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མགོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ཞུམ་པ་མི་མངའ་བ།
སྟགས་དང་སྟན་ཆེན་པོའི་རིག་པ། བཟེའི་གནས་རྣམ་པ་མང་པོ་ལ་སོགས་སྒྱེ་
དགྲུ་ལ་ཐར་པའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཐབས་མ་ལུས་པ་ལུན་སུམ་ཚོགས་
པའི་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཡ་མཚན་སྟོ་ཚོགས་པ་རི་སྟོད་མཆིས་པའི་
འབྲུང་ཁུངས་གཉིས་པ་མེད་པ། ལྟ་བུ་ཐ་དད་པའི་མདུད་པ་རྣམས་དགྲོལ་ཞིང་
གང་དང་གང་ལ་མོས་པ་སྟོ་ཚོགས་པའི་ངོར། ཉི་ལྷ་དང་ཚངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་
དང་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པར་རྩུ་འཕྱུལ་གྱི་ཕྱིར་ཞིང་། བདུ་གྱི་གདུང་བ་
མཐའ་དག་ལ་ནི་རྩིའི་མཚོག་དང་། བྲོ་འཆའ་བས་མནར་རོ་ཅོག་ལ་རོ་བྲོ་བའི་
ཕྱིར་བ་དང་། མཚོན་གྱིས་གཅོས་གིང་གཞུངས་པོ་ཅོག་ལ་རེག་བྱ་འཇམ་པའི་
བྱམས་པ་ལ་འགོད་པར་མཛད་ལ། འགྲོ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་གཞོད་པའི་སེམས་

མེད་པ་ལ་གཟུང་ནས་ཕྱི་ནང་གི་གཡུལ་ཆེན་པོར་མི་གཏོགས་པར་འཛིན་དུ་
འཇུག་སྟེ། སེམས་དཔའ་སྟོབས་པོ་ཆེ་དེས་ནི་འགྲོ་བ་མུ་མེད་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་
ཚུབ་གྱི་སེམས་ཁོ་ན་ལ་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུམ་ཞིང་འདུལ་བ་དང་དགའ་བ་བྱེད་
པ་འབའ་ཞིག་ལས་གཞན་དུ་མི་བྱང་བ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བསམ་
གྱིས་མི་བྱབ་པ་ནི་སྟོན་ན་དཔུལ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཞིང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་
པའི་བར་བསམས་བཞིན་དུ་ལུས་མཐའ་ཡས་ཤིང་དག་སྣ་ཆོགས་ལ་སེམས་ཀྱི་
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་གོ་འབྲམས་ཀླས་པས་འགོ་འོང་འཇུག་པ་མི་བྱང་བ། དེ་ཡང་གྲ་
གྱུའི་རང་ཚུལ་གྱིས་མ་ཡིན་ཏེ། ཟབ་མཐིང་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་འདོད་པའི་ལོངས་སྟོན་
པ་རྣམས་དང་། བསམ་གཏན་ལ་བསམ་གཏན་དུ་སྟོན་ཞིང་གཟུགས་མེད་པའི་
སྟོན་མཆེད་ལ་སྟེ་མཆེད་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ཡངས་པར་བསྟན་ཀྱང་བདུད་གྱི་
སྒྲགས་སུ་གྱུར་བའི་སྐབས་མི་སྟོན་པར། དཔེར་ན་འབར་བའི་མུང་པོ་མི་བཟད་
པ་དུ་ལོང་དང་བཅས་པའི་དབུས་ན། བད་མ་གསར་པའི་འདབ་མ་དང་གོ་སར་
དང་ཟེའུ་འབྲུ་དང་ལོ་འདབ་སྟོང་པོ་མ་ཉམས་པར་སྤང་ཕྱི་གཞོན་ནུའི་ཟེལ་པ་
དང་བཅས་ནས་འདུག་པ་ལྟ། ངོ་མཆར་གྱི་སྟོང་པོའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་སྟན་
ཡོན་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་སྟོན་ཏེ། སྟེ་བོ་
རིག་བྱའི་འདོད་པ་ལ་སེམས་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་གཟུགས་འཛོང་དུ་བསྐྱར་ཏེ།
འདོད་ཆགས་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱི་བྱངས་ནས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
འགོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གྲོང་མི་དང་དེད་དཔོན་དང་མདུན་ན་འདོན་དང་

གནའ་ཆེན་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་གཞོན་ནུ་དང་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་ནས་དབང་བསྐྱར་
བའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དཔུང་གི་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞིས་ལྷན་ཆགས་པར་གྱུར་ཏེ།
ཚུལ་དེ་དང་སྤྱོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཞགས་པས་དགྲིས་ཏེ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
ཚོས་ཀྱི་སྐྱར་རོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་དང་། དཔུལ་ཞིང་ཐོངས་པ་དག་ལ་འབྱུང་དང་
དབྱིག་དང་ནོར་བུ་དང་གོས་ལ་སོགས་པ་མི་ཟད་པའི་གཏོར་ཆེན་པོར་སྐྱབ་ཅིང་།
སྤྱོན་པ་དེའི་མཐུ་ལས་བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་ངང་གིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་ལ། གང་
དམན་པའི་གནས་ལ་ང་རྒྱལ་དང་ཁེངས་པའི་དྲི་མས་སྒྲགས་པའི་ཕྲག་དོག་གི་
མཆེ་བའི་དུག་རྒྱབ་མོར་འཛིན་པ་ལ། མཆོག་གི་གནས་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱེམས་པ་
ཡོངས་སུ་བཏང་བའི་སྤྱོན་ཆེན་པོའི་རྒྱས་པ་མངར་པོར་བསྐྱོན་པས་དྲེགས་པའི་
མཆེ་དུག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུལ་བར་མཛད་པ། ཀྱན་ནས་འཛིགས་གིང་དངངས་
ལ་སྒྲག་ཅིང་སྤྱི་བའི་སེམས་ཅན་གང་མཆིས་པ་རེ་རེའི་དྲུང་དུ་ཡང་མི་འཛིགས་
པ་སྤྱོན་པའི་གོལ་སྟབས་དང་། བར་ཆད་ཀྱི་ཕྱོགས་བསྐྱེགས་པའི་ཕྲག་རྒྱ་སྒྲ་
ཚོགས་པའི་རོལ་པ་སྤྱོན་ཏེ། མདུན་ན་མོར་རྟག་པར་འཆོ་ཞིང་གཞིས་པ།
མདོར་ན་འཛིགས་པ་སྤྱང་བ་དང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དུག་སྤྱད་བཟོ་
བའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོ་ནས་ལྷ་དང་སྤྱི་རོལ་པའི་དྲང་སྤྱང་མདོན་པར་གཤེས་
པ་ལྷས་དབང་འབྱོར་བ། དཀའ་བྱུབ་སྤྱོད་པས་ཚངས་པ་མཁྱེ་བ་ལ་ནན་ཏན་དུ་
སྤྱོན་པ་དང་། གཞན་ཡང་བྱན་དང་གཡོག་དང་ཞོ་གས་འཆོ་བ་དང་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་
བར་གནས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པའི་རྒྱལ་གྱི་ཀྱང་འགྲོ་བའི་ཡན་ལག་དུ་

མས་སེམས་ཅན་གྱི་ན་པ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མིག་འབྲས་ལྟོངས་པ་ནམས་ལ་སྤང་
བ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པར་རྣམ་པའི་སློ་མིག་ཀྱན་དགར་བྱེད་པ་གསལ་བར་བརྟེན་
ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སློན་པ་དང་གྲོལ་བ་དང་སློབ་མའི་ཆོགས་བསྟུ་བ་དང་། བསྟུ་
བའི་འབྲས་བུ་མཐས་མི་གཏུགས་པར་འཕེལ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི་སངས་རྒྱས་
བཙུམས་ལྟན་འདས་ལོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཟུང་བ་མིན་པ་དེས་ཀྱང་བརྟེན་
པར་དགའ་ན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྟོན། དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་
བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོས་མཆོད་སྦྲིན་གྱི་དགོ་བས་འགོངས་
པའི་རྩྭ་ཡང་མེ་ཏོག་དང་བདུག་པ་དང་སྟོས་དང་སྤེང་བ་དང་སྤྱེ་མ་དང་ན་
བཟའ་དང་གཏུགས་དང་སྒྲ་སྤྱེད་དང་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་འཕྲིང་ཟ་རམ་ཆར་དང་།
རྒྱལ་མཆོན་དང་བ་དན་དང་མལ་བྲི་དང་དར་གྱི་ལྷ་ལྷའི་རྒྱན་འཕྲུང་ལ་སོགས་པ་
རེ་རེ་བཞེན་གྲངས་ཀྱིས་མི་ལང་བ་དག་ཅིང་གསལ་ལ་སྤྱེད་དང་ཞེང་གི་རྒྱ་ཁྱོན་
གྱི་ཆོད་ཡོངས་སུ་དཔགས་པ་མིན་པ། དྲངས་ཤིང་འོད་ཟེར་སྣ་ཆོགས་སྟོབ་རྟིང་
པར་མི་འགྱུར་ཞིང་ནག་ལོག་གི་ཁ་དོག་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་དབྱིབས་མི་ལེན་
པ་རེ་རེ་ལས་ཀྱང་གྲངས་མེད་དུ་འཕེལ་ཞིང་མཁོ་བ་མིན་པའི་ཡོ་བྱད་དལ་བར་
མི་གནས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོད་དོ་ཅོག་འབྱོར་ཆོགས་དེ་སྟེད་ཀྱིས་བར་
མཆོམས་མེད་པར་བཀྲམ་ཞིང་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་པས་ཡོ་བྱད་དེ་དག་ཅི་
དགའ་བར་མཆོད་ཅིང་། དགེས་དགྲར་རོལ་བའི་ཆོམ་པ་ལུ་མེད་པ་དུས་རི་སྤིང་
བར་རྟག་པར་དམ་པའི་དབང་པོར་གྱུར་པ་ལས་རྣམ་པར་འབྱུལ་པ་ནི་དེའི་ངང་

ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཏེ། དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱང་རང་གིར་བཞེས་པ་ལས་མ་ཡིན་གྱི།
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྱུར་བའི་མཆོད་པས་བསྐྱབས་པའི་མཆོག་གིས་བདུད་ཅི་དེ་ནི་
འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཆོད་པའི་སྒྲོ་དང་། སེམས་ཅན་
མཐའ་ཡས་པ་ལ་གཏོང་བའི་སྒྲོ་དང་། སྤངས་ཡོན་གྱི་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་
ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་དང་། མི་འབྱུགས་པ་བཟོད་པའི་སྒྲོ་དང་། བརྟལ་ཐོད་པའི་དཀའ་བ་
ལོན་པ་བརྩོན་པའི་སྒྲོ་དང་། ཞི་བ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་འཇུག་པ་བསམ་གཏན་གྱི་
སྒྲོ་དང་། རོན་ལ་རྣམ་པར་ངེས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱེད་པ་གཤེས་རབ་གྱི་སྒྲོ་དང་།
སྤང་བ་ལ་རྣམ་ལུན་ཐབས་གྱི་སྒྲོ་དང་། ཚངས་གནས་དང་མཛོན་གཤེས་དག་པའི་
སྒྲོ་དང་། བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་རྒྱུད་མི་སྟོད་པའི་སྒྲོ་དང་། ཚོགས་རྣམས་པ་གཉིས་
ངོམས་པ་མེད་ལྟར་བའི་སྒྲོ་དང་། རྟོབས་དང་དབང་པོ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ལམ་
གྱི་སྒྲོ་དང་། བདེན་པ་བཞི་དང་རྣམ་པར་ཐར་པས་དགོས་དོན་སྐྱབ་པའི་སྒྲོ་དང་།
འགོག་པ་ཆེན་པོ་མཆོན་མ་ཆད་པའི་སྒྲོ་ལ་སོགས་གྱིས་སྤྱི་མོར་བྱེན་གྱི་བརྒྱབས་
ཏེ་འགྲོ་བ་ཇི་སྟེད་ལ་གཞུགས་པར་མཛད་དེ། བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་འཛིག་
ཏེན་ཆེན་པོའི་ཁ་ལོ་རང་དབང་དུ་བསྐྱུར་བ་ལ་ནི་སྤྱི་ཀྱང་མཆོན་མར་བཟུང་སྟེ་
གནས་གཤེས་དང་། གང་ཟག་ཆེ་གོ་ལ་ཆོས་དེ་གོ་དང་། རྒྱུད་སྒྱུར་ཚུལ་ཉེ་གོར་
བྱས་པ་ལ་སོགས་སྟེགས་རེ་བ་གཅིག་གིས་ནི་དེའི་ཆོད་གཞལ་བར་ཡང་མི་
བརྟུབ་ལ། དེ་ལྟར་དབྱུད་པར་བྱ་བ་རིག་པ་མིན་ཏེ། གང་གི་སེམས་ཅན་གྱི་
ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུན་པ་ཀྱན་ལ་མི་དམན་ཞིང་། ཀྱན་ལ་སྒྲུན་

པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་ཡང་མི་སྣང་བས། གང་ལ་ལེགས་པར་སྣང་བའི་
སྐྱོད་ཚུལ་སྟོགས་རེ་བ་ཡང་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ངོ་བོར་ཐེ་ཚོམ་དང་མ་བུལ་ལ།
གང་མི་ལེགས་པར་སྣང་བའི་སྐྱོད་ཚུལ་སྟོགས་རེ་བ་ཡང་སྐྱོད་ཚུལ་མི་ལེགས་
པའི་ངོ་བོར་ཐེ་ཚོམ་དང་བུལ་བའི་ཕྱིར། ཀུན་ཏུ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱེལ་མི་མངའ་བ་རྒྱུར་མཐོང་གི་སྒོ་དག་ནི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་མཚན་ཉིད་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་ཐོབ་པའི་སེམས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་དང་
ཆོ་རིགས་དང་འཁོར་དང་ལོངས་སྐྱོད་དང་གདུལ་བྱ་དང་། གནས་དང་ཆོས་དང་
བཙུན་མོ་དང་སྤྲིད་ཀྱི་ཚུལ་དག་ནི་བ་དང་དྲག་པོར་སྐྱོང་བ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཁོ་
ན་དང་། བྱིམ་པ་ཁོ་ན་དང་། བྱིམ་དུ་གནས་པ་ཤས་ཆེ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་
སྟོགས་རྩང་ཟད་འདྲེས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཤས་ཆེ་ལ་བྱིམ་དུ་གནས་པའི་
སྟོགས་རྩང་ཟད་འདྲེས་པ་དང་། ཡང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བྱིམ་པའི་སྐྱོད་པ་འདྲེས་
མར་ཆ་སྟོམས་ཏེ་གནས་པ་ལ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་གང་གིས་ཀྱང་སྒོ་བསྐྱར་མི་བརྟུབ་
ན། རྟོག་གེ་མི་བསྐྱེད་པ་ལལ་པའི་སྒོས་རིགས་པ་དང་གཟུ་བོར་དབྱེད་དེ་ཞེས་
སྟོགས་རེ་བའི་ཡིད་གར་མི་འབབ་པའི་གསང་བ་མྱད་དུ་བྱུང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོད་ཡུལ་
ཁོ་ནར་གྲུབ་ལ། མདོར་ན་མཚུངས་པ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷན་དེ་
ཉིད་ནི། དོ་རྗེའི་ལུས་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྤང་པོ་སྤྲིབ་བུལ་དུ་བྱས་པའི་མཚན་དཔེའི་
གཟི་འོད་ཅན་མཐོང་ན་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས་ལ་གྲུབ་པར་མཛད་ལ། གསང་

སྒྲགས་སྤྱན་མེད་པའི་ཡུག་རྒྱུའི་རྒྱས་བཅིངས་པའི་འགྲུར་ཁྱེད་སྒྲགས་སྤྱོད་ཡུག་
བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་བཞིའི་གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱིས་ས་བཅུ་གསུམ་གྱི་
ཐེམ་སྒྲས་ལ་འཛིག་ཏུ་བཅུག་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་མ་རྒྱུ་ཏུ་སྤྱུགས་ཀྱི་ཉིང་
ཁྱ། རྩེ་བཅུན་སྒྲམ་པོ་པ་དང་། དཔལ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་དང་། རྩེ་འཛིག་རྟེན་
གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་ལོའི་དབང་ཡུག་རྣམས་ཀྱི་འོད་གསལ་
བའི་རིམ་པ་མ་ལུས་བཞོག་ཟབ་མོའི་སྒོ་ནས་སྒྲལ་ལུན་གྱི་སྒྲོབ་མ་ལ་སྒྲད་ཅིག་
སྤུལ་བར་མཛད་པས་སྒྲུབ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེའི་སྒོལ་མ་ཉམས་པར་རྒྱལ་བ་འབྲི་
ཁྱེད་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅི་བས་བརྒྱ་སྟོང་བརྒྱུད་བར་འགྲུར་བ་དེ་སྟེད་ཀྱི་
བརྟན་པ་གསལ་བྱེད་ཅི་བས་སྟོང་པ་ཅན། གདུང་རབས་དྲི་བལ་གསེར་གྱི་མུ་
ཁྱེད་འགྲུར་བ་མེད་པ་འཁོར་མར་འབྱུང་བའི་རྟོགས་ལུན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་
ཡུག་བར་མ་ཆད་དུ་བྱོན་པའི་རྒྱལ་ཐབས་སྤྱན་མེད་པར་སྒྲོང་བ་ལ་རྩེ་འདྲི་པ་ལྟ་
བུ་ནི་དུས་གསུམ་དུ་འབྱུང་བར་དཀའ་ཞེས་སྟོན་པ་དང་ཞི་བ་ན་གནས་པའི་རྒྱུད་
ཚོད་སྤྱན་མེད་པ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་སྤྲུགས་ཅོར་དུ་སྒྲོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི།
དགྲུང་མི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ར་གསུམ་གྱི་བར་དུ་མཆོག་གི་སྤུལ་སྒྲུ་མཛད་དེ། རང་
གཞན་གྱི་སྦྱི་དགྲུ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བརྒྱུར་ཞིང་། བདག་གཞན་གྱི་
རྒྱུད་ལ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཟབ་ཅིང་མུ་མེད་པ་རྒྱས་པར་འདོད་དེ་དེ་
འབྲེལ་བ་ཐོགས་ཆད་ལ་ཀུན་ནས་འབྱུང་བའི་ཁོང་གཅོང་ཞི་བའི་དབྱེད་འཇམ་
པོ་བརྟན་ལ། དཀའ་སྤུབ་ལྔ་པ་དང་བྱི་དང་བ་ལང་གི་བ་རྒྱལ་ཁྱེད་དང་། ཉིང་

རེག་གི་ཆོ་ག་ལ་རིམ་གྱོར་བགྱིད་ཅིང་ཅོག་སྤར་འདུག་ནས་སེམས་ཀྱི་ཆོར་མ་
ཆོན་པོར་སྤྲུག་ནས་དྲག་ཤུལ་གྱི་དཔུང་རྒྱ་ཐབས་ཅན་ལོག་པའི་བསམ་སྒྱུར་དེ་
དག་གི་རབ་ཏུ་རྒྱོལ་བ་དང་། རང་རང་གི་སྒོག་སྒྲགས་ཀྱིས་མནའ་འདོར་དུ་
བཅུག་སྟེ་ཕྱིར་སྒྲོང་གི་ཡིད་དམ་ལ་འགོད་པའི་མཐུ་ཆེན་པོ་མངའ་བརྟེན་ཏེ། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཐུག་བཞི་པ་ལྷ་མ་དྲུལ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མ་ཨ་ཕྱི་
ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་ལ་སོགས་པ་ཞི་དྲག་གི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཡོན་ཏན་ཐིན་ལས་
མཐའ་ཡས་པ་མི་ཟད་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་མངའ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་འདི་ཉིད་
ཀྱིས་ཆབ་ཆོག་སྟན་གྱི་གདུབ་ཀོར་དུ་འབྲལ་བ་མེད་པར་བཟུང་ནས་རི་སྒྲིད་ནམ་
མཁའ་འཇམ་ཞིག་གི་བར་རྒྱལ་བ་འབྲི་བྱང་པའི་བསྟན་པ་ལྷ་དང་སྤྲུལ་མ་ཡིད་དམ་
དཔའ་པོ་མཁའ་འགོ་ཆོས་སྒྱུར་བསྐྱུངས་མ་དགོན་མཆོག་རྒྱ་མཆོའི་བྱིན་
བརྒྱབས་ལས་མི་ཉམས་པར་ཡོད་པ་འདི་ནི་སྒྲོབ་པ་ཀྱུན་དགའ་རིན་ཆེན་གྱི་
བཀའ་དྲིན་ལགས་པས། རྣམ་པར་ཐར་པ་འདི་ནི་ཆེས་ཆེ་བ་ལགས་སོ། དེ་ལྷ་
བུའི་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱང་མཁའ་བྱུང་གྱི་འགོག་པ་ཆེན་པོ་ལ་
སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། རང་དོན་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གཞན་དོན་དམ་པ་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་ནས་སྐྱེ་གདུང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་
ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རིལ་པོ་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ཡང་། སྤྱིར་སྤྱེད་ཐུ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡན་བདེའི་རྩ་ལག་ཏུ་གྱུར་བ་དང་། བྱང་པར་རྒྱལ་བ་འབྲི་བྱང་
པའི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་སོ་འཆལ་གྱིས་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ཞིང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་

འདི་ཉིད་ཉིལ་པོར་མཆོད་སྒོར་དུ་འཇུགས་རིགས་པས། སྐལ་བའི་ནོར་ཅན་
རྣམས་ཞིང་མཆོག་དམ་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསགས་སྤྱད་གི་ཡུལ་དུ་ནན་ཏན་མཛོད་
ཅས་ཁོ་བོ་སྤྲོའོ། དེ་ལྟར་སྒྱུབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོའི་
བསྟན་པ་ལ་བྱི་དོར་གྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་
འདི་ནི། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དཔོན་སྒྲོམ་པ་ཆེན་པོ་མགོན་པོ་རྒྱལ་མཆོན་པས་བདག་
ཀམ་པའི་མཆོན་གྱི་ས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་མི་བསྒྲོད་དོ་རྗེ་ལ་སྒྱུར་དགོས་ཞེས་
གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོར་ལེགས་པར་སྤྱར་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་སྒྱུར་བའི་དུས་ནི་རྗེ་
གོང་མ་ཀུན་དགའི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་གྱི་གདན་རབས་གཉིས་པ། སྒྱིར་སྒྱུ་པའི་གདུང་
རབས་བཙོ་ལུ་པ་རྗེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཤེས་
བྱའི་གནས་ལ་གསལ་བར་ལྟ་བའི་སྒྱུན་སྤྱི་བ་དེ་ཉིད་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུར་བབ་པ་ན་
སྒྲོས་པ་ཡིན་ལ། སྒྱུན་སྤྱི་དེ་ལ་ཡང་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་མངའ་ན། མཆོན་
དང་དཔེ་བྱད་སྤུན་སུམ་ཚོགས་པ། གསུང་གོང་ཁྱེར་བ་སྤྱི་བའི་སྐད་དུ་མི་སྤྱི་བ་
བསྟན་བཙོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལྟར་བཛོད་ཅིང་། སྤྲུགས་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་རང་
བཞིན་ཅན་འཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པ་བྲལ་བ། ར་རྒྱལ་ཞིང་
མཐོན་པོའི་སྒྲེམས་པས་དབེན་པ། རྒྱལ་སྤྱི་དང་མངའ་ཐང་གི་འབྱོར་པ་ལ་
སྤྲུགས་ངེས་པར་འབྱུང་ནས་གཅིག་ཏུ་དབེན་པ་ལ་གཞོལ་བ། འགན་འཐོང་དང་
རྒྱུ་མོའི་ཚིག་སྒྲངས་ཏེ་བརྒྱབ་སེམས་དང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེས་པ་ལ་མ་གཟིགས་
པ། རང་བཞིན་གྱི་མཛའ་བ་བཏན་པ། སྒྱེ་བོ་དམན་པས་གཤེ་སྤྱར་གྱི་ཡ་གད་

དུ་བྱས་ཀྱང་བཞིན་མི་འགྱུར་ཞིང་འཆོ་བའི་སེམས་མི་འཆར་ལ། གཡོ་དང་རྒྱ་
ཡིས་སྒྲེ་བོ་བསྐྱུ་བའི་རག་ཆོད་པ། མཆོད་པར་འོས་པ་ལ་གོང་མར་འཛིན་ཅིང་
བཤེས་སུ་བབྱུང་བ་ལ་ཁ་ན་མ་བོ་བ་མེད་པས་ཕན་འདོགས་པ། དམན་པའི་ས་
པ་ལ་བྱད་གསོད་ཀྱིས་ཡིད་མི་འབེབས་པ། དགུར་འཛིན་པ་ལ་འང་ཐུགས་ཀྱན་
ཏུ་སྟོམས་པ་སྟེ་སྒྲིམ་བུ་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་སྟོས་གཞལ་བ་དཀའ་བར་
སྒྲུང་ངོ། །འདིར་འབད་དགེ་བས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་སྟོབ་པ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་
གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་བྱུང་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག །ཅིས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཀུལ་
པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེས་མཛད་པར་སྒྲུང་ངོ། །

༄༅། །ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་
གཏམ་ཆེན་པོ་ཟབ་མོར་སྟོམ་པའི་ནང་དོན་
འབྲུལ་པར་ངོ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་གྲུབ་
མཐའི་སྒྲི་ཆིངས་བཞུགས་སོ། །

སྟེ། །རྒྱལ་པོལ་སྟོགས་ཞེས་ཉེར་མི་བབྱུང་། །པ་པོལ་སྟོགས་ཞེས་རིང་
མི་འཛིན། །སྟོགས་ལྷུང་མེད་པར་སྟོམས་པ་ཡི། །བརྩེ་ཆེན་ཐུབ་དབང་རྒྱལ་
གྱུར་ཅིག །བྱང་གི་སྟོགས་འདིར་ཆོས་མིན་པ། དམ་ཆོས་ལྟར་བརྟུན་འབྲམས་

གྲས་འགྱུར། །དེ་ཆེ་བཟོད་པར་མ་འཆལ་ཏེ། །བསྟན་ལ་བསམས་ནས་ངོ་
བསྟུང་སོགས། །མི་བྱ་གནས་ལྷགས་བཟོད་པར་བྱ། །བདག་ནི་བྱིས་པའི་དུས་
ཉིད་ནས། །དིང་སང་ཟབ་མོར་གྲགས་པ་ཡི། །ཆོས་ལྷགས་རྣམས་དང་དེ་འཛིན་
བྱེད། །སྦྱིས་བྱ་རྣམས་ལ་སྦྱོགས་ལྷུང་གིས། །ཚོངས་ཞེན་གྱི་ནི་མོས་པ་
ཡོད། །དེ་ཆེ་དེ་ཡི་ཆོས་གང་ཟག །ཀྱུན་ལ་བརྟག་དབྱུང་འདིས་པར་
བྱས། །དུས་དེར་དེ་ཡི་ཆོས་དང་ནི། །གང་ཟག་བཅས་པའི་སྦྱོན་ཡོན་
ཀྱོན། །གནས་ཚུལ་དོན་དང་མཐུན་པར་རྟོགས། །གནས་ཚུལ་དེ་ནི་རི་ལྟར་
ན། །སངས་རྒྱས་བསྟན་ལས་ཕྱིར་གྱུར་པའི། །པོན་དང་མུ་སྟེགས་འདྲ་ལ་
མིན། །དེ་ལྟའི་མཆན་ཉིད་མཐོང་བས་ན། །ཞེ་ནས་མོས་པ་ལོག་པར་
གྱུར། །དང་པོའི་ལོག་པར་མོས་པ་དེ། །ཆོད་མས་གསལ་ཚུལ་གཞན་རྣམས་
ལ། །བསྟན་ན་ཟང་ཟིང་ལ་གཞོད་པས། །དེ་སྐད་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་སྦྱོ་ཞེས་།ཟང་
ཟིང་གཉིར་བ་འགའ་ཡི་ཟེར། །པོན་ཀྱང་བདག་གི་བསམ་པ་ལ། །དད་ཅན་
ལོག་པར་བསྐྱུ་ཐབས་འདིས། །པོག་ནས་པོག་ཏུ་འདྲན་རྟོགས་པ། །པོང་དུ་
བབྱང་བར་མ་ཐུབ་སྟེ། །སྟོནས་གང་གར་སྟོང་ལྟར་། །དེ་ཆེ་གཞན་ལྷགས་
ངན་པ་རྣམས། །མི་དགག་བཏང་སྟོམས་བྱ་རིགས་ཟེར། །ཆོས་ལོག་བཏང་
སྟོམས་འཛོག་པ་ནི། །ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་བཤད། །ཆོས་མིན་ཆོས་ལྟར་
སྟངས་པ་ལ། །དམ་ཆོས་མིན་པར་མ་བཟོད་ན། །ཆོས་སྤང་པ་ཡི་སྟོག་འགྱུར་

ཞེས། །མདོ་རྒྱད་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པས་གསུངས། །དམ་ཚེས་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་
དུ། །ཁྱུང་ཆེ་བཏང་སྟོམས་འཛིག་མིན་ནམ། །ཞེ་ན་ཆེས་མིན་ཆེས་ཡིན་
པའི། །སྟོ་འདོགས་ཆོད་ཆེ་བཏང་སྟོམས་སུ། །འཛིག་དང་ལུས་པ་གང་སྤྲོད་
དེ། །ཐེ་ཚོམ་ཚད་མས་བསལ་ཟིན་ཏོ། །ཆེས་མིན་ན་ཡང་སྟོན་བརྗོད་
པས། །ནམ་སྟོན་སྟག་བསྐྱལ་མི་སྟུང་དམ། །ཞེ་ན་ཆེས་མིན་པ་ལ་ཡང་
། །བསམ་པ་ཀུན་དགྲིས་ཀུན་སྟོང་ནས། །སྟོར་བ་སྟོན་མིན་སྟོན་ཉིད་
དུ། །བརྗོད་ཅིང་མཐར་ཐུག་པ་རོལ་ལ། །གནད་བྱེད་ནམ་སྟོན་ཕྱི་འགྱུར་གྲང་
། །བྱམས་དང་སྟིང་རྗེས་ཀུན་བསྐྱང་ནས། །སྟོར་བ་སྟོན་ཉིད་སྟོན་ཉིད་
དུ། །བརྗོད་ཅིང་མཐར་ཐུག་རང་གཞན་རྒྱད། །སྟོངས་པའི་དྲི་མ་སེལ་ལུས་
པའི། །དགག་པས་བསོད་ནམས་ཐོབ་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་བརྟན་ལ་པན་
པར་གསུངས། །ཁ་གཅིག་ཟབ་མོའི་རྒྱད་མཐོང་ཆོ། །གལ་ཏེ་མོས་པ་མ་གྱུར་
ན། །ཆེས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ། །དྲན་པས་ལན་པར་གདམས་པ་
བཞིན། །འདིར་ཡང་དམ་ཆེས་ཉྱར་སྒྲུང་བ། །མཐོང་ཆེ་བསམ་མི་བྱབ་དྲན་
གྱི། །སྟོནས་ཆེས་སུ་ལེན་པ་ན། །ཉེས་མིན་ལེགས་པར་འབྱུང་ངོ་ཞེས། །དེ་
གཉིས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པས། །འདི་ལན་ཉེས་པ་བསྐྱེད་ཚུལ་བཤད། །དཔེར་
ན་ལྟ་ཆེན་པོ་ཡི་རྒྱད། །མཐོང་ཆེ་བསམ་མི་བྱབ་དྲན་གྱི། །སྟོནས་ལུང་དེ་ཆོད་
མ་སུ། །ཞེན་དེ་དངོས་སུ་ལེན་པ་ན། །ལུང་དོན་བྱེད་པོ་ཆོད་མ་ཡི། །སྟེས་སུར་
ཞེན་ནས་གྱས་བཏུང་ན། །ཤུགས་སུ་སྐྱབས་སུ་སྤངས་པ་ཡིན། །དེ་ཆོ་གཞན་གྱི་

སྟོན་པ་དང་། །བསྟན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར། །རང་གི་སྟོན་སོགས་སྐྱབས་
གནས་སུ། །བཟུང་བའི་དལ་བཅའ་ལས་ཆེར་ཉམས། །ཁ་གཅིག་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་
བྱེད་པོ། །ཀུན་གྲུང་སངས་རྒྱས་པ་དག་གིས། །བསྟན་དང་སྟོན་པ་ཡིན་སྟམས་
ནས། །འབྲུལ་ཕྱིར་སྐྱབས་གནས་འབྲུལ་པ་ཡི། །ཉེས་པ་དེ་ཡང་མི་འོངས་
ཟེར། །འོན་ཏེ་འབྲུལ་ཡང་འཇུག་ཡུལ་ལ། །མི་བསྐྱུ་ཐོབ་པར་བྱས་ན་ནི། །དེ་
ལྟའི་ཉེས་པ་མེད་ན་ཡང་། །འདིར་ནི་འབྲུལ་ལས་འཇུག་པའི་ཡུལ། །མི་ཐོབ་
ཕྱིར་ན་སྟོན་སྟོང་འབྲུལ། །མདོར་ན་བདག་ནི་ལོག་འཛོའི་ཕྱིར། །རྩུབ་རྒྱབ་
རྩུབ་གྱིས་མ་བསྟོན་བས། །རྩུབ་མས་གཤེ་ཡང་བཟོད་པར་འོས། །ད་ནི་ཐར་པ་
འདོད་པ་དག །ཡང་དག་ལྟ་བ་གཅིས་པའི་ཕྱིར། །ལྟ་ལ་ནོར་པ་མཆིས་པ་
འགའ། །འབྲུལ་པ་ཉིད་དུ་ངོ་སྟོན་གདབ། །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པ་དག་
གི །སྒྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་བཞི་པོ་ལ། །རང་རང་དབུ་མར་འདོད་པ་ཡི། །སྒྲུབ་པའི་ལྟ་
བ་བཞི་རུ་ཡོད། །ལྟ་བ་དེ་བཞིར་མ་གཏོགས་པའི། །ལྟ་དེ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིས་
སྟོང་། །ལྟ་ཡུལ་དེ་ཡང་གངས་ཅན་པ། །མཐུན་པར་འཁོར་འདས་བྱེད་པོ་
ཡི། །སེམས་ཉིད་དེར་ནི་ལྟ་བྱེད་ལོ། །འཆིང་གྲོལ་བྱེད་པོ་སེམས་ཉིད་
དུ། །སངས་རྒྱས་པ་ཡི་ལྷགས་ལ་མིན། །ངོ་མཚར་ལུ་སྟེགས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་
ཅན་འགས་སྟོགས་ཞེས་གྲགས། །ལས་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་སེམས་ཡིན་པས། །དེ་ལ་
བྱེད་པོའི་ཐ་སྟོན་ཞིག །སྐྱར་ཕྱིར་ཕྱི་པའི་ལྷགས་མིན་ལོ། །སྟོང་བྱེད་ཡིན་པས་
བྱེད་པོ་ཡི། །བདེ་དོན་སྦྱོར་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ། །ལས་ཀྱི་བྱེད་པོ་སེམས་ཡིན་

བས། །འཆིང་གོལ་བྱེད་པོར་སེམས་འགྱུར་ན། །མ་ཁྱབ་ལ་སོགས་སྒྲིན་གསུམ་
 གནས། །རྟ་པོ་དེ་ཡང་བོད་འགའ་ཞིག །སྤང་སྤྱོད་འགག་མེད་ལྷན་གྲུབ་
 བའི། །ད་ལྟའི་ཤེས་འདིས་བལྟས་པའི་ཆོ། །བལྟ་བྱའང་ད་ལྟའི་རང་རིག་
 ལོ། །ད་ལྟ་ཤེས་པས་རང་མཚན་པ། །རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བསྐྱེད་ལྷན་གྲུབ་མིན། །ཡོད་
 གྱིར་མི་འགག་ཏྲག་པར་མིན། །ད་ལྟའི་ཤེས་གྱིས་ད་ལྟའི་ཤེས། །བལྟར་སྒྲོམ་
 བལྟ་བྱ་བལྟ་བྱེད་ཀྱང། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་གྱི་རང་རིག་མིན། །དེ་ལྟར་བལྟས་པའི་
 ལྟ་བ་ཡང་། །དབང་ལྷན་ཆེན་པོར་གྱུར་ཁ་ཅིག །གཤེས་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་བཞིན་
 དུ། །གདངས་ནི་འགག་མེད་འཆར་བ་མིན། །གདངས་ཀྱི་འགག་པ་མེད་པ་
 དེ། །སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྩལ་དུ་ཤར། །ཤར་བ་དེ་ཡང་གཤེས་ཉིད་ཀྱི། །སྤྱོད་
 ཉིད་རང་དུ་འཇུག་པས་ན། །སྤྱོད་ཉིད་སྤྱིང་རྗེ་སྤྱང་སྤྱོད་དགའུང་འཇུག་བྱག་ཆེན་
 བལྟ་བ་ལོ། །སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྐྱེ་བ་ལྟ། །འཆར་བ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་མེད་སྐྱེ་
 བ་ལ་ལྟོས་ནས། །སྐྱེ་མེད་སྐྱེ་བར་སྐྱེ་ཞེན། །ལྟོས་བཅས་ཕྱིར་ན་རང་བཞིན་
 ཀྱི། །མ་གྲུབ་ཕྱིར་ན་སྐྱེས་ཙམ་ཡང་། །མི་སྤྱིད་དེ་ཕྱིར་སྐྱེ་མེད་ནི། །སྐྱེ་བའི་ངོ་
 བོར་ག་ལ་འཆར། །དབུ་མ་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དང་། །མི་སྐྱེ་ལ་སོགས་ཀྱང་རྫོབ་
 ཆོས། །རི་སྤྱིད་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་ན། །འཇིག་རྟེན་དང་ནི་བསྐྱར་བཅས་
 ལུགས། །ཐད་སོར་འཇོག་པ་མ་གཏོགས་པ། །སྐྱེ་མེད་སྐྱེ་བར་ཁས་ལེན་
 སོགས། །བདེན་གཉིས་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། །ཞལ་གྱི་བཞེས་པའི་
 གནས་སྐྱབས་མེད། །སོ་སྐྱེའི་རྣམ་ཤེས་གསལ་བའི་ཆ། །འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་

སྒྲིང་རྩེ་ཆེར་། །འཆར་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་པའམ། །ཐ་དད་ཚུལ་གྱིས་འཆར་བ་
ཡིན། །དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་ནི། །ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གཅིག་མི་
སྤྲིད། །གཉིས་པ་ཐ་དད་འབྲེལ་ཡོད་དམ། །འབྲེལ་མེད་གང་གིས་འཆར་བ་
ཡིན། །དང་པོ་ལྟར་ན་ནམ་ཤེས་དང་། །ཡེ་ཤེས་ཐ་དད་དེ་བྱུང་གི །འབྲེལ་
མེད་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་། །རྟ་ལ་བ་ལང་ཅིས་མི་འཆར། །གཤིས་གྱིས་མ་
འགགས་མ་སྐྱེས་པའི། །སྟོང་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་དེ་དང་། །གདངས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་
རིགས་འདྲ་ཡང་གནས་སྐབས་འགག་མེད་འདུས་བྱ་གཉིས། །ཟུང་འཇུག་
གཅིག་པ་ཉིད་སྤྲིད་ན། །བྲམ་པ་དང་ནི་ནམ་མཁའ་གཉིས། །གཅིག་ཏུ་འང་ཟུང་
འཇུག་ཅིས་མི་འཐད། །དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་ལ། །ད་དུང་འདི་ལྟར་
དབྱེད་པར་བྱ། །བྱད་གཞི་གཤིས་གྱིས་མ་སྐྱེས་པར། །བྱད་ཚཱ་མདངས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་
དེ། །གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་དེ་ཡི་ཚེ། །བྱད་ཚཱ་གདངས་ཀྱི་འགག་མེད་དེ། །བྱད་
གཞི་དེ་དང་གཅིག་ཉིད་དུ། །འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར་གང་ཡིན་འདྲི། །འགྱུར་ན་སྐྱེ་
བ་སྐྱེ་མེད་དུ། །འགྱུར་བ་ཞེས་བྱར་མི་སྤྲིད་དེ། །སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་བ་ཞིག་ན་ཡང་
། །སྐྱེ་བ་སྐྱེ་མེད་གྱུར་མིན་ཕྱིར། །མི་འགྱུར་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ལུགས་
མེད། །ཡང་ན་བྱད་གཞི་གདངས་སྐྱེ་དང་། །བྱད་ཚཱ་གཤིས་ཀྱི་སྐྱེ་མེད་
གཉིས། །གཅིག་ཏུ་འཇུག་ན་འང་སྟོན་འདི་གནས། །འགའ་ཞིག་ད་ལྟའི་
ཤེས་པ་ལ། །སྟོང་པའི་ཆ་དང་གསལ་པའི་ཆ། །གཉིས་ཡོད་ཕྱིར་ན་གཤིས་ཉིད་
ཀྱི། །སྐྱེ་མེད་དང་ནི་གདངས་འགག་མེད། །རང་གྲུབ་སྟོན་བརྗོད་གནོད་མེད་

ཟེད། །ཤེས་པ་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ། །རྩམ་གྱི་སྟོང་གསལ་ཆ་གཉིས་
མེད། །ཆ་གཉིས་སྟོ་ཡི་ལྷོག་པ་ཡིན། །སྟོང་གསལ་ཆ་གཉིས་ཡོད་ཆུག་ཀྱང་
། །སྟེ་མེད་སྟེ་བའི་ཕྱོགས་ཆོས་མིན། །སྟེ་མེད་སྟེ་བར་སྐྱབ་པ་ལ། །ཕྱོགས་
ཆོས་ཚད་མ་གཅིག་ཀྱང་མེད། །དེས་ན་སྟོན་སྟོངས་ངལ་བར་ཟད། །སྟོ་
གོས་ཀྱན་པོར་མ་གྱུར་ནམས། །ཕྱག་ཆེན་དོན་ཡང་འདི་ལྟར་སྟོན། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་
དེ་མེད་མིན་ཏེ། །འཁོར་འདས་རྟེན་ཕྱིར་ཡོད་གྲུབ་ལོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་དེས་
འཁོར་འདས་ཀྱན། །རྟེན་བྱེད་མིན་ཚུལ་བཤད་པར་བྱ། །ཐེག་ཆེན་ལུགས་
ལ་ཀུན་གཞི་ཡི། །རྣམ་པར་གཞག་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། །རྣམ་སྟོན་ས་བོན་ཟག་མེད་
ཁམས། །གསུམ་དུ་བཤད་ལ་དང་པོ་གཉིས། །འཁོར་བའི་རྟེན་གཞི་བྱེད་པར་
གསུངས། །གསུམ་པ་མྱ་ངན་འདས་ཀྱི་རྒྱ། །རྒྱས་འབྱུང་རིགས་སོགས་རྟེན་
བྱེད་པའི། །སྟེ་མཆེད་དྲུག་པོ་མཐུན་མོངས་བ། །མིན་པའི་བྱེད་པར་ཆོས་སྟེ་
ཡི། །རྒྱ་མཐུན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན། །ཀུན་གཞིས་འཁོར་བ་རྟེན་ཚུལ་ཡང་
། །ཀུན་འབྱུང་འདུ་བྱེད་ཁམས་གང་གི། །ས་བོན་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པ་ཡིན།
ཁམས་གསུམ་སྟུག་བསྐྱལ་གསུམ་སོགས་ཀྱི། །རྣམ་སྟོན་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པ་
ཡིན། །ཐོས་བསམ་སྟོམ་པ་ལ་སོགས་པས། །བག་ཆགས་རིམ་གྱིས་སད་པ་
ནི། །ཟག་མེད་ཁམས་ལ་མྱ་ངན་འདས། །བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཉིད་དུ་
བསྟན། །དེས་ན་འཁོར་འདས་བརྟེན་པ་ཡི། །རྣམ་གཞག་ཀུན་གཞི་ཉིད་ལ་
གྱིས། །ཕྱག་ཆེན་རྟེན་གཞི་བྱེད་པ་སོགས། །བྱབ་པའི་དབང་པོའི་དགོངས་པ་

མིན། །སྒྲགས་སུ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། །འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་གཤེགས་སྟིང་དང་
། །འཁོར་ལོ་བར་བར་ཤེར་ཕྱིན་སོགས། །དགོངས་གཅིག་སྟོན་ཚུལ་ཁྱད་པར་
ཡིན། །དེ་ལས་རང་བཞིན་ཤེར་ཕྱིན་གྱིས། །འཁོར་འདས་གང་ཡང་མི་བརྟེན་
ཏེ། །འཁོར་འདས་ལ་སོགས་སྒྲོས་ཚོགས་ཀྱང་། །རང་བཞིན་གདོད་ནས་དབེན་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟོང་ཉིད་དགག་ཙམ་ལ། །བརྟེན་ན་རྟེན་གཞི་མ་གྲུབ་
ལ། །ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པར་ཐལ། །དེ་ལྟ་ན་ནི་ཐུག་མེད་འགྲུང་།
ཁ་ཅིག་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་ནི། །ཚོས་ཀྱན་འབྱུང་བའི་སྒྲ་ཡིན་ཕྱིར། །རང་བཞིན་
སྟོང་ཉིད་ཤེར་ཕྱིན་ཡང་། །འཁོར་འདས་ཀྱན་གཞིར་འཐད་ད་ཟེར། །བཤད་
མོད་དེ་ཡི་དགོངས་པ་ནི། །སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར་འཁོར་འདས་ཀྱང་། །འབྱུང་ལ་
གོགས་ཡོད་མ་བྱས་པས། །སྟོང་ཉིད་ལ་ནི་བརྟེན་ཞེས་འདོགས། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་
སྟོང་ཉིད་གྱིས། །དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་དང་ནི། །འཁོར་འདས་བརྟེན་པའི་
འབྲས་བུར་ནི། །མ་བྱས་ལྟོས་ནས་བཞག་ཙམ་ཡིན། །རྣམ་གཞག་འདི་ཡང་
བྲང་དོན་ཙམ། །དེས་པའི་དོན་གྱི་དབང་བྱས་ནས། །རང་གཞིན་སྟོང་ཉིད་ཤེར་
ཕྱིན་ལ། །ཚོས་ཀྱན་འབྱུང་བ་མེད་པར་གསུངས། །བརྟེན་དང་རྟེན་པའི་སྒྲོས་པ་
ཀྱང་། །རང་བཞིན་ཤེར་ཕྱིན་སྒྲིབ་བྱེད་ཡིན། །དེས་ན་ཞིབ་མོར་མ་བསམས་
པའི། །ཚྲོལ་པའི་ལན་གདབ་ལོར་བར་ཟད། །དེ་བཞིན་བདེ་གཤེགས་སྟིང་
པོས་ཀྱང་། །འཁོར་བ་བརྟེན་མིན་སྒྲིབ་བྲལ་གྱིས། །སྒྲིབ་པ་བརྟེན་པ་མི་སྟིང་
དེ། །ནམ་མཁའ་སྟོན་སྟོན་མི་བརྟེན་བཞིན། །སྟིང་པོ་སྒྲིབ་བྲལ་དེ་ཉིད་

གྲིས། སྦྲིབ་བྲལ་མྱང་འདས་གཉིས་པ་ཞིག རྟེན་དང་བརྟེན་པར་མི་འཛོག་
 གྱེ། རང་ངོ་སྦྲིབ་པ་བྲལ་བ་ལ། སྦྲིབ་བྲལ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཕྱིར། གཤེགས་
 སྟིང་འཁོར་འདས་བརྟེན་མ་ཡིན། རྟེ་བཞིན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་། ཆོས་ཉིད་
 ཀྱན་གྱི་མཆོག་ཉིད་དང་། བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་བའི་
 གནས་པ་རན་པ་ཀྱན། ལེན་པའི་བརྟེན་དུ་ག་ལ་རུང་། ལྷ་རན་འདས་པ་
 མཐར་ཐུག་ནི། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་ལ་རང་ཉིད་མི་བརྟེན་
 ཉེ། རང་གིས་རང་ཉིད་ཕྱག་པ་རུ། ཞོན་ནས་འགོ་བཙོད་དམ་ཅི། གཞན་
 ཡང་བརྟེན་པ་རྟེན་ཙམ་གྲིས། བརྟེན་དེ་དེར་ཡོད་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་སྐྱད་
 ཅིག་སྔ་མ་རྣམས། ཤེས་པ་སྦྱི་མའི་བརྟེན་ཡིན་ཀྱང་། སྔ་མའི་ཤེས་པ་སྦྱི་མའི་
 དུས། ཡོད་པ་མིན་བཞིན་གོ་བར་གྲིས། ཡང་ན་ཤེས་པ་སྔ་སྦྱི་རྣམས། རྟོག་པ་
 ལན་རྩུན་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་སྦྱི་མ་བརྟེན་ཉིད་དང་། སྔ་མ་རྟེན་པར་
 འཛོག་ན་ཡང་། སྦྱི་མ་སྔ་མར་ཡོད་མི་དགོས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་རྣམ་
 གཞན་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞན་ལ། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་མི་དགོས་
 ལ། ལྟོས་པ་ཙམ་གྲིས་རུང་བ་ནི། རྒྱུ་མ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ཡིན། གཞན་
 ཡང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། ཡོད་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱི། མི་རྟག་པ་ཡི་ཕྱག་ཆེན་
 དེས། འཁོར་འདས་རྒྱུན་གྲིས་རྟག་པ་གཉིས། བརྟེན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིས་
 བྱི། རྟག་པ་བརྟེན་པར་བྱེད་མི་དགོས། གཞན་ཡང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ། ཀྱུལ་
 བས་མ་གཟིགས་ཡོད་མིན་ཟེར། ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་དེ་དོན་དམ་བདེན་། མཐར་ཐུག་

ཡིན་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་གཟིགས། །དེ་མ་གཟིགས་ན་བདུད་ཚོགས་ལས། །གང་
གིས་རྒྱལ་བར་རྒྱས་པ་ཡིན། །དེས་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ། །བདེ་ཆེན་བདེན་པར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་གཟིགས་པ་འདིར་མ་ལོག །རྫོགས་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་མ་གཟིགས་ན། །ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ལའང་གྲུབ། །དབེར་ན་ཀུན་རྫོང་བཞོན་
དམ་པའི། །བདེན་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་གཟིགས། །དེ་ཕྱིར་དོན་དམ་བདེན་
པ་ནི། །ཀུན་རྫོང་ཉིད་དུ་ཡོད་མ་ཡིན། །འབྲུལ་པའི་ཀུན་རྫོང་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས། །མ་གཟིགས་ན་ཡང་ཁྱོད་ཉིད་ཀྱིས། །ཡོད་པར་འདོད་པ་བྱལ་བ་
བྱད། །གལ་ཏེ་འབྲུལ་པའི་ཀུན་རྫོང་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་
གཟིགས་ཤེ་ན། །ཀུན་རྫོང་སྤང་ཙམ་སྟེང་འདི་ཡི། །མདོ་མེད་བདེན་དང་བདེན་
མིན་སོགས། །འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་པ། །འབྲུལ་རྒྱུའི་མ་རིག་ལོག་པའི་
ཚོ། །འབྲུལ་པ་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །རབ་རིབ་ལོག་པའི་སྐྱབ་བཞིན་
ན། །འགའ་ཞིག་རང་བཞིན་འོད་གསལ་སེམས། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་
གཟིགས་ཞེས། །མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཕྱག་ཆེན་དེ་ཡང་མ་
གཟིགས་ཟེར། །དེ་དོན་སྒྲོས་པའི་མཚན་མ་དུ། །མ་གཟིགས་པ་ནི་དགོངས་ཏེ་
གསུངས། །སྒྲིས་ཟིན་ལྟར་ན་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །རང་སྟོང་ལ་སྒྲོག་གྱུར་
འགྱུར། །དེ་བཞིན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ། །འགལ་འདུ་མིན་ཕྱིར་ཟུང་འཇུག་
པའི། །དབུ་མའི་ལམ་དེ་ཕྱག་ཆེན་ཟེར། །འགལ་བ་འདུ་བ་མ་ཡིན་
པས། །འགྲེལ་འདུའི་ཟུང་འཇུག་བསམས་ན་ཡང་། །འགྲེལ་འདུའི་ཟུང་འཇུག་

ལ་སོགས་པ། །དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲིམ་ག་ལ་ཡིན། །སྤྱིར་ཡང་གཞི་ལམ་དབུ་མས་
ནི། །ཕྱག་ཆེན་དོན་ལ་སྒྲིགས་པར་དགའ། །འབྲས་བུའི་དབུ་མ་གང་ཡིན་
པ་། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆན་ཉིད་པར། །སྒྲོང་པའི་ཆ་ནས་དགོངས་པ་
ནི། །མཐུན་ཙམ་སྤིང་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །མཆན་ཉིད་པ་རུ་འཆད་དགའ་
སྟེ། །རྣལ་འབྱོར་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ཡིས། །ཕག་དང་སྤྱང་པོ་འདེམ་གསུངས་
པའི། །དོན་དེ་མྱོང་བ་ཅན་ལ་བྱིས། །དེས་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། །མེད་མིན་
འཁོར་འདས་ཀྱན་རྟེན་དང་། །ཡོད་མིན་རྒྱལ་བས་མ་གཟིགས་དང་། །ཡོད་
མེད་མི་འགལ་དེ་གཉིས་ཀྱང་། །དབུ་མའི་ལམ་འདིར་བྱུང་འཇུག་གཅིག་ །ཅིས་
པའི་ངེས་དོན་དུག་བཞིན་སྒྲོང་། །སྐགས་རྩལ་ལྟར་སྟོན་ཁ་ཅིག་གི། །ལྟ་བའི་རྣམ་
པར་འཛོག་པ་ལ། །བྱབ་བྱེད་ཀྱན་རྟེན་བཟང་པོ་ཡི། །བྱབ་བྱ་མཁའ་གྲོངས་ཡངས་
པའི་བྱིར། །ཀྱན་བྱབ་གདལ་བར་བལྟོལ་ཟེར། །བྱབ་བྱེད་ཞིགས་ན་བྱབ་བྱ་
ཞིགས། །བྱབ་བྱ་སྐབ་ན་བྱབ་བྱེད་སྐབ། །འདི་ནི་བྱབ་བྱ་བྱབ་བྱེད་ཀྱི། །རྣམ་
པར་གཞག་བྱ་འཛོག་བྱེད་ཡིན། །གཞན་དུ་བྱབ་བྱ་ཡངས་དག་གིས། །དེ་ཡི་
བྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། །མིན་པའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་སོགས། །སྤྱོན་པོས་རྣམ་
རྟོག་རྒྱ་མཆན་ཅི། །སྐབས་འགར་ཀྱན་བཟང་འཁོར་འདས་ལ། །བྱབ་བྱེད་བྱབ་
པར་སྤྱོད་བཞིན་དུ། །ཀྱན་རྟེན་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་ནི། །འཁོར་འདས་གང་གི་འང་མ་
བསྐྱས་སོགས་། །ནང་འགལ་འབྲེལ་མེད་ཅི་ཡང་བཟྃད། །སྟོན་པ་ཀྱན་བཟང་
རྟག་དངོས་སོགས། །དཔལ་ལྷན་གྲགས་པས་བཀག་ཟིན་ཏོ། །གཞན་ཡང་ཀྱན་

བཟང་རང་མཚན་དེ། གཅིག་ཏུ་གྲུབ་བཅ་དུ་མར་འགྲུབ། གཅིག་ཡིན་ཀྱན་
ལ་རྗེས་འགོ་ན། བྱེད་བཅས་བྱེད་མེད་གང་གིས་འགོ། བྱེད་ལ་སེམས་བྱུང་
འདུ་བྱེད་དང་། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གང་གིས་འགོ། སེམས་བྱུང་འདུ་བྱེད་གིས་
འགོ་ན། ཀྱན་བཟང་མུ་ངན་འདས་པ་ལ། རྗེས་སུ་འགོ་བར་མི་འགྱུར་
ཏེ། མུ་ངན་འདས་པ་དེ་ཉིད་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དབེན་བྱིར་
རོ། ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གིས་འགོ་ན། ཀྱན་བཟང་བེམས་པོ་ཤེས་པ་
ལ། རྗེས་སུ་འགོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བེམས་ཤེས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་
གིས། རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་དབེན་པ་ཡིན། བྱེད་པ་མེད་པར་རྗེས་འགོ་ན། རྗེས་
འགོ་མིང་ཅམ་ཉིད་དུ་ཟད། དེས་ན་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་གིས། བསལ་བ་
ཀྱན་ལ་བྱུང་བ་ནི། བྱི་རོལ་པ་ཡི་རྣམ་གཞག་སྟེ། སངས་རྒྱས་པ་ལ་འདི་འདྲ་
མེད། འགའ་ཞིག་ནམ་མཁས་དངོས་ཀྱན་ལ། རི་ལྷ་རྒྱུ་བ་བཞིན་འདིར་བྱུང་
ལོ། རྣམ་མཁའ་ཡོད་པར་སེམས་པ་ཡང་། ལྷན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ཡིན། མེད་དགག་ཀྱན་ལ་བྱུང་རུང་ན། རི་བོང་རྩ་སྤྲུམ་ཅི་མ་བྱུང་། འོན་ཏེ་
དུ་མས་རྗེས་འགོ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྒྱད་ལ་ཡང་། ཀྱན་བཟང་བྱུང་
པར་ཐལ་བ་ལས། ཀྱན་བཟང་སེམས་ཅན་ཤེས་རྒྱུད་དང་། མ་འདྲེས་གདོད་
ནས་གོལ་བ་ཡིས་། མགོན་པོ་འོད་མི་འགྱུར་ཡིན་པར། བྱེད་རང་འདོད་པ་མ་
ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ལྷན་གིས་གྲུབ་པ་ཡི། རང་ནས་ལྷ་བར་བྱེད་དོ་ལོ། རྟག་
པ་ལྷན་གི་གྲུབ་པ་དང་། བྱེད་པ་མི་རྟག་གཉིས་བསྟོམས་ནས། ལྷ་བའི་ལས་

ཤིག་ག་ལ་སྤྲོད། འགའ་ཞིག་སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་ཡང་། །ཨར་སངས་ཡེ་ནས་
མེད་པ་ལ། །མེད་པར་ངོ་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡིན། །མེད་པར་ཐག་ཆོད་འབྲས་བུར་
བཏགས། །འདི་ལྟའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ན། །ལྟ་སྒྲུབ་སྦྱོང་འབྲས་སྟོར་རོ་ཟེར།
རྟོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ནི། །མེད་པར་ལུ་སྟེགས་ཁ་ཅིག་འདོད། །ཨར་
སངས་ཡེ་སངས་ཆལ་སངས་སོགས། །བོན་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྟད་ཡིན། །མེད་
པ་མཐོང་དུ་མི་རུང་ལ། །མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལོག་རྟོག་ཡིན། །མེད་ངེས་འབྲས་བུ་
བཏགས་པ་ལ། །ཐར་འདོད་དགོས་པ་གང་ཡང་མེད། །ལྟ་སྒྲུབ་སྟོར་སོགས་
ཆོག་གོན་ཡིན། །དེས་ན་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་དང་། །བདག་མེད་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་
རབ་དེ། །ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ལྟ་ག་མཐོང་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་
ཡིན། །ཡང་དག་པ་ཡི་ལྟ་བུ་ནི། །སྒྲོན་མེད་སར་ཁྱལ་རྣམས་ལ་ཡིན། །ནང་
དུ་མཉམ་གཞག་སེམས་ཀྱན་ལ། །བོད་རྣམས་ལྟ་བུར་མིང་འདོགས་
འབྱུལ། །འགའ་ཞིག་ད་ལྟའི་ཤེས་པ་འདི། །རྟོགས་ན་སངས་རྒྱས་མ་རྟོགས་
ན། །སེམས་ཅན་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། །རྟོག་པའི་གཤིས་ལ་ལྟ་བོ་ཟེར། །ད་
ལྟའི་ཤེས་པ་བདག་གཉིས་ཀྱི། །འཛིན་པ་བྲལ་ལམ་མ་བྲལ་བའི། །ཤེས་པ་
གང་གིས་རྟོགས་པ་ཡིན། །བདག་འཛིན་གཉིས་བྲལ་ཤེས་པ་ནི། །རྟོགས་བྱ་
རྟོགས་བྱེད་རྟོགས་པ་གསུམ། །བྲལ་ཕྱིར་ད་ལྟའི་ཤེས་པ་ལ། །རྟོགས་པར་བྱེད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། །བདག་འཛིན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ནི། །ཤེས་པ་རང་ལ་རྟོགས་བྱེད་
ཀྱང་། །གྲོལ་བ་ཐོབ་ལ་མི་ཕན་ཏེ། །ཕག་པའི་དུད་འགོ་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་

བཞིན། ད་ལྟ་སོ་སྤྱིའི་ཤེས་པ་འདི། །ས་ཐོབ་ཡན་དུ་མི་འགོ་ན། །རྟོགས་ཅམ་
རིག་ཅམ་ཁྱོད་བ་ནི། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ཅི་སྟེ་འགྱུར། །སོ་སྤྱིའི་ཤེས་པ་འདི་
སེམས་ཅན་གྱི། །ཤེས་པར་གནས་ན་འདི་རྟོགས་ཀྱང་། །སངས་རྒྱས་མི་འགྱུར་
སེམས་ཅན་གྱི། །ཤེས་བ་དེ་ཉིད་ཡིན་སྤྱིར་རོ། །སོ་སྤྱིའི་ཤེས་པ་སངས་རྒྱས་
གྱི། །མཁུན་པ་ཡིན་ན་མ་རྟོགས་ཀྱང་། །སེམས་ཅན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་
གྱིས། །དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཡིན་སྤྱིར་རོ། །ད་ལྟ་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ལ། །རྟོགས་
དང་མ་རྟོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། །སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་བཟང་ངན་དུ། །འབྱེད་
ཅིང་ད་ལྟ་ཤེས་པ་ལ། །སངས་རྒྱས་དང་ནི་སེམས་ཅན་གྱིས། །བཟང་ངན་གང་
ཡང་མེད་དོ་ཟེར། །གཞོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཚིག་ལྟར་ཅོལ། །ཁ་ཅིག་སྤྲང་ཅམ་
ཆད་གྲུབ་ཏུ། །སྤྱོད་ཁེད་ཡི་སྟོང་ཉིད་དུ། །བདག་ཆད་བདེན་ཆད་ལ་སོགས་པ།
ཞིགས་པའི་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་ལ། །ལྟ་བུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ལོ། །གཉིས་སྤྲང་འབྲུལ་
པའི་མཆོན་མ་ཀྱུན། །ཆད་མིན་དོན་དམ་བདེན་པར་བསྐྱེད། །དེ་སྤྱིར་གཉིས་སྤྲང་
ལ་སོགས་པ། །རྫི་སྤྱིད་སེལ་བར་མ་བྱས་པར། །གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་མངོན་མི་
འགྱུར། །བདག་ཆད་བདེན་ཆད་མ་བཀག་ཀྱང་། །བདག་འཛིན་བདེན་འཛིན་
བག་ཆགས་བཅས། །ཞིགས་པས་གྲོལ་བ་ཐོབ་པ་ཡིན། །ལྷགས་དེའི་ལྟ་བུ་སྤྱོད་
ཚུལ་ཡང་། །རྟོག་ཏུ་འཛིན་སྟངས་ལྷགས་དྲག་ཟེར། །ཆམ་རྟོག་བྲལ་བའི་ནལ་
འབྱོར་ལ། །འཛིན་སྟངས་ལྷགས་དྲག་མེད་པའི་སྤྱིར། །ལྟ་བུ་སྤྱོད་པས་ཅི་ལྟར་

སྐྱོང་། །དེས་ན་འདི་ཡི་འབྲུལ་པའི་ཆ། །རོང་སྟོན་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག་
སོགས། །མཁུན་བཟང་མང་པོས་སུན་ཕྱང་བས། །འདིར་ཡང་བརྗོད་པར་མ་
བྱས་སོ། །ལྟ་སྒྲོམ་འབྲུལ་པར་སྟོན་པ་ཡི། །འཇམ་དབྱངས་ནག་པོ་ལ་སོགས་
པ། །རྗེ་བཙུན་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ། །སངས་རྒྱས་གསུངས་དང་འགལ་བའི་
ཆོག །སྟུ་ཡིས་སྒྲུས་ཀྱང་ཆད་མ་མིན། །འགལ་ཞིག་བཟུང་འཛིན་སྒྲོས་སོགས་
ཀུན། །ད་ལྟའི་ཤེས་པའི་སྟེང་ཉིད་དུ། །སྟོ་ལས་འདས་པར་འཛིག་གོ་
ལོ། །བཟུང་འཛིན་སྒྲོས་པའི་མཚན་མ་ཀུན། །ད་ལྟའི་ཤེས་པའི་སྟོ་རོ་
ན། །གནས་ཕྱིར་སྟོ་ལས་འདས་མི་སྲིད། །སྟོ་ལས་འདས་ཀྱང་སྟོ་འདས་
སྟ། །འཛིག་ཐབས་རྩུར་ཤོག་སྟོན་པར་གྱིས། །བྱ་མཚོག་མགྱིན་པར་ཞོན་བཞིན་
དུ། །དུག་སྐྱུལ་མགྱིན་པར་ཞོན་ལུས་སམ། །ལ་ལས་སྣང་ཙམ་གང་དུ་ཡང་
། །མ་གྲུབ་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པར། །ལྟ་ལ་མཉམ་པར་གཞག་གོ་ལོ། །སྣང་
ཙམ་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །སྣང་ཙམ་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་པ། །མདོན་སུམ་
ཉིད་གྱིས་བསལ་བ་ཡིན། །ཤེས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྣང་ཆ་ནམས། །ཉིང་རེ་
འཛིན་དང་ཅ་རྒྱུད་གི། །བྱེད་བཅིངས་རྣམས་སམ་གཉིད་སྟུག་དུས། །མ་གཏོགས་
རང་གར་འགག་མ་ཡིན། །མདོར་ན་སྣང་ཙམ་སྣང་བ་ལྟར། །མ་གྲུབ་པ་རུ་
ཏོགས་པ་ནི། །བཟུང་མེད་ཏོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ། །ཡིན་གྱི་སོ་སྐྱེ་པལ་པ་
མིན། །འཛིན་བྱེད་ཤེས་པས་སྣང་བ་ཙམ། །མི་འཛིན་ན་ནི་སྣང་བར་
འགལ། །འཛིན་ན་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པར། །འཛིག་སོགས་ཆོག་ལ་རྩུན་ཟོལ་

ཡོད། ཁ་ཅིག་རྒྱུད་ལ་གང་ཤར་བ། ཤར་ཙམ་ཉིད་ནས་རང་གྲོལ་དུ། ལྟ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ལོ། སོ་སྦྱེ་རན་པ་སྦྱུལ་གདུག་ལྟའི། རྒྱུད་ལ་གང་ཤར་རང་
ག་སུ། རང་གྲོལ་ཡིན་སྟམ་འཛིག་པ་ན། ཡིད་ལ་ཅི་ཆར་རང་ལ་དྲིས། གང་
ཤར་གང་བྱེད་མོད་དམ། ཁ་ཅིག་ཀ་དག་མེད་པ་དང་། ལྷུན་གྲུབ་ཡེ་ནས་
ཡོད་པ་གཉིས། རོ་བོ་དབྱེ་བ་མེད་པའི་གཤིས། ཚཱ་གྲིས་སྦྱུལ་བ་ལྟ་འོ་ཟེར་
། ཡོད་མེད་རོ་བོ་གཅིག་མི་མྱིད། སོ་སྦྱེས་ཚཱ་སྦྱུབ་ལྟ་མི་བྱས། འདི་ཀྱུན་
འབྲུལ་བར་ཤེས་པར་གྱིས། སློན་བྱོན་བཀའ་གདས་མན་ངག་པས། རོ་བོ་ཉིད་
མེད་དཔུ་མ་ཡི། མན་ངག་བཞིན་དུ་མ་རྟོག་དང་། ཚཱ་སྦྱུ་གཉིས་ཀ་རང་སྟོང་
དུ། མཉམ་པར་གསུངས་པའི་དོན་དེ་ཉིད། རྗེ་བཙུན་ལྷ་འོད་གཞོན་ལུ་
ཡི། ཚཱ་གས་ཚཱ་རྣམས་ལས་གསུངས་པ་ཡང་། སློན་གྱི་དུས་སུ་ལེགས་
བཤད་དེ། རྟེན་སང་ཉིས་བཤད་འདི་འདྲར་གྱུར། ཉིས་པར་གྱུར་ཚུལ་འདི་ལྟ་
སྟེ། ཚཱ་ཉོན་ཉེ་ཉོན་ལ་སོགས་པའི། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་པ། ཡེ་
ཤེས་ཉིད་དུ་གྲོང་ངར་བསྐྱེད། ལམ་མོར་བྱེད་འདི་གསང་སྔགས་ལྟ། ཡིན་
མིན་དྲགས་པོའི་དགོངས་པ་ཡང་། འདི་ཁོ་བཞིན་དུ་གནས་སོ་ཟེར། རྗེ་
བཙུན་དྲགས་པོའི་གཞེད་མིན་པ། དྲགས་པོའི་གཞེད་དང་བསྐྱེས་པ་ནི། སློན་
ན་གཞེད་དེ་ངེ་ལྟར་འགྱུར། བྱི་ས་ལྟ་ཡི་བདུད་རྩི་ལ། བསྐྱེས་ན་རོ་དེ་ཅི་ལྟར་
འགྱུར། རྗེ་བཙུན་དཔལ་ལྷན་སྐམ་པོ་པས། རྣམ་རྟོག་ཚཱ་སྦྱུར་མི་བཞེད་
པར། ལམ་རིམ་ཐར་རྒྱན་ཉིད་དུ་གསལ། འགའ་ཞིག་རྣམ་རྟོག་ཚཱ་སྦྱུ་

ནི། །མིན་ན་གསང་སྒྲགས་སྒྲ་མེད་དུ། །རྣམ་རྟོག་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་རྟོག་
གི། །གཉེན་པོར་གསུངས་པའང་མི་འཐད་འགྱུར། །དེ་བཞིན་རྒྱ་ཡི་ཐེག་པར་
ཡང་། །སྦྱིབ་པ་མ་སྤངས་རང་དག་སོགས། །གསུངས་དེའང་འཐད་པར་མི་
འགྱུར་ཞེས། །ཅལ་གྱི་སྦྱོར་བཞིན་ཀྱུ་ཙཱ་བྱེད། །སྒྲགས་ནས་རྣམ་རྟོག་ལ་སོགས་
པ། །རྣམ་རྟོག་ཉིད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྤྱ། །གསུངས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ། །རྣམ་
རྟོག་མིན་གྱིས་ཡེ་ཤེས་ཡིན། །དཔེར་ན་དུག་ནི་སྦྱོན་ཉིད་དུ། །གསུངས་ཆོ་དུག་
ནི་སྒྲགས་ཉིད་ཀྱིས། །བཅོམ་ནས་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན། །དེ་ཆོ་དུག་མིན་སྦྱོན་
ཡིན་པས། །དུག་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་མེད། །དེ་བཞིན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
སོགས། །ལམ་ཐབས་སྒྲོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། །སྤངས་པར་བྱས་པའི་འོད་གསལ་
སེམས་། །རྣམ་རྟོག་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་ཡིན། །དེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་
ལས། །སྦྱིབ་ཆོགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱོང་བྱིར། །གཤོད་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་
ལ། །དགོངས་ནས་མ་སྤངས་རང་དག་ཅེས། །གསུངས་པའི་དགོངས་པའང་དེ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟའི་དགོངས་དང་ལྗེམ་དགོངས་ལ། །འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་སྤྲ་ཞིང་
ཐབ། །འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་དེར་ལྟོས་ནས། །རྒྱ་ཡིས་ཐེག་པ་སྤྲ་ཐབ་
མིན། །འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཡི་ཐེག་པ་ལ། །དགོངས་དང་ལྗེམ་དགོངས་ཡོད་ཚུལ་
བཤད། །དེ་ཡང་སྦྱོན་ལས་ལྗེམ་དགོངས་ཏེ། །སེར་སྣ་ལ་སོགས་འཕེལ་བྱེད་
ལ། །ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་ལྗེམ་དགོངས་ནི། །འཕྲིག་སོགས་ལྷ་ཡི་བྱང་ཚུབ་
རྒྱར། །གསུངས་པ་ལྟ་བུ་གིན་ཏུ་མང་། །དེ་ནས་རྒྱ་ཡི་ཐེག་པར་ཡང་། །དོན་

གཞན་དུ་ནི་འདྲེན་དགོས་པའི། །ལྷེམ་དགོངས་དེ་ལྟར་བཤད་དཀའ་
ན། །འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ལས་བྱུང་པའི། །ལྷེམ་དགོངས་བཤད་པ་གིན་ཏུ་
དཀའ། །དེས་ན་རྒྱུད་སྡེའི་རྒྱ་དོན་རྣམས། །ཤེས་འདོད་རྒྱུད་སྡེ་ཆེ་ཀུན་
གྱི། །ཤེས་ཐབས་མ་ལུས་ཤེས་པར་བྱོས། །ཤེས་ནས་རྒྱུད་སྡེ་ཚུལ་བཞིན་
སྟོབས། །ཚུལ་བཞིན་ཤེས་པ་དེ་ཡི་ཆོ། །ལྷེམ་དགོངས་དངོས་བསྟན་སྒྲས་
བཞིན་དུ། །རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ལྟོག་པར་འགྱུར། །དེང་སང་བོད་ལ་གཞོད་པ་
ཡི། །རྒྱུད་སྡེའི་ལྷེམ་དགོངས་དངོས་བསྟན་ལྟར། །འཆད་ཅིང་འཛིན་པའི་
ལུགས་ངན་རྣམས། །སྟོན་ནས་སྒྲུལ་པའི་ལོ་པཎ་དང་། །ཆོས་རྒྱལ་ཀུན་གྱིས་
མགྲིན་སྟེབས་ནས། །དགག་པའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲངས་བར། །གཏི་མུག་རྩུན་ཅན་
རྗེས་འབྲངས་བ། །སྐལ་པར་གསོར་མི་རུང་བར་གོ །ཁ་ཅིག་ད་ལྟའི་ཤེས་པ་
འདི། །ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཡིན་ལུགས་ཤེས་བཞིན་སྟོང་ངོ་
ལོ། །སེམས་ཅན་གྱིས་ནི་ཤེས་པ་འདི། །ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་
ན། །སེམས་ཅན་ཤེས་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཡིན་ན་ཡིན་པས་སྟོང་མི་
དགོས། །དེ་ཉིད་ཡིན་པས་ཆོག་ཕྱིར་རོ། །ཅི་ནས་སེམས་ཅན་ཤེས་པ་
འདི། །རང་བཞིན་འོད་གསལ་བྱང་ཆུབ་པའི། །སེམས་ཀྱི་དོ་རྗེ་ཡིན་པ་དང་
། །རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་གྲང་ན། །སྤང་གཉིན་རྣམ་གཞག་བྱེད་པ་
ཡི། །ཤེས་ཀུན་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། །སེམས་ཅན་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ནི། །ཡེ་
ནས་རྟོགས་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཕྱིར། །འདོད་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

ཀུན། །འབད་པ་མེད་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་
འདིར། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དོ་བོ་དང་། །རང་བཞིན་སྤྲུགས་རྗེ་སྐུ་གསུམ་
གྱི། །སྤྱབ་བདེ་རྫོགས་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཟེར། །དོ་བོ་རང་བཞིན་སྤྲུགས་རྗེ་
གསུམ། །སྐུ་གསུམ་ཉིད་དུ་སྐྱེ་སྐྱོར་བ། །འཕགས་ཡུལ་གསུངས་རབ་བདེ་ལ་
མེད། །དོ་བོ་རང་བཞིན་སྐྱེ་ཡང་སྐྱོས། །དེས་ན་སེམས་ཅན་ཤེས་པ་ལ། །སྐུ་
གསུམ་ཚང་དང་སྐུ་གསུམ་ཡིན། །སྐྱེ་སྐྱོགས་གསར་དུ་བཅོས་པར་སྒྲུང་། །ཁྱུད་
སྤེ་ཁྱུངས་སྤྱབ་འགའ་ཤས་སུ། །རྣམ་བར་རིག་ཅུང་ཁྱུད་པར་ལ། །སྐུ་གསུམ་པོ་
དང་སྐྱུར་བ་ཡི། །དྲང་དོན་ཆོག་རིས་ཡོད་མེད་གྱི། །དེ་ཡི་དགོངས་དོན་མཐའ་
ཡས་ཤིང་། །ཤལ་ཆེར་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཀྱང་། །ལྷང་པོར་བདེ་བར་མ་གྱུར་
བའི། །ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་འབྱུང་ཡང་སྤིད། །དེ་ཕྱིར་ཆོག་ལ་རྟེན་མི་བྱ། །སྐུ་རྒྱལ་
བོད་གྱི་ས་སྤྱོགས་འདིར། །ཀུན་རྫོབ་པ་ཡི་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །རང་རང་ངོས་
བོས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། །ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་པའི་ཆོས་ཀུན་ཡང་། །དོན་དམ་མ་
འབྲུལ་ཆོས་ཉིད་ལོ། །འདི་ལ་ལུང་རིག་ཁས་སྤངས་འགལ། །ཐེག་གསུམ་
གསུང་རབ་གན་ཡང་། །རྫུན་པ་བདེན་པ་ཡིན་པ་དང་། །འབྲུལ་པ་འབྲུལ་མེད་
ཡིན་པར་ནི། །ལྷུ་མ་པོར་དགོངས་ཏེ་གསུངས་སྤིད་ཀྱང་། །རི་བཞིན་སྐྱེ་ལྟར་
ཡིན་ན་ནི། །རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་
གསུངས་འགྱུར་ཏེ། །དངོས་དོན་བསྐྱོག་སྟེ་གསུང་ཕྱིར་པོ། །ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན་
ཆོས་ཅན་དུ། །བཟུང་ནས་རང་སྟོང་རྟག་ཉིད་དུ། །བཀོད་ན་སྤྱོགས་ཆོས་འགྱུབ་

མེད་གྱི། །ཉལས་དེ་ཀྱུན་རྫོབ་དོན་དམ་དང་། །འབྲུལ་པ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་
དང་། །ཚཱ་ཕན་ཚཱ་ཉིད་ཡིན་པ་རུ། །སྒྲུབ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་
འབྲུལ། །ཀྱུན་རྫོབ་དོན་དམ་ཡིན་པ་སོགས། །རང་གི་ཚིག་ཀྱང་སྒྲ་བྱིར་འགལ།
ཁ་ཅིག་ཀྱུན་རྫོབ་ཚཱ་རྣམས་ལ། །སྤང་ཞིང་སྤྲོང་ལ་སྤྲོང་ཞིང་སྤང་། །གསལ་
ཞིང་སྤྲོང་ལ་སྤྲོང་ཞིང་གསལ། །རིག་ཅིང་སྤྲོང་ལ་སྤྲོང་ཞིང་རིག །དེ་གཉིས་
དབྱེར་མེད་གཅིག་པར་ནི། །ལྟ་བ་ལྟ་བ་མཚོག་ཡིན་ཟེར། །སྤང་གསལ་རིག་པ་
རྗེས་ཚཱ་ཡིན། །སྤྲོང་པ་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན། །དེ་བྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་
གཉིས། །དབྱེར་མེད་གཅིག་པའི་ལྟ་ཚུལ་འདི། །བདེ་གཤེགས་བཀའ་ལས་བྱི་
རོལ་ཡིན། །དངོས་སྤྲོབས་རིག་པ་རྣམས་དང་འགལ། །མདོར་ན་ཐེག་ཆེན་ལྟ་
བཞི། །སྤང་དང་སྤྲོང་པ་ལ་སོགས་གྱི། །གཉིས་སྤང་རྒྱབ་པའི་རང་བཞིན་
ཡིན། །གཉིས་སྤང་གཅིག་ཏུ་བྱང་འཇུག་དང་། །གཉིས་སྤང་གཅིག་པར་མཉམ་
གཞག་སོགས། །ལྟ་དང་མཉམ་གཞག་འབྲུལ་བཅས་ཡིན། །འགའ་ཞིག་ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པ་ཡི། །སྤང་བཅས་མཉམ་གཞག་ཁས་ལེན་ནས། །གཉིས་འཛིན་
སྒྲ་ལྟར་ལྟ་བོ་ཟེར། །སྤང་བཅས་ཡི་ཤེས་ཁས་ལེན་གྱང་། །གཉིས་སྤང་སྒྲ་ལྟར་
ལྟ་བ་ཡིན། །གཉིས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་གྱུར་ན། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཉམ་
གཞག་མིན། །ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡི། །སར་ཞུགས་ཆེན་སོ་སྒྲི་
ཡི། །རྣམ་པར་ཤེས་འདིས་འབྲུལ་སྤང་ཀྱུན། །སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་ལྟ་བོ་ཟེར། །ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་ས་ཐོབ་ཆོ། །སྒྲོ་ལཱི་རྣམ་ཤེས་གནས་གྱུར་ཅིང་། །འཇུག་པ་

ཡིས་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་། །རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ཕྱིར་དང་། །ཉོན་ཡིད་
མངོན་དུ་མི་འགྱུར་དང་། །ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ཅན་ནི། །ལྟ་བའི་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་པས། །ས་དེར་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ནི། །ལྟ་བོ་མིན་པ་ཤེས་པར་
བྱོས། །སྟོན་པ་གཉིས་པར་བྱེད་པ་འགས། །ལྟ་བའི་མཐར་ཐུག་འདི་ལྟར་
སྟོན། །ཚུར་མཐོང་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་ལ། །བཅོས་མེད་ཨོ་ནི་སྤྲེའི་བར། །མ་
ཡངས་ལྟ་དེར་ལྟ་བོ་ཟེར། །ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་སྐྱེ་འཛིག་ཆ། །སྐྱེས་ཙམ་ཉིད་
ནས་འཛིག་པ་ལ། །འཛིག་རྒྱུན་བཅོས་མ་གཞན་མི་དགོས། །དེས་ན་ཤེས་པའི་
སྐད་ཅིག་ལ། །ཤེས་པའི་སྐྱེ་འཛིག་བཅོས་ཙམ་ལས། །བཅོས་མ་གཞན་པ་མེད་
པ་ཡང་། །རྣལ་འབྱོར་ཐོབ་པའི་བྱད་ཆོས་ཡིན། །ཉད་དེ་བ་དང་ཨོ་སྤྲེ། །ཐ་
སྐད་རྣམས་ཀྱང་རང་བྱན་ཡིན། །བཅིག་ཕྱག་ཆེན་ལྟ་བུ་ནི། །ཀུན་རྫོབ་སྣང་ཆ་
གསལ་ཙམ་ལ། །ཤེས་པ་རང་སྟོང་དུ་བལྟས་པ། །ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་
དུ། །རང་གོལ་ཉིད་དུ་འགོ་བོ་ཟེར། །ལྟ་ཚུལ་དེ་ལ་སོ་སྐྱེ་ལ། །ཕྱག་ཆེན་རྗེས་
མཐུན་པ་ཉིད་དང་། །འཕགས་རྒྱུད་ཕྱག་ཆེན་མཆོན་ཉིད་པ། །གང་དུ་ཡང་ནི་མི་
འགྱུར་ཏེ། །སོ་སྐྱེ་ཡང་དག་བལྟ་བ་དང་། །ཕྱག་ཆེན་ལྟ་བུ་རྗེས་མཐུན་
པ། །རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་བྱེད་པ་ལ། །དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་བྲངས་པ་ཡི། །ཆོད་
མ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །དོ་རྗེ་འཛིན་པའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
མཆོན་ཉིད་པ། །མཆོན་པའི་བདེ་སྟོང་མྱོང་བ་དགོས། །དེ་ལྟ་མིན་པའི་ཡིད་
དབྱེད་ཀྱིས། །ཀུན་རྫོབ་རང་སྟོང་རྟོགས་སྣམ་སྟོ། །ཆོད་མིན་སྟོ་ཡིན་ཕྱག་ཆེན་

མིན། །འཕགས་རྒྱད་མཉམ་གཞག་དབང་ཤེས་ལ། །ནང་དུ་ཡང་དག་བསྐྱས་
ཕྱིར་དང་། །དབང་ཤེས་ཡིན་ཕྱིར་ཡིད་དཔྱད་མེད། །ཡིད་ཤེས་དཔྱད་པའང་
དེར་མེད་དེ། །སྤྱོད་བསམ་བརྗོད་མེད་ནལ་འབྱོར་ཡིན། །ཀྱན་རྫོབ་སྤྱོད་པ་ཡིད་
དཔྱད་ཀྱིས། །ཤེས་པ་སྤྱོད་པར་གྲོལ་མི་རུས། །སྤྱོད་པར་གྲོལ་ལ་སྤྱོད་ཉིད་
ནི། །མདོན་སྤྱོད་ཉིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དགོས། །ནལ་འབྱོར་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་
ཀྱང་། །མོས་པའི་དབང་གིས་འདི་སྒྲིག་གསུངས། །འབྲུལ་པའི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་
ཡི། །ནམ་པར་དཔྱད་ཆེ་བ་མལ་ཤེས། །རང་ངོ་མཐོང་ཆེ་གསལ་སྤྱོད་དང་
། །འཛིན་མེད་སེམས་སུ་བཀོད་ནས། །ཅིར་སྤྱང་ཆོས་སྤྱར་ལྟ་འོ་སྒྲིག། །འདི་
ལན་མགོ་སྤྱོད་མས་ནལ་མར་གདབ། །དེ་ལས་དང་བོ་འདི་ལྟ་སྟེ། །བུམ་པའི་དེ་
ཉིད་ཤེས་པ་ཡི། །ནམ་པར་དཔྱད་པས་ནམ་འཛིན་གྱི། །ཤེས་པའི་རང་ངོ་རིག་
པའི་ཆེ། །གསལ་སྤྱོད་ཉིད་དུ་བཀོད་ནས། །ཅིར་སྤྱང་དཀའ་བར་ལྟ་བོ་
མཚུངས། །ནལ་མའི་ལན་ནི་འདི་ཡིན་གྱིས། །འབྲུལ་པའི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་
ཡི། །ནམ་དཔྱད་འདི་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད། །རིག་པ་ལ་སོགས་རྒྱ་རྒྱུན་
ལས། །འབྲུལ་པའི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ཡི། །ནམ་དཔྱད་འདི་ནི་འཁོར་བ་ཡི། །ཉེས་
དམིགས་མུང་འདས་པའི་ཡོན་སོགས། །རྒྱད་ལ་སྒྱུད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །འབྲུལ་
པ་འབྲུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི། །དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་ནམ་དཔྱད་ཀྱིས། །འབྲུལ་པའི་
འཛིན་པ་བརྒྱུད་བྱེད་ཡིན། །གང་ལ་འབྲུལ་པའི་སྤྱོད་ཉིད་དོན། །རི་བཞིན་དེ་
ཉིད་ཤེས་པ་ཡི། །ནམ་དཔྱད་འདིས་ནི་ཟད་པ་དང་། །མི་སྤྱོད་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་

ཡིན། རྣམ་དཔྱད་དབྱེ་བ་མ་བྱེད་པར། རྣམ་དཔྱད་ཙམ་པོར་འཛིན་པ་ནི། སྒོ་
གྲོས་རྩིང་པོར་གསལ་བར་མཛད། དེས་ན་རྣམ་པར་དཔྱད་དེ་ཡིས། རྣམ་པར་
དཔྱད་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི། །ཐ་མལ་ཤེས་པ་རང་ངོ་དེ། །མཐོང་རམ་གཞན་གྱི་རྒྱུད་
ཀྱི་ནི། །ཐ་མལ་ཤེས་པའི་རང་ངོ་མཐོང་། །དང་པོ་ལྟར་ཡང་མི་རུང་སྟེ། །རང་
གི་རྣམ་དཔྱད་རྟོག་པ་ཡིས། །རང་ངོའི་རང་རིག་མི་མཐོང་སྟེ། །རང་རིག་ཡུལ་
ལ་རྣམ་རྟོག་ནི། །ཡུལ་ཅན་སྒྱུར་ནས་མཐོང་བ་མིན། །གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་
རུང་སྟེ། །གཞན་གྱི་ཤེས་པ་ཐ་མལ་པའི། །རང་ངོའི་རང་རིག་དེ་ཉིད་ཀྱང་
། །གཞན་གྱི་རྟོག་པའི་ཡུལ་མིན་ཏེ། །རང་མཚན་རྟོག་པའི་ཡུལ་མིན་
ཐྱིར། །དཔྱད་པས་རང་རིག་མཐོང་བར་དགལ། །རང་ངོའི་རང་རིག་མཐོང་བ་
ན། །ཤེས་པའི་གསལ་སྟོང་ལ་སོགས་པ། མཐོང་བས་སྒྲར་ཡང་གསལ་སྟོ །
སོགས། །སེམས་ཉིད་ངང་དུ་ཐག་ཆོད་ཅེས། །ཆོག་ལའང་སྒྲོས་པའི་སྒྲོན་ཡང་
ཡོད། །སེམས་ཀྱི་གསལ་སྟོང་ཙམ་སྟོང་བས། །གང་སྒྲུང་ཆོས་སྒྲུར་ལྟ་བུས་ན།
ཁྱི་པག་རྣམས་ཀྱང་སྐལ་ལྷན་འབྱུང་། ཐ་མལ་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ཡང་། རྣམ་ཤེས་
ཡིན་ན་ཐ་སྟོད་རུང་། །ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་ཐ་སྟོད་འགལ། །ཡེ་ཤེས་འཕགས་པའི་
མཁྱེན་པ་ལ། །ཐ་མལ་སྒྲ་ནི་ཤིན་ཏུ་ངན། །ཁ་ཅིག་ཚུར་མཐོང་རྒྱུད་འདི་
ཉིད། །གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ཡེ་ཆང་དང་། །ཡེ་ནས་ཡེ་ལྟ་བུ་དོ་ལོ། །དུས་
གསུམ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ། །མི་ཤོད་རྒྱུད་དང་གཞི་གཉིས་པོ། །དོན་གཅིག་
མིང་གི་རྣམས་གངས་ཡིན། །ཐ་སྟོད་འདི་འདྲར་འབྲུལ་དགོས་ཡོད། །ཁ་ཅིག་

ཤེས་པ་གང་ཤར་ཐོག་། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་ཤེས་པ་ཞིག་། འཕོལ་ལེ་ས་ལེ་ཕྱིག་
གོ་བར། །ཡང་ཡང་འཛིག་བཞིན་ལྟ་བུ་ལོ། །གང་ཤར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་
ནི། །སྐྱེས་ཙམ་འཛིག་པར་གསལ་བའི་བྱིར། །བདེ་གསལ་མི་རྟོག་ཤེས་གཞན་
ནམས། །ཡང་ཡང་གང་ཤར་སྒྲ་མའི་སྟེང་། །འཛིག་དང་ལྟ་རུ་ག་ལ་
ལུས། །གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ནི། །སྐད་ཅིག་གཞན་བཞག་མི་བྱལ་
བདེན། །དེ་ལྟར་ཡང་ཤེས་པ་ཡི། །མཚན་ཉིད་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པར། །སྐྱེས་
དེ་སྐྱེས་པར་འཛིག་གོ་ལོ། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་གསལ་རིག་ཡིན། །ཤེས་པའི་
མཚན་ཉིད་བདེ་བ་མིན། །ཡིན་ན་སྤྲུག་བསྐྱེད་བཏང་སྟོམས་ཀྱི། །ཤེས་པ་མེད་
པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །སྐྱེས་པ་སྐྱེས་པར་འཛིག་ལུས་ན། །སྐྱེས་པ་ཡང་ནི་རྟོག་
པར་འགྱུར། །ཁ་ཅིག་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ལ། །བདེ་གསལ་མི་རྟོག་གསུམ་པོ་
དེ། །རྟོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་གསུམ་ཡིན། །དོ་མ་སྟོང་པར་གོལ་བ་ན།
།ཁམས་གསུམ་ལྟར་རྒྱ འང་ཡིན་ལོ། །སྐྱ་གསུམ་ཡིན་ན་ཁམས་གསུམ་
རྒྱར། །མི་སྤྱིད་སྐྱ་གསུམ་ཁམས་གསུམ་དུ། །གོལ་བུད་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་
པ། །ཡིན་ན་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པ། །ནམ་པ་ཀྱན་ཏུ་སྤང་བར་གྱིས། །དོ་མ་
སྟོང་སོགས་ཐོལ་ཆོག་ཡིན། །ཁ་ཅིག་གང་ཟག་གཅིག་གི་ནི། །རྒྱུད་ལ་ནམ་པར་
རྟོག་པ་དང་། །རྟོག་མེད་ལྟར་དུ་མི་འབྱུང་བྱིར། །འབྱུང་དང་ཡེ་ཤེས་དུམ་དུ་
གཏུབས། །དུམ་བྱར་གནས་ཤིང་དུམ་བྱར་འཐུད། །མི་གཡང་ཚུལ་བས་སྟོད་དོ་
ལོ། །རྟོག་པ་དང་ནི་རྟོག་མེད་ཀྱི། །ཤེས་པ་སྤེལ་མར་སྐྱེན་ཡང་། །འཇུག་པ་

ལྷུང་ཕྱིར་དུས་གཅིག་ཏུ། །སྐྱེ་བ་ལྟ་བུར་སྤང་ངོ་ཞེས། །ལུ་སྟེགས་པ་དག་སྤྲོ་བ་
 ཡིན། །ཁྱོད་ཀྱང་རྗེས་སྒྲོལ་བྱེད་དམ་ཅི། །ཚོགས་དུག་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བའི་
 ཕྱིར། །རྟོག་པ་དང་ནི་རྟོག་མེད་གཉིས། །ལྷན་ཅིག་དག་ཏུ་འབྱུང་བ་
 ཡོད། །འབྲུལ་ཡི་དུམ་བུར་གནས་ན་ནི། །དུམ་བུར་འབྱུང་དུ་ག་ལ་
 བརྟུབ། །འབྱུང་དགོས་ན་ནི་གརྟུབ་དོན་མེད། །ཚུལ་བ་དེ་ཉིད་ཡེངས་པ་ཡིན།
 །ཁ ཅིག་ཤེས་པ་འདི་ག་ལ། །ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་ཕྱིར་ངར་འདོན་ལོ། །གྲི་སོགས་
 རྩོད་པོར་བྱེད་པ་དང་། །སྤྲོས་གྱི་ལུས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ། །རྗེས་གྱི་ངར་འདོན་རུང་
 བ་བཞིན། །བེམས་པོའི་ཚོས་གྱི་བྱུང་པར་རྣམས། །ཤེས་ལ་སྦྱར་ཡང་མཚུངས་
 པ་མིན། །ཁ ཅིག་ཕྱག་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ནི། །སྐྱད་ཅིག་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་
 ཅན། །དཔེར་ན་ཉིད་དགུའི་སྒྲུབ་བ་བཞིན། །ཤར་བརྩམ་ཉིད་ནས་འགགས་ཟེན་
 པས། །སྤྲུང་འདས་དོན་ལ་འཛོག་གོ་ཡོང་། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི། བདེ་
 དང་སྟོང་པའི་འོད་གསལ་ལ། །མངོན་སུམ་ཉིད་ཡིན་འགགས་ཟེན་ལ། །འཇུག་
 པའི་བཅད་ཤེས་ག་ལ་ཡིན། །དེ་ལ་དཔེ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ནི། །སྐྱད་ཅིག་གཅིག་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཕྱག་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱང་། །སྐྱད་ཅིག་ཉིད་དུ་བལ་ལོ་
 ཟེར། །དེ་ཡི་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། །དཔེ་ཞེས་དེ་ཡི་མཐུན་ཚུལ་ནི། །དོན་གྱི་
 ཡེ་ཤེས་བྱུང་པར་བ། །དེ་ཉིད་བདེ་སྟོང་ཡིན་པ་དང་། །མཛོག་བྲལ་སྤོམ་པར་
 མཚོན་པ་ལ། །གསུམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། །བདེ་སྟོང་ཉམས་དང་ཚོར་
 བདེ་བལ། །ཟག་ལ་གཅོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཚོན། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དཔེ་དོན་

གྱི། །ཡེ་ཤེས་འབྱེད་པའི་བྱད་པར་ཡོད། དཔེ་དེ་མཛུགས་བདེ་ལ་སོགས་
 པ། །མདོན་གྱུར་ཅལ་ཞིག་འབྲལ་བྱེད་ཡིན། །གཅིག་ཤོས་ས་བོན་སྤངས་པ་
 ཡིས། །ལམ་གྱི་མཚོག་ཏུ་སྟོན་པས་བསྟུགས། །ཡང་ན་དཔེ་ཡི་ཡེ་ཤེས་
 བོ། །དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་དང་། །དམིགས་རྣམས་མཐུན་སྦྲེལ་ཡེ་ཤེས་
 ལ། །གདགས་གྱི་ཕྱག་ཆེན་ཡེ་ཤེས་ནི། །དངོས་ཉིད་མིན་གསུངས་དཔེའི་ཡེ་
 ཤེས། །སྒྲིབ་ཅིག་གྱུབ་ཀྱང་ཕྱག་ཆེན་གྱི། །ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཅིག་ཅིས་ཏེ་
 འགྱུར། །ཡང་ན་དཔེ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ནི། །རྫོང་ལྷོ་གསང་སྟགས་སྒྱུབ་པ་དཔེ། །བྱས་
 པའི་མཐུ་ལས་སྒྲལ་ལུན་གྱིས། །རྣམ་ཤེས་སྒྲིབ་ཅིག་དེར་འགགས་ནས། །ཡེ་
 ཤེས་འོད་ཟེར་སྤང་ན་ཡང་། །དེ་ནི་སྒྲིབ་ཅིག་ཆ་བྲལ་ཏེ། །དེ་ལ་དུས་གྱི་རྣམ་
 དབྱེར་མེད། །ཁ་ ཅིག་ཕྱག་ཆེན་སྒྲིབ་ཅིག་ཏུ། །མི་འདོད་ན་ནི་མཚོག་མི་
 འགྱུར། །བདེ་བའི་སྒྲིབ་ཅིག་ཉི་མེད་དང་། །གཅིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཕྱག་ཆེན་
 གྱི། །ཡེ་ཤེས་མིན་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར། །དེ་དག་ཐིག་རྒྱུད་སེམས་གསུམ་
 གྱི། །སྒྲིབ་ཅིག་ཉི་མེད་ཆོག་སྟོང་གི། །འཛུགས་པ་སོ་སོར་སྟོམ་པ་ནི། །སྟོམ་བྱེད་
 མཚོག་མི་འགྱུར་བ་ཡི། །ཡེ་ཤེས་ལ་ནི་སྒྲིབ་ཅིག་མེད། །དཔེར་ན་སེམས་ཅན་
 ལུང་པོ་ལ། །ལྷ་རུངས་པའི་ལྷོག་པ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་རིགས་ལྷར་
 གཞག། །དོན་དུ་སངས་རྒྱས་རིས་མེད་དང་། །ཡང་ན་སངས་རྒྱས་རིགས་ལྷ་
 ལ། །མ་ཟད་རིགས་ནི་མཐའ་ཡས་པར། །སངས་རྒྱས་རིགས་ཀྱི་གྲངས་གར་
 ལང་། །མདོར་ན་སྒྲིབ་ཅིག་ཚཱ་སྒྱུ་སོགས། །ལྷན་བཞུགས་འབྲལ་བ་ལྟོས་

ཡིན། ཁ་ཅིག་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཚོས། འདོས་པོའི་རྣམ་རིགས་དུ་མ་
 རྣམས་། །ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མར་བསྐྱུས་ནས། །སྒོ་བྲལ་ངར་དུ་བསྐྱུང་ངོ་
 ལོ། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཡུལ་དུས་དང་། །རང་བཞིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་
 རྣམས། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་པ་ཡི། །སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་བསྐྱུ་མི་
 ལུས་། །ལུས་ན་སྒྲེ་འཕགས་ལ་སོགས་པའི། །སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
 ཡི། །སོ་སོའི་རྣམ་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ། །བསྐྱུས་གིང་མཉམ་པར་གཞག་རུང་
 འགྱུར། །དེ་འདྲ་ཤེས་བྱ་སྤྲིད་མ་ཡིན། །འགའ་ཞིག་དབྱ་ཤེས་ཏུ་རེ་བ་། དེ་ཉིད་
 ཕྱག་ཆེན་ལྟ་བུ་ལོ། །དབྱ་པ་འདས་སྐྱོང་འཛིན་པ་ཡི། །སྒྲོས་པའི་མཚན་མ་གཙོ་
 ཆེ་བས། །སྟོབས་དང་དབང་པོར་མ་གྱུར་ཅིང་། །བདེ་སྟོང་ཕྱག་རྒྱས་མ་ཟེན་
 པའི། །དབྱ་ཤེས་ཙམ་པོ་ཕྱག་ཆེན་གྱི། །ལྟ་དང་ཡེ་ཤེས་ག་ལ་ཡིན། །འོ་ན་ཉིང་
 རེ་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས། །ཉེས་དྲུག་སེལ་བའི་གཉེན་པོ་སྤྲ། །སྒྲོང་བའི་འདུ་བྱེད་
 བརྒྱད་པོ་ཡི། །དབྱ་པ་ཉིང་འཛིན་མིན་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་པ་ཡི་དབྱ་ཉེ་
 སོགས། །སྒྲོས་པའི་མཚན་མར་ཐལ་ལོ་ན། །འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་
 ཡི། །དབྱ་པ་དེ་ནི་ཉིང་འཛིན་རྣམས། །རྒྱུ་བ་བྱེད་ཡིན་གྱི་བརྒྱུ་བ་བྱ་
 མིན། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་དང་ནི། །སེམས་བྱུང་དབྱ་སོགས་སངས་
 རྒྱས་སར། །གནས་འགྱུར་ཐོབ་བྱེད་སངས་རྒྱས་སུ། །ཡུར་ཆེ་དེ་ཡི་དབྱ་ཉེ་
 སོགས། །སྒྲོས་པའི་མཚན་མར་ཅི་ཉེ་ཐལ། །མྱོངས་པར་སྟོན་པ་ཁ་ །གཅིག་
 གིས། །དམིགས་བྱ་སྤྲང་བ་དེ་ཉིད་ནི། །དམིགས་པར་བྱེད་པའི་དུས་ཉིད་

ནས། །དམིགས་བྱ་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། །དམིགས་བྱེད་རང་བཞིན་མེད་ལྟ་
བས། །ཐད་སོར་རང་གིས་འཛིག་གོ་ལོ། །བཟུང་འཛིན་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་
ནི། །ཡིན་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་བྱེན་གཟིགས་པ། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ལ་ཡིན་
གྱི། །སོ་སྐྱེའི་སྒྲུང་ཡུལ་འབྲུལ་པའི་དངོས། །དམིགས་ཆོད་ཉིད་འབྲུལ་སྟོབས་
ཀྱིས། །རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུང་མི་སྲིད། །བལྟ་བྱེད་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པས་ཀྱང་
། །གཟུང་འཛིན་དངོས་པོ་འཛིན་ཉིད་གྱི། །རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུང་བལྟ་བའི།
ཉམས་སྟོང་ཚད་མ་སྲིད་མ་ཡིན། །གཞན་ཡང་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ལ། །འབྲུལ་གྱི་
འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པར། །གང་སྒྲུང་མཚན་མའི་རང་བཞིན་དུ། །སྒྲུང་བ་ཀྱུན་
རྫོབ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། །དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ཡིས། །རང་བཞིན་མེད་པར་
ཞེན་ན་ཡང་། །སྒྲུང་བ་ཐད་སོར་འཛིག་ཅེས་པ། །རང་གི་ཁས་སྒྲུངས་དམ་
བཅའ་བུད། །ཁ་ཅིག་དེང་སང་འདི་སྒྲིད་ཟེར། །འཁོར་བ་མུང་འདས་ཉིད་ཡིན་
དང་། །མྱ་ངན་འདས་ཀྱང་འཁོར་བར་སྒྲུ། །འགའ་ཞིག་དེ་ཡང་སྒྲོན་བཅས་
ཞེས། །སྒྲུས་ནས་འཁོར་བ་མྱ་ངན་འདས། །ཡིན་ཀྱང་མུང་འདས་འཁོར་བ་
ནི། །མིན་ཞེས་སྒྲུང་ཆེན་ཁུས་ལྟར་སྒྲུ། །དེ་ཉིད་འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་
གྱི། །དོན་དུའང་ཕལ་ཆེར་སྒྲོགས་པར་བྱེད། །ཟབ་མོའི་རྒྱུད་སྟེ་ལས་གསུངས་
པའི། །འཁོར་འདས་དབྱེ་བ་མེད་ཚུལ་བཤད། །དོ་རྗེ་ཐེག་པ་སྒྲུ་མེད་
གྱི། །སྒྲགས་གྱི་དབུ་མར་འཁོར་བ་དང་། །མུང་འདས་དབྱེར་མེད་ཅེས་པའི་
ལྟ། །གཏན་ལ་འབེབས་པར་འདོད་པ་ན། །རྒྱ་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་བ་དང་།

། ཟབ་མོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དུ། སྤྱོད་པའི་དཔུ་མ་གང་རུང་ཞིག ཁས་སྤངས་སྒོ་
 ཅས་གསང་སྤགས་ཀྱི། ལྟ་བུའི་ལ་འཇུག་དགོས་ཀྱིས། རིམ་པ་གང་ཡང་མི་
 ཤེས་པར། སྤྲུགས་ཀྱི་དཔུ་མའི་འཁོར་བ་དང་། བྱང་འདས་དབྱེར་མེད་ལྟ་བུ་
 སོགས། བྱོ་གས་ཙམ་ཤེས་པར་ག་ལ་རུས། རྟེ་ཡང་ཟབ་མོའི་ངོ་བོ་
 ཉིད། མེད་པར་སྤྱོད་པ་གཞི་བྱས་ནས། འདི་ཉིད་ལ་ནི་འཇུག་པ་ན། འཁོར་
 བའི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། རྟོ་རྗེའི་ལམ་དུ་འོད་གསལ་ནས། དག་པའི་
 ཟུང་འཇུག་དེ་ཉིད་ནི། བྱང་འདས་ཡིན་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལས། བྱང་འདས་པ་
 གཞན་དུ་མེད། རྟེ་ཡི་རང་ངོ་དེ་ཉིད་ནས། བྱང་འདས་འདས་པ་མ་གཏོགས་
 པ། འཁོར་བའི་རང་བཞིན་གྲུབ་དེ་མ་ཐག་པ་གཞི་བྱས་ཀྱི། མཉམ་ཉིད་ཡི་
 ཤེས་ཡིན་པ་སོགས། བྱོད་ལ་རང་ལུགས་ངེས་པ་མེད། འོག་པར་སྤྱོད་པ་ཁ་ཅིག་
 གི། ཐོགས་བཅས་གཟུགས་ལ་ཐོགས་མེད་དུ། འོངས་སྐྱོད་རུས་ན་སྤྲང་
 སེམས་གཉིས། འདྲེས་པའི་ཚད་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེ་ལྟའི་རྟོགས་ཐོབ་ན་ལ་
 འབྱོར་པས། སྤྲང་སེམས་འདྲེས་པའི་ལྟ་བུ་ལ། མཉམ་པར་བཞག་ཆེ་ལྟ་
 ཅམས་ཀྱིས། མེ་ཏོག་མཆོད་སོགས་བྱེད་དོ་ལོ། ཅམ་རིག་སྤྱོད་པ་ཡན་ཚད་
 ལ། གང་སྤྲང་སེམས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤྲང་ཡང་དེ་གཉིས་འདྲེས་མི་
 དགོས། སྤྲང་སེམས་འདྲེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ། ལྟ་རྒྱས་དག་གིས་མཆོད་
 འབྱུང་ན། རན་སོང་ལ་སོགས་འགྲོ་ཀུན་ལ། ལྟ་ཡི་མེ་ཏོག་གཏོར་སོགས་
 ཐལ། ཐོགས་བཅས་དག་ལ་ཐོགས་མེད་དུ། བར་སྤྲོད་སོགས་ཀྱིས་སྐྱོད་རུས་

ཀྱང་། །ཐར་པ་འདོད་ལ་ཉེར་མཁོ་མེད། །སྤྲིག་ཅན་དཔུལ་སྤང་འཆར་རྣམས་
ལ། །མཐོ་རིས་ལོངས་སྤྱོད་མི་དབང་ཕྱིར། །སྤྲིག་ཅན་གྱི་བའི་དུས་ཀྱི་
ཚོ། །ལྷ་ཡི་མཆོད་རྗེས་རྒྱུན་དུ་གསལ། །ལ་གཅིག་དེ་མ་ཐག་ཡིད་ནི། །ཤེས་
པའི་རྣལ་འབྱོར་བཟང་པོ་ནི། །སྒྲོས་ཅི་དགོས་ཉེ་དུང་འགོ་སོགས། །འཛུ་རིར་
སྤྲད་ཅམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་བས་རིང་བསྐལ་དང་། །ཁྱུ་བ་རྟགས་མདོན་
སུམ་སྟོན་ལོ་ལོ། །དེ་མ་ཐག་ཡིད་མི་ཤེས་པས། །འཁོར་བའི་རྩ་བར་འཛོགས་ལ་
སོགས། །ཤེས་པར་སྦྱངས་པ་མ་ཡིན་པས། །མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་
པོ་ལ། །འགྲེལ་བཤད་བྱས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན། །པ་མེད། །ཤེས་རབ་ཟབ་མོ་
དེ་ཉིད་ཀྱང་། །གསང་སྟགས་ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་པ་ན། །གསང་སྟགས་དཔུ་མའི་
ལྷ་བ་ཡིན། །རྒྱ་ཆེར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པར་ལྟར། །གཞི་བྱས་འདི་ལ་འཇུག་པ་
ན། །མདོར་ན་གནས་སྐབས་གསུམ་ཉིད་ཀྱི། །ཆོས་ཉིད་འགྱུར་མེད་དེ་ཉིད་
ལ། །གསང་སྟགས་ལམ་གྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱིས། །རང་རིག་ཉིད་དུ་གསལ་བ་
ལ། །འཁོར་འདས་གང་གིས་བརྗོད་ཀྱང་ཀྱང་། །དེ་ཉིད་མཆོན་ལ་མེད་པའི་
ཕྱིར། །འཁོར་དང་ལྷ་ངན་འདས་པ་ཡི། །ཐ་སྙད་གཉིས་ཀར་འགལ་བ་
མེད། །དོན་གྱི་གནས་ལུགས་སྒྲོས་བྲལ་བའི། །གཉིས་མེད་ཨེ་མི་ཁོ་ན་
ཡིན། །དེ་ལྟའི་ཤེས་རབ་གསང་སྟགས་ཀྱི། །ཐབས་ཀྱིས་ཟིན་ནས་གསང་
སྟགས་ལུགས། །དཔུ་མའི་ལྷ་བ་འཇུག་མེད་ཡིན། །ཟོལ་གྱི་སྒྲིང་པོ་འབའ་ཞིག་
པས། །བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི། །དེ་མ་ཐག་ཡིད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་དྲུག་པོ། རྒྱེད་བྱེད་ཉིད་ཏུ་གནས་པ་སྟེ། རྟོ་
ཡི་ཆ་ཤས་ཚོགས་དྲུག་ལ། མ་འདྲེས་ཆ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། ཚོས་དབྱིངས་ངོ་བོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བལྟ་བུའི་ཡུལ་ཡང་ཡིན་ནོ་ལོ། བདུན་ཡིད་བདེ་གཤེགས་
སྟོང་པོར་ནི། འབྲུལ་གཞི་དྲི་མ་མེད་ཡིད་ལ། བརྟན་ནས་འབྲུལ་པ་བསྐྱེད་པར་
གོ། ཡེ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་ལྟན་ཅིག་ཏུ། བདག་རྒྱེད་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་བྱས་
ནས། རྣམ་ཤེས་དང་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། འདུག་པ་གཅིག་ཏུ་ག་ལ་ཡོད། རྒྱས་
འགྱུར་རིགས་དང་བདུན་ཡིད་དང་། བེམ་པོའི་རྩས་པས་དུད་འགོ་ལ། བྱུག་ཆེན་
སྟེ་བར་གང་དུ་བཤད། དུད་འགོ་ལ་ནི་སྐྱུ་གཟུགས་དང་། རིང་བསེལ་བདེན་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི། འབྲུང་ན་ཀུན་མཁྱེན་ག་ལ་བདེན། རྟོ་ལ་རྗེས་སོགས་
ལས་རྩས་ཡིན། བཅིག་ཕྱག་ཆེན་ལྟ་བུ་ནི། ལས་ཉོན་མཚན་ཉིད་ཅི་འཆར་
ཡང་། ཤར་བའི་སྤང་བ་སྤྲོ་ཚོགས་པ། གནས་ལུགས་རྗེན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་སྤང་ཆ་མི་འགོགས་ཤིང་། མི་ཞེན་ངང་ནས་རང་གི་སེམས།
གཟའ་གཏད་བྲལ་བར་མཐའ་གོལ་བ། མ་སྤངས་གནས་ལུགས་ངང་ཉིད་
དུ། ཡིན་ལུགས་ཤེས་པས་ལྟ་བོ་ལོ། ལས་ཉོན་སྤང་ཆ་གནས་ལུགས་
ཀྱི། ཚོས་ཉིད་རྗེན་པ་ཡིན་པ་དང་། སྤྲུང་ཡང་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི། སྤང་
ཆ་ཡིན་པར་རང་ཚིག་འགལ། མཐའ་དང་གོལ་ས་མ་སྤངས་པའི། གཟའ་
གཏད་བྲལ་བ་སྟོན་པ་པ། ལྟ་བུའི་སེམས་འདི་གནས་ལུགས་ཀྱི། ཤེས་པའི་
ལྟ་བར་གོལ་ན་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་འདི་ཤིན་ཏུ་རྩྱུབ། གཏི་ཕྱག་ཆེན་

བོས་སྒྲོ་བ་ཡི། །སྤྲིག་ཅན་འདི་ནི་སྒྲུབས་སུ་གྱུབ། །ཁ་ཅིག་གཏུལ་བྱའི་མོས་སྒྲོ་
ལ། །བགྱི་བའི་ཐབས་སུ་འདི་ལྟར་གསུངས། །བྲུབ་མཐས་བྱངས་གིང་མན་
ངག་གིས། །སྤྱོདས་བའི་ལྟ་བ་གིན་ཏུ་དམན། །ཐ་མལ་ལྟ་བ་མཚོག་ཡིན་
ལོ། །འདི་ནི་རི་བཞིན་ཁས་ལེན་ན། །སོ་སྒྲེའི་ཐ་མལ་ལྟ་བ་ནི། །རྩ་ཉོན་ལྟ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་འདྲའི་རང་ལ་འཛིག་ན་ནི། །མཐའ་མེད་འཁོར་བར་འབྱུང་
འདོད་ཡིན། །མདོར་ན་སྒྲོས་པའི་ལྟ་བ་ནུམས། །དེ་འཛིག་ཚོགས་ལྟ་དང་མཐར་
འཛིན་ལྟ། །འོག་པའི་ལྟ་བར་སོང་ཚུལ་བརྗོད། །དེ་ཡང་འཛིག་ལྟར་སོང་བའི་
ཚུལ། །ལུང་བོ་ལྟ་ཡི་གཟུང་འཛིན་ཚོས། །བདག་ཏུ་འཛིན་པ་མི་འགོགས་
བར། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གྲུབ་རྫོམ་དེར། །བདག་མེད་ལ་སོགས་མི་སྒྲོམ་
བར། །ཕྱག་ཆེན་རང་བཞིན་ངོ་བོ་ལ། །ལུང་བོ་ལྟ་ལ་ངོ་བོར་ནི། །རྩལ་གྲུབ་
དམིགས་ཚུལ་འདི་འདྲ་བ། །ཕྱག་ཆེན་ང་ཡི་བྱིར་སོགས་གྱི། །ཟོལ་གྱི་སྒྲིབས་
ཀྱང་འཛིག་ལྟ་ལས། །འདའ་བ་མེད་པར་གཤམ་པར་བྱོས། །མཐར་འཛིན་ལྟ་བ་
སོང་ཚུལ་ནི། །སྤྱང་གཞིའི་ཚོས་ཀྱན་ཚད་གྲུབ་ལ། །དེ་ཡོད་དེ་ཡི་བདེན་ཚད་
གྱིས། །སྤྱང་པའི་བདེན་མེད་དེ་གཉིས་ནི། །མི་འགལ་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་
ནོ། །སྤྱང་གཞི་ཚད་གྲུབ་མེད་མིན་དང་། །དེ་ཡི་བདེན་ཚད་ཡོད་མིན་པ། །ཡོད་
མེད་ཡ་བྲལ་ཟུང་སྒྲེལ་བའི། །ཏྲག་ཆད་སྒྱུར་བའི་ལྟ་བ་ལ། །དབུ་མའི་ལྟ་དེ་
གིན་ཏུ་མཚར། །ཁ་གཅིག་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ཡི། །དངོས་པོ་བདེན་པའི་རྩལ་མེད་
ཕྱིར། །དེ་ཉིད་བདེན་མེད་དངོས་མེད་པས། །དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་མེད་

དུ། བལྟས་པས་ངོས་འཛིན་གདོན་གྲོལ་ལོ། འདོས་པོ་རྩལ་མིན་ཞེས་པ་དང་
། འདོས་པོ་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་འགལ། འདོས་པོ་བདེན་པར་མེད་གྱུར་གྱང་
། འདོས་མེད་ཡིན་པའི་བྱུང་པ་འབྱུལ། འདོས་པོ་དངོས་མེད་ཉིད་དུ་
ནི། གཞི་གཅིག་སྟེང་དུ་འགལ་བ་ལ། མི་འབྱུལ་ཚད་མར་ལྟ་བ་ནི། མཐར་
འཛིན་མིན་ན་མཐར་འཛིན་ཅི། གཞུན་ཡང་བདེན་ན་མེད་པ་དང་། རྩལ་ན་
ཡོད་པར་ལྟ་བ་ནི། སྒྲོ་འདོགས་སྒྱུར་འདེབས་མཐའ་སྒྲོང་ལོ། བདེན་དང་རྩལ་
པའི་བྱུང་པར་གྱིས། ཡོད་དང་མེད་པར་འཛོག་པ་ནི། བདེན་གཉིས་རྣམ་
འབྱེད་གྱུང་པའི་མཐའ། མཉམ་གཞག་བྱིན་ཅི་ལོག་བྱེད་པ། མཐར་འཛིན་ལྟ་
བའི་དུག་ཡིན་ནོ། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་གནས་ཚུལ་གྱི། ལྟ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་
པ་ན། གྲུན་རྫོབ་དངོས་པོའི་རྒྱ་འབྲས་རྣམས། བདེན་པ་ཉིད་དུ་མ་ལྟས་
ན། བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་མི་འབྱུང་བས། བདེན་གཉིས་ལྟན་དུ་བདེན་ལྟ་
ལོ། འདུ་མའི་ལྟ་ལ་བཞག་པ་ན། འདོས་པོ་བདེན་པར་ལྟ་བ་དང་། འདོས་
པོ་བདེན་མེད་ཉིད་དུ་ཡང་། ལྟ་སོགས་མཐར་འཛིན་ཁོ་ན་ཡིན། འདི་ལོག་ལྟ་
སོང་ཚུལ་བཤད། སོ་ཐར་སྣམ་པའི་ངོ་བོ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་ཡི་སྒྲོང་སེམས་
ལ། འཆད་པ་གིན་ཏུ་དམན་པ་ཡིན། འོ་ན་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ནི། རྣམ་རིག་མིན་
པའི་གཟུགས་བྱ་བ། ཉམས་མེད་རྣམས་ལ་དབང་པོ་དང་། ལྟན་ཞིང་ཉམས་
པ་རྣམས་ལ་ཡང་། འདབང་རྟེན་ཞར་བ་ལ་སོགས་ཀྱི། སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་སུ་
ཡོད་པ་དེ། གང་ཟག་བཞི་ཡིས་མཐོང་ངོ་ལོ། འབྱུལ་གཏམ་འདི་ཙམ་འབྱུང་

བ་ནི། །བསམ་གཏན་ཉིང་བསྐྱེད་ཚཱ་བོད་པ། །ལུང་སེམས་གསལ་སྒྲུང་ཅུང་
ཟད་ཀྱིས། །འབྲུལ་གཞི་བྱས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དམ། །ཡང་ན་ཤེས་པ་འབྲུལ་ངོ་
ཡིན། །མི་ལམ་ལྟ་བུའི་ལོག་ཤེས་གིག །མངོན་སུམ་ལྟ་བུར་འབྲུལ་གྱུར་
ཏམ། །འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ། །ལོག་ལྟའི་རྒྱ་རུ་བདེ་གཤེགས་
ཀྱིས། །མདོ་སྡེ་ཚངས་པའི་བྲ་བར་གསུངས། །འབྲི་གུང་རིན་ཆེན་ཡབ་སྲས་
ཀྱི། །དགོས་པ་ཟབ་མོ་སངས་རྒྱས་ཡིན། །ཁ་ཅིག་རང་ངོ་མ་ཤེས་པའི། །འབྲུལ་
དེ་གནས་སྐབས་གསུམ་ཀྱིས་དུས། །གང་ལ་འབྱུང་ཞེས་བརྒྱའི་ཚོགས། །ཕན་
ཚུན་མུ་ཅོར་གླེང་ངོ་གསལ། །འབྲུལ་པའི་དོན་ནི་རྩོན་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་ཐོག་མ་ཐ་
མའང་རྩོན། །དེ་ལ་སྡེ་བྱི་ག་ལ་ཡོད། །འབྲུལ་དུས་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་
སོགས། །ལུང་མ་བརྟན་གྱི་ལྟ་བར་འགྱུར། །ཁ་ཅིག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་བོད་ལྟ། །སྒྲུང་
བའི་ངོ་བོ་གསལ་ཚཱ་ལ། །འདི་ལ་དུས་གསུམ་སྟོས་པ་ཀུན། །ཅིག་ཅར་བཅད་
ནས་གནང་བ་དེ། །དུས་དང་བྲལ་བར་ལྟ་བ་ལས། །ཟབ་པ་ཡོད་རེ་ཀན་སོགས་
སྟོ། །སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས་ཡིན། །འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་འགྱུར་བ་
ཡིན། །འགྱུར་བ་དེ་ལ་དུས་སུ་བཞག། །དུས་གསུམ་གང་ཡ །ང་མ་ཡིན་
པའི། །གསལ་ཚཱ་སྒྲུང་བའང་འགྱུར་བ་དཀའ། །ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་འདི་ཉིད་
ལ། །སྒྲུ་མས་རང་ངོ་འཕྲོད་པར་སྟོན། །འཕྲོད་ན་ཆོས་སྐྱུར་འཆར་རོ་ལོ། །རང་
རིག་ཡོད་ཆད་རང་ངོ་ནི། །མི་ཤེས་མི་སྤྲིད་དེ་ཡི་བྱིར། །རང་ངོ་འཕྲོད་པ་སྒྲུ་མ་
ལ། །མ་རག་ཚུལ་འདི་སྟོན་ཉིད་ནས། །སྟོ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་བསལ་བློ་ཏོ། །ཁ་

ཅིག་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ་ལ། །ལྟ་བའི་ངོ་ཉི་བྱེད་པའི་ཆོ། །སྤྱི་ཐིག་སྤྱི་གཙུག་ལ་
 སོགས་པ། །བཅོས་སྒྲོམ་རྒྱས་འདེབས་སྤངས་ནས་ནི། །མ་བཅོས་ཆགས་པར་
 ལྟ་བོ་ཟེར། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་དམ་ཚཱ་སྟ། །སྤྱི་བ་ལྟ་སྤྱི་གསུང་
 སྤྱི་གསུང་ཡིན། །མཚན་མར་འཛིན་པ་ཡོད་ཀྱི་བར། །མཚན་བཅས་བསྐྱོད་རྗེས་
 ལམ་དུ་བསྐྱུགས། །རི་སྤྱི་མཚན་མེད་གྲུང་པ་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་དྲུག་ལྟ་རི་ལྟ་
 ལུས། །སྤྱི་བ་སྤྱི་ལ་རྒྱ་ལ་ཐར་པ་ཞེས། །བདུད་ཀྱི་སྤྱི་བས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། །
 ཅིག་དོ་རྗེ་ཐིག་པ་ཡི། །ལམ་གྱིས་སྤྱང་བོ་ལྟ་མེད་དུ། །སངས་རྒྱས་སྤྱི་བ་སྤྱི་
 འདོད་ཡོན་ལྟ། །རྣམ་རྟོག་མེད་པར་ལོངས་སྤྱོད་ལོ། །རྒྱུད་ནས་འདོད་ཡོན་
 བསྐྱེན་པ་སོགས། །དགོངས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་ཡིན། །འདོད་པའི་
 ཡོན་ཏན་གང་བྱུང་བ། །ཅི་ཅམ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་ཡང་། །ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་
 སྤྱོད་པ་ཡིན། །དོ་རྗེ་འཆང་གི་རྒྱུར་མི་འགོ། །སྤྱི་ཡང་སྤྱང་བོ་ལྟ་མེད་
 དུ། །སངས་རྒྱས་ཐིག་པ་ཆེ་ལས་བཀག། །དོ་རྗེ་ཐིག་པ་སྤྱི་མེད་དུ། །ལམས་
 དྲུག་ལྟ་པའི་ལུས་འདི་ཉིད། །སྤྱི་བ་བྲལ་བྲས་ནས་ཡེ་ཤེས་སྤྱ། །འཁོར་བ་རི་
 སྤྱི་ལྟ་བུ་བཅས་འདོས། །འགའ་ལ་རྒྱུད་གི་རྣམས་པ་ཡིས། །རང་ལུས་འཇའ་
 ལྟར་སྤང་བ་ཡོད། །དེ་ཅམ་ཐར་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ལས་གཏུམ་ལ་སོགས་བྱེད་པ་
 ཡིས། །སྤྱི་གསུང་ལ་ཡང་དེ་འདྲ་ཡོད། །ཁ་ཅིག་སྤྱི་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱང་
 ། །འདས་གོངས་ལ་སོགས་མངའ་བའི་སྤྱི། །འཆི་མེད་རིགས་འཛིན་མ་གྲུབ་
 ལོ། །འདི་ནི་བོན་གྱི་ཟེར་སྒྲོས་ཡིན། །རིག་པ་འཛིན་པའི་གནས་ཞེས་

པ། །འདོད་ལྟ་དྲུག་གི་དབེན་གནས་འགར། །གསང་སྤྲུགས་སྦྱོད་པའི་ཡུལ་
ཡོད་ཀྱི། །རིག་འཛིན་གནས་ཞེས་དེ་ལ་བརྟེན། །གཞན་དུ་མཁའ་སྦྱོད་རིག་
འཛིན་གནས། །གནས་ཆེན་སྔ་བདུན་ལ་སོགས་པ། །སྦྱུལ་པའི་ཞིང་ཁམས་
རྣམས་ལ་གྲགས། །གཞན་ཡང་རྫོགས་ཆེན་ལྟ་བུ་ནི། །ཀྲན་བཟང་ཐུགས་ཉིད་
ཡིན་ཕྱིར་དང་། །ཐེག་དགུའི་རྩེ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །འདི་ལས་ལྟག་པའི་ལྟ་བ་
མེད། །ཐེག་བརྒྱད་ལ་སོགས་ལྟ་བུ་ནི། །སྦྱིང་མེད་གཞོབ་སྟོང་འདྲ་བོ་
ལོ། །རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི། །ལྟ་དང་གྲུབ་མཐའི་དབྱེ་བུ་ནི། །སངས་
རྒྱས་བརྟན་ལ་འགར་ཡང་མེད། །བོན་དང་རྒྱ་ནག་ཆོས་ལུགས་ཡིན། །རྫོགས་
ཆེན་ལྟ་བུ་མཆོག་གྱུར་པའི། །སྦྱབ་བྱེད་བསྦྱབ་བྱ་ཉིད་དང་མཚུངས། །ཁ་ཅིག་
དམ་པ་རྒྱ་གར་གྱི། །དམ་ཆོས་ཞི་བྱེད་ལྟ་བུ་ཡང་། །པ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ལྟ་བུ་དེ།
རིག་པ་གཅེར་མཐོང་ཁོ་ནས་གྲོལ། །དེ་ལས་ཐབས་གཞན་མི་དགོས་ལོ། །ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པ་ཐོབ་པ་ན། །སྦྱོང་ཉིད་ཁོ་ནར་སྟོམས་འཇུག་ན། །དུས་མ་ཡིན་
པར་ཡང་དག་མཐའ། །མདོན་སུམ་བྱས་པའི་སྦྱོན་ཡོད་ན། །སོ་སྦྱིས་ཐབས་ཆ་
ཀྲན་བཀག་སྟེ། །རིག་པ་གཅེར་མཐོང་ཞེས་བྱ་བ། །རིག་པ་དྲངས་གིང་གྲུབ་
ཅོམ་གྱིས། །པར་ཕྱིན་ལྟ་བུར་འགྱུར་རམ་ཅི། །ཨ་མ་ལ་བ་མའི་གཅོད་ལུགས་
ལ། །མ་གཅིག་མོ་རང་ལ་སོགས་གྱིས། །དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ནས་དབང་
བསྐྱར་ལོ། །བསྐྱབ་པ་འཆའ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། །གཙོ་བོར་བཞེངས་ནས་
དབང་བསྐྱར་སོགས། །ཆོག་སངས་རྒྱས་སྦྱོད་ཡུལ་ཡིན། །པལ་པའི་དབང་

སོགས་རྣམས་པ་མེད། །མདོར་ན་གངས་ཅན་ཁྱོད་འདི་ནི། ཆོས་རྒྱལ་ལོ་པཎ་
བཀའ་ཤིན་ཆེ། །དེ་ཕྱིར་བཅན་པོ་བྲི་སྤང་གིས། །ལྟ་བུ་སྤྱུ་བ་ལུགས་བཞིན་
གྱིས། །སྐྱོད་པ་མ་ཐན་པོའི་ལུགས་ལྟར་སྤོབས། །བཀའ་ཅིགས་འདི་ཉིད་
བཅན་པ་ན། །སྐྱེད་ལྔ་བདེ་ལེགས་ཉིད་དུ་བྱེད། །ཆོས་དང་ཆོས་མིན་དབྱེ་བའི་
གཏམ། །ལྟ་བའི་ལེའུ་དང་པོའོ། ༥ །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བསྐྱབ་པ་
ལ། །སྤྱི་བ་སོགས་རྣམས་པར་བྱང་བ་དགོས། །དེ་དག་བྱང་བར་བྱེད་པ་
ལ། །གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ། །གསལ་སྤྲང་ཐོབ་ལ་སྒྲོམ་པ་
གཅིས། །དེ་ཕྱིར་སྒྲོམ་ལ་ནན་ཏན་གྱིས། །བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་སྒྲོམ་པ་ཡང་
། །ཞི་གནས་དང་ནི་ལྟག་མཐོང་གི་སྒྲོམ་པ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད། །ཞི་གནས་
དེ་ནི་ཤིན་སྤྱངས་གྱི། །ཉིང་འཛིན་ཅེ་གཅིག་པ་ཡིན་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་ལ་ཡང་ཟག་
བཅས་དང་། །ཟག་མེད་དག་གི་དབྱེ་བ་དང་། །སྒྲོམ་ཚུལ་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་དང་
། །ཐུན་མོང་མིན་པ་ཤེས་པར་བྱོས། །ལྟག་མཐོང་དེ་ནི་བདག་མེད་པ། །རྫོགས་
པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་འབྱེད་ཡིན། །དེ་ཉིད་ལ་ཡང་འཛིན་རྟེན་དང་། །འཛིན་རྟེན་
འདས་པའི་དབྱེ་བ་དང་། །སྒྲོམ་ཚུལ་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་དང་། །ཐུན་མོང་མིན་པ་
ཤེས་པར་བྱོས། །སངས་རྒྱས་གོ་འཕང་སྤྱུ་བ་པ་ལ། །སྒྲོམ་ཚུལ་འདི་ལྟར་མི་
ཤེས་ཤིང་། །མན་ངག་ཚད་མ་མེད་བཞིན་དུ། །ཤེས་པ་འདི་ཀ་ཞི་གནས་དང་
། །ལྟག་མཐོང་ཉིད་དུ་སྒྲོམ་ཞེས་ཟེར། །ཞི་གནས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་ལ། །ཡུལ་
གྱི་རྣམས་གཡེང་ཉེས་དམིགས་སུ། །མཐོང་ནས་ཉེ་བར་ཞི་བ་དགོས། །ལྟག་མཐོང་

སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ། ཚེས་ཀྱན་སྒྲུབ་བཅས་མ་ཞི་བར། མཐོང་ནས་སྒྲུབ་མེད་
སྒྲུབ་པ་དགོས། རྣམ་གཡེང་གེས་པ་སོར་བཞག་འདིས། ཞི་ལྷག་སྒྲུབ་གྱི་གོ་
གར་ཆོད། རྣམ་གཡེང་ལ་སོགས་སྒྲིབ་པ་རྣམས། ཞི་ལྷག་སྒྲུབ་དུ་བྱེད་པ་
སོགས། ཁངས་རྒྱས་བསྟན་དང་མི་མཐུན་པས། རྒྱུད་ཁྱེད་སྟེ་བ་གསར་དུ་
སྒྲུབ། རང་རྒྱུད་ཁོ་ནས་ཕྱོང་ཆོས་ཕྱིར། སྐལ་མེད་གཞན་གྱི་སྒྲོ་བར་
ནི། འདི་འདྲ་འབབ་པ་མ་ཡིན་སོགས། རྒྱུད་པ་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་
བརྗོད། མི་དགོ་བ་ཡི་སྒྱུད་ལམ་སོགས། བྱག་ཆེན་སྒྲུབ་གྱིས་བྱེད་དོ་
ཟེར། བྱག་ཆེན་རང་ནས་སྒྱུད་ལམ་སོགས། ཏིང་འཛིན་མ་ཐོབ་པ་ལ་
མིན། ཏིང་འཛིན་ཅན་ལ་སྤྲིག་སྒྱུད་མེད། སྤྲིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་
། རོན་ཐོག་གཞན་དུ་འཁྱུར་མེད་ཕྱིར། བྱག་ཆེན་སྒྲུབ་དུ་ག་ལ་འགོ། ཁ་ཅིག་
གནས་ལུགས་བྱག་ཆེན་ནི། བཅོན་ཐབས་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་ན། དབང་གིས་
སྒྲིན་དང་བསྐྱེད་རྫོགས་གྱིས། གྲོལ་བའི་རྣམ་གཞག་མི་དགོས་པ། རྟེ་ལས་
དམན་པ་བདེ་སྟོང་གི། བྱག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དབང་བྱས་ནས། སྒྲིན་གྲོལ་བྱག་
རྒྱ་ལ་སོགས་གྱིས། རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ལོ། དབང་བཞི་དང་ནི་རིམ་
གཉིས་ལ། མ་བརྟེན་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི། མེད་ཕྱིར་དབང་བཞི་རིམ་གཉིས་
ལ། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རིང་རྒྱུད་དང་། ཉི་རྒྱུད་དག་གི་ཁྱད་པར་ཡོད། གནས་
ལུགས་བྱག་ཆེན་བཅོན་འདེབས་སོགས། སྒྲུན་ལ་གྲགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན།
ཁ་ཅིག་ཟབ་མོའི་དབང་སྐྱངས་ནས། སྤྲིག་སྒྱུད་དམ་ཚིག་མ་བསྐྱངས་ཀྱང་

། ཐོབ་པ་གཅིག་ཤུས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། སྒྲོམ་ཡང་དེ་ཡིས་གོ་ཚད་ལོ། རྩལ་
བཞིན་དབང་ཐོབ་སྒྲོམ་ལྟན་ན། སྒྲིག་སྤྱད་དམ་ཉམས་མནར་མེད་ལྟར་
། དབང་ཅམ་བརྒྱད་ཡང་སྤྲུགས་སྒྲོམ་ནི། མ་སྒྲེས་པ་ཡིས་སྒྲིག་བྱས་
ནས། དབང་གིས་ཐོབ་པའི་དམ་ཚིག་ནི། ཉམས་པ་མེད་ཀྱང་གསང་སྤྲུགས་
ལ། རྩ་འདྲི་བྱས་པའི་ཚས་སྤྲངས་གིས། ངན་སོང་གནས་སུ་སྒྲེ་བ་ལས། དེས་
ལེགས་ཐབས་སུ་ག་ལ་འགོ། དེང་སང་ཁ་ཅིག་རང་རང་གིས། ལྟ་སྒྲོམ་སངས་
རྒྱས་དགོངས་པ་དང་། མ་མཐུན་པ་ཡི་རྩུན་རྒྱབ་ལ། འདྲེ་གི་ལྟ་སྒྲོམ་བཟང་པོ་
འདི། སྤྱུལ་པའི་ཡེ་ཤེས་དགྱིལ་འཁོར་ལ། དབང་བྲངས་ནས་ནི་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་གྱི་ཁྱོད་བར་མི་འདྲེ་ལོ། སྤྱུལ་པའི་འཁོར་ལོར་དབང་ལེན་
པའི། སྤྲུལ་ལྟན་ཡིན་ན་ཆོ་འདི་ལ། མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་གྱུར་ཅིང་
། དེ་ཐོབ་དུས་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས། རྟོགས་དོན་གཞན་ལ་འདོམས་པ་ཡིན། ཁ་
ཅིག་མར་མེ་ཤེལ་གོང་དང་། ཉི་ཟེར་མ་བྱའི་མདོངས་དང་ནི། ཁེང་རས་མིག་
ལ་བཀའ་པ་དང་། དྲག་པོར་མིག་གཉིས་བཅོར་ནས་ནི། འོད་གསལ་མདོན་
དུ་བྱེད་དེ་ལོ། མིག་དབང་བསྐྱད་པའི་སྤང་ཆ་ནམས། མེད་པར་གསལ་བ་
སྤང་བ་ཡི། རྟོག་མེད་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོན་སུམ་ཉར་སྤང་ཚད་
མ་མིན། ཁ་ཅིག་དང་སངས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། གསུངས་པའི་བསྒྲོམ་རིམ་ཐམས་
ཅད་ལ། ཚོང་འདུས་འོ་ཆ་ལྟ་བུ་ཡིས། བསྐྱེས་བསྐྱད་མ་བྱས་གཅིག་ཀྱང་
མེད། དེས་ན་གཏེར་ནས་འཕྱོན་པ་ཡི། འབྲུལ་མེད་དོན་ཞིག་སྒྲོམ་ཟེར་

ལོ། བོད་འདིར་ཇོ་བོ་ལྷ་གཅིག་གིས། ལྷ་སའི་དཀར་ཆག་ཀ་བ་ལ། ལམ་ཁའ་
འགྲོས་བསྟན་ནས་སྟོན་པ་འདི། ལམ་གཏོགས་གཏེར་ནས་དམ་པའི་ཚེས། ཡིད་
བརྟན་རུང་བ་ན་གཅིག་མེད། གཏེར་ཚེས་རྣམས་ནི་རང་བཟོ་ཡིན། ཁ་ཅིག་
དྲན་རིག་ཤེས་པ་ཀུན། མི་དགག་མི་བསྐྱེལ་ཤེས་པ་རྣམས། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
དྲན་ཙམ་གྱི། ལམ་རྗེད་ལྷག་སྐྱེ་ཆེན་པོ་ལོ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ལ་ཡང་
། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དྲན་འཛིན་སོགས། ཤོས་བསམ་ལས་བྱུང་ཤེས་རབ་
གྱི། རྒྱས་འདེབས་ཙམ་ཞིག་སྟོམ་བྱེད་པ། དངོས་པོར་འཛིན་པ་ལྷོག་བྱེད་
ཡིན། སྟོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱས་འདེབས་ན། དུས་དེར་དྲན་རིག་ཤེས་
སོགས་ཀྱང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ནི། རྩུ་ལ་རྩུ་བཞག་བཞིན་སོང་བས།
དྲན་རིག་མི་འགག་གང་དུ་ལུས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས། ལྷག་ཆེན་སྟོམ་
བར་མི་འགྱུར་རོ། ལྷག་སྐྱེ་ཆེན་པོའི་སྟོམ་ཐབས་ནི། ཡན་ལག་དྲུག་གམ་རིམ་
པ་ལྟ། བསྟན་སྐྱབ་བཞི་ལས་མ་གཏོགས་པ། སྟོམ་པའི་ཐབས་གཞན་ཡོད་མ་
ཡིན། ཁ་ཅིག་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་ནི། སེམས་སུ་ཐག་ཆོད་སེམས་ཉིད་དུ། ལྷག་
བར་རྟོགས་པས་གོ་ལ་ལོ་ཟེར། སེམས་ཉིད་སེམས་སུ་ལྷག་པ་སྤྱ། འདོད་ཅིང་
སེམས་ཙམ་ཡན་ཆད་ལ། སེམས་ལ་རྒྱ་རྒྱེན་རང་དབང་ཅན། ལམ་གྲུབ་ཕྱིར་ན་
གཞི་རྩ་སོགས། བྲལ་བར་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་གསལ། རིག་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་
གཅིག་ལ། བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་ལ་སོགས་ཚེས། རྗོགས་པར་བསྟོམ་གིང་
ཡོད་ཅིས་ཟེར། སྐྱད་ཅིག་གཅིག་ལ་སོ་བདུན་སོགས། སྟོམ་ལ་རང་དབང་

ཐོབ་པ་ནི། །འཕགས་ཆེན་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་མེད། །སོ་སྤྱེ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་
པ་ནི། །མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྡས་མཚུངས་ཀྱིས། །ཉེ་ཆེའི་ཤེས་པ་ཁོ་ནར་ཟད།
ཁ ཅིག་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གངས། །འདུས་བྱས་ཡིན་སྤྱིར་གངས་ཤིག་
ཡོད། །གངས་དེ་འཛིན་པར་སྒོས་སྤྱོད་གས་ན། །ཆད་རྫོགས་འཁོར་བ་ཟད་པ་
ཡིན། །རི་སྤྱིད་གངས་དེ་མ་ཟིན་པས། །གོ་རིམ་འབྲུགས་པས་སྤྱིད་འདིར་
འབྱུངས། །འདི་ནི་སྒོམ་པས་གྲུབ་པོ་ལོ། །ཀྱི་མ་ལྷན་པོས་ཅི་ཡང་དཔ། །རིག་
པ་སྤྱི་མཐའ་སྤྱི་མཐའ་ནི། །ཐུག་མེད་ཡིན་སྤྱིར་སྐད་ཅིག་ལ། །གངས་ཆད་ཡོད་
པར་ག་ལ་འགྱུར། །དེར་སངས་ས་ཐོབ་འདོད་པ་འགའ། །ཁྲོག་ཅམ་ལ་ཡང་
མོངས་པ་ན། །དེད་ཅག་ཤེས་རབ་གཅིག་ཤུས་ནི། །བསྒོམས་པས་ཤེས་རབ་
རྒྱུར་གྲོལ་ལོ། །ཐེག་པ་ཆེ་ཡི་འབྲས་བུ་ལ། །ཤེས་རབ་རྒྱུར་གྲོལ་རྣམ་གཞག་
མེད། །ལྷག་པར་གསང་སྤྲུགས་ལ་བརྟེན་པའི། །ས་ཐོབ་དབང་པོ་སྤྲིན་པའི་
སྤྱིར། །ཤེས་རབ་དབང་པོ་རྒྱས་པ་ཡིན། །དེར་སངས་འདི་ན་ལ་ལ་དག །སྒྲ་
བཅས་སྒྲ་མེད་བུད་མེད་ཀྱི། །ཁྱིམ་ཐབས་བདག་ཏུ་བཟུང་བྱས་ནས། །བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་སྒོམ་ཞེས་ལོ། །ཁྱིམ་ཐབ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆུ་ཡིན་སྤྱིར། །བདེ་ཆེན་སྒོམ་
པའི་བརྟེན་མི་རུང་། །བཅོམ་ལྡན་ཐིན་ལས་ཐུག་རྒྱ་ནི། །མི་མོའི་ལུས་ལ་
མཚན་དཔེ་ལྡན། །མཚན་གི་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། །ཁྱིམ་ཐབས་བདག་འཛིན་
ལུལ་མ་ཡིན། །དེ་སྤྱིར་དེ་ལ་སྤྲུགས་སྤྱེས་དང་། །ཞིང་སྤྱེས་རིགས་སྤྱེས་ལ་
སོགས་པ། །རྣལ་འབྱོར་ཅན་ལ་སྣང་རུང་གི། །རྣལ་འབྱོར་མེད་ལ་སྣང་མ་

ཡིན། །མིང་གཙང་ཡུང་པོ་ལས་རྒྱ་མིན། །སྤྱག་ཡུང་འདི་ལ་བྱིན་སྒྲུབས་
མེད། །སློ་གྲོས་རྒྱུད་ཅུའི་རྣམ་རྟོག་ལ། །ཁྱིམ་པ་རྫོང་འཛིན་བཤད་པའི་བྱིར།
ཁྱིམ་ཐབ་ལ་སོགས་སྤྱོད་པ་ཡང་། །གསང་སྤྱགས་ལམ་ལ་རུང་ངོ་ལོ། །དགོ་
བསྟེན་ཙམ་གྱི་བརྟེན་ལ་ནི། །སྤྱགས་སྤྱོད་རུང་བར་བཤད་པ་ཡང་། །ཚངས་
སྤྱོད་དགོ་བསྟེན་ཉིད་དུ་གསལ། །ཁྱིམ་པ་རྫོ་རྩེ་འཛིན་པ་ཡང་། །སྤྱུལ་པའི་གང་
ཟག་རྣམས་ལ་དགོངས། །བདག་ནི་འཁྲིག་པའི་བདེ་བ་དང་། །དེ་ཉིད་ལམ་དུ་
སྟོན་པ་ཡི། །དམ་ཚཱ་སྤྱ་མར་བཅས་པ་ཀུན། །སྤྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་མཐོང་མི་
འགྱུར། །འདི་ནས་འཆི་འཕོས་གྱུར་བ་ན། །དགའ་ལྡན་མི་ལམ་མདུན་དུང་
དུ། ཐེ་ཚོམ་ཐ་དག་ལགས་ཚོད་དེ། །འཛིག་རྟེན་རབ་རིབ་སེལ་བྱེད་ཤོག །
ཚཱ་དང་ཚཱ་མིན་འབྱེད་པའི་གཏམ། །སྒྲོམ་པའི་ལེའུ་གཉིས་པའོ། །ཐར་པ་
སྤྱབ་པར་འདོད་པ་དག །ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན། །སྒྲོམ་པའི་དགོ་ཅས་
ཟེན་པ་དགོས། །དེས་ན་སྒྲོམ་པའི་རྣམ་གཞག་ཀུན། །ཐེག་པ་རང་རང་སོ་སོ་
ནས། །རི་ལྟར་བསྟན་བཞིན་བསྐྱབ་པར་གྱིས། །ཁ་ཅིག་དགོ་བ་བཅུ་སྤྱོད་
ན། །སྒྲོམ་པ་རྩལ་བཞིན་མ་སྤངས་ཀྱང་། །སངས་རྒྱས་ བསྟན་པའི་སྒྲོམ་པ་
སྟེ། །ཚོ་ག་གཞན་དག་མི་དགོས་ལོ། །རྫོགས་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་
ཡི། །སྒྲོམ་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ། །རགས་པ་བརྟེན་སྤང་བ་དང་། །ཤ་
བཚཱ་ཉིད་གྱིས་ཐོབ་པ། །གཉིས་ལས་གཞན་དུ་མེད་པ་ལ། །རགས་པ་བརྟེན་
དུང་དབང་དུ་ན། །ཚོ་གའི་སྒྲོ་ནས་མ་སྤངས་པའི། །དགོ་བའང་བར་མ་ཙམ་

ཡིན་གྱིས། །བདེ་གཤེགས་བསྟན་པའི་སྒྲིམ་པ་མིན། །ཁ་ཅིག་སེམས་ཉིད་
རྟོགས་ཐབས་ལ། །སྒྲིམ་པ་བསྐྱུངས་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །སེམས་ཉིད་རྟོགས་
པའི་དུས་དེར་ནས། །སྒྲིམ་པ་སྐྱབ་པ་བཞིན་དུ་གོ་ལ། །སྒྲིམ་པ་སེམས་ཉིད་ཡེ་
སྐྱུང་ལོ། །སྒྲིམ་པ་སོ་སོ་རང་རང་གི་ །གཏོང་རྒྱས་གཏོང་བར་མ་བྱས་ན། །ཆོས་
ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་སྟེ་གཏོང་། །ཡེ་སྐྱུང་ཡིན་ན་ཐབ་ཤོར་མེད། །དེར་སང་འདི་ན་
ཆེར་སྒྲིམ་འགའ། །སྒྲིག་པ་བབ་ཅོལ་སྐྱོད་བཞིན་དུ། །བྱང་སེམས་སྐྱོད་ལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། །སྒྲིམ་གསུམ་གང་ལའང་ཉེས་མེད་ལོ། །བྱང་རྒྱུ་སེམས་
དཔའ་ལས་དང་པོས། །ཉེས་སྐྱོད་གཙོ་ཆེར་སྒྲིམ་དགོས་ན། །སྒྲིག་པ་བྱེད་པ་ག་
ལ་སྒྲིད། །བྱང་སེམས་རབ་གའི་ས་ལ་སོགས། །བཟུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་
ལོས་བསྐྱུར། །ཀླུ་པོ་ལ་སོགས་ལུས་འཛིན་ནས། །སེམས་ཅན་ཀྱང་དོན་
མཛད་པ་ལ་། །མཆོན་གྱི་ཆད་པ་ལ་སོགས་པའི། །ཁ་ན་མ་ཐོའི་དྲི་མ་བྲལ། །ཁ་
ཅིག་ཆགས་སྣང་སྐྱོད་པ་ཡང་། །དྲག་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་པ་དང་། །དེད་གྱི་དགོ་
བའི་མཛད་པ་ཡང་། །ཁྱོད་གྱི་སྐྱལ་བའི་ཉེས་པ་ཡིས། །མི་དགོ་བ་རུ་མཐོང་ངོ་
ལོ། །དྲག་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཞེས་པ་ནི། །སྐྱལ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་རྣམས་
ལ། །གཉན་པོ་ལྟར་དུ་འདྲན་པ་དང་། །སྤང་བྱ་ལྟར་སྤོང་ལས་ལ་བྱེད། །ཆགས་
སྣང་སྐྱོད་ལ་འདོར་བྱིར་ཡིན། །ཁམས་དྲངས་པ་ཡིས་སྣང་མཐུན་དོར་། །སྣང་བ་
མི་འདྲར་སྟོན་ལུས་ན། །དེད་གྱི་སྐྱལ་བའི་ཉེར་པར་སྒྲིད། །སྣང་མཐུན་ཀྱང་གྱི་
སྣང་རྒྱུ་ལ། །སྒྲིག་སྐྱོད་འབའ་ཞིག་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་དགོ་བ་ཨེ་ཡིན་

ནམ། ཁ ཅིག་སོ་ཐར་སྒོམ་ལྟན་གྱིས། །རབ་བྱུང་ཆ་ལུགས་འཛིན་དགོས་
བཞིན། རིག་གི་འཛིན་སྒོམ་ལ་གནས་པ་ཡང་། ཉེ་རུ་ཀ་ཡི་ཆ་ལུགས་ནི། མི་
ཚེ་རིལ་པོར་བྱེད་པ་ནས། འདྲ་འགྲོ་ལ་སོགས་བསད་ན་ཡང་། ཉེས་མེད་ག་
བ་རི་བཞིན་ལོ། རེ་གཉིས་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རང་
ཉིད་གྱི། རབ་བྱུང་སོ་ཐར་སྒོམ་ལྟན་ལ། རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་རབ་བྱུང་གི་ཆ་
ལུགས་འཛིན་པར་སྟོན་པས་བཅས། རིག་འཛིན་སྒོམ་ལྟན་ཀྱན་ལ་ཡང་། ཉེ་
རུ་ཀ་ཡི་ཆ་ལུགས་ནི། བྱུང་མོངས་སྒྲུབ་པོ་ཐམས་ཅད་དོར། འཛིན་པར་མི་རུང་
སྟོན་པས་བཅས། ག་བ་རི་བས་སྒྲུལ་པའི་ཕག ཁསད་ཚུལ་ཡིན་གྱིས་རང་
རྒྱུད་མིན། འདི་ན་ཁྱིམ་ཐབ་སྒྲེལ་བ་ལ། རྩོན་གྱི་ལུང་བསྟན་ཡོད་པ་དང་།
ལུང་སྟོང་ཀྱན་ཏུ་བརྒྱས་ནས་ནི། གནས་སྒོ་གསར་དུ་འབྱེད་ཅིས་དང་། ཡི་
དམ་ཞལ་གཟིགས་ཏོགས་ཚོས་འཆད། ཉེ་རུ་ཀ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ། རིགས་
གསུམ་མགོན་པོ་ལ་སོགས་གྱིས། སྒྲུ་སྒྲུར་ཁས་ལེན་བྱེད་པ་སོགས། རྟགས་
ཅུམ་འཛིན་པའི་དུས་འདི་རུ། བདུད་གྱིས་བྱས་པ་མིན་ན་རུང་། ཁངས་རྒྱས་
མི་ལུགས་གོན་པ་དང་། རྩོག་པོས་སྒྲུན་པོ་བསྒྲུབ་གཉིས། ཤེས་རབ་ཅན་ལ་
ག་ལ་འདྲ། ཚེས་དང་ཚེས་མིན་འབྱེད་པའི་གཏམ། སྟོན་པའི་སྐབས་ཏེ་གསུམ་
པའོ། ། ། ། མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་འབྲས་བུ་ནི། འབང་བཞིས་སྒྲིན་
ཅིང་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས། བསྐྱེད་ཅིང་སྟོང་བཞི་དགའ་བཞི་དང་། རྣང་བཞིའི་ངོ་
བོར་མྱོང་བ་ཡིས། །སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་མཛོན་བྱང་ལ། རྣམ་པ་ཉི་ཤུར་སྒྲུབ་

ཡི། །མདོན་བྱང་ཚུབ་པའི་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །སྐྱུ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྲུབ་
 པའོ། །ཀུལ་རང་བྱུང་ཞབས་ཉིད་ཀྱིས། །ཟབ་མོ་ནང་དོན་བརྗོད་དོན་
 ཏུ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གཟིགས་སྐྱུ་བསྐྱོས་ཟེར། །རི་ལྟ་རི་སྟེང་ཡེ་ཤེས་
 ཀྱི། །བདེན་པ་གཉིས་པོ་ཀླན་མཁྱེན་ཅིང་། །དེ་ཡང་ཡུལ་གྱི་བདེན་པ་
 གཉིས། །ཡུལ་ཅན་ཚད་ལས་མདོམ་སུམ་ཏུ། །གཟིགས་པའི་སྤྱིར་ན་སྐྱུ་བསྐྱོས་
 མེད། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་དང་ཡེ་ཤེས་སྐྱུ། །གཉིས་ལ་ཆོག་སྐྱོས་ཡོད་དོ་
 ལོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་དང་ཡེ་ཤེས་སྐྱུ། །བདེ་ཆེན་སྟོམ་པར་རོ་གཅིག་ཀྱང་
 ། །ཉན་རང་ལུགས་ལས་ཁྱད་འབྱེད་པའི། །ཆོག་ལ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཙོད་
 ཡོད། །ཡེ་ཤེས་སྐྱུ་ནི་ཐུན་པ་དང་། །བྲལ་སྤྱིར་ཉིན་མོར་བྱེད་བསྐྱོས་
 ལོ། །སེམས་ཅོམ་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་སྐྱུ། །རྣམ་པར་ཤེས་ལ་གཞག་པ་ནི། །བསལ་
 སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་ཐུན་པ་དང་། །བྲལ་སྤྱིར་ཉིན་མོར་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། །གལ་ཏེ་
 བད་འདབ་རྒྱས་པའི་སྤྱན། །མངའ་ན་ཡེ་ཤེས་སྐྱུ་སོགས་ཀྱང་། །གཟུགས་ཅན་
 ཉིད་ཏུ་ཐལ་ལོ་སྤྱ། །དཔེ་ལ་འབྲུལ་བར་མི་བྱ་ཡི། །གཟུགས་ཀྱི་དམིགས་ཅིག་
 སྟོན་པ་མིན། །ཆགས་ཐོགས་བྲལ་བའི་ཐུགས་རྗེ་ལ། །བད་འདབ་སྤྱན་ཏུ་
 བཏགས་པ་ཡིན། །ཁ་ཅིག་ལྷ་གསལ་དགོངས་པ་ཞེས། །སངས་རྒྱས་ལ་ནི་ཡེ་
 ཤེས་མེད། །བཅས་པོའི་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ནི། །མཁའ་ལྷིང་མཆོད་སྡོང་བཞིན་
 རོ་ལོ། །རྣམ་ཤེས་གནས་པ་གྱུར་ན་ཡང་། །འདུ་བྱེད་དག་གིས་མ་བསྐྱབས་
 པའི། །སྟོང་ཉིད་ཡེ་ཤེས་བསམ་མི་བྱབ། །ཡེ་ཤེས་མེད་ན་སྟོབས་སོགས་

ཀྱི། །ཡོན་ཏན་ཕྱིན་ལས་ཅི་ལ་གཞག། །ཡུང་ཁམས་སྒྱེ་མཆོད་ཀྱན་སྤངས་
ནས། །སངས་རྒྱས་བཅའ་ས་པོར་ག་ལ་སྤྱིད། །བྱབ་བདག་རྒྱན་ཆད་མེད་པ་
ཡི། །འཕྱིན་ལས་མངའ་བའི་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །བདག་ནི་འདི་ལ་སྤྱིང་ནས་
དད། །ཚཱ་དང་ཚཱ་མིན་འབྱེད་པའི་གཏམ། །འབྲས་བུའི་སྐབས་ཏེ་བཞི་
པའོ།། ༥ །། མཚོག་གི་དབང་ལྷག་མངའ་བ་ཡི། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
སངས་རྒྱས་རྗེ། །མཉན་པ་གྲུབ་ཐོབ་ཞེས་བྱ་བའི། །ཆོད་ལྷན་རྡོ་རྗེའི་བཀའ་
འདི་ནི། །སྤྱིད་པའི་འཛིགས་པ་གཅོད་པའི་བྱིར། །ལས་འདི་བྱོད་ལ་ངས་
བཤད་པས། །བྱོད་གྱིས་ཅིས་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་བྱོས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་གསུངས་
ཆོད་མ་ཡིན། །བདག་གི་སྡེ་སྡོད་གསུམ་པོ་གཤེས། །རྒྱད་སྡེ་བཞི་ཡི་བྱོགས་ཅམ་
མཐོང་། །རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་མཁྱེན་བར་བྱས། །འབྲུལ་པ་བྲལ་བའི་མིག་བྱ་
ཐོབ། །བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་པའི་མན་ངག་ལྷན། །སངས་རྒྱས་འབའ་ཞིག་གྲུ་
མར་བརྒྱད། །དམ་ཚཱ་ཚུལ་བཞིན་རྒྱད་ལ་ལོངས། །སྤྱིང་རྗེ་བཟོད་མེད་ནང་
ནས་སྒྱེས། །བྱོགས་ལྷུང་ཞེན་བྲལ་མོས་གྲུས་ཡོད། །དགག་སྒྲུབ་རྣམ་གཞག་
འདི་ཀྱན་ཀྱང་། །ཚྲོངས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་
རེ་སྒྲན། །རྣལ་འབྱོར་ཅན་འགའི་དགོངས་པ་ཅན། །གསུངས་རྣམས་ལོག་པར་
འཆད་མཐོང་ནས། །རྣལ་འབྱོར་ཅན་གྱིས་གསུངས་འགའ་ཞིག་ །བྱོགས་སྡེ་ལྷ་
བྱར་བཀོད་ན་ཡང་། །འབྱོག་པོའི་གིང་བཞིན་འདིར་བཀྲུག་ནས། །རྣལ་འབྱོར་
ཚེན་པོའི་དགོངས་པ་རྣམས། །སངས་རྒྱས་གསུང་དང་མི་འགལ་བར། །བདག་

66

[illegible]

༡༡། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་བྱུང་བ་ཆེན་པོའི་དམ་ཆོས་
དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཆོམས་དང་པོའི་རྣམ་བཤད་ཀླུ་བཀའ
བརྒྱད་ཀྱི་མཁུན་པ་རབ་གསལ་བཀའི་མི་ལོང་མཆོག་
ཏུ་འབར་བཞུགས།།

67

འཁོར་ལོས་བསྐྱར་ཀླུ་དོ་རྗེ་སེམས། །ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགོ་ཏྲེ་ལོ་ན་རོ་དང་།
།མར་པ་མི་ལ་རྗེ་བཙུན་སྒྲུབ་པོ་པ། །དུས་གསུམ་མཁུན་པ་ཕག་གུ་འབྲི་ཁུང་
ཞབས། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐྱེ་དང་། །སྐྱེ་བ་སྐུ་ལ་སྐྱར་
བརྒྱད་པའི་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི། །སྤྱི་མའི་ཆོགས་ལ་དང་བས་མ་བཟོད་ནས། །དངོས་
པོ་ཀུན་གྱིས་སྤྲུག་འཆལ་མཆོད་ཅིང་བསྟོད། །བྱད་པར་གྲུབ་མཆོག་ཀམ་པ་གྱི་ཡི།
རིང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆེ། །འགོ་བའི་མཉན་པ་ཆེན་པོར་
གྱུར་དེ་ལ། །བཀའ་བྲིན་བྲན་པའི་མཆོད་བསྟོད་སྤྲུག་རབ་འཆལ། །འདིར་ནམ་
མཁའི་མཐའ་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐའ་གླས་པའི་ཁོངས་སུ་བཞུགས་སོ་
འཆལ་གྱི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གང་དག་མཆིས་པ་དང་། །དེད་ག་གི་རྗེས་སུ་
སློབ་པའི་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་སར་གནས་པ་དང་། །ཉན་རང་སློབ་པ་དང་མི་
སློབ་པ་དང་། །གཞན་ཡང་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་མོས་སྦྱོད་ཀྱི་སར་གནས་པ་
སོགས་མདོར་ན་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་པར་རིགས་པར་སྦྱོའོ་ཅོག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཁུན་པ་དང་རིགས་པ་དང་ཤེས་པ་དང་དགོངས་པ་ནི་ཐ་སྙད་
རྟེན་འབྱུང་གི་རོར་ཆོད་མར་གྱུར་པ་བསྐྱུ་བ་མེད་འབའ་ཞིག་པ་དེ་ཁོ་ནར་གཅིག་
པ་ཉིད་དོ་ཞེས་དཔོན་སློབ་ཆེན་པོ་གྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲུལ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་ལྟ་བུ་ཐ་མར་ལུབ་ཏུ་ཉེ་བ་ན་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུལ་གསོ་བར་འབྱོན་པར་
ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དེའི་སྐུ་ལ་པའི་སྐྱེ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་
གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་ཁུང་པ་དེས་འཛིགས་པ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བའི་ཆོས་ཀྱི་

འཁོར་ལོ་སྤྱོད་མེད་པར་བཀའ་བརྩམས་བལས། དག་པ་དང་མ་དག་པའི་འཛིག་
ཏེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་དང་མུ་བུལ་བའི་ཞིང་རབ་འབྱམས་སུ་དམ་པའི་ཚུས་
དགོངས་པ་གཅིག་པའོ། ཞེས་གྲགས་པ་གང་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུས་ཉིད་
དང་མཐུན་པར་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་བས་སྤྲུགས་དང་ཚུད་པའི་གོ་སྐབས་བྱེད་པར་ག་
ལ་འབྱུང་ཏེ། མི་འཛིགས་པར་སྤྱོད་པའི་བྱུ་མཚོག་གི་ངག་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་
ནའང་ཐ་སྙད་ཏེན་འབྱུང་གི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་བདེན་གཉིས་མི་འབྲུལ་
བར་ཤེས་པའི་མཁུན་པ་ཐམས་ཅད་ཚད་མ་བསྒྲུབ་བུལ་བའི་དོན་ཅན་འབའ་
ཞིག་པར་གཅིག་པ། དེའང་དོན་དམ་པར་དབྱེད་ན་ནི་དེ་ལྟ་བུ་དགོངས་པ་དང་
མཁུན་པ་དང་རིགས་པ་ཚད་མར་གཅིག་པར་ཡང་བཞག་མི་རུས་ཏེ། དབྱེད་ན་
བཟོད་པའི་ཚུས་སྤྱིད་པ་མིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་མགོན་པོ་འདྲིའི་བཞེས་པ་མཐར་
ཐུག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་ལྟ་ན་རང་ཚིག་འགལ་ལོ་ཞེས་ཀྱང་སྤྱོད་པར་མི་བྱ་སྟེ།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་དམ་པ་ལས་བརྩམས་པའི་གྲུག་ཀ་དང་། དོན་དམ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་
ལས་བརྩམ་པའི་གྲུག་ཀ་མི་འཇུག་པའི་བྱིར། **རྩེ་ཆེན་པོ་མི་ལས། ཀུན་རྫོབ་**
བདེན་པའི་དབང་ཏུ་ན། ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅིས་བྱུང་པས་གསུངས། རྟོན་དུ་མ་
བདེན་པའི་དབང་ཏུ་ན། བགོགས་ལས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་མེད། ཅིས་
འབྱུང་པོ། འོ་ན་གཏམ་ཏུ་གྲགས་པ་ལས། སྤྱོད་པོན་ཆེན་པོ་གྲུ་སྤྱོད་ཞབས་
ཀྱིས་དབུ་སྤྱིན་པར་རྩལ་ནས་དབུ་དང་སྤྱུ་ལུས་རྟོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་དབུ་
དང་སྤྱུ་རྒྱུང་རིང་པོས་ཚོད་པར་གནས་པ་རིམ་གྱིས་ཇི་ཉིར་སོང་ནས་སྤྱར་དེ་

གཉིས་འབྱར་བའི་རྟེན་ལ་སློན་དཔོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཞུགས་ཏེ་འཛིག་རྟེན་དུ་
འབྱོན་པར་གྲགས་པ་ལས། བྱོད་ཀྱི་སྐྱོབ་པ་འབྲི་བྱང་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་སྐྱམ་ན། གཏམ་དུ་དེ་ལྟར་གྲགས་མོད། །དེ་ནི་རེད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འབྱུར་
ཀྱི་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འབྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་འདི་དག་གི་མཛད་སྤྱོད་ནི་གཅིག་གོ་
གཅིག་གིས་མི་འགོགས་པར་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་འབྱོར་པས་ཅིར་ཡང་
འདོད་དགུར་མངའ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གདུང་རྩོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལས་
བཞེངས་པ་བསྐྱོད་དམ་མ་སྐྱོད་པ་གང་ཡང་བྱང་བ་དེ་དག་གིས་ནི་བྱང་སྟོགས་
གངས་རིའི་བྱོད་འདིར་མགོན་པོ་ཁྱུ་སྐྱབ་དངོས་སུ་འབྱོན་པ་ལ་གོགས་འགར་
ཡང་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྐྱུ་གདུང་བཞེངས་པ་ལས་མ་བསྐྱོད་པས་
འདིར་དེ་འབྱུང་བའི་གོགས་བྱེད་ན། མདོར་ལུང་བསྟན་པ་ལས་སྐྱུ་ལུས་འདི་
ཉིད་ཀྱིས་བདེ་བ་ཅན་དུ་གསལ་གསུམ་པ་དང་། ལྷགས་ལུགས་སུ་སྐྱུའི་རྟེན་དེ་ཉིད་
ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལའང་དེས་གོགས་བྱས་པས་
དེར་མི་འགྲུབ་པར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་ཆེན་ཆུམས་དུས་གསུམ་
དུ་བསྟན་པ་གསོ་བའི་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་སྤྱོད་ལ། འདི་ནས་འདིའི་བར་འབྱུང་ངོ་།
འདི་ནས་འདིའི་བར་དུ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་མཐར་བསྐྱུད་པ་མངའ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
སེམས་ཅན་གང་ལ་སྤྱོད་ལས་སུ་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ་ཡོད་པ་
མིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱོད་ལས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་དབང་ཀུམ་པའི་སྤྱིས། །ང་ནི་དུས་
གསུམ་སྟོན་ཡང་བྱུང་། །ང་ནི་དུས་གསུམ་ད་ལྟ་གནས། །ང་ནི་དུས་གསུམ་ཕྱིས་

ཀྱང་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། དེ་ལྟར་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་དེའི་ཕྱིན་ལས་བཀའ་
བའི་སྤྲད་དུ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་སྤྲན་སྤྲ་འབྲི་ཁུང་གྲིང་བར་སྤྲུལ་
ནས་དམ་ཚཱ་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཚཱ་གྱི་སྒོ་དང་ཚུལ་དང་སྤྲང་བ་ཆེན་པོ་མུ་
མེད་པ་སྤྲད་ཅིག་ཙམ་དུ་སྤྲེས་པའི་ཡུལ་ཙན་ལའང་སེམས་ཙན་གང་དག་ཉན་
རང་གི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད་པ་དང་། མི་སྤྲེ་བའི་ཚཱ་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་
ལ་བཀོད་པ་དང་། མངོན་པར་མཐོ་བའི་རྟེན་ལ་བཀོད་པའི་གྲངས་ནི་འཇགས་
ཆེན་ལྷམས་གྱིས་ཀྱང་བགྲང་བར་ག་ལ་རུས། དེ་ཉིད་གྱིས་ཕྱིར་ཚཱ་ཚུལ་དེའི་
སྤྲེགས་བམ་གྱི་གྲངས་ཀྱང་གསྐའི་སྤྲང་གི་བྱེ་མ་སྤྲེད་གྱིས་ཀྱང་བགྲང་བས་
མཚོན་པར་མི་རུས་པ་ལ། བསྟན་པ་འཕེལ་འགྲིབ་གྱིས་དབང་གིས་དེར་སང་ནི་
དགོངས་གཅིག་གི་ཚཱ་གྱི་གཏམ་ལ་རིན་ཤེས་དང་རྩོམ་བྱང་ཞེས་བཏགས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཚུང་དུ་གཉིས་ལས་མི་སྤྲང་ཞིང་། དེ་ཡང་དུས་གྱིས་དབང་གིས་
འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་ཡབ་སྤྲས་གྱི་རྩོམ་རྩེའི་བཀའ་མདུད་པལ་ཆེ་བའི་
འདོན་པ་ཉམས་པ་དང་རྩོམ་རྩེའི་བཀའ་མདུད་གྱི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་ཆེག་
པལ་ཆེ་བ་ནི་དགོངས་པ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་ཏུ་སོང་བར་ཁོ་བོའི་སྤྲོ་
སྤྲོས་གྱིས་རྟོགས་ནས་འདིར་སྤྲོབས་པ་བསྐྱེད་དེ་སྤྲོ་བར་བྱེད་དོ། དེ་ཡང་ཁོ་བོའི་
ལག་ཏུ་དགོངས་གཅིག་གི་སྤྲེགས་བམ་རྩོམ་ཤེ་མ་ལས་རིན་བྱང་མར་གྲགས་པ་
དེའང་མ་འཁོར་བས། རྩོམ་རྩེའི་པལ་པ་ཞེས་མིང་པ་དེའི་བསྟན་བཅོས་
བཏགས་པ་ན་ཤེས་རབ་གྱི་ཉོར་ཙན་ནི་མ་ཡིན་པར་མངོན་ཞིང་། འོན་ཀྱང་དད་

པའི་ནོར་ཅན་དུ་རིགས་པས་གང་ཟག་དེས་ཆོས་ཚུལ་འདི་ལ་ལེགས་པར་སྤྱད་
པའི་ཆ་གང་མཆིས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དགོ་རྩ་བསགས་པའི་སྤྱད་དུ།
དེས་བསྟན་བཅོས་དེར་མགོན་པོ་གང་ལ་བསྟོད་པ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་སྤུལ་འདུག་
པ་འདིར་བྱངས་ནས་དེའི་དོན་ལ་དོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་གཅོད་པར་འབྱེད་དེ།
རི་སྐད་དུ། དྲི་མེད་འོད་གསལ་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །མ་འདྲེས་ཤེས་
བྱའི་དངོས་པོ་རི་ལྟ་བུར། །ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ །ཀྱུན་མཁྱེན་ཆོས་ཀྱི་རྗེ།
།མཉམ་མེད་འབྲི་གུང་རིན་ཆེན་ལ་ཐུག་འཆལ། །ཞེས་སོ། རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་འབྲི་ཁུང་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་དེས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཤེས་དགོས་པ་ལས།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ། གངས་ཅན་དུ་བྱིས་བྱུང་གི་ཆེན་པོ་གྲགས་
ལྷན་ཀྱིས་འདོད་པ་རྟོགས་བཏགས་སུ་བསྟན། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་
རྒྱ་བོད་དུ་སྤྱར་གྲགས་པའི་མཁྱེན་ཚུལ་གཟུང་གནས་གཞན་ཀྱིས་རི་ལྟར་བརྗོད་
པ་ནམ་གངས་སུ་བཀོད། སྤྱི་མ་རྗེ་བཙུན་པ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ལེགས་པར་
བཤད་པའོ། དང་པོ་ལ། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རི་ལྟར་བཏགས་པ། ཟི་ལུང་
པ་མཆོག་ལྷན་ཆེན་པོས་རི་ལྟར་བཏགས་པ། རྟ་ནག་གོ་བོ་ཆེན་པོས་རི་ལྟར་
བཏགས་པ་ནམས་རིམ་བཞིན་མི་འཐད་པར་བསྟན། དེ་དག་གིས་བཏགས་པ་
ལྟར་རྟོག་བཟོ་འབྲལ་རྩོམ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་པར་འབྲལ་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་
དགོས་པར་གདམས་པ་ལས། དང་པོ་ནི། དེས་སྤྱར་བའི་འཇུག་འབྲེལ་དུ། ཡི་

ཤེས་གཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འདོད་
དགོས་སོ། གང་གིས་ཆོ་ཚས་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཇི་ལྟར་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་
སོང་བ་དེའི་ཆོ་སྒོ་དེའི་ངོར་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བས་ཡེ་ཤེས་
དེ་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རྩིས་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ལ། གང་གི་ཆོ་ཚས་ཅན་
ལ་ལྟོས་ཏེ་ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པར་སོང་བ་དེའི་ཆོ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོར་སྒྲུང་བའི་
གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་ཀྱང་། གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དྲུངས་སྒྲུངས་པས།
སྒྲུང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུང་ཡིན་གྱི། འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུང་མ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་བྲིས་གདའ་ལ། དེའི་དགོངས་པ་ལྟར་ར་དག་ལེགས་པས་བཀྲལ་
བའི་ཡེ་གེར། སྒོ་བ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བདེན་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་
གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དྲི་མ་མ་སྒྲུངས་པས། སྒོ་གཅིག་ལ་དོན་
དམ་དང་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཀ་གཅིག་ཅུ་མངོན་སུམ་སུ་སྒྲུང་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་
མཉམ་རྗེས་རེས་འཛིག་ཁོ་ན་ཡིན་ཅིང་མཉམ་རྗེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། སངས་
རྒྱུས་ཀྱིས་སར་ནི་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་སྒྲུངས་པའི་
བྱིར། ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
གཅིག་ཅུ་མངོན་དུ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཅིང་། ཇི་ལྟར་དང་ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་གཉིས་དང་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པས་
འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་བཞིན་སོང་བའི་ཆོ་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་

ནུམས་རང་ལས་རྒྱུ་ཆད་ཀྱིས་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་ནས་གཅིག་ཅུ་མངོན་
 སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཞིང་གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་ཀྱང་གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ་ཡིན་མི་
 དགོས་སོ། དེས་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྤྱིར་རི་ལྟ་བུ་དང་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་རི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པ་ཡིན་གྱིས་རི་
 སྟེང་པ་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ལ། ཀྱུན་རྫོབ་ལ་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པ་ཡིན་གྱི་རི་ལྟ་བུ་
 མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཅིང་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱུ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་རི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་
 བར་སོང་བའི་ཆ་དེ་ལ་མཉམ་གཞག་དང་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ནས་
 ཀྱུན་རྫོབ་ལ་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པར་སོང་བའི་ཆ་དེ་ལ་རྗེས་སྐྱོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་
 བྲིས་ཤིང་། འདི་དཔོན་སྒྲོབ་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པར་འདོད་པས། དེར་
 བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཅིང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བས་བདག་
 འབྲེལ་གྲུབ་པ་བྱས་མི་ཉུག་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བྲིས་སྒྲུང་དོ། དེའི་དང་པོ་
 འབྲུག་འབྲེལ་ཉིད་ལ་དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་ཞེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
 གཅིག་པོ་དེས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲིས་ཀྱང་དེར་
 འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་གཅིག་དེ་ཆོས་ཉིད་ལ་ལྟོས་ཏེ་རི་ལྟ་བུ་
 མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་སོང་བ་དེའི་ཆེ་དེས་ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་མཁྱེན་ཅིང་། དེ་
 ཆོས་ཅན་ལ་ལྟོས་ཏེ་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པར་སོང་བའི་ཆེ་དེས་དོན་དམ་བདེན་པ་
 མ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁུབ་པ་མེད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་
 གཅིག་གིས་ཤེས་བྱ་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་སྒྲིམ་ན་

འོ་ན་མཁུན་གཉིས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཚས་ཅན། རོ་བོ་གཅིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་མ་འདྲེས་པར་ཐ་དད་དུ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་
གྱུར་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་གཅིག་པོ་དེ་ཚས་ཉིད་དང་ཚས་
ཅན་ལ་ལྟོས་ཏེ་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོར་སོང་བའི་བྱིར། དེ་
ལ་དེར་སོང་བ་ཙམ་ལ་བྱབ་པ་མེད། དེའི་རོ་བོར་སོང་བ་མ་གྲུབ་སྟམ་ན། འོ་ན་
ཡེ་ཤེས་གཅིག་དེ་ཚས་ཉིད་དང་ཚས་ཅན་ལ་ལྟོས་ཏེ་མཁུན་པ་གཉིས་སུ་མ་སོང་
བར་ཐལ། དེའི་ཆེ་དེ་གཉིས་ལ་ལྟོས་པའི་མཁུན་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོར་མ་སོང་བའི་
བྱིར། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གིས་
བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་མ་རུས་པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་གཅིག་
ཟུང་མར་བཤགས་ནས་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་མཁུན་པ་ཁས་སྲུངས་པ་གང་ཞིག་
ཁྱེད་སྲུངས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ལེགས་པར་བསལ་བའི་བྱིར། སངས་རྒྱས་ལ་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོར་སྒྲུང་བའི་གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་
པའི་གཉིས་སྒྲུང་ཡིན་ཀྱི་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུང་མིན་ཏེ། གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་
པའི་བག་ཆགས་དྲུངས་སྦྱངས་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་དག་དོན་ཚས་ཅན། ཟོལ་
སྒྱུར་གྱི་སྒྲོན་པ་སྒྲོས་མཚན་གྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རིག་
བྱ་རིག་བྱེད་མི་འགོག་པའི་ཆེད་ཀྱི་རྟོག་གའི་སྒྱུ་ཚིག་གིས་ཐར་ལམ་ཆེན་པོ་
གཞན་དུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཐར་འདོད་བསྐྱུ་བའི་སྒྱུར་དག་ཡིན་ཏེ། གཉིས་

སྒྲིང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དྲུངས་སྒྲིངས་རྗེས་ཀྱང་གཉིས་སྒྲིང་བྱུང་ན་ནོར་པ་
སྒྲིང་བར་འདོད་པ་དག་གཉིས་སྒྲིང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དྲུངས་སྒྲིངས་པ་ལ་
སྲུ་ཞིག་ཡིད་རྟོན་ལུས་པས་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དྲུངས་འབྱིན་པ་ལ་རྩོམ་
པོའང་སྒྲོ་བེ་བར་འགྱུར་ལ། གཉིས་སྲུ་སྒྲིང་ཡང་མ་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲིང་ཡང་
དག་པ་བ་ཞིག་ཡོད་ན། གཉིས་སྒྲིང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་འམ་དེ་དྲུངས་
སྒྲིངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། གཉིས་སྒྲིང་དེ་འབྲུལ་བྲལ་ཡང་དག་པ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ཟོལ་ཚིག་འདི་ལྟ་བུ་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྲུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
མངའ་བའི་བཙུང་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་མའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་དོན་དམ་པའམ་ཡང་དག་པའམ་དེ་ཉིད་དུ་
སྒྲིང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཞལ་གྱིས་འཆེས་པ་འགོག་པར་བྱེད་བཞིན་པར་ད་དུང་ཁོ་བོ་
ནི་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱུ་སྒྲུབ་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་རིགས་པ་སྒྲུབ་པོའོ་ཞེས་དྲིལ་
བསྐྱུགས་པ་འདི་འདྲ་ལས་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཛིན་རྟེན་དུ་ངོ་ཚད་བྲེལ་མེད་
པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་། །ཡང་ཁྱོད་གཉིས་སྒྲིང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དྲུངས་སྒྲིངས་
ཞེས་པའི་སྒྲིང་རྒྱ་དེ་ཀ་བུམ་དང་དེ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཟུང་
འཛིན་གྱིས་གཉིས་སྲུ་སྒྲིང་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་གི་བག་ཆགས་དང་ས་བོན་
ལ་མི་བྱ་སྟེ་ཀ་བུམ་སོགས་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སྲུ་སྒྲིང་བ་
ནི་མ་འབྲུལ་པའི་སྤྱིར། འོན་ཀའི་སྒྲིང་སྒྲིང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་དྲུང་སྒྲིང་རྒྱ་དེ་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་གཉིས་སྒྲིང་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་བག་ཆགས་དེ་ཡིན་

པས་ཟབ་གསར་གི་གནད་འདི་བདག་ཅག་དཔོན་སློབ་ཀྱིས་འཇམ་དབྱངས་
ལས་ཉིད་པས། བག་ཆགས་དེ་ལྟ་བུ་རྒྱུང་ལྟུང་བ་ལ་བྱེད་པས་སངས་རྒྱས་ལ་
གཉིས་སྒྲུང་ཡོད་ཀྱང་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུང་མེད་དོ་ཞེས་བསྟེངས་པ་དང་བྲལ་
བར་སྒྲུབ་པར་སྒྲོམ་ན་ཅི། རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྗེ་བཙུན་བྱམས་འཇམ་
དབྱངས་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཐོགས་མེད་ཞབས་སོགས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་
ཉན་པར་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་ཚུལ་སྒྲོང་སྒྲུངས་མ་འདི་སྟེད་པ་ཞིག་གིས་མདོ་
རྒྱུད་བཀའ་བསྟན་བཙུམ་འགར་ཡང་སྟོན་ཆད་མ་གསུངས་ཤིང་དེ་ལྟར་གསུངས་
པའི་ཡེ་གོ་ན་གཅིག་ཀྱང་སྟོན་རྒྱུ་མེད་པར་བྱོད་འབའ་ཞིག་ལ་འཇམ་དབྱངས་
ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་ཟབ་བྱེད་ཅན་དེ་ལྟ་བུ་མ་གཏོགས་ན་
ཐར་འདོད་དག་དུ་མའི་ལྟ་སྒྲོམ་འབྲུལ་མེད་ལ་ཡོངས་སྒྱུད་བྱུང་མེད་དོ་ཞེས་
འཆད་པ་ལ་དཔྱོད་ལྡན་སུ་ཞིག་ཡིད་ཆེས། བྱེད་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་
བ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ནའང་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུང་ཡིན་གྱི་
འབྲུལ་པའི་གཉིས་སྒྲུང་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུང་བ་ལ་དེ་བོད་རྩམ་བསྐྱེད་པའི་
གཉིས་སྒྲུང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་རྒྱུངས་སྒྱུངས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
བརྗོད་ན་བྱེད་ཅིས་འགོག། གཉིས་པ་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ལྷགས་ལ་
དབྱུད་པར་བྱ་སྟེ། བྱེད་ཀྱིས་སློབ་ལམ་ན་སློབ་གཅིག་ལ་བདེན་གཉིས་ཅིག་ཅར་
སྒྲུང་བ་མི་མིན་དེ། སློབ་ལམ་དུ་བདེན་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་འབྲུལ་པའི་
བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་མ་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སར་ནི་དེ་ལྟར་

རུངསྟེ། དེར་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་
 བྱིར། ཞེས་པ་འདི་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་པར་ཆོམ་ན་ཞེན་དོན་ལ་འདིར་སོངསྟེ།
 བདེན་གཉིས་དོ་བོ་གཅིག་མིན་དུ་འབྱུལ་བ་དང་མ་འབྱུལ་བའི་དབང་གིས་ཤེས་
 པ་ལ་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཅུམ་མི་སྤྲང་བ་དང་སྤྲང་རུང་བར་གྱུ་བོ། དེ་ལྟ་ན་
 ཡེ་ཤེས་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ལ་རི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་ཡིན་གྱི་རི་སྟེད་པ་
 མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ལ། ཀྱན་རྫོབ་ལ་རི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པ་ཡིན་གྱིས་རི་ལྟ་བ་
 མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་མཁྱེན་པ་གཉིས་མཁྱེན་ཚུལ་མི་གཅིག་པར་བཤད་པ་མི་
 འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཆོ་ཆོས་ཉིད་ལ་རི་ལྟ་བར་མཁྱེན་པ་ཉིད་རི་སྟེད་པ་མཁྱེན་
 པ་དང་། ཆོས་ཅན་ལ་རི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པ་ཉིད་རི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་
 པའི་བྱིར། མ་གྱུ་བ་ན། གྱུ་བ་པར་ཐལ། བདེན་པ་གཉིས་བྱས་མི་རྟག་ལྟར་རང་
 བཞིན་ནམ་དོ་བོ་གཅིག་པར་བྱོད་དཔོན་སྟོབ་འདོད་པ་གང་ཞིག །རང་བཞིན་
 གཅིག་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་དེ་མཛོན་དུ་མ་བྱས་གྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆ་
 གཉིས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ཉན་ཤེས་མཛོན་སུམ་གྱིས་སྤྲའི་བྱས་པ་
 བཟུང་བའི་ཆས་མི་རྟག་པ་མ་བཟུང་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། ཡང་བྱོད་བདེན་
 གཉིས་དོ་བོ་གཅིག་ན་གཅིག་པས་མ་བྱབ་པས། ཡེ་ཤེས་གཅིག་ལ་བདེན་
 གཉིས་གཅིག་ཅུམ་སྤྲང་བའི་ཆོ་མཁྱེན་གཉིས་གྱི་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་བདེན་གཉིས་གྱི་
 སྤྲང་ཆ་སྤྲང་མི་སྤྲང་གཉིས་ཡོད་པ་མི་འགལ་ལོ་སྟམ་ན། སྤྲུབ་བྱེད་དེ་ལ་
 བསམས་ན་ས་བྱེད་རང་གི་ཡེ་གོར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཐ་དད་པ་མེད་ན་གཅིག་

ཅར་སྒྱུ་འཛིག་འགྱུར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གོ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་དོ་བོ་གཅིག་ན་གཅིག་ཡིན་དགོས་སོ་སྒྲུལ་དུ་འབྱུལ་པའི་ཐུན་སྒྱུལ་
ཏེ། ཐུམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་དོ་བོ་གཅིག་གམ་ཐ་དད། ཐ་དད་ན་ཐུམ་པ་ཤེས་བྱ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། དོ་བོ་གཅིག་ན་ཐུམ་པ་སྒྱུ་འཛིག་བྱེད་པ་ན་ཤེས་བྱ་སྒྱུ་འཛིག་
བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་བརྗོད་ན་ལན་ཅི་ཡོད་ཅེས་བྲིས་སྒྲུང་མེད། དེ་ལྟར་སྒྱུ་
བ་ནི་གྲུབ་མཐའ་བཅའ་ཉེས་པ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པར་མཐོང་ནས་བསྟོན་
དོར་གྱི་སྒྲེ་སྒྲགས་སུ་གོ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། དངོས་པོ་གང་ལ་རང་བཞིན་ནམ་
དོ་བོ་ཐ་དད་པ་མེད་ན་གཅིག་ཅར་སྒྱུ་འཛིག་འགྱུར་པར་ཐལ་ཞེས་པའི་དངོས་
བསྟན་འདི་བྱེད་ལྟར་ན་དངོས་བསྟན་ལྟར་བཤད་པ་མིན་ན་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་ལོགས་བཤད་དུ་འགྱུར་ལ། དངོས་བསྟན་ལྟར་བཤད་ན་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
པའི་ཉེས་བཤད་དུ་འགྱུར་སྒྲུ་མོད་དམ། དེ་ལྟ་ན་དཔལ་ཚེས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལའང་
སྒྲུར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཚུད་པ་དང་དེའི་ལན་དུ་མཛད་པའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སོང་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲུ་མི་མོད་པས་
དངོས་བསྟན་གྱི་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་པར་འཆད་ན་ཁོ་བོའི་གྲུབ་མཐའ་
ལ་གཞོད་པའི་བྱིར། ལུང་དོན་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གོ་ཞེན། ལུང་དེ་ལ་སྒྲུང་བར་
ཟད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ཡིད་ནི་ཚེས་ལ་སྒྲུང་བ་དེ་ལ་ཐར་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་པའི་
ཕྱོགས་ལ་བག་ཟ་བར་གྱིས་ཤིག ལུང་པར་ཐུམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་དོ་བོ་གཅིག་
གམ་ཐ་དད་ཅེས་པའི་དྲི་བ་རྣམས་འདོན་དང་བཅས་པ་འདི་ནི་རང་ལ་སྒྲོ་ཅི་བྱུང་

ཟད་ཀྱང་གཏད་ས་མེད་དོ་ཞེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུམ་པ་དང་ཤེས་
བྱ་དོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་
དངོས་བྱུགས་འགལ་ཞིང་དོན་ལ་རང་ཚིག་ཀྱང་འགལ་བ་ཉིད་དུ་སྒྲས་པའི་བྱིར།
ལུམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་དོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ་དང་དེ་ཡིན་ན་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་སོ་
ཞེས་སྟུམ་པ་དེ་ནི་ཚེས་ཐ་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། **ལུམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་དོ་བོ་གཅིག་པར་**
སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མེད་པའི་བྱིར་ཏེ། ལུམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་
སོགས་པ་ནི་གཞན་སེལ་གྱི་སྒྲོ་བཏགས་ནས་སྒྲ་དང་སྒྲོའི་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་
པ་ལས་དེ་ལ་རང་གི་དོ་བོ་མེད་པའི་བྱིར། རི་སྐད་དུ། ལུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་
རྒྱུ་བ་དུ། ཞེས་དང་། རྩོག་པ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་བྱིར། ཞེས་དང་། དངོས་མེད་དོ་བོ་
མེད་པའི་བྱིར། །དོ་བོ་སྒྱུར་བ་དབྱེད་བྱ་མིན། ཞེས་འབྱུང་ལ། ཡང་ཁྱེད་ལུམ་པ་
དང་ཤེས་བྱའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་ལ་བསམས་ནས་རྩོག་པའི་དོ་བོ་གཅིག་
པས་ལུམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་གཅིག་མི་དགོས་སོ་སྟུམ་ནའང་རྩོག་པར་གྱུར་པའི་
ལུམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་དོ་བོ་གཅིག་པ་ཞིག་ཡོད་ན། རྩོག་པར་གྱུར་པའི་ལུམ་པ་
དང་ཤེས་བྱ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་ཅི་ཡང་མི་གཞོད་དེ། རྩོག་པར་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་
དེ་དང་རྩོག་པར་གྱུར་པའི་ལུམ་པ་ཁྱབ་བྱེད་དང་ཁྱབ་བྱའི་ཚུལ་གྱི་རང་བཞིན་
གཅིག་པར་སྒྲོ་ལ་སྒྲུང་བའི་བྱིར། མདོར་ན་ཁྱེད་ཀྱིས། དོ་བོ་གཅིག་ན་གཅིག་
མི་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བ་འདི་ལ་དབྱེད་ན། སྒྲུང་བའི་དོ་བོ་དང་སེལ་བའི་དོ་བོར་
སྒྲོ་འདོགས་པ་གཉིས་ལས། བྱི་མའི་དབང་དུ་ན་རྩིས་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་དོ་བོ་

གཅིག་གྲང་རྟོག་ངོའི་བྱས་མི་རྟག་གི་ཆ་གཉིས་གཅིག་པར་མི་འཛིན་ཡང་དང་
བོའི་དབང་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་ན་གཅིག་མ་ཡིན་པ་མི་རུང་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་
ཡོད་ན་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ངོ་བོ་མེད་ལ། ངོ་བོ་
གཅིག་ཏུ་ཡོད་ན་གཅིག་པས་མ་བྱལ་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་དུ་
སོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་གྲང་གཅིག་པས་མ་བྱལ་བོ་
ཞེས་སྒྲིན་ནི་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་དོན་གྱིས་སོང་ངོ་། ཡང་བུམ་པ་དང་
ཤེས་བྱའི་གདགས་གཞི་རྒྱལ་རྒྱས་དང་དེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་བྱར་སོང་བའི་རྒྱས་
རང་མཚན་པ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་ལ་གཅིག་པས་བྱལ་བ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཅུང་སྒྱེ་
འཛིག་བྱེད་པ་ཡོད་པས་དེ་ཙམ་ལ་བསམས་ནས་བུམ་པར་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་སྒྱེ་
འཛིག་བྱེད་པ་ན་བུམ་པའི་ཤེས་བྱ་སྒྱེ་འཛིག་བྱེད་དོ། ཞེས་ཐ་སྙད་ཟོར་ཡང་བར་
འཛིག་རྟེན་དང་བསྟན་བཅོས་ན་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་ཡང་དགག་ཏུ་མེད་པས་བྱེད་
ཀྱིས་ཇི་སྐད་སྒྲིས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཁ ན་མ་ཐོ་བ་འབའ་ཞིག་སྒྲིས་པར་སྒྲུང་ངོ་།
དེ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱ་དེ་བསྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་བསྐྱབ་བྱེད་གྲུལ་མ་བུམ་པར་
བཟོད་ནས། ད་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་དབྱེད་ན། ཡེ་ཤེས་གཅིག་ལ་བདེན་གཉིས་
གཅིག་ཅུང་སྒྲུང་བའི་ཆོ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་ཅེས་
སྒྲིས་པ་དེ་ཁས་བླངས་འགལ་བ་ཞིག་དམ་བཅས་པར་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་
ཟེན་ལ་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ལ་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཅུང་སྒྲུང་ཆེ་ཞེས་སྒྲིས་གྲང་དོན་
ལ་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གི་མཁུན་པ་ལ་བདེན་གཉིས་གཅིག་ཅུང་སྒྲུང་བ་རང་གི་ཁས་

སྒྲངས་ཉེས་པས་བཀག་འདུག་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྐྱམ་ན་དེར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་
གཅིག་གི་མཆོད་པས་བདེན་གཉིས་མཆོད་པ་ན་མཆོད་ཚུལ་གཉིས་ལ་མ་རག་
པར་ནི་མཆོད་མ་བྱས། མཆོད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་མཆོད་པའི་ཆོ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མཆོད་པ་གཅིག་དེ་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་མཆོད་པ་གཉིས་སུ་སོང་།
དེ་གཉིས་ལ་རེ་རེའི་ངོར་ནི་གཅིག་ཅར་བདེན་པ་གཉིས་མ་སྒྲང་། དེ་མ་སྒྲང་ན་
མཆོད་ཚུལ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དེ་ལྟར་སྒྲང་བའི་མཆོད་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིག་ཟུར་དུ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱིད་དཔོན་སྟོབ་རྣམས་འདི་
ལྟ་བུའི་ཆོག་གི་ཟོལ་རང་གཞན་གྱི་ཏོགས་ལྡན་སུས་ཀྱང་གོ་བྱའི་སྟིང་པོ་མེད་པ་
ལ་ཟབ་གནད་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡོད་པ་སྐད་བྱས་ནས་གོང་དུ་རྒྱན་བཟང་གི་ཡི་གེར།
མཆོད་པ་ཙམ་ལ་དོགས་པ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་གྱི། མཆོད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་
གཅོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲ་མོད། རང་ལ་སྟོ་གཏད་པའི་སྟོབ་མ་རྣམས་
འབྲུལ་དུ་འདུག་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡང་བྱིད་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གི་
མཆོད་པ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་གཅིག་ཅར་སྒྲང་བའི་ཆོག་གིས་སྒྲུབས་ནས་དོན་
གྱིས་བཀག་མོད། །སྟོན་ཅི་ཡོད་སྟུམ་ན། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་མཆོད་
ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མི་སྒྲང་བར་བསྒྲུབས་པ་ ས་སྟེ་རོལ་པ་ཁ་གཅིག་ལྟར་
ཐམས་ཅད་མཆོད་པ་འགོག་བཞིན་པར་ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པ་ཡང་དག་པའོ་ཞེས་
སྒྲ་བའི་དབུ་མ་པ་དེ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་གོ །ཡང་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པ་མཆོད་པའི་
ཡེ་ཤེས་གཉིས་དང་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པས་

འབྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་དེ་ཁྱེད་རང་གི་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། རོ་
བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་ནི་སྒྲིའི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པར་ལྟར། སྒྲི་མ་བྱས་
པ་དང་རྟག་པ་ལས་ལོག་པར་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པར་
འཛོག་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་དེ་གཉིས་བདེན་པ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་
གཉིས་སྒྲུང་བྱུང་བའི་ཆ་ནས་དངོས་སུ་རིགས་པ་དང་། གཉིས་སྒྲུང་བའི་ཆ་
ནས་དངོས་སུ་རིག་པའི་མཁྱེན་ཚུལ་གྱི་ཤེས་པའི་རྣམས་ཐ་དད་པ་ཉིད་དོན་གྱི་
ཁས་སྒྲུངས་པས་མཁྱེན་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་པའང་བཀག་འདུག་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་མཁྱེན་ཚུལ་རྣམས་ཐ་དད་པར་དོན་གྱིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་མ་གྲུབ་པོ་སྟུམ་ན།
དེར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་གྱི་རྣམས་གཅིག་ལ་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་གི་ཆ་གཉིས་མི་རུང་བ་གང་
ཞིག །དེ་མི་རུང་ན་ཡེ་ཤེས་གྱི་རྣམས་གཉིས་ལ་སྒྲུང་མི་སྒྲུང་གི་ཆ་གཉིས་འགྲུབ་
པ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་རྩ་བར་མ་བྱུང་སྟེ། དེད་མཁྱེན་ཚུལ་རྣམས་
སམ་ལྟོག་པ་གང་ཡང་རུང་བའི་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཀྱང་མཁྱེན་པའི་རོ་བོ་ཐ་དད་པར་
མི་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཞེན་འོན་མཁྱེན་པ་ཚོས་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་མི་
མཁྱེན་པར་ཐལ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་གྱི་མཁྱེན་ཚུལ་ཐ་དད་པས་བདེན་གཉིས་སོར་
མཁྱེན་པའི་ཆོ་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཐ་དད་པར་མ་སོང་བར་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ལུས་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྒྲུངས། ཁྱབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་གྲུབ། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་ཚུལ་དེས་བདེན་གཉིས་མཁྱེན་གྱི་མཁྱེན་པས་བདེན་གཉིས་མི་
མཁྱེན་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། །འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་པར་

འབྲམས་པའི་ངག་ཀྱལ་འདི་ལྟར་འདོན་བཞིན་ཞིབ་ཆར་སྒྲུབ་པའི་གདུང་
 དབྱངས་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཡང་། བྱེད་བདེན་གཉིས་ཐ་དད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་
 རིང་བདེན་གཉིས་དོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཤེས་པ་ལ་གཅིག་ཅར་སྣང་མི་སྲིད་པའི་
 བྱབ་པ་འདི་དེས་ན། སྒྲ་དང་བྱས་པ་ཐ་དད་པར་འཛིན་པ་ནི་ཡོད་རིང་ཚུར་
 མཐོང་གི་ཉན་ཤེས་ལའང་སྒྲ་བྱས་དོ་བོ་གཅིག་པ་གཅིག་ཅར་སྣང་མི་རུང་བར་
 ཐལ། ཐུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོ་བོ་གཅིག་པའི་ཆོས་ཤིག་པ་དེ་ལ་
 སྣང་ན་དེའི་བྱད་པར་རྣམས་སྤངས་ཏེ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པར་སྒྲ་བ་ཆོས་
 གྱི་གྲགས་པས་དོན་གྱིས་རང་གི་དོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་
 ལ། ཁྱད་མ་རྣམས་ཀྱི་བརྟགས་བྱ་གང་། མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད།
 ཅེས་དང་། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། ཡོན་ཏན་མཐའ་དགག་མཐོང་བ་
 ཉིད། ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རང་གི་དོ་བོ་གཅིག་པའི་ཆོས་ལ་ཐ་དད་པའི་ཆ་སོ་
 སོར་སེལ་དོར་རྟོགས་ཀྱང་སྣང་དོར་ཐ་དད་དུ་སྣང་བ་འདི་ནི་ཡེ་མི་སྲིད་ཏེ། ཇི་
 སྐད་དུ། ཀྱང་ཕྱིར་དོན་གཅིག་རྟོག་པ་ནའང་། ཀྱེན་དག་མཐོང་བ་དེ་ཕྱིར་
 ཡང་། རྟོག་པ་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དོན་
 རྣམས་ནི། རང་གི་འདྲེ་དང་ཐ་དད་མེད། རྟེན་པ་དོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། རྟེན་
 གྲོ་ཡིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲོ་བ་ལམ་པའི་ཤེས་པ་
 ལ་བདེན་པ་གཉིས་གཅིག་ཅར་མི་སྣང་ཞེས་པའང་སྒྲས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དེ་
 སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཆོག་ལྟར་སྣང་ལས་ཡང་དག་འགོད་རྒྱ་ནི་རིགས་པར་སྒྲ་བ་དག་

གིས་ཤེས་བྱ་ལ་མཐའ་བཀག་པའང་ཞར་ལ་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །ཡང་ཁྱེད་
གིས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་བདེན་གཉིས་གང་མཁྱེན་ཀྱང་སྒྲ་
དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲ་བ་དང་། བདེན་གཉིས་ཀྱི་
ཚཱ་མཁྱེན་ཚུལ་གྱི་མཁྱེན་གཉིས་ལྡོག་པས་སྤྱོད་བར་སྒྲ་བའང་འགལ་བ་ཉིད་དུ་
གོ་བས་དེའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ན། ཀྱན་མཁྱེན་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་
པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་གཉིས་སྤང་
མ་མཐོང་བའི་ཆ་ནས་དོན་དམ་ཇི་ལྟ་བུར་མཁྱེན་ཞེས་ལྡོག་པ་ཙམ་ཞིག་གིས་
རབ་རྟུ་བྱེ་ནས་དེར་འཛིན་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་མཐོང་བའི་ཆ་
ནས་ཀྱན་རྗོབ་ཇི་སྟེད་མཁྱེན་ཅེས་ལྡོག་པ་ཙམ་ཞིག་གིས་རབ་རྟུ་བྱེ་ནས་འཛིན་
པ་གང་ཞིག་རང་གཞན་གྱི་ཚཱ་ལྡོག་པས་སྤྱོད་བ་ཅན་ཡིན་ན་སྟོ་རྟོག་པས་རབ་རྟུ་
བྱེ་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། མ་ཁྱབ་པོ་ཞེ་ན། མཁྱེན་གཉིས་ལྡོག་
པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་མཁྱེན་གཉིས་སྒྲ་དོན་འདྲེས་
འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་བྱད། ཅེས་སྟོང་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་ལྟའི་རྩ་བོ་
ཆེ་བརྟུང་བར་བྱའོ། ཡང་མཁྱེན་གཉིས་ལྡོག་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཤེས་པའི་
བདག་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་མཁྱེན་གཉིས་ལྡོག་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་མ་
ཡིན་པས་མཁྱེན་གཉིས་སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པར་མ་གྲུབ་པོ་སྟམ་ན། ལྡོག་
པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ན། རྟོག་པས་རབ་རྟུ་བྱེ་བའི་
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་མི་དགོས་ན་ལྡོག་པ་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པར་

འཛོག་བྱེད་གྲུབ་པ་བྱུང་ཅས་སྲིད་པ་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་ལྷའི་རྩ་ཆེན་གཉིས་
 པ་ཞིག་བརྟུངས་པར་བྱའོ། ཡང་། ཅ་རྟགས་ཁྱི་མ་མ་གྲུབ་པོ་སྐྱམ་ན། གྲུབ་
 པར་ཐལ། མཁུན་གཉིས་ལྷོག་པས་ཆེ་བ་གང་ཞིག་ ལྷོག་པས་ཆེན་རྟོགས་པས་
 བྱེད་གོས་པས་མཁུན་གཉིས་ཀྱི་ལྷོག་པ་ཐ་དད་རྟོག་པ་ཐ་དད་པས་རབ་རྩ་བྱེ་
 བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཁོས་མཁུན་གཉིས་ལྷོག་པས་དབྱེ་ཞེས་པ་
 དེ་སངས་རྒྱས་རང་གི་མཁུན་པས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བ་མིན། ལྷོག་པ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་ཐ་དད་དུ་བྱེ་བའམ་ཡང་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྒོ་རྟོག་པས་མཁུན་པ་
 དེའི་ལྷོག་ཆ་སོ་སོར་བྱེ་བ་ཡིན་པས། འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཟབ་
 གསང་གི་གནད་འདི་ཁྱོད་ཀྱི་སྒོ་བར་ཟུད་པར་འགྱུར་རེ་ཀན་ཞེས་སྒྲུབ། འོ་ན་
 སངས་རྒྱས་ལ་མཁུན་པ་གཉིས་དོན་ལ་མི་ལྟན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 མཁུན་པ་ལ་མཁུན་པ་རང་གི་མཁུན་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ལྷོག་པས་ཐ་དད་པར་རབ་
 རྩ་བྱེ་མ་བྱེ། སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་བྱེ་ཡང་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱི་མཁུན་
 པ་གཉིས་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པར་མི་འགྱུར། ལྷོག་པ་ཞེས་སྒོ་བཏགས་ཀྱི་ཆ་དེ་
 གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་མཁུན་གཉིས་སོ་སོར་བྱེ་མི་རུས་པའི་བྱིར། རྟགས་དང་པོ་
 མ་གྲུབ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲུ་དོན་འདྲེས་འཛོན་གྱི་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་པ་ལ་མཁུན་པ་རང་གི་མཁུན་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ལྷོག་པས་ཐ་
 དད་པར་རབ་རྩ་བྱེས་པའི་བྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། སེམས་ཅན་
 ཀྱི་རྟོགས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་པའི་ལྷོག་པ་ལ་ངན་སོང་གསུམ་གྱི་ལྷོག་

པར་རབ་རྟ་ཕྱེ་བས་ཀྱང་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་
ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། ཕྱོག་པ་དེ་དེ་དང་དེ་མིན་ལ་ལོག་ཅམ་གྱིས་
ཚཱ་དེར་བཏགས་པའི་དངོས་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོག་པ་དེ་གཅིག་དང་
ཐ་དད་ལ་སོགས་པར་རབ་རྟ་ཕྱེ་བར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕ་
བའི་རྟགས་གཞན་དུ་སྤྱིད་པར་དོགས་པའི་རིགས་པས་གྲུབ། བྱ་བ་ཤེས་བྱ་
ལ་གྲགས། འདོད་ན། སངས་རྒྱལ་ལ་མཁུན་གཉིས་དོན་ལ་མི་ལྟན་པར་བརྟེན་
པའི་འཇམ་དབྱངས་དེས་ནི་དེ་སྐད་གསུངས་པ་དེ་རི་ཞིག་ལ་དགོས་ཞེས་
དགོངས་གཞི་འཚོལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པར་མཐོང་སྟེ། སྒྲ་རི་བཞེན་པར་བཟུང་
ན་དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབྱེད་པར་བྱ་བ་འདི་བཟང་
པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྣམ་དབྱེད་ཀྱི་མཐུ་ཆེན་སྟག་ཚང་ལོ་རྩ་བས་ཀྱང་
ཚུལ་དེ་ལ་འདི་སྐད་དུ་བརྟེན་དེ། ཀྱན་མཁུན་ཡེ་ཤེས་ཚཱ་གྱན་འཇལ་བ་དང་།
ཤེས་བྱ་བྱེད་ལ་ཚད་མ་མིན་པ་འགལ། ཞེས་གཟུ་བོར་སྒྲས་སོ། འདིར་སྒྲས་པ།
ཤེས་སྐད་ཚད་མས་ཀྱན་རྟོག་བདེན་པ་དང་། རིག་ཤེས་ཚད་མས་དོན་དམ་རྟེན་
དོན་གྱི། བདེན་གཉིས་བཞག་པའི་ཕ་གྲུབ་ཉིས་པ་ལས། ཤམས་ཅད་མཁུན་
པ་ཀྱན་མཁུན་མ་ཡིན་ཞེས། དོན་གྱིས་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་འདི།
ཤར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གོ་བར་གྱིས། ཡང་ཤར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་སྒྲུང་རུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་མཁུན་བྱ་ཡིན་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་
པས་བྱ་བ་པར་བཤད་པ་ལ། ལྷང་ར་དགེ་ལེགས་པས་ངེས་ཤིང་མ་ཚུགས་

པར་བྱས་པའི་ཡི་གེར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
མཁའ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འདི་ལྟར་བྲིས་སྤང་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཚས་
ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཉིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སྤང་བྱུང་པའི་སྒྲོ་ནས་
དངོས་སུ་རྟོགས་ན་ཁྱོད་དོན་དེ་མ་བདེན་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཉིས་སྤང་བྱུང་པའི་སྒྲོ་ནས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་ཁྱོད་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྤང་བྱུང་པ་ཡིན་དགོས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་
གཅིག་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཁྱོད་རང་གི་སྤྲ་མའི་གྲུབ་
མཐའ་ཁྱོད་རང་གིས་སུན་དབྱུང་བར་ཡང་བྱས་མོད། སུན་འབྱེན་དེའི་རྟགས་
ཟུར་དང་པོ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁའ་
པའི་ཚེ་དེ་གཉིས་གཅིག་པས་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྤང་བྱུང་དགོས་ཞེས་པའི་རྟགས་
ཀྱི་བྲུབ་པ་གྲུབ་ན་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དེར་མཁའ་པའི་མཁའ་པའང་
བྱུང་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲ་ན་ལན་ཅི་འདེབས། གཞན་དུ་རིགས་པར་སྒྲ་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་སུ་ལའང་རུང་རང་སྟོ་རང་
གིས་རྟོགས་པ་ན་དེ་གཉིས་གཅིག་པས་རང་སྟོ་རང་ལ་སྤང་མི་དགོས་ཞེས་སྒྲ་བ་
གཏན་མི་སྤྲོད་དེ། དེ་ལྟར་སྤྲོད་ན་རང་སྟོ་རང་ལ་མངོན་སུམ་ཏུ་སོང་བའི་ཚེ་རང་
སྟོ་རང་ལ་ལྟོག་གྱུར་དུ་སོང་ཞེས་སྒྲ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་སྟོ་རང་
ལ་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར་དེས་ན་དབྱུང་པ་འདི་འདྲའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཡིད་ཤེས་

བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་གྲག་བཙུག་ལོ། གཞན་ཡང་བྱེད་དཔོན་སྒྲོབ་དོན་དམ་
བདེན་པ་མེད་དགག་གཉིས་སྒྲིབ་ལུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དངོས་སུ་རིག་པར་འདོད་
པ་ནི་ཏྲོག་དགོ་དང་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་དབུ་མ་ཐལ་རང་གིས་ལྷགས་ཐམས་
ཅད་དང་འགལ་བར་སྒྲུས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་རིགས་བྱར་ཡོད་ན་མེད་དགག་
མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །ཚཱ་གྱི་གྲགས་པའི་རང་འགྲེལ་སྟོང་ཕྲག་བྱེད་
བཞི་པར། མེད་པར་དགག་པ་ནི་ཅིར་ཡང་མི་རུང་ལ། ཞེས་འབྱུང་ལ། མེད་
པར་དངོས་སུ་མངོན་སུམ་གྱི་རིག་བྱར་ཡོད་ན་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ནི་
གནག་རྩི་མོ་རི་ལྟར་སྒྲུབ་པས་ཀྱང་ཤེས་ལུས་སོ། དེས་ན་མེད་དགག་དངོས་སུ་
རིགས་བྱང་རིག་པ་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས། དོན་དམ་བདེན་པ་ལི་ཙ་
བི་དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་འཇམ་དབྱངས་ལ་དྲིས་པ་ན་འང་ལན་མ་བསྟན་
ལ། །བདེན་གཉིས་འགྲེལ་པར། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ལྟ་བའི་གནས་མི་
ཐོད་པ་སྟེ། ཞེས་དང་། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་བཏགས་པ་ལས་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཏྲོགས་སོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གིས། དངོས་སུ་འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་
གིས་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ཀ་ཡང་མ་སྦྱེས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་ལ། དོན་གྱི་དབང་འདི་ལ་གཟིགས་ནས་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་
པོས་རིག་ཤེས་ཡུལ་མེད་དུ་གསུངས་པ་དང་། གཙང་ནག་པ་དང་མ་བྱ་བས་དོན་
དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་འཛོག་མི་ལུས་ཞེས་དང་། ས་སྒྱུ་པ་གྲགས་པའི་
མཚན་ཅན་གྱིས། དོམ་དམ་པའི་བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ། ཅེས་སྟོན་བྱོན་གྱི་སྒྱེས་

འབྲུ་དམ་པ་དེ་དག་གིས་དབྱངས་གཅིག་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་ནི་དབྲུ་མའི་
ཟབ་དོན་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་བཀྲལ་བའི་ཆོས་ཚུལ་ཞལ་དང་ཐུགས་ནས་
སྟན་བརྒྱད་བར་མ་ཆད་དུ་ཡོད་པའི་དབང་ལས་ཡིན་གྱི། དེང་སང་དེ་ལས་
བསྐྱོག་སྟེ་སྤྱི་བ་ནི་དེ་ལྟའི་ཟབ་དོན་གྱི་སྟན་བརྒྱད་བཀའ་ཆད་པ་ཟེར་འབྲུམས་
དང་། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དབུག་ལྟར་སྒྲུང་ལ་གར་བའི་སྒྲོ་འདོགས་ལ་མཐོར་
བའི་རིང་ལུགས་སུ་ཞེན་པས་ལྟ་བའི་སྟིགས་མ་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཏོ། གཞན་ཡང་
། ཁྱེད་དཔོན་སྒྲོབ་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དུས་མཁའ་ཚུལ་ལ་འདི་ལྟར་ཡང་
གཤམ་པར་སྒྲུང་སྟེ། བྱུང་བུའི་ཡི་གེར། འདས་མ་འོངས་གཉིས་ད་ལྟར་མངོན་
སུམ་དུ་མཁའ་པ་ཡིན་ཏེ་དཔེར་ན་སྤྱར་འདས་པའི་ཆོས་དེ་ད་ལྟར་མེད་ཀྱང་སྤྱར་
འདས་པའི་དུས་ན་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་མཁའ་པ་དང་། སྟོན་གྱི་དུས་སུ་ལོ་
ཐོག་འབྱུང་བ་དེ་ད་ལྟར་མེད་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མཁའ་པ་མི་འགལ་ཏེ། ད་
བཟོད་སྟོན་གྱིས་དུས་སུ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་མཁའ་པ་ལོ་ཞེས་བྲིས་སྒྲུང་ལ།
དོགས་གཅོད་འདི་ལྟ་ནི་ཆོས་ཚུལ་འདི་ལ་ཕྱུང་བ་ད་ཅུ་ཡང་མ་བསམས་པར་
བརྗོད་པར་བཟད་དེ། ཅི་འདས་མ་འོངས་གྲུབ་པའི་གོ་བ་དེ་མཐུན་དུ་དེ་མཁའ་
པའི་མངོན་སུམ་དེ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་མངོན་སུམ་
ཏུ་མཁའ་པ་དང་འགལ། མེད་ན་དེ་གཉིས་ད་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་མཁའ་པ་ཞེས་
བརྗོད་ཀྱང་མཁའ་པ་མི་རྣམས་པར་ཐལ། འདས་མ་འོངས་གྲུབ་པའི་གོ་བ་དེ་མཐུན་
དུ་དེ་མཁའ་པའི་མངོན་སུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་འབྲའི་རྣམ་གཞག་གནག་རྗེ་

མི་ཆེས་སྤྱན་པོ་ལའང་དོགས་པ་མི་སྤྱི་སྤྱེ། འདས་མ་འོངས་གཉིས་ད་ལྟར་མངོན་
སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་བྱུང་པ་ཙམ་ཞིག་བདུག་གི་སྤྱི་བོ་ཀུན་གྱི་སྤོ་ལྟན་སྤྱིས་ལ་
ཡོད་པའི་བྱིར་། །སྤྱོད་པ་ཆོག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་བྱས་པའི་དབུ་མའི་སྤྱོད་
ཐུན་ཆེན་པོར། དབུ་མའི་ལྷགས་ལ་གསུམ་སྤྱེ། སྤོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ་ལ་
སོགས་པ་མདོ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དག་གི་ལྷགས་དང་། ཞི་མཚོ་ཡབ་བྲས་
སོགས་རྣམས་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དག་གི་ལྷགས་དང་། ལྷ་བའི་ཞབས་
སོགས་འཛིག་རྟེན་གྲགས་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་དག་གི་ལྷགས་སོ། །ལྷགས་
འདི་དག་ཀྱང་ཇི་ལྟར་བ་མཁྱེན་པའི་རྒྱལ་ལ་བྱུང་པར་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། སངས་
རྒྱུས་ལ་མཉམ་རྗེས་མི་མངའ་བ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པ་
ལས་ལྟང་བ་མི་སྤྱིད་པའི་རྒྱལ་ལ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་བྱིར། ཇི་སྤྱོད་མཁྱེན་
རྒྱལ་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། དང་པོས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་བདག་ཉིད་མི་མཐོང་ཞེས་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་མི་སྣང་ཡང་ཀུན་རྫོབ་གི་སྣང་བ་འཆར་བ་ནི་ཐ་མལ་
པའི་མེ་ལོང་བཞིན་ཡེ་ཤེས་གི་མེ་ལོང་ལ་འཆར་བའོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེར།
གཉིས་པས་ནི་སངས་རྒྱུས་གི་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ལས་མཉམ་བཞག་ལ་ཀུན་
རྫོབ་གི་སྣང་བ་ཅི་ཡང་མི་འཆར་ཞིང་དེ་ཉིད་མ་འབྱུལ་བ་ཡིན་ལ། རྗེས་སོབ་ཏུ་
འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྩྱུ་སྣང་ཇི་སྤྱོད་གི་སྣང་བ་འཆར་ཞིང་དེ་ཐམས་ཅད་
འབྱུལ་བ་ཡིན་ཏེ། །མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་བྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེར།
གསུམ་པས་ནི་སངས་རྒྱུས་ཆོས་གི་སྤྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྤྱོད་པ་རྣམས་སྣང་

ནས་མཁུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་སྣང་ལ་དེ་སྣང་བའི་རྒྱ་མཚན་མ་ཚང་བའི་
 བྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་ཐམས་ཅད་མི་མཁུན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་མེད་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པའི་བྱིར། མི་སྣང་ཡང་མཁུན་པར་མི་འགལ་ཏེ། ཆོས་ཉིད་
 བཞིན། དེ་ལྟ་ནའང་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་གྱིས་ཆོས་ཉིད་སྣང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་མཁུན་པའི་ཆ་དེ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་མཁུན་པ་དང་། ཆོས་ཅན་ཇི་སྟེད་པ་སྣང་བ་
 མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁུན་པ་ལ་ཇི་སྟེད་མཁུན་པ་ཞེས་བཞེད། ཞེས་དང་། ཡང་
 དེར། ལྷགས་གསུམ་པ་འདིས་གཟུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་པ་དེ་མདོན་
 སུམ་དུ་མཁུན་ན་གཟུགས་མཁུན་དགོས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་རོ་བོ་མཐོང་
 བ་ཅམ་གྱིས་དེ་མཐོང་བའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཚུལ་ལན་གཅིག་མིན་པར་གསུངས་
 པའི་བྱིར། དེ་དོན་དམ་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིབས་པ་སྤངས་པ་
 བ། དེའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འཆད་པ་མ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བའི་བྱིར།
 ཞེས་དང་ཡང་དེར། དེ་ལྟ་ན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཐའ་དག་མི་སྣང་ཡང་
 མཁུན་པའི་ཚུལ་འདི་ཡིན་ཏེ། །དེ་མཁུན་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་
 པ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མ་རིག་པའི་འབྲུལ་སྣང་ཅན་ནམས་
 ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་མ་ལུས་པར་མཁུན་པར་འཆད་ནུས་པའོ། དེ་སྐད་དུ་
 ཡང་། འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་
 སེམས་སོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་རབ་ཏུ་མཁུན་ཏེ། ཞེས་པ་བཞིན་མེ་ལོང་ལྟ་
 བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ཚུལ་དུ་འཆར། །སོ་

སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད། བྱ་སྐྱབ་ཡི་ཤེས་ཀྱིས་
རང་གིས་མཁྱེན་པ་བཞིན་གཞན་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་
ན་རང་སྣང་ལ་དེ་དང་དེའི་སྣང་བ་ཤར་ནས་སྟོན་པ་ནི་ཐ་སྙད་བཟོད་བདེ་བའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཡིད་ཆེས་ནས་བསྟན་པ་ལ་རིམ་གྱིས་
གཞུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྲིས་པར་སྣང་མོད། སྐྱུས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཆོག་དོན་འགལ་ཞིང་འབྲུག་པ་ཁོ་ནར་བད་དེ། དབུ་མ་པ་དེ་གསུམ་གྱིས་
ལྷགས་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་མཉམ་རྗེས་མི་མངའ་བར་འཆད་ཅེས་དང་། ལྷགས་
གཉིས་པ་དེས་མཉམ་རྗེས་འབྲུལ་མེད་དང་རྗེས་ཐོབ་འབྲུལ་བཅས་སུ་འདོད་
ཅེས་ཞིབ་ཆ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱུས་པས་དྲན་པ་མ་རྒྱལ་བའི་རང་ཆོག་འགལ་བ་དང་
། དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་དག་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་རྟོན་འབྲེལ་གྱིས་གནང་བ་
ལ་འབྲུལ་སྣང་གིས་བྱབ་པའི་བྱབ་པ་ཞལ་གྱིས་མཐའ་གཅིག་དུ་བཞེས་དགོས་
སོ་ཞེས་པ་ལྟ་ན། ལྷགས་དེར་འཕགས་པ་ལ་སྣང་བའི་ཀྱན་རྫོབ་ཙམ་བོའང་
འབྲུལ་སྣང་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རང་རྒྱད་པས་རྗེས་ཐོབ་གྱིས་ཀྱན་རྫོབ་སྐྱུ་མ་དང་
མི་ལམ་ལྟར་རྟོགས་པར་མ་བད་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ནང་ཀྱན་
རྫོབ་སྐྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་སྣང་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་པས་དེ་ལྟར་
མཉམ་པར་བཞག་དེའི་སྣང་བཅས་ཀྱི་ཡི་ཤེས་དེ་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པར་འགྱུར་
ལ། དེས་ན་ཞི་མཚོ་ཡབ་སྐུས་སོགས་རང་རྒྱད་པ་དག་ཆོས་ཉིད་ལ་སྣང་བ་དང་
བཅས་པའི་མཉམ་བཞག་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་སྐྱ་ན་ནི་སྐྱོབ་

དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་དག་ལ་དེ་ལས་སྐྱུར་འདེབས་སུ་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡེ་ཤེས་
སྟོང་པོའི་ལུགས་སུ་བརྒྱད་པ་དེ་ལྟ་ན་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྒྲུང་བ་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྟེད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཀུན་རྫོབ་གྱིས་
སྒྲུང་བ་ཐམས་ཅད་འཆར་བ་གང་ཞིག །གཟུང་འཛིན་གཉིས་གཟུང་འཛིན་
གཉིས་སུ་སྒྲུང་བར་འཆར་མི་རུང་ཞིང་གཅིག་ཏུ་ཡང་འཆར་མི་རུང་བའི་བྱིར།
ཡང་དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སམ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་བར་འཆར་མི་རུང་བ་རྟགས་
མ་གྲུབ། གཉིས་སམ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་བར་མི་རུང་བའི་བྱིར། བྱབ་པ་མེད་དོ་སྟུམ་
ན། དེ་ནི་ཆོག་ལ་འཛེམ་པར་ཟད་གྱི། སྒྲུང་བར་འཆར་དུ་རུང་ན་སྒྲུང་བར་རུང་
བའི་དོན་གྲུབ་པས་རྟགས་སོང། བྱབ་པ་ཆོད། འདོད་ན། གཟུང་འཛིན་གྱི་
གཉིས་སྒྲུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཆོས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
བདེན་གཉིས་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་ཀུན་རྫོབ་གྱིས་བསྐྱུས་
པའི་ཆོས་ནི་མ་ཡིན་ན་གཅིག་ཤོས་ལས་འོས་མེད་པའི་བྱིར། ཡང་སངས་རྒྱས་
གྱིས་ཇི་སྟེད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ལོང་ལ་སྐྱེས་སུ་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་
དེ་ཡུལ་གྱི་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་དང་བཅས་པ་ཐ་མལ་གྱི་མེ་ལོང་ལ་བྱད་བཞིན་མི་
འཆར་བར་ཐལ། དེ་འཆར་ན་ལྟ་བུར་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་ལྟ་བུར་རང་ལ་
གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ལྟར་མི་འཆར་བའི་བྱིར། རྟགས་མཁས་སྤངས། མ་བྱབ་ན།
ཇི་སྟེད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་སུ་ལྷ་བྱིན་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་
བཅས་སྐྱེས་སུ་ལྷས་བྱིན་རང་ལ་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་པར་འཆར་བར་

ཐལ། དེ་འཆར་བ་གང་ཞིག་ལྟས་བྱིན་རང་ལ་གཟུང་འཛིན་ཏུ་སྒྲུང་བ་ལྟར་མི་
འཆར་བའི་བྱིར། འདོད་ན། སྒྲེས་བྱ་ལྟས་བྱིན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྒྲུང་དང་མ་
བལ་བའི་སྒྲེས་བྱར་ཐལ། ཇི་སྟེད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་འབྱུང་བས་སྒྲེས་བྱ་
ལྟས་བྱིན་གྱིས་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་སྒྲེས་བྱ་ལྟས་བྱིན་རང་ལ་བཟུང་འཛིན་
གཉིས་སྒྲུང་ཅན་དུ་མི་འཆར་བར་མཁྱེན་པའི་བྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཇི་སྟེད་
མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚས་ཅན། དེ་ཉིད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྒྲེས་བྱ་ལྟས་བྱིན་གྱི་ཤེས་པ་དང་དེ་ཡུལ་གྱི་གཉིས་སྒྲུང་བ་དང་བཅས་པ་ཐ་
མལ་གྱི་མེ་ལོང་ལ་འཆར་བ་བཞེན་དེ་ལ་མི་འཆར་བའི་བྱིར། ལྷགས་གསུམ་
བར་བཅོད་པ་དེ་ལ་དབྱུང་ན། ཚས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཚས་ཅན་ཇི་སྟེད་པ་སྒྲུང་
བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཁྱེན་པ་ལ་མཁྱེན་པ་གཉིས་སྒྲུང་ཅོད་དོ་ཞེས་པའང་
ཐོངས་པའི་ཐོལ་ཚིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་ངོ་ནས་མཁྱེན་
གཉིས་ཀྱིས་འཛོག་བྱེད་མ་ཆང་བའི་བྱིར། བྱུང་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་གཉིས་ཀ་སྒྲུང་
བ་མེད་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པས་ཀྱང་མཁྱེན་ལ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་མཁྱེན་པ་ནི་
ཇི་སྟེད་མཁྱེན་པས་ཀྱང་མཁྱེན་པ་ལྷག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་བྱིར། དེ་ལ་ཁྱེད་ཅག་མ་
བྱུང་སྟེ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པས་ཚས་ཉིད་ཁོ་ན་སྒྲུང་མེད་དུ་མཁྱེན་གྱི་ཚས་ཅན་སྒྲུང་
མེད་དུ་མི་མི་མཁྱེན་ལ། ཅིག་ཤོས་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། ཞེས་དོགས་
ན། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཅིང་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་ཐལ།
ཚས་ཅན་མཁྱེན་པས་ཚས་ཉིད་མི་མཁྱེན་ཚས་ཉིད་མཁྱེན་པས་ཚས་ཅན་མི་

མཁུན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བྱེད་ཅག་མ་བྱབ་སྟེ། རོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་བྱེད་པ་ཐ་དད་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་དོགས་ན། དེའི་བྱེད་པ་ལ་དེའི་རོ་བོས་བྱབ་བམ་མ་བྱབ། བྱབ་
 ན་བྱེད་པ་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱང་ཐ་མི་དད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་
 པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་བྱབ་ན། བྱེད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རོ་བོ་གཅིག་པ་དེའི་བྱེད་
 པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རོ་བོ་དེས་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་། རྟོག་ཟུགས་
 གྱི་གནས་ཚུལ་མཁུན་ན་གཟུགས་མཁུན་དགོས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱན་རྫོང་གྱི་རོ་བོ་
 མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་བྱབ་པ་
 འདི་ལྟ་ན། ཉན་ཤེས་གྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བདེན་པར་རྟོགས་ན་སྐྱོད་ཀྱི་གནས་པས་བྱབ་
 ལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་སྐྱོད་རང་གི་རོ་བོ་ཉན་ཤེས་གྱིས་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐྱོད་ཐོས་
 པ་དང་རྟོགས་པའི་གོ་ཆོད་པ་བྱུང་ཅིས་སྐྱོད་ནའང་ཅིས་མི་མཆུངས། དེས་ན་བྱབ་
 པ་འདི་ལྟ་འདི་རིགས་དབལ་ལྟ་སྟེ་བས་དམ་འཆོའི་ཞེས་སྐྱུར་པ་འདེབས་པར་
 ཐོད་པ་དེ་ལས་ཏ་ལས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཡང་། ཡེ་ཤེས་དེས་དོན་དམ་པའི་
 གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་ལ་གོགས་བྱེད་གྱི་དྲི་མ་སྤངས་ན་ཡེ་ཤེས་དེས་ཀྱན་རྫོང་གྱི་
 གནས་ཚུལ་འཆད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བ་ཡང་བྱེད་རང་ལྟར་ན་མི་འགྲུབ་
 པར་ཐལ། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གནས་ཚུལ་ཅི་ཡང་སྤང་བ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ནམ་མཁའི་གནས་ཚུལ་རི་ལྟར་པར་འཆད་མི་རུས་པ་
 བཞིན། ཡང་། ཀྱན་རྫོང་གྱི་བདེན་པ་མཐའ་དག་རི་སྟེང་མཁུན་པ་ལ་མི་སྤང་
 ཞིང་མི་མཁུན་པ་མིན་པའི་སྐབས་བྱེད་དུ་དེ་ལྟར་མཁུན་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཤེས་

བྱའི་སྒྲིབ་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་བྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་སྐྱབ་བྱེད་ལགས་
བཤད་ཡིན་མོད། བསྐྱབ་བྱེད་རྩོམ་གྱི་འགལ་བྱུང་ཏུ་སོང་བ་ཡི བ་ཏེ། ཀུན་
ཚོ་བ་ཇི་སྟེང་མཆེན་པས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཚོ་བ་བདེན་པ་མཐའ་དག་མཆེན་པ་ལ་
གཤམ་བྱེད་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་ནས་དེ་མཆེན་པ་ན་ཀུན་ཚོ་བ་བདེན་པ་གཏན་མི་
སྤང་ན་ཀུན་ཚོ་བ་བདེན་པ་མཆེན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། གྲུབ་སྟེ།
ཀུན་ཚོ་བ་པའི་ཤེས་བྱེད་མཆེན་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་ཇེས་ཀུན་ཚོ་བ་བདེན་པ་དེ་འགར་
ཡང་སྤང་བ་དང་དམིགས་བྱར་མེད་ཅིང་གཟིགས་པ་ལོག་པའི་བྱིར། རྩལ་སྒྲིག་
རྒྱར་འབྲུལ་བ་ན་སྒྲིག་རྒྱ་གསལ་བའི་ཇེས་སུ་གཞི་དེ་རྒྱར་མཆེན་མི་རུང་བ་
བཞིན་ནོ། ཡང་། མ་ཁྲབ་བོ་ཞེས་དོགས་ན། དེ་མཆེན་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་
ཇེས་སྤང་བ་དང་དམིགས་པ་མེད་ཅིང་གཟིགས་པ་ལོག་ན་དེ་མཆེན་བྱ་མ་ཡིན་
བར་ཐལ། དེ་མཆེན་པ་ལ་གཤམ་བྱེད་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤངས་ཇེས་ཀྱང་དེ་མཆེན་པ་
ན་གཤམ་བྱར་གྱུར་པའི་མཆེན་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་གྲུབ་སོ་ཞེན་གྲུབ་
བར་ཐལ། དེ་དངོས་སུ་སྤང་བ་དང་གཟིགས་པའི་སྟོན་ས་ནི་གཤམ་བྱར་ཡོངས་
སུ་བཅད་པ་མེད་ཅིང་སྤང་བ་དང་གཟིགས་པ་མེད་པའི་སྟོན་ས་གཤམ་བྱར་
ཡོངས་སུ་བཅད་པའང་མེད་པའི་བྱིར། ཏྲགས་བྱི་མ་མ་གྲུབ་བོ་ཞེས་དོགས་ནས།
འོ་ན་ཇི་སྟེང་མཆེན་པས་ཀུན་ཚོ་བ་མཆེན་པའི་ཆ་དེའང་ཇི་ལྟ་མཆེན་པས་དོན་
དམ་མཆེན་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཐལ། སྤང་བ་དང་དམིགས་པ་དང་གཟིགས་པ་མེད་
པའི་སྟོན་ས་གཤམ་བྱར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་སྐྱར་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་གཤན་

དུ་མཁུན་པའི་མངོན་སུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་པོ་སྣམ་ན། མེད་དགག་
མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གཞལ་བར་ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀའི་སྐབས་
སུ་འདོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ནམ། །འདོད་དོ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་མཁུན་
གཅིག་ལས་མཁུན་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད།
ལུགས་འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཐའ་དག་རི་སྟོད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
མི་སྣང་ངོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ཚུལ་དུ་འཆར་ཞེས་པ་ནང་འགལ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།
མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་སྣང་བ་དང་གསལ་བ་དང་འཆར་བ་ཤར་བ་
ཞེས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མེ་ལོང་ལ་
གཟུགས་བརྟན་གྱི་ཆ་སྣང་བ་མེད་ན་དེ་ལ་དེ་འཆར་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱད་
བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་དུ་མི་སྣང་ན་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བརྟན་འཆར་ཐབས་མེད་པ་བཞིན་ནོ། དག་དོན། ཞིབ་ཆ་འདི་འདྲ་བ་ནི་མིག་
ཤེས་ལ་གཟུགས་མི་སྣང་། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་སྣང་བ་འཆར་ཞེས་བརྗོད་
པ་ལྟ་བུའི་རང་ལུགས་འབྲུལ་མེད་འཛོག་མ་རྒྱས་པའི་ཅི་ཟེར་དང་འདི་ཟེར་མེད་
པའི་གཡོ་སྐྱའི་ཆོག་ཆེས་ཐོངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གྱི་གཏམ་ཐ་ཆད་པའོ། དེར་མ་
ཟད་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ཚུལ་དུ་
འཆར་བ་དང་། མོར་རྟོག་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་འདྲེས་པར་མཁུན་པ་དང་། བྱ་སྐྱབ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཁུན་བཞིན་བརྟན་པའང་ཐ་སྟོད་བརྗོད་བདེ་བ་དང་གདུལ་བྱ་ལ་

ཡིད་ཆེས་གཞུག་ཐབས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སངས་རྒྱས་རང་ལ་ནི་ཀུན་
རྫོབ་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མི་སྣང་ཞིང་མི་འཆར་བ་གང་ཞིག དེ་མི་སྣང་ཞིང་
མི་འཆར་ན་མེད་བཞིན་གཞན་ལ་ཡོད་པ་སྐྱད་བཅོས་ནས་བསྟན་ཀྱང་འབྲུལ་
བཅས་ཀྱི་དག་ཚིག་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་བ་མ་ཡིན་པས་ཐ་སྟོད་བརྗོད་པར་མི་བདེ་
ཞིང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་རྟོགས་ལྡན་དག་ཡིད་ཆེས་སུ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེན། བྱེད་རང་གི་ཡི་གེ་དེར། འོ་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རང་སྣང་ལ་མི་འཆར་མོད། ཡོངས་
སུ་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་སོགས་དག་པའི་སྣང་བ་རྣམས་འཆར་
དགོས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཐུ་ལས་
དག་པའི་སྣང་བ་རབ་འབྱམས་གདུལ་བྱ་གཞན་ལ་སྟོན་པར་རྒྱས་པ་ཡིན་མོད།
གདུལ་བྱ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་རང་ལ་སྣང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་སྣང་བའི་རྒྱ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་བྱངས་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་
ཞེས་ཁས་སྐྱངས་སོ། དེ་ལྟར་ཁས་སྐྱངས་པས་སངས་རྒྱས་རང་གིས་དག་པའི་
སྣང་བ་རབ་འབྱམས་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་རྒྱས་པའི་རྒྱས་པ་དེ་བདེན་པ་གཉིས་ལས་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས་འོས་མེད། དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་རང་གི་དག་པའི་སྣང་
བ་རབ་འབྱམས་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་རྒྱས་ལ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྒྱས་པ་དེའི་མཐུས་དག་
པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་སྣང་བ་རབ་འབྱམས་དེ་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ལའང་ཅིས་
སྟོན་མི་རྒྱས་ཏེ་རྒྱས་པར་ཐལ། ཞེས་ལེགས་པར་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།

རིགས་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ལ་འང་མཚུངས་སོ་ཞེན། ཁོ་བོ་ཅག་ཁྱོད་ལ་
འཆར་ན་ཁྱོད་ལ་སྣང་བ་བྱུང། ཅེས་སོགས་ཀྱི་བྱུང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་མོས་པ་མི་
ལྟོག་པར་བརྟན་ན་མཚུངས་པའི་གྲགས་རྟེན་པ་སྤིང་དུ་ཚུག་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་མི་ལམ་
དུ་འང་མི་བར་མི་སྤིང་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེས་བྱས་པའི་དབུ་མའི་ཡིག་ཆ་
ཆེ་བ་དེར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བདེན་གཉིས་ཡོད་མེད་ལ་དབྱུང། སྣང་བ་ཡོད་
མེད་ལ་དབྱུང། སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་དབྱུང། སྐྱེ་འགག་ཡོད་མེད་ལ་དབྱུང།
ཟེར་བའི་དང་པོ་དེར། མཐོང་བ་རྒྱུན་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མེད་དེ་བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་རྒྱ་རང་སྣང་
གི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ཡོད་དོ། ཞེས་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཡང་དེར། གདུལ་
བྱ་ལ་བརྟན་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གུལ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་སྣང་བ་མེད་
ཀྱང་དབྱིངས་རིག་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་སྣང་བ་ཡོད་དེ། གོམས་པ་
མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་དབྱིངས་མི་སྣང་ན། ཆོས་དབྱིངས་སྣང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་
མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་མཚན་དཔེས་གཟུགས་སྐྱའི་སྣང་བ་ཡོད་
དེ། རྒྱུད་སྒྲར་སྐྱེ་གསུམ་ཀ་སངས་རྒྱས་རང་གི་རིག་བྱུང་གསུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་
ན་འང་གདུལ་བྱར་སྣང་བའི་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ནི་སངས་རྒྱས་རང་གི་རིག་བྱ་
མིན་ལ། སངས་རྒྱས་རང་གི་རིག་བྱའི་མཚན་དཔེ་དེ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་
པར་སྣང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ལ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང་དེར། ཕྱ་ནག་པས། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་དེ།

ཡོད་ན་ཀུན་རྫོབ་རྒྱན་པས་དེ་འཛིན་གྱི་ཡི་ཤེས་འབྲུལ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་སོགས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྒྲུབ་བ་ནམས་མི་འཐད་དེ། རྒྱན་མཐའི་དོ་རྩུ་བའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་བྱ་སྒྲེ་འགག་རྟག་ཆད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པའི་བྱད་ཤིང་
བསྐྱེད་པས་ནས་སྒྲོས་པ་མཐའ་དག་ཞི་བའི་ཚཱ་དགྱིངས་དང་སྒྲུབ་གྱི་རིག་པའི་
སྒྲུབ་བ་དང་དམིགས་པ་དང་ཕྱོད་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཟབ་རྒྱས་དབུ་
མའི་རིང་ལུགས་ཉིད་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲུབ་བའི་གཟུགས་སྒྲུ་
ཚཱ་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། །ཁྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རིགས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་པོ་སྒྲུམ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲུ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་ཡིན་ལ་རིག་བྱ་མིན་པ་དེ་ཚཱ་ཅན། སངས་རྒྱས་རང་
ཉིད་ཀྱིས་ཟེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐོབ་བྱ་
ཡིན་ཀྱང་ཕྱོད་བྱའམ་རིག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོས་ཐོབ་པའི་
ཁང་མཁར་དེ་དེ་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་ཟེན་པ་བཞིན། རྟགས་ཁས་སྒྲུངས། ཁྱབ་པ་ཚད།
འདོད་ན་གདུལ་བྱ་ལ་གནང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྒྲུ་དེ་ཚཱ་ཅན། ཁྱོད་
གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲུབ་བའི་གཟུགས་སྒྲུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་
ཀྱིས་ཟེན་པའི་བདག་གཅིག་པ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གངགས་ཀྱང་མ་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར། །དཔེར་ན་གང་ཟག་གི་སྒྲུ་མིན་བཞིན། རྟགས་ཁས་སྒྲུངས། ཁྱབ་པ་
ཚད། འདོད་ན་ཅི་འགྱུར་སེམས། ཅུ་བར་འདོད་ན། དེ་རྩུ་བའི་གཟུགས་སྒྲུ་དེ་
ཚཱ་ཅན། སེམས་ཅན་གྱིས་ཐོབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐོབ་བྱ་ནི་ཡིན། ཐོབ་ན་

སངས་རྒྱལ་དང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་རུང་བས་ཐོབ་དགོས་པ་ལས་སངས་རྒྱལ་
 གྱིས་མ་ཐོབ་ན་དེས་ཐོབ་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་། དེ་ལྟའི་གཟུགས་
 གྱི་ཐོབ་བྱ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་སངས་
 རྒྱལ་པའི་སྐྱེས་བུ་དེས་སྡོན་སྡོལ་ལམ་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲུང་བའི་གཟུགས་སྐྱེ་དེ་
 དེས་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་བསྐྱབས་ཀྱང་ཐོབ་བྱ་ཅམ་མིན་པའི་ཕྱིར།
 ཏགས་ཁས་བླངས། བྱབ་པ་ཚད། འདོད་ན་དེ་ལྟའི་གདུལ་བྱ་གཞན་སྒྲུང་གི་སྐྱེ་
 དེ་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེས་བར་འགྱུར་བར་ནམ་མཁའི་མེ་ཉོག་ལྟར་མི་འགྱུར་རམ།
 ཡང་། ཕྱང་ནག་པས་སངས་རྒྱལ་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་
 ན་གཅིག་ཀྱང་མ་བྱུང་བར། །ཐལ་འགྱུར་བ་སྒྲུར་རབས་པ་དག་སངས་རྒྱལ་ལ་
 ཐ་སྙད་དུའང་རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སངས་རྒྱལ་
 གྱི་ཡེ་ཤེས་བརྟེས་སོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མི་འགལ་ཏེ། རྟོག་ཉིང་གི་བྱེད་པས་
 ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་ཐམས་ཅད་སངས་
 བར་བྱས་རྗེས་འབྲུལ་བ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
 ཤེས་བརྟེས་པར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོན་པ་དེ་བྱེད་ཅག་གིས་ཡིད་གྱིས་
 འདོན་པར་འདོད་ཀྱང་ངག་ལམ་ནས་དབྱིས་བྱིས་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དེར་བཞོད་
 སྒྲུང་བ་ནི། སངས་རྒྱལ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་
 འདོད་པའི་ཟེར་སྐྱོས་གཙང་པོ་མིན་པ་ཞིག་སྐྱོར་བ་དེ་ལས་ཡིད་མུག་པ་ཅི་ཡོད།
 དབུ་མའི་ལུགས་འདིར་སངས་རྒྱལ་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་མེད་པའི་ལུང་དུ་

སེམས་ཙམ་པས་དབུས་མཐར་རྣམ་རིག་གནས་མ་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་
ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་ནས། དེ་གནས་འགྱུར་
གྱི་སངས་རྒྱས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི་
མངོན་པ་ཀུན་ལས་བདུས་སོགས་སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ཡིན་པ་རྒྱས་མེད་པར་
ལུང་དེ་སངས་རྒྱས་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་མེད་པའི་ཁུངས་སུ་འདྲེན་པ་དང་།
ཐལ་འགྱུར་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ལུང་དེ་
ཤེས་བྱ་ཉི་ཆེ་བའི་སེམས་སེམས་བྱུང་མེད་པའི་ལུང་དུ་འདྲེན་པའང་འབྲེལ་ཆེར་
མ་ཆགས་སོ། ཡང་སྟེ་འགག་ཡོད་པར་ཤེས་ན་སྟེ་མེད་མ་རྟོགས་པའི་བྱུང་བ་
བྱེད་ཀྱིས་འཆར་བ་དེ་ནི་སྟོས་པའི་སྟེ་དགག་གི་འཛིན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་
ནས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟེ་འགག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེས་སྟེ་མེད་ཀྱི་དོན་མངོན་དུ་གྱུར་
པར་གྲུ་སྐྱབ་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཁྱོད་ཅག་གིས་ཐོས་རེ་ཀན་གྱི་མནའ་ཚུ་འབྲུང་
བར་བྱེད་པ་ནི་ཁྱོད་རང་གི་བྱང་གཏམ་ཉིད་དུ་བྱས་པར་གོ་ར་མ་ཆག་གོ་
།འཕགས་པས་མཐོང་ལམ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་འོག་ཆོག་ཤེས་ནས་ཆོས་ཉིད་ལ་སྟེ་
འགག་ཅན་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་མཐོང་བྱུང་མེད་པའི་ལུང་དེ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟེ་དང་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ལོག་ནས་སྟེ་འགག་མེད་པའི་ལུང་དུ་འདྲེན་
པ་དང་། དེར་མ་ཟད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་སྟེ་འགག་ཅན་
དང་། དོན་དམ་ཆོས་སྟེ་སྟེ་འགག་དང་བྲལ་བར་རྒྱད་སྒྲར་བཤད་པས་སངས་
རྒྱས་ལ་སྟེ་འགག་མེད་པར་སྐྱབ་པ་ནི་གཟུགས་སྟེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཁས་

ལེན་དགོས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། ། སངས་རྒྱུ་གྱི་སར་སྐྱེ་འགག་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་
འགག་རྟོགས་རུང་བའི་དཔེར་མཐོང་ལམ་ལ་ཆོས་ཉིད་སྣང་ཚུལ་དང་དེ་ལ་ངེས་
པ་འདྲེན་ཚུལ་དཔེར་བཀོད་པ་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡིན་ནམ་མི་མཐུན་དཔེར་
བཟུང་བ་ཡིན་། ། བྱི་མ་ལྟར་ན་ཡིན་དུ་ཆུག ། རྩ་མ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱུ་ལ་སྐྱེ་
དོན་འདྲེས་འཛིན་གྱི་རྟོགས་པ་འང་ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་
རྗེས་གྱི་རྟོག་པས་དེར་རྟོགས་གྱི་ངེས་པ་འདྲེན་པ་བཞིན་སངས་རྒྱུ་གྱི་སར་ཡང་
སྐྱེ་འགག་སོགས་དེར་རྟོགས་ལ་དེའི་ངེས་པ་འདྲེན་པར་མཚུངས་པར་སྒྲིམ་པ་
ཉིད་གྱི་ཕྱིར་ཡང་། སངས་རྒྱུ་རང་སྣང་ལ་མཁུན་པ་དང་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ལས་
མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་ལྟོག་པས་གཞན་རྩོམ་དུ་མར་བཞག་ཟེར་བ་འདི་ནི་
དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་དག་གིས་ཆེར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱེད་ཅག་ཐལ་འགྱུར་བའི་
དབུ་མའི་སྐྱེ་དོན་ཚུལ་པ་ན་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་བཞེས་པ་ལ་མཐིང་བསྐྱད་བྱེད་
པ་ནི་སློབ་དཔོན་དེ་ལ་ཁྱེད་ཆེས་མོས་པ་ཆེ་བའི་རྟོགས་ཡང་དག་དུ་གསལ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། སློབ་དཔོན་དེས་ཡང་དག་པར་ན་ནི་ཡེ་ཤེས་དང་མཁུན་པ་སོགས་
ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་དང་དུ་མ་ཡང་མ་གྲུབ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ནི་ཐ་
སྙད་ལ་ངེ་ལྟར་སྣང་གྲགས་ལྟར་བཞག་གི་ཀུན་རྫོབ་ལ་རིགས་པའི་འཐད་པ་
བཅུག་ནས་རང་སྣང་ལ་གཅིག་དང་གཞན་སྣང་ལ་གཉིས་སོགས་མེད་པ་དེ་
ལེགས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མི་འགོག་ན་ཆོས་ཉིས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་འཛིན་ལུགས་ལས་ཡང་དག་པར་

ཉམས་སོ་ཞེས་དགོངས་པ་སྒྲུབ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚོག་གསལ་ལས་བཤད་
པར་བྱ་སྟེ། དབྱུང་པ་ཞིབ་མོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་ལ་བཅུག་པ་འདིས་ཅི་དགོས་
ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ་སྟེ། གྲུབ་རྫོང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་ངོ་
བོ་ཡོད་པར་བརྟེན་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐར་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་
རྩ་བ་སོག་པའི་རྒྱུད་རྒྱར་པ་འདི་ནི་ཇི་སྟོན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་དེ་སྟོན་དུ་
གནས་པར་འགྱུར་མོད། ཁྱོད་ནི་དོན་དམ་པ་ དང་གྲུབ་རྫོང་གི་བདེན་པ་ལ་མི་
མཁས་པས་ལ་ལ་འཐད་པ་བཅུག་ནས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་དེ་འཛིག་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཁོ་བོ་ནི་གྲུབ་རྫོང་གི་བདེན་པ་འཛིག་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར།
འཛིག་རྟེན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་གནས་ཏེ། གྲུབ་རྫོང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་བསལ་
བའི་ཕྱིར་བཀོད་པའི་འཐད་པ་གཞན་གྱིས་སྒྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཤུན་རབས་ལྟར་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཚོས་ལུགས་ལས་ཉམས་པ་ཁྱོད་ཁོ་ནས་སྒྲོག་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་གྲུབ་རྫོང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བ་ཡིན་
ནོ། དེས་ན་ཕྱོགས་སྔ་མ་སྒྲུབ་པ་འདི་ལྟ་བུས་དབུ་མ་པ་དག་གིས་བདེན་པ་གཉིས་
ཇི་ལྟར་འཛིག་ཙམ་ལའང་སྟོ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པར་དབལ་ལྟར་ས་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་
པའི་གིང་རྟར་ཁས་སྒྲངས་ནས་འབྱུལ་ཟད་དུ་གསུམ་པོ་བཀའ་རྒྱུད་མཆོག་ལ་སྒྲུར་
འདེབས་མི་བཟད་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དམ་པའི་ལས་སུ་སྟོང་ཡོད་གང་གིས་རྟོག་
། དེས་ན་ངན་སྒྲུག་ཁོན་པ་སུ་ཞིག་སྒྲོག་པར་བྱེད་པའི་དབེས་སྒྲོས་པ་ཆོག་སྟེ།
རྩར་ཟད་ཙམ་མ་སྒྲོས་ན་ལུགས་འདིར་ཞེན་པ་འགས་ཚུལ་འདི་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་

བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གྲོང་མ་བསྐྱང་བར་སྒྲུང་བས་ལུགས་ཡང་དག་པ་ཞིག་གོ་ཞེས་
 སྒྲུང་ལོག་པར་ཞེན་པ་འཕེལ་གྱིས་དགོས་ནས་བརྗོད་པར་བྱས་སོ། བཞི་པ་ལ་
 ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀ་འགོག་གི་ཡེ་ཤེས་
 ཡོད་པ་བཀག་ན་མེད་པར་མི་སྒྲུབ། མེད་པ་བཀག་ནས་ཡོད་པར་མི་སྒྲུབ་པའི་
 ཕྱིར། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་མེད་གང་དུ་འང་སྒྲླ་བསམ་གྱི་བརྗོད་བྱེད་
 དང་བརྗོད་བྱར་མི་སྒྲོབས། ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
 མེད་ཁྱོད་རང་གང་དགའ་བ་དེ་བྱས་ཆོག་སྟེ། ཁྱེད་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་
 དགའ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི། ཁྱོད་མེད་པར་འདོད་པ་ལ་དགའ་ན་དོན་དམ་དུ་
 མེད་ཀྱི། ར་རང་ཡོད་མེད་གཉིས་གང་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་ཅག་
 སྟོགས་རེ་པའི་སྒྲོག་གིས་བཅིངས་པ་ནམས་དང་མི་འདྲ་སྟེ། ཐེག་མཆོག་ཟབ་
 ཡངས་ཀྱི་གནས་ལ་མངའ་བཞེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ལོ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དེ་དག་
 རིམ་པ་ལྟར་མི་འཐེད་དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་ཀྱི་འཛིག་
 མཆམས་དེ་ལྟར་སྒྲུས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་འཛིག་ཚུལ་རྣམ་པར་འབྱམས་
 པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཁས་སྒྲུངས་
 ཅས་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་དམ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་ཁས་
 སྒྲུངས་དང་བྲལ་བའི་ཆ་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཡེ་
 ཤེས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དགག་མི་རིགས་ཏེ། ཡིད་དང་ངག་གི་བརྗོད་པའི་ཁས་
 སྒྲུངས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ན་དགག་སྒྲུབ་བྱར་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། ཅམ་མཁའ་

ལ་མིག་སོགས་འགོད་པར་འདི་རྩས་པ་བཞིན་ནོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
པ་བཀག་ནས་མེད་པར་གཞན་གྲགས་སུ་སྒྱབ་རིགས་པར་ཐལ། ཐ་སྙད་ཀྱན་
ཚོ་བ་ཁས་སྒྲངས་ནས་དགག་སྒྱབ་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དགག་པ་
བྱེད་པའི་སྒྲུབས་འཐད་ལྟན་ཡིན་ན་སྒྱབ་པ་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་འཐད་ལྟན་ཀྱང་
ཡིན་པའི་མྱིར། རྟགས་བྱི་མ་མ་གྲུབ་ན་ཐ་སྙད་ཀྱན་ཚོ་བ་ཁས་སྒྲངས་དགག་
སྒྱབ་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་སུ་དགག་པ་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་འཐད་ལྟན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
སྒྱབ་པ་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་དང་འཐད་ལྟན་མ་ཡིན་པའི་མྱིར། མ་ཁྱབ་ན་དགག་པ་
བྱེད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེས་སྒྱབ་པར་བྱེད་པ་འགའ་ཡང་མེད་པའི་མྱིར།
མ་ཁྱབ་ན། དེ་ལྟར་དགག་པ་བྱེད་པ་ན་ཚཱ་ཅན། སྒྱབ་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ།
དགག་པ་བྱེད་པ་དོན་ཡོད་པའི་མྱིར། ཚུ་བར་འདོད་ན། དབུ་མ་པས་དགག་བྱ་
བཀག་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་མེད་པར་
ཐལ། དགག་པ་བྱེད་པ་དོན་མེད་པའི་མྱིར། འདོད་ན། དབུ་མ་པའི་དོན་ཆེན་
པོ་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་དགག་པ་བྱས་པ་དེ་ཚཱ་ཅན། ངལ་བ་འབྲས་བུ་མེད་པའི་
ལས་སུ་ཐལ།འདོད་པ་དེའི་མྱིར། འདོད་དོ་ཞེན་དེ་ལས་ཐ་ཆད་པའི་ལན་ཅི་
ཡོད། རང་ལུགས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་སྒྲུབས་མ་གྱི་བརྗོད་བྱེད་དང་
བརྗོད་བྱ་མི་སྒྲོབས་ཞེས་པ་དེ་དོམ་དམ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བརྗོད་དམ་ཀྱན་ཚོ་བ་
ལས་བརྩམ་ནས་བརྗོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི། ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གང་དུ་འང་སྒྲུབས་
མ་གྱི་བརྗོད་བྱེད་དང་བརྗོད་བྱར་སྒྲོབས་པ་དང་མི་སྒྲོབས་པ་གཉིས་ཀ་མི་

འཐད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ཁོ་ན་ངེས་བཟུང་དུ་བྱ་ཅི་དགོས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་དམ་མི་བྱེད།
བྱེད་ན། དེ་ཐ་སྙད་དུ་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་མི་རྟག་པ་ཡིན། རྟགས་པ་ཡིན་ན་ཡེ་
ཤེས་སུ་འགལ། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་མེད་པར་འགལ་ཞིང་ཡོད་པ་གཞིར་བྱས་ལ་
དེ་ཡོད་མེད་གང་དུ་བརྗོད་བྱ་བརྗོད་བྱེད་དུ་མ་སྒྲོབས་ཞེས་པ་དེ་ལས་སྒྲོངས་པ་
ཅི་ཞིག་ཡོད། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དེས་དབུ་མ་པའི་བདེན་གཉིས་
ཀྱི་འཛོག་མཚམས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྒྱས་མེད་པར་ཟད་དེ། སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཡོད་མེད་སྒྲོད་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ནས་
སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་
དམ་པའི་དབང་དུ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ནི་ལུགས་ལས་
འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་ནི་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་
ཞི་བ་ཉིད་དུ་སྒྲིས་པའི་ཕྱིར། ང་རང་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གཉིས་
ཀ་གང་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པས་ཁྱེད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་དུ་ཡོད་པ་ཁྱེད་རང་གང་
དགའ་གིས་ཟེར་བ་དེ་ལྟ་ན་འོན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མེད་
པ་ཞིག་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དེའི་གཤམ་དུ་འོངས་པ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་
གཉིས་ཀ་གིས་ཟེར་བ་ལས་འོས་མེད་དེ། ཡོད་པར་འདོད་པ་འོང་དུས་ཡོད་པར་
གིས་དང་། མེད་པར་འདོད་པ་འོང་དུས་མེད་པར་གིས་ཞེས་པའི་ལན་འདེབས་
རིགས་པར་སྒྲུབ་དེ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་

མེད་གཉིས་ཀ་གྲིས་ཞེས་པ་དེའི་ཞེན་དོན་ལ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་གྲིས་
ཞེས་འགལ་བ་བསྟུ་བའི་ཚིག་ཏུ་སོང་བས་ལྷ་གྲུ་དེ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་
འདོད་པའི་སྒྲུན་པོ་ཞིག་ལ་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེར་སྒྲུན་པ་གཞན་ཞིག་གིས་བྱོད་རང་
ལ་ལྷ་གྲུ་དེ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་གྲིས་ཤིག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར་སོང་བས་སྟུ་བ་
དེ་ལྷ་བུ་ནི་རྗེས་དཔག་ཡང་ངག་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ལ་བར་ཏུ་གཙོད་པར་བྱེད་
པའི་ངག་སྒྲུལ་གྲུབ་ཐོབ་དང་འབྲུལ་ཞིག་ཏུ་བརྟུ་བ་དག་གིས་འཕོངས་གཏམ་
ཞིག་གོ་བྱེད་ཅག་ཕྱོགས་མེད་ཀྱི་རྒྱ་བྲོལ་ཞིང་ཕྱོགས་རེ་བའི་སྒྲོག་གིས་མ་
བཅིངས་ཞེས་འདོན་བཞེན་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་རེ་ཁས་ལེན་པ་དེ་
ནི་ཆེས་ངོ་མཚར་རོ། གཉིས་པ་ནི། དྲིས་བྱོན་པའི་དོལ་ཕུ་བ་དང་། དགོ་ལྷན་
པ་དང་། བོ་དོང་པ་དང་། རྟ་ཟླ་འབྲས་གསུམ་སོགས་ས་སྒྲུ་པར་ཁས་འཆེ་བ་
དག་གིས་འདོད་རྒྱལ་དུ་བཏགས་པའི་སྒྲོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཛིན་པར་སྟོན་
རབས་མཛངས་པའི་རྗེས་སྒྲོས་བྱེད་པོ་ལོ་ཆེན་སྒྲུབས་མཆོག་བཟང་པོ་ན་རེ།
འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་མཐའ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་ན། ཉན་
ཐོས་སྟེ་པ་དག་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཚུལ། ་ཁྱི་མེད་བཅུ་དྲུག་གཞན་རྣམས་མེད།
ཅེས་པ་ལྟར་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་གང་གི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཡིན་ཀྱང་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་མི་རྟགས་སོགས་བཅུ་དྲུག་གང་ཡང་
རུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འདོད་ལ། ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་། མཛོད་
འགྲེལ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཛོད་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་བྱིར་

སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིན་པར་མི་སྤྲོད། ཞེས་དང་། རྒྱུན་གྱི་སྤྱོད་
 པའི་ཕྱིར་ན་དཔེར། །མེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་འདོད་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཐམས་
 ཅད་མཁྱེན་འདོད་བྱའི། །ཅིག་ཅར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཕྱིར་མིན། ཞེས་དང་།
 ཤེས་པ་གཅིག་གིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མེད་
 མོད། འོན་ཀྱང་། །ཀྱུན་རྫོབ་གཅིག་ལུས་རང་ཚོགས་ལས། གཞན་ནི་བདག་
 མེད་ཉིད་རིགས་འགྱུར། ཞེས་པ་ལྟར། ཡེ་ཤེས་སྒྲིད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་ཤེས་
 བྱ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་མཁྱེན་པ་མིན་གྱི། རིམ་གྱིས་མཁྱེན་པ་དང་མི་མཁྱེན་པ་
 ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བསྐྱེད་བྱས། ཞེས་དང་། དེ་འདྲ་རང་མི་རིག་ཅིང་
 གཟུང་འཛིན་གཉིས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཅིང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ན་ཀྱང་
 མཁྱེན་དུ་མི་རུང་བེད་ཏེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ལས། །གཉིས་རྣམས་གྲོལ་བའི་
 ཤེས་པ་ལ། །རྣམ་པ་ཀྱང་ཏུ་ཀྱང་རིག་ཅིས། །བྱ་བ་འདི་ནི་ཡ་མཚན་ཆེ། །དེ་
 ཕྱིར་འཛིན་པའི་ངོ་བོར་ཡོད། །ཅེས་དང་། རིང་དང་སྤྱ་སོགས་ཤེས་པ་ལས།
 །རྣལ་འབྱོར་ཅན་ཞེས་བྱེ་བྲག་དབྱེད། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་མིན་ཐལ་འགྱུར་བྱིར།
 །གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་གྲོལ་མིན། ཞེས་བེད་འོ། རྣམ་རིག་པ་དག་ནི་རི་ལྟ་བ་
 མཁྱེན་པས་བདག་གཉིས་མེད་པའམ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་
 མངོན། ལུས་དུ་གཟིགས་ཤིང་རི་སྟེང་པ་མཁྱེན་པས་ཡང་དག་པ་མིན་པའི་ཀྱང་
 ཏུ་རྟོགས་པའམ་རྣམ་རིག་ཙམ་གྱིས་གཞན་དབང་གཟིགས་ཤིང་། ཀྱང་བཏགས་
 ནི་མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་གང་ལའང་མི་སྤྲོད་བེད་འོ། དཔུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་

ཅིག་། ཁ་ཉམ་གཞག་རྒྱ་ཚེས་ཐམས་ཅད་སྒྲིམ་པ་དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་ཉི་
བར་ཞི་བ་དེ་གཟིགས་ཤིང་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྒྲུང་བ་འདི་སྒྲི་
མ་བཅུགས་པར་གཟིགས་ཟེར་ཞིང་། ཅིག་རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་རྟེན་པར་རྟོག་པ་ཡོད་
པར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་མ་ཉམ་གཞག་རྒྱ་འདྲ་སྒྲུང་བ་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྒྲུང་བ་འདི་
མངོན་སུམ་རྒྱ་གཟིགས་པར་འདོད་ཅིང་། འདས་མ་འོངས་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ཡང་
བྱེ་བྲག་སྒྲ་བས། འདས་པའི་ཤུགས་ལ་མ་འོངས་པ་རྟོགས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་མ་
འོངས་པའི་མཚན་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ཟེར་ཞིང་། མདོ་སྡེ་པ་དང་རྣལ་
འབྱོར་སྒྲིད་པ་བ་ཁ་ཅིག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཁ་ཅིག་འདས་མ་
འོངས་རྣལ་འབྱོར་པའི་མ་ཉམ་གཞག་ལ་མངོན་སུམ་རྒྱ་སྒྲུང་བས་ད་ལྟར་བ་ཡིན་
ཅིང་། རྗེས་ཐོབ་དང་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་འདས་མ་འོངས་ཡིན་ཟེར་རོ། ཁ་
ཅིག་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་ཡུན་གྱི་རྗེས་དཔག་ལ་རྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་གྱི་
མ་འོངས་མངོན་སུམ་རྒྱ་རྟོགས་པར་འདོད། དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་དུས་གཉིས་པོ་དེ་
ལྟར་གྱི་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་འདོད་ཅིང་། ཁ་ཅིག་ཡུལ་གཞན་གྱི་ཤེས་བྱ་
མངོན་སུམ་རྒྱ་རྟོགས་པ་བཞིན་དུ་དུས་གཉིས་པོ་མངོན་སུམ་རྒྱ་རྟོགས་པར་
འདོད་ལ། བོད་ཁ་ཅིག་དུས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྒྲུང་ནས་རྟོགས་ཞེས་དང་། ཁ་
ཅིག་འདས་འོངས་ཀྱི་རིགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཅིང་། རྗེས་མེད་པས་མ་མཁྱེན་
ཀྱང་སྒྲིན་མེད་ཅེས་སྒྲུབ་ལ། ཁ་ཅིག་སྒྲུང་བ་སྒྲ་ཚོགས་འདི་དག་མི་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་
གྱིས་མངོན་སུམ་རྒྱ་གཟིགས་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག་མ་ཉམ་གཞག་གི་ཚཱ་ཅན་

སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཚས་ཉིད་ལ་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་མངོན་སུམ་
ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ ཅིག །མཉམ་གཞག་ཚས་ཉིད་ལ་ཚད་མ་མིན་ཞིང་། ཚས་
ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་ལ་ཚད་མ་དང་རིགས་ལ་དབྱུང་གེས་ཡིན་པ་སོགས་སྒྲ་ཚོགས་
སུ་སྒྲུའོ། དེ་ལ་དངོས་པོ་སྒྲ་བ་དག་གི་ཇི་ལྟ་བ་དང་ཇི་སྟེད་པ་མཁུན་པ་ནི་མི་
འཐད་དེ། དེ་དག་གིས་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཐའ་བཞིའི་སྒྲུ་བ་
དགག་པ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་དབྱུང་པ་སོགས་རིགས་པའི་ཚོགས་དུ་མས་དབྱུང་
ན་མི་མཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་ཁས་སྤངས་ན་
རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ངེས་པར་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་ལས་འབྲས་དང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་
སོགས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཐ་སྟད་ཐམས་ཅད་མི་རུང་
བའི་ཕྱིར་དང་། ཚས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་མི་རྟགས་སོགས་དང་གཉིས་མེད་
དུ་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་གིས་ནི་སྟོང་གཞི་དང་
སྟོང་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དང་། སྟོང་ཚས་མེད་པ་ལ་མེད་པར་
རྟོགས་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་དང་མེད་པར་ཞེན་པ་
ལ་ནི་བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་བྱས་ཤིང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བཤད་པ་
ལྟར་བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ཐམས་
ཅད་མི་རུང་སྟེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ལ་ཡང་སྟོས་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་རོ།
བརྟེན་ནས་གདགས་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཐམས་ཅད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།

བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། བྱད་པར་དུ། ཁྱེ་སྤྱོད་ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་གཅིག་ཅེས་དང་ཀུན་མི་མཁྱེན་པ་རྒྱ་མེད་དང་རྒྱ་གཞན་མི་རུང་བས་
མ་རིག་པ་ལས་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་ཐམས་ཅད་རྣམས་སྤྱུ་བ་པ་ལས་མི་
མཁྱེན་པའི་ཕྱིར། གཞན་དངོས་སྤྱོད་པ་དང་བོད་རྣམས་ལྟར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདས་མ་འོངས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་ན་དེ་དག་རྣམས་སྤྱོད་
པར་འགྱུར་ཞིང་། མ་གཟིགས་ན་མངོན་ཤེས་དུག་དང་སྟོབས་བརྟུང་དང་མ་
འདྲེས་པ་བཙུང་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་དུ་ ས་གསུམ་ལ་ཆགས་ཐོགས་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་རྣམས་མ་འབྲུལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་པ་འགལ། འདས་མ་འོངས་མངོན་
སུམ་ཀྱི་ཤུགས་རྟོགས་སྤྱོད་པ་འང་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ཡོད་ན་མི་སྤྲང་བར་
འགལ་ཞིང་། མེད་ན་ཤུགས་ཀྱིས་སྤྱུ་བ་པའི་ཚུལ་དུ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར། མཉམ་གཞག་ལ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པ་འང་མི་འཐད་དེ།
འདས་མ་འོངས་ཡོད་ན་ད་ལྟར་བར་མི་འཐད་ལ། ཁས་སྤངས་དང་འགལ་ཞིང་།
མེད་ན་འང་ད་ལྟར་བར་མི་འཐད་ཅིང་མཉམ་གཞག་ལ་མི་སྤྲང་བ་མི་འཐད་པའི་
ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ལ་རྗེས་དཔག་ཡོད་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ་ཡུལ་ལ་སྒྲོག་ཏུ་མ་
གྱུར་ན་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་སུམ་པའི་སྤྱོད་ཏུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདས་མ་འོངས་ཀྱི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འང་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་
དང་འགལ་ཏེ། ཁྱེ་སྤྱོད་ནི་རྣམ་པའི་སྟོན་ནས་རྟོག་པར་མི་འདོད་ལ། མདོ་སྤྱི་པས་
ནི་རྣམ་པ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་དོན་ཡོད་ན་དེ་དག་རྣམས་སྤྱུ་བ་ཏུ་འགྱུར་ལ། མེད་ན་སྟོ་

འབྲུལ་ཤེས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། རྣམ་བདེན་པས་ནི་རྣམ་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་
དོན་མི་འདོད་ཅིང་། རྣམ་རྒྱུན་པས་ནི་དོན་དང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁས་མི་ལེན་
པའི་ཕྱིར་རོ། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐ་སྙད་རྣམ་གཞག་པས་ཆེར་གྱུ་བ་མཐའ་
སྒྲ་བ་དང་མཐུན་ཞིང་། ཐལ་འགྱུར་བ་ནི་དོན་དང་རྣམ་པ་ལ་སོགས་དབྱེད་ནས་
ཁས་མི་ལེན་ཅིང་། དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུང་བར་ཁས་མི་
ལེན་པའི་ཕྱིར་། ཡུལ་གཞན་ན་ཡོད་པ་མཆིན་པ་བཞིན་དུས་གཞན་ན་ཡོད་པ་
མངོན་སུམ་དུ་མཆིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡུལ་དུས་དེར་དོན་ལ་ཡོད་ན་ཡུལ་
དུས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འགལ་ལ། མེད་ན་ནི་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲུང་བ་མི་འཐད་
པས་དུས་ད་ལྟར་ཡུལ་ལའང་བརྒལ་ཞིང་བརྟགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་། རྣལ་
འབྱོར་སྐྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་འང་མི་འཐད་དེ། བི་མ་ལ་མི་
ཏུས། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་རྒྱུད་
ཐ་དད་པར་འཛིག་པ་རྣམས་ལ། བྱིད་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་འཛིན་ན་རི་ལྟར་
གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡིན། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ལ་མི་འཛིན་ན་རི་ལྟར་
ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱུ་བ་ལས། རང་སེམས་ཙམ་
ཞིག་རྣམ་ཤེས་ཕྱིར་། ཐམས་ཅད་མཆིན་ཞེས་བརྟགས་པར་ཟད། ཁོགས་
ཤིག་པ་ཞིག་ཤེས་ན་ནི། ཁྲོ་ཙམ་ལྟ་བུར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་ལྟར། རྒྱུད་
གཞན་མཆིན་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་གྱུ་བ་མཐའ་དང་འགལ་ལ། མི་མཆིན་ན་
ཐམས་ཅད་མཆིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་། གཞན་ཡང་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་

ཚུལ་དུ་མཁྱེན་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་དུ་
མར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། རྣམ་པ་མེད་པར་རིག་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་གྲིས་རིག་
པར་འགྱུར་བ་སོགས་གྲིས་སྒྱུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། བདེན་གཉིས་ལས། གང་ལ་
དོན་གཞན་ཡོངས་སྒྱུད་པའི། །ཤེས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ། །དེ་ཡི་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པ་འདིར། །བཏགས་ཡིན་ཅུང་ཟད་འགལ་བ་མེད། ཅེས་སོ། དུས་
གཞན་དང་རྒྱུད་གཞན་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་པ་བསམ་གྲིས་མི་བྱལ་བར་
བའང་དངོས་པོར་སྒྲུབ་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་འགལ་མ་སྒྲོངས་པ་དང་། དེ་ལ་རྟེན་
པའི་མ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་ཡིན་
པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པ་སོགས་ཁས་སྐྱངས་ནས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོས་དེ་རྟོགས་
པའི་ཚུལ་བསམ་གྲིས་མི་བྱལ་བར་བྱལ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། མཐའ་བཞི་དང་
བྲལ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་
ལ་སོགས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་གའི་སྒྲོས་བསམ་གྲིས་མི་བྱལ་བར་རིགས་པ་ཡིན་གྱི་།
།རང་གིས་མ་ཤེས་པ་དང་གྲུབ་མཐའི་འགལ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་རྣམས་
རྟོགས་གའི་སྒྲོས་བསམ་གྲིས་མི་བྱལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཚོགས་སུ་སྒྲུང་བ་
འདི་དག་སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲུང་བ་མི་འཐད་དེ། མ་དག་པའི་སྒྲུང་བའམ་དག་པ་ཡེ་
ཤེས་གྱི་སྒྲུང་བའམ་སྒྲོང་བ་ཉིད་གྱི་སྒྲུང་བའང་རུང་སྟེ། སྒྲུང་བ་དེ་དག་སྒྲུང་བ་
ལྟར་ཡོད་ན་ནི་དེ་རིག་པས་དགག་མི་ལུས་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་མི་སྒྲོང་བ་
དང་། དེར་འཇོན་གྱི་སྒྲོ་སྒྲུང་དུ་མི་རུང་བ་དང་། བྱིས་པའི་སྒྲོ་མ་འབྲུལ་བ་

སོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་མེད་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་ཤེས་སུ་
འགྱུར་ཏེ། མི་ལམ་དང་རབ་རིབ་ལ་སོགས་པའི་བློ་བཞིན་ནོ། ཅི་སྟེ་འབྱུང་བར་
མི་འགྱུར་ཏེ། མི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པར་ཤེས་པའི་བྱིར་ཞེན། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་ཤད་
དང་ཟླ་གཉིས་དང་གཟུགས་བརྒྱན་སོགས་སུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་མ་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་བྱིར།
གཞན་ཡང་ཏེ། རྟོན་པོར་སྣང་བ་དེ་སྟོན་པོ་ཡིན་ན་གོང་དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་
སྟོན་བྱུང་ཞིང་མ་ཡིན་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་སྟོན་པོ་མ་
ཡིན་པ་སྟོན་པོར་སྣང་ཞིང་སྣང་བ་ལྟར་རྗེས་སྐྱོབ་ཀྱིས་ཞེན་པའི་བྱིར། གཞན་
ཡང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་དག་རྒྱ་མེད་པ་ནི་མི་རིགས་ཤིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་
ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་སྣང་
བའི་བྱིར། མ་རིག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་ན་མཉམ་གཞག་ལ་སྣང་བར་མི་རིགས་ཏེ།
མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་མ་རིག་པ་འཛོམས་པའི་མཉེན་པོ་ཡིན་པར་ཁས་
བླངས་པའི་བྱིར། སྣ་ཚོགས་འདི་དག་མི་སྣང་བར་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་
ཡང་མི་འཐད་དེ། ཡོད་ན་མི་སྣང་བར་འགལ་ལ། རྟོན་པོ་མངོན་སུམ་དུ་
གཟིགས་པ་མི་འཐད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཁ་ཅིག་མ་དག་པའི་སྣང་བ་འདི་དག་
ཡོད་བཞིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དོ།
སྣ་ཚོགས་འདི་དག་ཆོས་ཉིད་དུ་གཟིགས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདི་དག་ཆོས་
ཉིད་མ་ཡིན་ན་ནི་འབྱུང་ཤེས་སུ་འགྱུར་ལ། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན། འདི་དག་ཡོད་

ནའང་ཚཱ་ཉིད་དུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། མཉམ་གཞག་ཚཱ་ཉིད་ལ་ཚད་མ་མིན་པ་
མི་འཐད་དེ། གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་
རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་དང་བོས་ཤེས་བྱ་བམས་ཅད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་གཉིས་པ་
ཕན་ཆད་དཔུང་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དང་བོད་ཚེ་དུས་གསུམ་
བམས་ཅད་པ་ཡོད་ན་རྟག་པར་འགྱུར་ཞིང་མེད་ན་ཡེ་ཤེས་ལ་སྒྲུབ་པ་བ་མི་འཐད་
བའི་བྱིར། རྣམ་མཁུན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་ཆད་མ་མིན་པའི་རིག་པ་
ཡིན་ན་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བས་མི་འཐད་བའི་བྱིར་རོ། ཁ་ཅིག་ཡེ་
ཤེས་མེད་པས་དུས་གསུམ་མཁུན་པ་མེད་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ་ཡུལ་ཡོད་ནས་
ཡེ་ཤེས་མེད་པ་མི་འཐད་བའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ཡོད་ཟེར་
བའང་མི་འཐད་དེ་ཡུལ་མེད་པའི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་བའི་བྱིར། མདོར་ན་དངོས་
པོར་སྒྲུབ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁུན་ཚུལ་གྱི་ན་ཏུ་དཔུང་
དཀའ་འཁྱེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་བམས་ཅད་མདོན་སུམ་དུ་གཟེགས་པར་
ཁས་སྒྲངས་ལ། འདས་མ་འོངས་སོགས་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཡང་ཁས་སྒྲངས་
ཤིང་། མདོན་སུམ་ཀྱིས་གཟེགས་ན་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་། ཡུལ་སྒྲུབ་བ་ལྟར་
མེད་ན་སྒོ་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་ཁས་སྒྲངས་པས་ནང་འགལ་དུ་མ་ཡོད་བའི་བྱིར་
རོ། དེ་བས་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁུན་ཚུལ་གྱི་ན་ཏུ་སྒྲུབ་ཏེ། ཚཱ་
བམས་ཅད་མི་ལམ་དང་སྒྲུབ་པ་དང་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རང་
བཞིན་མེད་བའི་བྱིར་དང་། རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་མི་

འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། །སྤང་ཡང་སྤང་བ་ལྟར་དོན་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་བས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་གིན་ཏུ་སྤྲོ་སྟེ། སྤ་
ཚོགས་སུ་སྤང་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་སྟེ། མ་
རིག་པ་ལ་རྟོན་ནས་འདུ་བྱེད་སོགས་རྟོན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་སྟོན་བཅུད་ཀྱི་
འཛིག་རྟོན་དང་སྤང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་སྤ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་དང་འདི་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྱུང་བར་དུ་སྟོ་བཏགས་པ་ཐམས་
ཅད་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཚོས་འདི་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་
ནས་སྟོས་པ་དང་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྟོམས་
པས་འདི་དག་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མ་རིག་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་
བསྟོག་ཅིང་། དེ་དག་ལོག་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གོང་དུ་བཤད་པའི་དངོས་པོར་སྤྲོ་བ་
སོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་གི་མཐའ་མ་ཆོད་པ་ནི་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་གཞི་ནས་མཐའ་མ་ཆོད་ཅིང་། ཀྱན་རྫོབ་ལ་རིག་
པས་དབྱེད་པས་ལན་པ་ཡིན་ནོ། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ནི་སྟེད་མཁྱེན་པ་ཡང་གིན་
ཏུ་འཐད་དེ། །གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་
རིག་དང་། གཞན་རིག་དང་། སྤང་བཅས་དང་། སྤང་མེད་དང་། རྣམ་པ་དང་
བཅས་པ་དང་། རྣམ་པ་མེད་པ་དང་། མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ལུགས་
ལས་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་དབྱེད་པ་མི་བྱེད་པར་འཛིག་རྟོན་ན་ནི་ལྟར་གྲགས་པ་

ཅམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་པ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་གཞན་ངོར་མཁྱེན་པར་འཇོག་པའི་
ཕྱིར་དང་། རི་སྟོད་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོ་འདོགས་དང་འབྲུལ་པ་མཐའ་
དག་ཆོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་
ཞུགས་པའི་ཕྱིར། རི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ནི་གིན་ཏུ་ཡང་འཐད་དེ། དེ་བཞིན་ཉིད་རི་
ལྟར་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་བྱ་དང་རྟོགས་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡིན་ལུགས་
མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་དག་ཀྱང་དབུ་མ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་མཁྱེན་བྱ་
མཁྱེན་བྱེད་ལ་སོགས་པ་སྐྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་
ཞིང་ཐ་སྟོད་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་དེ་ནི། སྦྱིར་
གྱུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་དང་། ཁྱད་
པར་གྱུབ་མཐའ་སྐྱབ་པ་བཞིའི་རྩེ་མོར་བྱོན་པ་དབུ་མ་པ་དག་གི་ལུགས་ལས་སྦྱོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་སྒྲོ་སྦྱར་དང་བྲལ་བ་རྒྱ་བོད་དུ་རྒྱུར་ལྟར་
གྲགས་པ་ལས་བརྩམས་ནས་དགག་སྐྱབ་མཐའ་ཆོད་པར་བྱས་འདུག་པ་ལེགས་
བཤད་དུ་མཐོང་ནས་འདིར་ཡང་རྣམ་གྲངས་སུ་བཀོད་དོ། གསུམ་པ་ནི། ལྷ་མ་
རྩེ་བཙུན་མཉན་པ་ཆེན་པོའི་བཞེད་པ་ནི། འདིར་གནས་ཏེ། དངོས་པོར་སྐྱབ་པ་
དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་དེ་ནི་སྦྱོ་
འཕགས་དག་གི་ས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཐ་སྟོད་དུ་འཇུག་ལྟོག་སྒྲོ་སྦྱར་དང་
བྲལ་བར་བྱེད་པ་ལས་ཆེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཏགས་པས་མི་འཐད་ལ། འཐད་
པའི་ཕྱོགས་ནི་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་ཐ་སྟོད་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་

གནས་སྤྱང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཁྱབ་ནས་སྤྱང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབུ་
མའི་ལུགས་དེ་ལའང་རྒྱལ་མ་དུ་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པ་དབྱུང་པ་དང་། འབྲས་བུ་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་
ལ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པ་དབྱུང་པའོ། དང་པོ་ལའང་། དབུ་མ་
རང་རྒྱུད་པས་ཀྱུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་
པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱང་བ་ཀྱུན་རྫོབ་པ་འདི་ཐམས་ཅད་
འབྲུལ་པས་དབྱེན་མ་བཅོས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རི་སྟེང་མཁྱེན་པ་དང་
གཟིགས་པའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་རྩ་འབྲེལ་ལས། བརྟགས་པའི་ངོ་བོས་
དབེན་པ་ཡིས། །རི་ལྟར་སྤྱང་བ་འདི་ཁོ་ན། །བརྟེན་ཏེ་སྟེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་མངོན་སུམ་གཟིགས། །དངོས་པོ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
བཞིན་དུ་ཡང་རི་ལྟར་སྤྱང་བ་ལ། ཡང་དག་པར་སྦྱེ་བ་ལ་སོགས་པས་དབེན་པ་
རྟེན་ནས་སྦྱེས་པ་ཁོ་ནའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་ཅིག་ཅར་མངོན་སུམ་དུ་
མཁྱེན་པས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ། །དེ་ལྟར་ནའང་
སྦྱེ་འཕགས་དག་གི་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་དབང་གིས་འབྲུལ་པའི་བརྟགས་ཆའི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྤྱང་བ་རྣམས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱང་བ་དང་མི་མཐུན་པས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་མཁྱེན་ཀྱང་། སྦྱིར་དེ་དག་གིས་
མ་རིག་པའི་འབྲུལ་ཆ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་མཁྱེན་པའམ་ཁོང་དུ་མ་ཁྱབ་པ་
མིན་ཏེ། འབྲུལ་པ་དེ་ངོར་རི་ལྟར་འབྲུལ་ལྟར་འབྲུལ་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་མེད་པའི་

ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་ནས་འབྲུལ་དེ་འབྲུལ་པ་ཉིད་དུ་གཞན་ལ་སྟོན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱང་འཕགས་ཚཱ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་མཐའ་
བཞི་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྒྲུང་བ་མེད་ཀྱང་གཞན་འབྲུལ་པོ་ལ་མཐའ་བཞིའི་གཟུང་
འཛིན་གྱི་འབྲུལ་པ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་འབྲུལ་པར་བྱས་ཤིང་འབྲུལ་པ་དེ་དང་འབྲུལ་
གཞི་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་ཚུབ་ནས་འབྲུལ་པ་དེ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་
འབྲུལ་པོ་གདུལ་བྱ་སྐལ་ལྷན་ལ་འབྲུལ་པའི་མཚང་སྟོན་པར་མཛད་པ་བཞིན།
དབུ་མའི་ལུགས་འདིར་དག་མ་དག་གི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚཱ་ཇི་སྟེད་པ་འདི་མཆེན་
པ་འཐད་གྱི། སེམས་ཙམ་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལས་གཞན་རིག་པའི་ཚད་
མ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་རུང་ངོ་ ཞེས། བདེན་
གཉིས་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཁང་ལ་དོན་ཡོངས་གཅོད་པ་ཡི། ཤེས་པ་ཕྱང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པ། ཉེ་ཡི་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་འདིར། བརྟགས་མིན་ཕྱང་ཟད་
འགལ་བ་མེད། ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟར་ན་ཐམས་ཅད་མཆེན་པ་
བརྟགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོ་ནམ་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཅིག་ཤོས་
ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་རྒྱུད་གཞན་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཡོངས་
སུ་མི་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། རོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟར་ན་ནི་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་བཞིན་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་
ཉེས་པ་མེད་དོ། ཞེས་འབྲུང་ངོ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་
ཤེས་རང་སྒྲུང་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་གདུལ་བྱ་གཞན་སྒྲུང་གི་

ངོར་མཁུན་པ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱའི་ངོར་ཡེ་ཤེས་དེ་ཚོས་ཅན་དང་ཚོས་
ཉིད་གང་ལ་སྒྲིས་བྲལ་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་རི་ལྟར་མཁུན་པར་འཛིག་ལ། ཡེ་ཤེས་དེ་
འཛིག་རྟེན་པའི་ཁམས་དབང་མོས་པ་དང་མཐུན་པར་རི་ལྟར་གྲགས་མྱོང་ལྟར་
ཡོངས་སུ་བཅད་དེ་མཁུན་ནས་ཀྱན་རྫོང་གི་ཚོས་གཞན་ལ་སྟོན་པར་མཛད་པའི་
ཕྱིར། འདིར་འཛིག་རྟེན་པ་ནི་ས་བཅུ་པ་ལའང་གཟུང་སྟེ། གང་མ་རིག་པས་
བསྐྱད་པ་སྣང་འཛིན་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་འཛིག་རྟེན་པར་འཛིག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་
ན་ཀྱན་རྫོང་གི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པས་བསྐྱད་ནས་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས།
སངས་རྒྱས་རང་ངོ་ནས་ཀྱན་རྫོང་གཞལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་མི་བཞེད་དོ།
ལྷགས་གཉིས་པ་འདིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་དག་མ་དག་གི་ཚོས་དང་
ཚོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཏེ། མཁུན་བྱའི་ཚོས་རང་གཞན་གང་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་
བསྐྱས་ཀྱང་བླའི། མ་རིག་པ་དང་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་གང་གིས་དབང་གིས་བྱུང་ཡང་
རུང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་མཁུན་པ་ལ་སྤངས་པ་དང་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་
མཁུན་པར་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་ཏེ། སྤངས་པ་ནི་དེ་ལྟར་མཁུན་པ་དེས་
ཤེས་བྱའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲིབ་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་མཐའ་དག་བྱུངས་སྤྱངས་པར་
བྱས་པའི་མཐུལ་ས་དེ་ལྟར་མཁུན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་མཁུན་ན་མཁུན་བྱ་མ་དག་
པའི་དཔྱལ་བ་ལྷགས་བསྟེན་གི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ལ་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་ཟིན་
པར་མྱོང་བའི་ལས་བསགས་སྟོན་སོང་གི་སྟོན་ནས་སངས་རྒྱས་རང་གི་ཚོར་བ་
ལྷགས་སྟེན་གི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་ལ་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་དབེར་མྱོང་བའི་ལས་

བསགས་པ་སྒྲོན་སོང་གི་སྒྲོན་ནས་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཚོར་བ་སྤྲེག་གཏུང་གི་
སྤྲེག་བསྐྱེད་ནམས་སུ་མྱོང་ནས་གཞུག་ཅིང་མཁྱེན་རྟོགས་དང་གཟིགས་པར་བྱ་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟོགས་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྒྱ་དུས་
ནས་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་རྒྱུའི་ངོ་བོར་གནས་ཤིང་། དེ་ལམ་དུས་སུ་ཚཱ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བར་སྐྱབ་སྟེ། དེ་མཁྱེན་པ་ལ་གོགས་
བྱེད་མ་ལུས་པ་བསལ་ནས་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་ཚཱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་དེའི་རང་རྒྱད་ལས་གོགས་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་ལ་ལྟན་སྟེས་བྱེད་རྒྱུར་སྒྲུབ་པ་དགོས་ཀྱང་།
མིག་དང་ལྟན་ན་སྒྲུབ་པའི་འགལ་ལྷ་སྒྲུབ་པ་དེ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་ལྟན་པའང་
མཐོང་བ་བཞིན་མ་ལུས་པའི་ཚཱ་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུར་ཚཱ་
ཅན་ལུས་ཚཱ་དང་བྲལ་དགོས་ཀྱང་ཀྱན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་དང་ལྟན་ན་བྲལ་ཚཱ་
ཉིད་ཀྱི་འགལ་ལྷ་དེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཚཱ་ལུས་པའང་མཐོང་བ་དང་གཟིགས་རུང་
ཞེས་པ་འདིས་ཅིས་མི་འགྲུབ། འདི་ལ་ཐལ་འགྲུར་སྐྱབ་པ་སོགས་ཁ་ཅིག་འདི་
ལྟར་དོགས་ཏེ། མ་དག་ལུས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མཁྱེན་ཅིང་
གཟིགས་ན་ལུས་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་ནམ་མི་མཁྱེན་མི་མཁྱེན་ན་དེ་མཁྱེན་
ཞེས་པ་ཚིག་ཙམ་དུ་སོང་། མཁྱེན་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལུས་པར་འགྲུར་
ཏེ། ལུས་པ་འཇལ་བྱེད་དམ་མཁྱེན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དོགས་
ན། ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་དང་། ལྷགས་འདིར་དེ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་མ་ངེས་

པ་བསྟན་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཇི་སྟེང་མཁུན་པའི་ཡེ་
ཤེས་དེ་འབྲུལ་པར་ཐལ། བྱིད་ཅག་གདུལ་བྱ་གཞན་དོར་ཇི་སྟེང་མཁུན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཁས་ལེན་ཅིང་མཁུན་པ་དེའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་མཐུན་པར་
ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་སྒོ་ནས་མཁུན་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག འཇིག་རྟེན་
གྱི་གྲགས་པ་ནི་འབྲུལ་པར་བྱོད་འདོད་ལ། ཇི་སྟེང་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའང་
དེ་འཇམ་ཁྱེད་ད ང་མཁུན་ཁྱེད་གྱི་སྒྲེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱལ་ཁས། འདོད་
ན་ཅིར་འགྱུར་སོམས་ཤིག །ཡང་བྱིད་ཅག་དོན་དམ་པར་སངས་རྒྱལ་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་མི་ཉེས་སོ་སྟུམ་ན། རྟགས་གྱི་ལུགས་འདིར་ཡང་དོན་
དམ་པར་སངས་རྒྱལ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་མི་འདོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། ཀྱུན་
རྒྱུ་བ་རྟུ་སངས་རྒྱལ་ལ་མ་དག་པ་དང་འབྲུལ་པར་མཇམ་ཁྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་
མེད་ཚུད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་བྱིད་རང་ལ་སྒྲར་བརྗོད་པའི་མཚུངས་པ་བྱོད་
གྱིས་སྒྲོང་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། གཉིས་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པའི་
ལམ་བདེན་དེས་གཟུང་འཛིན་གྱི་ས་བོན་འབྲུལ་པའི་ཆ་སྒྲོང་ན་ཆོས་ཅན། བྱིད་
འབྲུལ་པར་ཐལ། བྱིད་གྱིས་གཟུང་འཛིན་གྱིས་འབྲུལ་ཆོས་རྣམས་མ་འབྲུལ་
བར་མི་བདེན་པར་འབྲུལ་པ་བདེན་པ་མེད་པར་མཇམ་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲར་བྱ་དེ་
དག་སྒྲོང་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟུམ་ན་འོ་ན་དེས་དེ་སྒྲོང་བ་ན་གཟུང་འཛིན་འབྲུལ་
ཆའི་ས་བོན་མི་ལྟོག་པར་ཐལ། ལམ་བདེན་དེས་གཟུང་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་ཆའི་ས་
བོན་རྣམས་འབྲུལ་པ་དང་མི་བདེན་པ་ཉིད་རྟུ་མཇམ་བའམ་མཁུན་པ་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་བྱལ་བ་མེད་ན་གཟུང་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་ཆའི་ས་པོན་ཚོས་
ཅན་ཁྱོད་མ་འབྲུལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་འབྲུལ་བ་དང་ནོར་བ་དང་སྒྲིབ་པ་དང་སྤང་
བྱར་རྟོགས་བྱེད་གྱི་ལམ་བཤེན་དེས་ཁྱོད་འབྲུལ་བ་དང་སྒྲིབ་པ་དང་སྤང་བྱར་
མཁུན་པ་དང་རྟོགས་པས་འཇལ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱོད་སྤང་བར་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས་བྱལ་བ་ཚད། འདོད་ན་ཅིར་འགྱུར་དེས་ན་རྩ་བའི་བྱལ་བ་མ་གྲུབ་
ན་སྒྲུ་མར་བཅས་པའི་བྱལ་བ་འང་མ་ངེས་པ་དང་པའོ། དེར་མ་ཟད་སྒྲུ་བྱེད་གྱི་
ཤེས་པ་འབྲུལ་བར་འཇལ་ནས་འབྲུལ་བར་རྟོགས་པའི་མཚོན་སྒྲིབ་གྱི་སྒྲོ་མ་
འབྲུལ་བ་ཚོས་ཅན་ཁྱོད་འབྲུལ་བར་ཐལ། འབྲུལ་བ་མཇལ་བྱེད་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དེའང་མ་བྱལ་བའི་མ་ངེས་པ་གཉིས་པའོ། །ཡང་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
པའི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཚོས་བཟོད་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་འབྲུལ་བར་ཐལ། སྤྲུག་བཤེན་
འབྲུལ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་མཇལ་བྱེད་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། དེ་ཀྱན་རྫོབ་བཤེན་པ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་མ་ཞུགས་པ་མཐོང་བ་
རྒྱུ་པའི་རྟོན་དོན་བྱེད་ཅི་ལོག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པོ་སྒྲུ་
ན། གྲུབ་པར་ཐལ། སྤྲུག་བསྐྲུལ་ཚོས་བཟོད་དེས་སྤྲུག་བཤེན་ཡུལ་དུ་བྱས་ན་
ཁྱོད་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀའི་སྒྲོ་སྒྲུར་གྱི་སྒྲོས་པ་གཅིད་བྱེད་གྱི་མཁུན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མ་བྱལ་བའི་མ་ངེས་པ་གསུམ་པའོ། སྒྲུས་པ་དེ་དག་གི་གྲུབ་དོན་
ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལྷགས་འདིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་དག་མ་དག་གི་ཚོས་
ཐམས་ཅད་མཛོན་སུམ་དུ་མཁུན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་ཅམ་པོ་ཐ་སྙད་

དུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་སྲིད་དུ་མཉམ་བཞག་དེ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་བྱེད་དང་
མཁུན་བྱེད་གྱི་ཤེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ལྟོས་ནས་འཛོག་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེ་འཛོག་
ན་ཀྱན་མཁུན་ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་འཛོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་ཤེས་རིག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སེམས་ཅན་གྱིས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ནི་ཆོ་བ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་ལས་ཡུལ་
བྱུང་པར་རྟོགས་པའི་སློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་པོ་སྟུམ་ན།
གྲུབ་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཙམ་ཐ་སྐད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དེ་སྲིད་དུ་
རྣམ་གཞག་དེ་རྟོགས་བྱེད་གྱི་མཁུན་པ་ལྟོས་ནས་འཛོག་མི་དགོས་ན་ཐ་སྐད་
དུ་འང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཙམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་
ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པར་བཞག་འཛོག་བྱས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་གྱིས་དེར་ཁས་མི་
ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བདེན་གཉིས་གྱི་ཆོས་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་ན་ཁོ་
པོས་ཅི་བྱར་ཡོད། འོན་སངས་རྒྱས་གྱིས་ངེ་སྟེད་མཁུན་ཚུལ་སྤྲུགས་གྱི་ལུགས་
འདིར་བཤད་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པས་བཤད་པའི་ཚུལ་གཉིས་བྱེད་མེད་དུ་
འགྱུར་རམ་ཞེན་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་རྒྱད་པས་འབྲུལ་པ་མ་དག་པ་དང་མ་འབྲུལ་
བ་དག་པའི་སྒྲོ་སྦྱར་གང་གིས་ཀྱང་དབེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཙམ་ཞིག་སྤང་
བར་འདོད་ལ། འདིར་ནི་མ་དག་པའི་འབྲུལ་ཆོས་སོགས་ཀྱང་མཁུན་པར་
འཛོག་ན་རྟེན་འབྲུང་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་དེ་སངས་རྒྱས་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཁུན་ནོ་ཞེས་

ནམ་འཛིག་བྱེད་དེ། རྟེན་པའི་ན་མེ་ལོང་གི་ངོས་ཀྱི་བྱེད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བརྟན་དེ་སྤེལ་ཞིག་གི་བྱེད་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་འབྲུལ་ནས་དེ་མ་འབྲུལ་བའི་བྱེད་
བཞིན་དངོས་སུ་སྒྲོས་བཟུང་ལ། བད་ཤེས་ཀྱི་པོ་མེ་ལོང་གི་ངོས་ཀྱི་བྱེད་
བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་དེ་སྤེལ་བྱེད་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་འབྲུལ་བའི་དབང་
གིས་དེ་མ་འབྲུལ་བའི་བྱེད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བྱེད་བཞིན་དུ་སྒྲོས་བཟུང་
བའི་འབྲུལ་ཆ་ཡང་ཤེས་ཤིང་རྟོགས། བད་ཤེས་ཀྱི་པོ་རང་གིས་མེ་ལོང་གི་
བྱེད་བཞིན་དེ་བྱེད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བྱེད་བཞིན་
དངོས་ཀྱི་ཆ་དེ་འབྲུལ་པར་སྒྲོས་གཟུང་བྱའི་ཡུལ་བྱེད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བར་ཡང་ཤེས་ཤིང་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། དག་དོན་སྐྱུ་མའི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱིས་རྟེན་ཞིག་ལ་སྤྱོད་པ་བཅུ་ནས་འོངས་པའི་མི་བཅུ་ལ་སྤྱོད་པ་གྱི་རྟེན་
གྱིས་སྤྱོད་ཆགས་བཅུ་མི་བཅུ་པོ་དེ་ལ་སོ་སོར་སྤྱང་བར་བྱས་པས་བཅུ་གར་མི་
སྤྱང་ལ། སྐྱུ་མ་མཁན་རང་ཉིད་ལ་བཅུ་གར་ཡང་སྤྱང་བར་བྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་དབང་གིས་སྐྱུ་མ་མཁན་རང་ལ་རྟེན་ཞིག་སྤྱོད་པ་བཅུ་གར་སྤྱང་དུ་འང་རུང་།
རྟེན་དེ་སྤྱོད་ཆགས་བཅུ་གར་མ་གྱུ་བ་པར་རྟོགས་སུ་ཡང་རུང་བ་ལྟ་བུའོ། མི་
བཟང་པར་རབ་རྟུ་སྤྱོད་པ་ཁ་ཅིག རྟེན་དེ་དག་ནི་སྐྱུ་དོན་འཛིན་རྟོགས་གིས་
འབྲུལ་པ་ཤེས་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱུས་ལ་སྐྱུ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་
ཡོད་པའི་དབང་སོང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་གཟེངས་གཏོད་དེ་སྐྱུ་བར་བྱེད་མོད་།
།མཐའ་གཅིག་རྟུ་སངས་རྒྱུས་ལ་སྐྱུ་དོན་འབྲེལ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་མི་མངའ་བར་

འཆད་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་འདིར་ཉ་ཅང་མཚུངས་བྲལ་གྱི་ལེགས་བཤད་
དུ་ཁ མཐུན་པ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱུ་བོད་ཀྱི་ཆེན་པོ་དག་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་
གནས་གྱུར་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མིང་དང་རྒྱ་མཚན་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་
པའི་སྒྲ་དོན་འདྲིས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ཅན་དུ་འང་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་འང་
སྟོགས་དེ་གཟུང་ནས་འདིར་ལན་མི་འདེབས་ཀྱང་ཁོ་བོས་དཔེར་བཞོན་དུ་
བཟུང་བ་དེ་སྟོ་ལ་མ་འཁྲུལ་བས་འཁྲུལ་བ་ཡུལ་དུ་བྱེད་རུང་གི་དཔེར་བཞོན།
དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་ཅན་མ་འཁྲུལ་བས་འཁྲུལ་བ་སྒྲ་རྒྱུན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་ཡུལ་བསྒྲ་
བས་ཡུལ་ཅན་འཁྲུལ་པར་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེན། ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟོ་འཁྲུལ་པའི་སྟོ་
འདོགས་གཅོད་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་སྟོབ་པའི་སྟོ་ལ་
བྱབ་པ་དེ་ལྟར་ཡོད་ཆུག །ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟོ་འཁྲུལ་པའི་སྟོ་འདོགས་གཅོད་རྣམས་
ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མི་སྟོབ་པའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་བྱབ་པ་དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་ཏེ། མ་འཁྲུལ་བས་འཁྲུལ་རྒྱུན་བསྒྲ་ཆོས་འཁྲུལ་རྒྱུན་བསྒྲ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
དེ་དང་དེར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲིང་ཞིང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་སོང་བས། ཡུལ་ཅན་ཉིད་མ་
འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པར་སོང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་ན་འང་མི་བཟང་བ་མ་ཡིན་
ཀྱང་དེ་ལྟ་ན་འང་། རྒྱུན་པ་དང་བསྒྲ་བ་དེ་དེ་མ་གྲུབ་རུང་སྒྲིང་བ་ཡུལ་དུ་བྱེད་
པས་མི་བསྒྲ་བར་གཞལ་ཞེས་པར་སོང་ལ། དེ་ལྟ་ན་བསྒྲ་སྒྲིང་དེ་མི་བསྒྲ་བའི་
སྒྲིང་བར་སོང་ངོ། ཞེས་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པར་སོང་བས་སྟོ་ལ་འཛོན་དཀའ་བས་
ཡུལ་བསྒྲ་ན་ཡུལ་ཅན་འཁྲུལ་བས་བྱབ་པའི་བྱབ་པ་སོགས་ནི་དབྱུ་མ་བ་དག་གི་

རྟོགས་པས་ལྟོས་གཞག་ཏུ་བརྟེན་པ་ན་ཡུལ་བསྐྱུ་ན་ཡུལ་ཅན་འབྲུལ་བ་དང་།
ཡུལ་ཅན་མ་འབྲུལ་ན་ཡུལ་མི་བསྐྱུ་བ་གཉིས་ཀར་བརྟེན་དུ་རུང་ལ། དེའི་ཆོ་ན་
ཡུལ་བསྐྱུ་ན་ཡུལ་ཅན་འབྲུལ་བ་ནི། འབྲུལ་རྒྱ་གནས་ལ་ཡོད་པས་ཡུལ་ཅན་
འབྲུལ་པར་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འབྲུལ་རྒྱ་གནས་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་
བཏགས་པ་དེས་འབྲུལ་རྒྱ་ཡུལ་ཅན་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་ཡོད་པ་དེ་བསྐྱེད་ནས་ཡུལ་
ཅན་འབྲུལ་པར་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་གྱི། འབྲུལ་རྒྱ་ཕྱི་ན་གནས་ལ་ཡོད་
མེད་ཅི་ཡིན་ཀྱང་སྟེ། འབྲུལ་རྒྱ་ནང་དེ་མ་ཐག་སྟེན་ལས་མེད་པས། རང་ཡུལ་
ཅན་གཤམ་པ་འབྲུལ་མི་རུས་པའི་མ་འབྲུལ་བའི་སྒོ་དེ་དོར་གྱི་ཚཱ་དེ་ཐ་སྟོན་དུ་
བདེན་རྒྱུ་དང་དག་མ་དག་རི་ལྟར་སྒྲུབ་བ་བསྐྱུ་བྱེད་གྱི་ཚཱ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱུ་
བྱེད་ཡིན་ན་གཤམ་པ་དེ་འབྲིང་བྱེད་གྱི་སྒོ་ནས་འབྲུལ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་
།དེ་ལྟའི་སྒྲུབ་བ་དེས་དེ་ལྟའི་ཡུན་དེ་འབྲིང་མི་རུས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་འཛོག་
རྒྱལ་ཟབ་གནད་འདི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་བཏགས་བཞག་ཅམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་འཐད་གྱི་
ཕྱོགས་གཞན་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། མཆན་པ་ཡིན་གྱི་སྒྲུབ་དོན་འཛིན་རྟོག་གི་
འབྲུལ་པ་གཤམ་རྒྱལ་དཔེར་བྱེད་པ་ག་ལ་ཡིན། སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེར་བུམ་
པ་ བཀོད་པའི་ཆོ་བྱས་པ་མཐུན། དཔེར་བྱས་གྱི་བུམ་པའི་རྒྱ་སྒྲོར་ལྟ་བུར་
མཐུན་དཔེར་བྱས་པ་ག་ལ་ཡིན། དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་རབ་རྟོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་གཤམ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཅིག་གིས་དག་མ་དག་འབྲུལ་མ་
འབྲུལ་གྱི་གཤམ་བྱའི་ཚཱ་ཀུན་མཁྱེན་པར་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཀུན་མཁྱེན་

ཡེ་ཤེས་དེ་གནས་གྱུར་མཐར་ཐུག་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ལ་བཞེད་དགྲུང་དབང་འབྱོར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་
གཅིག་གིས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དུག་ཀར་མངོན་སུམ་དུ་མཁྱེན་ལ། སོ་
སོ་སྐྱེ་བ་ལྟར་རྟོག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་སྤྱི་མཚན་ཡིན་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་ཡུལ་
ཡིན་ན་རང་མཚན་ཡིན་དགོས་པའི་རིས་སྤྱུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། འོ་ན་
ཁྱེད་ཀྱིས་གནས་གྱུར་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དོན་ལ་མི་གནས་སོ་ཞེས་མ་སྒྲིས་སམ་ཞེ་ན།
ཁོ་བོ་ཅག་འཕགས་མཆོག་གྱུའི་དགོངས་པ་ལྷོ་གྲགས་ཞབས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་
སྐབས་སུ་སེམས་ཙམ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་གནས་ཡེ་ཤེས་ལྟར་འགྱུར་
བའི་རྣམ་གཞག་འདི་དྲང་བའི་དོན་ཅན་རྟོ་ཞེས་སྟོན་ཉིད་ནས་ལེགས་པར་
བཤད་སྒྲུང་བས་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་མོད། གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་ཡུགས་འདིར་ཁོ་བོས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྱུར་བ་
འགར་ཡང་དགག་པ་ལྟ་ཞོག །ལེགས་པར་འབད་ནས་སྒྲུབ་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་
ནམ། དེས་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པར་ཡང་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་སྟོང་བྱེད་གཉུག་
མ་དང་སྒྲུང་བྱ་སྟོ་བྱུར་བྱི་མའི་སྤྱིད་པ་གསུམ་གར་གཅིག་ཅུང་མཁྱེན་ཅིང་སེམས་
པའི་ཡེ་ཤེས་བཅད་དུ་མེད་པ་དོ་རྗེ་དང་འདྲ་བ་གང་ལ་མངའ་བ་དེ་ལ་དཔལ་དོ་
རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས་སྤྲུགས་ཡུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱུས་སུ་ཆེས་མངགས་པ་ཡིན་ཏེ།
དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་ལྟ་བུར། །ཡེ་ཤེས་ཀྱན་ནས་བཅད་དུ་མེད། །དོ་རྗེ་ཞེས་
ནི་མངོན་པར་བརྗོད། །སྤྱིད་གསུམ་གཅིག་ཉིད་སེམས་དཔའ་སྟེ། །དོ་རྗེ་སེམས་

དཔལ་ཞེས་པར་བཤད། ཅེས་དང་། གྲོལ་ཐིག་ལས། །དེ་འདྲའི་དོ་རྩེ་འཆང་
ཆེན་པོ། །ཆོས་རྒྱམས་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ། ཞེས་འབྲུང་ལ། གཞན་ཀུན་
རྩོལ་བདེན་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཆོས་དབྱིངས་དམ་
པའི་ཁམས་མཐའ་མེད་པ་སྟེ་ཟད་པ་མེད་པ་གང་ཞིག སངས་རྒྱས་གྱི་ཀུན་
མཁུན་ཡེ་ཤེས་ཀུན་རྟོག་གི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་སངས་རྒྱས་རང་ངོས་
ནས་མཆོན་མར་མི་རྟོག་པ་དེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཆེན་པོ་སྐྱབ་པའི་
ཆོས་ཅན་ཡེ་ཤེས་བཞི་དང་མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
དེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཡིན་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཉིད་གྱིས་ཀྱང་བསྟོད་པ་མཛད་པ་ནི། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དུ། བཙུམ་ལྷན་
འདས་ཀྱི་མཆོན་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་གིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བསྟོད་པ་ལས་ཆིགས་སུ་བཅད་པ་བཙུམ་གསུངས་པ་
འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་གྲུབ་བསམ་པ་གྲུབ་པ་སྟེ། ཀུན་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས།
།རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཁམས་མི་ཟད། །ཆོས་དབྱིངས་དམ་པ་ཟད་མི་ཤེས། ཞེས་
སོགས་རྒྱས་པར་འབྲུང་བའི་སྤྲུལ་ལུགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་རང་གཞན་གྱི་ཤེས་
བྱའི་ཆོས་མཐའ་དག་རང་སྟོ་འབྲུལ་ནས་དེའི་དབང་གིས་དེར་སྒྲུང་ཡུལ་དུ་
མངོན་སུམ་པ་ལྟར་མཁུན་པ་མ་ཡིན་ལ། འོ་ན་ཁྱེད་ཅི་ལྟར་མཁུན་སྟུམ་ན་པ་
ཕབ་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲུང་བས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་གཙོད་ཀྱང་སྒྲུང་བ་དེ་
ཉིད་དམིགས་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྟོང་རྩེའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་འབྲུལ་པ་

མེད་བཞིན་མཁྱེན་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་
འབྲུལ་ཆོས་གཞན་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མིན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ལ་རང་
གཞན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཀྱུན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་འཆར་
དུ་བྱང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཐེག་པ་སྤྱི་སྐད་དུ་མི་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་གྲགས་
པ་བཞིན། དེས་ན་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ལས། ཆོས་རྣམས་གཟུགས་ལ་
སོགས་པ་རྣམས། ཀྱུན་མཁྱེན་པར་གྱི་རང་བཞིན་ནི། བླ་མ་མཁའི་དགྱིལ་
ལྟར་རྣམ་དག་པའི། ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་ལ།
སྒྲགས་ལུགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ཟབ་མོའི་འདི་རྟོགས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་
ལས་སྒྲུང་འབྲུལ་པ་མངོན་སུམ་དུ་རང་ཉམས་སུ་སྦྱང་བའི་སྟོན་མཁྱེན་པ་དང་
། དེ་མཁྱེན་པ་ཇི་སྟེད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྲུལ་པར་འཛོག་པ་དང་། འབྲུལ་
ཡང་འབྲུལ་པར་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་པའི་སྟོན་སྦྱང་བྱེད་ནས་ལོག་པར་
རྟོག་པ་རྒྱུན་མར་སྒྲུབ་དག་བརྗོད་དགོས་པའི་གནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེས་
ན་སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པར་སྒྲུབ་གྲགས་བཞེད་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་འདི་
བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུལ་པོ་ཨིནྱ་ལྷ་ཏིས། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་མཆོག་བཞིན་དུ།
སྟོན་ལས་གྱི་ནི་སེམས་ཅན་དོན། མཇུག་ཅེས་པ་ནི་རིགས་མིན་ཏེ། འདི་ན་
ཡོད་པ་སྒྲུང་བར་འབྱུང་། སེམས་ཅན་ཀྱུན་དོན་ལེགས་སྒྲུབ་ཕྱིར། གང་ཆོ་རེས་
པ་ཉིད་ཀྱུར་པས། ཡེ་ཤེས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུར་བཤད། བེམས་པོའི་བདག་
ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། མདོར་ན་ཚུལ་འདི་ནི་བྲ་ཕབ་པའི་ཡུལ་གྱི་

མཁུན་པ་འཛོག་ལུགས་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཡུལ་དེ་གཞལ་བྱ་རང་རྒྱད་པ་བདེན་རྒྱུན་གང་དུ་འང་སྐྱབ་པ་དང་མ་སྐྱབ་པ་གང་དུ་ཡང་མ་སྐྱབ་བཞིན་དུ་གཞལ་བྱར་འཛོག་རུང་འཛིག་ཏེན་གྱི་གྲགས་སྒྲོད་དང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་གནང་བའི་ཚཱ་མེད་བཞིན་སྒྲུང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་པ་ལའང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པ་མེད་བཞིན་སྒྲུང་བ་དེ་ལྟར་འཇུག་པ་མི་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ལས་ཉོན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྟན་གཅིག་འཇུག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྒྲིབ་པས་གནོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། སྒྲན་གྱི་བྱེད་པ་དུག་དང་ལྟན་ཅིག་འཇུག་ནས་དུག་སྦྱང་བའི་བྱ་བ་བྱེད་ཀྱང་སྒྲན་དུག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་ལ། རིང་ལུགས་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་མཚོག་ཀླུ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཞེད་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱི་ཟབ་མོ་ནང་དོན་དུ། སེམས་ཅན་ཉོན་མོངས་ལྟན་ཅིག་འཇུག་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་གོས་པ་མེད། ཅེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱ་གསུངས་ཐུགས་ཀྱི་ཐིན་ལས་ཀྱི་བྱེད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་རི་སྟེང་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་ཅིང་མཁུན་ཀྱང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་ལ་ཉེས་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གོས་པ་མེད་པར་ཞུགས་ཏེ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་རི་དང་ས་གཞི་དང་ནགས་ཚལ་དང་མི་གཙང་བའི་ལྟན་ལྟོན་གྱི་ཁྱོད་ནམས་སུ་ཞུགས་ཤིང་སྦྱང་བར་བྱེད། སྐམ་པར་བྱེད། ཐེག་པར་བྱེད་ཀྱང་དེ་དག་གིས་གོས་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་

འབྲུང་བས་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚུལ་ཐམས་
 ཅད་མཁུན་པ་དང་གཟིགས་ཀྱང་དེ་ལྟའི་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་གྱི་དབང་གིས་འབྲུལ་པར་
 འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོ་བུར་དྲི་མས་བསྐྱུས་པའི་དུས་
 གསུམ་དང་སྤྱིད་གསུམ་འགགས་ཀྱང་སྦྱིབ་བྲལ་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོའི་དུས་
 གསུམ་པའི་སྤྱིད་གསུམ་མཐའ་དག་ལ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུན་དེ་ནི་རང་
 གཞན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཁོར་དུ་ཆུབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒྱུན་དེའང་
 སྙིང་པོ་ཉིད་ཀྱི་རྫོང་ལྷེའི་སྒྱུན་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་འགྱུར་གྱི་
 མིག་འོག་མ་ཉིད་ཆེ་བ་ཙམ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྒྱུན་ཡོངས་སུ་འོད་
 གསལ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལས་དང་པོ་པའི་
 རྣལ་འབྱོར་པས་མངོན་ཤེས་མེད་པས་ཤིང་མིག་གིས་སྒྲ་ཚོགས་མཐོང་དོ། དེས་
 ན་མངོན་པར་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ལྟའི་མིག་གིས་མཐོང་དོ། དེས་ན་ཆགས་པ་
 དང་བྲལ་བའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྱུན་གྱིས་གཟིགས་སོ།
 དེས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྱུན་གྱིས་
 གཟིགས་སོ། དེ་ནས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་
 ཐུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ། ལྷག་མ་ཀུན་ལས་
 རྣམ་གྲོལ་ཞིང་། །ཞེས་འབྱུང་དོ། དེ་ཙམ་དུ་བཤད་པས་སྒྲོས་པ་ཚོགས་སྟེ་ཡུང་
 གིས་ཤེས་བྱེད་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་ལེའུ་བདུན་པར་ཡང་གསལ་བར་བྱས་པས་
 དེར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཚོས་ཚུལ་འབྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་འདི་ལྟ་བུ་

ནི་ཡབ་རྩེ་ཆེན་པོ་རྩེ་བཙུན་རི་ཁྲོད་རས་པའི་ཞབས་ལ་བདག་གིས་མོས་དགའི་
ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བཀའ་དྲིན་གྱི་བགོ་སྐྱལ་ལས་ཡིན་གྱི།
ཐུས་འབྱུང་གངས་ཅན་དུ་གྲགས་པའི་མཁས་བྱུང་བཟང་གསུམ་ཐམས་ཅད་
གིས་རྟོགས་རེ་སྒྲན་གྱི་གསང་ཚིག་ཏུ་བད་དོ། རྩོམ་པའི་གསུང་། བརྒྱད་པ་ནས་
བརྒྱད་པའི་ཚུས་ཟབ་ཅིང་རོ་མཚར་བ་ཡིན་ཅིས་པ་འདི་བཞུགས། ཞེས་པ་རྩེ་
འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་རྩོམ་པའི་གསུང་ལྟ་དང་བུལ་བར་སྤང་བས། ཚུས་ཚུལ་དེ་
འབྲི་ཁུང་གྲིང་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྤེའི་དགོངས་པ་ལྟར་བཤད་པ་དང་། འདིའི་
ཐད་གྱི་དགོངས་གཅིག་སྒྲ་མའི་སྒྲོས་ལ་ལྟ་བུས་ལ་བཤོ། དང་པོ་ནི་བརྒྱད་པ་
ནས་བརྒྱད་བྱ་བའི་བརྒྱད་པ་འདི་ལ་དོན་གཉེར་ཞིག་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་
འཇུག་པས་རྒྱད་ལ་གཉེར་བྱའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ནས་དེ་ལས་བརྒྱད་པའི་ཚུས་ནི་
ཟབ་ཅིང་རོ་མཚར་བ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་ཐུར་ཞེས་དགོངས་
སོ། དེ་ཡང་བྱང་ཆེན་དོན་དུ་མི་གཉེར་བར་ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཙམ་དོན་ཏུ་
གཉེར་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེས་ནི་ཉན་རང་གི་རིགས་སམ་རྒྱ་ཉིད་ལས་དེའི་ལམ་
རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པར་བརྒྱད་ནས་དེའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་ཉན་རང་དེ་
དག་གི་ཐེག་པར་བརྒྱད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཚུས་འབྱུང་མོད་གྱི། ཐེག་པ་
དེའང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མ་བསྟན་པར་ཉན་རང་དག་བཙོམ་པ་ཉིད་གྱི་
རང་སྟོབས་གིས་སྟོན་པར་ཡང་མི་ལུས་ལ་སྟོན་པས་ཉན་རང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་སོགས་པར་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་བསྟན་ཅིང་། ལུགས་དེར་

ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རྣམ་གཞག་བསྟན་ཀྱང་། དེར་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་
ཚུལ་དེའང་མིང་སྟོས་པ་ཙམ་ལས་དེར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཚུལ་རི་ལྟ་བུ་བ་བསྟན་
ཀྱང་དོན་དུ་མི་འགྱུར་བས་དེར་བསྟན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དེ་སྟོམ་པ་ལས་
བརྒྱད་པས་ཐེག་ཆེན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས་ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་
དེ་དག་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་ངོ་མཚར་བ་བརྒྱད་པ་ལས་བརྒྱད་པ་
ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ཉན་རང་གི་རིགས་སད་པར་བྱེད་པ་ལས་བརྒྱད་ནས་
དེའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་པས་རང་གི་རྟོག་དོན་ཁོང་དུ་ཚུབ་པས་གཞན་ལ་
བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱང་འཁོར་བ་དང་རན་སོང་ལས་སྦྱོབ་བྱེད་གྱི་ཆོས་ངོ་མཚར་
ཞིང་ཟབ་པ་ཡིན་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་ལྟོས་ན་ཟབ་ཅིང་ངོ་མཚར་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཞི་བ་ཉན་རང་གི་མཐར་གཞུག་བྱེད་ཙམ་ལས་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་གྱི་
སར་གཞུག་བྱེད་གྱི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་ངོ་མཚར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཉན་རང་
གི་ཆོས་ཚུལ་དེ་ལ་སྦྱད་པར་འགྱུར་རམ་ཞེན་མི་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་གི་ལ་འབར་
བར། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་གྱི་ཐེག་པ་པ་དག་ནི་དོན་ཉུང་བ་དང་
བྱ་བ་ཉུང་བ་དང་གཞན་ལ་ཕན་པ་རྒྱུ་གིས་སྟོགས་པ། བདག་ཉིད་དུལ་བ་དང་
ཞི་བ་ལ་མངོན་པར་སྦྱོར་བ་དང་། ཐར་པའི་ས་བོན་ཅུང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡུངས་ཀར་གྱི་ནང་སྤོན་བྱས་ཐོས་པའི་ནམ་མཁའི་ཚད་ཙམ་གྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་དེ་རྣམས་སུ་ཞིག་སྦྱད་པ་ཡིན། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་
བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་བརྒྱ་སྟོང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྣམས་སུ་དགོ་བའི་རྩ་བ་ཉེ་བར་

བསམགས་པ་གཞན་སྟུག་བསྐལ་བར་སྟུག་བསྐལ་བར་གྱུར་པ་སེམས་ཅན་མ་
ལུས་པ་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དད་པ་དང་སྒོ་ཅན་ནམ་མཁའི་ཁམས་མ་ལུས་
པ་དང་མཉམ་པའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱན་ལས་བསྐྱབས་པའི་ཕྱིར་བཙོན་
པ་དང་ལྷ་བ་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་མཐུ་ཆེན་པོ་མཐའ་མེད་པ་དང་ལྷན་པར་
གྱུར་པ་དེ་རྣམས་ནི་སུ་ཞིག་གི་བསྟོད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཀྱུན་གྲངས་བོན་
རྒྱུད་ལས། །འབྲས་བུ་གིན་ཏུ་ཡངས་པ་འབྱུང་། །སངས་རྒྱས་རྒྱ་ནི་དཔག་
མེད་ལས། །འབྲས་བུ་དཔག་མེད་བསམ་ཅི་དགོས། །ཞེས་གྲང་འབྱུང་ཞེས་
བསྟན་ཏོ། །འོན་ཀྱང་ཆེན་དོན་གཉེར་གྱི་བྱང་རྒྱལ་ལ་བརྒྱད་པར་བྱེད་པ་རྒྱུའི་
གཙོ་བོ་ནི་གང་ཞེན། ཐེག་པ་ཆེན་པའི་རིགས་ཡིན་ལ་རིགས་སམ་རྒྱུའི་མཚོག་
འདི་ནི་ཉིད་སྦྱངས་པ་ལས་བརྒྱད་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེས་
གདུལ་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟན་པའི་ཚོས་ཟབ་ཅིང་ངོ་མཚར་བ་དེ་འབྱུང་གི་
རྒྱུ་དེ་མ་སྦྱངས་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགོན་མཚོག་གསུམ་འབྱུངས་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་དུ། །དེ་དག་བྱུང་པར་འཕགས་པ་དང་། །ཐམས་ཅད་དང་ནི་
དོན་ཆེན་དང་། །མི་ཟད་པ་ཡི་རྒྱ་མཚན་ཕྱིར། །རིགས་མཚོག་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་
པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། །ཡང་དེར། །ཡོན་ཏན་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བྱང་རྒྱལ་གིང་བསྐྱེད་
ཕྱིར། །བདེ་དང་སྟུག་བསྐལ་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར། །བདག་དང་གཞན་
ལ་ཕན་བདེ་བྱེད་པ་འབྲས་བུའི་ཕྱིར། །རིགས་མཚོག་དེ་ནི་རྩ་བ་བཟང་པོ་ལྷ་བུ་
ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། །བྱུང་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་བདེ་

གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཞེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བྱོན་མོང་མིན་པའི་མདོར་བྱུང་བའི་རྒྱ་
 བྱང་ཅན་དེ་མ་སྦྱངས་པར་དེ་མི་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི། རྒྱད་སྒྲར། །དྲི་བཅས་དེ་
 བཞིན་ཉིད་དང་དྲི་མ་མེད། །དྲི་མེད་སངས་རྒྱས་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་བའི་མཛད།
 གང་ལ་དཀོན་མཆོག་དགེ་བ་གསུམ་འབྱུང་བ། །དོན་དམ་གཟིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 ཡུལ་ཉིད་དེ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རིགས་དམན་པ་ལས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེར་མི་
 འབྱུང་བ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བར། གང་ཆོ་སངས་རྒྱས་གཟུགས་སྐྱེ་ཡི། །རྒྱ་
 ཡང་དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་བཞིན། །གཞལ་མེད་དེ་ཆོ་ཆོས་སྐྱེ་ཡི། །རྒྱ་ལྟ་རི་ལྟ་
 གཞལ་དུ་ཡོད། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནི་རྒྱ་རྒྱུང་ཡང་། །འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་སྒྲེ་འབྱུང་ན།
 །སངས་རྒྱས་རྒྱ་ནི་དཔག་མེད་ལ། །འབྲས་བུ་དཔག་ཡོད་བསམ་ཐག་ཆད།
 ཅེས་འབྱུང་དོ། འོ་ན་ཉན་རང་གི་རིགས་དེ་བྱང་ལྷུ་བ་ཆེན་པོའི་རིགས་ལས་
 གཞན་དུ་འདོད་དམ་དེ་ཉིད་དུ་འདོད་ཅེ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཙམ་པའི་
 ལྷགས་དང་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་གཉིས་ལས། །སེམས་ཙམ་པས་ནི་བྱང་ལྷུ་བ་
 ཆེན་པོའི་རིགས་ལས་གཞན་དུ་འདོད་དེ། མདོ་སྤེ་རྒྱན་རྩ་འབྲེལ་ལས། །ཁམས་
 རྣམས་དང་ནི་མོས་པ་དང་། །སྦྱབ་པ་ཐ་དད་དབྱེ་བ་དང་། །འབྲས་བུ་ཐ་དད་
 དམིགས་པའི་ཕྱིར། རིགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངེས་པར་བཟོད། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་
 །ཁམས་སྣ་ཆོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དཔག་ཏུ་མེད་དེ། རི་སྐད་
 དུ། བ་ཏུ་རའི་མདོ་ལས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། དེ་བས་ན་ཁམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་ལྟ་བུ་
 ཡང་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་དགོས་པས། ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་ཡང་

ཡོད་དོ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མོས་པ་ཐ་དད་པ་ཡང་དམིགས་ཏེ། ཐོག་མ་ཁོ་
ནང་ལ་ལར་ཐེག་པ་འོག་མ་ཁོ་ན་ལ་མོས་པར་འགྱུར་རོ། རྒྱུན་གྱི་དབང་གིས་
མོས་པ་བསྐྱེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་སྐྱབ་པ་ཐ་དད་པར་དམིགས་ཏེ་ཁ་ཅིག་ནི་ངེས་པར་
སྐྱབ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།
འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་བྱང་ཆུབ་དམན་པ་དང་འབྲིང་དང་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཀྱང་
དམིགས་ཏེ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་ནི་ས་བོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རིགས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པ་ལའང་ཉན་
རང་གི་རིགས་དེ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་རིགས་ལས་གཞན་དུ་མི་འདོད་དེ། འབྲས་
བུའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་གསུངས་སྐབས་
ཉན་རང་གི་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ཡང་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་ཀྱི་འབྲས་བུ་གོ་
ཆོད་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱ་རིགས་རང་དབང་ཅན་གོ་ཆོད་པོ་
ཞིག་མེད་ཀྱང་། དེ་ལྟ་ནའང་ཉན་རང་ལ་མོས་པ་གང་དག་དེར་འཇུག་འདོད་ཀྱི་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལ་རིགས་སུ་བཏགས་ཞེས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱ་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་དང་། རྒྱས་
འགྱུར་གྱི་རིགས་གཉིས་ལས། རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་རིགས་གསུམ་དུ་
མེད་ཀྱང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུའོ། དེ་ལ་གཟུ་བོར་
སྐྱེང་བ་དག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱང་ཆེན་གྱི་རིགས་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཉན་རང་གི་རིགས་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དམན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་

བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་བྱུང་པར་ཉིད་ཡིན་པས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་
 དངོས་པོར་མེད་པ་དང་། ཡོད་ཀྱང་དེའི་རིགས་དེ་ ཐོག་མེད་ནས་རང་བཞིན་དུ་
 མི་གནས་པའང་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་རང་གི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ཀྱང་
 ཉན་རང་གི་སྤང་པ་སྤོང་ནས་དང་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་ནས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་གང་ཞིག
 །དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་
 བུའི་བྱང་ཆེན་གྱི་རིགས་དེ་ཡང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ལྷགས་ལས་
 རིགས་འདུས་མ་བྱས་སུ་བཤད་པ་དང་། །རྒྱུད་སྤྲེལ་མར། རིགས་འདུས་བྱས་སུ་
 བཤད་པ་གཉིས་འབྱུང་བ་ལས་འགལ་བར་ཡང་མི་བསམ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཆེན་
 པོའི་རྒྱ་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་ཁམས་དེའི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ལ་དགོངས་
 བས་དེ་ལྟར་གསུངས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེས་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་དབྱེར་མེད་
 ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། ཞེས་པ་སྒྲ་འགྲེལ་དུ་ཉི་མེ་སྤྲོད་བར། འོ་
 བ་རྒྱུབ་པའི་རྟེན་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་སྟུམ་ན། རབ་འབྱོར། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དང་ཡོད་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
 ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། རྟོག་པ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་སོ།
 ཞེས་གསུང་སོ། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཚན་
 མ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆགས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་རིག་
 པར་བྱའོ། ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་པོ།

དེས་ན་འདིས་ནི་ཚཱ་ཉིད་འཕགས་པའི་ཚཱ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་
བཞིན་དུ་གནས་པའི་རིགས་སྐྱབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་
དང་། ཡང་། བརྟེན་པའི་ཚཱ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །དེ་ཡི་དབྱེ་བ་རབ་ཏུ་བརྗོད།
ཅེས་པའི་འགྲེལ་བ་ཉི་ལྔ་དང་། རི་སྐད་དུ། གང་ལ་འདུ་བྱེད་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་
པ་དེ་ནི་འདུས་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས། འདུས་མ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་ཡིན་ཏེ། རིགས་དེ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པར་མེད་པའོ། རིགས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་ཚཱ་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་
ཡིན་པས་ཚཱ་ཀྱི་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟག་པའོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་གསུངས་སོ། ཞེས་དང་། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་བར། ཐེག་པ་གསུམ་རྣམས་
པར་བཞག་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། ཞེས་
ལུགས་ལས་འབྱུང་བ་སྒྲེ་བོ་ཐམས་ཅད་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
དང་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་
ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་སྒྲོམ་པར་བྱ་བས་བྱུང་བ་ཡིན་། །ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་ན་
ལུགས་འདི་ལ་གནས་སྐབས་ཉན་རང་གི་རིགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་དེ་དག་གི་
བསྐྱབ་པའམ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཚཱ་ཀྱི་བྱེད་པར་ལས་དེར་འཛོག་གོ་ཞེས་
འཆད་ལ། རྒྱུད་སྤྲུལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་འཆད་པ་ན། རོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་ལས་
ལྷན་འཇུག་པ་དང་། །གནས་སྐབས་དེ་བཞིན་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་དོན། །རྟག་ཏུ་

མི་འགྲུང་ཡོན་ཏན་དབྱེར་མེད་ནི། རོན་དམ་ཆོས་དབྱིངས་དགོངས་དོན་ཡིན་
ཞེས་བྱ། ཞེས་དོན་དམ་ནི་ཡང་དག་པར་ཏེ་དབྱིངས་ནི་རྒྱའི་དོན་ཡིན་པས་ཡང་
དག་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ནི་དོན་བཅུ་རྒྱུ་པར་བཞག་པ་འདི་ནི་བཙུག་ལྷན་
འདས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་བས་རྣམ་གཞག་བཅུ་པོ་འདུས་བྱས་ལ་
འཐད་དེ། འདུས་མ་བྱས་ལ་དོན་འདི་དག་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར་
ངོ་བོ་དང་རྒྱ་འབྲས་བྲུ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པའང་དོན་བྱེད་ལུས་ཀྱི་དངོས་
པོའི་ཐོག་ནས་འཛོག་པ་ལས་དངོས་མེད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཞག་པ་མ་
ཡིན་པ་དང་། དེ་ལའང་ངོ་བོ་དང་རྒྱུང་ཟག་པ་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་མོས་པ་
དང་ཤེས་རབ་དང་ཉིང་འཛིན་དང་སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སྙིང་པོ་ཉིད་ལ་བཤད་དེ། རྒྱད་སྟེ་འགྲེལ་པར། དེ་ལ་ངོ་བོའི་དོན་དང་རྒྱའི་དོན་
ལས་བརྒྱམས་ནས་ཆོགས་སུ་བཅད་པ། རིན་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཆུ་དག་བཞིན།
རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ཉོན་མོངས་མེད། ཆོས་མོས་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་དང་།
ཉིང་འཛིན་སྙིང་རྗེ་ལས་བྱུང་བ། ཞེས་འབྱུང་ལ། བྱད་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྙིང་
པོ་སྟེ་རྒྱ་ཁམས་འདི་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ན་དོན་འདི་སྒྲིབ་པས་སྒྲིབ་པའི་དཔེ་དོན་
བཅུ་པོ་འདི་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དཔེ་དོན་ནམ་མཁའི་བད་མ་ལ་ སོགས་པ་དང་
རྒྱར་དགོས་པའོན་ལས་དེ་ལྟར་མ་རྒྱར་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་དཔེ་དོན་འོན་དང་
རྒྱར་བས་བྱང་དེ་འདུས་བྱས་སུ་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་པད་དན་སྒྲར་ཅི་
སྒྲར་མ་ལ། སྒྲན་ནང་སྙིང་པོ་མི་གཙང་ནང་ན་གསེར། །ས་ལ་གཏིར་དང་ལྷག་

སོགས་འབྲས་ཚུད་དང་། གོས་རུལ་ནང་ན་རྒྱལ་བའི་སྒྲུ་དང་ནི། །བུད་མེད་
ངན་མའི་ལྟོ་ན་མི་བདག་དང་། །ས་དང་རིན་ཆེན་གཟུགས་ཡོད་ཇི་ལྟ་བར། །སྒོ་
བུར་ཉོན་མོངས་དྲི་མས་བསྐྱིབས་པ་ཡི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་
ཁམས་འདི་གནས། ཞེས་འབྱུང་ལ། ལྷག་པར་ལྷག་སོགས་འབྲས་ཚུད་གྱི་
དཔེས་ནི་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་དངོས་པོའི་སྒྲིཊ་འགག་ཅན་དང་དགེ་བ་ཡིན་པར་
ཆེས་བསྟན་ཏེ། དེར། ཇི་ལྟར་ཨ་མ་ལ་སོགས་གིང་འབྲས་ལ། །ཡོད་པའི་ས་
བོན་ལྷ་གྲུ་འཛིག་མེད་ཆོས། །ས་ཚྲོས་ཚུ་སོགས་ལྷན་ལས་ལྷོན་གིང་གི། །རྒྱལ་
པོའི་དངོས་པོ་རིམ་གྱིས་འབྲུབ་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མ་རིག་སོགས་
འབྲས་གྱི། །ལྷགས་སྒྲུབས་ནང་ཚུད་ཆོས་ཁམས་དགེ་བ་ཡང་། །དེ་བཞིན་དགེ་
བ་དེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། །རིམ་གྱིས་བྱུང་པའི་རྒྱལ་པོའི་དངོས་པོར་འབྲུར། །ཚུ་
དང་ཉི་མའི་འོད་དང་རྒྱུད་དང་ས་དང་དུས་མཁའི་རྒྱུན་རྣམས་གྱིས། །ཏ་ལ་ནི་
དང་ཨ་མའི་འབྲས་སྒྲུབས་བསེབ་ནས་གིང་སྒྲིཊ་ཇི་ལྟ་བར། །སེམས་ཅན་ཉོན་
མོངས་འབྲས་ལྷགས་ནང་ཚུད་རྫོགས་པའི་ས་བོན་ལྷ་གྲུ་ཡང་། །དེ་བཞིན་དགེ་
རྒྱུན་དེ་དང་དེ་ཡིས་ཆོས་འཕྱོན་འཕེལ་བར་འབྲུར་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་རྒྱ་
ཆེར་འབྱུང་བའི་དཔེ་དོན་གྱི་མདོར་བསྟུས་སུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་དེ་ལ་
དངོས་པོའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་རྒྱ་འབྲས་རང་གི་རོ་བོར་གསུམ་དང་སྒྲུར་བའི་
དཔེ་དོན་ཡིན་གྱི་དངོས་མེད་ལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བཞེད་ནས། །ཁྱེ་
འགྲེལ་ལས། འདི་ཡི་རང་བཞིན་ཆོས་སྒྲུ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རིགས་ཀྱང་

སྟེ། །དེ་ནི་དཔེ་གསུམ་གཅིག་དང་ནི། །ལུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པར་བྱ། སངས་
 ཀུས་ཀྱི་གཟུགས་དང་སྤྱང་ཅི་དང་འབྲུའི་སྟོང་པོའི་དཔེ་གསུམ་ཀྱིས་ནི་ཁམས་དེ་
 ཆོས་ཀྱི་སྟུང་འཇུག་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསེར་གྱི་དཔེ་གཅིག་གིས་ནི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུའོ། །གཏེར་དང་ཤིང་དང་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱུ་དང་འཁོར་
 ལོས་བསྐྱར་བ་དང་གསེར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་དཔེ་ལུས་ནི་སངས་ཀུས་ཀྱི་སྐྱུ་གསུམ་
 བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུའོ། །ཞེས་འབྲུང་ལ། འདིའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ཅེས་པའང་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་གི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་
 སེམས་སེམས་བྱུང་ནི་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀར་གྱི་སྐྱབས་སུ་དྲི་མའི་རང་བཞིན་ཅན་
 མ་ཡིན་པའི་དེ་ཉིད་གསེར་བཟང་པོའི་རང་དོ་སྒྲུབ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཁ་
 ཅིག་རྒྱུད་སྟུང་། བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་འདུས་མ་བྱས་པ་གང་ལ་ཡང་གནས་པ་
 མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེར། །མཁའ་ནི་རྒྱུད་དབང་རྒྱུད་གཤམས། །ས་ཡི་
 །ཁམས་ལ་གནས་མ་ཡིན། །དེ་བཞིན་སྤང་པོ་ཁམས་དབང་རྣམས། །ལས་དང་
 །ཉོན་མོངས་དག་ལ་གནས། །ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྩལ་བཞིན་མིན་ཡིད་ལ་བྱེད་
 །ལ་ཉག་ཏུ་གནས། །རྩལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ནི། །སེམས་ཀྱི་དག་པ་ལ་
 རབ་གནས། །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ནི། །ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་
 །གནས་པ་མེད། ཅེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སྐྱབས་བཏེས་ནི་གཞུང་འགྲེལ་དེ་ཆར་
 །གཅིག་ཅུམ་བཟླ་གས་ནས་དེའི་དོན་ལ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མ་དབྱེད་དོ་ཞེས་གསལ་
 བར་སྟོན་པར་གོ་སྟེ། དེར་དག་པའི་སེམས་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་ལ་སྟོ་བྱུང་གི་

དྲི་མ་དག་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྟོས་འཛིག་གི་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་ཐ་སྙད་
མཛད་ནས། འོན་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་དག་པའི་སེམས་དེ་གང་ལ་བརྟེན་ཞེ་ན།
དེ་ནི་དེའི་ཚས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་སྒྲོས་བྲལ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་པར་བཞག་གོ་
ཞེས་བྲགས་ལ་བཟློད་པའི་ཆེད་དུ་དངོས་བསྟན་ཚས་ཅན་སེམས་དེའི་རང་
བཞིན་ནམ་ཚས་ཉིད་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་གང་ལའང་རྟེན་བརྟེན་པའི་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་
ལོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེར། ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁའ་ཡི།
མཁའ་ལྟར་རྒྱ་མེད་རྒྱུན་མེད་དེ། རྩོགས་པ་མེད་ཅིང་སྟེ་བ་དང་། འཛིག་དང་
གནས་པའང་ཡོད་མ་ཡིན། །སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་ཡིན་པ།
དེ་ནི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། ཡང་དག་མིན་རྟོག་ལས་བྱུང་འདོད་
ཆགས་སོགས། ཁྲོ་བྱར་དྲི་མས་དེ་ཉོན་མོངས་མི་འགྱུར། ཞེས་གསལ་བར་
བཤད་ཡོད་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་མ་རིག་པའི་ལིང་རྟོག་གིས་ཆེར་བཀའ་
པར་སྤང་བས་བསྟན་བྱར་ག་ལ་ཡོད་། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ་ལམ་དག་ལ་
སངས་རྒྱས་འབྱུང་བའི་ལས་ཡང་དག་པར་བྱས་ཏེ་བརྒྱད་ནས་འབྲས་བུ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་བརྟེན་པ་ལས་ཉི་བར་བརྒྱད་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་ཀྱི་ཚས་དང་
ཁྱད་པར་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཚས་ཉིད་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གྲུབ་བོ། །འདི་
ལ་ཁ་ཅིག་ལྟའི་རྩ་བོ་ཆེ་དང་གཏན་མེད་པར་ནམ་མཁའ་ལས་ཚས་ཀྱི་སྒྲི་འབྱུང་
བ་ལྟ་བུ་ནི་བརྒྱད་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་ཚས་ཟབ་ཅིང་རོ་མཚར་བ་དེ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་དོགས་ན། ཚས་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུའང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་རིགས་ཁྱད་ཅན་སྤངས་

པ་ལས་བརྒྱད་ནས་སངས་རྒྱས་མངོན་དུ་མཛད་དེ། དེ་ལ་ཉེ་བར་མ་བརྒྱད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། །འཇུག་པ་ཙུ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྒྲིབ་བསོད་ནམས་
ཀྱི། །ཟིན་དང་སྤྱུལ་པ་མཁའ་གཞན་ལས་དེའི་མཐུས། །སྒྲ་གང་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་
སྟོན་འབྱུང་བ། །དེ་ལས་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་རིག །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ནམས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་གང་ལ་བཞུགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མངོན་སུམ་དུ་
མཛད་པའི་སྒྲ། བསོད་ནམས་བརྒྱས་ཟིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་བ། །སྒྲ་
ཆོགས་པའི་གཟུགས་མངའ་བ་དེ་ནི་ངོ་བོ་དེ་དང་དེར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ནམས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ལས་ད་
དུང་ཡང་འཇམ་དཔལ་སྒྲེབ་པ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོག་སྒྲ་དགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་གསུང་
རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲ་ཆོགས་པ་དག རྫོགས་པར་འབྱུང་བ་བསོད་ནམས་བརྒྱ་ལས་
བསྒྲུན་པ་དེ་ལས་དེ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས། །སྒྲ་གང་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ལས་འཛིག་རྟེན་
པས་ནམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་བྱུང་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་ངས་པར་འབྱུང་རོ། །བསོད་ནམས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་པའི་སྒྲ་
ལས་འབྱུང་བ་ལྟ་ཞོག་གི དེའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་སྤྱུལ་པ་གང་ལས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་

ན་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་གང་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་འབྱུང་རོ། སྒྲུལ་པ་དག་ལས་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་རྒྱ་མ་ཟད་
གྱི། གཞན་ཡང་དེའི་མཐུས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འཇུག་པ་མེད་དུ་
ཟིན་ཀྱང་ནམ་མཁའ་དང་གཞན་རྩ་དང་གིང་དང་བྲག་ལ་སོགས་པ་ལས་དེའི་
མཐུས་སྒྲ་གང་ཞིག་འབྱུང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། འོ་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གྱི་སྣང་པོ་
སྒྲུང་བ་རྒྱད་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་རྫོགས་སངས་རྒྱས་པ་ལས་ཉི་ཤེས་བརྒྱད་པའི་
ཚཱ་འོ་མཚར་ཞིང་ཟབ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེའང་སྒྲ་
གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་པས་རང་ཅག་སོ་སྟེ་ལས་དང་པོ་དེ་གསུམ་
གང་ལས་དངོས་སུ་ཞལ་མཇལ་ནས་དེ་གང་གི་ཞལ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཚཱ་མཉན་
དུ་ཡོད་སྟུང་ན། ཚཱ་སྒྲ་གསལ་བར་རབ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་དངོས་སུ་ཞལ་
མཇལ་བྱར་ནི་རྫོགས་སངས་རང་གིས་ཀྱང་མཇལ་ཞེས་འཛིག་དཀའ་མོད་ཀྱང་
དེའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་རྫོགས་སངས་ཉིད་ལས་མ་གཏོགས་གཞན་དུ་མེད་ལ།
ལོངས་སྒྲུའང་སར་བཞུགས་པ་ཡན་གྱིས་དངོས་སུ་མཇལ་བྱར་ཡོད་ཀྱི་གཞན་
གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ལ། འོ་ན་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་སྟེ་འཕགས་ཐམས་
ཅད་གྱིས་མཇལ་བྱར་ཡོད་པ་ནི་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་སྟེ། སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་ལའང་གསུམ་སྟེ།
མཚོག་དང་བཟོ་དང་སྟེ་བ་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་གསུམ་ལས། དག་པ་དང་མ་དག་པའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྤྲུང་སངས་རྒྱས་སོ་སྟེ་རན་

ལས་འདས་སོ། སྐྱེ་གདུང་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྐུལ་སྐྱེ་དེ་ནི་མཆོག་གི་སྐུལ་བའི་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་འདོད་དུ་དངོས་སུ་མཇུག་པར་རུས་པ་ནི་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཡིན་ལ། དེ་མ་ཐོབ་ཀྱང་མཇུག་དུ་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དུ་སྐྱེས་ཞིང་སངས་རྒྱས་མཐོང་བའི་བསགས་པ་མངོན་སོང་ཅན་ལས་སྐྱབ་པ་ལ་ཆེར་དག་ཅིང་མུར་བར་གྲོལ་འགྱུར་གྱིས་ཀྱང་མཇུག་དུ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་མཇུག་པའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་པོ་ལ་རང་རང་གི་ཐེག་པར་འཇུག་པ་ལ་ལུགས་དེའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་ཀྱི་ལྟུང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་རང་སྟོབས་ཀྱི་སྟོན་པར་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོབས་བརྩའི་སྟོབས་དང་མི་ལྟན་པའི་བྱིར། དེས་ན་ཐེག་པ་བྱམ་མོང་བའི་ལུགས་ཀྱི་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྟོམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་ལས་དང་པོ་བས་འཇུག་པ་ན་སྟོམ་པ་དེ་ཐོབ་བྱེད་རྒྱ་ཆོགས་སྟོན་པ་ཉིད་ཞལ་སྔ་ནས་རི་ལྟར་བཀའ་སྩལ་བ་དེ་ལྟར་སློབ་མ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ལེགས་པར་སྐྱབ་ནས་དེས་རི་ལྟར་ཀྱི་ལྟུང་དང་མཐུན་པར་བསྐྱབས་པ་དེ་ཉིད་དེའི་སྟོབ་མ་ལའང་ཆོས་ཀྱི་ལྟུང་དེ་ལ་ལེགས་པར་སློབ་དུ་བརྟུག་ནས་བརྒྱད་ནས་ཡང་སྟོབ་མ་དང་ཉིང་སྟོབ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་གྲས་པར་མར་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་ཆད་ཀྱི་ཀྱི་ལྟུང་དུ་འཕེལ་ནས་ཐེག་པ་བྱམ་མོང་བའི་ལུགས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་བསྟན་པ་མི་ཉམས་པར་འཛིག་རྟེན་དུ་གནས་པ་ཉིད་གྲུབ་ལ། དེ་རི་ལྟར་བར་

ལས་དང་པོ་པ་ལ་སྟོན་པ་མཆོག་གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བརྗོད་བྱེད་མེ་སྟོན་གསུམ་
དང་བརྗོད་བྱ་བསྐབ་པ་གསུམ་གྱི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་ན་ཚུལ་འདི་ལྟར་ལྷགས་
གིག་ཅེས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཚཱ་ཚུལ་
དེའི་བསྟན་པ་མི་ཉམས་པར་འཛིག་རྟེན་དུ་གནས་སོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གོ
།དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལེགས་པར་
བསྟན་པའི་བརྒྱད་པ་ནས་བརྒྱད་པ་བར་མ་ཆད་པའི་རིང་ལྷགས་མེད་པར།
གར་ཡང་སྟེ་པོ་དག་གིས་འབྲུལ་བརྩམས་སུ་སྦྱར་བའི་ཚཱ་ནི་ནག་པོའི་བྱོགས་
དང་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་སྦྱར་བ་ཡིན་ལ། རོན་གྱི་དབང་འདི་ལ་གཟིགས་ནས་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སྟེ་པ་རྟེན་ཏེ་ཀྱང་། དམ་པའི་ཚཱ་དེ་གསུང་བ་པོ་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས། གསང་བའི་བདག་པོ་སོགས་བཀའ་བསྟུ་བར་
འོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟུས། བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པོར་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་
རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚཱ་ཚུལ་དེ་བསྐྱེམས་པས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གིས་
འབྲས་བུས་གྲོལ་བ་དང་གྲུབ་པ་བརྟེན་ལྷགས་དེ་ཚཱ་འདི་པའི་རིགས་པར་སྟེ་
བ་དག་གི་རང་ལྷགས་མི་འཛིགས་པར་འཆད་ཚུད་ཚུམ་པས་གཏན་ལ་ཐབ། ཉི་
མ་དང་ལྷ་བ་ལྟར་ཚུད་པ་མེད་པ་དེ་ཉིད་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདིར་སྦྱལ་པའི་
ཚཱ་རྒྱལ་དག་གིས་སྦྱལ་པའི་པ་རྟེན་ཆེན་པོ་རྣམས་སྟོན་བྱངས། སྦྱལ་པའི་ལྷས་
ཆེན་པོ་ཙུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟུར། དེ་ལྟར་བསྟུར་ཅིང་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་བཤད་
སྟུབ་གྱི་ཚཱ་ལྷགས་ངོ་མཚར་ཅན་དེ་ཉམས་སུ་བྲངས་པས་རིགས་གྲོལ་གྱི་དགོ་

འདུན་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་
པར་གྲགས་པ་དེ་ནི་འབྲུལ་པ་མེད་པའི་གཏམ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
གསུངས་པའི་བསྟན་པ་བརྒྱད་པ་ལས་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ཟབ་ཅིང་ངོ་མཚར་བ་
དང་། ཆོས་ལུགས་སྐྱོང་བ་པོ་ནི་གངས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདིར་བྱི་མའི་ཆེ་
དཔལ་ལྡན་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཁོ་ནར་མཐོང་བས། དེ་ལ་བསྟོད་བཀུར་
བསྐྱེད་པའི་དགེ་ཅུ་གྲ་ན་ མེད་པར་སོག་པར་མཛད་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དོ།
སྐྱེ་བ་དང་བཞོ་སྐྱུལ་པའི་སྐྱེ་ཞལ་ནས་བརྒྱད་པའི་ཆོས་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མཆོག་
གིས་སྐྱུལ་སྐྱས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་བསྐྱོར་བར་མཛད་པའི་ཆོས་ཚུལ་དང་
དོན་གྱི་ངོ་བོ་མི་འགལ་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་བསྟན་ཚུལ་དང་འཇུག་ཚུལ་དང་སློབ་
ཚུལ་གཅིག་པ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྐྱ་མི་བྱས་སྟེ། བདུད་དང་མུ་སྟེགས་དག་
འདུལ་བ་ལའང་དེ་དང་མཐུན་པའི་བཞོ་དང་སྐྱེ་བའི་སྐྱུལ་པས་ལུགས་དེ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཇུག་ནས་དེ་དག་གི་དོན་མཛད་པའི་བྱིར། གངས་ཅན་
འདིར་ཡང་མཆོག་གི་སྐྱུལ་སྐྱེ་ཤུག་ཐུབ་པའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་གྱི་བསྟན་དོན་
ཐེག་གསུམ་གྱི་གསུང་རབ་ལས་བྱི་ངོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པར་
སྒྲུང་བ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡིན་པར་ཡང་དག་པར་རེ་བ་ཉིད་དེ།
བཞོ་དང་སྐྱེ་བ་སྐྱུལ་སྐྱེ་དག་གི་མཐུ་ལས་བྱུང་བ་དོགས་པའི་བྱིར། དེ་ན་གང་
འོག་མིན་གྱི་ག་ནས་སུ་ལོངས་སྐྱུའི་རྟེན་ལ་ཆོས་སྐྱེ་མངོན་ཏུ་མཛད་པའི་སྐད་
ཅིག་དེར་རྒྱ་མཐུན་ནམ་སྐྱུལ་པའི་སྐྱེ་གདུལ་བྱའི་སྐལ་བ་དང་མཚམས་པར་ཅིག་

ཅར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པར། འོག་མིན་དུ་ནི་གང་གི་དོན་དུ་འབད་གྱུར་
གོ་འཕང་མཆོག་ཞི་བ། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐར་ཐུག་མཚུངས་པ་མེད་དེ་
ཁྱེད་ཀྱིས་བརྟེས། ཞེས་ཚཱ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱབ་རྟེས་ཚུལ་བརྟན་ནས་སྐྱུ་མཐུན་
ནམ་སྐུལ་སྐྱབ་རྟེས་ཚུལ་ནི། དེར་ཐུབ་དབང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་དེའི་སྐྱུ་མཐུན།
།གཟུགས་སྐྱབ་གཅིག་ལ་རང་གི་སྐྱེ་གནས་སྐབས། །སྤར་འགགས་གསལ་དང་མ་
འཚོམ་འབྱུང་ཚུལ་ནི། །མ་ལུས་ཀྱིས་བཀྲ་མཐའ་དག་སྟོན་པར་མཛད། ཅེས་
འབྱུང་བ་དང་། རྟོག་གོ་ལ་འབར་བར། སྐྱབ་སྐྱུ་མ་རྣམས་པར་བཞག་པ་ཉིད་ཀྱང་
སྟོབ་དཔོན་ཀྱིས་རང་གི་བརྟན་བཅོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འདི་སྐད་བཤད་དེ། འོག་
མིན་ཀྱི་པོ་བྱང་དུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སེམས་ཀྱི་མདོ་ལ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་བསྐལ་བ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབུལ་
ཐུག་གངས་མེད་པར་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཉི་
བར་བསགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུངས་པ་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་ནོར་བུའི་སྐུལ་པོ་
གཟུགས་སྐྱབ་ཚོགས་ཅན་ལྟར་རྟོགས་པ་མི་མངའ་བ། སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བ། སྟོབ་པ་རྣམས་པ་གཉིས་སྤངས་པ། ས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་གདགས་པའི་
ཕྱིར་གནས་གྱུར་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཏུ་ཕྱག་ཉིད་དུ་མཛོན་
པར་འགྱུབ་པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱབ་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པའི་དེ་ལས་གཞན་
ལ་ཕན་པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བགོས་པའི་སྟོན་ཀྱི་སྟོན་ལམ་ཀྱི་
ལྷགས་ཀྱི་དབང་གིས་སྐུལ་པའི་སྐྱབ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བཟོད་པ།

འཛམ་བུའི་གླིང་བྱེ་བ་ཕྱག་བརྒྱ་དག་ཏུ་དགའ་ལྡན་གྱི་ཕོ་བྲང་ན་བཞུགས་པ་
ཐོག་མར་མཛད་དེ། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་དོ། དེས་ན་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་ནི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་ཉིད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། སྤྱུལ་པ་ཞེས་པའི་དོན། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྱི་སྤྱི་འཆི་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱུལ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་
ཆ་སོགས་ནས་དེར་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུལ་སྤྱི་ཐ་སྙད་ཏུ་
སངས་རྒྱས་དངོས་མ་ཡིན་པར་དེ་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་ཡ་མ་རྒྱ་ཞིག་གི་དོན་ག་ལ་ཡིན།
དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྱི་རང་རྒྱུད་པ་ནི་ལོངས་སྤྱི་ཡིན་ལ། སྤྱུལ་སྤྱི་ནི་
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོངས་སྤྱི་དེས་སྤྱུལ་པ་ཅམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཞེ་ལ་བཞག་ནས། ས་
སྤྱི་པར་ཏས་ཀྱང་། །གལ་ཏེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ། ལས་ངན་སྦྱིན་པར་
བདེན་ན་ནི། །ལོངས་སྤྱི་དུ་རྫོགས་པའི་སྤྱི་ཉིད་ལ། །སྦྱིན་པར་རིགས་ཀྱི་དེས་
སྤྱུལ་པའི། །ཤུགས་མེད་གེ་ལ་སོགས་ལ། །སྦྱིན་པར་འདོད་པ་མུན་སྤྱུལ་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ནི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལ་ངོ་མཚར་དུ་མི་འགྱུར་རམ། དེས་ན་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་སྦྱོན་མཐའ་དག་པའི་དྲི་མ་མ་ལུས་པ་སྤངས། ཡོན་ཏན་
མཐའ་ཡས་པ་མ་ལུས་པ་བརྟེས་པའི་སྤྱི་ཅིག་དེ་ཉིད་དུ་སྤྱི་གསུམ་དང་ཡེ་ཤེས་
ནམས་མངོན་དུ་མཛད་པ་ལས་འབད་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་དང་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ལས་སྤྱི་སྤྱི་
གོ་རིམ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་མཛད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བྲུང་། །དེ་བཞིན་བྱུང་
པ་ཆོས་སྤྱི་ལས། བསྐྱོད་པ་མེད་པར་ཁམས་ཀྱན་ཏུ། །སྤྱུལ་ལྡན་ནམས་ལ་
འབད་མེད་པར། །སྤྱུལ་པ་དག་གིས་སྦྱོན་པར་མཛད། ཅེས་དང་། །རི་ལྟར་

ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ནི། རྟོག་པ་མེད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ། རྟོན་ཡུལ་གནས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ནི། བསམ་ཀྱང་སོ་སོར་རྫོགས་བྱེད་ལྟར། རྟེན་བཞིན་སངས་རྒྱས་
ཡིད་བཞིན་ལས། བརྟེན་ནས་བསམ་པ་ཐ་དད་རྣམས། རྣམ་ཚུགས་ཚཱ་ནི་
ཐོས་ཀྱང་ཀྱང་། རྟེན་པ་དེ་ནི་རྣམ་མི་རྟོག་ ཅིས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར། མང་
དུ་སྒྲུས་པ་དེས་ཀྱབ་པའི་དོན་ནི། དེང་སང་ཁ་ཅིག་སྟོན་ལ་ཚཱ་སྒྲུ་མངའ་བ་རྟེས་
པའི་སྒྲུ་དེས་ལོངས་སྒྲུ་བ་བཞེངས། ལོངས་སྒྲུ་དེས་གདོད་རྟོག་མེད་དུ་སྒྲུལ་སྒྲུ་
སྒྲུལ་ཞེས་པ་འདི་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་སྒྲུ་པའི་དབུ་སེམས་ཀྱི་གིང་རྟ་ཚད་མ་སུས་
ཀྱང་མི་སྒྲུའོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྒྲོས་སོ། འོན་ལོངས་སྒྲུས་སྒྲུལ་སྒྲུལ་
བ་མ་ཡིན་ན། སྒྲོབ་དཔོན་ཀྱུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས། འོག་མིན་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་
ནི། རྟེན་མངོན་སུམ་བྱ་བར་བཞེད། རྒྱུལ་པའི་སྒྲུ་རྣམས་བྱང་ཚུབ་པ། ལས་
ཡི་སྟེང་དུ་སྟོན་པར་བྱེད། ཅིས་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། ལུང་དེས་འོག་
མིན་དུ་ལོངས་སྒྲུས་དེ་ཉིད་ཚཱ་སྒྲུ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་མ་དག་པའི་འཛམ་བུའི་
གླིང་པའི་སྟེང་ལ་སོགས་པར་སྒྲུལ་སྒྲུ་དེ་ཉིད་ཚཱ་སྒྲུ་མངོན་དུ་མཛད་པར་བསྟན་
པ་མ་གཏོགས་ལོངས་སྒྲུས་སྒྲུལ་སྒྲུལ་པའི་སྒྲོས་ན་ཙམ་ཞིག་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ལ་ལུང་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་སྒྲུ་བ་དེ་ནི་རོ་ཚ་བ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ།
ཡང་གསང་སྟགས་པ་དག་གི་ཚཱ་ཀྱི་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། ཚཱ་སྒྲུས་ བསྟན་མེད་གོ་
མེད་ཀྱི་ཚཱ་དེ་ལོངས་སྒྲུ་ལ་བཤད། ལོངས་སྒྲུས་བསྟན་དུ་མེད་པ་རང་གར་གོ་
པའི་ཚཱ་དེ་སྒྲུལ་སྒྲུ་ལ་བཤད་དེ། རྒྱུལ་སྒྲུས་བསྟན་དུ་ཡོད་ཀྱང་གོ་བར་མི་

འགྱུར་བ་དེ་གདུལ་བྱ་ལ་བཤད་པའི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ནི་རིང་བརྒྱད་གསར་མ་
བའི་ཚེས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ངོ་མི་མཚར་ལ། དེས་ན་རང་རེའི་རྟིང་མ་བའི་དམ་
ཚེས་རྗོགས་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ནི་ཚེས་སྐུ་རང་ལ་རང་དོལ་ཆེན་པོས་སློབ་མས་
བརྟགས་ནས་ཐོབ་པའི་ཉི་བརྒྱད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པའི་ཚེས་དང་དེ་
འཛིན་གྱི་གང་ཟག་འགྲན་པའི་སློབ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ་ཞེས་འཆད་པར་
བྱེད་ཅིང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚེས་བྱང་དོན་མགོ་སྐྱོར་
བསྐྱེད་ཚེས་ནི་སྐུ་ལ་སྐུ་ཤུག་བྱུང་སོགས་ཀྱིས་འཆད་ལ། བྱང་གྱི་ཡོག་སོགས་སྐྱོས་
བཅས་མགོ་སྐྱོར་གྱི་ཚེས་ནི་ལོངས་སྐུ་དོར་སེམས་སོགས་ཀྱིས་འཆད་ལ།
གསར་བ་སྐྱོས་མེད་ཏི་ལ་ཉག་ཅིག་གི་ཚེས་ནི་ཚེས་སྐུ་ཀུན་བཟང་ཉིད་ཀྱིས་
འཆད་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་གངས་ཅན་ན་ཆེར་གྲགས་ཤིང་འདོན་
པའི་ལུགས་ཤིག་གོ །གཉིས་པ་འདི་ཐད་ཀྱི་དགོངས་གཅིག་སྒྲ་མའི་སྐྱོས་ལ་
ལྟ་བུ་བསལ་བ་ནི་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་རང་འཇུག་མི་ཆོག་པར་བྲལ་
ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་དགོས་པའི་ལུང་དུ། རྗེ་ལག་གྱུའི་ལུང་། །ཐབས་མཁས་
ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྟན་པའི། །འགྲོ་བ་འདྲེན་པ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །གདུལ་བྱ་སྒྲིན་པར་
མཛད་པ་ལས། །ཐབས་སུ་མ་གྱུར་གང་ཡང་མེད། ཅེས་པ་འདི་ཚེས་འབྲེལ་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དེས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སྒྲིན་པའི་
ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟན་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་མ་བརྟེན་པར་ཆོས་ཀྱི་ཡི་གེ་
ཅོམ་མཐོང་བ་ལས་འཇུག་པའི་ཐབས་སོགས་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་རང་རེ་ཚུར་

མཐོང་གིས་འདི་ལྟར་རོ་ཞེས་དབྱེད་དུ་མེད་པར་ཐབས་སུ་མ་གྱུར་པ་ནི་གང་ཡང་
མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྤྱིར་ཡང་བསྟན་པ་ལ་ངེས་པར་གང་ཟག་ཁོ་
ན་ལ་དངོས་སུ་མ་བརྟེན་པར་འདུག་སྟེ་མེད་པ་འང་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་ལ་མི་སྟོན་
ཚཱ་ལ་སྟོན་པར་ཡང་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་
སྤྱིད་པ་ཐ་མར་སློབ་དཔོན་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཡང་དེར་དོན་གྱི་
བརྒྱད་པ་སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་ཉིད་བརྒྱད་པ་ལ་དཔོན་སློབ་གཉིས་ཀར་
བྱིན་རྒྱབས་རིགས་འདྲ་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ། རྗེ་མར་པས་རྣམ་པ་ལ་གསེར་
ཡུལ་བས་རྗེ་མར་པའི་བཀའ་བརྒྱད་ལ་གསེར་ལ་ལོངས་སྟོན་བྱེད་པ་དང་།
དགེ་བཤེས་སྟོན་པས་རྗེ་བོ་ལ་མར་མེ་ཡུལ་བས་རྩ་སྤྱིང་དུ་མར་མེ་མང་བོ་འབྱུང་
བ་དང་བཀའ་གདམས་པ་རྣམས་མར་མེ་འབྲུལ་བ་རྩིས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྲིས་
པའང་འབྲེལ་མེད་དེ། སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་དཔོན་སློབ་ལ་བྱིན་རྒྱབས་
ཀྱི་དོན་བརྒྱད་རིགས་འདྲ་དགོས་པ་ལ། རྗེ་མར་པ་དང་འབྲོམ་སྟོན་གྱིས་
བསོད་ཚཱ་གས་བསགས་པས་ཕན་གཞོད་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་སེམས་
ཅན་འདུལ་བའི་ཆེད་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཉིད་བཙུམ་ལྷན་འདས་གསང་བའི་
བདག་པོ་གཉིས་ཀ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཀྱང་གསང་བདག་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་
བཟུང་ནས་དེ་ནས་དེར་བརྒྱད་དོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་ཡོད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་
པར་གྱུར་བྱིན་ནས་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་སྤྱིར་འཆང་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཚཱ་ལུ་དགོས་
པར་འདོད་ན་ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་འང་དམིགས་གྱིས་

བསལ་བ་ནི་ཡོད་དེ། མདོ་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་དེས་སྤྲུགས་ལུགས་ཀྱི་སངས་
རྒྱུ་མ་ཐོབ་པས་དེའི་ཆེད་དུ་མདོ་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྲུགས་ལུགས་ཀྱི་
སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྲུགས་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱུ་ལ་ཆོས་མི་ཉན་པ་འང་མ་ཡིན་ནོ།
དོན་བརྒྱད་དང་ཆོག་བརྒྱད་ཅེས་པའི་ཞེན་དོན་ཀྱང་ལམ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་སྟོ་
གསུམ་གྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་དོན་བརྒྱད་དང་། དེ་བརྗོད་བྱེད་སྟེ་སྟོད་
གསུམ་གྱི་ཆོག་དོན་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཛིན་པ་ལ་ཆོག་འཆད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་
ན་ཆོས་འདི་པའི་བསྐྱབ་གསུམ་གྱི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་ཆེས་མིན་པར་སྟེ་སྟོད་
གསུམ་འཛིན་པ་ནི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པར་གྱུར་པའི་ཆོག་བརྒྱད་དུ་མི་འགྱུར་
ཏེ། དེ་ལྟར་བརྒྱད་པས་ཀྱང་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་
སུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་སྟོ་ལ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱུ་པའི་སྟེ་སྟོད་གསུམ་བཞིན་ནོ།
ཡང་། དེར་གང་ཟག་ལས་མ་བརྒྱད་པར་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡི་གེ་སོགས་
ལས་བརྟེན་པའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་ཀྱང་ཐར་པའི་རྒྱུ་མི་འགྱུར་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་
སྟོན་གྱི་དུས་ཀ་བའི་ནང་ནས་གསོ་སྦྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་དཔེ་བྱུང་བ་སྟེ་
སོགས་ཀྱིས་བལྟས་ནས་བསྐྱབ་པ་ལ་གནས་ནས་མདོར་མཐོངས་ལེགས་ཐོབ་
པའི་རྒྱ་བྱས་པ་དང་། ཀླུ་པོ་ཇའི་ཁང་ཐོག་དུ་རྒྱུད་སྟེའི་སྟེགས་བམ་གྱི་ཆར་
བབས་པ་ལ་རྒྱུ་པོས་བལྟས་ནས་དེའི་དོན་བསྐྱབ་པས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཐོབ་ཞེས་པ་ནི་རང་གི་དམ་བཅའ་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ། སྤྲུལ་པ།
འཛིག་རྟེན་འདི་ན་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི། །དགོངས་དོན་རི་བཞིན་སྤྲུལ་པ་མགོན་པོ་

སྤྱུ་བྱང་ཕྱོགས་འདི་ན་དེ་ཡི་གིང་རྟའི་སྒོ་ལ། མི་ཉམས་པ་ལ་ཞུགས་དེ་འབྲི་བྱང་
པ། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་དེས་ལེགས་བཤད་དེ། །བཀའ་བརྒྱུད་
དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེའི་བསྟན་པ་ནི། །ཉི་མ་ལྷ་བྱར་འབད་པར་བྱས་པའི་ཚེ། དེ་
འགོག་བྱེད་པའི་སྤོན་བྱ་མེ་བྱིར་འགའ། །ནམ་མཁའི་ཁམས་སུ་རྒྱ་ཚེ་ཀམ་
པའི། །སློ་བྲོས་རྟ་གདོང་མེ་དེས་མ་བསྟེགས་སམ། །མགོན་པོ་སྤྱུ་སྦྱབ་ཞབས་
གྱི་སྦྱུལ་པའི་སྤྱུ། །འབྲི་བྱང་སྦྱར་བ་དེ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །སྟོན་བྱོན་བྱོད་གསུངས་
བསྒྲགས་པར་རྫོམ་འགའ་ཡང་། །ཚུན་ནང་དངོས་པོའི་ཁ་དོག་འཚོལ་བ་
ལྟར། །གྱུར་མཐོང་ཀམ་པར་གྲགས་བརྒྱུད་པ་དེས། །ལེགས་པར་བཤད་ལ་སྦྱོ་
བ་ཅི་ཡང་སྟེས། ། ༥ ། རོ་རྩེའི་གསུང་། །འཁོར་འདས་གྲིས་བསྟུས་
པའི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་ཡིན་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། །ཞེས་པ་འདི་ནི་
འདོན་པ་ཆེས་ཉམས་པ་ཡིན་པས་མ་ནོར་བ་འདོན་ན་འདི་ལྷ་སྟེ། རི་ལྷར་དངོས་
པོར་བརྒྱུད་བ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་འཛིན་པའི་གེས་པའང་འབྲུལ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་
འབྱུང་བ་ནི་རྒྱལ་བ་འབྲི་བྱང་པའི་དགོངས་པ་སྤྱོ་ན་མེད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ།
དེའི་དབང་དུ་ན་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གེས་བྱ་དང་གེས་པ་
རི་ལྷར་བསྟུ་ཞིང་བརྟུན་པ་དང་འབྲུལ་པའི་རྩལ་བརྗོད་པ་དང་། རོར་གསུང་
འདིའི་དོན་ལ་དགོངས་གཅིག་འགྲེལ་བྱེད་སྤྱོ་རབས་པའི་འཆད་རྩལ་ནོར་བར་
བསྟན་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་མཐའ་ཅུད་ཟད་དབྱེད་པའོ། དང་པོ་
ནི། །འབྲུལ་པའི་སྤྱོ་དེ་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་སྟུམ་ན། །སྤྱོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྤྱུ་སྦྱབ་

ཞབས་ཀྱིས་བཞེད་པ་དཔལ་ལྷན་སྒྲིབ་པའི་ཞལ་སྒྲ་ནས་བྱེས་པ་ལྟར་འདྲིར་འཆད་
ན། སྦྱིར་སློབ་འབྲུལ་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གི་སློབ་འཛིག་ལ། འཛིག་རྟེན་
པའི་སློབ་ལའང་གང་ཟག་ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་ཆོས་མཆོག་དམན་གྱི་བྱིས་པའི་སྦྱོ་བོ་
ཐམས་ཅད་དང་། སྦྱང་བ་དང་བཅས་པའི་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་
དང་བྱང་སེམས་གྱི་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་ཐོབ་དག་པའི་སློབ་ཉིད་ལ་ཡོད་ལ། འཛིག་རྟེན་
ཞེས་པའང་འཛིག་པ་ནི་བསྐྱུ་ཞིང་བརྒྱན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་དང་། རྟེན་པ་
ནི་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་འཛིག་སྟེ། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བརྒྱན་པ་ལ་དོན་
དམ་བདེན་པར་འཛིན་པ་བྱིས་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་སློབ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ལྟོས་
བཞག་བརྒྱན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྒྱན་པ་མི་བདེན་པར་རྟོགས་པའི་འཕགས་
པ་འཛིག་རྟེན་པའི་སློབ་གཉིས་ལས་གཉིས་ཀ་ལའང་འཛིག་རྟེན་པའི་སློབ་ཞེས་
བརྗོད་དེ། རི་སྐད་དུ། དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །རྣལ་འབྱོར་པ་དང་
ཕལ་པའོ། ཞེས་འབྲུང་ལ། འཛིག་རྟེན་པ་ལའང་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྦྱིབ་གྱིས་
བསྐྱོད་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ནི་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྦྱིབ་བྲལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་
པས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་ཀྱང་། ད་དུང་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་མཆོན་འཛིན་ཤེས་
སྦྱིབ་གྱིས་བསྐྱོད་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དེའང་སྦྱང་མེད་གནས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་པ་དག་གི་ཡང་དག་པར་རྒྱན་པ་ཉིད་ཏུ་རྟོགས་ནས་སློབ་འཛིག་པ་གང་
ཡང་སྦྱོས་པ་ཉིད་དུ་ཟད་པས་གནས་ཚུལ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ཉིད་གྱིས་སྦྱོས་མཆོན་
ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་མཆོན་འཛིན་གྱི་སློབ་སྒྲ་མ་ལ་གཞོད་བཅས་སུ་འབྱུང་

བ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་པར་ནི། །རྣལ་འབྱོར་འཛིག་རྟེན་
གྱིས་གཞོད་ཅིང་། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་སྒྲོ་བྱུང་གྱིས། །ཁོང་མ་གོང་མ་རྣམས་
གྱིས་གཞོད། ཅས་འབྱུང་ངོ། དེས་ན་འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལ་འང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་
རི་ལྟ་བུ་དང་རི་ལྟ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་སྒྲོ་གཉིས་ལས། གྱིས་
འཕགས་དག་ཀྱང་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཀྱང་རྫོབ་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་
པའི་དབང་གིས་ཀྱང་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་དང་མི་མཁས་པ་ཞེས་
འཛིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འཛིག་རྟེན་པ་
ཡིས་དངོས་མཐོང་ཞིང་། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་རྟོགས་བྱེད་གྱི། །སྒྲུ་མ་ལྟ་བུར་མིན་
པ་འདིར། །རྣལ་འབྱོར་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ཚུད། ཅས་འབྱུང་ལ། །ཡང་དག་པར་
མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་དག་པའི་གཟིགས་ངོར་ནི་འཛིག་རྟེན་ཉིད་རྒྱན་ཞིང་བསྐྱུ་བའི་
གཞི་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །གང་བསྐྱུ་ཞིང་རྒྱན་པར་
ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པའི་བྱིར་ན། རང་
བཞིན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་བྱུང་གཞི་དང་བྲལ་བ་ལ། །བདེན་པ་དང་རྒྱན་པའི་བྱུང་
ཚུལ་ནི་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྒྲོ་གང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་འོས་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་
སྟེ། མདོ་ལས།འཇམ་དཔལ་ཚོས་གྱི་དབྱིངས་ཚད་མར་བྱས་ན་ཀྱང་རྫོ བ་དང་
དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བར་བསྐྱད་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། །ཡང་མདོར། རས་བྱང་
རྒྱབ་གྱི་སྟིང་པོར་ཞུགས་ནས་བདེན་པ་འཇམ་བརྒྱན་པའི་ཚོས་གང་ཡང་མ་མཐོང་
བས་ཡང་དག་པར་བསྐྱར་ཅིང་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་མཉམ་པར་བྱ་བ་བྱུང་བཟད་

ཀྱང་མེད་དེ། ཞེས་དང་། བརྟན་བཅོས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
གང་། །དེ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཞི། ཞེས་འབྱུང་དོ། དེས་ན་ཀུན་རྫོགས་བ་བདེན་པ་
དང་བདེན་པ་དེའི་སྟོན་པ་རྒྱུན་པའི་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་འབྲེལ་པ་ཞིག་དངོས་དོན་
ལ་གནས་ནས་དེ་དག་ཡང་དག་པར་སྤངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་
འབྱུར་བའི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་པོ་རང་བརྒྱད་པ་
གཉིས་ཀར་ཡང་སྟོན་པ་འདི་པས་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འགོག་པ་
མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །རྣམ་པར་རྟོགས་
རིགས་ཅི་ཞིག་ཟད། ཅེས་དང་། །རྒྱ་ཟད་ཉིད་ལ་ཞི་བ་ནི། །ཟད་ཅེས་བྱ་བར་
དམིགས་པ་སྟེ། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གང་མ་ཟད། །ཟད་ཅེས་བྱ་བར་དམིགས་
པ་སྟེ། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གང་མ་ཟད། །དེ་ལ་ཟད་ཅེས་རི་སྐད་བརྗོད། ཅེས་
འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། དེས་ན་བདེན་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་ནོ།
དེས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་བདེན་རྒྱུན་གང་དུ་འང་འདི་གྲུབ་
གྱི་སྒྲུབས་མ་བརྗོད་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་
དངོས་ལ་མ་རིག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཇིན་མ་ཡིན། དེ་སྤྱིར་རྒྱུན་པའི་
དངོས་གང་ཡིན། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་གསལ་བར་རྒྱན། ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ།
འོ་ན་འཇིག་རྟེན་དེ་དག་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ནི་སྤྱིར་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱིས་
པ་དག་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ནི་བདེན་པར་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་
གྱིས་མ་རིག་པ་སྟེ། །གང་ཟག་དང་ཚོས་སུ་ཞེན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚོས་རྒྱ་

འབྲས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། འཕགས་པ་
གསུམ་གྱི་སྒྲུང་བཅས་ཀྱི་ཤེས་པ་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་ནི་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཙམ་
སྒྲུངས་ཀྱང་དེའི་བག་ཞད་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཉོན་མོངས་པ་ཙན་མིན་པའི་མ་
རིག་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་དང་བྱང་སེམས་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་གཙོ་
ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་མན་ཆད་དུ་འང་སྒྲོམ་སྒྲུང་གི་ཉོན་མོངས་
ཙན་གྱི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲུང་བའང་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་ན་
བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་སེམས་པས་སྒྱུར་ལམ་ནས་མགོ་གཞོན་
པ་དང་། ས་བོན་མཐོང་ལམ་ནས་སྒྲུང་བ་དང་། བག་ཉལ་མ་དག་ས་བདུན་གྱི་
བར་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ནས་སྒྲུང་བ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལོན་དག་པ་གསུམ་དུ་
རྗེས་སུ་འབྲེལ་ནས་མཐར་ཐྱོད་ཉིང་གི་བྱེད་པས་སྒྲོང་བྱེད་དོ། །ཞེས་ལྷགས་འདི་
པ་དག་བཞེད་དོ། །འོ་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོ་འབྲུལ་པ་དེས་ཤེས་བྱ་རི་ཙམ་ཞིག་
ཡུལ་དུ་བྱེད་སྟམ་ན། བྱིས་པའི་སྒྲོ་ནི་རྒྱ་མ་རིག་པ་དང་རྒྱུན་དགེ་མི་དགེ་མི་གཡོ་
བའི་ལས་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མེད་པའི་བདེ་
འགོ་དང་ངན་འགོ་བྱི་ནང་སྒྲོད་བཅུད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་འདི་མཐོང་སྟེ། །སེམས་ཉིད་
གྱིས་ནི་སྒྲོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་། བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འགོ་བ་སྒྲ་ཚོགས་འགོད།
།ཅས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་སྒྲོད་མེད་ཀྱི་དབང་ཤེས་དུག་གི་ཡུལ་གཟུགས་
སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཙན་ལ་མ་
འབྲུལ་བར་བདེན་ཞེན་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་ལ། གནོད་བཅས་ཀྱི་

དབང་ཤེས་དྲུག་གི་ཡུལ་ལྷ་གཉིས་ལ་སོགས་རྒྱུན་དང་། དེ་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ཅན་
མ་འབྲུལ་བར་ཡང་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། ། བྱིས་པ་དག་གིས་འདི་ལྟར་སྤང་བའི་
ཆོས་ལ་བདེན་རྒྱུན་འདི་ཙམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་གནས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པ་ཉིད་
དུ་བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བདག་ལྟ་དང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ལས་ཉོན་རྒྱ་ཆེར་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་འགྲོ་བ་འདི་དག་འབྲུལ་པ་འཁོར་བའི་གཞེབ་ཆེན་པོ་འདི་ལས་
གྲོལ་བའི་གནས་རྟེན་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་ཀྱི་
ཤེས་པས་ནི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས་མ་རིག་པ་དང་། རྒྱུན་སྒྲོལ་ལམ་དང་
ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་རྟེན་ནས་བྱིན་པ་གི་ཤེས་བྱ་དེ་རང་འཁོར་མེད་པར་མཐོང་བ་
ཡིན་ཏེ་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་བསགས་པ་རྒྱ་ཡི་བྱུང་པར་མཆོག་དམན་ལས་
འབྲས་བུའི་ཡེ་ཤེས་གསལ་མི་གསལ་དང་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ཀླུ་བ་མ་ཕམ་པ། རི་ལྟར་མདུད་པའི་དབང་གིས་ནི། གོས་ལ་
མཆོན་བཀྲ་མི་བཀྲ་བ། །དེ་བཞིན་འཕེན་པའི་དབང་གིས་ནི། གྲོལ་བའི་ཡེ་
ཤེས་བཀྲ་མི་བཀྲ། ཞེས་འབྱུང་ལ། ཀང་ཀུན་རྫོབ་རྒྱུན་པ་དང་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་
བྱ་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་སྒྲོས་པ་ཉི་བར་ཞི་བའི་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ལ་ནི། ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གསལ་མི་གསལ་དང་། ཡུལ་ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྒྲོས་པའི་སྒྲ་བསམ་བཞིན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ལས་གཞར་
ཡང་གཡོ་བ་མེད་ནའང་ལྟོས་ནས་བཞག་པས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་རི་ལྟར་དངོས་པོར་
བབྱུང་བ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་འབྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་གྱུར་པའི་གཉིས་

སྒྲུང་ལྟ་བུ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་བཞེངས་པ་ཡོད་པ་ཡང་བརྗོད་པར་མི་ལུས་སོ། །འོ་
ན་སྒྲོ་འབྲུལ་བ་དང་བྲལ་བ་དེ་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་སྟེ་ན། འཕགས་ཅུང་
གསུམ་གྱི་མཉམ་གཞག་དང་། སྒྲུང་བ་མི་མངའ་བའི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། མི་འབྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཡང་འཕགས་ཅུང་གསུམ་གྱི་མཉམ་
གཞག་ན་འབྲུལ་སྒྲུང་འབྲུང་བའི་རྒྱུ་མ་ཚད་བ་ཡིན་གྱི་རྒྱ་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་གྱི།
སྒྲིམ་ཡང་རྗེས་ནས་འབྲུལ་སྒྲུང་འབྲུང་བའི་སྒྱིར། སངས་རྒྱས་གྱི་སར་ནི་འབྲུལ་
སྒྲུང་གཏན་མི་འབྲུང་བའི་སྒྱིར། འབྲུལ་སྒྲུང་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཚཱ་ཅན་གཟུང་བའི་
དངོས་པོར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་འབྲུལ་པ་ཡིན་ན་ཚཱ་ཅན་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་
དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟ་ན་ཚཱ་ཅན་དངོས་པོ་ཉིད་དངོས་
པོའི་ངོ་བོར་མི་གནས་པར་དངོས་པོར་སྒྲུང་བས་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པར་
འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་ན་རྫོགས་སངས་དོན་གཉེར་དག་གིས་ལམ་གྱི་སྤངས་བྱར་ཡང་
འགྱུར་རོ། ཞེན། འདི་ལ་མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱུབ་ཀྱི་དབུ་མའི་བཞེད་པ་སྒྲོང་ཚུལ་
གཉིས་ལས། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་སྤྲས་དང་། ལེགས་ལྷན་བྱེད་སོགས་
ཀུན་རྫོབ་རྩུན་སྒྲུང་གི་ཚཱ་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་ཆ་ཙམ་འབྲུལ་ཡང་སྒྲིབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
འབྲུལ་པ་མ་འབྲུལ་བར་མོས་པ་མེད་པའི་སྒྱིར་དང་། ཀུན་རྫོ བདེན་མེད་རྩུན་
སྒྲུང་གི་དངོས་པོ་ཙམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་མིན་པ་དང་། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་རྫོབ་རྩུན་པའི་
དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བ་ལམ་གྱི་དགག་བྱར་བཞེད་ལ། འཛིགས་བྲལ་

སངས་རྒྱལ་བ་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱེས་པ་དག་གིས་ཚུལ་ཅན་དངོས་པོར་སྣང་བ་
ཙམ་ཉིད་འབྱུང་བའི་སྣང་བ་དང་ལམ་གྱི་སྤངས་བྱར་གིན་ཏུ་བཞེད་དེ། གང་
དངོས་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་གིག་ལ་བརྟེན་པས་
དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་བདེན་པར་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་དང་རྟུན་པར་
དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་ལས་མ་གཏོགས་པ་ཐུང་གསུམ་པ་མེད་ལ། དེ་
ལྟར་བདེན་པར་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཡང་དག་པར་ཡང་མེད་ལ་རྟུན་པ་དོ་
པོར་ཡང་མེད་ཅིང་། རྟུན་པར་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཡང་དག་པའི་དངོས་
པོར་མེད་ཀྱང་དངོས་པོ་རྟུན་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཞེན་པར་བྱེད་ནའང་རྟུན་པར་
དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་རྟུན་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་སམ་རྟུན་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་དོ་
ཞེས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་དངོས་པོ་རྟུན་པ་ནི་དེ་ལས་མི་འདའ་ལ། དེ་ལྟ་དོན་
བྱེད་པ་རྟུན་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལ་
དངོས་པོའི་མིང་ཙམ་བཏགས་པ་ལ་རག་མོད། དངོས་པོའི་དོན་མ་གྲུབ་བས་དེ་
ལྟའི་དངོས་པོ་ལ་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་ཞེན་ཡང་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ལ་འགར་ཡང་
ཕན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཅན་དངོས་པོར་བལྟ་སྣང་འཛིན་པ་
དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོག་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་མོ་གཤེགས་པར་
འགྱུར་བའི་ཚུལ་འདི་ནི་སངས་རྒྱལ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་
པ་སྤྲན་མེད་པ་དག་གི་དགོངས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེ་ལོ་ལ་པ་ལས།
ཤུ་ཀྱའི་སྤྲུལ་པོ་རྟེན་ཅིང་འབྱུང་བའི་ཆོས། །དངོས་པོ་མེད་པའི་དོ་པོ་ཉིད་དུ་

རྟོགས། འཇམ་མཁའ་ལྷ་བྱའི་སེམས་དང་རབ་ལྗན་པ། གཡོ་ལྗན་དབྱང་བཙས་
ཚོགས་གྱིས་རྩི་བ་མེད་ཅེས་དང་། རི་སྒྲོང་དུ། གང་དག་བརྟེན་ནས་དངོས་པོ་
རྣམས། རྒྱུ་ཡི་ལྷ་བ་ལྷ་བྱར་ནི། ཡང་དག་མ་ཡིན་ལོག་མིན་པར། འདོད་པ་
དེ་དག་ལྷས་མི་འཕྲོག་ ཅེས་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། རྟེ་དང་དེ་
བརྟེན་གང་འབྱུང་དེ། རང་གི་དངོས་པོར་སྐྱེས་མ་ཡིན། རང་གི་དངོས་པོར་
གང་མ་སྐྱེས། རྟེ་ནི་སྐྱེས་ཞེས་རི་སྒྲོང་བྱ། ཞེས་དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་
ལས། རྟེ་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བའི། རྟེ་དངོས་པོ་མཚན་མ་མེད་པ་ཡིན།
ཞེས་དང་། རྟོ་གོས་རྒྱ་མཚམས་བསྟན་པ་ལས། གང་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་བ། རྟེ་དག་དངོས་པོ་ཅི་ཡང་མིན། གང་དག་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས། རྟེ་
དག་གང་དུ་འང་འབྱུང་བ་མེད། ཅེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་གྱིས། དངོས་པོ་གང་
དང་གང་ན་ཡང་། སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། ལྷ་བ་ལས།
རྟེ་དངོས་པོ་ལྷས་གྲུབ་གང་ཡིན་པ། རྟེ་མ་གྲུབ་ན་རི་ལྷ་རྟེ་ལས། ཞེས་དང་། ལྷ་
བར། རྟེ་དངོས་པོ་གནས་པ་མི་གནས་ཏེ། དངོས་པོ་མི་གནས་གནས་པ་མིན།
གནས་བཞེན་པ་ཡང་མི་གནས་ཏེ། མ་སྐྱེས་གང་ཞིག་གནས་པར་འབྱུང་།
ཅེས་དང་། ལྷ་བར། དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། རྟེ་ལ་ཆད་སོགས་
འཛིགས་པ་འབྱུང་། རྟེ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་མེད་རྣམས་ལ། ཆད་སོགས་
འཛིགས་པ་ག་ལ་འབྱུང་། ཞེས་དང་། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དངོས་པོར་
ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་འབྱུང་བ་ཡིན། ལྷ་བ་མི་བཟད་མ་

རུང་འཛིན། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཚུད་པར་འགྱུར། ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱི་
ཐིམ་རོ། འདི་ལ་དབུ་མ་པའི་མིང་གིས་འབོད་ཀྱང་དངོས་པོར་བལྟ་བ་ཆེར་
གོམས་པའི་ཆེན་པོ་དག་ན་རེ། དབུ་མ་རྒྱན་དུ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ནི།
།ཀྱུན་རྫོབ་རྩ་ནི་མ་བསྐྱོག་པས། །ཀྱུན་ནས་ཉོན་མོངས་རྣམ་བུར་སོགས། །རྣམ་
པར་བཞག་པ་འབྲུགས་པ་མེད། ཅེས་དང་། ཡེ་གེས་སྤྱིང་པོར། ཚུད་རན་
གྲགས་པ་ཁ་ཅིག་གིས། །ཡང་དག་པར་དངོས་མ་སྐྱེས་པ། །མོ་གཤམ་བུ་ལ་
སོགས་བཞིན་དུ།ཀྱུན་རྫོབ་རྩ་ཡང་མི་སྐྱེ་བེད། ཞེས་སོགས་གྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་
ནས་དངོས་པོར་བལྟ་སྤྲང་འཛིན་པ་འགོག་པའི་དེ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་
པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། ཀྱུན་རྫོབ་རྩ་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་
དངོས་པོ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་བདེན་པ་གཉིས་ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་པར་
འགྱུར་བའི་ཐིམ་ཏེ། རླུང་པའི་དངོས་པོ་འགོག་ན་ཀྱུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་འང་
མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཆོས་ཅན་དེ་ལས་གཞན་མིན་པའི་ཆོས་ཉིད་དོན་
དམ་བདེན་པ་འང་མེད་པར་བརྫོད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཐིམ་ཞེས་ཟེར་རོ།
ཁྱེད་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་ལུང་འདྲེན་པར་བྱེད་མོད། ལུང་དེ་ལྟ་བུ་ཆེས་ཆེར་མང་དུ་
འབྱུང་བ་དེ་དག་ནི་སྐྱུ་མ་རིགས་སྐྱབ་ཅེས་པའི་དབུ་མའི་ལྷགས་ལ། ཀྱུན་རྫོབ་
ཐ་སྙད་དུ་རིགས་པ་ཚད་མས་སྐྱབས་ནས་འཛིག་པར་བྱེད་པས་ལུང་དེ་ཁོ་བོ་
ཅག་ལ་ཁུངས་སུ་མི་འགྱུབ་ཏེ། ཀྱུན་རྫོབ་རླུང་པ་ཉིད་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་རླུང་པ་
ཉིད་དུ་དེར་བདེན་ནོ་ཞེས་སྐྱབ་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞིག་བརྫོད་དུ་ཡོད་པའི་ཐིམ་

ཏེ། རླུན་པ་ཉིད་རིགས་པས་བདེན་པར་སྒྲུབ་ན་དེ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་
པའི་སྤྱིར་ཏེ་བདེན་རླུན་གོ་བསྟོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་མི་རིགས་པར་གྱུར་པ་ལས་
རིགས་པར་འགྱུར་བའི་གནས་མེད་པའི་སྤྱིར། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱང་དབུ་མ་
པར་གཞན་གྱིས་འཕྲུལ་བའི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་རང་ལུགས་སུ་འགར་ཡང་མ་
བཞག་པའི་སྤྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་བདེན་པ་གཉིས་ལ་སྒྲོ་སྒྱུར་གྱི་བྱེད་པ་གང་གིས་
ཀྱང་སྒྲུབ་སམ་གྱིས་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་བས་གཞོད་པ་ལྟ་གཤམ་ཡོད། རླུན་པའི་
དངོས་པོ་འགོག་ན་ཀྱན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་མེད་པའང་རྟོགས་པ་ཡང་པོ་པོ་ཉིད་
གྱིས་ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ཅག་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ཡང་ཁས་མ་
སྤང་གིང་བདེན་པ་གཉིས་ལ་བདེན་པ་ཡོད་པ་དང་། བདེན་གཉིས་ཇི་ལྟར་
བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཡང་མི་འདོད་ལ། གལ་ཏེ་རླུན་པའི་དངོས་པོ་འགོག་
ན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་ན་རང་རྒྱུད་པར་སྒྲུབ་
དག་གིས་སྟོགས་ཉིད་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྱི་ལས་དབུ་མ་
སྤང་བར། ཁོ་བོ་ཅག་ཐལ་བ་ཁོ་ནས་ཚཱ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་
སྒྲུབ་གྱི། འོན་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་ཚད་མས་སྒྲུབ་བོ། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་
གྱིས་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ་
ཞེས་བྱེད་ཅག་གིས་དེ་སྐད་དུ་སྒྲུས་པའི་སྤྱིར་རོ། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཚཱ་ཅན་ཀྱན་
རྫོབ་གྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་བཀག་པས་ཚཱ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་དོན་
བྱེད་པའང་ཞིགས་པ་ནི་གཞན་གྲགས་གྱི་རིགས་པས་བརྗོད་པར་བྱེད་ལ། དེའི་

ཚུལ་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཚོས་ཅན་ངོ་བོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པས་
ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་
ཚོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཚོས་ཅན། གྲུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་
དུ་གྲུབ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཚོས་ཅན་སྣང་བ་གྲུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་
སྒྲོས་པ་ཚོད་པས་ཚོས་ཉིད་སྣང་མེད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་སྒྲོས་པ་མི་ཚོད་པར་
ཡང་འགྱུར་ལ། ཚོས་ཉིད་ལས་ཚོས་ཅན་རྫས་ཐ་དད་པས་གྲུན་རྫོབ་དངོས་པོའི་
རང་བཞིན་ཅན་དུ་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་བདེན་པར་བརྟུ་བས་གྲུན་ནས་ཉོན་
མོངས་སོགས་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེར་མ་
ཟད་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚོས་ཅན་སྤྱི་ཞིང་ཟབ་པ་ལ་སྒྲེ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོར་བརྟགས་
ན་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་
ཉེས་པ་ཆེན་པོའི་ཁུར་བྱེད་ཅག་ལ་འབབ་སྟེ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། དངོས་
པོ་གིན་ཏུ་སྤྱ་བ་ལའང་། །གང་གིས་སྒྲེ་བར་རྣམ་བརྟག་པ། །རྣམ་པར་མི་མཁས་
དེ་ཡིད་ནི། །རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་དོན་མ་མཐོང་། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་བྱ་
བའི་ལུང་གི་དོན་ལ་བརྒྱལ་བའམ། ཡང་ན་ལུང་དེས་ཚོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་
དངོས་པོ་གིན་ཏུ་སྤྱ་བ་ལས་རྫས་གཞན་པའི་སྒྲེ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་
པར་བརྟགས་པས་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཅན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་མ་རྟོགས་
པས་དེའི་ཚོས་ཅན་ཉིད་དོན་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཡང་
མི་འགྱུར་ཞིང་། སྒྲེ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྒྲེ་མེད་དངོས་བྲལ་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་

ཅིང་འཛིན་པས་འབྲུལ་བ་བརྒྱད་མ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འང་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ཉེས་
པའང་ཁྱེད་ལ་འབབ་བོ། ཡང་། ཁྱེད་ཅག་ཚཱ་ཅན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བ་ཉིད་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་འགོག་པས་དེའི་ཚཱ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་
པོར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་མི་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དེ་ལ་ཉེས་པ་
སྒྲིང་བ་སྐད་དུ་བྱེད་ན་ནི་ཁོ་བོ་ལ་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲགས་མེད་པར་མ་ཟད།
ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ནི་ཚཱ་ཅན་ལ་ཚཱ་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་ཚཱ་ཉིད་ཀྱིས་ཚཱ་ཅན་
དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཚཱ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཚཱ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་
གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ངལ་བ་ཆེན་པོས་འབད་པར་བྱ་བ་ཁོ་
ན་སྟེ། ཚཱ་ཅན་ཚཱ་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་ཚཱ་ཉིད་
ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་མི་རུང་ཡང་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་པོ་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པ་
མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པ་གཤེས་གིང་མཐོང་ན་ཆགས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་
པར་འགྱུར་རོ། མདོ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱལ་གཅིག་སྟེ་སྟོང་
པ་ཉིད་དོ། མཚན་ཉིད་གཅིག་སྟེ་མཚན་ཉིད་མེད་པའོ། ཞེས་དང་། ཚཱ་རྣམས་
ཀྱི་མེད་པ་ཉིད་ལ་བྱུང་པར་མི་འཐད་པས་རྣམ་དག་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་།
འདི་ལ་སྤང་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་མཆིས་སོ། ཞེས་སོ། གཞན་ཡང་།
གཟུགས་ལས་གཞན་དུ་བྱང་ཆུབ་མི་རྩལ་ཞེས་དང་། གཟུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ནི་བྱང་
ཆུབ་བསྟན། །བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་ཀྱང་གཟུགས་བསྟན་ཏེ། །མི་མཚུངས་པ་ཡི་སྒྲ་

ནམས་ཀྱིས། །ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་མས་རབ་རྒྱ་བསྟན། །ཞེས་དང་། །སྒྲ་བ་དཔོན་གྱིས།
།མེ་ཡི་རང་བཞིན་ཆ་བ་དང་། །བྱ་རམ་རང་བཞིན་མངར་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་
ཆོས་ནམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད། །ཅེས་དང་།
དེགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། །གང་གི་ཤེས་ཏེ་འབྱུང་སྟམ་ན། །བརྟེན་པ་འབྱུང་བ་
མཐོང་བ་སྟེ། །བརྟེན་ནས་སྦྱེས་པ་མ་སྦྱེས་པར། །དེ་ཉིད་མཁུན་པ་མཆོག་གིས་
གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། །འོ་ན་ཆོས་ཅན་དངོས་པོ་བཀག་ནས་
གཞུགས་སོགས་མེད་པར་ཐལ་ཞིང་དེ་ལྟ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྒྲོས་
པ་དང་བལ་བའང་ཁྱོད་ལ་མི་འབྱུང་པོ་ཞེན། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཆོས་ཅན་གཞུགས་
དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་སྒྲོས་བལ་སོགས་ཡོད་མེད་གང་དུ་འང་བྱུང་བར་མ་སྒྲུས་ཏེ།
བཙུམ་ལྟན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་
དང་བལ་བའི་ཆོས་རྩལ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྱང་བ་ལས་གཞན་དུ་
བྱུང་མེད་པའི་བྱིར། །མདོ་ལས། །སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་
བལ་བའི་ཆོག་སྒྲ་དྲུགས་གོ་ དེ་ལས་གཞུགས་ཀྱང་མེད་ན་གཞུགས་ཀྱིས་དེ་
བཞིན་ཉིད་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། དབྱིངས་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ། །མཐའ་མེད་
པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའོ། །སྦྱེ་བ་མེད་པ་ནི་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱ་
བརྗོད་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་སོགས་འདྲིར་སྒྲོས་ཀྱིས་ག་ལ་ལང། དེས་ན་
ཀླུ་བ་སྒྲས་དང་བཅས་པ་དག་གི་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་མཐར་ཐུག་པ་འདི་
ཐམས་ཅད་དུ་གཞུགས་སོགས་ཀྱིས་དངོས་པོར་སྒྲུང་བ་རང་རང་གི་དངོས་པོས་

དབྱེན་པའི་ཚཱ་ཚུལ་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ལས། བྱིས་བྱོན་པའི་
ཙོང་ག་པ་ཆེན་པོས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་གྲགས་བཞེས་པའི་དབུ་མའི་ལྷགས་ལ་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁོ་ཁོ་རང་གིས་མི་སྟོང་བར་ཐ་སྟོད་ཚད་གྲུབ་ཏུ་
འདོད་དོ། ཞེས་སྒྲུབ་པ་འདི་ནི། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་ས་ཆེན་པོར་
བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བླགས་རྗེའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་
གིས་མཁའ་ཉིན་ཅེ་ལྷས་པ་ལ་ཙོལ་དྲི་བའམ་བཞད་གད་དུ་བྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི། དེ་
ལྟར་བྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་ལ་མོས་པ་དང་བྲལ་བས་རང་བཞིན་
ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་མངོན་མཐོངས་ལེགས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འཛོམས་པར་འགྱུར་བ་ལ་
མཚོག་ཏུ་དད་པར་བྱ་བའང་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱའོ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟིང་པོའི་ལུང་དེ་
ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཙན་དུ་གྲུབ་པའི་
ལུང་དུ་འང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གསལ་བར་མི་སྣང་སྟེ། ལུང་དེ་ནི་བདེན་པར་
གཉིས་ཀར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཟུགས་
སོགས་དངོས་པོར་འབྱུལ་བའི་འབྱུལ་སྣང་སྟེ་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན་དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོའི་ཚཱ་ཀྱི་དབེན་པ་ཉིད་དངོས་པོ་ལྟར་སྟེ་བར་འབྱུལ་ཞིང་
མཐོང་དུ་རུང་བ་ནི་འགལ་བ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ལུང་དེའི་རྗེས་སོགས་
སུ། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་མི་རུང་ན། །རིགས་སྒྲུབ་པའི་ཞིག་གཞོད། ཅེས་འབྱུང་
བས་སྟོབ་དཔོན་དེས་ཚཱ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་འགྱུར་
བ་དེ་ལྟ་ན་རང་མཚན་པའི་འབྱུལ་བའང་འབྱུང་མི་སྤྱིད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་འོང་།

ཞེས་དོགས་ན། སྤྱི་བ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་དོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་འབྲུལ་པ་མི་འཆར་རོ་ཞེས་
ཁས་སྒྲངས་ན་ཉེས་པ་དེར་འགྱུར་ཡང་། དེ་ལྟར་མ་བརྗོད་པས་ཁོ་བོ་ཅག་ཡང་
དག་པའི་རིགས་པར་སྒྲིབ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ལ། ཀུན་
རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་ནི་སྤྱི་བ་བཅས་འབྲུལ་པ་ཉིད་ལས་སྤྱི་བ་བྲལ་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་
དངོས་པོར་སྒོ་བ་དཔོན་དེས་ཀྱང་མི་བཞེད་དེ། རྟེན་རི་རྒྱད་དུ། གང་ཞིག་
གིས་ནི་གང་ཞིག་ལ། ཡང་དག་སྤྱི་བ་བྱེད་དེ་ཀུན་རྫོབ། ཞེས་དང་། ཡང་དེའི་
འབྲུག་ཐོགས་སུ། དེས་ན་འདི་ཀུན་བདེན་པ་སྟེ། རྣམ་པའི་དོན་དུ་བདེན་མ་
ཡིན། ཞེས་སྤྱི་བ་པ་དང་འབྲུལ་པའི་དོར་བདེན་པར་བཅོས་པ་བདེན་པ་བ་མིན་
པ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡུལ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་དོར་ཡོད་
པས་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །འདི་ལྟ་བུའི་
དོགས་སྒྲོང་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་སླུ་བ་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མཛད་པ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཀུན་
རྫོབ་དངོས་པོར་སྒྲུང་བའི་འབྲུལ་པ་འབྲུང་དུ་མི་རུང་ཞེས་དོགས་ན་དེ་ལ་བྱབ་པ་
མེད་པའི་ལན་འདེབས་པར་མཛད་དེ། རི་རྒྱད་དུ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་
སོགས་ཡུལ་གྱུར་པ། སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་དེ་དག་མ་སྐྱེས་པ། རེ་ཞིག་དེ་དག་
ཉིད་ལ་རྩད་བྱ་སྟེ། བྱིས་ནས་མ་རིག་རབ་རིབ་རྗེས་འབྲེལ་ལའོ། ཞེས་རབ་
རིབ་ཅན་ལ་མེད་པར་མཆུངས་པའི་སྐྱེ་ཤད་སྣང་ལ་མོ་གཤམ་བུ་མི་སྣང་བའི་རྒྱ་
མཚན་ཅི་ཞེས་སྒྲོན་དུ་རབ་རིབ་ཅན་ལ་རྩད་པར་བྱིས་ལ་དེའི་ལན་རི་ལྟར་

བཏབ་པ་དང་མཐུན་པར་སྦྱིས་ནས་ཁོ་པོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ལན་འདེབས་པར་
མཛད་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བརྟུན་པའི་དངོས་པོ་དངོས་
པོར་མ་གྲུབ་ཀྱང་དངོས་པོའི་དོན་བྱེད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་མི་འགའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
ན་ལའོར་འདས་ཀྱི་ཚུལ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། ལའོར་འདས་ཀྱི་ཚུལ་
དངོས་པོའི་འཆིང་གོལ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་གཉིས་མི་འགའ་ཏེ། དཔེར་ན་མི་ལམ་དུ་ཆུ་
བོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འཕྱུན་པ་དང་། དེ་ནས་ཐར་བར་གྱུར་པ་གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་
ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མི་ལམ་དུ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་མི་འགའ་བ་བཞིན་ཏེ། རིན་ཆེན་
འཕྲེང་བར། ལྷ་པོ་འདས་པ་དངོས་མེད་པ། མིན་ན་དངོས་པོ་གཤམ་ཡིན།
།དངོས་དང་དངོས་པོ་མེད་འཛིན་པར། ཟེད་པ་ལྷ་པོ་འདས་པར་བརྟུན།
ཅེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་སྦྱེ་འཛིན་ཅན་གྱི་ཚུལ་དང་རྒྱན་ལ་གང་
ཟག་ཏུ་བརྟུན་པའི་ཚུལ་དང་གང་ཟག་གི་རྣམ་གྲོལ་སོགས་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་གྲུབ་
ཀྱང་བསྐྱེད་པ་དངོས་པོ་ལྟར་འབྲུལ་བ་མི་འགའ་ཏེ། ལྷ་པོ་འདས་ཀྱི་ཚུལ་
ཅན་འདུས་བྱས་རྣམས། མི་འཆིང་གོལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང་། ཡང་
དེར། གཤམ་ཏེ་འདུ་བྱེད་ལའོར་ཞེན། །དེ་དག་རྟག་ན་མི་འའོར་ཏེ། མི་རྟག་ན་
ཡང་ལའོར་མི་འགྱུར། །སེམས་ཅན་ལ་ཡང་རིམ་འདི་མཚུངས།འདུ་བྱེད་ལྷ་པོ་
འདེབས་པར་ནི། །རི་ལྟ་བུར་ཡང་མི་འཐད་དོ། །སེམས་ཅན་ལྷ་པོ་འདས་པར་
ཡང་། །རི་ལྟ་བུར་ཡང་འཐད་མི་འགྱུར། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་དོ། འོ་ན་དངོས་
པོར་བཟུང་བ་དང་དེ་འཛིན་གྱི་གེས་པ་འབྲུལ་བ་ཡིན་ན་འབྲུལ་བ་དེ་རི་ལྟ་བུར་

བསལ་ཞེན་འབྲུལ་པ་དེ་མོས་སྤྱོད་གྱི་སར་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་ཆེར་
གྱུར་པས་འབྲུལ་རྟོག་མཛོན་གྱུར་བསྐྱོག་པ་དང་། འཕགས་པར་སྒོམ་བྱུང་གི་མི་
རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་འབྲུལ་རྟོག་གི་ས་བོན་བསྐྱོག་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟའི་འབྲུལ་པ་དེ་ལ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་
དང་ཞེས་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེད་ལ། དགག་བྱ་དེ་གཉིས་གྱི་བྱེད་པར་ལའང་
རང་རྒྱུད་པའི་ཕྱོགས་སུ་འདོད་པ་ཁས་འཆེ་བས་རི་ལྟར་སྒྲུབ་དང་། ཐལ་འབྱུར་
དག་གིས་རི་ལྟར་བཞེད་པའི་ལྷགས་ལས། དངོས་པོས་ནི་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ནི་
མཐོང་སྒྲུང་སྒོམ་སྒྲུང་སོགས་སྒྲིབ་གཉིས་རྣམས་ཡིན་ལ། རིགས་པའི་དགག་བྱ་
ནི་མཐར་འཛིན་པ་དག་གོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །གཉིས་པས་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ཞེས་
པའང་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལས་ངོ་བོ་གཞན་དུ་མེད་དེ། རིགས་པའི་དགག་བྱ་
དེ་ཉིད་རྟོག་པ་ཉི་ཆེ་བའི་ཡུལ་དུ་སྒྲུང་བ་དང་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་སྒྲུང་བའི་
འབྲུལ་ཤེས་རྟོག་མེད་གྱི་ཡུལ་དུ་སྒྲུང་བ་གཉིས་ལས། སྒྲ་མ་ལ་རིགས་པའི་
དགག་བྱ་དང་། བྱི་མ་ལ་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ཞེས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ལ། དེའང་
རྟོག་པའི་ངོ་བོར་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་ཞེན་པའི་གཟུགས་འཛིན་དང་། རྟོག་མེད་
གྱི་ཤེས་པའི་ངོར་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུང་བའི་གཟུགས་འཛིན་ལ་འཛོག་ལ།
དེའང་དགག་བྱ་མཛོན་གྱུར་བ་སྒྲ་མ་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཙམ་གྱིས་སྒྲོང་
ལ། དགག་བྱ་བྱི་མ་ནི་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་ལམ་བཞེན་དུ་གྱུར་པས་དགག་
བྱའི་ས་བོན་སྒྲོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲོང་ཞིང་། དགག་བྱའི་གནས་ངན་ལེན་སྤྱི་ཞིང་

ཕ་བའི་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།
དེས་ན་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལས་ལམ་གྱི་དགག་བྱའི་ངོ་བོ་གཞན་དུ་ཡོད་པར་
མི་འགྱུར་སྟེ། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ནི་སྒྲོས་སོགས་ཀྱི་མཐའ་ཉིད་ཡིན་ལ།
སྒྲོས་སོགས་ཀྱི་མཐའི་བྱུང་བའི་གང་ཟག་དང་ཚཱ་གྱི་བདག་ལྟ་སོགས་སྒྲིབ་
གཉིས་ཀྱི་སྒྲོས་མཐའ་ཇི་སྟེད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོས་མཐའ་དེ་ནི་ཐོག་མེད་ནས་མ་
རིག་པའི་དབང་གིས་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གི་རྟགས་ཙམ་ལས་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་
ཞེས་ཉོན་སྒྲིབ་སོགས་ཡང་དག་མིན་རྟོགས་གིས་བདགས་ཚཱ་མིན་པར་བ་སྟེད་
དུ་ཡང་དག་པར་མ་འཁྲུལ་བའི་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཉོན་སྒྲིབ་དང་བདག་བལྟ་སོགས་
འདི་པས་མི་ལམ་དུ་འང་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐོག་མེད་ཀྱི་ཡང་དག་མིན་
རྟོག་གི་བསྟེན་པ་ལུལ་ཆེས་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་བཅས་
རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མཚན་སྒྲོས་དངོས་པོ་གཟུང་འཛིན་རང་རྒྱུད་པ་
ལྟར་བདེན་པར་འཁྲུལ་དུ་བཅུག་ནས་བདག་ལྟ་དང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ལུལ་དང་
ལུལ་ཅན་དེ་དག་གིས་མི་བསྐྱུ་བར་ལྟར་དབང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའི་
མཐུས་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་སྒྲུང་བར་འགྱུར་ལ། སྒྲུང་བ་དེ་བྱིས་པ་དང་འཇགས་
པའི་རྩེས་ཐོབ་འཛིག་རྟེན་པ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཛིན་པར་བྱེད་པས་
སོ། །དེ་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་སྒྲུ་རབས་པ་དག་གིས་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཅི་ཙམ་དུ་
བཟུང་ནས་དགག་བྱ་ཕྱ་རགས་ཞེས་རྟོག་པའི་ལུལ་གྱི་དགག་བྱ་ལ་རགས་པ་
དང་། རྟོག་མེད་ཀྱི་ལུལ་གྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྱ་བ་ཞེས་དང་ཞེན་ལུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་

དང་། སྒྲིང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་ལ། དེའི་སྒྲིང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་
བ་ཞེས་པ་འང་ལུགས་འདི་པས་བྱུང་གཞི་སྒྲིང་བ་མ་འབྲུལ་ཞིང་སྒྲིང་བ་དེའི་བྱུང་
བར་ལ་བཏགས་པའི་འབྲུལ་བ་ཞིག་ལ་མི་འཛོག་པར་བྱུང་གཞི་སྒྲིང་བ་ཉིད་
འབྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་ལས་བྱུང་
བའི་སྒྲིང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་འབྱུང་ལ། འདི་ལ་གངས་ཅན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་
སྒྲིང་བས་པ་དག་ལྟ་བུ་དང་ལམ་གྱི་དགག་པར་བྱ་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་ལ་དེའི་
དང་པོ་ནི། རི་ལྟར་རྟོག་ཡུལ་ན་དགག་བྱ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་བ་ཞིག་འགོག་
བྱེད་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་བཞིག་གིས་འགོག་པ་མེད་ཀྱང་དགག་བྱ་དངོས་འཛིན་
གྱི་སྒོ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་འགོག་བྱེད་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་གྱི་
རིགས་པས་འཐད་ལྡན་གྱིས་འདོར་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ། རི་ལྟར་སྒྲུལ་པས་
སྒྲུལ་བ་དང་། །སྒྲུ་མའི་སྒྲེས་བུས་སྒྲུ་མ་ལ། །དགག་པར་བྱེད་བ་ཅི་འདྲ་བ།
དགག་པ་དེ་ཡང་དེ་འདྲར་འདོད། ཅེས་དང་། སྒྲིང་འཇུག་ལས། རི་ལྟར་
གྲགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ཐམས་ཅད་བཟོད། ཅེས་འབྱུང་
ངོ་། །གཉིས་པ་ནི། དེར་ལྟར་ལྟ་བུ་དང་དེ་ཆེར་གོམས་པའི་སྒྲོམ་པ་གསལ་རབ་
གྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ན། བད་གྱི་གཉེན་པོར་སྒྲན་ལེགས་པར་བརྟེན་པས་ནད་དང་
བྲལ་བ་བཞིན་དགག་བྱ་ཆགས་སོགས་དེ་རྟོག་པ་མ་ཟད་རྟོག་མེད་གྱི་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ལ་གཏན་བྲལ་དུ་བྱེད་འཇུག་པ་སྟེ། རི་སྐད་དུ།
མ་རིག་འགག་པར་འགྱུར་བ་ནི། །ཤེས་པས་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་པས་སོ། །ཞེས་དང་།

སྒྲོང་ཉིད་བག་ཆགས་གོམས་པས་ནི། །དངོས་པོའི་བག་ཆགས་སྒྲོང་འགྱུར་ཞིང་།
། ཞེས་འབྱུང་ངོ། དེས་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བའི་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་སེལ་
བའང་དང་པོར་ཞེན་ཡུལ་འབྱུལ་བའི་དགག་བྱ་འགོག་པ་སྒྲོན་དུ་སོང་བ་བརྒྱད་
དེ་བྱེད་ལ། ལྷ་སྒྲོམ་གྱི་དགག་བྱའི་དམིགས་པ་ཅི་རིགས་གཏན་མི་གཅིག་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དགག་བྱ་ཐམས་ཅད་སྒྲོས་མཚན་སྒྲིབ་པའི་དམིགས་པར་
རིགས་གཅིག་པའི་སྒྱིར། ལམ་གྱི་དགག་བྱའང་རིགས་པའི་དགག་བྱར་གཏན་
མི་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པའི་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རིག་པ་
ཚད་མས་དགག་བྱ་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་གྱི་ས་བོན་དུངས་ནས་
འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་སྒྱིར། འོ་ན་བྱེད་ཅག་དབུ་མ་པ་དག་དངོས་པོར་ལྷ་བའི་
ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་འབྱུལ་པ་དགག་པར་བྱ་བ་དེ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་
པོ་ཡིན་ནམ་དངོས་མེད་ཡིན། དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོར་ལྷ་
བའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དངོས་པོར་མ་གྱུབ་ན་མ་གྱུབ་པ་གྱུབ་པར་འཛིན་པ་
དེ་རིགས་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་སོང་བ་ན་དངོས་པོར་གྱུབ་པར་མི་འོས་པའི་
སྒྱིར་དང་། དངོས་མེད་ཡིན་ན་གཞན་གྲགས་ཅན་དུ་འང་འགོག་པར་བྱེད་མི་
རིགས་ཏེ། དེ་ལྷ་སྒྲོམ་དངོས་པོར་དོགས་མི་སྤྲིད་པའི་སྒྱིར། རི་བོང་གི་རྩ་ཐ་སྙད་
དུ་འང་འགོག་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་དོགས་ན། དེ་ལྷ་སྒྲོམ་དགག་བྱ་ནི་
ཅི་བྱེད་ཅག་ཐོག་མེད་ནས་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཚས་རང་གི་ངོ་བོས་གྱུབ་
པའི་རྣམས་བདེན་པ་ཞིག་སྒྲོས་མི་གཏོང་བར་གཅེས་སྒྲུས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྣང་།

བས་དེ་ལྟར་དོགས་པ་ནི་བདེན་མོད་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་དགག་བྱ་ལ་དེ་ལྟར་དོགས་
 པ་ཙམ་ཡང་མེད་དེ། དགག་བྱ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་པའི་
 ཕྱིར་ཏེ། དགག་བྱ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་དེ་དག་རྟོག་བཅགས་སྒྲིམ་པ་ཙམ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། རི་རྒྱད་དུ། མདོ་ལས། རྣམ་རྟོག་མ་རིག་ཆེན་པོ་སྟེ། རལོར་བའི་
 རྒྱ་མཚོར་ལྷང་བྱེད་ཡིན། ཞེས་དང་། ཀུན་རྫོབ་རྟོག་པས་བཅགས་པས་ཏེ། །དེ་
 ཆད་འཕགས་པའི་སྒྲིབ་ཡུལ་ལོ། ཞེས་དང་། རྟོག་པ་མཐོང་བས་འཆིང་བ་སྟེ།
 དེ་ཉིད་འདིར་ནི་འགོག་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེས་ན་དགག་བྱ་སྒྲིབ་པ་
 དངོས་དང་དངོས་མེད་གང་དུ་འང་རང་གིས་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ན་དེ་འགོག་པར་བྱེད་
 པ་ལ་དོན་ཅི་ཆེ་སྟམ་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་དུ་རྟོག་པའི་འབྲུལ་པ་དེ་
 བསྐྱོག་པའི་ཆེད་དུ་འགོག་པ་དོན་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་རྣམས་ལོག་པར་གྱུར་པ་
 གང་ཡིན་ཏེ། །རྣམ་པར་དབྱེད་འདི་འབྲས་བུར་མཁས་རྣམས་བཞེད། ཅེས་དང་
 ། དབུ་མ་སྒྲིང་པོ་ལས། ལུང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ཡི། །རྗེས་དཔག་འདི་ལ་
 སྒྲིན་མེད་དེ། །རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་མ་ལུས་པའི། །རྟོན་མེད་ཆོས་འགའ་བསྟན་པ་
 ཡིས། ། སྤྱིད་དང་སྤྱིད་མིན་སྤངས་ནས་ཞི། ཞེས་འབྱུང་ལ། ཕྱ་བར། ལས་དང་
 ཉོན་མོངས་ཟད་པར་ཐར། ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྒྲིམ་
 ལས་སྒྲིམ་པ་ནི། །སྒྲིང་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་བཞིན་སྒྲོང་པ་ཉིད་ལས་
 གཞན་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པའི་རིང་ལུགས་འདི་ལ་གཞིལ་བར་འདོད་པའི་དབུ་མ་

པོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་པོའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོམ།

པའི་མིང་ཅན་འགའ་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་ཚུལ་དེ་ལ་སྒྲོ་སྒྲུབ་དུ་ལྟ་བའི་ཆ་དེ་
དངོས་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ཀྱི་ཚུལ་གང་དུ་གྲུབ་ཞེས་ངེས་པ་
འཆའ་བ་ནི་ཟབ་མོ་འཛིགས་རུང་འདི་ལ་སྒོ་ཁ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མ་ཕྱོགས་པར་ཅད་
དེ་རང་བཞིན་ལུགས་པ་ལ་རང་བཞིན་ཉིད་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་
ལྟའི་དགག་བྱ་དེའང་དབྱུང་ན་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་སྒྲོ་བཏགས་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་ཚུལ་ལས་འདའ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་མ་དབྱུང་ནའང་བརྟུན་
ཚུལ་ཅུམ་ལས་འདའ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། །རང་བཞིན་མེད་ལ་ལུགས་པ་
གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བརྫོད། ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ན་ལུགས་
ཚུལ་ལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་འཚོལ་བ་བྱེད་ཅག་རབ་རིབ་
ཅན་ཀྱི་གང་ཟག་གི་ངོར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོ་གད་དེ་སྒྲེས་བྲུ་ལྟས་བྱིན་དང་མཚོད་སྒྲིན་
ཀྱི་སྒྲོ་གང་ཡིན་འཚོལ་བ་ལྟར་བྱེད་པ་དེ་ལས་བཞད་གང་དུ་མཚར་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་
ཡོད། འདི་ལྟར་སྒྲོ་བ་ལ་ཁ་ཅིག་ དགག་བྱ་ལུགས་པ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་
ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པ་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡིན་གྱི། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ནི་
དགག་པ་དེ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའང་ཡོད་པས་དགག་བྱ་ དེ་དངོས་པོ་དང་
དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན་དགོས་པས་ཅིས་ཀྱང་འདི་ལྟ་
བུའོ་ཞེས་རང་ལུགས་ཀྱིས་འཛོག་པར་འོས་སོ་ཞེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་རང་ལུགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དགག་སྒྲུབ་ནི་འགར་ཡང་བྱས་པ་མེད་ཅིང་། གཞན་གྲགས་ཅུམ་

གྲིས་ཐ་སྟད་ཀྱི་རྫོང་ཏུ་དགག་སྐྱབ་བྱས་པ་དེའི་ཆོ་ན་ཆོལ་བ་འཛིག་རྟེན་དང་
བསྟན་བཅོས་པ་དག་གི་གྲགས་པ་དང་བསྟན་ནས་དེ་དོར་བརྗོད་དེ། འཛིག་
རྟེན་ན་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་གྲགས་པ་ཞིག་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགོག་པར་བྱེད་ན་ནི་ཆོལ་བ་འཛིག་རྟེན་པ་དེའི་སློང་དོར་
འགག་བྱའི་དངོས་པོ་ཤེས་བྱར་ཡོད་པ་ལ་འགོག་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་རྗེས་བརྗོད་
བྱེད་པ་དང་ཡང་བསྟན་བཅོས་དང་འཛིག་རྟེན་ན་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པར་
གྲགས་པ་ཞིག་དངོས་པོར་ལྟ་ན་དེ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགོག་
པར་བྱེད་ན་ནི་ཆོལ་བ་འཛིག་རྟེན་པ་དེའི་སློང་དོར་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་ཤེས་བྱར་
མེད་པ་བ་འགོག་པའི་ཐ་སྟད་རྗེས་བརྗོད་ཅམ་བྱེད་དོ། །དགག་སྐྱབ་ཅམ་གྱི་ཐ་
སྟད་ལ་མ་དབྱེད་འཛིག་རྟེན་པ་དང་བསྟན་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་ཀྱང་དགག་སྐྱབ་
གྲིས་ཚུལ་ལ་དབྱེད་ན་བདེན་པ་གཉིས་གང་ལས་བརྒྱམས་ཀྱང་དངོས་པོ་དང་
དངོས་མེད་གྲིས། དགག་སྐྱབ་ཏུ་བྱར་མེད་པ་འདི་ནི་ཟབ་མའི་དོན་གྲིས་བསྟན་
པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་འདི་ནི་སྐྱོ་བརྗོད་དང་བྲལ་བའི་ཟབ་ཞིའི་ངང་དེ་
ཉིད་ལས་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་སློབ་པ་དང་
བྲལ་བ་དེ་ནི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བར་ཁོང་དུ་རྩལ་པ་ལས་འབྱུང་བ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། གང་དག་གིས་སློ་ཡོད་མེད་ལ། རྣམ་
པར་འདས་ཤིང་མི་གནས་པ། །དེ་དག་གིས་ནི་རྟེན་གྱི་དོན། །ཟབ་མོ་དམིགས་
མེད་རྣམ་པར་རྟོག་ ཅས་དང་། །འོག་པའི་ཤེས་པས་མངོན་གསུང་བ། །ཉོན་

མོངས་སྒྲོན་རྣམས་གང་ཡིན་དེ། །དངོས་དང་དངོས་མིན་རྣམ་ཏྲུག་པ། །དོན་
ཤེས་གྱུར་ལས་མི་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་དགག་བྱ་དངོས་པོར་བཏགས་
པའི་འབྲུལ་ཚོས་འདི་རྗེས་ཕྱོག་གི་ཚོས་སམ་དངོས་དྲགས་ཀྱི་ཚོས་ཇི་ལྟར་ཡིན་
པ་ཡང་གང་ཟག་ཐ་དད་ཀྱི་ཏྲུག་ངོའི་སྒྲོམ་ཚོད་ན་སོ་སོར་འཛོག་པ་ཙམ་ལ།
སོང་ཚོད་ལ་འདི་ལྟར་འཛོག་གོ་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཞག་ཏུ་མེད་དེ། དངོས་
པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པར་འདི་བ་ཉིད་ཀྱིས་མི་བཞེད་ཅིང་དེ་
ལྟར་སྒྲོས་གང་བཟུང་འབྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འཛོན་པའི་སྒྲོགས་ཐམས་ཅད་
འགོག་པ་ལ་ལྟར་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་བྱ་བའི་སྒྲིབ། བརྒྱ་བ་ལས་ཡོད་དང་མེད་དང་
ཡོད་མེད་ཅེས། གང་ལ་སྒྲོགས་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནས།
ཁྲུག་ཀ་བརྗོད་པར་རྩས་མ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་སྒྲིབ། བྱད་པར་དབྱུ་མ་
བ་དང་དངོས་སྒྲུབ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ན་གནས་སྐབས་དངོས་སྒྲུབ་པའི་གྲོལ་བས་
བདྲགས་ངོའི་སྒྲོམ་ཚོད་དང་བསྐྱེད་ནས་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་དགག་བྱ་འཛོག་
པ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགག་བྱ་དངོས་བཏགས་འདི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་
བཞག་པར་མི་འོས་པ་འདི་ནི་བདག་གིས་གསར་དུ་དྲན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒོན་ཉིད་
ནས་དམ་པར་གྱུར་པའི་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པར་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྒྲིབ། དེ་
ཡང་། བ་ཆ་བ་ལོ་རྩ་བའི་གསུང་ལྟར་དང་བུལ་བ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྐྱ་བུ་བ་
བྱང་བཙོན་ཀྱིས་རྗེད་བྱང་དུ་མཛད་པ་ལ་འདི་ལྟར་སྒྲུབ་སྟེ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ།
ཡོད་མེད་སྒྲོགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི་དབྱུད་བྱས་ཆོ། ཞེས་གསུངས་

པའི་ཚུལ་གྱིས་དགག་བྱ་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག་ །དགག་བྱ་ཅི་ཡང་
མེད་པས་ན། །ང་ནི་ཅི་ཡང་མི་འགོག་གོ །ཅིས་དགག་བྱ་དངོས་པོ་ལ་མེད་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་ཁ་ཅིག་ །ཡང་དག་པར་ཞེས་བྱ་སོགས་པར། །གཞན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་བརྟགས་གང་འགོག་ །ཅིས་གསུངས་པ་ལྟར་དགག་བྱ་བརྟགས་པ་
ཡིན་ཞེས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་སྤྲོ་མོད་ཀྱི་འདི་དག་ལ་དོན་མི་མཐུན་པ་མེད་དེ་།
།དགག་བྱ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་སྒྲོས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་ལ་སོགས་པ་
དངོས་པོར་རྫོམ་པས་དངོས་པོ་ཡང་ཡིན་ལ་རྫོམ་པ་ལྟར་དངོས་པོ་མེད་པས་མེད་
པ་ཡང་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་བརྟགས་པས་བརྟགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་
ཀྱང་དགག་བྱ་ནི་འབྲུལ་པ་ཡིན་པས་སྤྲུག་བསྐྱུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་
འབྲུལ་པ་མཐའ་དག་རིགས་པ་དང་ལམ་གོམས་པས་ཅི་རིགས་པས་འགོག་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྲུང་ལ། དེ་ཡང་དགག་བྱ་དངོས་པོ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་འདི་ནི་
འཇིག་རྟེན་པ་དག་ས་རྒྱ་སོགས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་ས་རྒྱ་སོགས་ལ་
སྤྲ་གཤེར་ལ་སོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་བདེན་
པར་འཛིན་པ་ལ་དབུ་མ་པས་དེ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དེ་དངོས་པོར་བཀག་ནས་དེ་
བཀག་ཅོམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་གྱུབ་པར་བསམས་ནས་དགག་བྱ་ཡོད་པའམ་དངོས་
པོ་བ་འགོག་གོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། གང་དངོས་མེད་དང་མེད་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་དུ་ཟད་
པས་དངོས་མེད་སོགས་མེད་དགག་འགོག་པ་ནི་མཐའ་གཞན་འགོག་ལྟ་བུར་མ་
ཟད་གཞན་དུ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཐབས་ལ་གནད་དུ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱུང་།

པར་སྒྲོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་བཞེད་པར་གསལ་ཏེ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར།
དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགག་པར་བྱས་པར་ཟད་གྱི། དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་
དུ་ནི་མ་སྒྲིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་བརྟགས་པ་ལས། འདིས་མི་ཡོད་ཉིད་དགག་པ་སྟེ།
མེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་མ་ཡིན། །ནག་པོ་མིན་ཞེས་སྒྲིས་པ་ན། དཀར་པོ་
ཡིན་ཞེས་མ་བརྟོག་བཞིན། ཞེས་དང་། རྟོག་གེ་ལ་འབར་བར། ས་ལ་སོགས་
པ་དོན་དམ་པར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པར་ཟད་གྱི།
གཞན་གྱི་ངོ་བོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པར་མི་སྒྲུབ་སྟེ། ཞེས་
འབྱུང་བས། ས་སོགས་འབྱུང་བ་ཙམ་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་དོན་དམ་པ་དང་
ཀྱན་རྫོབ་པའི་ས་སོགས་འབྱུང་བའི་བྱུང་བྱེད་ཡིན་ལ། བྱུང་བྱེད་ས་སོགས་གྱི་
འབྱུང་བའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་དེའི་བྱུང་བྱེད་དོན་དམ་པ་དངོས་པོ་ཡང་
ཆེད་དུ་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བོད་གང་དག་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་རྟགས་གྱི་
དགག་བྱ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་མི་སྤིང་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགག་བྱར་བཟུང་
དགོས་སོ་ཞེས་པ་ནི་ཚུལ་ཚུལ་འདི་ལ་བྱུང་བྱེད་ཀྱང་སེམས་པར་མི་བྱེད་བཞིན་
དུ་དབུ་མའི་བྱུང་མཐའ་རང་ག་ཟེའི་གསར་ཚུལ་འབའ་ཞིག་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་
བའི་བབ་བཙལ་དུ་ཟད་དོ། ཚུལ་འདིར་བརྟོག་ན་སྣང་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བ་ནི་
དངོས་པོ་ལ་མེད་བཞིན་སྣང་བ་སྣང་བཙས་གྱི་སྒོ་བམས་ཅད་ཡིན་ལ། ཞེན་
ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བ་ནི་མི་བདེན་བཞིན་དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་སྒོ་སྟེ་སྟེ་ལ་རྟག་པ་
དང་མུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་ཞེན་པ་ལྟ་བུ་འབྱུལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུ་ལ་མི་

རྟག་པ་དང་མུང་པོ་ལ་བདག་མེད་རྒྱ་ཞེན་པ་ལྟ་བུའང་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བ་ལ་
འབྱུལ་ཚབས་ཆེར་སོང་བ་ཡིན་པས་འབྲས་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་ཕོལ་བུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།
ཇི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་མི་རྟག་རྟག་གོ་ཞེས། །འཛིན་པ་དེ་ནི་ལོག་ཡིན་ན།སྤྲེང་ལ་
མི་རྟག་པའོ་ཞེས། །འཛིན་པར་ཇི་ལྟར་ལོག་མ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་དོ། འོ་ན་སྤང་
བ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཅིང་ཐར་པའི་ལམ་ཀྱི་གོགས་
བྱེད་པས་ཐར་ལམ་ལ་འཇུག་པ་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་དུས་དང་པོ་ནས་སྤང་བའི་མགོ་
ཚུལ་ལ། སྤང་ཡུལ་ལ་འབྱུལ་བ་ནི་སྤང་ཡང་བདེན་ཞེན་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
རྒྱ་མིན་པས་ཐར་པའི་ལམ་ཀྱི་གོགས་མིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཞིག་སྤང་མི་དགོས་ཏེ།
རྒྱ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པ་དེ་སྤྲིད་དུ་སྤྲོང་མི་བྱས་པ་དང་། སྤང་
བཅས་ཀྱི་དགོ་བ་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་དུ་དགོས་པས་ལམ་དུས་ན་སྤང་བྱ་མིན་གྱང་
འཚང་རྒྱ་ཁར་སྤང་བྱ་ཡིན་ཏེ། འབྱུལ་པ་ཡིན་པས་སྤང་དགོས་པ་དང་། རྒྱན་
མཐར་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྤངས་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། ཇི་ལྟར་མཐོང་
ཐོས་ཤེས་པ་དག །འདིར་ནི་དགག་པར་བྱ་མིན་ཏེ། །འདིར་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྒྱར་
གྱུར་པའི། །བདེན་པར་རྟོག་པ་བསྐྱོག་བྱ་ཡིན། །ཞེས་དང་། །འདི་དག་
འབྱུལ་པའི་སྤང་བ་སྟེ། །མི་ལམ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་བཞིན། །མ་རིག་ཐུན་པའི་
གཉིད་སད་ན། །འཁོར་བ་ནམས་ནི་དམིགས་སུ་མེད། ཅས་འབྱུང་དོ། དེས་ན་
ཐལ་འབྱུར་བའི་ལུགས་འདིར་མཐོང་སོགས་ཀྱི་སྤང་བ་དགག་བྱ་མིན་པར་
གསུངས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཤར་བ་དག་བདེན་གཉིས་ལས། སྤང་བའི་ངོ་བོ་

གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འགོག་པ་མ་ཡིན་ཉིད། །ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་གང་ཡང་ནི།
།དགག་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། སྤང་བ་མི་འགོག་པར་
བཤད་པ་དང་དགོངས་གཞི་མཐུན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་
དཔོན་དག་མི་བཞེད་པར། ཀུན་རྫོབ་སྤང་ཙམ་གྱི་བྱུང་གཞི་ནི་སྦྱིབ་བྲལ་གྱི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་ཞིང་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་མིན་པའི་བྱིར་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་བ་ཙམ་སྦྱིབ་པ་མ་ཡིན་ཅིང་། སྤང་བ་དེ་དོན་
དམ་པར་དབྱུད་ན་དབྱུད་མི་བཟོད་ཀྱང་སྤང་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ལ་རིགས་པའི་
དབྱུད་པས་མི་གཞོད་ཅིང་འབྲུབ་པ་ཉིད་གྱི་བྱིར་སྤང་ཙམ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་
མ་ཡིན་ཅིང་སྤང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཡང་ཡོད་པས་གནས་སྐབས་སུ་མ་
ཟད་གཏན་དུ་བར་མི་འགོག་པའི་བྱིར་ལམ་གྱི་དགག་བྱའང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྤང་བ་ཞིན་ངོ་བོའི་བྱིར། །འདི་
ལ་དབྱུད་པ་མི་འཇུག་གོ །ཞེས་རིགས་པའི་དགག་བྱ་མིན་པ་དང་། །བརྟགས་
པའི་ངོ་བོས་དབེན་པ་ཡི། །ཇི་ལྟར་སྤང་བ་འདི་ཁོ་ན་། །བརྟེན་ནས་སྦྱིས་པ་
ཐམས་ཅད་ན། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མངོན་སུམ་གཟིགས། །ཞེས་ལམ་གྱི་
དགག་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་ཐལ་རང་གཉིས་སྤང་བ་མི་
འགོག་ཅེས་མིང་མཐུན་པར་འབྱུང་ཡང་སྤང་བ་དེ་མཐར་ཐུག་དགག་བྱ་ཡིན་
མིན་གྱི་དགོངས་པ་སོ་སོར་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་གྱི་བཞེད་པ་མཐུན་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དེའང་ཡུལ་མི་བདེན་པར་མ་གཏོགས་ན་དེར་

ཞེན་སྦང་མི་རྒྱས་ཏེ། ཡུལ་དངོས་པོ་བར་འབྱུལ་བ་ལ་རིགས་པས་དབྱད་ནས་
དོར་མ་གྲུབ་པར་ཤེས་ན་དེ་འཛིན་སེལ་བའི་མྱིར། དཔེར་ན་སྦྱེས་བུ་ཞིག་ཐག་
པ་ལ་སྦྱུལ་དུ་འཛིན་པ་ལ་དེ་སྦྱུལ་དུ་མེད་བྱས་ཀྱང་རྟོག་པ་དེ་མི་བསྐྱོག་ལ།
ཐག་པ་ལག་ཏུ་སྦངས་པས་བལྟས་ན་སྦྱུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ཀྱང་མི་འཛིན་པ་ལྟར།
ཤེས་བྱ་གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་དངོས་པོར་རྟོག་པ་ལ་དེར་མ་འཛིན་བྱས་པ་ཅམ་
ཀྱིས་རྟོག་པ་དེ་སེལ་མི་རྒྱས་ལ། གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རིགས་པས་
དབྱད་པ་ན་གང་ཟག་དང་ཚོས་ཀྱི་དངོས་པོར་རྟོག་ཅིང་བྱས་ཀྱང་དེར་མི་འཛིན་
པ་ཞིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི། སྲིད་
པའི་ས་བོན་བསྐྱོག་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། རྟོག་རྣམས་དངོས་པོ་ཡོད་ན་
འགྱུར་བ་སྟེ། རྟོག་པོ་རི་ལྟར་མེད་པར་ཡོངས་དབྱད་ཟིན། རྟོག་པོ་མེད་
པར་རྣམ་རྟོག་མི་འབྱུང་དཔེར། ལུད་ཤིང་མེད་པར་མེ་ཡོད་མིན་རི་བཞིན།
ཞེས་དང་། རྟོན་མོངས་སྟོན་རྣམས་མ་ལུས་འཛིག་ཚོགས་ལ། ལྟ་ལས་བྱུང་
བར་སྟོ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང་། བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ནས།
རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད། ཅས་འབྱུང་ངོ། འོ་ན་རིགས་པ་
དང་ལམ་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་དངོས་
འཛིན་ཀྱི་ཡུལ་སྦྱང་དེ་དག་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པ་ཞིག་གམ་མེད་པ་ཞིག་སྟུམ་ན།
ཚོས་ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱ་གར་དང་གངས་ཅན་ཀྱི་ལྗོངས་འདིར་དབུ་མའི་རྒྱ་མཚོར་
འཇུག་པ་ལ་སྦྱང་བ་སེལ་བ་དང་མི་སེལ་བར་སྦྱ་བའི་གྲུ་གཟིངས་ཆེན་པོ་གཉིས་

སྒྲུབ་གྲགས་ཀྱི་བ་དན་དཀར་པོ་དང་བཅས་པ་ལེགས་པར་བཤམས་ཟིན་པས།
ཕྱིས་ཀྱི་མི་བསྐྱུན་པ་དུ་མས་ཚས་ཚུལ་འདི་ལ་སྤྱར་དཀར་བའི་གནས་སུ་བྱས་
ནས་སྒྲོ་སྤྱར་དུ་མ་བྱ་ཅི་དགོས་པས་དེའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ན། དབུ་མ་སྤྱང་སེལ་
བར་གྲགས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་གིས་ནི། སྤྱིར་སྤྱང་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུལ་བ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རིག་པ་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱར་སོང་ལ། དེས་ན་སྤྱང་བ་དང་དེ་
འཛིན་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དུ་མ་
གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱང་ཙམ་དང་དེར་འཛིན་གྱི་ཤེས་བྱའི་
སྒྲོས་མཚན་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བྱེད་ལ། དེས་ན་རྟགས་དང་ལམ་གྱི་དགག་
བྱ་ཤེས་བྱར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་པ་ནི་ངལ་བ་དོན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་བྱེད་
ཤེས་བྱ་ཉིད་དགག་བྱར་བྱེད་ན་དེའི་ལྷན་བྱར་གྱུར་པ་ཡོད་པ་པའི་ཤེས་བྱ་ཞིག་
གམ་མེད་པ་པའི་ཤེས་བྱ་ཞིག་གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་ཤེས་བྱ་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་
དབྱེད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའང་ཤེས་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཤིག་ཡོད་ན་ཤེས་བྱ་
སྟོང་པར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཤིག་དང་ཤེས་བྱ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ཚུལ་
ཤིག་ལས་སྤང་པོ་གསུམ་པ་ནི་མེད་ལ། དེའི་ཆོ་ཤེས་བྱ་སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པའི་
ཚུལ་གང་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། རི་སྐད་
དུ། སྟོང་དང་མི་སྟོང་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ། །དམ་པའི་དོན་ནི་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་
ནོ།ཞེས་དང་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་སྟོང་། །འདི་ལྟར་མི་སྟོང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་
དང་། རི་སྐད་དུ། ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་གསལ་བ་ནི། །བདེ་སྤྲུག་རྟེན་ཅེས་

སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཤེས་བྱ་མེད་ན་ཤེས་པ་བཀག་གྲུབ་པས།
།དང་པོར་ཤེས་བྱ་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན། །ཞེས་ཤེས་བྱ་ཤེས་པ་དང་བཅས་
པ་བསལ་བྱ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སེལ་བར་བྱེད་དགོས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུ་མ་
སྒྲུང་བ་མི་སེལ་བར་གྲགས་པའི་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་ནི། ཀུན་རྫོབ་རྟེན་
འབྲེལ་གྱིས་སྒྲུང་བ་བདེན་རྒྱུན་ཡོད་མེད་སོགས་གང་དུའང་སྒྲོ་མ་བཏགས་ཀྱི་ཆ་
འདི་ནི་སངས་རྒྱལ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་པར་སྒྲུང་བས་
དམིགས་པ་རྒྱ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པས་ཤེས་བྱ་ཡོད་ལ། འདི་ནི་འབྲེལ་པ་དང་
སྒྲིབ་པ་མིན་པས་དགག་མི་དགོས་ཤིང་དགག་མི་རྣམས་པས་དགག་བྱ་མ་ཡིན།
འོ་ན་འདི་ཙམ་པ་དེར་བདག་དང་བདག་མེད་དང་བདེན་པ་དང་བདེན་མེད་
སོགས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཞིག་གིས་དབེན་ཀྱང་བདག་བདེན་སོགས་ཀྱི་
ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡོད་པ་དེ་དོན་དམ་
པར་འགོག་པར་བྱེད་པས་དགག་བྱ་ནི་དབྱེད་ན་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་མ་དབྱེད་
ཉམས་དགར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དོ། །བྱེད་པོ་གང་ཟག་དང་ལས་སུ་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་རྒྱུར་མཐོང་གི་ཆད་མ་ལ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ངོ་ཞེས་
རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཁ། ཅིག་སྟེ། ལ། ཡང་། རྒྱ་བོད་དུ་བྱུང་བའི་རང་རྒྱུད་
པའི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཁ། ཅིག་གང་ཟག་དང་ཆོས་སུ་རྟོག་པའི་འཛིན་པ་ཤེས་བྱར་ཐ་
སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་བདག་བདེན་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་ཤེས་བྱར་
མེད་དེ། རྒྱ་རྟག་པ་ལྟར་ངོ་ཞེས་འཆད་ནས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་པའི་རང་

པོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་པོའི་འགྲེལ་བ་སྒྲུབ།

བཞིན་ཚུལ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ལ་འཛིག་པ་ཡིན་ཏེ། རོ་བོ་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་
སྒྲིམ་པ། རྣམ་འཛིག་ཚུལ་གཞན་ལ་མ་སྒྲིམ་པ། རང་བཞིན་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་
བ་ཁོན་ཞིག་དགོས་པའི་བྱིར། རི་སྒྲིབ་དུ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཙུག་མིན་དང་།
ཁག་ཞན་ལ་སྒྲིམ་པ་མིན་པ་ཉིད། ཅེས་དང་། རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི།
ཁམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲུབ་ར་བྱེད་དོ།
ལུགས་འདིའི་སྤྱོད་ཀྱིས་འཛིན་གངས་ཅན་སྒྲ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་རྩ་ལ་
འདོན་དུ་སྒྲུབ་ཏེ། ཚུལ་དང་ཚུལ་ཅན་གྱི་ཚོགས་པ་དག་ལས་ཚུལ་ཅན་ནི་ཐ་སྙད་
པའི་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པས་དགག་བྱ་མ་ཡིན་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་མི་མཐུན་
སྤྱོད་ཀྱི་དགག་བྱ་ནི་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་
སྤྱོད་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་ཆ་ཐ་དད་བྱས་ན་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་སོ་སོ་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར།
ཚད་མ་གཉིས་པོས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་གཉིས་པོས་མི་གཞོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་
བར་ཡང་བྱེད་དོ། ཡང་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་བྱས་ན་ཐ་སྙད་འབྲལ་གྱི་འབྲལ་
རྒྱས་འབྲལ་པར་བྱས་པ་ལའང་ཚད་གྲུབ་ཏུ་གྱུར་ན་དེ་ལས་མི་འཐད་པ་མེད་
པས་དེ་སྒྲིབ་པའི་ཚད་དུ་བོད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་པ་གྲགས་ཅན་ཁ་ཅིག་རྗེས་དཔག་ཚད་
མ་དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་ལ་མིང་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་བསྐྱར་ནས་བོལ་གྱིས་
ཞིབ་ཆ་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན་གཅིག་དུ་བྲལ་ལྟ་བུའི་རྟགས་ཚུལ་གྱིས་ལྟ་བུ་ལ་རྗེས་
དཔག་ཚད་མར་སོང་བའི་ཆ་ནས་དབྱ་མའི་ལྟ་བུ་རྒྱུད་ལ་སྒྲིམ་པ་མ་ཡིན་ཡང་
ཚུལ་ཅན་ལྟ་བུའི་སྤྱིད་གི་སྤྱོད་ཉིད་སྒྲུབ་པ་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་སོང་བའི་ཆ་

ནས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པར་འཛོག་པར་ཡང་སྒྲུབ། དེ་ལྟ་ན་གངས་ཅན་གྱི་རང་རྒྱུད་པ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་དངོས་པོར་ལྟ་བའི་རྟོག་གའི་རིགས་ཚུལ་སྟོགས་དེར་སྟོང་ལ་ཞེན་པ་དེ་ཉིད་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་འང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། ཆོས་ཅན་ལྷ་གྲུའི་དངོས་པོ་ལ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་དགག་སྒྲུབ་སོ་སོར་བྱས་པར་སོང་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་སྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་སྟོགས་ཉིད་མེད་དགག་ཡིན་བྱས་པ་དང་། ཆོས་ཅན་སྟོགས་ཉིད་དངོས་པོར་སྒྲས་པ་རབ་རྒྱུ་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། བོད་སྤྱི་རབས་པའི་རང་རྒྱུད་པ་དེ་དག་གི་དོན་འདི་ལ་འགལ་སྟོང་གི་འཆད་རྩོམ་མཐའ་གྲས་པར་བྱས་མོད། བརྟགས་ན་དོན་རྒྱུར་པའང་ཆེར་མི་སྤྲང་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་སྐབས་སུ་རྩེར་ནག་པའི་དབུ་མའི་སྟོང་བུན་རྒྱུ་འདི་ལྟར་བྱིས་སྤྲང་སྟེ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རྗེས་དཔག་དེས་ཆོས་ཅན་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་དངོས་པོ་ཡིན་ཅིང་རྗེས་དཔག་དེ་རིགས་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་རིགས་པས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་འགྱུར་བ་དང་། བེ་རྒྱུ་འཛོན་པས་སྟོ་མ་ཡིན་རྒྱུ་མི་འགྲུབ་པ་ལྟར། གང་ཞིག་གང་གིས་རང་བཞིན་པ་དེས་དེ་ཉིད་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པས། དེས་དེ་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཆོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་རྒྱུ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། མིག་གི་སྒྲ་བཞིན་རྒྱུ་དེས་དེ་ལ་བདེན་པའི་སྟོང་འདོགས་མི་ཆོད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེ་ན། ཁོ་བོས་རྣམ་པར་སྟེ་སྟེ་བཤད་ཀྱི་ལེགས་པར་ཉོན་ཅིག་དང་། འདི་ལྟར་རྗེས་དཔག་གི་སྟོའི་ངོ་བོ་

གཅིག་ལ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཕྱོག་པ་དུ་མར་འབྱུང་ཏེ། སྤྱིར་ཡུལ་ལ་འཕྲུག་པ་
ཤེས་བྱ་ཙམ་དང་། ཚུལ་ཕན་སྒྲུབ་པ་ལ་དབྱེད་ཤེས་དང་། ཚོགས་དོན་སྦྱུ་མ་ལྟ་
བུ་དང་། དངོས་རྟོགས་རྗེས་དཔག་དང་། རྒྱགས་ལ་སྒྲོས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་
གཙོད་པའི་ཆ་ནས་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་དང་། དེ་དག་གི་སྒྲོ་དོན་ལ་དོན་ཉིད་དུ་
འཛིན་པའི་ཆ་ནས་སྒྲུབ་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའོ། དེ་ལྟར་ལྟ་ལས། དང་པོ་དང་ཕྱི་
མ་ནི་རྒྱལ་པའི་ཡུལ་ཕན་ཡིན་པའི་བྱིར་བ་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་ལ། བཞི་པ་ནི།
རིགས་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་སྒྲོས་པ་བཀག་ཙམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པས་རིགས་པའི་ཤེས་
བ་ཡིན་ནོ། དེ་ལས་སྒོ་དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་དེས་བདེན་པར་མི་
འབྱུང་སྟེ། བ་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་བ་། །ཚུལ་ཕན་དེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་
མི་འབྱུང་སྟེ། དགག་བྱ་ནམ་པར་བཅད་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྟོགས་
ཀྱང་བཀག་པ་མི་རྟོགས་པའི་བྱིར་བ། ཚུལ་ཕན་ལ་བདེན་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་
རིགས་པ་ཁོ་ནས་གཙོས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རིགས་ཤེས་ལ་གཞི་ཕྱོག་མི་སྒྲུབ་ཡང་
གཞི་བ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ལ་སྒྲུབ་བས་དེ་དང་ཚོགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཉན་ཤེས་ལ་རྩ་མི་སྒྲུབ་ཡང་མིག་ཤེས་ལ་སྒྲུབ་བས་དེ་དང་ཚོགས་ནས་རྩ་ལ་སྒྲུ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པར་
བྱེད་དོ། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲུ་བ་དེ་འཐད་པར་མ་གོ་སྟེ། འོན་རྗེས་དཔག་གི་སྒོའི་ངོ་
པོ་གཅིག་ལ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཤེས་བ་དེ་ཉིད་ཚད་མ་ཡིན་མིན་བ་དད་པ་ལྟར་
འབྱུང་རམ་མི་འབྱུང་། མི་འབྱུང་ན་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་

སྒོ་ལྟོག་པ་དུ་མར་འགྱུར་བ་དང་འགལ། འགྱུར་ན་རྗེས་དཔག་གི་སྒོའི་ངོ་བོའི་
རྗེས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་འགལ། ཡང་རྗེས་དཔག་དེ་ལ་ལྟར་སྒྲུང་དང་ཡང་
དག་ལ་སྤྱེ་བའི་རྗེས་གཅིག་ཀྱང་ཡུལ་སོ་སོར་ཚད་མ་ཡིན་མིན་དུ་སོང་བའི་ཆ་
ནས་ལྟོག་པ་མི་མཐུན་པས་ལྟོག་པ་དེར་ལྟོས་ཀྱི་སྒོ་ཐ་དད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་གི་སྒོ་
རྗེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཅིས་འགལ་སྒྲུམ་ན་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟར་རྗེས་དཔག་ཙམ་
གྱིས་རྗེས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་པོ་དེ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བས་ཚད་མ་ཚད་མིན་སོ་སོར་སོང་
བའི་ཆེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རྗེས་ཙམ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱིས་དབང་གཤམ་
རྗེས་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་སོང་མ་སོང་། སོང་ན་དེ་ལྟའི་རྗེས་དཔག་གི་སྒོ་ངོའི་
རྗེས་ཅིག་ཏུ་འགལ། མ་སོང་ན་དབྱུང་གཤམ་དང་སྒྲོ་དོན་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་
འབྲུལ་གཤམ་ཚད་མིན་དང་རིགས་གཤམ་སོགས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དག་གཞི་
མཐུན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལྟར་སྒོ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་
མིན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་། བྱེད་ཅག་དབྱུང་གཤམ་སོགས་
ཚད་མར་ཁས་ལེན་ནའང་ཚད་མ་ནི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་ལ། ཡུལ་ལྟ་ཡོད་
ནའང་དེ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལྟ་རེས་པར་ཡོད་དགོས་ཏེ། ཡུལ་རེ་རེ་ལའང་
དབྱུང་ཞུགས་ཐོབ་གསུམ་བྱེད་པའི་ཚད་མ་རེ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་
ལྟས་རབ་ཏུ་སྤྱེ་བའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ལྟ་གཅིག་ཅར་དུ་སྒྲེ་བར་རིགས་པའི་
ཕྱིར། དུས་མཚུངས་པའི་དབང་གཤམ་བཞིན། དེས་ན་ཡུལ་ལྟ་ཅིག་ཅར་ལོངས་
སྒྱུད་པའི་གཤམ་པའི་རྗེས་གྱིས་རང་བཞིན་གཅིག་མི་སྤྱིད་དེ། སྤྱིད་ན་ཚོགས་བྱུག་

དང་སྒྲོ་ལཱའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚད་མའམ་ཚད་མིན་གྱི་ཤེས་པའི་རྗེས་
གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་རིགས་པ་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་བྱེད་མི་འདོད་ཅིང་གསུང་རབ་རིན་
པོ་ཆེ་ཆམས་སུ་ཡང་མཐུན་པར་དེ་ལྟར་མ་གྲགས་པའི་བྱིར། ཡང་རྗེས་དཔག་གི་
སྒྲོའི་ངོ་བོ་གཅིག་གི་སྒྲུ་དོན་ལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་དེ་མ་དོར་གྱི་བར་དུ་ནི་དུས་
དེར་དངོས་བྲགས་གང་ལའང་སྟོང་ཉིད་སྒྲོས་མེད་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྒྲེབ་པར་མི་
འགྱུར་ཏེ། སྒྲུ་དོན་ལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོས་པ་མ་བསྒྲོག་པར་དེ་བཀག་པའི་
སྒྲོས་མེད་གྱི་ངེས་པ་ཚད་མས་འདྲན་པར་མི་རུང་བའི་བྱིར། དེ་ཆེ་སྒྲུ་དོན་ལ་དོན་
དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོའི་ངོ་བོ་དོར་ན་དེའི་ཆེ་སྒྲོའི་ངོ་བོའི་རྗེས་གཅིག་ལ་དོར་མ་དོར་
གྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པར་སོང་བས། ལྷོག་པས་བྱེ་བའི་སྐབས་དེར་རང་གི་ཞེན་དོན་
ལ་རྗེས་གྱི་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལས་མ་ཉམས་པར་སྒྲུས་པ་བཀག་པར་འགྱུར་བས་
ཀྱང་ནོངས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། དེར་མ་ཟད་སྒྲུ་དོན་ལ་དོན་དུ་འཛིན་པ་
དང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་སོགས་དེ་དག་སྒྲོ་རྗེས་གཅིག་
གིས་ངོ་བོར་འཛིན་པ་ན་རྟོག་པའི་སྟེང་ནས་འཛིན་གམ་རྟོག་མེད་གྱི་སྟེང་ནས་
འཛིན་ན་རྟོག་པའི་སྟེང་ནས་འཛིན་ན་རྟོག་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ནས་སམ་དུ་མའི་
སྟེང་ནས་འཛིན། །གཅིག་གིས་སྟེང་ནས་འཛིན་ན་གཅིག་ལ་དུ་མ་མེད་པའི་བྱིར།
ལྷོག་པ་དེ་སྟེད་གྱི་དབྱེ་བ་མི་འགྲུབ་དུ་མའི་སྟེང་ནས་འཛིན་ནས་གཅིག་ཅར་
རྟོག་པ་དུ་མ་ཡུལ་སོ་སོར་འཇུག་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྤྱིད་པར་འགྱུར། རྟོག་མེད་
གྱི་སྟེང་ནས་འཛིན་ན་རྗེས་དཔག་གི་སྒྲོར་ཡང་འགལ་ལོ། ཡང་རྗེས་དཔག་ཚད་

མ་དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་སོ་སོར་དབྱེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་གྲུབ་མཐའ་སྒྲིབ་བཞིའི་
རིགས་ཚུལ་ལ་སྒྲར་མ་གྲགས་པའི་རྟོགས་བཏགས་སུ་ཟད་དེ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲིབ་མི་
རྟག་རྟོགས་པའི་ཚད་མའང་རྗེས་དཔག་དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་བྱེད་རིགས་པར་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་བསྐྱེད་བཅོས་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མ་
བཤད་པའི་སྤྱིར་སྒྲུབ་ཡང་རང་བཟོའི་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བས་ཅི་ཞིག་ཏུ་འགྱུར།
ཁྱད་པར་སློ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ལ་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ་ཀྱི་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་
རྗེས་དཔག་དང་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བར་སྒྲིབ་པ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། དངོས་རྟོགས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་སྒྲིབ་མ་ལྟ་བུར་དངོས་སུ་རྟོགས་པར་བྱས་
པ་ན་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་སྒྲིབ་མའི་རྟ་སྒྲུང་རྟ་སྒྲུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཆ་མེད་
དགག་དེ་མ་རྟོགས་ན་སྒྲུང་བ་དང་སྟོང་པ་གཉིས་ཀར་རྟོགས་པའི་ཚོགས་པ་ཅན་
རྟོགས་པ་མི་འགྲུབ་ལ། རྟོགས་ན་སྒྲུར་དེས་མ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་རྟོགས་ཀྱི་
བྱེད་པས་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་མེད་པར་དགག་པ་ལྟག་ཏུ་
རྟོགས་བྱར་མ་གྱུར་པའི་བྱིར་དང་། ཚོས་ཅན་དེ་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་
ཚོས་ཅན་དང་བུལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ཡན་གར་ལུས་པས། དེ་ལྟའི་ཚད་མ་དེས་ཚོས་
ཅན་ལྟག་སོགས་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འང་རིགས་ཤེས་
ཚད་མ་དེའང་ཁྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་རྟོགས་
པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་མ་འཕགས་པའི་སྤྱིར། ཡང་། རྗེད་དཔག་གི་སློའི་ངོ་བོ་
གཅིག་ལ་ཡུལ་ཀྱི་ཐོག་པས་སྤྱེ་བའི་སློ་རིས་ལྡར་འཛོག་ཅས་པ་འདི་དང་། མིག་

སྒྲའི་ཤེས་པ་ཚོགས་ནས་རྩ་ལ་སྒྲ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བ་བཞིན། །ཤ་
སྒྲའི་ཤེས་པ་ལ་ཚོས་ཅན་ཀྱི་གཞི་ལྷོག་སྒྲའ་བ་དང་རིགས་ཤེས་ལ་མི་སྒྲའ་བ་
ཚོགས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བའོ། །ཞེས་བརྗོད་པའང་འགལ་ཏེ་ཚོས་ཅན་མ་
ཐོ་འདོགས་གཅོད་པ་ལ་ཚོས་ཅན་ཀྱི་གཞི་ལྷོག་སྒྲའ་བའི་སྒྲོ་རྩ་དང་མི་སྒྲའ་
བའི་སྒྲོ་རྩ་གཉིས་ཚོགས་ནས་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་དེ་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་བསྐྱེད་
དགོས་ན་སྒྲོ་རྩ་དཔག་གི་རྩ་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་གི་ཚོས་ཅན་མི་སྒྲའ་བ་དང་
།བསྐྱབ་བྱ་སྒྲའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོ་ལ་ལྷོག་པས་རབ་རྩ་སྤྱེ་ནས་ཚད་མ་ཚད་
མིན་ཀྱི་སྒྲོ་སོ་སོར་འཛིག་གོ་ཞེས་པ་དང་འགལ་བར་སྒྲས་པའི་སྤྱིར་དང་། དེར་
མ་ཟད་སོ་སྤྱེ་ལ་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཞིག་གིས་རང་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་
ཤེས་བྱའི་ཡུལ་ཐ་དད་པ་མང་བོ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་གནས་
གྱུར་ཀྱི་ཤེས་པ་རྟེན་དགོས་པ་ལས་ཚོགས་དྲུག་གི་ཤེས་པ་སོགས་གནས་གྱུར་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་སྤྲུལ་གྱུ་བ་པའི་སྤྱིར། མིག་དང་རྣ་བའི་ཤེས་པ་ཚོགས་པའི་དཔེ་ཐོལ་
སྒྲོར་དུ་སྒྲས་པར་བཟད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་རྩ་ཐ་
དད་ན། དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་རྩ་མི་འགལ་བར་ཅི་ལྟར་ཚོགས་རུང་སྟེ།
གཟུགས་ཡིན་མིན་གཉིས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གཞི་གཅིག་རྩ་འགལ་བའི་སྤྱིར། དེ་
ན་གཟུགས་རྟོག་པའི་སྒྲོས་སྒྲུ་མ་རྟོགས་པ་སྒྲོ་རྩ་ལས་ཐ་དད་པའི་དཔེར་སོང་
བ་ལས་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་དང་ཚོས་ཅན་འཛིན་པའི་དབྱེད་ཤེས་གཉིས་སྒྲོ་རྩ་
ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཐུན་དཔེར་རི་ལྟར་འགྲོ། སྒྲའ་ཡོད་ན་ལེགས་པར་བསམས་

དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དགག་བྱ་མིན་པར་ལུས་ན་ཆོས་ཉིད་
ལྷོག་པའི་ངོ་བོ་བསྐྱབ་བྱར་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་གྱུབ་ཀྱང་ཆོས་ཅན་
ཀྱི་དངོས་པོའི་རྣམས་ཉིད་རྣམས་སུ་གྱུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་མེད་པར་དགག་
པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཅམ་གྱིས་ཟབ་ཞིར་མ་སོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
ལྷོག་པ་གཞན་སེལ་གྱི་ཆོས་སྤང་བ་སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་ཅམ་དུ་
བབ་པས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་མི་འགྲུབ་སྟེ།
འགྲུབ་ན་དངོས་སྤྱི་བའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་ལྷོག་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་
སྟོང་པར་བཤད་ཅིང་དེ་ལྟར་བཤད་པར་དེའི་དོན་རྟོགས་པའི་དངོས་སྤྱི་བ་ཡང་
མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་སྟེད་གྱིས་ཀྱང་དབུ་མའི་དོན་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་
ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གངས་ཅན་གྱི་ལྷོངས་འདིར་སྟོན་བྱོན་པའི་
སྟོབ་དཔོན་ལྷ་པ་སོགས་རང་རྒྱུད་པར་ཁས་འཆེ་བའི་དབུ་མ་པ་ལལ་ཆེ་བ་ཞིག་
གིས་རང་སྟེ་དངོས་པོར་སྤྱི་བའི་རིགས་ཚུལ་གྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
སོགས་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཚན་གཞི་གཞི་གྱུབ་ཀྱི་རང་བདེན་པ་འབའ་
ཞིག་ཏུ་ཞེན་པ་དེ་ཉིད་སྟོ་ལ་ཇི་ཆེར་བདེ་བར་ཤར་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གཅིག་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་སྟོང་གཞི་དང་
སྐྱབ་བྱ་སྟོང་ཉིད་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དགག་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོར་
བལྟ་བའི་ཆོས་ཁོ་ན་ལས་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་ཤེས་བྱར་ཡང་མི་སྲིད་ལ། སྲིད་
ན་དངོས་པོ་འདི་འདྲ་བའི་དངོས་པོའི་རིགས་ལས་མི་འདའ་བས་དེ་འདྲའི་དངོས་

པོ་བ་དེ་དངོས་པོ་གཞན་གཤམ་བྱར་སྤྱིད་པས་འགོག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་དངོས་པོ་
ཉིད་དུ་བལྟ་བ་དང་། བྱེད་པར་དངོས་པོ་སྤྱི་བས་དོན་དམ་བདེན་པ་དབྱེད་
བཟོད་དུ་འདོད་པ་ལྟར་དབུ་མའི་ལུགས་འདིར་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་དབྱེད་
བཟོད་ཀྱི་རྣམས་སྤྱུ་ལས་ལེན་པ་དང་། དབྱེད་བཟོད་པའི་རྣམས་དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་དབྱེད་མི་བཟོད་ཀྱི་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་མེད་ཀྱང་བདེན་གཉིས་
ལྷོག་པས་བྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཉིད་དུ་ཟད་དོ་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། གངས་ཅན་ཀྱི་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་དམ་
པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཟབ་མོའི་སྒོ་ཅན་མིན་པའི་གདུལ་བྱ་འགའི་དོན་དུ་དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་ཡིན་ན་ནི་ལེགས་པར་འགྱུར་མོད། རང་ཉིད་ཀྱང་མཐར་ཐུག་དེ་
ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན་ན་ནི་ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ལ་ཆེར་འཛིགས་པ་དང་བཅས་པར་
གོ་སྟེ། ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་འདི་ལྟར་སྤྱང་བའི་དངོས་ཚུལ་དེ་
དག་འཆད་དགོས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་པ་དག་དངོས་པོ་ལ་ཆེས་གཅེས་
པར་བཟུང་ནས་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཡང་དངོས་པོའི་རྣམས་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ནས་
འཛོག་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ཁྱོད་ཅག་ཀྱང་དེའི་ཚུལ་ཁོ་ནར་དབྱེད་པར་སྤྱང་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་དག་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་གིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་
དང་བདག་མེད་ལུང་པོ་མི་རྟག་པ་དུ་མའི་ཚུལ་ཅུམ་དུ་བདེན་པའི་སྤྱི་ཀུན་ཀྱི་
བདེན་པ་ཉིད་ལས་རྣམས་གཞན་དུ་མི་སྤྱི་བའི་སྒོ་ནས་དངོས་པོར་རྟོག་ལས་ཁྱེད་
ཅག་གི་བཞེད་ཚུལ་བྱུང་བཟད་ཀྱང་མ་འཕགས་པར་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེར་མ་

ཟད་བོད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་པ་དེ་དག་གིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་ཆོས་
གསུམ་ལྟ་བུ་དེའང་རྟག་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་ལ་
བསམས་ནས་དེར་འགོག་ན་མི་འཐད་པ་མེད་ཀྱང་ཁྱེད་ཅག་རྟག་པ་ཁོ་ནའི་རང་
བཞིན་ལ་བསམས་ནས་དེར་བརྟེན་པར་སྒྲུབ་བས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱའི་སྟོགས་ཀྱི་
སྟོས་པ་མཐའ་དག་བཀག་པར་མ་བྱས་པར་སྒྲུབ་བའི་བྱིར་དོ། ཡང་། གངས་
ཅན་འདིར་རང་རྒྱུད་པར་མོས་པ་ཁ་ ཅིག་ན་རེ། དབུ་མའི་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་
རིགས་ཚུལ་འདི་ལ་ངེས་པར་ཁོ་ནར་ཆོས་ཅན་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོར་རང་
རྒྱུད་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་པ་དེ་དང་དེའི་སྟོགས་ཆོས་སོགས་ཀྱང་རང་ལུགས་ཀྱི་
དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་ཆོད་གྲུབ་ཀྱིས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཚུལ་
འདི་ནི་ཆོད་མར་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ལོར་བྱར་གྱུར་པ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་
པ་སོགས་སྟོན་གྱི་བརྟན་བཅོས་མཁན་པོ་དག་གིས་ཀྱང་བཞེད་པའི་བྱིར་
འི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་
བས་དབུ་ཆོད་ཀྱི་རིགས་ཚུལ་འདི་ནི་སྟག་སང་འཇིང་སྟོལ་དུ་ཁས་སྒྲུབ་པས་
སྟོབས་སྒྲུབ་ཀྱི་སྟོགས་གཉིས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། ཞེས་སྒྲུབ་ཏེ། དེ་ལྟར་མི་འཐད་ཏེ།
ཁྱེད་ཅག་སྟོན་གྱི་བརྟན་བཅོས་མཁན་པོ་དེ་དག་གི་ལུགས་རྒྱས་མེད་པར་གྱ་
ཆོམས་སྒྲུབ་པར་སྒྲུབ་བའི་བྱིར་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པར་འཇོག་བྱེད་དངོས་
སྒྲུབ་དང་དབུ་མ་པ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ན་ངེས་པར་ཆོས་ཅན་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་

འཛིན་པར་བྱེད་པས་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པར་འཛིན་གོ་ཞེས་པ་ནི་རང་རྒྱད་དུ་སྒྲུབ་
དག་གཏན་མི་འདོད་པའི་སྤྱིར་རྟེ། དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་དག་ཀྱང་དངོས་པོར་སྒྲུབ་
བས་དངོས་པོ་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཚཱ་དངོས་པོ་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པ་ན་དངོས་པོར་
མ་གྲུབ་པ་དེ་ཚཱ་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་ཡོད་མེད་རྣམ་པར་དབྱེད་པར་བྱེད་པའི་
སྤྱིར། དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་གྱིས་གཙོ་བོ་དང་བདག་ཤེས་རིགས་སོགས་འགོག་
པ་ན་དེ་དག་ཚཱ་ཅན་དུ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། འདི་ལྟའི་རིགས་ཚུལ་ཡང་དབུ་མ་
ཁོ་ནར་མ་ཟད་བྱེ་མདོ་ལ་སོགས་པ་དག་གི་རིགས་ཚུལ་སྒྲུབ་དག་གིས་ཀྱང་
ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་རྟེ། འབྲུལ་ཚཱ་མ་གྲུབ་པ་གྲུབ་པར་སྒྲོམ་པ་འགོག་
པ་ན་རང་རང་གི་ཤེས་པ་ལ་བཏགས་པའི་གྲགས་པ་ཉིད་ཚཱ་ཅན་དུ་འཛིན་
པའི་སྤྱིར་རྟེ། ཡོད་པ་འགོག་པ་ལ་ནི་བཏག་པ་ཉིད་ཚཱ་ཅན་དུ་བྱེད་པ་རིགས་
པར་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ལྷགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཐོགས་མེད་
བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ། རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་སྒྲུབ་པའི། ཡོད་མེད་
གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི། ། སྒྲོ་བའི་ཚཱ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། དེ་དངོས་ཉེར་ལེན་
བཅས་མིན་པར། སྒྲུབ་ལ་དེ་ནི་དེ་ལྟ་བུར། ཁི་དམིགས་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་
ནི། ཁེད་པ་མ་ཡིན་སྒྲ་སྒྱུར་སྤྱིར། ཞེས་ཚཱ་ཅན་སོགས་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་
སྒྲོ་ནས་ལོག་རྟོག་འགོག་པའི་རིགས་ཚུལ་ལེགས་པར་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། ཚཱ་
ཅན་བཏགས་ཚུལ་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་འདི་ནི་
དངོས་སྒྲུབ་ལའང་ཡོད་ན་དབུ་མ་པ་ལ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དབུ་མ་པ་

ལའང་རང་རྒྱད་པས་བརྟག་པ་གཅིག་ལུ་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་གི་
བདག་འགོག་པ་ན་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་
བཞིན་མ། དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ན་ཆོས་ཅན་སོགས་གཞན་གྲགས་སུ་བརྗོད་ཀྱི།
རིགས་པར་སྐྱབ་བཞིན་དག་དེ་ལྟར་དུ་ཡི་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སྐྱབ་དེ་
དག་ནི་རིགས་པར་སྐྱབ་བའི་ཚུལ་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་སྒྲོ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་སྟོགས་
པར་མ་བྱས་སོ་ཞེས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ཁོ་ནར་ཟད་དོ། ཡང་། གཉིས་ཀ་ལ་རབ་
ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་སྐྱབ་བའོ། ཞེས་པའི་ལུང་ཡང་ཆོས་ཅན་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་
སྟེང་དུ་ཚོལ་བ་གཉིས་ཀས་སྟོགས་བྱུང་གྲུབ་དགོས་པའི་ལུང་མ་ཡིན་ལ། དེའི་
དོན་ཏྲགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་མིན་
གང་ཡིན་ཀྱང་སྒྲེ། ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཏྲགས་སུ་གཟུང་བྱ་ཚོལ་བྱི་ཚོལ་
གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། བྱད་པར་རང་རྒྱད་
པ་དག་ཐ་སྟོད་དུ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཆོས་ཅན་དངོས་པོར་ཡོད་
པ་དགོས་ཀྱང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འགོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་སོ་ཞེས་དབུ་
མ་སྟངས་བལས་ཅི་སྟེ་ཐོགས་མ་མེད་པའི་རང་གི་ས་བོན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པ་ལས་
ཡང་དག་པར་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྟོ་རོལ་དང་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ཉི་བར་བཏགས་པ་སྒྲོ་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ཆོས་ཅན་
ཡིན་ཏེ། དེའི་སྟོར་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པར་བྱེད་དོ།
དེ་ནི་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཀྱང་རྣམ་པར་འབྱུལ་པའི་དབང་གིས་སྟོ་རོལ་

དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཐ་མི་དད་པར་ལྟ་བུ་དང་། ལུས་པས་སྒྲོང་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཚཱ་མཐའ་དག་དང་ལྷན་པ་ལྟ་བུར་རྟོག་གོ། །དེ་ལ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་
ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་དགག་པའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་
བ་དང་། སྐྱབ་པ་ནི་དག་གཞི་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱང་ཁྱབ་པ་ཁོ་ནར་ཡིན་ཏེ། འདི་
ལྟར་དེ་ཉིད་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱི་རོལ་དང་། གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་ཉེ་
བར་བཟུང་ནས་རྒྱོལ་བ་དང་བྱིར་རྒྱོལ་བ་དག་ཀྱང་རབ་རིབ་ཅན་གཉིས་ཀྱིས་
སྐྱབ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་དེ་དང་ཐ་མི་དད་པ་སེམས་པ་ཁོ་ན་ཐ་སྐྱད་
འདོགས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་བྱུང་པར་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་
དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ན་ཚཱ་ཅན་དངོས་པོ་བ་ཁོ་ན་འཛིན་ནོ་ཞེས་པ་འདི་ཅི་ལྟར་
འབྱུང་། ལེགས་པར་སོམས་ཤིག་ཡང་རྟོག་ལོ་ཙཱ་བ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་དབུ་མ་
རང་རྒྱུ་པར་རྒྱོམ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། མགོན་པོ་ཁྱུ་སྐྱབ་བཞེད་པའི་དབུ་མ་འདི་ནི་
སློབ་དཔོན་ཚཱ་གྱི་གཤམ་པས་བཤད་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ནས་ལེགས་
པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུགས་དེར་ཡང་གཟུངས་འཛིན་གྱི་ཚཱ་
ཐམས་ཅད་སྒྲོང་པར་བསྟན་པ་དང་། བྱ་བྱེད་སོགས་ཐམས་ཅད་རང་མཚན་ལ་
མི་རུང་བ་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱང་འཛིན་ཏེན་
ལ་གཤམ་པ་ཙམ་གྱིས་གཞག་གི། །རང་མཚན་གྱི་སྒྲིང་ནས་དེ་ལྟར་བྱ་མི་ལུས་
པར་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་། དོན་འདི་ལས་ལྷག་པ་ནི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་
ནས་ཀྱང་མི་འབྱུང་ལ། དོན་རང་མཚན་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྐྱད་དུ་འང་མ་ཁྱབ་པར་

སྤྱི་བའི་དབུ་མའི་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དབུ་མ་པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་
རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་པར་མཛད་
པོ་དག་གིས་དབུ་མའི་དོན་རིམ་ལྟར་བསྟན་སྟུང་ན། རི་སྐད་དུ། གཟུང་དང་
འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། །མ་དག་སྟོ་ཅན་ལ་ཡིན་གྱི། །ཞེས་དང་། གཟུང་
དང་འཛིན་དང་རིག་པ་རྣམས། །ཡོད་པ་མིན་ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །འཇལ་བྱེད་
འབྲས་བུར་གནས་པ་འདི། །རིམ་ལྟར་བ་བཞིན་དུ་བྱས། །ཞེས་དང་། འབྲེལ་
བརྟགས་ལས། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གྱི། །འབྲེལ་བ་ཏང་དག་ཉིད་དུ་
མེད། ཅེས་དང་། །ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་རྣམ་བཞག་དང་། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་
འདྲ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་མ་བརྟགས་པའི། །འཇིག་རྟེན་རིམ་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ།
ཞེས་དང་། །སྤྱོད་དེ་དང་གཞི་མཐུན་ཉིད། །ཡོད་པ་མིན་ཡང་རིམ་ལྟར་
།གྲགས་པ་བཞིན་དུ་བརྫོད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །ཞེས་སྤྱི་བར་བྱེད་དོ།
སྤྱི་བ་འདི་ནི་ཟབ་མོ་དབུ་མ་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆེར་བཞག་པའི་གཏམ་དུ་བྱེད་
དེ། །ལུང་དང་པོ་དེས་ནི་སེམས་ཙམ་པ་དག་ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་གཟུང་འཛིན་འགོག་
པའི་དོན་ཡིན་ལ། །ལུང་གཉིས་པས་ནི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་དངོས་གཅིག་ལ་
ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཐ་མི་དད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། །ལུང་གསུམ་པ་ནི་རང་མཚན་
ཀྱི་རྣམས་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམས་སོ་སོ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི།
དེས་ན་ལུང་དེ་དག་གིས་ནི་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་པ་རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་
དོན་དམ་བདེན་པར་སྟོན་པ་ལས། །བརྒྱམས་པའི་ལུང་ཡིན་ལ། །ལུང་བཞི་པ་

དང་ལྷ་པས་ནི་དགག་སྒྲུབ་རང་མཚན་ལ་མི་བྱ་བར་སྒྲུ་དོན་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི།
སྒྲུ་དོན་ལ་བྱེད་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་གིང་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་དོན་མཐུན་ལ་
བྱས་པས་རང་མཚན་མི་བསྒྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་ལུང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲུའི་བརྗོད་
བྱ་དངོས་མེད་ཡིན་ཀྱང་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་ཁོ་ནར་
བཤད་པས་སྒྲུ་དོན་རང་མཚན་གྱི་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པས་དཔུ་མའི་ལྷ་བ་རྒྱུད་
ལ་སྒྲུས་པར་ག་ལ་རྒྱས་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་རང་མཚན་དངོས་པོར་ལྷ་བ་ལ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར། དོན་རང་མཚན་དཔུ་མ་པས་ཐ་སྙད་དུ་འཛིག་
ཀྱང་དེ་རིགས་པས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་སྒྲུབ་དང་། དེ་རྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་མཚན་
དངོས་པོར་འདོད་པ་ལ་གནོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དཔུ་མ་པས་དོན་རང་མཚན་ཐ་
སྙད་པའི་བརྟེན་དུ་རང་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲིམ་ལམ་དུ་འང་མི་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་དཔུ་མ་པས་སྒྲུའི་ཞེས་མི་བཞེད་པ་བཞེད་པ་སྐད་དུ་སྒྲུར་བ་འདེབས་པ་
དེ་ལས་སྒྲིག་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དཔུ་མའི་བརྗོད་བྱའི་
དོན་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ནས་བཤད་པའི་གཞན་སེལ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་
འདི་ཙམ་དུ་བཟུང་བ་དེས་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་བ་ལ་འབྱུང་བོའི་བྱ་དག་
མཚོག་ཏུ་དྲངས་པ་ལྟར་མ་གྱུར་ཏམ། འོན་ཀྱང་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ནས་ཀྱང་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དོན་དང་། སེམས་ཙམ་པ་དག་གིས་འདོད་པའི་གཟུང་
འཛིན་གྱིས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཙམ་བསྟན་
ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་མི་རྟོགས་པས་དཔུ་མའི་

ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་ཚུལ་དབྱིས་བྱིན་པ་ནི་ལུགས་དེ་ནས་འབྱུང་
བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་དབུ་མ་པ་དག་གིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་འདི་ལ་དཀའ་བའི་
གནས་སུ་གྱུར་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་། གངས་ཅན་གྱི་ཁྱོད་འདིར་བོད་གང་དག་འདི་
ལ་དཀའ་གནས་སུ་བྱས་ནས་དགོས་པ་དབྱུད་པ་ལས། རྩ་བྱིར་འབྱུལ་པ་མང་
དུ་འཕེལ་བར་སྒྲུབ་བས་དེའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་ན། བོད་སྤྱི་རབས་པ་དག་གི་རྟགས་
ཀྱི་དགག་བྱའི་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། བོད་སྤྱི་རབས་པ་དག་གི་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱའི་འདོད་པ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ལ། །སྤྱོགས་སྤྱི་འགོད་པ་དང་།
དེ་དག་དགག་པ། དགག་པར་རིགས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱོད་
དཔོན་ཆེན་པོ་གཙང་ནག་པ་ན་རེ། རྟག་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་འབྱུར་མེད་བསྐྱར་དུ་མི་རུང་བ་འབྲས་སུ་ར་ཡང་མི་
རུང་བས་གཤམ་བྱའི་གནས་ལུགས་རྟེན་འབྲེལ་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། སྤྱོན་
རྟེན་པ་སྤྲང་དུ་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་གསར་པ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པས་འབྲས་སུ་བདེ་
ལེགས་དང་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱབ་
བྱར་འབྱུར་དགོས་ལ། རྟག་པ་ཡིན་ན་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པས་བྱབ་བྱར་འབྱུར་
དགོས་པས་རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་ཕན་ཚུན་རྒྱུད་ནས་འགལ་བས་དེ་ལྟ་བུ་མི་སྤྱི་
པའི་བྱིར། མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ནི་དེ་ལས་བསྐྱོག་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དང་།
དེ་ཉིད་བདེན་དངོས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ངོ་བོར་ཡོད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཀྱང་ཐ་སྙད་
དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དགག་བྱ་ཡིན་

གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དག་ག་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། གཉིས་པ་ནི། བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་མ་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་གྱི་གསུང་གིས། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ།
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གང་ཟག་གི་བདག་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ལ། ཚཱ་གྱི་བདག་སྤང་པོ་ལྷ་ལ་
སོགས་པ་མི་རྟག་པ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་གྱི། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་
དག་ནི། རི་སྐད་དུ། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་
གཞན་ལས་སྦྱེ་བར་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེ་ཐ་སྟོད་དུ་འང་རིགས་མིན་
པས། །བྱོད་གྱི་སྦྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་རྟག་པའི་དངོས་པོ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པ་ལྟར་མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་མེད་པར་མཚུངས་པ་དང་།
དེ་དག་མ་དབྱེད་པའི་སྟོང་ལ་སྤྲོད་པ་ཅམ་དུ་ཡོད་པ་ལྟར་བརྟག་པའི་དངོས་པོའི་
རྣམ་པར་ཅམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ལེགས་པར་བཀག་པར་མཛད་དོ། །གསུམ་པ་
ནི། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ནི་ཆེས་དོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་མི་རྟག་
པ་སོགས་རྟགས་གྱི་དག་ག་བྱ་མིན་ན། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་སྒྲོས་པའི་
མཐའ་བཞེ་གོ་ལ་བའི་སྒྲོས་བྲལ་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་ཡོད་ནི་
བྱུང་པར་དུ་དག་ག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལ་གྱིས་པ་
དག་གིས་ཀྱང་ལྟ་ཞིང་མེད་པ་ལ་དངོས་པོར་འཛིན་པ་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར། སྒྲོབ་
དཔོན་གྱིས། དེ་ཞིག་ཉེས་ཀུན་འབྱུང་བའི་གནས། །མེད་ཉིད་རྣམ་པར་བསྒྲོག་
ཟེན་གྱི། །རིགས་པ་གང་གིས་ཡོད་མེད་ཀྱང་། །དག་ག་པར་འགྱུར་བ་ཉན་པར་

གྲིས། ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
གྲུབ་ན་སྟོང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་རྟག་མི་རྟག་ཐམས་ཅད་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱར་གྲུབ་སྟེ། ཏུ་བ་ལས། གང་ཅི་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི། ་ངོ་བོ་ཉིད་གྲིས་
སྟོང་རིག་བྱ། ཞེས་འབྱུང་བ་དང་། བྱད་པར་གཞན་དབང་དངོས་པོར་ཡོད་
པའི་མི་རྟག་པ་དགག་བྱ་མིན་པ་ནི་དངོས་པོའི་མཐར་ཁྱོག་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་
ལུགས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཡུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། གཞན་
ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པ་སྟེ། རྟགས་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། ་སྟོང་འདོགས་པ་
དང་སྐྱར་འདེབས་པའི། ་མཐར་ཁྱོགས་པ་ནི་ཡུང་བར་འགྱུར། ཞེས་འབྱུང་
བའི་བྱིར་དང་། ཐ་སྙད་དུ་འང་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོད་པ་དང་དེར་གྲུབ་པ་དགག་བྱ་
མིན་པའང་ཚུལ་འདིར་མི་བཞེད་དེ། བསྐྱོད་པ་ལས་ཀྱང་། ཀྱན་རྟོག་ཐམས་
ཅད་སྤངས་པའི་བྱིར། ་མགོན་པོ་བྱོད་གྲིས་སྟོང་ཉིད་བསྟན། ་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་
བཏགས་པ་སྟེ། ་དངོས་སུ་མགོན་པོ་བྱོད་མི་བཞེད། ་སྟོང་དང་མི་སྟོང་མི་
བཞེད་ལ། ་གཉིས་གར་བྱོད་དགེས་མ་ལགས་ཏེ། ་དེ་སྤྲད་ཚེད་པ་མ་མཆིས་
པ། ་བྱོད་ཀྱི་གསུང་ཆེན་སྟོད་པ་ལགས། ཞེས་འབྱུང་དོ། ་དེས་ན་ཀྱན་རྗོད་བྱ་
དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དགག་བྱ་མ་ཡིན་ན་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་ཀྱན་
རྗོད་བྱ་བརྟུན་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་བྱིར། ་འདོད་
ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏུ་བ་ལས། བཅོམ་ལུན་ལས་ཀྱི་ཆོས་གང་དག ་བསྐྱུ་བ་དེ་
ནི་བརྟུན་ཞེས་གསུངས། ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུ་བ་ན། ་དེས་ན་དེ་ཀྱན་

བརྟུན་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་མི་ཉག་པ་
སོགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་དེ། འཇུག་པ་ལས། རི་ལྷ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་
དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བདག་གིས་ཁས་མ་སྒྲུངས། ཞེས་
འབྱུང་ངོ་། ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་མི་ཉག་པའི་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱང་དེར་གྲུབ་པ་
མ་ཡི་ཉན་པར་དགག་བྱར་བྱེད་ན། ཚུད་བསྒྲོག་ལས། ཐ་སྙད་ཁས་ནི་མ་སྒྲུངས་
བར། ཁངས་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ། ཞེས་དང་། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ།
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་མ་ཆད་པར་བྱ་བའི་བྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་ནས་སྒྲེ་
བ་དང་བཏགས་པ་ཉིད་ནི་ཁས་སྒྲུངས་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་དང་། གཞན་གྱི་མེད་པ་
དང་མཚུངས་པར་ཚུད་པའི་ལན་དུ། དབུ་མ་པ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་
ཁས་སྒྲུངས་པའི་བྱིར་ལ། དེ་དག་གི་ཁས་མ་སྒྲུངས་པའི་བྱིར་མི་མཚུངས་པ་ཉིད་
དེ། ཞེས་འབྱུང་བས། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་དེ་ལྟ་ལ་ལུང་འདི་དག་གཞོད་བྱེད་དུ་
འཇུག་གམ་སྟམ་ན་མི་འཇུག་སྟེ། ལུང་ལྷ་མས་དགག་བྱ་དགོས་པ་སོགས་ཀྱང་
ཐ་སྙད་ཅུ་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་དང་བུལ་ན་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡང་བྱར་མེད་ལ།
དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པས་ཐ་སྙད་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་
པའི་བྱིར་ཞེས་བསྟན་ལ། ལུང་བྱི་མ་དག་གིས་ནི་དངོས་རྣམས་བརྟེན་ནས་སྒྲེ་བ་
དང་ཉགས་ཡོད་དུ་བཞག་པའང་འཛིག་རྟེན་པའི་སློ་ལྟན་སྒྲེས་ཀྱི་རྗེས་བརྗོད་
ཅུ་བྱས་ཀྱི་དེ་ལྟར་བྱས་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་མིང་ཉག་པ་སོགས་དངོས་ཚཱ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདྲུབ་པར་མི་འགྲུར་བའི་བྱིར། གཞན་དག་འབྲུལ་འཁོར་འབྲུལ་

ཆོས་སྣང་རུང་བར་བརྗོད་པས་འབྲུལ་ཆོས་དགག་བྱ་མིན་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་
དུའང་སྤྲས་པར་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ལུང་དེ་དག་གིས་ནི་གཞོད་པ་མིན་ཏེ། ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡང་ལོག་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་བཞག་འཛིག་
ཉེན་པའི་ཚུལ་དང་བསྐྱེད་ནས་བརྗོད་ཀྱང་དབུ་མའི་ཚུལ་ལ་དེ་ལ་དངོས་པོ་གྲུབ་
མ་གྲུབ་ཀྱི་ཡང་ལོག་གི་རྣམ་དབྱེ་མེད་དོ་ཞེས་བཞེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རི་རྒྱད་དུ།
འདི་ན་རི་ལྷར་སང་བཞིན་རི་སྤྱིད་དུ། །མ་སང་དེ་སྤྱིད་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད།
།སང་པར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་ཡོད་མིན་ལྟར། །གཏི་མུག་གཉིས་སང་ལས་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ། དབང་པོ་རབ་རིབ་བཅས་པའི་སྒོ་གང་གིས།རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྒྲ་
རྣམས་གང་མཐོང་བ། །དེ་སྒོ་མ་ལྟོས་གཉིས་ཆར་བདེན་པ་སྟེ། །དོན་གསལ་
མཐོང་ལ་གཉིས་ཀའང་རྒྱན་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་ལ། བྱད་པར་དབུ་མ་པས་
ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པར་ཁས་སྤང་བར་བྱ་བ་ནི་འཛིག་ཉེན་གཞན་གྲགས་སུ་བརྗོད་
པ་ལས་རང་ལུགས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རི་རྒྱད་དུ། འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་
ཡོད་དོ་ཞེས། །འཛིག་ཉེན་དོར་བྱས་བདག་ནི་སྤྲ་བར་བྱེད། ཅེས་དང་། །དེའི་
འགྲེལ་བར། ཡོད་པ་མིན་ཡང་འཛིག་ཉེན་ཁོ་ན་ལས་གྲགས་པར་གྱུར་པས་ཡོད་
དོ་ཞེས་འཛིག་ཉེན་གྱི་རོ་བོ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ནི་
དེ་བསྒྲོག་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྒོ་ནས་བདག་གི་ཀུན་རྫོབ་ཁས་སྤངས་ཀྱིས་རང་དབང་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།
ཁས་ཀྱང་འཛིག་ཉེན་ཁོ་ནས་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་ལ། དངོས་པོའི་

གདོན་གྱིས་ཟིན་པའི་བསྟོན་ཐབས་ཅན་དེ་དག་ཆེས་མ་འབྲུལ་ཞིག་ །དེས་ན་ཕྱི་
རོལ་པས་རྟག་པའི་དངོས་པོ་འདོད་པ་འདིར་དགག་བྱར་བྱེད་པ་ལྟར། རང་གི་
སྡེ་པ་དག་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་འདོད་པའང་འདིར་དགག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་གླི་ལས་ཀྱང་བཞེད་དེ། སྤང་བ་ལས། འདི་ལྟར་
དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན། རྣམ་པ་
གཉིས་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། ཐམས་ཅད་རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལས་རག་ལས་ཏེ། སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་པ་དང་རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་པ་
རྣམས་འདོད་པ་ཞིག་གསལ། རང་གཞན་གྱིས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྟན་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་
དག་ལ་སོགས་པར་ཀྱན་བཏགས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་གང་། རྟགས་དང་མི་རྟག་པ་
དག་ནི་པན་རྩལ་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤང་བོ་གསུམ་
པ་ནི་མེད་དོ། །ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་རུང་སྟེ། །དེ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གནོད་པ་བྱེད་པའང་སྲིད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་དོ། གཉིས་པ་ལས། ཅོང་ག་པ་ཆེན་པོ་དཔོན་སྟོབ་དག་ན་རེ།
གཞན་གྱི་འདོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མི་འཐད་པར་བསྟན། རང་ལྷགས་ཀྱི་
གྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལས། གཞན་ལྷགས་བཀག་པ་
མི་འཐད། རང་ལྷགས་བཞག་པ་མི་འགྲུབ་པའི་རྩལ་བརྗོད་པ་ལས། དང་པོ་ལ་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་རྒྱ་ཆེས་པ་མི་འཐད་པ་དང་རྒྱ་རྒྱུང་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེས་

དགག་པའི་དང་པོ་དགག་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ལྔ་བརྒྱད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་འོ།
དང་པོ་ནི། ཡོད་མེད་གྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་དགག་བྱར་བྱེད་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་ན་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པས་ཡོད་ཅམ་དགག་བྱ་མིན་པ་དང་། རང་
ཞན་གྱིས་མེད་ན་གཏན་མེད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པས་མེད་པ་ཅམ་ཡང་དགག་བྱ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡོད་མེད་དུ་ཁས་སྐྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡོད་མེད་
གྱི་མཐའ་ཁས་སྐྱེས་པར་ནི་འགྱུར་ཏེ། འགྱུར་ན་ཡོད་མེད་མ་ཡིན་པར་ཁས་
སྐྱེས་པས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། མེད་པའང་མ་ཡིན་པའི་མཐའ་དང་
བྲལ་བར་མི་འགྱུར་བའི་སྒྲིན་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བཞི་བརྒྱུ་པའི་འབྲེལ་པ་དང་
ཆོག་གསལ་དང་རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ཅུ་འབྲེལ་སོགས་གྱི་ལུང་འདྲེན་པར་བྱེད་
དོ། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སྤྱོད་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཚུལ་དག་འགོག་པ་ན་
ཡོད་མེད་གྱི་རང་བཞིན་བཀག་པས་ཡོད་མེད་གྱི་ཚུལ་ཅམ་གྱི་སྤྱོད་མཐའ་མ་
ལུས་པ་མི་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་མེད་ཁེགས་ཀྱང་ཡོད་མེད་
གྱི་ཚུལ་ཅམ་གྱི་སྤྱོད་མཐའ་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཡོད་མེད་གྱི་ཚུལ་ཅམ་གྱི་སྤྱོད་
མཐའ་སྤྱོད་པའི་མཐའ་མིན་པ་མ་གྱུ་བ་པོ་སྟུམ་ན་ཡོད་མེད་གྱི་སྤྱོད་མཐའ་ཉིད་
སྤྱོད་མཐའ་མ་ཡིན་ན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཡོད་མེད་ཤེས་བྱར་མི་སྤྱིད་པ་
ཞིག་སྤྱོད་མཐར་བྱས་ཏེ་བཀག་ཀྱང་ཐར་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་
གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་མཁོ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཡོད་མེད་གྱི་སྤྱོད་
མཐས་སྐྱེས་ལུང་སྟོ་ལོག་པར་བསྐྱད་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱུ་ལྷེ་དེ་འདྲའི་

སྒྲོས་མཐའ་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ཤེས་བྱ་ལྟས་བྱིན་ཀྱི་རྒྱུད་དང་མ་འགྲེལ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྟས་བྱིན་ལ་སྒྲིན་
པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན། ཅུ་བར་འདོད་ན། ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲོས་མཐའ་སེལ་བར་བྱེད་པ་
དེས་གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་ཀྱི་བར་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོས་
པ་མ་ལུས་པ་སེལ་མི་རུས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་ཀྱི་བར་ཀྱི་
ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་རང་སར་ཡོད་ཀྱི་ཚཱ་སུ་ཡོད་པ་མ་ཁེགས་པའི་
ཕྱིར། ཡང་ཤེས་བྱ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡོད་མེད་དུ་སྒྲུང་བའི་ཚཱ་འདི་ཉིད་ལ་དོན་
དམ་བདེན་པ་དབྱེད་བཟོད་པ་ཞིག་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་དབྱེད་མི་བཟོད་
གཉིས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ། ཡོད་མེད་ཙམ་ཀྱི་ཚཱ་དགག་བྱ་མིན་པ་དེ་རིགས་
པས་དགག་པར་མ་རུས་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་སོང་ཞིང་དབྱེད་
བཟོད་དུ་གྱུབ་ལ། རང་བཞིན་ཀྱི་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚཱ་དེ་དགག་བྱ་ཡིན་པས་རིགས་
པས་དགག་རུས་པས་རླུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པར་སོང་ཞིང་དབྱེད་མི་བཟོད་
དུ་འང་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོས་མཐའི་
རང་ཚུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་བཤད་དེ་དོན་ལ་མི་གནས་པར་ཐལ། དོན་དམ་
བདེན་པ་དེ་ཡོད་མེད་ཙམ་ཀྱི་སྒྲོས་མཐའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཡོད་
མེད་ཀྱི་སྒྲོས་ཚཱ་ཙམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཀྱང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་
པ་ནི་ཅི་ཏོ་ཞེན། འོ་ན་ཡོད་མེད་ཙམ་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཚཱ་ཅན། མ་
འབྲུལ་བ་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཚཱ་སུ་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་ཚཱ་དེ་

ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡོད་པ་ཡོད་པས་སྟོང་པ་དང་
 མེད་པ་མེད་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་གནས་ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་དེ་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཡང་། གཞུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་དུ་འགོ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
 ཆོས་ཤིག་དང་། །དེར་མི་འགོ་རྒྱུའི་ཆོས་གཉིས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
 བ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའོ་ཞེས་བྱེད་ཅག་ང་རྒྱལ་
 བྱེད་པ་དེ་ནི་གཞི་མེད་ཀྱི་ང་རྒྱལ་དུ་ཟད་དོ། ཡང་། ཡོད་མེད་མ་ཡིན་པར་ཁས་
 གྲུངས་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་མཐའ་ཁས་གྲུངས་
 བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲིན་བརྗོད་པ་སྐད་དུ་བྱེད་པ་དེའང་སྲུ་ཞིག་ལ་བྱེད་པར་ཟད་
 དོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་མེད་པ་མ་ཡིན་
 པའི་བྱོགས་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ལས་ཡོད་པའང་མ་ཡིན་མེད་པའང་མ་ཡིན་
 པར་ཁས་གྲུངས་པ་གཏན་མེད་ཀྱང་། གཏན་ཁས་མ་གྲུངས་སུ་ཟེན་ཀྱང་ཅོང་ག་
 པ་དཔོན་སྟོབ་དག་འཛིགས་བྲལ་ལྷ་བའི་ལུགས་འབྲུལ་མེད་དུ་འཆད་པ་འདི་ལ་
 ངན་སྤྱོད་སུ་བྱེད་པ་ན། ཡོད་མིན་མེད་མིན་དུ་ཉླ་བ་བོད་སྤྱོད་རབས་པ་ཞང་ཐང་
 སག་པའི་ལུགས་དང་རྒྱ་ནག་རྒྱ་གར་དང་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་ལྟ་
 བུའོ་ཞེས་སྐྱར་འདེབས་སུ་མེད་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་གཞི་མེད་ཀྱི་སྐྱར་འདེབས་ཡ་
 ཀུལ་ཆེ་ལ་རྩ་དང་མ་གྱི་རྒྱ་ནག་པོ་བྲང་ཏ་ཏུ་ཡན་ཆད་དུ་བྱལ་པའི་རྩུན་ཆེན་པོ་

འདི་ཙམ་གཏོང་བ་སྒྲིམ་སུ་དམ་པ་རང་གཞན་ལེགས་པར་འདོད་པ་དག་གི་
གཉེར་བྱ་ཡིན་ནམ་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པ་དག་དཔྱོད་ཅིག། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཡོད་མེད་རྒྱ་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་སྒྲིམ་སུ་
འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱི་དགག་བྱར་གསལ་བའི་ལུང་རྒྱས་པར་བྲངས་ཀྱང་ཁྱེད་ཅག་དེ་
ལ་ལོག་པར་འབྲེལ་བ་པར་སྒྲུབ་བས་རེ་ཤིག་ཡོད་མེད་རྒྱ་བལྟ་བ་དགག་བྱ་མིན་
པའི་ལུང་བཏང་སྒྲུམས་སུ་བྱས་ནས། ཁྱེད་ཅག་གི་ཡོད་མེད་ཙམ་མི་འགོག་པའི་
སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱ་བྲངས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པ་དང་ཚིགས་བ་སལ་དང་རིགས་པ་བྱག་ཅུ་
པའི་ལུང་བྲངས་སུ་བྲངས་པ་དེ་ལུང་དོན་མ་འབྲེལ་བར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ལུང་
དང་པོ་དེ་ཁྱེད་འདོད་པ་དེའི་དོན་རྒྱ་མི་སྒྲུབ་སྟེ། ལུང་དེ་ནི་ཡོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་
དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཚཱ་སོགས་ཚཱ་དེ་དེར་གཞི་བྱུང་ཏུ་ཡོད་པ་དགག་བྱ་མ་
ཡིན་ན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡང་ན་རྟག་ཏུ་དེར་ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་
པ་ཐམས་ཅད་རྟག་ཏུ་དེར་མེད་པ་ཉིད་རྒྱ་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་པའི་དངོས་པོ་རང་གི་
ངོ་བོ་མ་བཏང་བ་དེ་སྤིད་རྒྱ་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་ལས་གཞན་རྒྱ་མི་འགྱུར་བ་དང་།
མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་བཏང་བ་དེ་སྤིད་རྒྱ་ནི་མེད་པ་ཉིད་ལས་གཞན་རྒྱ་མི་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ཚཱ་ཐ་སྙད་འཛིག་རྟེན་
རྒྱ་འདྲེགས་པ་ཙམ་རྒྱ་འབྲུང་བར་མི་འགྱུར་ན་དེའང་མ་ཡིན་པས་འདོད་པ་དེ་
བདེན་པ་གཉིས་ཀར་འགྲིག་དཀའ་ཞེས། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དངོས་པོ་དངོས་
པོར་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟ་རྟོག་ནི་མི་སྤིད་རྒྱ་དངོས་པོ་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་

མིད་དུ་དེ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་ཡིན་པ་ཉིད་ལ། གང་གི་ཚེ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་
བུལ་བ་དེའི་ཚེ། དེ་ལ་དངོས་པོ་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་སྤྱིར་བོང་བུའི་
རྩ་དང་འབྲ་བས་གཉིས་སུ་སྦྲ་བ་ལས་མ་འདས་པའི་སྤྱིར། འདིའི་མངོན་པར་
འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིག་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་
དོན་གཉིས་པ་དེ་འང་ཁྱེད་འདོད་པའི་དོན་དེར་མི་སྒྲུང་སྟེ། ལུང་དེའི་དོན་ནི། ཁོ་
བོ་ཅག་དབུ་མ་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོས་ཚུལ་དེ་ཉིད་དེ་གྲུབ་
དུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་འགོག་པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པས་ཡོད་
མེད་ཀྱི་ཚུལ་དེའི་རང་བཞིན་ཡང་དག་པར་ཐ་སྙད་དུ་འང་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་འབྲུལ་ཚུལ་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་འབྱུང་བའང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་དང་
། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོས་ཚུལ་འགོག་པའི་བྱ་
བྱེད་འཐད་ཀྱི། རང་བཞིན་ཡོད་པའི་སྟོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཙམ་གྱི་སྒྲོས་ཚུལ་
འགོག་པའི་བྱ་བྱེད་མི་འཐད་དེ། ཡོད་མེད་ཙམ་གྱིས་ཚུལ་དེ་ཉིད་དེ་ཙམ་དུ་དེ་
ལྟར་ཚད་མས་གྲུབ་ན་འགོག་བྱེད་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པར་ཡང་མི་རུས་
པའི་སྤྱིར། ཚིག་གསལ་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་
བཞིན་མེད་པར་རྣམ་པར་བཞག་ན། འོ་ན་ནི་གང་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་རང་
གིས་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐྱོང་བར་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་འདིས་གསལ་བར་འགྱུར་ལ། ལས་
འབྲས་ལ་སྐྱུར་བ་བཏབ་པའི་སྤྱིར་ཁྱོད་མེད་པ་པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།

བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་མེད་པ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་ཡོད་པ་དང་
མེད་པ་གཉིས་སུ་སྒྲིབ་བ་བཀག་ནས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ལམ་མཁུ་ངན་ལས་འདས་
པའི་གོང་ཁྱེད་དུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་
འབྲས་སུ་ལ་སོགས་མེད་དེ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེན། འདི་དག་
རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ་ཞེས་རྒྱུ་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། ཇི་སྟེ་རང་བཞིན་མེད་
པ་རྒྱུ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་སོ་ན་འདུག་པ་ཉིད་དོ་
སྟུམ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱ་བ་མ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་རྒྱུ་ས་ཁོ་ན་ལ་བྱ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
ཞེས་འབྲུང་ངོ། །ལུང་དོན་གསུམ་པ་དེ་ནི་ཁྱོད་འདོད་པ་དེར་མི་སྒྲུང་སྟེ། ལུང་
དེའི་དོན་ནི་ཚོས་གང་དག་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་གཞོན་མ་ནས་སྐྱེ་
མེད་དུ་བཤད་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་པ་ལ། དེ་ནི་འགལ་བ་ལྟ་ཞོག །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་
བྱེད་དུ་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ལྟར་བཅོས་པའི་སྐྱེ་བ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་བ་ནི་བཟོད་མ་ནས་སྐྱེ་བ་སྟེ་ཡོད་པའི་ཚོས་ཙམ་དུ་
ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞོན་མ་ནས་སྐྱེ་ཙམ་དང་ཡོད་ཙམ་གྲུབ་ན་བརྟེན་
ནས་སྐྱེ་བ་ལྟར་བཅོས་པའི་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་ཚོས་འབྲུང་མི་རིགས་པ་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་
བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་བསྐྱུ་རྒྱུ་གྱི་ཡོད་ཙམ་དང་སྐྱེ་
ཙམ་འབྲུང་བ་ལ་དེ་ལྟའི་སྐྱེ་ཙམ་ཡོད་ཙམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་དག་པར་སྐྱེ་
བར་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་མ་སྐྱེས་

པར། །དེ་ཉིད་མཁའ་པའི་མཆོག་གི་གསུངས། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། བརྟེན་
 ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དུ་དམིགས་པར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། གང་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་
 གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་
 མ་ཡིན་ནམ། རི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར། ཅི་སྟེ་མ་
 སྐྱེས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་ན། །འོན་ཏེ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་
 པར་མི་བྱའོ། དེའི་ཕྱིར་ཡན་ཚུན་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན། གེ་
 མ་གེ་རུང་ན་བ་དང་སྟོང་མེད་པས་ཀྱང་བརྒྱལ་བར་གྱུར་པ་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་
 དཀའ་བ་ཞིག་བབ་པོ། གང་གི་ཆོ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་གང་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དེ་
 གཟུགས་བརྟན་བཞིན་གྱི་མ་སྐྱེས་སོ་ཞེས་སྐྱས་པ་དེའི་ཆོ་སྟོན་པའི་གོ་སྐབས་ག་
 ལ་ཡོད་ཞེས་འབྱུང་ངོ། །དེས་ན་བརྟེན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་
 པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཙམ་འགོག་པ་ཁོ་ནར་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་ནི་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་འགག་ཉིད་དུ་གསལ་ན་སྐྱེ་མའི་དངོས་པོའི་
 དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གང་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་བརྗོད་མི་རུས་
 པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་སྐྱང་བ་ལས། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདི་ཐམས་
 ཅད་ནི་སྐྱེ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་མ་བརྟགས་ན་དཀའ་བ་སྟེ། རླུང་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
 བོ། །མ་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་འབྱུང་དུ། །དེ་ཆོ་འབྲས་འབྱུང་ཅི་ཡང་མེད། །འོན་
 ཏེ་ཞིག་ལས་འབྲས་བྱུང་ན། དེ་ཆོ་འབྲས་བྱ་གང་ལས་འབྱུང་། །ས་བོན་འགག་

དང་མ་འགག་ལས། །འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་མི་སྲིད་དེ། །སྒྲིབ་སྒྲུབ་སྒྲིབ་བ་བཞིན།
།འདི་དག་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིས་བརྗོད། ཅེས་འབྲུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཞིག་པ་དངོས་
པོ་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་ན་དངོས་པོ་ཆད་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཞིག་པ་དངོས་
མེད་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་ན་དངོས་པོ་རྟག་པར་འབྱུང་བ་དང་། རྟག་པ་དང་ཆད་
པའི་དངོས་པོ་འབྲུལ་བ་རྒྱན་པའི་ངོར་ཡང་སྲིད་པ་མིན་པར་གསུངས་ལ།
དངོས་པོ་ཞིག་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པར་ཞར་བྱུང་དུ་འདིར་ཡང་བསྟན་ལ། དབུ་
མ་པ་དག་གིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་སྒྲུ་མའི་རྟ་སྒྲང་རྟ་སྒྲང་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་
སྒྲུ་མའི་དོན་རྟོགས་པར་འཛིག་པ་ལྟར་ཀུན་འབྲུང་གི་བདེན་པ་བདེན་པར་དེར་
མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་འགོག་བདེན་རྟོགས་པར་འཛིག་ལ། དེའང་འཛིག་
རྟོན་དུ་དངོས་པོ་མེད་པ་ཞེས་པའི་དངོས་མེད་ཅེས་པའི་ཚཱ་དེ་ནི་རྩ་ས་ཀྱི་ཚཱ་
སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་བྱུང་བའམ་ཡོད་པ་ཞིག་པ་ཙམ་ལ་དངོས་མེད་
ཅེས་འདོགས་པ་ཙམ་དུ་བྱ་བ་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས་དངོས་པོ་བྱུང་
བའི་ཞིག་པ་ལ། །རྩི་ལྟར་འགོག་པ་བརྟག་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་དམ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་།སྒྲུ་མ་བྱས་ལྟའི་འགོག་པ་བཞེད། ཅེས་འབྲུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཞིག་པ་
དངོས་པོར་འཛིན་པ་དག་ཀྱང་མི་བརྗོད་པས་དེའི་རྩེས་བརྗོད་དུ་གསུངས་ན།
དབུ་མ་པ་དག་ཞིག་པ་དངོས་མེད་དངོས་པོར་འཆད་པ་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །བྱིས་པ་
དག་མ་ཞིག་པས་ཡོད་པ་ཙམ་གྱི་འབྲུལ་ཚཱ་ལ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་འདི་ཙམ་
གྱིའང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཆེས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་སྒྲུབ་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ན་

སྤྲུལ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་བལྟས་ཏེ་དངོས་འཛིན་བསྐྱེད་ནས་ལས་ཉོན་བསགས་
ཞིང་འཁོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཆེས་སྤེལ་དགོས་པར་མི་སྣང་བས། དཔལ་མགོན་
སྤྲུ་སྐྱབ་ཡབ་སྤྲུལ་གྲགས་དོར་ཡང་ཞིག་པ་དངོས་པོའི་རྩ་ས་སུ་མི་བཞེད་བཞིན་
བཞེས་དོ་ཞེས་སྤྲུང་བ་འདེབས་པ་གང་གིས་སྤྲུའི་རྩེས་སུ་གཞོལ་བར་མི་རིགས་
སོ་ཞེས་པ་ནི་ཞར་བྱུང་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའང་དངོས་པོའི་ཞིག་པ་དངོས་
པོར་སྤྲུབ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལ་ལྟ་གཤམ་ཞིག་མདོ་སྤེལ་ཡང་མི་འདོད་
དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བུམ་པ་ཆག་པ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་
བཞིན་དུ་ཡུང་བོ་ཞིག་པ་ཡང་ཡུང་བོ་ཡིན་པར་མི་འོས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ཅོང་ག་པས་སྤྲུབ་འདི་དབུ་མའི་བྱུང་ཆོས་ཞིག་པ་དངོས་པོ་
བ་ཡང་གཤམ་འབྱུང་། ཡོད་མེད་ཙམ་རྟགས་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་ན་ལས་རྒྱ་
འབྲས་ཡོད་མེད་དུ་འཛིན་ཡང་ཐར་པ་ལ་སྤྱིབ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་དེར་འཛིན་སྤང་
བྱ་མ་ཡིན་དགོས་ན་དེར་ཡང་འཆད་མི་བྱས་ཏེ། རིན་ཆེན་འབྲེང་བར་འཛིན་ག་
རྟེན་ཡོད་པའང་མེད་པ་ཞེས། །འཛིན་པ་དེ་ནི་ཆོངས་པ་སྟེ། ཆོངས་པ་ཡོད་ན་
མི་གོལ་ལོ། མེད་པ་པ་ནི་རན་འགོར་འགོ། ཡོད་པ་པ་ནི་བདེ་འགོར་འགོ།
།གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཐར་པར་འབྱུང་། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་ཡོད་པ་
བཀག་ནས་མེད་པར་བལྟ་བ་དང་། མེད་པ་བཀག་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་།
རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་མེད་གཉིས་བཀག་ནས་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་སྤྱབ་པ་སོགས་
བྱི་ནང་གི་སྤྲུ་སྤྲེགས་བྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་ཡིན་ལ། བྱུང་བྱེད་ཡོད་མེད་ཙམ་དུ་ཡང་

མི་བརྗོད་ན་བྱུང་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་རང་གཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཡོད་མེད་གང་
དུ་འང་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཟབ་དོན་ཚཱ་གྱི་ཁུད་པར་རྟོགས་པ་ལས། ཡོད་
མེད་ཙམ་དགག་བྱ་མིན་པར་ཡེ་མ་གསུངས་ཏེ། དེར། ཡང་དག་ཇི་བཞིན་
ཡོངས་ཤེས་པས། ཡོད་དང་མེད་པར་མི་འདོད་པར། །དེ་སྦྱིར་མེད་པ་པར་
འགྱུར་ན། ཅི་སྦྱིར་ཡོད་པ་པར་མི་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཡོད་པ་སུན་སྦྱང་བས།
།དོན་གྱིས་དེ་ནི་མེད་པར་བརྟུན། །དེ་ནི་མེད་པ་སུན་སྦྱང་བས། ཡོད་པར་ཅི་
ཡི་སྦྱིར་མི་བསྟན། །ཡང་དག་དོན་གྱིས་མེད་ཉིད་དུ། །དམ་མི་འཆའ་ཞིང་མི་
དཔྱོད་ལ། །བྱང་ཚུབ་བརྟེན་སྦྱིར་སེམས་མེད་པ། །དེ་དག་ཇི་ལྟར་མེད་པར་
བཤད། །གང་ཟག་སྦྱང་བོར་སྒྲ་བ་ཡི། །འཇིག་རྟེན་གངས་ཙན་ལྷག་སྒྲུག་པ།
།གོས་མེད་བཙས་པ་གལ་ཏེ་ཞིག །ཡོད་མེད་འདས་པར་སྒྲ་བ་བྲིས། །དེ་སྦྱིར་
སངས་རྒྱས་རྣས་གྱིས་ནི། །བརྟན་པ་འཆི་མེད་ཡོད་མེད་ལས་འདས་པ་ཟབ་མོ་
ཞེས་བཤད་པ། །ཚཱ་གྱི་ཁུད་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། ཡོད་མེད་ཙམ་
དགག་བྱ་མ་ཡིན་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཚཱ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ངས་བཟུང་
མཛད་ནས། །ཡོད་དང་མེད་པའི་དོན་ལ་ཡང་ཞེས་དགག་པར་མི་རིགས་པ་
ལས་དེ་ལྟར་དགག་པར་མཛད་པས་ཡོད་མེད་ཙམ་གྱི་སྒྲིགས་དགག་བྱར་གྲུབ་
སྟེ། ཇི་སྒྲུང་དུ། ཡོད་དང་མེད་པའི་དོན་ལ་ཡང་རྒྱུན་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
།མེད་ན་གང་གི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར། ཡོད་ན་རྒྱུན་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་
སྦྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། སྒྲིགས་སྒྲ་འགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་བོ་ནི།

དོ་བོ་རྒྱལ་མ་བསྐྱེད། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར། རྣམ་འཛོག་གཞན་ལ་
མི་ལྟོས་པར་གསུམ་པོ་དེ་ཙམ་གྱིས་བརྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ལུས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་བཟུང་
བྱའི་ལུས་མིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྟེན་སྐྱེས་ཙམ་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་རང་
བཞིན་བྱང་པར་གསུམ་ལྷན་དེ་ཁེགས་པའི་བྱིར། རི་ལྟར་ཁེགས་ཞེན། དོ་བོ་
རྒྱུད་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཁེགས་ན་བསྐྱེད་པ་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་
བ་དེ་ཁེགས་ན་འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་འཛོག་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ་ཁེགས་ན་
ལྟོས་པར་གྱུ་བ་པོ། གྲེ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་བྱིན་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་པས་དབུ་མའི་
བཏྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པར་འགྱུར་བས་སེམས་ཙམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ རོར་གཟུགས་
སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱབ་མི་དགོས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། ཁེས་ཟེར་རོ།
ཁག་ཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། ཞར་བྱང་རང་རྒྱུད་པ་དག་དངོས་པོ་རང་
མཚན་དུ་གྱུ་བ་པར་བཞེད་པ་ལ་དགོས་པར་དཔྱོད་པའོ། དང་པོ་ནི། དབུ་མ་
རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་བྱང་པར་གསུམ་ལྷན་
ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་འཛོག་ལུགས་ཁྱེད་ཅག་གིས་མ་གོ་བར་དེ་དགག་པ་
ལྟར་བྱེད་པ་ནི་རང་གི་མཚང་བསྟན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་བཟུང་བྱའི་བདག་བདེན་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་བཏྟ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། དངོས་པོར་
བཏྟ་བ་འདི་ལ་བྱི་ནང་གི་སྤྲུལ་གསུང་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཏུ་བརྟགས་པའི་ལྟ་ཚུལ་

གཉིས་ལས། མྱི་རོལ་པ་གང་དག་རྟག་པའི་རྒྱ་འབྲས་དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ལ་རང་སྤེལ་དག་མི་རྟག་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་དངོས་
པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་། དངོས་པོ་ལ་རྟག་པ་
དང་མི་རྟག་པའི་སྤང་པོ་གསུམ་པ་མེད་ལ། རང་བཞིན་གཉིས་པོ་དེར་ལྟ་བུར་
ནི་དངོས་འཛིན་མཐའ་དག་འདུས་པས། དངོས་འཛིན་དེ་ཙམ་ཞིག་བསལ་བ་ན་
བདེན་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་བཟུང་བྱའི་དངོས་པོར་ལྟ་བུར་
ཀྱི་དགག་བྱ་མཐའ་དག་ཀྱང་ཞིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩྱལ་འདི་ལྟ་
བུ་བྱེད་ཀྱིས་ཁོང་དུ་མ་རྒྱལ་བཞིན་འཛིན་པ་མེད་པར་གཟེངས་སྟོན་དེ་སྒྲིབ་པར་
བྱེད་པ་སྒྱི་བརྟོལ་ཆེ་བ་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། རང་བཞིན་བྱེད་པར་གསུམ་ལྟན་དེ་
ལའང་རྟག་པའི་དངོས་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་བྱེད་པར་གསུམ་ལྟན་
དང་། མི་རྟག་པའི་དངོས་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རང་བཞིན་བྱེད་པར་གསུམ་
ལྟན་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་འབྱེད་ལ། དེ་ལྟའི་རང་བཞིན་ཅན་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་དེའང་
དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཅན་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཅན་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་
ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་དག་ནི་ཡང་དག་པར་བརྟུན་པའི་ཕྱིར་རྟགས་ཀྱི་དགག་པར་བྱ་
བ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དག་རྟུན་ཚཱ་འདི་ནི་
དངོས་ཚཱ་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོན་འབྲེལ་བཏགས་བཞག་ཙམ་ཀྱི་རྒྱ་
འབྲས་སུ་དབྱུ་མ་པ་དག་གིས་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་རང་བཞིན་ཅན་ཀྱི་དངོས་
པོ་བཞག་པའི་རྒྱ་འབྲས་དང་། རང་བཞིན་ཀྱིས་དབེན་པའི་བརྟེན་ནས་བཞག་

[illegible]

འབྲུང་བཏགས་བཞག་གི་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་དང་། རྟེན་འབྲུང་བཏགས་བཞག་གིས་
གཞན་འགྱུར་དང་། རྟེན་འབྲུང་བཏགས་བཞག་གི་རྣམས་འཛིག་གཞན་ལྟོས་
ཙམ་ལས་རྟེན་འབྲུང་གི་རྒྱས་མ་སྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
ཀྱི་བྱུང་བར་ཀྱི་ཚཱ་གསུམ་ལྟན་ཀྱི་དངོས་པོ་དག་འགོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལ།
དེ་ལྟར་འགོག་པ་དེས་ནི་དངོས་པོར་བལྟ་བའི་སྒྲོས་འཛིན་མཐའ་དག་ཞེགས་
བར་ཡང་འབྲུང་བས་སེམས་ཙམ་མན་ལ་གཟུགས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པར་
སྐྱབ་རྟེ་མེད་པ་རང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་ཀྱི་རྣམ་
བཞག་འདི་ལའང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡོད་པར་མི་སེམས་ཏེ། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་
པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་བལྟ་བ་འདི་དགག་བྱར་ཁོ་ནར་
གྲུབ་པའི་བྱིར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་གྱེ་ལས་སྤང་བ་ལས། འོན་ཀྱང་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་རིམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་
འགལ་བ་ཉིད་དོ། །དེ་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །དེ་ནི་མེད་པ་
ཉིད་མི་འགྱུར། །རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཙུག་ལག་གི་ཚིག་འདི་གཉིས་འདབ་པ་
ཡིན་ནམ་མ་གྱི་ལ་ནི་འདུག་གོ་དེ་བཞིན་དུ་གཙུག་ལག་གི་ཚིགས་སུ་བཅད་པར་
ཡང་། གང་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དངོས་པོ་མེད་དེ་ངི་ལྟར་གཞན་སྐྱེན་
འགྱུར། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་གྱིས་ཅི་བསྐྱེད་ཅེས། །གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་བདེ་
བར་གཤེགས་པས་བསྟན། །ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟག་མི་རྟག་གི་དངོས་པོའི་

རང་བཞིན་གང་གིས་ཀྱང་འགྱུར་བ་ཡོད་ན་དེ་ལྟའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་འགྱུར་བ་
མི་འགྱུར་བ་དང་། རྒྱུར་བ་ཅན་ལ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མི་འགྱུར་བས་འགྱུར་
བ་ཅན་གྱིས་ཆོས་མཐའ་དག་རྟེན་བྱུང་གི་བཏགས་བཞག་ཁོ་ན་ཟད་དོ་ཞེས་དང་།
རྩ་དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་བསྐྱོག་
སྟོགས་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཞིག་མཆིས་ན་དེ་ཉིད་
རྟག་མི་རྟག་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་ཉིད་གསུམ་ལྡན་གཅིག་ཏུ་དོན་གྱིས་བློ་བ་
ལས། དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཡེ་མ་མཆིས་སོ་ཞེས་པ་འདི་ནི་དབྱུ་མ་
རང་རྒྱུད་པ་དག་གི་བཞེད་པ་སྒྲ་ན་མེད་པར་ཡང་གྲུབ་སྟེ། སྒྲུང་བ་ལས། དེ་
ཉིད་གྱི་སྒྱིར་གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དབེན་ན་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཏན་
ཆོགས་མ་ངས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོག་ན་རི་སྐད་བཤད་པའི་གཞོད་པ་
ཅན་གྱིས་ཚད་མ་སྤྱིད་པའི་སྒྱིར་རོ། །རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་ལྟོས་ཏེ་སྟེ་བ་ཉིད་ཡིན་ན་
ནི་རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་འགྱུར་གྱི། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་བྱས་པར་ནི་
གཞན་ལ་ལྟོས་པར་མི་འཐད་པའི་སྒྱིར་། །བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་
གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བཅས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་ནི་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་གྱིས་
སུས་ཀྱང་གཞན་དུ་བྱ་བར་མི་རྣམས་པའི་སྒྱིར། དེའི་སྒྱིར་ཡང་དག་པ་ཉིད་ཡིན་ན་
མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། བྱུང་ནས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་མེད་པ་འགལ་བའི་སྒྱིར་
འབྲེལ་བ་མེད་དེ་ཞེས་སྒྲར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་མ་ངས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་

ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་རྒྱ་དང་རྒྱུན་དག་ལས། །འབྱུང་བར་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ནི། །རང་བཞིན་བྱས་པ་ཅན་དུ་
འབྱུང། །རང་བཞིན་དག་ནི་རི་ལྟ་བུར། །བྱས་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བར་འབྱུང།
།རང་བཞིན་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར། །ལ་རོལ་ལ་ཡང་ལྟོས་པ་མེད། །ཞེས་བཤད་
དོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་གང་རང་བཞིན་ ཡོད་པའི་ཚཱ་གིག་སྲིད་ན་ནི་རྟག་པ་མི་
རྟག་པའི་ཚཱ་གིས་བསྐྱེད་པ་དང་འབྱུང་བ་དང་གནས་པ་དང་འགགས་པར་བྱ་
བ་ཡང་མི་རིགས་ལ། །རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་རང་གཞན་ལས་
སྐྱེ་མི་སྐྱེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་ལྟོས་མི་ལྟོས་གང་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་
འབྱུལ་བ་སྟེ། །དགག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནར་གྲུབ་ལ། །དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱིས་
དབེན་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་དང་འབྱུང་བ་དང་ལྟོས་པ་ཙམ་ནི་རྒྱ་ཆོས་བསྐྱེ་
ངོ་ཙམ་དུ་ཐ་སྐྱད་བྱེད་པ་ནི་འཛིག་རྟེན་དུ་མ་གྲགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་
འདི་ནི་རང་རྒྱུད་དུ་སྐྱེ་བའི་སྟོབ་དཔོན་དག་ཡང་དག་པར་བཞེད་བཞིན་མི་
བཞེད་དོ་ཞེས་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱུར་འདེབས་ལས་ཅི་ཞིག་ཡོད། །རག་དོན་རྟག་པའི་རང་
བཞིན་དུ་ཡོད་ན་དེ་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གྲང་མི་རུང་
དགོས་ལ། །དེར་ཡང་འདོད་མི་རྣམས་པ་དང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ན་
རང་བཞིན་བཅོས་མིན་སོགས་དགོས་པས་མི་རྟག་པ་ལའང་རྒྱ་རྒྱུན་སོགས་གྱིས་
བཅོས་པས་དེ་ལའང་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འདོད་མི་རྣམས་པས་རྟག་མི་རྟག་གི་
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ངོ་བོ་ཉིད་འདིར་དགག་བྱར་གྲུབ་པོ། །དེས་ན་རང་སྟེ་

སེམས་ཙམ་པ་སོགས་གང་དངོས་པོ་དག་སྐྱེ་བ་ན་མི་རྟག་པའི་དངོས་ཚོས་ལས་
གཞན་ལས་མི་སྐྱེ། གང་དངོས་པོ་དག་གནས་པ་ན་མི་རྟག་པའི་དངོས་ཚོས་
ལས་གཞན་དུ་མི་རྟག་པའི་དངོས་ཚོས་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར། གང་དངོས་པོ་
དག་འབྱུངན་མི་རྟག་པའི་དངོས་ཚོས་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཞེས་དངོས་འཛིན་
གྱི་གདོན་ཆེན་པོས་བཏབ་པ་དེ་ཉིད་ཙྰང་ག་པ་ཆེན་པོ་དཔོན་སྟོབ་དག་ཀྱང་
ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱིས་རས་ལ་སྦྱུམ་བག་ཞེན་པ་ལྟར་གནས་པ་ཉིད་གྱི་དབང་གི་ཚུལ་
འདི་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མིན་ཅིང་ཡིན་ན་རྒྱ་རྒྱུང་བའི་སྟོན་གནས་སོ་ཞེས་བརྗོད་
བར་ཟད་པ་ལས་གཞན་དུ་རིགས་པར་སྦྱོར་བ་དག་ཚུལ་འདི་ལ་འབྲུལ་པའི་
གནས་མེད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། བོད་སྡེ་རབས་པའི་རང་རྒྱུད་པར་ཞལ་མཆེས་
པ་དག་གིས་དགག་སྦྱབ་ཅི་ལྟར་བྱས་པ་དང་། བོད་བྱི་རབས་པ་དག་གིས་རང་
རྒྱུད་པའི་ལུགས་སུ་སྦྱས་ཅི་ལྟར་བཏགས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་བརྟན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་བྱོགས་འཛིན་པའི་སྡེ་རབས་པ་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་
མཚན་ཉིད་ནི་རྟག་པས་དབེན་པ། བརྟེན་ནས་སྦྱིས་པ། དོན་བྱེད་པ། སྐྱེ་བོ་
ཀྱན་ལ་མཐུན་སྦྲང་དུ་བྱུབ་པ་ཞིགས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། བརྟགས་པའི་དོན་གྱིས་དབེན་གྱུར་པ།
།དངོས་ཙམ་རྟེན་ལས་གང་སྐྱེས་དེ། །དོན་བྱེད་ལུས་དང་ལྡན་པ་ནི། །ཡང་དག་
ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་འབྱུང་ལ། འདི་ཙམ་ཞིག་ནི་དོན་དམ་པར་མ་གྱུབ་
ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གྱུབ་མཁས་མ་སྦྱངས་ན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་སྦྱར་

པ་བཏབ་པའི་ཉེས་པས་རིག་གོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱ་
པས། ལུང་དེ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་བྱེད་མ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ།
དེས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ། ཅི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཙམ་མཇུག་
བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཙམ་མཇུག་། བརྟགས་པས་དབེན་པ་ཙམ་མཚན་ཉིད་ཡིད་
ནམ། དོན་བྱེད་པ་དང་གཏན་ནས་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཚོགས་པའམ། གཏན་ནས་
སྐྱེས་པ་དང་བརྟགས་པས་དབེན་པ་ཚོགས་པའམ། དོན་བྱེད་པ་དང་བརྟགས་
པས་དབེན་པ་ཚོགས་པའམ། གསུམ་ག་ཚོགས་པ་མཚན་ཉིད་དུ་བརྗོད། དང་
པོ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་ལ་དོན་བྱེད་པས་བྱབ་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་ན་བདེ་ལ་མ་
ཚོངས་པས་དངོས་པོ་ལའང་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བྱབ་པ་
མངོན་སུམ་དུ་ངེས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་སྤྱིད་པའི་མངོན་སུམ་ཀྱིས་
ཁེགས་པས་སྐྱོས་པ་གཅོད་པའི་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ། གཉིས་པ་
ལྟར་ན། བདེ་ལ་མ་ཚོངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པ་ན་
ཡང་དག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་དོན་
དམ་པའི་དངོས་པོར་སྐྱོ་མི་འདོགས་པར་འགྱུར་རོ། གསུམ་པ་ལྟར་ན་ལོག་པའི་
ཀྱན་རྫོབ་ལ་ཉ་ཅང་བྱབ་པའོ། བཞི་པ་ལྟར་ན་བདེ་ལ་མ་ཚོངས་པས་རྟེན་
འབྲེལ་ལ་དོན་བྱེད་པ་དང་། བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཚོགས་པས་བྱབ་པ་མངོན་དུ་
གྲུབ་པ་ན། དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱབ་པ་མངོན་
སུམ་ཀྱི་ངེས་པས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་སྐྱོ་འདོགས་མེད་པར་

འགྱུར་རོ། ལཱ་པ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བྱས་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནཱ་
 གངས་པར་འགྱུར་རོ། །བྱུག་པ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་ཡང་དག་པའི་
 ཀུན་རྫོབ་ནཱ་གངས་པར་འགྱུར་རོ། །བདུན་པ་ལྟར་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་དངོས་
 པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནཱ་གངས་པར་འགྱུར་བ་དང་།
 བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་བཅད་བྱ་དོན་བྱེད་པས་བཅད་པ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ལ་
 ནཱ་བཅད་མེད་པའམ། ཡང་ན་དོན་བྱེད་པའི་བཅད་བྱ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་
 བཅད་པས་དོན་བྱེད་པ་ལ་ནཱ་བཅད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་དག་ནི་
 མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་རྣམས་པ་དོན་དམ་པའི་བྱབ་བྱར་འདོད་པའི་
 ལོག་རྟོག་བསལ་པའི་ཕྱིར་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་
 ལ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོས་བྱབ་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་པའི་ཕྱིར་
 བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་ཅིང་། ཀུན་བཏགས་གྱིས་
 དབེན་པའི་སེམས་དོན་དམ་པར་རྟོགས་པའི་ལོག་རྟོག་བསལ་པའི་ཕྱིར་
 བཏགས་པས་དབེན་པ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་དེ། ཉེ་བར་མཚོན་
 བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྲུང་བ་ནི་ལེགས་པར་བཤད་སྒྲུང་བས་འདྲིར་བྲངས་
 པ་ཡིན་ལ། དོན་བྱེད་པ་དང་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་དང་བཏགས་པས་དབེན་པ་དང་
 མཐུན་སྒྲུང་ཏུ་གྲུབ་པ་དག་གིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་
 པར་ཡང་མི་འགྱུབ་སྟེ། དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་བདེན་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དེར་གྲུབ་ཏུ་
 རྒྱབ་ཀྱང་དོན་བྱེད་པའི་ཆ་དེ་ཀུན་ནས་སམ་ཡང་དག་པར་རྒྱུན་པའི་ཀུན་རྫོབ་

བདེན་པ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། རླུན་པའི་བདེན་པ་རླུན་པར་
བདེན་ཞེས་སྒྲོ་ལ་འཛོགས་ནས་དེ་སྐད་དུ་ཟེར་བ་རླུན་པ་རླུན་པའི་བདེན་པར་
སོང་བས་རླུན་པའི་བདེན་པ་ནི་བདེན་མེད་དུ་སོང་བས་རླུན་པའི་བདེན་པ་རླུན་
པར་བདེན་ཞེས་པས་རླུན་པར་བདེན་རྒྱ་དེའང་རླུན་པ་ཉིད་ལས་གང་བདེན་རྒྱ་
དེ་བདེན་པར་འགར་ཡང་མ་རྟེན་པའི་ཕྱིར། གུན་རྫོབ་བདེན་པ་གུན་རྫོབ་ཏུ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བདེན་པར་འདོད་པ་འདིའང་གསོག་གསོབ་
པོར་མ་གྱུར་ཏམ། བརྟེན་ནས་སྒྲེས་པས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་བདེན་པར་
ཡོད་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་འཇུག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་ལ།
བརྟགས་པས་བདེན་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་སྟེ། གུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཐམས་ཅད་
ཐོག་མེད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་རྣམས་སྒྲེས་ཀྱིས་བརྟགས་པས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་།
མཐུན་པར་སྤང་བས་ཀྱང་བདེན་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། །འབྲུལ་པོ་གང་ཟག་
ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་བ་མཐུན་པར་འཆར་སྲིད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟ་ཏུ་ར་ཟོས་པའི་
གང་ཟག་པལ་ཆེར་ལ་མཐུན་པར་ས་དོ་སོགས་གསེར་སུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ།
དེས་ན་གུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་སུ་ཞིག་གིས་བདེན་པར་སྒྲུབས་ཀྱང་སྒྲོས་པའི་
མཐའ་འཕེལ་བ་ལས་ཐར་པ་ལ་མཁོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། གཉིས་པ་ནི།
ཅོང་ག་པ་དཔོན་སྒྲོབ་དག་ན་རེ། རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་བརྒྱད་ལས། བདེན་
པར་གྲུབ་པ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་དང་བཞི་ནི། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་འདོད་ལ། རང་

གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ།
 རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་བཞི་ཚད་མས་གྲུབ་པས་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་རང་རྒྱུད་
 པ་བཞེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་ཕྱི་མ་བཞི་ཡང་རྟགས་གྱི་དགག་བྱར་བཞེད་
 པས་རང་རྒྱུད་པ་དག་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་
 དེ། ཤེས་རབ་སྒྲོམ་མ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་འདིར་གལ་ཏེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྗོད་པ་དང་ཆིག་རྩ་བརྗོད་པའི་ཀྱན་རྩ་བརྟགས་པའི་རོ་བོ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན་ནི་དངོས་པོ་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་ལ་
 བརྗོད་པ་དང་ཆིག་རྩ་བརྗོད་པ་ལ་སྐྱུར་བ་འདེབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཀྱན་
 བརྟགས་ལ་མཚན་ཉིད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཀྱན་བརྟགས་དེ་རོ་
 བོ་དང་བྱེད་པར་རྩ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་མིང་ལ་བྱེད་ན་དེ་གཉིས་སུང་པོ་
 ཡིན་པས་གཞན་དབང་ལ་མཚན་ཉིད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྐྱུར་འདེབས་སུ་
 བཞེད་པས་གཞན་དབང་ལ་མཚན་ཉིད་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་དངོས་པོ་
 རང་གི་མཚན་ཉིད་རྩ་གྲུབ་པ་རང་རྒྱུད་གར་བ་དག་ཀྱང་འདོད་དོ། ཞེས་ཟེར་རོ།
 འདོད་པ་དེ་དག་ནི་ཅིར་ཡང་རུང་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་དེ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་
 པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་གྱིས་གཞན་ལུགས་ཇི་ལྟར་འགོག་ཕྱོགས་ཅམ་ཡང་མ་
 ལོངས་པར་གྱ་ཆོམས་སུ་སྦྱས་པར་སྦྱང་བའི་ཕྱིར། ལུང་དེས་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་
 པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་གྱི་རང་ལུགས་སུ་ཀྱན་རྫོབ་བྱེད་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་
 གྲུབ་པར་བཞེད་པའི་ལུངས་སུ་ཕྱང་ཟད་ཀྱང་མི་འགོ་བའི་ཕྱིར། དེའི་ཚུལ་

བརྗོད་ན། ། ལུང་དེ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་དག་ཀྱན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་ལྟ་ནི་ཤེས་བྱ་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་གང་ཡིན་
ཞེས་དབུ་མ་པས་སེམས་ཙམ་པ་ལ་ཞེན་དོན་དྲིས་པ་ན། གཟུགས་སོགས་སྤྱི་
རོལ་ཀྱི་དོན་བཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཀྱན་རྟུ་བརྟགས་པའི་ཆ་དེའོ་ཞེས་པ་ལ།
དབུ་མ་པས་དེ་ལྟར་ན་བརྟགས་ཆ་དེ་ཡོད་པའམ་མེད་པ་གང་ཡིན་ཞེན་དོན་ལ་
བསྟན་པས་མེད་པར་འདོད་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་
བཤད་པ་དང་འགལ་ཀྱི་དོགས་ནས་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་ལས་འོས་མེད། འོ་ན་
ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེས་འདོགས་བྱེད་གཞན་དབང་གི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་
མིང་དང་རྣམ་རྟོག་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་པ་གང་དུ་ཡོད་གཞན་དུ་ཡོད་ན་
འདོགས་བྱེད་མིང་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའང་འདོགས་བྱེད་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་
པར་རང་གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟར་ཀྱན་བརྟགས་འདོགས་བྱེད་གཞན་
དབང་ལ་རག་མ་ལས་པར་གཞན་དུ་གྲུབ་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་ཅི་སྟེ་མི་འགྱུར། དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་ན་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་བྱེད་རང་སེམས་ཙམ་པ་འདོད་པ་མི་འགྱུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་
ཀྱན་བརྟགས་ལས་གཞན་པ་མིན་པས་ཀྱན་བརྟགས་བཞིན་རང་གི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་བྱེད་མི་འདོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་
པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ། འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོད་པ་
པ་དག་ཀྱན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་

བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་ངོ་བོ་ཉིད་དང་
བྱུང་བར་དུ་ཡིད་ལ་བརྟེན་པ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ཚིག་ཏུ་བརྟེན་པ་ཐ་སྟོན་
འདོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན་
ནི། གུན་རྫོབ་ཏུ་གཞན་གྱི་དབང་གི་དངོས་པོ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་པས་
མི་རུང་བར་སྟོན་ཏེ། ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པ་ལ་བྱེད་ཅག་མ་བསྟོན་ཅིག
ཡང་། བྱེད་ཅག་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་བྱེད་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱི་རྣམ་རང་
ལུགས་ལ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གོ་འབར་བར། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རྩལ་སྤྲ་རབ་
རིགས་མཐུན་པའི་བསགས་པ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དང་སྤྲ་རབ་ཀྱང་གུན་
རྣམ་སུ་འདོད་དེ། འདི་ལྟར་སྤྲ་རབ་ནི་རྣམ་བརྒྱད་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་
པས་རྣམ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདུས་པའི་བདག་
ཉིད་ཀྱང་རྣམ་ཉིད་ཏེ་ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་སྐྱམ་ན། དེ་སྐད་དུ་སྦྱ་བའང་བྱོད་
ཀྱིས་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་དང་དངོས་སྦྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་
དག་གིས་འབྱུང་བ་སོགས་འབྲུལ་ངོར་རྣམ་སུ་ཞེན་པ་ནི་སྤྲ་རགས་ཀྱི་དངོས་པོ་
མཐའ་དག་ལ་རྣམ་སུ་བརྟེན་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཤགས་པ་བརྟེན་པ་མིན་གྱི།
སྟོབ་དཔོན་རང་གི་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གུན་རྫོབ་པའི་རང་མཚན་པའི་རྣམ་སུ་མ་
བྱུབ་པར་གསུངས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རི་སྐད་དུ། ཁ་ཅིག་ནི་ས་ལ་
སོགས་པ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀྱང་ཡིན་ལ། རྣམ་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་
འདོད་དེ། འདི་ལྟར་གང་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཏུ་བཞིག་ཀྱང་དེའི་སྟོ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་

པས་དེའི་རྩལ་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་རིགས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ས་ལ་
སོགས་པ་རྩལ་སྤྱོད་མིན། ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་མིན་མེད་ཕྱིར། གང་དག་ཇི་
སྐད་བསྟན་པ་དེ། རྩལ་སྤྱོད་མ་མིན་ནགས་ཚལ་བཞིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
དང་། དེར་མ་ཟད་ཐར་པ་ལ་སོགས་པའི་མུང་འདས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཚོས་སོགས་
ཀྱང་རྩལ་སྤྱོད་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། རྟོག་གི་ལ་འབར་བར། གལ་ཏེ་འདི་
སྐད་ཅེས། ཁོ་ན་ཁྱོད་ལ་རྩལ་སྤྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐར་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རམ།
ཞེ་ན། རྟེན་གང་ཕྱིར་རྩལ་མེད་ཀྱང་། རྣམ་རྟོག་བྲལ་བས་ཐར་པར་འགྱུར།
རྩལ་སྤྱོད་ཉིད་ནའང་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར། འདི་ལས་གཞན་དུ་བརྟགས་མི་འདོད།
ཅིས་དང་། ཡང་དེར། སྐྱེ་མེད་རྩལ་སྤྱོད་མིན་ཕྱིར། ཞེས་པའི་འགྲེལ་བར།
ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱུ་དང་རྒྱུ་རིགས་མཐུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་རྩལ་
སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེར། དབུ་མ་གྲེས་པའི་ཚུལ་
གྲིས་རྩལ་སྤྱོད་འབྲང་བ་ལ་ནི། རྩལ་མེད་དམིགས་སྤྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར། རེད་ལ་ཇི་
སྐད་སྒྲིས་དེ་རིང་། ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩལ་སྤྱོད་པ་ཁོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་དམིགས་
སྤྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ནི་ཇི་སྐད་སྒྲིས་པའི་ཚོགས་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་
ལ་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པས་དེར་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་དང་། ཡང་དེར།
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྩལ་མིན་ཕྱིར། རེད་ལ་མངོན་སུམ་གཞོད་པ་མེད།
ཅིས་དང་། དངོས་པོ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་འགག་གི་རྩལ་མེད་པ་ནི། དེར།
གལ་ཏེ་བགག་པ་སྐྱེ་འགྱུར་ན། རེས་ན་ཇི་ལྟར་རྟག་མ་ཡིན། འགག་པ་སྐྱེ་བ་

མེད་གྱུར་ན། ཁི་ལྟར་ཆད་སྒྲི་ཉིད་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། དངོས་པོ་ལ་སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་སྒྲི་འགག་གི་རྣམས་མེད་པ་ནི་དེར། རྒྱན་ནི་རྣམས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱེད་ཆད་དེ་དག་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་སོགས་བསྟོན་དུ་མེད་པའི་གཞུང་བྱི་མ་མེད་
པ་འདི་ལྟ་བུ་ཡོད་བཞིན་དུ་དཔལ་ཙོང་ག་པ་ཆེན་པོས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་
དངོས་པོ་རང་མཚན་དང་རྣམས་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་དང་། ལུམ་པ་སོགས་རགས་
པ་ཡང་རྣམས་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྟེད་དུ་བྱེད་པ་དེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཅི་ཞིག་གིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཤེས་བྱ་ལ་
བེམ་ཤེས་གཉིས་ལས། བེམས་པོ་སྟེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡང་མ་བརྟགས་ཉམས་
དགར་ཀྱན་རྫོབ་སྣང་ཙམ་དུ་འཛོག་ཀྱང་དབྱེད་པ་ན་དེར་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་
ལ། གཟུང་འཛིན་གྱི་ནུམ་པའང་བརྟགས་ན་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ལ། བཟུང་
འཛིན་གཉིས་གྱིས་སྟོང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རང་མཚན་དང་རྣམས་གྲུབ་ལ་སོགས་པ་
འགོག་པ་འབའ་ཞིག་ལས་རང་རྒྱུད་སྒྲི་བའི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོར་བེམས་ཤེས་
གྱི་དངོས་ཚོས་དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་རྣམས་ཚོས་སུ་གྲུབ་པར་ཡེ་མི་
བཞུགས་པས། རང་རྒྱུད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། རྣམས་སུ་གྲུབ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཅིས་
ཀྱང་བཞེད་དོ་ཞེས་ བྱེད་སྒྲི་བ་ནི་ཤེས་བྱེད་དེར་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་འམ་
གང་ཟག་གི་བདག་གམ་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་གོར་མ་ཆག་པས་བྱེད་ཅག་
དང་རང་མཚན་དང་རྣམས་སུ་གྲུབ་པར་འདོད་བྱའི་དངོས་པོ་བྱེད་འཕགས་དེ་ནི་

མཚན་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ཅན་ཙུང་ག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱིས་སྟོན་པར་རིགས་སོ།
བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་རྩལ་སྲུག་པ་མི་ཁེགས་ན་ཙུང་
ག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་དེར་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
ལས་ལྷག་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྩལ་སྲུག་པ་དེ་འདི་ལྟར་རོ་ཞེས་འཛིག་
སྲུ་ཡང་རྟེན་པར་མ་གྱུར་ཞིང་། བདེན་མེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྒྱད་
ལ་སྒྱེས་པར་ཡང་འཛིག་པར་སྒྲུང་བས་དེའི་ཆོ་རྒྱལ་འབྱོར་བ་གང་ཞིག་རང་གི་
མཚན་ཉིད་དང་རྩལ་དེ་དེ་མ་གྲུབ་ཏུ་རྟོགས་ཀྱང་བདེན་མེད་ཡོད་པ་རྟོགས་པ་
ཡོད་པའམ། ཡང་ན་རང་མཚན་དང་རྩལ་གྲུབ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེན་
མེད་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན། བྱི་མ་ལྟར་ན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དེས་
རང་མཚན་སོགས་ཀྱང་དེར་མ་གྲུབ་པར་མི་རྟོག་པར་འགལ་ཞིང་། དང་པོ་ལྟར་
ན་དེས་རང་མཚན་སོགས་གྲུབ་པར་འཛིན་པས་ཚས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་
རྟོགས་པ་འགལ་བས་ལེགས་པར་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་། རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚས་དེ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་
རྩལ་སྲུ་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ་གྲུབ་ན་རང་གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་
གྲུབ་པར་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚས་དེ་བདེན་མེད་རྟོགས་ན་རང་མཚན་
སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་མཐར་སྒྲོ་འདོགས་སྲུ་ལྟ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། བདེན་མེད་དུ་མ་
གྲུབ་ན་བྱེད་ཅག་དགག་པ་གཉིས་རྒྱལ་མར་གོ་བ་འབའ་ཞིག་ལྟར་བྱེད་པ་དང་
ཡང་འགལ་ལོ། །ཡང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚས་དེ་བདེན་མེད་

དུ་རྟོགས་ཀྱང་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པས་ཅི་ལྟོ་སྣམ་ན། རང་མཚན་དེ་དེ་ཉིད་དུ་
བདེན་པར་གྲུབ་པའམ་མི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས་འདའ་བ་མེད་ལ།
དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་དེས་བདེན་མེད་མ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་
དེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་སོང་ངོ། དེས་ན་འདིར་མང་དུ་
བརྗོད་པ་དེ་དག་གི་རང་རྒྱུད་པ་དག་གི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགག་
བྱ་ལས་ལྟག་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དགག་
བྱའི་ཟབ་བྱུང་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་དག་ནི་རིགས་པས་དབྱུད་ན་འགར་ཡང་མི་
འགྱུབ་ཅིང་། རྒྱ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་རི་སྟེང་ཅིག་བྱོན་པ་དེ་
དག་གི་ལུང་ན་ གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་བྱིར། ཅོང་ག་པ་ཉིད་ལས་ཅོང་ག་པ་ཉིད་
རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ལྟག་པའི་ལྟ་དེ་མཚན་དཔེ་དང་སྒྲིམ་ཏེ་བྱོན་ཀྱང་སུ་ཞིག་
ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད། ཅོང་ག་པ་ཆེན་པོ་བྱིད་ཅག་བརྩོན་པ་ཆེས་ཆེ་བར་གྱུར་ཀྱང་
། དཔུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྟོང་
བར་བཞེད་པའི་ཚུལ་དང་དེ་ལས་བརྩམས་པའི་དགག་སྒྲུབ་རི་ལྟར་བྱེད་པའི་
ཚུལ་ལ་བྱིད་ཅག་གི་སྟོའི་འཇུག་པ་དེ་སྟོགས་སུ་མ་བྱིན་པར་སྒྲུང་བས། ཁོ་བོས་
པ་ཆབ་ལོ་ལྟ་བུ་སོགས་སྟོན་བྱུང་བའི་དཔུ་མ་པ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་
ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་པ་དག །བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རང་
དང་སྟེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་རང་ལུགས་ལ་འཛོག་པའི་གནས་
མེད་དེ། དེ་ལྟར་འཛོག་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་བར་

གསུངས་པ་དེ་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པར་བཞེད་དགོས་པ་ལ། རང་རྒྱུད་པས་དེར་
ཡང་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྟོག་ལྟ་ནའང་རང་རྒྱུད་སྒྲུ་བས་དངོས་སྒྲུ་བའི་དོར་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་སོགས་དགག་སྒྲུབ་གྱི་དག་
འགོད་པ་ན་ཀུན་རྫོང་པ་རྩ་ཡང་དོན་དམ་པར་རིགས་པས་དབྱུད་ན་རྒྱུན་པར་
མཚུངས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཤེས་པ་ལ་རིགས་པའི་ཤེས་པ་དང་ལོག་པའི་ཤེས་པ་
གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་བོ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོང་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་
ལ། ཅིག་ཤོས་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོང་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་འང་ཚད་མ་
མིན་པར་བཞེད་ལ། དེས་ན་མཐར་ཐུག་དབྱུད་པའི་རིགས་པས་དབྱུད་པའི་
རིགས་ཤེས་དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་བདེན་པས་སྟོང་བ་ལ་
སོགས་པའི་མཐའ་བཀག་ནས་དབུ་མ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། རྟོག་རྫོང་
རང་བཞིན་འཇལ་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་ན་བདག་དང་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་
ཡོད་མཐའ་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བས་ཡོད་པར་རྟོག་པ་བཀག་ནས་
དབུ་མར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་སྟོས་པ་
འགོག་བྱེད་གྱི་རིགས་པ་རྣམས་གྱི་ཕྱོགས་ཚོས་བྱབ་པ་ཐུན་མོང་དུ་ཚད་མས་
གྲུབ་པས་བསྒྲུབས་བྱུང་དངོས་པོ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ།
ཇི་སྐད་དུ། གཉིས་ཀ་ལ་གྲུབ་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའང་སུན་འབྲིན་པ་ཡིན་
གྱི། གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གྲུབ་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་སྒྲུབ་ཅི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་
། བདེན་གཉིས་ལས། ཚོལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཤེས་པ་ལ། ཇི་སྐད་དེ་ལ་བརྟེན་

ནས་ནི། །ཚོས་ཅན་ཚོས་ལ་སོགས་པར་རྟོག་ །དེ་ཚེ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བྱུང་།
 ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། གཞུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས། །ཚོས་
 ཅན་སྤངས་ནས་མཁས་པ་དང་། །འཁྱུང་མེད་བྱིས་པའི་བར་དག་ལ། །གྲགས་
 བར་གྱུར་པའི་དངོས་རྒྱལ་ལ། །རྒྱུབ་དང་རྒྱུབ་པའི་དངོས་པོ་འདི། །མ་ལུས་
 ཡང་དག་འཇུག་པར་འབྱུང་། །དེ་ལྟ་མིན་ན་གཞི་མ་གྲུབ། །ལ་སོགས་ལན་ནི་
 རི་རྒྱུད་གདབ། །བདག་ནི་སྤང་བའི་རང་ཅན་གྱི། །དངོས་པོ་དགག་པར་མི་བྱེད་
 དེ། །དེ་ལྟར་བས་ན་རྒྱུབ་པ་དང་། །བསྐྱབས་པར་བྱ་བ་འཁྲུགས་པ་མེད།
 །ཅིས་འབྱུང་ལ། །དོན་འདི་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་བོད་སྤྱི་རབས་པས་གཟུར་
 གནས་གྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ། །དམ་པའི་དོན་གྱི་ཚད་མ་ཡི། །མཐར་
 འཛིན་ཀུན་སེལ་ཐ །སྟོན་པའི། ། །ཚད་མས་སྒོ་འདོགས་སྒྱུར་བ་སྒྲོངས། །ཐུན་
 མོང་རིགས་སྒྲུ་རང་རྒྱུད་པ། །ཞེས་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་
 བཞིན་ཡོད་པ་འགོག་པ་དང་མེད་པར་རྒྱུབ་བྱེད་གྱི་རིགས་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་སྒྲུའོ།
 །ཐལ་འབྱུར་བས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡུལ་ལ་བདེན་རྒྱན་དང་སྒོ་ལ་འབྲུལ་བ་
 ཚད་མིན་དང་མ་འབྲུལ་བའི་ཚད་མའི་དབྱེ་བ་མེད་ལ། །ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 དེས་གྲུབ་པའི་རང་རྒྱུད་གྱི་རྟགས་དང་དམ་བཅའ་ཡང་མེད་གྱི་ལོག་པར་རྟོག་པ་
 ནི་པ་རོལ་པོ་གཞན་གྲགས་གྱི་ཚད་མར་བརྟེན་པའི་རིགས་པས་ལོག་རྟོག་གུང་
 འགོག་སྟེ། །དེ་ཡང་འགལ་བ་བརྟེན་པའི་ཐལ་འབྱུར་དང་། །གཞན་ལ་གྲགས་
 པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པ་བརྟེན་པའི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་གྱི་ཐུན་མོང་དུ་ཚད་

མས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་རོལ་གྱི་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་
ཕྱིར་ཁས་སྒྲུངས་ནང་འགལ་གྱི་རིགས་པ་སྒྲུབ་དང་། ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་
འགོག་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ལོག་པར་རྟོག་ནའ ར་ལོག་
རྟོག་དེ་ལ་གཞོད་པའི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མས་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་། དེས་ན་
རྟགས་ལས་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ཡང་ས་རོལ་པོ་ལ་གྲགས་པའི་ཚད་མ་ཙམ་ཡིན་ལ།
དེས་ན་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་རྟགས་རྣམས་ཀྱང་ས་རོལ་ལ་
གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ས་རོལ་གྱི་སྒྲོ་རོར་བསྐྱབ་བྱ་མི་བདེན་པར་ཐལ་བ་
འཕེན་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
དེས་པར་བསྐྱབ་པ་རྣམས་ཀྱང་ས་རོལ་གྱི་སྒྲོ་རོར་ཡིན་པས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་
རྗེས་དཔག་གི་རྟགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་དོན་འདི་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས། བོད་སྔ་
རབས་ཀྱི་གཞུང་གནས་ཀྱི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ། ཚེས་ཀུན་རྫུན་ཕྱིར་
ཚད་མ་མེད། །དེས་གྲུབ་རྗེས་དཔག་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱབ་དང་སུན་འབྱེན་ལ་
སོགས་པ། ས་རོལ་རོར་འདོད་ཐལ་བ་པ། ཞེས་ཐལ་བ་དག་གིས་ཚེས་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་འགོག་པ་དང་། དེས་དབེན་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་ཚུལ་ཡང་
དེ་ལྟར་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། འོ་ན་དེ་ལྟར་ཐལ་རང་གི་འདོད་པ་དེ་དག་བཤད་པ་
ལས་ཅིར་འགྱུར་སྟམ་ན། རང་རྒྱུད་པས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚེས་ཅན་སོ་སོ་བས་
བསྟུས་པའི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་
ཉིད་དམ་མདོར་ན་ཚེས་དེ་དེར་བདེན་པར་ཡང་དག་པའམ་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་

མེད་པར་འདོད་པ་དང་། དངོས་སྐྱ་བ་དང་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ན་ཆོས་ཅན་དང་
ཕྱོགས་ཆོས་སོགས་ཀྱི་དངོས་ཆོས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་
ལ། དེ་ལྟ་ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེན། བྱེད་ཅག་རང་རྒྱད་དུ་སྐྱ་བ་ཉིད་ལའང་ནང་
འགལ་བྱ་ན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་ཆོས་སྐྱ་སྒྲུབ་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་ཁས་ལེན་
དགོས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྒྲོབ་བ་གྲགས་པས་ལེགས་པར་ཐལ་
འགྱུར་གྱི་སྒྲོ་ནས་ལུགས་དེ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་བཀག་པར་མཛད་པ་ཡིན་
ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་མིག་སོགས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མི་སྟོང་བའི་སྤྱི་ཙམ་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་པར་སྐྱ་བ་འདི་ནི་རང་རྒྱད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་
ལེགས་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་སྟེ་དག་ནང་གི་སྐྱེ་
མཆེད་ནམས་རྒྱད་ཡོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པས་དེར་གྲུབ་པོ་
བྱས་པ་ལ་རང་རྒྱད་པས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
གསུངས་ན་ནི་འགལ་བ་དང་། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསུངས་ན་ནི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་
བས་མིག་སོགས་ལ་རྒྱ་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་གཞན་གྱིས་
ཏགས་དོ་རྒྱན་པར་ཡོད་པས་ཡོད་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་དོན་གྱིས་ཁས་
སྒྲུབ་པས་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རང་
རྒྱད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཉེ་བར་སྒྱུར་ན་རང་གི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་
ཀུལ་དེས་རང་གི་ཞེན་དོན་བཀག་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཆོགས་གསལ་ལས།

དེ་བཞིན་དུ་མིག་གི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་པ་ཉིད་དང་སྒྲིལ་པ་ཉིད་ལ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་སྒྲུངས་ལ། རོན་དམ་པར་ཡང་མ་ཡིན་པས་དཔེ་ལ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉེས་པ་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ནི་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲིལ་བརྗོད་པ་ལ་ཡང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་འདི་ལྟར་ཡིན་ཏེ། གང་བྱིར་ཇི་སྐད་བསྐད་པའི་རོན་འདི་ནི་རྟོག་གི་པ་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁས་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཇི་ལྟར་ཞེན། བར་གི་སྒྲིལ་མཆོད་ནམས་སྒྱུད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱལ་སོགས་པ་ནི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་བྱིར་། གང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ནི་ནི་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། ཞེས་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འདི་ལ། འདིར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཏན་ཚིག་ཀྱི་དོན་དུ་འདོད་པ་གང་ཡིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་སྐད་གསུངས་པའི་བྱིར་རམ་འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་གསུངས་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ན་ནི་རང་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་ནི་གང་ཆེ་ཆོས་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་ཡོད་མེད་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཆེ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་བསལ་བའི་བྱིར། ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་རྒྱ་ཞེས་བྱ། ཇི་ལྟ་ཡིན་ན་མི་རིགས་སོ། ཇི་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་འོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རག་གི་དོན་ཏོ། དེའི་བྱིར་དོན་དམ་པར་

སྐྱབ་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་
ཉིད་དང་འགལ་པའི་དོན་ཉིད་དོ། །ཞེས་འདིས་སྐྱོན་འདི་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་
ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདིས་རང་ཉིད་ཀྱང་ཚུལ་འདིས་གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་
སྐྱེས་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོའི་ཚེས་གཏན་ཚིགས་སུ་བཀོད་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཏན་ཚིགས་ལ་སོགས་རང་ལ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་འཇིག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དོན་དུ་དངོས་
པོ་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཚེས་ཅན་སོགས་ཁས་སྐྱེས་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ནི་
ཚེས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་སྐྱབ་དང་འགལ་
བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འགོག་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ཡིན་ན་
གང་གཏན་ཚིགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་རྗེས་སུ་
དཔག་པར་སྐྱབ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ལྷ་པོའི་ཞབས་ཀྱིས་ཇི་སྐད་དུ།
དབུ་མ་པ་མིན་ན་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཕྱོགས་གཞན་ཁས་སྐྱེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་ཀྱང་
དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་རང་གི་ངོ་བོས་སམ་རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁས་མ་
སྐྱེས་སོ་ཞེས་ཁས་སྐྱེས་ཏེ་གསུང་སུ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་སར་རྒྱུད་པ་ལ་སུན་
འབྱེན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་རག་དོན་བསྐྱེད་ཕྱོད་ཅག་རང་རྒྱུད་པ་
དབུ་མར་ཁས་ཆེ་བ་ཉིད་ཀྱི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚེས་
གང་དག་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་

ཐལ། བྱེད་ཅག་དངོས་སྒྲུབ་དང་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ན་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་རྟགས་
སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག །ཚད་མས་གྲུབ་ན་རྟགས་སོགས་
དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པམ། དེ་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་
དུ་གྲུབ་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་དེར་གྲུབ་ན་
རྟགས་སོགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་མི་
ཐེབས་ན་རྟགས་བྱབ་སོགས་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་ཁས་སྐྱངས་པས་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་སྟོགས་ལས་ཉམས་ཤིང་སྟོགས་བྱབ་སོགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ངོར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན་ཚཱ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་ཞུགས་པའི་དངོས་པོ་རང་
བདེན་པར་འགྱུར་ལ། དངོས་པོ་རང་བདེན་གྲུབ་པའི་ཚཱ་སྟོན་ན་ནི་འགྱུར་བ་
མེད་པའི་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡང་བྱུང་མེད་དོ་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་རྗེས་
འབྲང་དང་བཅས་པས་རང་རྒྱད་པའི་སྟོགས་ལ་འདི་ལྟའི་སྟོན་གནས་པར་
གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ན་རང་རྒྱད་ཀྱི་རྟགས་དོན་མེད་པ་དང་། རང་རྒྱད་ཀྱི་
རྟགས་ལ་ལུས་པ་མེད་པ་དང་། རང་རྒྱད་ཀྱི་རྟགས་མི་རིགས་པར་བརྟེན་པ་དང་
། མི་རིགས་པའི་ཚུལ་ལ་འང་ཚཱ་ཅན་མཐུན་སྒྲུབ་མེད་པ་དང་། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་
མ་གྲུབ་པས་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། དམ་བཅའ་མེད་པས་བྱེད་པ་མི་
འཐད་པ་དང་། བྱབ་པ་མི་འཐད་དེ། རྟགས་ཀྱི་རྩ་བ་འགྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་
ཤིང་། འགྲེལ་བ་ནི་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་ལ་རག་ཅིང་། དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་
དང་རྒྱ་འབྲས་རང་། རྒྱད་པ་ཐ་སྟོན་དུ་འང་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་

དགག་པར་མཛད་དེ། འོ་ན་རང་རྒྱུད་པའི་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་དངོས་པོ་
གང་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་
བཞེད་ན་རྫས་སུ་གྲུབ་པར་བཞེད་པར་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཏེ། རྟོག་གེ་ལ་འབར་བ་ལས།
ཀྟོ་གི་ཀ་ཚས་ཐམས་ཅད་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། ཚས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའོ། །དངོས་པོ་མེད་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་
པོ་ཉིད་ཀྱང་མེད་ན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟ་ག་ལ་ཡོད་དེ། དེའི་བྱིར་ཁས་སྤངས་པས་
གཞོད་པ་ཡང་མེད་དོ། མངོན་སུམ་གྱི་གཞོད་པ་ཡང་མེད་དེ། ཡུལ་རྣམས་ལོག་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོ་རྣམས་སྤྲོན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་པོ་རྣམས་སྤྲོན་
པ་ཡིན་པའི་བྱིར་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་བུམ་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཡང་རབ་རིབ་
ཅན་ལ་སྐྱེད་དང་སྤྱང་མ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་སྤྱང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བྲག་ཆ་ལ་སོགས་པ་
ལྟར་མངོན་སུམ་ཡང་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་པས་དེའི་བྱིར་གང་ལ་ཅི་ཞིག་
མངོན་དུ་གྱུར་ན་དེས་གཞོད་པར་འགྱུར་རོ། །གྲགས་པའི་གཞོད་པ་ཡང་མེད་དེ།
གང་གི་བྱིར་འཛིག་རྟོན་ནི་མི་ཤེས་པའི་ལིང་ཏོག་གིས་ལྷོངས་པ་ཡིན་པས། དོན་
དམ་པར་དབྱུད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ནི་ནོར་བུ་རིན་ཆེན་བཏགས་པ་དག་ལ་དམུས་
ལོང་མ་བརྟགས་པ་བཞིན་དུ་མི་རྟོག་པས་གྲགས་པའི་གཞོད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་
འབྱུང་རོ། །འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ཁྱེད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ལུང་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་མེད་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་མཚན་སོགས་མེད་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི།

དྲངས་པའི་ལུང་དེའི་མགོར། གང་གི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་
གཉིས་བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དྲུ་ཚས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་མཚན་
ཉིད་རྣམ་པ་བཞག་པ་ཡང་མཛད་ལ། དོན་དམ་པར་ནི་ངོ་བོ་མེད་པར་གསུངས་
ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། སློབ་དཔོན་འདིས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སློབ་དཔོན་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཁོ་བོས་མ་སྒྲིམ་སམ། དོན་དམ་
པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་ཏྲགས་ཀྱི་ཚཱ་སྩལ་གྲུབ་ན་འབྲུལ་ངོ་དང་
རྒྱ་ལོར་གྲུབ་པར་འབད་དེ་སྒྲུབ་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དེ། སློབ་དཔོན་ཉིད་
ཀྱིས་ཀྱང་འབྲུལ་རྒྱུན་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ནམ་གྲུབ་གོ་མཚོད་པས་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་
ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། གང་གི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ནི་མི་ཤེས་པའི་
ཡིང་ཏྲོག་གིས་ལྟོངས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ནི་ཞོར་
ལུ་རིན་ཆེན་བཏགས་པ་དག་ལ་དཔུས་ཡོང་མ་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་མི་ཏྲོགས་
པར་གྲགས་པས་གཞོད་པ་མེད་དོ། ཞེས་འབྱུང་བས་དེར་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲོམ་པ་ཅམ་
དུ་ཟད་པས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡང་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
ལེགས་ལྡན་བྱེད་ཀྱང་ས་སོགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མེད་ཀྱང་བརྒྱན་པའི་སློ་ངོ་
ན་ཡོད་པར་འབྲུལ་པ་ཉིད་དོན་ལ་མི་གནས་པས་དོན་ལ་ས་ལ་སོགས་ལ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ནར་གསུངས་ཏེ། དབུ་མ་སྒྲིང་པོ་ལས། །ས་ནི་སྤྲ་བའི་ངོ་
བོར་ཡིན།འབྱུང་བ་ཉིད་ཕྱིར་རྒྱུང་བཞིན་ནོ། །ས་ཡི་ལས་ནི་འཛིན་མ་ཡིན།
།བྱས་པ་ཉིད་ཕྱིར་རྒྱུ་བཞིན་ནོ། །མེད་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་ཉིད་དུ། །ས་ཡི་དངོས་

ཉིད་སྤྱོད་མ་ན། །རྣལ་འབྱོར་པ་དག་དེ་ལ་ནི། །འབྱུང་དུ་རང་འཛིག་པ་མི་རིགས་
སོ། །བསམ་གཏན་པ་ཡི་བསམ་གཏན་མཐུས། །ས་ནི་གཤེར་བ་ཉིད་མི་
རིགས་། །དོ་བོ་ཉིད་ལས་འགྱུར་མེད་ཕྱིར། །ཡང་ན་དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ་མིན། དེ་
བཞིན་རྒྱ་དང་མེ་རྒྱུད་དག་གཤེར་བ་ལ་སོགས་དངོས་ཉིད་མིན། །དེ་དག་ལས་
ཀྱང་སྤྱད་པ་དང་། །སྤྲིན་དང་གཡོ་བར་བྱེད་མི་རིགས། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ལ།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ས་སོགས་ལ་སྤྱོད་པའི་རང་མཚན་བདེན་པར་ཡོད་པས་བདེན་པར་
གྲུབ་ན། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་གནས་ལྟགས་
གཉིས་ཞུགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ལ་ནི་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་བདེན་
པར་གྲུབ་པ་དང་དོན་དམ་ལ་ནི་སྤྱོད་པ་སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
པ་གཉིས་སོ་སོར་རང་བཞིན་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་འདོད་མི་རྣམས་
པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟགས་འདི་ནི་ཆོས་མཚན་ཏུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་། བོད་
ཕྱི་མ་དག་གིས་རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བཞེད། ཅེས་པ་
དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་པའི་ཆོས་ཁས་ལེན་
ནོ་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱང་འགལ་བར་སྒྲིས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ལེགས་པར་བསམ་
དགོས་སོ། །རང་རྒྱུད་ཤར་བ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་རང་མཚན་གྱི་རྫོགས་སུ་གྲུབ་
པར་འདོད་དོ། །ཞེས་སྒྲུབ་དེ་ཡང་རྒྱུར་འདེབས་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་
མཚོ་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་
བརྟགས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀར་མ་

གྲུབ་ཀྱང་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་དུ་ནི་དོན་བྱེད་པ་དང་དངོས་ཚས་སོགས་
འཛིག་ཀྱང་དབྱུང་མི་བཟོད་པས་དེ་ལྟ་བུའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་མེད་བཞིན་
ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་ཉིད་ཀྱི་འབྲུལ་པས་ཚས་ཉམས་དགའ་ཞེས་དབུ་མ་རྒྱན་
ལས། དེ་སྤྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་ནི། ཀྱུན་རྫོག་ཁོ་ནའི་མཚན་ཉིད་འཛིན།
གལ་ཏེ་འདི་དག་དོན་འདོད་ན། །དེ་ལ་ཁོ་བོས་ཅི་ཞིག་བྱ། རི་སྐད་བཤད་པའི་
རིགས་པ་དག་གིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟག་མི་བཟོད་པའི་སྤྱིར། མ་
བརྟགས་ན་དགའ་བ་ཁོ་ནའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིན་ཏེ། སྦྱ་མའི་སྤྱང་པོ་ཆེ་
དང་རྟ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་ལྟར་གཞན་གྱིས་མ་
བཅོས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་འཛིན་པར་འདོད་ན་དེ་ལ་ཁོ་བོས་
དགག་རྒྱ་ཅི་ཡོད། དེ་དག་གི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་འདི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ར་
བྱས་གྱིས། འདི་ནི་སྤྱད་གཉིས་ཀྱང་ལྷགས་ཀྱི་མེད་པའི་འདོད་པ་འདི་དག་ལ་
བཞག་པ་མེད་དོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེར། ཅི་སྟེ་ཀྱུན་རྫོག་ཀྱི་ངོ་བོ་འདི་གལ་ཆེ་
སྟེ། ཅི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནམ། འདི་དངོས་པོ་མེད་ན་ནི་མཐོང་བ་དང་ཐོས་
པའི་དོན་བྱེད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་པར་བརྟན་པ།མ་བརྟགས་
གཅིག་སྤར་ཉམས་དགའ་ཞིང་། །སྦྱེ་དང་འཛིག་པའི་ཚས་ཅན་པ། །དོན་བྱེད་པ་
དང་རྣམ་རྟམས་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀྱུན་རྫོག་མ་ཡིན་ཏོགས། ཀྱུན་རྫོག་འདི་ནི་
སྤྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་གྱི། མཐོང་བ་དང་འདོད་པའི་དངོས་
པོ་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་བརྟགས་མི་བཟོད་པ་ཡང་དག་པའི་

ཀུན་རྫོབ་སྟེ། གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ལྟ་བུར་བྱས་པའི་
བད་དག་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་དོན་བྱེད་པ་དང་ཅིའི་
ཕྱིར་འགལ་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་རྒྱུར་བྱས་བརྟགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།
།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་དོན་རང་མཚན་གྱི་བྱེད་པར་སྒྲུང་
བས་དོན་བྱེད་པར་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནར་གསུངས་སོ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ས་ལ་སོགས་པ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་བདེན་པར་གྲགས་པའང་དེར་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་
པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྱི་ལས་སྒྲུང་བར། གང་གིས་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་
སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་ཆེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པའི་རོར་བདེན་པ་ཞེས་བྱའི། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་མཐུན་པར་མ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སྟོས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲ་ཙམ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་བདེན་པ་དང་
བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དག་པམ་ཚུན་འགལ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། ཀུན་རྫོབ་ནི་ལོག་
པའི་རྣམ་པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་པོ་ཞེས་སྒྲུང་བསྟན་ཟིན་ཏོ། ཞེས་འབྱུང་དོ། སློབ་དཔོན་
འདིས་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་གཞན་ཡང་དེར་
མཚན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་པོ་ཉིད་མེད་པར་
འདོད་དེ། དོན་དམ་པར་དེ་དག་གི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་རྣམ་པར་
བཞག་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་དོ། དེ་ལ་བྱེད་ཅག་དོན་དམ་པར་རང་

མཚན་མེད་པར་བཤད་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་མཚན་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་མི་
གཞོད་དོ་ཞེན། དོན་དམ་པར་ཞེས་པ་དེའང་ཀུན་རྫོབ་དེའི་དོན་རྣམ་པར་དབྱེད་
པ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་
པས་དོན་དམ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཚད་པར་མི་འགྱུར་བས་བྱེད་ཅག་གིས་དོན་དམ་
པར་མ་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཡང་ཆེས་དངོས་འཛིན་གྱི་གདོན་
ཆེན་བོས་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ནམ་དུ་ཡང་
དངོས་བོར་བལྟ་བ་ལས་སྟོང་བར་མི་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྒྲོབ་དཔོན་ཡི་
གེས་སྟོང་བོས་ཀྱང་། །ཀུན་རྫོབ་གྱི་རང་མཚན་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་སྒྲུབ་
ཅུམ་ལས་བཏགས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འང་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། བདེན་
གཉིས་ལས། དེའི་ཕྱིར་ན་འདིར། རི་ལྟར་སྒྲུབ་བཞིན་མིན་པར་གསུངས། རྣམ་
པར་དབྱོད་པར་བྱེད་ན་དོན། །གཞན་དུ་སོང་བས་གཞོད་པར་འགྱུར། ཞེས་
གསུངས་སོ། རྒྱན་དང་བདེན་གཉིས་གྱི་ལུང་གིས་སོ་སོའི་འདོད་པས་བཏགས་
པའི་ཆོས་ཅན་དང་ཕྱོགས་བྱུང་སོགས་གྲུབ་པར་མི་བཞག་ཀྱང་སྒྲུབ་ཅུམ་གྱི་ཆོས་
ཅན་དང་ཕྱོགས་བྱུང་ཅུམ་གྲུབ་པས་དེ་ཉིད་དགག་སྒྲུབ་གྱི་རྟེན་དུ་བཟུང་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དེའང་བཏགས་ན་སྟོང་བོ་མེད་དེ། འོ་ན་སྒྲུབ་པ་དེ་ཚད་མས་
ངས་པར་གྱུར་པ་ཞིག་གིས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་དམ། ཚད་མས་མ་ངས་ཀྱང་དེར་
དགག་སྒྲུབ་གྱི་རྟེན་དུ་བཟུང་། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་སོགས་དངོས་སྟོབས་ཚད་
གྲུབ་གྱི་དགག་སྒྲུབ་གྱི་རྟེན་བྱེད་པར་འདོད་པ་དང་འགལ། ལྷ་མ་ལྟར་ན།

དགག་སྐྱབ་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་སོགས་བདེན་པར་ངེས་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མས་བྱེད་དམ། ལྷང་བ་དེ་དགག་སྐྱབ་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་སོགས་བདེན་པར་མ་ངེས་པ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚུས་ཅན་སོགས་སྣང་ཅམ་ལས་ཡོད་མེད་བདེན་རྒྱུ་སོགས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་སྐྱབ་གྱི་རྟེན་དུ་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་སྒྲུས་པ་དང་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཚད་མ་མ་ཡིན་པས་དགག་སྐྱབ་གྱི་རྟེན་དུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མར་གྲུབ་པའི་དོན་ཅི་ཞིག་འགྲུབ། དེས་ན་རང་རྒྱུད་པ་དག་གྲུབ་དགག་སྐྱབ་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་རྗེས་གྲུབ་པ་རང་ལུགས་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་གྲུབ་གཞན་གྲགས་བཏགས་ཡོད་གྱི་ཚད་མའི་དགག་སྐྱབ་གྱི་སྒྲོ་ནས་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སུན་འབྱེན་པའི་རྣམ་བཞག་མ་ཤེས་པས། བྱིད་ཅག་གི་འགལ་སྔོང་དུ་སྒྲུས་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་འགལ་བ་ཡང་དག་པར་སྔོང་མི་རུས་སོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་གྱི་བཞག་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་བཞག་པ་མི་འགྲུབ། ཐལ་འགྲུར་བའི་ལུགས་བཞག་པ་མི་འགྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྒྲོགས་སྒྲ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དག་དགག་པའོ། དང་པོ་ནི་ཅོང་ག་པ་དཔོན་སྟོབ་དག་ན་མེ། སྟོ་ལ་སྣང་བའམ་སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱིས་སྟོད་ལུགས་སུ་ཡོད་པ་ནི་བདེན་པར་དང་། དོན་དམ་པར་དང་། ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་དང་། དེར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྦྱིས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པའང་། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལའང་དེ་

ལས་བསྒྲོག་པའི་རྣམ་པར་འབྲུལ་བའི་སྒྲོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ།
འདི་ལས་འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད། འགོ་བས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་ལས། དངོས་རྣམས་སྒྲེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །དམ་པའི་
དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྲུལ་བ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་
ཀུན་རྫོབ་འདོད། ཅེས་གསུངས་སོ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་
བ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་རྒྱན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ།
།དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་དབང་
གིས་བྱུང་ལ། དེས་ཀྱང་སྒོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་
བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་བསྟན་བ་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་དེ་དག་གི་
བསམ་པའི་དབང་གི་དངོས་པོ་རྒྱན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ།ཞེས་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་བསྒྲོག་སྒྲིགས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་
། སྒོ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་དོན་ལ་བྱངས་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས།
རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྐད་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་གེས་པ་གཞོད་མེད་ནི་
སྣང་ཡུལ་ལམ་ཞེན་ཡུལ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་འབྲུལ་བ་ཞིག་ལ་འདོད་
ལ། ཞེས་འབྱུང་བ་ཡང་སྒོ་གཞོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་པར་བཞག་མིན་
པ་ཞེས་བྱུང་བར་དུ་མ་ཞིག་སྒྱུར་བར་བྱེད་དོ། འདི་མི་འཐད་ལ། དབུ་མ་པ་
གཞིར་བྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྐད་དཔྱད་པའི་སྒོ་ངོར་ཡང་མི་འཐད། དོན་དམ་
སྒྲིས་བྲལ་དཔྱད་པའི་སྒོ་ངོར་ཡང་མི་འཐད་པའོ། དང་པོ་ལ། སྒོ་ལ་སྣང་བའམ་

སྒོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་དེན་པར་རྟོགས་པ་ལས་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་སྒྲིམ་པོ་ཐམས་
ཅད་ལ་སྒྲིམ་པ་ལས། སྒོ་ལ་སྒྲིམ་པའི་དབང་རམ་སྒོ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་ད་
ལུགས་སུ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་ལུགས་ནས་སེམས་ཅན་
གང་ལའོར་བ་ན་ལའོར་བར་འགྱུར་གྲིད་པ་དང་། གལ་ཏེ་ལའོར་ནའང་སྒོ་སྤྱོད་
གི་ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་མི་ལའོར་བར་བྱེད་འདོད་པའི་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཉིད་ལའོར་
བར་ལའོར་རིགས་པ་དང་། དཔུ་མ་སྤྱོད་པའི་ལུང་གི་སྒོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་སྒོ་སྤྱོད་དེ་
ཉིད་ལུང་ལ་ཞིང་རྒྱུན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་སྟོན་པ་ལས་དེ་ལས་
གཞན་པའི་ཆོས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་ལུང་དོན་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཀྲལ་བས་ནོངས་པ་དང་། རང་རྒྱུད་པས་ཀླན་རྫོབ་ཏུ་ཀླན་
རྫོབ་པའི་ལུང་ལ་ཆོས་མི་འགོག་པའི་རྣམ་གཞག་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གོ་
བར་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་དང་། སྒོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་བཞག་པའི་དོན་སྤྱོད་ཞེས་ཀྱི་ཡུལ་
གཉིས་ཀར་རང་མཚན་ལ་མ་ལུང་བ་ལ་བྱེད་ཅིས་པ་དེ་ལྟ་ན་དཔུ་མ་རང་རྒྱུད་
པས་སྤྱོད་ཞེས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ད་ ག་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཁས་མི་ལེན་
ན་དེ་ལ་མ་ལུང་བ་ཡང་མི་འགྲུབ་པར་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི ། ལའོར་བ་
ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གང་ཟག་ཆོས་ལ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་སྒོ་སྤྱོད་
བདག་བདེན་དུ་བཞག་ཅིང་། དེ་ལྟར་བཞག་པས་བདག་བདེན་དུ་བཟུང་བ་དང་
འཛིན་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་སྒོ་སྤྱོད་ལྟན་སྒྲིམ་སུ་བྱིས་པ་བདག་གི་རྒྱུད་ལ་

གོམས་པས་བདག་བདེན་དུ་སྒྲུང་བ་བལྟ་འབད་མེད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
སློ་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་ཀྱི་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་བཞག་པའི་འབྲུལ་སྒྲུང་ལྟན་
སྒྲིམ་སང་པ་ལ་གོགས་བྱེད་གཞན་མ་སྒྲིམ་གིང་དེ་ཉིད་སང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོགས་
ཀྱང་འབྲུལ་ངོར་ཚང་བའི་བྱིར། འཕགས་པ་ལྟས། །འགྲོ་བའི་ས་བོན་རྣམ་གཤམ་
ཏེ། །ཡུལ་རྣམས་དེ་ཡི་སྦྱོད་ཡུལ་ལོ། ཞེས་དང་། ཡང་བདེ་སྤྲུག་སྤྲུགས་དེ་དེ་
ལྟར་བདེན་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་
ཉིང་འབྲུལ་དུ་མ་བྱས་པའི་སློ་གཞོན་མེད་ཀྱི་ཕར་བཞག་ལས་ཡུལ་རང་ངོས་
ནས་ཚུར་བཞག་གི་བདེན་པར་བཞག་པ་དང་སྒྲུང་བ་མིན་པ་ནི། འཕགས་པ་སྤྲུ་
སྤྲུབ་ཀྱིས། གཞན་ཡང་མི་དགེ་སྤྲུག་བསྐྱུལ་དང་། །ཁ་དང་ན་དང་མི་རྟག་ཉིད།
།ལས་རྣམས་ཀྱི་ནི་རྣམ་སྒྲིབ་དང་། །བདེ་བ་དང་ནི་སྤྲུག་བསྐྱུལ་ཉིད། །ཡང་དག་
རི་མོ་མཁན་གྱིས་ནི། གིན་ཏུ་འཛིགས་བྱེད་གཤིན་རྗེའི་གཟུགས། །བྲིས་ཏེ་
རང་ལ་འཛིགས་པ་ལྟར། །འཁོར་བར་སྐྱོངས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། །རི་ལྟར་རང་
གི་འདམ་བྱས་ནས། །བྲིས་པ་དགའ་བ་འབྱེད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་གིན་ཏུ་
དགའ་བ་ཡི། རྣམ་རྟོགས་འདམ་དུ་སེམས་ཅན་བྱིང་། །མེད་ལ་ཡོད་པར་མཐོང་
བ་ཡིན། །སྤྲུག་བསྐྱུལ་ཚོར་བ་སྦྱང་བར་བྱེད། །ཉམ་ང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སློ་ཡིས།
།དགོས་པའི་དུག་གིས་གཞོན་པར་བྱེད། ཅེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཡང་། ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་བདེན་པ་ཡོད་པར་སྒྲུང་ཞེན་གྱིས་བབྱུང་བའི་རྟགས་དང་ལམ་གྱི་
དགག་བྱའི་ཚོས་འདི་དག་ལས་ཉོན་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱིས་བཞག་པ་ནི།

འཕགས་པ་གྲུས། ཀུན་རྫོབ་ཉོན་མོངས་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེད། ལས་ནི་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན། །སེམས་ནི་བག་ཆགས་དག་གིས་སེམས། །བག་ཆགས་བྲལ་
བ་བདེ་བ་སྟེ། །བདེ་བའི་སེམས་ནི་ཞི་བ་ཉིད། །སེམས་ཞི་བ་ནི་མོངས་མི་
འབྱུང། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
ནི་སྟོས་བཞག་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་དེ་ཀ་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ནི་རྩོམ་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤས་ཀྱང་བཞེད་དེ། དེས་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བལྟ་
བའི་སྒྲུ་ལས། བདག་དང་བདག་གི་རྟག་ཆད་དང་། །ཉོན་མོངས་ནམ་བུར་རྒྱ་
འབྲས་དང་། །གཟུང་དང་འཛིན་པར་གང་སྟོས་པ། འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
ལོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་འཛིག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་དེར་བདེན་འཛིན་
ལྷན་སྐྱེས་འབྱུང་བ་ཡང་འཕྲལ་གྱི་འབྲལ་རྒྱས་མ་བསྐྱེད་པའི་མ་རིག་པའི་སྟོ་
གཞོད་མེད་ཀྱིས་བཞག་སྣང་ཁོ་ནར་གྲུབ་སྟེ། ཕ་བ་ལས། །འབྱུང་བ་དག་ནི་
འཛིག་པ་དག །མཐོང་བ་སྣམ་དུ་བྱོད་སེམས་ན། །འབྱུང་བ་དང་ནི་འཛིག་པ་
དག །གཏི་མུག་གཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། །བྱད་
པར་རང་རྒྱད་པ་དག །བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྟོས་གང་ཟག་དང་ཆོས་
སོགས་བདེན་དངོས་སུ་བཞག་པས་དེར་སྣང་གི་ཀུན་རྫོབ་འབྱུང་ཞིང་དེ་ཉིད་
རིགས་པ་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་འབྲལ་པ་དང་སྐྱིབ་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཏེ། སྟོས་བཞག་གི་རྒྱན་ཆོས་སྐྱེ་འགག་རྒྱ་འབྲས་སོགས་བདེན་པར་
བཏགས་སྣང་གི་ཆོས་དེ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འགར་

ཡང་གཟིགས་པ་མེད་པས་རིགས་པ་དང་ལམ་གྱིས་ཡང་དག་པའི་སྤང་བའི་བྱ་
བ་ཡང་མཐར་ཕྱིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རི་སྒྲོང་དུ་བདེན་གཉིས་ལས། དེས་ན་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་དེས་ཀྱང་། །གཞན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲོང་ཅིག་གིས། རྒྱ་དང་
འབྲས་བུར་གསལ་བ་ནི། །ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མཁྱེན་མི་སྟོད། ཅེས་འབྲུང་བའི་
ཕྱིར་དང་། དེས་ན་རང་སྟོ་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟོས་
བཞག་དང་སྟོས་སྤང་ཉིད་ཀྱི་ཚཱ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་གཞི་དང་དེ་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་
པ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་སྟོས་བཞག་པ་མིན་པའི་གཞན་
རྒྱུད་ཀྱི་སྟོས་བཞག་གི་ཚཱ་བདེན་གྲུབ་པ་དང་། ཡང་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་
ཏགས་ཚཱ་བདེན་གྲུབ་པ་དང་། །སྲིད་ཀྱང་འདུས་མ་བྱས་པ་དང་། བཅས་པོ་
ལ་སོགས་པའི་ཚཱ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྤང་བར་བྱས་ནས་འཛིན་པ་ཞུགས་ནས་རབ་
ཏུ་འབྲུལ་བའི་འཁོར་བའི་ཚཱ་འདི་ནི་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་ནས་སྟོ་
ཉིད་འབྲུལ་ཏེ་སེམས་སེམས་བྱུང་འཁོར་བའི་ཚཱ་དེར་བདེན་སྤང་ཉིད་དུ་ཕར་
བཞག་པར་བྱས་པ་དེའི་བག་ཆགས་སད་དེ་སྟེ་བོ་དེ་ཉིད་འཁོར་བར་འཁོར་བར་
འབྱུར་བའི་ཕྱིར། བདེན་གཉིས་ལས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཁམས་གསུམ་
པ། །སྟོ་བཏགས་རྣམ་པ་ཅན་རྟོག་ཡིན། ཞེས་འབྲུང་ལ། ཡང་འཛིན་རྟོག་ཀྱན་
རྩོད་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་ཉོན་འཁོར་བའི་ཚཱ་འདི་དག་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་
སྟོ་ཡང་དག་མིན་རྟོག་སྟོ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་
ཀས་བཞག་ཅིང་དེར་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སྤང་དེའང་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་སྟོ་འམ་

སེམས་ཁོ་ནས་བཞག་པ་ལས་གཞན་གྱིས་དེར་བཞག་པ་འམ་སྒྲིང་བ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་གྲུས་དྲུག་གི་འཛིན་ཏེན་ལྷན་པར་རྟོགས་ལས་བྱུང་།
ཁྱེད་ཀྱི་སེམས་ལས་བྱུང་བྱུར་ཅིང་། ཞེས་དང་། སེམས་མེད་ཆོས་ལྷན་པར་
དག་མེད། ཅིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྒྲོ་འམ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་དེར་
བདེན་དང་བདེན་པ་མེད་པར་བཏགས་བཞག་གི་ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བའི་རྒྱ་ལས་བཞག་པ་དེ་དང་མཐུན་པར་འབྲས་བུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་དང་
བདེན་པ་མེད་པར་ལྟ་བུའི་ལྟ་བུ་སྒྲིས་ཀྱི་སྒྲོ་དེར་སྒྲིང་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་
འབྱུང་སྟེ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནུབ་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལྷན་
པར་བྱུང་བའི་སྒྲོས་བཞག་པའི་རྒྱ་ལས་སྒྲིང་བའི་འབྲས་བུ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
མདོ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་སེམས་ཙམ་སྟེ།
དེ་སེམས་ཀྱི་མདོན་པར་འདུ་བྱས་པ་དང་སེམས་ཀྱིས་བྲིས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་
ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་དང་བླ་བ་པོ་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་།
དེས་ན་འགྲོ་བ་འདི་དག་རང་སྒྲོ་ལ་སྒྲིང་བའི་ཆོས་ལ་དེ་དེར་དངོས་བདེན་དུ་
གྲུབ་པ་པར་བཏགས་པའི་བག་ཆགས་བཞག་པའི་འབྲེལ་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་དུས་
ཕྱིས་བདེན་པ་དེར་སྒྲིང་དང་དེར་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་ལྟ་བུ་སྒྲིས་སྒྲེབ་པ་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་གསུངས་རབ་ཀྱི་སྒྲིང་པོར་གནས་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་རང་སྒྲོ་སྒྲིང་
བའམ་དེས་བཞག་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཡུལ་རང་ངོས་ཀྱི་སྒྲོ་དུ་ལྷགས་ཀྱི་བདེན་
པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ལ་དངོས་བདེན་དུ་པར་བཞག་པས་མ་ཡིན་པར་དེ་ཉིད་ཚུར་

སྒྲུང་གི་འབྲེལ་བ་སྐོར་བསྐྱེད་དེ་དེར་སྒྲུང་དང་དེར་འཛིན་གྱི་སྒོ་ལྟན་སྒྲིམ་སྒྲིམ་
པའི་དབང་གིས་ལས་ཉོན་བསགས་ནས་སྒྲིམ་བྱ་དག་འཁོར་བར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་བོ་སྒྲུལ་ན་གྲུབ་སྟེ། རང་སྒོས་བཞག་པའམ་སྒྲུང་བ་མ་
ཡིན་པའི་ཚཱ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྒྲོད་ལུགས་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཚཱ་དེ་གེས་བྱ་
ལ་ཡོད་པའམ་མེད་པ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་། སྒོས་བཞག་པའམ་སྒོས་སྒྲུང་བའི་ཆ་
དེ་མ་ཡིན་པར་བདེན་ཚད་དང་ཉམས་ཀྱི་དགག་བྱར་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་སྒོས་
བཞག་སྒྲུང་ཙམ་དུ་ཡོད་པའི་ཚཱ་མིན་ན་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་སྒྲིམ་
སྒྲོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྩ་གེས་བྱར་མེད་ཀྱང་སྒོས་ཡོད་པར་ཤར་
བཞག་ཙམ་ལས་དེར་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་དངོས་བདེན་དུ་འཛིན་པ་སྒྲིམ་པའི་སྒོ་འཇུག་
སྒྲོད་པ་ལས་ཁྱེད་ལྟར་ན་ཉམས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་ནི་སྒོས་བཞག་སྒྲུང་གི་ཚཱ་ཙམ་
དུ་འང་མ་གྲུབ་པར་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་ཟག་དང་ཚཱ་གྱི་
གཞི་ལ་སྒྲིམ་བོ་གང་དག་དེ་དེར་དངོས་བདག་ཏུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་འདི་ནི་
བདེན་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་སྒྲུབ་པ་ལ། དེ་ལས་གཞན་སྒོའི་བཞག་སྒྲུང་མ་འབྲེལ་
ཞིང་གེས་བྱ་ཙམ་དུ་འང་མི་རུང་བའི་བདེན་གྲུབ་ལ་དམིགས་པའི་བདེན་འཛིན་
ལྟན་སྒྲིམ་མི་སྒྲིམ་པ་འདི་ནི་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་པར་རང་ལྟོང་མངོན་སྲུལ་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བདེན་འཛིན་འདིའི་དབང་གིས་ལས་བསགས་ནས་སྒྲིམ་བོ་
གང་དག་འཁོར་བར་འབྱམས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒོས་
བཞག་སྒྲུང་མིན་པའི་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ཀྱི་སྒོས་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་

དམིགས་པའི་དེར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན་པ་དང་། དེའི་
དབང་གིས་ལས་བསགས་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་འབྲུལ་ངོར་སྤིང་ན།
ཆོས་དང་གང་ཟག་དེ་དེར་བདེན་པར་སྒྲོས་བཞག་ཅིང་སྤྲང་ལ་དེ་ལྟར་བཞག་
པའི་བཞག་སྤང་རང་རང་སྒྲོའི་རྒྱད་དང་འབྲེལ་བའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་
བྱེད་པའི་བདེན་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་འཁོར་བར་འཁོར་བར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲོས་བཞག་སྤང་མིན་པའི་ཡུལ་རང་ངོས་སྔོན་ལུགས་ཀྱིས་
བདེན་པར་བྱུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་རང་སྒྲོའི་རྒྱད་དང་འབྲེལ་བ་མིན་
པ་དེ་འབྲེལ་ལ་བདེན་པར་བཟུང་ནས་ལས་བསགས་པའི་གང་ཟག་དེ་ཉིད་
འཁོར་བར་འཁོར་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། ཡུལ་རང་གི་སྔོན་ལུགས་ཀྱི་བདེན་
པར་བྱུབ་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རང་སྒྲོའི་རྒྱད་དང་མ་འབྲེལ་བར་མ་བྱུབ་བོ་
སྟུམ་ན། དེ་བྱུབ་པར་ཐལ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྔོན་
ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་བྱུབ་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ནི་སྒྲོས་བཞག་སྤང་གི་ཡོད་པ་
མིན་ཅིང་དེ་ཡོད་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དགོས་པར་ཁྱེད་ཀྱིས་བཤད་ཅིང་དོན་
དམ་པའི་ཡོད་པ་ནི་གཞི་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་བོ་སྟུམ་ན། ཁྱབ་པར་ཐལ།
རང་སྒྲོ་དང་འབྲེལ་ན་རང་སྒྲོས་བཞག་པ་དང་། རང་སྒྲོ་ལ་སྤྲང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འབྲེལ་དགོས་པ་ལས་མ་འབྲེལ་བ་དང་གཞི་བྱུབ་དགོས་པས་
ལས་གཞི་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་བོ་གང་དག་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ན་
ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་རང་སྒྲོ་དང་འབྲེལ་བ་པོའི་

གང་ཟག་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་ཞིང་། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པ་རང་སློང་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་
འབད་པ་དང་བཅས་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་
ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་སྒྲུབ་མི་སྲིད་པའི་གང་ཟག་གཉིས་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་བར་
མ་གྱུར་ཏམ། གསུམ་པ་ནི། དབུ་མ་སྒྲུང་བའི་ལུང་དོན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་
བསྟན། ཡིན་ན་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གྲི་ལ་ཉིད་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་པར་བསྟན་
པའོ། དང་བོ་ནི། ལུང་འདི་ཚས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་མེད་པ་ལ། རོ་
བོ་ཉིད་རང་བདེན་པ་ཡོད་པར་འབྲུལ་པའི་སློང་དེ་ནི་སློང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟར་མེད་བཞིན་ཡོད་པར་སློང་འདོགས་བྱིར། རོ་བོ་ཉིད་རང་བདེན་པར་ཡོད་
པ་དེ་རྒྱན་ཐོ་ཞེས་བསྟན་པ་ནི་དངོས་པོ་ནས་ཅེས་བྱ་བའི་བར་རོ། །སློང་བཏོགས་
དེ་ནི་འབྲུལ་དུ་འབྱུག་པ་ནི་འདི་འམ་ནས་བྱིར་གྱི་བར་རོ། །དེའི་དོན་ནི་ལུང་དང་
སྒྱུར་བ་ནི་དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ངོ་བོ་སླུ་འགག་སོགས་ཡོད་པར་བདེན་
པ་དེ་ནི་རྒྱན་ཙམ་གྱི་ངོར་བདེན་པ་ཡོད་ཀྱི། ཡང་དག་པར་རམ་དེ་མ་པའི་དོན་དུ་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སླུ་འགག་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་པར་མེད་ལ། དེ་ལྟར་
མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་སྐད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཕྲུལ་གྱི་སློང་གཞོད་མེད་ལ་སྒྲུང་
བའི་དབང་གིས་ཐར་བཞག་འདི་ལ་འཛིག་རྟེན་ན། དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་
རྫོབ་འདོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་དེ་སྐད་ནས་གསུངས་པའི་བར་རོ། །འབྲུལ་སློང་དེའི་དབང་
གིས་བྱུང་བའི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཚས་བདེན་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བའི་

རླུང་ཚོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཁོ་ན་ཏེ་ཡང་དག་པར་རིགས་པའི་དགག་
བྱའོ་ཞེས། དེ་ལས་ནས། ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ། འོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་
ཡོད་པར་སྒྲུང་བའི་དངོས་ཚོས་དེ་ཐོག་མེད་གྱི་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་གྱི་སེམས་
ཅན་ཏེ་སློག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པའི་དངོས་པོས་དབེན་པའི་བརླུན་པ་
སྟེ་འབྲུལ་པར་མ་རྟོགས་པས་ཡང་དག་པའི་བདེན་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་ཅིང་དེར་
མཐོང་ལ། འབྲུལ་པ་རྒྱད་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་དངོས་པོ་བདེན་པར་བཟུང་ཡང་དོན་
ཏུ་དངོས་པོ་རླུང་པའི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་དབྱེད་ན་བདེན་པར་མེད་ལ། སྒྲུང་
ཚོད་འབྲུལ་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲུང་བ་ནི་རིགས་པ་དང་ལམ་གྱི་
དགག་བྱའོ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡང་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ། དེ་ནས་བྲངས་མ་
ཐག་པའི་ལུང་དེས་ནི་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་འམ་དངོས་པོ་འམ་བདེན་གྲུབ་གྱི་
སྒྲུང་ཞེན་དོན་ལ་མི་གནས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་འདི་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
ཅས་བྱ་ལ། དེ་ནི་རིགས་པ་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བདེན་པའི་
སྒྲུང་ཞེན་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་རླུང་པར་ཡོད་པ་ལས་བདེན་པར་མེད་ཅིང་། རླུང་
པར་ཡོད་པ་འདི་ནི་སྟོ་འབྲུལ་པས་སྟོ་བཏགས་པ་ཉིད་དབྱེད་ན་རླུང་པ་ཉིད་
དུ་འང་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་པར་དེ་ལྟའི་ཚོས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་པོར་བལྟ་བའི་
མཚན་མ་རིགས་པས་བསྐྱོག་ལུས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དགོངས་སོ། གཉིས་པ་ནི། སྟོ་
གཞོད་མེད་ལ་སྒྲུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དོན་བྱེད་པ་བདེན་པ་ཅན་གྱི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་
བརྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མིན་ན། ལུང་དེ་ཉིད་གྱི་འཇུག་ཐོགས་དེར་སྟོ་གཞོད་མེད་

ལ་སྒྲུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་རྩ་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡང་དག་པར་རྟགས་
གྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་གྱི་ཀུད་གག་བྱ་དེ་གེས་བྱ་ན་གཏན་
མི་སྲིད་པའང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། གོང་དུ། ཀུན་རྫོབ་རྩ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱའོ།
ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྩ་ཡོད་པ་འདི་དག་ཅེས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། རི་སྐད་དུ། འདི་
དག་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་སྒྲུང་བ་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རོ་བོང་གི་རྩ་བཞིན་དུ་གཏན་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་
མ་ཡིན་ཏེ། མ་བརྟགས་ན་དགའ་བའི་རྣམ་པར་སྒྲུང་བའི་བྱིར་ཞེས་དང་། བྱད་
པར་ཀུན་རྫོབ་རྩ་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་རྩ་དངོས་པོར་ཡོད་པས་རིགས་པའི་དགག་བྱ་
མ་ཡིན་པ་རང་རྒྱད་པས་བཞད་དེ་ཞེས་བྱེད་སྟེ། བཞི་བ་དེ་ནི་སྟོབ་དཔོན་འདིས་ཆེར་
བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དེའི་འཕྲུག་ཐོག་ཁོ་ནར་རི་སྐད་དུ། རི་སྐད་པའི་ཀུན་
རྫོབ་ནི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། བྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྣམ་པ་ཉེ་བར་འཛིན་པ་
སྒྲུང་བའི་བྱིར། ཞེས་འབྲུང་བའི་བྱིར། དེའང་ཚོས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བདེན་
རྒྱུན་གྱི་རང་བཞིན་ནི་གང་དུ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ནམ་དེར་བདེན་
པར་མཐོང་བ་འདི་བྱིན་ཅི་ལོག་ཁོ་ནར་ཞུགས་པའི་བྱིར། ཞེས་དགོས་སོ།
།དེར་མ་ཟད་སྟེ་མ་མཐུན་གྱིས་བཞག་པའི་ཚོས་རྒྱུན་པ་ལྟར་བདེན་པར་མེད་
ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་མི་རིགས་པས་འབྲུལ་པའི་སྟོ་གཞོན་མེད་གྱིས་བཞག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་རྩ་ཡོད་པའི་དོན་བྱེད་ཅན་གྱི་དངོས་རྟགས་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ཡིན་
ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པ་དང་སྟོ་འབྲུལ་པས་སྟོ་བརྟགས་ཡིན་པའི་བྱིར།

དེར་རི་སྐད་དུ། འདི་ལྟར་སྐྱེས་བུའི་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་འབྱུལ་པའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དང་ལྷན་པའི་མི་དག་གིས་བཞག་པའི་རོ་བོ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རླུན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རོ་བོ་གང་
ཡིན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཞེས་འབྱུང་ངོ། །ཡང་། བྱིད་ཅག་ཀ་བུམ་སོགས་
དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་གཞོད་མེད་ཀྱིས་བཞག་པ་སྟེ་སྒྲོ་མ་བཏགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་མིན་པར་ཡང་གྲུབ་བོ་སྟམ་ན། དེ་ལྟ་ན་བྱིད་ཅག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པ་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་བཟུང་བ་ལས་རྟགས་དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱར་གྲུབ་པས་
འཕགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་གཟིགས་ཤིང་འཕགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་
ཙམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དེའང་འདོར་བར་རིགས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པ་དེ་རྟགས་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་ཐ་སྟད་ཚད་
མས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་བྱར་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འབྲུག་འབྲེལ་ལས། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་འདུ་བྱེད་གཟུགས་
བརྟན་ལ་སོགས་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བཙོས་
མའི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི། བདེན་པར་སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའང་ཤེས་བྱའི་
སྒྲིབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མ་རིག་པ་ཙམ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤང་བ་དང་

བཅས་པའི་སྒྲིད་ཡུལ་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲུང་གི་སྒྲུང་བ་མེད་པའི་སྒྲིད་
ཡུལ་མངའ་བ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་ཉིད་དུ་
སྒྲུས་པའི་བྱིར། བྱིད་ཅག་གི་ཆོག་གི་ཟོལ་སྒྲུར་ཉི་ཆེ་བ་དེ་ལྟ་བུས་ནི་སངས་རྒྱས་
གྱི་གསུང་རབ་གྱི་དགོངས་དོན་ཆེར་རྟོགས་ཀྱང་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལས་བྱུང་
བའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟ་བུ་གྱི་ཚུ་འདམ་བུའི་རྟོགས་མས་རྟོག་པར་མི་རུས་པ་ལྟ་
བུ་ལས་གཞན་དུ་བྱར་མེད་དོ། །བཞི་པ་ནི། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཀྱན་
རྫོབ་འབྲུལ་པའི་དངོས་ཚོས་དོན་དམ་པར་ཡང་འབྲུལ་པའི་དངོས་ཚོས་སུ་ཡོད་
པར་འདོད་པ་རི་ལྟར་འགོག་པའི་ཚུལ་དང་། ཚུལ་དེ་བྱིད་གིས་མ་གཤེས་པས་
བྱིད་ཅག་གིས་རང་རྒྱུད་པའི་ལྷགས་ལ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་བ་བདེན་འཛིན་ལྟན་
སྒྲིས་གྱི་བཟུང་བ་ལྟར་རང་ལྷགས་ལ་འཛོགས་དགོས་པར་སོང་བ་དང་། ཀྱན་
རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་བདེན་འཛིན་ཅན་གྱི་འབྲུལ་དོར་མ་དབྱེད་ཙམ་དུ་
མི་འགོག་པའི་སྐབས་ཤིག་རྣམ་པར་བཞག་པ་ན་ཐལ་རང་གཉིས་བཞེད་པ་དོན་
ལ་མཐུན་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་འཛིན་ཏེན་གྱི་བདེན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་ཙམ་ཀྱན་
རྫོབ་གྱི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་ལྷགས་སུ་འཛོག་པ་དང་མི་འཛོག་
པའི་བྱིད་པར་ལས་ཐལ་རང་གི་འདོད་པ་མི་མཐུན་པར་གྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རང་རྒྱུད་པས། ཀྱན་རྫོབ་གྱི་བདེན་ཚོས་སྒྲུག་སོགས་གྱི་སྒྲེ་འགག་གི་དངོས་པོ་
དེར་བདེན་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་དེར་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཐོག་མེད་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་སྒྲིན་
པས་དེར་དངོས་བདེན་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུང་ལ། དེ་དོར་དེ་ཙམ་དུ་བདེན་པ་ནི་

འགོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྲུབ་ཟིན་འགོག་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར་
དང་། འབྲལ་གྱི་སློ་གནོད་མེད་ཀྱིས་བཞག་པའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྒྲུང་དོར་འཛིག་རྟེན་ན་བྱེད་དགོས་པས་དེ་དགག་པ་ནི་གནས་
སྐབས་སུ་ཡང་དགོས་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་འང་ཐུག་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་
འགག་གི་དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་བདེན་མེད་དུ་རང་གིས་ངོ་བོས་རང་
བཞིན་ཞིག་དོན་དམ་པར་རམ་ཡང་དག་པར་གནས་ཚུལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཡོད་པ་
ཞིག་ཅེས་འཆོལ་བ་ན་དེ་ལྟའི་དངོས་ཆོས་དེ་ནི་བདེན་མི་བདེན་གང་གི་རང་
བཞིན་དུ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་དེ་འདྲའི་དངོས་
ཆོས་དེ་ནི་དངོས་ཆོས་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་དོན་དམ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་
རང་གི་ཡིན་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ཡང་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཀྱན་
རྫོབ་ཏུ་དེ་གྲུབ་ཀྱི་འབྲལ་སྒྲུབ་ནི་བསྐྱད་ངོ་ནས་བཞག་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་
པས་གནས་ཚུལ་དུ་གྲུབ་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་ཆོས་
ཀྱན་རྫོབ་བསྐྱེད་ཏུ་སྐྱེ་འགག་སོགས་མ་དབྱེད་པར་མི་འགོག་ཀྱང་རྩོན་པའི་
དངོས་ཆོས་དེ་དབྱེད་ན་བསྐྱེད་ཏུ་མ་ཡིན་པ་བདེན་པའི་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་
རང་བདེན་པར་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་སྒྲུང་བར། སྐྱེ་བ་ཙམ་ཡིན་
ཀྱི་སྐྱེ་བའི་བྱད་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་
དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྐྱབ་པར་འདོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཙམ་མི་
འགོག་གོ། །ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཙོང་ག་པས་རང་རྒྱུད་པའི་འདོད་པར་

བརྟགས་པའི་སྒྲིམ་གྱི་དངོས་ཚཱ་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་འགོག་པའི་དོན་དབྱེད་པ་ན་
རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པས་མི་འགོག་ཅིང་དེ་ཚད་བྱུང་ཏུ་འདོད་ནས་དེ་ཉིད་
དོན་ལ་མ་བྱུང་པར་མི་འཆད་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་རྒྱུད་པ་དག །སྒྲིམ་གྲག་
ཅམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་ཚཱ་དེ་ཉིད་སྒྲིམ་བརྟགས་པའི་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཡང་
དག་པར་ན་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་གྱི་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་དང་།
སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གྱི་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་རྟགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
སྒྲུང་བར། གང་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲིམ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡང་དོན་ནི་འདི་
ཡིན་པར་བརྗོད་པར་འདོད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་པའི་ངོ་བོ་རི་སྒྲིད་
བཤད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་ཡང་དག་པར་སྒྲིམ་བམེད་ཅིང་སྒྲིམ་བུ་བྱུང་ཉི་བར་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྲིམ་བོ་ཞེས་བྱའོ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཙམ་ལྟར་འདས་ཀྱིས། །དངོས་
རྣམས་སྒྲིམ་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། ཞེས་གསུངས་སོ། གང་ཡང་དོན་དམ་པར་སྒྲིམ་བམེད་
ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྒྲིམ་པ་དེ་ལ་ཡང་དོན་ནི་འདི་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ཡང་
དག་པའི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་དོན་
དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་དང་བརྒྱུད་པས་བྱས་པ་ནི་བྱུང་པར་ཡོད་དེ།
དེ་དག་གི་དབང་གིས་དངོས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་མ་སྒྲིམ་པ་ཁོ་ནར་ཤེས་སོ།
།དེས་ན་རི་སྒྲིད་དུ། དོན་དམ་པར་སྒྲིམ་བམེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དག་གང་ཡང་

དག་པའི་ཤེས་པས་སྐྱེ་བར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
 འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཅན་མྱུག་སོགས་སྟོ་གཞོད་མེད་ལ་སྣང་བ་མི་
 འགོག་ཅིང་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་རང་གི་སྟོད་ལྷགས་ཀྱི་གྲུབ་པ་རྟགས་ཀྱི་དགག་
 བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་འདི་ནི་གཏན་མི་རིགས་ཏེ། དོན་དམ་པར་རྟགས་ཀྱི་དགག་
 བྱའི་མྱུག་སོགས་དེ་སྟོ་གཞོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་དེ་མ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་བཀག་ཀྱང་མྱུག་སོགས་ཀུན་རྫོབ་
 པའི་དངོས་ཆོས་དོན་ལ་ཡོད་པ་མི་ཞེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་
 ཀྱི་ཕྱིར། སྣང་བར། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྐྱུ་མ་
 ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འགྱུར་རོ།
 །དེས་ན་རང་རྒྱུད་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་
 ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་འབྲེལ་གྱིས་འབྲེལ་རྒྱས་སྟོ་གཞོད་མེད་ཀྱི་བདེན་
 འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྟེ།
 མྱུག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་ཅན་
 བསྐྱེད་ཆོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འཛིན་པ་དེར་གྲུབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་
 ཆོས་ཉིད་འཛིན་པ་དེར་གྲུབ་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
 དེ་ནི་གནས་ཚུལ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
 ཉིད་མ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་དོན་དམ་བདེན་
 པའི་ཆོས་ཉིད་དེར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་

བསྐྱེ་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱང་ཚུལ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པར་བསྐྱེ་མེད་གྱི་ཚུལ་ཉིད་
དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྒྲོ་སྒྲུང་གིས་བཞག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བསྐྱེ་ཚུལ་
འདི་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་མི་བསྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་
ཉེས་པ་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་ཉིད་
བསྐྱེ་བ་མེད་དེ། སྒྲོ་གནོད་མེད་ལ་སྒྲུང་བས་འབད་བ་མེད་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་
བ་དང་། དེ་ཡང་འདོད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་
དངོས་པོ་ནི་བསྐྱེ་བ་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཚུ་རྒྱལ་མཐོང་བ་དག་གིས་མཐོང་བའི་འབྲུལ་བ་བསྐྱེ་ཚུལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་
ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུང་བར། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་འདི་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་ནི་མི་
འགྲུབ་པོ། མཐོང་བ་ཙམ་ནི་ཚད་མ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲིལ་མ་ལ་སོགས་པ་
བཞིན་དུ་རྒྱན་པ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲུར་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གང་དག་ཇི་
ལྟར་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་དེ་དག་གིས་ལོག་པ་སྒྲོ་འདོགས་བསལ་
བའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟ་བུར་སྒྱུབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་
འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགོག་
ཀྱང་དོམ་དམ་པར་འགོག་ན་ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པ་ཞེས་སྒྲུབ་བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། དེ་
ལྟའི་སྒྲོ་བཞག་གི་ཚུལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་རང་
བཞིན་ཚེ་ཞིང་སྒྲིག་པར་དོན་བྱེད་པའི་བདེན་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དེར་

དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་ནི་ལྷགས་
འདི་པ་དག་གི་བྱམ་མོང་མིན་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་ཆོས་ཉིད་དུ་ཡོད་སྟངས་ནི་ཡོད་པར་གྲུབ་ཏུ་
ཚུགས་ཀྱང་དེར་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྲིམ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེར་མ་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་དེ་བདེན་
འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་ཀྱི་བཟུང་ངོར་གྲུབ་པས་གྲུབ་གོ་ཆོད་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། །གང་རྒྱུན་པ་དང་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་ནི་རང་ཉིད་མ་གྲུབ་པར་བྱེད་
པའི་རང་བཞིན་ཉིད་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲུང་བར། བདེན་པའི་སྒྲུ་དོན་
མངོན་པར་མི་ཤེས་པ་ཁོ་ནས་གྲུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་ནི་ཀུན་
རྫོབ་ཡིན་ཞེས་སྒྲུར་བསྟན་ཟིན་ཏེ། དེ་ནི་རྒྱུན་པའི་རྣམ་པ་ཉི་བར་འཛིན་པ་སྒྲུང་
བའི་ཕྱིར་མི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་
བདེན་པའི་ངོ་བོ་ལྟ་བུ་གྲགས་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གི་
འདི་ལ་བདེན་པའོ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་པར་མཛད་ད ོགང་གི་ཆོ་ཤེས་པ་དང་
ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་ཆོ་ཡང་འཛིག་
རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ངོར་བདེན་པ་ཞེས་བྱའི་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་མཐུན་
པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ལྟོས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་སྒྲུ་ཙམ་བཞོད་པའི་ཕྱིར་
བདེན་པ་དང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དག་པན་ཚུན་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ཀུན་རྫོབ་
ནི་ལོག་པའི་རྣམ་པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་

ཏེ། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལས་ཅིར་འགྱུར་
ན་ཀྱན་རྫོང་ཚཱ་ཕན་གྱི་ཚཱ་ཉིད་དོན་དམ་ཚཱ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐོག་མེད་
གྱི་སྒྲོ་གཞོད་མེད་གྱི་འབྲུལ་ངོན་ཀྱན་རྫོང་ཚཱ་ཕན་གྱི་ཚཱ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་མི་
འགལ་ཞིང་དེ་ཙམ་དུ་མི་འགལ་བའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་གི་ཚཱ་ཙམ་དེ་
རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མིན་ཀྱང་ཚཱ་ཕན་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པའི་མེའི་མཚན་ཉིད་ཚ་
སྟེག་ལྟ་བུ་དེ་མེ་དེའི་དོན་དམ་པའི་ཚཱ་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཡིན་པ་དེ་འགོག་ལ།
ཡང་དག་པའི་ཚཱ་ཉིད་གྱི་ཚཱ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པ་ན་ཚཱ་ཕན་ཀྱན་རྫོང་
སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་ཚཱ་ཉིད་ཡ་མ་རྒྱུ་མོང་བ་ན་དེ་འདྲའི་ཚཱ་ཉིད་ལ་བདེན་པ་བའི་
ཚཱ་ཉིད་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པས་བདེན་རྒྱུ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་
ཅད་གྱིས་དབེན་པའི་གཤམ་རབ་བྱད་པར་ཕན་སྐྱེ་བ་ཉིད་གྱིས་ཚུལ་འདྲིའི་བདེན་
གཉིས་གྱི་ཚུལ་འབྲུལ་བ་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ཡང་རྟུས་ལ། བྱད་པར་ཚཱ་
ཕན་ཀྱན་རྫོང་གྱི་ཚཱ་ཉིད་དམ་ཚཱ་ཉིད་བསྐྱེ་མེད་དུ་གྲུབ་ན་ནི་ཀྱན་རྫོང་
བདེན་པའི་ཚཱ་ཉིད་བསྐྱེ་ཚཱ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཚཱ་ཉིད་ཀྱང་བསྐྱེ་
མེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་བསྐྱེ་ཚཱ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་བསྐྱེ་བ་མེད་
པའི་དོན་མཐོང་བའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་རང་རྒྱུད་པས་བཞེད་པ་འདི་ལ།
ཅོང་ག་པ་ཆེན་པོས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྒྲོག་ནས། ཀྱན་རྫོང་མི་འགོག་པའི་སྒྲོ་
གཞོད་མེད་ལ་སྐྱབ་པའི་དབང་གིས་ཕར་བཞག་ཚད་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ཅིང་། དོན་
དམ་པར་འགོག་པ་ཡུལ་རང་ངོས་གྱི་གྲུབ་པ་ལ་འཛོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་བྱེད་

ཅག་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་འདིར་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡང་དག་
པར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་འཛོག་པར་ཡང་བྱེད་པས་དེའི་ཆེ་འདི་འདི་བར་
བགྱི་སྟེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པར་ཁས་ལེན་ནམ་མི་ལེན་མི་ལེན་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་གྲུབ་ན་
ཡུལ་རང་ངོས་ཀྱི་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་དོན་དམ་པར་དང་ཡང་
དག་པར་རང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོད་དུ་འཛོག་པ་དང་འགལ། ལེན་ན། ཡུལ་རང་
ངོས་ནས་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པར་དོམ་དམ་པའི་
བདེན་པ་གྲུབ་ན་འདིར་ལྟར་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འཆད་པ་དང་འགལ་བས་
ཁྱེད་ཅག་གི་ཟོལ་སྒྱུར་འདི་སྟོན་པ་ཁ་ཅིག་མེད་ཅིང་དཔྱོད་ལྡན་སྐལ་བཟང་གི་
འོར་ཅན་དག་སྟོན་ན་སྒྲིབ་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་ཞེ་བྲེལ་བ་ག་ལ་ཡོད། དེས་ན་ཁྱེད་
ཅག་ཐོག་མེད་ཀྱི་འབྲུལ་པས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་གནོད་མེད་ཀྱི་བཞག་སྒྲིབ་གི་བདེན་
འཛིན་ལྟན་སྒྲིས་ཅི་ལྟར་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་ཆོད་གྲུབ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་
རང་ལུགས་སུ་འཛོག་པའི་ངལ་བ་འདི་ནི་ཐོག་མེད་ནས་འབྲུལ་པའི་བདེན་
འཛིན་ལྟན་སྒྲིས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ལ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་གནོད་པ་མེད་པར་བརྟན་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཁྱེད་ཅག་གི་ལུགས་
ལྟར་ན་གནས་སྟོན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དཔྱེ་མའི་བརྟན་བཅོས་མཐའ་དག་ཀྱང་
དགོས་པ་མེད་པར་གོ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་ལྟའི་བདེན་འཛིན་
རང་འབྲུངས་སུ་ཡོད་པ་ལ། འདི་ཉིད་སྒྲིབ་ཡང་རིགས་པས་བསྐྱབས་ནས་

སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟའི་འབྲུལ་བ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་མི་དགོས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དག་བདེན་འཛིན་ལྟན་
སྒྲིམ་གྱི་མ་བརྟགས་ཉམས་དགར་བཟུང་བ་དེ་ཙམ་ནི་མ་དབྱེད་པ་དེ་ངོར་ཐ་སྙད་
དུ་གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་གི་སྒྲུང་དོར་གྱི་རྟེན་དུ་འཛིག་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་
ཀར་བཞེད་པ་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། འཛིག་རྟེན་ནི་ང་
དང་ཚུད་པར་བྱེད་གྱི་ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་ལྟན་ཅིག་ཚུད་པར་མ་བྱེད་དེ།
འཛིག་རྟེན་ན་གང་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་དུ་ང་ཡང་ཡོད་པར་འདོད། འཛིག་
རྟེན་ན་གང་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་ང་ཡང་མེད་པར་འདོད། ཅེས་དང་འཇུག་
པར། །འཛིག་རྟེན་དོན་ནི་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས། །གལ་ཏེ་སེལ་ན་
འཛིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་འབྱུང་། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། འོ་ན་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་
གྱི་བཟུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྟགས་བྱབ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་ཁོང་དུ་ཆུབ་དགོས་ཀྱི་དེ་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྟོགས་མི་རུས་ཏེ། རི་
སྐད་དུ། །ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འབྱུང་།
ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྟགས་བྱབ་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ན། དེ་འདྲའི་ཚད་མ་དེ་རྒྱུན་པ་དང་འབྲུལ་པ་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ཀྱང་དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་
འཛིག་པ་དང་། རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་
འཛིག་པ་གཉིས་ལས། རང་རྒྱུད་དང་ཐལ་འབྱུང་སྒྲུབ་པའི་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་

ཀུལ་གྱི་དབུ་མའི་སྒོལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་ཅོང་ག་པ་
སོགས་བོད་མང་པོས་ཐལ་རང་གི་བྱད་པར་ལ་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་ལ་ཕྱད་
རགས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་ལྟ་བུ་ལ་མཆོག་དམན་ཞུགས་པར་འདོད་
པ་སོགས་ནི་རང་རང་གི་འདོད་པས་དབུ་མའི་ལྷགས་གསར་ཙམ་བྱེད་དགོས་པ་
ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་དང་རང་རྒྱུད་སྐྱེ་བའི་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཆབ་ལོ་རྩ་བ་ཆེན་པོ་དང་། དེའི་སྒྲོབ་མ་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་རྩོན་འགྲུས་སོགས་གྱིས་ལེགས་པར་སྒྲོན་ཉིད་ནས་བཤད་
ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་རྒྱུད་པ་དག་ཕྱོགས་ཆོས་སོགས་ཀྱི་ཆད་མ་རང་
ལྷགས་ལ་གྲུབ་པར་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ནི། ལྷང་བར། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་ཆོག་ཙམ་
གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་མེད་པར་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ལ། ཐལ་བར་སྐྱབ་པ་ཙམ་
གྱིས་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ཆད་མ་ཉིད་གྱིས་སྐྱབ་པོ། ཞེས་དང་། ཡང་
ལྷང་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཅན་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཕྱོགས་བྱུང་སོགས་གྲུབ་པ་འདི་འདྲ་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རིགས་པས་དབྱུད་ནའང་འགྲུབ་པོ་ཞེས། ལྷང་
བར། ཁོ་བོ་ཅག་འདི་ལ་ཆད་མ་འཇུག་པར་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་
ཡིན་ན་འདི་རི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་པ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པར་འགྱུར། འདི་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་
ནི་གང་དག་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་རི་ལྟར་གྲགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡང་དག་
པར་ཁས་སྐྱེད་པ་དེ་དག་གི་ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ནམ་པར་བསྒྲོག་པའི་
ཕྱིར་འདི་ཁོ་ན་ལ་ཆད་མ་རབ་ཏུ་སྐྱར་ཏེ་གཞན་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ལ་ནི་ཆད་

མར་སྐྱུར་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་གནོད་པ་མི་འཇུག་གོ། །ཚད་མའི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གནས་པས་སྐྱབ་པ་ཁོ་ནར་བྱེད་ཀྱིས་གྲགས་པ་སེལ་བ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ། དེ་ལྟ་ནའང་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་
རྟགས་ཁྲབ་ཀྱི་ཚད་མ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཏུ་
རྒྱབ་ཀྱང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཆེར་
འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུབ་བར། དེ་ལྟ་བས་ན་དོན་དམ་པར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
དངོས་པོར་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཚད་མ་ཅུང་ཀྱང་མེད་དེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་
པོ་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལས་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་
ལྷོག་པའི་མངའ་ཞེན། ཡོད་པའམ་མེད་པ་འདི་སུས་སྒྲིས། འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་དོན་དམ་པ་ནི་ཅང་མི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ལ་འཐད་པ་དང་
འཐད་པ་མ་ཡིན་པ་མི་མངའ་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་སྒྲོས་པ་མངའ་བར་ག་ལ་
འགྱུར་། །གལ་ཏེ་འཕགས་པ་རྣམས་འཐད་པ་གསུང་བར་མི་མངོད་ན། དེ་ནི་
ཅི་ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་པས་དོན་དམ་སྒྲོ་ནས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཇི་
ལྟར་གྲགས་པ་བཞིན་ཉེ་བར་བརྗོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་
བཟུང་བར་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བས་ནི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཁྲབ་
སོགས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཚད་མ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཏེ། གྲུབ་ན་
ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡང་དག་པ་རྒྱུན་པ་ཅན་གྱི་མི་བདེན་པར་གཞན་གྲགས་ཀྱི་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་བརྗོད་པ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་སྤྱོད་ཀྱིས་

བྱབ་སོགས་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས། ཚིག་གསལ་
ལས། ཅི་འཕགས་པ་བ་རྣམས་རིགས་པ་མི་པ་ཁོང་དུ་ཐུབ་པར་མཛད་ཅི་ན།
འཕགས་པ་རྣམས་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་འཐད་པ་མི་གསུང་གི་ འོན་ཀྱང་
འཛིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་འཐད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གཞན་
རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞལ་གྱི་བཞེས་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་ཁོང་དུ་
ཐུབ་པར་མཛད་དོ་ཞེས་དང་། ཡང་དེར། ཁོ་བོ་ཅག་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཐ་
སྟངས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་མི་སྒྲུའོ། འོན་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་ལ་རབ་
ཏུ་གྲགས་པ་འདི་ཚུལ་འདིས་རྣམ་པར་འཛོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན་
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཡང་བསྟན་བཅོས་དེར། འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་
མངོན་རྗེས་ལུང་དེས་ཉིར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་བཞི་བཞོད་ནས་ཚད་མ་དེའང་རང་
ལྷགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་གཞན་གྲགས་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྲགས་དེའང་འཛིག་
རྟེན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་དག་མིན་པའི་འབྲུལ་པའི་མཐོང་བ་ལ་རག་
ལས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་བ་ཡང་དག་པའི་ཚད་མ་ནི་ག་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཚད་མ་བཞི་དངས་པའི་ལུང་དེའི་མཇུག་སྟུང་དེར། རི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
ཚད་མ་བཞི་ལས་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ།
ཁོ་དག་གྱང་པན་ཚུན་ལྟོས་པས་འགྱུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དག་ཡོད་ན་
གཞལ་བྱའི་དོན་དུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་ཚད་མ་དག་ཏུ་
འགྱུར་གྱི། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་

ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་
རག་སྟེ་སྒྲོས་པ་ཚོགས་གོ །ཞེས་འབྲུང་ངོ། །འོ་ན་སྒྲོགས་བྱུང་གི་ཚད་མ་དེའང་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་ལུགས་གི་ཚད་མ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་གཞན་གྲགས་ཅམ་གི་
རྗེས་བརྗོད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་པ་གཉིས་ལས། དཔལ་མགོན་ལྷ་སྐྱབ་གི་
དགོངས་པར་གང་སོང་སྟུམ་ན། ཐལ་འབྲུར་བའི་ལུགས་ཉིད་དེའི་དགོངས་པར་
སོང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་གྲགས་པ་ཉིད་ལ་སྟོས་ཏེ་རིགས་པར་འཐད་པ་ཉིད་
གི་ཕྱིར། རི་ལྟ་བུ་རིགས་པས་འཐད་ན། རང་རྒྱུད་པ་དག་ཀུན་རྫོབ་གི་བདེན་པ་
ཡང་དག་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་གི་ཡང་དག་པར་ཚད་མས་མ་
གྲུབ་པ་ཞིག་འགོག་གོ་ཞེས་པ་ནི་མི་འབྲུབ་སྟེ། དགག་བྱ་འགོག་བྱེད་གཉིས་
ཀའང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་མཚུངས་ཤིང་། གཉིས་ཀའང་རྒྱུན་ཁིང་བསྐྱ་
བ་ཉིད་གི་ཕྱིར་དང་གཅིག་ལ་ཡང་དག་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་དང་། གཅིག་ཤོས་
ལ་དེ་མེད་པའི་བྱེད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཡང་ཡང་དག་པའི་
ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྟགས་བྱུང་སོགས་
རང་ལུགས་ལ་ཡང་དག་པའི་ཚད་མ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་གྲགས་གི་ཚད་མས་
གཞན་འདོད་གི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཅམ་ཞིག་སེལ་མི་རུང་བ་
མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྐྱལ་བའི་བུད་མེད་ལ་ཆགས་པ་སྐྱལ་བའི་གང་ཟག་
གཞན་གིས་ཆགས་པ་བསྒྲོག་ཅུས་པ་བཞིན། ཆགས་པ་བསྒྲོག་བྱའི་ཡུལ་དང་
བསྒྲོག་བྱེད་གི་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་རང་རྒྱུད་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཆགས་པ་བསྒྲོག་

པར་བྱེད་པ་མཐོང་ལ། དེ་ཙམ་འདིར་ཡང་མཚུངས་པར་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
ཅོད་བསྐྱོག་ལས། ཡང་ན་ཁ་ཅིག་སྐྱུལ་པ་ཡི། །བྱད་མེད་ལ་ནི་བྱད་མེད་སྟུམ།
།ལོག་འཛིན་བྱུང་ལ་སྐྱུལ་པ་ཡིས། །འགོག་བྱེད་འདི་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན། ཞེས་
འབྱུང་ངོ། རྩལ་འདི་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ལ། བོད་མི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ བྱོད་ཀྱི་གཞན་
གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་དེས་གཞན་སྤྱོགས་མི་རིགས་པར་མི་འཐད་ན་འགོག་མི་རྩས་
མི་རིགས་པར་འཐད་ན་དེ་མི་རིགས་པར་ཤེས་སམ་མི་ཤེས། ཤེས་ན་མི་རིགས་
པ་ལ་མི་རིགས་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མར་སོང་བས་ཚད་མ་
མེད་པའི་དམ་བཅའ་ཉམས། མི་ཤེས་ན་གཞན་གྱི་མི་རིགས་པ་འགོག་མི་རྩས་
ཏེ། གཞན་གྱི་མི་རིགས་པ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་མ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྐྱ་
བ་ནི་མི་འཐད་དེ། གཞན་གྱི་མི་རིགས་པ་མི་རིགས་པར་ཤེས་པའི་ཤེས་པ་རང་
ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་རག་དགོས་པས་མ་གྲུབ་པ་དང་གཞན་གྱི་མི་
རིགས་པ་རང་གི་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་ཤེས་པས་གཞན་གྱི་མི་རིགས་པས་
འགོག་མི་རྩས་པའང་མིན་པས་ཐལ་བ་ཕྱི་མ་ལའང་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་
བོ་ཅག་ལྟར་ན། གཞན་གྱི་མི་རིགས་པ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མི་
ཤེས་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མས་གཞན་ལྷགས་མི་ཤེས་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་
ནས་འགོག་པ་མི་འགལ་ཏེ་མི་ལམ་དུ་མི་ལམ་གྱི་རྩས་མི་ལམ་དུ་ཤེས་ཤིང་མི་
ལམ་དེར་ཁ་སྒྲོམ་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་ལམ་གྱི་རྩ་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་
ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཞན་མི་ལམ་གྱི་འབྲུལ་ངོ་དེ་གྲགས་སུ་མི་ལམ་གྱི་རྩས་

མི་ལམ་གྱི་སྒྲོམ་པ་སེལ་བར་བྱེད་པ་མི་འགལ་བ་ལྟ་བུ་འདིར་ཡང་མཚུངས་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་འདི་མགོན་པོ་
སྲུ་ཡི་དགོངས་པར་སོང་བའི་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དཔལ་མགོན་སྲུ་ས།
གལ་ཏེ་སྟོང་མིན་ཅུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པའང་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །མི་
སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པའང་ཡོད་པ་གལ་འགྱུར། །ཞེས་སྟོང་པ་ཉིད་
བསྒྲུབ་བྱར་མི་བཞེད་དེ། དེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་འདི་འདྲ་
ཞིག་ཅེས་བཟུང་བྱར་མེད་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མི་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་
ཀ་བཞེད་པ་མཐུན་པ་སྟེ། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་། བདེན་གཉིས་ལས། དགག་བྱ་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །ཡང་དག་ཏུ་ནི་དགག་མེད་གསལ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་
ལུགས་ལས། །བསྒྲུབ་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །ཡང་དག་ཏུ་ནི་བསྒྲུབ་མེད་
གསལ། །ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་པ་
ནི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་བཞེད་དེ། སྒྲུབ་ཚཱ་དོར་བའི་མེད་དགག་ཙམ་ཞིག་
སྒྲུབ་པའི་རག་སྟོར་བ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་
བྱེད་དེའང་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཚད་མས་
ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། དེར་མི་འདོད་པ་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་སྒྲོན་སེལ་སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཐལ་རང་གི་འདོད་པ་སོ་སོར་བྱུང་ལ།
དེ་ལྟ་ན་གཞན་དག་གི་མི་སྟོང་བར་རྟོགས་པས་གཞན་གྲགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གཞན་དོར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་

ཁོང་དུ་མི་ཚུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་མེད་ཀྱང་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་རང་ལུགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་
ཡང་དག་པར་བསྐྱབ་ན། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་ཁོང་དུ་ཚུབ་
པར་བྱེད་པའི་རིང་ལུགས་མགོན་པོ་ཀྱུ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལས་རིང་དུ་
གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཚད་མས་
གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དམིགས་ནས་ཡོངས་སུ་དབྱེད་བྱར་
ཐོབ་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དམིགས་ནས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡོངས་
སུ་དབྱེད་དོན་ཐོབ་པར་བྱས་པས་ཅི་ལྟོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟ་ནི་ཆོས་ཉེས་པ་དང་
བཅས་ཏེ། གཞལ་བྱ་དབྱེད་དོན་ཐོབ་བྱའི་མི་སྟོང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་དེར་
བདེན་པར་བལྟ་བ་བརློག་ཆེད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཙམ་བརྫོད་པར་བྱས་པས་
རྟོགས་ལྡན་ལ་དེའི་མཚན་འཛིན་འགོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ལས་སྤྱར་དེ་འགོག་
བྱེད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་དམིགས་ནས་དབྱེད་དོན་ཐོབ་པར་
འགྱུར་བའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་དངོས་པོ་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་ན་བསྐྱབ་བྱ་
སྐྱབ་བྱེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་
དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞལ་བྱ་དང་
ཚད་མ་སོགས་ཀྱི་དབྱེད་དོན་ཐོབ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་འགོག་ཅིང་དེ་ཙམ་འགོག་
པ་ལ་གཞན་གྲགས་སུ་དེ་སྐྱབ་ཏུ་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བྱོད་ཀྱིས་
སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མའི་སྟོན་ནས་དབྱེད་དོན་ཐོབ་པའི་

རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པའམ་རྟེན་པར་འགྱུར་ཞིང་དེའང་རང་ལུགས་ལ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པས་ཅི་ལྟ་སྒྲུལ་ན། ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་སྟོང་
པ་ཉིད་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་བྱེད་གྱི་དག་སྟོར་པ་ན། བསྐྱུབ་
བྱའི་དག་དེ་ཉིད་ལ་དབྱུད་དོན་ཐོབ་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྒྲུལ་
པའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཚུལ་དེའང་སྒྲུར་རང་བཞིན་དང་བཅས་
པར་སྒྲུལ་པ་འདི་ལས་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཐ་སྟོད་
རང་ལུགས་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་དེར་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཐ་སྟོད་དུ་བདེན་པ་
ཅན་དུ་གྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་
ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་དུ་མོས་པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཐ་སྟོད་ལ་སྟོང་ཉིད་རང་
བཞིན་རྗེས་སུ་མ་ཞུགས་པར་སྒྲུལ་པ་ལས་རང་ཚིག་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
དེས་ན་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་དགག་སྐྱབ་གྱི་རྒྱལ་འདི་ནི་མགོན་པོ་གྲུ་སྐྱབ་གྱི་
དགོངས་པར་མ་སོང་སྟེ། མགོན་པོ་དེས་ནི་བསྐྱུབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་དང་དགོག་
བྱ་དང་འགོག་བྱེད་སོགས་གྱི་དོན་དང་ཐ་སྟོད་པའི་དངོས་པོ་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་
རང་རང་ལུགས་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མི་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བསྐྱོག་ལས།
གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། རོན་གྱི་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། སྐྱབ་
པའམ་བསྐྱོག་པར་བྱས་ན་དེ། མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད། ཅས་དང་། ཡང་
ན་གང་ཕྱིར་བསྐྱུབ་བྱ་དང་། གཤམ་ཚིགས་འདི་མཚུངས་སྒྲ་ཡོད་མིན། ཞེས་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ལྷ་པ་ནི། རང་རྒྱུད་པས་སྟོ་གནོད་མེད་གྱི་སྒྲ་ཡུལ་དུ་མ་

བརྟགས་ཉམས་དགའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྣང་བ་ཙམ་ལས་སྣང་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་
དོན་བྱེད་པ་ཙན་གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་མ་འབྲུལ་བར་ཡོད་པ་དང་། མ་
འབྲུལ་བའི་ཚད་མས་རང་མཚན་དེ་འགྲུབ་པར་ཡང་མི་འཐད་དེ། འཐད་ན་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྣང་བ་དེ། དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ལ་དངོས་པོར་
བརྟགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་
རང་མཚན་པའི་སྣང་བ་དེ་ལ་མ་འབྲུལ་བའི་སྣང་བའི་དངོས་པོར་མཁུན་པ་
འཇུག་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་འཇུག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས། བདེན་
གཉིས་ཙན་འབྲེལ་ལས། །རི་ལྟར་དངོས་པོའི་སྣང་བར་ནི། རྣམ་པར་གནས་པ་
མི་རུང་སྟེ། །ཤེས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལས། །རི་ལྟ་བུར་ཡང་སྣང་མི་
འགྱུར། དོན་དམ་པ་ནི་རི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་གནས་པ་མེད་དེ།
ཐམས་ཅད་མཁུན་པའི་མཁུན་པ་ཉིད་ལ་ཡང་མི་སྣང་བའི་སྤྱིར། ཞེས་འབྱུང་ལ།
དེར་མ་ཟད་སྟེ་འགག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པ་སྟེ་བོ་
དག་གིས་དངོས་པོར་རྫོམ་པ་ནི་དེ་དག་གི་འབྲུལ་པའི་དབང་གིས་དེར་སྣང་ཞེན་
པ་ཙམ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་སྣང་བ་མིན་པས། དངོས་པོ་རང་
མཚན་གྱི་སྣང་ཞེན་བཟུང་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ།
མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་བརྟགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས། བདེན་གཉིས་ལས།
།སྟེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་གང་། །སྣང་བ་མིན་ལ་དེ་ཡང་ནི། །ཡང་དག་པར་
ཞེས་བྱ་སོགས་པར། །གཞན་གྱི་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་འགོག །ཅིས་འབྱུང་བས།

སྒྲུང་ཡུལ་ཏུ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་མ་འབྲུལ་བ་ཡོད་པར་རང་རྒྱུད་པས་
མི་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་མི་བཞེད་ན་རང་ཡུལ་གྱི་རང་མཚན་མ་འབྲུལ་བའང་མི་
འབྲུབ་སྟེ། འབྲུག་ཡུལ་ཐོབ་ལུས་གྱི་རང་མཚན་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བྱད་པར།
སྒྲོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་པོས་ནི་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་
སྒྲོ་གནོད་མེད་གྱི་སྒྲུང་བ་ཡིན་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་
སེམས་ཅན་དག་གི་ཐོག་མེད་གྱི་དངོས་འཛིན་གྱིས་བསྐྱད་པའི་ཡང་དག་ཀྱུན་
རྫོབ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཐམས་ཅད་ནི་གནོད་བཅས་གྱི་སྒྲོ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་མིན་
རྟོག་གིས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་གཉིས་འཛིན་པའི་ཤེས་བ་
བཞིན་ནོ་ཞེས། བདེན་གཉིས་ལས། །དངོས་ཙམ་བརྟེན་ནས་གང་སྒྲིམ་ཏེ།
།ཡང་དག་གི་ཀྱུན་རྫོབ་ཤེས་པར་བྱ། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀྱུན་རྟོག་ནི། ཞེས་
ཚིག་ཀྱང་དང་པོ་གཉིས་བརྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲུང་བ་དང་པོའི་སྒྲུང་བ་མ་སྒྲེ་བར་
བབྱུང་ནས། ཀྱང་པ་སྒྲི་མས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲུང་བ་ལ་དངོས་པོའི་སྒྲུང་བར་
བབྱུང་བ་ཡང་དག་མིན་རྟོག་ཉིད་གྱི་སྒྲོ་གནོད་བཅས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། དེས་
ན་བྱེད་ཅག་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་སྒྲོ་གནོད་མེད་གྱི་དོན་སྒྲུང་ཞེན་གྱི་ཡུལ་ལ་
རང་མཚན་གྱིས་མ་འབྲུལ་བ་ཞིག་འདོད་ཅེས་པ་ནི་དེའི་བཞེད་པ་མིན་བཞིན་དུ་
བཞེད་པར་བསྐྱར་བ་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་སྒྲུང་ཞེན་གྱི་ཡུལ་དུ་རང་
མཚན་དུ་བྱུབ་པའི་དངོས་པོ་མ་འབྲུལ་བ་ཡོད་པ་མིན་ཅིང་། དེ་མེད་ན་དེར་རྟོག་
གི་སྒྲོ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་ལས། བྱོད་

གྱིས་དེ་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་དེའི་བཞེད་པར་སྦྱས་པའི་བྱིར། རང་རྒྱུད་པ་དག་རང་གི་
མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་སྟོང་གཞོན་མེད་ལ་སྦྱང་བ་ཡང་དག་པར་རྟགས་གྱི་
དགག་བྱ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་མིན་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་གྱིས་
རྟོག་གི་འབར་བར། རི་སྐད་དུ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་རིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ས་ལ་
སོགས་པ་དག་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་རྫས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་
གནས་སོ་ཞེས་དང་། གང་གི་བྱིར་དངོས་པོ་ནམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྤར་
བསྟན་པ་དེའི་བྱིར། ས་རོལ་པོ་དག་གི་གཏན་ཆོགས་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་
བྱིར་ཞེས་བྱ་བ་དེའི་དོན་དབུ་མ་པ་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་
མེད་པའི་བྱིར་རོ། གཏན་ཆོགས་དེའི་དོན་འགལ་བ་ཉིད་དུ་འང་འགྱུར་བ་ཡིན་
ཏེ།ས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དགག་སྒྲུབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ཡོད་པར་མི་
མཐོང་བའི་བྱིར། ཞེས་དང་། ཡང་དེར། དེའི་བྱིར་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་ཉིད་མ་
ཡིན་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་འདིར་ཁུངས་ནི། སྤར་དུ་ཉིའི་བྱ། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ནི་མཚན་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། གང་ཆོས་གང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་
ཉིད་གང་ཡིན་པ་དམ་མིན་ཞིང་མཚན་ཉིད་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་བྱིར་ཆོས་
འགའ་ཡང་ཉེ་བར་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ། །འཛིག་རྟེན་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་དེ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་མཚན་
ཉིད་མེད། ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རི་སྐད་གསུངས་པ་དག་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྲུང་
བས་བྲུབ་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཙམ་བཀག་པས་བྲུབ་པར་བྱ་བའི་རང་སྤྱིའི་

མཚན་ཉིད་དག་ཁེགས་ལ། བྱད་པར་གདགས་གཞི་ས་ལ་སོགས་པའི་རང་
མཚན་གྱི་དངོས་པོ་བཀག་ན་དེ་ལ་གདགས་པར་བྱས་པའི་སྤྱིའི་དངོས་པོའང་
ལེགས་པར་ཁེགས་པར་གདོན་མི་ཟ་བས་རང་རྒྱད་གྱི་གཞུང་ནས་འབྱུང་ཚུལ་ནི་
དེ་ལྟའོ། གཉིས་པ་དོན་དམ་སྒྲོས་བྲལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲོ་རྩེ་ཡང་འདི་མི་འཐད་པ་
ལ། རང་རྒྱད་པ་སྤྱི་མ་རྒྱན་སྒྲུང་བདེན་གསུམ་རྩེ་མ་པ་པོའི་ལུགས་ལས་ཚུལ་
འདི་རྒྱ་ཆེར་བཀག་པའི་དོན་སྒྲུངས་ཏེ་བཤད། རང་རྒྱད་པ་སྤྱི་མ་སྒྲོ་བ་དཔོན་
ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་འཛིན་ན་སྒྲོ་
གཞོད་བཅས་སུ་འབྱུང་བས་ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་སྒྲུང་བ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་
བྲལ་དུ་བཞག་པས་སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་དུ་སྤྱི་རྒྱད་ལའང་གཞོད་མེད་
གྱི་སྒྲོ་ཚད་བྱུང་མི་འབྱུང་པར་བསྟན་པ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲོག་དཔོན་དེ་དག་
གི་རྒྱན་སྒྲུང་བདེན་གསུམ་རྩེ་མ་འགྲེལ་དང་ཚད་ཆེན་སོགས་ལས་རྒྱས་པར་ཡང་
དག་པར་གཞོད་མེད་གྱི་སྒྲོ་དང་དེར་སྒྲུང་དང་བཅས་པ་མི་འབྱུང་པར་བསྟན་པ་
ལས་དང་པོ་ནི། སྒྲོ་བ་དཔོན་དེ་དག་གི་རྒྱན་སྒྲུང་བདེན་གསུམ་རྩེ་མ་འགྲེལ་དང་
ཚད་ཆེན་སོགས་ལས་རྒྱས་པར་ཡང་དག་པར་གཞོད་མེད་གྱི་སྒྲོ་དང་དེར་སྒྲུང་
དང་བཅས་པ་མི་འབྱུང་པའི་ཚུལ་ལུང་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་ན་ཡི་གེས་འཛིགས་
པས་རེ་ཞིག་རིགས་པ་ཉི་བར་བསྟུས་ཏེ་བརྗོད་ན། སྤྱིར་མིག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་དང་དེས་ཕར་བཞག་གི་སྒྲུང་བ་གཞོད་པ་མེད་པའི་བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་བདག་པོའི་རྒྱན་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་

དམིགས་པ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གི་རིགས་པ་ནི་རྩལ་སྲུང་གྲུབ་
ཅིང་ཕྱ་བ་ནི་ཆར་དབྱེ་བ་ན་ཐུག་པ་མེད་ཅིང་། ཆ་མེད་པའི་གཅིག་ཀྱང་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། སེམས་ལས་བྱུང་བའང་མེད་དེ། རྟེན་སེམས་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་། དྲེ་སྒྲ་དག་རྣམས་པ་མེད་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་འཛིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་
ནའང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་དོན་འཛིན་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་
པས་གཟུགས་འཛིན་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིག་པར་ཐལ་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་
བྱད་པར་མེད་ཀྱང་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པས་དེ་རིག་པ་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ལ་
སྐྱེས་པས་དེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེན། དེ་ལྟ་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་དབང་པོ་
ལ་སོགས་པའང་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
ཕྱི་དོན་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བ་འདི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ན་ནི་
ཤེས་པས་དེ་ལ་མི་འཛིན་པར་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་
གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ནི་ཡོད་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དོན་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཡང་མེད་དེ། དུས་མཉམ་པ་ལ་བསྐྱེད་བྱ་
སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཕན་ཚུན་གྲུབ་ན་ནི་བསྐྱེད་མི་
དགོས་ལ། མ་གྲུབ་པའི་ཆོན་ཡང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། སློབ་དཔོན་
ཆེན་པོ་ཞི་བ་མཆོས། །དོན་གྱི་རྣམ་པ་རྒྱར་ལྡན་པ། །རྣམ་ཤེས་སུ་ཞིག་མི་འདོད་
པ། །དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་རིགས་པ་ཡི། །རྣམ་པ་འདི་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་ངོ།

ཡང་། མདོ་སྡེ་པ་དག །ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྦྱེས་པ་ཉིད་ནི་འཛིན་པ་དང་།
རྣམ་པ་འདྲ་བར་སྦྱེས་པ་ཉིད་ནི་བཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་སྣང་བ་
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། སྣང་བ་འཛིན་གྱིད་ཀྱི་དོན་ནི་མི་སྣང་བའི་ཚུལ་དུ་
ཡོད་པས་སྒྲིག་ན་མོ་དང་།དེའང་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བས་སྐད་ཅིག་
གཅིག་གིས་སྒྲ་བོ་ཞེས་འདོད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས། །ཤེས་པ་རྣམ་པ་ཅས་
སྒྲིགས་ན་ནི། །དངོས་སུ་དེ་གཉིས་ཐ་དད་ཀྱང་། །དེ་དང་འདྲ་བ་བཟུང་བ་ན།
།བཏགས་པ་ཅམ་ཞིག་རིག་པ་འགྱུར། ཞེས་དང་། གཞན་ལས་ཀྱང་། །པ་ཡི་
རྣམ་པར་སྦྱེས་པ་ལས། །བྱ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ལྟར། །དོན་གྱི་རྣམ་པར་
སྦྱེས་པ་ལ། །དོན་སྤྱོད་ཞེས་ནི་འཛིན་པ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་རོ། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ།
སྡོ་སོགས་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ནི་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཏེ། སྡོ་སོགས་ཀྱི་
དོན་དུ་མ་དང་རྣམ་པ་འདྲ་བར་ཁས་སྤངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་སྡོ་འཛིན་མིག་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་སུ་དུ་མ་དུས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟ་ཡང་འདོད་པ་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར་སྡོ་སོགས་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་དོན་དང་
འདྲ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་ནི་རྒྱལ་ཤར་བ་དུ་མ་ཚོགས་པར་འདོད་པའི་
བྱིར་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། གཅིག་དང་དུ་མ་
རྣམ་པ་འགལ་བའི་བྱིར་དང་། འགལ་བ་ཡང་འདྲ་བར་འཛིན་ན་ཐམས་ཅད་
ཐམས་ཅད་དང་འདྲ་བར་ཐལ་བའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ།དཔལ་ཚཱ་གྱི་གྲགས་པས།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་འདྲ་བར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྣང་བའི་རགས་པའི་

རྣམ་པ་རྣམས་དྲུལ་སྤྲ་རབ་སོ་སོ་བ་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ།ཡང་། བྱེད་སྒྲུང་གི་མིག་ཤེས་ནི་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ།ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་གྱི་
རྣམ་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པ་ཡང་སྔོ་དཀར་སོགས་དུ་མར་
གྱུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་
ཏེ་ཤེས་པ་གཅིག་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དུ་མ་ཡང་ཡིན་
ལ་ཤེས་པ་གཅིག་ཡིན་ན། རྣམ་པ་དང་ཤེས་པ་མི་གཅིག་པར་ཐལ་བ་འདི་སྤང་
དགའོ། དེས་ན། དབྱུང་མ་རྒྱུན་ལས། ཤེས་གཅིག་ཐ་དད་མ་ཡིན་པས། རྣམ་པ་
མང་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཡི་མཐུ་ཡིས་ནི། དོན་ཤེས་འགྱུར་བར་
བཞག་པ་མེད། ཅེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། །སྣ་ཚོགས་དངོས་པོའི་དོན་
རྣམས་ལ། །གལ་ཏེ་གཅིག་ཉིད་མི་རིགས་ན། །རེ་ཤིག་གཅིག་ཤུའི་སྒོ་དེ་ཉིད།
སྣ་ཚོགས་སུ་ནི་རི་ལྟར་སྤང་། ཞེས་འབྱུང་ངོ། འདིས་ནི་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤང་བའི་
ཤེས་པ་གཅིག་བདེན་པར་སྤྲོ་བའི་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པའི་ལུགས་ལའང་ཕྱི་
རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ་ནང་ཤེས་པའི་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་དུ་མ་དེ་
འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ཏུ་བདེན་ནོ་ཞེས་འདོན་པ་དེ་ལའང་དགག་པ་འདི་ཁ་
བསྐྱར་ཏེ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྤྱོད་པ་གྱི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ལ་ད་
དུང་བརྗོད་ན། སྤང་བའི་རྣམ་པ་ནི་ཕྱི་དོན་གློག་ན་མོ་དང་འདྲ་བར་ཚད་མས་མ་
གྱུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་ཚད་མས་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར།
དེ་མ་གྱུབ་ན་རི་ལྟར་དེ་དང་འདྲ་བ་འགྱུབ་པར་འགྱུར། ཡང་། ཤེས་པ་ལ་སྤང་

བའི་རྣམ་པ་མྱེདོན་དང་འདྲ་བ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཡོད་ཀྱང་ཤེས་པ་
ལ་མི་སྣང་རགས་པ་རྣམ་ཤེས་ལ་སྣང་ཡང་དེ་དོན་ལ་མེད་པའི་མྱེར་དེས་གང་
སྣང་བ་དེ་དོན་ལ་མེད་ཅིང་ཡོད་པ་དེ་མི་སྣང་བར་སྒྲུབ་པའི་མྱིར། དེ་དག་འདྲ་
བས་བར་སྒྲུས་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་པོ། ཡང་སེམས་ཙམ་པ་དག །འདི་ལྟར་དོན་
སྣང་གི་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་
བར་དེས་པའི་མྱིར་དང་དངོས་སུ་ཤེས་པའི་མྱིར། ཟླ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་
ནོ། འོན་ཀྱང་གཉིས་མེད་གྱི་ཤེས་པ་རང་གསལ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་དེ།
བཟུང་འཛིན་ཐ་དད་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་མྱིར་དང་། གསལ་བར་སྒྲུང་
བ་ཡོད་པའི་མྱིར་རོ། ཞེས་འདོད་དེ། རྣམ་དེས་ལས། གཟུང་དང་འཛིན་པ་མེད་
པའི་མྱིར། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གསལ། ཞེས་འབྱུང་ངོ། དེ་ལ་འང་སྣང་བ་
ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་རྟུ་འདོད་པ་རྣམས་བདེན་པ་སྟེ། ལྷགས་དེ་ལ་འང་ཁ་ཅིག་
ནི་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ནི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟུ་བདེན་པ་འདོད། ཁ་
ཅིག་ནི་རྣམ་པ་རྟུ་མའི་གངས་ལྟར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་སྟེད་རྟུ་བདེན་པར་འདོད། ཁ་
ཅིག་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཐ་དད་པར་འདོད། དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཡང་རང་རིག་པ་ཡིན་པར་འདོད་
དེ། སྟོབ་དཔོན་བདེ་བྱེད་དགའ་བས། །ཁང་སྣང་དེ་ནི་རང་ཡིན་ལ། །གཞན་
སྣང་དེ་ནི་རང་སྣང་ཉིད། ཅེས་བཤད་དོ། རྣམ་རྒྱན་པ་ནི་སྣང་བ་ནི་དོན་དང་
ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་ཤེས་པས་སྟོབ་བྱེད་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་

ན་གཞན་རིག་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནི་འབྲུལ་པ་ཡིན་ལ། རང་རིག་གི་ཆ་ཐམས་
 ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འདོད་དེ། རྣམ་ངེས་ལས། གང་ཆེ་
 གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཕྱེ་བའི། མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་བསྐྱེད་པ་ཅན། ཞེས་དང་། དེ་
 ཆེ་གཞན་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་བཤད་
 ལ། དེ་ཡང་རྣམ་རྒྱུན་བྱི་བཅས་པ་ལྟར་ན་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྒྲུང་བ་འདི་སངས་
 རྒྱས་གྱིས་ས་ལ་ཡོད་པ་འདོད་དོ། དྲི་མེད་པ་ལྟར་ན་འབྲུལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་
 རྒྱངས་པའི་ཕྱིར་གཉིས་མེད་པའི་གཉིས་པ་ཁོ་ན་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་དེ། གྲོ་གཞོད་
 མེད་འཛོག་ཚུལ་འདི་འདྲ་མི་འཐད་དེ། གཟུང་འཛིན་ལྟན་གཅིག་དམིགས་པ་
 དང་དོན་རྣམ་པར་གྱེས་པས་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲུབ་པ་འདི་དོན་དམ་པར་
 འགོད་ན་ནི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ག་ ཞེན་
 གྱིས་སྒྲོང་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་མ་དབྱེད་པའི་ངོར་ཡིན་
 ན་ནི་དོན་གྱིས་རྣམ་པ་གྱེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་མི་བདེན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་
 མངོན་སུམ་དང་འགལ་བ་དང་། གྲགས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་
 ཚད་མས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་གྱེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་རྣམ་
 པ་གྱེས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་གནག་རྗེའི་སྐྱེ་བོའི་བར་གྲགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་།
 རྣམ་གྱེས་དང་ལྟན་ཅིག་གི་དམིགས་པ་ཡིན་ན་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་དད་པ་
 མེད་པ་དག་ལ་ལྟན་ཅིག་གི་སྐྱེ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ཡང་
 ཡིན་ནོ། གྱེས་པས་དོན་གྱེས་པའི་ཕྱིར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་གསལ་བ་ཁོ་

ནར་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དོན་ཤེས་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པས་བྱབ་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་རྟགས་འདི་དག་ཐ་སྙད་པའི་སྒོ་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་
བཟུང་ནས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོན་དམ་པར་སྒྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་
ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་བྱབ་པར་མེད་པའི་བྱིར། ཡང་གསལ་
བར་ཉམས་སུ་བྱོང་ལ་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་བྱིར་ཞེས་བྱ་
བའི་དོན་དམ་པར་ཡིན་ན་གསལ་བར་བྱོང་བ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡིན་ན་ནི་བཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཆ་ལ་གྱུབ་པོ། དེས་ན་
གསལ་བ་བྱོང་བ་དང་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཚོག་པའི་རྟགས་མི་གྲུབ་པ། གལ་ཏེ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱོང་ལ་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་པ་ཁེགས་པའི་བྱིར། ཞེས་
འགོད་པ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ནི་དོན་དམ་པ་གཉིས་མེད་པས་ཤེས་པས་བྱབ་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། འདི་ལྟར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་གཉིས་མེད་
པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་ཐ་དད་པར་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་གཉིས་མེད་
པའི་ཤེས་པར་མི་བདེན་པར་འགྱུར་ཏེ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་བྱིར། གཉིས་སུ་སྒྲུང་
བའི་འབྲུལ་བ་ཡིན་ན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྒྱན་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤེས་པ་གཅིག་
ཏུ་བདེན་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། བདེན་པ་དང་རྒྱན་པ་འགལ་བའི་བྱིར། གཉིས་སུ་
སྒྲུང་བ་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་ན་འང་གཉིས་སུ་བདེན་པའི་བྱིར། དེ་དང་གཅིག་
འགལ་བའི་བྱིར། གལ་ཏེ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ལས་
གཞན་དུ་ཡོད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲུང་དུ་རུང་བ་ལས་མ་

དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། གལ་ཏེ་ན་བཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དག་ཡང་དག་
 པར་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རིག་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་གྱུ་བསྟེ། ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་རིག་
 པ་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟུལ་དང་ཡུལ་ཙམ་ཡང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་དངོས་
 བོར་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་དངོས་བོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡ ང་
 གཉིས་མེད་པ་གཉིས་སུ་མི་བདེན་པར་འགྱུར་རོ། གལ་ཏེ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་
 འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ལ་གཉིས་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་
 མེད་པའི་ཤེས་པ་དང་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡང་མི་བདེན་པར་འགྱུར་ཏེ། འབྲུལ་
 བའི་ཤེས་པའི་བཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་འབྲུལ་བའི་ཡུལ་
 ཡིན་ཀྱི་གཉིས་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་གཉིས་མེད་པའི་ཤེས་པ་
 གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་མ་དམིགས་སོ་ཞེས་བཤད་
 ཟིན་ཏོ། ཡང་། གཉིས་མེད་པ་ནི་རིགས་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། རིགས་
 པར་བྱ་བ་དང་རིག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་མ་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར་རོ། གྱུ་བ་ན་ནི་གཟུང་
 འཛིན་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་གཉིས་མེད་ཀྱང་
 རིག་པར་འགྱུར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། དེས་ན་
 ཡུལ་ཤེས་པ་དང་ཡུལ་རིག་པ་དང་ཡུལ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་གྲངས་

ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་ཁས་བླངས་དགོས་
པའི་ཕྱིར་། །གལ་ཏེ་ཤེས་པ་རྣམས་གཅིག་ལ་ལྷོག་པས་བྱས་པའི་རིག་བྱ་རིག་
བྱེད་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པ་དོན་ལ་མེད་པའམ་འོན་ཏེ་ཡོད་པ་
ཡིན་གྲང། དང་པོ་ལྟར་ན་རིག་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ནི་
ལྷོག་པ་ཐ་དད་པས་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དོན་དེ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་
ན་ཡང་རང་རིག་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། རིག་པ་དང་རིག་བྱེད་ནི་ལྷོག་པ་ཐ་
དད་དུ་དོན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཐ་དད་ཀྱང་རང་རིག་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར།
རིག་བྱ་དང་རིག་བྱེད་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་
པར་དོན་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོན་གཅིག་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ནི་འགལ་བའི་
ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི་མེད་དོ། དོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དཔལ་མགོན་ལྷ་ས།
།རིག་པོས་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ན། །རིག་བྱ་མེད་ན་རིག་པོ་མེད་། །དེ་ལྟར་བས་ན་
རིག་བྱ་དང་། རིག་བྱེད་མེད་པར་ཅིས་མི་འདོད། ཅིས་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་ལས།
གཅིག་པ་ཆ་མེད་རང་བཞིན་ལ། །གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་མི་འཐད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་
རང་གི་རིག་པ་ནི། །བྱ་དང་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་མིན། །ཞེས་དབུ་མ་རང་རྒྱད་
པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དག་གི་སྒྲོ་གཞོད་མེད་དང་། དེའི་པར་བཞག་གི་སྣང་ཡུལ་
དང་དེ་འཛིན་མ་འབྲུལ་བར་ཡོད་ན། དེའི་ཡུལ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རྣམས་མེད་དེ་
ཡང་ན་རྣམ་པ་བཅས་སམ། ཡང་ན་ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་ཤེས་ཉིད་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
པ་དང་བཅས་པར་ཤེས་སམ། རྣམ་པ་གཞོད་མེད་དུ་ཤེས། སྒྲོ་གཞོད་མེད་དུ་

ཤེས་ན་དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལས་འདའ་བ་མེད་ལ། དེ་གང་དུ་འང་བརྗོད་ན་གཞོད་པ་
དང་བཅས་སོ། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་ལེགས་པར་དགག་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་པ་
དག་གི་ཡུང་ལ་སློ་གཞོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཕར་བཞག་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་མིན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའོ་ཞེས་པའི་ལུགས་དེ་རང་རྒྱུད་པའི་བཞེད་
པར་གཏན་མི་འགོ་བར་གྲུབ་པོ། །ཡང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་
བཅས་མ་བཅས་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་གཞོད་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་དེར་དོན་བྱེད་པ་
ཅན་དུ་བདེན་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་རྣམ་པ་
དང་བཅས་པའམ་རྣམ་པ་མེད་པར་མཁྱེན་པ་དེ་ལྟར་འདིར་ཡང་རིགས་པའི་
ཕྱིར། སློབ་དཔོན་དག་སྤང་གིས། རྣམ་པ་བཅས་སམ་ཅི་རྣམས་མེད། །དུས་
མཉམ་མི་མཉམ་ལས་སྐྱེས་ཞེས། །སངས་རྒྱས་མཁྱེན་པའང་ཅི་ཡི་ཕྱིར། །བྱིས་
པ་རབ་ཏུ་འཇུག་མི་བྱེད། ཅེས་འབྱུང་དོ་སྟུམ་ན། ཞེས་སྒྲས་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཡུལ་ནི་དབེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའམ། ཤེས་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བོད་མ་ཕྱི་མང་པོས། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སར་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རི་ལྟ་བུར་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སློ་གཞོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་ཕར་བཞག་གི་ཚོས་
ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པའོ་ཞེས་སྒྲ་ན་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་སྒྲ་བ་དེ་དག་གིས་
རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་རྒྱས་མེད་པར་གཞན་གྱིས་ཟེར་སྟོས་

འབྲམས་པོ་ཙམ་ཞིག་གི་རྗེས་སྒྲོས་བྱས་པར་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་
གཞུང་དང་བོར་འཇུགས་པ་བོ་སྒྲོལ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་ལ། བྱེད་ཀྱིས།
སངས་རྒྱས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཚད་མ་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་མེད་པ་དང་། ཡོད་ན་
ཡང་དག་མིན་པའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བར་དངོས་སུ་གསུངས་ལ། དེའི་ཤུགས་
ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཚད་གྲུབ་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཡོད་ན་ཡང་དག་
མིན་རྟོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་
ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་གཏན་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་མི་གྲུབ་པ་དང་།
སྒྲོས་བྲལ་དོན་དམ་པ་ཇི་ལྟ་བུའི་དོན་ལ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་གཞོད་མེད་ཀྱི་རྒྱ་
བ་ཡང་ཡོད་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་
བཞིན་དུ་རྟོག་གི་འབར་བའི་རྩ་བར། །གལ་ཏེ་མིག་སོགས་འདུ་བྱེད་རྣམས།
།དེ་ཉིད་དུ་ནི་སྒྲེ་ཙན་ཏེ། སེམས་ཙན་མིང་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་
བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་ན། དེས་པ་སངས་རྒྱས་སྒྲེ་ཆོས་མིན། དེ་ཕྱིར་དེ་ཡོད་མ་ཡིན་
ལ། །དེ་བཞིན་དེ་སྒྲེ་ཡོད་མིན་ཏེ། །བདག་བཞིན་སྒྲུ་མ་བཞིན་འབྱུང་ཡོད།
ཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱེ་སོགས་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་བཅས་སུ་བསྟན་པ་
ལྟར་ཡེ་ཤེས་ལའང་མཚུངས་པར་སྒྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་ཤེས་སོགས་འདུ་
བྱེད་རྣམས། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་སྒྲེ་ཙན་ཏེ། སེམས་ཙན་ཤེས་པ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
།སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་བྱེད་ན། །དེས་ལ་ཡེ་ཤེས་སྒྲེ་ཆོས་མིན། །དེ་ཕྱིར་དེ་
ཡོད་མ་ཡིན་ལ། །དེ་བཞིན་དེ་སྒྲེ་ཡོད་མིན་ཏེ། །བདག་བཞིན་སྒྲུ་མ་བཞིན་

འབྲུང་ཡོད། ཅེས་འདོན་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། འདི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར།
 རྒྱ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིད་
 ཏུ་སྒྲུབ་སྟེ། ཞེས་འབྲུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་འབྲུང་བས་ཡང་དག་
 པའི་བདག་ཉིད་ཏུ་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་པས། དེ་བཞིན་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་འབྲུང་བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྟོག་པ་ཉིད་ཏུ་འབྲུང་
 རོ་ཞེས་རིགས་པར་མཚུངས་པར་འབྲུང་རོ། ཡང་དབུ་མ་སྟོང་པོར། དཔེར་ན་
 ག་ཉིད་ལོག་ག་ཉིད་དབང་གིས། སྤྱད་བྱུང་མེད་གཞལ་མེད་ཁང་། གནས་ལ་
 སོགས་པ་མཐོང་གྱུར་པ། སྤང་ན་དེ་ལ་མི་མཐོང་ལྟར། དེ་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་
 ཤེས་པ་དག ཁྲོ་གྲོས་མིག་ནི་བྱེ་གྱུར་ཅིང་མི་ཤེས་ག་ཉིད་དང་བྲལ་གྱུར་ན།
 སྤང་པའི་ཆོ་ན་མི་མཐོང་རོ། ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་འང་ཀུན་རྫོབ་བ་མཁུན་པའི་སྒོ་
 སྟེ་ཡེ་ཤེས་གནོད་མེད་མི་འགྲུབ་པར་བཤད་པ་དང་། དབུ་མ་སྟོང་པོར། རྣམ་
 པར་མི་རྟོག་དོན་ཡུལ་གྱི། ཁྲོ་རྣམས་རྟོག་པ་མེད་པའང་རྟུན། བདག་མེད་ལ་
 སོགས་ངོ་བོའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྣམ་རྟོག་བཅས་སྒོ་བཞིན། ཤེས་བྱ་རྣམ་ཀུན་མ་
 གྲུབ་ཕྱིར། གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི། ཁྲོ་ཡང་སྒྲེ་བར་མི་འབྲུང་བ། དེ་
 ཉིད་མཉམ་མེད་དེ་མཁུན་གསུངས། དེ་རྟོགས་ཕྱིར་ན་གང་ཞིག་ལ། ཁྲོ་སྒྲེ་
 མེད་པ་སངས་རྒྱས་དངོས། རྣམ་རྟོག་ཉིད་ནི་སངས་ཕྱིར་དང་། རྟོག་པ་མེད་
 པ་རྒྱས་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སངས་རྒྱས་ལ་དོན་དམ་པ་ཇི་ལྟར་མཁུན་པའི་མི་རྟོག་
 ཡེ་ཤེས་གནོད་མེད་ཀྱང་མེད་དོ། ཡོད་ན་བདག་དང་བདེ་བ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཇི་

སྟེད་མཁུན་པའི་རྟོག་བཅས་ཀྱི་སྟོང་འབྲུལ་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཞོད་པ་ཅན་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་བདག་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ལའང་དེར་མི་རྟོག་
པར་ཁོང་དུ་ཐུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ནའང་གང་དུ་མ་རིག་པ་རིག་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཞེས་པའི་སྟོང་དབྱུད་མི་བཟོད་པས་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱི་གཞོད་པ་ཅན་ཀྱི་
ཤེས་པར་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། བདག་ཏུ་མི་རྟོག་ཀྱང་བདག་མེད་པར་རྟོག་པའི་ངོ་
བོ་ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དགོངས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་
སངས་རྒྱས་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་སྟོ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་འཐད་
པའོ། ཞེས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་དོན་ཡུལ་གྱི། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་སྟོས་དོན་ཡུལ་སྤང་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ལ་ཡོད་པའི་སྟོ་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་མེད་པ་དེ་ཡང་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྤངས་སུ་བེན་ཀྱང་བདག་མེད་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དཔེར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོ་
གཞན་བཞིན་ནོ། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །འདིར་སྒྲུས་པ། རིག་པས་དབྱུད་ན་
གཞོད་མེད་སྟོ་མི་འགྲུབ། །མ་དབྱུད་ཆོན་བདེན་འཛིན་ཅན་གྱི་ངོར། །རི་ལྟར་
གངས་བཞིན་འཛོག་ལས་མི་འགོག་ཅས། །འཕགས་པའི་ཡུལ་དང་བོད་དུ་བྱོན་
པ་ཡི། །སྟོན་རབས་རང་རྒྱུད་སྒྲུབ་དེ་དག་གི། བཞེད་པ་བྱི་མེད་དེ་ནི་འདིར་
ཟད་ཀྱི། །དེ་ལས་གཞན་དུ་རྟགས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི། །ལྷགས་གསར་དེ་ནི་དེར་
མོས་རྗེས་སུ་བྱོན། ཞེས་ཀྱང་སྒྲུས་སོ། གཉིས་པ་བྲལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་

བཞག་པ་མི་འགྲུབ་པ་ལ། བློགས་སྒྲ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དག་དགག་པ་ལོ། དང་
 བོ་ནི། ཤར་ཙྰང་ག་པ་དཔོན་སློབ་དག་ན་རེ ། །ཉི་བ་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས།
 །སྒྲ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་ཏྲག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། །གསེར་གྱི་ཁང་མཚོག་འབར་བ་
 ཡིད་འོང་བ། འདི་ནི་དེ་ལའང་བྱེད་པ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་
 གིས་བཞག་པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིག་རྟེན་རྣམ་བཏགས་ཏེ། ཞེས་
 སོགས་ཚོས་གང་ཟག་གི་ཤེས་བྱ་རྟོག་རྟགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ལུང་མང་དུ་བྲངས་
 བས། ཚོས་དང་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་རྟོག་བཏགས་ཙམ་གྱི་བླ་སྒྲུབ་པའི་ཚད་
 གྲུབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་གདགས་གཞིའི་ཆ་ཤས་རེ་
 རེ་བ་དང་། ཚོགས་པ་དང་། དེ་ལས་དོན་གཞན་པ་གང་དུ་འང་བཏགས་པའི་
 ཚོས་དེ་དང་དེར་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་རི་བོང་གི་རྩ་
 དང་། གང་ཟག་དང་། གཟུགས་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། བདེན་
 དངོས་དང་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་ཡང་ཡོད་མེད་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ།
 ལུང་པོ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པས་
 བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། གདགས་ཚོས་
 གདགས་གཞིའི་ཚོས་དང་དེ་ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གདགས་ཚོས་ཉིད་དུ་
 དོན་བྱེད་པ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་འཛིག་ཅིང་རི་བོང་གི་རྩ་སོགས་གྱི་
 གདགས་ཚོས་དེ་ཉིད་དུ་དོན་བྱེད་པར་འཛིག་རྟེན་ན་མ་གྲགས་པས་དེ་ལྟར་མི་
 འཛིག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་དུ་མིག་དང་ལག་པ་ང་མ་ཡིན་ཀྱང་མིག་

གིས་མཐོང་བ་ལ་ངས་མཐོང་ངོ་ཞེས་དང་། ལག་པ་ན་བ་ལ་ང་ན་ཞེས་འཛིག་པ་
བཞིན་ནོ། དེས་ན་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་དང་། ཚུལ་འདི་ནི་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་
འཛིན་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ང་ཙམ་ཚུལ་ཙམ་གང་ཟག་
དང་ཚུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འབྱུང་བས་དེ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལྟར་འཛིག་
བས་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་
བར་ཁས་སྤང་བར་བྱའོ། དེས་བཏགས་བཞག་གི་གདགས་ཚུལ་འཛིག་རྟེན་པའི་
ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་པའི་ན་འདི་དབྱེད་ནས་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་
མདོ་ལས། འཛིག་རྟེན་ནི་ང་དང་རྩྱུད་གྱི་ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་རྩྱུད་དེ། གང་
འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། ཞེས་འབྱུང་
བ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་དབུ་མ་པས་དབྱེད་པའི་དོན་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་
པའི་མི་ལེན་རྒྱ་དེ་ནི་རང་རྒྱུད་པས་སློ་གནོད་མེད་གྱི་པར་བཞག་གི་བཞག་པའི་
དངོས་དོན་ཙམ་གྱིས་མ་ཚུལ་པར་ཡུལ་རང་ངོས་གྱི་སྟོན་ལུགས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་གྲུབ་
མ་གྲུབ་དབྱེད་ན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གྱི་དབྱེད་པར་སོང་བས། དེ་ལྟར་དབྱེད་
པ་ན་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་རྒྱ་མ་བྱུང་ན་དབྱེད་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ།
ཐལ་འབྱུང་བས་ནི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་ཙམ་གྱིས་མ་ཚུལ་པར་
རང་ངོས་གྱི་སྟོན་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་ན་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེད་པར་སོང་
བས་དེ་ལྟར་དབྱེད་ནས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་རྒྱ་མ་བྱུང་བ་དེ་དབྱེད་དོན་ཁས་མི་
ལེན་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཐལ་རང་གཉིས་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་དབྱེད་རྩལ་

མི་འདྲའོ། ཡང་། ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་རྟོག་བཞག་དང་། འཛིག་
རྟེན་ན་མ་གྲགས་པའི་རྟོག་བཞག་རི་རུ་གཉིས་ལྟ་བུ་ལས་བྱི་མ་ནི་འཛིག་རྟེན་ན་
བཞག་ཏུ་མེད་ལ། སྤྲུལ་འཛི་བཏགས་བཞག་དེའང་མིང་ཙམ་ཡིན་ལ། རྩིང་དེ་
ཡང་བཏགས་བཞག་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་ནི་མི་འགྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་སྤེང་བ་
ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་བྱིང་། བཅ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་མོ།
འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། རྟེ་བྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། ཁོར་
དང་འདྲ་གཤམ་འདྲ་བྱེད་དང་། རྣམ་གཤམ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བདག་བཞེན་
དུ་ནི་བསམ་བྱས་ཏེ། རྟེ་བྱིར་ཁམས་དྲུག་བདག་མེད་དོ། ཞེས་སོ། དེས་ན་ཐ་
སྟོན་གྱི་དབང་གིས་མིང་ཙམ་བདུན་ཙམ་ཐ་སྟོན་ཙམ་སྟོན་ཙམ་གྱི་གྲུབ་པ་མ་
གཏོགས་དེ་ལས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པར་བཞག་ཏུ་མེད་པའོ། དེས་ན་བཏགས་
བཞག་གི་མ་གྲུབ་པས་མ་ཆོམ་པར་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་
བདེན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འཛིག་པས་བདེན་མེད་སྟོང་ཉིད་དུ་གྲུབ་སྟེ། འཇུག་
པ་ལས། གང་བྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དབྱེད་ན། རྟེ་ཉིད་བདག་ཅན་
དངོས་ལས་ཚུ་རོལ་ཏུ། བཅས་རྟེན་མ་ཡིན་དེ་བྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི། ཐ་སྟོན་
བདེན་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་མི་བྱ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། དབྱེད་ན་བདེན་པ་གཉིས་
ཀར་མ་རྟེན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་འཇུག་རྟེན་དུ་རྣམ་པ་བདུན་
གྱིས་འགྲུབ་འགྲུར་མིན་མོད་གྱི། རྣམ་དབྱེད་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་
འདི་རང་གི་ཡན་ལག་བཞེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན། ཞེས་སོ། དེས་ན་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་ལ་དབྱེད་པར་སོང་བའི་དུས་སྐབས་དང་། བ་སྟན་དུ་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཚད་
རྣམས་མ་འདྲེས་པ་སོ་སོར་བྱེད་པར་བྱ་དགོས་ལ། བ་སྟན་བཏགས་པའི་
བཏགས་དོན་བཅའ་བའི་ཆེ་མ་རྟེན་པས་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་ལྷགས་འདི་ལས་
ལོག་བཤད་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་
འདིས་སྒྲིབ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཀག་པ་ལས། །འདུས་བྱས་སྒྲིབ་མེད་པར་
བསྟན་པ་འདོད་ན་ནི་དེའི་ཆེ་སྒྲིམ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་གྱི། མོ་བཤམ་གྱི་བྱ་ལ་
སོགས་པ་དག་གིས་ཉེ་བར་གཞལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་པར་
འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་འཛིགས་པས་དེ་དག་དང་བསྟན་པར་
མི་བྱེད་གྱི། དེ་དང་མི་འགལ་བ་སྒྲིམ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་ནི་བྱེད་དོ།
ཞེས་དང་། ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ནི་རང་བཞིན་འཚོལ་བ་ལྟར་བྱེད་པ་
ཉིད་གྱི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོ། དེས་ན་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ལྷགས་གྱི་རྟགས་གྱི་དགག་
བྱ་ནི་མིང་དུ་བཏགས་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པ་དེ་བདེན་པའི་ཚད་དང་། དེ་ཉིད་རྟགས་གྱི་དགག་བྱའོ་ཞེས་ལྷགས་
དེ་པའི་བསམ་པ་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྤངས་ཏེ་བརྗོད་དོ། འདི་དགག་པ་ལ།
དགག་པ་དངོས་དང་། དེ་འགོག་བྱེད་གཞན་དབང་གིས་བཀག་པ་ལས་ལེགས་
བཤད་མ་ཡིན་པ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལས། དང་པོ་ལ། དགག་པ་རྒྱས་པར་བཤད།
ཐལ་རང་ག་ཉིས་ཀའི་འདོད་པའི་དགག་བྱ་བྱེད་ཅན་དེ་སྤང་བཏགས་གང་གི་
དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་མི་འགྱུབ་པར་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལ། ཚཱ་ཐམས་ཅད་

བཏགས་བཞག་ཏུ་བསྟན་པས་གདགས་གཞི་གདགས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དངོས་
པོར་ཡོད་པ་འགོག་པ་ལས་བཏགས་གཞག་ཏུ་བསྟན་པས་བཏགས་ཚོས་ཐ་སྟོད་
པའི་དངོས་པོ་ཆད་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པར་འདོད་པ་འགལ་བ་ཉིད་དུ་སྒྲིམ་པ་དང་།
དེ་བོར་གི་རྩ་དང་གང་ཟག་སོགས་བཏགས་ཅམ་གྱི་མཚུངས་པའི་རྩོད་ལན་དུ་
གང་ཟག་སོགས་འཛིག་རྟེན་ན་གདགས་ཚོས་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་གྱི་དེ་རྩ་སོགས་མ་
གྲུབ་ཞེས་པ་དེ་ལྟ་ན་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བ་རྣམས་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་གྲུབ་
པས་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འབད་མེད་དུ་སྒྲིཊ་བར་འགྱུར་བ་དང་། གང་ཟག་སོགས་ཐ་
སྟོད་དུ་ཡོད་ཅིང་དེ་རྩ་སོགས་ཐ་སྟོད་མེད་པར་འདོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་མཐུན་
དཔེར། མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་ངས་མཐོང་བར་འཛོག་པ་དེ་དེ་རྩ་མེད་པའི་
མཐུན་དཔེར་ཇི་ལྟར་འོང་བསམ་དགོས་པ་དང་། ཚོས་གང་ཟག་གི་བདག་
བདེན་འཛིན་པ་ལྟ་ན་སྒྲིམ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་རྟགས་གྱིས་དགག་བྱ་མིན་ལོ་ཞེས་མ་
བཀག་ན། བདག་བདེན་མེད་པར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པའི་གནས་མེད་པ་དང་། ང་ནི་
འཛིག་རྟེན་དང་མི་རྩོད་གྱི་དོན་དམ་མ་དབྱེད་བྱང་དོར་ལ་འཇུག་པ་ནི་མི་རྩོད་
པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་འཛིག་རྟེན་བཏགས་བཞག་གི་བདེན་འཛིན་
ལྟ་ན་སྒྲིམ་གྱི་ཡུལ་རིགས་པས་མ་དབྱེད་པ་ལ་འཆད་ན། འཛིག་རྟེན་རྟོག་བཞག་
གི་བདེན་འཛིན་སོགས་སྒྲོས་རྟོག་བསྒྲོག་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཐལ་རང་གི་དེ་
ཁོ་ནར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་བྱ་ནི་སྒྲོ་གཞོད་མེད་ལ་སྒྲུང་བ་དང་། རྟོག་བཞག་གི་
གྲུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་དབྱེད་བྱ་ཡིན་ན་དབུ་མའི་ཡུགས་འདི་སེམས་

ཅམ་པའི་ལུགས་ལས་ཀྱང་དམན་པར་འགྱུར་ཞིང་གཤམ་བྱར་མེད་པའི་ཚཱ་གྱི་
དངོས་བདེན་བཀག་པས་གཤམ་བྱར་ཡོད་པའི་ཚཱ་དངོས་བདེན་ཁེགས་པར་མི་
འགྱུར་བ་དང་། བཏགས་བཞག་མིང་ཅམ་དང་དེ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་
སྐྱུས་པ་རྣམས་ཐོལ་ཚིག་ཏུ་སོང་བས་རྒྱན་རྒྱབས་པོ་ཆེའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་སྒྲིག་
པས་རེག་པར་འགྱུར་བ་དང་། བཏགས་བཞག་གི་ཚཱ་དངོས་པོར་གྲུབ་ཅིང་དེ་
ལས་གཞན་པའི་ཚཱ་དངོས་བདེན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་ལུང་གིས་སྐྱབ་
བྱ་ཉིད་འགོག་པར་བྱས་པ་དང་། ཏགས་གྱི་དགག་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་
ཉིད་པ་དོགས་པའང་བྱེད་ལ་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ཁོ་ནར་སྦྱོད་པའི་དུས་
སྐབས་དང་། ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ཚད་སོ་སོར་བྱེ་བའི་དོན་སྙིང་པོ་མེད་པ་དང་། དེའི་
སྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱངས་པའི་ལུང་གི་སྐྱབ་བྱ་འཛིགས་པར་བྱས་པ་དང་། བཏགས་
བཞག་ཅམ་གྱིས་དེ་དེར་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་ཉིད་བདེན་ཚད་དུ་བསྟན་པའོ། དང་
པོ་ནི། སྦྱིར་སངས་རྒྱས་པ་དག་ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་ཞེས་སྐྱབ་པ་འདི་ལ་
སེམས་ཅམ་པ་སོགས་དངོས་པོར་སྐྱབ་དག་རྣམས་གྱི་ཚཱ་གང་དག་པན་ཚུན་རྒྱ་
འབྲས་སུ་ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཏེན་འབྱུང་གི་དངོས་པོ་
དེ་ནི་རི་ལྟར་དོན་བྱེད་པ་དེ་དེ་ལྟར་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཏེན་འབྲེལ་འཐད་པར་སྐྱབ་
ལ། དབུ་མ་པ་ནི་རྣམས་ཚཱ་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི་ཐ་
སྙད་དུ་འང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཡོད་ན་རྣམས་གྱི་དོན་ནི་བཏགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་
དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་མི་འདོར་བའི་དངོས་རྣམས་སུ་ཡོད་དགོས་ལ།

གང་རང་བཞིན་ལ་རྟེན་འབྲེལ་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་
རང་བཞིན་མེད་པར་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་རོ། འོ་ན་སྣང་ཙམ་དུ་རི་ལྟར་དོན་
བྱེད་པ་ལྟར་དམིགས་པའི་དངོས་བརྟན་གྱི་རྟེན་འབྲུང་ནི་བཏགས་བཞག་གི་ཙམ་
ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་ན་རི་ལྟར་དོན་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དུ་བདེན་པའི་
རང་བཞིན་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ཐེག་
མཆོག་དབུ་མའི་ལུགས་འདིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་གི་དོན་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་བཞག་ཙམ་ཁོ་ན་ལ་འཆད་ནས་དེ་ལྟར་བཞག་པ་ཉིད་
ཀྱིས་སྤྱིར་རོ། བཞག་ཆོས་དེ་དག་དོན་དམ་པར་ལྟ་གཤམ་ཞིག་ཀྱང་རྫོང་བུ་འང་
མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཁོ་ནར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་བྱེད་ཙམ་བརྗོད་བྱེད་ཙམ་ལས་
དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དང་བཏགས་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ན་ཞེས། སྤྱིད་པ་འཕྲོ་བ་ལས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་མིང་ཙམ་སྟེ། །འདུ་ཤེས་
ཙམ་ལ་རབ་དུ་གནས། །བརྗོད་བྱེད་ལས་ནི་གཞན་གྱུར་པའི། བརྗོད་པར་བྱེ་བ་
ཡོད་མ་ཡིན་ཞེས་བཏགས་བཞག་གི་དངོས་ཆོས་འདི་ལ་མ་དབྱེད་ན་དངོས་པོར་
སྣང་བ་ཡང་དབྱེད་ན་བརྗོད་བྱེད་དང་དངོས་པོའི་མི་རྒྱུང་ཙམ་ལས་བརྗོད་བྱའམ་
བཏགས་ཆོས་དངོས་པོ་མཆོན་ཉིད་པ་ཐ་སྟོན་དུ་འང་ཆད་མས་མི་འགྲུབ་པར་
བསྟན་ཏོ། གཞན་ཡང་དངོས་སྟེ་བ་དག་གིས་རྫོས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་
ཉིད་ཞེ་ལ་བཞག་ནས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་ལ་གདགས་གཞི་དང་གདགས་བྱའི་སྒྲ་
སྒྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་། དབུ་མ་པས་མཆོན་གཞི་དང་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་

བཏགས་བཞག་ལ་དགོངས་ནས་གདགས་གཞི་དང་གདགས་བྱའི་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་ཅིས་གསུངས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་ན་
གདགས་ཚཱ་གདགས་གཞིའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ན་བཏགས་ཚཱ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་
གྲུབ་པོ་ཞེས། ཅུ་བར། །དེ་ཕྱིར་མཚན་གཞི་ཡོད་མིན་ཏེ། །མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་ཉིད། །ཞེས་འབྱུང་ལ། བཏགས་ཚཱ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་
བཏགས་ཚཱ་ཐ་སྟད་པའི་དངོས་ཚཱ་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡང་འགལ་ཏེ། །ཡུམ་གྱི་སྟོང་
པོར། ཚཱ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། མཚན་ཉིད་མེད་པ། མ་སྟེས་པ། མི་
འགག་པ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །ཡང་། བཏགས་བཞག་རྒྱུར་བཅས་ཀྱི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་རང་ལྡོག་དེ་ཐ་སྟད་དུ་འདྲ་དངོས་པོ་ཚད་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་
པའི་ཤེས་རབ་ནི་ད་སུ་མའི་ལམ་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དངོས་ཚཱ་
ཐ་སྟད་ཚད་གྲུབ་ཏུ་རྟོག་ན་ད་སུ་མའི་ལམ་གྱི་གོ་ལ་ས་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། །རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་རྒྱུར་
བཅས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་ད་སུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཁྱད་པར་བཏགས་པ་དང་མིང་ཅམ་གྱི་རྒྱུན་ལས་སྟེ་ན་ཐ་སྟད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་
པོར་སྟེ་བ་གཏན་འགལ་ཞིང་། །དེ་ལྟའི་སྟེ་བ་དེས་དངོས་པོ་དེ་སྟེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དུ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟུབ་པར་མཛད་དེ། རི་སྐད་དུ། །གང་ཞིག་རྒྱུན་ལས་
སྟེས་པ་དེ་མ་སྟེས། དེ་ལ་སྟེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྒྱུན་ལ་རག་ལས་
གང་དེ་སྟོང་པ་ཉིད། །གང་གིས་སྟོང་ཉིད་ཤེས་ཏེ་བག་ཡོད་མིན། །ཞེས་འབྱུང་

བའི་ཕྱིར། ཡང་བཏགས་ཆོས་ནི་བཏགས་ཆོས་དེའི་དངོས་པོར་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་
 གྱི་ཕྱིར། །བཏགས་དངོས་གྱི་ཆོས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་དང་དེ་
 ཉིན་གང་འབྱུང་དེ། །རང་གི་དངོས་པོར་སྐྱེས་མ་ཡིན། །རང་གི་དངོས་པོར་གང་
 མ་སྐྱེས། །དེ་ནི་སྐྱེ་ཞེས་ཇི་སྐད་བྱ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་། བཏགས་
 བཞག་གི་ཆོས་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཅིང་དེ་ལྟར་གྲུབ་
 པ་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་གཞོད་དོ་ཞེས། གུན་རྫོང་པ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དེ་
 ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །གུན་རྫོང་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་
 གུན་རྫོང་པ་ཡིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །བྱས་དང་མི་རྟག་ཇི་བཞིན་
 འོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། ཡང་བྱེད། བཏགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་དུ་འང་དངོས་
 པོར་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་ན་དེ་ཉིད་དེ་དེར་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །ཁོ་ཁོ་རང་
 ཡིན་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པར་ཐལ་ཞེ་ན། ཐལ་བ་དེ་ནི་བྱེད་ཅག་རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱུ་དཔོན་སྟོབ་ཉིད་ལ་འཕེན་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་པས་བཏགས་
 བཞག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རིགས་ཉི་ཤུར་བསྐྱས་ནས་དེ་ཉིད་དེ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་
 པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། །རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་བའི་ཕྱིར། །སྟོང་པ་
 ཉིད་ནི་ཉི་ཤུར་འདོད། ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །ཁོ་བོ་ཅག་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་སྒྲུ་ན། །ཁོ་ཁོ་རང་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་ལ་ནི་ཁོ་བོ་བཅག་
 ལྟག་པར་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱེད་ཅག་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཆོག་
 ཅོམ་དུ་སྒྲུ་ན་འང་ཞེན་དོན་ཚུལ་དེ་ལ་ཆེས་འཇིགས་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། །ཁོ་ཁོ་རང་

ཡིན་པའི་ཚས་དེ་ལ་མི་བྱེད་པའི་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་ཚས་དེ་བརྟན་པར་བཞགས་
པའི་གསོལ་བ་ཡང་ཡང་བློ་བཟིག་ཡང་། བཏགས་བཞག་གི་སྤྲིད་གསུམ་
སོགས་ཀྱང་དེའི་དངོས་པོར་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་
འདུས་པ་ཙམ་ལས་སོ་སོར་དེ་གྲུབ་ཀྱི་བདེན་དངོས་ཀྱི་སྒྲུ་རིས་ཟིན་དགོས་པ་
ལས་མ་ཟིན་པས་བཏགས་བཞག་གི་ཚས་ལ་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་མེད་པ་དང་
། བཏགས་ཚས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ཅན་དུ་བདེན་པར་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མས་
གྲུབ་ཅིས་འདོད་པ་ནི་ངན་རྟོག་ཚད་མ་མིན་པ་དག་གིས་བཏགས་པའི་བྱིར་
ཞེས་སོ། ལང་གཤེགས་ལས། གང་བྱིར་འདུས་ལས་མ་གཏོགས་པའི། དངོས་
པོ་སྒྲེ་ཡིས་མི་ཟིན་པ། རྟེ་ཡི་བྱིར་ན་མ་སྦྱིས་ཏེ། རྟོ་བོ་མེད་པར་པར་ང་སྦྱེའོ།
ཞེས་དང་། སྤྲིད་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་ཙམ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད།
། བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དངོས་ཉིད་དུ། རང་རྟོག་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་པར་བྱེད།
ཅིས་འབྱུང་ངོ། །ཁྱད་པར་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གདགས་
ཚས་དེ་གདགས་གཞིའི་ཚས་སུ་མ་གྲུབ་ན་བཏགས་ཚས་དེ་ཉིད་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་
མས་གྲུབ་ཅིས་པ་འདི་ནི་འགར་ཡང་མི་འཐད་དེ། བཏགས་ཚས་གྲུབ་ན་
གདགས་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་ན་དེ་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་དགོས་གིང་། དེ་ལས་གཞན་
དུ་གྲུབ་ན་བཏགས་ཚས་སུ་བཞག་པ་གདགས་ས་གཞི་ལ་མ་ལྟོས་པར་འབྱུང་ལ།
དེ་ལྟ་འང་མ་ཡིན་པས་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཚས་
གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་ལོང་ལ་བརྟེན་པའི་མི་ལོང་གི་བྱད་བཞིན་ཐ་སྙད་

ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་སྤངས་པར། ཇི་ལྟར་མེ་ལོང་
བརྟེན་ནས་སྟ། །རང་བཞིན་གཟུགས་བརྟན་སྤངས་མེད་ཀྱི། དེ་ནི་ཡང་དག་ཉིད་
དུ་ན། །ཟུང་བྱང་གྲུང་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་བཞིན་སྤངས་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །རང་
འཛིན་པ་ནི་དམིགས་པར་འགྱུར། །རང་གི་རང་བཞིན་གཟུགས་བརྟན་བཞིན།
།ཡང་དག་ཏུ་ནི་དེ་དག་མེད། ཇི་ལྟར་མེ་ལོང་མ་བརྟེན་པར། །རང་བཞིན་
གཟུགས་བརྟན་མི་སྤངས་ལྟར། །སྤངས་པོ་རྣམས་ལ་མ་བརྟེན་པར། །རང་འཛིན་པ་
ཡང་དེ་དང་འདྲ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །ཡང་བཏགས་བཞག་འདུ་བྱེད་པ་ཙམ་
ཀྱི་ཆོས་ནི་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་
ནི་ཐ་སྟད་དུ་འང་རྟུན་པ་འབའ་ཞིག་པས་བཏགས་ཆོས་བསྐྱུ་ཆོས་ཉིད་དུ་བབ་
པའི་ཕྱིར། བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གང་དག །བསྐྱུ་བ་དེ་ནི་རྟུན་ཞེས་
གསུངས། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུ་བས་ན། །དེས་ན་དེ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་
ཡིན་ཞེས་འབྱུང་ངོ། །ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལས་སྦྱིར་དངོས་པོ་ཙམ་ཀྱན་
རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བཀག་ན་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་དང་
བཏགས་བཞག་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའང་ཞིགས་
པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྟེན་དུ། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར།
།ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་སྒྲངས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་
ཀྱི་བཏགས་བཞག་དངོས་འདོད་ལྟར། །ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་
སྒྲངས། །ཞེས་འདོན་པར་འཕྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །སྟོན་ཉིད་ནས་ལུགས་ངན་འདི་

ལྟ་བུ་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་ལེགས་པར་བཀག་ཟིན་པའི་བྱིར། ཡང་
། བཏགས་ཚོས་ཡིན་ན་ཚོས་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་བྱབ་པ་དང་། ཚོས་དེ་ཡོད་
ན་བཏགས་ཚོས་མ་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་བཏགས་ཚོས་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དུ་ཐ་
སྟོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་ནི་ཤེས་རབ་མེད་པའི་རོ་ལྟ་བུས་རང་གར་
བཏགས་པ་ལས་ཅི་ཞིག་ཡོད་ཅེས། མདོ་ལས། རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་
མེད། །ཀུན་གཞི་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། །བྱིད་པ་རན་པ་རྟོག་གི་པ། །རོ་དང་
འབྲུ་བས་འདི་དག་བརྟགས། །ཞེས་འབྲུང་བས་བཏགས་བཞག་དེ་ཉིད་དུ་ཚད་
མས་གྲུབ་པ་ཆེར་བཀག་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། དེ་བྱིར་བྱི་དང་ནང་
དུ་ནི། བཏགས་པའི་དངོས་དེ་མེད་པ་ཉིད། ཅེས་འབྲུང་ལ། །རྟགས་པར་
བཏགས་བཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་བདེན་གཉིས་དངོས་པོའི་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བ་
སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དམ་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བྲལ་དང་བ་
སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་བཏགས་བཞག་གི་ཚོས་ལ་དངོས་པོའི་སྐྱེ་
འགག་སོགས་ཐ་སྟོད་གྱི་ཚད་གྲུབ་དུ་སྟོན་པའི་སྐྱེས་བྲལ་ནི་སྐྱེས་བྲལ་དམ་པ་མ་ཡིན་
ན་ཞེས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་དུ། རི་སྐད་བསྟན་པའི་བྱང་
པར་ཅན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་བའི་བསྟན་པའི་བྱ་བའི་སྒྲོ་ནས་འདོད་
པ་དམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ལས་སུ་བསྟན་ཏེ། གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་
འབྲུང་། །འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །ཚད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །འོང་བ་
མེད་པ་འགྲོ་མེད་པ་ཐ་དད་དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན། །སྒྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞིང་

བསྟན་པ། །རྫོགས་སངས་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པའོ། རྟེན་ཅིང་
 འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རི་རྒྱད་བསྟན་པ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་དེ་པ་ཉག་གཅིག་
 རོན་སྤྱོན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུང་བ་ཉིད་དུ་གཟིགས་གིང་པ་རོལ་པོའི་སྒྲིབ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་པ་རོལ་ཐབས་སྒྲིབ་དང་འདྲ་བར་ཐུགས་སུ་ཆུད་ནས་སྒྲོབ་
 དཔོན་གིན་ཏུ་དང་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་པས་སྒྲུབ་ཡང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ལ་
 བྱད་པར་དུ་མཛད་པ་ནི་སྒྲིབ་ནམས་ཀྱི་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་
 ཀྱི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་ཐེག་མཆོག་དབུ་མའི་ཚུལ་འདིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
 བཏགས་བཞག་ཏུ་བསྟན་ས་དངོས་པོའི་རོ་བོ་སྤྱིར་འགོག་པའི་ཚུལ་འདི་ལས་
 གཞན་དུ་གདགས་བཞེད་དངོས་པོ་བཏགས་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོར་མི་བདེན་ཅིང་
 དེར་མ་གྱུབ་ཀྱང་བཏགས་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མས་དེར་འགྱུབ་
 ཅིང་བདེན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་ནི་བཏགས་ཆོས་མ་གྱུབ་པར་བཤད་
 མ་ཐག་པའི་ལུང་རིག་བསྟོན་མེད་དེ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་བསྟོན་འདོར་བར་བྱེད་
 ཅིང་། དེ་ལྟར་རང་ཆོག་འགལ་བ་ཁོ་ནར་སྒྲིབ་དགོས་པར་ཡང་འགྱུར་བ་དང་།
 དེར་མ་ཟད་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆའི་ལུང་དོན་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་ལ་ཤེས་
 བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པ་འདེབས་པ་དེ་ནི་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། བྱོད་ཅག་སྦྱིས་བུ་བརྟུལ་
 ཐོད་གིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྒྲུང་མོད། ཡ་ང་བའི་ཡུལ་ལ་ཅུང་ཟད་འཛེམ་པར་མི་སྦྱོད་
 དམ། དག་དོན་དེ་ལྟར་བརྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་དེ་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་བྱ་བ་མཐའ་
 དག་གཅོད་པར་བྱེད། ཅེས་འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་འདིར་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཏགས་

བཞག་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ལྟ་བུ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་བཏགས་བཞག་གི་རིགས་པས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོར་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་ལྟ་བུ་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། བྱེད་ལྟ་བུ་ན་བཏགས་བཞག་གི་བཏགས་ཚུལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་དངོས་པོར་ནས་བྱིས་སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་མེ་གསོད་བྱེད་ཚུ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པ་ལ་ཚུ་མེར་འབར་བ་ན་ཐབས་གཞན་མེད་པ་ལྟར་སོང་འདུག་པས་དེ་ཅི་བྱ། གཉིས་པ་ནི། བྱེད་ཅག་རི་རྩ་དང་གང་ཟག་སོགས་བཏགས་བཞག་ལ་སོགས་པར་འདྲ་ཡང་གང་ཟག་སོགས་བཏགས་ཚུལ་ཉིད་དུ་འཛིག་རྟེན་ན་དོན་བྱེད་པར་གྲགས་པས་འཛིག་རྟེན་བྱིས་ཀྱང་ཡོད་པར་འཛིག་པ་འདིར་འཛིག་གི། རི་རྩ་སོགས་འཛིག་རྟེན་ན་དོན་བྱེད་པར་མ་གྲགས་པས་འཛིག་རྟེན་བྱིས་ཀྱང་ཡོད་པར་འཛིག་པས་འདིར་མི་འཛིག་པར་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚུལ་དག་འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་བྱིས་བཏགས་དབྱེད་ཀྱང་ཕྱོགས་ཚུལ་བརྟེན་འབྲེལ་ལ་མ་དབྱེད་ན་དེར་བརྟེན་གྱི། ཕྱི་ནས་ཕྱོགས་ཚུལ་རྟེན་འབྲེལ་ལས་དབྱེད་ནས་དེ་དེར་བདེན་པར་མ་གྱུབ་པར་བརྟེན་པར་བྱས་པས་མི་འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བྱེད་འདོད་པ་ལྟར་གང་ཟག་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡོད་ན་སྤང་བོ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གྲུབ་པར་ཡོད་དགོས་པ་ལས། གཉིས་ཀར་མ་གྲུབ་པས་འཛིག་རྟེན་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲུལ་ངོར་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལས་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་འང་གང་ཟག་ག་མ་བདག་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་དཔལ་ལྷན་ཟླ་བས་འབད་ནས་བཀག་པ་

དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐོལ་གྱིས་བཏགས་ཚེས་གང་གི་དེ་གདགས་གཞི་དེ་ཉིད་དང་དེ་
ལས་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྟོད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་
ཐ་སྟོད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་ན་ཡང་དེ་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་སྟོད་ཀྱི་ཚད་མས་
འགྲུབ་པར་མི་འོས་ཏེ། འགྲུབ་ན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་མིན་པའི་སྤང་
གསུམ་དུ་གྲུབ་པ་ལས་འོས་མེད་ཀྱང་དེ་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེར་ཡང་གྲུབ་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུ་བར་གང་དག་དངོས་པོ་གཅིག་པ་
དང་། ། དངོས་པོ་གཞན་པ་ཉིད་དང་ནི། ། གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་མིན་ན། །
དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད། ཅེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་དབྱེད་ངོར་མེད་
ཀྱང་མ་དབྱེད་ན་ཡོད་དེ་ཞེ་ན། ། ཁྱེད་དབྱེད་པའི་ངོར་གྱི་བདག་འཛིན་ནི་ཚད་མ་
མིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུལ་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ག་ལ་ཡོད།
ཡང་། བདག་འཛིན་ལྟན་སྟེས་ཀྱིས་གཟུང་བ་ལྟར་ཚད་མས་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། དེ་
ལྟ་ན་ནི་འཛིག་རྟེན་ཀྱིས་གཟུགས་སྒྲུབ་པ་སོགས་པ་ཏགས་ཚད་སོགས་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་བཞིའི་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བཟུང་བ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་གྲུབ་དུ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་སྒྲུབ་
ཏག་པ་དང་གཟུགས་ཏག་པ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡང་སྒྲུབ་གོས་ལ།
དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ན་ཡང་དེ་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞེས་ཡོད། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་གང་ཟག་གི་
བདག་ནི་དེར་འཛིན་གྱིས་དམིགས་ཀྱང་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་དེར་ཐ་སྟོད་དུ་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་ནི་མི་ལམ་དུ་ཡང་མི་སྒྲིལ། ཡོད་ན་སྒྲུབ་དུ་རུང་བ་ལས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་བཞིན། དེས་ན་མདོ་ལས། བདག་ཅེས་

བྱ་བར་བྱེད་སེམས་ན། ། བདུད་ཀྱི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཡིན། ། འདུ་བྱེད་ལྷུང་པོ་
མི་སྟོང་སྟེ། ། འདི་ལ་སེམས་ཅན་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་དང་གཞན་ཡང་བདག་
སོགས་ཀྱི་ཚཱ་ལྷ། བཏགས་ཙམ་ལས་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ནི་འགར་ཡང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་འདས་མ་འོངས་དང་ནམ་མཁའ་དེ་དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་
དགོས་པ་ལས་དེ་དེར་གྲུབ་པའི་དངོས་ཚཱ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་བདག་ཀྱང་
བཏགས་བཞག་གི་དབང་གིས་དེ་དེར་གྲུབ་པའི་དངོས་ཚཱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། ལྷུང་འདས་ལས་ཀྱང་། ཐར་པ་ནོར་པ་ཟད་ཙམ་ཡིན། ཞེས་པ་ལས་ལྷུང་
འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་གྲུབ་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགོས་པ་
ལྷུང་པོ་འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྟོན་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། འདི་ལྷ་སྟེ། འདས་
པའི་དུས་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་དང་། ནམ་མཁའ་དང་ལྷུང་ན་ལས་འདས་
པ་དང་གང་ཟག་གོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ཡང་། བྱེད་ཐ་སྟོན་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་བདག་དེ་
མི་སྟོང་བ་ལ་དམིགས་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ཅེས་སྟེ། སངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྟོང་བར་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ནམ། སེམས་ཅན་ཁོ་ན་ལ་ཡིན།
གཉིས་པ་ལྟར་སེམས་ཅན་ལ་མ་དམིགས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ལ་དམིགས་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཀུན་མཁུན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་བདག་དེ་ལྷུང་ཁམས་སྟེ་མཆོད་
གང་གི་ཁོངས་སུ་བསྟུས་ནས་མདོ་རྒྱུད་གང་དུ་བསྟན། དང་པོ་ལྟར་ན་གང་ཟག་
གམ་བདག་དེ་ཐ་སྟོན་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཡང་ཤེས་པར་མི་འབྱུར་ཏེ། གཞལ་
བྱ་དེ་སྟོང་དམིགས་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། ལྷ་བས། བཏགས་ཚཱ་གང་

ཟག་དང་བདག་དེ་དེའི་གདགས་གཞི་དེ་ཉིད་དམ་གཞན་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་
 གྱང་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྟོན་གྱི་བདགས་ཚོས་དེ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ་རྟགས་ཅམ་
 ལ་བརྟེན་ནས་དེར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པར། །འདི་ནི་མུང་པོ་རྣམ་བརྟེན་
 འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། སྟེ་པོ་རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འགྲུབ། །འཛིག་
 རྟེན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་རྒྱལ་ཅིག། ཅེས་འབྱུང་བས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་
 གྱང་བདག་ཐ་སྟོན་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་བཞེད་པར་གྱིན་ཏུ་གསལ་བས་ཁྱེད་
 གྱིས་ཟབ་གསང་གི་གནད་མ་གོ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་ཟབ་གསང་གི་
 གནས་དེ་ནི་ཁོ་པོ་ཅག་ལ་གཤེས་འདོད་སྟེ་ཅེ་ཅམ་ཡང་མེད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ད་
 ལྟར་མི་བཞེད་པར་ལ་བཞེད་པར་སྐྱར་བ་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ནི་
 བདག་དང་གང་ཟག་ནི་མ་བརྟགས་པར་ལོག་གཤེས་ཚད་མིན་གཏི་མུག་གིས་
 བདགས་བ་ཉིད་ལས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པར།
 གང་ལ་རྟག་ཏུ་འགོ་རྣམས་ངར་འཛིན་སྟོ། །རབ་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་དེ་ཡི་གང་ཡིན་
 དེར། །ང་ཡིས་འཛིན་སྟོ་འབྱུང་བའི་བདག་དེ་ནི། །མ་བརྟགས་གྲགས་པ་གཏི་
 མུག་ལས་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་དོ། ཡང་ཅི་སྟེ་གཏི་མུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
 ཚད་མ་ཡོད་ན་ཅི་སྟོ་སྟུམ་ན། འོ་ན་ཁོ་པོས་མ་གཤེས་པའི་གཤེས་རབ་ཡོད་པར་སྐྱ་
 བཤང་ཅི་སྟོ། ཁྱེད་ཅག་ཅུང་ཟད་ཅིག་ངལ་གསོ་བར་གྱིས་དང་། ལུང་དེ་དག་གི་
 བདགས་ཚོས་གྱི་ཚད་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པ་མིན་གྱི། འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པར་
 བདག་འཛིན་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ཡིན་པས་ཁྱེད་ཅག་གིས་ལུང་དོན་ཕྱིན་ཅི་

ལོག་ཏུ་གོ་བ་ནི་རང་ཉིད་སྒོ་གོས་གྱི་ནར་གྱུར་པའོ། དེས་ན་བྱེད་གྱི་བདག་ལ་
དགག་སྒྱུབ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་དང་། བྱེད་པར་བསྒྱུབ་བྱའི་བདག་ཐ་སྙད་པའི་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྒྱུབ་པ་ནི་ཅི་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་གང་དུ་གྲུབ། དང་པོ་
ལྟར་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་སྒྲུ་ཡན་གྱི་ཚཱ་འདི་པ་ལ་མི་རུང་སྟེ། རུང་ན་བདག་དོན་དམ་
བདེན་པར་ཐལ་ཞིང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་དངོས་ཚཱ་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བས་དེ་ཚད་མ་ཅི་ཞིག་གིས་འགྲུབ། ཡང་།
བྱེད་བདག་དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གང་དུ་གྲུབ། དངོས་པོས་གྲུབ་ན་ཚོགས་དྲུག་གི་ཤེས་
པའི་ཡུལ་དུ་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་གཞལ་བྱར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བདག་དེ་ཚཱ་
མདོན་པ་གོང་འོག་སོགས་ཤེས་བྱ་རབ་འབྱམས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གསུང་
རབ་གང་ནས་ཚོགས་དྲུག་གི་ཡུལ་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་གང་དུ་ནུམ་པར་བཞག་པ་
འབྱུལ་མེད་དུ་ཤེས་ད གོས་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་
རྟེན་ཐ་སྙད་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགལ་ཏེ། དེ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཚད་མས་
གཞོད་པའི་ཐུར། རི་སྐད་དུ་། །མི་ཤེས་གཉིད་གྱིས་རབ་བསྐྱེད་ཟུ་སྟེགས་ཅན་
ནུམས་ གྱིས་བདག་ཉིད་རི་བཞིན་བརྟགས་པ་དང་། །སྒྲུ་མ་སྟོག་རྒྱ་ལ་སོགས་
བརྟགས་པ་གང་། །དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། ཞེས་འབྱུང་
བའི་ཐུར། ཞེས་འབྱུང་ངོ། དེས་ན་བྱེད་ཅག་ཐལ་འབྱུར་བདག་ཐ་སྙད་གྱི་ཚད་
མས་འཛིག་རྟེན་ན་གྲུབ་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་གཉིས་ཀས་མི་འདོད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་དོ་ཞེས་སྒྲུ་
བ་ལས་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་སུ་ཞིག་ཡོད། དག་དོན། བྱེད་གང་ཟག་གམ་བདག་
འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་ཅིང་རི་བོང་རྩ་འཛིག་རྟེན་ན་མེད་པར་གྲགས་པའི་དེར་
འཛིག་པའི་མཐུན་དཔེར། ངས་མ་མཐོང་ཡང་མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་ངས་མཐོང་
བར་བདག་ཅེས་པ་འདི་འཛིག་རྟེན་ན་ང་མེད་ཀྱང་མིག་གིས་མཐོང་བས་ངས་
མཐོང་ངོ་ཞེས་མཐུན་དཔེར་ལེན་ལ། འཛིག་རྟེན་ན་ངའམ་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་
པའི་དཔེར་འགལ། །ཡང་ཡོད་བཞིན་ངས་མ་མཐོང་ཡང་མིག་གིས་མཐོང་བ་
ལ་ངས་མཐོང་བར་འཛིག་པ་དཔེར་ལེན་ན། ཐ་སྙད་དུ་འང་ང་ཡོད་པ་དང་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་མཐོང་བའི་དཔེར་བཞག་ཏུ་འགལ། ཡང་། འཛིག་རྟེན་ན་རི་
བོང་རྩ་མེད་པར་འཛིག་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་དེ་ཡོད་པར་མ་གྲགས་པའི་བྱིར།
ངས་མ་མཐོང་ ང་ཡང་མིག་གིས་མཐོང་བ་ལ་ངས་མཐོང་བར་འཛིག་པ་བཞིན་ནོ།
།ཞེས་ངག་སྒྱུར་ན་ནི་འདིར་འགྱུར་ཏེ། མིག་གིས་མཐོང་ན་ངས་མཐོང་བས་བྱབ་
པ་དང་། ངས་མཐོང་ཡང་ངས་མ་མཐོང་བའི་བྱབ་པ་མེད་པ་གཉིས་བཅས་
འདུག་པ། བྱབ་པ་དང་བོ་དང་དཔེ་དོན་སྒྱུར་ན། རི་བོང་རྩ་འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་
པར་གྲགས་ན་ཡོད་པར་འཛིག་པའི་མི་མཐུན་པའི་དཔེར་འགོར་ཆུག་ཀྱང་།
བྱབ་པ་གཉིས་པ་དང་དཔེ་དོན་སྒྱུར་ན། རི་བོང་རྩ་མེད་ཀྱང་རི་བོང་རྩ་མེད་པའི་
བྱབ་པ་མེད་པ་དང་དཔེ་དོན་སྒྱུར་བར་སོང་འདུག་པ་དེ་ལྟ་ན་འཛིག་རྟེན་ན་རི་
བོང་རྩ་མེད་ཀྱང་ཁེགས་པར་མི་འགྱུར་བས། འདི་སྐོར་གྱི་བྱབ་འབྲེལ་འདི་དག་

ཁྱེད་རང་ཉིད་ཀྱིས་དྲན་ནམ་མཁའ་ས་པའི་སྒྲིབ་པ་གཞན་ཞིག་གིས་བསྐྱབས་པ་
ཡིན། བྱུང་འབྲེལ་འདི་ཀུན་ཉིད་རང་གིས་ཀྱང་གོ་རིས་སུ་མི་འདུག་པས། ཁྱེད་
རང་གིས་ལྟག་པའི་ལྟ་དེ་ལ་ད་དུང་ཡང་ཡང་དག་པར་བྱིས་ཞིག་བཞི་པ་ནི།
གང་ཟག་གི་བདག་བདེན་དུ་འཛིན་པ་ལྟན་སྒྲིལ་གྱི་ཡུལ་ནི་སྤང་པོ་ཙམ་ལ་
བདག་གོ་ཞེས་བཏགས་ནས་བདག་དེར་དམིགས་གིང་དེར་ལྟ་བ་ཞེན་ཡུལ་ལ་
འབྱུལ་པ་ཉིད་དང་། དེར་འཛིན་ལོག་པའི་གཤམ་པ་ཉིད་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། སྤང་
སོགས་ལ་བཏགས་བཞག་གི་ཚཱ་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་རང་ངོའི་སྔོད་
ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་དང་། དེ་ལ་ལྟ་བའི་ཚུལ་གྱི་རང་འཛིན་འཇུག་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་བདག་ལྟའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་རང་སྤྱོད་མཛོན་སུམ་གྱི་རང་ངོའི་
སྔོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་འཛིན་ལྟན་སྒྲིལ་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་
བ་ལས་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་སྤང་པོ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་ནས་དེར་འཛིན་སྒྲིབ་འི་
བྱིར། རི་སྐད་དུ། །རང་འཛིན་དེ་དག་ལ་ཡང་འཇུག་མཐོང་སྟེ། །དེས་ན་སྤང་པོ་
ལས་གཞན་བདག་འགའ་མེད། །སྤང་པོ་ལས་གཞན་བདག་སྐྱབ་མེད་པའི་བྱིར།
།བདག་ལྟའི་དམིགས་པའང་སྤང་པོ་ཁོ་ན་འོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་རི་སྐད་དུ།
བདག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས། །གཞན་དུ་འཐད་པ་ཉིད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་
གཞན་ན་ལེན་མེད་པར། །གཟུགས་ཡོད་རིགས་ན་བཟུང་དུ་མེད། ཅེས་འབྱུང་
བས། ཚུར་མཐོང་གི་རང་འཛིན་ཡུལ་རང་གིས་སྔོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་
བདག་ལ་དམིགས་ནས་དེར་འཛིན་ན་སྤང་པོ་ལས་གཞན་དུ་དེ་ལྟར་འཛིན་

རིགས་པ་ལས་དེར་ལྟར་གཞན་དུ་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལུགས་འདི་
 ལྟ་བུ་སྟོན་ཉིད་ནས་དགག་པར་མཛད་པ་དང་བྱུང་པར་ཡུལ་རང་གི་སྟོན་ལུགས་
 གྱི་གྲུབ་པའི་བདག་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་འཛིན་
 ལྟན་སྐྱེས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ན་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་མཁྱེན་པ་མི་སྲིད་ཅིང་མཁྱེན་ན་
 ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་དེ་གསུལ་བྱ་ལ་མི་སྟོན་མི་སྲིད་ཀྱང་དེ་ལྟའི་བདག་འཛིན་
 ཚུལ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་མ་མཁྱེན་པར་སྤང་ན་ཕྱིས་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་
 གིས་བདག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་དེ་ལྟར་གཤམ་ཏེ་བསྟན་ཀྱང་དེ་ལ་སྲུ་
 ཞིག་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རི་རྒྱད་དུ་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས། དགོ་སྟོང་
 དག་དགོ་སྟོང་རམ་བམ་ཟེ་གང་སྲུ་དག་ཅིག་བདག་གོ་སྟུམ་དུ་ཡང་དག་པར་
 རྗེས་སྲུ་བལྟ་བ་དེ་དག་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཡུང་པོ་ལྟ་པོ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡང་
 དག་པར་རྗེས་སྲུ་བལྟ་ལོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ནའི་རྣམ་བཅད་ལས། ཡུང་
 སོགས་ལ་བཏགས་བཞག་གི་བདག་ལས་སྟོན་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ལ་
 དམིགས་པའི་བདག་ལྟ་དང་དེ་འཛིན་གཏན་འཇུག་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་
 བཅོམ་ལྟན་འདས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མི་འཛིགས་པར་དམ་བཅའ་བའི་སྐྱ་སྐྱགས་ཟིན་
 པ་ལ་སྲུ་ཞིག་གིས་འགོང་། གཞན་ཡང་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཚུར་མཐོང་གི་
 རང་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་འཇུག་པ་མཁྱེན་ནས་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ན། ཡུང་པོ་སྟེ་
 འཛིགས་ཚོགས་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་ཚུལ་ཉི་ཤུ་གསུངས་ཤིང་། གང་ཟག་གི་བདག་
 མིད་རྟོགས་པས་འཛིག་ཚོགས་ལ་བདག་ལྟ་ཉི་ཤུ་འང་བསྟོན་པར་གསུངས་ཏེ།

།དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡུལ་རང་ངོའི་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ལྟ་འཇུག་
ཚུལ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་སྟོད་གྲུབ་ཀྱི་བདག་འཛིན་སེལ་
ཚུལ་སོགས་གསུངས་རབ་རབ་འབྱམ་ན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་སྟེ། རི་སྐད་དུ།
གཟུགས་བདག་མ་ཡིན་བདག་ནི་གཟུགས་ལྡན་མིན། །གཟུགས་ལ་བདག་མེད་
བདག་ལའང་གཟུགས་ཡོད་མིན། །དེ་ལྟ་རྣམ་བཞིར་སྤྱད་ཀྱང་གཤམ་བྱ་སྟེ། །དེ་
དག་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ཉི་ཤར་འདོད། །ལྟ་རི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོ་རྩེ་ཡིས།
བཙོམ་བདག་གང་དང་ལྡན་ཅིག་འཛིག་འགྱུར་བ། །འཛིག་ཚོགས་ལྟ་རི་ལྟར་
སྟུག་ལ་གནས་པ། །ཅི་མོ་མཐོ་བར་གྱུར་པ་འདི་དག་གོ །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར།
ཡང་། རྟགས་ཀྱི་འགགས་བྱར་བྱར་པའི་བདག་ཏུ་ལྟ་བུའི་གཞི་སྤྱད་སོགས་མ་
ཡིན་ན། སྟོད་འཇུག་མཁན་བོས། །སོ་དང་སྒྲ་སེན་བདག་མ་ཡིན། །བདག་ནི་
རུས་པ་ཁྲག་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྤྱད་པོ་ལ་བདག་ལྟ་དེ་ཉིད་སེལ་བར་བྱེད་
པ་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱེད་འདོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་
ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་བདག་སྟོད་མཐའ་བཀག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཟུང་
ནས་དེ་ཉིད་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སེལ་བར་ཁོ་ནར་བྱེད་རིགས་པའི་བྱིར།
།དེས་ན་ཚུར་མཐོང་དག་གི་སྤྱད་སོགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟར་སྟེས་
སུ་འཇུག་ནས་ལས་ཉོན་བསགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བར་འཁོར་བར་འགྱུར་བ་
དང་། སྤྱད་པོ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བུས་བདག་དེ་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ནོ་

ཞེས་སྒྲོན་བྱོན་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་ཉན་རང་དག་བཙུག་སྒྲོབ་པ་
 དང་མི་སྒྲོབ་པ་དག་གིས་དབྱངས་གཅིག་མགྲིན་གཅིག་གིས་གསུངས་པ་ལས།
 བྱོད་དེ་ལས་བསྐྱོག་ནས་བདག་ས་བཞག་གི་སྤང་སོགས་ལས་ཡུལ་གྱི་སྤོད་
 ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་ལྟ་སྤངས་པས་ཐར་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ཚུལ་
 གྱིས་བདག་མེད་དེ་རྟོགས་ཀྱང་ཐར་པ་འདོད་པ་དག་གིས་གཉེར་བྱའི་བདག་
 མེད་པ་ནི་ཁོང་དུ་ཚུབ་པའི་གནས་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་
 འདྲེ་ག་ཟའི་བུམ་པ་ལ་ངའམ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བསྐྱོག་པས་ཀྱང་བདག་མེད་རྟོགས་
 བྱས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པར་ཅིས་མི་འགྱུར། ཡང་། འཇུག་པ་ཙོང་རྒྱུག་ཏུ།
 བདག་འཛིན་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་མངོན་སུམ་དུ་འཆར་
 ལ། དེའི་ཆོག་ཞལ་བྱ་སྣང་བ་མངོན་གྱུར་དེ་ཡུལ་ཅན་དེས་གྲུབ་པ་སོགས་སྣང་
 དང་འབྲས་སྟེ། དེས་ཞེན་ཡུལ་འབྲུལ་པ་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱིས་སྣང་
 བ། མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་ནི་མྱུག་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དོན་བྱེད་པར་ཤེས་པ་
 ལ་བདེན་སྣང་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པ་མེད་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་ནི་ཤེས་པ་
 ལ་མངོན་སུམ་དུ་འཆར་ཞིང་མངོན་གྱུར་སྣང་བ་གཏན་མི་སྤིད་དེ། དེ་ལྟར་སྤིད་
 བ། དེ་ལྟའི་མངོན་གྱུར་ཚུར་མཐོང་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་བཞིན་དུ་ཕྱིན་
 བེ་རྟོག་གི་པ་དག། བདག་དེ་སེམས་པ་ཅན་དང་། བེམས་པོ་དང་། སྤང་པོ་
 ལས་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་བརྗོད་མེད་ལ་སོགས་པར་རྟོགས་པ་དོན་མེད་དེ།
 །མངོན་སུམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་གྱི་སྒྲོན་པོ་སེམས་པ་ཅན་དང་སྤང་པོ་དང་གཅིག་

དང་ཐ་དད་དང་བརྗོད་མེད་ལ་སོགས་པར་རྟོག་མི་དགོས་པར་སྟོན་པོར་སྒྲུང་བ་
ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པོ་འགྲུབ་པ་བཞིན་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྒྲུང་བའི་མངོན་སུམ་
ཉིད་ཀྱི་མངོན་གྱུར་ཏུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མངོན་སུམ་གྱི་
མངོན་གྱུར་ཏུ་སྒྲུང་ན་ཐ་སྟོད་ཏུ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཏུ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྫས་
ཡོད་ཏུ་འང་མངོན་སུམ་པར་མངོན་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ནི། གང་ཟག་
གི་བདག་དེ་འགྲོ་བ་སོ་སོ་ཐ་དད་ལ་བདག་ཐ་དད་མེད་པ་གཅིག་མངོན་སུམ་ལ་
སྒྲུང་ངམ་ཏུ་མ་ཞིག་སྒྲུང་། ཏུ་མ་སྒྲུང་ན་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ཐོག་
མེད་ནས་སྐྱེ་གནས་སྐྱ་ཚོགས་པར་སྐྱེས་པའི་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པ་དང་
འགལ། ཏུ་མར་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲུང་ན་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་བདག་མི་འདྲ་བ་
དྲུག་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲུང་དགོས་པས་དེའི་བྱུང་པར་ཡང་སྟོན་དགོས་སོ། གཅིག་
ཏུ་སྒྲུང་ན་འགྲོ་བའི་བདག་ཉིད་སོ་སོ་ལ་བདག་གཅིག་ལས་མི་སྒྲུང་ན་བུམ་
སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་བདག་ཉིད་སོ་སོ་ལ་འང་བུམ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་
སྒྲུང་བ་ཐལ་བར་འགྱུར། དེས་ན་བདག་ཤེས་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཏུ་སྒྲུང་བའི་ནུམ་
པ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྫས་སམ། ཤེས་པ་ལས་གཞན་གྱི་རྫས་སམ། ཡང་ན་ནུམ་
པ་དེ་སྟོ་ཉགས་པས་རྫས་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན། བྱི་མ་ལྟར་ན་མི་རིགས་ཏེ། སྟོ་
བཏགས་ཀྱི་རྟོག་པའི་ཚེས་ཅམ་ཡིན་ན་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་དང་མངོན་གྱུར་
ཏུ་འགྲོ་བ་མི་སྤྱིད་པའི་བྱིར། དང་པོ་གཉིས་ལྟར་ན་ཐ་སྟོད་ཏུ་རྫས་སུ་གྲུབ་པོ་ཞེ་
ན་དེ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། གང་ཟག་གི་རྒྱན་ཅམ་ལ་བཏགས་ནས་བཞག་པ་

ལས་རྫས་སུ་གྱུབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། མདོ་ལས་༥ ། རྒྱུན་ལ་གང་ཟག་ཅེས་
བྱའོ། ཞེས་དང་། ཐུལ་བ་མ་པམ་པས། གང་ཟག་བཏགས་པར་ཡོད་ཉིད་དུ།
།བརྗོད་བྱ་རྫས་སུ་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། རི་སྐད་དུ། རི་ལྟར་ཡན་ལག་
ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་གིང་རྟར་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སྤང་བོ་
རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀྱུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གིང་རྟའི་ཡན་
ལག་ཚོགས་པ་ལས་ཡན་ལག་ཅན་མངོན་སུམ་དུ་སྤྲང་བ་མིན་པ་བཞིན། བདག་
གདགས་པའི་གཞི་མངོན་སུམ་པར་ཐ་སྙད་དུ་སྤྲང་ཡང་བདག་ཐ་སྙད་དུ་སྤྲང་བ་
མ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ། རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ལ་མི་བསྐྱོད་བ་ལྟར་སྤྲང་
བ་ཡང་མིན་པའི་བྱིར། རི་སྐད་དུ། རྒྱུན་དང་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། །སྤང་བ་
དམག་ལ་སོགས་བཞིན་རྟུན། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཡང་། ཚོས་ཀྱི་བདག་
མེད་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གིས། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་བདག་དེ་ནི་
གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དུག་དང་། བང་མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
དངོས་པོ་དུག་སྟེ། དངོས་པོ་དེ་དེ་ཉིད་དུ་བདག་བདེན་དུ་གྱུབ་པར་དོགས་པ་
ཚོས་ཀྱི་བདག་བདེན་དུ་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ་རང་གཉིས་ཀར་མཐུན་པར་
གསུངས་པ་ལས་གཞན་སྟོ་གཞོད་མེད་ཀྱི་ཕར་བཞག་གི་སྤྲང་བའི་དངོས་བདེན་
དང་བཏགས་བཞག་གི་དངོས་བདེན་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྟོན་ལུགས་ཀྱིས་
བདེན་པར་གྱུབ་པ་གེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པར་གསུངས་
ཏེ། དངོས་ཚོས་གཉིས་ལ་སྟོ་སྐྱར་ཀྱི་མཐའ་བཀག་པ་ལས། དངོས་མེད་སྲིད་

མཐའ་བཟུང་ནས་དེ་ལ་སྒྲོ་སྒྲུར་གྱི་མཐའ་སེལ་བར་མི་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲེ་
བོ་དག་གཤེས་བྱའི་ཚཱ་ལ་འབྲུལ་བ་དང་མ་འབྲུལ་བའི་རྣམ་གཞག་བྱེད་གྱིས།
གཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་དགོས་ལུས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་
རྒྱལ་ལས། དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་དབྱེད་ན། །དེ་དང་དེ་ལ་གཅིག་ཉིད་མེད།
།གང་ལ་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་དུ་མ་ཉིད་ཀྱང་མེད། ཅེས་དང་།
འཇུག་པར། །གང་ཕྱིར་རྒྱ་མེད་པ་དང་དབང་ལྷན་གྱི། །རྒྱ་ལ་སོགས་དང་
བདག་གཞན་གཉིས་ཀ་ལས། །དངོས་རྣམས་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར།
།ཞེས་དངོས་ཚཱ་གྱི་སྒྲེ་བ་དང་གཅིག་དང་དུ་མ་སོགས་ཚཱ་གྱི་བདག་ཏུ་འཛད་
ནས་སྒྲོ་སྒྲུར་བསལ་བས་དངོས་པོ་གང་དངོས་པོའི་བདག་བདེན་པར་གྱི་དབེན་
པར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པས་ཚཱ་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འགྱུར་གྱི། དེ་ལས་དངོས་
མེད་ཉིད་ལ་བདག་བདེན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པས་དངོས་ཚཱ་དེ་ཉིད་བདག་
བདེན་གྱིས་དབེན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པར་མི་འགྱུར་གྱི། མ་སྒྲེས་པའི་ལྷ་གྱུའི་ཁ་
དོག་སོགས་དབྱེད་པས་སྒྲེས་པའི་ལྷ་གྱུའི་ཁ་དོག་དབྱེད་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་
ནོ། ཡང་། ཅི་བྱེད་ཅག་དངོས་ཚཱ་ལ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་གྱི་བདག་ཉིད་དང་དེར་
དོན་བྱེད་པ་ཅན་དུ་བདེན་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཀྱང་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་
ཏེ། དངོས་ཚཱ་གང་ལ་དངོས་མེད་གྱི་ཚཱ་གྱི་བདག་བདེན་ཞུགས་པར་ཞེན་
ཅིང་འབྲུལ་པ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་རྟགས་གྱི་དགག་བྱར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཅི་
མེ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་ཚཱ་ལ་ཚ་བཞེག་གིས་དོན་བྱེད་པར་མཐོང་བ་ཉིད་ན་

དངོས་པོ་དེ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་བདེན་དུ་གྲུབ་པོ་སྒྲིམ་དུ་ཞེན་ཅིང་
འབྲུལ་པ་དུད་འགོ་ལའང་སྐྱེ་བ་མི་སྤྲིད་དེ། དུད་འགོ་གང་དག་ཆུས་སྒྲིམ་པ་སེལ་
བར་བྱེད་པའི་དོན་གྲུབ་ན་དུད་འགོ་དེ་སྒྲིམ་པ་སེལ་ཆེད་དུ་ཆུའི་རྗེས་སུ་འཇུག་
གི། དེ་ཆེ་ཆུ་དམིགས་པ་ན་ཆུ་དངོས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བདེན་ནོ་སྒྲིམ་དུ་
འཛིན་ཅིང་ཞེན་ནས་སྒྲིམ་པ་ན་ཆུའི་རྗེས་སུ་མི་འཇུག་པ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་
ཀྱིས་ཞིབ་ཆགས་བརྗོད་པ་ནི་དབྱེད་ག་ལ་བཟོད། ཡང་། ཡུལ་རང་ངོས་ཀྱི་སྔོད་
ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་བདག་ཡིན་ན་
ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་བདག་བདེན་དུ་མ་གྲུབ་
བར་འགོག་པ་རིགས་པ་ལས། སྔོན་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དག་གིས་དེ་ལྟར་མ་མཛད་
བར་དངོས་ཆོས་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་དེར་བདག་བདེན་དུ་གྲུབ་པ་
འགོག་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་བདག་རྟགས་
ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་བདེན་ཡིན་ན།

ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཆོས་

ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཡིན་དགོས་པ་དང་དེ་ཤེས་བྱའི་ཆོས་མ་ཡིན་ན་ཡུལ་རང་ངོས་
ནས་སྔོད་ལུགས་ཀྱིས་དེ་དེར་གྲུབ་པའི་བདག་བདེན་ཆོས་བདག་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཆོས་བདག་དེ་ལྟ་བུ་བཀག་པས་དེ་ཁེགས་ཀྱང་ཆོས་བདག་
མི་ཁེགས་པས་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་དངོས་པོ་ཉིད་ཐ་སྙད་གཞན་

གྲགས་སུ་ཤེས་བྱའི་ཚས་ཡིན་པ་དང་། དེ་དེར་བདག་བདེན་གྱི་དངོས་པོར་གྱུ་བ་
ན་ཚས་བདག་རྟུ་རྟོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་འགོག་པས་དངོས་པོ་ལ་དངོས་པོ་རང་
བདེན་གྱི་མཚན་འཛིན་ལས་གོ་ལ་བས་དངོས་ཚས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་ནམ་མཁའ་
འཇམ་ཡིན་དགག་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟར་རྟོགས་པས། ལྟ་བུ་ལས་འདས་པ་ཡིན་
གྱི། བྱེད་ལྟར་ན་ཡུལ་རང་དངོས་ནས་གྱུ་བ་པ་ཤེས་བྱའི་ཚས་ཡིན་པ་དང་། དེའི་
བདག་བདེན་ཚས་བདག་ཡིན་པར་དོན་གྱི་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་ན་ཡུལ་རང་དོན་ས་
གྱུ་བ་པའི་ཚས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་བྱེད་རང་ཡང་འདོད་པས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་
སྲིད་པ་ལ་བདག་བདེན་གྱི་མཚན་འཛིན་ལས་གོ་ལ་ཀྱང་ཚས་བདག་མེད་པར་
རྟོགས་ནས་ལྟ་བུ་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། འགྱུར་ན་ཅི་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་
དཀར་པོ་མིན་པར་རྟོགས་པས་ཚས་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ནས་ལྟ་བུ་ལས་
འདས་བར་ཡང་འགྱུར་སྲིད་པའི་བྱིར། དེས་ན་བྱེད་གྱིས་སྒྲས་པའི་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་འདི་ནི་བྱ་རོག་གི་སོ་རྟོག་པ་ཐར་པ་དོན་གཉེར་ལ་མཁོ་བ་མེད་པ་ལྟར་
ཤེས་སོ། ཡང་། འགའ་ཞིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། ཚས་ཅན་གྱིས་དངོས་ཚས་
དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་དེར་བདེན་པ་ཚས་བདག་རྟུ་རྟོག་ནས་དེ་འགོག་པ་ཡིན་
ན་ཚས་ཅན་དངོས་པོ་ཉིད་དངོས་པོར་འགོག་པས་སྒྲིགས་ཚས་མ་གྱུ་བ་པས་
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་དགག་མི་རུས་སོ་སྒྲམ་ན། དངོས་པོར་མ་གྱུ་བ་
ཀྱང་དངོས་པོར་སྒྲུང་བ་ཅམ་ཚས་དག་དེ་ལ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་རྟུ་རྟོག་པ་དེ་
དགག་པ་ཡིན་ལ། རྟེན་དགག་པའི་ཆེ་དབྱུ་མ་པར་རང་། ལྷགས་ལ་དངོས་པོར་

སྒྲིང་བ་དེ་དངོས་པོའི་ཚོས་སུ་བྱུང་ནས་ཚོས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་མིན་ཀྱང་གཞན་
བྲགས་ཀྱི་དངོས་པོར་ཞེན་བརྩོད་བྱེད་པ་བསྐྱོས་སུ་བྱས་ནས་ཚོས་ཅན་དུ་
བཞག་སྟེ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསྐྱོག་པ་མི་འགལ་རྟེ། བདག་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་
ནས་གསོན་ལུས་ལ་མི་ལྟན་པར་སྒྱུབ་པ་བཞིན་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་དུ་ཟེན་
རྟེ། དེ་ཡང་སྐབས་འདིའི་རྩོད་གཞིའི་ཚོས་ཅན་དང་མཐུན་དཔེའི་ཚོས་ཅན་སྦྱར་
བ་ན། དངོས་པོར་མ་བྱུང་བཞིན་དངོས་པོར་སྒྲིང་བ་མི་ལོང་གི་གཟུགས་བརྟན་
གྱི་དངོས་པོ་ལྟར་སྒྲིང་བ་དེ་ཉིད་རྩོད་གཞི་ལའང་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཟབ་
གསང་འདི་ལྟ་བུ་བྱེད་ལ་བསྟན་ན་བྱེད་ཅག་དངོས་འཛིན་གྱི་ནད་དམ་པོས་
མནར་བས། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་པོ་ལ་སྒྱུར་བ་འདེབས་པས་ཆད་ལྟ་བའོ་
ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པས་རེ་ཞིག་བྱེད་ལ་གསང་བ་བསྟན་པའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་
པས་ཁོ་བོ་ཅག་ཁ་རོག་སྟེ་སྔོན་དེ། ལྟ་བུ་ལ། ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་རྩོད་པའི་
ཚུལ་བཤད། གཞན་གྱི་མི་རྩོད་པའི་ཚུལ་དེ་གསུངས་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་
པར་བསྟན་པའོ། ང་པོ་ནི། འཛིག་རྟེན་ནི་ང་དང་རྩོད་ཀྱི་ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་
རྩོད། ཅེས་པ། ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པས་ཡང་དག་པར་དབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་མེད་སོགས་གང་དུ་འང་མ་བྱུང་བྱས་
པ་ལ། འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་འོན་དགོ་སྟེ་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཁོར་འདས་འདི་ཙམ་
དུ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་འདི་ལ་བྱེད་བསྟོན་ཏམ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ། དབུ་མ་
པས། འདི་དག་ནི་མ་དབྱེད་བསྐྱེད་ཚོས་དམིགས་པའི་འབྲུལ་ཤེས་མ་རིག་པའི་

དོར་ཀླན་རྫོང་གི་སྤང་བ་དེ་ལྟར་མི་སྤང་ངོ་ཞེས་ཁྱོད་དང་ལྟན་ཅིག་མི་རྩོད་དེ།
མིག་དག་པས་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དོར་སྤྱོད་ཤད་གྱི་སྤང་བ་ཁྱོད་ལ་གཏན་འཆར་བ་
སྤྱད་པ་མིན་ཞེས་མི་རྩོད་པ་བཞིན་འདིར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། འོ་ན་དབུ་མ་པས་
འཛིག་རྟེན་དང་མཐུན་པར་རི་ལྟར་སྤྱོད་ཞེ་ན། བྱིས་འཕགས་གྱི་འཛིག་རྟེན་པ་
དག་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་གྱི་ཆེད་དུ་ཚོགས་སོགས་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་དངོས་ཚོས་
ལ་སྤང་དོར་དུ་འཇུག་པ་ན། བྱིས་འཕགས་ཉིད་གྱིས་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་
དངོས་ཚོས་སྤང་ཅམ་དེ་ཉིད་གྲགས་པ་ལྟར་བཞག་ནས་སྤང་དོར་བྱེད་པ་ཡིན་
གྱི།དེ་སྐབས་གྲགས་པའི་དངོས་ཚོས་དེ་དབྱུད་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་དབྱུད་ནས་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་གྱི་བྱིར་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་གྱི་བསག་སྤྱོད་གི་
སྤང་དོར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་པར་ཡིད་ལ་མི་བྱ་བ་ཁོ་ནར་སྤྱོད་དོ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་
སྟེ། དེ་ལྟར་བྱེད་ན་རྒྱ་ནག་རྒྱ་ཤར་ལུགས་ལྟར་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལས་རིང་བ་
ཉིད་དུ་འང་འགྱུར་རོ། འོ་ན་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྤང་དོར་དེ་ཉིད་ལ་
འཇུག་པ་ན། སྤང་དོར་དུ་བྱ་བའི་དངོས་ཚོས་གྱི་ཆེད་འཛིག་རྟེན་བདན་འཛིན་
ལྟན་སྤྱོད་གྱིས་རི་ལྟར་བཟུང་བ་དེ་ལྟར་བཟུང་ནས་སྤང་དོར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་
ན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་དངོས་སྤང་ལ་དངོས་པོར་བཟུང་ནས་སྤང་དོར་བྱིན་ཅི་
ལོག་མ་ལོག་གང་དུ་དབྱུད་ཀྱང་འཁོར་བའི་རྒྱ་ལས་ཐར་པའི་རྒྱར་འགོ་བ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། འོ་ན་བྱང་ཆེན་གྱི་ངེས་ལེགས་གྱི་ཆེད་དུ་དངོས་ཚོས་ལ་སྤང་དོར་དུ་
བྱེད་པ་ན། མོས་སྤྱོད་གྱི་སར་དེ་ལྟའི་སྤང་དོར་དུ་བྱེད་པའི་དངོས་སྤང་དེ་རིགས་

ཤེས་ཚད་མས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་རྟོག་པ་དང་། འཕགས་པའི་
སར་དེ་ལྟའི་སྒྲུང་དོར་དུ་བྱེད་པའི་དངོས་སྒྲུང་དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སྒྲོས་སུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དངོས་སྒྲུང་དེ་
ཉིད་ལ་སྒྲུང་དོར་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུང་དོར་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་
ལ་ཚོགས་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་དུ་སོགས་པའི་དག་ཅུ་ཞེས་བྱ་ལ། དངོས་པོ་ལྟ་བུ་
དག་གིས་དག་བ་སྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་ནི་དམིགས་པ་དང་དུག་བཅས་དང་
།དངོས་པོར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་དག་གིས་དག་བ་སྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་
ནི་དམིགས་མེད་དང་དུག་མེད་དུ་འང་འཛིན་གོ། །དེས་ན་དངོས་པོར་སྒྲུང་ཅམ་གྱི་
འཛིན་རྟེན་གྱི་སྒྲིན་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་ལ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་
འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྗེས་མཐུན་པ་དང་དངོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་
བྱས་པ་དེ་ནི་སྒྲུང་སྟོང་དབྱེར་མེད་དམ། བདེན་གཉིས་རོག་ཅིག་གམ། འཁོར་
འདས་དབྱེར་མེད་དམ། སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་དམ། རྣམ་རྟོག་ཚོས་སྒྲུའི་ཉམས་
ལེན་ཞེས་སྐྱེ་བོད་ཀྱི་བྱང་ཆེན་གྱི་མན་ངག་པ་དག་གི་ངག་ལས་སྐྱེ་ཆེར་འབྱུང་རོ་
དེ་ལྟ་ན་དཔུ་མ་པས་འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆེད་དུ་འཛིན་རྟེན་གྱི་སྒྲུང་དོར་
འཛིན་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ལྟར་འཛིན་རྟེན་དང་མི་ཚུད་པར་མཐུན་པར་འཇུག་
ཀྱང་། སྒྲུང་བྱ་དང་དོར་བྱའི་ཚོས་དང་དེའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་བྱེད་ཆ་ཐམས་ཅད་སྒྲུ་མ་
དང་ནམ་མཁའ་ལྟར་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པ་མི་འགལ་བས་འཛིན་རྟེན་གྱི་
སྒྱུད་པ་འདི་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ནའང་འཛིན་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྱུད་པ་ཉིད་ལ་

བསྐྱབ་པ་ལས། འཛིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་སྤང་དོར་གྱིས་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། དག་དོན། ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་ཚུད་ཅེས་པ། དབུ་མ་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་
ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་གང་གིས་ཀྱང་མི་གྲུབ་མོད། དེ་ལྟ་འདྲ་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཁོ་བོ་དབུ་མ་དོན་དམ་པའི་མུང་འདས་སུ་
འཇུག་པར་བྱ་མི་ནུས་པས་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྤང་དོར་སོགས་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་
པར་རིགས་སོ། ཞེས་འཛིག་རྟེན་ལ་བརྟེན་པ་དེ་སྤྱིད་གཞན་གྲགས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་
ནུས་པ་ཞག་མི་སྤྱོད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཐ་སྙད་ཁམ་ནི་མ་
སྤངས་པར། །དེད་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོ། གཉིས་
པ་ནི་ཁྱོད། ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་ཚུད་པའི་དོན། བཏགས་བཞག་གི་ཀུན་
རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་དེ་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་དབྱེད་
ནས་དབྱེད་བཟོད་དུ་མེད་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་འཛིག་
རྟེན་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་ན་
ང་ནི་འཛིག་རྟེན་དང་མི་ཚུད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལས་འཛིག་རྟེན་དང་ཚུད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་ཤེས་ཚད་མས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་དབྱེད་པས་
དེར་མ་རྟེན་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། ཐ་སྙད་ཚད་མས་ནི་དེར་གྲུབ་ལ་གཞོད་
བྱེད་དུ་འདྲེལ་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཐ་སྙད་ཚད་
མའི་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར་ན་ང་དང་འཛིག་རྟེན་མི་ཚུད་པའི་དོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་སུ་ཞེས་
ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་དོན་དེ་ལྟ་ན་བཏགས་ནས་འདིར་འགྱུར་ཏེ། བཏགས་བཞག་གམ་

ཏེན་འབྲེལ་གྱིས་བཞག་པའི་ཡུང་སོགས་གྱིས་དངོས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན་
དུ་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་དེ་དེར་གྲུབ་ན་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་
དང་གཉིས་མིན་གྱི་དངོས་པོ་གང་དུ་གྲུབ་པར་རིགས་པ་ལས་གང་དུ་གྲུབ་ཅེས་
དཔྱོད་པ་དང་། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་དངོས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
ཡང་དག་པར་དངོས་པོར་གྲུབ་ན་སྐྱེ་འགག་གི་དངོས་པོར་གྲུབ་པའམ་སྐྱེ་འགག་
དང་བྲལ་བའི་དངོས་པོར་གྲུབ་། །ཕྱི་མ་ལྟར་ན་དེ་ལྟའི་ཚོས་གྱིས་དོན་བྱེད་པ་མི་
སྲིད་པས་དངོས་པོར་མི་རུང་། དང་པོ་ལྟར་ན་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་
དང་རྒྱ་མེད་གང་ལས་སྐྱེ་ཞེས་དཔྱོད་པ་ན། གང་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གཏན་
ལ་དབབ་པའི་རིགས་ཚུལ་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་སྐྱུ་གྲུབ་ཞབས་སོགས་གྱིས་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་དགོངས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པར་བྱས་པ་དེའང་ཡང་དག་པར་བྱས་
པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བཏགས་གཞག་ཡུང་སོགས་གྱི་དངོས་ཚོས་འཛིག་
ཏེན་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དེ་ནི་འགོག་བྱ་མ་ཡིན་པར་ང་དང་འཛིག་ཏེན་ལྟན་
གཅིག་ཅོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཡང་མཐུན་ཞིང་དངོས་ཚོས་དེ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
ཡུལ་རང་ངོ འི་སྣོད་ལུགས་གྱི་བདེན་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཚོས་གིག་
ཡོད་མཐའ་སོགས་གཞིར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་དང་། དེ་འདྲ་དངོས་པོ་གྲུབ་
སྲིད་ན་དེ་འདྲའི་དངོས་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་བ་དེ་བདག་གཞན་སོགས་གང་ལས་སྐྱེ་
རིགས་པར་དཔྱོད་པ་ཉིད་བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས་དགོངས་པར་སོང་ལ། དེ་
ལས་གཞན་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་སྐྱུ་གྲུབ་ཞབས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་

རྟེན་འབྲེལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་ཚཱ་ལ་དེ་དེར་བདེན་པ་དང་
བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་པ་དང་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་
མཚན་མ་གང་དུ་གྲུབ་ཅིས་དབྱེད་ནས་མཚན་འཛིན་ལྟོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཟབ་མོ་
སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོར་འཇུག་ཚུལ་དེ་བྱེད་ལྟར་ན་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་
དགོངས་པར་གཏན་འགྲོ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་བའི་བྱིར། དེ་ལྟར་དབུ་མའི་ལྷགས་
འདི་ནི་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་སྟོལ་འབྱེད་གསར་བ་ཞིག་བྱེད་རང་གིས་ཀྱང་ཡིན་པར་
ཁས་འཆིབས་སྒྲུབ་བས། ལྷགས་དེ་ལྟར་འདིར་འགྱུར་བར་མངོན་ཏེ། གང་
ཐར་པ་འདོད་པ་དག་བཏགས་བཞག་གི་ཡུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་ཚཱ་ལ་དེ་དེར་
སྟོས་པར་འཛིན་པའི་མ་དེག་པ་དང་ལས་ཉོན་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་
དེགས་ཤེས་ཚད་མས་འགོག་པ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། འཁོར་རྩར་གྱུར་པའི་
དངོས་སྒྲུབ་ལ་དངོས་འཛིན་གྱི་མ་དེག་པ་དང་ཡང་དག་མིན་རྟོག་བསྟོག་པར་མ་
བྱས་པས་སྟེ་བོ་ཐར་འདོད་གང་ལྟ་ངན་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་། དངོས་
ཚཱ་དང་འབྲེལ་མེད་ཅིང་དངོས་པོ་བཏགས་གཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་འང་
སྒྲུབ་དུ་མི་རུང་བའི་ཡུལ་གྱི་བདེན་གྲུབ་ལ་དངོས་འཛིན་གྱི་མ་དེག་པ་དང་ཡང་
དག་མིན་རྟོག་ནི་རྩར་མཐོང་དག་ལ་བསྟོག་མི་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་མ་
དེག་པ་དང་ཡང་དག་མིན་རྟོག་གི་སྟོན་མི་སྟེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་ངང་
གིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཐོག་མེད་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་འཛིན་གྱི་མ་
དེག་པ་དང་ཡང་དག་མིན་རྟོག་འཇུག་པའི་འབྲུལ་གཞི་འབྲུལ་ངོར་ཡང་གཞི་མ་

གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྲིག་རྒྱུ་ལ་ཚུད་པ་ལ་སྦྱུལ་ཏུ་འབྱུལ་བའི་
འབྱུལ་རྒྱུན་གྱི་འབྱུལ་པའི་ཚོགས་པ་འང་རུང་གིས། རི་བོང་གི་རྩ་ལ་ཚུད་པ། མོ་
གཤམ་གྱི་བུ་ལ་སྦྱུལ་ཏུ་འབྱུལ་བའི་འབྱུལ་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པ་སེལ་བ་འགྲུབ་
ཏུ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་ཁྱེད་འདོད་པའི་དངོས་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་
སེལ་སྤོང་ཕན་ཐུང་ཡི། ང་རྒྱུད་ལ་མེད་པས་བསལ་མི་དགོས་པ་དང་། ཁྱེད་རང་
གིས་རྟགས་པ་དེ་ལྟར་ཁྱེད་རང་གིས་རྗེས་འཇུག་ན་མས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་སྤྱིད་
ན་འང་དེ་བསལ་གྱུར་དངོས་འཛིན་གྱིས་མ་རིག་པ་བསྐྱོག་མི་ལུས་པས་དགོས་པ་
མེད་དོ། ཅི་ཅོང་ག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་དབུ་མའི་མན་ངག་སྟོང་ལ་སྒྲིག་སྒྲུགས་
དམ་པོར་ཐེབས་པ་དག་ལ་ནི་དངོས་འཛིན་བྱུང་ཅན་འགྲོ་བ་སྤྱིར་རྒྱུད་ལ་འང་མི་
འཆར་བ་དེ་འཐད་པ་གོ་སྟེ། ཁྱེད་ལུགས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོམ་པ་ན་ཁྱེད་ཀྱི་
གསུང་ཏུ་བརྟགས་པའི་དངོས་འཛིན་འདི་ཚོས་སྤུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་ནན་
གྱིས་བསྐྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་པ་འང་ཁྱེད་རང་གི་མན་ངག་ཉིད་ལས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འདི་ལྟར་ཅོང་ག་པའི་བདག་བདེན་མེད་པའི་རྟོགས་པ་བྱུང་ཅན་དེ་བསྐྱེད་
པའི་དངོས་པོར་བདག་བདེན་དེ་ཡོད་སྤྱིད་ན་རི་ལྟར་ཡོད་ཀྱི་བདེན་ཆད་ཅིག་
ངས་པར་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་ནས་གདོད་དེ་བདག་བདེན་མེད་པར་སྐྱོང་བས་
འཐོན་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་སོ་ཞེས་གིན་ཏུ་ཟབ་པ་ཆེ་ཆེར་སྒྲགས་ནས་
སྦྱ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་དེ་འདྲའི་བདག་བདེན་གྱི་ཆད་གཅིག་ངས་པར་ངོས་ཟིན།
དགོས་ན་དེ་འདྲའི་བདག་བདེན་གྱི་ཆད་དེ་ཆད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཞིག་ངོས་ཟིན་

དགོས་པ་འཇམ། མེད་ཀྱང་ལོག་རྟོག་ཚད་མིན་གྱི་ཡུལ་དུ་བཏགས་ཙམ་ཞིག་གིས་
ཚོག་པ་ཞིག་ངོས་ཟིན་དགོས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་
དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་གང་གིས་བྱུང་བར་ཡོད་པར་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་ཚད་དེ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་ཏེ། ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་འོ་ཞེན། འོ་ན་དེ་བདག་བདེན་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། རིགས་ཤེས་ཚད་མས་བྱུང་ན་བདག་བདེན་དུ་བྱུང་བར་འགལ་བས་དེ་
བདག་བདེན་ནམ་མེད་པའི་ཚད་དུ་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལོག་
རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་བཏགས་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པའི་ཕྱིར་ན། དེ་འདྲ་ལ་བདེན་ཚད་
བཅུལ་ཀྱང་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲ་རྟོག་པའི་ཚད་བཅོམ་ལྡན་འདས་
གིས་ཀྱང་འཛིན་པར་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་བྱེད་ཅག་གིས་ཞེས་འདོད་
བསྐྱེགས་ཤིང་ཚིག་གི་བོལ་མང་པོས་བྱ་བྱུར་མཐའ་བསྐྱེད་དེ་སྒྲས་སོ་ཅག་དེའི་
བྱུང་དོན་ནི་འདིར་བས་ཏེ། སེམས་ཅན་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་
དངོས་སྒྲུང་འདི་ལ་དངོས་པོར་མ་བྱུང་ཀྱང་དངོས་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་སྟུག་པོ་
འདི་སེལ་བྱེད་སངས་རྒྱས་དང་བྱ་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་གིས་དངོས་འཛིན་
བསྐྱོག་ཆེད་ཀྱི་ཚོས་ཚུལ་ཇི་སྟེད་པ་བསྟན་པ་དེ་སྟེད་ལ་བྱེད་ཅག་ཆེས་བསྐྱངས་
ཏེ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་བཟུང་མ་རྒྱས་ཏེ། འོ་ན་ཁོ་བོས་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་པོར་
བྱུང་བའི་ཚོས་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་འདི་འདི་ལྟར་མི་བདེན་པར་གཞན་དུ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་བྱུར་ན་འཛིག་རྟེན་དང་བདག་ཆད་པར་འགྱུར་བས་སྒྲག་

པས་ཡང་བཞིན་གྱི་ཕྱིར། བྱེད་ནི་ཚུར་མཐོང་གི་སྒྲོས་རིམ་ལྟར་བཟུང་བའི་འབྲུལ་
ཆོས་དེ་ལ་རེས་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཡིན་པར་བརྟེན་ནས་སྒྲོ་གཞོད་མེད་ལ་སྒྲུང་
བའི་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་ཏུ་བདེན་ཞེས་དང་། རེས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཡིན་པར་
བརྟེན་ནས་བཏག་གཞག་གི་ཆོས་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་ཏུ་བདེན་ཞེས་སྒྲེ་བོ་གཞན་
དག་མགོ་ཚོངས་སུ་འཇུག་པའི་ཆོག་སྒྲོར་དུ་མ་བྱས་ནས་ཞེན་དོན་ཚུར་མཐོང་གི་
སྒྲོད་ཡུལ་འདི་ཁོ་ན་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་མེད་པར་བདེན་པས་བཏགས་
གཞག་ཅམ་གྱི་གྲུབ་པ་འདི་སྟོང་བ་ཉིད་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ཡུམ་
ཆེན་མོ་སོགས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ཁོ་བོ་ཅག་
ལ་འཇམ་དབྱངས་གྱིས་གསར་དུ་བསྟན་པའི་གསང་བ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་དང་།
དེ་སྐྱེ་སྐྱབ་དང་སྐྱེ་གྲགས་གྱི་དགོངས་པར་སོང་ཞིང་དེ་ལས་རྒྱ་བོད་དུ་དབྱ་མར་
སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་ལམ་ཁོ་ནར་སོང་ངོ་ཞེས་པ་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་རྒྱང་
འཕེན་ལྟར། རང་གིས་འཛིག་རྟེན་འབྲུལ་ཆོས་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཁོ་ན་བདེན་གྱི།
བྱིས་པ་མ་མཐོང་བའི་འཕགས་པའི་གཟིགས་ཡུལ་གྱི་འབྲུལ་ཆོས་གྱི་དངོས་པོ་
རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་བའི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་གདགས་གཞི་ལྷག་མར་ལུས་པ་མེད་པ་
ཆོས་ཅན་ལྷག་སོགས་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་སྒྲ་ན་མེད་པ་ནི་
འཕགས་པ་དག་གིས་རིམ་བཞིན་གསུངས་པའི་སྒྲོ་མ་ཡིན་ཅིང་སྒྲོ་དེ་ནི་ཆོད་ལྟ་འབའ་
ཞིག་ཡིན་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ཀུན་རྫོབ་ལྷག་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་འང་དེའི་དོན་བྱེད་
པ་ཅན་གྱི་དགག་གཞི་ལྷག་མར་ལུས་ཤིང་དེ་ལ་དགག་བྱ་སྟོད་ལུགས་གྱི་བདེན་

གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་དགག་གཞི་འདི་
ནི་རང་ཅག་ཚུར་མཐོང་གིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྟེད་མཁུན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འང་དེ་ལྟར་བདེན་ཞེས་སྒྲུའོ། དེ་ལྟ་ན་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚཱ་ཉིད་དམ་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་བ་མ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་ཚཱ་དེ་གྲུབ་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
གནས་ལུགས་སུ་ཞུགས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་སྟེད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་
འབྲུལ་མེད་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་འདོད་མི་རུས་ཏེ། དཔེ་མེད་པར་བསྟོད་པ་
ལས། །གང་ཞིག་བྱོད་ཀྱིས་བྱུང་བཟད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་སྐྱབ་ཀྱིས་མ་གཟིགས་
པ། བྱོད་ཀྱི་གཟིགས་པ་སྒྲ་ན་མེད། །དེ་ཉིད་དོན་ནི་རིགས་པ་ལགས། །དོན་
དམ་པ་ཡི་ཡོད་པ་ཉིད། །རྟོགས་དང་རྟོགས་བྱ་མི་མངའ་ཞིང་། །ཞེ་མ་འོ་མཚོག་
ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བའི། །ཚཱ་ཉིད་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས། ཞེས་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། ཅི་བྱེད་ཅག་དེ་ནི་ཇི་ལྟ་བ་མཁུན་ཚུལ་ཡིན་གྱི། ཇི་སྟེད་པ་མཁུན་
པས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་འབྲུལ་ཚཱ་ཚུར་མཐོང་གི་སྒྲུང་བ་འདི་ཀ་ལྟར་མཁུན་ཏེ།
མདོ་ལས། རྣམ་པ་གང་དག་དང་མཚན་མ་གང་དག་གིས་ཚཱ་རྣམས་རབ་ཏུ་
བརྫོད་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང་རྟགས་དེ་དག་དང་མཚན་མ་དེ་དག་དེ་བཞིན་
གཤེ གས་པས་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་དེ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སྒྲུ་མ་ན། བདེན་པ་
གཉིས་ལ་དངོས་པོའི་དོ་བོ་གཉིས་སུ་ཡོད་ན་མཁུན་པ་གཅིག་གིས་མཁུན་ཚུལ་
ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་འགྱུབ་སྟེ། མིག་ཤེས་གཅིག་གིས་རྟོ་དང་གཡག་ཐ་དད་

པར་ཤེས་པ་བཞིན་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་འགྲུབ་ཏུ་ཚུགས་ཀྱང་དེ་ལྟ་འདུང་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་
པ་གཉིས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པ་
ཉིད་དང་། དངོས་པོའི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཆ་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་མ་
གྲུབ་པས་དེ་བསགས་ཀྱི་ཐ་དད་པར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཐ་དད་པར་ཡང་གཟིགས་པར་འགྲུབ་ཐབས་གལ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོའི་ལུང་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དངོས་པོའི་ཆོས་མ་
གཟིགས་ཀྱང་དངོས་འཛིན་ཅན་གྱི་དངོས་ཆོས་སུ་འབྱུང་པའི་རྒྱ་མཐའ་དག་
མཁྱེན་པ་མི་འགལ་བས་དེའི་མཁྱེན་ཚུལ་བསྟན་པར་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་མ་
བསྐྱེད་པས་སྒྱུ་མའི་འབྱུང་རྒྱ་རྟོགས་པས་སྒྱུ་མ་འདི་ལྟར་འབྱུང་ངོ་ཞེས་འཆད་པ་
ལྟ་བུའོ། དེ་ལ་འདི་སྟུམ་དུ། འོ་ན་དངོས་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱ་བདེན་པ་གཉིས་
གང་ཡིན། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད། དེ་ལྟ་ན་དེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མདོན་སུམ་གྱིས་མཁྱེན་ནམ་རྗེས་དཔག་གིས་མཁྱེན། དང་པོ་ལྟར་ན་སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་དངོས་པོ་གཟིགས་པར་འགྱུར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་རྟོག་པ་
ཡོད་པར་འགྱུར་ངོ་སྟུམ་ན། འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་གྱིས་ཆོད་པའི་
གཟུགས་གཟིགས་སམ་མི་གཟིགས་གཟིགས་ན་བར་གྱིས་ཆོད་པའི་གཟུགས་སུ་
འགལ། མི་གཟིགས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟུགས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པར་
བབ་ད་པ་དང་འགལ་ཞེས་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་འབྱུང་
རྒྱ་དེ་མདོན་རྗེས་ཀྱི་སྟོས་འདི་ལྟར་མཁྱེན་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་ལུས་ཀྱང་མི་

མཁུན་པར་བཞག་མི་རུས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཁུན་ཚུལ་ཐུགས་ཀྱི་
གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ས་བཅུ་པ་དག་གིས་ཀྱང་ཤེས་པ་མིན་ན་རང་རེ་
སོ་སྒྲུའི་སྒྲུའི་ཡུལ་དུ་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་མངོན་རྗེས་ཀྱི་སྒྲོས་ཚཱ་དེ་མ་
གཟིགས་ཀྱང་ཚཱ་དེ་མ་མཁུན་པར་གཞག་མི་རུས་ཏེ། ཚཱ་ཉིད་དོན་དམ་པ་
མཁུན་ཀྱང་མངོན་རྗེས་ཀྱི་སྒྲོ་མཁུན་པ་མ་ཡིན་བཞིན་འདིར་ཡང་མཚུངས་པ་ལ་
གཞོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཟིགས་ན་དངོས་
པོ་ཡོད་ནས་གཟིགས་སམ་མེད་ཀྱང་གཟིགས། མེད་ཀྱང་གཟིགས་ན་ཐུག་མེད་
དུ་འགྱུར། ཡོད་ན། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས།སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འགར་ཡང་
དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་མ་བསྟན་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བས་དངོས་པོ་ཡོད་ན་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་འགར་ཡང་དངོས་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་རིགས་པ་ལས་
ཡོད་པར་མ་བསྟན་བས་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པོ། ཡང་། བྱེད་ཅག་
རི་སྟེང་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བདེན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་མ་བྱབ་
སྟེ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཡུལ་རང་ངོས་ཀྱི་སྟོང་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། དེ་ལྟ་ན་བདེན་ན་མི་བདེན་པར་དོན་བྱབ་པ་
དོན་གྱིས་འཕངས་འདུག་སྟེ། དེ་འདྲའི་བདེན་པ་དེ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བྱབ་
པར་སྒྲིམ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ན་བདེན་པ་མི་བདེན་པ་དེ་མི་བདེན་པར་ཡང་མ་གྲུབ་
པར་མཚུངས་ལ། དེ་ལྟ་ན་མི་བདེན་པ་དེ་ཡང་བདེན་པར་དོན་གྱིས་འཕངས་
ཀྱང་འགལ་བ་མེད་དེ། རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པའི་འགྲོས་ཀྱིས་

དེ་ལྟར་དུ་མི་འདོད་ཀ་མེད་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་གི་
ཞིབ་ཆའི་དབྱད་པ་འདི་འདྲ་ནི་ཐ་སྟོད་དུ་སྐྱེ་ཤེས་དོན་གོ་སུ་ཡི་རྒྱུད་ལ་ཞིབ་ཏུ་
བསམ་བཅུག་ཀྱང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་སྐྱུར་པ་བཏབ་པ་ལས་
སྟོང་པོར་གྱུར་པ་གཞན་ཅི་ཡོད་། །དུག་པ་ལ། ཁྱོད་རང་གི་དབྱེད་རྒྱ་དུ་མས་ཞིབ་
ཆར་བྱས་པའི་ཐལ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་སྤྲ་རགས་ཇི་ཙམ་
ཐུས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་གཉིས་འདོད་པའི་དགག་བྱ་དེ་ལ་བྱད་པར་མཐོན་
པར་བསྟན་། །ཁྱོད་འདོད་པའི་ཐལ་རང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དེ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་ལས་ཀྱང་སྟོང་བདག་མེད་དུ་བཤད་པའི་སྟོང་བདག་
མེད་ལམ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱས་པས་སྟོ་
གཞོད་མེད་ལ་སྐྱར་བ་དང་། ཐལ་འགྱུར་བས་བཏགས་བཞག་གི་གྲུབ་པའི་ཆ་
ལ་གཞན་དུ་ཡུལ་རང་ངོས་ཀྱི་སྟོད་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱེད་
པར་སོང་ན་དེ་ཁོ་ནར་དཔྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ལྟའི་ཞེན་དོན་ལ་བསྐྱེགས་ནས་
རང་རྒྱས་པ་སྟོ་གཞོད་མེད་ལ་སྐྱར་རྒྱ་དེ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གི་བར་གི་
དངོས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལ་འཛོག་པ་བྱེད་ཉིད་ཀྱང་འདོད་པ་ལས་འོད་མེད་པ་དང་།
ཐལ་འགྱུར་བས་བཏགས་བཞག་གི་གྲུབ་རྒྱ་དེ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གི་བར་
གི་དངོས་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ལ་འཛོག་པ་བྱེད་ཀྱང་འདོད་པ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་།
དེ་ལྟར་སྟོ་གཞོད་མེད་ཀྱི་ཕར་བཞག་གི་སྐྱར་བ་དང་བཏགས་བཞག་གི་གྲུབ་པ་
གཉིས་ཀྱི་སྐྱར་བྱ་དང་གྲུབ་བྱ་ནི་གཟུ་པོར་དཔྱེད་ན་འདིར་སོང་སྟེ། རང་རྒྱད་

པའི་སྒྲིང་བྱེད་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་དབྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་སྒྲོ་གནོད་མེད་
ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ཙམ་ལ་འཛོག་པ་དང་། ཐལ་གྱུར་བའི་གྲུབ་བྱ་དེ་ནི་ཡིད་
ཤེས་རྟོག་བཅས་ཀྱི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཙམ་དུ་
འཛོག་པས་རབ་རྟུ་བྱེད་པར་བྱས་སྒྲིང་ཡང་སྒྲིང་བྱ་དང་གྲུབ་བྱ་གཉིས་ཀའང་དོན་
ལ་ཚུར་མཐོང་གི་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་སྟོན་པ་
ལ་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྒྲིང་ཞིང་། དེ་མེད་པའི་དབང་གིས་འདི་
ལྟར་ཡང་འགྱུར་བར་སྒྲིང་སྟེ། ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་
ལས་གཞན་ཡུལ་རང་གི་སྟོད་ལྷགས་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་པའི་མ་གྲུབ་པ་
སྟོང་ཉིད་དུ་བཞེད་པ་ལ་ནི་ཐལ་རང་གཉིས་མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འདུག་
པའི་ཕྱིར་ན། བྱེད་རང་གིས་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཕྱ་རགས་
ཀྱི་བྱེད་པར་གྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་ཟབ་བྱོད་ཆེས་ཆེ་བ་ཡོད་པར་སྒྲིས་པ་དེ་འང་
འགྲུབ་པའོ་སྐབས་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་བར་སྒྲིང་སྟེ། ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཀྱང་
སྟོང་བྱ་ནི་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྟོད་ལྷགས་ཀྱི་བདེན་གྲུབ་དགག་བྱ་ཡིན་པ་དང་།
སྟོང་གཞི་ཚོགས་དུག་གི་ཤེས་པ་ཡུལ་བཅས་དངོས་ཚཱ་འདི་ཉིད་དགག་གཞིར་
འདོད་པ་ལ་བྱེད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྒྲིང་བའི་ཕྱིར། བྱེད་པར་མེད་པ་ལ་ཡོད་
པ་སྒྲིང་གི་ཟོལ་ཆིག་ཆེས་མང་པོ་འགོད་པ་ནི་ཐར་འདོད་དག་ལམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་
དོན་མིན་སྒྲིང་པར་བྱེད་པའི་མགོ་འབྲུགས་པར་ཟད་པ་ལས་གཞན་དུ་ཅི་བྱ།
གཉིས་པ་ལ། དང་པོར་དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་ཐེག་ཆེན་སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་

སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུའང་མི་རུང་ན་དཔུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་གྲུབ་པ་
དང་། དེའི་ལྷན་སྟོང་ཉིད་དམན་ཉན་ཐོས་སྒྲེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དུའང་མི་
རུང་ན་དཔུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་འགྲུབ་ཐབས་སྟོས་ཅི་དགོས་པའོ།
།དང་པོ་ནི་སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཉིད་མེད་པའི་སྟོང་
པ་ཉིད་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷ་མ་
ཡིན་ན་དོན་དམ་པར་གང་ལའང་ཡིད་བརྟན་པའི་ཐར་པ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ཞེས། དགོངས་པ་ངས་པར་འགྲེལ་བ་ལས་༥ ་ལེགས་པར་ཉན་ཅིག་དང་།
ངས་ཁྱོད་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་འགག་པ་མེད་པ་
གདོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཐུ་བཅ་ལས་འདས་པ་ཞེས་
གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱའོ། །དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་
འདི་ལྷ་ར་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ། ངས་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཚོས་
ཐམས་ཅད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྷ་སྟེ། །མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་
མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཉིད་དོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ལ། ཀླུ་བ་མ་པམ་པས་ཀྱང་། །རང་དང་
རང་གི་བདག་ཉིད་དུ། །མེད་ཕྱིར་རང་གི་དོ་བོ་ལ། །མི་གནས་ཕྱིར་དང་འཛིན་
བཞིན་ཏེ། ་དོ་བོ་ཉིད་ནི་མེད་པ་ཡིན་དོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པར་འདོད། ཅེས་
ཀུན་བཏགས་ལ་ཇི་ལྷ་ར་བཏགས་པ་ལྷ་ར་གྱི་མཚན་ཉིད་གཏན་མ་གྲུབ་པས་
མཚན་གཞི་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། །གཞན་དབང་ལ་རྒྱེན་གཞན་ས་རགས་ལས་

ཤིང་ལྷོས་ཏེ་སྒྲེའོ། ། རང་གིས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་།
།ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཅི་ཡང་མེད་པས་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པ་བཞིན་ནོ། དེ་སྐད་དུ་སུམ་ཅུ་པ་ལས། །ངོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
རྣམ་གསུམ་ལ། དགོངས་ནས་ཚཱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་
པ་ཡིན། ཞེས་གསུང་བས། སེམས་ཙམ་པས་ཤེས་བྱ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་བྱེ་
ནས་མཚན་ཉིད་དང་བོ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲུབ་ཅིང་བཞིན་པར་ཁས་
ལེན་ལ། ཤེས་བྱ་མཚན་ཉིད་གཞན་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་
སྒྲུབ་ཅིང་བཞིན་པར་མི་བཞེད་པས་ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེ་གསལ་བྱས་ནས་དངོས་ཚཱ་སུ་
གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་རྣམ་པར་འཛོག་པར་བྱེད་པས་ཤེས་བྱའི་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ལ་
ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་བརྗོད་པར་མཐོང་ལ། བྱེད་ཀྱི་དབུ་མ་ལྟར་ན་ཤེས་
བྱ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་དངོས་ཚཱ་སུ་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྐད་པའི་
ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པས། དེ་དེས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་གྲུབ་པར་
སྒྲས་པས་ཤེས་བྱའི་ཚཱ་གྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་སྒྲུབ་པར་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ནི་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཚཱ་ཡོད་མེད་ན་དེ་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་
པས། ཤེས་བྱའི་ཚཱ་གང་ཟབ་མི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མའི་ཚུལ་འདི་
ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཙམ་པ་དག་གིས་ཀྱང་མི་སྒྲུབ། ཚཱ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་
ཙམ་ནས་གདོད་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཞོལ་བར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མའི་
ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་རུང་། གཉིས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་ཤེས་བྱ་སྒྲུག་བསྐྱལ་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཉིད་དུ་གཞག་པ་ལས། དེ་དང་
འབྲེལ་མེད་པའི་ཡུལ་རང་ངོའི་སྔོན་ལུགས་ཀྱི་བདག་ཏུ་གྱུབ་པས་སྟོང་བའི་སྟོང་
ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་དངོས་རྒྱ་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་དུ་རྣམ་
པར་བཞག་འཛིག་མི་རུང་བ་དེ་ལྟ་ལ་མི་འཛིག་སྟེ། གལ་ཏེ་འཛིག་ན་ཤེས་བྱ་ན་
མེད་པའི་ཆོས་ཅན་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ལས་འོས་མེད་པས་དེ་ལྟའི་
སྟོང་ཉིད་དེ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྣམས་སུ་འཛིག་རིགས་པ་ལས་སྟེ་པས་དེ་ལྟར་ཡང་
མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་ཀྱི་དབུ་མའི་ལུས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་ཐེག་དམན་
ལུགས་ཀྱི་སྟོང་བདག་མེད་པའི་དོན་ཀྱི་ཕྱོགས་ཅམ་དུ་འང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ་བར་
སྒྲུང་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་ཅམ་ནས་སྟོང་ཅམ་ལས་སྒྲུང་བར་སྒྲུབ་པའི་
དབུ་མ་པས་བདག་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གཞོལ་བའི་རིང་ལུགས་སུ་
འགྱུར་བ་ལྟ་གལ་འཆོལ་ཏེ། དབུ་མ་པ་དེས་ནི་ཤེས་བྱ་གཟུགས་སོགས་ཐ་སྟོད་
པའི་ཆད་མས་བཏགས་གཞག་དེ་ཉིད་དབྱད་ན་རྩུན་ཞིང་འབྲུལ་བས་བདག་
བདེན་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། རབ་འབྱོར་འཛིག་ཏེན་
ཀྱི་ཀྱེན་ཚོབ་ཀྱང་གཞན་ལ་དོན་དམ་པ་ཡང་གཞན་མ་ཡིན་གྱིས། ཀྱེན་ཚོབ་ཀྱི་
དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། ཞེས་དང་།
གཟུགས་སྟོང་པའོ། སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། གཟུགས་ལས་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་
གཞན་མ་ཡིན་ནོ། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ཤེས་
བྱ་ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའམ། བཏགས་བཞག་གི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་

ཚཱ་ཅན་དེ་ཉིད་དབྱད་པ་ན་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ལས་གཞན་དེར་མ་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་
ཚཱ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་དང་། དེའི་ཚཱ་ཅན་དེའང་དབྱད་ནས་དེར་སོང་བ་མིན་
གྱིས། གཞེད་ནས་ཚཱ་ཅན་དེའི་ཚཱ་ཉིད་ཡང་དག་པ་ནི་དེ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་
ཚཱ་ཅན་དེའི་ཚཱ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་ན་སྐྱེ་བོ་གང་དག་ལ་མ་དབྱད་པ་
ན་ཚཱ་ཉིད་ཡང་དག་པ་མིན་པའི་ཚཱ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་བྱེད་པ་ན། དབྱད་པ་
ན་དེའི་ཚཱ་ཉིད་ཡང་དག་པ་དེ་ཁོང་དུ་ཐུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། བྱེད་ལྟར་ན་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་བདག་བདེན་མེད་པ་ནི་ཤེས་བྱ་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚཱ་ཉིད་
ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱ་གཞུགས་སོགས་བཏགས་བཞག་གིས་གྲུབ་པའི་
རང་ལྗོག་དེ་མི་དབྱད་ཅིང་དེ་དབྱད་ན་ཁོ་ནར་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱད་པར་མ་
སོང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་སྟོང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚཱ་ཅན་དེ་
ཉིད་དབྱད་པ་ན། དེ་ཉིད་བདག་བདེན་དུ་གྲུབ་པ་དབེན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་
གཞན་དེར་མ་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་ཚཱ་ཉིད་དུ་བརྗོད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ནི་
ཤེས་བྱ་ཚཱ་ཅན་ལ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚཱ་ཉིད་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་
མིན་པ་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚཱ་ཡིན་ན་ཤེས་
བྱ་ཚཱ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གིས་ཚཱ་ཅན་ལ་སྲིད་མཐའ་བཟུང་ནས་འཇུག་
དགོས་པ་ཡང་འགྱུར་བས་ལུགས་འདི་ལྟའི་སྟོལ་འབྱེད་དང་གཞུང་འཇུག་པ་ནི་
ཅི་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ན་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་
འབྱུང་གི་ཕྱང་སོགས་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་

པས་རང་ཕྱོག་མི་སྟོང་བ་དང་། ཏྲགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་སྟོང་
 པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་ལྟ་བ་འདི་འདྲ་བའི་ལྟ་ངན་ནི་
 ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཆེན་པོ་ལ་ལྟ་བའི་སྒོ་ནས་ཡིད་མི་དགེ་བའི་ལས་ཆེན་པོར་
 འགྱུར་ཞེས། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྟ་དབྱངས་ཀྱི་དོན་དམ་བྱང་སེམས་སྟོམ་པའི་
 རིམ་པ་ལས། ཁ་ཅིག་དོན་མཐོང་མེད་བལྟས་པས། སྤྲིག་པའི་ལས་བྱས་སྤྲུག་
 བསྐལ་མཐོང་། །དཔེར་ན་མི་ཤེས་པ་ཡིས་མ་ིས། རྣམ་པར་ལྡང་བའི་དུག་
 འཕུན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་ནས་ལུགས་འདི་འདྲ་བ་ལ་ལྟ་བ་ངན་པར་སངས་
 ཀུས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པའི་སྟོབ་དཔོན་དག་གིས་ལེགས་པར་གསུངས་ཟིན་པའི་
 ཕྱིར། བཏགས་གཞག་གི་གཟུགས་སོགས་དེ་ཉིད་དེར་གྲུབ་པ་ཡོད་མེད་དབྱང་
 ན་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་དབྱང་པར་སོང་བ་དང་དེ་ལྟ་མ་གྲུབ་པའི་ཤེས་བྱ་
 སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བརྗོད་པ་ལས། །དེ་ལས་གཞན་
 ཤེས་བྱ་མིན་པ་ཡུལ་གྱིས་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་
 པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་
 མེད་པ་དང་། བསྟན་པར་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་བཏགས་བཞག་གི་
 ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ལས་གཞན་ཤེས་བྱར་མི་སྲིད་པའི་ཆོས་ལ་སྟོང་ཉིད་མཆོལ་
 ཡང་ཐར་པའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སྟོད་ངང་འབྲེལ་མི་རུང་བའི་སྟོང་
 ཉིད་ལ་དམིགས་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་བྱར་མེད་པའང་ཐ་སྟོན་གཞན་
 གསལ་ཅོམ་དུ་འདོད་རྣམས་པའང་མིན་ཏེ། ཉི་སྣང་ལས། རི་སྣང་དམིགས་པ་ན་

འཕགས་པའི་ཚས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་འབྱར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྟེན་པ་
དེས་ན་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བསྟན་པར་
ཡང་མི་ལུས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་ཡུལ་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཅི་དེ་ལ་སྟོང་ལུགས་
ཀྱི་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཅིང་སྟོང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་
ན་ཅི་སྟོ་ཞེ་ན། སྟོང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ན་སྟོང་ལུགས་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཤེས་བྱར་འོང་ཐབས་མེད་དེ། སྟོང་ལུགས་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་སྟོའི་ཤེས་བྱར་མ་གྱུར་ན་དེ་དེས་སྟོང་བར་ཡང་ཤེས་བྱར་འབྱར་ཐབས་
མེད་ལ། དེ་དེས་སྟོང་བར་ཤེས་བྱར་མ་གྱུར་ན་དེ་དེས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཤེས་
བྱར་འབྱར་ཐབས་ཅི་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅི་ཁྱད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནོར་ཅན་
མཚུངས་མེད་དུ་མོས་པ་ལ་འདི་ལྟའི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་བའང་ཆེས་ག་ལ་འཚམ། ཡང་
། ཁྱད་ཅག་ཁོ་བོས་ཤེས་བྱ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཚས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་
འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། །རིགས་ཤེས་ཚད་གྲུབ་ཀྱིས་རྟོན་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཐ་སྙད་
ཚད་མས་རྟོན་པའི་བཏགས་གཞག་གི་དངོས་ཚས་དེ་ཉིད་ལ་མི་སྟོང་བར་མ་གྱུར་
པས་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་དེར་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟོལ་ཚིག་གིས་རྒྱན་
སྐབས་བསྐྱེད་དེ་སྤྱི་བར་བྱེད་ན་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་འདི་ལྟར་སྤྱི་སྟེ། མ་ལས་སྐྱེས་པའི་
བྱ་བར་མེད་དེ་ཁོ་གཤམ་གྱི་བྱ་བར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱ་དེ་
ཉིད་ལ་ཡོད་པ་མ་གྱུར་པས་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པས་དེར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་

ཟེར་ན་ཁྱེད་རི་སྐད་དུ་བརྗོད། དེས་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་ཐལ་རང་གི་ལུགས་སུ་བརྗོད་
པའི་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དུ་བརྟན་པས་ཤེས་བྱར་ཡོད་པའི་གཟུགས་
སོགས་སྟོང་ཉིད་དུ་བརྟན་པར་ཡེ་མི་འགོ་སྟེ། ཤེས་བྱར་མེད་པ་ལ་དངོས་པོ་
དང་དངོས་མེད་དང་གཉིས་མེན་གང་དུ་འང་རྟོག་པ་མེད་པས་རྟོག་པ་དེ་བཞག་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མི་འགྲུབ་ཅིང་། གལ་ཏེ་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་གྲུབ་ཏུ་ཚུགས་ཀྱང་དེ་
སྟོང་བས་གཟུགས་སྟོང་བ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མོ་གཤམ་བུ་
ལ་ཁ་སྲུ་མ་སྐྱེས་པས་སྟག་ལ་ཁ་སྲུ་མ་སྐྱེས་པར་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། ཡང་།
ཁྱེད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱར་མེད་པ་དེ་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་
ཉིད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ཀྱང་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་སྲིད་མཐའ་བཟུང་
ནས་དེ་ཤེས་བྱར་བྱས་ཏེ་དེ་དེས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་ཅིས་འགལ་
ཞེན། དེ་ལྟ་ན་རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་ཤེས་བྱར་མེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་
ལྟ་བུ་དེ་ཤེས་བྱར་སྲིད་མཐའ་གཟུང་ནས་སྒོ་ཡུལ་དུ་ཤེས་བྱར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་ཅལ་ཅལ་ཅོལ་ཟད་མེད་དུ་སྤྲས་པ་དེ་དག་གིས་ཤེས་བྱ་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་བདེན་ཀྱིས་སྟོང་བའི་
སྟོང་ཉིད་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་ཁོ་ན་ལས་གཞན་དུ་མི་འདོད་པར་སྤང་མོད། དེ་ལྟ་
ན་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲོམ་རྒྱུ་པ་བཞི་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ནི་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཆོ་བ་དང་བྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཆོས་འདི་པ་དག་གི་

ལྷགས་ལ་མཆིས་སམ། བདུན་པ་ནི། ཡང་ཁྱེད་བཏགས་བཞག་དེའང་མིང་
ཙམ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པར་ནི་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཞེས་རིན་ཆེན་སྤེང་བའི་མིང་གི་
རང་ལྡོག་ནམ་མཁའ་ལྟར་རང་སྟོང་གི་དོན་ཅན་དུ་བཤད་ལུང་འདྲན་པར་བྱེད་པ་
དེ་ལྟ་ན། བཏགས་གཞག་ཐ་སྟད་ཆོད་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་
གྲུབ་སྟེ། མིང་ཙམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་ཁྱེད་བརྗོད་པ་ཡིན་ན་ལེགས་བཤད་སྒྲ་
ན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། །བཏགས་བཞག་ལ་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་སྟོང་གི་ཆ་
དེ་ཆོད་མས་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྤྱིར་མིང་ཙམ་གྱིས་
བཞག་པའི་དངོས་ཆོས་ལ་དོན་དུ་འགྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་
པར་འགལ་བའི་སྤྱིར་དང་། ཐ་སྟད་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་བཏགས་
བཞག་ཙམ་གྱི་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་རྣམ་པར་བཞག་པར་འགལ་བའི་སྤྱིར། དེ་
ལྟ་ན་ནི་ཐ་སྟད་ཆོད་གྲུབ་ཏུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཐ་
སྟད་བཏགས་བཞག་གི་མིང་ཙམ་དེ་ཉིད་དབྱད་བྱར་བྱས་ཤིང་དེ་ཉིད་དབྱད་པ་
ན་དོན་དམ་པར་ཡང་མ་གྲུབ་པར་ཡང་སྒྲས་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟ་ན་འང་མིང་མ་གྲུབ་
པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཁྱེད་འདོད་པས། ཁྱེད་མིང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་
འཆད་པ་ན་བཏགས་ཙམ་གྱི་མིང་ཐ་སྟད་ཆོད་གྲུབ་དེ་དེ་ཁོ་ནར་གྲུབ་མ་གྲུབ་
དབྱེད་པ་ན། བཏགས་ཆོས་མིང་དེ་དག་གདགས་གཞི་དེ་དང་གདགས་གཞི་དེ་
ལས་གཞན་གད་དུ་འང་མ་གྲུབ་པས་མིང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་མིང་དེ་ཉིད་
བཏགས་བཞག་ཐ་སྟད་ཀྱི་ཆོད་གྲུབ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་དེ་

ཞེས་སྒྲུབ་ན་ཁྱེད་གྱི་ཐུགས་བརྩུད་གྱི་ཉིང་ཁུར་སྒྲུང་ལ། དེ་ལྟར་དག་ཏུ་མིང་དོན་
དམ་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་ཡིད་ལ་མིང་དོན་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ཁོ་
ན་ཉིད་སྒྲུབ་བྱར་སྒྲུང་སྟེ། བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་པ་རྟག་དངོས་གྱི་མིང་
ཞིག་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་རྩྱུར་མཐོང་གི་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ལའང་མྱོང་བས་མ་གྲུབ་ལ། དེ་
ལས་གཞན་མིང་གི་བཏགས་བཞག་གི་ཆོས་དེ་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་ཐ
སྟན་ཆོད་མས་འགྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལས་མིང་དོན་དུ་གྲུབ་ན་གྲུབ་ཚུལ་
བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་མིང་ཙམ་བཏགས་བཞག་གི་ཆོས་
དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་ཞེ་ལ་བཞག་ནས། ཁ་ནས་མིང་ཙམ་
གྱི་བཏགས་ཆོས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་ཏེ་སྒྲུབ་ནི་དངོས་
པོ་ལ་དེར་འཛིན་ཏུ་ལྟ་བའི་མ་དེག་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་དག་ཏུ་འདུ་ཤེས་
བ་བསྐྱར་བའི་རྒྱུ་ཆོག་གིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པ་གང་དག་བསྒྲུབ་ར་
བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་གྲངས་ཅན་བདག་དོན་བྱེད་པར་བསྒྲུབ་སྟངས་དུ་འདུས་པ་
མ་ཡིན་པའི་མིག་སོགས་ཡུལ་ཅན་ ཆོས་ཅན་གཞན་དོན་བྱེད་དེ་འདུས་ཤིང་
བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲོར་དག་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ནི་རང་གཞན་བསྒྲུབ་ར་བྱེད་
པའི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་ལ་མི་འདྲེམས་པར་བྱུང་བུ་ལྟ་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བས་པས།
ལས་འདི་ལྟ་བུའི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་བསྐྱེད་པ་ལེགས་པར་སོམས་ལ་
ཀུན་ཏུ་བག་ཡོད་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ་གྱིས་ཤིག །ཡང་། ཁྱེད་ཅག་མིང་དོན་དམ་
པར་མེད་ཅེས་པ་དེ་མིང་ཀུན་རྗེ་བ་བདེན་པ་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་

སྟོད་མེད་དགག་དེར་མེད་དེ། ཡོད་ན་དངོས་པོ་དངོས་པོར་གཞི་མ་གྲུབ་ཏུ་
བསྐྱར་བའི་ཕྱིར་རོ་སྒྲུལ་ན་ནི་བྱེད་ལ་དེ་ལས་ཀྱང་ཆེས་མི་རུང་བར་འགྱུར་ཏེ།
དེ་ལྟ་ན་མིང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་གི་དངོས་ཚུལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་
དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་གི་དངོས་ཚུལ་དོན་
དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་དེར་མེད་པའི་ཕྱིར་། །ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། མིང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་
གི་རྫོང་གི་ཚུལ་དོན་དམ་སྟོང་བ་ཉིད་དེར་མེད་ན་མིང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་པའི་ཚུལ་
དོན་དམ་པ་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེད་ཅག་མང་དུ་
སྒྲུལ་སོ་ཅོག་དེ་དག་ཚོད་ཟེན་པར་གྱིས་ཤིག །བརྒྱད་པ་ནི། བཏགས་བཞག་གི་
གཞི་གྲུབ་གྱིས་དངོས་ཚུལ་དེའི་གདགས་གཞི་ལ་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་
བཏགས་ཚུལ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འཆད་ཅིང་། དེའི་ལུང་དུ།
འབྲུག་པར་། །གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་ནམ་དཔུང་ན། ཞེས་པའི་ལུང་
འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ནི་རང་ཉིད་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་འཆལ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་གིས་ལུགས་བཞག་པ་དེ་ལུང་དེས་ལེགས་པར་བཀག་འདུག་པ་མ་
ཤེས་བཞིན་རང་གི་གྲུབ་མཐའི་རྒྱབ་ཏུ་འདྲེན་པར་བྱེད་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་
དེའི་དོན་ནམ་པར་བཤད་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། ལུང་དེའི་གོང་དུ། དེ་ནི་རིགས་
མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན། །ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་
འདི་དག་ནམ་དཔུང་ན། ཞེས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བྱུང་བ་ཡིན་པས་དངོས་
བཏགས་ཀྱི་ཚུལ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་གང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་

དངོས་པོ་འདི་དག་གི་སྐྱེ་འགག་བདག་གཞན་སོགས་ལས་སྐྱེ་བ་ནམ་པར་དབྱེད་
ན་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་པའི་དངོས་དེ་རང་ལས་གཞན་ཚུ་
རོལ་བཏགས་གཞག་གི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྱུབ་པར་གནས་མི་རྟེན་པ་དེའི་
ཕྱིར་བཏག་གཞག་དངོས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཇི་ལྟར་བཏགས་ཚོས་སུ་
བཏགས་པ་དེ་ལྟར་གྱི་དོན་བཅའ་བ་ན་བཏགས་དོན་མ་རྟེན་པས་བཏགས་ཚོས་
རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྱུབ་པར་ཟད་པ་ལས། བྱིད་ལྟར་བཏགས་ཚོས་རང་ལྷོག་
ཏགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པས་ཁོ་ཁོ་ཡིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་ཀྱང་
བཏགས་ཚོས་གདགས་གཞི་ལ་བཅའ་བས་གདགས་གཞི་བཏགས་ཚོས་ཀྱི་རང་
བཞིན་དུ་མ་རྟེན་པས་བཏགས་ཚོས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྱུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་
གྱུབ་པོ་ཞེས་པ་ནི་གཞུང་གི་ཙུ་འགྲེལ་དུ་ལྟའི་སྒྲུབ་གྱིས་བལྟས་ཀྱང་མི་རྟེན་པར་
སྒྲུང་ལ། བྱིད་གྱིས་བཏགས་གཞག་གི་དངོས་ཚོས་དེ་ལས་ཚུར་རོལ་དེའི་གད་
གས་གཞི་བྱིད་དུ་བཏགས་ཚོས་བཅའ་ནས་མ་རྟེན་པར་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་
དུ་འཆད་པ་དེ་ལྟར་བྱིད་རང་ལ་ནང་འགལ་དུ་འང་འགྱུར་ཏེ། གཞུང་དེའི་འབྲུ་
གཞོན་ཙོང་ག་པ་ཆེན་པོས་དེ་ལྟར་དུ་མ་བྱས་པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། བཏགས་ཚོས་
རང་ཉིད་ཐ་སྐྱད་པའི་ཆད་གྱུབ་ཏུ་ཡོད་བཞིན་དེའི་བྱིད་དུ་ཡོད་མེད་དབྱེད་པའང་
དཔལ་ལྷན་སྐྱེ་བའི་བྱགས་རབ་ལ་ལྟ་གལ་འོད་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྱོད་ཚུལ་ནི་གཡག་
གི་རྩ་དང་རང་ཡིན་ནམ་ལུགས་ཀྱིས་གྱུབ་བཞིན། གཡག་རྩའི་རྩལ་ཕྱ་རབ་རེ་རེ་
ནས་གཡག་རྩ་འཛོལ་བར་བྱིད་པ་ལྟར་སྒྲུང་བ། དེར་ལྟའི་སྒོ་ནི་གནག་རྩི་

ལའང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབྱུང་ན་བཏགས་གཞག་གི་གཟུགས་
སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོང་བ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མི་རྟོག་ཀྱང་མ་དབྱུང་བ་དེའི་
ཕྱིར། དེ་ངོ་ན་སྒྲུང་བ་མི་འགལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྟོན་པའི་བདེན་པ་ལ་རྣམ་
པར་བཅད་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་པས། ཁྱེད་ཀྱིས་གཞག་པའི་
འདོད་པ་དེ་གཏིངནས་སུན་སྦྱང་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། དགུ་པ་ནི། ཏགས་ཀྱི་
དགག་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་རྟོག་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཅག་བརྗོད་པའི་ཐལ་འབྱུར་
བའི་ལུགས་ལ་རུང་གིས། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྗོད་པའི་ཐལ་འབྱུར་གྱི་ལུགས་དེར་ནི་
རུང་བའི་སྐབས་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་བརྗོད་ན།འདི་ལྟར་དངོས་ཚཱ་ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཚུར་མཐོང་གི་ངོར་ས་བོན་ལས་ལྷ་གྱ་སྟེ་བ་དང་མིག་གིས་
གཟུགས་མཐོང་བའོ་ཞེས་ཀྱན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པར་འབྱུལ་བ་
འདི་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཉིད་དུ་དབྱུང་ནའང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ས་
བོན་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་མ་ཞིག་གང་ལས་ལྷ་གྱ་སྟེ་བ་དང་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་
འགགས་མ་འགགས་གང་མིག་གིས་མཐོང་དབྱུང་བ་ན་ས་བོན་གྱི་དངོས་པོས་ལྷ་
གྱ་བསྟེན་པར་མི་འབྱུལ་བ་དང་། མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བར་ཡང་མི་འབྱུལ་
པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། ས་བོན་ཞིག་དང་མ་ཞིག་ལས། ། ལྷ་གྱ་སྟེ་བ་མ་ཡིན་གྱི།
ཁྱེད་ཀྱི་སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི། ། ལྷ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་གནས། ཞེས་དང་།
མགོན་པོ་གྲུས་སྲིད་པ་ལས་འདས་པར། ། མིག་གིས་གཟུགས་རྣམས་མཐོང་བ་
ནི། ། དེ་ཉིད་གསུངས་པས་གང་བཤད་པ། ། ལོག་པར་ཞེན་པས་འཛིག་རྟེན་

ལ། ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་བརྟེན་པ་ཡིན། ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཀུན་
 རྫོབ་ཏུ་བདེན་ནོ་ཞེས་པའང་ལོག་པར་ཞེན་པ་སྟེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་པས་དེ་ལྟའི་
 དངོས་ཚོས་བདེན་པར་སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱང་སོང་བ་ཡིན་ནོ། ས་
 བོན་གྱིས་ལྷ་གྲུ་བསྐྱེད་པ་དང་། མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་དངོས་ཚོས་རང་
 བདེན་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་
 གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཡང་གྲུབ་དགོས་པ་ལས་དེར་ཡང་མ་གཟིགས་པའི་
 རྒྱུར། དེས་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་ཚོས་རང་བདེན་པ་དོན་དམ་པའི་
 བདེན་པར་ཡང་མི་རུང་བ་འདི་འགྲུབ་པོ། ཁྱེད་ལྟར་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
 བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་རྟེན་པ་འདི་མི་རུང་སྟེ། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ནི་ཡོད་ན་
 རང་གི་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་བདེན་དུ་ཡོད་དགོས་པ། དེ་ནི་ཀུན་
 རྫོབ་བདེན་པའི་ཡོད་ཚུལ་གྱི་བསྐྱོག་སྟོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུ་ལ། ཀུན་རྫོབ་
 བདེན་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྐྱོག་སྟོགས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པས། དེས་ན་
 རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པར་དོན་གྱིས་སོང་བ་དང་། རྟགས་ཀྱི་
 དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་ཀྱང་སྤྱིད་མཐའ་བཟུང་ནས་བདེན་ཚད་འཛོག་གོ་ཞེན་
 བྱི། སྤྱིད་མཐའ་བཟུང་ནས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་ལྟ་བུ་སྟོ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་
 ཤེས་བྱར་སོང་བས་ཤེས་བྱ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་བ་ལས་མ་འདས་པས།
 རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་རྟེན་དོ་ཞེས་པ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་
 བསྐལ་སྟོང་དུ་འབད་ནས་བསྐྱབས་ཀྱང་ག་ལ་འགྲུབ། བཅུ་པ་ནི། ཁྱེད་ཅག་དེ་

ཁོ་ནར་སྒྱུད་པའི་དུས་སྐབས་ནི་རྟོག་པས་པར་གཞག་མིན་པའི་ཡུལ་རང་ངོའི་
སྒྲོད་ལུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་ཡོད་མེད་དབྱུང་བ་ན་སྒྲོང་ཉིད་ལ་དབྱུང་པར་སོང་
བའི་དུས་སྐབས་སུ་འདོད་ལ། ཐ་སྙད་གྲུབ་པའི་གྲུབ་ཚད་ནི་བཏགས་གཞག་གི་
དངོས་ཚཱ་མེ་ཡི་ཚ་བསྟེན་རྟེན་བྱ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་འཛིན་པ་
ལྟ་བུ་ལ་འདོད་དོ། ཞེས་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པའི་ལུང་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་དེ་
ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ལས་ཅི་ཞིག་ཏུ་ཟད་དེ། ལུང་དེས་
ནི་བཏགས་གཞག་གི་དངོས་ཚཱ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་བཟུང་བ་དེ་རིགས་པས་
དབྱུང་ན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་པའི་ལུང་ཡིན་གྱི་བྱེད་ཅན་དེ་དེ་ལྟར་ཚད་
མས་གྲུབ་པའི་ལུང་དུ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་ལུང་དོན་དེ་བཤད་ན་
འདིར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
བཀག་པས་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་མོད་ཀྱང་། མ་དབྱུང་འཁྲུལ་ངོར་འདུས་བྱས་བསྐྱུ་
ཚཱ་ཅམ་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མི་སྣང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་དེ་ལྟའི་སྐྱེ་བ་དེ་ལ་
ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་ཆོམ་གྱི་ཆ་དེ་ནི་དབྱུང་ན་སྐྱུ་མ་ལྟར་བདེན་པ་མེད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་འང་
དབྱུང་ན་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་མ་དབྱུང་ན་སྣང་བ་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་
མོ་གཤམ་བུ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་པས་བཏགས་གཞག་གི་སྐྱེ་སོགས་ནི་བུ་བཏགས་
གཞག་གི་རྟེན་འབྱུང་གི་འཐད་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དང་སྒྲོ་བསྐྱུན་ནས་
བརྗོད་ཀྱི། ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྱུང་དང་མི་མཐུན་པར་སྦྱར་བའི་འཛིག་རྟེན་དང་

བསྐྱུན་པར་མི་བྱེད་དེ། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་འང་རྟེན་འབྱུང་འཛིག་པར་བྱེད་པས་དེ་
 ཡང་མ་དབྱེད་པ་ན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རི་རྒྱུད་དུ། གལ་
 ཏེ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་འདིས་སྐྱེ་བ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བཀག་པ་ལས་འདུས་
 བྱས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བསྐྱུན་པར་འདོད་ན་ནི་དེའི་ཆོ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་
 གྱི། མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་ཉེ་བར་གཞིལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་
 ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་འཛིགས་པས་
 དེ་དག་དང་བསྐྱུན་པར་མི་བྱེད་གྱི། དེ་དང་མི་འགལ་བ་སྦྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དག་
 དང་ནི་བྱེད་དོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱད་ལྔ་དྲུག་པར་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་
 ཞེས་པ་འདིས་ནི་བྱེད་གྱི་འདོད་པའི་བཏག་གཞག་དེ་དེར་ཆད་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་
 ལ་ཆེས་གཞོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བཏགས་གཞག་གི་དངོས་པོ་དེ་དེར་མི་
 བདེན་པས་རྩུན་པ་ཉིད་གྱི་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་འཆད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་སྦྱུ་མ་
 ལྟར་འགྱུར་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་དེ་དེར་བདེན་པར་ཆད་མས་
 གྲུབ་ན་དེ་དེར་རྩུན་པ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུའི་འདྲ་ཆོས་སྒྱུར་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་། བྱེད་
 ཅག་ཡུལ་གྱི་སྟོན་ལུགས་གྱི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མེད་པས་ཡོད་པ་ལྟར་གྱུར་པ་དེ་སྦྱུ་མ་
 ལྟ་བུའི་ཞེས་འཆད་ན་ནི། འོ་ན་གཟུགས་སོགས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱུ་མ་ལྟ་
 བུའི་ཞེས་མི་བརྟེན་པར་སྟོན་གྲུབ་གྱི་ཆོས་སྦྱུ་མ་ལྟར་བརྟེན་ཅིང་མོས་པར་
 རིགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནི་སྟོན་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པ་ཤེས་བྱ་ལ་སྟོན་
 མཐའ་བཟུང་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྟོན་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་སྦྱུ་མ་

ལྟ་བུའི་ཚཱ་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ལུང་ཕྱི་མའི་དོན་ཡང་འདིར་འགྱུར་ཏེ། རྣམ་
པར་དབྱུང་པ་ནི་རང་བཞིན་འཚོལ་བ་ལ་ཞུགས་པའི་དོན་ཡང་བཏགས་གཞག་
གི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཚོལ་བ་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་གྱི་སྔོན་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཚོལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་གྱི་སྔོན་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོ་རང་བཞིན་
གྱི་འབྲུལ་སྒོ་སྒྱུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཚོལ་བ་ཡང་
དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མ་ནགས་ལ་སོང་བའི་རྗེས་བྲག་ཁུང་དུ་བཙལ་
བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྣམ་པར་དབྱུང་པ་ནི་
རང་བཞིན་འཚོལ་བ་ལྟར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དེས་གྲང་བྱེད་རང་
འདོད་པ་གཏིང་ནས་སུན་ཐུང་བ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། བྱེད་དེ་ཁོ་ནར་དབྱུང་པའི་
དུས་སྐབས་དང་། ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ཆད་སོ་སོར་བྱེས་ནས་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གྲུབ་ཆད་
བཏག་གཞག་གི་དངོས་ཚཱ་ཉིད་པས་དེ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བའི་དོན་མིན་པས་དེ་
ལྟའི་སྟོང་ཉིད་ཁས་སྦྱང་བ་དེ་ནི་ཁོ་ནར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་པར་སོང་བའི་དུས་
སྐབས་མིན་པས་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་ནི་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྐྱར་འདེབས་རྒྱ་བཤང་གི་
ལུགས་ལྟར་རོ། ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་ལ་སྒྲིང་ནད་ཉིད་དུ་སྦྱས་
པར་ཟད་དེ། རྟོད་པལ་ལྷན་ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱི་བཙད་བྱ་ལུས་དང་། གཙོད་པ་པོ་
དང་། དུས་གང་དུ་གཙོད་པ་དང་། རྣམ་པ་རྗེ་ལྟར་གཙོད་པའི་དངོས་ཚཱ་དེ་
ཉིད་གཞུགས་བརྟན་ལྟར་དེ་དེར་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིན་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟའི་

སྟོང་ཉིད་དེ་དེ་ཁོ་ནར་དཔྱོད་པར་སོང་བའི་ཚུལ་བདག་མེད་པ་ཡིན་པ་དང་།
དབྱུང་བྱ་སོགས་དེར་མ་ཟད་དངོས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་རང་སྟོང་དུ་ལེགས་པར་
བཤད་པ་ལས་ཁྱེད་ཀྱིས་བསྐྱོག་སྟེ་སྒྲུལ་འདུག་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། །བདག་
མེད་མཐོང་བའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ། །གང་ཞིག་གང་གིས་གང་ཆེ་རི་ལྟར་
གཙོད། །གང་ཕྱིར་ཚུལ་གྱང་དེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་མཐོང་བས་དེས་ན་དེ་
ཡི་བཟོད་པར་འགྱུར། ཞེས་འབྱུང་ལ། ཁྱེད་ལྟར་ན་བཅད་བྱ་ལུས་སོགས་
གཟུགས་བརྟན་ལྟར་རང་སྟོང་དུ་དབྱུང་ན་དེ་ཁོ་ནར་དཔྱོད་པའི་དུས་སྐབས་སུ་
མ་སོང་བ་ཁྱེད་ལྟ་ན་ལུང་དེ་འདི་ལྟར་འདོན་རིགས་ཏེ། །བདག་མེད་མཐོང་
བའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ། །ཡུལ་ནས་རང་དོས་གྲུབ་པའི་སྟོད་ལུགས་
ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་གང་ཆེ་རི་ལྟར་གཙོད། །གང་ཕྱིར་ཚུལ་གྱང་དེ་ཡི་
གཟུགས་བརྟན་ལྟར། །མཐོང་བ་དེས་ན་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འགྱུར། ཞེས་
པའང་འདོན་རིགས་སོ། །བཙུག་ཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཞར་བྱུང་གཉིས་པ་
ལས། དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའམ་བཏགས་གཞག་གི་དངོས་
ཚུལ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་པ་ནི། རོ་
བོ་ལྟ་ཅིག་གི་ཞབས་དང་། དེའི་ཞལ་སྟོབ་ཉིང་སྟོབ་ཡང་སྟོབ་སུ་གྱུར་པའི་དབུ་
མ་ཐལ་འགྱུར་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲིམ་བུ་དམ་པ་རི་སྟེད་འབྱུང་བ་དང་། སྒྲུལ་པའི་ལོ་རྩ་
བ་ཆེན་པོ་པ་ཆབ་ལོ་རྩ་བ་ཞལ་སྟོབ་ཉིང་སྟོབ་དང་བཅས་པ་དག་གིས་སྟོན་ཉིད་
ནས་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་ཡང་དེའི་རྗེས་བསྐྱོས་ཉིད་ཁོ་ནར་བྱེད་

དེ། རྒྱལ་བུ་དམ་པ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ལ་ཇི་ལྟ་བུར་
འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲུབ་མངའ་བ་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་དག་རྟེན་འབྱུང་གི་དངོས་ཚཱ་འདི་དག་དེ་ཁོ་ན་འཕལ་དོན་
དམ་པར་དབྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་དང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོར་རང་གི་
མཚན་ཉིད་དོས་པོས་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་ན། ཡང་དག་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་ཚཱ་འདི་དག་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་
མ་གྲུབ་ན། འཇིག་རྟེན་དུ་དབུ་མའི་འཆད་ཉན་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་བྱེད་པ་
སོགས་ཀྱང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། བ་སྟན་པའི་ཚད་མས་ཀུན་
རྫོབ་རྟེན་འབྱུང་གི་དངོས་པོས་གྲུབ་པར་བྱས་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དགག་སྒྲུབ་
ཀྱི་ཟབ་མོའི་དོན་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་
རྫོབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་དངོས་ཚཱ་ཙམ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་ནས་མཐའ་
བཞིའི་སྒྲེ་བ་འགོག་པར་དོན་དམ་པར་སྒྲེ་བ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་
སྒྲེ་བ་ནི་དབུ་མ་པ་དག་གིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་དེ་ནི་རང་
ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚཱ་ཙན་མིག་སོགས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་བཞག་ཏུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་དང་། བ་སྟན་དུ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་སོགས་
གཏན་མི་སྲིད་ན། བ་སྟན་དུ་འད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྟན་བྱར་མེད་པར་
འགྱུར་བ་དང་། དེ་ལྟ་ན་གང་པ་རོལ་པོ་ལོག་པར་རྟོག་པ་དག་གི་ལོག་རྟོག་ཀྱང་
ཐལ་བ་ཙམ་ཀྱིས་འགོག་མོ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གང་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་

བསྐྱོག་ནས་མ་ནོར་བའི་དོན་ལ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའི་བྱིར།
དེས་ན་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རྟེན་འབྲུང་གི་
ཚུལ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས། དེའི་ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་བྱུང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུང་པས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་
པོ་ལེགས་ལྟན་བྱེད་དང་། སྐྱེན་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་
སོག་ཀྱི་ལེགས་པར་གསུང་བ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་སྤངས་དང་
ལྷ་བ་གྲགས་པ་དག་གིས་རྟེན་འབྲུང་གི་དངོས་ཆོས་ལྟར་སྤངས་པ་འདི་དོན་དམ་པ་
དང་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེད་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་མ་བྱུང་པ་དེ་བཞིན་དུ་མ་
དབྱེད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་རྟེན་འབྲུང་གི་དངོས་ཆོས་དེ་དེ་
ལྟར་དངོས་པོ་ཚད་མས་བྱུང་པ་མེད་དེ། ཡོད་ན་ཚད་མས་བྱུང་པའི་དོན་ལ་ཚད་
མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པར་མི་རིགས་པ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཚད་མས་བྱུང་པ་དེ་
རིགས་ཤེས་ཚད་མས་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར།
ཡང་། དེ་དོན་དམ་པར་མ་བྱུང་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བྱུང་པས་སྟོན་མེད་དོ་སྟུམ་ན།
དོན་དམ་པར་ཚད་མས་མ་བྱུང་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དེ་དེར་བྱུང་པར་བརྟེན་པས་ཚད་
བྱུང་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལྷ་གཉིས་མ་བྱུང་ན་མིག་བསྐྱེད་
ངོར་དེ་བྱུང་ཀྱང་ཚད་མས་བྱུང་པར་མི་འཛོག་པས་དེ་ཉིད་འདིར་ཡང་མཚུངས་
པའི་བྱིར་དེས་ན་དེ་ལྟའི་ཚད་མས་བྱུང་པ་བྱུང་གོ་མི་ཆོད་ཅིང་། ཡང་ན་དེ་ལྟར་
གནས་སྐབས་ཀྱི་ཚད་མས་བྱུང་ན་ཆོས་དེ་མཐར་ཐུག་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེད་པ་དང་།

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་དགོས་པར་འགྱུར་བ་ལས་དེ་ལྟར་ཡང་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདྲེན་འབྱུང་གིས་དངོས་ཚཱ་དེ་དེར་བདེན་པ་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད་པས་དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་ཚཱ་ཚཱ་ཕན་ཏུ་བཞག་ནས་དེ་ལ་
ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྲབ་སོགས་རང་ལུགས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་། གཞན་
ངོའི་ལོག་རྟོག་བསྒྲོག་པ་ན་དངོས་ཚཱ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་གཞི་གང་ལ་དངོས་པོ་ཉིད་
དུ་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བའི་གཞི་དེ་ཉིད་ཚཱ་ཕན་ཏུ་བཟུང་ནས་དེ་ཉིད་དེར་གྲུབ་ལ་
གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་བ་དང་། ཐལ་བ་དེར་མི་འགྱུར་ཀ་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཁྲབ་
ཀྱང་ཕ་རོལ་པོ་རང་ལ་གྲགས་གྲུབ་ཉིད་དེར་སྒྲོན་བརྗོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱེད་པ་
ལས་རང་ལུགས་ཚད་གྲུབ་ཕྱི་ ཚཱ་ཕན་སོགས་གཏན་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཚིགས་གསལ་ལས་ ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བསྒྲོག་པའི་དོན་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་
དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད།
ཐལ་བ་ལས་བསྒྲོག་པ་བསྒྲུབ་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཉེས་པ་མང་པོ་ཇི་ཙམ་དུ་
འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་མངོན་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་གང་ལས་འདི་ལ་
གཞན་གྱིས་གྲགས་ཆེད་པར་འགྱུར་བ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱུ་སྒྲུབ་གྱིས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་བ་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ལ་གྲགས་དང་
བཅས་པའི་ཚིག་གསུང་བ་ཉིད་ག་ལ་ཡོད། རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབས་རང་

བཞིན་བཅས་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ཐལ་བ་སྐྱབ་པ་ན་ཐལ་ལས་བསྐྱོག་པའི་དོན་ཅན་དུ་
 ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེན་མས་ནི་དབྱུག་པ་དང་ཞགས་པ་ཅན་བཞིན་དུ་སྐྱབ་
 བ་པོ་རང་དབང་མ་ཡིན་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་
 བཤད་པའི་གྲུབ་དོན་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་ན། དབུ་མ་པས་གཞན་གྱི་ལོག་
 ཏོག་བསྐྱོག་པའི་རག་འགོད་ཚུལ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་བསྐྱབ་བྱ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་
 ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་པར་སྐྱབ་པར་སྐྱབ་བ་དེ་ལ་ནི་
 དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་ལྟའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཛོག་
 པར་གཞན་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་ན་དེ་
 ལྟ་ན་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་འང་དངོས་ཚོས་འབྱུང་བར་མི་
 འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ་ཞེས་སྐྱོན་བརྗོད་ཅིང་། དེ་ཡང་དབུ་མ་པ་གང་དག་སྟོང་པ་
 ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའི་ཚད་མ་སྐྱབ་བ་དེ་ལྟ་ན་ཁྱེད་རང་གིས་ཚད་
 གྲུབ་དུ་སྐྱས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྐྱབ་པ་ལ་
 གཞོད་བྱེད་ནང་འག་ལ་ཉིད་དུ་སྐྱས་པ་འགྱུར་བ་དང་། ཁོ་པོ་ཅག་ཐལ་འགྱུར་
 བས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐ་སྙད་དུ་འང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་
 བསྐྱབ་པར་སྐྱ་མི་ཅུས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་ན་སྐྱབ་བྱེད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚད་མས་གྲུབ་
 པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བས་བཀག་པར་བྱས་པའི་
 ཕྱིར། འོ་ན་ཐ་སྙད་དུ་འང་རང་ལུགས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་བྱེད་པའི་ཚོས་
 ཅན་དང་རྟགས་བྱབ་ཡང་དག་ཁྱེད་ལ་མེད་ན་གཞན་གྲགས་ཀྱིས་ངོར་ཁྱེད་ཀྱི་

ལོག་ཏྟག་རྣམས་བཅད་དུ་བསྒྲེག་ནས་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་
ན། འདི་ལ་སྟོན་གངས་ཅན་དུ་བྱོན་པའི་ཐལ་འབྱུར་བ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བ་ཏུ་མི་
གསལ། ཇི་སྟངས་དུ། ཁོད་མ་མེད་ཀྱང་ཁས་སྒངས་དང་། འགལ་སྦྱར་རང་
གཞན་ལོག་ཏྟག་སེལ། ལོག་ཏྟག་ལོག་པ་ཙམ་ཞིག་ལ། ཉེ་ཉིད་ངེས་ཤེས་ཐ་
སྟངས་བྱས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ལས་ཡོངས་གཅོད་དུ་གང་
ཡང་གཅོད་བྱར་མེད་པས་མེད་པ་དགག་པ་ཉིད་དུ་འང་མི་སྦྱབ་པར་གང་དུ་ཡང་
མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་ཅིར་ཡང་མི་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་གང་དག་གིས་མེད་པར་
དགག་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ན་ནི་མིང་ཅི་དགའ་བར་ཐོགས་ཤིག ཉེས་ན་བདག་
ཉིད་ཀྱིས་འདོད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྦྱབ་པར་གཞན་གྱི་འདུས་བྱས་
མ་བྱས་ཀྱི་ད རོས་དང་དཔོས་མེད་གང་དུ་ལྟ་བའི་འདོད་པ་དེ་སྟན་འབྱོན་པར་
བྱེད་པ་དེ་ལ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེས་ན་དབུ་མ་པ་དག་
གིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པའི་ཆེད་ཀྱི་ངག་འགོག་ཚུལ་ལ།
།འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཐལ་རང་གཉིས་སོ་ཞེས་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་ལྟར་བསྟོན་
མེད་དུ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་འདི་ལྟ་ཡིན་བཞིན་དུ། ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ལྟར་གྱེས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་རྟགས་ཚོས་
དོན་གསུམ་ཐ་སྟོན་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྟོལ་བྱི་རྟོལ་གཉིས་
ཀ་ལ་མཐུན་སྟངས་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ལ། ཐལ་འབྱུར་བས་རྟགས་སྒྱུར་དོན་
གསུམ་ཐ་སྟོན་བཏགས་གཞག་གི་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་

རྟགས་དོན་བཅའ་ནས་མ་གྲུབ་རྟགས་སྒྱུར་དོན་གསུམ་འགོད་པ་ནི་གཞན་
གྲགས་ཀྱི་རྟགས་སྒྱུར་དོན་གསུམ་འཛོག་ཚུལ་ཡིན་པས་ཚུལ་དེ་ལྟར་རྒྱ་བའི་
བྱད་པར་ལས་ཐལ་རང་གཉིས་སུ་གྲེས་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཚུལ་དེ་ལྟར་རྒྱ་བའི་
བྱད་པར་ལས་ཐལ་རང་གཉིས་གྲེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཐལ་རང་གཉིས་
ཟབ་མོ་སྒྱུར་པ་ཉིད་ལ་སྒྲོ་སྒྱུར་མེལ་བའི་ཆེད་དུ་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་རག་
འགོད་མི་འགོད་ཀྱི་བྱད་པར་དུ་མ་སོང་བར། རྟགས་སྒྱུར་དོན་གསུམ་གྱི་བཏག་
དོན་ཡོད་མེད་བཅའ་བ་ན་རྟེན་མ་རྟེན་ལ་འཛོག་པ་དེ་ལྟ་ན། བཏགས་གཞག་
ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟགས་སྒྱུར་དོན་གསུམ་གྲིས་མ་ཆོམ་པར་རྟགས་སྒྱུར་དོན་གསུམ་
ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་པར་སོང་བ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་ན་རང་
རྒྱུད་པས་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་བརྟགས་སྒྱུར་དོན་གསུམ་ཞལ་གྲིས་
བཞེས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནི་དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་
པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དེ་ནི་ཆེས་ངོ་མཆར་རོ། ཡང་། ཐལ་འགྱུར་བས་
བཏགས་ཆོས་དོན་གསུམ་གྱི་བཏག་དོན་ཡང་དག་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་ན་མ་
གྲུབ་ཀྱང་། རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་གྱི་ཆད་མ་རང་ལུགས་ཁས་ལེན་ན་དེ་
གཞན་གྲགས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་སོགས་སུ་རྟེན་ལྟར་འགྱུར་བ་དང་། ཟབ་མོ་སྒྱུར་
པ་ཉིད་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆད་མས་རྒྱབ་པ་དང་། དེ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་ལུགས་རག་

འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་སྒྲུབ་དེ་ལྟ་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་པར་
མིང་འདོགས་པའི་རྒྱ་ཙམ་ཡང་ཡེ་མ་ཚང་བས། དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་ལས་ཡ་
མཚན་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདི་ནི་ཞར་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིས་པས་ཚག་ལ།
དེས་ན་རྟེན་འབྱུང་དངོས་ཚཱ་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་དབྱུང་ན་མ་གྲུབ་
པར་མ་ཟད། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་དབྱུང་བ་ཉིད་ནའང་དེ་ཉིད་ཚད་མ་གང་
གིས་ཀྱང་དོན་མཐུན་དུ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་གི་དངོས་ཚཱ་དེ་ནི་ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མ་རིག་པའི་བསྐྱེད་སྒྲུབ་ལྡང་འཛིན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་སྒྲུབ་བར་ཟད་པ་
ལས། གདོད་ནས་བདེན་པ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་ན་གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་ཚཱ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པ་
དང་། ཀྱན་རྫོབ་པར་གྲུབ་པ་ན་རྫུན་པར་གྲུབ་དགོས་པ་ལས། བདེན་རྫུན་
གཉིས་ཀྱང་ལྟོས་གཞག་ཙམ་གྱིས་མ་དབྱུང་པར་འཛོག་པ་ལས། དབྱུང་པ་ན་
བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀྱང་བདེན་པ་མ་གྲུབ་ན་རྫུན་པའང་མི་འགྲུབ་པས་བདེན་
གཉིས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པས། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
དངོས་ཚཱ་གྲུབ་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པར། བདེན་པ་གཉིས་སུའང་
རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པ་མིན། ཞེས་དང་།
།དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་
རིགས་མིན་པས། །རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུའང་རིགས་མིན་པ། །ཁྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་

གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །རི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་སྐབས་སུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་
རིགས་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐ་སྟད་དུའང་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་
འགྱུབ་པར་འགྱུར། དེའི་སྤྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་
ཅར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་
ཁས་སྒྲངས་བར་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། དེ་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་
ཉིན་འབྲེལ་དངོས་ཚེས་སུ་སྤྱང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བོ་དག་མ་རིག་པའི་
དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྤྱང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་འབྱུལ་
བ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཁྱེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་ཡུལ་རང་དོས་
ནས་སྔོན་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་པའི་རང་མཚན་ལ་འཛོག་གོ་ཞེས་པ་དེ་ནི། ཁྱེད་རང་
ཉིད་དང་འཕགས་པ་འཇམ་དབྱངས་དང་།སྟོབ་དཔོན་དཔའ་བོ་དོ་རྗེ་དང་།
མཁན་ཆེན་ཕྱག་དོར་དང་དཔེ་སྟོབ་བཞིའི་བྱར་བཀོལ་དེ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྟོན་
བྱོན་གྱི་དབུ་མ་སྤྱོད་པ་གང་གི་ལུགས་སུ་ཡང་མེད་པས་མི་འཐད་དེ། ཡུལ་རང་གི་
སྔོན་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རིང་མཚན་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་སྒྲུས་པ་དེ་ནི་རང་
མཚན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པ་འགོག་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཕན་པར་འགྱུར་
རེ་སྐོན་དུ་བས་པའི་སྤྱིར་ཉེ་དོ། །དཔེར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་བའི་སྐྱེ་བྱུམ་ཆེར་
མ་བཟང་རིང་ཚོན་པོ་མེད་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བྱུམ་ཆེར་མ་
བཟང་རིང་ཡོད་པ་འགོག་པར་མི་བྱེད་པ་རི་ལྟར་བ་དེ་འདྲིར་ཡང་མཚུངས་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་རྟེན་འབྲུང་གི་དངོས་ཚཱ་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་དོན་དམ་པར་ཚད་
མས་མ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་བསྐྱུ་བར་གྲུབ་དགོས་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་བསྐྱུ་
བར་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྒྱན་པའི་བདེན་པ་མ་ཡིན་པར་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འཇུག་པར། དངོས་
ཀུན་ཡང་དག་རྒྱན་པར་མཐོང་བ་ཡི། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་
ཚཱ་རྒྱན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཏུ་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནར་གསུང་གི། །དེ་དེར་ཚད་གྲུབ་
ཀྱི་བདེན་པར་གསུང་བའི་གནས་མི་ཐོད་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་རང་
འགྲེལ་དུ། གཞན་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མ་དུག་པའི་རབ་དེབ་ཀྱི་ལིང་ཏྲོག་གིས་སྒྲོའི་
མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པར་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་རྒྱན་པའི་སྟོབས་ལས་བདག་
གི་ཡོད་བ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་རི་ལྟ་བ་
དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྲུང་ལ།
ལུང་འདི་ཙམ་ཞིག་གི་དོན་ཤེས་རབ་འཆལ་པས་ལོག་པར་མི་རྟོག་པར་རི་ལྟ་
བར་རྟོགས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་ཚཱ་ཚུར་མཐོང་གི་ཚད་མས་དོན་བྱེད་པར་
འབྲུལ་ཆ་འདི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཅིའི་
ཕྱིར་མི་སྒྲོག། དེས་ན་བཏགས་གཞག་གིས་གྲུབ་པའི་དངོས་ཚཱ་བྱིས་པའི་
ཐ་སྟད་ཚད་མས་གྲུབ་སྒྲོམ་ཀྱི་ཆ་འདི་དུགས་པས་དབྱུད་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་
ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དོན་བྱེད་དང་བུལ་བར་འཇོག་པར་ལྟར། དོན་བྱེད་པ་མེད་

པར་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུང་བ་ཡང་བྱད་
 པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་སེམས་པའི་སྒྲོས་གཞལ་ན་ཡང་
 དག་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོག་ཅེས་རྣམ་པར་གཞག་ཏུ་མེད་དེ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པར། འདི་ན་རི་ལྟར་སད་
 བཞིན་ནོ་རི་སྤྱོད་དུ། མ་སད་དེ་སྤྱོད་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད། །སད་པར་གྱུར་ན་
 གསུམ་ཆར་ཡོད་མིན་ལྟར། །གཏི་མུག་གཉིད་སད་ལས་དེ་དེ་བཞིན། །དབང་
 པོ་རབ་རིབ་བཅས་པའི་སྒྲོ་གང་གིས། །རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྒྲ་རྣམས་གང་
 མཐོང་བ། སྒྲོས་ལ་ལྟོས་གཉིས་ཀར་བདེན་པ་སྟེ། །དོན་གསལ་མཐོང་ལ་གཉིས་
 ཀའང་རྫུན་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རང་འགྲེལ་པས། མཐོང་བ་རྫུན་པའི་ཡུལ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་མཐོང་བ་རྫུན་པ་
 དང་འབྲུལ་པའི་ཡུལ་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། དེ་ལ་བྱིས་པ་དག་
 གིས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཚོས་དོན་བྱེད་པ་ཅན་རི་ལྟར་རྟེན། འཆིང་བུའི་གླིང་དུ་
 རོར་བུ་གཏན་མེད་ན་དེར་སྐྱེ་བ་དག་གིས་རོར་བུ་རི་ལྟར་ལེན། འོ་ན་བྱིས་པ་
 དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འཛོག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེན། དེ་ནི་
 མི་ལམ་ན་ཡང་གཉིད་ལོག་སྟེ་མི་ལམ་མི་བར་སྒྲུང་བ་ལྟར་མ་བཀག་པས་དེར་
 ལྟོས་ཀྱི་ཡང་ལོག་འབྱེད་མེད། དེ་ཡང་གྲགས་པ་ཙམ་དུ་བརྗོད་པ་མི་འགལ་གྱི།
 རང་ལུགས་ཀྱིས་ནི་ཅིག་ཤོས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་ཅིག་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་
 སྒྲུབ་མི་ལུས་ཏེ། བྱིས་པའི་སྒྲོ་ལ་ཚད་མ་ཡོད་ན་དེ་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་

གནས་སྤང་མ་འབྲུལ་བར་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། དེ་ན་
བཏག་གཞག་གམ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཚཱ་ལྟར་སྤང་བ་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་
གྲུབ་པ་རྟགས་གྱི་དགགས་བྱ་མིན་པར་ལུང་གིས་བསྒྲུབ། རིག་པས་འཐད་པར་
བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། ལང་ག་ཤེགས་ལས། །རི་ལྟར་རབ་རིབ་ཅན་དག་
གིས། །སྒྲ་ཤད་ལོག་པར་འཛིན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་དངོས་པོར་རྟག་པ་འདི།
།བྱིས་པ་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཏགས། །ཞེས་དང་འཕགས་པ་གྲུས། དེ་དང་དེ་
རྒྱུན་གང་བྱུང་དེ། །རང་གི་དངོས་པོར་སྒྲེས་མ་ཡིན། །རང་གིས་དངོས་པོར་གང་
མ་སྒྲེས། དེ་ནི་སྒྲེས་པ་རི་སྒྲུང་བྱ། །ཞེས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་དངོས་པོའི་དོན་ཅན་
དུ་གྲུབ་ན་སྒྲེ་འཛིག་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་དགོས་པ་ལས། །དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །ཤིང་
དག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་སྒྲེ་དང་འཛིག་པ་རྣམ་སྤངས་པ། །ཤེས་པར་
གྲུར་པ་དེ་དག་ནི། །ལྟ་གྲུར་སྤིང་པའི་རྒྱ་མཚོར་བཀལ། །ཞེས་དང་། རྟེན་
འབྲེལ་ཚད་མས་དངོས་པོར་གྲུབ་ན་དངོས་པོ་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
།གང་དག་རྟེན་ནས་དངོས་པོ་རྣམས། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་གྲུབ་འདོད་པ། དེ་དག་ལ་
ཡང་རྟག་སོགས་སྒྲོན། །དེ་དག་རི་སྟར་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཟབ་མོ་
སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་བ་གང་ལ་རག་ན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
དངོས་ཚཱ་དེ་དེ་ཉིད་རང་རང་ངོ་བོས་སྟོང་པར་རྟག་པ་ལ་རག་ལས་སོ། །ཞེས།
གང་གི་ཤེས་ཏེ་འགྱུར་སྟམ་ན། །རྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་སྟེ། བརྟེན་ནས་
སྒྲེས་པ་མ་སྒྲེས་པ། །དེ་ཉིད་མཁུན་པ་མཚོག་གི་གསུངས། །ཞེས་དང་། །ཤིང་

སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་སྒྲོམ་གྱིས་དངོས་པོ་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
འཛིན་པའི་འཁོར་རྩའི་མ་རིག་པའི་སྒྲོ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བསྐྱེད་
དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་སྒྲོན་པས་མ་རིག་
གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་། །དངོས་པོ་སྟོང་པར་ངེས་
རྟོགས་ནས། །ཡང་དག་མཐོང་སྤྱིར་སྟོངས་མི་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་ལ། བྱེད་
ཅག་གི་འདི་ལྟའི་དངོས་པོ་ནི་ཡུལ་རང་གི་སྔོན་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་
ལ་དགོངས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲོས་གཞག་གི་དངོས་པོ་ལས་བྱ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་གཞན་
ཞིག་དམིགས་ན་དེར་འབྱུང་བ་སྤིད་ཀྱང་དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་གཞན་དམིགས་པ་མི་
སྤིད་པས་དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་སྟོང་པར་རྟོགས་བྱུང་མེད་དེ། མཁྲིས་ནད་པ་གང་
དག་དུང་དཀར་སེར་འཛིན་གྱི་ཅན་ལ་སེར་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་སྒྲེ་བའི་གང་སྐྱུང་བར་
བྱེད་དགོས་པ་ལ། དེ་ལ་དམར་འཛིན་གྱི་མིག་སྒྲོ་སྒྲེ་བའི་ནད་སྐྱུང་བར་བྱས་མི་
དགོས་ཏེ། དེས་དུང་དཀར་སེར་འཛིན་ལས་དམར་འཛིན་མིག་གྱི་སྒྲོ་སྒྲེ་བ་མེད་
པ་དེ་འདིར་ཡང་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་ལྟར་སྐྱུང་འདི་དོན་བྱེད་
པོ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་ན་དངོས་པོར་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། ཡོད་པའི་ཆོས་འདི་དམིགས་པ་ནི། །མེད་པ་ཁོ་ནར་ཉེ་བར་བརྟན།
།རྗེ་སྟེ་ཆོས་འདི་དམིགས་མེད་ན། །དམིགས་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་
དང་། མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་མ་གཏོགས་པ། །དངོས་པོ་ཡང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།
།དངོས་མེད་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། །སྒྲོ་བྱུང་གང་དག་དངོས་

ནུམས་ལ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་ཉིད་དུ། བརྟ་བ་དེས་ནི་བརྟ་བྱ་བ། ཉི་
བར་ཞི་བ་ཞི་མ་མཐོང་། སྦྱེ་དང་གནས་དང་འཛིག་པ་དག། རྩ་གྲུབ་སྤྱིར་ན་
འདུས་བྱས་མེད། འདུས་བྱས་རབ་རྩ་མ་གྲུབ་པས། འདུས་མ་བྱས་ནི་རི་ལྟར་
འགྲུབ་ཞེས་དང་། གང་དག་བདག་དང་དངོས་པོ་ནུམས། རྟེན་ཅོས་ཉིད་དང་ཐ་
དད་པར། སྟོན་པ་དེ་དག་བརྟན་དོན་ལ། རྩ་བས་པ་སྟུམ་སུ་མི་སེམས་སོ།
ཞེས་དང་། རྒྱ་ནུམས་དང་ནི་རྒྱེན་དག་གི་ ཚོགས་པ་གང་ཡིན་དེ་ཡིས་ནི།
བདག་གིས་བདག་ཉིད་མི་བསྐྱེད་ན། འབྲས་བུ་རི་ལྟར་བསྐྱེད་པར་བྱེད། རྟེ་
སྤྱིར་ཚོགས་པས་བྱས་པ་མེད་། རྟེ་ཚོགས་མིན་བྱས་པ་འབྲས་བུ་མེད། འབྲས་
བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། རྒྱེན་གྱི་ཚོགས་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅིས་དང་། དངོས་པོ་
དངོས་ལས་མི་སྦྱེ་སྦྱེ། རྟེ་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ལས་མི་སྦྱེ། རྟེ་དངོས་མེད་དངོས་
མེད་མི་སྦྱེ་ཏེ། དངོས་མེད་དངོས་ལ་མི་སྦྱེ་འོ། ཞེས་འབྲུང་ལ། དེའི་དངོས་པོ་
དངོས་ལས་མི་སྦྱེ་བ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་པོ་ལས་ཡུལ་རང་དངོས་གྱི་གྲུབ་
པའི་དངོས་པོ་ལ་གཞག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་རྒྱ་འབྲས་གྱི་དངོས་པོ་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་འབྲུང་ཉིད་གྱི་དངོས་པོ་ལས་སྦྱེ་བ་མི་བཀག་པར་འབྲུར་བ་ལས་དེ་ལྟ་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱིར། དེའི་འགྲེལ་པར་ཚོགས་གསལ་དུ། རེ་ཞིག་དངོས་པོ་སྦྱེ་
ཡང་དག་པར་འབྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་སྦྱེ་ཡང་དག་པར་འབྲུང་བ་ལ་སྦྱེ་
བ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཞེས་འབྲུང་བའི་སྦྱིར། ལྷན་པར་རྟགས་གྱི་དགག་བྱའི་
དངོས་པོ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚད་གྲུབ་གྱི་དངོས་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱུང་གིས་བཞེད་

དོཞེས་པ་དེ་ནི་མགོན་པོ་གྲུ་སྐྱབ་གྱི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མགོན་པོ་དེས་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བར་གསུངས་པ་ལས་དེ་འབྲེལ་དེའི་གསལ་མ་མཛད་པའི་
ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། །ཡང་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དག །སྟོང་ཕྱིར་རྟག་ལ་
སོགས་ལྟ་བ། །གང་དང་གང་དུ་གང་ལ་ནི། །ཅི་ལས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བར་
འབྱུང་ཞེས་སོགས་སྟོས་གྱིས་མི་ལང་མོད་སྟོས་པ་ཚོགས་གཉིས་པ་ནི། ཅི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཚོས་མེ་ལྷ་བུའི་ཚད་ཉིད་དེ་ཉིད་དུ་དོན་བྱེད་པར་ཚད་མས་གྲུབ་
པས་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པར་མི་འབྱུང་རོ་ཞེས་པ་འདི་ནི་འཐད་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཆ་བ་ནི་མེའི་མཚན་ཉིད་དེ་དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་
ཅན་དུ་རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། མེ་གཙུབ་གྱིང་ལ་
སོགས་པ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆ་བ་མེད་པས་ངོ་བོ་རྒྱ་རྒྱུན་
གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་དེ་དག་ལ་ནི་ཆ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མེ་རྒྱུན་
ཚད་པའི་གཞན་དུ་འབྱུང་བ་དམིགས་གྱིང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆ་བ་མེད་པས་ཆ་
བ་དེ་ཉིད་དོན་བྱེད་པའི་ཆ་བ་དེ་ལས་གཞན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། མེ་དེ་ནི་
མཚོན་ཆ་ཡིན་ཅིང་ཆ་བ་ནི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་དམར་འབར་བ་ནི་མཚན་གཞི་
ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ལ་སོགས་པ་རྣམ་འཛོགས་པན་ཚུན་ལྟོས་
ནས་བཞག་ཅིང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚད་བ་མེད་པས་རྣམ་འཛོགས་ཚོས་གཞན་
པའི་ཆ་བ་མེད་པས་རྣམ་འཛོགས་ཚོས་གཞན་ལས་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཆ་བ་མེའི་མཚན་
ཉིད་དུ་དོན་བྱེད་པ་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་འང་རྣམ་པར་དབྱེད་ན་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་

པོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་པོའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོར།

པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་བྱེད་ན་རེ། མེ་ནི་ཚ་ཞིང་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པར་འཛིག་
རྟེན་ན་གྲགས་པ་དང་། །ཆོས་མངོན་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ་སྒྲུལ་ན་
ཁོ་བོ་ཅག་འཛིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་མ་གྲགས་སོ་ཞེས་ནི་མི་སྒྲིལ། །འོན་ཀྱང་ཚ་
སོགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་པ་ནི་མེའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་

པ ར རྩ ས

སུ་ཞུགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འགྱུར་ན་ཚ་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་
མཚོན་བྱ་མིང་ཅམ་དུ་འགྱུར་ཞིང་མིང་ཅམ་དུ་འགྱུར་ན། མིང་ཅམ་གྱི་དོན་བྱེད་
པ་ཅན་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ལ་དོན་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་འང་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་
མིན་པར་ཚ་སོགས་ནས་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དེ་ཡོད་པ་དང་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་
བྱིས་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པ་བྱིས་པ་འང་སྒྲིབ་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་
རོ། །འོན་མེའི་ཚ་བ་ལ་སོགས་པར་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིང་ཆོས་མངོན་པའི་
གསུང་རབ་སོགས་ནས་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་བཤད་པ་དེ་ནི་བདེན་པ་
གཉིས་ཀར་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོ་
འབྲུལ་ངོན་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་
ཡིན་ལ། གྲགས་པ་དེ་ཅམ་ཞིག་ནི་གྲགས་ངོར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ན་དངོས་པོ་དག་
གི་ཡོད་མེད་དང་སྒྲིལ་འགག་སོགས་མ་དབྱེད་བསྒྲུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱན་འདུས་ཅམ་ལ་
འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་དངོས་པོར་བཏགས་པ་དེ་ཅམ་ཞིག་གི་རྗེས་བརྗོད་བྱེད་
ཀྱང་དེ་ཅམ་དུ་རྗེས་བརྗོད་བྱེད་པས་འཛིག་རྟེན་པ་གང་དག་དངོས་པོ་དེ་དེར་

འགྲུབ་ཏུ་བདེན་པར་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་དེ་གྲུབ་ཏུ་བརྒྱད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཚེགས་གསལ་ལས། རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི་ཕྱོགས་བཞི་ཁས་སྒྲུངས་པའི་སྒྲོན་ས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུན་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་མཁས་སྒྲུངས་ན་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་པུན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་དོ་བོ་ཉིད་གྱི་ས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་བར་འགྱུར་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུན་འདི་པ་ཙམ་ཞེས་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཀྱང་དེ་འགྲུབ་ཏུ་བདེན་པ་ལྟར་བསྐྱད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་ཙམ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་ཆོས་འཛིག་པ་དང་། དངོས་ཆོས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་དོན་བྱེད་པ་དོན་དམ་པ་ཙན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་མིན་པ་ནི། ཚེགས་གསལ་ལས། འདི་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་དང་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། འདི་ལ་ཙོང་ཁ་པ་ན་རེ། རྒྱུན་འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་བྱ་བ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པའི་དངོས་པོ་རྒྱ་རྒྱུན་ཆོགས་པའི་རྒྱུན་ལས་ཐ་སྟོད་གྲུབ་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེ་ན། རྒྱུན་གྱི་ཆོགས་པ་ལས་དངོས་པོ་རང་བདེན་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཐ་སྟོད་ཚད་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་འདི་ནི། ལྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་དང་མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་ངེས་དོན་དུ་གསུང་བ་

དེ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སུན་འབྱེན་པའི་ཆེད་ཁོ་ནར་སྒྲིམ་པར་
ཟད་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། །གང་ཞིག་རྒྱེན་ལས་སྒྲེ་བ་དེ་མ་སྒྲེས། ཞེས་
གསུང་བ་ལས། བྱེད་ལྟར་ན་འདི་ལྟར་འདོན་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། །གང་ཞིག་
རྒྱེན་ལས་སྒྲེས་པ་དེ་ཉིད་སྒྲེས། །ཡུལ་གྱི་སྔོན་གྲུབ་མ་སྒྲེས་དེ་མ་སྒྲེས། ཞེས་
འདོན་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་པ་གྲུས། །རྒྱ་རྒྱུ་དང་ནི་རྒྱེན་དག་
གིས། །ཚོགས་པ་གང་ཡིན་དེ་ཡིས་ནི། །བདག་གིས་བདག་ཉིད་མིན་བསྐྱེད་ན།
འབྲས་བུ་རི་ལྟར་བསྐྱེད་པར་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་ཚོགས་པ་བྱས་པ་མེད། ཚོགས་
མིན་བྱས་པ་འབྲས་བུ་མེད། །འབྲས་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །རྒྱེན་ནི་ཚོགས་པ་
ག་ལ་ཡོད། །ཅི་རྒྱེན་གྱི་ཚོགས་པའི་དངོས་པོ་ལྟར། །སྤང་བ་དེ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་དེ་
དངོས་པོར་གྲུབ་པ་འགོག་པར་མཛད་པ་དེ་ཡང་བྱེད་རང་ལྟར་ན་རིགས་པ་དང་
མི་ལྷན་པའི་རག་ཡིད་དུ་འགྱུར་རོ། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་པོ་དེ་དེར་བྱེད་པ་ཅན་
དུ་སྤང་བ་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་རྒྱ་འབྲས་དང་སྔ་ཕྱི་སོགས་རྣམ་འཛོག་ལྟོས་པ་རྣམས་
ཕན་ཚུན་ལྟོས་དགོས་པས་ཐལ་རང་ལ་ལྟོས་ནས་རང་འཛོག་དུ་འགྱུར་བ་ལས།
དེ་ལ་རང་གྲུབ་པ་འཕམ་གྲུབ་པ་ལྟོས་གང་། དང་པོ་ལྟར་ན་ལྟོས་མི་དགོས་ཤིང་།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་པ་ཉིད་མི་འགྲུབ་པས་གང་ལ་ལྟོས་ནས་གང་
ཞིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་དངོས་པོ་གང་ལྟོས་གྲུབ། །དེ་
ཉིད་ལ་ཡང་ལྟོས་ནས་ནི། །ལྟོས་བྱ་གང་ཡིན་དེ་འགྲུབ་ནི། །གང་ལ་ལྟོས་ནས་
གང་ཞིག་འགྲུབ། ཅས་འབྱུང་ངོ་། ཡང་། དུ་བ་དང་ལྷ་གུ་ལ་སོགས་པ་ངོ་བོ་

ལྟོས་པ་རྣམས་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་འཕམ་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་ལྟོས་གྲང་། དང་པོ་ལྟར་ན་ལྟོས་
ན་ལྟོས་པ་མེད་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བོང་བུའི་རྩ་ལྟར་ལྟོས་པ་པོ་མེད་པས་གང་
ཞིག་ལྟོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལྟོས་པ་ཉིད་འདི་ལ་ལྟོས་ཞེས་ལྟོས་ཚོས་ཉིད་ལ་ལྟོས་
པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་ལྟོས་གྲུབ་གང་ཡིན་པ། །དེ་མ་གྲུབ་ན་རི་ལྟར་
ལྟོས། །གལ་ཏེ་གྲུབ་པ་ལྟོས་ཞེན། །དེ་ནི་ལྟོས་པ་མི་རིགས་སོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་།
ཡང་། ངོ་བོ་ལྟོས་ཀྱང་རུང་རྣམ་འཛིག་ལྟོས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ལྟོས་པ་ལྟོས་ཚོས་དུས་
མཉམ་མི་མཉམ། དང་པོ་ལྟར་ན་དུས་མཉམ་པ་ཕན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་
མེད་པས་ལྟོས་པ་འགལ་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལྟོས་པ་ཡོད་ན་ལྟོས་ཚོས་མེད་
ཅིང་། ལྟོས་ཚོས་ཡོད་ཆེ་ལྟོས་པ་མེད་པས་ལྟོས་པར་འགལ་ཏེ། རི་སྐད་དུ།
འདོད་ཆགས་དང་ནི་ཆགས་པ་དག །ལྟན་ཅིག་ལྟན་ཅིག་མིན་མི་འགྲུབ།
།འདོད་ཆགས་བཞིན་དུ་ཚོས་རྣམས་ཀྱན། ། ལྟན་ཅིག་ལྟན་ཅིག་མིན་མི་འགྲུབ།
ཞེས་གསུང་པ་ལྟ་བུའོ། འོ་ན་བྱེད་ཅག་དངོས་པོ་རྒྱ་མེད་དུ་སྒྲིབ་པ་འགོག་པ་ལ།
རེས་འགལ་བའི་རྟགས་ཀྱི་དངོས་ཚོས་ལྟོས་གཞག་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་སྒྲུང་བ་མ་
ཡིན་པར་འགོག་པ་ཡང་མི་འབྲད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་དངོས་ཚོས་དངོས་པོར་
གྲུབ་པར་འགོག་པའི་ཕྱིར་སྒྲུལ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་ལྟོས་
མེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་ཅན་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་ལྟོས་
གཞག་གི་དངོས་པོ་ལས་ལྟོས་གཞག་མིན་པའི་དངོས་གྲུབ་འགོག་པའི་སྒྲན་དུ་དེ་
སྐད་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལྟོས་འབྱུང་མིན་པའི་དངོས་གྲུབ་

པར་བསྒྲོག་ཀྱང་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་བདེན་རྟོག་པ་ལས་དེ་བསྒྲོག་ཆེད་
རྟེན་འབྲེལ་ལ་དངོས་པོར་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱང་བསྒྲོག་པར་མཛད་པའི་བྱིར། དཔེར་
ན་མི་སྟོང་བར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་སུ་ཞེན་པ་ལས་དེ་བསྒྲོག་ནས་བདེན་མེད་
བརྗོད་པ་ན། གང་ཟག་ཁ་ཅིག་བདེན་མེད་ཀྱི་ཆོས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་ཡང་
རྟོག་པ་དེ་སྤྱང་ཡང་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རིགས་པས་སེལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།
དེས་ན་སྤྱང་བཀག་ཆོད་དེ་འདིར་བ་གཞན་པས་གཞན་གྲགས་དེ་ངོར་སྤྱབ་པ་ལྟར་
བརྗོད་ཆོད་དེ་འདིར་མ་བཀག་ལ། འདིར་བཀག་ཆོད་དེ་སྤྱང་བཀག་མ་ཟེན་
པས་འདིར་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། འོན་ཏེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཆོས་
འདི་ཐམས་ཅད་ཐ་སྟོད་དུ་འང་ཆོད་མས་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ན། །འདི་ལྟར་
དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་ལྟར་གྱུར་པའི་ཆོས་འདི་ཅི་ཞིག་ཏུ་ཟད་སྟམ་ན། དེ་ནི་
བཏགས་གཞག་དང་ལྟོས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གཤོད་ནས་རང་བཞིན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པ་ལས་རྒྱ་རྒྱུན་ལྟར་བཅོས་པའི་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་དེས་གཞག་གི་དངོས་པོ་
ལྟར་སྤྱང་བ་ཡིན་ཏེ། གང་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་དངོས་པོ་འདི་ཙམ་ཞིག་ལ་ཉེ་
བར་བརྟེན་ནས་འཆིང་གྲོལ་དང་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བཞག་པ་
ལས་འཛིག་ཐབས་གཞན་ནི་གནས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བའི་བྱ་བ་ནི། ། ཁོ་བོས་མི་ལམ་སྒྱུ་འདྲར་འདོད། ཅས་དང་། ཚོད་
བསྒྲོག་ལས། །རི་ལྟར་སྟོན་པས་སྤྱུལ་བ་ནི། །རྩེ་འཕྲུལ་སྤྲོད་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱུལ་
ཞིང་། །སྤྱུལ་པ་དེ་ཡང་སྤྱུལ་པ་ན། །སྤྱང་ཡང་གཞན་ནི་སྤྱུལ་བ་ལྟར། །དེ་

བཞིན་བྱེད་པོ་དེ་ལས་གང་། །བྱས་པ་འང་སྐྱུལ་པའི་རྣམ་པ་བཞིན། །དཔེར་ན་
སྐྱུལ་པས་སྐྱུལ་གཞན་ཞིག་ །སྐྱུལ་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཉོན་མོངས་ལས་
དང་ལུས་རྣམས་དང་། །བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་དག་ །དྲི་ཟའི་གྲོང་བྱེད་ལྟ་བུ་
དང་། །སླིག་སྐྱུ་མི་ལམ་འདྲ་བ་ཡིན། །ཅེས་འབྱུང་ལ། །མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་སོགས་
དཔེར་བྱེད་པ་ཡང་སྣང་དུས་ཉིད་ནས་རྗེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་
དང་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་དཔེར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་མིག་དག་པ་བསད་པའི་ཤེས་པ་
དཔེར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་དོ་རྗེ་སང་གིས་བདག་ཉིད་
ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གསུངས་སོ་ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་དོ།
དེས་ན་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ནི་སྣང་ཉིད་ནས་གདོད་མ་ནས་སྟོང་པ་
དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་དཔེ་ཁོ་ནར་མཆོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། །ཤར་ཅོང་ཁ་པ་
ན་རེ། །གཟུགས་བརྟན་ནི་བྱེད་བཞིན་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་མིན་གྱི། །གཟུགས་
བརྟན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་སྟོང་གི་དོན་མེད་པས་གཟུགས་
བརྟན་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། །མ་ཡིན་ན། །མཐོང་བ་རྩུན་པ་ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་བཤད་པས་གཟུགས་བརྟན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་མི་
འཛོག་པ་ག་ལ་ཡིན། །དེ་ལྟ་མིན་པར་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་མེད་ན་ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པ་ཡིན་པར་འགལ་ན། །རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བ་དང་། །དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྟན་
སོགས་འཛིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་རང་ག་བས་ཀྱང་འབྲུལ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་

ནམས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་མོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་འཛིག་
རྟེན་ན་དབྱ་མ་པའི་བདེན་རྫུན་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་དུ་སྒྲུང་རོ། ། ཞེས་
སྒྲུང་། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དེ་ཁྱེད་ལ་མི་སྒྲུབ་ཀ་མེད་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཞིག་ཞེ་ལ་བསྐྱབ་ཐུང་
སྒྲུང་བས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དགོས་བྱུང་བ་བདེན་མོད། གསུང་རབ་འདི་པ་དག་གི་
དགོངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་བརྒྱན་སོགས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱི་གྲུབ་
པར་འཛིག་རྟེན་ན་སྒྲུང་ན། དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ངོར་ཡང་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་
པའི་ཐུག་སོགས་རང་གིས་མཆོན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་ངེ་ལྟར་
འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། གཟུགས་བརྒྱན་དེ་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཟུགས་སུ་མ་གྲུབ་
བཞིན་བྱུང་བཞིན་དུ་སྒྲུང་བ་དེ་ལ་གཟུགས་བརྒྱན་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ། དེ་ལས་
གཞན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བའི་གཟུགས་བརྒྱན་འཛིག་རྟེན་པའི་སྒྲོ་
རང་ག་བ་ལ་སྒྲུང་ཆར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་དེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་
གྲུབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པར་སྒྲུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུང་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
བདེན་པར་སོང་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་བརྒྱན་དང་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་སོགས་ལོག་
པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་པ་དང་འགལ་བའི་བྱིར། ཡང་། ཁྱེད་འཛིག་རྟེན་རང་
གསུག་གྱི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དེ་ལ་ཡང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཛིག་བྱེད་གྱི་ཆ་
ནས་དེར་སོང་བ་དང་། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇུག་བྱེད་གྱི་ཆ་ནས་དེར་སོང་བ་
གཉིས་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལོག་གི་ནམ་
གཞན་སྤྱུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ། འཐད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ལ་

ཡང་ཐལ་འགྱུར་བ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་སོང་བའི་ཆ་རིགས་པར་
གཞག་པར་འགྱུར་བ་ལས་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་མ་གཞག་པར་འཛིག་རྟེན་
པས་འདོད་པའི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ལའང་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དབྱེད་ན་དེར་
འཛིག་བྱེད་མེད་པས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ལས་
འགར་ཡང་ཡང་དག་པར་བདེན་པའི་ཀྱན་རྫོབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་བཞེད་
པའི་སྤྱིར། གཟུགས་བརྟན་སོགས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ན་མཐོང་བ་རྫུན་
པ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་ཞེས་འབྱུང་བ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་དུ་སྒྲ་བ་དེ་
ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཙོ་འདྲི་བར་བྱེད་པར་བས་ཏེ། ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་འགྱུར་ན་དོན་དམ་
བདེན་པར་གསུངས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཡང་འགྱུར་དགོས་ལ།
དེ་ལྟར་ཡང་འདོད་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྣམ་གངས་དོན་དོ་བདེན་པ་དེ་དོན་ད
མ་བདེན་པ་ཡང་དག་པར་གཞག་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པའི་
འགྲེལ་པར་མུང་འདས་དོན་དམ་པར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་བཞག་པ་ལྟ་བུའོ།
དེས་ན་སྤྱིར་མཐོང་བ་རྫུན་པ་བདེན་པ་གཉིས་གང་དུ་འཛིག་ན། མཐོང་བྱར་
བྱུང་བ་ཙམ་དུ་བཏགས་པས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་ཡང་། ཀྱན་
རྫོབ་པ་ཙམ་དུ་འཛིག་ན་འཛིག་རྟེན་དུ་གྱུབ་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པས་
མ་བྱུང་བ་ནི་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲ་བ་དག་གིས་རྗེས་བསྐྱོས་སུ་
དབུ་མ་མཐལ་འགྱུར་བ་དག་གིས་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་སྒྲ་བ་ཡིན་ཏེ།

།གཞོན་པ་མེད་པའི་དབང་བོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས། །གཟུང་པ་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་
ཀྱིས་རྟོག་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བདེན་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། ལྷག་མ་ནི།
།འཛིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་གཞག་ ཅིས་དང་། །སྒྲུ་མ་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་
སོགས་བཏགས་པ་གང་དང་། །དེ་དག་འཛིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད།
ཅིས་འབྱུང་བ་དང་། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་
གང་ཞིག་དབང་བོ་རྣམས་ལ་གཞོན་པ་ཡོདན་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲུང་བ་དེ་ནི་
འཛིག་རྟེན་ཉིས་ལས་སྟོས་ནས་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། ཡང་དེར། རྟེན་
འབྱུང་བ་གཟུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཆ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་གཅིག་ནི་རྟེན་ཡང་
མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་སྒྲུང་། སྟོན་བོ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་དང་
སེམས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་ཅུང་ཟད་གཅིག་ནི་བདེན་པར་སྒྲུང་སྟེ། རང་
བཞིན་ནི་མ་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་བམས་ཅད་དུ་མི་སྒྲུང་ངོ་།
།དེ་ཕྱིར་དེ་དང་གང་ཞིག་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་རྟེན་པ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བའི་ངོར་བཟུགས་བརྟན་དེ་གཟུགས་སུ་ཡང་
མི་བདེན་ཅིང་དེར་མི་བདེན་ན་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ཚོས་ཞེས་དོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་འཛིན་པའི་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པ་ཡང་མེད་པས་ལོག་པའི་ཀྱན་
རྫོབ་ཁོ་ནར་དཔལ་ལྡན་ལྷ་བས་འདི་ཙམ་སུ་བཤད་པ་ལ། །ཁྱེད་ཀྱི་ལྟར་མ་
བཤད་ཅིས་སྟོན་ལོག་དཀྱིས་དེ་ཙམ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཅི་ཁྱེད་དཔལ་ལྡན་ལྷ་བ་ཉིད་
ལ་མ་རངས་ནས་བརྟོན་པར་ཟད་པ་ལས་གཞན་དུ་ཅི་བྱར་ཡོད། ཡང་སྟོབ་

དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བས་གཟུགས་བརྟན་དང་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་ཀྱི་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་
བདེན་པ་ཡིན་ན་གཟུགས་བརྟན་སོགས་དེ་འཕགས་པ་ལ་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་བདེན་
པའི་བདེན་པ་མི་སྣང་ཞིང་། ཀྱན་རྫོང་ཙམ་སྣང་བའི་མཐུན་དཔེར་བཞག་པ་
ཡང་རིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་རང་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་བདེ་པར་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། འཇུག་འབྲེལ་
ལས། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བསྐྱུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་
ལ་ནི་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཀྱན་རྫོང་
ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱུ་མ་སོགས་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་ཀྱན་རྫོང་
བདེན་པར་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཀྱན་རྫོང་ཙམ་དུ་བཤད་པ་ལ་བྱིད་ཅག་གིས་
བསྟོན་དུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། བྱིད་ཀྱན་རྫོང་ཏུ་བདེན་པར་མེད་ན་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་
ཡིན་པར་འགལ་ན་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྟོན་དུ་འང་མེད་ན་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་ཡིན་པར་བཤད་པ་དང་
འགལ་ཞེས་པ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་
འཇུག་པ་ལ་སྒྲོ་མ་སྤྱོད་པ་ཞེས་སྟོན་པར་ཟད་དེ། །མེའི་ཆ་སྤྱོད་སོགས་རང་
མཆོན་དུ་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོང་ཙམ་དུ་སྣང་བ་ནི་
མི་དབྱུང་པའི་གྲགས་པ་སོར་བཞག་པ་ན་ཡིན་གྱི། དབྱུང་ན་དེ་ལྟར་རང་གི་
མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་ན་དེ་ཉིད་དེར་བདེན་པར་སྣང་བ་མི་
འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་བདེན་སྣང་དུ་བཞག་པ་དེ་དེ་ལྟར་རྟེན་པའི་དོན་ཅན་

ཉིད་དུ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་རང་མཚན་
དུ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པའི་བདེན་པ་དེ་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་རང་ལུགས་
གྱིས་ག་ལ་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་འདོད་ན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པ་ཡོད་ན་ཀྱན་
རྫོབ་ལ་བདེན་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་མེད་པ་
ཡང་མི་འགྱུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྱེད་ལ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་
ན། ཁོ་བོ་ཅག་དབྱེད་པ་ན་དེ་དེར་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་རང་ལུགས་གྱིས་འཛིག་
པ་བྱུང་མེད་དེ། རང་བཞིན་ལ་དབྱེད་པ་ཉིད་གྱི་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲིབ་བརྗོད་དང་བྲལ་བ་
ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར། ཡང་། རྟེན་ཅག་གཟུགས་བརྟན་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་
གྲུབ་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཚཱ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་
བྱེད་གྱི་མཐུན་དཔེའི་དངོས་པོ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དོགས་ན་ཡང་མི་རུང་སྟེ་
མཐུན་དཔེའི་དངོས་པོ་ཡང་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་མཐུན་དཔེར་དངོས་པོར་ཡོད་
པ་ཞིག་བཀོད་ན་དེ་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོར་བཞག་པ་ཡིན་ན་ཁྱེད་བདེན་དུ་ཚུགས།
།འདི་ནི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚཱ་གང་དངོས་པོར་ཡོད་པར་འགོག་པའི་མཐུན་དཔེར།
དངོས་པོ་དབེན་པ་ཉིད་དངོས་སུ་འབྱུང་པའི་མེད་ཚཱ་ཉིད་བཀོད་པ་ཡིན་
པས།དངོས་མེད་གྱི་དངོས་པོ་བཞིན་ཞེས་མཐུན་དཔེར་བཀོད་པར་བྱས་པའི་ཚེ།
དེ་ལ་དབྱེད་ལྡན་སུ་ཞིག་དངོས་མེད་གྱི་དངོས་ལ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་རྟོགས་པ་
སྒྲིབ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཅི་ཁྱེད་དངོས་མེད་ལ་དངོས་ཚཱ་གྱི་སྒྲིབ་པ་བ་མི་

འཐད་དེ། དངོས་མེད་ལ་དངོས་ཚུལ་གྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་བ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེས་ན་མ་
 ཡིན་ཏེ། སྤྲིང་པ་ཉིད་དངོས་པོས་དབེན་པ་ལ་དཔལ་ལྷན་སྒྲུབ་པས་དངོས་པོའི་སྒྲི་
 སྒྲུབ་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་སྒྲད་དུ། དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལ་ཚུ་རོལ་
 ཏུ། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཤོད་ཅན་དངོས་པོར་མེད་པའི་དངོས་ཚུལ་དངོས་
 པོར་མེད་པ་མཚོན་བྱེད་གྱི་དངོས་མེད་དཔེར་བཞོད་པའི་ཐབས་གྱིས་དངོས་
 པོར་ཡོད་པ་འགོག་པར་བྱས་པས་དེར་མཚོན་བྱེད་དངོས་མེད་གྱི་དཔེ་དངོས་
 པོར་འགྱུར་ན་ཤོད་སྒྲུབ་དུ་བོང་བུ་ལ་རྩ་མེད་དེ། ཤོད་ཅིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་མ་
 དམིགས་པའི་ཕྱིར་དེ་བོང་གི་རྩ་བཞིན་ཞེས་བཛྲོད་པ་ན་དེ་བོང་གི་རྩ་ཡང་ཁྱོད་
 ལ་དངོས་པོར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འགྱུར། གཟུགས་བརྟན་དེ་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
 སུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དངོས་པོར་གྲུབ་བྱ་བ་འདི་རིགས་པ་དང་མི་
 ལྷན་པས་འཛིག་རྟེན་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཅིང་། ཐེག་དམན་གྱི་བརྟན་བཙུགས་
 སུ་འང་མི་འབྱུང་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མའི་བརྟན་
 བཙུགས་ལས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བར་ག་ལ་འོས་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་གཟུགས་
 བརྟན་གཟུགས་སུ་མེད་ན་གཟུགས་བརྟན་དངོས་པོར་བརྟུགས་པ་ལས་དངོས་
 པོར་བདེན་བརྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ནི་གཟུགས་བརྟན་མ་ཡིན་ལ།
 གཟུགས་བརྟན་ནི་གཟུགས་མ་ཡིན་ལ། ཤེ་ལྟ་ན་གཟུགས་བརྟན་ལ་གཟུགས་
 བརྟན་རང་གི་རྒྱ་རྒྱེད་རང་གི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་རང་དབང་ཅན་ཚོགས་ནས་
 གཟུགས་བརྟན་གྱི་དངོས་པོར་བསྐྱེད་པམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་། གཟུགས་བརྟན་ནི་

གཟུགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་འབྲུལ་རྒྱ་དངོས་མེད་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འབྲུལ་ཚཱ་
གཟུགས་བརྟན་དུ་འཆར་བ་ལས། གཟུགས་བརྟན་དེ་དོན་ལ་དངོས་ཚཱ་སུ་
བད་ལ་བྱང་བའི་འཛིག་རྟེན་རང་ག་བ་སུའི་ཡང་རྒྱད་ལ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར།
འཆར་ན་གཟུགས་བརྟན་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་གཞིར་བྱས་ལ། བཅ་ཤེས་གྱི་
དངོས་པོ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་ལ། དེའི་ཆེ་ཤེས་པར་ནི་མི་རུང་ལ། བཅ་པོ་
ལས་འོས་མེད་ཅིང་བཅ་པོ་ལ་གཟུགས་བརྟན་དེ་སྒྲིབ་ཏེ་རྩེ་ལ་བཞུགས་ཏེ་དངོས་པོར་
ནི་ཡོད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་གང་གིས་སྒྲོ་ནས་གྱང་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཟུགས་གྱིས་དངོས་པོ་ལས་འོས་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཤེས་འཛོག་པ་ན་དེ་དངོས་པོར་འཛོག་པ་
ལས་འོས་མེད་ཀྱི་དཀར་དམར་སོགས་སུ་འཛོག་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།
ཁོ་ན་ཡང་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སུ་ཡང་འཛོག་
པས་ཅི་ལྟོ་སྒྲུལ་ན། འདི་ལྟ་སུའི་སྒྲུན་པོའི་རྟོག་པ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་གཉིས་པད་བྱེག་
གཉེན་གྱིས་སྤར་ཉིད་ནས་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཆད་ནས་
འབྱུང་བ་ཡང་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་དག་གི་ནང་དུ་གཟུགས་
ལས་གཟུགས་ལྟ་སུའོ། ཞེས་སྟོགས་སྤར་བཀོད་ནས་། གཟུགས་བརྟན་མ་གྲུབ་
ཕྱིར་བས་དང་། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་འགྲེལ་པར། གཟུགས་བརྟན་ཞེས་པ་ཁ་
དོག་གི་བྱང་པར་གཞན་ཁོ་ན་ཞིག་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་དང་།
གཞུང་འདི་ལ། སྒྲོན་ཚཱ་རྒྱལ་ལོ་པཎ་དུས་ཀྱི་གནའ་མཆན་ལས། གཟུགས་

བརྟན་རང་མེད་ཙན་གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཙན་བྱ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་མེད་ལ། ཆད་
ནས་འབྱུང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་མེད་པས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་
གཟུགས་བརྟན་དེ་ཐ་སྟོན་དུ་བཅ་ཤེས་གང་གི་དངོས་པོར་ཡང་མ་གྲུབ་ན་དེའི་
དངོས་པོ་རིམ་ལྔ་བྱ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་བསམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གཟུགས་བརྟན་
དངོས་པོར་མེད་ན་གཟུགས་བརྟན་དུ་སྒྲུང་བའི་ཆོས་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེན། འདི་ལྟ་
བྱའི་དངོས་པོ་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པའི་དོགས་པ་འདི་འབྲུ་བའི་ལན་ནི་སྒྲིབ་ཉིད་
ནས་ཐལ་འབྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཇི་ཡ །ཨ་ན་རྒྱས་བཏབ་ཟིན་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷག་སོགས་
དངོས་པོར་མེད་ན་ལྷག་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པར་སྒྲུང་བ་ཅི་ཡིན་ཞེས་
དོགས་ན། ཅི་ཡིན་ཅི་ཆ་འབྲུལ་སྒྲུང་མ་ཡིན་ནམ་དཔེར་ན་མི་ལམ་ན་བོང་བུ་
ལས་ཁྱི་བུ་སྐྱེ་བར་སྒྲུང་ཡང་བོང་བུ་ལས་ཁྱི་བུ་སྐྱེ་འམ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་
དངོས་པོར་གྲུབ་པམ་ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མ་བྱ་བ་ཡབ་
ལྷས་ཀྱི་དབུ་མའི་སྟོང་བུན་ལས་ལེགས་པར་འབྱུང་ངོ། །དེས་ན་ཁོ་བོ་ཙག་ནི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མེད་མོད་ཀྱང་བཏགས་གཞག་གི་
རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བར་སྒྲུང་ལ། །འཛིག་རྟེན་རང་ལ་གྲགས་པའི་
བཏགས་གཞག་འབྲུལ་རྒྱུན་ལས་འབྲུལ་ཆོས་འབྱུང་བ། འཛིག་རྟེན་ཉིད་དུ་ཡང་
དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་མེད་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་རང་གྲགས་ཀྱི་བཏགས་
གཞག་མ་འབྲུལ་པའི། རྒྱུན་ལས་འབྲུལ་ཆོས་མིན་པ་བྱུང་བ་འཛིག་རྟེན་དུ་ཡང་
དངོས་པོར་འཛིག་པར་མཐོང་བས་དེ་ཙམ། ཀྱི་བརྗེས་སྒྲོས་སུ་བྱེད་དོ། །དེས་ན་

ཅི་ཅོང་ག་པ་ཆེན་པོ་ཁྱིད་ཅག་གཟུགས་བརྟན་ཡང་དག་པར་དོན་བྱེད་པའི་
དངོས་པོར་མེད་པར་འཛིག་རྟེན་དང་བརྟན་བཅོས་སྒྲུབ་པ་འབྲད་ལྟན་དུ་གྲགས་
པ་སྤྱི་ལུགས་ལས་མཐུང་ཡང་དེ་
ཚཱ་དུངལ་བ་ནི་མཐུན་དཔེ་དངོས་པོར་མ་

གྲུབ་པ་བསྐྱོག་ནས་དངོས་པོར་ཡོད་པར་སྒྲུབ་ནས། བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོར་མ་
གྲུབ་པ་བསྐྱོག་ནས་དངོས་པོར་ཡོད་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཀྱི་ཟོལ་ཁོ་ནར་བས་ཏེ།
འཇུག་པ་ཅོང་རྒྱུ་ཏུ། སྟོན་པོ་ལ་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པར་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་
ལྟར་ཡོད་པས་སྟོང་བ་དང་། སྟོན་པོ་རང་གི་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་
པ་མི་འགལ་བ་བཞིན། བྱད་བཞིན་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ལ་དེང་གང་སྣང་ཐམས་

ཅད་

སྣང་བ་ལྟར་མེད་ཀྱང་གཟུགས་བརྟན་མེད་པར་མི་འགོ་བ་ཞིག་འཛོག་གེས་
ན། སྟོན་པོ་ལ་རང་གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་
སྣང་བ་ལྟར་དོན་མེད་ཀྱང་སྟོན་པོ་ཡོད་པར་འཛོག་ལུས་པ་ཞིག་འོང་ངོ་། ཞིབ་
མོའི་བློས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ནས་འདི་འགོག་འདི་མི་འགོག་ཅེས་པའི་རྣམ་
པ་གཉིས་གཟུགས་བརྟན་ཀྱི་དཔེའི་སྟོང་ནས་བྱེད་པ་ནི་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་རྟེན་པ་ལ་

མེད་མི་རུང་དུ་དགོས་པས་ཆོས་སྐྱ་མི་ཉན་ནོ། ཞེས་སྒྲུབ་པ་བྱེད་མོད། དེ་ལྟ་ན་
བྱེད་ཅག་རང་ཆོག་ལ་འགལ་བ་གནས་པ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་བཙོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུས་པས་སྤུལ་ཚུལ་བཤིག་པར་
འགྱུར་ཏེ། དབུ་མ་པ་དག་གིས་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་བྱའི་དངོས་པོ་དང་མེད་པར་
དགག་བྱའི་དངོས་པོ་གཉིས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབུ་མ་པ་དག་གི་བསྒྲུབ་
བྱ་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཁོ་ན་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ཡིན་དགག་མི་སྒྲུབ་ཅེས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁ་
ནས་བཏོན་ཆོད་ འགལ་བ་ཉིད་དུ་སྒྲུས་པས་རྩུབ་ཆོག་སྒྲུབ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་
བྱིར་དང་། སྟོན་པོ་ལས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་ཕྱེ་བསལ་འབྱེད་པར་རིགས་ན།
བཙོམ་ལྡན་འདས་དང་དབལ་མགོན་གྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཛད་རིགས་པ་ལས། དེ་ལྟ་ར་
མཛད་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་སྒྲོ་མོད་ཀྱང་། བྱེད་ཀྱིས་དེང་སང་
ལྟ་བུ་མཐའ་མར་དབུ་མའི་དགོངས་པར་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་བལྟ་
བའི་ལྟ་བ་འཐད་པར་གསར་དུ་བརྩམས་ནས་གཞན་ལ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ཀྱང་སྤུལ་
ཚུལ་བཤིག་པར་མི་རྣམས་པ་དག་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་སྒྲེ་བར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་
ཏེ།བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལས། སྟོན་
པོའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་བཤགས་བྱས་ནས་བྱེད་སྟོང་ཞིང་བྱེད་མི་སྟོང་བར་

བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་གྱི་དངོས་
གཞིགས་ན། སྤྲིད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོང་ཡེ་སྟོང་པ་སྟེ། ཉི་ཚའི་སྟོང་པ་མུ་སྟེགས་
ཅན་གྱི་ལུགས། ཞེས་དང་། ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་མེད་པའི་སྟོན་
པོས་སྟོང་བར་འདོད་པ་ནི་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཁས་སྤངས་པས་དབུ་མ་
བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འོད་སྤྲུངས་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐ་གལ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་དང་མ་རིག་
པ་དང་འདུ་བྱེད་སོགས་དེ་དག་སྟོ་སོགས་དེ་དག་ཉིད་དུ་མེད་པར་གསུངས་པ་
ལས། སྟོན་པོ་ལ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཆར་གཉིས་སུ་མ་གསུངས་ཏེ།
གསུངས་ན་སྟོན་པོ་དེ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྟོན་པོ་ཁེགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་
པའི་སྟོན་པོ་མ་ཁེགས་པས་སྟོན་པོ་ཁེགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀ་བ་དེ་
ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཀ་བ་ཁེགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་ཀ་བ་མི་ཁེགས་པ་
བཞིན། དེས་ན། རྒྱ་ལོ་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་རིག་རྒྱུན་ཅན་ཏེ། འདུ་
བྱེད་དེ་དག་ཉིད་དུ་དེ་ཡོད་མིན། འདུ་བྱེད་མ་རིག་འདི་གཉིས་སྟོང་པ་སྟེ། རང་
བཞིན་གྱིས་ནི་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་སྟོ་
སོགས་གདོད་ནས་གྲུབ་མ་སྟོང་བས་ཡོད་པར་བཏགས་ངོའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་
ཡོད་སྟངས་ལ་གྲུབ་ཀྱི་སྟོ་འདོགས་བསལ་ནས་དེར་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཡོད་
སྟངས་མི་འགལ་བར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་པར་རྟོག་པའི་

རྟག་པ་དང་མེད་པར་རྟོག་པའི་ཆད་པར་སྒྲིབ་པ་ལས་རིང་དུ་གྲོལ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་
ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་བྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་གི་ག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་པ་འང་མ་
ཡིན་ལ། །དེ་སྤྱིར་རྟག་མིན་ཆད་པ་མིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར། དེས་ན་ཁྱེ ད་
ཅག་ཡོད་པའི་སྡོན་པོ་དང་། ཡོད་པ་མིན་ཀྱང་དང་པོར་ཡོད་པར་བལྟས་པའི་
དངོས་པོ་རང་མཚན་དུ་སྒྲུབ་བ་སྡོན་བྱུང་སྤྱིས་མེད་དུ་འདོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་རྟག་
ཆད་གྱི་མཐའ་ཆེན་པོ་བཟུང་ནས་མཐའ་བྲལ་དབུ་མའི་ཚུལ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་
ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག་
།སྡོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་། །ཞེས་
འབྱུང་བའི་སྤྱིར། དེས་ན་སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོར་རེ་རེ་ཞིང་དངོས་
པོར་གྲུབ་མ་གྲུབ་གྱི་ཆ་སོ་སོར་ཡོད་ན། འཕགས་པ་སྤྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་
ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ལས་གཞན་གྱི་སྤྱིར་གྲུབ་པས་ལ་ཡང་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ།
སྡོན་སོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་མི་སྟོང་པར་འཛིན་རིགས་པའི་སྤྱིར།
དེ་ཡང་འདོད་མི་བྱས་ཏེ། གལ་ཏེ་འདི་ཀྱན་མི་སྟོང་ན། ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་ན་ཆོས་ཅན་སྡོན་སོགས་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་ལྷག་མར་
གཞག་པར་མ་མཛད་པ་དང་། དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེབ་ནམ་ཡང་
ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དངོས་པོ་གང་དག་རི་སྤྱིར་པ་ཡུལ་དུ་སྤྱིར་མཐའ་གང་ན་
ཡང་སྟོང་ཉིད་སྐྱེ་མེད་དུ་གསུངས་པ་ལས་སྡོན་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་ལ་སྟོང་མི་སྟོང་
གི་སྤྱི་བསལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཛད་ལ། དེ་ཡང་སྡོན་སོགས་གྱི་སྤྱིར་ཐམས་ཅད་

ངན་ལས་མ་འདས་པ་དང་། དེ་དག་ཉི་བར་ཞི་བའི་མྱང་འདས་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་དངོས་ཚཱ་འགར་ཡང་ལྷག་མར་མ་ལུས་ཞེས་སྟོང་འཇུག་
མཁན་པོས། མྱ་ངན་འདས་དང་མ་འདས་པ། །དེ་ཉིད་རྩ་ན་བྱང་པར་མེད། །དེ་
ལྟར་སྟོང་པའི་དངོས་རྣམས་ལ། །ཐོབ་པ་ཅི་ཡོད་ཤོར་ཅི་ཡོད། ཅེས་འབྲུང་ལ།
དེས་ན་མྱ་འདས་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་ན་སྡོ་སོགས་ཀྱི་སྤང་
ཁམས་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་བྱང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ་
ཞེས་བསྟན་ལས་མྱ་འདས་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དེ་དག་མི་འདྲ་
བ་སྡོ་སོགས་སྤང་ཁམས་འཁོར་བའི་དངོས་ཚཱ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་
ཡོད་དོ་ཞེས་མ་བསྟན་ཏེ། མྱ་ངན་འདས་མཐའ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་འཁོར་
བའི་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །འདི་གཉིས་བྱང་པར་ཅུང་ཟད་ནི། །ཤིན་རྩ་སྤྱ་བའང་ཡོད་
མ་ཡིན། ཞེས་འབྲུང་བ་བྱིར་ཡོང་། བྱང་སྡོན་པོ་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྡོན་པོ་གཉིས་
འབྱེད་མྱེད་གཟུགས་བརྟན་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ་
འདི་བྱང་རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབལ་ཐོན་ཡིན་ནོ་སྟུམ་དུ་རྒྱལ་མོད། དེ་ལྟར་
བྱང་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལས་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བའི་མཁྱེན་པ་དམན་པར་གསལ་ཏེ།
དེས་ནས་གཟུགས་བརྟན་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་མ་མཁྱེན་པའི་བྱིར།
རི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་ལས་ཞེས་འབྲུང་བ་ལས།
དངོས་པོར་བྱུང་བ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་ལས་ཞེས་མི་འབྲུང་བའི་བྱིར་རོ།

དེར་མ་ཟད་སྐྱུ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་དངོས་པོར་ཡོད་པའི་གསང་འདི་བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་གྲི་ལས་ཀྱང་མ་གཟིགས་པར་སྤངསྟེ། དབུ་མ་སྤང་བར།
སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དང་
མཚན་མི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་མྱིར། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ཡང་། འདུག་པ་ཙྰའ་ཁྲི་ག་
ཏྲ། མི་ལམ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡེ་མེད་པ་མི་འཐད་པས། སློབ་དཔོན་ལྷ་
བ་དང་ལེགས་ལྷན་བྱེད་གཉིས་ཀས་ཀྱང་མི་ལམ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་
གཟུགས་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལེགས་ལྷན་
བྱེད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་མི་ལམ་ན་ཡོད་
རིགས་པར་སྤྲོ་བ་དང་། ལྷ་བས་དེ་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་པས།
ལེགས་ལྷན་ཀྱི་ལུགས་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ཀྱི་ལྷ་བ་རང་ལུགས་ལ་མི་ལམ་ཀྱི་
གཟུགས་དེ་ཡིད་ཅམ་ཀྱི་ངོར་ཀའ་རུས་གསལ་བར་སྤང་བ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་དུ་འཛོག་པ་དང་འདྲ་བས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས། དེ་
ཡང་དེའི་གཟུགས་ལྟ་ལས་ཀྱན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་འདིས་འདི་
འདྲ་མང་པོ་ཞིག་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་སྤྲོ་བར་བྱེད། འདི་འདྲའི་བསྟོན་ཏམ་
འདོར་བ་ནི་སློའི་ར་བ་ལས་འདས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་བས། །མི་ལམ་ན་ཆོགས་
དུག་གི་ཤེས་པ་གང་གིས་ཀྱང་ཡུལ་དུག་རྟོག་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཡུལ་གཟུགས་སྤྲོ་
སོགས་དེར་མ་གྲུབ་པས། དེ་འཛོན་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་

བསྐྱུ་བར་མ་གྲུབ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ལོག་པ་ཁོ་ནར་གཞག་པ་ལས། དེ་མི་ལམ་
གྱི་གཟུགས་སོགས་སུ་ཡེ་གསུང་བ་མེད་པའི་བྱིར། རི་སྐད་དུ། རི་ལྟར་བྱོད་གྱི་
བྱི་ཡུལ་མི་ལམ་དུ། །མ་སྐྱེས་དེ་བཞིན་ཡིད་ཀྱང་སྐྱེས་མ་ཡིན། །མིག་དང་མིག་
གི་ཡུལ་དང་དེ་སྐྱེས་སེམས་། །གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་རྫུན་པ་ཡིན། །ན་
སོགས་གསུམ་པོ་ལྷག་མའང་སྐྱེ་བ་མེད། ཅེས་པ་དང་། བྱས་པར་མི་ལམ་ན་
ཡིད་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་དོན་བྱེད་པ་
ཅན་ཡང་མེད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེའི་བྱིར་མི་ལམ་དུ་གསུམ་པོ་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་རྫུན་པ་དེའི་བྱིར་མི་ལམ་ནི། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་དོ།
ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ་ཞེ་འདི་ལྟའི་གཞུང་གསལ་མི་གསལ་ལ་འཛེམ་པ་
མེད་པར་སྐྱེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་ལ་བྱུང་གསོད་གྱི་གཞིར་
འདེབས་ཁོ་ནར་ཟད་པས། བྱོད་གྱིས་ལྷ་བ་གྲགས་པའི་སློབ་འཛིན་འདི་ནི་རྟོར་
རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ས་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོས་སྐྱོང་བ་ལྟར་གོར་མ་ཆག་ལ། ཡིད་རྟོན་གང་
རུས་གསལ་སྤང་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཡིན་ཆུག་ཀྱང་ཡིད་རྟོན་པ་བསྐྱེད་པ་
ལས་ཡིན་གྱི། འདིར་ཡིད་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་མཐུས་གཟུགས་མིན་པ་གཟུགས་སུ་
གནང་བར་ག་ལ་འཐད་དེ། འཐད་ན་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་དེའི་ལྷ་གཉིས་ཀྱང་
གཟུགས་ཡིན་དགོས་ན། །དེ་ལྟར་ན་ནི་དབང་ཤེས་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་ཚས་གྱི་
སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་སུ་མི་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟའི་གཟུགས་དེ་དབང་ཤེས་གྱི་
གཟུགས་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་ན་ལྷ་གཉིས་གཟུགས་བརྟན་མིན་

པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བས། འདི་འདྲའི་གྲུབ་མཐའ་ཐ་ཤལ་འཆའ་
དགོས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རང་ངོ་
བོས་སྟོང་པའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་མིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐུག་སྟེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་
དེས་ཐོག་མར་མི་འགྲུབ་པར་ཆུད་ཆོས་ལ་བཏང་ནས་དོན་མི་འགྲུབ་པར་ཆུད་
ཆོས་ལ་བཏང་བར་བྱེད་འདོད་པ་འདི་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོང་ཁུང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྒྲ་ན་མེད་པར་གོའོ། སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བས། དེ་ལྟའི་
གཟུགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མི་བཞེད་ན། དབུ་མ་
ཐལ་འགྱུར་བས་གཟུགས་སོགས་སྤྱི་དོན་ཐ་སྟོན་དུ་འཇགས་པ་ལས་གཞན་དུ་
ཡོད་པར་འདོད་པ་ཁྱེད་རང་གི་རྩ་གྲུབ་ཡིན་པ་དེ་ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་བརྟེན་
པར་གྱུར་ཏམ། དེས་ན་མི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དེ་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་
པའི་གཟུགས་མིན་པར་བཞེད་པ་ལས་ཡིན་པར་ལྟ་ག་ལ་བཞེད་པའི་སྐབས་
སྤྱིད་པ་མིན་ཏེ། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ། གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་
གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཞིག་མི་
ལམ་ན་ཡོད་དེ། དེའི་སྤྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་མེད་པ་འགར་ཡང་ཡོད་མ་
ཡིན་སྟམ་དུ་སེམས་པ་དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དེ། མི་ལམ་ན་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་གསུམ་པོ་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར་ངོ། ཞེས་མི་ལམ་ན་གཟུགས་སོགས་
གཏན་སྤྱིད་པ་མིན་པར་གསུངས་ན། འགྲེལ་ཆོག་དེས་མི་ལམ་ན་གཟུགས་ཡོད་
པར་སྟོན་པ་ཁྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་པ་ནི་ཆོས་ངོ་མཆར་ངོ། མི་ལམ་གྱི་སྟོ་

སོགས་གཞུགས་སུ་འདོད་པ་འདི་ནི་དཔལ་ཚུལ་གྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་ལེགས་
པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁ་ཅིག་གེས་པ་ཐམས་ཅད་གཞུང་དོན་དང་ལྡན་པར་སྒྲུ་
བ་ལ་མི་འཐད་དེ། མི་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གཞུགས་སོགས་གེས་པ་ལས་རྣམ་པ་
གཞན་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར་དང་། ཡུལ་དེ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལས་ཀྱང་སྒྲེ་བ་མིན་
ཏེ། སྒྲོ་སོགས་སུ་སྒྲུང་བའི་བྱིར་དང་། སྒྲོ་སོགས་ཀྱང་མིན་ཏེ། ཐོག་མིན་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཞེས། རི་སྐད་དུ། གེས་ཀྱན་དོན་ལྡན་བྱིར་ཞེས། འཐད་མིན་མི་
སོགས་རྣམ་གཞན་དུ། མཐོང་བྱིར་འདུ་བྱེད་ལས་ཀྱང་མིན། སྒྲོ་ལ་སོགས་པར་
སྒྲུང་བྱིར་རོ། ཐོགས་མེད་བྱིར་ན་སྒྲོ་སོགས་མིན། གཞན་ཡང་འབྱུང་བའི་བྱིར་
དེ་ལྟར་དགོངས་པར་མཛོད་ཅིག ཡང་། ཅི་ཅོང་ཁ་པ་ཉིད་ཀྱི་གསར་བཞག་ཏུ་
བྱས་པའི་ཐལ་འབྱུང་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཞེན་དོན་གྱི་སྒྲིང་པོར། མེ་ལྷ་བྱའི་ཚུལ་
རང་དེ་ཚ་སློག་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་དེ་གྲུབ་ཏུ་རང་ལུགས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པ་དང་
མེ་ལྷ་བྱའི་དངོས་པོ་གང་ལ་དེས་མི་སྒྲོང་བར་བཏག་ཚུལ་གེས་བྱ་ལ་མེད་པ་
ཞིག་གིས་སྒྲོང་བའི་སྒྲོང་ཉིད་མའི་དངོས་པོ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལྡན་
པར་འདོད་པ་ནི་སྒྲུ་མ་འདི་ལ་འཇམ་དཔལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཡུམ་དོན་འབྲུལ་པ་
མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲིང་ཁོང་རུང་པའི་གཏིང་ནས་ཞེན་པར་བྱེད་པ་ལ། སྒྲོ་བ་
དཔོན་ཆེན་པོ་སྒྲུ་བ་གྲགས་པས། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱར་ན།
ཞེས་པའི་ཕྱ་བར། མདོ་སྒྲེ་པས། སྒྲུང་འཁོར་བ་སྒྲུག་བསྒྲུལ་བའི་མཚན་ཉིད་
ཅན་གྱིས་རྗེས་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་བྱིས་གཉེན་པོ་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་ནས་བྱང་འདས་

ཅང་མེད་སོང་ཟེར་བ་ལ། དེ་ལྟའི་འཁོར་བ་རྫས་གྲུབ་ཡོད་ན་ཕྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་
གཉེན་པོར་སྟོམ་བ་དེས་སྟོང་པར་བལྟས་ཀྱང་ཡོད་བཞིན་མེད་པར་བལྟ་བ་སྒྱུར་
འདེབས་སུ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཛིག་བྱེད་དུ་སྒྲིན་ལང་
རིགས་པ་མིན་ཏེ། ཡོད་པ་ལ་མེད་པས་གཞོད་བྱར་མེད་དེ་ཞེས་དགག་པར་
མཛད་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་ལ། དངོས་པོ་རང་དེས་དེ་ཉིད་མི་སྟོང་བར་ཡོད་
པར་ཁས་སྐྱབས་ནས་དེ་ལ་སྒྲར་ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་ཡོད་པ་མིན་པ་ཡོད་པར་
སྒྲུང་བ་ཕྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བས་སྟོང་པར་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་གཞན་
དུ་བརྗོད་མེད་པོ་བོ་གཅིག་པར་སེམས་ཙམ་སྒྲིབ་པ་ལ། དེ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
དངོས་པོའི་ཆོས་རྣམ་རིག་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་གསལ་རིག་གི་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ་དེ་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ན། རྟེན་ཡེ་མེད་པའི་དང་པོ་ནས་རིང་བོར་གི་ར་ལྟ་བུའམ་
སྒྲིབ་ཏུག་པ་ལྟ་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན།
དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་འབད་མེད་དུ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟའི་
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འཕགས་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་པ་
གང་དག་བོང་བུའི་མགོ་ལ་རྩ་ཡོད་ཀྱི། སྟོང་པར་ལྡན་པ་ཁོང་དུ་ཚུབ་ཀྱང་དེ་
འཕགས་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ཞེས་དགག་པར་མཛད་ལ། ཙུ་འགྲེལ་གྱིས་
དགག་པ་འདིས་ནི་དབྱུ་མའི་ལྷགས་མཚོག་དེ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་རིགས་པ་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱངས་ནས་སུན་སྒྱུར་བར་བྱས་པ་དེ་ཙོང་ག་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་
ནས་ཙོང་ག་པ་བདག་ཉིད་དངོས་པོར་སྒྲིབ་དག་གིས་འདོད་པ་གང་དེ་སྒྲིའི་

བཞེན་པར་ཞེན་ས་སྒྲུབ་འདོད་ནས་ཚིག་ཏུ་བདག་ཉིད་དབུ་མ་དཔེར་ཁས་འཆེ་
ནས་དེ་སྤྲོད་ཆེད་དུ། གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱར་ན། ཞེས་པ་འདིའི་
ཕྱོགས་སྔ་ནི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པར་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་
འདོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒྲོན་ངན་པ་དེ་ལ་གཞན་ལ་སྒྱུར་གིན་ཡང་། རང་ལུགས་
སུ་རང་མཚན་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་འཛིག་ཅི་བྱུང་བྱུང་བྱེད་ནས། རང་ལུགས་ཀྱི་མེ་
ལྷ་བྱའི་ཚ་སྤྲེག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་རང་མཚན་གྱི་མིང་ཐོག་ཏུ་འཇུག་པའི་སྐལ་བ་
གཙོད་པའི་ཟོལ་ཚིག་མང་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་མཐུ་ཆེས་ཆུང་
དུར་གྱུ་བ་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་བཟྱི་བ་ཁོ་ནར་རིགས་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་དེ་ལྟར་
མི་འདོད་བཞེན་དེ་ལྟར་བཞེད་དོ་ཞེས་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱིས་ལས་སོག་པའི་བྱིར།
འོན་གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱར་ན། ཞེས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་མདོ་སྤེལ་
ཡིན་པར་གང་གིས་ཤེས་ན། འདི་ལ་བོད་སྔ་རབས་པའི་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་
སེམས་ཅམ་པས་གཞན་དབང་རང་མཚན་རྫས་གྲུབ་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་ཀྱི།
དོན་དམ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་ན་གཞན་དབང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་ལ།
དཔལ་ལྷན་ཟླ་བས། དེ་ལྟར་སྒྲོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཛིག་ཆུའི་སྒྲོན་འཕངས་པ་
ཡིན་ཟེར་བ་སྒྲུང་ཡང་། གཞུང་རྩ་བ་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་ནི་མདོ་སྤེལ་པ་ཡིན་པ་དང་
དེའི་འདོད་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཞེས་འཇུག་པར་རང་འགྲེལ་ལ་པ་ཚབ་ལོ་རྩ་བའི་
གསུང་མཚན་མ་བྱ་བ་བྱང་ཆུབ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་བཏབ་པ་ལས་བྱུང་བས་དེ་
ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། དེས་ན་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་

པའི་དངོས་པོ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་བཏགས་ཉམས་དགར་རང་
མཚན་དུ་གྱུབ་པའི་དངོས་པོ་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དབྱེན་དོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་
མ་གྱུབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་མཚན་བྱས་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་སྤྲ་མཁྲེགས་ཅན་དེར་གྱུབ་པ་འདོད་པ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་པ་
བསྟན་ནས་དེར་མ་གྱུབ་པོ་ཞེས་མཚན་ཉིད་བཀག་ནས་མཚན་གྱི་དངོས་པོའི་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲུབ་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་
བྱེད་གྱིས་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་མིན། འབྱུང་བ་ཉིད་ཕྱིར་རྒྱུད་ཉིད་དོ། །ས་ཡི་ལས་
ནི་འཛིན་མ་ཡིན། དབྱས་པ་ཉིད་ཕྱིར་ཆུ་བཞིན་ནོ། ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཆུ་དང་མི་
རྒྱུད་དག །གཤེར་ལ་སོགས་པའི་དངོས་ཉིད་མིན། །དེ་ག་ལས་ཀྱང་སྤྲུད་པ་དང་
། སྒྲིན་དང་གཡོ་བར་བྱེད་མི་རིགས། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེད་རང་
མཚན་གྱིས་གྱུབ་པའི་དངོས་པོ་ཞེ་གཞག་ལ་གཞོང་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རང་
མཚན་དུ་གྱུབ་པའི་དངོས་པོ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོམ་རྒྱན་པ་
ནོར་བདག་གིས་ངོས་བཟུང་དགོས་པ་ན། ཆོམ་རྒྱན་པས་ནོར་བདག་ལ་འདི་ནི་
ཆོམ་རྒྱན་པའོ་ཞེས་བཞེད་དེ། ལུགས་དང་མཐུན་པར་མི་སྦྱོང་བའི་རྒྱལ་པོ་རན་
པ་ལ་གཏད་པ་ན། རྒྱལ་པོ་དེས་ནོར་བདག་དེ་ཆོམ་རྒྱན་པའོ་ཞེས་སྒྲིགས་ནས།
རྒྱལ་ཁམས་པས་ནོར་བདག་དེ་ཆོམ་རྒྱན་པའོ་ཞེས་སེམས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་
ལྟ་བུའི་བསྟོན་ཐབས་འདི་ཙམ་དུ་སྤྲོ་བར་བྱེད་པ་ནི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་དོན་ཏུ་
གཉེར་བ་ཡིན། ཅི་ཙམ་ག་པ་བྱེད་མེ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ལ་ཚ་སྤྲེག་རང་མཚན་པ་

དོན་བྱེད་པར་གྲུབ་པའི་རང་གཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་བལྟ་ཞིང་དེ་ལྟར་དངོས་པོར་
བལྟ་བ་དེ་ཟོལ་གྱིས་སྒྲིབ་ཆེད་ཀྱང་དངོས་ཚཱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚ་སྤྲེག་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་
གྲུབ་པོ་ཞེས་དངོས་ཚཱ་ལ་གནས་པའི་རང་མཚན་གྱིས་ནན་གྱིས་སྒྲུབ་ནས་
དངོས་མེད་ལ་གནས་པའི་རང་མཚན་མེད་དོ། ཞེས་དངོས་མེད་ཀྱི་རང་མཚན་
འགག་པ་འབའ་ཞིག་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་མོད། དེས་ན། དངོས་ཚཱ་ལ་མི་སྲིད་
པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་མེད་ལ་གནས་པ་
སྲིད་ན་དེ་བཀག་ཀྱང་དངོས་ཚཱ་ལ་དངོས་པོར་འཛིན་པ་སྒྲོག་པར་མི་འགྱུར་
བར་བྱེད་ཅག་དངོས་པོར་བལྟ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་གནས་ནས་མིང་དབུ་མ་པར་
བཏགས་ནས་དབུ་མའི་དོན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་དེར་ལྟར་གྲུབ་པའི་ངོ་པོ་
ཉིད་མེད་པ་འདི་ཁོ་ན་འགོག་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱ་རུ་རྫུས་ནས་པ་རབས་གཅོད་
པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་ཟད་དེ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བར་ཁས་འཚེན་ས་འཕགས་པ་
སྒྲུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་། བྱེད་པར་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་
ལྷན་བྱེད་སོགས་རང་རྒྱུད་པའི་རྩི་རྩེ་འཆང་ཆེན་དེ་དག་གི་དངོས་ཚཱ་ལ་མི་སྲིད་
པའི་དངོས་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་ཅེས་སྒྲུར་འདེབས་བྱེད་
པ་དེ་ལྟ་ན་ནི། རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དག་གནག་རྩི་ མོ་ལས་ཀྱང་སྒྲུན་
ཆེས་པར་འགྱུར་ཏེ། གནག་རྩི་མོས་ཀྱང་དངོས་ཚཱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དངོས་པོ་
རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པར་མེད་པའི་དོན་གྲུབ་ན། ད་དུང་རང་རྒྱུད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་

དེ་དག་གིས་དེ་ཙམ་ཞིག་གི་དོན་ཡང་མ་གྲུབ་འདུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་
མཆོག་གྲུ་རྒྱབ་གྱིས་སྟོན་ཉིད་ནས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་གྱིས་ཚུལ་གྱིས་དངོས་
པོར་སྤྲོ་བའི་གྲུ་ཀའི་དོགས་པ་སྤར་བསུས་ནས་བཀག་པ་དེ་ཉིད་འདིར་བྱན་
པར་བྱ་བའི་དུས་ལ་བབ་སྟེ། དབུ་མ་པས་མེ་ལ་སོགས་པར་དོན་བྱེད་པའི་
དངོས་ཆོས་དེ་ཉིད་འདི་ལྟར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། དངོས་སྤྲོ་བས་དེ་ལྟར་
ན་ཐ་སྟངས་དུ་དངོས་པོར་དོན་བྱེད་པར་སྤང་བ་ཁྱོད་དབུ་མ་པ་ལ་མེད་པར་འགྱུར་
རོ་བྱས་པ་ལ། དབུ་མ་པས། དེད་དབུ་མ་པ་ལ་དར་མི་འགྱུར་གྱི། ཁྱེད་དངོས་
པོ་སྤྲོ་བ་ལ་ཐ་སྟངས་དུ་འང་དངོས་པོར་དོན་བྱེད་པར་སྤང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེད་
ནི་དངོས་པོ་དེ་དེ་ལྟར་དོན་བྱེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།
བྱབ་པ་ཡོད་དེ། དེ་དེར་སྤང་བ་ལྟར་དེའི་བདག་ཉིད་དམ་རང་མཆོན་ནམ་རང་
བཞིན་ནམ་རོ་བོ་འམ་ཁོ་ཁོ་རང་དུ་གྲུབ་ན་རྒྱ་རྒྱེན་གཞན་ལ་སྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འདོད་ན་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པར་སྤང་བ་འདི་ཐ་
སྟངས་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་རྒྱ་རྒྱེན་ལས་མ་སྦྱིས་པའི་
དངོས་པོ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གྲུ་ཀ་ངན་པ་ལེགས་པར་བསལ་མོད། དེ་ལྟ་
ན་འང་བྱང་སྟོགས་གངས་ཅན་གྱིས་སྤྲོངས་འདིར་ཅོང་ག་པ་ཆེན་པོས་མེད་ཆ་
སྟེག་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པའི་རང་སྟོག་ཏུགས་གྱི་དགག་བྱའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་
ན་ཐ་སྟངས་དུ་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པར་སྤང་དུ་མི་རུང་བས་ཐ་སྟངས་དུ་དོན་བྱེད་པའི་
དངོས་པོ་འདི་སྟོང་ཉིད་དུ་རྒྱབ་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འདི་ཆོས་ཅན་དུ་བྱས་ནས་

གཤམ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ག་གེ་ཞིག་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཆེ་གོ་
ཞིག་མཆིས་ན་དེས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཅིག་བཅོམ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་
འཕགས་པ་སྐྱས་བཞེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་གྱིས་དེ་ལས་གཤམ་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པ་ཀྱན་ཏུ་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་བའི་ཆད་ལྟ་བུ་རྒྱ་ནག་ཏུ་གང་ལྟ་བུའི་ལྷགས་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུབ་བའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཞེད་པའི་ཡུམ་གྱིས་དོན་
འཕགས་པ་སྐྱས་སྒྲུབ་ཅི་བཞིན་པར་བཀྲལ་བའི་དབྱུ་མ་དེ་ཉིད་རང་ཉིད་དབྱུ་མ་
པར་ཁས་ལེན་ནས་ཅོ་འདྲི་ཚུལ་གྱི་དོན་ལ་འགོག་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྟོན་
འཕགས་པ་སྐྱུ་དོགས་པ་ཁོང་བླང་གིས་དངོས་སྒྲུབ་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་ཅོང་
ཁ་པ་ཉིད་གྱིས་སྟོན་འདོགས་སུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཀྱང་མ་སྦྱིས་གྱི་གད་མོས་སེང་གོ་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་ག་ལ་རྣམ་པས་དེའི་ལན་ནི་འདི་ལྟར། །ཁྱོད་ནི་རང་གི་སྟོན་
རྣམས་གྱི། །ང་ལ་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་། །རྟོ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་བཞིན་དུ།
།རྟོ་ཉིད་བརྗེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། །གལ་ཏེ་དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་ལས།
།ཡོད་པར་རྗེས་སུ་བལྟ་བྱེད་ན། །དེ་ལྟ་མིན་ན་དངོས་པོ་རྣམས། །རྒྱ་རྒྱུན་མེད་
པར་ཁྱོད་བལྟ་འོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱི་འོད་ཟེར་གྱི་སྒྲུབ་བ་རྒྱས་པའི་ཉི་མས་
ལོག་ལྟའི་ལྷན་པ་མཐའ་དག་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཅི་ཅོང་ཁ་པ་ཁྱོད་
སྟོན་པོ་ལ་ཡོད་སྐྱབ་མེད་དགག་གཉིས་སུ་བྱེད་ནས་ཡོད་སྐྱབ་མ་བྱས་ན་དངོས་
པོ་ཐ་སྟོན་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་དུ་འོང་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཡོད་སྐྱབ་བྱས་ནས་སྟོ་
སོགས་ཐ་སྟོན་དུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་མི་འགྱུར་བར་རྒྱུན་ཆད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ།

འོ་ན་སྔོན་པོའི་དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་རྒྱུན་ལ་རག་པར་སྒྲུང་སྟེ་སྒྲེ་བ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སྔོན་པོའི་དངོས་པོ་ལ་སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས་སྤངས། འདོད་ན། དེར་བས། བྱལ་བ་མེད་ན་མགོན་པོ་གྲུས་བྱལ་
བ་གཞན་གྲགས་སུ་མཛད་པས་མཛད་གོ་མི་ཚོད་ན་བྱིད་སྒྲུ་དབང་བཅོན་པ་ལས་
འོས་མེད། མགོན་པོའི་གྲུའི་ཐལ་འབྱུང་འདི་ལ། དངོས་པོར་སྒྲུང་བའི་ཚོས་
གང་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྒྲེས་ན་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པས་བྱལ་བ་དང་། དངོས་པོར་
གྲུབ་ན་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་མ་སྒྲེས་པ་ཞིག་ཏུ་འབྱུང་དུ་འོང་ཞེས་བྱལ་བ་གཉིས་གཞན་
གྲགས་སུ་མཛད་པ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་རང་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་
པར་སྒྲུ་བའི་དབུ་མའི་ལུགས་འདིར་སུ་ཡང་མི་འདོད་པ་ལས། རང་རྒྱུད་པས་
འདོད་དོ་ཞེས་མི་དཀར་པོ་ལ་ལྷན་གཤིས་བསྐྱོན་པ་ནི་བསྐྱོན་པར་ཟད་ཀྱང་གཞོད་
པར་མི་འབྱུང་ཏེ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་དབུ་མ་སྒྲུང་བར། འོན་
ཀྱང་གང་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་རྒྱ་མེད་པ་དེ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་
མི་སྒྲེ་བ་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་
ནི་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཀྱང་སྒྲེ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྲུ་མ་དང་གཟུགས་བརྟན་
ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། སྒྲུ་མ་ལ་སོགས་པ་འདི་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་
ཡིན་ཡང་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་མིན་ཏེ། གྲགས་པ་དང་ཚད་མས་གཞོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་དང་འབྲེལ་བར་ཚོས་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་ཡང་དངོས་པོ་
ཉིད་དུ་ཐལ་བ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ་ཚད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་བས་

རང་རྒྱུད་པས་དངོས་པོའི་ཚཱ་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་ཡང་མི་འདོད་ན། དེ་ལ་
རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་གནས་གཤམ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་མགོན་
པོ་སྤྱི་བྱུང་པ་འདི་གཉིས་དབང་བཙན་ན་ཁྱོད་ལ་འདིར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱེད་འདོད་
པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་ཚཱ་ཙན། དེ་བཀག་གྱུང་ཁེགས་པ་ན་སྤྱ་
སྤྱབ་བཞེད་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱ་
སྤྱབ་ནི་རྒྱུན་ལས་སྤྱིས་པའི་དངོས་པོ་ཁེགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཞེད་ལ། ཁྱེད་
ལྟར་གཤམ་བྱ་ན་མེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ་ཁེགས་པ་དེ་ཙམ་
བྱིས་གཤམ་བྱ་ན་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཁེགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མི་འགྱུབ་པར་འགྱུར་
བའི་བྱིར། ཡང་ཁྱེད་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་ལྟ་ཞེས་པ་
དེ་སྟོན་པོ་ལ་སྟོན་པོ་དེ་དང་གཤམ་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པའི་སྟོན་པོ་གཉིས་ལས། སྟོན་
པོ་བྱི་མ་དེ་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་བལྟ་ན་སྟོན་པོ་ཡོད་སྤྱབ་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱ་རྒྱུན་
ལས་སྤྱི་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་སྟམ་ན་དེ་ཡང་འབྲེལ་
མེད་དུ་སྤྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་མིན་སྟོན་པོར་གྱུར་པ་སྤྱིད་ན་ཡང་སྟོན་པོ་རྒྱ་རྒྱུན་
ལས་མ་སྤྱིས་པར་བསམ་མི་དགོས་པའི་བྱིར། ཚཱ་ག་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་སྟོན་པོ་གཞི་
གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོའི་སྟོང་དུ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་རང་མཚན་དུ་མེད་པ་
ཀྱན་བཏགས་པས་སྟོང་པ་དེ་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང་། སྟོང་པ་དེ་སྟོན་པོ་གཞི་
གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་འདོད་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པས་གཞན་དབང་རྣམ་
རིག་གི་དངོས་པོའི་སྟོང་དུ་གཟུང་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་

འདོད་པ་དང་། སྟོང་པ་དེས་གཞན་དབང་ནམ་རིག་གི་དངོས་པོ་ལ་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་དུ་མེད་པའི་ཚིག་ཟོལ་གྱིས་དེའི་ངོ་བོར་འཛིན་པ་གཉིས། ཚིག་རིས་ལ།
གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་འདོན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་སེམས་ཙམ་པའི་
ལུགས་འདི་མི་འཐད་ན་ཁྱེད་གྱི་ལུགས་འདི་ཡང་རིགས་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཁྱེད་
གྱི་ལུགས་འདི་རིགས་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་འདི་ཡང་ཆེས་འཐད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། །གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱུར་ན། ཞེས་
པའི་འགྲེལ་པར། རི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཁས་སྦྲངས་ན་
དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་
མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་
ཡིན་པར་སེམས་པ་དེའི་ལྟར་ན་སྟོང་བ་ཉིད་ཁོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཡིན་
གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།
སྟོང་མིན་སྟོང་ལྟན་མཐོང་མིན་ཏེ། །མུང་འདས་བདག་གིར་གྱུར་ཅིག་ཅེས།
།ལོག་ལྟས་མུང་ན་མི་འདའ་བར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་གྱིས་གསུངས།
ཞེས་སེམས་ཙམ་པའི་སྟོང་གཞི་དངོས་པོ་འཛིན་ནས་སྟོང་བྱ་དངོས་མེད་དངོས་
སྟོང་བཀག་ནས་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་དང་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་
བཀག་པར་མཛད་ལ། དགག་པར་འདི་ནི་ལུགས་འདི་ལ་གཞོད་པ་ལྟར་ཁྱེད་ཁོ་
ན་ལ་ཡང་ཆེས་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བརྟགས་གྱིས་

སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞན་དབང་དང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དབང་དང་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེལ་གྱིས་བརྗོད་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་ཡོངས་
གྲུབ་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་དེ་དེ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་དེ་གཞན་དབང་གི་ངོ་བོ་
ལས་ཐ་དད་པར་མེད་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་གཅིག་པ་ལས་འོས་མེད་དེ་གཞི་
གྲུབ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱིས་ཆོས་ལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མེད་ན་དེ་ཉིད་དུ་གཅིག་
དགོས་པ་ལས་འོས་མེད། དེ་ལྟ་ན་གཞན་དབང་ཆོས་ཅན་དེ་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་
ཉིད་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་ལ་རྒྱུར་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་
པར་བྱེད་མི་ལུས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་ཅན་གྱི་མཐའ་རྗེ་ཙམ་པ་དེ་ཙམ་གྱི་
ཆོས་ཉིད་དུ་མ་ཁོང་དུ་རྒྱུབ་བྱེད་ཀྱན་ཏུ་འཆོལ་དགོས་པའི་བྱིར། འོ་ན་སེམས་
ཙམ་པ་ལ་དབུ་མ་པས་སྒྲིན་དུ་བརྗོད་པ་དེ་དབུ་མ་པ་རང་གི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་
ཉིད་འཛིག་ཚུལ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་དེ་འདུག་ཏེ། བྱེད་ཙག་ཆོས་ཉིད་དང་ཆོས་ཅན་
དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་པའི་བྱིར་སྐྱམ་ན་མི་མཛུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་གཞི་
གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་གང་ལ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་ཅེས་ཅི་
ལྟར་སྒྲུ་ཡང་གཞི་གྲུབ་གྱི་ཆོས་ལ་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་མ་རྟོགས་བར་ན་
གཉིས་ཡིན་གྱི་ཡུང་གསུམ་གོང་བར་མི་རིག་པས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ལས་
གཏོགས་པའི་ཆོས་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ཙག་དབུ་མ་པས་འདོད་པའི་ཆོས་ཉིད་

ནི་སྒྲོས་པ་སྒྲོས་མེད་སྟོང་མི་སྟོང་གང་གི་འང་གཞིར་མ་གྲུབ་པས་ཚེས་ཅན་ལས་
དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་ཡང་གྲུབ་ལ། དབྱད་ན་ཚེས་ཅན་དེ་ཡང་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་ཚེས་ཐམས་ཅད་སྟོགས་དང་མཐའ་གང་དུ་འང་གྲུབ་
པ་དང་བྲལ་བའོ། དེས་ན་དབུ་མ་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་པ་མིན་ན་མེད་དགོས་པ་
དང་། དེ་ཉིད་མིན་ན་གཞན་ཡིན་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞག་ཏུ་མེད་དེ།
བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་བདག་གཞན་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་ཡང་
དེ་དེ་ལྟར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དངོས་པོ་སྤྲོ་བ་དག་གིས་
གེས་བྱ་དངོས་པོ་གཞི་གྲུབ་ཏུ་སྤྲོ་ནས་དབུ་མ་པ་ལ་ལྷན་ཀ་འཁོད་པ་ན། ལྷན་ཀ་
དེ་བསྐྱོག་པའི་ཆེད་དུ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་དེ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་ན་གཞན་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོན་
བརྗོད་པར་མཛད་པ་མིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལོག་ན།
།རང་བཞིན་ཉིད་དུ་འགྱུར་པར་འགྱུར། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་ཞར་བྱུང་སྒྲོས་པ་
ཚོག་གོ། །དེས་ན་སེམས་ཅམ་པ་ལ་དབུ་མ་པས་སྒྲོན་རི་ཅམ་བརྗོད་པ་དེ་ཉིད་ད་
ནི་ཁྱོད་ཅོང་ག་པའི་འདོད་པ་དེར་ཡང་འཇུག་པར་མཐོང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་
གཞི་གྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་དངོས་པོ་གཞི་མ་གྲུབ་ཁེགས་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་
བོར་འདོད་དེ་ལ་བཤད་མ་ཐག་པའི་སྒྲོན་དེ་འདོན་པ་བསྒྱུར་ལ་འདོན་པར་བྱ་
ཞིང་ལྷག་པར་བྱེད་ཀྱིས་འདོད་པ་དེ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ལྟའི་ལུང་
དེས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ལའི་སྒྲོན་པོ་བེད་ཀྱི་མདོག་ཅན་ལྟ་

བུ་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། དེའི་སྟོང་དུ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་སྟོན་པོའི་ཁ་དོག་གི་སྟོང་པར་ལྷན་པ་དེ་མཐོང་བ་དེ་ནི་ཡུལ་ལའི་སྟོན་པོ་སྟོང་པར་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པས་འདི་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས་མུང་འདས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རམ་སྒྲིམ་དུ་རེ་བ་ནི་ལོག་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པས་ཚུལ་དེ་ལྟའི་དབུ་མའི་ལྷ་ཁྱིད་ཀྱང་ལེགས་པར་སྦྱོང་བ་ལ་ཚོད་རིག་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། སྟོང་མིན་སྟོང་ལྷན་མཐོང་མིན་ཏེ། མུང་འདས་བདག་གིར་གྱུར་ཅིག་ཅེས། ལོག་ལྟས་མུང་ན་མི་འདའ་བར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། དེས་ན་བྱེད་འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་འདི་ནི་གཞར་ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་སྟོན་པོ་ཡུལ་རང་ངོ་ནས་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་རི་བོང་གི་རྩ་ཡུལ་གྱིས་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་འདི་ནི་ཡེ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བཞག་པ་ཙམ་ལས་ཤེས་བྱ་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ལུང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་ལྷོག་གམ་ངོ་བོ་དེ་མི་སྟོང་པར་འདོད་པར་བས་ཏེ། དེ་ནི་གིན་ཏུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཚིག་གིས་སྒྲུ་ཡང་དོན་ལ་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་འགོག་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཇུག་འགྲེལ་ལས། སེམས་དབའ་དེའི་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་ངོ་། ཞེས་པ་ནི་ཙོང་ག་པ་བྱེད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ།

འདི་འདྲ་ཁས་ལེན་བཞིན་བྱེད་ཅག་ང་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའོ་ཞེས་བྱུང་ཀུལ་
དུ་སྐྱེ་བ་ཡང་ཅི་ཞིག་གིས་བཅོས་དེས་ན་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པའི་སྟོང་གཞི་
སྟོང་བྱ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་དང་བྱེད་འདོད་པའི་སྟོང་གཞི་སྟོང་བྱ་སྟོང་ཉིད་
རྣམས་གཞན་དབང་ཀྱན་བཏག་ཡོངས་གྲུབ་ཅེས་པའི་མིང་བཏགས་ནས་མ་
བཤད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་དོན་བྱུང་པར་མེད་པར་སེམས་ཙམ་པ་སྟོང་གཞི་
གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་དེ་དེར་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་དང་ཆོས་ཅན་དང་སྟོང་
བྱའམ་དགག་བྱ་གཟུང་འཛིན་ཀྱན་བཏགས་རང་མཚན་དུ་ཡོད་པ་འགོག་པ་དང་
། དེས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞི་གྲུབ་དུ་འཛིག་པ་ལྟར། བྱེད་ཀྱང་སྡོ་སྐགས་དོན་
བྱེད་པར་བདེན་པ་ཅན་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དང་། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་རང་མཚན་
དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་དང་། དེས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཞི་གྲུབ་དུ་འཛིག་པ་ལ་དོན་
ལ་བྱུང་པར་ ཟུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་བྱིར། འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲིན་བྱེད་རང་ལ་
འཁོར་བར་བྱེད་རང་གིས་ཀྱང་ཐོག་འོང་བ་ཐེུ་རང་གིས་རིག་པ་ལྟར་རིག་ནས།
འཇུག་པ་ཙོང་ལྷོ་གཏུ། དེས་ན་དབུ་སེམས་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་
རྣམས་གང་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་གཞི་བྱིན་གཞི་ཆོས་སུ་སྣང་བ་འདི་དག་ལ་
བྱེད་པ་ལ་ནི་མི་འདྲ་བ་མེད་ལ། དེ་རྣམས་སྟོང་པར་སྟོན་པ་ནི་གཞི་དེ་ལ་མཛོན་
ཞེན་བསྐྱོག་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་པ་འདྲ་མོད་ཀྱང་ཞེན་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་ཏེ།སེམས་
ཙམ་པས་ནི་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་བྱིན་དུ་རྒྱུང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་
དུ་གཟུང་འཛིན་རྗེས་ཐ དད་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་སྣང་བ་གཞན་

དབང་འདི་ཚོས་ཅན་དུ་བབྱང་ནས་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་འགོག་པ་ཡིན་
པས་དགག་གཞི་དེར་དགག་བྱ་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་ཞེན་
ཚུལ་ནི་སྤང་བ་ལ་ཐ་སྟད་པའི་སྒྲོས་བཞག་པ་མིན་པའི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པ་
ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར་སྤང་བ་འདི་ཚོས་ཅན་དུ་བབྱང་ནས་དེ་འབྲ་བའི་
བདེན་པར་མེད་ཅེས་འགོག་སྟེ། དེ་ཡང་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་
པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཞེན་པ་ན་གཞི་དེ་ལ་དགག་བྱ་དེ་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་
པར་འཛིན་པ་མིན་པར། གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེའི་ངོ་བོར་ཞེན་པའི་སྤྱིར་དང་།
སྟོང་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞེན་པ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པས་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་པའི་བྱིར།
ཞེས་བྲིས་སྤང་མོད། བྱིད་ཅག་རྒྱུན་རིབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཞེན་ཚུལ་
ལ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་སྟན་གྱིས་ཡ་རིམ་རིམ་སྟེས་ནས། དོན་ལ་བྱིད་རང་གིས་
བཞག་པའི་ལྷགས་དེ་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་ལ་བྱུང་པར་
འཛིན་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་དེ་བྱུང་བ་སྟན་དུ་བཅོས་ཀྱང་གཤེས་རབ་ཀྱི་ནོར་ཅན་དག་
གིས་བལྟས་ན་ཞེ་བྲེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་པས་གཞན་དབང་
ཚོས་ཅན་དུ་སྟེས་པ་དང་། བྱིད་ཀྱིས་སྤང་བ་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པའི་ཞེན་དོན་
ལ་བྱུང་པར་མེད་དེ། སེམས་ཅན་པས་ཀྱང་ཐ་སྟད་འཛིན་ཉེན་དང་འཛིན་ཉེན་
ལས་འདས་པར་མི་བསྟེན་བར་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ནི་གཞན་དབང་རྣམ་རིག་དེ་
ཉིད་དུ་འདོད་ལ། བྱིད་ཀྱང་ཐ་སྟད་དུ་འཛིན་ཉེན་ན་མི་བསྟེན་བར་ཡོད་པ་ནི་སྟེ་
སོགས་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཡུང་ཁམས་སོགས་ལ་བྱིད་པའི་ཆོ་ཐ་སྟད་དུ་དོན་བྱིད་

པ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མི་སྟོང་བའི་ཚེས་ཅན་དུ་བབྱང་བ་ལ་བྱད་པར་བྱང་
ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟ་ནའང་ཚེས་ཅན་གྱི་མཚན་གཞི་ལ་ནི་བྱེད་དང་
སེམས་ཙམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་ཆུང་བྱང་ཟད་བྱུང་སྟེ། བྱེད་ནི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ཚེས་ཅན་གྱི་མཚན་གཞིར་བབྱང་ལ་སེམས་ཙམ་པས་ནི་ཤེས་པ་དང་
ནང་གིས་དངོས་པོ་ཚེས་ཅན་གྱི་མཚན་གཞིར་བབྱང་བར་སྒྲུང་ངོ་། དགག་བྱ་
ཡང་སེམས་ཙམ་པས་གབྱང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་རང་གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་
བྱུང་བ་དང་། བྱེད་ཀྱིས་སྟོས་བཞག་མིན་པའི་བདེན་བྱུང་ཀྱང་ཚེས་ཅན་དེ་ལ་
རག་མ་ལས་པའི་བྱུང་བ་རང་དབང་ཅན་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱིས་དགག་བྱ་རང་མཚན་མ་བྱུང་བ་དགག་བྱར་བྱེད་པ་ལ་བྱད་པར་བྱང་ཟད་
ཀྱང་མི་སྟོང་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་དགག་བྱའི་མཚན་གཞི་ལ་སེམས་ཙམ་པའི་དེ་ཀྱི་
ཆུང་ཞིང་བྱེད་གྱི་དེ་ཀྱི་ཆེ་བ་ལྟར་མ་དབྱུང་ན་སྟོང་ཡང་དབྱུང་ན་དེར་ཡང་མི་
འབྱུང་བར་སྟོང་སྟེ། སེམས་ཙམ་པས་གབྱང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་འགོག་ཀྱང་རྣམ་
པ་དེས་སྟོང་བའི་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མི་འགོག་པར་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་
འདོད་ལ། བྱེད་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་འགོག་པ་སྐྱད་ཚིག་ལ་བྱེད་ཀྱང་
དོན་ལ་བྱེད་ཤེས་པ་དངོས་པོར་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པར་དོན་ལ་འགོག་པར་མི་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་ཡོད་སྐྱབ་དང་མེད་དགག་གཉིས་སུ་བྱེད་པ་གང་
ཞིག ཡོད་སྐྱབ་ཀྱི་ཆེ་ཤེས་པ་ཉིད་དོན་བྱེད་པར་བདེན་ཡང་བདེན་པར་མ་བྱུང་
པར་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་དོན་བྱེད་པར་བདེན་ན་དེ་ལས་བདེན་པར་

གྲུབ་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱིས་པ་ལ་དངོས་པོར་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པར་
གྲུབ་སྒྲུབ་དེ་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་སྒྲུས་ཀྱང་དམིགས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཅི་ཙོང་ག་པ་བྱེད་ཅག་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཇི་
སྟེད་དུ་སྒྲུས་ཀྱང་དོན་ལ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པར་མི་བྱེད་པ་འདི་ནི་བྱེད་ཀྱིས་
བཞེད་པའི་སློག་རྩལ་སྒྲུབ་བ་བདག་གིས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་
སློ་མ་འབྲུལ་བའི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་
ལས་ལྷག་པའི་བདེན་དངོས་ནི་བྱེ་སྒྲུ་ཡན་གྱི་དངོས་སྒྲུ་བ་སྒྲུས་ཀྱང་དེ་ཙམ་ལས་
མ་སྒྲུས་གིང་འཛིག་རྟེན་པའི་སློ་རྩལ་སྒྲུས་ལ་ཡང་དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་ལས་ལྷག་
པའི་བདེན་དངོས་ནི་སྤུའི་ཡང་རྒྱད་ལ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར། སེམས་ཙམ་པ་དང་
བྱེད་འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་ཡང་བྱེད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་སྟེ། གཉིས་
ཀས་ཀྱང་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱ་དེ་ཡིན་པར་འགོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དགག་
བྱ་དེ་དགག་གཞི་ལ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་བྱེད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
སྒྲུབ་བས་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལ་ཚོས་
གང་མི་སྟོང་བར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཚུལ་མ་མཐུན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་བྱེད་ལ་མི་
འགྲུབ་པོ། འོ་ན་བྱེད་ཅག་གི་དབུ་སེམས་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེན། སེམས་
ཙམ་པས་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་དངོས་པོའི་སྟོང་དུ་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པའི་ཀྱན་
བཏགས་ཀྱི་ཚོས་འགོག་པ་དང་། དེས་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་
ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པར་འདོད་ཅིང་། དབུ་མ་པ་ནི་སྟོང་གཞི་ཚོས་ཅན་གཞན་

གཤམ་གྱི་དངོས་པོ་བཏགས་པ་བ་དང་། དེ་ཉིད་དངོས་པོའི་རང་མཚན་དུ་གྱུབ་
པ་འགོག་པ་དང་། དེས་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་
ཞུགས་མི་ཞུགས་གང་དུ་ཡང་སྤྲོ་བསམ་བཞེད་དུ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྟོན་བྱུང་པའི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་སྒྲོ་སྒྲུབ་སྤངས་ནས་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། བྱིད་
ནི་སྤང་དབུ་སེམས་ཀྱི་གང་ཟག་སྤྲོས་ཀྱང་མ་དྲན་པ་ཐམས་ཅད་འདིར་དྲན་ནས་
བཞེད་པ་ཨ་ཙ་ར་རྒྱ་གར་དུ་བྱིན་པ་ལ་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་རྒྱས་མེད་པའི་མོན་པ་དུང་
རང་བ་མོན་དུ་མི་ཆེ་འདས་པའི་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་ལོ་རྒྱས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལ་སུ་
ཞིག་གིས་ཡིད་ཆེས་སྒྱུ་བྱུང་པར་གཤམ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱུར་ན། ཞེས་
པའི་འགྲེལ་པ་འདིར། ཙོང་ག་པ་བཞེད་པའི་སྒྲོ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་རང་གིས་ངོ་
བོས་མི་སྟོང་ངོ་ཞེས་པ་ལ་གཞོད་པའི་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་བསྟོན་དུ་མེད་
པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གཤམ་པས་དངས་ནས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་གྱི་
ཚུལ་དུ་བྱིད་ཀྱི་ལུགས་དེ་བཀག་པར་མཛད་སྤང་སྟེ། རི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་
དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤངས། གཞན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་
ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་
སྟོང་བར་མི་བྱིད་དེ། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་དང་། གང་
མཚན་མ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་མཚན་མར་མེད་པར་མི་བྱིད་དོ། ཆོས་རྣམས་
ཉིད་མཚན་མ་མེད་པ་དང་གང་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཆོས་རྣམས་སྟོན་པ་མེད་པར་མི་
བྱིད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། གང་མཛོན་པར་འདུ་བྱ་བ་

མེད་པས་ཚས་རྣམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཚས་
རྣམས་ཉིད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། གང་མ་སྦྱེས་པས་ཚས་རྣམས་
མ་སྦྱེས་པ་ཉིད་དུ་མི་བྱེད་དེ་ཚས་རྣམས་ཉིད་མ་སྦྱེས་པ་དང་། གང་མ་བྱུང་བས་
ཚས་རྣམས་ལ་མ་བྱུང་བར་ཡང་མི་བྱེད་དེ། ཚས་རྣམས་ཉིད་མ་བྱུང་བ་དང་།
ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་འབྱུང་བས། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
ཡང་དངོས་པོས་སྒྲུང་བ་ལ་སོགས་སྒྲིམ་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་སྒྲིམ་དངོས་སུ་མ་གྲུབ་
པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ལས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པར་འཚོལ་ནས་
ཚས་དེ་འདྲ་ཞིག་འགོག་པ་དང་། དེ་འདྲའི་དངོས་པོ་བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་སྤར་
ཤེས་བྱའི་བྲོད་དུ་རྩྱུར་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དབུ་མའི་ལུགས་འདིར་
ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་དངོས་པོ་མ་བཅོལ་གྱུང་ཤེས་བྱར་ཡོད་
པའི་དངོས་པོར་སྒྲུང་བ་ལ་རྩྱུར་མཐོང་དག་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་དང་དེར་སྒྲུང་དེར་
འཛིན་གྱི་འབྲུལ་བ་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་ན་དེ་མ་ཡིན་ལ་དེར་འཛིན་སོགས་ཀྱི་
འབྲུལ་བ་འབྱུང་བ་དང་། དེ་འབྱུང་བ་ལ་གཤགས་བྱེད་གྱུང་ཡོད་པ་མིན་པའི་སྤྱིར་
འོ། གེ་མ་གང་དུ་འབྲུལ་ཚས་མི་དགག་ཅིང་། །མ་འབྲུལ་ཚས་ལ་འབྲུལ་པར་སྒྲོ་
བཏགས་ནས། །འབྲུལ་པ་སེལ་སྒྲོམ་དེ་ནི་ལྷ་གཉིས་ཀྱི། །ལྷ་བ་དེ་ཉིད་ལྷ་བར་
མི་སེལ་བར། །ཤེས་བྱར་མེད་པའི་ལྷ་བ་ལྷར་སེལ་ཡང་། །ལྷ་གཉིས་ལྷ་བར་
འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནི། །ནམ་ཡང་སེལ་བའི་གོ་སྐབས་ཡོད་མིན་ལྟར། །ལྷ་
།གཉིས་ལྷ་བས་དབེན་པའི་རི་ལྟར་རྟོགས། །དངོས་ཉིད་དངོས་པོར་གྲུབ་འཛིན་

མ་བསྐྱོག་ན། །དངོས་དང་འབྲེལ་མེད་དངོས་ཚོས་སྤྱིད་མཐའ་ནི། །བཟུང་
ནས་དངོས་མེད་ཉིད་དུ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱང་། །དངོས་ཉིད་དངོས་པོ་དཔེན་པར་
རྟོག་གྱུར་གྲང་། ཞེས་ཀྱང་སྒྲུས་སོ། གཉིས་པ་ནི། ཤར་ཙོང་ག་པ་ཆེན་པོས་
འཇུག་པ་རྣམ་པའད་དུ། གཞི་གྲུབ་པ་གཅིག་གིས་སྟེང་དུ་ཚོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ཚད་མས་གྲུབ་པ་བྱུང་ན། དེས་ན་གཞི་གཞན་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱད་
པ་ཞུགས་ན་རིགས་པ་སྒྲུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཀྱིས་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འཆད་མེད། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ནི་གྲུབ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་
གྲགས་པ་ལ་རན་སེམས་ཀྱི་ཐུག་འབྱེན་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཆེན་
པོར་འགྲོ་ཡི་དགོས་ཏེ། དོགས་པ་བྱུང་པར་ཅན་ཡོད་ན་མ་གཏོགས། སྒྲོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གྲགས་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་རྣམ་གྲོལ་ལ་འགོད་ཆེད་ཡང་
དག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་བསྟོན་དུ་མེད་པའི་ལུང་ཚིག་ལ་བྱེད་ཅག་
བསྟོན་འདེབས་ནས་དེའི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པའི་ལེགས་བཤད་དེའི་
དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་དང་དེའི་ལེགས་བཤད་མིན་པར་བྱེད་ཀྱིས་ནན་ཏན་
ཆེན་པོས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་
རྒྱུ་བསྐྱེད་དང་ལྷ་བ་གྲགས་པ་ནི་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཅན་དང་
ཕྱོགས་བྱུང་གི་ཚོས་རྣམས་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་དེ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཐ་
སྟོན་གྱི་ཚད་མ་དང་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཚོས་ཅན་འགར་
ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་སྟོན་གྱིས་ཚད་མ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་

ཀྱང་ཚད་མར་མི་འགྲུབ་ཅིང་རིགས་ཤེས་ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་ནི་དབྱེད་བཟོད་ཀྱི་
དངོས་པོ་འགར་ཡང་མི་རྟོད་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་ཡང་གཞན་གྲགས་སྤང་ཅམ་
ལས་རང་ལུགས་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚཱ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་སྒྱུབ་
པའི་ཚཱ་ཅན་མིག་སོགས་ནང་གི་སྒྱེ་མཆེད་ཐ་སྟོད་དུ་འང་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་ཚཱ་ཅན་དུ་མི་འཛོག་བྱས་པ་ལ། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་ན་
རེ། དོན་དམ་པར་ཚཱ་ཅན་དང་ཕྱོགས་བྱུང་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་
དུ་ཆུག་ཀྱང་། ཐ་སྟོད་དུ་ནི་དེ་ལྟར་མི་རུང་སྟེ། རུང་ན་ཐ་སྟོད་དུ་ཚཱ་ཅན་གཞི་
མ་གྲུབ་པས་ཕྱོགས་ཚཱ་སོགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེ་མ་གྲུབ་ན་ཕྱོགས་བྱུང་གི་
འགྲེལ་བ་མི་འགྲུབ་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཐ་སྟོད་ཅམ་དུ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུས་བསྐྱེད་སངས་དང་སྟོབ་གྲགས་པས་
ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚཱ་ཅན་སོགས་ཁས་མ་སྤངས་ཀྱང་
ཐ་སྟོད་དུ་སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་ཁོང་དུ་མི་ཆུབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་
གཞན་ངོར་ཁོང་དུ་ཆུབ་བཞེད་ཀྱི་ཚཱ་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་སོགས་གཞན་གྲགས་
ཅམ་དེར་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་བཟོད་པས་དེ་གྲུབ་བྱེད་པར་རུས་པའི་ཕྱིར། །དེ་
ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་ཚཱ་ཅན་གཞི་གྲུབ་པ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་འགོད་པ་
དེ་ལྟ་ན་ལེགས་ལྷན་བྱེད་རང་ལ་ཚཱ་ཅན་དང་ཕྱོགས་ཚཱ་སོགས་མ་གྲུབ་པར་
འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པར་ནི་ཚཱ་ཅན་མིག་སོགས་ལེགས་ལྷན་རང་ཡང་མི་
འདོད་ཅིང་། མིག་སོགས་ཚཱ་ཅན་ཀྱན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མེད་ལ།

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཅི་ལྟེ་སྐྱམ་ན་དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་ཁྱེད་གྱིས་མ་སྒྲུས་ལ། སྒྲུས་ཀྱང་
བྲངས་ཅན་མིག་སོགས་རྫས་ཡོད་ཏུ་ཁས་སྤངས་པས་ལེགས་ལྡན་བྱེད་མིག་
སོགས་ཀུན་རྫོབ་བཏག་ཡོད་ཏུ་བཞག་པས་མཐུན་གྲུབ་གྱི་ཆོས་ཅན་འཛོག་རྒྱར་
མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཐ་སྐད་ཏུ་ཆོས་བདག་མེད་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྐད་ཏུ་
གཞི་གྲུབ་པ་མི་རྟོག་ཅེས་ད བལ་ལྡན་ལྷ་བས་ཆོག་གསལ་ལས། གཞན་ཡང་
གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྒྱེ་བ་དག་ག་པར་འདོད་ནས་བྱད་པར་འདི་འགོད་པར་བྱེད་
ན་ནི་དེའི་ཆེ་རང་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གྱི་ཉེས་བཤམ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་
གཏན་ཆོག་གྱི་སྒྲིན་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གི་དོན་དམ་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྒྱེ་
མཆེད་ རྒྱལ་ཁས་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མིག་ལ་སོགས་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་བཤེད་དོ་ཞེས། འོ་ན་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་གང་
གིས་བྱད་པར་ཡིན། གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་སྒྱེ་བ་འགོག་པའི་
ཕྱིར་དོན་དམ་པ་སྒྲོས་པ་ནི་སྒྱེ་བ་འགོག་པའི་བྱད་པར་ཡིན་ནོ། ཞེན་དེ་ལྟ་ན་ནི་
འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྒྱལ་ས་དོན་དམ་པར་སྒྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། ཞེས་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འགྱུར་ན་དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་མ་སྒྲུས་སོ། སྒྲུ་ན་
ཡང་པ་འོ་པ་འོ་དག་གིས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་ས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་ཁས་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཏགས་པར་ཡོད་པར་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གྱི་སྒྲིན་ཏུ་འགྱུར་བལ་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། ཞེས་
སྒྲིན་བརྗོད་པ་ལ། སྒྲིབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྡན་བྱེད་ན་ཤེ། ཐ་སྐད་ཏུ་བདེན་

རྒྱན་གྱི་བྱང་པར་བྱས་པའི་མིག་སོགས་ཚཱ་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར་ཚཱ་ཅན་གྱི་
བྱང་པར་དོར་བའི་བྱང་གཞི་མིག་ཙམ་ཚཱ་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། རྟག་མི་
རྟག་གི་བྱང་པར་དང་མེད་པར་གསལ་བྱུང་དང་སྤར་ཡོད་ཕྱིས་བསལ་གྱིས་བྱང་
པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྐྱེ་ཙམ་དང་། འཛིག་པ་རྒྱ་གཞན་ལ་སྟོས་པ་ཡོད་མེད་གྱི་
བྱང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་འཛིག་པ་ཙམ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཇི་ལྟ་བུ་དེ་ཉིད་འདིར་
ཡང་དེ་ལྟར་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས། ཇི་སྐད་དུ། ཅི་སྟེ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་
བ་ལ་ཚཱ་དང་ཚཱ་ཅན་གྱིས་གཉིས་སྟེ་ཉིད་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི། བྱང་པར་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། བྱང་པར་འཛིན་ན་ནི་རྗེས་སྤྱད་པལ་དང་རྗེས་སྤྱད་པལ་བྱ་བའི་ཐ་
སྟེན་མེད་པར་འགྱུར་ངོ། །འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པ་
སྐྱེ་འཛིན་ན་ནི་དེ་ལ་རོལ་བོ་ལ་མ་གྱུབ་པོ། འོན་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་
ན་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སྐྱེ་མི་
རྟག་པར་དམ་བཅའ་བ་ན་ཡང་བྱས་པའི་སྐྱེ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་ལ་མ་གྱུབ་པོ།
འོན་ཏེ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ནི་དེ་རང་ལ་མ་གྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། དེ་
བཞིན་དུ་ཇི་རིགས་པར་འཛིག་པ་ཡང་གལ་ཏེ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན་དེ་ནི་
སངས་རྒྱས་པ་རང་ལ་མ་གྱུབ་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཏེ་རྒྱ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལ་
རོལ་བོ་ལ་ཡང་མ་གྱུབ་པ་ཡིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་འདི་ཇི་ལྟར་ཚཱ་དང་ཚཱ་ཅན་གྱི་
ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་བྱང་པར་དོར་བའི་ཚཱ་ཅན་ཙམ་

ཞིག་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེན། ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྟིང་པོས།
ཁོ་ལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཤེས་པ་ལ། རི་ཙམ་སྣང་བའི་ཆ་ཡོད་པ། རི་ཙམ་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་ནི་ཚོས་ཕན་ཚོས་ལ་སོགས་ལ་རྟོག་ དེ་ཆེ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འབྱུང་།
ཁང་གི་ཆེན་གཞན་ན་མིན། རི་བས་རིགས་པ་སྐྱབ་ནམས། རི་སྐྱད་སྐྱལ་སུ་
ཞིག་འགོག་ རེས་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞི་བ་མཆོས། ཁག་འཁྱུང་གིས་བསྐྱེད་
པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཚོས་ཕན་སྤངས་ནས་མཁས་པ་དང་། འབྱུང་མེད་བྱིས་པའི་
བར་དག་ལ། བྲགས་པར་གྱུར་པའི་དངོས་རྣམས་ལ། སྐྱབ་དང་སྐྱབ་པའི་
དངོས་པོ་འདི། ཁ་ལུས་ཡང་དག་འདུག་པར་འགྱུར། རི་ལྟ་མིན་ན་གཞི་མ་
གྲུབ་ལ་སོགས་ལ་ནི་རི་སྐྱད་གད་ བ། རེས་འབྱུང་བས་ཐ་སྟོད་དུ་དངོས་པོར་སྣང་
བ་ཙམ་ཚོས་ཕན་དུ་འཛིན་པ་རང་གིས་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་རྒྱུད་པའི་ཆེན་པོ་
དག་དེ་སྐྱད་དུ་སྐྱོའོ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་བྲགས་པ་ན་རེ། མི་
མཚུངས་པས་ཐ་སྟོད་དུ་སྟོང་ཉིད་སྐྱབ་པའི་ཚོས་ཕན་དངོས་པོ་གཞི་གྲུབ་དབུ་མ་
པ་རང་ལུགས་ལ་འཛོག་པར་མི་རིགས་ཏེ། དངོས་སྐྱབ་ནང་དུ་རྟག་མི་རྟག་གི་
ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཙམ་ཞིག་ཁོ་ལ་སྤྱིར་ཁོ་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་
གྲུབ་ཀྱང་དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྐྱབ་དངོས་པོའི་སྤྱི་གྲུབ་འཛིན་རྒྱུ་མི་རྟོག་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། རྟོག་ན་དངོས་ཙམ་དེ་བདེན་གཉིས་གང་རུང་དུ་དེར་བཤད་ཆོད་དུ་གྲུབ་

དགོས་པ་ལས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟེན་བཞུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་བཞུགས་པ་གཉིས་
ཀའི་ངོ་བོས་སྟོང་བར་ནི་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་གྱི་འདོད་དགོས་ཏེ། དེས་
ཚཱ་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་ཤེས་པ་རབ་རིབ་ཀྱི་ནད་མེད་པ་ལ་སྒྲུབ་ཤད་མི་སྒྲུང་བ་དང་། སྤྱིན་ཅི་ལོག་
པའི་ཤེས་པ་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲུབ་ཤད་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་བ་མཐུན་གྱུ་བཅད་པ་
བཞིན། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབྱུ་མ་པ་མ་རིག་པའི་ནད་མེད་པ་ལ་ངོས་
སྒྲུང་དབེན་པ་དང་། མ་རིག་པའི་ནད་ཡོད་པ་ལ་དངོས་པོར་སྒྲུང་བ་གཉིས་
མཐུན་པར་འཆར་བའི་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཞིག་ཚཱ་ཅན་དུ་འཛིག་ག་ལ་ཡོད། དེས་
ན་གདོད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་སྟོད་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲུང་འཛིན་སེལ་བ་ཙམ་ལས་མཐུན་
པར་སྒྲུང་བའི་ཚཱ་ཅན་ནང་གི་སྤྱི་མཆེད་སོགས་གཞི་གྲུབ་འགའ་ཞིག་དམིགས་
ནས་དེ་ལ་དངོས་ཚཱ་གཞན་ལ་འགོག་པ་དང་། ཡོད་མེད་སྒྲུབ་པ་ནི་སྟོབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་གྲུ་སྒྲུབ་བཞེད་པའི་ལྷགས་ལ་མེད་པས་སྟོས་པར་གྱུར་པའི་དགག་
སྒྲུབ་ནི་ཅི་དབྱུ་མ་པ་དག་གིས་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་གྲུན་ཀ་འདུག་པ་མེད་ཅེས་ཚིག་
གསལ་དུ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གི་ཆེ་འདི་ལྟར་སྤྱི་བ་བཀག་
པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཚཱ་སྤྱི་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་ཁོ་ནར་དེའི་བཞུགས་ཚཱ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་
ཙམ་གྱིས་བདག་གི་དངོས་པོ་རྟོག་པ་ནི་ཉམས་པར་གྱུར་པར་འདིས་རང་ཉིད་
གྱིས་གྱུང་ཁས་སྒྲངས་པ་ཉིད་དོ། སྤྱིན་ཅི་ལོག་དང་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ནི་

ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་
ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་དེའི་ཆོ་ནི་
ཡོད་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་འགྱུར། གང་གི་ཆེ་
རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ཡང་
དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྐྱོ་མི་འདོགས་པ་དེའི་ཆོ་ན་ཡང་། གང་གིས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ཆ་ཙམ་ཡང་དམིགས་པར་ག་ལ་
ཡོད། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཞལ་སྤྲོས་ཀྱིས། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་
སོགས་པའི། །དོན་གྱི་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །སྒྲུབ་པའི་བསྐྱོག་པར་བྱ་ན་
དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་གྲུན་ཀ་མེད། ཅས་གསུངས་སོ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དག་ཐ་དད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་
གནས་སྐབས་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ དེའི་ཕྱིར་ན། གང་ཞིག་ཆོས་
ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་མིག་ཀུན་རྫོབ་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅས་འབྱུང་ངོ་། དེས་ན་
ལེགས་ལྡན་སོགས་ཀྱིས་དངོས་སྤྲད་མཐུན་གྲུབ་ཆོས་ཅན་དུ་བཀོད་པས་གཞི་མ་
གྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པ་འདི་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པའི་
ལན་འཐད་ལྡན་མིན་ནོ་ཞེས། དཔལ་ལྡན་ལྷ་བས་རི་སྐད་དུ། དེའི་ཕྱིར་གཞི་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོན་དང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ལྡན་པ་
མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་འདི་ལན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ཡང་། སློབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བས། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པ་དག་གི་སྒོ་ལ་འབྲུལ་སྤང་

ཡོད་མེད་གྱིས་སྒྲུང་བའི་སྤྱི་ཙམ་འགྲུབ་པའི་དཔེ་ཡང་མེད་ལ། དངོས་པོར་ཞེན་
པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྒྲོར་རྟག་མི་རྟག་གི་བྱད་པར་དུ་མ་ བྱས་པའི་སྤྱི་དངོས་ཙམ་
གྲུབ་པ་བཞིན། དབུ་མ་པ་དང་དངོས་སྤྱི་བ་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཙམ་ལ་མཐུན་གྲུབ་
སྤྲིན་ན་དེར་འགྱུར་ཡང་། དབུ་མ་པས་དངོས་པོའི་སྤྱི་ཙམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མ་
གྲུབ་པར་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་དབྱད་ན་གང་གཞི་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་མཐུན་པར་དངོས་སྤྱི་དང་
དུ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དངོས་སྤྱི་བ་དང་དབུ་མ་པ་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
སྤྱི་བ་པའི་སྟོང་གཞི་ཚཱ་ཙན་མི་སྟོང་བའི་མཐུན་དཔེར་ཡང་རང་ལུགས་ལ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་ངེས་དུ། དཔེ་ལ་ཡང་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེར་ནི་
སྤྱི་བ་སྤྱི་དང་མི་རྟག་པ་ཉིད་གྱི་སྤྱི་བྱད་པར་བརྗོད་པར་མི་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་
ཡང་ཡོད་ན། དེ་བཞིན་དུ་མིག་གི་སྤྱི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་སྤྱི་
བ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་སྒྲུངས་ལ། དོན་དམ་པར་ཡང་མ་ཡིན་
པས་དཔེ་ལ་ཡོད་པ་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་ལ། ཅི་ཅོང་ག་པ་བྱུང་
བཞེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཚུལ་ལ་ཚཱ་ཙན་དངོས་པོ་དག་ག་བྱའི་དངོས་པོ་མིན་
པའི་དངོས་པོ་སྤྱི་བ་ཚུལ་ནི། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་
མཚན་ཉིད་གང་ཞེན། གང་ལ་གང་མེད་པ་དེས་ནི་དེས་སྟོང་པར་ཡང་དག་པར་
རྗེས་སུ་མཐོང་བ་སྟེ། འདི་ལ་ལྟག་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་ཡོད་པའོ་ཞེས་
ཡང་དག་པ་ངེས་པ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་གཤེས་སོ། འདི་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་
ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་སྟོང་ཚུལ་

དང་བྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་བྱིར། བྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཅི་སྟོ་སྟམ་ན།
བྱོད་ཀྱི་སྟོང་ཚུལ་དེ་ནི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་དངོས་པོ་གཞན་གྱིས་སྟོང་ཚུལ་དུ་སོང་
བའི་བྱིར་དངོས་ཚོས་མཐའ་དག་སྟོང་པར་མི་འགྲུབ་པས་དེ་ལས་ཐ་ཤལ་བ་ཅི་
ཞིག་ཡོད། ཅེས་སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བས་འཇུག་འགྲེལ་ལས་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་
བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་
གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཐ་ཤལ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་ལུང་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར། བ་ལང་རྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་
བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ཡང་། བྱོད་ཅག་དེ་ནི་དངོས་
པོ་ལ་དངོས་པོ་མེད་པར་བཤད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་གྱི། རེད་ཀྱི་ལྷགས་འདིར་ནི་
དངོས་པོ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་སྟེད་ན་དེས་སྟོང་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་པས་
དངོས་པོ་ལ་དངོས་མེད་དངོས་པོ་ཡོད་པར་སྣང་འཛིན་གྱིས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་
ཡིན་པས་བ་ལང་རྟ་མ་ཡིན་པ་རྟ་བུ་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་འགྲུར་སྟམ་ན། དངོས་པོ་ལ་
དངོས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཡོད་པ་བཀག་པས་དངོས་པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
རང་མཚན་དང་རང་གི་ངོ་བོ་རི་ལྟར་ཁེགས་པ་འབྱུར་ཏེ། གྲུང་གི་རྩ་ལ་རི་བོང་
གི་རྩ་ཡོད་པ་ཁེགས་པས་གྲུང་རྩ་རི་ལྟར་ཁེགས་པར་འབྱུར་བའི་བྱིར། གྲགས་
པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མའང་བའི་སྟོ་མ་པ་བྱོད་ལེགས་པར་བྲགས་བསམ་བློང་ཞིག་ ཡང་
སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོབ་

ནི་དབྱད་པ་དང་རི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོར་ནི་འགར་ཡང་མི་འགྲུབ་
སྟེ། འགྲུབ་ན་བདག་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ལས་སྐྱེ་བར་
འགྲུབ་ཐབས་མེད་པ་ལས་དེ་ལྟའི་སྐྱེ་བ་མེད་ན་སྐྱེ་བ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་
ན་ཡང་དངོས་པོའི་སྐྱེ་བ་ནི་མ་དབྱད་པའི་སྒོ་རང་ག་བའི་ངོར། བདག་གཞན་
བརྟེན་འབྱུང་ཙམ་གྱི་སྐྱེ་སྤང་ཙམ་མི་འགལ་ཡང་སྐྱེ་སྤང་དེ་ཀ་ཙམ་གྱིས་དེ་ཉིད་
དེར་སྐྱེས་པར་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱི་ཡུམ་གྱི་དོན་
གྱི་མདོ་ལ་སོགས་ངེས་དོན་གྱི་གསུངས་རབ་མཐའ་དག་གིས་བརྗོད་བྱའི་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། གྲུ་སྐྱབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་འབྲས་
གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མི་འོས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་ས་སྐྱུག་གཉིས་
ཀྱི་བྱ་བ་གཅིག་ཅར་ཡོད་པ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་ཅིག་
ཅར་ཡོད་པར་འགག་པ་ཡིན་གྱིས་ས་སྐྱུག་གི་བྱ་བ་མཉམ་པར་འདོད་པ་བཀག་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འདོད་ཕྱིན་ཆད་རྒྱ་འགག་པ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དུས་
མཉམ་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ལྟར་འཐད་ཀྱང་
རང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་ན་བརྟེན་པ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་རྟེན་སྐྱེ་བ་དུས་མཉམ་
དགོས་ཏེ། རྟེན་བརྟེན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་དེ་འབྲས་མི་ཤེས་པས་གཞན་
དུ་མི་འགྱུར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་ནི་ལན་ཅིག་རྟེན་བརྟེན་པར་

སོང་ན་ཐམས་ཅད་དུ་འགོ་མི་དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟེན་བརྟེན་པར་མ་གྲུབ་
པས་དེ་གཉིས་འབྲལ་བའི་གཞན་འགྱུར་སྤྱད་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་དང་དུས་
མཉམ་གྱི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཕྱོགས་པ་ས་བོན་ཡིན་ལ།
དེ་དང་ལྷ་གྲུ་གཉིས་སྤྱིར་རྟེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་དེའི་དུས་སུ་ལྷ་གྲུ་
མེད་ཀྱང་བྱ་བ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་ནི། དཔེར་ན་སྤྱིར་འབྲེལ་ཡུལ་ཁེགས་ན་
འབྲེལ་པོ་བསྐྱོག་པ་དང་། ས་བོན་འབྲེལ་ཡུལ་དང་། ལྷ་གྲུ་འབྲེལ་པོ་ཡིན་པ་
དང་། ལྷ་གྲུའི་དུས་ནས་ས་བོན་ལོག་ཀྱང་ལྷ་གྲུ་མི་ཕྱོག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་
ནི། དེས་ན་འདི་འདྲའི་གནད་མ་ཤེས་པར་འགོག་ཆེ་ལྟར་སྤང་བ་འབའ་ཞིག་
བརྗོད་ནས། དེ་ཉིད་རྩུར་ཕྱོག་པའི་ཆེ་བསྟོན་འདིངས་པ་ལ་རེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་
བསྟོན་པ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་རྩོད་དེ་ཞེས་ཆོགས་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
བྱའོ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་མོད། དེ་ལྟར་སྤྱི་བཞི་འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱི་བ་ཡབ་སྐུས་
གྱི་གསུང་རབ་ལས་ནན་གྱིས་བསྐྱོག་སྟེ་བརྗོད་པར་ཟད་དེ། འཕགས་པ་ཡབ་
སྐུས་ནི་དངོས་པོ་སྤྱི་བ་འགོག་གོ་ཞེས་པ་འདི་ག་ཙམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟེན་པ་
ལ་ཡིན་གྱི་ཅི་འཕགས་པ་ཅི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟར་གཟིགས་པའི་མཁུན་ངོ་ནས་མ་ཡིན་ལ་
ཀུན་རྫོབ་གྱི་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལྟར་བདེན་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ན་ཡོད་
པ་ལས་སྐྱེ་འམ་མེད་པ་ལས་སྐྱེ། སྐྱེས་ཟིན་པ་སྐྱེ་འམ་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་ཞེས་བརྟགས་པ་
ན། སྐྱེ་བའི་རྩུལ་དེ་གང་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་འགྲུབ་པས། ཀུན་རྫོབ་གྱི་སྐྱེ་བ་དེ་
ཉིད་སྐྱེ་བར་མི་འགྲུབ་པ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ཉིད་ལས་ཁྱོད་གྱིས་བརྟགས་

བོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་བོད་འགྲེལ་བ་སྒྲོར།

པ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་དང་། རང་མཚན་མི་འགྱུར་བའི་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བས་ལ་མཛད་པ་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་གྱི་དབྱ་མའི་རིགས་ཚུལ་ལས་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དངོས་པོ་ཅན་དུ་འགོག་པ་མ་ཡིན་ན། འོན་དམ་རང་མཚན་གྱི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཅན་འགོག་པར་ནི་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱེ་བོ་སྐུ་ལ་ཡང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དམིགས་ན་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བ་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་སྐྱེ་བ་ལས་འདི་འདྲ་བའི་སྐྱེ་བར་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པས་སྐྱུ་རིས་ཟིན་དགོས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ཡང་མི་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཟིན་ན་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བ་མ་སྐྱེ་བ་དངོས་ཅན་དུ་སྐུ་ཡང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རི་བོང་རྩ་ཡི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པས་ཟིན་པར་མ་དམིགས་ན་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བ་དངོས་ཅན་དུ་སྐུ་ཡང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། རི་བོང་རྩ་སྐྱེ་བ་ཤེས་པས་ཟིན་པར་མ་དམིགས་ན་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བ་དངོས་ཅན་དུ་ཡང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན། ཡང་འོན་དམ་རང་མཚན་གྱི་སྐྱེ་བ་ཐ་སྙད་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་མ་འདྲེས་པར་སྐྱུ་རིས་ཟིན་ནས་དེ་སྐྱེ་བ་དངོས་ཅན་དུ་འགོག་པར་བྱེད་ན་ནི། བྱེད་ཅགས་གྱི་འགག་བྱའི་སྐྱེ་བ་ཤེས་བྱའི་སྐྱེ་བར་མེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་གྱི་སྐྱེ་བ་དམིགས་ན་བྱེད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་བ་ནི་དེས་ན་ཐ་

སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་སྐྱེ་བ་དངོས་ཅན་དུ་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་གི་བཀའ་པ་
 ཡིན་ཏེ། བ་སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་སོགས་བ་སྙད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དབྱད་པ་
 ཅ་དེར་མ་གྲུབ་ན་སྐྱེ་བ་འགོག་ལུས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་སྔོན་ལུགས་དོན་
 མ་གྱི་སྐྱེ་བ་ནི་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་བཅད་ནས་དེར་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྐྱེ་བ་འགཡོད་མེད་
 སོགས་བ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་སུ་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཡོད་མེད་སོགས་བ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་ལས་
 འདས་པར་སྤྱིད་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩབ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་
 ཆོས་ལ་ནི་ཡོད་པ་སུས་ཀྱང་བརྗོད་ལུས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བ་སྙད་པའི་
 སྐྱེ་བ་འདི་སྐྱེ་བ་དངོས་ཅན་དུ་འགོག་པ་ནི། རི་སྐད་དུ། མེད་ན་གང་གི་རྒྱུ་ནི་
 འགྱུར། །ཡོད་ན་རྒྱུ་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཞེས་འབྱུང་ལ། བ་སྙད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདི་
 སྐྱེ་བ་དངོས་ཅན་པར་འཛིན་པ་ནི་བ་སྙད་པའི་སྐྱེ་བའི་གནས་ཚུལ་མ་གྲོགས་
 བཞིན་སྤང་ཚུལ་ལ་འབྱུལ་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ཆོགས་གསལ་ལས། སྐྱེས་པ་
 ཅི་མི་སྐྱེ་སྟེ། འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་དག་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་འགག་
 པ་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱ་བ་ད་ལྟར་བས་ཟིན་པ་ལ་བྱ་
 སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་གཉིས་
 དུས་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མི་སྐྱེ་སྟེ་མ་འོངས་པ་དང་ད་
 ལྟར་བ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར། སྐྱེ་བཞིན་པའི་དངོས་བོ་ཡང་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྐྱེས་
 པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལས་མ་གྲོགས་པའི་སྐྱེ་བཞིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་
 སྐྱེ་བས་གཞན་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་འབྱུང་རོ། ལྷག་

པར་ཁྱེད་ཅག་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲུབ་ལ། སྒྲུབ་འེེ་འབྲས་བུ་ཉིད་མ་སྒྲུས་པའི་རྒྱུའི་དུས་
ན་མེད་ཀྱང་སྒྲུས་པའི་བྱ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་དེའི་ལོག་རྟོག་ནི་སྤར་ཉིད་ནས་
བསལ་ཟིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚིགས་གསལ་ལས། འདིར་སྒྲུས་པ། སྒྲུབ་ཞེན་པ་ཁོ་
ན་སྒྲུཡི། སྒྲུས་པ་དང་མ་སྒྲུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཅི་སྟེ་སྒྲུས་པ་དང་མ་སྒྲུས་པ་
ལས་ཐ་དད་པར་སྒྲུབ་ཞེན་པ་སྒྲུབ་མ་ཡིན་ན་སྒྲུམ་དུ་སེམས་ན་འདི་ཡང་ཡོད་མ་
ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་འདིར་སྒྲུབ་འེེ་བྱ་བ་དང་ལྷན་པ་ལ་སྒྲུབ་ཞེན་པ་ཞེས་བྱ་
བར་བརྗོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་ཡོད་པ་དང་སྒྲུབ་ལ་བརྟེན་གཞན་ངོ་ལ་སྒྲུལ་བ་
དང་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་མི་བཞེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཉ་སྟེ་
མ་ཉིད་དང་། རྩ་ཡ་ལྷན་ནས་དང་། བཀའ་གདམས་ཀྱི་དགོ་བཤེས་སྒྲུམ་ཆེད་ནས་
བརྒྱད། རོ་བོ་ལྷ་ཅིག་གི་སྟོལ་འཛིན་དྲི་མ་དང་བུལ་བ་དེ་དག་ལ་ཁྱེད་ཅག་སྟོན་
ཚིག་སྟོང་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་དེ་དག་ལ་འདིར་ལན་དུ་མི་བྱ་སྟེ། སྐབས་དོན་གྱི་ལན་
བརྗོད་ན། ཉན་རང་བུ་བ་དབང་ལས་སྒྲུས་པ་དང་། བུ་བ་དབང་བྱང་སེམས་
ལས་འབྱུངས་པའི་ལུང་རིགས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ནས་བྱུང་བའང་ཐ་སྙད་
བསོད་ནམས་ཚོགས་སོག་གི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་
ལྟར་གཞན་གྲགས་འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་རྣམ་གཞག་ཡོད་པ་དེ་སྟོན་དུ་འཇུག་པ་
ཚུམ་པ་པོས་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་བསམ་ངོ་དང་བསྒྲུན་ནས་དེར་བརྗོད་ཀྱང་དོན་
དམ་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་སོག་གི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཉམ་པར་
གཞག་པ་ན་ཉན་རང་བུ་བ་དབང་ལས་སྒྲུབ་དང་། བུ་བ་དབང་བྱང་སེམས་ལས་

འབྲུངས་པ་དང་། ཡང་། དེའི་བསྐྱོག་ཕྱོགས་ཀྱི་ལུང་རིགས་གང་ཡང་རག་
ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གཞག་ཏུ་མེད་དེ། དེར་ནི་འཐད་པ་དང་མི་འཐད་པའི་
སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་བྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་མ་
བརྟགས་མ་དབྱད་པར་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་ཙམ་གཞན་གྲགས་འཛིག་
རྟེན་པའི་བསམ་ངོ་དང་བསྟུན་ནས་དེར་བརྗོད་པ་དང་། བརྟགས་གིང་དབྱད་ན་
འཁོར་འདས་ཀྱི་སྐྱེས་འགག་རང་ལུགས་འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་
ནས་བཞག་ཏུ་ཡོད་པ་འགོག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་མ་ཤེས་པར་རང་ཉིད་ཆོས་སྤྱན་
པའི་སྐྱེན་གཏམ་བྱུང་ཀུལ་དུ་འདོན་པ་ལ་སྙིང་པོ་ག་ལ་ཡོད་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཐ་སྙད་
དུ་རྒྱ་འབྲས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་འབྲས་རྫས་ཐ་དད་པ་དང་། རྒྱ་འགགས་པ་ན་འབྲས་
བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཅིག་པར་འདོད་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་རྫས་གཞན་བསྐྱེད་བྱ་
སྐྱེད་བྱེད་དུ་འདོད་པ་འདི་ལྟ་ན། དབུ་མ་རྩ་བའི་རང་ལུགས་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྲུང་གི་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཐ་དད་དོན་སོ་སོར་ཡོད་པ་དང་། ཐ་
དད་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་འདོད་དགོས་
པར་འགྱུར་བ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལ་སྐྱེ་བ་དང་གཞན་སྐྱེ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་
ལྟོས་འབྲུང་ངམ་རྟེན་འབྲེལ་མིན་པའི་ཆོས་ལ་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པར་འདོད་
དགོས་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་སྒྲུབ་པ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་བས་བྱིད་ཅག་དབུ་མ་རྩ་བའི་མཆོད་བརྗོད་ནས་བཟུང་གཞུང་གི་དོན་
ལོག་པར་འཆད་པ་ལ་ཞུགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། བྱད་པར་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་

ཡོད་ན་གཞན་སྐྱེ་ཁེགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། རོན་དམ་རྟག་བརྟན་བདེན་
གྲུབ་མི་འགྱུར་བ་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་རྟོགས་ལྡན་ལ་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཐ་
སྙད་དུ་གཞན་སྐྱེ་མ་ཁེགས་པས་གཞན་སྐྱེ་ཙམ་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱོན་ཅི་ལྟ་
སྟམ་ན། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་དངོས་པོར་ལྟ་བའི་སྟོགས་ལ་ཤེས་རབ་སྐྱོན་ཆེས་པས་སྐྱོན་
མི་མཐོང་མོད། དཔལ་མགོན་ཀླ་སྐྱབ་སོགས་མཁའའི་པ་ཅན་དག་གིས་གཟིགས་
ན་དེ་ལས་སྐྱོན་ཆེ་བ་ཅི་ཡོད་དེ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟ་ན་ཐ་སྙད་དུ་འདྲ་བ་སྐྱོན་
ལས་ཀྱང་དེའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་དང་། རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་རྒྱུན་
ཆད་པ་དང་གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་ལས་འབྲས་རང་གིས་མྱོང་བར་འགྱུར་བ་
སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་མ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། རྒྱུད་དང་འབྲས་བུ་གཞན་ཉིད་
ན། རྒྱུད་དང་རྒྱུ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། །གལ་ཏེ་ཤིང་ལས་མི་
གཞན་ན། ཤིང་མེད་པར་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། ཞེས་དང་། ཆད་དང་ལས་
ནམས་ཆུད་ཟ་དང་། གཞན་གྱིས་བྱས་པའི་ལས་ནམས་ནི། གཞན་གྱིས་སོ་
སོར་མྱོང་བ་དང་། རྟེན་ལ་སོགས་པ་ཐལ་བར་འགྱུར། ཞེས་པ་ལ་སོགས་རྒྱ་
ཆེར་འབྱུང་བས་གཞོད་དོ། ཁྱད་པར་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞན་སྐྱེ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་
དགོས་ཟེར་བ་འདི་ནི་ངེས་པར་བཙུམ་ལྡན་འདས་སུན་འབྱེན་པའི་གཏམ་དུ་
ཟད་དེ། བཙུམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ས་བོན་རྒྱ་ལས་ལྷ་ལྷ་འཛིག་རྟེན་
དུ་འབྱུང་བར་གྲགས་པ་དེ་གཞན་ལས་མི་སྐྱེ་བར་གསུང་གི། ཡུལ་གྱི་སྔོད་
ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་ལྷ་གཞན་སྐྱེ་མེད་པར་མ་

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྲུལ་ལྷང་པའི་མདོ་ལས། ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་
ཟུག་གུ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་ན་བདག་གིས་མ་བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། གཉིས་ཀས་
མ་བྱས། དབང་ཟུག་གིས་མ་བྱས། ཏུས་གྱིས་མ་བསྐྱུར། སྤར་བ་ལས་མ་བྱུང་
རང་བཞིན་ལས་མ་བྱུང་། རོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་རྒྱ་མེད་ལས་མ་སྐྱེས། ཞེས་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱིད་གཞན་སྐྱེ་འཐད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཟུག་གུ་དབང་ཟུག་གིས་བྱས་
ཀྱང་ཡུལ་རང་དོས་ནས་བྱུང་བའི་དབང་ཟུག་གིས་མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་འཆད་
དགོས་འབྱུང་བ་སོགས་ཐ་ཆད་པ་དུ་མ་སྤྲོད་གོས་པ་འབྱུང་ངོ་། ཡང་། ཟུང་ག་པ་
བྱིད་འགོག་ཆེ་ལྟ་རྒྱུ་འབའ་ཞིག་བརྗོད་ནས་དེ་ཉིད་ཚུར་བསྐྱོག་པ་ན་བསྟོན་
འདིངས་པ་ལ་རེ་བ་ནི་སྟོན་པ་དང་རྩོད་པ་དང་འདྲའོ་ཞེས་སྤྲོ་བ་འདི་ནི། ཁོ་བོ་
ཅག་གཟུགས་སོགས་གཞན་གྱིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ན་འོ་ན་བྱིད་ལ་
གཞན་གྱི་ཆོར་བའང་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན་འདོད་ལན་འདེབས་པར་བྱེད་པས་
དེ་ལྟ་ན་ཆོར་བ་མདོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་བཞིན་པ་བསྟོན་པའོ་ཞེས་བྱིད་ཅག་དེ་
སྐད་ཟེར་བ་ལ་ཐུག་མོད། དེ་ལྟ་བུ་ནི་དཔལ་མགོན་ཐུ་སྐྱབ་དང་ལྷ་གསལ་ཡབ་
སྲས་དེ་དག་གིས་གཞན་ལུགས་འགོག་པའི་རྩོད་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་དང་ཡང་
བསྟོན་འདིངས་བཞུག་འཇུག་བར་ཤེས་ཏེ། དེས་ཀྱང་དངོས་སྤྲོ་བ་ལ་གཟུགས་
མེད་དེ་ཞེས་བཀག་པ་ན། དངོས་སྤྲོ་བས་དེ་ལྟ་ན་ཆོར་བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་
འཕངས་པ་ལ་འདོད་ལན་མཛད་པ་ལས་བྱིད་ལྟར་བྱེད་པར་དུ་མ་བྱེས་ནས་བྱུང་
བ་མེད་ལན་བཏབ་པའི་ཕྱིར་ཆོག་གསལ་ལ་དུ། དབུ་མ་པས་ནི་རི་ལྟར་ཆོས་

གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བརྟན་བྱས་ཆེ་གང་ཞིག་ལེན་འདེབས་སྒྲུ་
བྱེད་པ། དེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་ལན་བཏབ་མིན། །བསྐྱབ་པར་བྱ་དང་མཚུངས་
པར་འགྱུར། དེ་ལ་བརྟན་པ་ནི་གཞན་གྱི་སྟོགས་སུན་འབྱིན་པའོ། སྟོང་པ་ཉིད་
རྒྱ་ཀྱང་པས་གཟུགས་རང་བཞིན་ མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་
དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་བ་བཀག་པ་ན། གལ་ཏེ་གཞན་ལན་དུ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་
ནི་རེ་ཤིག་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ། དེའི་དེ་ལྟ་བུ་
དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ལན་བཏབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་གཟུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་མཚུངས་པར་རིགས་
པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་གཟུགས་རང་གི་རྒྱ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་
དབྱེད་པ་ན་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པའི་སྐྱེན་གྱིས་ཚོར་བ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། མ་རིག་པའི་སྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་དང་།
འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་རྒྱ་ལས་
དེ་ཉིད་དང་། གཞན་དུ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་འདི་དག་
ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཇི་ལྟར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་
པ་དག་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་མཚུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་
གཞི་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ལ་སོགས་པ་དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་གཟུགས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། དེའི་

ཕྱིར་གཞན་གྱིས་ལན་བཏབ་པ་ལྟ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། འདིའི་ཆོག་ཀྱང་
ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས་བསྟན་བཅོས་སུ་
སྤྲོས་པའི་ལན་ཐམས་ཅད་ལ་དབུ་མ་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་
དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་སྟོབ་པར་མཛད་དོ། ཞེས་འབྲུང་ལ། དབུ་
མས་གཟུགས་མེད་པར་བཤད་ཆོ་དངོས་སྤྱོད་པས་དེ་ལྟ་ན་ཆོར་བ་མེད་པའི་སྟོན་
བཏགས་ཀྱང་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར། བར་འདོད་བྱ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་ཡང་བཅོམ་
ལུན་འདས་སྤྱོད་ཞབས་གཉིས་ཅར་བྱེད་ལྟར་ན་ཅོད་པ་ལ་མི་མཁས་པའི་
བསྟོན་འདིངས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། རི་ལྟར་གཞན་གྱི་
ཁྱོགས་སུན་འབྱེད་པ་ལ་ཚུལ་འདི་བརྗོད་པ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་བྱེད་པའི་
ཆོན་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་བཤད་བྱས་ཆོ། །གང་ཞིག་
སྟོན་འདོགས་སྤྱོད་པ། དེ་ཡིས་ཐམས་ཅད་སྟོན་བཏགས་མིན། །བསྐྱབ་པར་
བྱ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར། བཤད་པ་བྱེད་པའི་དུས་སུ་ཡང་སྟོབ་མ་ལྟ་བུ་གང་
ཞིག་ཚོ་ལ་བར་བྱེད་པ་དེའི་བཀལ་བ་དེ་ཡང་སྤྲོ་མ་བཞིན་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
དང་མཚུངས་པར་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་འབྲུང་དོ། གཉིས་པ་ཐལ་རང་གཉིས་
ཀའི་འདོད་པའི་དགག་བྱ་བྱེད་ཅན་དེ་སྤྱང་བཏགས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་
མི་འགྱུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། བྱེད་རང་རྒྱད་པས་སྟོ་གནོད་མེད་ལ་སྤྱང་བའི་ཐར་
གཞག་མིན་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་བདེན་པ་བཞིག་རྣམ་པར་བཞག་ཟེར་བ་དེ་
ནི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་རང་རྒྱད་པ་ལ་ཁ་གཡར་ནས་རྒྱན་ཆོག་

ཆེན་པོ་སྤྱན་ནང་པ་གཏོང་བར་སྒྲུང་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་གང་ན་ཡང་དེ་ལྟར་
མི་འབྱུང་བཞིན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང་། སློ་གཞོད་མེད་ལ་སྒྲུང་བའི་
དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཐོག་མེད་ནས་མཚན་འཛིན་གྱིས་དབང་གིས་བདེན་པ་དང་
བདེན་མེད་ཀྱི་མཚན་མར་སྒྲུང་བ་ལས་དེར་ལྟ་བུ་ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡིན་
པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་སློ་གཞོད་མེད་ལ་སྒྲུང་བའི་ཚས་ཅན་གྱི་དངོས་པོའི་
སྟེང་དུ་ཡུལ་རང་དོས་ནས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་སྟོད་ལུགས་ཀྱི་རྩུབ་བྱ་བ་དུ་སྒྲུང་བ་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཚོང་ག་པ་ན་རེ། རྟགས་མ་བྱུང་སྟེ། སྤྱུལ་གཞི་
ཤིང་བྱ་སོགས་ལ་སྤྱུ་མའི་རྟ་སྤྱང་དུ་སྤྱུལ་མན་སྤྱུལ་གཞི་རྟ་སྤྱང་དུ་སྒྲུང་བར་ཁས་
ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྒྲུང་བ་ལ་འབྲུལ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ལྟ་དུ་མོ་བ་
རྟ་སྤྱང་དུ་སྒྲུང་བ་དེ་ནི་སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་མ་མི་འཆར་གྱི་གཞི་གང་དུ་སྒྲུང་
བ་དེར་རྟ་སྤྱང་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག་གིས་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་གཞན་ནས་བསྟན་པར་
འཛིན་པས་དེ་ནི་སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་སྒྲུང་བ་ལྟར་གྱིས་སྟོད་
ལུགས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའོ་ཞེས་སྤྱོད་བར་བྱེད་དེ། འདི་ནི་རིགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་བྱ་སྤྱང་གཞི་ཉིད་རྟ་སྤྱང་དུ་སྒྲུང་ན་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་པར་
མི་སྲིད་པར་འབྱུང་ཏེ། སྒྲུང་གཞི་ཤིང་བྱ་ཉིད་རྟ་སྤྱང་དུ་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུང་ན་དེ་
ལས་རྟ་སྤྱང་རང་རྒྱུད་པ་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྟ་སྤྱང་གི་སྒྲུང་གཞི་
རྟ་སྤྱང་རང་གི་འབྱུང་བ་སོགས་ལས་རྟ་སྤྱང་དུ་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུང་བ་དེ་ཀ་ཙམ་
ལ་རྟ་སྤྱང་ར་ ར་རྒྱུད་པར་འཛོག་པ་ལས་གཞན་རྟ་སྤྱང་སྒྲུང་རུང་མ་དམིགས་པ་

བཞིན་ནོ། ལྷག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་སྟེང་དུ་ཡུལ་རང་ངོས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ལྷག་
 སོགས་མཆན་ཉིད་པ་ཞིག་གི་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་གནན་ནས་དེར་སྒྲུང་འཛིན་ཡོད་ན།
 ཡུལ་རང་ངོ་ན་གྲུབ་པའི་ལྷག་དངོས་དང་ལྷག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་
 ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པའི་དངོས་པོའི་བྱད་པར་དེ་ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་
 དངོས་པོ་སློབ་ནས་མི་འདྲ་བའི་སྤྱི་རིས་ཀྱི་བྱད་པར་མི་སྒྲུང་བ་མེད་དམ། གལ་
 ཉེ་སློབ་མི་བྱས་པར་སྒྲུང་བ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་
 སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་གཏན་སྒྲུང་བ་མེད་པས་དེའི་སྟེང་གི་ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་
 དངོས་པོ་བཀག་ཀྱང་འགོག་པར་མ་བྱས་ཏེ། གང་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་འགོད་པའི་
 ཆོས་ཅན་དམིགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ལྷག་སོགས་ཀྱི་དངོས་
 གྲུབ་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་མཐའ་དག་ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་བྱད་པར་མནན་
 བ་ཡུལ་རང་ངོ་ནས་ཚུར་གྲུབ་དུ་སྒྲུང་བར་བཤད་པ་དང་འགལ། ཡང་། ལྷུལ་
 གཞི་གིང་བྱ་སོགས་ཉགས་དུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་པ་དང་། ལྷུལ་གཞི་གང་དེར་ཉགས་
 མཆན་ཉིད་པ་གཅིག་གིས་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་མནན་ན་སྒྲུང་བ་གཉིས་ཀྱང་ནང་
 འགལ་ཏེ། ལྷུལ་གཞི་ཉིད་ཉགས་དུ་སྒྲུང་ན་ལྷུལ་པའི་ཉགས་ཀྱི་ལྷུལ་གཞི་གིང་
 བྱ་སོགས་ཀྱི་གོ་ས་མནན་ནས་ཉགས་དུ་སྒྲུང་བ་འགལ་བའི་བྱིར། གཞན་ཡང་
 ཉགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་མནན་ནས་ཚུར་མཐོང་ལ་སྒྲུང་

བའི་དཔེ་དོན་དེ་ལྟ་ན་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུ་ཀྱང་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ལྷན་སོགས་
ཀྱི་སྒྲུང་བ་ལས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པའི་ལྷན་སོགས་གཏན་སྒྲུང་མི་སྤྱོད་
པར་འགྱུར་ཏེ། རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་མིན་པའི་ལྷན་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་
རྟག་ཀྱི་དགག་བྱའི་ལྷན་སོགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་མནན་ནས་སྒྲུང་བ་ལས་ཅིག་
གོས་སྒྲུང་བའི་གོ་འཕྲོག་པར་བྱས་སྒྲུང་བའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ན་ནི་ཁྱེད་ཅག་གིས་
རང་རྒྱུད་པའི་ལྷན་སྐྱེད་པའི་བྱོགས་འཛིན་བ་དེ་ལ་འདྲིར་འགྱུར་ཏེ།
ཚུར་མཐོང་དང་གཟུགས་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ན་
ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཆོས་སྐྱུང་བ་ཁོ་ན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་
པར་འགྱུར་བས་བྱི་ནང་གི་སྒྲིམ་ཆེད་འདི་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲོ་གནོད་མེད་ཀྱི་ཤེས་
པའི་ཡུལ་དུ་ཡང་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བའི་གནས་མི་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ། ཡང་།
ཅོང་ག་པ་ན་རེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་སྤྱོད་དབང་གིས་བཞག་པའི་དོན།
ཚད་མས་ཡུལ་གཞལ་བྱ་གཞལ་བ་དང་། སྒོ་ལ་ཡུལ་སྒྲུང་བ་དང་། ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་ཤེས་པ་ལ་སྟོས་པ་ཙམ་སྒོས་བཞག་གི་དོན་ཡིན་ན་དངོས་སྒྲུབ་སྐྱེད་ཀྱང་ཁས་
ལེན་པར་འགྱུར་བས། །སྤྱོད་དབང་གིས་ཐར་བཞག་གི་དོན་དེ་ལྟ་མིན་པར་
ཡུལ་དེ་དག་སྒོས་མཐར་གཞག་ཙམ་ལས་ཡུལ་རང་ངོ་ནས་ཚུར་བྱུང་གི་ངོ་བོ་
གཞན་འགྱུར་དང་ཐ་སྟོད་གཞན་དུ་བསྐྱུར་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་བྱེད་དགོས་པས། དེ་ཆེ་
དངོས་སྒྲུབ་སྐྱེད་ཀྱང་རྟུལ་དང་ཤེས་པ་ཆ་མེད་སོགས་སྒྲོ་གནོད་མེད་ཀྱི་ཐར་

བཞག་མིན་པའི་ཡུལ་རང་རོ་ནས་རྒྱུད་སྒྲོན་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པས་
དངོས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཚད་མའི་དབང་གི་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་དང་། ཚེས་གང་སྟོ་ལ་སྒྲིབ་
བའི་དབང་གིས་འཛོག་ལ། མི་སྒྲིབ་ན་མི་འཛོག་པ་དང་། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ལ་
ལྟོས་ནས་གྲུབ་ཀྱི་མ་ལྟོས་པར་མི་འགྲུབ་པ་ལ་སྟོ་བཞག་གི་དོན་དུ་འཆད་པ་དང་
འདིར་གནད་ཡེ་མི་གཅིག་ཅེས་སྒྲུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་
ན་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཤེས་པ་
ལས་དོན་གཞན་དུ་སྒྲིབ་བའང་རིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་གཟུགས་སོགས་
འབྱུང་བ་བཞི་རང་རོ་ནས་ཚོགས་ཏེ་ཐ་སྙད་ཅམ་དུ་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་
མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་ཏེ་རྒྱ་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་འབྱུང་བ་རང་རང་གི་
སྒྲོན་ལུགས་ཚོགས་པ་ལས་མ་རག་པར་སྟོ་གཞོད་མེད་ཁོ་ནས་པར་བཞག་གིས་
དེར་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་གཞག་པའི་བྱིར། རང་རྒྱུད་པས་གཟུགས་སོགས་ཐ་
སྙད་དུ་འབྱུང་བ་ལས་མ་རག་པར་སྟོ་གཞོད་མེད་ཁོ་ནས་བཞག་པ་ལས། བྱུང་
བར་ཡང་མི་འདོད་དེ། དེ་ལྟ་ན་གཟུགས་སོགས་རང་རྒྱུད་པས་ནང་ཤེས་པའི་
གཟུང་རྣམ་ཅམ་ལས་གཟུགས་སོགས་བྱི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་མི་འགྱུར་ན།
ཁྱེད་ཅག་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་ཀྱན་གཞི་མི་བཞེད་པའི་བྱིར། བྱི་
དོན་མི་བཞེད་ཀ་མེད་དེ་ཞེས་གཞུང་བསྟངས་ནས་སྒྲིབ་པ་ཡང་དུན་པར་གྱིས་ཤིག་
ཡང་། རང་རྒྱུད་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོ་གཞོད་མེད་ལ་སྒྲིབ་བའི་དབང་གིས་

ཕར་བཞག་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ཁས་མི་ཡིན་ན། བྱི་རོལ་གྱི་
རི་ར་བ་ཁང་གིས་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཁ་ཅིག་ཚུ་ལ་མ་བྱུང་གི་རྒྱ་དང་ཁ་ཅིག་
ཚུ་ལ་བྱུང་གི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་ཐ་སྟད་དུ་ནམ་གཞག་བྱེད་པ་ཡིད་ཆེས་པར་མི་
འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་སྒྲོ་གཞོད་མེད་ཀྱི་ཕར་བཞག་གིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ལས་གཞན་
རྒྱའི་ཡུལ་གྱི་རང་ངོས་ནས་ཚུ་ལ་བ་ལས་བྱུང་མ་བྱུང་གི་བྱས་པ་ལས་མ་ལྟོས་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཛིག་རྟེན་དུ་གྲགས་པའི་མངོན་སུམ་ཙམ་ལའང་
ཐ་སྟད་དུ་བསྟོན་འདིངས་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ནི་ཆེས་མཚར་པོ། ཡང་། ཅོང་ཁ་པ་
ན་རེ། ཆོས་ཙན་ཀུན་རྫོབ་པ་འདི་སྣང་ཙམ་ནས་སྟོང་བ་དང་སྟོང་ཙམ་ནས་སྣང་
བ་གཉིས་གཅིག་གོ་གཅིག་གིས་མི་འགོགས་པར་གནས་ལ་ཚུལ་ཞུགས་པ་འདི་
འགོག་པར་འདོད་ནས་ཚུར་མཐོང་ལ་སྣང་སྟོང་གི་ཚོགས་པ་གཞི་མཐུན་པར་
སྣང་མི་སྲིད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཚོགས་པའི་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་འཛིག་རྟེན་རང་
གནས་ཀྱང་རྟོགས་པ་རིགས་ཤེས་སྤྱར་གས་གང་དུ་ཡང་མི་འོང་བས། དེས་
མཚོན་ནས་ཆོས་གཞན་ལ་སྣང་སྟོང་གི་ཚོགས་པ་གཞི་མཐུན་བྱུང་ཡང་སྒྲོ་རང་ག་
བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱན་ཙམ་ཡང་ངེས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཙམ་ངེས་པ་ཆོས་དེ་
བདེན་མེད་རྒྱན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཇུག་པ་ཅོང་ལྷིག་ཏུ།
དེར་སྣང་དང་དེས་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་པ་གྲུབ་པ་ན་གྲུབ་མཐར་མ་ཞུགས་པའི་ཐ་
སྟད་པའི་སྒྲོ་རང་ག་བ་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱན་པར་འགྲུབ་པས་དེ་དང་གཞུགས་བརྟན་

གང་དུ་སྒྲིང་བས་སྟོང་པར་གྱུ་བ་པའི་སྒྲོ་ནི་རིགས་ཤེས་སྤྱ་རགས་གང་དུ་ཡང་མི་
 འོང་ངོ། བ་སྒྲིང་པའི་སྒྲོ་རང་ག་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་གྱུ་བ་ཡིན་ཡང་
 དེར་སྒྲིང་བྱུང་ན་དེས་སྟོང་མི་འོང་ལ། དེས་སྟོང་བྱུང་ན་དེར་སྒྲིང་མི་འོང་བས་དེ་
 གཉིས་ཆོགས་པ་བྱུང་ན་སྒྲོ་རང་ག་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་
 སྒྲུབ་དེ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཡོད་དེ། གཞུགས་བརྟན་གཞུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པས་རིགས་ཤེས་སྤྱ་རགས་གང་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་ན་རིགས་
 ཤེས་ཆད་མས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྗེས་འགོའི་བྱུ་བ་པ་ཆད་
 མས་འཇལ་བའི་མཐུན་དཔེ་གཞུགས་བརྟན་གཞུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་
 བར་རྟོགས་པའང་རིག་ཤེས་ཆད་མར་མི་འབྱུང་ལ་དེ་མི་འབྱུང་ན་སྟོང་པ་ཉིད་
 རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོས་དང་བྱུ་བ་པའི་ཚུལ་སྟོང་ཉིད་མིན་པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་
 རིགས་ཤེས་ཆད་མ་རྣམས་ཀྱང་རིགས་ཤེས་མིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར། སྟོང་ཉིད་མིན་
 པ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པ་སྒྲུབ་
 བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མ་རྣམས་ཀྱང་རིགས་ཤེས་མིན་པར་འབྱུང་ལ། སྒྲུབ་
 བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མས་དགག་བྱ་དགག་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱ་བསྒྲུབ་པ་གཉིས་
 ཀའ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཚུབ་པ་ལ་རིགས་ཤེས་སྤྱ་གྱུར་པ་ལ་བྱུང་བར་བྱུང་
 ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། དཔེར་ན་བྱས་པའི་རྟོགས་ལས་སྒྲུ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་
 རྗེས་དཔག་ཆད་མར་སོང་བ་ན། བྱས་ན་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆད་
 མ་དེ་བྱས་པའི་སྟོང་དུ་གྱུ་བ་པ་ལ་མ་གྱུ་བ་པར་སྤྱ་ཡང་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ།

ངག་དོན། བོད་གང་དག་ཚཱ་ཅན་དངོས་པོ་དང་དེས་སྟོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཚོགས་པ་ཡུལ་དུ་བྱས་ན་མེད་དགག་སྟོང་ཉིད་ལ་མཚན་མར་མ་སོང་དོགས་
ནས་བསྐྱབ་བྱ་མེད་དགག་ཡན་གར་བ་ལ་ཚད་མར་སོང་བ་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་
མར་བརྗོད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་མཐུན་དཔེ་གཟུགས་གཟུགས་བརྟན་ལའང་
བྱད་བཞིན་སྒྲུང་བའི་བྱད་པར་གཙོ་བོར་མ་བཟུང་ནས་དེས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་
མེད་དགག་ལ་ཚད་མར་སོང་ཆ་ལ་རིགས་ཤེས་སུ་ཉེས་བཟུང་བ་ན་དེ་ཉིད་
རིགས་ཤེས་སུ་མི་འགོ་བའི་པ་ཅི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་རྗེས་
དཔག་ཚད་མར་འགོ་བ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་འགོ་བ་མེད་ན་
དེར་མི་འགོ་བ་ཉིད་འདིར་ཡང་མཚུངས་པར་སྐྱར་བའི་གནད་གྲིས་ཤེས་སོ།
སྐྱར་ཤེས་བྱ་ཉི་ཚེ་བ་བརྟུན་པར་རྟོགས་པའི་མཐུན་དཔེས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་
རྟུན་པར་མཐུལ་བ་ན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཉི་ཚེ་བ་རྟུན་པར་རྟོགས་པའང་དེ་བདེན་པར་
རྟོགས་པ་ལ་ཚད་མས་གཞོད་པའི་དོན་མ་གྲུབ་ན་དེར་མི་རྟོགས་པས་གཟུགས་
བརྟན་བྱད་བཞིན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པའང་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་འཛོག་པ་ལས་
འཛིག་རྟེན་རང་ག་བའི་ཚད་མིན་གྱི་སྒོར་ག་ལ་འབྱུང་། །དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་
དངོས་ཚཱ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་ལྟར་རྟོགས་ཀྱང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་
རྟུན་པར་རྟོགས་པའི་གོ་མི་ཚད་དེ་ཞེས་སྐྱབ་སྒྲུང་དང་བོར་གཟུགས་བརྟན་
བརྟུན་པར་རྟོགས་པས་ཚཱ་དེ་བདེན་མེད་བརྟུན་པར་རྟོགས་པའི་གོ་མི་ཚད་

ཅེས་སྒྲུབ་པར་གསལ་ཏེ། དེ་ལྟ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
བརྟན་གྱི་ཚོས་རྩུན་པར་རྟོགས་ན་ཚོས་དེ་བདེན་མེད་རྩུན་པར་མི་རྟོགས་པའི་
གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གནས་ཡོད་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་
གཟུགས་བརྟན་བདེན་ཚོས་མི་རྩུན་པར་གསུང་རིགས་པ་ལས་གཟུགས་བརྟན་
གྱི་བྱད་ནི་སུས་ཀྱང་བདེན་པར་རྟེན་པའི་སྐབས་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འཕགས་པ་ཏིང་རྒྱལ་ལས། མེ་ཡོང་ངོས་དང་འབྲུ་མར་སྟོད་རྣམས་ལ་བྱད་མེད་
ཁང་ཞིང་བརྒྱན་པས་བལྟས་པ་ན། །བྱིས་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་ནས།
།འདོད་པ་འཚོལ་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྒྱག། །བཞིན་ནི་དེར་ཡང་འཕོ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། །གཟུགས་བརྟན་ལ་ནི་ནམ་ཡང་བཞིན་མི་རྟེན། །མྱོངས་པ་དེ་དག་འདོད་
ཆགས་བསྐྱེད་པ་ལྟར། །ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་
འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་སྙད་པའི་སྟོ་རང་ག་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདེན་གྲུབ་གྱི་
དེར་སྣང་བྱུང་ན་དེར་རྟོང་མི་འོང་ལ། །སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་སྐྱེ་ལུས་གྱི་རིམ་པས་གྲུབ་པ་
གང་ཞིག། གཉུག་མ་ཐ་ལུས་ལ་དངོས་སྣང་འབྱུང་བ་དང་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་
གཉིས་ཀ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། །བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་གང་དག་
ལྟར་བདེན་པར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་གསལ་བ་དང་། །དེ་དེར་མ་གྲུབ་པའི་རྣམ་དག་
དྲན་པའི་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་སྣང་བའང་འཆར་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་། །གཞན་པ་དང་
།སྟོར་ལམ་སྟོམ་བྱུང་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་གསལ་སྣང་ལ་སྣང་སྟོང་ཚོགས་
པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེས་མི་འཛིན་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། །དེ་ཡང་འདོད་མི་ལུས་

བའི་ཕྱིར་ཏེ། གུན་རྫོབ་ཚུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་ན་ཚུལ་ཅན་སྤངས་པ་འདི་ཚུལ་ཉིད་ཡན་གར་བ་ཙམ་རྟོགས་
ཀྱང་ཚུལ་ཅན་དེ་ལ་མཚན་འདོན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མི་ཚད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
འོ་ན་བྱེད་ཅག་འདི་སྒྲུབས་སུ། བྱིས་པ་ལ་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་སྤང་བ་ཉིད་དེར་
སྟོང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སྤང་སྟོང་གི་ཚོགས་པ་མི་འགལ་བར་ཡུལ་དུ་བྱེད་
སྟོང་ནི་སྤང་བ་མདོན་སུམ་ཚད་མ་རྟོགས་ན་སྟོང་བ་ཡང་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ།
རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས་། རྟོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་བདག་ཉིད་མདོན་
སུམ་ཡིན་པ་ལ། །མཚན་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཏུ་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་
ཞིག་ཡོད། ཅིས་པས་བྱུབ་པ་གྲུབ་ཞེན། འདུས་བྱས་དང་སྐད་ཅིག་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་
གཅིག་ལ་ཚད་མས་རྟོགས་མ་རྟོགས་གུན་རྫོབ་ལའང་ཡོད་པ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཟབ་
མའི་གཏམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ལུང་གི་དགོངས་པ་ཡང་གུན་རྫོབ་པའི་དངོས་པོ་ངོ་
བོ་གཅིག་ལ་རྩ་ས་སམ་རང་བཞིན་དེའི་ཚུལ་ལ་སྤང་མི་སྤང་གི་ཆ་གཉིས་མེད་པ་
ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། ཚད་མས་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཆ་གཉིས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཉིད་ཀྱིས། བྱེད་པར་གང་ལ་རྟོགས་པ་ཡི། །རྟོན་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། འོ་ན་གུན་རྫོབ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ན་རྟོན་དམ་བདེན་
པ་ཡང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེར་སྤང་བྱུང་ན་དེར་སྟོང་ཀྱང་དེར་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར་སྒྲུམ་ན། རྟོན་དམ་བདེན་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་དེ་ཡུལ་དུ་འགྱུར་
བ་འདོད་ཀྱང་དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་ཀྱང་ཡུལ་དེ་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་རྟོགས་པར་མ་ངེས་པའི་

ཕྱིར། དགག་སྐྱབ་གྱི་རང་བཞིན་ཐ་མི་དད་ཀྱང་སྐྱབ་པ་ངེས་ན་དགག་པ་མ་ངེས་
པ་ཞིག་དགག་སྐྱབ་གྱི་རང་བཞིན་ཐ་དད་མིན་པ་མི་འགྲུབ་པའང་མ་ཡིན་ཏེ།
བགག་པ་དང་ངོ་བོ་མི་གཅིག་པའི་ཆོས་ནི་དགག་བྱ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པར་རིགས་
པའི་ཚུལ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། དགག་པ་བགག་པའི་ངོ་བོ་ནི།
སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་རིགས་ཚུལ་ལས་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉི་མེ་གསལ་བ་བྱེད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲུབ་ཆེན་སྐར་བྱོན་པ་དེ་
ཐམས་ཅད་གྱིས་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲོབ་མ་དག་ལ་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་
ཡང་རུང་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་གྱི་སྒྲིང་དུ་དེ་སྒྲིང་གི་རང་བཞིན་གདོད་
ནས་མི་འདོར་བར་གནས་པ་དེ་ཀ་ལ་དེ་ལྟར་མཛུབ་བཅུགས་སུ་ངོ་སྤྱོད་ནས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་སྒྲིང་བ་ཉིད་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འདི་ཁོ་ན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་
པར་མཛད་པ་འདི་ལ་སྐྱབ་བརྒྱད་དོན་གྱི་འཕོ་བ་བྱོན་བརྒྱབས་གྱི་རྟོགས་ཆད་
ཅན་གྱི་བརྒྱད་པ་ཞེས་འཛམ་སུ་གླིང་འདིར་འགྲན་ཟླ་དང་བུལ་བའི་བརྒྱད་པ་
དམ་པར་གྱུར་བའི་གནད་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཀྱང་འདི་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དངོས་
སྒྲུབ་གི་ཆོས་ཅན་གཅིག་སྒྲིང་པར་རྟོགས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེར་རྟོགས་པར་
གདོན་འཛལ་བའང་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་གཅིག་གིས་ནི་ཆོས་རྣམས་
ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་དང་། །སྤྱི་ག་རྒྱུ་དང་འདྲ་བཟུང་བྱར་མེད་ཅིང་གསོག་དང་ནི།
།རྩྭ་ཞིང་ཐེར་ཟུག་མིན་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་འགྱུར་བ། འདི་ནི་རིང་པོར་མི་
བོགས་བྱང་ཚུབ་སྒྲིང་པོར་འགྲོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་སྒྲ་མ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་པ་

ཞིག་གིས་སྒྲོབ་མ་སྒྲོད་ལྷན་ཞིག་ལ་དཔེ་གཟུགས་བརྟན་ཙམ་གྱིས་ཚཱ་ཐམས་
ཅད་གཟུགས་བརྟན་ལྷར་བདེ་ཐབས་ཙམ་གྱིས་དོ་སྒྲུབ་ན་འབྲོད་པར་འགྱུར་བ་
འདི་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་གྱི་
ཚཱ་འདི་ཐམས་ཅད་དེར་སྒྲུབ་ཙམ་ནས་དེར་སྒྲོང་གི་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་ཞུགས་
པ་དང་དེར་སྒྲོང་གྲུང་དེར་སྒྲུང་མི་འགལ་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་ནི་མ་བཟླས་རྟེན་
འབྱུང་གི་ཚུལ་དེ་ལས་གཡོ་མི་སྲིད་པའི་སྒྱིར། དེས་ན་བསགས་པ་ཙན་ལ་
བདག་མེད་སྒྲོང་པ་ཉིད་གྱི་གོ་སྟོང་རྟོགས་གསུམ་འབྲུལ་མེད་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་
ཚོགས་ཆེ་བར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཤེས་འབྲུལ་མེད་དུ་མཐུན་པར་གནས་
པ་ཉིད་གྱི་སྒྱིར། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས། དངོས་རྣམས་མཐའ་དག་དངོས་པོ་
མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི། ཁུས་པར་ཆེས་སྒྲ་ཅི་ལྷར་དེ་ལྷར་རང་
བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ཁོང་དུ་ཆུབ་པར་བདེ་སྒྲག་ཏུ་ནི་ཁུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།
ཁེས་འབྱུང་ལ། ཉན་ཐོས་གང་དག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ན་ཚཱ་གྱི་
བདག་མེད་གྲུང་རིགས་འགྲོ་བས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དཔལ་ལྷན་
ལྷ་བས་ཚོགས་གསལ་དུ་མདོའི་ལུང་དྲངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ།
རི་ལྷར་ཁྱོད་གྱིས་བདག་གིས་འདུ་ཤེས་ནི། ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་སྒོ་སྒྱུར་
བྱ། ཚཱ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། རྣམ་པར་དག་པ་ནམ་མཁའ་ལྷ་
བྱ་ཡིན། གཅིག་གིས་གྲུང་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས། གཅིག་གིས་གྲུང་ནི་ཐམས་
ཅད་མཐོང་། རི་སྐྱེད་མང་པོ་བཤད་བྱས་གྲང་། དེ་ལ་དེགས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་ཤོ།

།ཅེས་འབྲུང་ངོ་དེས་ན་ལམོར་འདས་ཀྱི་ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་སེམས་ལ་
 རག་པས་བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེ་དག་སྒོ་བ་མ་སྐལ་ལྡན་ཅིག་ཅུང་བ་ལ་དང་པོ་
 ཉན་སེམས་ཉིད་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་
 ཉོན་སྐྱབས་སྒོར་དུ་འཇུག་པ་ལས་སྤར་སེམས་དེ་ཉིད་དེར་སྤང་ཅོམ་གྱི་དངོས་པོར་
 གསལ་བའི་ཤེས་སྐྱབ་ཉིད་བསལ་ཆེད་མ་དག་གྲོ་བར་བའི་སེམས་ཉིད་དེ་ཉིད་
 མཚན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་འོད་གསལ་བར་
 རྟོགས་སུ་གཞུག་ནས་སྐྱབ་གཉིས་ཅིག་ཅུང་སྒོར་བར་མཛད་པས་སྤྱོད་ཀས་འདི་
 ལ་སེམས་ངོ་སྤྱད་མ་སྤྱད་དང་སེམས་ངོ་འཕྲོད་མ་ཕྲོད་ཅེས་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་པ་
 ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ཙོང་ག་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་མཁས་གྲུབ་དག་ལེགས་
 དཔལ་ན་རེ། བོད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆེན་པ་ནུམས་སེམས་ངོ་སྤྱད་པས་འཕྲོད་མ་འཕྲོད་
 གྲེང་གི་འདུག་པས་འཕྲོད་དུས་ཅི་འདྲ་ཞིག་འོང་གི་འདུག །ཟེར་བ་གྲགས་པ་
 ལ། འཕྲོད་པའི་དུས་དཔལ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་རྗེ་སྒྲིམ་པོ་པའི་སྐྱ་མདུན་དུ་མཐའ་
 བྲལ་གྱི་ལྟ་བ་རྟེན་པ་དང་། རྗེ་རྒྱུར་ཕག་གྲུ་བའི་སྐྱ་མདུན་དུ་མཐའ་བྲལ་གྱི་ལྟ་
 བ་རྟེན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འོང་གི་འདུག་ཁྱོད་དཔོན་སྒོ་བ་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་ན་
 གང་ཟག་གི་བདག་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོད་སྤང་པོ་ལ་བདག་ལྟ་དང་མ་འདྲིས་
 པ་དོས་ཟེན་པར་ངོ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པ་དེ་ངོ་འཕྲོད་དུས་ལུས་རག་ཡིད་
 གསུམ་གྱི་ཐོག་ཏུ་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་བྱེད་པར་ཅི་འདྲ་ཞིག་འོང་གི་འདུག
 དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་སེམས་ངོ་སྤྱོད་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་མི་ལས། རོ་

བོ་བཀའ་གདམས་པར་རྣམས་ནི་ཉོན་ཐྱིབ་སྤྲ་སྤྲངས་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་ཕྱིས་སྤྲ་
བར་འདོད་ཀྱང་ཁོ་བོས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་སྤྲ་སྤྲང་པའི་ཞར་ལ་ཉོན་ཐྱིབ་སྒྲོག་རང་
འདལ་ལ་འགོ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཅི་བྱེད་ཅག་སྐལ་ལྷན་ཅིག་ཅར་
བའམ་དེ་རྒྱ་ནག་རྒྱ་གར་གི་ལུགས་ལ་ཡོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་
ལུགས་ལ་མི་འབྱུང་ངོ་སྟུམ་ན། མདོ་སྤྲལས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབང་ཚོན་པོ་ལམ་དུས་
ཐུང་དུས་དགོད་རྒྱས་པ་དབང་པོ་ཡང་རབ་ཅིག་ཅར་བ་ཞེས་མདོ་སྤྲལས་ཀྱི་
གཞུང་ལུགས་ཐམས་ཅད་ནས་འབྱུང་བ་བྱེད་ཀྱིས་མ་ཐོས་ན་ངས་ཅི་བྱ། དེས་ན་
ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྤྲ་བྱོན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་དག་གིས་ནི་སོ་སོ་སྒྱུ་བོ་ལ་དངོས་སྤྲང་
དང་དངོས་འཛིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་དང་། འཕགས་པ་སྒྲོབ་པ་མཉམ་གཞག་
དང་མི་སྒྲོབ་པའི་མཉམ་གཞག་ལ་སྤྲང་འཛིན་གཉིས་ཀ་མེད་ལ། སྒྲོབ་པའི་རྗེས་
ཐོབ་ལ་སྤྲང་བ་ཡོད་ཀྱང་འཛིན་པ་མེད་པར་བཞེད་ལ། རི་ཙམ་དུ་སྤྲང་བ་ཡོད་
ཀྱང་དེ་ཙམ་དུ་དེའི་སྒྲོང་ཉིད་སྤྲང་བ་ལས་གཞན་མིན་པར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཁོ་
ན་ལས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དེར་སྤྲང་ཡོད་རིང་དེར་སྒྲོང་ཡེ་མི་འོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡིན་
ན་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་འོང་ཞེས་བཀའ་སྩལ་རིགས་པ་ལས་
དེ་ལྟར་བཀའ་མ་སྩལ་ཞིང་དེ་ལྟར་སྤྲང་བ་དང་སྒྲོང་པའི་རང་བཞིན་མི་འགལ་
བའི་སྤྲང་བ་འཐད་པར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྤྲང་སྒྲོང་མི་འགལ་བར་ཉམས་སུ་
སྒྱུང་བ་མེད་ན་རྩྱུར་མཐོང་གང་དག་དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེས་པ་ན་རིགས་
ཤེས་ཚད་མས་ཚས་ཅན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་

གཅིག་པ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲིམ་པ་ཁེགས་པའི་གོ་ཚུང་སྒྲེ་བར་མི་འགྱུར་ན་
 དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རིགས་པ་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་གང་དག་
 དབུ་མའི་ལྟ་བ་དང་པོར་རྒྱད་ལ་སྒྲེ་བའི་སྐབས་མི་རྟོག་པའི་སྤྱིར། བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཀྱིས་དེར་སྒྲུང་ཡོད་རིང་དེས་སྟོང་འོང་བར་བཀའ་སྤྱུལ་པ་ནི། མདོར།
 །དབེར་ན་མེ་ལོང་ངོས་ལ་ནི། །གཅིག་དང་དུ་མ་སྒྲུངས་པའི་གཟུགས། །སྒྲུང་
 ཡང་དེ་ན་ཡོད་མིན་ལྟར། །དེ་བཞིན་དངོས་ལ་རང་བཞིན་མེད། ཅེས་འབྱུང་དོ།
 དེས་ན་ཚུར་མཐོང་ལ་བདེན་སྒྲུང་གིས་རི་ལྟར་སྒྲིབ་ཀྱང་བདེན་པ་ཉིད་རྒྱན་པ་
 ཉིད་དུ་གསལ་བས་རྒྱན་པ་ཉིད་ལ་བྱད་པར་བདེན་པ་ཉིད་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་
 སྒྲུང་ཞེན་བྱེད་པའི་ཚེ་སྒྲུང་གཞི་རྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་དམིགས་པར་བྱད་པར་
 བདེན་སྒྲུང་གི་སྒྲོ་འདོགས་མི་སྒྲེ་ལ། སྒྲུང་གཞི་རྒྱན་པ་ཉིད་དམིགས་པ་ན་
 སྒྲུང་བ་རྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱན་པ་ལ་རྒྱན་པ་བརྟེན་ནས་སྒྲེ་འགག་བྱེད་པ་ནི་
 སྒྲེ་འགག་ཡང་དག་པས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཁོ་ནར་གྲུབ་པས། སྟོང་པ་ཉིད་
 ཀྱི་ཚུལ་ལས་སྒྲེ་འགག་བྱེད་པར་དམིགས་པར་འཐད་པ་ལས་སྟོང་ཉིད་མིན་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་བདེན་གྲུབ་པའི་དེར་སྒྲུང་ལ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་སྒྲེ་འགག་རུང་
 བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་གྲུས། མདོར་ན་སྟོང་པའི་ཚེས་ལས་ནི།ཚེས་
 རྣམས་སྟོང་པར་སྒྲེ་བར་འགྱུར། །བྱེད་པོ་ལས་འབྲས་ལོངས་སྤྱོད་ལ། །ཀྱན་
 རྫོབ་ཏུ་ནི་ཀླུ་བས་བསྟན། །ཞེས་འབྱུང་ལ། །བྱད་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་
 སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྤྱིད་བཞིན་དུ་དེ་གྲུབ་ཀྱི་བདེན་སྒྲུང་གི་སྒྲེ་

འགག་འགྲོ་འོང་བྱེད་པས་དེས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་འབྱུལ་
ནས་བསྐྱུ་བར་འཇུག་གོ། ཞེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་རང་གི་མཚན་འཛིན་གྱི་རྣམ་
རྟོག་ལ་ཤར་ཏེ་གསར་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་མ་གཏོགས་དབུ་མའི་གསུང་རབ་
ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་དངོས་པོ་ལ་སོགས་པས་སྟོང་བཞིན་པས་
དངོས་ཚཱ་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་འབྱུལ་ཏེ་འགྲོ་བ་དག་ལ་སྒྲིམ་འགག་ལ་
སོགས་པར་སྒྲུང་སྟེ་དེར་སྒྲུང་ཞེན་དུ་བྱེད་པས་བསྐྱུ་བར་འབྱུར་རོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལས་ཡུལ་གྱི་སྟོད་གྲུབ་ཀྱིས་འབྱུལ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་བསྐྱུ་
བར་འགར་ཡང་མ་གསུངས་པའི་སྤྱིར། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་ལྷན་བྱེད་
ཀྱིས་ཀྱང་། འགྲོ་ཀྱན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྟེ། །འདི་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་ཅིའང་
མེད། །སྟོང་པ་ཁོ་ནའི་ཚཱ་རྣམས་ལ། །སྟོང་པའི་ཚཱ་རྣམས་འབྱུང་བར་བད།
ཅས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དང་མི་སྟོབ་པ་ལ་
དངོས་པོར་སྒྲུང་བ་མེད་དེ། མིག་བསྐྱེད་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་སྐྱུ་མའི་སྒྲུང་འཛིན་
གཉིས་ཀ་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་བྱོན་པའི་དབུ་མ་པའི་སྒྲིས་བུ་དམ་པ་གང་དག་
གསུངས་པ་ལ་ཁྱེད་ཅག་གོ་བསྟོན་ནས་དེར་རི་ལྟ་བུ་མཁུན་ངོ་ན་ཀྱན་རྫོབ་གྱི་
ལྷག་སོགས་གྱི་དངོས་པོ་མི་སྒྲུང་ཡང་། རི་སྟོན་མཁུན་ངོ་ན་ལྷག་སོགས་གྱི་
དངོས་པོ་སྒྲུང་ཡང་རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱ་ཡུལ་རང་དངོས་ནས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་
མི་སྒྲུང་བ་ལ་འཆད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་དེའང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱུར་
འདེབས་གྱི་ཚིགས་ཏུ་བད་དེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་གདོད་མ་ནས་མེད་

གྲང་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་ག་སོགས་ཀྱི་དངོས་སྣང་སངས་རྒྱལ་
 ལ་ཡོད་ན་སངས་རྒྱལ་སྣང་ཡུལ་ལ་འབྱུང་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་དང་།
 ཡུལ་རང་དོན་སྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་ནི་ཚུར་མཐོང་གིས་གྲང་མ་དམིགས་ན་
 སངས་རྒྱལ་གྱིས་གྲང་ག་ལ་དམིགས་པས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་དེ་ཡང་མ་
 རིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱན་མངའ་བ་མ་ཡིན་པར་རང་ཅག་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ཉིད་
 དུ་སྣང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་ན་རྫོགས་པའི་སངས་
 རྒྱལ་ལ་དངོས་པོ་དང་མཚན་མ་དག་དམིགས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་མཉམ་ཉིད་དུ་བྱགས་སུ་ཚུད་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་སྤྱན་
 སུམ་ཆོགས་པས་དབང་བཅུ་ལ་དབྱེས་དགུར་རོལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡོན་ཏན་གྱི་
 གནས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་། བྱེད་ཅག་ཡུལ་
 རང་དོན་སྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་ཚུར་མཐོང་གིས་དམིགས་སོ་ཞེན་ནི། འོ་ན་དེ་
 ལྷ་ག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དང་བྱུང་པར་ཡོད་པ་ཞིག་གམ་
 མེད་པ་ཞིག་སྣང་། །དང་པོ་ལྟར་ན་དེའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་དེ་ལྷ་ག་སོགས་
 ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་བྱུང་བོན་དུ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྣང་བྱོད་གྱིས་སྟོན་དགོས་པར་
 འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སྟོན་ན་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་ཅིས་སྒྲིས་པ་དང་ཅིས་འག་ལ།
 གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་ཡུལ་རང་དོན་སྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་ཚུར་མཐོང་གིས་དམིགས་
 བྱས་གྲང་ལྷ་ག་སོགས་ཀྱི་དངོས་སྣང་ལས་གཞན་དུ་དམིགས་རྣམ་གྱི་བྱུང་པར་
 མེད་ན་ཡུལ་རང་དོན་སྐྱབ་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དམིགས་པ་ཅི་ལྟར་འགྱུར་

བསམ་དགོས་སོ། སྤྲུལ་པ། ཤེས་བྱར་མེད་པ་ཤེས་བྱར་སྤྲུང་བ་དང་། ཤེས་
བྱར་སྤྲུང་བ་ཤེས་བྱར་མི་སྤྲིད་པས། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་འཆད་དང་ཤེས་བྱ་
ན། མི་སྤྲིད་ཚཱ་གྱིས་འགྲོ་བ་འབྲུལ་བཅུག་ཅེས། འགྲོ་བ་འཁོར་བར་འཁོར་
བའི་འབྲས་བུ་ནི། ཤེས་བྱ་ཡིན་ལ་འཁོར་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི། ཁདེན་ཚཱ་
ཤེས་བྱར་མེད་པར་འཆད་པ་ཡིས། རྒྱ་མེད་འབྲས་བུ་འགོད་པར་བྱེད་པ་
སོགས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་པའི་མཐའ་ལ་མོས་པ་ཡང་། སྤོན་གྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་
བུར་སྤྲོད་པ་ཟད། ཅེས་སྤྲུལ་སོ། མདོར་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ལྷག་སོགས་བདེན་པར་
གྲུབ་པ་ལྟར་སྤྲུང་ཡང་དེ་ལྟར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྤྲུང་བ་
འབྲུལ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཁྱེད་ཅག་ལྟར་བདེན་གྲུབ་ཤེས་བྱར་མ་དམིགས་ཀྱང་དེར་
སྤྲུང་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟར་མི་བརྗོད་དེ། དེ་ལྟ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་
ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་སྤྲུང་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྤྲུང་དགོས་པ་ལས་བདེན་གྲུབ་ཤེས་
བྱར་མ་དམིགས་པའི་བདེན་སྤྲུང་ཤེས་བྱར་དམིགས་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྤྲུང་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པར་མ་སྤྲུང་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་
སྤྲུང་ཐབས་མེད་པ་བཞིན། དེས་ན་བདེན་གྲུབ་དབྱུང་པ་དང་མཉམ་གཞག་གི་
ངོ་ན་མེད་ཀྱང་འབྲུལ་ངོར་ཡོད་པར་སྤྲུང་བ་ཅིས་འགལ་ཏེ། དཔལ་ཚཱ་གྱིས་
གྲགས་པས། ཤེས་བྱར་འཛིན་ཕྱིར་མེད་པ་ལ། ཉེས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་མི་འགྱུར།
ཞེས་འབྱུང་ངོ། དེས་ན་དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་སྤྲོས་སྤྲུང་གི་དངོས་ཚཱ་འདི་
ཉིད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་བྱས་ནས་རིགས་པས་དབྱུང་པ་ན་དབྱུང་མ་བཟོད་པ་

དེ་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལས་དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡུལ་རང་གི་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱར་བྱས་ནས་དབྱད་པས་མ་བཟོད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་
དུ་འཆད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས། ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་
འདི། །རིགས་པས་བརྟགས་ན་འགའ་མ་རྟེན། །མ་རྟེན་པ་ཉིད་དོན་དམ་ཡིན།
།ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཡང་བྱེད་ཅག་ཀུན་
རྫོབ་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་འདི་ཞེས་པ་ཡུལ་རང་ངོ་ནས་གྲུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་
སྤང་བ་འདི་ཞེས་འཆད་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡང་བྱེད་ཅག་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པར་ཁས་ལེན་པར་འགྱུར་བས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྱིད་
མཐའ་འཛིན་པའི་ངལ་བ་རྒྱ་བསྐྱེད་པའང་ཆེས་མཆར་རོ། དག་དོན། དབུ་མ་
ཐལ་རང་གི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལོ་སྤྱ་རགས་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་བྱེད་ཀྱིས་ཅི་ཙམ་
སྤྲས་ཀྱང་བྱེད་ཀྱི་སྟོགས་ལ་དེ་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ལ་སྤྱ་རགས་
གཉིས་སུ་བྱས་ནས་ཤེས་བྱ་རགས་པ་ཙམ་སྟོང་ཉིད་དུ་གཏན་ལམ་བ་ཀྱང་སྤྱ་བ་
འབེབས་པར་མི་བྱེད་པ་ལ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་སྤྱ་རགས་འཛོག་པར་བྱེད་པ་
ལས་བྱེད་དེ་ལྟར་ཡང་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན། སེམས་ཙམ་པས་བྱི་དོན་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་བྱེད་པས་དགག་བྱ་རགས་པ་ཙམ་ལས་དགག་པ་མེད་ཅིང་
། ད་དུང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དགག་བྱ་སྤྱ་བར་གནས་པ་དབུ་མ་པས་སེལ་
བར་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་ཀྱང་། བྱེད་ཀྱི་ནི་ཐལ་རང་གིས་སྟོ་གཞོད་མེད་ལ་སྤང་
བ་དང་རྟོག་པས་ཕར་བཞག་ལ་སྤང་བའི་ཆོས་ཅན་ཀྱི་དངོས་པོ་བྱེད་པར་སོ་

སའི་སྟེང་གི་ཡུལ་རང་ངོས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་བཀག་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
ནི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀར་ཡུལ་རང་ངོ་ནས་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་ལ་
ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་བའི་བྱིར། ཁྱོད་རང་གིས་གྲུབ་མཐའ་ལ་དཔག་
ནས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་སྤྲ་རགས་ཡོད་ཅིས་ཟེར་རྒྱུ་མིན་པར་སྣང་སྟེ།
དགག་བྱ་དེའི་ཚཱ་ཅན་སྤྲ་རགས་ཡོད་དེ་རང་རྒྱུད་པས་སྟོ་གཞག་གི་དངོས་པོ་
དང་ཐལ་འཇུང་བས་རྟགས་བཞག་གི་དངོས་པོ་ལ་སྤྲ་རགས་ཡོད་ཟེར་བར་སྣང་
བའི་བྱིར་ཏེ། ལུག་སོགས་ཀྱི་དངོས་སྣང་འདི་སྟོས་གཞག་གི་དངོས་པོར་གཞག་
པ་ཐ་སྟོད་པའི་དོན་ལ་མི་གནས་པས་རགས་པར་བརྟོན་ལ། རྟགས་བཞག་གི་
དངོས་པོར་བཞག་པ་ཐ་སྟོད་པའི་དོན་ལ་གནས་སོ་ཞེས་བརྟོན་པར་བྱས་སྣང་
བའི་བྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་རང་གི་ཡིད་ལ་གར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁྱེད་རང་གི་ཁར་
འབྱེན་མ་རྒྱས་པར་སྣང་བས་རང་གི་ཡིད་ལ་བྱན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ད་དུང་རག་
ནས་མ་ཞོར་བར་འདོན་བྱུང་པར་ཁྱེད་རང་གི་སྤྲ་མ་དང་འཇམ་དབྱངས་དབྱེར་
མེད་པ་དེ་ལ་གསོལ་བ་གཞུངས་ནས་ཐོབ་ཅིག ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྟོགས་ལ་ནི་ཐལ་
རང་གཉིས་ལ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་སྤྲ་རགས་ཡོད་པར་སྒྲིས་ཀྱང་མི་རིགས་པ་
མེད་དེ། རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག་གིས་དངོས་སྣང་ཙམ་དང་དངོས་པོ་ལ་བདེན་སྣང་
གཉིས་སུ་འབྱེད་ནས་དངོས་སྣང་ཙམ་སྒྲིབ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པས་སངས་
རྒྱས་ལ་ཡང་ཡོད་ལ། བདེན་སྣང་གེས་སྒྲིབ་དང་བདེན་འཛིན་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཡིན་
མིན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། ཐལ་འཇུང་བས་ནི་བདེན་སྣང་ཡིན་ན་

དངོས་སྣང་ཡིན་པས་བྱལ་པས། དངོས་སྣང་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སར་མེད་ཅིང་། དངོས་འཛིན་ནི་བདེན་སྣང་ཡིན་པས་དེ་ལ་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཀྱང་
བྱལ་བོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་ཆོ་རུང་རྒྱད་པ་ཁ་ཅིག་ལྟར་ན་དངོས་སྣང་རྟགས་
ཀྱི་དགག་བྱ་མིན་པ་དང་བདེན་སྣང་རྟགས་ཀྱིས་དགག་བྱར་འཛོག་པ་ནི་ད་དུང་
དངོས་སྣང་དགག་བྱ་མ་བྱས་པས་དགག་བྱ་རག་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་
བས་བདེན་སྣང་ལས་དངོས་སྣང་གཞན་དུ་མེད་པས་དངོས་སྣང་ཕྱ་མོ་ད་དུང་
རང་རྒྱུད་པས་དགག་མ་རྒྱས་པས་དངོས་སྣང་ཕྱ་མོ་རྟགས་པས་དོན་དམ་གྱིས་
དགག་བྱར་ནམ་པར་བཞག་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་ནི་སྔོན་རྒྱ་བོད་དུ་བྱོན་
པའི་དབུ་མ་པ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། ལེགས་བཤད་
ཀྱི་ཚུལ་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བ་འདི་ནི་རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་རས་པ་ཆེན་པོའི་
མན་ངག་མེད་པ་ན་ནི་སྤྲགས་རྟེན་མ་བའི་ཁ་དངགས་ལྟར་དེང་སང་གི་སྒྲིམ་བུ་
འདི་དག་ལ་ཟབ་ཆོའི་དོན་འདི་ནི་ཡེ་གསང་ཐབས་ཀྱིས་ཆོད་པར་སྣང་ངོ་། དེས་
ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་ལ་ཀུན་རྗེ་བ་ཇི་ལྟར་མིང་གིང་བཏགས་པ་འདི། རིགས་
པས་བཏགས་ན་འགལ་མི་རྟེན། །མ་རྟེན་པ་དེ་དོན་དམ་ཡིན། ཞེས་པ་ཙམ་
ཞིག་ཀྱང་རྩི་བོའི་གསུངས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་ཤེས་ལ། རང་རྒྱུད་པས་ནི་
དངོས་སྣང་ཙམ་བཏགས་བཞག་གི་ཆོས་གཅིག་ལུ་མི་འདོད་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་
བས་ནི་དངོས་སྣང་ཡང་བཏགས་ཆོས་ཉིད་དུ་བཞག་པའོ། དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་
བས་ཀྱང་བཏགས་དངོས་ལས་གཞན་པའི་ཀྱི་རྟགས་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་བྱུར་

ནས་འཚོལ་བ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་དཔལ་ལྷན་ཟླ་བས་གསུང་རབ་གྱི་མཚོ་ལྟ་བུ་
ལས་འབྱུང་བར་རིགས་པ་ན་ཚིག་གི་ཟུར་ཙམ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། བྱེད་ཅག་འབྱུང་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་དེས་བསྟན་ཏོ་སྟུམ་ན་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་སྟེ་མ་དགེ་དག་ལྷན་སོགས་ཀྱི་དངོས་སྣང་ལ་བྱེད་པ་
ལས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དངོས་སྣང་ལ་མི་བྱེད་པས་བྱེད་དེ་སྐད་དུ་ཟེར་བ་
ནི། བོད་ས་པར་གྱུ་ན་ལས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་དྲན། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཅི་བྱ་རྟོལ་
དང་བུལ་ན་ངལ་བ་ཡི་ཅི་བྱ། ཅི་ཙྏ་ཁ་པ་བྱེད་ཅག་བདག་བདེན་མེད་པར་
རྟོགས་པའི་སྣ་རོལ་ཏུ་བདག་བདེན་གྱི་ཚད་དེས་པར་ཟེན་དགོས་ཟེར་བ་འདི་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཟེན་པ་ཞིག་དགོས་སམ། ཚད་མ་མིན་པ་ཞིག་གིས་ཚོགས་
ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཟེན་དགོས་ན། མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མའི་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱར་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དེ་འབྱུང་རིགས་པར་འབྱུང་ལ། རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་གཞལ་
བྱ་མངོན་སྟོག་གང་ཡང་མིན་ཅིང་། སྲིད་མཐའ་བཟུང་བ་ཙམ་ཡིན་ན་དེའི་
བདག་བདེན་གྱི་ཚད་ཀྱི་ཚད་མའང་མངོན་རྗེས་གང་ཡང་མིན་པས་བདག་བདེན་
གྱི་ཚད་ལགས་པར་ངོ་འཕྲོད་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་མི་འགྱུར་ན་ནི་བྱེད་ཅག་གི་
ལུགས་ལ་དབུ་མའི་ལྟ་སྟེ་མ་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བའི་ལམ་གྱི་གོགས་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས་
བདག་བདེན་གྱི་ཚད་འབྱུལ་མེད་དུ་དེས་པའང་འགྱུབ་པར་ཆེས་དཀའ་བ་ཉིད་
དེ། ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཚད་མ་མིན་པ་ཞིག་
གིས་ཚོགས་ན་བདག་བདེན་ཚད་གྲུབ་ཏུ་བྱེད་ཀྱི་བརྟོད་པའི་ཡུལ་རང་ངོ་ནས་གྲུབ་

པ་དེ་བདག་བདེན་གྱི་ཚད་དུ་ཡང་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དང་བྲལ་
བའི་བྱིར་སྤྱོད་ཞིག་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར། ཟུག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་རང་ལ་
བདག་བདེན་ཡོད་ན་དེ་ཟུག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་རང་དོས་
ནས་བདག་བདེན་དུ་གྲུབ་པར་ཡོད་དགོས་ཟེར་བ་ནི། མི་ལ་ཆ་སྤྲེག་གི་དངོས་
པོའི་བདག་ཉིད་དང་དེར་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་བདེན་པ་ཡོད་ན། མི་ལས་གཞན་
བརྒྱན་གཤེར་བསེལ་འཇམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆ་སྤྲེག་ནོ་རྩུབ་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་
ཞེས་སྒྲུབ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་སོང་བས་ཅི་ལྟར་འགྱུར། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་ཐ་སྙད་
གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་བདག་བདེན་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་པ་དང་། བདག་བདེན་
མེད་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྐོལ་བའི་ངོ་དང་བསྟུན་ཏེ་བརྗོད་པ་ན། བདེན་པ་
གཉིས་ཀར་ཡང་མ་འབྲུལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཆོས་མི་
སྤྲིད་དེ། སྤྲིད་ན་ནམ་མཁའི་པད་མ་ལྟར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཟུང་ནས་འབྲུལ་ངོ་
ཀྱན་རྫོབ་པར་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་སྤྲིད་པ་ལྟར་སྤྲང་བ་ལ་ནི་བདག་བདེན་གྱི་ཚད་
འཛོག་རྒྱ་མེད་དེ། སྦྱོན་པ་གང་དག་རི་བོང་ལ་རྩ་མཐོང་མན་དེའི་རྩ་འདི་ནི་རི་
བོང་ཀན་པོའི་རྩར་ཚད་མས་གྲུབ་ལ། འདི་ནི་རི་བོང་གཞོན་ལྷའི་རྩ་ཚད་མས་
གྲུབ་པོ་ཞེས་འཐད་ལྟར་དུ་འཛོག་མི་བཟུང་བ་བཞིན་དེས་ན་བདག་བདེན་མེད་
པའི་ལོག་ཕྱོགས་ཙམ་ཉིད་བདག་བདེན་དུ་བཏགས་པ་སྟེ། སྦྱོན་བྱོན་གྱི་སྦྱོབ་
དཔོན་དག་གི་ཞལ་སྤྲོ་ནས་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་། །བྲལ་བཞིན་
ནམ་མཁའི་པད་མ་བཞིན། ཞེས་འབྱུང་བས་དེ་ཙམ་གྱིས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་

གནས་ཚུལ་ལ་སྒྲོས་པ་ལྷག་མེད་དུ་ཆོད་པ་ལས། བྱིད་ལྟར་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་
ལ་དོགས་པ་མེད་བཞིན་དོགས་པ་དགོས་པ་དབྱེད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱིད་ནི་
ཚུར་མཐོང་རྒྱད་གྱི་དངོས་མཚན་གྱི་སྒྲོས་པ་འདི་མི་སེལ་བར་ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱད་
དང་མ་འབྲེལ་བའི་དངོས་མཚན་གྱིས་སྒྲོས་པ་ཞིག་སེལ་བ་ལ་བརྩོན་པ་རྒྱ་ཆེན་
པོས་བཞུགས་དགོས་པར་སྒྲུང་བས་དེའི་ཆེད་དུ་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་དལ་བས་
འབྲས་བུ་མེད་པའི་ལས་ཅན་དེ་འཚོལ་བར་གྱིས་གིག། ཁོ་བོ་ནི་འབྲེ་གར་དུ་
བཞག་ནས་གཏོར་མ་རུབ་རྒྱ་གཏོར་བ་མི་བྱེད་དེ། རང་རྒྱད་གྱི་ཡུང་ཁམས་སྒྲེ་
མཆེད་གྱི་དངོས་སྒྲུང་དེར་འཛིན་མི་སེལ་བར་ཡུང་སོགས་ལས་གཞན་པ་ལ་
དངོས་སྒྲུང་དང་དེར་འཛིན་སེལ་གྱང་ཡུང་སོགས་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་
སྒྲོས་དང་བྲལ་བར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་
པའི་གནས་མི་རྟོག་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། མིག་ལྟར་དག་མཐོང་བཞིན་པའི་
གཡང་ས་ཆེན་པོ་ལ་བག་བཟོ་བར་གྱིས་གིག། དག་དོན། ཤེས་བྱ་འདིར་ལས་རྒྱ་
འབྲས་འཆིང་གྲོལ་སོགས་བདེན་གྲུབ་སྒྲུང་འཛིན་གང་བྱས་སོ་ཅོག་རིགས་པ་
དང་ལམ་གྱི་དགག་བྱ་ཡིན་ལ། སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཤེས་པ་དག་ནི་
ལས་འབྲས་འཆིང་གྲོལ་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་གྱང་ངི་སྲིད་ལས་འབྲས་
འཆིང་གྲོལ་སོགས་ལ་བདེན་གྲུབ་གྱི་འཛིན་སྒྲུངས་ཡོད་རིང་དེ་དེ་ལྟར་ལས་
འབྲས་འཆིང་གྲོལ་སོགས་བདེན་པར་བསྐྱུ་མེད་དུ་འབྱུང་བར་རྟོགས་པ་ཉིད་གྱི་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་

འབྱུང་ལ། དེས་ན་ཀླན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
རྟོག་ཡུལ་གྱི་ཤེས་བྱ་རིགས་པའི་དགག་བྱ་རྒྱ་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་པ་བདེན་གྱུ་བ་
པར་སྒྲུང་བ་ཙམ་མི་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲུལ་ཤེས་དེར་ལྟོས་ལ་འབྲུལ་ཡུལ་
ད་ཡང་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་ལྟར་སྒྲུང་དུ་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ལ་
དགོངས་ནས། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བར་ཚིགས་གསལ་དུ། ལྷ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་
པ་དག་ནི་རབ་རིབ་ཙན་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཉིད་མ་
ཡིན་ལ། རབ་རིབ་ཙན་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཁོ་ན་ལོ།
ཞེས་འབྱུང་བས་དངོས་པོ་བདེན་པར་དོན་བྱེད་པར་གྱུ་བ་པ་ཙན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
སྒྲོར་བདེན་པར་སྒྲུང་འཛིན་ཡོད་ཀྱང་འཕགས་པ་བདེན་གྱུ་བ་པར་སྒྲུང་འཛིན་
དང་བྲལ་བ་ལ་ཤེས་བྱ་བདེན་པར་གྱུ་བ་པར་སྒྲུང་བ་གཏན་མེད་པས། ཀླུ་བ་
ཁོད་ཚང་པས། དངོས་པོ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནས་རྒྱ་བྲག་ཟན་ལྟར་བཅད་དེ་
གཡང་དུ་བསྐྱར་ནས། སྒྲུང་བ་འདི་ཀླན་ཟབ་ཏུ་ཟེབ་ཏུ་གདའོ། སྒྲུང་བ་འདི་ཀླན་
དུ་མ་མི་ལམ་དུ་གདའོ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་གྱི། ཁྱེད་ལྟར་ལྷ་བའི་ལུང་
དེས་ལོག་པའི་ཀླན་རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཡུལ་ཙན་དེ་
ཚད་མར་སྐྱ་བ་ནི་ལྷ་བའི་
དགོངས་པ་གཏན་མིན་ཏེ། འབྲུལ་ངོར་གྱི་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་དེ་ནི་འབྲུལ་པོ་
རང་ལ་མངོན་སུམ་ཡང་དག་ལྟར་འབྲུལ་པ་ལ་སྒྲུང་ཡང་མ་འབྲུལ་བ་ལ་ལྟོས་ན་

ཡུལ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། མདོར་ན་བྱིད་ཅག་
 བདེན་གྲུབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དྭགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རལ་བ་བྱས་སོ་ཅོག་དེ་ཐམས་ཅད་
 ལས་རྒྱ་འབྲས་འཆིང་གོལ་སོགས་རང་བདེན་པར་སོ་སྟེའི་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུབ་འཛིན་
 ཀྱི་སྒྲུབ་ཞེན་འདི་ཉིད་སྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲིབ་པ་མིན་པས་སངས་རྒྱས་ལའང་སོ་སྟེས་ཅི་
 ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་ཡོད་དོ་ཞེས་བདེན་མེད་རྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཚུལ་འགོག་པ་
 ལྟར་བྱེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་འཛིན་མི་རྒྱུའི་སྒྲུབ་འཛིན་ནི་
 གཞན་ཟབ་བྱུང་ཅན་ཞིག་ཡོད་ཅེས་ཟེལ་ཆོག་དུ་མས་སྒྲིབ་པ་འདི་ནི་ཙོང་ཁ་པ་
 ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་མ་ནི་གདུལ་བྱ་འདུལ་སྒྲུབ་དེ་སྐད་གསུང་པས་མི་སྒྲོན་ཡང་གང་
 ཟག་གཞན་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་སྒྲོན་ཆེས་ཆེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་
 རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་རྒྱུ་མ་དང་ནམ་མཁའ་
 ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་དེ་ཉིད་དགོག་པ་ཁོ་ན་ཉི་མེ་གསལ་ཉི་མེ་བར་སྒྲུབ་པའི་
 རྒྱུར་ཏེ། རྒྱལ་བའི་ཡུལ་ཉིད་ལ་མ་འོངས་པ་ན་སྤིག་ཅན་དག་གིས་སྒྲོན་པ་དང་
 དེའི་དགོངས་འགྲེལ་མཁན་པོ་དག་གིས་མདོ་སྟེ་ནང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ནི་སྒྲིཛ་
 བཞིན་པར་བཟུང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་མ་ཡིན་གྱི། སྤིག་ཅན་རང་ཉིད་ཀྱི་མདོ་སྟེའི་
 ནང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་ཏོ། ཞེས་སྒྲོན་པར་བྱེད་ནས་བཤེར་
 ཕྱིན་སྒྲུབ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བརྒྱུད་སྟོང་ཉི་མེ་
 གསལ། ༼རབ་འབྱོར་གཞན་ཡང་བདུད་སྤིག་ཅན་དག་སྒྲོང་གི་ཆ་ཆད་དུ་འོངས་

ནས་འབྱེད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་
ལ་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་སློ་ཆུང་བ་སློ་ཞན་པ་སློ་དམན་པ་སྤོངས་པར་གྱུར་པ་སླ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་མ་བསྟན་པའི་རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་
དག་འདི་ལྟར་བསེལ་བར་བྱེད་དེ། གང་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཁྱོད་ཉན་པ་འདི་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་ཅི་ལྟར་ངའི་མདོ་སྤེའི་ནང་དུ་ཆུང་ཅིང་
མདོ་སྤེའི་ནང་དུ་གཏོགས་པ་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་རབ་འབྱོར་ད་ལྟར་བདུད་སྤྲིག་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་སྤོང་དུ་འཇུག་སྟེ།
རབ་འབྱོར་ཡང་དེ་ལྟར་བདུད་སྤྲིག་ཅན་དག་སྤྱིང་གི་ཆ་བྱད་དུ་འོངས་ནས་དབྱེ་
བ་བྱས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་སློ་ཆུང་བ་སློ་
ཞན་སློ་དམན་པར་སྤོང་བར་གྱུར་པ་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་ལུང་མ་བསྟན་པ་དག་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་འཇུག་གོ། །དེ་དག་ཐེ་ཚོམ་ཏུ་གྱུར་
ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་མི་འཛིན་མི་འཆང་མི་སྟོག་ཀྱང་ཆུབ་
པར་མི་བྱེད། མི་སྟོན། ཉེ་བར་མི་སྟོན། ལུང་འབོགས་པར་མི་བྱེད། ཁ་བཏོན་
ཏུ་མི་བྱེད། ཡི་གེར་མི་འབྲི། ཡི་གེར་འབྲིར་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། རབ་
འབྱོར་འདི་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་བདུད་ཀྱི་ལས་
སུ་རིག་པར་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་རོ། གཉིས་པ་དེ་འགོག་བྱེད་
གཞན་པ་དག་གིས་བཀག་པ་ལས་ལེགས་བཤད་མ་ཡིན་པ་རི་ལྟར་བྱུང་བ་ནི།
ཟི་ལུང་པ་ཚོག་ལྡན་ཆེན་པོ་ན་རེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་ཅམ་

ཡིན་ན་ཚཱ་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་སྒྲས་ཕྱེ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་
བར་འགྱུར་ལ། གཞན་དུ་ཀུན་བཏགས་ལ་འཛིག་བྱེད་སྒྲོན་མ་གྲགས་པས་
འཚོལ་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ནི་
རྟོགས་པས་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོད་རྟོག་གི་ཡུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པའི་
ཕྱིར། ཚཱ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་དང་རང་བཞིན་ཡིན་ན་རྟོགས་པ་སྒྲོ་
བཏགས་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རང་བཞིན་དང་ནི་བཅོས་མིན་དང་།
།གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དོན་དམ་
བདེན་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་རང་གི་
གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐོག་མེད་ནས་གཞན་འགྱུར་མེད་པ་དང་། འཕགས་
པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་མཐོང་གིས་མི་མཛད་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་ན་རྟོག་པས་
སྒྲོ་འདོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། སྟོབས་བཅུ་མ་འདྲེས་པའི་ཚཱ་བཅོ་བརྒྱད་སོགས་སྒྲོ་
འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་
ཀྱི་རྟོག་པས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚཱ་རྣམས་སྒྲོ་འདོགས་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་བཏགས་སུ་འདོད་ན་
སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་བྱ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ།
དེ་ལྟ་སྒྲུབ་དེས་ནི་ཁོ་པོ་ཅག་དབུ་མའི་ཚུལ་ལ་སྟོ་ཁ་རུང་ཟད་ཅམ་ཡང་ཕྱོགས་
པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱོ་བོར་བ་ལྟ་བུའི་ངག་ཏུ་ཟད་དེ་དབུ་མ་པས་སེམས་ཅམ་གྱི་
ཚུལ་ལ་སོགས་པར་ཚཱ་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་གསུམ་སོ་སོར་ངེས་པར་

གསུངས་ཀྱང་། དེ་མའི་ཚུལ་འདིར་ཚོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཡོད་ཅེས་དུ་
གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་དེ་མའི་པ་ལ་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ནི་མི་
འདོད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མའི་པ་དག་ནི་བཏགས་བཞག་གི་
ཚོས་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་འཛོག་
ཚུལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱོད་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་མི་འགལ་བར་འཛོག་ཚུལ་སེམས་
ཅེས་པ་ལས་འཛོག་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་དབང་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་
ལྟོས་ནས་བཞག་པའི་བཏགས་བཞག་ཅེས་ལས་རྒྱ་རྒྱུན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པས་དངོས་པོ་གཞན་དབང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པས་གཞན་
དབང་གི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡང་ཀུན་བཏགས་པ་ཉིད་དུ་ཟད་པས་གཞན་
དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མ་དབྱེད་ཉམས་དགར་འཛོག་པ་ལས་དབྱེད་ན་ཀུན་
བཏགས་ཅེས་ལས་གཞན་དབང་གི་རང་བཞིན་མི་རྟོག་ལ། གཞན་དབང་ལྟོས་
ནས་འདུས་བྱས་པ་ཅན་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མི་རུང་ལ། གཞན་དབང་
དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་གཟུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བ་གཟུགས་བརྟན་
གཟུགས་ཀྱིས་དབེན་པ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་བསྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབེན་ལ།
དེས་ཀུན་བཏགས་ལ་སོགས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་བསྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་
ལོག་པའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བ་ལ་རང་བཞིན་དུ་སྟོང་བཏགས་པ་ཅེས་ལ་ཡོངས་
གྲུབ་ཅེས་བརྗོད་ནས་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་སུ་རྟེན་དོ་ཞེས་པ་ལས་

གཞན་ཡོངས་སྐྱབ་ཅིས་པའང་ཀུན་རྩ་མ་བརྟགས་པའི་ཚཱ་རང་བཞིན་གྱིས་
སྐྱབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དེས་མ་བརྟགས་རྟེན་འབྱུང་གཞན་དབང་གི་
དངོས་སྒྲུབ་ཐག་པ་ལྟ་བུ་ལ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་སྐྱུལ་འཛིན་ལྟ་བུ་ནི་བརྟག་ཅམ་
གྱིས། མཐུས་གོམས་པའི་གཞན་དབང་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་པ་ཉིད་
ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཟད་ལ། སྐྱུལ་དངོས་ལ་སྐྱུལ་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པ་ལྟར་བརྟགས་པ་
ལྟར་བརྟགས་པས་དབེན་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འདོར་བ་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་གཞན་བརྟགས་པས་དབེན་པའི་མ་
བརྟགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པའི་ཚཱ་གྱི་རང་བཞིན་འབྱུང་བ་མེད་
པ་ཡོད་པ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་པ་འདི་ནི་དབུ་མ་པ་དག་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་
འཛིན་ཚུལ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས་དབེར་ན་ཐག་པ་བསྟོགས་
པ་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་ལ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་སྐྱུལ་དངོས་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྩ་མ་
བརྟགས་པའི་སྤྱིར་རོ། དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་ཡང་གཞན་གྱི་དབང་བྱས་པ་ཅན་
ལ་ནི་ཀུན་རྩ་བརྟགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་དང་ནི་བཅོས་མིན་དང་། །གཞན་
ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བས་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བྱས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ།
བཟུང་བཞིན་པའི་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་པར་འབྱུང་བ་བྱས་པ་ཅན་གཟུགས་བརྟན་
དང་འདྲ་བ་ལ་བརྟགས་པ་གང་ཡིན་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་ལ་ནི་དངོས་
ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྩ་མ་བརྟགས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པའི་

རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མངོད་པ་དེ་ཉིད་གྲགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་
 སངས་རྒྱལ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་དང་གཞན་གྱི་དབང་
 དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོ་བོ་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་བཞག་རྟོགས་ཏེ་
 གསལ་ཏེ་ས་མདོའི་དགོངས་པ་རྣམ་པར་གཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་འབྱུང་དོ་། ཁོ་
 ར་གཤེས་བྱ་གཞན་དབང་རྣམ་རིག་དང་ཀུན་གཞི་རྣམ་གཤེས་སོགས་ཀྱང་ཀུན་
 བཏགས་ཡིན་ན། རང་བཞིན་རྣམ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཚུངས་ཏེ་མི་གསལ་
 གྱུར་དུ་འོང་ངོ་སྟུམ་ན། དེ་མེད་ཀྱང་ཁོ་བོར་དབྱུ་མ་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཉེས་
 ཏེ། མདོ་ལས། རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་མེད། ཀུན་གཞི་མེད་ཅིང་
 དངོས་མེད་ན། བྱིས་པ་རན་པ་རྟོག་གི་པ། ཁོ་དང་འབྲུ་བས་འདི་དག་
 བཏགས། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཟུགས་དང་དེ་འཛིན་གྱི་མིག་གཤེས་
 སོགས་གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོད་བཞིན་ཁྱོད་མེད་པར་སྒྲིབ་
 མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནམ་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་མིག་གཤེས་མངོན་
 སུམ་པའི་རྣམས་ཀྱིས་ཡོད་པར་སྒྲིབ་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་མ་དབྱུད་ཅུ་ལ་ཡིན་གྱིས།
 དབྱུད་ན་རིགས་པ་མི་འགྲུབ་པས་འཐད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཏེ་མི་
 གསལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ལུས་གཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་མིག་གི་ཡུལ་མིན་ན་འབྱུང་བ་རྒྱུ་མ་
 དམིགས་ན་དེའི་འབྲས་བུ་གཟུགས་ཀྱང་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་བས་གཟུགས་
 འཛིན་པའི་མིག་གཤེས་གཞན་དབང་དངོས་པོར་རྟོགས་པས་ནི་འབྲུལ་པ་འབའ་
 ཞིག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། རི་རྒྱུད་དུ། འབྱུང་རྣམས་མིག་གཟུང་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་

མིག་གཟུང་ཇི་ལྟར་ཞེས། གཟུགས་ལ་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱི་འཛིན་པ་བསྒྲོག་ཅེས་སོགས་སྒྲུབ་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱན་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་
པ་ལས་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཀྱི་ཚས་རང་དབང་
གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མིན་པ་འདི་ནི་དབུ་མའི་ལྷགས་མཚོག་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།
སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀྱན་བཏགས་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་
གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱང་ནི། །སྟོང་ཉིད་བདག་ཉིད་ཚུལ་གཅིག་གི་སེམས་འདི་ལ་ནི་
བཏགས་པ་ཡིན། །ཐེག་ཆེན་ལ་དགའི་བདག་ཉིད་ལ། །ཚོས་ལ་བདག་མེད་
མཉམ་པ་ཡིན། །རང་སེམས་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པས་ངས་སྒྲུབ་ཀྱིས་ནི་མདོར་
བསྡུས་གསུངས། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ཡང་ཁྱེད་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲོ་བཏགས་མ་
ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲ་བ་འདི་ནི་སྒྲོ་
བཏགས་ཀྱི་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབེན་ན་དབེན་
པ་དེ་ཉིད་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་ཁྱེད་ཅག་ཚས་གང་
དག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་ན། སྟོང་པ་དེ་ཉིད་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་
ཡོད་པར་རྟོགས་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་སྟོང་ཉིད་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ལྟ་ལས་ལྟ་ག་པའི་དོན་དམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆེ་
བཅི་ཡོད་དེ། འབྲུལ་ངོ་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཚས་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཙམ་ལ་བཞག་
གི་དབཞག་གིས་ཡོད་མེད་གང་ཡང་དོན་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྒྲོ་ཇི་ལྟར་བཏགས་

ཀྱང་ཡང་དག་པར་སྒོ་བཏགས་པར་མི་བྱས་ལ། རོན་དམ་པར་སྒོ་མ་བཏགས་ཀྱི་
ཆོས་ཡོད་པར་སྒོ་བཏགས་ན་ནི་ཀྱན་རྫོབ་འབྲུལ་ངོ་ཙམ་མིན་པར་མ་འབྲུལ་
བའི་ངོར་ཡོད་དོ་ཞེས་སྒོ་བཏགས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་ན་ནི་བྱིས་པའི་སྤྱད་
ཡུལ་དུ་སྒོ་བཏགས་ཙམ་དུ་སྒྲིབ་ལས་འཕགས་པའི་སྤྱད་ཡུལ་དུ་རོན་དམ་པ་སྒོ་
བཏགས་དང་བྲལ་བ་ལ་སྒོ་བཏགས་ཀྱི་སྐྱར་འདེབས་སུ་བྱས་པས་དེ་ལས་ཉེས་
པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རོན་དམ་བདེན་བདེན་པ་སྒོ་བཏགས་ཀྱི་ཡུལ་
ལས་འདས་པར་བཤད་པས་རོན་དམ་བདེན་པ་སྒོ་མ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་
དུ་གྲུབ་དགོས་སྐྱམ་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་དང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པའི་
དངོས་པོར་བལྟ་བའི་ལོག་ལྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། རོན་དམ་བདེན་པ་སྒོ་བཏགས་ཀྱི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཡུལ་ནི་རྟོག་པའམ་རྟེན་འབྱུང་ཙམ་ཀྱི་བདེན་གཉིས་སུ་སྒོ་
རིམ་ལྟར་བཏགས་པ་དེ་དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རོན་དམ་པར་བཏགས་ནས་
བཏགས་བྱའི་སྟོང་ཉིད་ལ་རོན་དམ་བདེན་པར་བཏགས་ནས་བཏགས་བྱའི་སྟོང་
པ་ཉིད་དེ་འདོགས་བྱེད་ཤེས་པའི་དངོས་ཡུལ་དུ་མ་དམིགས་ཙམ་ལ་དགོངས་
ནས་སྒོ་བཏགས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་སྟོང་ཉིད་རོན་དམ་པ་དེ་འདས་པར་བརྗོད་ཀྱང་དེ་
དེར་མ་དམིགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་སྒོ་མ་བཏགས་པར་མ་བཏགས་མི་རྟོག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོར་རང་བཞིན་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྟོང་ཉིད་
རོན་དེ་ཁོ་ནའི་རང་ཞལ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལ་བྱེད་ཅག་ལ་གྲུབ་པོ་ཞེན། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་དེ་ཉིད་རང་

བཞིན་སྒྲོ་མ་བཏགས་ཀྱི་རང་ཞལ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་རྒྱུ་ཆར་དམིགས་
ཡོད་པའི་སྟོང་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཁྱེད་ཅག་གི་ལུང་པའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲོས་ཚཱ་སུ་
གྲུབ་པ་ལས། གཞན་དུ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པ་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་ཉི་མེ་གསལ་
ཀྱི་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པ་འདི་ནི་འགལ་བའོ་ཞེས་འཕགས་མཚོག་སྒྲུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་
ཀྱིས་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་རིང་ལུགས་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཁྱེད་ཅག་གིས་
ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་སྤང་བར་བྱེད་ན་ནི་རང་རང་གི་སྒྲལ་བ་ལས་ཡིན་གྱི་
ཁོ་བོས་ཅི་བྱར་ཡོད། ཡང་། ཁྱེད་ཀྱིས་ཚཱ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་གནས་
ལུགས་ཡིན་ན་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ་ཞེས་ཟེར་བ་འདི་ནི་
དངོས་སྒྲུབ་དག་གིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་ཟད་
ཀྱི་དབུ་མ་པའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་ལ་དེ་ནི་གིན་ཏུ་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
དངོས་སྒྲུབ་དག་ཚཱ་གང་དང་གང་གི་རང་བཞིན་དང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་
དམ་བདེན་པ་ཡིན་ན་རྟོགས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
འདོད་པ་ལས། དབུ་མའི་ཚུལ་འདིར་ཚཱ་གང་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་
དང་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་མ་བདེན་པའོ་ཞེས་སོགས་པ་ཐ་
སྟོན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེའི་རང་
བཞིན་ནི་བདེན་པར་མེད་པར་སྒྲོ་མ་བཏགས་བར་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བར་
གྲུབ་པ་དེ་ཁྱེད་ཀྱིས་རུང་ཟད་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་སྤང་བའི་བྱིར། ཡང་། ཁྱེད་
ཅག་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པར་རང་བཞིན་སྟུན་གྲུབ་

བཙུག་མིན་དུ་ཡོད་པའི་ཁུངས་སུ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཙུག་མིན་དང་། ཞེས་
 སོགས་འདྲེན་པ་ནི་ལུང་དེའི་དགོངས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྒྱས་མེད་དོ་ཞེས་གསལ་
 བར་བྱེད་པར་ཟད་དེ། ལུང་དེས་ནི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་
 དང་། རང་བཞིན་ཡང་མ་བཙུག་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། རང་བཞིན་དེ་
 གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
 གང་ཟག་ཁ་ཅིག་གིས་མི་སྟོང་བའི་རང་བཞིན་བཙུག་མིན་དང་དེ་གཞན་ལ་ལྟོས་
 མེད་གྱི་ལོག་ཉོག་བསྐྱོག་པའི་ཆེད་དུ། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་
 ཡེ་ནས་དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གནས་པས་ངོ་བོ་རྒྱ་རྒྱན་གྱི་མ་བཙུག་པ་དང་།
 འདི་ལ་ལྟོས་ནས་སྟོང་ཡང་འདི་ལ་ལྟོས་ནས་མི་སྟོང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པས་རྣམ་
 འཛོག་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པ་དང་། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མི་
 འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་
 ཞེས་པ་བསྟན་པ་ནི་ཆོས་ཅན་མི་སྟོང་བ་བདེན་གྲུབ་གྱི་རང་བཞིན་འགགས་ཆེད་
 དེ་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་ག་པའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་བདེན་མེད་ལ་
 རང་བཞིན་གྱི་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་གསུངས་ན་ནི་དེ་
 བཞིན་གསལ་གསུངས་པ་ཉིད་དང་མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱུ་པ་ལ་ནང་འགལ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ།
 བཙུག་ལྡན་འདས་གྱིས། དབྱིངས་མེད་པ་ནི་དབྱིངས་སོ། མཐའ་མེད་པ་ནི་
 མཐའ་འོ། ཞེས་སོགས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་ནོ། ཞེས་
 བཏགས་ནས་སྐྱེ་བོ་སྐྱེག་པ་སྟོང་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་ལ། ཁྱེད་དེ་ལྟའི་གནད་

ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གོ་བར་སྒྲུང་བ་དང་སྒྲོང་བ་ཉིད་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་
དུ་ཡོད་ན། །མགོན་པོ་ཀླུ་ས། སྒྲོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་དེ། །མི་སྒྲོང་ཞེས་ཀྱང་
མི་བྱ་ཞིང་། །ཞེས་སྒྲོང་བ་ཉིད་ཅམ་དུ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་ན་སྒྲོང་བ་ཉིད་
ལ་རང་བཞིན་ཚས་གསུམ་ལྟན་འདོགས་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
སྒྲོང་བ་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་སྒྲོ་མ་བཏགས་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་ཅིར་ཡང་མི་
གནས་པ་ལ་རང་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། རང་
བཞིན་དང་ནི་བཅོས་མིན་དང་། ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་ཚིག་གསལ་དུ། དེ་ནི་རང་
གི་ངོ་བོ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་ཡིན་མོད་ཀྱི་འོན་
ཀྱང་ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི། སྒྲག་པ་སྤང་པའི་བྱིར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་སྒྲུབ་ཅི་སྒྲུབ་དུ། ཡི་གེ་མེད་པའི་ཚས་ལ་ནི། །ཉན་པ་གང་
ཡིན་སྟན་པ་གང་། །སྒྲོ་བཏགས་པ་ལ་ཡི་གེ་མེད། །དེ་ནི་ཉན་ཅིང་འདོན་པ་འང་
མིན། ཞེས་དང་། ཡང་དེར། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་ཚས་རྣམས་ཀྱི་ཚས་ཉིད་ཅས་
བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞེན་ཚས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འོ། རང་བོ་འདི་ཡང་
གང་ཞེན། རང་བཞིན་ནོ། རང་བཞིན་གང་ཡིན། སྒྲོང་བ་ཉིད་དོ། །སྒྲོང་བ་
ཉིད་འདིར་གང་ཡིན་ཞེན། རང་བཞིན་མེད་དོ། །རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་འདི་
གང་ཞིག་ཅི་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ཡང་གང་ཞིག་ཅི་ན། དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཉིད་དང་ཏྲག་ཏུ་གནས་པ་ཉིད་དེ་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲིབ་པ་མེད་པ་ཉིད་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་གཞན་ལ་མི་

ལྟོས་པའི་ཕྱིར་མེ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ཞེས་འབྱུང་
བས་རང་བཞིན་མེད་པའི་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པར་གནས་པའི་མེད་དགག་
ལས་མི་འགྱུར་ཞེས་བརྟན་པ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དེ་ཉིད་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་
རང་བཞིན་དུ་ནམ་ཡང་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དེར། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ་ཡང་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་པོ་
མེད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རི་སྐད་དུ། བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གང་གི་
དངོས་དང་དངོས་མེད་ཤེས་པ་དེ། ནམ་ཡང་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཆགས་མི་འགྱུར།
གང་ཞིག་ནམ་ཡང་དངོས་ཀུན་ཆགས་མེད་པ། །དེ་ནི་ཉིང་འཛིན་མཚན་མ་མེད་
ལ་རེག །ཅིས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་སོ། དེས་ན་བཙུམ་ལྷན་འདས་དང་
མགོན་པོ་གྲུས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་ན། དེ་ལྟར་
གསུང་པ་དེ་བརྗོད་པ་ལྟར་གྱུར་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་སྒྲོ་མ་བཏགས་
པར་ཡོད་པར་གསུང་ན་ནི་བཙུམ་ལྷན་འདས་དཔོན་སྒྲོ་བ་ལས་ནང་འགལ་སྒྲུ་
ཚབས་ཆེ་བ་ག་ལ་ཡོད། རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱས་པ་དང་མི་ལྟོས་པ་དང་མི་
འགྱུར་བའི་ཚུལ་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞིག་དབུ་མ་པའི་རང་ལྷགས་སུ་
བཞག་ན་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ལྟོས་
བཞག་ལས་འབྱུང་བར་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཅོག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐ་སྐྱད་ཙམ་དུ་

བོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་བོད་འབྲེལ་བསྐྱོད།

འཛིག་པའི་གནས་མི་རྟེན་པར་འགྱུར་བས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་
མི་སྒྲིལ་བའི་དབུ་མ་པ་དེ་ལས་མཚར་ཆེ་བའི་དབུ་མ་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་
དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀར་མི་བརྗོད་པ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པ་རང་བཞིན་
དུ་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་གདུལ་བྱའི་མཚན་འཛིན་ **ཉི་མ་གསལ་** ཆེད་མི་འབྲ་
བར་གསུང་པ་ལས་ཁྱེད་ཅག་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་རང་བཞིན་དུ་སྒྲོ་མ་
བཏགས་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱ་ཡན་གར་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ་
དོན་ལ་ཞུགས་ཆེད་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་
ཡང་དག་མིན། ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཉིད། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཡང་དག་
མིན། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་བསྟན་པའོ། ཞེ་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཡང་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་མ་བྱུང་གང་ཅི་ཡང་རུང་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་རང་
བཞིན་གྱི་གནས་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་པའང་སྒྲོལ་མ་བཏགས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དང་མ་
འབྲེལ་བའི་ཤེས་བྱ་ཡན་གར་བར་གཞི་བྱུང་བུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་རྣམས་
གྱི་རང་བཞིན་ནི་གནས་པ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་སྒྲིལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བསྟན་
མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ཆོས་འདི་དག་ནི་མི་གནས་པའི་འདི་དག་ལ་ནི་གནས་
ཡོད་མིན། །གནས་མེད་གནས་པའི་སྒྲིལ་བརྗོད་ཀྱང་། །རང་གིས་ངོ་བོའོ་རྟེན་
མ་ཡིན། །འཛིག་རྟེན་མགོན་པོར་གནས་པ་དང་། །སྒྲིབ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
།དེ་ན་དེ་ལྟའི་འཛིག་རྟེན་མགོན་ ། དེགས་ནས་ཉིང་འཛིན་ཤེས་པར་གྱིས།

ཞེས་དང་། ལྷ་ས་པ་ལས། མཁའ་ལ་རྒྱུད་རྟེན་དེ་ལ་རྩ་ཡི་ཡུང་པོ་རྟེན། །དེ་ལ་
ས་ཆེན་འདི་བརྟེན་དེ་ལ་འགྲོ་བ་བརྟེན། བྱ་བ་ནས། གནས་མེད་གནས་ཡིན་
འདི་ནི་ཀླུ་བས་གནས་པ་གསུངས། ཞེས་བྱ་བའི་བར་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཡང་སྟོང་ཉིད་འཕགས་པས་ཤེས་བྱ་མཐོང་གིས་མ་མཛད་ན་སྟོང་ཉིད་སྟོ་
མ་བཏགས་པའི་རང་བཞིན་ཤེས་བྱེད་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཤེས་བྱ་ཡན་ལག་ར་དུ་
ཡང་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། སྟོས་མེད་འཕགས་པ་ཤེས་མཐོང་གིས་མ་མཛད་ན་སྟོས་
མེད་སྟོ་མ་བཏགས་པའི་རང་བྱུང་གིས་སྒྲུབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། དེས་
ན་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་དོན་ལ་མི་
གནས་པར་བདེན་པ་གཅིག་པར་དགོངས་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་
དགོས་ཏེ། མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དགོ་སྟོང་དག བདེན་པ་དམ་
པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན་མུ་ངན་ལས་འདས་
བའོ། ཞེས་དང་། རྩ་བ་ལས། བྱ་ངན་འདས་པ་བདེན་གཅིག་སྟེ། ཀླུ་བ་
རྣམས་ཀྱིས་གང་གསུང་པ། །དེ་ཆེ་ལྟག་མ་ལོག་མིན་ཞེས། །མཁས་པ་སུ་ཞིག་
རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་ཅིང་ཡིད་བརྟེན་དུ་
མེད་པ་བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར། བདེན་པ་མ་ཡིན་ལ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་འགྱུར་བ་
མེད་ཅིང་བསྐྱུ་བར་མི་འགྱུར་བས་བདེན་པ་ཞེས་གནས་སྐབས་དེ་ངོར་ཐ་སྙད་
བྱས་པར་ཟད་ཀྱི། གཞན་དུ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་ཐ་སྙད་
དུ་བརྗོད་པ་ཅུམ་ལས་གཞི་གྲུབ་པར་ཡང་མ་དམིགས་ན་བསྐྱུ་མི་བསྐྱུ་བདེན་

རྒྱུན་སོགས་དབྱད་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་མ་འདས་ཏེ།
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས། རབ་འབྱོར། བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་སྒྱུ་མ་དང་མྱི་ལམ་
ལྟ་བུའི་ཞེས་སྒྲིས་སམ་ཤུ་རིའི་བྱ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་ཚོས་
གིག་ཡོད་ན་ཡང་དེ་ཡང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་མྱི་ལམ་ལྟ་བུའོ། ཞེས་དགོངས་པ་ཅན་དུ་
གསུངས་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། ཡང་། སངས་རྒྱས་་ཧྲི་གསལ་
་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟོ་འདོགས་པ་ལས་སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཚོས་རྣམས་སྟོ་འདོགས་མི་རུས་སོ་ཞེས་སྒྲིས་པ་འདི་ནི། དཔལ་ལྷན་ལྷ་ཞབས་
ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་སོགས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་ཧྲི་གསལ་་ཐལ་ཀྱི་
འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མ་རྟོགས་སོ་
ཞེས་སྟོན་བྱེད་དུ་ཟད་དེ། དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་སྟུ་དང་ཡེ་ཤེས་ནི་སྟོན་
སེམས་ཅན་གང་དག་ས་བཅུ་པ་མན་དུ་སྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་
པར་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་བསགས་པའི་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་བྱེད་རྣམ་བུར་གིས་རྟོག་
པས་རྒྱ་བྱས་ཤིང་། རྒྱེན་ལ་ནང་གི་རྒྱེན་བྱང་སེམས་ཀྱི་དུས་ནས་སྟོན་ལམ་
བཏབ་པ་དང་། ཕྱིའི་རྒྱེན་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་སྟོའི་མེ་ལོང་དག་པ་གཉིས་ཏེ་
གསུམ་ལས་ཡིན་ལ། རྒྱེན་དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཆང་དགོས་ཏེ། སྟོན་ལམ་ཅམ་
ལས་བྱུང་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བྱུང་བར་ཐལ་བ་དང་། སྟོའི་མེ་
ལོང་དག་པ་ཅམ་ལས་བྱུང་ན་དགྲ་བཙུམ་དང་སེམས་དཔའི་དུས་ན་ཡང་གདུལ་

བྱའི་སྒོ་དོར་དེ་ལྟའི་སྣང་བ་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་སངས་རྒྱུ་གི་སྐྱེད་པའི་
ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ནི་སྒོན་བྱང་སེམས་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་
རྒྱའི་རྟོག་པ་གོམས་པས་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བྱང་ བར་དང་། རྟོག་པ་དེས་སེམས་
ཅན་གཞན་རྒྱུད་གི་དྲི་མ་སྤྱངས་ནས་གཞན་རྒྱུད་གི་རྟོག་པ་ཉོན་མོངས་སོགས་
སྒྲིབ་གཉིས་དག་པའི་རྟོག་དོ་དང་ཤེས་དོར་བཏགས་པ་དང་མཐུན་པའི་སངས་
རྒྱུ་གི་སྐྱེད་པའི་ཤེས་སོགས་སྣང་བ་འདི་ནི་མ་བཏགས་ཀྱི་རྫོབ་ཏུ་གྲགས་
པའི་རྟོན་བྱང་ཙམ་ལ་སྤྱིད་པའི་བྱིར། རི་སྐད་དུ། རི་ལྟར་རྩ་མཐུན་སྟོབས་ཆེན་
ལྡན་པས་འདིར། །ཡུན་རིང་ཆེད་འབད་པས་བསྐྱོར་འཁོར་ལོ་ནི། །དེ་ཡི་རྩ་ལ་
བས་ད་ལྟ་རྩ་ལ་བམེད་བཞིན་དུ། འཁོར་ཞིང་བུམ་པ་ལ་སོགས་བསྐྱུར་མཐོང་
ལྟར། །དེ་བཞིན་ད་ལྟར་སྒྲིམ་རྩ་ལ་མེད་བཞིན་དུ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་ཅན་སྐྱེ་ཉིད་
ལ་བཞུགས་དེའི། །འཕྲུག་པ་གདུལ་བྱའི་དགེ་དང་སྒོན་ལམ་གྱིས། །བྱང་བར་
གྱིས་འཕགས་ལས་ཆེས་བསམ་མི་བྱབ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། ལུག་ལྟར་
སྤྱོད་པོ་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱུ་གི་སྟོབས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དེ་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
བ་ཉིད་དུ་གསལ་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་བཏགས་བཞག་ཆོས་ཙམ་དུ་བསམ་པའི་
བྱིར་སྟམ་ན། འོ་ན་བྱིད་ཅག་ལའང་འདིར་འཁྱུར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་བྱན་མོང་བ་
ལྟར་ན་སངས་རྒྱུ་གི་སྐྱེད་པའི་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་
ཉིད་དུ་མི་འཁྱུར་བར་འཁྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཆོགས་བརྒྱད་
གནས་གྱུར་པ་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་། སེམས་ཅན་གྱིས་བསྐྱལ་བ་གངས་

མེད་པར་བསགས་སྤྱང་གི་མཐུ་ལས་ལེགས་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཡང་བྱིད་
ཅག་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་རྟགས་སུ་འདོད་ན། སྒྲོས་བྲལ་གྱི་
ཤེས་བྱ་མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྟོགས་བྱུགས་མིན་པའི་སྒྲོས་བྲལ་ཡུལ་
གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་སྒྲོས་བྲལ་སྒྲོས་པར་ལྷ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བྱིར།
འདི་ལྟར་ལ་སྒྲོས་བྲལ་རྟོག་ནི་སྒྲོས་བྲལ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོས་བྲལ་དུ་འཛིན་པ་
ཆེས་འཆར་རོ། ཞེས་མཚན་མའི་ལྷ་བ་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཞང་རིན་པོ་ཆེ་དང་མ་
བྲལ་ཙུ་བྲལ་ལ། སྒྲོས་དང་བྲལ་ཞེས་མིང་འདོགས་མཚར་དུ་ ཞེས་འབྱུང་
ལ།བྱིད་པར་སྒྲོས་བྲལ་གྱི་ཤེས་བྱ་ཡོད་ན་སྒྲོས་བྲལ་གྱིས་ཤེས་བྱེད་ཡོད་པར་
འགྱུར་ལ་གང་དུ་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད་ཡོད་པ་དེ་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པ་ལས་
སྒྲོས་བྲལ་གྱི་འཇུག་པ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རོན་དམ་བདེན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཡུལ་དམིགས་པ་མེད་ན་དེ་རྟོགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དམིགས་མེད་ན་མ་མཁས་
ན་མ་མཁར་སྒྱུར་བ་ལྷ་བྱུར་སོང་བའི་ཆེ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྤྱོད་ལ་སྒྲོས་བྲལ་ཤེས་
བྱར་མི་འོང་བས། རོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་རྟོག་ལོ་རྩེ་བ་ཆེན་པོས་
ཀྱང་རོན་དམ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་
ལྷས་ཀྱང་། རོན་དམ་སྒྲོ་ཡི་དབྱོད་ཡུལ་མིན། ཞེས་གསུང་ཤིང་། བྱིད་པར་རོན་
དམ་སྟོང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་སྒྲོ་མ་བྱུགས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་ཤེས་བྱར་མེད་པར་གསུངས་ན་སོ་སྒྲེ་ལྷ་ཅི་སྒྲོས་པའི་བྱིར། འཇུག་འགྲེལ་
ལས། ཤེས་བྱ་སྒྲེ་བ་མེད་པས་སྒྲེ་བ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་

སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་སྒྲུའོ། འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སངས་
རྒྱལ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཉིད་ལྟ། འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྒྲུ། ཚོས་ཉིད་ཤེས་
བྱའང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་ཤེས་པར་རྒྱས་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། ཞེས་དང་།
མདོ་ལས་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཚིག་སྒྲ་དྲགས་སོ།
དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱང་མེད་ན་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། ཞེས་
འབྱུང་བའི་སྒྲིལ། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་སྟོས་བྲལ་ཤེས་བྱར་འདོད་ན་དགག་པའམ་
སྒྲིབ་པ་གང་ཡང་རུང་བའི་སྟོས་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དགག་སྒྲིབ་ནི་སྟོས་པ་
ཉིད་ལས་མ་འདས་པས་ཅི་སྟོས་མེད་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་ག་ལ་འགྱུར། སྟོས་བྲལ་
དག་ག་སྒྲིབ་གང་དུ་ཡང་རུང་བར་སྟོས་མི་ཤེས་ན་ཤེས་བྱར་འཛོག་ཏེ་མི་གསལ་
བྱེད་པ་ཅམ་ལས་འདི་ལྟར་ཤེས་སོ་ཞེས་སྒྲིབ་བསམ་གྱིས་བརྗོད་མི་རུས་
པའི་སྒྲིབ་ཤེས་བྱར་བརྗོད་པར་དོན་གྱིས་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ། དག་དོན། དཔལ་
ལྷན་ལྷ་བའི་ཞལ་སྒྲ་ནས་ཀྱི་དགོངས་པར། སྟོས་བྲལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
དེ་ནི་བཞི་མ་གྲུབ་པར་མེད་པར་ངེས་པ་དང་། ཡང་གཞི་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་།
གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མིན་ལ་སོགས་པར་སྟོ་མ་བྱེད་པར་པོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་
གནས་པ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་ན་ནི་དེ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་
དམིགས་སོ་ཞེས་པའམ། ཡང་ན་དེ་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་སྐལ་བས་ཚོད་པས་གཞལ་
བར་མ་རུས་སོ་ཞེས་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་དགོས་པ་ལས་གཉིས་གང་བརྗོད་
རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་གྱིས་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་ཀྱང་སྟོས་བྲལ་གྱི་ཚོས་

ཉིད་ལ་ཤེས་བྱར་གཞིགས་ལོག་པས་དེ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཤེས་བྱེད་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བ་གཏན་ལོག་པར་བཞག་ལ། ཡང་སྒྲོས་
བྲལ་གྱི་ཤེས་བྱ་དེ་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་པས་སྐལ་ནས་མ་
གཞལ་ལོ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་རྒྱས་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པས་སྒྲོས་པ་དང་
བྲལ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་རྒྱབ་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲོས་
བྲལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་བཏགས་བཞག་ཙམ་དང་། དོན་ལ་རྟོག་
པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་སྒྲ་བསམ་གང་གི་ཡུལ་དུ་འང་མ་བྱུང་བ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་
པའི་ཤེས་བྱར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དོན་དམ་སྒྲོས་
བྲལ་ཞེས་པ་ཞིག་ཤེས་པ་བྱུང་པར་བ་ཞིག་གིས་རིག་བྱར་མེད་དེ། བདེན་
གཉིས་དུ་རྟོག་པ་དང་དེས་བཞག་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒྲ་དྲགས་ཙམ་དུ་
དེར་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་དེས་
བཞག་ཐམས་ཅད་རང་རང་དོ་བོས་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་སྒྲུར་དང་བྲལ་བར་སོང་བ་ན་
རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་རྒྱལ་གྱི་རིག་པར་བརྗོད་དེ། རི་སྐད་དུ། སོ་སོ་
རང་རིག་ཡེ་ཤེས་སྦྱོད་ཡུལ་བ། ཞེས་འབྱུང་བའི་གཞན་དུ་སྒྲོས་བྲལ་དོན་དམ་
པའི་བདེན་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་འདོད་པ་ལྟར། ཤེས་པས་ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་གཉིས་
སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་རྒྱལ་གྱི་ནང་ལྟའི་རང་རིག་གིས་རང་རིག་འགྲུབ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུའི་མཐོང་བྱར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་དམིགས་པར་བཅས་པའི་སེམས་དེ་
ལ་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། འོ་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་

དེ་ནི་འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་ཡང་དག་པའི་ཡུལ་དུ་འང་རྟོག་བཏགས་མིན་
 བར་འདི་ཞེས་གྲུབ་པ་མེད་ཅིང་། སོ་སྐྱེ་དོན་དམ་པར་བཏགས་པ་དེ་འང་དོན་
 དམ་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཤེས་བྱ་མིན་ན་བཏགས་པའི་དོན་དམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་འང་
 གནས་སྐབས་ ོམ་གསལ་ ་མེད་དོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། གནས་སྐབས་བཏགས་
 པའི་ཀུན་རྫོབ་འབྲུལ་པ་སེལ་ཆེད་བཏགས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་འབྲུ ལ་
 ཞེས་ལྟོས་བཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་བཏགས་ནས་དེར་བརྗོད་པ་ ོམ་གསལ་ ་ལ་
 བཏགས་གཞག་གི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 བཏགས་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བྱེད་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་སྒྲིང་པོ་ལས། དེས་ན་
 རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ། དེ་ཉིད་ཡིན་པར་གྲུབ་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་
 རྟོགས། །གང་ཡིན་དེ་ནི་དེས་སེལ་བྱེད། །ཅིས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་འོན་བཏགས་
 བཞག་གི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འང་མེད་པ་དེར་གྲུབ་བམ་ཞེ་ན། དེ་འང་དབྱུད་ན་
 མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་བཏགས་པའི་དོར་གྲུབ་པར་འཛིག་རྟེན་དག་ཐ་སྙད་བྱེད་དོ། །དེ་
 ལྟ་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་དབྱུད་ན་མི་འབྲུབ་ཀྱང་མ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་
 བཏགས་དོར་བཞག་ལ། དེ་ལྟའི་དབྱུད་པ་ ོམ་གསལ་ ་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་
 ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་
 མཐའ་བཞི་པོ་གང་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཟབ་གསང་འདི་ནི། བདག་
 ལ་ཁོ་བོ་དེར་བླ་མ་རྗེ་བཙུན་རས་པ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་གིས་གསལ་བར་མཛད་
 པའི་བཀའ་འདྲིན་གཞལ་བར་དཀའ་བ་ཉིད་དོ། །འདིར་སྒྲས་པ། ཟབ་མོའི་ཚུལ་

འདི་སྒྲུབ་སམ་བཟོད་མེད་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱིས་དབེན་པས་ན།
།བཅོས་མིན་རང་བཞིན་འདི་ལྟར་བྱུང་པོ་ཞེས། སྒྲེ་མེད་སྒྲེ་དང་གནས་མེད་
གནས་པར་ནི། སྒྲུབ་ཀྱང་བཟོད་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། །ཐ་སྙད་བདེན་པ་
ནམ་པར་གཞག་པ་ནི། །འཛིག་རྟེན་གྲགས་པ་ཙམ་ལ་འཛིག་པ་ལས། །དབུ་མ་
པ་ཡིས་དབྱུང་ནས་འཛིག་མིན་ཏེ། དབྱུང་ནས་ཀྱན་རྫོབ་རིགས་པར་གནས་
མིན་པས། །དེ་ལ་རིགས་པས་གནས་པར་བཟོད་ན་ནི། །དེ་ལས་འབྲུལ་ཚབས་
ཆེ་བ་མེད་པའི་བྱིར། །ཁོ་བོས་གཟུང་གནས་སྒྲོ་ཡིས་བཤད་ཟིན་ཏེ། ཞེས་སོ།
གཉིས་པ་རྫོང་གསུང་འདིའི་དོན་ལ་དགོངས་གཅིག་འགྲེལ་བྱེད་སྒྲུབ་རབས་པའི་
འཆད་ཚུལ་ནོར་བར་བསྟན་པ་ལས། སྒྲུང་བ་སེམས་ཡིན་པར་སྒྲུབ་དབུ་མ་པའི་
རིགས་པས་དབྱུང་བཟོད་པ་དང་། རྫོན་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱས་དེར་བཞོད་མ་དག་པར་
བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཙམ་པ་གང་དག་དང་། དེའི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྒྱ་བོད་རྒྱལ་ས་དང་། བྱུང་པར་དགོངས་གཅིག་ཟིན་གྱིས་
སྒྲུབ་འགོད་པ་བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་གཟུགས་སོགས་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་རྒྱམ་པའི་
སྒྲུང་བ་ནི་བེམས་པོ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྒྱམ་པའི་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཤེས་
པ་ལ་སྒྲུང་བ་མ་ཡིན་གྱི་ནང་ཤེས་པ་ལ་བྱི་དོན་འབྲུང་བ་བེམས་པོ་པ་སོགས་གྱི་
བག་ཆགས་གཞག་པ་སྒྲིན་པ་ལས། བྱི་རོལ་དུ་འབྲུང་བ་དང་གཟུགས་སྒྲུ་སོགས་
རྒྱམ་པ་དང་སྒྲུང་བ་ཤེས་པ་ལ་བྱི་རོལ་རྒྱང་ཆད་དུ་བྱུང་པར་སྒྲུང་བ་ནི་འབྲུལ་པ་
ཡིན་གྱི་དོན་ཤེས་པ་ཉིད་གཟུགས་སོགས་གཟུང་བའི་རྒྱམ་པ་འཕམ་སྒྲུང་ཙམ་དུ་

དེར་སྒྲུང་བ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་ལས་མ་གཏོགས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གཟུགས་ཐ་སྙད་དུ་
ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུའོ། དེ་ལྟར་སྒྲུ་བ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཙམ་ལྟར་སྒྲུ་
བའི་ལུགས་ལ་འཐད་པ་དེ་དག་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་ཆེས་བསྐྱགས་པར་བྱེད་
མོད། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲུ་བ་དེ་དབྱེད་བཟོད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཏུ་སྒྲུང་
བ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བའི་
བྱིར། རྟགས་འདི་ཐམས་ཅད་ལ་མཐུན་པར་སྒྲུང་བའི་བྱིར་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་
བསྟོན་མི་ལུས་སོ། ཐ་དད་པའི་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་ལུས་པ་ཡིན་ན་གཟུང་བ་དང་
འཛིན་པ་དངོས་པོར་མ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ལུས་པའི་ཤེས་པའི་གཟུང་
ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་ཡིན་ན་ཡང་མ་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། དངོས་པོ་
མ་ཡིན་ནའང་ཤེས་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པ་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། གལ་ཏེ་དོན་གྱི་
དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ནི་འདོད་ལ། ཤེས་པ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་བ་ལ་
ནི་བྱུང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ཡང་ལན་མ་ཡིན་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་
དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལུས་པ་ནི་དོན་དང་
ཤེས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། ཐ་དད་པར་
སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་མ་ལུས་པ་ཡིན་ན་ནི་ཐ་དད་པར་བདེན་པའི་བྱིར་ཤེས་པ་
དང་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་བདག་ཉིད་ལ་ཡིན་ན་བདེ་བ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་
པ་ཐམས་ཅད་ནི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པར་རང་གིས་རིག་པའི་བྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་

པའི་བདག་ཉིད་དུ་མ་དམིགས་པའི་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་བདེན་པ་ཁོ་ན་སྟེ་མི་
གསལ་། དངོས་མཐོང་མེད་ཕྱིར་གཅིག་མ་ཡིན། །སྒྲོ་དངོས་ཐ་དད་མེད་
མཐོང་བས། །ཐ་དད་མེད་པར་ངེས་པར་འགྱུར། ཞེས་བཤད་དོ། ཡང་འདི་
ལྟར་དོན་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་ནི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་མི་བདེན་པར་འགྱུར་ཏེ།
དོན་གྱི་རྣམ་པ་ནི་གཟུགས་ཅན་དང་ཐོག་བཅས་ལ་སོགས་པར་མཐོང་ལ།
སེམས་ནི་ཡུལ་ན་མི་གནས་པ་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང་། གཏན་དུ་མེད་
པ་ལ་སོགས་པར་སྟོང་བར་འགལ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། འགལ་བ་དག་ཀྱང་
གཅིག་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཅིག་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། གལ་ཏེ་དཀར་པོ་
ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་རྣམ་པའི་གྲངས་ངེས་ཉིད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དེ་ལྟོས་
ཀྱང་དེ་སྟེད་དུ་བདེན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་རྣམས་ཆ་
དུ་མ་དང་བཅས་པས་གཅིག་དུ་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཆ་དང་ཆར་
སྟེ་བས་གཅིག་དུ་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་གཅིག་མེད་པ་ནས་དུ་མ་ཡང་
མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔུ་མ་རྒྱན་ལས། གལ་
ཏེ་རྣམ་པའི་གྲངས་བཞིན་དུ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁས་ལེན་ན། དེ་ཚེ་རྒྱལ་སྐྱོན་
འབྱུང་འགྱུར་བའི་དབྱེད་པ་འདི་ལ་བསྒྲོག་པར་དགའ། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ། ཡང་། རྣམ་པ་དང་ཤེས་པ་སྒྲོ་བ་བཀའ་པ་ལྟར་ཐ་དད་པར་བདེན་ནོ་ཞེས་
པ་འདོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པར་ཤེས་
པས་མ་རིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་འབྲེབ་པ་མེད་པའི་

ཕྱིར་ཐ་དད་པར་འདོད་པས་བདག་གཅིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། དུས་མཉམ་པས་
དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡང་མི་འགྲུབ་པོ། །འབྲེལ་པ་མེད་ཀྱང་རིག་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
ཐམས་ཅད་རིག་པར་འགྱུར་རོ། རྣམ་པ་ཡུལ་དང་ཤེས་པ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ་དེ་
དག་ཐ་དད་པར་གྲུབ་ན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་ཐ་དད་པར་འགྱུར་ན་དེ་ཡང་
སེམས་ཙམ་པ་དག་མི་འདོད་དེ། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྣམ་པ་མེད། །སྤྱོ་སོགས་
ཤེས་པ་ཐ་དད་བཞིན། ཞེས་དང་། སྤྱོ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་།
།མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱིས། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་རིག་པ་རྣམས་༥ ཐ་
དད་བཅས་བཞིན་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཞེས་འབྱུང་རོ། ཡང་། རྣམ་པ་གང་སྣང་
བའི་ཆ་ནི་རྩུན་ཅིང་སྤྱོ་བཏགས་པ་དང་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པར་བདེན་པས་
རྣམ་པ་འང་སྣང་བ་ནི་སེམས་སུ་བདེན་པ་དང་ མི་བདེན་པ་ཅི་དག་འབར་གྱིས་
ཤིག་ ཅེ་ན། རྣམ་པ་རྣམས་དོན་ལ་མེད་ན་ནི་ཤེས་པ་ཡང་དོན་ལ་མེད་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང་ཡུལ་ཡང་དོན་ལ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ཡོད་ན་ནི་ཡུལ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
གཟུང་འཛིན་དོན་ལ་མེད་གྱི་གཉིས་མེད་པས་ཤེས་པ་ཡོད་དོ། །ཤེས་བྱ་བ་འདི་
ནི་མི་འགྲུབ་ཏེ། གཉིས་ལས་ཐ་དད་པའི་ཤེ་པ་ནི་ལ་གྲ་པའི་ཕྱིར། བག་དོན་
སེམས་ཙམ་པ་དག་ཀུན་རྫོབ་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་འདི་ཡང་
འབྲུལ་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
ཤེས་པ་གཅིག་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་

བཞིན་སེམས་ལས་འདེལ་བ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་རིགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། འགལ་བ་འདྲུ་བར་སྒྲིམ་པའི་བྱིར། དཔྱོད་ལྡན་སུ་ཞིག་ཡིད་རྟོན་
ཞེས་ཀྱི་འདི་བར་མི་གསལ་ཤིང་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་གཟུངས་ཀྱི་
འགྲེལ་བར། གང་གིས་ན་སྒྲུང་བོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དེ་ལྟ་བུ་གེས་པ་
འབྱུང་བས་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་གེས་པའི་ངོར་བོར་བདེན་པར་གྱུར་ན། གཞན་
ཀྱི་རྣམ་པར་གཞན་འབྱུང་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཉིད་དང་གཞན་ གཉིས་ནི་
འགལ་བའི་བྱིར་རོ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་གེས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱུང་
བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དང་གཅིག་ན་འགལ་བའི་བྱིར་
རོ། མ་གྱུང་བ་ལས་འབྱུང་ཞིང་གྱུང་ནས་ཀྱང་འཛིག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཅིག་
ལས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉིས་རིམ་གྱིས་ནི་ཡང་འགལ་བའི་བྱིར་རོ། རི་སྐད་
དུ། རང་བཞིན་ལ་ནི་ཡོད་པ་དང་། མེད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལན་ཚུན་
དུ་ནི་འགལ་བས་ན། ཡོད་མེད་གཅིག་ཏུ་ག་ལ་རུང་། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་ན། །དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི།
།ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་བཤད་དེ། དེ་ལྟ་བུས་ན་རི་ལྟར་སྒྲིམ་
དང་སྒྲགས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་དབང་གིས་རྒྱུན་པ་ཡིན་ཡང་སྒྱུ་
མ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟར་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་མ་བརྟགས་ན་དགའ་
བ་སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་སྒྲུ་མ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བསོད་ནམས་ཡེ་གེས་ཀྱི་
ཚོགས་ཀྱི་མཐུས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡེ་གེས་སྒྲུ་མ་སྒྲེ་བོ་སྒྲུ་

དང་རྒྱུན་རྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་བཏགས་ན་དགའ་བ་སྟེ། ཐོག་
མ་མེད་པའི་རྒྱ་བརྒྱད་པས་འབྲེལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་མི་
འགལ་བ་ཉིད་དོན་ཞེས་ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་ཉིད་ཐར་འདོད་དག་སྟོག་
བཞིན་དུ་བསྟན་པར་བྱའོ། གཉིས་པ་ནི། དགོངས་གཅིག་ཉིང་མར། འཛིག་
ཏེན་མགོན་པོས་མི་ཉག་སྒྲིམ་རིན་ལ་སྣང་བ་ཡོད་ན་སེམས་ཡིན་ནམ་མེད་ནས་
སེམས་ཡིས་བྱིས་ནས་མེད་ནས་ཡིན་པའི་ལན་བ་ ཏེབ་པ་དང་སྤྱུ་མ་ལྟམ་ལ་བྱིས་
པས་དེའི་ལན་རི་བཞིན་མ་བྱུང་ཞེས་བྱིས་གདའ་བ་ནི་འཛིག་ཏེན་མགོན་པོ་དང་
མི་མི་སྟག་སྒྲིམ་རིམས་ལྟ་བུའི་དགོས་པ་དོགས་དབྱེད་དུ་མི་རིགས་ཏེ་སྣང་
བའམ་རྣམ་པ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མེད་ན་སེམས་ཡིན་མིན་རྩོད་པའི་གཞི་མེད་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་དབྱེད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་བསམ་ན་མི་སྣང་བར་མ་
ཟད་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སེམས་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ་འདུས་
མ་བྱས་པའི་ཆོས་སེམས་ཡིན་ན་ནི་སེམས་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྦྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་མཐའ་ཅུང་ཟད་དབྱེད་པ་ནི།
འོན་ཏེན་གྱི་སྣང་བའམ་རྣམ་པ་གང་དག་དབུ་མ་པ་ཁྱེད་སེམས་མ་ཡིན་པར་
འདོད་པ་དེས་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། རོན་ཡོད་མ་ཡིན་སེམས་ཉིད་དེ།
ཕྱི་རོལ་དོན་མཐོང་ལོག་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དང་སྣང་བ་དེ་
ནི་སེམས་ཁོ་ནར་གྱུབ་པོ་སྟམ་ན། དབུ་མ་པ་གང་དག་གིས་ནི་དོན་དམ་པར་

དབྱུང་ན་སྤང་བ་སེམས་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད་དེ། གྲང་ཚུབ་
སེམས་འགྲེལ་ལས། འདི་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། རྒྱབ་པའི་དབང་
བོས་གང་བསྟན་པ། བྱིས་རྒྱམས་སྒྲག་པ་བསལ་བྱིར་ཏེ། ཉེ་ནི་ཡང་དག་ཉིད་
དུ་མིན། ཞེས་དང་། མཚུག་པ་ལས། མདོ་སྡེ་གང་ལས་བྱི་རོལ་སྤང་ཡོད་མིན།
སེམས་ནི་སྤྲ་ཚོགས་སྤང་ངོ་ཞེས་གསུང་པ། གཞུགས་ལ་གིན་ཏུ་ཆགས་གང་དེ་
དག་ལ། གཞུགས་ལྡོག་པ་དེ་དེ་ཡང་བྱུང་དོན་ཡིན། ཞེས་དང་། དབུ་མ་
སྤྲིང་པོ་པལ་ལས་མདོ་ལས་སེམས་ཙམ་ཞེས་གསུང་པ། བྱེད་པོ་ཟ་པོ་དགག་
བྱིར་རོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། བཟ་སྟངས་ལེན་ཚུལ་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པ་འདུ་
མ་པ་དག ཐ་སྟད་ཙམ་དུ་སྤང་སེམས་སུ་ཁས་བླངས་ནས་སེམས་ཀྱང་རང་
བཞིན་མེད་པར་བརྗོད་དེ། དབུ་མ་རྒྱན་རྩ་འགྲེལ་ལས།སེམས་ཙམ་ལ་ནི་
བརྟེན་ནས་སུ། བྱི་རོལ་དངོས་མེད་ཤེས་པར་བྱ། ཚུལ་འདིར་བརྟེན་ནས་དེ་
ལ་ཡང་། གིན་ཏུ་བདག་མེད་ཤེས་པར་བྱ། སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་
མཚུངས་པར་ལྟན་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལས་བྱི་རོལ་ཏུ་འདོད་པ་བདག་
དང་བདག་གི་དང་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པ་ལས་སོགས་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་
ཚོགས་མེད་པ་ཁོ་ནར་རྟོགས་སོ། ཚུལ་འདི་ནི་རང་འབྱུང་བ་མེད་པས་སེམས་དེ་
རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་སུ་ཟེན་ཀྱང་མཐའ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དབུ་མའི་
ལམ་འདི་རྟོགས་ན་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད་བྲལ་བར་རང་བཞིན་
མེད་པར་གིན་ཏུ་རྟོགས་སོ། ཞེས་འབྱུང་ལ། ཚུལ་འདིའི་ལམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་

བྱ་བ་གི་བར་སྟོན་པ་ཉིད་གིས་ཀྱང་མ་གནང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡངས་གཤེགས་
ལས། སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་རྟོགས་གོ། །ཡང་
དག་དམིགས་པར་གནས་ནས་སུ། །སེམས་ཙམ་ལས་ཀྱང་གིན་ཏུ་བསྐྱེ།
སེམས་ཙམ་ལ་ནི་བསྐྱེད་ནས་ཀྱང་། །སྣང་བ་མེད་པར་གིན་ཏུ་བསྐྱེ། །སྣང་མེད་
གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ། །དེ་ཡིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་།
ཡང་། སྟོབ་དཔོན་ལགས་ལྟ་བུ་བྱེད་སྟོད་སྟོགས་མདོ་སྟེ་ཕྱོས་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཏུ་
དག་ན་རེ་ཐ་སྟོད་ཏུ་ནི་དོན་མེད་ལ་གེས་པ་ཡོད་པ་མི་རིགས་པས་དོན་གེས་
གཉིས་ཀ་ཡོད་སྟེ་ཏུ་རིགས་ཏེ། འཕགས་པས་བརྩ་བ་ལས་ས་བརྒྱད་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས་དེ་རྒྱལ་སྤྱ་རབ་སྤྱ་པོ་ཡང་རབ་ཏུ་གེས་
ལ། ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཆོད་མེད་པ་དང་རྣམ་པར་སྤྱེ་བ་ཡང་རབ་ཏུ་གེས་སོ། །རྒྱལ་
སྤྱ་རབ་གི་རྣམ་པར་སྤྱེ་བ་ཆོད་མེད་པ་ལ་མཁས་པ་ཡང་རབ་ཏུ་གེས་སོ། །འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་ན་སའི་ཁམས་གྱི་རྒྱལ་སྤྱ་རབ་ཇི་སྟོན་པ་ཡང་རབ་ཏུ་གེས་ལ།
དེ་བཞིན་ཏུ་ཆུའི་ཁམས་དང་མའི་ཁམས་དང་རྒྱུད་གི་ཁམས་གྱི་ཡང་རབ་ཏུ་གེས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་ཁུངས་སུ་འབྲེན་ནས་ཕྱི་དོན་མེད་ན་རྒྱལ་སྤྱ་རབ་གི་
གྲངས་ཇི་ལྟར་གེས་པར་འགྱུར་གེས། དབུ་མ་སྣང་བར། རྣམ་པར་གེས་པ་
བཞིན་ཏུ་ཕྱི་དོན་ཡང་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པས་གཞོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ་
རིགས་པས་རྣམ་པར་དབྱེད་ན་ནི་གཉིས་ཀ་ཡང་བཏགས་པའི་ཁུར་མི་བཟོད་པ་
ཉིད་གིས་དངོས་པོའི་གནས་མི་ཐོས་ལ་ཐ་སྟོད་གྱི་བདེན་པར་ནི་དངོས་པོ་གཉིས་

ཀ་ཡང་གནག་རྩིའི་རྒྱུ་མ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་འབྲུང་རོ།
འཛིག་རྟེན་གྲགས་སྡེ་སྟོན་པའི་དབྱེ་མ་པ་དག་ནི། སྤྱི་དོན་གཤམ་པ་ལས་ཡན་
གར་ཐ་སྟད་དུ་ཡོད་མེད་ནི་ཐ་སྟད་ཀྱི་རིགས་པས་འཐད་པ་བཅུག་ནས་ཡོད་མེད་
གང་དུ་འདར་རིགས་པར་མ་བརྟེན་དེ་དོན་གཤམ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྟད་པའི་འབྲུལ་ཚཱ་
ནི་མ་བརྟགས་འཛིག་རྟེན་ན་རི་ལྟར་གྲགས་པ་ལྟར་འཛིག་པ་ལས་ཐ་སྟད་ཀྱི་
རིགས་པ་དེ་དག་ཡོད་མེད་གང་དུ་འདར་འཐད་པར་འཛིག་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་
ན། འབྲུག་པར། འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་དེ་ཉིད་ལ་གནས་ལ། བླུང་བོ་འཛིག་རྟེན་
གྲགས་དེར་ལྷ་ཅར་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཡེ་གཤམ་འཆར་བར་འདོད་པ་ན། །ནལ་
འཕྱོར་པ་ལ་དེ་ལྷ་འབྲུང་མི་འགྱུར། ཞེས་དང་། དེ་སྤྱིར་འཛིག་རྟེན་ཀྱི། ཐ་སྟད་
བདེན་ལ་ནཱ་པར་དབྱུང་མི་བྱ། ཞེས་འབྲུང་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་རོ། འཛིག་རྟེན་
གསུམ་ཀྱི་མགོན་པོ་འབྲི་བྱང་པས། དངོས་པོར་སྒྲུང་བ་དེ་འཛིན་འབྲུལ་ཏེ་མི་
གསལ། །ཤེས་ལས་ཐ་དད་མེད་སྒྲུང་ཆ་འགའ་ཞིག །ཐ་སྟད་མ་བརྟགས་
གྲགས་པར་གཤམ་ཉིད་དུ། །འཛིག་པ་འཛིག་རྟེན་ཉིད་དུ་མ་གྲགས་པ། །མིན་ཏེ་
རང་རིགས་རང་ཡུལ་དུ་བཞག་པའི། །ཡུལ་གྱི་ཏེ་མི་གསལ། །ཐ་དད་ཡུལ་མིན་
པ། །ཁྱོད་པ་འཛིག་རྟེན་པས་ཀྱང་གྲུབ་པ་བཞིན། །འདི་ལྟའི་རྒྱལ་ལ་དགོངས་
ནས་སྒྲུང་བ་ནི། །རང་གི་སེམས་ཞེས་གནས་སྐབས་ལ་ལར་ཡང་། གསུངས་པ་
སྒྲུན་པས་ཏེ་མི་གསལ། །དབང་གིས། །དུག་ཀྱང་སྒྲུན་དུ་གཏོང་བ་རི་ལྟ་བར།
།བརྟན་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་གཤམ་བྱ་ཞེས། །གསལ་བར་བཞེད་འདི་འབྲུལ་

དང་བྲལ་བའོ། །སངས་རྒྱལ་ཀུན་གྱི་སྐྱེ་གཅིག་དཔལ་ལྷན་འབྲི་ཁྱུང་བས།
།སངས་རྒྱལ་ཀུན་གྱི་གསུང་གཅིག་དཀར་པོ་ཆེན་ཐུབ་དང་། །སངས་རྒྱལ་ཀུན་
གྱི་བྱགས་གཅིག་དམ་ཆོས་དགོངས་གཅིག་མཆོག །དེ་ལྟའི་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་དེ་
འདིར་ནི་གསལ་བར་བྱ། ཞེས་བརྗོད་ནས། དོ་རྗེའི་གསུང་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བསམ་པ་སྐྱད་ཅིག་མའི་རང་གཟུགས་ཡིན་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་པ་འདི་
དག་པར་བཏོན་ན། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞན་གྲགས་ཅམ་དུ་
བཏགས་བཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་འཛོག་པ་ལས་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་སྒྲིས་པ་
གང་གིས་ཀྱང་མི་འཛོག་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བསམ་པའི་རང་འབྲས་ལས་མ་
གཏོགས་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས་སོ། བཏགས་ནས་གཞག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལ།
གཞན་ལུགས་པ་དག་ག་ རང་ལུགས་བཞག་ རྩོད་དང་སྦྱོང་བའི། དང་པོ་ལ།
ཐོགས་སྒྲུ་མ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དག་པའོ། དང་པོ་ནི། རྩོད་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་
རེ། རིན་ཆེན་སྤངས་བར། སྐྱེས་བྱ་ཁམས་དུག་འདུས་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་མ་
ཡིན་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་། །འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་
མིན། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། རྒྱུད་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་སྐྱེས་བྱ་ཁམས་
དུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། རྒྱུད་པ་གསུམ་པ་
དང་བཞི་པའི་དོན་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་མེད་པ་མི་སྤྲིད་པས་ཁམས་རེ་རེ་ཡང་ཆ་དུ་
མ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཏུ་སྟེ་རང་གི་རོ་བོས་

གྲུབ་པ་མིན་ནོ། དེ་ཡང་ཆ་གས་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ན་ཆ་
བཅས་དང་ཆ་ཅན་དེ་དེའི་གཞིར་འཛོག་ཏུ་མི་རུང་ལ། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ག་
དད་པ་ཡང་དེའི་གཞིར་མི་སྲིད་པའོ། ལུས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྟོག་པས་
བཞག་ལུགས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་བཏགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་
ཀྱང་ལུས་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྒྲུལ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བ་བྱེད་པར་
ལུས་མི་ལུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ངེས་པར་བྱ་
དགོས་མི་དགོས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་མི་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ་རང་རང་གིས་བྱ་བྱེད་
འཐད་པ་ནི། ཚིག་དང་དོན་གྱིས་འགྲེལ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་སངས་རྒྱས་
བསྐྱུངས་དང་ཞི་བ་ལྟ་དང་སྟོབ་དཔོན་འདི་གསུམ་གྱི་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་
འགྲེལ་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། དཔུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་ས་
ཡང་འདི་ཉིད་ཀྱི་གསལ་ཤིང་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་ནི། བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་
ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་དང་མིང་ཙམ་གྱིས་བཏགས་ནས་བཞག་གོ་ཞེས་ཚིག་ཏུ་རྒྱ་
བཀའ་དེ་སྒྲུས་པ་དེས་ནི་ཞེན་དོན་ལ་ཚུལ་ཐམས་ཅད་རྟོག་པ་དང་མིང་གིས་ཚུལ་
ཀྱི་གསལ་ཤིང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་སྒྲུ་ཐབས་སྒྲ་ན་མེད་པར་བྱེད་པར་གསལ་ཏེ།
དེ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་བཏགས་བཞག་གི་
དོན་བཏགས་པ་དང་མིང་ཙམ་གྱི་གཤེས་པའི་ཀྱི་གསལ་ཤིང་ལྟ་བུར་སྒྲུང་བ་ཙམ་གྱི་
དོན་ལས་ཐ་སྙད་དེ་དང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་ངེས་པའི་བྱ་བ་ཡོད་དགོས་པ་མིན་པ་

དང་། དེར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལྟར་དེར་གྲུབ་ལ་ཚད་མས་གཞི་དཔ་མེད་པར་ཚད་
 གྲུབ་གྱི་ཉི་མེ་གསལ་ཤིང་པར་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པར་འཆད་དགོས་ཐུ་ལ་
 བཏགས་གཞག་གི་དོན་ནི་བྱེད་ལ་བསྐྱོག་སྟེ་སྒྲིབ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། ལུས་
 སོགས་ཏྲིག་པས་གཞུག་ལུགས་གྱི་ཆ་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་བཏགས་པ་འདྲའོ་ཞེས་
 བརྗོད་ཀྱང་ལུས་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྒྲུལ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བྱེད་
 ལུས་མི་ལུས་སོགས་གཏན་མི་འདྲ་ན། ལུས་སོགས་ཏྲིག་པས་བཞག་ལུགས་དང་།
 ཐག་པ་སྒྲུལ་དུ་བཏགས་ལུགས་འདྲ་བའི་སྐབས་མེད་དེ། བྱེད་ལུས་པའི་
 གདགས་གཞི་ལ་ལུས་པར་བཏགས་པའི་ལུས་པ་དོན་བྱེད་པའི་ལུས་པར་གྲུབ་ན་
 བཏགས་པ་དེ་ཉིད་ལུས་པར་སོང་ཞིང་ལུས་པ་ཡིན་པ་ལ་ཉི་མེ་གསལ་ཤིང་ཡིན་
 པར་མི་འགྱུར་བས། དེ་དང་སྒྲུལ་གྱི་གདགས་གཞི་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་བཏགས་
 པའི་སྒྲུལ་དོན་བྱེད་པའི་སྒྲུལ་དུ་མ་གྲུབ་པས་དེ་ཉིད་སྒྲུལ་དུ་སོང་ཞིང་སྒྲུལ་ཡིན་
 སྐབས་མེད་པ་གཉིས་ཅི་ལྟར་བཏགས་ནས་གཞག་པར་མཐུན་པའམ་འདྲ་
 བའམ་མཚུངས་པའི་སྐབས་ཅི་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེད་གྱི་བཏགས་གཞག་
 གི་ལུས་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི་ཚིག་གི་ཟོལ་གྱིས་ཅི་ལྟར་སྒྲིལ་བ་ལུས་པ་དོན་བྱེད་པ་
 ཅན་གྱི་རྗེས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཚད་གྲུབ་ཏུ་སྒྲིབ་བ་དང་། ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་གྱི་དོན་བྱེད་
 པས་གཏོང་བའི་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པར་བཏགས་པའི་ཆ་གཉིས་འདྲའོ་ཞེས་བསྐྱེད་
 པར་སྒྲིལ་ཀྱང་དེ་གཉིས་འདྲེ་བར་སེམས་པ་གང་ཟག་སྟོ་གོས་གྱི་ཞོར་ཅན་སུའི་
 རྒྱུད་ལའང་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར། བྱེད་ཅག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདུད་

ཀྱི་སྒྲོད་ཡུལ་ལས་འདས་པ་དག་ལ་ཚིག་དེ་དག་གིས་དྲིད་ཅིང་བསྐྱབ་པར་ནས་
པའི་སྒྲགས་ཉིད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ན་ཁྱེད་ཅག་ཚཱ་ཐམས་ཅད་བཏགས་
གཞག་ཙམ་དུ་ཚིག་གི་ཟོལ་གྱིས་ཐར་འདོད་རྣམས་པ་སྐྱས་ནས་དོན་ལ་ཚུར་
མཐོང་ལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུང་བས་རྒྱས་འདི་ཉིད་འདི་ལྟར་དོན་ཁྱེད་བདེན་པ་ཉིད་དུ་
བསྐྱབ་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་རི་དྲགས་ཀྱི་རྩམ་བསྟན་ནས། བོང་བུའི་ཤ་འཚོང་བ་
ལྟ་བུ་འདི་ནི་བཙུམ་ལྟན་འདས་དང་འཕགས་པ་གྲུ་སྐྱབ་སོགས་སངས་རྒྱས་དང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དག་གིས་ལེགས་པར་བྲིས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྲིན་པའི་ཚུལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བ་སྐུ་བཙུངས་ཀྱི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྲིན་པའི་ཚུལ་ལས་ནི་གདགས་གཞི་རྒྱལ་རྒྱས་སོགས་ལ་
བུམ་པར་བཏགས་ཀྱང་དབྱེད་པ་དང་འཕགས་པའི་ཡང་དག་པའི་གཟིགས་ངོ་ན་
དོན་ཁྱེད་པའི་བུམ་པའི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པའི་བྲིས་ཏེ། དེ་ལྟའི་བུམ་པའི་
དངོས་སྒྲུང་གི་ཤེས་པའི་ཆ་དེ་ནི་བཏགས་གཞག་ཙམ་གྱི་ཚཱ་ཡིན་པའི་བྲིས།
དངོས་པོར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པའང་འབྲུལ་པ་ཉིད་ཀྱི་མ་རིག་པའི་མཐུ་ལས་བྱུང་
བའི་བྲིས་དེ་ལྟའི་ཡོད་པས་ནི་ཡོད་གོ་ནམ་ཡང་མི་ཆོད་པའི་བྲིས། དེ་སྐད་དུ།
འཇུག་འགྲེལ་ལས་སྒྲུང་ཡང་དེ་ལས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་སེམས། །གཏི་མུག་
ལས་ལས་སྐྱེས་པར་ཅི་བྲིས་གསུངས། ། ཞེས་དང་། འཕགས་ས་པ་ལ་བཅུ་པ་དེ་
ཉིས་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་དུ་གསུངས་ཀྱི།
།རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་

རང་གི་བདག་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འབྱུང་ན་ནི། དེ་མ་རིག་པ་ལམ་འདུ་བྱེད་ལས་
མི་ལྟོས་པ་ན་ལྟོས་པ་འབྱུལ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རབ་རིབ་ཅན་
གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་མཚན་མར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྒྱུ་མེད་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་སྣམ་དུ་
བསམ་པའོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དོན་གྱི་དབང་འདིའི་ཕྱིར་ཀླུ་པ་གྲས་བཅས་
གྱིས། བཏགས་གཞག་གི་དངོས་ཚོས་སུ་སྒྲུང་བ་འདི་ནི་དབེར་ན་ཐག་པ་སྐྱུལ་
གྱི་དངོས་པོར་འབྱུལ་བར་སྒྲུང་ཡང་སྐྱུལ་དུ་བཏགས་པའི་འབྱུལ་རྒྱུན་ལས་དེར་
སྒྲུང་ཅམ་མ་གཏོགས་དེ་སྐྱུལ་དུ་མེད་པ་བཞིན། སྒྲུང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་ཡང་
དངོས་པོར་བཏགས་པའི་ཐོག་མེད་གྱི་བག་ཆགས་གྱི་འབྱུལ་རྒྱུན་ལས་དེར་སྒྲུང་
ཅམ་མ་གཏོགས་དེར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་
དབེན་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་གྱི་ཡ་ངོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཆེས་ཟབ་པ་དང་ནམ་
མཁའི་ངང་རྒྱལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་སོ། དེས་ན་འཁོར་འདས་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་མ་དབྱེད་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོའི་
རྗེས་སུ་བརྗོད་དུ་བྱས་ན་འཁོར་འདས་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདག་དང་གཞན་
དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་སོགས་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་བཏགས་གཞག་གི་རྟེན་
འབྱུང་ཅམ་ལས་སྐྱེས་སོ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་ནས་དེ་ཅམ་གྱིས་བྱུང་བ་དང་སྐྱེས་
པའི་དངོས་པོ་དེ་ནི་དབྱེད་པ་ན་དངོས་པོ་དང་སྐྱེ་བར་མི་འབྲུབ་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར།

ཚཱ་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་ན་ཚཱ་ཐམས་ཅད་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡང་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པར་འབྱུང་ཏེ། རི་སྐད་དུ། །ཕན་ཚུན་དོན་ལ་
བརྟེན་པའི་གྲུབ་པ་ནི། །གྲུབ་མིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཞེས་
འབྱུང་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཕན་ཚུན་བཏགས་ནས་གཞུག་པའི་གྲུབ་པ་ནི།
གྲུབ་མིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཞེས་འདོན་པ་འབྱུང་ལ།
འདིའི་འཐད་པ་ནི། དཔལ་མགོན་ཐུ་སྐྱབ་ཀྱིས། དངོས་པོ་ལྟོས་གྲུབ་གང་ཡིན་
པ། །དེ་མ་གྲུབ་ན་རི་ལྟར་ལྟོས། །ཅི་སྟེ་གྲུབ་པ་ལྟོས་ཅེན། །དེ་ནི་ལྟོས་པར་མི་
རིགས་སོ། །ཞེས་དང་། འཇུག་འབྲེལ་ལས། འདིའི་དོན་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ།
གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྒྱས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འབྱུང་ན། དེ་འབྱུབ་པའི་མ་གྲུབ་
པ་ཞིག་རྒྱས་པ་ལ་ལྟོས་གང་། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་གྲུབ་པའི་བོང་
བུའི་རྩ་ལྟར་རྒྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་སོ། །འོན་ཏེ་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ན་ནི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
དེར་ལྟོས་པར་མི་རུང་ངོ་། དེའི་ཕྱིར་ཕན་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་གྲུབ་པ་ནི་གྲུབ་པ་
མིན་ཞེས་མཁྱེན་རབ་མངའ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།
ལྟོས་གཞག་གམ་མིང་གིས་བཞག་པའི་ཚཱ་ལ་ནི་དབྱུད་བཟོད་པ་སྲིད་པ་མིན་
པས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚཱ་ལ་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་གནས་ཚུལ་ལ་སེམས་པ་ན་དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་སོགས་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དོན་བྱེད་པར་
བདེན་པའི་ཚཱ་འགར་ཡང་མེད་པ་ཉིད་དུ་གསལ་ཏེ། དཔེར་ན། ཐག་པ་སྐྱུལ་
དུ་བཏགས་ཀྱང་སྐྱུལ་དུ་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་ཅན་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་མེད་པ་རི་ལྟ་

བདེ་ལྟོ་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་བཏག་གཞག་ཙམ་མིན་པར་ཚུར་མཐོང་ལ་རི་ལྟར་
དངོས་པོར་རྣམས་གྲུབ་པར་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་ཅན་དུ་སྒྲུང་བདེ་ལྟོ་ཚད་མས་
དེ་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་དངོས་པོ་དེ་ཡང་དེར་སྒྲུད་བཟོད་
དུ་འགྱུར་བས་ཚོས་ཅན་དངོས་པོ་འདི་ཉིད་ཚོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་
རིགས་དེར་མི་རིགས་ན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས། གཟུགས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་གཞན་དུ་མེད་དོ་ཞེས་རི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་སྒྲུ་རི་བཞིན་དུ་འཆད་མི་
ལུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་འཆད་མི་ལུས་ན་ནི་དེར་མི་ལུས་ན་ནི་རང་ཉིད་དབུ་
མ་པ་སྒྲུ་ན་མེད་པར་དེགས་པའི་ར་རྒྱལ་དེ་ཐོང་ཞིག དེས་ན་རྒྱལ་བ་སྤྲས་དང་
བཅས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱལ་འདིར་བཏགས་གཞག་གི་ཚོས་
ཐམས་ཅད་ཐག་ཁུའི་སྒྲུལ་ལྟར་དེ་དེར་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ལས་བྱེད་
ལྟར་དེ་གྲུབ་དང་དེ་ཡོད་དུ་བསྟན་པ་ན་ངས་པའི་དོན་དུ་འགར་མེད་དེ།
འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། ཤུག་ཏུ་སྤྲས་པོ་བརྟེན་ཅིང་འབྱུང་བའི་ཚོས།
ཁང་པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས། ཁམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་སེམས་དང་རབ་
ལྟར་པ། གཞུ་ལྟར་དབུང་བཅས་ཚོགས་ཀྱིས་རྗེ་བ་མེད་ཅེས་བཏོགས་ཚོས་དོན་
བྱེད་པར་ཐ་སྟོད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པར་བཤད་ཅིང་། བྱེད་པར་
བཏགས་བཞག་རྟེན་འབྲེལ་ལ་སྒྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་ཆེས་དབེན་པར་བཟད་དེ།
མདོ་སྒྲུད་པར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བ།
སྒྱེ་མེད་ཟབ་མེད་པར་ཤེས་རབ་འདི་ཤེས་ཏེ། ཉི་མ་སྤྱིན་མེད་འོད་ཟེར་འཕྲོ་

བས་མུན་བསལ་ལྟར། མ་དག་ཐིབས་པོ་བཅོམ་ནས་རང་བྱུང་ཐོབ་པར་འགྱུར།
ཞེས་དང་། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚཱ་
ཐམས་ཅད་བཏགས་གཞག་གི་ཚཱ་དང་གང་བཏགས་ཚཱ་གང་དག་དངོས་པོའི་
ངོར་མི་དམིགས་པར་གསུངས་པ་ལས་དངོས་པོའི་ངོར་པོར་དོན་བྱེད་པར་
གསུངས་པ་མེད་དེ། ཡུམ་ལས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། མིང་དེ་ཡང་མི་དམིགས་ཏེ། དག་གི་དངོས་
པོ་ཉིད་མིང་ཞེས་བགྱེད། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་ཡང་མ་མཆིས་མ་
དམིགས་ཏེ། མིང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཇི་ལྟ་བར་
མིང་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། ཚཱ་འདི་གཉིས་ནི་མ་མཆིས་ཤིང་མ་དམིགས་ན་ཞེས་
སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། དེགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། དེ་དང་དེ་བརྟེན་
གང་བྱུང་དེ། རང་གི་དངོས་པོར་སྒྲེས་མ་ཡིན། །རང་གི་དངོས་པོར་གང་མ་སྒྲེས།
།དེ་ནི་སྒྲེ་ཞེས་ཇི་སྒྲུང་བྱ། ཞེས་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི་ཚཱ་ལ་འདུས་
བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཡུམ་ལས། ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཤུ་རང་བཞིན་པ་མ་ཡིན་
མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཤེས་ཤིང་མཐོང་ན་ཆགས་པའི་མཐའ་ཐམས་
ཅད་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། བཏགས་བཞག་གི་ཚཱ་དོན་བྱེད་པ་ཀྱན་
རྫོབ་འབྲུལ་ངོར་ཡིན་གྱི་དོན་ལ་མི་འགྲུབ་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་མཚོས་ཀྱང་།
།མ་བཏགས་གཅིག་ཤུར་ཉམས་དགའ་ཞིང་། སྒྲེ་དང་འཇིག་པའི་ཚཱ་ཅན་པ།

།དོན་བྱེད་པ་དག་ལྷན་ལྷན་གྱི། །རང་བཞིན་ཀྱན་རྫོང་པ་ཡིན་པར་རྟོགས།
 ཞེས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལུང་ལྷ་སོགས་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པ་ནི་ཉན་ཐོས་
 གྱི་མདོར་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས། གཞུགས་ནི་དབྱ་བ་དོས་པ་འདྲ།
 །ཆོར་བ་རྩ་ཡི་རྩ་བར་བཞིན། །འདུ་ཤེས་སྒྲིག་རྩ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་ལྷན་པ་ནི་
 རྩ་བེད་བཞིན། །ལྷན་ཤེས་སྒྲིག་ལྟ་བུ་ཞེས། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་
 ཏོ། །ཞེས་དང་། ཆོག་གསལ་ལས། འདིར་བཅོམ་ལྷན་གྱིས་དངོས་པོ་ལྷན་ས་
 འབྱུང་བ་རྩ་དང་རྩེན་ལས་སྟོས་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་མཛད་པ་ན་དངོས་པོ་
 ལྷན་ས་རྩ་མེད་པ་དང་། རྩ་གཅིག་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྩ་ལས་བྱུང་བ་དང་རང་
 དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་བྱས་པ་ཉིད་བཀའ་བར་འབྱུང་ལ། །ཞེས་རྩས་པར་
 འབྱུང་བ་དང་། བྱེད་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟེ་བ་ལ་ནི་འབྲས་བུ་རང་གི་རྩ་ལས་སྟེ་
 བ་དང་རྩ་ལས་འབྲས་བུ་ཐ་སྟོད་ཆད་ཀྱབ་པར་གཞན་སྟེ་སྟེ་བ་དེ་ནི་རྩ་བ་སྟེས་
 བཅས་གྱིས་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཚུལ་ལེགས་པར་སྤངས་པ་ཉིད་
 ཡིན་ནོ། །དེས་ན་བཏགས་བཞག་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྟེ་འགག་དང་འཆི་འཕོ་སོགས་
 ནི་སྟེ་འགག་དང་འཆི་འཕོ་སོགས་རང་རང་དོ་བོས་སྟོང་བ་ལས་སྟེ་འགག་འཆི་
 འཕོ་སོགས་ཐ་སྟོད་ཆད་མས་འགར་ཡང་ཀྱབ་མེད་དེ། སྟོབ་དཔོན་ལྟས། རྩ་
 དང་རྩེན་ཁྲི་གསལ་སྟེ་བ། ལྷན་ཡང་ལྷན་ས་གཉིས་ཤེས་པར་བྱ། བྱེད་པ་པོ་
 ལ་སོགས་པས་དབེན། །གསོག་གསོག་སྟོང་སོགས་སྟོང་པོ་མེད། །དེ་ལྟར་ཤེས་
 རབ་གྱིས་མཐོང་གང་། ཅི་བྱིར་རི་ལྟར་གང་དུ་ཡིན། །སྟེས་པའི་རྟོག་སྟེ་སོགས་

སྤངས་པ། ལུ་སྤྱའི་གཟུགས་བརྟན་ངི་བཞིན་པ། །དེ་བཞིན་འདི་ནས་འཆི་འཕོ་
བ། །འགག་མེད་འགྲོ་བར་སྐྱེ་བར་སྤྲང་། །ཞེས་འབྱུང་ལ། །བྱད་པར་བཏགས་
བཞག་གི་དངོས་ཚཱ་གྱི་ཚུལ་ཕྱ་མོ་འདིར་ནི་དངོས་པོའི་སྐྱེ་འགག་ཏྱག་ཆད་ལ་
སོགས་གྱི་དོན་བྱེད་པས་དབེན་པ་ལས་དོན་བྱེད་པར་ཡོད་པ་ཆོས་འགོག་པ་
ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྲུས་། །འགྲོ་ཀུན་རྒྱུད་དང་འབྲས་བུ་སྟེ། །འདི་ལ་སེམས་
ཅན་གཞན་ཅིའང་མེད། །སྟོང་པ་ཁོ་ནའི་ཆོས་རྣམས་ལ། །སྟོང་པའི་ཆོས་རྣམས་
འབྱུང་བར་ཟད། །ཁ་ཐོན་མར་མེ་མ་ལོར་རྒྱ། །མེ་ཤེལ་ས་བོན་སྦྱར་དང་སྒྲས།
།ལུང་པོ་ཉིད་མཚམས་སྦྱར་བ་ཡང་། །མི་འཕོ་བར་ཡང་མཁས་རྟོག་བྱ། །ཤིན་
ཏུ་ཕྱ་བའི་དངོས་ལ་ཡང་། །གང་གིས་ཆད་པར་རྣམ་བཏགས་པ། །རྣམ་པར་མི་
མཁས་དེ་ཡིས་ནི། །ཞེན་ལས་བྱུང་བའི་དོན་མི་མཐོང་། །འདི་ལ་བསལ་བྱ་གང་
ཡང་མེད། །བཞག་པར་བྱ་བ་བྱུང་ཟད་མེད། །ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་བཟ།
།ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །ཞེས་པ་ནི་རྟོན་འབྲེལ་སྐྱེ་འགག་གི་ཆོས་སུ་
སྤང་བ་ལ་དངོས་པོའི་སྐྱེ་འགག་གི་ཆོས་གྱིས་དབེན་པ་ནི་སྤྲང་ཡོད་གྱི་བསལ་བ་
དང་བྱིས་འབྱུང་གཞག་པ་གང་ཡང་མིན་པས་ཆོས་དེའི་རང་བཞིན་ནི་དེ་ཡིན་ལ་
དེར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པ་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པའོ། །ཞེས་གསུང་སོ།
བཏགས་གཞག་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ལ་དངོས་པོའི་དོན་བྱེད་པ་ཡོད་པ་འདི་ནི་
རྒྱལ་བ་ཉིད་གྱི་ལུང་བསྟན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མའི་ཤིང་རྟ་པ་རྣམས་གྱིས་
ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། །མགོན་པོ་གྲུས། །སྐྱེ་དང་གནས་དང་འཇིག་པ་

དག །མ་གྲུབ་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་མེད། འདུས་བྱས་རབ་རྩ་མ་གྲུབ་པ། །འདུས་
 མ་བྱས་ན་ཇི་ལྟར་གྲུབ། །མི་ལམ་ཇི་བཞིན་སྐྱུ་མ་བཞིན། །དྲི་ཟའི་གོང་ཁྱིའི་
 བཞིན་དུ། །དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་འཇིག་པ་
 གསུངས། །ཞེས་དང་། །སྒོ་བ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས། དངོས་པོའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་
 དང་། །སྐྱེ་བ་འགག་པའི་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་བྱེད་པར་མི་རིགས་ཞེས། ཇི་
 སྐད་དུ། འབྲས་བུ་ཡོད་ཉིད་གང་འདོད་དང་། །འབྲས་བུ་མེད་ཉིད་གང་འདོད་
 ལ། །ཁྱིམ་གྱི་དོན་དུ་ཀ་བ་ལ། །སོགས་པའི་རྒྱན་ནི་དོན་མེད་འགྱུར། །ཞེས་དང་
 ། ད་ལྟ་བཡིས་དངོས་པོ་ནི། །དེ་ཉིད་ལས་བྱུང་མ་ཡིན་ཞིང་། །མ་འོངས་ལས་
 བྱུང་ཡོད་མིན་ལ། །འདས་པ་ལས་བྱུང་ཡོད་མིན་ལ། །སྐྱེས་པ་ལ་ནི་འོང་བ་དང་
 ། །དེ་བཞིན་འགག་ལ་འགྲོ་བ་མེད། །དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟ་བུར། །ཁྲིད་པ་སྐྱུ་མ་
 འབྲས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དངོས་པོར་གྲུབ་པ་མཐའ་གཞན་འགགས་པའི་
 རིགས་པ་རྒྱ་བཀྱེད་དེ་གསུངས་པ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། དངོས་པོ་དངོས་ལས་མི་སྐྱེ་
 སྟེ། །དངོས་པོ་དངོས་མེད་ལས་མི་སྐྱེ། །དངོས་མེད་དངོས་ལས་མི་སྐྱེ་འོ།
 །དངོས་པོ་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། །དངོས་མེད་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་འོ།
 །དངོས་མེད་དངོས་མེད་མི་འགྱུར་ཏེ། །དངོས་པོ་དངོས་མེད་མི་འགྱུར་འོ། །སྐྱེ་
 བཞིན་པ་ནི་བྱེད་སྐྱེས་ཕྱིར། །སྐྱེ་བཞིན་པ་ ནི་སྐྱེ་མི་འགྱུར། །ཡང་ན་ཐམས་ཅད་
 སྐྱེ་བཞིན་པ། །དེ་རྣམས་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །སྐྱེ་བཞིན་པས་ནི་བདག་
 ཉིད་དུ། བྱ་བ་སྐྱེ་བཞིན་པར་མི་འགྱུར། །སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡི་བདག་ཉིད་དུ། མི་

བྱུང་སྐྱེ་བཞིན་པར་མི་འགྱུར། ཞེས་སོགས་མཐའ་ལྷན་པར་འབྱུང་བས་སྒྲིས་
བས་ཚོགས་ལོ་ ཡང་། སྐྱི་གསལ། ཁམས་དྲུག་ལ་བཏགས་པའི་སྐྱེས་བྱ་དངོས་
པོར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཤེས་ངོར་མ་དམིགས་ལ། དམིགས་ན་ཁམས་དྲུག་སོ་སོ་བ་
དང་། སྐྱི་གསལ། ལ་སྐྱེ་བྱ་འདི་ལྟར་རོ། ཞེས་དམིགས་རིགས་པ་ལས་མ་
དམིགས་པས་ངེ་ལྟར་བཏགས་པའི་སྐྱེས་བྱ་སྐྱེས་བྱར་དངོས་པོར་ཐ་སྙད་པའི་
ཚད་མས་མ་གྲུབ་སྟེ་སྒྲུང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྐྱེས་བྱ་ཐ་
སྙད་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ལུང་དུ་འདྲེན་པ་འདི་ལས་མ་འབྲེལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
བཏགས་བཞག་གི་ཚཱ་ལ་རྩ་ས་དངོས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ཟོལ་གྱིས་སྐྱབ་ནས་།
།ཚུལ་འདི་ནི་སངས་བསྐྱུངས་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྟ་དང་། ལྷ་གྲགས་ཀྱི་
འགྲེལ་ལུགས་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དག་རྟེན་
འབྲེལ་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པའི་དངོས་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དག་ཡིན་ན་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་
དག་གིས་དེ་ལྟར་འགྲེལ་བར་རིགས་ན་ཡང་། རྟེན་འབྲེལ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་
མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་འགྲེལ་ལུགས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ནི་མི་ལམ་དུ་
ཡང་གནས་མེད་དོ། ། བྱིད་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་ས་ཡང་འདི་
ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་འདུག་པ། དབུ་མའི་ལུགས་ལ་བཏགས་བཞག་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་ཚཱ་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་རྩ་ས་སུ་ཟོལ་གྱིས་སྐྱབ་ན་དེ་ལྟར་
སྐྱབ་མི་ལུས་པས་དེ་ལས་དཀའ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། ཤེས་བྱར་མི་སྤྱིད་པ་ཤེས་
བྱར་སྤྱིད་པར་སྐྱབ་ན་ནི་ཚཱ་འགྲུབ་པར་དཀའ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་བྱིད་ཅག་

བདེན་ལ། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་བདག་ས་བཞག་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་པོ་
རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་ནི་འགར་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཁོང་དུ་ཆུབ་པ་ཆེས་སྤྲོ་བ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱབ་བྱེད་འབྲུལ་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་འབྲུལ་པ་མེད་པར་གཞན་
གྲགས་ཉིད་ཙམ་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། དངོས་རྣམས་མཐའ་
དག་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་སུ་བཞུགས་པར་ནི། ལུས་པར་ཆེས་སྤྲོ་རི་ལྟར་
དེ་ལྟར་རང་བཞག་བཞིན་གཞན་དག་ལ། ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བདེ་སྤག་ཏུ་ནི་ལུས་
པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཁྱེད། བཅོམ་
ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟར་
གསུངས་པའི་ཆོས་ཅན་གཟུགས་སོགས་ཉིད་དེའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་སྣང་བ་
མེད་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལས་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པར་བཞེད་པ་ཤེར་
ཕྱིན་ཀྱི་དོན་འབྲུལ་མེད་ཡིན་ཏེ། ཀླུ་བའི་ཡུམ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་
ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཆོས་འདི་དག་ཉེ་བར་རྟོག་པ་དེའི་ཆེ་
གཟུགས་ཉེ་བར་མི་རྟོག་གཟུགས་ཉེ་བར་མི་འཛིན། གཟུགས་སྐྱེ་བར་ཡང་
དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། གཟུགས་འགག་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོར་བ་མ་ཡིན། འདུ་ཤེས་མ་ཡིན། འདུ་བྱེད་རྣམས་མ་
ཡིན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉེ་བར་མི་རྟོག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉེ་བར་མི་འཛིན།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
འགག་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེན། འདི་ལྟར་

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ལགས།
གཟུགས་ཀྱི་འཛིག་པ་མ་མཆིས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་གཟུགས་མ་ལགས་ཏེ།
དེས་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་གཟུགས་ཤེས་བཀྱི་བ་འདི་ནི་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་
ཤིང་གཉིས་སུ་བཀྱིར་མ་མཆིས་སོ། དེས་ན་འཛིག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཟུགས་
ཞེས་བཀྱི་བ་འདི་ཡང་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་ཤིང་གཉིས་སུ་བཀྱིར་མ་མཆིས་ཏེ།
གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ། གཟུགས་ཞེས་བཀྱི་བ་འདི་ནི་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་
བྱངས་སུ་གཏོགས་སོ། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་འབྲུང་བ་དང་། བྱད་པར་དམ་པ་རྒྱ་གར་
གྲིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་དམ་ཚཱ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཞི་བྱེད་དུ་འཆད་པ་ན། གཟུགས་
སྟོང་པར་མི་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་གནད། གཟུགས་རང་ཉིད་སྤྲུང་དུས་ནས་སྟོང་པར་
ཐྱོང་བ་སྐྱོམ་པའི་གནད། ཅིས་དང་ཁྱི་གསལ་ཞེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་
དབུ་མའི་ལྟ་བ་བརྟེས་པའི་རྣམ་ཐར་ལས། སྤྲུང་བས་སྟོང་པ་མ་བསྐྱིབས། སྟོང་
པས་སྤྲུང་བ་མ་བཀག། ཀྱུན་རྫོབ་བར་སྐད་ཅིག་མ་སྤྲུང་སྟོང་ཐ་དད་པར་དབྱེ་བ་
ངོ་བོ་གཅིག་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་པའི་སྤྲུང་བ་མི་འགག་པ་ན་འང་
སྤྲུང་དུས་ཉིད་ནས་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པར་གསལ་ཐབས་པས་ཞེས་འབྲུང་བས་
གཟུགས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་ལྡོག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་གཟུགས་དེ་ཉིད་དུ་སྟོང་
པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་ན་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱོས་པ་མི་ལྡོག་པས་གཟུགས་ལས་
གཞན་པའི་ཚཱ་ལ་སྟོང་པར་མཐོང་ཡང་གཟུགས་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་
སྐྱིབ་གཉིས་ལས་གྲུལ་བའི་ཡོན་ཏན་མི་འབྱུང་སྟེ། སྐྱོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས།

དངོས་རྒྱམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །སྟོང་མཐོང་ཡོན་ཏན་མཐོང་བར་འགྱུར།
།ཞེས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་བསྐྱུང་བྱའི་གཟུགས་དང་དགག་བྱའི་
གཟུགས་གཉིས་སུ་འབྱེད་ནས་གཟུགས་དོན་བྱེད་པ་ཐ་སྟོན་ཆོད་གྲུབ་དང་
གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བྱ་བྱའི་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
གཟུགས་མེད་པ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེ་བ་དང་། དེ་ལྟར་ན་ཡོད་མེད་གྱི་ཆོས་ལ་
གཉིས་སུ་བགྱིར་མ་མཆིས་པ་མི་འགྲུབ་པས་ཁྱེད་གྱིས་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་
ཏུ་བྱིན་པའི་ཚུལ་ཟབ་མོ་འདི་ཆོག་གཞན་དུ་བསྐྱུར་ནས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་ལྟར་སྤང་མོད། དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཙོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོ་ཡབ་ཟུས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་སྟིགས་མའི་དུས་འདིར་
འཛིག་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་མེ་གཉིས་པར་བྱོན་པས་ཆོས་སྟོན་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒྲོ་
ནས་གདུལ་བྱ་བ་གྱི་བར་མཛད་པ་འདི་ནི་ཆོས་ལུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི་ཚུལ་དང་སྒྲོ་དང་ཕྱོགས་གཅིག་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། རི་
སྐད་དུ། བསོད་ནམས་འདོད་པས་སྟོང་པ་ཉིད། །ཀྱུ་ཆོ་བཛྲོད་པར་བྱེ་མིན་ཏེ།
གནས་མ་ཡིན་པར་སྒྱུར་བའི་སྒྲོན། །དུག་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། རི་ལྟར་གྲུ་
སྟོའི་སྐད་བཞིན་གྱིས། །གཟུང་བར་མི་རུས་དེ་བཞིན་དུ། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡིས་
མ་གཏོགས་པར། །འཛིག་རྟེན་གཟུང་བར་རུས་མ་ཡིན། །ཡོད་དང་མེད་དང་
ཡོད་མེད་དང་། གཉིས་ཀ་མིན་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། བད་གྱི་དབང་གིས་ཐམས་
ཅད་ནི། །སྒྲོན་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་མིན་ནམ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་

ཡང་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་གང་ཟག་སྒྲོ་ཞན་པ་དག་དེ་ལྟར་སྒྲུ་རི་བཞིན་དུ་སྒྲུ་
ན་ནི་སེང་གོ་མཚོང་སར་ཤ་སྒྲེས་མཚོངས་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒོག་འདོར་བ་ལྟ་བུ་
ཉེས་པ་ཆེས་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་དབུ་མའི་ཚུལ་ལ་དེའི་
རིང་ལུགས་མ་ཡིན་པ་དེའི་རིང་ལུགས་སུ་སྒྲུ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
ལས། གང་སུ་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཟབ་མོ་འདི་འཆད་པ་དང་
སྟོན་པ་དང་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ལ་སྤྱིར་གཞིལ་བར་སེམས་ཀྱི་སྒྲུར་བར་འགྱུར། མི་
སྟོན་པ་ཟེར་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་པ་བསྐྱབ་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་སྒྲུ་བར་འགྱུར་ལ་དེ་
ནི་བདེ་བར་གསལ་གསུངས་པས་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཚིག་ཏུ་སྒྲུ་བར་འགྱུར་ཞིང་
སེམས་ཅན་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་དང་འབྲལ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་རང་གི་རྒྱུད་
བཅོམ་ནས་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱང་འཛོམས་པར་འགྱུར། རང་གི་རྒྱུད་དུག་ཅན་དུ་
བྱས་ནས་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱང་དུག་ཅན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར། རང་ཉིད་བསྐྱབ་
ནས་གཞན་ཡང་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། བདག་ཉིད་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་སྤྱོད་པ་ཟབ་མོ་མ་ཤེས་མ་གཏོགས་པས་གཞན་དག་ཀྱང་འདི་ལ་བསྐྱབ་
པར་མི་བྱའོ་ཞེས་འཛིན་དུ་འཇུག་པའོ། །ཤུ་རིའི་བྱ་གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུའི་རང་
བཞིན་ཅན་ནི་བལྟ་བར་ཡང་མི་གནང་ན་དེ་དག་དང་འགྲོགས་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་རྟེན་
པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་གནས་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེན། ཤུ་རིའི་བྱ་
དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་དག་ནི་ཚོས་ལ་སུན་འབྱིན་པར་རིག་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཤུ་རིའི་བྱ་གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་དག་ནི་ལོ་

འདབ་ཅུལ་བ་ལྟ་བུར་རིག་པར་བྱའོ། ལྷ་རིའི་བྱ་གང་ཟག་དེ་ལྟ་བུ་དག་ནི་ནག་
 པོའི་རང་བཞིན་ཅན་ནག་པོ་ཉི་བར་བསྐྱེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། ལྷ་རིའི་བྱ་གང་
 ཟག་དེ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ལས་གང་དག་མཉན་པ་དང་བར་བྱ་བ་སེམས་པ་དེ་དག་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚུལ་མ་ཡིན་པས་བརྟག་པར་འགྱུར་རོ། ལྷ་རིའི་བྱ་གང་དག་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་སུན་འབྱིན་པ་དེ་དག་ནི་ལྷ་རིའི་བྱ་ཆོས་ལ་སུན་
 བྱིན་པའི་གང་ཟག་ཏུ་རིག་པར་བྱའོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། གང་ཟག་དེར་
 སྐྱེས་ཤིང་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་ཆེན་པོ་ན་མཆིས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱིས་ཆད་མ་
 བརྟན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་སྐྱ་ཆེར་འབྱུང་ལ། དེས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
 པ་འདི་མཉན་པའི་སྒོ་དེ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ པ་ལ་སེམས་
 ཅུལ་པ་དང་དབུ་མ་པའི་རིགས་གཉིས་ལས་དེ་སོ་སོར་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་བྱ་
 མཆོག་ཤིང་ཏྲ་པ་ཆེན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་དང་ཐོག་མེད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་སེམས་སོ་སོའི་
 ལུགས་ཀྱི་ཤེར་བྱིན་ལས་བརྩམས་ཏེ་དྲང་ངེས་ཀྱི་སྒོལ་འབྱེད་དུ་ལུང་བརྟན་
 པས་སྒོལ་འབྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཤེར་བྱིན་གྱི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀའ་བ་དེ་ལ་གང་སྐྱ་
 དག་སོ་སོར་མོས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི་ལུགས་དེ་གཉིས་གང་ཡིན་པ་དག་གི་
 རྗེས་སྐྱ་འབྲངས་ཏེ་བརྗོད་ན་ཉེས་པ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་གྱི། དེ་དང་མི་མཐུན་
 པའི་ཤེར་བྱིན་གྱི་དོན་སྐྱ་ནག་ཏུ་ཤང་སྐྱ་གར་བའི་ཐེག་ཆེན་པ་གང་དག་དང་།
 བོད་དུ་ཡང་བཀའ་གསང་སྐྱགས་གསང་རྟིང་བཀའ་གདམས་པ་བཀའ་བརྒྱད་
 པ། ས་དགོ་ལྡན་བུ་དོལ་བོང་དོངས་པ་སོགས་སྐྱ་སྐྱས་ཀྱང་བཏང་སྟོམས་སྐྱ་བྱ་

བ་ལས་ཆེས་དད་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་འདུག་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་མི་བྱའོ། ཤིང་ཏྲ་
ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་རྒྱ་དཀར་ནག་ བོད་ཀྱི་ས་དགེ་བཀའ་བརྒྱད་སོགས་
སུས་མཐུན་པར་སྐྱབ་པ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བར་ནི་རིགས་པ་ཉིད་དོ།
།འདི་ལ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་ལ། རྟེན་འབྲེལ་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་སྐྱེ་འགག་
མེད་པར་བསྟན་པ་བྱེད་ཆེས་བདེན་མོད། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོངས་ཁྱོད་
ཀྱིས་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པས་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོར་མེད་
པ་དང་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་བསྟན་པ་མིན་གྱི། ཡུལ་རང་གི་སྔོན་ཡུགས་ཀྱི་རང་
བཞིན་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་དང་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་དགག་བྱར་
གཞག་པར་བསྟན་དགོངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ།ལང་ག་ཤེགས་ལས། སྒོ་གྲོས་
ཆེན་པོ་རང་བཞིན་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཚས་ཐམས་ཅད་མ་
སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་བསྟན་ཏེ། ཞེས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་དགོངས་པ་ཁས་
མི་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་དོ། འོན་དེ་འདྲ་ཡུལ་གྱི་སྔོན་ཡུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཐ་སྙད་དུ་འཛིག་རྟེན་ན་སྤྱིད་པ་ཞིག་གམ། མི་སྤྱིད་པ་
ཞིག་གང་ཡིན། སྤྱིད་པར་ནི་བྱེད་མི་འདོད། མི་སྤྱིད་པ་ནི། བཙུམ་ལུན་འདས་
ཀྱིས་དེ་ལྟའི་གཟུགས་མེད་དེ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡང་འཛིག་རྟེན་ན་དེ་ལྟར་
བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟའི་གཟུགས་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་
འཛིག་རྟེན་ན་མི་སྤྱིད་ན་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་དེ་ལྟའི་གཟུགས་ཡོད་པར་
འབྲུལ་བ་ཡང་མི་རྟོག་པའི་ཕྱིར། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཙུམ་ལུན་

འདས་ཀྱིས་ཀླུ་པའི་ཡུམ་ལ་སོགས་པའི་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྟེར་ནན་ཏན་ཆེན་
པོས་ཀླུ་པར་བསྟན་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། ། ཟླེད་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཟླེད་པར་དེ་
ལྟར་སྦྱར་ན་གཟུགས་མ་སྦྱེས་བ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཅིང་བསྟན་པ་
དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་འབྲའི་གཟུགས་གཟུགས་མ་ཡིན་པས་གཟུགས་སུ་
མ་གྲུབ་ཅེས་བརྗོད་པ་དོན་མེད་ཅིང་། གཟུགས་ཡིན་ངོ་ཤེས་ནི་གཟུགས་སུ་མ་
སྦྱེས་པར་གཏན་མ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་
སྟོང་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཀྱང་ཞལ་དང་ཐུགས་མ་མཐུན་པས་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་གསུང་དེ་
ཡང་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱིས་སྟོངས་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ནུས་པའང་མ་
ཡིན་ཏེ། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པའི་
གསུང་རབ་དེ་ལ་ཁ་ཞེ་མི་མཐུན་པར་ཟོལ་ཆིག་ཏུ་སྐྱ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། རང་
བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེས་པའི་དོན་ཟླེད་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་ལྟའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ་བཙུག་
ལྷན་འདས་ལ་གཟུགས་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་དྲིས་པ་ལ། གཟུགས་
དའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གྱི་གནས་ལུགས་སམ་གཤིས་སམ་རང་བཞིན་ནམ་
མཚན་ཉིད་དམ་དེ་ཉིད་སྦྱེ་བ་མེད་པར་གདོད་མ་ནས་ལུག་གྱིས་གྲུབ་ཀྱི་གཟུགས་
དའི་གནས་ཚུལ་སེམས་པ་ན་སྦྱེ་བའི་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ལུགས་ཞིག་གདོད་
ནས་ཏེན་གནས་མི་གཤིས་སོ་ཞེས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟ་ཡིན་པར་སྤྲར་བྱོན་པའི་དབུ་མ་པའི་གིང་ཏྲ་ཆེན་པོ་དག་གིས་རིག་པ་དུ་
མས་སྦྱབ་པར་མཛད་ཅིང་། མཛད་པ་ལྟར་དོན་ལའང་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

བོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་བོད་འགྲེལ་བ་སྒྲོང་།

དགོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས། ཚེས་ཀྱི་འཁོར་མོ་བསྐྱར་བ་ན། །གདོད་ནས་ཞི་ཞིང་
མ་སྤྱེས་པ། རང་བཞིན་བྱ་ངན་འདས་པ་ཡི། །ཚེས་རྒྱུ་མས་མགོན་པོ་བྱེད་ཀྱིས་
བསྟན། ཞེས་འབྱུང་བས་གཟུགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་ཚུལ་འཛིག་རྟེན་ན་
ནམ་མཁའ་སྟོང་བའི་རྒྱ་མཚན་དྲིས་པ་ན་ཚེས་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་བ་ལས་
གཞན་སྟོང་བའི་རྒྱ་མཚན་བཤད་དུ་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་ལ། བྱེད་ལྟར་ན་ནམ་
མཁའ་སྟོང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཇི་ལྟར་དྲིས་པ། ནམ་མཁའ་སྟོང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ཅིང་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་ནམ་མཁའ་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲ་དགོས་པ་ལ་
སོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲ་ན་ནི་དེ་ལས་ཐ་ཆད་པ་སྒྲ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ།
འཛིག་རྟེན་གྲགས་པར་ཡང་བསྟན་འདེབས་པ་ལ་སྟོན་མེད་ཀྱི་བྱེད་ཚེས་སུ་བྱེད་
བའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལྷགས་གཞག་པ་ལ། །ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་
འགག་སོགས་རྟོག་བཏགས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་དངོས་པོའི་སྤྱི་འགག་སོགས་
འཛིན་པའི་ཐ་སྟོན་གྱི་ཆད་མ་རྟོག་གི་པ་དག་གིས་བརྗོད་པ་ཆད་མར་མི་འགྲུབ་
བའི་ཚུལ། དེ་ལྟར་ནའང་འཛིག་རྟེན་དུ་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ན་འཛིག་རྟེན་ན་ཇི་
ལྟར་ཆད་མར་གྲགས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་གཞན་གྲགས་ཀྱི་ངོར་རྗེས་བརྗོད་དུ་བྱེད་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བོད་སྤྱི་མང་པོས་དབུ་མའི་དགོངས་པར་རྫོམ་ནས་ཅལ་
ཅལ་དུ་བྱེད་ཏེ། ཁ་ཅིག་དབུ་མ་པ་ལ་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའ་མེད་ཅིང་དགག་པའི་
དམ་བཅའ་ཡོད་ཅེས་དང་། ཁ་ཅིག་ །དོན་དམ་པར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དམ་བཅའ་
མེད་ཀྱི། ཀུན་རྗོབ་དུ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀའི་དམ་བཅའ་ཡོད་ཅེས་དང་། ཁ་

ཅིག་ཞེས་འདོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་མེད་ཀྱང་ཁར་འདོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཡོད་ཟེར་བ་
 དང་ལྷན་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཁ་ཅིག ། དམ་བཅས་ཏྲི་མི་གསལ་ཏེ་རྣམས་ནི་དབུ་མ་
 ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད་མ་ཤེས་པར་ཀླུ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལས་བྱིན་ལོག་
 ལྷན་སྒྲུལ་གྱིས་རང་གི་རྟོག་པ་རན་པའི་ཚུལ་ཉིད་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རྒྱས་
 བཀའ་ནས་སྤྲས་པ་སྟེ། དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་འདོད་པ་རྣམས་ནི་མངོན་པར་
 ཞེན་པ་དང་རྣམ་པ་རྟོག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ན། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་
 འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
 མི་མངའ་བས་དབུ་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ག་ལ་ཡོད།
 གཞན་ཡང་དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་གང་ཇི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོགས་གང་
 ཡང་རུང་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་ཁས་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱིར་ན་དབུ་མ་
 བས་ནི་སྟོགས་གང་ཡང་ཁས་སྤངས་པ་མེད་པའི་བྱིར་དམ་བཅའ་ཡོད་པར་མི་
 རིགས་པའི་བྱིར། ཏྲི་མི་གསལ་ཏེ་ཆོད་མེད་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །དེ་དག་ལ་
 ནི་ཏྲི་མི་གསལ་ཏེ་གང་རྣམས་ལ་ནི་སྟོགས་མེད་པ། །དེ་ལ་གཞན་སྟོགས་ག་ལ་
 ཡོད། ཅིས་སོ། །སྟོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཁས་སྤངས་ཤིང་མངོན་པར་ཞེན་
 པ་ཡོད་ན་ནི་སྟོགས་སུ་ལྷུང་བ་དང་མཐར་ལྷུང་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞིང་དབུ་མ་པར་
 མི་འགྱུར་ཞིང་དེའི་ཆོར་རང་སྟོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་སྟོགས་ལ་སྤང་བ་
 འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འཕེལ་ཞིང་བདུད་ཀྱི་སྦྱོད་ཡུལ་
 ལས་མ་འདས་པར་ཐར་པའི་གྲོང་བྱིར་དུ་མི་བྱིན་ཏེ། སྟོགས་སུ་ལྷུང་བས་

སེམས་གདུང་བ། ཞི་བ་ནམ་ཡང་རྟོགས་མི་འགྱུར། ཞེས་དང་། རི་སྤྱི་ཡིད་གྱི་
རྣམ་གཡོ་བ། །དེ་སྤྱི་བདུད་གྱི་སྒྱུད་ཡུལ་དེ། ཞེས་དང་། རང་གི་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ་
ཆགས་ཡོད་ཅིང་། །གཞན་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ལ་མི་དགའ་ན། །མྱ་ངན་འདས་པར་མི་
འགོ་སྟེ། གཉིས་སྒྱུད་ཞི་བར་ཡོང་མི་འགྱུར། ཞེས་དང་། མདོ་སྟེ་ལས་ཀྱང་།
གང་ཞིག་ཚཱ་འདི་ཐོས་ནས་ཆགས་བྱེད་ཅིང་། །ཚཱ་མ་ཡིན་པ་ཐོས་ནས་ཁོང་
སྤྱོད་ཀྱི། །ང་རྒྱལ་རྒྱགས་པས་བཅོམ་པ་ལོག་པ་སྟེ། །ང་རྒྱལ་དབང་གིས་སྤྱུག་
བསྐྱེད་ཆེས་སུ་མྱོང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཏེ་དོན་དམ་པར་མངོན་ཞེན་དང་
དམ་བཅའ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོད་དེ་ཞེན་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱུང་པ་ཐ་སྟོན་དུ་
ཡང་ཚཱ་ཐམས་ཅད་རྟོན་འབྲེལ་པར་འབྱུང་པ་ཙམ་དུ་སྒྲིབ་ཡིན་ལ། རྟོན་ཅིང་
འབྲེལ་པ་འབྱུང་བ་ནི་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་སྒྲིབ་པའི་མཐའ་བརྒྱུད་ལ་སོགས་སུ་འཛིན་
པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱོད་ཀྱིས་སུ་འཛིན་པ་འགའ་ཞིག་བཀག་
ནས་འགའ་ཞིག་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་དབྱུང་པ་ལ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་
སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱུང་དང་དམ་བཅའ་མེད་དེ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་བ་ལས་། །གང་དག་
གིས་སྒྲོ་ཡོད་མེད་ལས། །རྣམ་པར་གནས་ཤིང་མི་གནས་ལ། །ཟབ་མོ་དམིགས་
མེད་རྣམ་པར་རྟོགས། ཞེས་དང་། འཇུག་པ་ལས། གང་སྤྱིར་དངོས་པོ་བརྟེན་
ནས་རབ་བྱུང་བ། །རྟོག་པ་འདི་དག་བརྟགས་པར་མི་བྱས་པས། །དེ་སྤྱིར་རྟེན་
འབྱུང་རིགས་པ་འདི་ཡིས་ནི། །ལྟ་ངན་ཏུ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད། ཅེས་
སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་ཡོད་པ་དང་མེད་པར་དམ་བཅའ་ཀྱང་

རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་འགལ་ལོ་སྒྲུལ་ནམ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་ཐ་སྟོན་དུ་
ཡོད་མེད་དུ་འགལ་ཏེ། ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་ཡོད་ན་ལྟོས་མི་དགོས་ལ། མེད་ན་ལྟོས་
པར་འགལ་བའི་ཕྱིར་དེས་ན་རི་སྤྱིད་མངོན་ཞེན་དང་དམ་བཅའ་བ་ཡོད་པ་དེ་
སྤྱིད་དུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་མི་མཐོང་སྟེ། ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་དངོས་ལ་ཡང་། །གང་
གིས་སྐྱེ་བ་རྣམས་བཏགས་པ། །རྣམ་པར་མི་མཁས་དེ་ཡིས་ནི། རྒྱུན་ལས་བྱུང་
བའི་དོན་མ་མཐོང་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དབུ་མ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་
དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བ་ཡིན་ཅིང་།
དགོངས་པ་ཡང་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ན། །མི་
གསལ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་དང་དམ་བཅའ་ཡོད་པ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲུས་པ་དེ་ཉིད་ཐ་སྟོན་དུ་དམ་
བཅའ་ཡིན་ཅིང་། གཞན་ཡང་། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། ཞེས་
སོགས་མཐའ་གཞི་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་སོགས་གཞུང་ནས་དམ་བཅའ་འཐད་
པ་དང་བཅས་པ་ཅིག་བྱུང་བ་འདི་རྣམས་དབུ་མའི་དམ་བཅའ་མིན་ནམ་ཞེན་མ་
ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་གླུ་གླིའི་སྐད་ལས་གཞན་གྱིས་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་མི་རུས་པར་
ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ཀྱི་བདེན་ཞེན་བསྐྱོག་པའི་ཕྱིར་དེ་
དག་གི་གཞན་ངོར་བྲག་ཙམ་ཞིག་རྗེས་སུ་བཟུངས་པར་ཟད་གྱི། དེ་ཙམ་གྱི་དབུ་
མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རང་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་གང་ཡང་
མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ངོར་མི་གསལ་སྒྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་

པ་དང་། དབུ་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད་པར་འགྱུར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
དང་དབུ་མའི་དམ་བཅའ་ཐམས་ཅད་ནང་འགལ་འབའ་ཞིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ།
སེམས་ཅན་མཐའ་ཡས་པའི་ལོག་རྟོག་དང་མངོན་ཞེན་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར་དུ་ཚཱ་
མཐའ་ཡས་པ་གསུངས་ཤིང་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པ་བཀོད་པའི་སྤྱིར། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ངར་འཛིན་དང་དམ་བཅའ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་འགྱུར་ཏེ།
ང་ཉིད་དེའི་ཆོ་དེའི་དུས་ན་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་མང་པོས་བཀྱར་བ་
ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་སྤྱིར་རོ། །རིགས་པས་
འཐད་པ་དང་འགལ་བ་གསུངས་པ་དང་། རང་གིས་རི་སྟེད་ཁས་སྦྱངས་པ་ཐམས་
ཅད་ནང་འགལ་བར་སྒྲུབ་དང་། ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་ངར་འཛིན་པ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་བཞིན་ནོ། དེས་
ན་དབུ་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་གང་ཡང་ བརྗོད་དུ་མེད་ཀྱང་གཞན་རོར་སྟོན་པ་
དང་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་སྒྲུབ་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། སྒྲུབ་དེ་ཉིད་སྟོགས་དང་
དམ་བཅའ་གང་ཡང་མེད་པའི་དོན་དེ་གཞན་གྱི་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། སྟོང་ངོ་ཞེས་ཀྱང་མི་བརྗོད་དེ། །མི་སྟོང་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ་ཞིང་།
།གཉིས་དང་གཉིས་མིན་མི་བྱ་སྟེ། གདགས་པའི་དོན་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ། ཞེས་
སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཚཱ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་དེ་དབུ་མའི་དམ་
བཅའ་ཡིན་ན་དབུ་མ་པས་དེ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་འདོར་མི་རུང་བར་འགྱུར་
ལ། འདོད་ན། ཀུན་རྟོག་ཐམས་ཅད་གཞོམ་པའི་སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་བདུད་ཅི་སྟོན་

པར་མཛད། །གང་ལ་དེ་ལའང་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྲད་པར་
 མཛད། །ཅེས་དང་། ཀླུ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་ནི། །ལྟ་ཀྱང་ངེས་པར་
 འབྱེན་པར་གསུངས། །གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བུ། །དེ་དག་སྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་
 གསུངས། །ཞེས་པ་དང་ཡང་རི་ལྟར་མི་འགལ། གཞན་ཡང་། ཐམས་ཅད་ཡང་
 དག་ཡང་དག་མིན། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་འདི། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཡང་
 དག་མིན། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་བསྟན་པའོ། །ཞེས་པ་ལྟར། གདུལ་བྱ་
 ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་
 གཞན་དུ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་
 པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་ན། རི་ལྟར་དབུ་མ་པའི་དམ་བཅའ་ལ་རིགས་པས་མི་
 གཞོད་ཅིང་དམ་བཅའ་བ་ནང་འགལ་བར་མི་འགྱུར། རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་
 རིགས་པས་གཞོད་པ་ནང་འགལ་བ་དང་། ལུང་གིས་གཞོད་པ་དེས་རི་ལྟར་
 གཞན་དགག་པར་རྟུས། དེས་ན། དབུ་མ་པ་ལ་དམ་བཅའ་དང་ཁས་ལེན་ཡོད་
 ཟེར་བ་རྣམས་ནི་རབ་རིབ་ལ་སྤྲང་བའི་སྐྱབ་པཤད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རབ་རིབ་
 མེད་པར་བདེན་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་རྩུན་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་སྒྲིམ་པ་ན། རབ་
 རིབ་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱབ་པཤད་ལ་སོགས་པ་སྤྲང་ཞིང་ཁས་སྤངས་ལ་དམ་
 བཅས་སོ་ཞེས་སྐྱབ་པ་དང་མཚུངས་སོ། །ཁྱད་པར་དམ་བཅའ་བ་མེད་པ་དེ་དམ་
 བཅར་སོང་བ་ཡིན་ཏེ་ལུག་གི་བྱ་ལྟ་བུ་ལ་ལུག་གང་ལ་མཚན་མ་ཡོད་པ་དེ་དག་
 ལས་མཚན་མ་མེད་པ་དེ་ཉིད་མཚན་མ་སོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུའོ་ཞེན་

མཚན་མ་མེད་པ་ལ་མཚན་མར་འགོ་བ་དང་། དམ་བཅའ་མེད་པ་དམ་བཅར་
འགོ་བ་དང་། མ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་པར་འགོ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་མེད་པ་རྒྱ་
བར་འགྱུར་ན། འདུས་མ་བྱས་འདུས་བྱས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། མ་སྒྲིམ་པ་སྒྲིམ་
པར་འགྱུར་བ་དང་། འཆི་བ་མི་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དང་། མེད་པ་ཡོད་པར་
འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འོ་ན་དབུ་མ་པས་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་ཚཱ་ལ་རང་ལུགས་སུ་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་
དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་པོ་འགར་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་
མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་ཆགས་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་སྤྱད་ན་ཉེས་པ་འདིར་འགྱུར་ཏེ།
འོ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། གྱི་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་རྟག་སྐྱེ་ཁིང་
འཛིག་པའི་ཚཱ་ཅན་ཕྱིར། །སྐྱེས་ནས་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། །ཞེས་སོགས་
སྐྱེ་འགག་གི་དངོས་པོར་ཡོད་པར་བརྟན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུང་རི་ལྟར་མི་འགལ་ཞེ་
ན། དངོས་པོའི་སྐྱེ་སོགས་ཡོད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བརྟན་པ་བྱང་དོན་
ཡིན་པས། སྐྱེ་སོགས་དང་བྲལ་བ་ངེས་དོན་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་འགལ་
བ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། སྐྱེ་སོགས་ནི་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སློ་གྲོས་ཀྱིས་མིག་
ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་
པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བརྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་ངོ་ན་ནི་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེར་ཡོད་པར་
གཟིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་དེ་དག་ཡོད་པར་གྲགས་པ་ཡང་བསྐྱེ་ཚཱ་ཉིད་དུ་

ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་དོར་ཇི་ལྟར་གཟིགས་ཞེ་ན། གང་ཡང་གཟིགས་པ་མེད་
 པ་ལ་གཟིགས་པ་དང་། གང་དུ་བསྐྱུ་མི་བསྐྱུ་འི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་
 པ་མུང་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་རྟོགས་པ་ཞེས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
 ཅམ་ཞིག་བྱེད་གྱི། དེ་ཁོ་ན་གཟིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུལ་དངོས་པོ་ལ་ནི་དེ་དོར་
 བདེན་པ་དམ་པ་མི་བསྐྱུ་བར་འདི་ལྟར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་སྒྲ་བསམ་བཞེད་དུ་མེད་
 པས། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་ལ་དགོངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་
 འདས་གྱིས། དག་སྒྲོང་དག་བདེན་པ་དམ་པ་སྟེ་འདི་ལྟ་སྟེ། བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་
 ཆོས་ཅན་མུ་ངན་ལས་འདས་པའོ། འདྲ་བྱེད་ནི་རྩུན་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆོས་ཅན།
 ཞེས་སོགས་དང་། འདི་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 ནི་མེད་གྱི་འདི་དག་ནི་བསྐྱུ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ། འདི་དག་རྩུན་པ་སྐྱུ་མ་
 བྱིས་པ་འབྲིད་པའོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་ངོ་། དེས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱི་
 གསུང་ལའང་དྲང་ངེས་སོ་སོར་ཡོད་པས་དེ་འབྱེད་པའི་ཆེད་དུ། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་
 པོ་སྤྱ་སྐྱབ་ཞབས་གྱིས། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། ཞེས་སོགས་གྱི་
 རིགས་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པས། །མཁུན་པ་ཀ་ཏྱ་ཡ་ན་
 ཡི། །གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་གཉིས་ཀ་དགག་ལ་མཛད།
 ཅས་ལུང་རིགས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་བསྟན་བཅོས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དྲང་
 དོན་ནི་གདུལ་བྱར་རིམ་གྱིས་བཀྱི་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་དངོས་གྱི་སྒྲས་ཟེན་ལ་
 རིགས་པས་གཞོད་པ་ཡོད་པ་དང་གདུལ་བྱ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་རིགས་ལ་དེ་ཁོ་

ན་གསལ་པར་བསྟན་པའི་དངོས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་ལ་རིགས་པས་ཀྱང་མེད་པར་
འགྱུར་ལ། དེ་མེད་ན་འབྲས་བྱ་བ་དེ་འགོ་དང་རན་འགོ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ལ།
དེ་མེད་ན་འཁོར་བ་ཡང་མེད་ན་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་ཡང་མི་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། གང་ལ་ཚོས་ཐམས་ཅད་རླུན་པ་དང་རླུན་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དམིགས་པའི་འཕགས་པ་དག་ལ་ལྟོས་ན་འཁོར་བ་དང་། དེ་ལ་
ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་བྱང་ངེས་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་ཚོས་འགའ་ཡང་ཡོད་མེད་དུ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར།
དགོན་མཚོག་བརྩེགས་པ་ལས་འོད་སྤངས་སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་བཅན་ན་མི་རྟེན་དེ།
གང་མ་རྟེན་པ་དེ་ནི་མ་དམིགས་པའོ། གང་མ་དམིགས་པ་དེ་ནི་འདས་པ་ཡང་
མ་ཡིན་མ་འོངས་པ་ཡང་མ་ཡིན། ད་ལྟར་བྱུང་བའང་མ་ཡིན། གང་འདས་པ་
ཡང་མ་ཡིན། མ་འོངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་དོ། གང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལ་འབྱུང་བ་མོད་དོ། གང་འབྱུང་བ་
མེད་པ་དེ་ལ་འགག་པ་མེད་དོ། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་ན་འང་བྱིས་པ་བྱིན་ཅི་
ལོག་དང་ལྡན་པས་ཚོས་རྣམས་རླུན་པ་ཉིད་དུ་མི་གེས་གིང་དངོས་པོ་རྣམས་རང་
བཞིན་ཡོད་པར་རྟོག་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་ནི་བདེན་ཞེན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ལས་
ཀྱང་བྱེད་ཅིང་འཁོར་བར་འཁོར་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ལ་གནས་པའི་ཐར་པའི་སྐལ་
ཅན་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀྱི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་
རྣམས་སུ་དངོས་པོ་རླུན་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་ངེས་དོན་དང་། དངོས་པོ་

བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྟན་པ་བྱང་དོན་དུ་བསྟན་པ་ནི་དོན་ཡོད་པ་ཉིད་གྱི་དེ་
 ལྟར་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་དང་འཆད་པ་དང་ཚུད་པ་དང་སྒྲིམ་པ་
 སོགས་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་མེད་པར་ཆེས་རིགས་པ་ལྟན་པ་ཉིད་དོ། འོ་ན་
 དངོས་ཆོས་དེ་ཉིད་ནི་འབྲུལ་པའི་ངོ་ནས་བཞག་པའི་རྒྱུ་ཆོས་ཉིད་པས་ཀྱན་
 རྫོང་གི་ཆོས་དེ་ལ་བསྟན་ནས་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡང་ཀྱན་བྱང་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུར་
 བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ་སྟམ་ན། མ་བྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མའི་ན་ཆུང་ནི་དེའི་
 རང་བཞིན་མི་ཤེས་པ་རྣམས་གྱི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་སྒྲུལ་པ་ནི་དགེ་རྩ་བསགས་པ་རྣམས་གྱི་རྣམ་བྱང་གི་རྒྱར་འབྱར་བ་ཇི་ལྟ་བ་
 དེ་ལྟ་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་འོ་ན་སྒྱུ་མ་དང་སྒྲུལ་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་པའི་ཆོས་དེ་ནི་སྒྲུ་ཞིག་
 གིས་བྱས་པ་ཡིན། སྒྲེས་བྲུའམ་རང་ངམ་གཞན་ནམ་གཉིས་ཀའམ་རྒྱ་མེད་པ་
 ལས་བྱུང་བ་དང་བསྐྱེད་པ་ཞིག་གམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཐ་སྐྱད་
 པར་འཇིག་རྟེན་དུ་ཀྱན་རྫོང་པའི་ཆོས་འདི་ཅི་ལྟར་བྱུང་བ་ནི་ལྟོས་བཞག་གི་རྟོག་
 པ་ཙམ་གྱིས་བཏགས་པ་ལས་བཏགས་པ་དེར་ལྟོས་གྱི་འབྲེལ་པ་ཙམ་ལས་དེར་
 སྒྲུང་ཙམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། དབྱེད་པ་དང་འཕགས་པའི་གཟིགས་ངོ་ནས་
 བཏགས་ཆོས་ལྟོས་བཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་པོ་འགར་ཡང་གཟིགས་པ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་ལང་གཤེགས་ལས། །སྟོ་ཡིས་རྣམ་པར་གཞིག་ན་ནི། །གཞན་དབང་
 མེད་ཅིང་བཏགས་པ་འཕམ་མེད། །ཁྱུ་བ་པའི་དངོས་པོ་ཡོང་མེད་ན། །སྟོ་ཡིས་ཇི་

ལྷ་རྒྱལ་པར་བརྟགས། རྡོ་པོ་ཉིད་མེད་རྣམ་རིག་མེད། དངོས་པོ་མེད་ཅིང་
ཀུན་གཞི་མེད། ཁྱིམ་པ་རོ་དང་འདྲ་བ་ཡི། རལ་རྟོག་རྣམས་ཀྱིས་འདི་དག་
བརྟགས། ཞེས་དང་། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་ལས་ཀྱང་། སེམས་དཔུལ་
འཛིགས་པ་ང་ཡིས་བསྟན་བྱས་ཏེ། སེམས་ཅན་སྟོང་ཕྱག་དུ་མ་སྟེ་བྱས་ཀྱང་།
ཁག་དག་འཆི་འཕོས་ངན་སོང་དྲག་འགྲོ་བའི། འགྲོ་བ་དེ་དག་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་
ཡིན། ཁག་དག་རལ་གྱི་མདའ་ཅན་མཚོན་འབྱོན་པའི། ཁགོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པའི་དབང་གི་ངན་སོང་དེ་དབང་ན། ལུས་ལ་འབབ་
མཐོང་དེ་ན་མཚོན་ཆ་མེད། སྒྲ་ཚོགས་ཡིད་དགའ་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེ་ཞིང་། ཁག་སེར་
གྱི་ཁང་མཚོག་འབར་བ་ཡིད་འོང་བ། འདི་ནི་དེ་ལའང་བྱེད་པོ་འགའ་མེད་དེ།
དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན། རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིག་རྟོན་
རྣམ་བཏགས་ཏེ་འདྲུ་ཤེས་འཛིན་པའི་བྱིས་བས་རྣམ་པར་སྟེ། འཛིན་དང་འཛིན་
མེད་དེ་ཡང་འབྱུང་མིན་ཏེ། ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་སྒྲུ་མ་སྒྲིག་སྒྲུ་བཞིན་ཞེས་དང་།
དེ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། འཛིག་རྟོན་མ་རིག་རྟོན་ཅན་དུ། གང་སྤྱིར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་གསུངས། དེ་ཡི་སྤྱིར་ན་འཛིག་རྟོན་འདི། རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་
ཅེས་མི་འཐད། ཅེས་འབྱུང་བས། དངོས་པོ་ཡོད་པ་མིན་པ་ལ་དེར་ཡོད་པ་
བཏགས་ཤིང་འཁོར་བ་ན་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱར་འབྱུར་
ལ། དངོས་པོ་རྟོན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་བཏགས་ཤིང་དེར་མཐོང་བ་ནི་
འཕགས་པ་དག་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་རྒྱར་འབྱུར་བ་ཉིད་དོ། འོ་ན་བཙུམ་

ལྷན་འདས་ཀྱིས་དངོས་པོ་སྐྱེ་འགག་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་མ་བཟགས་
བར་ཡིན་གྱི་གནས་ཚུལ་སེམས་པ་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མཐའ་གཞི་ལས་སྐྱེ་
བ་མེད་པས་འགལ་བར་དབྱེད་ལྷན་སུ་ཞིག་དགོས། ཀུན་རྫོབ་ནི་མ་དབྱེད་པ་ན་
འཛིག་རྟེན་གྱི་རྗེས་བརྗོད་ཙམ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། བཟགས་བཞག་གི་རྒྱ་མཚན་
དབྱེད་ན་མི་འགྲུབ་ཀྱང་མ་དབྱེད་པའི་ངོར་རྒྱུན་ཚོགས་པ་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་
འཛིག་པ་ལས། །མཐའ་གཞི་གང་ཡང་རུང་བས་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། །ཀུན་རྫོབ་གྱི་དངོས་ལ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འགྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། མཐའ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་སྐོ་ནས་དངོས་པོ་སྐྱེ་བར་གཞག་ན་ནི་རིགས་
བས་མི་འགྲུབ་ཅིང་མ་དབྱེད་པར་བརྟེན་ནས་འཛིག་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འཛིག་པ་སྟེ།
རི་སྐད་དུ། །སྤྱག་བསྐྱེལ་རང་གི་བྱས་པ་དང་། །གཞན་གྱིས་བྱས་དང་གཉིས་
ཀས་བྱས། །རྒྱ་མེད་རྟོག་གེ་བ་རྣམས་འདོད། །ཁྱོད་གྱིས་བརྟེན་ནས་འབྱུང་
བར་གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། འོ་ན་ཁྱེད་སྐྱེ་བ་མེད་དེ་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་མིན་
པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྒྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚད་མ་ཉིད་དུ། མཚན་ཉིད་ནི་གང་། ཡུལ་
ནི་ཅི་ཞིག ། ཚད་མ་དེ་བདག་གཞན་གཉིས་ཀའམ་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ། གཉིས་པ་
ལྟར་ན་མི་རིགས་ཏེ། གཞལ་བྱ་རྟོག་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྟོགས་བྱ་ཡང་དག་པ་ནི་ཚད་མ་མེད་པར་རྟོགས་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་མེད་
པར་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ནི་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། ཁྱེད་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
ངེས་པ་འདི་གང་ལས་འབྱུང་། དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་

གང་ལས་སྐྱེ་མེད་དུ་མི་རིགས་སོ། ཡང་ན་བྱིད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་
ངེས་པ་འདི་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ལས་ང་ཡི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་
བའི་ངེས་པ་ཡང་སྐྱེ་ལ། བྱིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མེད་དུ་ངེས་པ་ལྟར་ང་
ཡི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། ཅི་སྟེ་བྱིད་ལ་དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་སྐྱེ་མེད་དུ་ངེས་པ་མེད་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་ངེས་པས་གཞན་ཁོང་དུ་ལྷབ་པར་
བྱེད་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་མེད་ཀྱི་རྩིས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་རྩོམ་པ་ཡང་དོན་
མེད་པར་འགྱུར་བས་དངོས་པོ་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་སྟེ་མ་ན།
དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། དབུ་མ་པ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མཐར་
འཇིག་པའི་ལོག་རྟོག་དོན་ལ་མི་གནས་པ་ཙམ་ཞིག་སེལ་བ་ལས། གནས་
ལྷགས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངེས་པ་དང་རྟོགས་པ་དང་
ཞེན་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ན། ངེས་པ་སྐྱབ་པའི་ཚད་མ་ཡང་བརྗོད་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ངེས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཚད་མའམ་ཚད་མ་
མིན་པ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བར་རིགས་ན་ཡང་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ངེས་པ་
ཡོད་ན་དེར་ལྟོས་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བའི་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་རིགས་ན། མ་ངེས་
པ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་དེའི་ཚད་དང་འགལ་བའི་ངེས་པ་ཡོད་པར་
ཡང་ག་ལ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་བོང་
བུའི་རྩ་རིང་བྱང་བཞིན། དེ་ལྟར་ངེས་པ་མེད་པས་དེའི་ཚོ་ཚས་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚད་མ་དག་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད། དེས་ན་ཚད་མ་དེའི་

གངས་དང་མཚན་ཉིད་དང་ཡུལ་དང་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བར་ཡང་ག་ལ་འགྱུར་
ཏེ། །འདི་ཐམས་ཅད་ཁོ་བོ་ཅག་གི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། འོ་ན་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་
རིགས་པར་འབྲད་པ་དང་སྐྱེ་བ་ལ་རིགས་པ་དག་བྲལ་བ་ནི་འཕགས་པ་ལ་མི་
མངའ་ཡང་འཛིག་རྟེན་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་རང་གྲགས་ཀྱི་འབྲད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཁོང་དུ་རྒྱབ་པར་བྱེད་ཅུས་པའི་རྒྱལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་ངེས་པ་
མེད་ན་ཁྱོད་ཅག་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ངག་རིམ་རྩེ་མི་དམིགས་ཞེན། གདུལ་
བྱ་འཛིག་རྟེན་པ་གང་དག་ངེས་པར་གྱུར་པའི་ངག་འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་པ་རང་ལ་
གྲུབ་པའི་འབྲད་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛིག་རྟེན་ལ་ཡོད་ཀྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། ཅི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་མི་མངའ་མ་ཞེན། ཡོད་པའམ་མེད་
པ་འདི་སྲས་སྦྱས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པ་ཅི་ཡང་མི་གསུངས་སྟེ།
དེའི་སྤྱིར་འབྲད་པ་དང་འབྲད་པ་མ་ཡིན་པ་མི་མངའ་བ་དེ་དག་སྒྲོས་པ་ག་ལ་
མངའ། གལ་ཏེ་འཕགས་པ་རྣམས་འབྲད་པ་མི་གསུང་ན། རྒྱ་ཅིས་འཛིག་རྟེན་
པས་དོན་དམ་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པར་མཛད་ཅེ་ན། འཕགས་པ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་གྱིས་
ཐ་སྟད་ཀྱི་རང་ལ་གྲུབ་པའི་རིགས་པས་འབྲད་པ་མི་གསུང་གི། ། འོན་ཀྱང་
འཛིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པའི་འབྲད་པ་གཞན་ངོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་གཞན་འཛིག་རྟེན་པ་དག་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་ལུས་
མི་གཙང་བ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གིས་གཙང་བར་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་འདོད་

ཆགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་པར་གཙང་བར་སྒྲོ་བཏགས་
ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་རོ། དེ་དག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བྱིར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲུལ་པའམ་ལྟས་ལུས་ལ་མི་གཙང་བ་སོ་དྲུག་བརྟན་པས་
སྤར་གཙང་མའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བཀའ་པའི་ལུས་ཀྱི་སྒྲོན་རྣམས་སྟོན་ཏོ། དེ་དག་
ཀྱང་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་ནས་ཆགས་པ་ལས་གྲོལ་བ་བཞིན། སོ་སྒྲེ་
མ་རིགས་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཉམས་པས་འཕགས་པས་མ་
གཟིགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱིན་ཅི་ལོག་དང་དེའི་ཁྱད་པར་
མང་པོ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བསྟོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ལ་
འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟ་བུམ་པ་ཡོད་པ་འཛིམ་པ་སོགས་
ལ་མི་སྒྲེ་བར་ཁས་སྒྲངས་པ་བཞིན་དུ། སྒྲེས་པའི་སྒྲོ་རོལ་ན་ཡོད་པ་ལའང་ཡོད་
པའི་བྱིར་མི་སྒྲེ་བར་ངས་པར་གྱིས་ཤིག རི་ལྟར་མེ་དང་སོལ་བ་སོགས་གཞན་
དུ་གྱུར་པ་དག་ལ་ལྷ་གྲུ་མི་སྒྲེ་བར་ཁས་སྒྲངས་པ་བཞིན་དུ། ་ས་བོན་སོགས་
ལས་ཀྱང་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར་མི་སྒྲེ་བར་ངས་པར་གྱིས་ཤིག ཅི་སྟེ་ཡང་ས་
བོན་ལས་ལྷ་གྲུ་འབྱུང་བ་འདི་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན།
ས་བོན་ལས་ལྷ་གྲུའི་གཞན་འབྱུང་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བས་གྲུབ་པོ་ཞེས་བསྐྱོག་སྟེ་སྒྲེ་
བ་ཡང་མི་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཉམས་སུ་
ཁྱོད་བ་བརྟུན་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཏེ། ཉམས་སུ་ཁྱོད་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་ལྷ་གཉིས་ཉམས་སུ་ཁྱོང་བ་བཞིན། དེས་ན་ཁྱོང་བ་
དང་མཐོང་བ་དང་ཉོགས་པ་དང་བྲན་པ་དང་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མི་
འགྲུབ་པས་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་པ་ནི་གཞན་ངོར་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པ་
ཙམ་གྱིས་སྐྱབ་གྱི། རྩ་རང་ལུགས་ཀྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་
གཞག་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་དེ། དེ་ལ་རང་ལུགས་ཀྱིས་འཐད་པའི་
དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པའི་རྣམ་ཅན་དུ་བཞུགས་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཏགས་
གཞག་གི་ཆོས་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་རང་ལུགས་ཀྱི་འཛིག་ཚུལ་འདི་ནི་སློབ་
དཔོན་ཆེན་པོ་གྲུ་སྐྱབ་ཞབས་དང་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་པའི་
དགོངས་པ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་གྲགས་ཞབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ་བར་
རི་ལྟར་བཀྲལ་བ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་ཆོས་ལ་རང་ལུགས་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་མི་འཛིག་པ་དང་། དེ་འདྲའི་དངོས་
པོ་མེད་ན་དབུ་མ་པ་རང་ལ་གྲུབ་པའི་ཚད་མ་དང་གཏན་ཆོགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་
པོ་ཡོད་པ་མིན་པས་རང་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟོང་
པ་ཉིད་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་པར་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་གཞན་
ངོར་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོས་བརྗོད་པའི་ཚུལ་འདི་
ནི་གར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སློབ་དཔོན་ལྷ་བའི་དགོངས་པ་གཏན་མིན་ནོ་ཞེས་
རྒྱ་ཆེར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་མོད། གཟུར་གནས་དག་གིས་སློབ་དབྱེད་པར་འདོད་ན།
སློབ་དཔོན་ལྷ་བའི་འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ་གྱི་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་

འགྲེལ་བ་ཚར་གཅིག་བཀྲགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བའི་དགོངས་པ་སུའི་
ལུགས་སུ་གནས་པར་འགྱུར་བ་ཤེས་པར་ཡོད་པས་དཔྱོད་ལྡན་དག་ལེགས་པར་
ཟབ་མོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་འཚོལ་བར་
གྱིས་ཤིག་གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོར་སྒྲུབ་དག་ན་རེ། ཚུལ་ཐམས་ཅད་
བཏགས་གཞག་ཙམ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་གྲུབ་པ་མེད་ན་དངོས་པོ་ཡང་དག་པ་
དོན་བྱེད་པར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་དང་དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་དབང་ཡིད་དང་
རང་རིག་པའི་ཚད་མ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ནི་གང་འཛིག་ཏེན་ན་
བདེན་པ་དང་རྒྱུན་པ་བསྒྲུབ་དང་མི་བསྒྲུབ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་
གང་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་མི་རིགས་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་རྣམས་གྲུབ་
པ་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་ནི་ཡོད་དེ། འདི་སྐད་དུ། རྒྱལ་མཐའ་པོས་ནི། སྒྲོ་གང་
ཞིག་སྒར་མ་གཏོགས་པའི་དོན་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་གྲུབ་ན་གཞལ་བྱ་
ཡང་གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། །སྒྲོབ་དཔོན་ཚུལ་གྱི་གྲགས་པས། །མ་ཏོགས་དོན་
གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་། །རང་གི་ངོ་བོ་ཏོགས་འོག་ཏུ། །སྤྱི་ཡི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
ཐོབ། །རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། ཞེས་སོགས་འབྱུང་བའི་བྱིར། སྒྲོབ་
དཔོན་ཚུལ་མཚན་ནི་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ལ་མི་བསྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་
ལས། འདི་དག་གི་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱེད་པ་ལ་བསྒྲུབ་
མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ལ་མི་བསྒྲུབ་
པ་ནི་དོན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། བཅའ་ཟེ་བ་དེ་བྱེད་དགའ་བ་ནི།

བདེན་པའི་དོན་རྟོག་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདོད་དོ། བོད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དག
 །དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མར་སྒྲུབ་དག་གིས་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་སྒྲུབ་མ་རྟོགས་
 པ་ལ་འཇུག་པ། འཛིན་སྣངས་ཀྱི་བྱང་པར་དོན་ལ་མི་འབྱུལ་བ བྱང་པའི་བྱང་
 པར་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། འདི་ལྟ་བུའི་གཞལ་བྱ་རང་
 བདེན་པ་དང་ཚད་མ་རང་བདེན་པ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་ན་བདེན་
 རྒྱུན་ནི། འཛིག་རྟེན་རང་ཉིད་ལ་གྲགས་ཀྱང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ད ང་དབྱེད་
 པའི་ངོན་ས་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་བརྟུན་པ་དང་བསྒྲུབ་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་
 བདེན་པ་དང་མི་བསྒྲུབ་པའི་གནས་རྟེན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྟོག་གི་པས་
 གཞག་པའི་ཚད་མ་དེ་དག་རིམ་བཞིན་ཚད་མར་མི་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་
 བྱ་སྟེ། སྒྲུབ་མ་གཏོགས་པ་རྫས་ལ་ལྟོས་ནས་སམ་འོན་ཏེ་རྒྱུན་ལ་ལྟོས་ནས་
 ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་མཚན་ཉིད་དེ་སོ་སོ་སྒྱུ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་མི་སྲིད་
 པར་འགྱུར་ཏེ། རྫས་ནི་སྒྲིད་ཅིག་གི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ན་དེ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་མི་རྟོགས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། འདིའི་རང་བཞིན་དེ་ནི་མཐོང་
 བཞིན་དུ་ཡང་མི་རྟོགས་སོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་མཚན་
 ཉིད་དེ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྫས་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུན་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་དང་
 རྫས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར་རོ། མ་རྟོགས་པའི་དོན་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་
 འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་ཡུལ་བདེན་པ་ལ་རག་པ་ལས་དེ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཏེ། འོག་ཏུ་
 འཆད་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་དངོས་པོ་

ལ་ནི་བཅད་པའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། བཅད་པའི་དུས་ཀྱི་
དངོས་པོ་ནི་ཞུགས་ཏེ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ཚེ་འགག་ནས་མེད་པའི་སྲིད། མ་
འགགས་ན་ཡང་དངོས་པོར་རྟག་པར་འགྱུར་རོ། དངོས་པོའི་རྣམས་འགགས་པས་
རྣམས་ལ་དབྱད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་མེད་ཀྱང་རྒྱུན་ནི་མ་འགགས་པས་དེ་ལ་ལྟོས་
ནས་དབྱད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུན་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་དབྱད་པའི་
དོན་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོའི་རྒྱུན་ཡང་རྣམས་ལས་ཐ་དད་དུ་
མེད་པའི་སྲིད་ཏེ། ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་པའི་སྲིད་དང་། རྒྱུན་རྟག་པའི་དངོས་
པོར་ཐལ་བའི་སྲིད། རྒྱུན་རྣམས་ལས་ཐ་དད་པར་མེད་པར་འདོད་ན་ཡང་། རྒྱུན་
ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། བཅད་པའི་
དུས་ཀྱི་རྣམས་འགག་པ་བཞིན་དུ་དེའི་རྒྱུན་ཡང་འགག་པའི་སྲིད་རོ། མ་འགགས་
ན་རྣམས་དང་རྒྱུན་མི་གཅིག་པར་འགྱུར་ཏེ། རྣམས་འགགས་ཀྱང་རྒྱུན་མ་འགགས་
པའི་སྲིད་རོ། །འདིས་ནི་ལྟོག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཅད་པའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་
ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །མདོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དབག་པ་དག་དངོས་པོ་
མེད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་བཅད་པའི་དོན་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ།
དངོས་པོ་མེད་པ་ཐོབ་པ་མི་འཐད་པའི་སྲིད་དང་། ཚད་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་
མེད་པའི་སྲིད། མ་འབྲེལ་ཡང་འཇལ་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་སྲིད། འདི་ལྟར་
བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་པའི་དོན་
ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྲིད་རོ། ཅི་སྟེ་ཞེ་ན་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ནི་བདེན་པ་མི་

འགྲུབ་སྟེ། ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཡང་བདེན་པར་ཐལ་བའི་བྱིར་རོ། བདེན་
པར་སྒྲུང་བའི་ཀྱང་བདེན་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། མི་ལམ་གྱི་རྟ་དང་སྤང་པོ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་བདེན་པར་འགྲུར་བའི་བྱིར་རོ། བདེན་པར་ངེས་པས་ཀྱང་བདེན་
པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཐག་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱུལ་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་འགྲུར་
བའི་བྱིར་ཡང་། བདེན་པ་སྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆད་དུ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་དང་
དངོས་པོར་ཡོད་པ་དང་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་བྱའི་གནས་ལུགས་ལ་
སོགས་པ་གང་སྒྲུས་པ་དེ་དག་ཀྱང་སྒྲུང་བ་ལ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་
བཀལ་ཞིང་རྟགས་པ་མཚུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་བདེན་པར་ངེས་པ་
དང་ཕྱོག་པ་འཇལ་བའི་ཆད་མས་གཞོད་པ་མེད་པ་ཚོགས་པས་བདེན་པར་གྲུབ་
པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་མི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདེན་པར་མི་འཐད་དེ་ཕྱོག་པ་འཇལ་
བའི་ཆད་མས་གཞོད་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡང་མི་སྤིང་དེ། ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་བདེན་པར་སྟོང་བར་རིགས་པའི་ཤེས་པས་གཞོད་པའི་བྱིར་། རྟགས་
པ་ཚོས་གསུམ་སྒྲུབ་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་ལྟར་སྤར་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་དང་
། མ་འབྲུལ་བ་ནི་སྤར་བཀག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་འདིར་མི་བརྟོད་ལ། ཆད་མས་
སྟོ་འདོགས་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། སྟོ་འདོགས་ཡོད་ཆེ་ཆད་མ་ཡོད་ན་ནི་
དེ་དག་མི་འགལ་བར་འགྲུར་ཏེ། ཟུང་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་ཡོད་པའི་བྱིར་། མེད་
ན་ཡང་སྟོ་འདོགས་ཆད་མའི་གཞོད་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་ཏེ། ཆད་མས་སྐྱེས་
པའི་ཆེ་འགགས་ནས་མེད་པའི་བྱིར་། ཆད་མས་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགགས་

པའི་ཕྱིར་གཞོད་བྱ་དང་གཞོད་བྱེད་དུ་འདོད་ན་དངོས་པོ་འཛིག་པ་རྒྱ་གཞན་ལ་
ལྟོས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་འཛིག་པ་ཚད་མས་བྱས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་
འདོགས་འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ཚད་མ་སྒྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགལ་བར་འདོད་ན་
དངོས་པོ་སྒྲད་ཅིག་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲད་ཅིག་སྒྲ་ཕྱིར་འགལ་བར་འགྱུར་རོ།
གཞན་ཡང་ཚད་མ་དང་སྒྲོ་འདོགས་ཡུལ་གཅིག་པར་འདོད་ན་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་
འབྲུལ་བའམ་མ་འབྲུལ་བར་བྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་གཅིག་ཡིན་ལ་
གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་བདེན་ན་གཉིས་ཀ་མ་འབྲུལ་བ་དང་། མི་བདེན་ན་གཉིས་ཀ་
འབྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ཡུལ་ཐ་དད་ནི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་མི་
འགྱུར་ཏེ། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པས་ཀྱང་སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་གཞོད་
པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། དམིགས་པའི་ཡུལ་གཅིག་ལ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཐ་
དད་དོ་ཞེས་བྱ་བའང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པའི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་ན་ཚད་
མ་བཞིན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་མ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་བདེན་པ་ལ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། འཛིན་སྟངས་འགལ་བ་ཙམ་གྱིས་གཞོད་བྱ་དང་གཞོད་བྱེད་
དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོག་དང་འབབ་རྒྱལ་སོགས་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པས་
རི་དང་ས་གཞི་ལ་སོགས་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་ལ་གཞོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྲུལ་བར་འདོད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མ་འབྲུལ་བ་ནི་བདེན་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་བཤད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་བཀག་གོ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་ཡུལ་ངེས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ལ། ངེས་པ་

མ་ཡིན་པ་ཡང་འཇུག་པའི་ཡུལ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མར་མི་འགྱུར་རོ།
རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྲུལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མ་ཡིན་ན་ཡང་བུམ་པ་ལ་
སོགས་པ་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚད་མར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལྟོག་གྱུར་དང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་
ལ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། རྟོག་པ་
དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྲུལ་བ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཚད་མ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་དེ་དང་
ངེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཚོགས་པ་ཡིན་ཞེན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་
སོགས་པ་ལ་འང་ངེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྲུལ་
བར་བུམ་པའི་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་དང་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ནི་ཁ་
དོག་ལ་སོགས་པ་འང་ངེས་པ་འདྲེན་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། རྗེས་སུ་དབག་པའི་
ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་དུ་བ་དང་མེ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་འདོད་ན་ནི་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པ་དང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དོན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་ནི་དངོས་
པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
ཏེ། མངོན་སུམ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་
སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་ན་རྗེས་སུ་དབག་པས་གྲུབ་པ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
ཏེ། རྗེས་སུ་དབག་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་བྱེད་དང་བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་འདོད་ན་འང་།

རྟགས་ལ་ཚུལ་གྱི་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་དཔེ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་བའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་འགོ་ན་ཡང་རང་མཚན་མ་ཡིན་
པར་འགྱུར་ཏེ། རང་མཚན་ནི་ཡུལ་དང་དུས་དང་ནུས་པ་གཞན་མ་འབྲེས་པ་ལ་
འདོད་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་ཚུལ་
ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་དོན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་
ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དོན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། རྟགས་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་བ་
ཞེས་པ་དེའང་འབྲེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་
འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ཅིག་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་པོ་
དང་འབྲེལ་ཡུལ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་མེད་པ་དག་ཀྱང་འབྲེལ་བ་
ཡིན་ན་རི་བོང་གི་རྩ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འབྲེལ་བ་དང་། བྱས་པ་རང་ཉིད་ཀྱང་
འབྲེལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མེད་དང་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པར་
འགྱུར་ཏེ། མེ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཆེ་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་ན་ནི་དེ་
དག་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། མ་གྲུབ་ན་འབྲེལ་བ་མི་འཐད་
པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་བདག་གཅིག་པ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་
མེད་དོ། འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རྟགས་ཀྱང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་གྱི་
ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་གིས་ཚད་མ་དང་
གཞལ་བྱ་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་དབྱེད་ཟིན་པ་ཉིད་དོ།
ཡང་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཐ་དད་པར་

ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་རྟགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐ་དད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཐ་དད་པ་མེད་ན་ཡང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་
རོ། །རྗེས་གཅིག་ལ་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྗེས་གཅིག་ལ་ཕྱོག་པ་ཐ་དད་པ་དང་ཕྱོག་པ་གཅིག་ལ་རྗེས་ཐ་དད་པ་དག་ནི་
དོན་ལ་ཡོད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་ཀྱང་ཡིན་ལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་པ་
ནི་འགལ་བའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་པའི་ཆོ་ན་མེ་ལ་སོགས་
པ་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་དེ། མེ་འགགས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་འགགས་ན་རྟག་
བའམ་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་ན་རྟག་བའམ་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེ་ཡོད་པའི་ཆོ་ཡང་སྐྱབ་པ་མི་འཐད་དེ། དེའི་ཆོ་རྟགས་དུ་བ་
ལ་སོགས་པ་མ་སྐྱེས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མེད་པ་ནི་སྐྱབ་བྱེད་དང་བསྐྱབ་བྱ་
ཉིད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་། འགལ་བའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་ཞེས་
བྱ་འདི་ཡང་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གྲང་བའི་རིག་པ་ལ་སོགས་པས་བྱེད་པ་ནི་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་བྱ་བར་འགལ་བའི་ཕྱིར། གྲང་རིག་ལ་
སོགས་པ་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་འཛིག་པ་གཞན་ལ་
ལྟོས་བཅས་སུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་གྲང་རིག་རྣམས་ཆུང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་མེད་པ་དང་འཛིག་པ་གཉིས་ཀ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
རྒྱན་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་དང་མི་རྒྱན་པའི་གྲང་རིག་ཀྱང་རང་གི་རིགས་སུ་
མ་ཅོམ་གྱིས་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོ་རིག་གི་བྱས་ན་ཡང་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ཡིན་

པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་བས་ན་རྣམ་པར་དབྱེད་ན་ལྷན་ཅིག་མི་
གནས་པའི་འགལ་བ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། སྤྱོད་པོ་དང་སྤྱོད་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་
སོགས་པ་ཐ་དད་པར་གནས་པ་ནི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཐ་དད་པར་
གནས་པ་འགོག་རྒྱས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། འགོག་མ་རྒྱས་པ་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་
ན་ཐམས་ཅད་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་སྤྱོད་པོ་དང་སྤྱོད་པོ་
མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ན་དེ་ནི་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྲིད་
ན་ཡང་དངོས་པོ་འགལ་གཞི་ལ་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་སྤངས་
པའི་འགལ་བ་ཡང་དོན་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་ལ་རྟོག་གི་པ་དག་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་
ནོ། །དེས་ན་འགལ་བ་སྤྱོད་པོ་སྤྱོད་པོ་གྱི་འགོག་པ་ཡང་དོན་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
ནོ། །མེ་ལ་སོགས་པ་བཀག་ནས་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་འགོག་པ་ཡང་རྟགས་མ་
ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་དག་བཀག་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ལ་
བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐ་དད་པ་མེད་
པ་དག་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ན་མི་རྟག་པའང་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
དུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐ་དད་པ་ཡོད་ན་ནི་དངོས་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ།
གཅིག་དང་ཐ་དད་པའི་མཚན་ཉིད་པ་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་ན་ཐ་དད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷན་
ཡང་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་དུ་དོན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དངོས་པོ་མེད་
ན་ནི་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤྲོང་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་

སྐྱུ་བ་པའི་ཁྱུ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོད་ན་དངོས་པོར་ཡང་འགྱུར་རོ། ཁྱུ་པ་
མེད་ཀྱང་སྐྱུ་བ་བྱེད་ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྐྱུ་བ་བྱ་སྐྱུ་བ་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
ནམ་པར་དབྱེད་ན་གཏན་ཆོག་མ་ཡང་དག་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་
དཔག་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །སྐྱུ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་མི་མྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ།
།ཚད་མ་ཡང་དབྱེད་ན་འགྱུ་བ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རང་གིས་
ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་ངེས་བྱ་དང་ངེས་བྱེད་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ལ་ངེས་པ་ཡིན་ན་ནི་དེ་ཡང་གཞན་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ངེས་འབྱེད་ཐུག་པ་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། །རང་ཉིད་ཚད་མར་མ་ངེས་པར་གཞལ་བྱ་ངེས་བྱེད་དུ་མི་
འགྱུར་ཏེ། རང་ཉིད་མ་གྲུབ་པ་གཞན་གྱི་སྐྱུ་བ་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེའི་
ཕྱིར་ཚད་མས་གཞལ་བྱ་བདེན་པ་སྐྱུ་བ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུད་བསྐྱོག་ལས།
འོན་ཏེ་ཁྱོད་གྱི་ཚད་གྲུབ་པས། །གཞལ་བར་བྱ་བ་འགྲུབ་འགྱུར་ལ།གཞལ་བྱ་
གྲུབ་པས་ཚད་གྲུབ་ན། །ཁྱོད་གྱི་གཉིས་ཀའང་འགྲུབ་མི་འགྱུར། ཞེས་སོ།
གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་དངོས་པོ་བདེན་པར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་ནི་རྟོག་
གོ་རིགས་པས་དབྱེད་བཞེད་དུ་འདོད་པ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ན་དབུ་མ་བ་བྱེད་གྱིས་
ཐ་སྙད་དུ་དགག་སྐྱུ་བ་གྱི་ཚད་མ་ཇི་ལྟར་སྐྱུ་བར་བྱེད་སྐྱུ་མ་ན། །ཁོ་པོ་ཅག་ནི་
དངོས་པོ་རང་བདེན་པར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། །དགག་
སྐྱུ་བ་གྱི་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ནི་ཐ་སྙད་དེ་དེར་སྐྱུ་མ་ལྟར་རང་རང་ངོ་བོས་དབེན་
པ་ལ་དེ་གྲུབ་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་དངོས་སྐྱུ་བའི་ངོར་ནི་

དངོས་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་པ་སེལ་བ་ན། འཛིག་རྟེན་རང་ལ་གྲགས་པའི་ཚད་མ་ཞིག་
མ་དབྱད་ཅམ་དུ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་བསྒྲོག་ཆེད་བྲག་ཅའི་སྒྲ་ལྟར་གཞན་བརྗོད་
དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟོན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚད་མར་བྱེད་པའི་གྲགས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་
ཞེ་ན། ཚིག་གསལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་
དམ་སྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མངོན་
སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ལྟོག་ཏུ་མ་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
ཕྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ནམ་པར་གཤམ་པ་དང་ལྟན་ཅིག་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ནམ་
པར་བཞག་གོ། ཞེས་དང་། ལྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་
ལ་མི་འབྲུལ་བ་ལས་སྒྲིམ་པའི་གཤམ་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པོ། །དབང་པོ་ལས་
འདས་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་དག་གི་ཚིག་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུང་ངོ་། །འདྲ་བ་ལས་ཉམས་སུ་མ་ཁྱོང་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཉེ་
བར་འཇལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་མེན་ནི་བ་ལང་དང་འདྲའོ་སྟམ་པ་ལྟ་བུའོ།
།དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཛིག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་ནམ་པར་
འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ཀྱང་པན་ཚུན་ལྟོས་པས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་
དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་
ཚད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་པ་ཉིད་ལ་རག་
སྟེ། ཞེས་འབྱུང་བས། ཚད་མ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་དབྱད་པ་ན་མཐོང་བ་ཇི་ལྟར་བཞིན་

དུ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགོངས་སོ། །གསུམ་པ་དེ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ནི། འདི་
ལྟར་འཆད་པ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་དུ་འདོད་ནས། བོད་ཁ་
ཅིག་གིས། འོ་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན་མིང་ཙམ་གྱི་རྟོག་ཡུལ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ།
བདག་སོགས་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་དངོས་པོ་གཉིས་ཀར་ཡང་བདག་ས་གཞག་ཙམ་
དུ་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ལས་བརྩམས་ཏེ་
གནས་ཚུལ་སེམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
ནམ། མ་བརྟགས་འཛིག་རྟེན་གྲགས་པའི་དོར་སྤང་དོད་དང་བསྟུན་ནས་དེར་ཐལ་
ལོ་ཞེས་གང་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཆོས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་ལ་དོན་བྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དམིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཀླུ་
བའི་ཡུམ་ལས། བཙུམ་ལྷན་འདས་དེ་ལྟར་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་
པས་བཙུམ་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བགྱི་བའི་མིང་
འདི་གང་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་རོ། །ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་མི་དམིགས་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་མི་དམིགས་ཏེ།
བཙུམ་ལྷན་འདས་བདག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་ནས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ཞིང་མ་དམིགས་ན་

ཚཱ་གང་ཞིག་གི་ཚཱ་གང་གིས་ཚཱ་གང་ལ་གདམས་ཤིང་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་
བགྱི། །བཙུང་ལྷན་འདས་སངས་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་མོ། །བཙུང་
ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ཡང་མིང་ཙམ་མོ། །བཙུང་
ལྷན་འདས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱིན་པ་ཞེས་བགྱི་བ་འདི་ཡང་མིང་ཙམ་མོ།
།མིང་དེ་ཡང་མངོན་པར་མ་གྱུབ་སྟེ། །བཙུང་ལྷན་འདས་ཇི་ལྟར་བདག་ཅེས་
བརྗོད་ཀྱང་བཙུང་ལྷན་འདས་ཤིན་ཏུ་མངོན་པར་མ་གྱུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་
འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རྟགས་བྱུང་མ་གྱུབ་སྟེ། །བདག་དང་བརྟན་
འབྲེལ་གྱི་ཚཱ་སུ་སྒྲུང་བ་དེ་གདོད་ནས་མ་གྱུབ་ཀྱང་བརྟགས་པར་མཚུངས་ཀྱང་
དེ་གཉིས་ལ་བརྟགས་པ་ལྟར་ཤེས་བྱར་འབྱུང་དུ་རུང་བ་དང་མི་རུང་བའི་
བརྟགས་རྒྱུ་མི་མཚུངས་པའི་སྦྱིར། །བདག་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རྟོག་ཡུལ་ཙམ་
ལས་དེས་དོན་བྱེད་པ་མི་འགྱུབ་གྱི་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཚཱ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་དོན་
བྱེད་པ་མ་བརྟགས་པར་འཛིག་རྟོན་ན་བཀག་པ་མེད་པར་གྲགས་པ་དང་གྲགས་
རུང་ཉིད་ཡིན་པའི་སྦྱིར། །དེས་ན་མ་བརྟགས་པར་འཛིག་རྟོན་ན་གང་ཚཱ་
ཐམས་ཅད་བརྟགས་བཞག་ཏུ་བསྟན་ན་ཐ་སྙད་དུ་དོན་བྱེད་པར་མི་འགལ་བར་
འཆད་ཤེས་པ་འདི་ལ་བཙུང་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཤེས་སྦྱིན་འཆད་པ་ན་ཆེས་
བསྟགས་པ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། །རི་སྐད་དུ། །དེ་ནས་ལྷ་རྒྱུ་མས་ཀྱི་
དབང་བོ་འདི་སྒྱུ་མ་དུ་སེམས་ཏེ། །ཨེ་མའོ། །འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་
ཟབ་མོ་སྟེ་མིང་དང་ཚིག་ཏུ་བརྟགས་པ་དེ་ཡང་སྟོན་ལ་དེ་དང་འགལ་བ་ཡང་མི་

བྱེད་དེ་ཉིད་ཀྱང་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ་སྟུམ་མོ།
ཞེས་འབྱུང་ལ། དེས་ན་བཏགས་གཞག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོའི་སྐྱེ་
འགག་ལ་སོགས་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་དམིགས་པར་འཛིག་རྟེན་
ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུང་བ་ཡང་ལྟོས་བཞག་བཏགས་
ཡོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་བྱས་ན་དེ་ལྟར་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། བཏགས་བཞག་
མ་ཡིན་པར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་རྣམས་གྲུབ་པ་ལ་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གང་རུང་ཏུ་
འགྱུར་བས་དོན་བྱེད་པར་ཡང་སྒྲུང་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཀྱལ་བའི་ཡུམ་
ལས་ཤྱ་རིའི་བྱས་སྒྲུས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཡང་ཅི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་
སྐྱེ་བ་ཡིན་འོན་ཏེ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཉིད་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲུས་པ།
ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤྱ་རིའི་བྱས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་སམ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཞེས་སྒྲུ་བར་མི་སྒྲོབས་
སོ། ཤྱ་རིའི་བྱས་སྒྲུས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཁྱེད་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་
ཡང་སྒྲུ་བར་མི་སྒྲོབས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྒྲུས་པ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤྱ་རིའི་
བྱས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤྱ་རིའི་བྱས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་
ཉིད་སོ་སོར་སྒྲུང་བ་ཡིན་ནོ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤྱ་རིའི་བྱས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་སྒྲོབས་
ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། ལས་ཀྱང་ཡོད་ཡིན་ཏེ། ཆོ་དང་ལྡན་པ་ཤྱ་རིའི་བྱ་དེ་ཁོ་ན་
བཞིན་ཏུ་ཤིན་ཏུ་སོ་སོར་སྒྲུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་བཏགས་
བཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ལས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཐ་སྙད་པར་འབྱུང་ཏུ་རུང་བས་
རི་བོང་གི་རྩ་སོགས་དང་མི་འདྲ་ཡང་དེ་འདྲའི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ལ་བྱ་བྱེད་

ལས་གསུམ་རང་རང་ངོ་བོས་སྒྲོང་ཞིང་དབེན་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། སྒྲོང་པ་ད་
ལ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་མ་དམིགས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡང་དེར
བྱེད་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའི། བརྟེན་ནས་
གདགས་པར་བྱ་བ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་གྲུར་པ་ཡང་བཀག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཤེས་པར་མི་བྱའོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་
ཟག་འདི་ནི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ།
ཞེས་འབྲུང་ལ། དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་དེས་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པ་དག་བཏགས་གཞག་
གི་དངོས་པོ་དེ་དེས་གྲུབ་པར་རང་ངོ་མི་སྒྲོང་བའི་དོན་དུ་འཆད་དོ་ཞེས་པ་ནི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་དོན་ཟབ་མོ་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་པ་དེ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཁོ་ནར་
འབྲེན་པར་ཟད་དོ། །དེར་མ་ཟད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྲུང་རུང་གི་བཏགས་
ཚཱ་དང་དེ་འབྲུང་དུ་མི་རུང་བའི་བཏགས་ཚཱ་མཚུངས་པར་དགོས་པ་སྟོན་
དཔལ་ལྡན་སྒྲ་བ་གྲགས་པ་ཉིད་གྱིས་གསུང་ནས་དེའི་ལན་དུ། རབ་རིབ་ཀྱི་
ནད་ཅན་ལ་སྒྲ་ཤད་དང་མོ་གཤམ་སུ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པར་མཉམ་པ་ལ་སྒྲང་མི་
སྒྲང་གཉིས་འབྲུང་བར་མི་རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་འབྲུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེས་
ཁོ་ལ་ལ། དེས་ན་མ་རིག་པའི་བཏགས་བཞག་གི་སྒྲང་བ་ཅན་ལའང་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པར་གྱིས། འཕགས་པ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་དབུ་མ་པ་ལ་ནི་དངོས་པོ་
དེ་ལྟར་སྒྲང་བ་ཡང་མེད་ན་ཅི་ཞིག་ལ་ཁོ་ལ་བར་ཟེད་ཅེས། ཇི་སྐད་དུ། གལ་ཏེ་
དངོས་རྣམས་དེ་ཉིད་དུ་མེད་ན། །ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མོ་གཤམ་སུ་ཇི་བཞིན། །དེ་

དག་མེད་པ་ཉིད་འགྱུར་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པ་ཉིད།
འདི་ལ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གང་དག་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ཡུལ་འགྱུར་བ། །སྐྱེ་
ཤད་ལ་སོགས་དེ་དག་མ་སྐྱེས་པས། །རི་གིག་དེ་དག་ཉིད་ལ་བརྟེན་བྱ་སྟེ། །ཕྱི་
ནས་མ་རིག་རབ་རིབ་རྗེས་འབྲེལ་ལའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་འདི་ལྟ་བུའི་རྟོག་གི་
ངན་པའི་རྟོག་པ་སྤར་ནས་བསལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་
གྱི་སར་བདེན་གཉིས་གྱི་ཆོས་མེད་པར་ཐལ། བདེན་གཉིས་གྱི་ཆོས་གྱི་བཏགས་
གཞག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བཏགས་བྱེད་རྟོགས་པ་ལོག་ན་དེས་བཏགས་པའི་
བཏགས་ཆོས་ཀྱང་དེར་མི་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། །ཞེ་ན། དེ་ལྟར་དོན་དམ་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་དེར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན་ནི་མ་བྱུང་སྟེ། བཏགས་གཞག་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་འབྱུང་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་ཡོད་མེད་སོགས་སྒྲོས་པའི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་འགྱུར་
བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཡང་ཐ་སྙད་མ་བཏགས་པའི་དབང་དུ་བརྗོད་ན་བཏགས་
བྱེད་རྟོག་པ་ལོག་ན་དེས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཆོས་ལོག་པས་མ་བྱུང་སྟེ།
སངས་རྒྱས་གྱི་སའི་སྐྱེ་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་བཏགས་ཆོས་དེ་དག་བཏགས་བྱེད་སྟོན་
ཆོགས་གཉིས་བསགས་པ་དང་སྐྱིབ་གཉིས་བྱང་བར་བྱས་པ་དེ་དག་ལོག་ཀྱང་
དེའི་འབྲས་བུ་བཏགས་ཆོས་ཕྱིས་མི་ལྟོག་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། །འོ་ན་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བཏགས་བཞག་ཡིན་ན་རྟོག་བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱང་བཏགས་གཞག་ཡིན་
པ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་དེ་ལྟ་ན་བཏགས་བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་ཉིད་བཏགས་བྱེད་གྱི་
རྟོག་པ་ཞིག་དགོས་སམ་མི་དགོས་ན་བཏགས་བཞག་རྟོག་བྱེད་ལས་རང་ངམ་

གཞན་ཞིག་གིས་རྟོག་ །རང་གཞན་གང་གིས་རྟོག་པར་ཁས་སྒྲུངས་ན་ནི་རྟོན་
འབྲེལ་ལ་བདག་གཞན་གྱིས་སྒྲེ་བ་ཁས་སྒྲུངས་པ་ལྟར། བདགས་ཚཱ་རྟོག་བྱེད་
ཉིད་རང་དང་གཞན་གྱི་རྟོག་བྱེད་ཁས་སྒྲུངས་པས་རྟོན་འབྲེལ་བདགས་བཞག་
ལ་མཐའ་བཞི་གང་ཡང་རུང་བའི་བྱེད་པོ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར། མི་
དགོས་ན་བདགས་ཚཱ་ལའང་བདགས་བྱེད་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པར་བདགས་ཚཱ་
འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་སྒྲུལ་ན། བདགས་ཚཱ་བདགས་བྱེད་ལ་སྒྲུར་བདགས་
བྱེད་རང་དབང་ཅན་སོགས་དགོས་ན་ཚཱ་ཐམས་ཅད་བདགས་བཞག་ཙམ་མིན་
པར་བྱ་བྱེད་རང་བདེན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་
པའི་ཕྱོགས་འདི་ལ་ནི་བདགས་ཚཱ་ལ་ལྟོས་ནས་བདགས་བྱེད་དང་། བདགས་
བྱེད་ལ་ལྟོས་ནས་བདགས་ཚཱ་ཙམ་པན་ཚུན་བདགས་པའི་ལྟོས་དབང་ཏེ། ཡ་
རི་ལ་ལྟོས་ནས་ཚུར་རི་དང་ཚུ་རི་ལ་ལྟོས་ནས་ཡ་རིར་འཛོག་པ་ཙམ་ལས། ཡང་
ཡ་རི་དེ་ཉིད་ཡ་རིར་འཛོག་བྱེད་ཚུ་རི་མ་ཡིན་པ་གཞན་ཞིག་འཚོལ་དགོས་པ་མ་
ཡིན་པས། དེས་ན་ཡ་རི་ཚུ་རི་སོགས་ཀྱང་པན་ཚུན་ལྟོས་དབང་མ་གཏོགས་རང་
གྲུབ་པ་མེད་པས་རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་བདགས་ཚཱ་བདགས་བྱེད་
ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་བྱིར། བདགས་ཚཱ་གྱི་བདགས་
བྱེད་འཚོལ་དགོས་པ་མིན་པར་པན་ཚུན་བདེན་པའི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཙམ་
ལས་ཐ་སྟོད་པའི་ཚཱ་མ་བདགས་པར་འཛོག་པ་ནི་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་གྱི་ཐེག་
པ་ཆེན་པོར་ཆེས་བཤད་དེ། རི་སྐད་དུ། བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས། དེ་ལ་ཚཱ་གྱི་

བདེན་ཅི་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་། །འདི་སྦྱིས་པས་
 འདི་སྦྱེ་སྟེ། གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བར། འདི་ཡོད་པས་ནི་འདི་འབྱུང་
 དཔེར། རིང་པོ་ཡོད་ན་ཐུང་དུ་བཞིན། འདི་སྦྱིས་པས་ན་འདི་སྦྱིད་པེར། མར་མེ་
 འབྱུང་བས་འོད་བཞིན་དུ། ཞེས་དང་། ཕྱ་ཤེས་ལས། བྱེད་པོ་ལས་ལ་བརྟེན་
 བྱས་ཤིང་། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་གཏོགས་
 པར། །འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ནི་མ་མཐོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་ཉེར་ལེན་ཤེས་པར་བྱ།
 །ལས་དང་བྱེད་པོ་བསལ་བྱིར་ངོ། །ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་དག་གིས། །དངོས་པོ་
 ལྷག་མ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱུ་གསལ་ལས། བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེད་
 བྱེད་དང་འགྲོ་བ་དང་འགྲོ་བ་པོ་དང་ལྟ་བྱ་དང་བལྟ་བྱེད་དང་མཚན་ཉིད་དང་
 མཚན་གཞི་དང་འབྱུང་བར་བྱ་བ་དང་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དང་ཡན་ལག་དང་ཡན་
 ལག་ཅན་དང་ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་ལ་
 སོགས་པའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ངོ་པོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས་པན་རྩྭ་
 ལྟོས་པས་གྲུབ་པས་ཉིད་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ངོ་
 པོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིས་པ་ཡང་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ གྱི་ངོ་པོ་ལ་བྱ་བ་ལས་
 དངོས་པོ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་རང་ངོའི་སྟོན་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་པོ་
 ལ་འཆད་པ་མིན་ཞེས་རི་པོ་དགའ་ལྡན་པ་ཆེན་པོ་གསུངས་པ་ནི་སྤར་བྱོན་གྱི་
 དབུ་མ་པའི་ཤིང་རྟ་དག་གིས་བཙོམ་ལྡན་འདས་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་རྩུལ་དང་

མཐུན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་དུ་བཏགས་ཚུལ་ལ་བཏགས་བྱེད་རང་དབང་ཡོད་
པར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་རིག་པ་དག་གི་འདོད་པ་སྟེ། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་ལས།
རི་སྐད་དུ། །མཐའ་དག་མ་ཡིན་ཀྱང་རྟོག་ཡོད། །དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན།
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་སོ།
།དེ་ལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀྱང་རྟོག་པ་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་རྣམ་
པར་རྟོག་པའོ། །གཉིས་པོ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཡང་
དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀྱང་རྟོགས་པ་སྟེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོ་
དང་བྲལ་བ་ཉིད་དོ་དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་
ཀྱང་རྟོག་པའོ། །དེ་ལྟར་གང་ན་གང་མེད་པ་དེས་ནི་དེས་སྟོང་བར་ཡང་དག་
པར་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མཐོང་ངོ་། །འདི་ལ་ལྟག་མ་ཡོད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདིར་ཡོད་པ་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་རྟུ་ཤེས་ཏེ།
དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་ཏེ། ཞེས་འབྲུང་ངོ་
། །ཁྱེད་ཅག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་སོགས་བཏགས་གཞག་གི་རྟེན་
འགྲེལ་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་ལྟ་ན་སངས་རྒྱས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བཏགས་
པ་ཅུམ་ལས་དོན་རྟུག་པ་མེད་པའི་བྱིར་སྒྲུལ་ན། འོ་ན་འཕགས་པ་སྐྱབ་རས་
གཟིགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་སྐུ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་འགྱུར་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་
འོད་དུ། མ་རྟག་པ་མིན་རྟག་པ་མིན། །གཅིག་མིན་དུ་མའི་མཚན་ཉིད་མིན་།
།དངོས་མིན་དངོས་མེད་པ་ཡང་མིན། །འདི་ནི་རྟེན་འགྲེལ་ཚུལ་སྐུའོ། །ཞེས་

འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་། རྟོག་བཏགས་མིན་པའི་དོན་དམ་གང་གི་འང་བཅོས་པ་
 དང་དགྲུགས་པ་དང་བཤིག་པར་མི་རྣམས་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་
 ཡོད་ན་དེ་རྟོག་བཏགས་སུ་རྗེ་ལྟར་རིགས་ཞེན། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 རྟོག་པས་བཏགས་ནས་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་འཁོར་འདས་ལ་སོགས་པར་
 བཞག་ལ། དེ་དབྱུང་ན་རྟོག་བཏགས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་ལ་དོན་དམ་སྟོང་པར་
 བཏགས་ནས་སྟོང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་དབྱུང་མི་བཟོས་པ་ལས་
 འབྱུང་བ་མེད་པ་ལ་བརྟུགས་པ་དང་བཅོས་པ་དང་བཤིག་པར་མི་རྣམས་ཞེས་
 བརྗོད་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་དོན་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་མ་བཅོས་མ་བརྟུགས་བཤིག་
 པར་མི་རྣམས་པའི་ཆོས་སུ་ཡོད་ན་དེ་ལས་བདེན་པར་ལྟ་བའི་དངོས་སྒྲུབ་ཅི་ཞིག་
 ཡོད། དེས་ན་རྒྱ་བོད་ཁ་ཅིག་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
 བཞེད་ཚུལ་མི་གཅིག་བཞིན་གཅིག་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གཅིག་པར་ཡང་
 རིགས་ཏེ། འཕགས་པ་རྒྱ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀས་སྟོང་པ་
 ཉིད་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པ་ལ་མི་མཐུན་པར་གཟིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ཞེས་སྒྲུབ་དེ་ལྟ་ནི་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤིག་པར་ཟད་པ་དང་དེ་ལྟ་
 ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུགས་ཡོད་མེད་གཉིས་བསྟན་པར་མི་རིགས་པར་
 འབྱུང་བ་སོགས་ཉེས་པ་ཆེས་མང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འབྱུང་བས། དབུ་
 སེམས་གྲུབ་མཐའ་གཅིག་པར་འདོད་པ་འདི་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་འདིའི་
 བསྟན་པ་ལ་ཆེས་མི་རུང་ངོ་། །བཏགས་ཆོས་བཏགས་བྱེད་ལ་རང་དང་གཞན་

གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་ཀྱི་སྒྲེ་བ་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་སུ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཐའ་
བཀག་པས་བཏགས་གཞག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མཐའ་བཞིའི་སྒྲེ་བ་ཞིགས་པར་
འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་བཏགས་པའི་
བདེན་གྲུབ་བཀག་པས་ལྷན་སྒྲེས་ཀྱི་བདེན་ འཛིན་ལ་མི་གཞོད་པར་འདོད་པ་
ཡང་ཆེས་ཞིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་གཞག་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར། དད་བཅེར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་བལྟ་བ་ནི་མཚན་མར་ལྟ་
བར་གསུངས་ལ། དེ་ལས་ལྟ་བ་ལ་ལྟ་བ་མིན་པར་ལྟ་བ་ལ་སོགས་ཉེར་བརྟན་
འབྱུང་བས། དེ་དག་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བ་ཉེར་བརྟན་དུ་བཤད་ཅིང་དེས་ན་
ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་ལྟ་བ་ནི་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀག་གོ་ཞེས་སྟུམ་
ན་ཁོ་བོ་ཅག་མེད་པར་ལྟ་ན་བྱེད་བདེན་ཀྱང་དེ་ལྟར་ལྟ་བ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་
ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། གཉིས་ཀའི་བདག་
ཉིད་མིན་པའང་མིན། །མཐའ་བཞི་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་བ། དེ་ཉིད་དབུ་མ་བ་ཡི་
རིག་ ཞེས་འབྱུང་ལ། བྱད་པར་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་སྒྲིགས་གང་ལའང་བལྟ་
བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་སྒྲིགས་ཀྱི་དམིགས་པ་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། དེར་མི་ལྟ་བ་ལ་དབུ་མ་པ་དང་གཟུ་བོར་ལྟ་བ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དབུ་མ་
དང་གཟུ་བོར་ལྟ་བ་དེ་ཡང་མིང་ཙམ་ལས་བལྟ་བྱ་ལྟ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་
བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། མཚན་མ་དང་མཚན་མེད་དུ་དམིགས་མྱོང་ལྟ་འཛིན་ཐམས་ཅད་

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་སྤྱིན་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་དབེན་པ་ཡིན་ཏེ། དགོན་
བརྟེན་ལས། འོད་སྤངས། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་གོ། མེད་
ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
བརྟན་དུ་མེད་པ། ལྷང་བ་མེད་པ། རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པ། གནས་པ་མེད་པ་
སྟེ། འདི་ནི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབུ་མའི་ལམ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའོ།
ཞེས་གསུང་སོ། །ཡང་། ཁ་ཅིག་བྱེད་ཅག་གི་སྒོའི་འདོད་པ་རིས་མེད་པ་འགོག་
པས་སུན་འབྲིན་པའི་རྟོལ་བར་འགྱུར་ཞེན། སུན་ཅི་སྤྱིན་པའི་རྟོལ་བ་ནི་གཞན་
སྤྱོགས་སུ་གྱུབ་པའི་གྱུབ་པའ་བཀག་སྟེ། རང་གཞན་གྱིས་གྱུབ་པ་བཞག་ནས་
གཞན་འདོད་རིས་མེད་པར་སུན་འབྲིན་པར་བྱེད་ན་དེར་འགྱུར་བར་སྤྱིད་ནའང་
ཁོ་བོས་གཞན་སྤྱོགས་ཀྱི་གྱུབ་པའི་གྱུབ་པ་བཀག་པ་མེད་ཀྱང་དེར་འཛིན་ཅམ་
དོན་ལ་མི་གནས་པས་དེའི་དོར་ལོག་རྟོག་བསལ་མོད། དེ་ལྟར་ནའང་རང་
ལུགས་ཀྱི་གྱུབ་པ་འཛོག་བྱར་མེད་པས་སུན་ཇི་བཞིན་དུ་གཞན་གྱི་གྱུབ་པ་
བཀག་པ་ཡང་མེད་དེ། འདུག་འགྲེལ་ལས། སུས་རང་གི་སྤྱོགས་མ་བཞག་ཅིང་
གཞན་གྱི་སྤྱོགས་བསྐྱོག་སྟེ། དེའི་སྤྱིར་སུན་ཅི་སྤྱིན་དུ་རྟོལ་བའི་མཚན་ཉིད་འདི་
ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །འདིར་དགོངས་གཅིག་
རྟོང་མར། འཛིག་རྟེན་མགོན་པོའི་ཞལ་ནས། རྗེ་པལ་གྱུ་པའི་སྣང་བ་རང་
སེམས་ལས་སམ་བུས་བསམས་པའི་རང་གཟུགས་འདི་རྟེན་པ་ཡིན། གསུང་
བྲིས་གདའ་བ་ནི་སྤྱིར་སེམས་ཅམ་པའི་གདུལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་དོར་དེ་སྐད་བརྟན་

པར་མཛད་པ་འང་ཡོད་མོད་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ་ནས་རྩི་པག་
གྲུས་དངོས་འཛིན་འཁྲུལ་པར་བསྟན་པའི་ནང་ནས། དེ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་འཕ་
བུས་བཏགས་གཞག་མ་གཏོགས་དངོས་པོ་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འབྱུང་
བར་མི་འགྲུབ་པས་ཁོ་བོས་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགག་རྒྱ་ཆེར་བཀག་གོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ཉིད་གོར་མ་ཆག་པའོ། །མགོན་པོ་སྐུ་དང་དཔལ་ལྷན་འབྲི་བྱུང་པ་
ཤྱོ་བ་གྲགས་པ་འབྲི་བྱུང་གྲིང་པའི་ཞབས། །ཡབ་སྲས་མཆོག་གྱུར་དག་གིས་
དགོངས་པ་ནི། །ཁོ་བོས་བཤད་ལས་གཞན་ཟེར་དེ་ཀྱང་ཀྱང་། རྩོགས་ཙམ་ཆ་
ཙམ་ལེགས་བྱས་ཡོད་མིད་མོད། །མགོན་པོ་སྐྱེ་མེད་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་རིམ་བཞིན།
འབྱེད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཚུར་མཐོང་རྣམས་ཀྱིས་གྱི་ནར་སྐྱས་པ་
འོ། ། །དུས་གསུམ་སྐྱབ་མེད་མཁུན་པའི་པག་གྲུ་པ། མ་འོངས་རྒྱ་ཆེར་ལུང་
སྟོན་འབྲི་བྱུང་པོ། །དེ་ཚུལ་གསལ་བར་འབྱེད་བྱེད་ཀྱང་པ། །དེ་ཡིས་དགོངས་
གཅིག་ཚཱ་ཚུལ་འདིར་བཛོད་བྱ། །རྩི་རིམ་གསུང་གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བལྟས་
པས་མི་འགྱུར་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། །ཞེས་པ་འདི་དག་པར་འདུག་ནའང་དེ་རྒྱས་
པར་འདོན་ན་འདིར་འགྱུར་ཏེ། །རྟོག་པ་ངན་པས་རྟེན་འབྲེལ་བཏགས་གཞག་གི་
ཀྱན་རྩོལ་པའི་དངོས་པོའི་གཤིས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཏགས་ཀྱང་
བཏགས་པ་ལྟར་བལྟས་པས་དེར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ལྷ་སྟེགས་ཆད་སྐྱབ་པོ་བོ་ཉིད་
དངོས་རྒྱུད་སྐྱབ་པ་བཞིན། །དུས་གསུམ་ན་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་སྐྱོས་པའི་མཐའ་ཡིན་
ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་དང་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བུ་

ཁོ་ནར་རྟོག་པ་སྒྲོས་མཐའ་ཡིན་ཅིང་དེ་ལས་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་སྒྲོས་མཐའ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་གང་སྒྲུབ་དེ་ནི་མུ་སྟེགས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་སྒྲུབ་པའི་ལོག་རྟོག་ཉི་ཆེ་བ་
ཙམ་འགོག་ལུས་ཀྱང་སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་ལ་
བརྟེན་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཀྱུན་བཏགས་དང་ལྟན་སྒྲིས་མཐའ་དག་
འགོག་མི་ལུས་པས། སྒྲོས་པ་དེ་ཙམ་ཁེགས་པས་ནི་དབྱུ་མའི་ལྟ་སྒྲོམ་ཡོངས་
རྫོགས་རྒྱུད་ལ་སྒྲེབ་པ་མི་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས་སོ། །འདི་འཆད་པ་ལ།
རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལུགས་ཀྱི་དབྱུ་མའི་ལྟ་བ་རྒྱུད་ལ་སྒྲེབ་པའི་སྒྲོས་མཐའ་སྟེ་མུ་སྟེགས་
སྒྱུད་པ་པས་མཐོ་བའི་དངོས་པོའི་རྒྱུ་ལས་སྒྱུར་པ་འདེབས་ཚུལ་ཀྱི་ལོག་རྟོག་ཉི་
ཆེ་བར་སོང་ཚུལ་བཤད། ལོག་རྟོག་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་དེ་ཙམ་
ཁེགས་པས་བདག་འཛིན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་མཐའ་
དག་གཙོན་མི་ལུས་པར་བསྟན་པའོ་དང་པོ་ནི། རྗེ་ཙོང་ཁ་པས། ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདེན་པར་དབེན། ཞེས་པ་དང་། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
གྲུབ་པས་དབེན་ཞིང་སྟོང་ངོ་ཞེས་པའི་བདེན་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ནི་
ཡུལ་རང་གི་སྟོན་ལུགས་ཀྱི་དབང་གི་སྒྲེབ་པའི་རྒྱུད་རྒྱུན་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲེབ་པ་དང་འགག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་
གཟུགས་གཟུགས་སུ་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་
པོ་ལ་དོན་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ནི་དགག་བྱའི་བྱེད་པར་ངོས་
མ་ཟིན་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དགག་བྱར་བྱས་པས་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོར་སོང་བ་ཡིན་

ནོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །རྩུལ་དེ་ལྟ་བུས་དངོས་པོ་ལ་སྒྲུར་འདེབས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དེ་ནི་མུ་
སྟེགས་སྟོན་པ་པ་དག་འགོ་བ་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྩུལ་སྒྲུར་བ་ཡིན་གྱིས།
རྩུ་འགའ་ཞིག་གིས་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱའི་
མདོག་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སྒྲུས་ཏེ། །ཉི་ཤར་རྩུ་བོ་ཐུར་དུ་
འབབས་པ་དང་། །སྔ་རྒྱུ་ཆེར་མ་གཟང་རིང་ནོ་བ་དང་། །མ་བྱའི་མདོག་
དབྱིབས་ལ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་། །སྒྲུས་ཀྱང་མ་བཞོད་རང་གི་རང་གི་བྱུང་།
ཞེས་སྒྲུ་བར་བྱེད་ལ། །ལོག་རྟོག་དེའི་ཞེན་དོན་ནི། རྩུ་རྩེན་གྱི་བྱ་བྱེད་ལས་
གསུམ་གང་ལའང་མ་ལྟོས་པར་དངོས་པོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གང་ཟག་སོགས་
རང་གི་རང་དབང་བར་བྱུང་རྩུལ་དུ་འབྱུང་རོ་ཞེས་སྒྲུ་བ་ཡིན་ལ། ཚོང་ཁ་པ་
བཞེད་པའི་དབུ་མའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡང་སྟོ་གནོད་མེད་དང་རྟོག་པས་ཐར་
བཞག་མིན་པའམ་ཡུལ་རང་རོའི་སྟོན་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ཞེས་སྒྲུ་བ་
འདི་གཉིས་ཚིག་གི་འདོན་རྩུལ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྟོའི་དམིགས་པ་འཛིན་སྟངས་
མཐུན་པ་ཁོ་ནར་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་དང་འགོ་བ་ཐམས་
ཅད་རང་རང་གི་ཡུལ་གྱི་སྟོན་ལུགས་ཀྱིས་རང་དབང་དུ་འབྱུང་བ་ལས། གཞན་
རྩུ་རྩེན་སོགས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུ་བ་འདི་ནི་མི་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་
རྒྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་མཐུན་དཔེ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྟས།
པད་མའི་སྟོང་བུ་སོགས་དབྱེ་ནི། །རྩུ་ཡིས་དབྱེ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། ཞེས་དང་།
སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལའྱི་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བའི་རབ་དུ་བྱེད་པ་ལས། གང་

ཕྱིར་གང་གིས་ས་བོན་ལས། ཆོར་མ་ལ་སོགས་སྟེ་བ་ཉིད། རྣོ་སོགས་དེ་ཉིད་
ལས་ཡིན་པས། །དེས་ན་དཔེ་ནི་གྲུབ་པ་མེད། ཅེས་སོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་
པར་པད་མ་བཀྲ་བ་ལྟར་མེ་ཏོག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཀྲ་བར་ཅི་སྟེ་མི་འགྱུར། དེ་
བཞིན་དུ་རེས་འགའ་ཆོར་མ་ཡང་རྒྱུ་པོ་དང་སྒན་མ་ཡང་རྣོ་བར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་
འགྱུར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐུལ་ངེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །འབྲས་བུ་ངེས་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན། །རྒྱ་མེད་ན་ནི་ཅི་ཡི་ཕྱིར། ཆོར་མ་ལ་སོགས་རྣོ་སོགས་ངེས།
ཞེས་སོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་རྒྱ་སྒྲ་མ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅིང་སྒྲ་མ་
དེ་ཡང་རང་གི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བས་རྒྱ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་
པར་རང་རང་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་དབང་དུ་བྱུང་
བ་དང་སྟེ་བ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོད་འཇུག་ལས། རྒྱ་དབྱེ་གང་གིས་བྱས་ཞེ་
ན། །སྒར་གྱི་རྒྱ་མཐུན་ཉིད་ལས་སོ། །ཞེས་དང་། །རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ཡི་དེ་
གང་ལས་ཤེས་ན། །རང་གི་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱའི་རང་བཞིན་
ཐོག་མ་མེད་པར་བརྒྱད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱ་ལས་བྱུང་
བ་དང་སྟེ་བ་འདི་ནི་ཆོག་གིས་དེ་ལྟར་སྟེ་ཡང་དོན་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྟེ་བ་མེད་པར་
འབྱུང་བ་དང་སྟེ་བར་སྟོན་པས། རྒྱ་མེད་ལས་སྟེ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཆད་པར་སྟེ་བ་
དངོས་པོ་ལ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡང་བསྟོན་འདེབས་པ་སྟེ། འདི་འབྲའི་རྟོག་པ་ནི་མ་
བཏགས་འཛིག་རྟོག་གི་གྲགས་པ་མ་འབྲུལ་པའི་ངོར་ཡང་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་
ཕྱིར། གྲུབ་མཐའ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་རྫོབ་འཛིག་རྟོག་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་

འབྲུལ་པ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་ཤེས་བྱ་དེའི་
གཤིས་ལ་དེ་ལྟར་བལྟས་ཀྱང་དེར་འགྱུར་བའི་གནས་མེད་དོ། གསུམ་པ་ནི།
ཚུལ་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འདོད་རྒྱལ་དུ་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་ཙམ་ཁེགས་
བས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་སྒྲིས་པ་མ་ལུས་པ་ཁེགས་ལུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
འདོད་རྒྱལ་དུ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཚུལ་སྤྲད་བ་དེའི་
གཤིས་ལ་མི་གནས་ཤིང་དེར་བལྟས་པས་ཀྱང་དེར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་འགྱུར་མི་རུང་
བའི་གང་ཟག་དང་ཚུལ་སྒྲིབ་བྱེད་གས་ནས་ཁམས་གསུམ་པའི་ཆགས་སྤང་
ཚོངས་པ་ལ་སོགས་ཉོན་སྒྲིབས་ཀྱི་སྒྲིས་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལས་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་
ཤེས་བྱའི་རྒྱ་འབྲས་ཆེས་ལྷ་བ་ལ་ཚོངས་པའི་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིས་པ་མཐའ་ཡས་པ་
དེ་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལོག་རྟོག་སྤྲ་མ་དེ་ལོག་པ་ཙམ་གྱིས་ལྟོག་པར་བྱེད་མི་
ལུས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འོ་ན་མུ་སྟེགས་པས་བྱེད་གས་པའི་ཤེས་བྱ་ཉིད་ལྷ་སོགས་
མེད་པ་དང་སྤང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་དང་། ཡང་
སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་ལ་ཤེས་པ་རང་རིག་རང་གསལ་ཙམ་གྱི་ཚུལ་ཡང་དག་པར་
ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་རོལ་པས་བྱེད་གས་པ་ལྟར་ན་ནང་གི་བྱེད་པ་པོ་མེད་ཀྱང་གང་
ཟག་དང་སྒྲིས་བྱ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྒྲིབ་པ་
ཡིན་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་བསྟན་པར་མི་འགྱུར་
སྟུམ་ན་སྒྲིབ་མེད་དེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་སྤྲད་དུ་གསུངས་པ་ནི་འགྲོ་བ་

རང་རང་གི་སྒོ་དང་མཚམས་པ་བྱང་དོན་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས། མཐར་ངེས་དོན་
 སྒོས་པ་དང་བུལ་བའི་ཞི་བ་འབའ་ཞིག་ལ་སྒྱུར་བ་ཁོ་ནའི་ཆེད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ།
 མགོན་པོ་གྲུས། བྱང་ཚུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། །བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བསྐྱོག་
 པའི་ཕྱིར། །ཡུང་པོ་ཁམས་སོགས་བསྟན་པ་ཡིན། །སེམས་ཙམ་པོ་ལ་གནས་
 བས་ནི་སྐལ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཡང་སྤངས། །ཞེས་དང་། འདི་དག་ཐམས་ཅད་
 སེམས་ཙམ་ཞེས། །བྱུང་པས་བསྟན་པར་གང་མཛད་དེ། །བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་
 སྒྲག་པ་ནི། །སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་དེ་ཉིད་མིན། །ཞེས་དང་། མདོ་ལས། གང་དུ་
 བདེ་བར་གཤེགས་པས་སྟོང་ཉིད་བཤད། །ངེས་དོན་མདོ་སྡེའི་བྱེ་བྲག་གེས་པར་
 ཕྱིས། །གང་ལས་སེམས་ཙན་གང་ཟག་སྐྱེས་བྱ་བསྟན། །ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་
 དྲང་བའི་དོན་དུ་གེས། །ཞེས་རྒྱས་པར་འབྱུང་སྟེ་སྒོས་པ་ཆོག་གོ། །བྱད་པར། རི་
 པོ་དགེ་ལུན་པ་ན་རེ། །རྟེན་འབྲེལ་བཏགས་པ་ཙམ་ཀྱི་དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་།
 དེར་འཛིན་སྐྱིབ་པ་མིན་པ་དང་། །དངོས་པོ་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱན་
 རྫོང་བའི་སྒོས་པར་གང་གྱུར་པ་དེ་ལ་དེར་འཛིན་པ་སྒོས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
 གཞུང་གཙུགས་ཏེ་སྒྲ་བར་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཀུལ་བ་སྤྲས་བཙས་ཀྱི་ཐེག་མཆོག་
 དབུ་མའི་ལུགས་ལས་གང་བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚྭ་གས་སྟེ་ཉིད་སྒྲ་རི་བཞིན་པར་
 ཁས་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས། །གང་དག་རྟེན་ནས་དངོས་
 པོ་རྣམས། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་གྲུབ་འདོད་པ། །དེ་དག་ལ་ཡང་རྟག་སོགས་སྒྲོན། །དེ་
 དག་རི་ལྟར་འབྱུང་མི་འབྱུང། །ཞེས་དང་། ཅུ་བ་ལས། །སྒོ་ཚུང་གང་དག་དངོས་

ནམས་ལ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་ཉིད་དུ། ལྟ་བུ་པ་དེ་ནི་བལྟ་བུ་བ། ཉེ་བར་ཞི་
བ་ཞི་མི་འཐོང་། ཞེས་དང་མདོ་ལས། མེད་དང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས་ཀ་
མཐའ། གཤམ་དང་མི་གཤམ་འདི་ཡང་མཐའ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀའི་
མཐའ་ནི་ནམ་གྲངས་ནས། ལམ་པས་པས་དབྱས་ལ་གནས་པར་ཡོང་མི་བྱེད།
ཅེས་འབྱུང་བས། བྱེད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དེའི་རང་བཞིན་དུ་
ཡོད་ཅེས་སྒྲིམ་ཚིང་གི་ནང་ཚིག་འགལ་ཞིང་ཞེན་དོན་གི་སྒྲོ་ལ་ཡོད་མེད་དུ་ལྟ་
བའི་སྒྲོས་འཛིན་དང་སྒྲོས་བྲལ་དུ་ལྟ་བའོ་ཞེས་ལོག་རྟོག་ཆེས་སྟེ་བའི་སྟེམ་པའི་
ཁུར་ཆེན་པོ་བྱིར་བ་འདི་ནི་ལྟ་བུ་མི་བཟད་པའི་གཡང་སར་འཚོལ་བས་ཆེས་
དུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་འཁོར་འདས་དངོས་པོར་ཡོད་
པ་དང་། རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་གཤམ་བྱར་མེད་པར་ཞེན་པར་ཐམས་ཅད་གཤམ་བྱ་
བདེན་གཉིས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གནས་རྩིས་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཁོ་ནར་སྒྲོ་འདོགས་
དང་སྐྱར་འདེབས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས། མེད་ལ་ཡོད་པའི་
འདུ་གཤམ་ཅན། །དེ་དག་ཆད་པས་བྱ་རན་འདས། ། རྒྱུན་ལས་མེད་དང་
ཡོད་དེ་དག །ང་ཡི་བསྟན་ལ་མི་གནས་སོ། ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བར།
སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་ནི་འདི་རྩེ་ཞེས། །བསམ་སྟེ་དེར་ནི་སོང་བ་ལས། །འདི་ལ་རྩེ་ནི་མེད་
དོ་ཞེས། །འཛིན་པ་དེ་ནི་མེད་དོ་ཞེས། །འཛིན་པ་དེ་ནི་སྐྱབ་པ་ཉིད། །དེ་བཞིན་
སྒྲིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡི། །འཛིན་རྟེན་ཡོད་དང་མེད་པ་ཞེས། །འཛིན་པ་དེ་ནི་སྐྱབ་པ་
ཡིན། ཞེས་དང་། །དཔེར་ན་སྐྱུ་མའི་གྲང་པོ་དག །གང་ནས་མ་འོངས་གར་མི་

འགོ། །དེ་བཞི་རྒྱ་འདྲའི་འགོ་བ་ཡང་། །གང་ནས་མ་འོངས་གར་མི་འགོ། །ཞེས་
འབྱུང་ལ། །བྱད་པར་བྱེད་བཏགས་བཞག་གི་དངོས་པོ་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་
མི་རྟེན་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་ཆད་མས་གྲུབ་པ་དང་། །དེ་ལྟར་
གྲུབ་བཞིན་བཏགས་དོན་བཅའ་ན་དེ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲིབ་པ་ཁས་ལེན་
ནང་འགལ་ཞིང་གེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་མ་སྒྲིས་པས་རིགས་པ་དང་
འགལ་བར་མ་ཟད། །སྒྲོབ་དཔོན་གྲུས་གསལ་བར་བྱས་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་གི་
སྒྲོགས་སྒྲུ་མ་ཉིད་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། །རྩ་བ་ལས། དངོས་
པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ལ་ཆད་སོགས་འཛིགས་པ་འབྱུང་། །དངོས་པོར་
ཁས་ལེན་མེད་རྣམས་ལ། །ཆད་སོགས་འཛིགས་པ་ག་ལ་འབྱུང་། །ཞེས་དང་།
ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། །དེ་བྱིར་ཡོད་དང་
མེད་པ་ལ། །མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བས་སྒྲོས་པ་
ཆོག་གོ། །དེ་ལ་བྱེད་ན་རེ། །བྱེད་གྱིས་ལུང་ཇོབ་ཇི་སྟེད་དྲངས་ཀྱང་ཁོ་བོ་ཁྱངས་
སུ་མི་བྱེད་དེ། །ཁོ་བོའི་ལུགས་འདི་འཇམ་པའི་དཔལ་གྱི་ཞལ་ལུང་དྲི་མ་མེད་པ་
ཡིན་པས་འཁྲུལ་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་ཟེར་ན། །བྱེད་ཅག་རྒྱལ་བ་སྤྲས་
བཅས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་དབུ་མའི་དོན་འཆད་པ་ན་དབུ་མའི་གསུང་རབ་དཔང་དུ་མི་
བྱེད་ན་མི་བྱེད་པར་རག་མོད། །འོན་ཏེ་ཅག་དབུ་མའི་གསུང་རབ་སྒྲུ་ཇི་བཞིན་
པ་འདི་ལྟ་བུ་འགོག་པའི་རིགས་མཆོག་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ལུང་དྲི་མ་དང་
བྲལ་བ་སྤར་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀྱི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གྱི་རིགས་པ་

ཐམས་ཅད་འཛིག་པར་རྒྱས་པའི་རིགས་པ་སྤྱོད་མེད་པའི་བྱང་ཚུལ་སྤྱོད་མེད་གསར་བྱུང་ཞིག་ཡོད་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་བཙུག་ལྷན་འདས་དང་རྒྱལ་བ་མ་ཡམ་པས་དགོངས་ཏེ་སེམས་ཙམ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཇི་སྟེད་གསུང་བ་དེ་ཕྱིས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་སྤྱས་བཅས་ཀྱིས་དེ་འགོག་པའི་དབུ་མའི་རིགས་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་བཞིན་འབྱུང་བར་འཐད་པ་ཉིད་ཀྱི་དཀི་དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལེགས་པར་བསྟན་པའི་དུས་ལ་བབས་སོ། །བྱིད་ཅག་དེ་ལྟའི་རིགས་པ་བསྟན་དུ་མེད་བཞིན་མགོན་པོ་སྤྱ་སྦྱབ་ཡབ་སྤྱས་ཀྱི་དབུ་མའི་རིགས་པ་དེ་སྟེད་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་སྤྱོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་འཆད་བཞིན་བྱིད་ཅག་རིག་པ་དེ་དག་གི་དངོས་པོ་མཐའ་དག་འགོག་པའི་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་སྟོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་མ་སྦྱས་པའི་དངོས་པོ་ཉི་ཆེ་བ་ཁོ་ན་འགོག་པར་རིགས་པ་ཡིན་ནོ་སྟུག་པ་ལས་མེད་ན་སྦྱས་བུ་དེ་དག་ལ་སྤྱན་སྦྱུང་ཚོགས་པའི་ནོར་གྱིས་སྤྱག་པར་སྦྱ་ཡང་རེ་བ་མེད་པ་ཇི་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་པོ། །རྒྱལ་བ་སྤྱས་བཅས་ཀྱིས་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟེ་མཐའ་དང་སྟོགས་གང་ལ་དེར་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པའི་མི་འཛིགས་པའི་རིགས་པ་ལ་བྱིད་ཅག་རིགས་པ་འཐད་ལྷན་དུ་བེ་ཚཱ་ཟ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་དཔའམ་ཆེན་པོའི་དགེ་འདུན་དང་། དེའི་རིགས་ཚུལ་གྱི་ཚུལ་ཏེ་དགོན་མཚོག་གསུམ་ལའང་བྱིད་ཅག་བཏགས་དབྱེད་ཀྱི་གཞི་ཆེ་བར་བྱེད་པར་གསལ་ན་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆེས་ཡང་བའི་

གནས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁྱེད་ཅག་གཟུགས་སྟོང་པའོ་ཞེས་པའི་ལུང་དང་
དབུ་མའི་རིགས་པ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་ལྷ་ལ་སོགས་པ་རིགས་པ་བཟང་གིས་མི་
ལང་བ་ཇི་སྟེད་ཅིག་གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དེ་དེར་དོན་བྱེད་པའི་རང་རང་ངོ་
བོས་སྒྱུབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྷ་སྤྱུ་ལུང་རིགས་དེ་དག་གིས་
རང་བཞིན་གྱི་དངོས་པོར་གྱུབ་པའི་དངོས་པོ་འགོག་ཅུས་ཀྱང་བཏགས་བཞག་
གི་དངོས་པོ་ཆོད་གྱུབ་འགོག་མི་ཅུས་པ་འདི་ནི་བཙུམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ནས་
འཕགས་པ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་འདོམས་པའི་སྟན་
རྒྱུད་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དེ་ལྷ་ར་ཡིན་ཆུག་ན་ཡང་བཙུམ་ལྡན་འཇམ་རྒྱལ་བ་སྤྲས་
བཅས་ཀྱི་དབུ་མའི་རིགས་པ་རྣམས་རིགས་པ་གཞན་གྱི་གཞོད་པས་བརྗེ་བ་
དགོས་ཏེ་ཆེས་སྒྲག་ནས་དེ་དག་གི་རིགས་རྩིས་སྒྲི་ཇི་བཞིན་པར་སྒྲི་མི་ཅུས་པར་
རིགས་པ་དེ་དག་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པའོ། །ཞེས་འཁྱོག་བཤད་བྱེད་པའི་
དངོས་སྒྲི་བའི་རྟོག་གི་པ་ཁྱེད་ལ་དབུ་མ་པར་ཅི་ལྷ་ར་རེ་སྟེ། འཆོང་བར་བྱ་བའི་
ཟོང་དས་ཀྱིས་འཕགས་པ་འཇམ་དབྱངས་ནས་སྤྱ་སྒྱུབ་ཡབ་སྤྲས་ལ་འདོམས་
པའི་སྟན་རྒྱུད་དང་ཆེས་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་
ལས་བྱུང་བའི་རིགས་རྩིས་ཀྱི་མ་མེད་པའི་རིགས་ཤེས་དང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དངོས་པོ་གཅིག་དེ་དེར་སྒྲོས་པར་མ་གྱུབ་པའི་རིག་པོ་དང་
ལྷ་པོ་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ལྷ་པོ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་དབང་དུ་གྱུབ་པའི་
གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་བཏགས་བཞག་གི་དངོས་པོ་འཇིག་རྟེན་པ་

དག་གིས་ཚད་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་གཟུགས་སོགས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་
གཞར་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནར་གསུངས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་ས།
དངོས་པོ་གཅིག་གི་ལྟ་པོ་གང་། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་པོར་བཤད། །གཅིག་གི་སྟོང་
ཉིད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ཅེས་འབྲུང་བའི་སྤྱིར། ཡང་ཁྱེད་
ཅག་གི་ལུང་དེ་ལྟར་འདོན་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་འཆལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་དེས་
ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་གཅིག་བཀག་པས་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་དངོས་
པོ་དུ་མ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་པར་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་པའི་སྤྱིར་སྟུམ་ན། དེ་
ལྟ་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་ཤེས་བྱ་ལ་མེད་པར་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་
ཏེ།དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་ལ་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་དུ་མར་གནས་པའི་གཅིག་བཀག་
པས་དེ་ལྟའི་དུ་མ་ཡང་ཁེགས་པར་འཕྲུལ་སྒྲུངས་པའི་སྤྱིར། ལེགས་པར་བསམ་པ་
སྒྲུབྱེད་ཅིག འདིར་སྒྲུས་པ། ཐ་སྟོད་སྒྲེ་འགགས་མ་བརྟགས་བརྗོད་པ་ན།
ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་སྒྲུའི་འཛིག་རྟེན་གྱི། །རྗེས་སུ་བརྗོད་ཅིང་རིགས་པས་
སེམས་པ་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཀར་འགར་ཡང་བརྗོད་བྲལ་བ། །ཚུལ་འདི་
བདེན་པ་གཉིས་ལས་རབ་བརྩམས་ཏེ། །ཤེས་བྱའི་གཤིས་ལ་གནས་པར་
བྲགས་པ་ཡི། །འཛིག་རྟེན་ངོར་བྱས་བདག་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད། །སྒྲུ་དེ་རང་ལུགས་
མིན་གྱི་གཞན་བྲགས་སོ། །ཞེས་བརྗོད་དོ། །རྟོ་རྗེའི་གསུང་མཚན་ཉིད་དང་
མི་ལྡན་པའི་སྒྲུ་མས་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པར་མི་ལུས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། །ཞེས་པ་
དག་པར་གདོན་ན། ཚཱ་འདི་པའི་སྒྲུ་མ་གང་སྒྲུ་མར་འཛིག་བྱེད་གྱི་མཚན་ཉིད་

དང་མི་ལྟན་པས་སྒོ་བ་མ་སྒྲོང་ན་སྒོ་བ་མ་དེ་དང་པོར་སྒོ་མ་པ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་
 སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བརྟན་པར་འཇུག་པ་ཙམ་ཡང་མི་རུས་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བརྟན་
 པར་སྒྲིན་པའི་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བརྟན་
 པ་ནི་ཐེག་པ་ཆུང་དུ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལས། དེ་སོ་སོའི་བརྟན་པར་
 འཇུག་པ་ལ། །དེ་དག་གི་འདུལ་བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒོ་མ་པ་དེ་རང་རང་གི་
 འདུལ་བའི་སྒོ་དེ་གི་ཆོག་ནས་བཤད་པ་བཞིན་སྤངས་ནས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་
 རྟོག་ཏོ་མི་དགོ་བ་དང་བྲལ་བར་བྱེད། དེ་ནས་རང་རང་གི་གཞུང་ནས་བཤད་
 པའི་སྤང་དོར་སྟོན་པའི་ཤེས་བྱ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཆོས་མངོན་པའི་སྟེ་སྒོ་དེ་ལ་
 ཐོས་བསམ་གྱིས་ཤེས་རབ་རྒྱས་པར་བྱས་ནས་སྤང་སྤང་གི་གནད་ལ་མཁས་
 པར་བྱེད། དེ་ནས་རང་རང་གི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བའི་ནི་ལྟག་གི་ནུལ་འབྱོར་
 བསྐྱེད་ནས་རང་རང་གི་ས་ལམ་གྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་སྤང་བ་དང་། ཡོན་ཏན་
 བསྐྱེད་པའི་མདོ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་དུས་རི་ལྟར་བརྟན་པའི་དོན་ལ་སྒོ་མ་བྱུང་གི་ཤེས་
 རབ་ཀྱིས་ཉམས་སུ་སྤངས་ནས་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྒོང་ཞིང་བསྐྱབ་བྱ་ཐམས་
 ཅད་རྒྱབ་པར་བྱེད་དགོས་ལ། འོན་དང་པོར་ཐེག་དམན་སྟེ་མ་པ་སྒྲིན་པར་བྱེད་
 པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་སྟོགས་ལ་རབ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བའི་སྒོ་མ་པ་དང་། རབ་རྒྱུ་བྱུང་
 བའི་སྒོ་མ་པ་གཉིས་ལས་རབ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བའི་བརྟན་གནས་དང་དགོ་བརྟན་གྱི་
 ལུགས་ཀྱི་འདུལ་བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒོ་མ་པ་འཕོགས་པའི་སྤང་མ་ལའང་སྒོ་མ་པ་དེ་
 འཕོགས་པར་རུས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན་པ་ཞིག་གིས་བྱིས་པ་ལ་

སྡོམ་པ་སྤྱན་ན་སྡོམ་པས་འཆགས་པས་བྱིས་པ་དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ལ་འགོད་པར་རྟེན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མིན་པས། དེའི་སྟོབ་དཔོན་དུ་འོས་པ་
ཡང་དགོ་སྟོང་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྣམ་པར་དག་པའི་དོན་ཡང་
བསྐབ་པ་འབྲུལ་བཅས་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དམ་པ་བྱུང་ཁིང་གཞན་ལྟར་བ་རྣམས་ལ་
ཕྱིར་བཅོས་གྱིས་ལས་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱས་ཤིང་བཤགས་པར་འོས་པ་
བཤད་པར་འོས་པ་བསྒྲམས། དུན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་འོས་པ་དུན་གྱིས་
བརྒྱབས་པ་ཞིག་གི་དགོ་སྟོང་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དེའི་ཁར་ཐ་སྙད་དུག་དང་ལྟན་པ་
ལས། དང་པོ་བརྗོད་ཟིན་གྱི་ལྟག་མ་ལྟ་འོག་ནས་འཆད་ལ། དེའི་ཁར་བསྟན་
གནས་དང་དགོ་བསྟན་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་ཚོག་ལ་མཁས་པ་འོ། །རང་ག་བས་
ཚོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སྟེ་པ་འདོད་དེ། ས་སྐྱ་པ་རྩེ་ཏས། །བྱེ་བྲག་སྐྱ་བའི་
བསྟན་གནས་ཀྱང་། །དགོ་སྟོང་ལས་ལེན་གང་ཟག་ནི་གླིང་གསུམ་སྐྱེས་པ་བྱད་
མེད་དང་། །འགོ་བ་གཞན་ལ་སྡོམ་པ་བཀགས། ཅས་འབྱུང་ངོ་། །བསྟན་
གནས་དགོ་སྟོང་ལས་ལེན་པའི་ཁྱད་སྤངས་གང་ཡོད་ཅས་ཟི་ལུང་པས་ས་པཎ་ལ་བྱི་
བ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་ཟི་ལུང་པ་རང་ཉིད་ངོ་ཚ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་གིས་སྟན་པ་སྐྱེ་མེད་
པ་ས་པཎ་དེས་དེ་ཙམ་ཞིག་མཐའ་མ་ཚོད་ན་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུལ་མེད་གྱི་
སྤྱན་མངའ་བར་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ས་པཎ་དེ་ཟེར་བ་ཡང་
ཁ་ཆེ་པཎ་ཆེན་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་མ་བྱིས་པར་རང་གར་བྱུང་བྱུལ་དུ་ཡང་སྐྱ་མི་རིགས་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ས་པཎ་གྱིས། མདོ་སྟེ་པ་རྣམས་དུད་འགོ་སོགས། འགོ་བ་

གཞན་ལའང་སྐྱེ་བར་འདོད། སྒྲང་བའི་ཡུལ་ཡང་དག་བསྟེན་སོགས། གང་
ཡང་རུང་ལས་སྒྲང་བར་གསུངས། ཞེས་འབྱུང་བའི་མདོ་སྡེ་པ་ནི་ཐེག་པ་ཐུན་
མོང་གི་མདོ་སྡེ་འགར་དེ་སྒྲིག་གསུངས་ཟེར་ན་རུང་གི། ཉེ་ལས་གཞན་མདོ་སྡེ་
པའི་གཞུང་གར་ཡོད་ཅིས་། རྒྱུ་ལྟར་སྐྱ་མ་ལ་དྲི་བ་བྱེད་པར་རིགས་ན། འདིར་
ཡང་ཟེ་ལུང་པས་ས་པཎ་ལ་དྲི་བར་རིགས་སོ། དག་བསྟེན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡང་
འདུལ་བའི་མཆོད་ཀྱི་ཀྱུ། དག་བསྟེན་ཉིད་དུ་གནས་ན་དག་སྟོང་མིན་པ་ལས་
སྒྲངས་ཀྱང་རུང་ལ། དེ་དག་སྟོང་དུ་བྱེད་ན་ནི་དག་སྟོང་ཉིད་ལས་ལེན་དགོས་
བར་འཆད་པ་ལ། བྱིད་དཔྱོད་པ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་དག། ཉེ་ནི་སྡོམ་བརྒྱད་
གྱི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྡེ་པ་གཞན་གྱི་ལྷགས་ཡིན་གྱི་བྱེ་སྤྱའི་ལྷགས་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲིབ་དེ་ལའང་དབྱུད་པར་བྱ་དགོས་སོ། རབ་རྩ་བྱུང་བའི་སྟོགས་
དག་ཚུལ་སྟོང་གི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་ནས་ལུང་འདོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲ་མ་ལ་བདུན་
ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། སྟོབ་དཔོན་ནི་ལྷ་མཁན་པོ་གཉིས་སོ། ཞེས་བྱུང་བས་
རབ་རྩ་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མཁན་པོ་གཉིས་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས་།
།རབ་རྩ་བྱུང་བ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དེའི་ཕྱིར་དག་སྟོང་འགའ་ཞིག་ལ་
མཁན་པོ་ཉིད་དུ་གནས་པ་ལོ། ཞེས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་ལྷ་ནི་དག་ཚུལ་གྱི་
སྟོབ་དཔོན་དང་། གསང་སྟེའི་སྟོབ་དཔོན་དང་། གནས་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དང་།
སྟོག་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཏེ། མདོ་རྩ་ལས། དེ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཡིན་ནོ། གསང་སྟེ་
སྟོན་པ་དང་། ལས་བྱེད་པ་དང་། །གནས་སྦྱིན་པ་དང་། སྟོག་པ་ཡང་ངོ་།

ཁེས་འབྱུང་ལ། རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོར་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་ནི་ཚཱ་བཞི་དང་ལྷན་པ་སྟེ། བཅུན་པ་དང་། བརྟན་པ་དང་།
མཁས་པ་དང་། སན་འདོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ལྷན་པ་ལོ། ཉེ་ཡང་བཅུན་པའི་
ཡན་ལག་ནི་རྫོགས་པའི་སྒྲོམ་པ་སྐམ་པས་མ་གོས་གིང་ཁ་ན་མ་བྱོ་བ་ལ་འཛེམ་
པ་སྟེ། ལུང་ལས་ཚུལ་བྲིམས་དང་ལྷན་པ་ཁེས་བྱ་བ་ནི་སྐམ་པའི་ལུང་བ་བཞི་པོ་
རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་མ་བྱུང་བའོ། ཁེས་པ་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
ཚུལ་བྲིམས་དང་ལྷན་པ་སྟེ་འཆལ་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་སྐྱབས་མེད་པའི་བྱིར།
ཁེས་པ་ལོ། བརྟན་པའི་ཡན་ལག་ནི། བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་བར་མ་ཆད་ལོ་
བཅུ་ལོན་པ་ལོ། མཁས་པའི་ཡན་ལག་ནི་འདུལ་བ་ཤེས་པ་ལོ། སན་འདོགས་
ཀྱི་ཡན་ལག་ནི་ཚཱ་བཅུ་གཉིས་ཉེ་སྟོང་རྗེ་བཟོད་ལྷན་ན་འཁོར་དག་པ་དང་།
སན་འདོགས་གཉིས་བརྩོན་མཚན་མཐུན་ལྟ་བ་དང་། སྒྲུ་ཤེས་དོན་གོ་ཤེས་པ་
རང་བཞིན་གནས། བཟ་མལ་ལུས་དང་ས་ནི་རང་བཞིན་གནས། ཁེས་འབྱུང་
པའི་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ལས་དང་པོ་ལས་དང་པོ་ལཱ་འཛུལ་བྱེད་ནི། ལྷ་ཚན་གྱིས་
དང་པོ། ཉན་གཡོག་དང་ཁེས་པའི་ཁྲི་ཀར། ཉན་གཡོག་དང་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་
སྟོང་རྗེ་དང་ལྷན་པ་ཉིད་དང་སྟུག་བསྐལ་ལ་ཅི་མི་མཉམ་པ་བསྟན། ཁེས་དང་།
སྐམ་བརྒྱུ་པ་ལས། ཉན་པ་སྟོང་བརྩེ་འཁོར་ནི་དག་པ་དང་། ཁྱོས་དང་ཟང་ཟང་
སན་འདོགས་ལ་བརྩོན་པ། ཁེས་འབྱུང་ལ། ཟང་ཟང་གི་སན་འདོགས་ནི་
མཁན་པོ་སྐམ་པ་གང་དག་གང་དུ་བསོད་སྟོམས་ལ་རྒྱུ་བ་ན་འཛེབ་མེད་པའི་ཡུལ་

དུ་བསོད་སྟོམས་འཛོལ་གྱི་འཛོལ་དགོན་པའི་ཡུལ་དུ་མི་རྒྱུད་པ་ལ་འཆད་གྱི་སྒྲ་
མས་ལོར་བསགས་ནས་སྟོབ་མ་ལ་ཕོགས་དང་ནར་མ་སྟེར་བ་ལྟ་བུ་ནི་ཆོས་
འདུལ་བར་རབ་རྟུབ་གཤམ་པར་གཤམ་པར་བྱའོ། །མཚན་མཐུན་པ་སོགས་བཞིའི་
རྒྱབ་བྱེད་ནི། རི་རྒྱད་དུ། མཚན་དང་ཁས་སྒྲངས་པ་དག་གིས་ནི་རང་གི་སྤྱོགས་
ཉིད་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་དང་། སྒྲ་བ་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་སྟེ་ཞེས་དང་
། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལས་དོན་གོ་བའོ། །ཞེས་དང་། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་
གནས་པ་དགོས་པ་ནི། ལུང་ལྷུ་བ་ལས། མཁན་པོ་སྟོན་པས་བསྟེན་པར་
རྫོགས་པར་གྱིན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་
བྱེད་པ་ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པའོ། །ཞེས་བསྐྱེད་པར་གསུང་བའོ། །ལུས་ཐ་
མལ་དུ་གནས་དགོས་པ་ནི། །ལུང་ལྷུ་བ་ལས། བལ་ཁུར་ལ་སོགས་པའི་ལུང་
བ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྟེན་སྒྲུལ་པ་མ་ཡིན་པ་དགོས་པར་གསུངས་པའི་གནད་གྱིས་
སྟོར། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དགོས་པ་ནི། ས་གཞན་ན་གནས་པ་ཡིན་ན་
མཁན་པོ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་སྟོན་པ་སྒྲུང་དགོས་པའི་བྱིར།
དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་བསྒྲངས་ན་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་དེ་དག་དང་
ལྡན་ན་མཁན་པོ་དང་གནས་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དུ་བྱ་བ་ན་དེ་དག་བྱེད་ཆོས་སུ་
འཛོག་གོ། བྱེད་པར་མཁན་པོ་བྱེད་པ་ལ་ལྟ་སྒྲུག་རྟུ་སྒྲུར་བ་ཉེར་ལྟ་ལས་གང་
ཡང་རུང་བ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། ལྟ་ཆོན་སོ་སོའི་དོན་ཡི་གེས་འཛིགས་
པས་འདིར་མི་འཆད་དོ། །སྟོབ་དཔོན་ལ། དག་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་པ་འབེགས་པའི་

སྒྲོབ་དཔོན་དུ་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། དག་སྒྲོང་ཚས་དུག་ལྡན་གྱི་སྒྲིང་དུ་
དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲེམ་པ་འབོགས་ཚོགས་ལེགས་པར་གཤེས་པ་དང་བདུན་ནོ། །ཚོས་
དུག་ནི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲེམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་མཚན་མཐུན་པ་དང་། ལྟ་
བ་མཐུན་པ་དང་། ཐ་སྙད་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལུས་ཐ་མལ་བར་གནས་
པ་དང་། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་རྣམས་སོ། །གསང་སྟོན་དུ་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཚོས་དུག་ལྡན་གྱི་ཁར་བར་ཆད་བྱི་བའི་ཚོ་ག་
ལེགས་པར་གཤེས་པའོ། །ལས་བྱེད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ལས་ཀྱི་ཁ་
སྒྲོང་གི་ཚོས་དང་ལྡན་ཞིང་ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་ཚོགས་བྱེད་ཀྱང་མ་འབྲུལ་བར་སྒོ་ལ་ཐོན་
པ་ཞིག་དགོས་ལ། །ཁྱེད་པར་དག་སྒྲོང་གི་སྒྲེམ་པ་སྦྱིན་པ་ནི་གང་ཟག་གིས་
བྱར་མེད་པས་དེ་དག་འདུན་ལ་རག་ལས་པས་དག་འདུན་དེར་ཁ་སྒྲོང་སུ་འོས་
པའི་དག་སྒྲོང་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་ལས་བྱས་ན་དེར་
འགྱུར་བས་མི་འདུག་པར་འགྲེང་བ་མ་ཡིན། གང་ལ་བྱ་བ་མ་ཡིན། འདུན་པ་
དང་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཚོ་ག་ལས་མ་ཡིན། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་མ་ཡིན།
ཉམས་པ་མ་ཡིན། འཚམས་མེད་བྱས་པ་མིན། སྤྲིག་ལྟ་ཅན་མ་ཡིན། ས་གཞན་
ན་གནས་པ་མ་ཡིན། ཐ་དད་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན། འབྲུལ་བཅས་མ་ཡིན།
འཚམས་གཞན་ན་གནས་པ་མ་ཡིན། དཀོན་མཆོག་གཞན་མ་ཡིན། རང་བཞིན་
དུ་མི་གནས་པ་མ་ཡིན། མཚན་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ལས།
ཚོས་སྦྱོགས་པས་ལས་བྱེད་ན་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་མ་གཏོགས་གཞན་བཅུ་

གསུམ། ཚོས་མིན་སྤྱོད་གས་པས་ལས་བྱེད་ན་ལྷིག་ལྟ་ཅན་མིན་པ་མ་གཏོགས་
གཞན་བཅུ་གསུམ་ཚད་དགོས་སོ། །དེ་ལས་འཕྲོས་པ་དག་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཀྱང་ཁ་སྐྱོང་གི་ཚོས་རྣམས་དང་ལྷན་ཞིང་མི་མཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་སྟེ། མ་
འདུས་པའི་མི་མཐུན་པ་ནི། མཚམས་ནང་དེའི་དག་སྐྱོང་ཁ་སྐྱོང་བར་འོས་པ་
ལུས་སམ་འདུན་པས་མ་འདུས་པ། སྐྱོན་པའི་གནང་བ་བྱིན་པ་མ་ཡིན་པ།གཞི་
གནས་པ་ངེས་པར་ཤེས་སམ། འབྲིག་པ་དེ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་པ། གསོལ་བ་ཙམ་ཡང་མ་བློས་པ་ཡིན་ན་ལས་མི་ཆགས་པས་དེར་འདུ་
བར་འོས་པ་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་མ་འདུས་པའི་མི་མཐུན་པ་མེད་ལ། འདུས་
པ་བྱིར་བསྐྱོག་ལ་ཚོས་མི་ལྷན་གྱི་ལས་ཡིན་ན་དག་སྐྱོང་གང་རུང་གིས་བསྐྱོག་
ནའང་ལས་མི་ཆགས་མོད་ཀྱི། འདི་ཚོས་ལྷན་གྱི་ལས་ཡིན་པས་དེ་ལ་ལས་དེའི་
མཚམས་ཀྱི་ཁོང་སུ་གཏོགས་པ། སྐྱོད་ལམ་ལས་མ་ཉམས་པ། རང་བཞིན་དུ་
གནས་པ། རག་ཡང་བར་བསྐྱམས་པ། འདུལ་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནས་དང་
བཅས་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཚོས་དུག་ལྷན་གྱི་དག་སྐྱོང་གི་ལས་འདི་བྱ་བར་མི་འོས་
སོ་ཞེས་བསྐྱོག་ན་ལས་མི་ཆགས་མོད་ཀྱི། དེར་དག་སྐྱོང་ཐམས་ཅད་ཅང་མི་
གསུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནང་བ་སྟེར་བར་བཞུགས་པས་བྱིར་བསྐྱོག་པ་ཡང་མེད་
པ་ཞིག་དགོས་སོ། །གནས་ཀྱི་སྐྱོབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། མཁན་པོའི་
སྐབས་སུ་བཤད་པའི་ཁར་ཚོས་འདུལ་བའི་སྤང་སྤང་གི་ལུང་འཕོགས་པ་ལ་སྐོ་
གོས་ཀྱིས་སྐྱོབ་མའི་རྒྱུད་དག་པར་བསྐྱབ་ཅུས་པའོ། །སྐོག་པའི་སྐྱོབ་དཔོན་ནི་

ཚུལ་ལྟ་དང་ལྟན་པ་སྟེ། རབ་བྱུང་ལ་རང་རང་གི་སྒྲིམ་པ་དག་པ། ས་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པ། ལྟ་བུ་མཐུན་པ་མཚན་མཐུན་པ། རང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚུལ་དེ་
ལགས་པར་ཤེས་པ། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་ནི་སྟོད་གསུམ་ལ་
འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་སྟོ་གོས་ཀྱི་སྟོབ་མའི་རྒྱད་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ལོར་ལྟན་དུ་
སྐྱབ་ལུས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། སྟོབ་མའི་རྒྱད་ལ་ཚིག་གར་བྱར་གྱི་གོ་དོན་ཙམ་
ཆགས་ལུས་ཙམ་གྱིས་ནི་དེའི་མཚན་ཉིད་མི་རྟོགས་སོ། །དེས་ན་ཐེག་དམན་གྱི་
བསྟན་པའི་སྟོར་ཞུགས་པ་ལ་ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྟོད་རགས་པ་ཙམ་སྤངས་ནས་
ངན་སོང་ལས་དངོས་དང་བརྒྱད་ནས་འཁོར་བ་ལས་སོ་སོར་ཐར་བར་བྱེད་པའི་
རྒྱལ་བྱིམས་རིན་པོ་ཆེ་སྤངས་ནས་དང་པོར་ཐར་པའི་སྟོ་ཆེན་འབྱེད་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པ་ན་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་སྤྲུལ་ལ་མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་
དང་ལྟན་པ་ཞིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་སྟོན་པ་དེས་ངེས་
པར་འབྱུལ་མེད་དུ་གཟེགས་ནས་དེར་བཅས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་འདུལ་
བ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྤྲུལ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། དྲས་དུབ་ཀྱི་གོས་ཀྱིས་ལུས་བསྐྱར་
ཞིང་བྱས་ཉི་ཆེ་བ་ལ་བརྩོན་པ་དང་ཆང་དང་དགོངས་ལྟོ་ཙམ་བཟའ་བཏུང་མི་
བྱེད་པར་འཁོར་ལོངས་སྟོད་དུ་མ་དང་ལྟན་པ་ཙམ་གྱི་སྤྲུལ་དེ་དག་གིས་མཚན་
ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ཕྱོགས་སུ་ཉི་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་ཆེན་བོད་
བསྟན་པའི་གོར་འཇུག་པ་ལ་འང་རྒྱ་པར་བྱིན་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་སྟོར་འཇུག་
བྱེད་ཀྱི་སྤྲུལ་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། འབྲས་བུ་གསང་སྟགས་དོ་རྩེ་ཐེག་པར་འཇུག་

བྱེད་གི་སྤྲ་མའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བརྟན་པར་
འཇུག་པ་ལ་བསྐྱབ་གསུམ་རིམ་ལོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། གདུལ་བྱ་
དག་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རགས་པ་རྣམས་བསལ་སྤྲ་བས་སྤྲ་མར་སྤང་བར་བྱེད་
རུས་གྱི་སྤྲ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དང་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་
བྲིམས་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལོན་ཡུལ་གྱི་སྤྲ་མའི་མཚན་ཉིད་བྱེད་བྲག་ཏུ་བཤད། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་འོན་ཡུལ་གྱི་སྤྲ་མའི་མཚན་ཉིད་སྤྱིར་བཤད་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤིང་རྟ་གཉིས་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ལེན་
པའི་ཆོ་ག་རྣམས་སུ་དེ་ལེན་ཡུལ་གྱི་སྤྲ་མའི་མཚན་ཉིད་ལ་འདི་ལྟར་བཤད་སྤང་
སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བརྟུལ་ཞུགས་དང་ལྡན་ཞིང་བདེ་སྤྱོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་མཁས་
པ་སྤྱོད་མ་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལ་བཀྱི་བར་རུས་པ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། རྟག་
པར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི། ཐེག་ཆེན་དོན་ལ་མཁས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་བརྟུལ་ཞུགས་མཚོག། སྤྱོད་གི་བྱིར་ཡང་མི་བཏང་ངོ་། ཞེས་དང་
། བྱང་ས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའམ་སྒྲོན་ལམ་བཏབ་པའི་བྱིར། ཆོས་
མཚུངས་པ། སྒྲོམ་པ་སྤངས་པ། མཁས་པ། དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གྱི་དོན་
འཛིན་པ་དང་གོ་བར་རུས་པ། ཅིས་དང་། གཞན་དུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚུལ་ལ་མི་
གནས་ན་ཆོ་གའི་རིགས་བྱེད་ལུང་། སྤྱེ་སྤྱོད་གསུམ་ལ་མཁས་ཀྱང་ལོན་པར་མི་
བྱ་སྟེ། བྱང་ས་ལས། མཁས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་
ཅད་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཚུལ་བྲིམས་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཡང་དག་པར་སྤང་བ་

དེ་ནོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དད་པ་མེད་པ་གང་ཐོག་མར་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཡང་དག་
པར་སྤང་བ་འདི་ལ་མོས་ཤིང་མི་འཇུག་ལ་མི་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་ནོད་པར་མི་བྱ་ལོ།
ཞེས་དང་། ཚུལ་བྲིམས་ཉམས་པ་དང་བསྐྱབ་པ་དག་ལ་གྲུས་པར་མི་བྱེད་དེ།
སྟོད་པ་ལས་ཀྱང་ནོད་པར་མོ་བྱ་ལོ། ཞེས་དང་། བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་ཀྱང་
མི་མཁས་པ་ལས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡིད་རྟུལ་བ་དང་། རྫོངས་པའི་རང་
བཞིན་ཅན་དང་། ཏུ་ཅང་སེམས་ཞུམ་པ་དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྟོད་
དང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་མ་མོ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་ལས་ཀྱང་ནོད་པར་
མི་བྱ་ལོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། གཉིས་པ་ནི། མ་པམ་པས་ཚོས་བཅུ་དང་ལྷན་པར་
གསུངས་ཏེ། ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དག་པས་དུལ་བ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
ཉོན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་ཟེལ་གྱི་མནན་པས་ཞི་བ་དང་། ལྷག་མཐོང་གིས་བག་
ལ་ཉལ་སྤངས་པས་ཉེ་བར་ཞི་བ་དང་། སྒྲོབ་མ་བས་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་
ཏན་ལྷག་པ་དང་། ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་སྡེལ་བའི་བྱིར་བརྩོན་པ་དང་
གསུང་རབ་གྱི་ཚོས་མང་དུ་ཐོས་པས་ཐུག་པ་དང་། དེ་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་དང་། བད་དག་ཅིང་ད བྱངས་སྟོན་ལ་ཚིག་སྡེལ་ལེགས་
ལ་རྒྱས་བསྐྱུས་ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱ་ལ་འཆོམས་པར་སྟོན་པས་སྐྱེ་མཁས་པ་
དང་། ཚོས་སྟོན་པ་ནི་རྟོད་བཀྱར་དང་བསྟོད་གྲགས་དང་ཐ་ན་ཤེས་གྱི་ཁེ་ཅམ་
ཡང་ཐོབ་པ་དང་མི་འདོད་གྱི། གཅིག་ཏུ་གཞན་ལ་བརྟེན་བཞེས་ལ་འཆད་པ་དང་
། འཁོར་གྱི་ལོག་སྐྱབ་དང་དཀའ་སྤྱད་གྱི་ངལ་དུ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་དྲིས་ཤིང་

བརྒྱད་པ་ན་སྒོ་བ་པ་གཏུགས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྱུ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཀུན་ལས། བཤེས་
གཉེན་དུལ་བ་ཞི་བ་ཉིང་ཞི་བ། ཡོན་ཏན་ལྷག་པར་བརྩོན་བྱས་ལུང་གིས་ཐུག
།དེ་ཉིད་རབ་ཏུ་རྟོག་པ་སྒྲུ་མཁས་ལྡན། །བརྩེ་བའི་བདག་ཉིད་སྒྱུ་བ་སྤངས་ལ་
བརྟེན། །ཞེས་སོ། ཡང་ན། ཡོན་ཏན་བྱི་མ་ལུ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐོས་མང་དང་། །བདེན་མཐོང་སྒྲུ་མཁས་བརྩེ་བ་ཅན། སྒྱུ་
མེད་སྒྱུས་བྱ་དམ་པ་ནི། །ཆེན་པོ་ཡིན་པར་གཤམ་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། ཡང་ན།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནི་བྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་པ་
ཡན་ལག་དགུ་ཚང་བར་སྟོན་པ་སྟེ། དེ་ལ་བྱད་པར་བཞི་ནི། རང་ཉིད་གསུང་
རབ་གྱི་ཆོས་ལ་ཐོབ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་གཞན་གྱི་ཐེ་ཆོམ་
གཙོད་ལུས་པ་དང་། ཀུན་སྒྱུད་གཙང་བས་ཆོག་བཟུང་བར་འོས་པ་དང་། སྤང་
བྱ་སྒྲུག་བསྐྱལ་ཀུན་འབྱུང་དང་སྤང་བྱ་འགོག་པ་དང་ལམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་
སྟོན་པ་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་ཐེ་ཆོམ་སྒྲོང་བ་དང་། །གཟུང་འོས་དེ་ཉིད་གཉིས་སྟོན་པ།
།འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །སྟོན་པ་སྤུན་ཆོགས་ཡིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་
དང་། ཡན་ལག་དགུ་ནི། གཞན་གྱིས་བརྒྱལ་ཞིང་བརྒྱད་པ་ན་རིགས་པ་དང་
མཐུན་པར་ལན་འདེབས་གྱི། རྒྱད་འབྲུགས་པར་འབྱུང་བའི་ཆོག་རྩལ་པོ་མི་
འབྱིན་པ་དང་། མཁས་པ་དང་གཞན་གྱིས་བསྟོད་ན་རྒྱལ་དང་དེགས་པ་མེད་
པ་དང་། རལ་དུབ་ལ་སོགས་པས་མི་སྒྱུ་བ་དང་། མ་ཆགས་པའི་བསམ་པས་
ཆོས་ལ་དཔེ་བྱད་མེད་པར་སྟོན་པས་གསལ་བ་དང་། དོན་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་

གྲངས་མང་པོས་མི་སྒྲོལ་པར་འཆད་པས་སྒྲ་ཚོགས་པར་སྟོན་པ་དང་། མངོན་
སུམ་ཚད་མ་སོགས་དང་མི་འགལ་བར་རིགས་པར་སྟོན་པ་དང་། བདེ་ལ་
སོགས་པས་མི་སྟོན་གྱི་ཚིག་དང་ཡི་གེ་གྲགས་པས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་གོ་སྒྲ་བ་དང་།
རྟོན་གྲགས་ལ་སོགས་ཟང་ཟིང་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་དང་། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་
བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་སྟོན་པ་སྟེ། སེམས་དཔའ་མཚོག་གི་སྟོན་པ་ནི།
འཇམ་ཞིང་བརྒྱགས་བྲལ་མི་སྒྲོལ་བ། །གསལ་ཞིང་སྒྲ་ཚོགས་རིགས་པ་དང་།
།གོ་ཞིང་ཟང་ཟིང་མེད་ཀྱན་འགོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་
གྱི་སར་ཞུགས་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་པར་འཇུག་ན་
འཇུག་བྱེད་གྱི་སྒྲ་མ་ཡོངས་འཛིན་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡིན་གྱི། མཚན་ཉིད་
མ་མཐའ་ཡང་འདི་ཙམ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་སྦྱར་
རྒྱས་གྱི། མཚན་ཉིད་འདི་ལྟ་དང་མི་ལྡན་པས་དེར་སྦྱར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དམུས་ལོང་གི་ལམ་མཐན་དང་། རྟོལ་པས་ནད་གསོ་བའི་སྒྲན་པ་འཚོ་བྱེད་དུ་མི་
རུང་བ་བཞིན། ཡང་དག་པའི་སྒྲ་དོར་གྱི་དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་ཐབས་ཤེས་བརྩེ་
རྒྱས་བརྩོན་པ་གང་དང་ཡང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་། །སྟོབས་ལྡན་གྱི་ཕྱི་བོ་ཁན་པོ་
ལ་བརྟེན་ནས་ལྡང་བར་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནས། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བ་
གྲགས་པས། སྒྲ་མས་སྟོབ་མའི་བསམ་ཤེས་ནས།རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྦྱར་བྱེད་
པ། །མཐས་པས་སྟོབ་མ་བསྟུ་བྱ་ཡི། །སྒྲན་པོས་སྟོབ་མ་ནམ་ཡང་མིན། །ཞེས་
དང་། གཞན་ལས་ཀྱང་། །རང་ཉིད་གྱིས་ལམ་མ་མཐོང་བར། །རི་ལྟར་གཞན་

དག་ཡོངས་སུ་འདྲེན། །ཡོང་བ་གཉིས་ནི་འགྲོགས་གྲུར་ན།གཉིས་ཀ་སྟུག་པར་
 ཐེ་ཚོམ་མེད། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གཉིས་པ་འབྲས་བུ་དོ་རྗེ་ཐེག་པར་འཇུག་བྱེད་
 གྱི་སྒྲ་མའི་མཚན་ཉིད་ནི། དོ་རྗེ་ཐེག་པ་འདིར་ཡང་བསྟན་པ་ལ་རིམ་པར་འཇུག་
 དགོས་ཏེ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲིབ་གསུམ་མངོན་གྱུར་ས་བོན་བག་ལ་ཉལ་
 རྣམས་རིམ་གྱིས་སྒྲོང་བ་ལས་ཅིག་ཅར་སྒྲོང་མི་རུས་པའི་བྱིར། དང་པོར་གདུལ་
 བྱའི་རྒྱུད་གྱི་སྒྲོ་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་གསུམ་མངོན་གྱུར་སྟོམ་པའི་རྩུལ་བྲིམས་ཡང་
 དག་པར་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་ནས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པར་འཇུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་
 འཇུག་པར་བྱ་བའི་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྒྲོ་བ་མ་དེའི་བསྐྱབ་བྱའི་སྟོམ་པ་དང་རྩུལ་
 བྲིམས་ཀྱང་དཔལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྟོམ་པ་དང་རྩུལ་བྲིམས་ཉིད་ལམ་དུ་བྱེད་
 པའི་བྱིར་ལེན་དགོས་ཀྱི། རྒྱུད་ཐེག་པ་ས་ལྟར་སྒྲོ་བ་པའི་བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔའི་
 སྟོམ་པ་དང་རྩུལ་བྲིམས་ཅོམ་སྒྲུངས་པས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་སྒྲོར་འཇུག་
 རུས་པར་བྱིན་དུག་བཟུང་བ་ལས་ལྷགས་དེ་པའི་བསྟན་པ་དང་སྟོམ་པ་ལ་
 མོགས་པར་འཇོག་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲོ་བ་མ་ལ་དེ་ལྟའི་བསྐྱབ་སྟོམ་གྱི་མཚན་
 ཉིད་སྒྲོན་མེད་དང་ལྡན་ནས་སྒྲ་མ་རང་གི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དག་པས་སྒྲོ་བ་མའི་རྒྱུད་
 ལ་ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་པ་དང་སྒྲིབ་གཉིས་སྒྲུང་བར་འགྱུར་བའི་རུས་པ་དང་
 ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རུས་འཁོར་ལས། དང་པོར་ཡང་དག་བསྟེན་བྱ་སྒྲ་མ་
 དག་ཀྱང་དམ་ཚིག་ལྡན་ཞིང་དོ་རྗེ་ཐེག་ལ་ལྷག་པར་གནས། དེ་ཉིད་བསྒྲོམས་
 ཤིང་མ་ཆགས་དྲི་མ་དག་དང་རྣམ་པར་བྲལ་ཞིང་བཟོད་པའི་ངར་རྩུལ་ལམ་ལ་

ཞུགས། སློབ་མ་རྣམས་ལ་ལམ་ནི་སྦྱོན་བྱེད་དཔུལ་བའི་འཛིགས་པ་འབྲོག་ཅིང་
དེ་ཉིད་ལ་ནི་ཚངས་སྦྱོད་ལྡན། བདུད་རྣམས་ལ་ནི་དོ་རྩེ་དབྱུག་པ་དེ་ཡང་འཛིན་
མའི་གཞི་ལ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔར་རབ་གྲགས་པ་འོ། ཞེས་འབྲུང་བས་འདིར་དོ་རྩེ་
སེམས་པར་གྲགས་པ་ཞེས་སྒྲགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་ཡིན་ཀྱང་
མཚོག་ཏུ་མི་འབྱུང་བའི་ཚངས་སྦྱོད་དང་ལྡན་པའི་གཞི་ལམ་ཀྱི་དོ་རྩེ་སེམས་
དཔའ་ལ་འབྲས་དུས་ཀྱི་དོར་སེམས་གང་གིས་མཚོག་ཏུ་མི་འབྱུང་བའི་བདེ་ཆེན་
ཀྱི་དོ་རྩེ་སེམས་པའི་དམ་ཚིག་གི་སྦྱུལ་པར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་དེས་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་དུ་འཛིག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ།
འགྲེལ་བར། དེ་ཡང་འཛིན་མའི་གཞི་མ་དོ་རྩེ་སེམས་པར་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་སྟེ།
སྦྱུལ་པའི་སྦྱས་སོ་ཞེས་པ་ནི་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་བསྟན་པའི་ངེས་པའོ་ཞེས་འབྲུང་
བ་དང་། དོན་དམ་བསྟན་པར་ཡང་། ཆགས་མེད་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ་དེ་ནི་
སེམས་བཅིངས་པ། དབང་པོ་གཉིས་བདེ་སྦྱོར་ཞིང་བརྟུལ་ཞུགས་ཆེན་པོ་ཅན་
ཕྱག་རྒྱ་དག་ལ་སྦྱོར་ཡང་ཆགས་པ་ཉམས་མི་མངའ། རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ནི་སླ་བ་
དག་གི་ལམ་ཉམས་པ། །ཤེས་རབ་མེད་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྟོབས་གྱིས་རབ་ཏུ་
ཞུགས། །དཔག་མེད་བདེ་བའི་བདུས་ཅི་བརྟུང་ལ་ཆགས་པ་སྟེ། །སྤྲིག་འབྲོག་
དོ་རྩེ་འཛིན་པ་དེ་ནི་སླ་མ་དཔལ། །ཞེས་འབྲུང་ངོ་འཁོར་དེ་ལྟའི་དོ་རྩེ་སེམས་
དཔའི་བསྐྱབ་སྟོམ་དེ་ཡང་སློབ་པའི་གང་ཟག་དང་དགེ་འདུན་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་
མདུན་དུ་སྤངས་པས་ནོད་པར་བྱས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ནོད་ཡུལ་གྱི་སླ་

མ་དེ་ནི་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དང་དབྱེར་མེད་པ་གནད་གསུམ་ཚང་བའི་རྟེན་དང་
 བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ལྷན་པའི་དོ་རྗེ་
 སློབ་དཔོན་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ལས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྐྱབས་སྦྱོར་དེ་ལོད་དགོས་པར་
 དོ་རྗེ་འཆར་ཉིད་ཀྱིས་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་
 འཁོར་དེ་སློབ་མ་གང་ལ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་མ་ཐོབ་པའི་སློབ་དཔོན་ནི་
 དོ་རྗེ་ཐེག་པར་འདུག་ཟེད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 མངོན་དུ་འགྱུར་ཟེད་ཀྱི་མངོན་འགྱུར་ཚང་བ་ལ་མ་མཐའ་ཡང་དོ་རྗེའི་སློབ་
 དཔོན་དེ་དགྲིལ་འཁོར་དུག་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རོ་བོ་ཨ་ཉི་ཤས།
 ཁྱོད་བོད་དད་པ་ཆེ་བས་དབང་སྐྱུར་དུ་རུང་བའི་སློབ་མ་ནི་རྟེན་པར་འདུག་།
 །དབང་བསྐྱུར་བར་རྣམ་པའི་སློབ་དཔོན་ནི་མི་རྟེན་པར་འདུག་ དབང་བསྐྱུར་
 བའི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡང་དགྲིལ་འཁོར་དུག་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ།
 རྣལ་ཆོན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་ནི་བྲི་བ་ལ་མཁས་པ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དགྲིལ་
 འཁོར་སྦྱོར་པ་ལ་མཁས་པ། ཡེ་ཤེས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་འབེབས་པ་ལ་མཁས་པ།
 ལུས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་མཁས་པ། རིག་འཛིན་གྱི་
 དགྲིལ་འཁོར་དོ་སློད་པ་ལ་མཁས་པ། སངས་རྒྱས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་མཚོད་པ་
 ལ་མཁས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་རྣལ་ཆོན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བྲི་བ་ལ་མཁས་པ་
 ཡང་ལྷ་དང་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཕྱག་ཚད་ཕྱི་ནང་གཞན་གསུམ་གྱི་དག་པ་དང་
 སྐྱུར་ནས་ཞིང་དག་གི་སྦྱོར་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་འདོན་

སྒྲོམ་འབྲུལ་མེད་དུ་སྒྲོས་དགྱིལ་འཁོར་པ་བསྐྱང་བྱས་ལ་འཆད་གྱི། ཐིག་ཚེན་
གྲིག་ཙམ་རེ་ལ་བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་འབྲུམ་ཙམ་གྲིས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མི་
གཟུང་ངོ་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱང་དམ་ཡེ་བསྐྱེ་
བའི་བྱས་པ་དང་ལྟན་པ་དགོས་གྱི་སྒྲོའི་རྒྱས་འདེབས་བྱས་ཙམ་ལ་མི་བཟུང་ངོ་།
ལུས་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་བྱིན་གྱིས་སྟོབས་པ་ལ་མཁས་པ་ཡང་བྱེད་པ་དེས་དཔོན་
སྟོབ་གཉིས་ཀའི་མ་དག་པའི་ལུས་སེམས་སྦྱང་བར་བྱས་ཤིང་དག་པའི་ལུས་
སེམས་ལྟག་པའི་ལྟ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་བྱས་ལྟན་དུ་བྱིན་གྱི་སྟོབ་བྱས་པ་ལ་བྱེད་
གྱི། ལུས་དགྱིལ་གྱིས་ལྟ་གྲངས་འགོད་བྱས་པ་ཙམ་ལ་མི་བཟུང་ངོ་། རྟོར་
བཞིན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ངོ་སྟོད་པ་ལ་མཁས་པ་འང་སྒྲུ་མས་རྒྱ་འབྲས་དབྱེར་མེད་
པ་རང་བཞིན་ལྟན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་པ་ཡང་དག་
པར་སྦྱབ་པ་དེ་ནི་དཔོན་སྟོབ་གཉིས་ཆར་གྱི་ངོ་རྩེ་ཐེག་པའི་བསོད་ནམས་གྱི་
དགེ་ཚོགས་བསགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་སྒྲིན་གྲོལ་གྱི་ལམ་དུ་འགྱུར་ངེས་པའི་
དགྱིལ་འཁོར་ཡང་དག་པར་ངོ་སྟོད་ནས། དེ་ལས་གཞན་བདུད་སོགས་གྱིས་
དགྱིལ་འཁོར་པར་སྟོན་པ་སོགས་རིང་དུ་བསྟོད་པའི་བྱས་པ་ཐོབ་པ་ལ་བཟུང་
གདགྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟ་ངོ་སྟོན་པ་ལ་ལྟའི་རྒྱ་མདོག་ལྟག་མཚན་གྲངས་སོགས་མ་
ནོར་ཞིང་། བྱ་བའི་དག་ལྟེ་བདེ་ཙམ་ལ་མི་བཟུང་ངོ་། རྟེངས་རྒྱས་གྱི་དགྱིལ་
འཁོར་མཚན་པ་ལ་མཁས་པ་འང་མཚན་བྱའི་རྩས་ངོ་རྩེ་སྟོབ་དཔོན་རང་གི་རྒྱད་
གྱི་བདེ་ཆེན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གྱི་རོས་མཚན་སྒྲིན་མཐའ་ཡས་པར་

ཁྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་མཆོད་ལྷན་པ་ལ་བྱེད་གྱི། འཕམ་ལ་ཤ་ཆང་ཇ་སོགས་
མཆོད་པ་བཟང་བ་དང་ལག་སྟབས་འགྲིག་ཅིང་ངག་གི་འགྱུར་སྟན་པ་དང་
གདོན་ཤར་གོམས་པ་ཅམ་ལ་མི་བཟུང་ངོ། །དེས་ན་སློབ་མ་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་
དགྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ནས་བསྐྱབ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོག་
སྒྱུར་དངོས་ཆང་བསལོད་དེ་སྟགས་གྱི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་སྒྲ་མ་དེ་
ལ་མ་མཐའ་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་ཅམ་ཆང་བ་ཞིག་དགོས་གྱི། དོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་སྒྲ་མ་གང་གིས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དགྱིལ་འཁོར་པ་ཡང་དག་པ་དེ། དོ་རྗེ་
ཐེག་པར་སློན་གོལ་དུ་རུང་བའི་སློབ་མ་ལ་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་བྱེད་མི་ལུས་པ་
དེས་ནི་ནམ་ཡང་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གདུལ་བྱ་དག་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་མ་གནང་གི་
རྗེས་སུ་འཛིན་པ་སྐད་བྱས་ཏེ་མཆོན་ཉིད་དང་མི་ལྟན་པའི་དཔོན་སློབ་གསང་
སྟགས་གྱི་ཆོས་གྱི་དམ་ཆོག་གིས་སྒྲེལ་བར་བསྟན་ཀྱང་དཔོན་སློབ་གཉིས་ཀ་ཆོ་
འདིར་མི་བདེ་བ་མ་སྤངས་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་ཆེན་པོར་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བས་དེའི་ཚུལ་དུ་རྒྱས་པར་ལུང་ལ་སོགས་པས་སློབ་ན་ཡི་གིས་འཛིགས་
པས་བཞག་གོ། །ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བསྟན་པ་ལ་དང་པོར་
འཇུག་ཚུལ་ཁྱོད་གྱིས་བཤད་པའི་བགྱང་ཆར་དེ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ཡིན་པས་
དེར་མ་ངེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དང་
འཇུག་བྱེད་གྱི་སྒྲ་མའི་མཆོན་ཉིད་སོགས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་ངེས་པའི་རྣམ་གངས་དུ་
མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་སྟན་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་

ཚུལ་དང་འཇུག་བྱེད་སྒྲུ་མའི་མཚན་ཉིད་གདུལ་བྱའི་སྒྲོ་དང་མཚམ་པའི་མོས་
དབང་ཐ་དད་པ་། དུ་མ་མེད་དོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་མི་སྒྲུ་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཇི་སྟེད་དང་ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱས་གྱི་ཇི་སྟེད་པ་དང་། མ་
འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཇི་སྟེད་འབྱོན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དང་པོར་ཐར་པའི་ལམ་
ལ་གཤེགས་པ་དང་། བྱིས་ངེས་ལེགས་ཆེན་པོ་རྒྱ་འབྲས་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་སུ་
གཤེགས་པའི་ལམ་ལ་ནི་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པར་མ་གསུངས་གིང་། དེའི་
ཐར་ལམ་གྱི་སྤྲིག་སྤྲང་དག་སྒྲུབ་གྱི་ཚུལ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གསང་སྤྲུགས་དང་
བཅས་པར་ལུས་ངག་གི་མི་དག་བ་བཅུ་སྟོང་ཞིང་དག་བཅུ་སྒྲུབ་པ་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་
གྱི་ཆོག་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་བྱུང་པར་
མེད་པ་དང་། རྒྱའི་ཐེག་པ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་ལས་
དང་པོ་པ་ལ་ཡུལ་དུས་གྱི་ཁམས་དབང་མོས་པས་མི་འདྲ་བ་དུ་མས་རབ་རྟ་བྱེ་བ་
ལས་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྟན་འདས་སོ་སོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་པ་
བཅས་ཚུལ་སྣ་ཆོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་སྟོན་འཇུག་རྟ་སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་སྤོམ་པ་
སྤངས་ནས་བྱང་ཆུབ་གྱི་སྟོན་པ་ལ་ལམ་ལྟར་སྟོབ་པའི་སྒྲུབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
མི་མཐུན་པའི་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ཐེག་པར་
གདུལ་བྱའི་ཁམས་དབང་མོས་པའི་རིགས་ལས་ད་གྱི་ལ་འཁོར་སོ་སོར་དབང་
བསྐྱར་བའི་ཆོག་སོ་སོ་བ་དག་གིས་བསྐྱབ་སྤོམ་ཞོད་ཚུལ་སྣ་ཆོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་
། དང་པོར་ད་གྱི་ལ་འཁོར་དུ་བཅུག་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་སྒྲོ་ནས་སྤྲུགས་གྱི་

བསྟན་པར་བཞུག་པ་དང་། དེར་བཅུག་ནས་སྒྲགས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པས་སྒྲགས་
ཀྱི་ལམ་ལྷ་ཐབས་ཤེས་རྟེན་འབྲེལ་སྦྱར་བས་བགྲོད་པའི་སྦྱབ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
མི་མཐུན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། གང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་
སྟོན་གྲོ་ལ་བའི་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་ནི་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་པ་འམ་མ་ངེས་
པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་སྦྱོང་བ་ལ་འཕགས་པ་གཟུངས་དབང་གིས་
ལུས་པའི་མདོར། འོར་བུ་མཁན་གྱི་འོར་བུ་ལ་སྦྱང་བ་གསུམ་གྱི་དཔེར་མཛད་
ནས་འོར་བུའི་སྦྱོང་ཐབས་བསྟན་པ་དང་། དེ་པས་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་བརྟུལ་
འབྲིང་ཚོན་པོའི་བྱེ་བྲག་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱིབ་པ་རགས་སྤྲ་སྤང་བར་རུས་མི་
རུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལས། འཁོར་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་དང་། སྤྱིད་ཞི་གཉིས་
ཀ་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་དང་། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ལ་རྗེས་སུ་
ཆགས་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་བསྟན་ནས། ཉི་ཆེ་བའི་བྱང་འདས་
དང་། སྤྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་འདས་དང་། རྫོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རིགས་དྲུག་པའི་
བྱང་འདས་གསུམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་
འཇུག་པ་དང་བགྲོད་ཚུལ་འབྲུལ་པ་མེད་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། དེས་ནས་ལས་
དང་པོ་པ་གང་དག་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བསྟན་པར་འཇུག་བྱེད་ཀྱི་སྤྲ་མ་ལ་ཡོན་
ཏན་མཆོན་ཉིད་དེ་ལྟར་བཤད་ནས། །ལམ་དངོས་ལ་སྟོན་གྲོ་ལ་བྱེད་པའི་སྤྲ་མ་
ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྟན་པ་ཞིག་དགོས་ན། ཐེག་ཆེན་ནི་
ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ན་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་

མཚོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུའི་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུ་རྩུ་འབྱུལ་གྱི་མཐུས་སྐད་ཅིག་ལ་བགོད་
དེ་མཚོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་སྤྱུ་མར་བསྟེན་ཚོག་པས་མཚོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུའི་ཡོན་ཏན་དེ་
དག་རང་པོའི་དངོས་ཀྱི་སྤྱུ་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞུགས་པ་ཡིན་ལ་གསང་སྤྲུགས་
ལྟར་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ན། མདོའི་མཚོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུར་མ་
ཟད་སྤྲུགས་ཀྱི་མཚོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་ཡང་སྤྱུ་མར་བསྟེན་པས་ཚོག་ལ་མདོ་སྤྲུགས་སོ་
སོ་ནས་བཤད་པའི་ས་ཐོབ་ནས་ནི་མདོ་སྤྲུགས་སོ་སོའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་
སངས་རྒྱས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྤྱུ་ཡང་སྤྱུ་མར་བསྟེན་ཚོག་པས་ལོངས་སྤྱུའི་ཡོན་
ཏན་དེ་དག་དེ་སྐབས་ཀྱི་སྤྱུ་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡོད་པས་སྤྱོད་མ་རང་གི་རྒྱད་
ཚོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་ལས་དངོས་ཀྱི་སྤྱུ་མ་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་
ཆེ་ཆུང་གི་སྤྱང་བ་འཆར་བ་ཡིན་པས་རང་གི་བསགས་སྤྱང་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་རང་
ཉིད་སྤྱུ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པའི་སྤྱུ་མ་དམ་པར་འགྱུར་
བས། རི་སྐད་དུ། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར། བདག་ཉིད་བདག་གི་སྤྱབས་དང་སྤྱུ་མར་འགྱུར་བས། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་
པོ་ཆའི་ཞལ་ནས། རང་སེམས་སྤྱུ་མར་མ་གྱུར་ན། ཁ་དང་བཟུང་སྤྱུ་མས་ཅི་
ཞིག་བྱ། བདག་གི་སྤྱུ་མ་ཞིག་མཇལ་ཅན་ན། ། སྤྱུ་མའི་སྤྱོད་འདོགས་དེ་རུ་ཆོད།
ཁྱེས་འབྱུང་བ་ཡང་དོན་འདི་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་པའོ། །གངས་ཅན་གྱི་ཁོད་འདིར་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལ་རྟོགས་ལྡན་གྱི་སྤྱུ་མ་དམ་པ་
དགོས་ཞེས་གྲགས་པར་སྤྱང་ཡང་ཟབ་མོ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་རྒྱུད་སྡེ་ནས་

གྲགས་པའི་དབང་བཞི་པའི་དོན་དང་། དབང་བཞི་པ་ ཡང་བཙུམ་ལྟན་འདས་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུ་པར་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་ན་རྒྱུད་སྤེར་གྲགས་
པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དོན་ཏུ་གཉེར་བར་འདོད་པ་དེས་ནི་དབང་བཞི་པ་རྒྱུད་སྤེ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱི་མོར་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་འཆད་ཤེས་པའི་སྤྲོ་མ་བསྟན་པར་འབྱུང་བ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་ལས། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དག་ནི་སེམས་དང་དེའི་
སྤང་བ་དག་ཀྱང་རྣམ་པ་བརྟུ་བོ་ཉིད་དུ་འགྱུར། དབང་བསྐྱར་བྱི་མེད་རི་བོང་
ཅན་མཚུངས་མེ་ལོང་གཟུགས་བརྟན་པ་ལྟ་བུ་ལ་འདི་ལ་ཞུགས་པ་གང་ཡིན་པ།
དེ་ལ་མྱ་ངན་འདས་པ་བདེ་བ་འཕོ་མེད་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་འགྱུར་མེད་ཉིད་ནི་
བཞི་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཞལ་འདི་གང་གི་ཕྱགས་ཞལ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི་དཔལ་
ལྟན་སྤྲོ་མའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་འདི་སྐབས་ཀྱི་དཔལ་ལྟན་སྤྲོ་མ་ནི་རྫོགས་རིམ་
ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དུག་འཛིག་ཏེན་པའི་ལམ་དུ་བསྐྱེད་ནས་འཛིག་ཏེན་ལས་
འདས་པ་མཐོང་ལམ་རྫོགས་པ་དང་། ཡང་དེ་འཕགས་པའི་སྦྱོབ་ལམ་དུ་བསྐྱེད་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་རྫོགས་པའི་ཡན་ལག་དུག་གི་ལམ་ཆ་གཉིས་ལས་ཕྱི་
མའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་མཐར་ཐུག་པ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་སྐབས་འདིའི་
དཔལ་ལྟན་སྤྲོ་མ་དམ་པ་མཆོག་ཡིན་ཀྱང་མ་མཐའ་དང་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་
ཡན་ལག་རྫོགས་པའི་ས་དང་པོ་ཐོབ་པར་མ་གྱུར་པ་ལ་འདི་འཐད་ཀྱི། དཔལ་
ལྟན་སྤྲོ་མར་མི་འཛིག་པ་བྱི་མེད་འོད་དུ་རྒྱ་ཆེར་གསལ་ན་དེང་སང་ཕྱག་ ཆེན་
སྟོན་པའི་རྟོག་ལྟན་གྱི་སྤྲོ་མར་ཁས་འཆེ་བ་རྣམས་ཕོ་ཆོད་ཆོད་ཀྱི་གིང་བུ་དུ་

སོང་ཞིག །རྩོམ་ཞིག་གསུང་། རྟོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མོས་གྲུས་ཁོ་ནར་ངས་
བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་པ་འདི་དག་པར་བཏོན་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚས་རྒྱུད་ལ་
རྒྱུད་པར་བྱེད་པ་ལ་དད་པ་གལ་ཆེ་ཞིང་། ལྷག་པར་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སླ་
མ་ཉིད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱིས་རྩ་བ་སྤྲུགས་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྷན་གྱི་ངོར་ཡིད་
ཆས་ནས་དེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་དད་མོས་ཀྱི་སླ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩོམ་ཞིག་ལ་
དབང་བྱིན་རྒྱབས་ལེན་པ་མེད་ན་སྤྲུགས་ལམ་དུ་འཛང་བྱ་བར་མི་ལུས་བྱ་བ་འདི་
བཞུགས། ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྤྲིད་ཞིག་གིས་ལ་མི་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པ་ལ་དང་བོར་སྒྲོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་སྐྱེད་གོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ཡང་གང་ལ་བཞུགས་པའི་རྩོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་དང་སར་གནས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་མཐའ་
ཡས་དང་ལྷན་པར་མཐོང་ཞིང་ཆོས་གང་ཟག་དེ་དག་གི་སྤྱན་རྟོགས་བདག་རྒྱུད་
ལ་བསྐྱེད་འདོད་ཀྱི་དད་པ་སྐྱེས་པ་ན་སྒྲོན་པ་དང་འཇུག་པའི་བྱང་སེམས་སྐྱེ་ལ།
དེ་མེད་པར་དེའི་སེམས་དང་དེའི་སྤྲོ་མ་པ་དང་མདོར་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོགས་གཉིས་
བསགས་ནས་འབྲས་བུ་སྤྲུགས་ཐོབ་པ་སོགས་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་མེད་པས། གནས་དང་གནས་མིན་འབྱེད་པའི་དད་པ་ནི་ཐར་
འདོད་རྣམས་ལ་ཆེས་གཅིས་པ་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་སྒྲོན་མེ་ལས། རྒྱལ་དང་
རྒྱལ་བའི་ཆོས་ལ་དད་ཀྱང་ཅིང་། །རྒྱལ་སྤྲུལ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དད་བྱེད་པ།

།བྱང་ཆུབ་སྒྲ་ན་མེད་ལ་དད་གྱུར་ན། །སྦྱེས་བྲུ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སྦྱེའོ།
 །ཞེས་དང་། བསྐྱབ་བརྟམ་ལས། དད་པའི་རྩ་བ་བརྟན་བྱས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་
 སྒོ་བརྟེན་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། དད་པ་དེ་ཡང་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟམ་ན། མངོན་པ་
 གྲུན་ལས་བརྟམ་པར། དད་པ་གང་ཞེན། ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཡོན་ཏན་ཅན་
 དང་། ལུས་པ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཡིད་ཆེ་ས་པ་དང་། དང་བ་དང་འདོད་པ་སྟེ།
 འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཡོད་པ་ཉིད་ནི་ལས་འབྲས་དང་སྟུག་
 གྲུན་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ཡུང་བོ་ཡུའི་རྒྱ་འབྲས་སོ། །ཡོན་ཏན་ནི་དགོན་མཆོག་ག་
 གསུམ། ལུས་པ་རྣམས་ནི་འགོག་བདེན་ཏེ། འགོག་པ་བདག་གིས་ཐོབ་པར་
 ལུས་པ་དང་། ལམ་བདག་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ལུས་སྟམ་པ་སྟེ་ལས་འབྲས་
 དང་སྟུག་གྲུན་ལ་བསྐྱེད་མེད་དུ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དང་། སྟུག་གྲུན་སོགས་ཀྱི་
 ཉེས་པ་ལས་གོལ་བའི་དགོན་མཆོག་གསུམ་སྦྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབེན་ཞིང་
 ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་མདུན་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟུ་བྱིང་བྱེད་པ་
 དང་མཆི་མ་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་དང་བའི་དད་པ་འོ། འགོག་པ་ཐོབ་འདོད་དང་
 ལམ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ནི་འདོད་པའི་དད་པ་འོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་
 དགོན་མཆོག་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ལས་སེམས་དང་བ་དང་། དེ་
 ལས་དེའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དེ་སྦྱིབ་བྱེད་ཀྱི་ཉེས་པ་
 ལ་ཉེས་པར་ཡིད་ཆེས་ན་ཉེས་སྦྱོན་རྣམས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་
 པ་ནི་དད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དད་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་

ནི། མདོ་ལས། དད་པ་སྒྲོན་འགྲོ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་
སྤང་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད། །དགོས་པ་སེལ་ཞིང་ཚུ་བོ་རྣམས་ལས་སྒྲོལ། །དད་
པ་བདེ་ལེགས་གོང་ཁྱེར་མཚོན་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་དང་། དད་པ་བདུད་གྱི་ལས་
ལས་འདའ་བྱེད་ཅིང་། །ཐར་པའི་ལམ་མཚོག་སྒྲོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ས་བོན་མ་
རུལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ། །དད་པ་བྱང་ཚུབ་ཤིང་ནི་རྣམ་པར་བསྐྱེད། །ཅིས་
དང་། ཚཱ་བཙུ་པ་ལས། གང་གི་འདྲེན་པ་དེས་འབྱུང་བ། དད་པ་ཐེག་པ་
མཚོག་ཡིན་ཏེ། །དེ་བྱིར་སྒོ་དང་ལྡན་པའི་མིས། །དད་པ་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་
བསྟེན། །མ་དད་པ་ཡི་མི་དག་ལ། དཀར་པོའི་ཚཱ་རྣམས་མི་སྒྱེ་སྟེ། །ས་བོན་
མེ་ཡིས་འཚོག་པ་ལ། །ལྷ་ལྷ་སྒྲོན་པོ་ཇི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །བྱང་པར་
སྤགས་ལམ་གྱི་རྩ་བ་དོ་རྗེས་སྒོ་བ་དཔོན་ཉིད་ལ་རག་ཏེ། རི་སྐད་དུ། གང་བྱིར་དོ་
རྗེ་འཛིན་པ་ཡི། དངོས་གྲུབ་སྒོ་བ་དཔོན་རྗེས་འབྲང་གསུང་། །དེ་བས་དེ་ལ་
བརྟམ་པ་ནི། །རྩ་བའི་ལྷུང་བ་དང་པོར་བཤད། །ཅིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ལྟ་
ན་སྒོ་བ་མ་གང་གི་དངོས་གྲུབ་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།
སྒོ་བ་མ་གང་གི་གཞི་བརྒྱད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲི་མ་དང་བཅས་པ་ན་དོ་རྗེས་སྒོ་བ་
དཔོན་བྱུང་བ་དག་རིགས་དུག་པ་འབྲས་རྒྱུད་རྣམ་པར་དག་པའི་སྒྲུ་གསུང་
ཐུགས་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་བཞིའི་ཐོན་ལས་ཀྱི་འབྲས་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
གཞི་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་གཞི་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་
རྗེ་དྲི་བཅས་དེས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དྲི་མ་དེ་སྦྱང་བའི་ལྷས་པ་རྟེན་ནས་གཞི་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་

རྗེ་བཞི་ལམ་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞིར་སྒྲིབ་ནས་ལམ་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་པ་དེ་འབྲས་
རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་པོར་མངོན་དུ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་འབྲས་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་
བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྒྲ་མ་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་ལས་དོ་རྗེ་བཞིའི་དབང་བཞི་
སྒྲངས་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་ལ་བསྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ལྟ་བུའི་སྟོབ་མའི་དོ་རྗེ་བཞི་དང་སྒྲ་མའི་དོ་རྗེ་བཞི་སྒྱུར་གཞི་སྒྱུར་བྱེད་
སྒྱུར་མ་འབྲས་བཞིའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲིགས་པ་མེད་པར་སྒྲགས་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཁོར་རྒྱ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྱུར་གཞི་དོ་རྗེ་སྟོབ་མའི་
རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་དང་། སྒྱུར་བྱེད་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དོ་རྗེ་བཞིའི་ཐོན་ལས་
ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་སྒྱུར་བྱེད་
དང་། དོ་རྗེ་སྟོབ་མའི་དོ་རྗེ་བཞི་ལ་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དབང་དང་བྱིན་སྐྱབས་
ཀྱིས་བྱ་བ་ལས་སུ་ཡུར་ནས་ལམ་རྒྱུད་དོ་རྗེ་བཞིར་ཡུར་པས་ལམ་གྱི་འཁྲུལ་པ་
དང་བྲལ་བའི་དོ་རྗེ་བཞི་ལེགས་པར་སྒྱུར་པས་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་རྒྱུད། རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་བུར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྒྱུར་
གཞི་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་པ་འདི་དག་ནོར་མེད་དུ་མ་འགྲིག་ན་
མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་མའི་རྒྱ་རྒྱུད་སྟོབ་
དཔོན་གྱི་འབྲས་རྒྱུད་ལྟར་ནམ་ཡུར་པ་ན། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་
གི་རྟོགས་པ་བྱིན་བསྐྱབས་ཀྱི་འཕྲོ་བ་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་འབྲས་པ་སྒྱུར་མ་
འཐུར་བུ་འཐུར་དུ་ཕྱིར་བ་མོས་གྲུས་ཚད་དུ་སྒྲིལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་འབྱུང་ངོ།

ཁེས་འཆད་དོ། ཁྲིས་ན་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་བཙུམ་ལྟན་འདས་ནས་དེང་སང་རྩ་
བའི་སྒྲ་མའི་བར་བྱོན་པའི་སྒྲ་མ་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་སྟོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་གྱི་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་པོར་བཞུགས་པ་ཞིག་ལས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་
ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་ལམ་ལྟར་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་དབང་བཞིའི་རྩ་བོ་ཆེན་པོ་
བཞི་སྤངས་ནས་བྱས་ཅིང་དོ་རྗེ་བཞིའི་རྩས་པ་སྟོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་མངོན་པར་
རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པས། རྩ་བའི་སྒྲ་མ་དེ་ལ་འབྲས་དུས་ཀྱི་རིགས་
དུག་པའི་དོ་རྗེ་ཡིན་མིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཙམ་གྱིས་སྟོབ་མའི་རྒྱུད་ལ་མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟའི་སྒྲ་མ་དེ་འབྲས་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་
རྒྱས་ཡིན་ངོ་ཤེས་ལ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་དུ་བྱེད་པ་ལས་སྟོགས་པའི་ལས་ཆེ་བ་མེད་
པའི་སྤྱི་ལོ་ན་དེང་སངས་སོ་སྟེའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་དུ་བཟུང་ནས་དེ་དུས་ཀྱི་དེ་
འབྲས་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་རི་ལྟར་ཡིན་སྟུམ་ན། སོ་སྟེའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སོ་
སྟེའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་མ་བཟུང་བ་ན། བཙུམ་ལྟན་འདས་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཉིད་ནས་
རང་གི་སོ་སྟེའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་རྒྱ་རྒྱུད་དམ་ཆོག་པ་དང་འབྲས་
རྒྱུད་ནམ་པ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱེད་པའི་དབང་བྱིན་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོན་གྲོ་ལ་བར་མ་ཆད་
དུ་ཡོད་པ་ན་སོ་སྟེའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་དེས་སོ་སྟེའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་མ་རྗེས་སུ་བཟུང་
བ་ན་འབྲས་རྒྱུད་ནམ་པར་དག་པའི་སངས་རྒྱས་རི་སྟོན་པ་དེ་དག་སོ་སྟེའི་དོ་རྗེ་
སྟོབ་དཔོན་དེ་དག་གི་སྟོགས་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ། སྟོབ་མ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་
སྟོན་གྲོ་ལ་དུ་མཛད་པ་འདི་ནི་སྟོགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚུལ་ཉིད་

ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་བ་ཚུ་ཅན་ཚུ་གྲུང་གི་མདོ་ལས། ལུ་བརྒྱ་ཐ་མར་གྱུར་པ་ན། །ང་
ཉིད་སློབ་དཔོན་གཟུགས་ཀྱི་གནས། །ངའོ་སྐམ་དུ་ཡིད་བྱོས་ལ། །དེ་ཆེ་དེ་ལ་
གྲུས་པ་བསྐྱེད། །ཞེས་འབྱུང་ལ། །འདི་ལྟ་བུ་ལ་བཀའ་བྲིན་དྲན་པའི་གྲུས་པ་
བསྐྱེད་པའི་བསོད་ཆོགས་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེས་ཆེ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། ལར་ཕྱིན་ཐེག་པ་ལྟ་བུར་ཆོགས་གཉིས་བསྐྱལ་པ་གང་གའི་གྲུང་དུ་
བསགས་པ་ལས་འདིར་སྐྱགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལ་དང་བའི་དད་པ་སྐྱད་ཅིག་
ཏུ་སྐྱེས་པ་ཆོགས་ཆེ་ཞིང་སྐྱིབ་པ་སྦྱང་བུལ་ཆེ་བས། བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེའི་
ཞལ་ནས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོག་པ་ཡི། ཐབས་ལ་མོས་གྲུས་ལས་གཞན་མེད།
ཁྱེས་དང་། དུས་འཁོར་ལས། བསྐྱལ་པ་དུས་གསུམ་ཐམས་ཅད་དུ། །དཀོན་
མཆོག་གསུམ་ལ་མཆོད་པ་དང་། །སྟོག་ཆགས་བྱེ་བའི་ཆོ་སྦྱབས་པས། །ཆོ་
འདིར་སངས་རྒྱས་མི་ཐོབ་སྟེ། ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་སླ་མ་ལ། །དང་བའི་ཡིད་ཀྱིས་
མཉེས་བྱས་ན། །མཆོག་དང་ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་ནི། །ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་ངེས་པར་
ཐོབ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། །དེ་ནས་བསོད་ཆོགས་ལ་སླ་མའི་མོས་གྲུས་ལས་ཆེ་བ་
མེད་པས་དེ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསགས་ཆེད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུང་རང་གི་སྤར་དང་པོའི་དོ་རྗེ་ཐེག་པར་འབྱུག་བྱེད་ཀྱི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ལ་
བཀའ་བྲིན་དྲན་པའི་ཕྱག་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐྱད་དུ། སློབ་དཔོན་སྟོན་པར་
གྱུར་པ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱིས་ཕྱག་མཛད་པ། བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་ཕ་དང་
མ། །འདི་ཡིན་པར་ནི་བསམ་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། གཞན་ཡང་། རི་སྐྱད་དུ།

དབང་ཚོག་ཐོབ་གང་རྩེ་རྩེ་ཡི། སྒྲོབ་དཔོན་ལ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས། བྱོགས་
བཅུའི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་བཞུགས་ནམས། ཁྱེད་གསུམ་བྱོན་ནས་ཐུག་འཆལ་
ལོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། དེས་ན་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དུས་
བསྐལ་བ་མང་པོར་མཆོད་པ་བས་སྒྲ་མའི་བ་སྒྲ་ཉག་གཅིག་དུས་སྐད་ཅིག་རྩ་
མཆོད་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་བར་རྒྱུད་སྤེལ་བ་འབྱམས་ནས་གསུངས་པས་རྩ་བའི་
སྒྲ་མ་ཉིད་སངས་རྒྱས་སྤྱིད་ཆེས་ཞིང་དེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་འདོད་གྱི་མོས་གུས་
ཁོ་ན་བྱས་པའི་བསགས་སྤྱང་གཅིག་ཤུས་བསོད་ཚོགས་མ་ལུས་བ་རྫོགས་པར་
འགྱུར་བ་གདོན་མི་འཆལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་ས་སྐྱ་པའི་དབྱེས་རྩོར་གྱི་མན་ངག་གི་
གཞུང་ལས་ཀྱང་། དབང་པོར་བས་སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལམ། འབྲིང་དམ་ཚོག་
དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ། ཐ་མ་ལུས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་འགོག་པ། ཞེས་གསུམ་འབྱུང་
བའི་དང་པོ་ཡང་སྒྲ་མ་རྩོད་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་བསགས་སྤྱང་བྱས་པའི་ཚོགས་
ཉིད་ཚོགས་ཆེ་བར་རྒྱ་ཆེར་བསྒྲགས་པ་ཡིན་པས། ས་སྐྱ་པས་ཀྱང་བཀའ་རྒྱུད་
རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ལུང་ལས་འབྱུང་བའི། འདི་དང་བྱི་མ་དུས་ནམས་ཐམས་ཅད་
དུ་སྐྱབས་མགོན་པེ་ས་གཞན་ན་མི་འདུག་ཅིང་། །སྒྲ་མའི་མོས་གུས་གཅིག་ཤུས་
ཚོས་ལགས་པའི། །གཅིག་ཚོག་རྒྱལ་པོ་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ། །སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་མོས་གུས་དཀར་པོ་ཆེག་
ཐུབ་ལ་སྤྱད་པ་དང་འགོག་པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་ངོ་ཚ་བ་དང་ཁྲེལ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་ཉིད་མཆོག་རྩ་ཟབ་པར་འདོད་པའི་ཚོས་ལ་རང་ཉིད་གྱི་ཅིར་ཡང་མི་རུང་

བར་སྒྲུལ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
 པོ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོད་གས་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲ་མ་ལ་ཆོས་སྐྱུའི་མོས་པ་སྐྱེ་བ་ཞིག་ངེས་
 པར་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མོས་གྲུས་ལ་དུས་མཐའི་མོས་གྲུས་དགོས། ཞེས་
 འབྱུང་ལ། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཆོས་སྐྱུ་ནི་མཆོན་བྱེད་དང་མཆོན་
 བྱའི་དཔེ་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དགོངས་ལ། སྒྲ་མ་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་དེ་ལ་ཆོས་སྐྱུའི་
 མོས་པ་སྐྱེས་ཞེས་པ་ནི། སྒྲ་མ་དེའི་རྩ་དག་པ་སྒྲུལ་སྒྲ། རྒྱུང་དག་པ་ཡོངས་སྒྲ།
 ཐིག་ལེ་དག་པ་ཆོས་སྐྱུ་ཡེ་ཤེས་དག་པ་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲ་དང་། སྒྲ་མ་སྐྱུ་དགེ་འདུན་
 དགོན་མཆོག་གསུང་དམ་ཆོས་དགོན་མཆོག་ཐུགས་སངས་རྒྱས་དགོན་མཆོག་
 ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་དད་པ་གཉིས་དགོས་པར་
 བརྟན། རི་སྐད་དུ། སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་སྒྲ་མ་ཆོས། །དེ་བཞིན་སྒྲ་མ་དགེ་འདུན་
 ཏེ། །ཀུན་གྱི་བྱེད་པ་སྒྲ་མ་ཡིན། །སྒྲ་མ་དཔལ་ལྷན་དོ་རྗེ་འཆང་ཞེས་འབྱུང་ལ།
 དུས་མཐའི་མོས་གྲུས་ནི། རྩ་བའི་སྒྲ་མ་ལ་རིགས་དྲུག་པ་དོ་རྗེ་འཆང་དུ་འདུ་
 ཤེས་པའི་བསོད་ཆོགས་བསགས་ན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་
 ཏུ་སྐྱེ་བར། འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་ནས། གཞན་གྱི་བརྗོད་མིན་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས།
 །གང་དུ་ཡང་ནི་མི་རྟེན་དེ། སྒྲ་མའི་དུས་ཐབས་བརྟེན་པ་དང་། །བདག་གི་བསོད་
 བཅས་ལས་ཤེས་བྱ། ཞེས་དང་། གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདེ་ཆེན་ཉིད། སྐད་ཅིག་
 ཉིད་ལ་འཆང་བ་གང་སྒྲ་མ་རིན་ཆེན་ལྟ་བུའི་སྒྲ། །དོ་རྗེ་ཅན་ཞབས་པ་ལ་འདུད།
 །ཅིས་འབྱུང་ངོ། །དེས་ན་སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རིགས་

དུག་པ་དོ་རྩེ་འཆང་ནས་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་སོ་སོ་སྒྲུ་བོའི་དོ་རྩེ་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཡིན་ཀྱང་
དེའི་བར་ལ་དབང་བྱེན་སྒྲ་བས་ཀྱི་སྒྲིན་གྲོལ་ཀྱི་རྒྱུན་ལམ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་དབང་
དང་ལམ་ཀྱི་རྒྱ་བོ་མ་རྩལ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་སྒྲུ་འཕགས་
ཀྱི་སྐལ་བ་དང་འཚམ་པའི་དབང་ལམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་གང་གི་འང་རྒྱུན་མེད་པར་
དབང་ཚིག་ཐུན་ཀྱི་བར་མ་ཆད་དུ་ལེན་པ་ལ་དབང་གི་རྒྱ་བོ་བར་མ་ཆད་པར་རེ་
བའི་རྒྱལ་རིགས་སྒྲུ་བོ་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱུན་ཆད་པ་ན་དམངས་རིགས་
དག་རྒྱལ་རིགས་སྒྲུ་བོ་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱུད་པ་སྤལ་འདོད་ནས་རྒྱལ་བོའི་
བཙུན་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་སྒྲུར་བ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་
གསུང་ངོ་། །དེས་ན། རི་སྐད་དུ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་བཙུན་ལྷན་པ། །ཆོ་
འདི་ཉིད་ལ་སྟེར་བར་བྱེད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་ཆོ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་སྟེར་རུས་
ཀྱི་དོ་རྩེ་སྒྲོ་བ་དཔོན་ལ་མ་གྲུས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་ཀྱང་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་ལ་
གཤམ་བྱེད་པར་མ་ཟད་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པས་སྤྲད་ཀྱང་དེ་དག་དཔལ་བ་ཆེན་
པོར་ལྷུང་སྟེ། རི་སྐད་དུ། སྒྲོ་བ་མ་གང་ཞིག་གྲུབ་བཞེས་ནས། །ཁེངས་པས་སྒྲ་
མར་ཕྱག་མི་བྱེད། །སྤྲད་པས་དམན་པའི་གནས་བྱས་ཏེ། དེས་པར་ངན་འགྲོར་
འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་བས་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་ལ་སྐལ་
མཚོག་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་སྒྲོ་བ་མ་དག་གིས་གྲུས་པར་བསྟེན་པར་རིགས་སོ། ། དོ་
རྩེའི་གསུང་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་བྱ་བ་
དག་པར་བཏོན་ན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་སྒྲོ་བ་པ་དང་མི་སྒྲོ་བ་པའི་མཉམ་

བཞག་ན་ཡུལ་སྤང་བ་དང་ཡུལ་ཅན་སློ་ཡོད་པར་མི་བཞེད་བྱ་བ་འདི་བཞུགས་།
 །ཞེས་འདོན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་ཐུ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐུལ་སྐྱུ་
 ཡིན་ལ། འབྲི་གྲུང་གྲིང་པ་ལྷ་གྲགས་ཀྱི་སྐུལ་སྐྱུར་མཛད་ནས། ལྷ་གྲགས་ཀྱི་
 བཞེད་པ་གངས་ཅན་ཀྱི་ཁྲོད་འདིར་བསྐྱང་བ་ལ་བསམས་བཞིན་བྱོན་པའི་བྱིར།
 ལྷ་བ་སྟེ་མཉམ་བཞག་ལ་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་དབུ་མ་
 རང་རྒྱུད་པ་བྱིན་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཡོད་ཀྱི་ཐལ་འབྱུར་བས་གཞན་གྲགས་ཙམ་
 ཏུ་ཡང་དེར་མི་བརྟེན་པའི་བྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་
 པའི་བོད་ཁ་ཅིག་འདི་སྐད་ཏུ་ཟེར་སྟེ། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་ནལ་འབྱོར་
 མཛོན་སུམ་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་ཡུལ་སྤང་མེད་དང་ཡུལ་ཅན་
 སློ་མེད་ཏུ་འདོད་པ་ནི་ནམ་པར་འབྱུངས་པ་ཡིན་ཏེ།དེ་ལྟར་མཉམ་པར་བཞག་
 པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་དམ་མེད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེས་ཡུལ་
 བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན་མཐོང་སྒྲོམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་སུ་འགལ། རྟོགས་ན་
 དེ་ཉིད་སློ་ཡིན་པས་ཁས་སྒྲངས་པ་ཉམས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གང་ཟག་ལ་ཡིད་
 ཤེས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་འགོག་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་ལ་སོགས་ལྟར་ངེས་པ་
 མ་ཡིན་པར་འབྱུར་ཏེ། ལྷ་པོ་དེ་དག་མ་ཡིན་པའི་མཐོང་སྒྲོམ་མཉམ་བཞག་
 ན་འང་ཡིད་ཤེས་མེད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སུམ་ཅུ་པ་ལས། ཡིད་ཀྱི་ནམ་ཤེས་
 འབྱུང་བ་ནི། རྟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། །སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་ནམ་
 གཉིས་དང་། །སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་

འགལ། གཞན་ཡང་སྒྲོ་མ་ཡིན་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་མེད་པས་མཉམ་བཞག་ཏུ་མི་
འཐད་པ་དང་། བདག་མེད་མ་རྟོགས་པས་བདག་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་
འདོགས་མི་ཚད་པ་དང་། ཤེས་རབ་མ་ཡིན་པས་སྤང་བའི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་
པོར་མི་འགྱུར་བ་དང་ཤེས་བཞིན་སྒྲིད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་བཞག་
མི་རུང་བ་དང་། བྱེད་པ་མེད་པས་ཚཱ་ཉིད་མངོན་སུམ་གསར་མཐོང་མེད་པ་
དང་། མཐོང་བློན་གོམས་པ་དང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱི་ཡུལ་གསལ་བར་རྟོགས་པ་
སོགས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་པར་འགྱུར་བ་དང་།
སྒྲོབ་པའི་མཉམ་བཞག་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས་དབེན་ན་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་ཡུལ་
ཡུལ་ཅན་དུ་ལྷང་བར་མི་རུས་སོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བའི་ནི་ཆེས་མི་
རིགས་ཏེ། མཐོང་སྒྲོམ་མཉམ་བཞག་ན་ཡིད་ཤེས་རྟོག་བཅས་ཡོད་དམ་རྟོག་
མེད་ཡོད། དང་བོ་ལྟར་ན་མི་རིགས་ཏེ། ཚཱ་ཉིད་མཉམ་པར་བཞག་པ་ན་དེ་
ཉིད་ལ་མངོན་སུམ་ལས་དེ་ལ་སྒྲུ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་སྒྲགས་རབ་འབྱམས་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར། རྟོག་མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་
མི་རིགས་ཏེ། རིགས་ན་ཡུལ་ཚཱ་ཉིད་སྒྲེ་མཆེད་ལ་དམིགས་ནས་དེ་འཛིན་པའི་
རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་དམིགས་དགོས་པ་ལས། ཡུལ་ཚཱ་ཉིད་སྒྲེ་མཆེད་ལ་སོགས་
པ་ནི་མཚན་མ་དང་སྒྲོས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། མཚན་མ་ལ་ཉི་བར་སྒྲིད་ན་ཟབ་མོ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་འགྱུར་བའི་འཕགས་
རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་མིན་པར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་བྱིར།

ཡུལ་བདག་མེད་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འགར་ཡང་མཐོང་བ་
དང་རྟོགས་པ་མེད་པ་ལ་མཐོང་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། འགའ་
ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའོ། །ཞེས་དང་། བཅ་མཁའ་
མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗེད་ཀྱང་། བཅ་མཁའ་ཇི་སྟར་མཐོང་
ཞེས་དོན་དེ་བརྟག་པར་གྱིས། །ཞེས་འབྲུང་བས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་བ་སོགས་སྟོས་
པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་མི་འགག་པ་དེ་དེར་ཡོད་དོ་ཞེས་
གཞན་གྲགས་ཙམ་ཐ་སྟོད་བྱས་ཀྱི། ཡང་དག་པར་ན་མཉམ་གཞག་དེར་ཡེ་ཤེས་
ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲ་བསམ་ཀྱི་བརྗེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཡིད་ཤེས་མེད་པའི་
གནས་སྐབས་ལྷ་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་མངོན་པ་ནས་བཤད་ཀྱང་ལྷ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་
མ་བཤད་པ་དང་། བཤད་ན་ཡང་ལུགས་དེ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་
ལ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དགོས་ལ། དེར་ཡང་འདོད་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཡིད་ཤེས་གནས་གྱུར་ནས་སོར་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཤར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོ་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་དམ་བཤེན་པའི་མིང་ཅན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པ་དེ་ཆོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་
དང་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་བ་སོགས་དམིགས་རྣམ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབེན་པར་བཤད་དེ།
མདོ་ལས་ཀྱུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ཇི་སྟོན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོད་
གདགས་པ་དང་ཡི་གེ་དང་སྐད་དང་བརྒྱུན་པ་དག་གོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་ནི་གང་ལ་སེམས་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེའི་རྣམ་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཞེས་འབྲུང་བ་

དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་གིས་ཁོད་དུ་རྒྱབ་པར་འཛིག་པ་དེ་ལ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་
བ་དེ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་སྟེ་སྒྲ་དོན་འདྲེས་འཛིན་ཀྱི་ཤེས་པས་
ཀྱང་དམིགས་པར་ལྟ་ག་ལ་ཡོད་ཅེས་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་གིས་དོན་དམ་
བདེན་པ་རང་སྟོན་མེད་དགག་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལས་དེའི་
མཉམ་བཞག་ལ་སྟོ་མེད་མ་བསྟན་ཞེས་འདོད་པ་ཡང་ཀྱི་ན་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་།
ཁྱད་པར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲོ་གསུམ་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་ན་དེ་ལྟའི་
དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི་ཐ་སྟོད་པར་འགྱུར་བས་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་མཉམ་
བཞག་རྒྱ་མི་འགྱུར་བས་མཉམ་བཞག་སྟོ་མེད་ཁོ་ནར་གྱུབ་སྟེ། མདོ་ལས།
འཇམ་དཔལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཡིན། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྒྲས་པ།
ལྟའི་བྲ། དོན་དམ་པར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་ན་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་མི་འགྲོའོ། ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་འོ། །ལྟའི་བྲ། གཞན་ཡང་དོན་དམ་པར་ན་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྟོད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའོ། ཞེས་རྒྱ་ཆེར་འབྲུང་
བས་མཉམ་བཞག་སྟོ་ཡོད་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནི་བྱང་དོན་དང་།
མཉམ་བཞག་སྟོ་བྲལ་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནི་ངེས་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་
དགོས་སོ། །སྟོ་མ་ཡིན་ན་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་རྒྱ་མི་འགྲུབ་པས་མཉམ་
བཞག་རྒྱ་མི་འཐད་ཅེས་པའང་མཚན་མ་དང་སྟོས་པ་དང་དངོས་བོ་དང་རང་
བཞིན་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་དེ་ལྟར་བྱབ་པ་

འཆའ་བ་ཡོད་དུ་ཆུག་གྲང་མཚན་མ་དང་སྒྲོས་པ་དང་དངོས་པོས་རང་བཞིན་
དབེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ལ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ལ་
སོགས་ཡོད་མེད་གང་དུ་བརྗོད་ཅིང་རྟོག་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཏུ་ལས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། གང་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་སྤྱོད་པའི་ཆ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཆོས་ཉིད་དང་དེ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་
མཉམ་བཞག་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་མཉམ་གཞག་ལ་སྒྲོ་མེད་
ན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་མི་གཙོད་
པ་དང་། སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་གཉེན་པོ་མི་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་ཡང་མེད་དེ། ཐ་
སྟོང་དུ་ཡང་བདག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་གྱི་བྱ་བ་ཡོད་པ་ན་
དེ་སྒྲོང་བྱེད་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེས་སྒྲོ་འདོགས་གཙོད་ཅིང་
གཉེན་པོ་འགྱུར་ལ། གང་བྱ་བ་དེ་ཉིད་འགགས་པ་ན་དེར་རྩོམ་གྱི་བྱེད་པ་ཡང་
དམིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བདག་ལྟ་དང་དེའི་ས་བོན་སོགས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡོད་པ་
ན་དེ་དག་སྒྲོང་བྱེད་གྱི་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཇུག་ལ་མཐར་སོར་རྟོག་
གི་ཤེས་རབ་ཉིད་ཀྱང་དམིགས་པ་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཉེ་བར་ཞི་བར་
འགྱུར་བ་ནི། དབུ་མ་མཚོག་གི་དགོངས་པ་སྒྲུ་ན་མེད་པར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ།
འོད་སྤངས་ཀྱིས་ཁྱུས་པ་ལས། འོད་སྤངས་འདི་ལྟ་སྟེ། དབེར་ན། ཤིང་གཉིས་
རྒྱང་གིས་བྱུང་པ་ལས་མེ་འབྱུང་སྟེ། བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་ཤིང་དེ་གཉིས་ཆོགས་པར་
བྱེད་དོ། དེ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་སོ་སོའི་རྟོག་པ་སྤང་གཉེན་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་

ཡོད་ན་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ་སྒྲེ་སྟེ། སྒྲེས་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་དག་པར་
སོ་སོར་རྟོག་པ་ཉིད་ཚིག་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་འབྱུང་ལ། དཔལ་ཀམ་པ་རང་བྱུང་
ཞབས་ཀྱིས། སྤང་གཉེན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་མཚན་འཛིན་གཞི་
བྲལ་བ། །དེ་ཚེ་ནམ་མཁའི་སྒྲུ་ཅན་ལ། །མཚན་གྱིས་མེ་ཏོག་རྒྱས་པར་འབྱུང་།
།ཞེས་དང་། སྒྲོད་འཇུག་ལས། དབྱུང་བྱ་རྣམ་པར་དབྱུང་བྱས་ནས། རྣམ་
དབྱུང་ལ་ནི་རྟེན་ཡོད་མིན། །བརྟེན་མེད་ཕྱིར་ན་མི་སྒྲེ་སྟེ། །དེ་ཡང་མྱ་ངན་
འདས་པར་བརྗོད། །ཅིས་འབྱུང་བས། ཇི་ལྟ་འདོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་
ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཉེ་བར་བཞུགས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་
བསྟན་ཏེ། མ་དབྱུང་པ་ན་ཤེས་བཞེད་སྐད་ཅིག་བཅུ་དྲུག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་
མི་རུང་བར་ཡང་མི་འབྱུང་ཏེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཅུ་དྲུག་པོ་རིམ་ཅན་དུ་བྱུར་
ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་ལྟར་སྒྲེ་བ་མེད་པར་
གཉིས་སྤང་ལྷུ་བ་པར་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བས་འཇུག་པ་འགལ་བ་རུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དབྱུང་པ་ན་མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་རང་
བཞིན་སྒྲེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པས་ཁམས་དང་སའི་སྒྲིབ་པ་མཐོང་བས་སྤང་བར་
བྱ་བ་བདེན་པ་བཞིའི་ལོག་ཞུགས་བཅུ་དྲུག་སོགས་སྤང་བར་བྱེད་ཀྱི། མཉམ་
བཞག་དེར་ཤེས་པ་བཅུ་དྲུག་སྤང་ཆར་དུ་སྒྲེ་དགོས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
སྒྲེ་དགོས་སོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི་དངོས་སྒྲུ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དགོངས་ཏེ། ཐེག་པ་
སྟན་མོང་བའི་གསུང་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ནི་ངེས་དོན་མིན་ལོ་ཞེས། མ་ཐམ་པས།

སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོད་པ་ཡིས། །བསྐྱུས་པ་དེ་འདྲིར་མཐོང་བའི་ལམ།
།ཞེས་དང་།མགོན་པོ་གྲུས། གལ་ཏེ་ཆོས་ཤེས་འཇུག་ཐོག་སུ་འདི་ལ་བྱེ་བྲག་
ཡོད་ན་ནི། །དངོས་པོ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ལའང་། །གང་གིས་སྐྱེ་བར་རྣམ་བཟགས་པ།
།རྣམ་པར་མི་མཁས་དེ་ཡིས་ནི། རྒྱུན་ལ་བྱུང་བའི་དོན་མི་མཐོང་། །ཞེས་འབྱུང་
ལ། བྱད་པར་བདེན་པ་བཞི་རང་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཤེས་བཟོད་བཅུ་དྲུག་པོ་རང་བདེན་པས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་
ནི་ལོག་པའི་ར་རྒྱལ་ཅན་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་
དཔེ་མཁྱུད་པའི་མདོ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་
བས་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། བདག་ནི་ཚུལ་བྲིམས་དང་ལྡན་པའོ། །བདག་ནི་
ཆོངས་པར་སྐྱོད་པའོ། །བདག་ནི་འཁོར་བ་ལས་ཡང་དག་པར་འདའ་བར་
འགྱུར་རོ། །བདག་གིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །བདག་ནི་
སྐྱུག་བསྐྱེལ་རྣམས་ལས་ཐར་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་དེ་ཆོས་
དགེ་མི་དགེ་སྤང་བྱ་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཡོངས་ཤེས་དང་ཀུན་འབྱུང་སྤང་
བྱ་དང་འགོག་པ་མངོན་བྱ་དང་ལམ་བསྐྱོམ་བྱར་རྟོག་གོ། །དེ་ནས་དེ་གང་ཞིག་
བདག་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལས་འཛོལ་བར་འགྱུར་ལ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་
ནི་མི་རྟག་པའོ། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་ཏུ་འབར་བའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་
བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་རྟོག་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
མཚན་མ་མེད་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདི་ལྟར་སྐྱུག་བསྐྱེལ་

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང་། ཚཱ་འདི་དག་གིས་ཉེན་པ་
དང་། ཚེས་ངོ་ཚ་བ་དང་། མི་དགའ་བ་དང་། སྒྲོད་པ་དང་། །སྒྲུག་དང་ས་
ཀུན་ཏུ་དངངས་པར་འགྱུར། དེ་ལ་འདི་སྒྲུམ་དུ། གང་ཚཱ་འདི་དག་གིས་ཉེན་
པ་དེ་ནི་ཚཱ་འདི་དག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཅིང་འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་
བྱའོ་སྒྲུམ་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་རོ། དེ་འདི་སྒྲུམ་དུ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱའོ་སྒྲུམ་
དུ་སེམས་ཏེ། དེ་གཉིས་སུ་བརྟགས་ནས་འགོག་པ་མངོན་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ།
།དེ་འདི་སྒྲུམ་དུ་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་དེ་ནི་འདི་ཡིན་ནོ་སྒྲུམ་དུ་སེམས་སོ།
།དེ་འདི་སྒྲུམ་དུ་གང་བདག་གིས་ལམ་སྒྲོམ་མོ་སྒྲུམ་དུ་སེམས་ཤིང་དེ་གཅིག་པུ་
དབེན་པར་སོང་ནས་ཚཱ་དེ་དག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་ཞི་གནས་ཐོབ་པར་འགྱུར་
རོ། །སྐྱེ་བ་དང་སྙན་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེས་དེ་ལ་ཞི་གནས་སྐྱེ་
བར་འགྱུར་རོ། །ཚཱ་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་བྱིར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བྱིར་
འབྱེན་ཅིང་བྱིར་ལྡོག་པར་འགྱུར། དེ་དག་གིས་ཉེན་པ་དང་ཚེས་ངོ་ཚ་བ་དང་
མངོན་པར་མི་དགའ་བར་འགྱུར། དེ་འདི་སྒྲུམ་དུ། བདག་སྒྲུག་བསྐལ་ཐམས་
ཅད་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡང་བྱིས་བྱ་བ་ཅི་ཡང་མེད་ཅིང་བདག་ནི་དགྲ་
བཅོམ་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བར་བདག་ཉིད་ཤེས་སོ། དེ་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པའི་
ཚེ་བདག་ཉིད་སྐྱེ་བར་མཐོང་བས་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་
སོམ་ཉི་ཟ་བར་གྱུར། དེ་སོམ་ཉིར་སྤྱང་ནས་འཆི་བའི་དུས་བྱས་ནས་དཔལ་བ་
ཚེན་པོ་དག་དུ་སྤྱང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན། ཇི་སྙུང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་

ཚེས་རྒྱམས་ལ་བཏགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོམ་ནི་དང་ཡིད་གཉིས་
སྐྱེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཙུམ་ལྡན་འདས་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ཅུ་
གྲུང་པས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་དོ། །བཙུམ་ལྡན་འདས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་
བཞི་པོ་རྒྱམས་ལ་ཇི་ལྟར་འབུམས་པར་བགྱ། བཙུམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
བསྐུལ་པ། འཇམ་དཔལ་གང་གིས་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བ་
དེ་ནི་སྐྱག་བསྐུལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པོ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཚེས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་
བ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཀུན་འབྱུང་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཚེས་ཐམས་ཅད་
ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་མཐོང་བ་དེས་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །
གང་གིས་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ལམ་སྒྲོམ་པ་
ཡིན་ནོ། །འཇམ་དཔལ་གང་གིས་དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་མཐོང་
བ་དེས་ནི་ཚེས་འདི་དག་ནི་དགེ་བའོ། ཚེས་འདི་དག་ནི་མི་དགེ་བའོ། །ཚེས་
འདི་དག་ནི་སྤང་བར་བྱའོ། །ཚེས་འདི་དག་ནི་མངོན་དུ་བྱསྐྱག་བསྐུལ་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱ། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ། ལམ་སྒྲོམ་པར་
བྱའོ་ཞེས་མི་རྟོག་རྒྱུ་པར་རྟོག་པར་མི་བྱེད་དོ། །འདི་ལྟར་གང་བཏགས་པར་
བྱ་བའི་ཚེས་དེ་དེས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བྱིས་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྒྱམས་ནི་ཚེས་
དེ་དག་རྟོག་པ་ན་ཆགས་པར་འགྱུར་རོ། །སྤང་བར་འགྱུར་རོ། །སྤངས་པར་
འགྱུར་རོ། །དེ་ཚེས་འགའ་ཡང་མི་ལེན་མི་འདོར། དེ་ལྟར་མི་ལེན་མི་འདོར་བ་དེ་
ནི་ཁམས་གསུམ་ལ་སེམས་ཆགས་པར་མི་འགྱུར། ཁམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ལ་

མ་སྒྲིལ་པ་དང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་བྲག་ཆ་ལྟ་བུར་མཐོང་ངོ་ཚས་
ཐམས་ཅད་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་མཐོང་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་པ་དང་བུལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན།
འདི་ལྟར་དེས་གང་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་པའི་ཚུལ་དེ་མ་དམིགས་
པའི་བྱིར། དེ་སེམས་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཡང་དག་
པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་། ཚུལ་དང་དག་འདུན་ཡང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་
མཐོང་། ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་མཐོང་བས་ཚུལ་གང་ལ་ཡང་
སོམ་ཉི་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་དོ། །སོམ་ཉི་མེད་པས་ཉི་བར་ལེན་པ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་
བྱ་ངན་ལས་འདའོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས་མཉམ་བཞག་མཐོང་བྱ་མཐོང་
བྱེད་ཀྱིས་དབེན་པ་ལ་མཐོང་བྱ་མཐོང་བྱེད་དང་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བ་
ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ལས། མཉམ་བཞག་བལྟ་བུ་སྒྲུབ་བཅས་དང་རྟོགས་
བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཟབ་དོན་གྱི་མདོ་བསྟན་བཅོས་
ནམས་ལས་རྒྱ་ཆེར་བཀག་ཅིང་། བྱེད་པར་མདོ་ལུགས་དེས་ནི་ཉན་རང་ལ་ཚུལ་
གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡང་ཆེས་བསྟན་ཏེ། མི་རྟག་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའི་
བདེན་བཞིའི་མཚན་ཉིད་གྱི་ཚུལ་བཅུ་དྲུག་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲུབ་པ་མེད་པར་མ་
ཤེས་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་བར་བསྟན་པར་སྒྲུབ་པའི་བྱིར། འོན་ཐལ་འགྱུར་
བས་མཉམ་བཞག་གི་ཡུལ་སྒྲུབ་མེད་དང་ཡུལ་ཅན་སྟོ་མེད་དུ་རང་ལུགས་སུ་
འཛིག་གམ་ཞེན། དེར་ཡང་མི་འཛིག་སྟེ། འདི་ནི་ཡོད་མེད་གྱི་ཕྱོགས་འཛིན་

ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ལས། རང་ལུགས་ཀྱི་འདི་ལྟར་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཤེས་བྱ་བའི་
 ཚེས་འགར་ཡང་གྲུབ་པ་མེད་པ་ལས། འདི་དང་འདི་ཞེས་ཅིར་ཡང་ངོས་བཟུང་
 བས་འཛོག་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚེས་ཉིད་གསར་མཐོང་དང་མཐོང་ཟིན་
 གོམས་པ་དང་ཚེས་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་གསར་ཉོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་དགོས་པའི་
 དབང་གིས་བརྟུང་མཛད་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཚེས་ཉིད་ནི་གཞི་གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་སོགས་
 པ་གང་དུ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་གཟིགས་པར་གསུངས་ན་དེ་ལ་གསར་
 མཐོང་དང་རྟོག་མཐོང་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་རུང་། སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་ལ་
 ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱིས་དབེན་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་འགལ་བ་མེད་
 དེ། རྗེས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་གཉིས་སྒྲུང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མ་རིག་
 པ་བརྒྱུག་པ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་སྔོན་
 འཕགས་པའི་ཡུལ་དང་གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་དུ་བྱུང་བའི་ཐལ་འབྱུར་བར་གྲགས་
 པའི་དབུ་མ་པའི་བཤད་སློབ་ལྟར་མ་ཞུགས་པའོ། །འོ་ན་ལྟ་བུ་ཉོགས་བྱ་ཉོགས་
 བྱེད་དང་བུལ་བ་དེ་ཕག་གྲུ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ན། བདེ་གཤེགས་ཕག་
 གྲུས། ལྟ་བུ་ཉོག་པ་དང་ལྟན་གྱུར་ན། །ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་སངས་རྒྱས་ཐོབ།
 །ཅིས་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། །དེའི་དགོངས་པ་ནི་ཁྲོད་ཀྱིས་མ་ཤེས་པ་ཡིན་
 ཏེ། ལྟ་བུ་ཡང་དག་པར་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྟ་བུ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
 པའི་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡང་དག་པར་
 བསྐྱེལ་བེད་དུ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བསྐྱེལ་བེད་སོགས་

སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་སྒྲ་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་སྒྲི་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་རུང་
སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡུལ་ལྟ་བུ་དང་ཡུལ་ཅན་རྟོགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་མི་
འཐད་པའི་སྒྲིང་། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་མཐུན་པར། ཡིད་བྱེད་ཐམས་
ཅད་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་བུ། བྱོར་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོམ་པ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིར་ཏེ། དཔལ་ཉི་ལོ་པས། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་པོ་
མཆོག་ ཁྱེད་འབྱུང་ངོ་།། རོ་རྩེའི་གསུང་། ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་མ་རེག་པའི་
རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་པ་འདི་དག་པར་བཏོན་ན། གངས་
ཅན་འདིར་བཏགས་པའི་དབུ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དངོས་པོར་མེད་
ཅིང་དངོས་མེད་དེར་ཡོད་པར་འདོད་པ་དབུ་ཕྱག་གི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ལ།
རྟོགས་ཆེན་ནས་ཡེ་སྟོང་གི་རྒྱལ་བཤད་ཀྱང་། དབུ་ཕྱག་ནས་འབྱུང་བའི་སྟོང་
ཉིད་དང་ཐུན་མོང་མིན་པར་གཤམ་དགོས་སོ་བྱ་བ་འདིར་བཞུགས། ཞེས་འདོན་
པ་ནི་ཆེས་དག་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། དེ་ལ་དབུ་ཕྱག་བཞེད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་འབྲུལ་བ་
སྤངས་པ་དང་། དབུ་ཕྱག་གི་སྟོང་རྒྱལ་ལས་རྟོགས་ཆེན་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ལ་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྩི་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྒྲིགས་སྒྲ་འགོད་
པ་དང་། དེ་ལ་མི་འཐད་པར་བརྟེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་
དཔོན་སྒྲོབ་ན་རེ། ཡོད་མེད་ལ་སོགས་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
རྒྱལ་ལ་འདི་རྒྱད་དུ་སྒྲས་ཏེ། ཆོས་གང་དག་བདེན་པར་རམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་

པ་མ་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པ་ཡང་མིན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པ་དང་བདེན་པར་
ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་བདེན་པར་ཡོད་པ་གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོ། ། ཞེས་དང་། ། ཡང་ཡོད་པ་
དང་མེད་པ་གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་མིན་གྱི་ཕྱོགས་བཞི་གར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། ། ཞེས་དང་། བདེན་པར་མེད་པ་འི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པས། དེ་ནི་ཀ་བུམ་ལ་སོགས་པ་འི་བཏགས་བཞག་
གི་དངོས་པོ་ཐ་སྟོང་ཆད་གྲུབ་ལས་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མ་རྟོན་པ་དེ་ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་སྟོང་ཉིད་དེ་ཀ་བུམ་སོགས་བཏགས་དངོས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་
དེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟ་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
མེད་ཅེས་སྒྲུབ། ། གཉིས་པ་ནི། རང་གིས་ཡོད་མེད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་བཞིན་ཡོད་
མེད་དང་བྲལ་བ་འི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་འདི་ནི་འཁོར་བའི་ལམ་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བ་ལས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཚུབ་ནས་ཐར་པ་དམ་པར་སྐྱོད་པ་འི་
གནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཆོག་གསལ་ལས། མ་རིག་པ་འི་རབ་རིབ་ཀྱིས་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཉམས་པར་གྱུར་
པ་ཉིད་ཀྱིས་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་
སོགས་པར་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བ་གོམས་པ། རང་བཞིན་མེད་པ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་མཐོང་བའི་ལམ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་དང་མཐུན་པར་འགོ་བ་ལས་ཉམས་
པ། སྒྲོ་རྒྱུང་གང་དག་འོངས་རྣམས་ལ། ཡོད་པ་ཉིད་དང་མེད་ཉིད་དུ། ལྟ་བ་

དེས་ནི་བཟུ་བྱ་མ། ཉེ་བར་ནི་བ་ནི་མི་མཐོང་། ཁྲོ་ཞན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་
ཉིད་དང་མེད་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་གིས་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་
བཟུ་བར་བྱ་བ་དེ་ཉེ་བར་ནི་ཞིང་ནི་བའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་བྲལ་བ། ཤེས་པ་
དང་ཤེས་བྱ་ལོག་པའི་ངོ་བོ་དོན་དམ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་བཞིན་ཅན་མི་མཐོང་
ངོ་། རི་སྐད་དུ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་མེད་པ་པ་ནི་ངན་འགྲོར་འགོ། ཡོད་
པ་པ་ནི་བདེ་འགྲོར་འགོ། ཡང་དག་རི་བཞིན་ཡོངས་ཤེས་ཕྱིར། གཉིས་ལས་
མི་བརྟེན་ཐར་པར་འགྱུར། ཞེས་བཤད་དོ། མདོ་ལས། བཙུམ་ལྷན་འདས་
ཀྱིས་། ཡོད་དང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས་ཀ་མཐའ། དག་དང་མ་དག་འདི་ཡང་
མཐའ་ཡིན་ཏེ། ། དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ནི་རྣམ་སྤངས་ནས། མཁས་པས་
དབུས་ལ་གནས་པར་ཡོང་མི་བྱེད། ཡོད་དང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་རྩོད་པ་སྟེ། དག་
དང་མ་དག་འདི་ཡང་རྩོད་པ་ཡིན། རྩོད་པར་གྱུར་པས་སྟུག་བསྐྲལ་ནི་མི་
འགྱུར། རྩོད་པ་མེད་པར་གྱུར་པས་སྟུག་བསྐྲལ་འགག་ ཅེས་གསུངས་སོ།
དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་པའི་ལམ་གྱི་ཟུང་ལས་འདས་པ་དམ་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྤྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་བས་བྱེད་ཅག་དངོས་ཚོས་གང་
དག་ཀུན་རྫོང་ཏུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ན་ཡོད་དགོས་པར་སྒྲུབས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་
ཚོས་གང་དག་ཡོད་པར་བསྟན་ནས་དག་བའི་ལས་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཡོད་པ་བཟུ་
བས་མཚན་འཛིན་ལས་མ་གྲོལ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བདེ་འགྲོའི་འཁོར་བ་ཙམ་
ལས་མི་ཐོབ་པར་བསྟན་པ་ལ་ཡང་བྱེད་ཀུན་རྫོང་ཏུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དངོས་

ཚུལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་བྱད་པར་སྦྱར་བ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་སོང་
ངོ་སྟོམ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ཚུལ་བདེན་པར་མེད་
རྒྱུ་དེ་ཡང་བྱད་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ཚུལ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
ཀྱི་རང་ལྡོག་ནས་མི་བྱེད་པར་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གཞན་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་
བདེན་མེད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་པས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བདེན་པར་མ་
གྲུབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་ཚུལ་ཡོད་པ་དང་
ཡོད་མཐའ་མ་ཡིན་པས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཡོད་མཐའ་ཡིན་ཞེས་འདོན་པ་ལྟར་
ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རིགས་ན་དཔལ་ལྷན་སྒྲུབ་ས་དབུ་མའི་རྒྱས་འབྲེལ་ལས་གོ་
སྒྲར་མཛད་པ་འདི་ལྟ་བུར་དམིགས་ཐུག་ནས་བཤད་རིགས་པ་ལས་སྒྲོས་ཙམ་
ཡང་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དགོ་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐ་སྟོན་ཆོད་གྲུབ་
པར་འདོད་ནས་སྟོང་རྗེ་དང་དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་བདེན་
སྟོང་སོགས་གང་སྟོམ་ཡང་བྱད་འདས་ཀྱི་རྒྱར་མི་འགྱུར་བ་ནི། དཔལ་ས་ར་ཉས་
ཀྱང་། འོན་ཏེ་སྟོང་རྗེ་འབའ་ཞིག་སྟོམ་ན་ཡང་། །འཁོར་བ་འདིར་གནས་ཐར་
པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཡང་བྱེད་ཅག་དབུ་མའི་རང་ལུགས་སུ་
ཡོད་མེད་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་མར་ཁས་ལེན་པ་དེས་ཀྱང་ཡོད་མེད་ཀྱི་
མཐའ་གང་རུང་ཞིག་ངེས་པར་རང་ལུགས་པ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་
མགོན་པོ་ཀླུ་སྦྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས། འདུས་བྱས་མ་གྲུབ་ན་འདུས་མ་བྱས་མ་གྲུབ་
པ་དང་། དངོས་པོ་མ་གྲུབ་ན་དངོས་མེད་མ་གྲུབ་པ་དང་། མི་སྟོང་བ་མེད་ན་

སྟོང་པ་ཡོད་པར་མི་རིགས་པ་དང་། བཅིངས་པ་མ་གྲོལ་ན་མ་བཅིངས་པ་གྲོལ་
བར་མི་རིགས་པ་དང་། སོང་བ་ལ་མི་འགྲོ་ན་མ་སོང་བ་ལ་འགྲོ་བ་མི་འགྲུབ་
པའི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་འཛིག་གི་རིགས་ཚུལ་ཐམས་ཅད་གཞན་གྲགས་ཅམ་དུ་ཡང་
མི་རིགས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འདོད་ན། དེ་སྤྱིར་རྟེན་འབྱུང་རིགས་པ་
འདི་ཡིས་ནི། ལྟ་ངན་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅོད་པར་བྱེད། །ཅེས་བྱ་བ་བརྗོད་
བྱས་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་རྫོང་ཁུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ཀྱི་
རྫོང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཀྱི་
རྫོང་ལྟར་སྒྲུང་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་དོན་ལ་འཆད་པ་ཡིན།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལོག་པའི་ཀྱི་རྫོང་ཡང་དག་པར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་
པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་བདེན་རྒྱུ་གི་ནམ་བཞག་
འཐད་ལྟན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དང་བོ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན་པར་
སྒྲིམ་པ་དང་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཀྱི་རྫོང་གི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་
དེ་ཉིད་དང་གཅིག་པར་ཁས་སྒྲུངས་བས། ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ལ་གཅིག་ཡོད་
གཅིག་མེད་དུ་མི་བརྟུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་པ་དེ་དོན་
དམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ཡིན་ནམ། དོན་དམ་པའི་
མིང་ཅན་དོན་དམ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་མིན་པ་གང་ལ་
འཆད། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དེ་ལྟའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་མིན་པ་དེ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་
ཡང་དག་པའི་གོ་མི་ཆོད་དོ། །དེ་ལྟའི་དོན་དམ་དེ་དོན་དམ་པ་ཡང་དག་པ་དེ་མ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། གྲུན་རྫོབ་རྩ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲིམ་པ་དང་
འགལ་ཏེ། བྱོད་རང་དོན་དམ་གྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་གྲུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་དང་
གཅིག་པར་ཁས་སྒྲུངས་པས་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་ལ་གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་དུ་མི་
བརྟུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱོད་ལྟར་ན་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱིས་
བསྒྲིམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཡིན་གྱི་
སྤངས་གསུམ་དང་གཉིས་མིན་གྱི་སྤངས་གསུམ་གྱི་དངོས་སྒྲོས་དང་མཚན་མའི་ཆ་
བཀག་པས་ཡོད་མེད་གཉིས་མིན་གྱི་སྤངས་གསུམ་མཐའ་བཞིའི་དངོས་སྒྲོས་དང་
མཚན་མ་ཁེགས་མི་རྣམས་པར་ཐལ། གྲུན་རྫོབ་རྩ་ཡོད་མཐའ་དང་དོན་དམ་དུ་
མེད་མཐའ་གཉིས་ཀ་མ་ཁེགས་ཏེ་མ་ཁེགས་པས་སོ་སོར་གཉིས་མིན་མ་ཁེགས་དྲ་
དེ་མ་ཁེགས་པས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཁེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།
ཡང་བྱོད་དོན་དམ་པར་མེད་པ་མེད་མཐའ་དང་གྲུན་རྫོབ་རྩ་ཡོད་པ་ཡོད་མཐའ་
མ་ཡིན་ནོ། །ཞེ་ན། འོ་ན་མགོན་པོ་གྲུས། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ཏྲག་པར་འཛིན་ལ།
མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། །ཞེས་ཡོད་མེད་དུ་ལྟ་བ་ཏྲག་ཆད་དུ་ལྟ་བ་མ་ཡིན་
པར་བྱོད་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱོད་ལ་གྲུན་རྫོབ་ཏྲག་པ་མི་
འགྱུར་པའི་དངོས་པོ་དང་དོན་དམ་ཡི་ཆད་དམ་རྒྱན་ཆད་ཀྱི་དངོས་མེད་ཉིད་
ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཀླུ་བ་བསྐྱོད་བཙུམ་གྱིས་དབྱུ་མའི་
མདོ་བསྟན་བཙུམ་ཐམས་ཅད་ལས་བདེན་པ་གཉིས་བསྒྲིམ་གྱི་ཆོས་ལ་དངོས་པོ་
དང་དངོས་མེད་ཀྱི་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཆེར་འགོག་པར་མཛད་པ་ཡང་དོན་

མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་བྱེད་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གྱི་ཚཱ་ལ་ཡོད་མེད་
སོགས་སྒྲིམ་མཐའ་བཞི་ཀ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་བཀག་པ་མ་ཡིན། ཤེས་བྱར་
སྒྱུ་ལྷོག་གི་སྟངས་ཡོད་མེད་གྱི་སྒྲིམ་མཐའ་བཞི་པོ་དེ་བཀག་པའོ་སྟུམ་ན། འོ་ན་
བདེན་གཉིས་གྱི་ཚཱ་རེ་རེ་ཞིང་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་བཞིའི་སྒྲིམ་པ་མ་
ཁེགས་ཏེ་དོན་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མཐའ་ཁེགས་ཀྱང་མེད་མཐའ་མ་ཁེགས་ཤིང་
ཀུན་རྫོབ་དུ་མེད་མཐའ་ཁེགས་ཀྱང་ཡོད་མཐའ་མ་ཁེགས་པ་ཉིད་གྱིས་བདེན་
གཉིས་སོ་སོར་ཉི་ཆེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ལས་བདེན་པ་གཉིས་བསྐྱུས་གྱིས་ཚཱ་
ཐམས་ཅད་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་ཚཱ་གྱི་དབྱིངས་སྒྲིམ་
མེད་གྱི་བྱུང་པའི་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཡང་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་བྱེད་རང་ལ་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་མེད་གཉིས་
ཀར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་
ཏེ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཁྱོད་ལ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་མ་ཐག་པའི་ཕྱིར། ཡང་
བྱེད་གྱི་ཡོད་མེད་གྱི་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་ཚུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་གྱི་ཟབ་དོན་དེ་ལ་
བརྟགས་ན་བདེན་པར་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་འགོགས་པ་དང་། རླུང་པར་ཡོད་
པས་མེད་མཐའ་འགོགས་ཚུལ་དེ་ལྟ་ན། བདེན་མེད་དང་རླུང་ཡོད་གཉིས་ཀ་
འགལ་ལམ་འབྲེལ། འགལ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ན་ནི་པན་ཚུན་དུ་ཡོད་པ་
མིན་པས་ཡོད་མཐའ་བསལ་བ་དང་མེད་པ་མ་ཡིན་པས་མེད་མཐའ་བསལ་བར་
མི་རྣམས་པས་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་རང་པན་ཚུན་སྒྲུངས་པའི་དངོས་འགལ་

ཁས་ལེན་དགོས་པར་སྒྲུབ་དང་འགལ། འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་
 ཅམ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡོད་པ་ལས་མེད་པ་དང་མེད་
 པ་ལས་ཡོད་པའི་དེ་བྱུང་རིམ་རྒྱུད། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བདེན་རྒྱུན་གྱི་ཡོད་མེད་
 གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་ན་དེ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་བགོ་བཤའ་སོ་སོར་རི་
 ལྟར་གཤམ། འགལ་ན་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
 གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་རྒྱུན་པར་ཡོད་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་
 པར་མེད་ན་རྒྱུན་པར་གྲུབ་པར་ཁས་སྤང་དགོས་པར། དེ་ལྟ་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
 གྲུབ་དང་དོན་དམ་རྒྱུན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དོན་དམ་རྒྱུན་
 གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་ན་དོན་དམ་བསྐྱུར་རྒྱུན་གྱིས་དབེན་པའི་དོན་དམ་བདེན་གཅིག་
 མར་བྱེད་ཁས་ལེན་པ་དང་འགལ་བ་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་ཆོས་
 ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ཏུ་འགྱུབ་སྟེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དེས་ན་འདི་འདྲའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དབུ་མ་པ་ལ་སྤར་རྒྱ་བོད་ཏུ་མ་
 གསལ་པ་བྱེད་ཅག་གི་རྣམ་བཤད་ག་སར་བ་ཆེས་ངོ་མཚར་རོ། ཡང་། བྱེད་ཀྱི་
 དོན་དམ་པར་རམ་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་བྱེད་རང་ལ་
 དགག་པ་གཉིས་རྣལ་མར་གོ་བས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་བདེན་ཡོད་ཏུ་ཡང་
 འགྱུར། ཡོད་ན། དོན་དམ་པ་བདེན་པར་མེད་པ་དང་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་མ་
 ཐལ་བར་ཐལ། བྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། བྱོད་ཡོད་པ་ཡོད་གོ་མི་ཆོད་
 པར་ཐལ། བྱོད་ཡོད་པ་དེ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཐར་མ་ཐུག་པའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་པ་མེད་སྟེ་མ་ན། ཡོད་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡོད་པ་ཚོས་ཅན། ཡོད་མཐའ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་མཐའ་ཡིན་ན་ཡོད་མཐར་མ་ཐུག་པའི་ཡོད་མཐའ་
མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འོ་ན་ཡོད་མཐའ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་འཛོག་པ་ལ་
མེད་མཐར་ཐུག་པས་ཀྱང་དེར་འཛོག་རིགས་པར་ཐལ། ཡོད་མཐར་འཛོག་པ་
ལ་ཡོད་མཐར་ཐུག་པ་མི་དགོས་ལ། ཡོད་མེད་གཉིས་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ནལ་
མར་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱ་པོད་དུ་གྲགས་པ་ཟིན་པའི་དབུ་མ་ལའུལ་
པ་དང་བལ་བ་དག་གི་ལྟར་ན། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡོད་མཐའ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱི་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པའི་ལའུལ་སྣང་གི་དབང་གིས་བྱུང་བས་མེད་
པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་ལ་
སོགས་པར་དོན་བྱེད་པར་ཡོད་པ་ལ་རིགས་པས་དབྱེད་པ་ན་དེ་ཡོད་པར་དབྱེད་
བཟོད་དུ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་མེད་པར་མེད་པ་མེད་
མཐའ་ཡིན་ཏེ། མེད་པར་ཁས་སྐྱངས་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་
པར་འགྱུར་ཞེས་ལྟོས་པའི་རིགས་པར་རྒྱལ་བ་གྲས་བཅས་གསུངས་ལ། ལྟོས་
བཞག་གི་ཡོད་མེད་ཅུ་གྱིས་མེད་པ་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་དོན་དམ་པར་
མེད་པར་གྲུབ་ན་དབྱེད་བཟོད་དུ་འགྱུར་བས་མེད་མཐའ་ལས་མ་འདས་པའི་
ཕྱིར་དང་། དོན་དམ་པར་རམ་བདེན་པར་མེད་པ་མེད་མཐའ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་
དོན་དམ་པའམ་བདེན་པར་མེད་རྒྱུའི་མེད་པ་དེ་རང་གཞན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་འཆད་པར་སྐྱང་ལ། དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་མེད་པའི་

མཐའ་ཡིན་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཉི་ཤུར་བསྟན་པ་ལས།
དངོས་པོར་མེད་པའི་མེད་པ་ཡང་མཐར་ལྷའི་མེད་པར་སོང་བས་དམིགས་
ལུགས་ནས་དངོས་བདེན་མེད་པ་དེར་ཡོད་བཀག་པའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་སྟོང་
པ་ཉིད་རྒྱ་ཆེར་གསུང་བའི་ཕྱིར། ཡང་བྱེད་ཅག་ཡོད་མེད་དང་གཉིས་ཀ་དང་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཞེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་ན་ནི། ཡོད་པར་མི་ཞེན་
ན་མེད་ཞེན་མེད་པར་ཞེན་དགོས་ཏེ། བྱོད་རང་ཡོད་པ་བཀག་ན་མེད་པའི་
འཛིན་སྐྱངས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཅན་དུ་སྦྱེ་བར་འདོད་པས་དེ་ལྟ་ན་ཡོད་ཞེན་བཀག་ཆོ་
མེད་ཞེན་ལྡང་། མེད་ཞེན་བཀག་ཆོ་ཡོད་ཞེན་ལྡང་བའང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་
བཀག་ཆོ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཞེན་པ་ལྡང་བ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
པ་མ་ཡིན་པ་བཀག་ཆོ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པར་ཞེན་པ་ལྡང་བར་འགྱུར་བས་བྱོད་
ཀྱིས་སྟོགས་ལ་སྟོགས་བཞིར་ཞེན་པའི་ཞེན་པ་དེ་ལྟོག་པ་ཡེ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་སྟོན་རྒྱ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་དག་གི་དོན་དམ་པར་བདེན་པ་
ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་། ཀླུ་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ནི་སྟོགས་
དང་མཐའ་ཐམས་ཅད་བསལ་བ་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མཐའ་སོགས་སེལ་ཚུལ་འདི་
འདྲ་བ་དབུ་མའི་གཞུང་འགྲེལ་མན་ངག་སྒྲུབ་ཐབས་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་མགྱུར་འགར་
ཡང་མི་འབྱུང་ལ། བྱོད་པར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་དང་བདེན་མེད་མཚན་མེད་
ཀྱི་ཐ་སྟོན་དུ་བྱས་པའི་བདེན་མེད་མཚན་མ་དང་བལ་བ་ཡང་མེད་མཐའ་མ་ཡིན་
ན་ ཀླུ་བའི་ཡུམ་ལས་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཡང་གཤམ་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་རྩ་ཕྱིན་པར་མི་འགྱུར་བ་རྒྱ་ཆེར་བཀག་པ་ཡང་ཁྱེད་ལ་དོན་མཐུན་གྱི་
བཤད་རྩ་མེད་པའི་ཕྱིར། བདེན་མེད་རྩ་གྲུབ་པ་དང་བདེན་མེད་རྩ་ཡོད་པ་ཡོད་
མཐའ་མ་ཡིན་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བདེན་པར་ཡོད་པའང་ཡོད་མཐའ་མ་
ཡིན་པར་མཚུངས་པར་སྟོས་འཛོག་གི་རིགས་པས་གྲུབ་ལ། བདེན་གྲུབ་དང་
དེར་ཡོད་སྟོས་མཐའ་ཡིན་ན་དེར་སྟོས་གྱི་བདེན་མེད་དང་བདེན་མེད་རྩ་ཡོད་པ་
སྟོས་མཐའ་ཡིན་པས་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་དག་གིས་དབུ་མའི་རྩལ་འཆད་པ་ན།
ཕྱོགས་གཅིག་བཏང་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་བཟུང་བར་མི་མཛད་པར་སྟོས་པའི་
ཕྱོགས་དེ་དང་འབྲ་བར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་བཏང་བ་ཡིན་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས།
ཕྱོགས་གཞན་ཁས་སྤངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་སྐད་རྩ་ཡང་འཕགས་པ་ལྷས།
།ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །ཕྱོགས་ནི་གང་ལ་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་
ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་དེ། །ཤུན་ཀ་བཟོད་པར་རུས་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་དེ།
ཅོད་བསྒྲིག་ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅའ་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་
སྟོན་འདི་ཡོད། ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྟོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན།
།གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱི་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི།
།བསྐྱབ་པའམ་བསྒྲིག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཤུན་ཀ་མེད། །ཅེས་
གསུངས་སོ། ཞེས་འབྱུང་བ། ཀུན་རྫོབ་རྩ་གཞུགས་སོགས་མངོན་སུམ་རྩ་ཡོད་
དོ་ཞེས་དམིགས་ནས་སྐྱབ་པ་དང་རྟགས་གྱི་དགག་བྱའི་གཞུགས་མིན་པར་གྲུབ་
པ་གཤམ་བྱར་མེད་དོ་ཞེས་བསྒྲིག་ནས་ཡོད་མེད་གྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་སྟོ་

འདོགས་པ་འདི་ལྟ་བུ་གང་ལ་ཞེན་ཅིང་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་དང་མཐར་ལྷུང་ངོ་
ཞེས་གསལ་པོར་བསྟན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བསྟོན་འདིང་བའི་ཕྱིས་བྱུང་གི་དབུ་མའི་
སྟོལ་འབྱེད་པ་དག་ཅི་ཞིག་གིས་བསྐྱུལ། ཡང་། བྱིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་མཐའ་བཞི་
པོ་འདི་ཞིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་མེད་དང་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མིན་གྱི་
ཕྱོགས་བཞི་མཐའ་མ་ཡིན་པས་ཚེས་ཅན་དུ་བབྱུང་ནས་དེའི་ཐོག་ཏུ་དེ་ལས་
གཞན་པའི་མཐའ་བཞི་བཀག་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ཕྱོགས་བཞི་པོ་དེ་ཉིད་མཐའ་
ཡིན་པས་ཚེས་ཅན་དུ་བབྱུང་ནས་བཀག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་བྱིད་ལ་བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་མཐའ་མ་གཏོགས་བདེན་མེད་སོགས་མཐའ་མ་ཡིན་པས་མཐའ་བཞི་
འགོག་རྒྱུ་མ་བྱུང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་། །ཡོད་པ་ཡོད་མཐའ་དང་མེད་པ་མེད་
མཐར་མི་འདོད་བཞིན་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་ངོ། །དེས་ན་བྱིད་ཅག་
དཔོན་སྟོབ་ཡོད་མེད་དང་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་སོགས་ཕྱོགས་གཅིག་མཐར་
བབྱུང་ནས་འགོག་པ་སྐད་བྱེད་ཀྱང་ཕྱོགས་གཅིག་གི་མཐའ་ལ་མི་འགྱུར་བའི་
གཟེར་ཆེན་བཏབ་ནས་བཞུགས་དགོས་པའི་དབང་གིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའི་
ངོས་འཛིན་ཡང་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཙམ་བྱུང་ཞེས་བོད་སྡེ་རབས་པའི་དབུ་མའི་
ཕྱོགས་འཛིན་གྱི་ཀན་པོ་དག་གི་ངག་ལས་ཐོས་པ་ཡང་བདེན་པར་སྤྲང་ངོ་།
།ཡང་། བྱིད་འདོད་པ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་བདེན་པའི་དངོས་པོར་མེད་པ་ཁོ་
ན་ལ་འཆད་ན་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱིད་ཀྱི་དངོས་པོར་མེད་པ་དེ་ནི་
ཤེས་བྱར་ཡོད་དུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་

འཆད་པས། རི་བོང་གི་རྩ་མ་གྲུབ་པས་དེ་མ་གྲུབ་པ་འབྱུང་བ་མེད་པ་དང་སྒྲིབ་པ་མི་སྲིད་པ་བཞིན་དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་ནི་ཆད་སྟོང་ཁོ་ནར་སོང་བས་སྟོང་ཉིད་དེ་ལྟར་ཁས་སྒྲུངས་ན་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ལས་བརྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲིབ་སོགས་རྣམས་པར་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་སྒྲིབ། དེ་ལྟར་དབུ་མ་པ་ལ་དངོས་སྒྲིབ་སྒྲིབ། གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ན། འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས། །སྟོད་ལ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་ལན་ཡང་གྲགས་པ་དང་མི་འགལ་བར་གད་བ་པར་མི་རུས་པའི་སྒྲིབ། དངོས་པོར་མེད་པ་དངོས་མེད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་སོགས་དངོས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བརྗོད་པར་བྱེད་ཀྱང་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བརྗོད་ན་ཁས་སྒྲུངས་ནང་འགལ་ཞིང་རིགས་པས་ཀྱང་མི་འཐད་པའི་སྒྲིབ་ཏེ། དངོས་མེད་ནི་དངོས་མེད་དུ་ཡོད་ན་རྩམ་སུ་ཡོད་དམ་བཏགས་པར་ཡོད། རྩམ་སུ་ཡོད་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་ཞིང་། བཏགས་པར་ཡོད་ན། མེད་ཀྱང་ཡོད་པར་སྒྲོལ་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་མེད་པར་མ་སོང་སྟེ། ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་དཔེར་ན་བྱས་པ་ལ་ཡོད་པར་རྟོག་དངོས་མེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི་མེད་པར་དགག་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡང་རིགས་པར་འགྱུར་ན་དེ་ལྟའི་གནས་ཀྱང་མེད་པའི་སྒྲིབ། དངོས་མེད་ཡིན་ན་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་གང་དུ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་པོར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྐད་

ཅིག་མ་མིན་པའི་ཡོད་པ་དེ་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པ་གང་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་
དངོས་པོར་འགྱུར། རྟག་པ་ཡིན་ན་དེ་ལྟའི་དངོས་མེད་དེ་དངོས་མེད་དུ་མི་
འགྱུར་སྟེ། རྟག་པ་དང་ཡོད་པའི་གཞི་མཐུན་པར་ཁས་སྒྲུངས་པས་ཡོད་པའི་
དོན་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཅིང་། གྲུབ་ན་ཡོད་པའི་དོན་རྟག་པ་ལ་
ཞུགས་པས་རྟག་དངོས་ཁས་མི་ལེན་ཀ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དོན་འདི་ཉིད་
འཐད་པའང་ཡིན་ཏེ། ས་པཌ་གྱིས། ཡང་བོད་པ་ལ་ཆེར་དངོས་མེད་ཀྱང་ཡོད་
པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡོད་པས་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པས་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པ་ངེས་
པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་རྟགས་ཡོད་པར་མཚུངས་
པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དངོས་པོའི་ཡོད་པ་ཙམ་དང་། དངོས་མེད་གྱི་
ཡོད་པ་ཙམ་གཉིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་མེད་གྱི་ཡོད་པ་དེ་ཅི་དོན་བྱེད་ནུས་ན་
དངོས་པོར་འགྱུར་ལ། མི་ནུས་ན་ཅི་ཡང་མེད་པས་ཡོད་པར། མིང་བཏགས་
ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། དེས་ན་དབུ་མའི་སྐབས་འདིར་
དངོས་པོའི་ཡོད་པ་མི་སྲིད་ན་དངོས་མེད་གྱི་ཡོད་པ་ལྟ་གཤམ་སྲིད་དེ། ཀུན་རྫོབ་
ལ་དབྱེད་ན་རྫུན་པ་མ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་ལ་བདེན་པ་གྲུབ་པའི་གནས་ཉིད་པར་
མི་འགྱུར་པའི་བྱིར། རྟོང་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་རྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་
བར་ཡོད་པར་སྒྲ་བའང་ཀླུ་བ་སྒྲས་བཅས་གྱིས་ཤེར་བྱིན་དུ་གང་བཀག་པ་དེ་
ཉིད་སྒྲད་མར་ཁས་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྟོང་པ་ཉིད་རྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་
ཀླུ་བའི་ཡུམ་དུ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་དོན་མེད་པའི་བྱིར། བཏགས་པའི་དངོས་པོ་

ཐ་སྟོན་ཚད་གྲུབ་ལ་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་སྟོང་ཉིད་ཟུར་གྲིས་འཚོལ་བའི་
སྟོང་ཉིད་དེ་བཏགས་བཞག་གི་དངོས་པོ་ཀ་བུམ་སོགས་ཚས་ཅན་གྱི་ཚས་ཉིད་དུ་
འདོད་པ་འདི་ནི་དཔལ་ལྷན་གྱའི་རྩ་བའི་དོན་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་རྒྱ་ཆེར་བཀྲལ་
བའི་སྟོགས་སྒྲ་མ་དེ་ཉིད་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་གྱི་ཚིག་དུ་དངོས་པོ་ལ་
བཏགས་བཞག་ཅིས་གཞན་དག་འབྲུལ་བ་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་དག་བཞོད་ཀྱང་
ཞེན་དོན་ལ་ཚུར་མཐོང་ལ་ཐོག་མེད་གྱི་མ་དེགས་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་
དངོས་པོ་དེ་འདུ་བྱེད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་རྩ་ཚས་ཅི་ལྟར་གནས་པ་དེ་དེ་ལྟར་རང་
གི་ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་དངོས་སམ་འདུ་བྱེད་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་རྟེན་གྱི་
ཆེད་དུ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་
དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་སྒྲ་ལ་མ་བཏགས་ན་བདེན་གཉིས་གྱི་ཚས་ཤེས་བྱ་
མཐུན་པར་སྒྲ་བའི་འཛིག་རྟེན་གཞན་གྲགས་ལྟར་འཛིག་ལ། དབྱེད་ན་བདེན་
པ་གཉིས་ཀར་དངོས་པོ་དང་འདུ་བྱེད་སྟོང་ཉིད་དུ་སྒྲ་བ་ནི་དངོས་པོར་འབྲུལ་
བའི་དངོས་པོར་གྲུབ་ཚས་སུ་སྒྲང་བ་ཉིད་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པར་མི་སྒྲ་བར་བྱེད་
ཅག་དངོས་པོར་མ་འབྲུལ་བའི་ཚས་ཡེ་མེད་ཅིག་སྐར་ཡེ་མེད་དུ་ཞེན་པ་དངོས་
པོ་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་ལ། དེ་ལྟའི་ཞེན་བརྟོད་དེ་ནི་མེད་ལྟ་ཆད་
མཐའི་མི་གཙང་བའི་འདམ་ཆེན་པོར་བྱིང་བར་འགྱུར་བར་གསུངས་བའི་བྱིར།
ཚིག་གསལ་ལས། གང་གིས་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་གྱི་དབྱེ་བ་རྣམས་པར་མ་
མཐོང་བར་འདུ་བྱེད་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཡོད་པ་མ་

ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། ཡང་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འགའ་ཞིག་དངོས་པོར་
བཏགས་ནས་དེའི་རྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡང་རྟོག་པར་བྱེད་དེ།
དེས་ནི་གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་པས་ངེས་པར་སྤང་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟར་ཞེན། རེ་གིག་གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ་ཐམས་
ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྟོག་ན་ནི་དེའི་ཆོ་འདི་ལོགས་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ།
རི་སྐད་དུ། ཆོས་འདི་ལོག་པར་བཟུང་གྱུར་ན། །མི་མཁས་རྣམས་ནི་ཅུང་ཟད་
ཟད། །འདི་ལྟར་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡིན་མི་གཙང་དོར་ནི་བྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་
བཤད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཡང་། བྱེད་ཁོ་བོ་ཅག་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དང་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་མ་སྒྲིམ་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་སྒྲིམ་པའི་སྤྱིར་སྒྲིམ་ན།
འོ་ན་བྱེད་ཤེས་བྱའི་སྤྱོད་སྒྲིམ་གཅིག་མེད་པ་དང་སྤྱོད་སྒྲིམ་གཅིག་ཡོད་པར་མ་སྒྲིམ་
པས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མ་སྒྲིམ་གྱང་། བྱེད་མེད་པར་སྒྱུར་བ་བཏབ་པ་དེ་ཉིད་
གྱང་ཆད་མཐར་འགྱུར་ཞིང་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་སྒྲིམ་གཉིས་ཀར་སྟོ་
ཞིང་མཚན་མ་ཉིད་དུ་སྟོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད།
འོ་ན་ཚུལ་དེ་བྱེད་ཀྱི་དབུ་མ་སྒྲིབ་དེ་ལྟ་ལ་མཚུངས་སོ་ཞེན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཁོ་
བོ་ཅག་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མི་སྒྲུབ་
པའི་སྤྱིར། ཡང་རྟག་དངོས་ཀྱི་ཐུག་སོགས་དམིགས་སུ་ཟེན་པ་འདི་དག་གིས་
རང་ལྟོག་དེ་དེར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ཅིང་
རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཟུར་ནས་འཛོལ་ནས་ཆོས་

ཅན་ལྷུག་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དམིགས་སུ་ཟིན་པ་འདིའི་ཚུལ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བར་
འདོད་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་པའི་ལྷ་ལོག་འདི་ནི་གང་གིས་བཟུང་བ་དེ་
མནར་མེད་ཀྱི་དཔུལ་བ་སྒྲེ་བར་འགྱུར་ཞེས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་གསུངས་ཏེ།
ཚིགས་གསལ་ལས། ཅི་སྟེ་ཡང་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྱུར་པ་འདེབས་པར་མི་འདོད་ན་
དེའི་ཆེ་ཅི་སྟེ་དངོས་པོ་འདི་དག་དམིགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་
དེའི་སྒྲིབ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་
ངས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྒྲུངས་ནས་ཚུལ་གྱིས་འཕོངས་
པར་འགྱུར་བའི་ལས་གྱིས་ངས་པར་ངན་འགོར་འགོ་བར་འགྱུར་ཏེ། རི་སྐད་དུ།
རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། གཞན་ཡང་འདི་ནི་ལོག་བཟུང་ནས། །སྒྲུབ་པོ་མཁས་
པའི་ང་རྒྱལ་ཅན། སྟོང་བས་མ་རུང་བདག་ཉིད་ཅན་མནར་མེད་པར་ན་སྒྲིབ་
གཙུག་འགོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་
པོས། རེས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་འཆད་པ་ན་དོན་དམ་པར་དངོས་པོར་མེད་པ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །ཞེས་པ་དང་རེས་ཀྱན་རྫོང་པ་ཉིད་དང་བདག་
མེད་པ་ནི་མི་སྟོང་བ་དང་། བདག་གིས་དངོས་ཚུལ་བསྟོན་བྱེད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་
ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོར་སྒྲུབ་དང་། བདག་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དེ་དང་དེར་
ཡོད་པའི་བྱ་བ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་། ཚུལ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་རྟེན་དུ་ཚུལ་
ཅན་དངོས་པོ་ཆད་གྲུབ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་འདིས་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་མུང་
འདས་ཀྱི་ལམ་ལས་ལོག་པར་ཞུགས་ནས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་འབྲས་བུ་མེད་

པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་སྟོང་པ་
ཉིད་ལ་དངོས་པོ་མེད་པར་བཟུང་བས་ན་འཛིན་པ་པོ་སྤང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།
ཁྱི་སྟེ་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེའི་རྟེན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཡོད་
པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ན་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགོ་བའི་ལམ་ལ་
ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་བརྟན་པ་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་
རོ།དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་བཟུང་བ་ན་ཡང་འཛིན་པ་པོ་
སྤང་བར་བྱེད་དོ། ཞེས་འབྲུང་ངོ་། ཁོ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གྱི་ལྟ་སྒྲམ་བྱེད་པ་
ན། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་དོན་དམ་པར་དངོས་པོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
དངོས་པོར་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་
གཉིས་ཀར་ལྟ་བུ་འདི་ལྟ་བུ་ཉམས་སུ་ལེན་ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེན། དཔལ་ལྷན་ཟླ་
བས་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྤངས་ན་ཕན་པའི་ཆེད་དུ་འབྱུ་གོ་རིམ་ལོག་པར་བཏབ་
ན་འབྲས་བུ་ཡང་དག་པར་མི་སྒྲིན་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་ཕན་དུ་རེ་བའི་སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཉམས་ལེན་དེ་བཞིན། དང་པོ་ལྟར་
ན་དངོས་མེད་དངོས་མེད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་རྟེ། དེར་མེད་ཀྱང་དེར་ཡོད་པའི་ཐ་
སྟོད་བྱས་པའི་ཕྱིར། དངོས་མེད་ནི་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་ལ་དངོས་མེད་དུ་
བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། ལྟར་བྱས་ན་དཔལ་བ་སེལ་ཆེད་སྒྲུལ་གྱི་ནོར་བུ་ལེན་ལུགས་
ལོག་པ་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་བྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་གི་འཕྲོས་དེར་། ཁྱི་སྟེ་གསལ་
ལས། གལ་ཏེ་ཕན་འདོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་པ་གཞན་དུ་བཟུང་ན་ཕན་

འདོགས་པར་མ་གྱུར་མོད། གཞོད་པ་བྱེད་པར་ནི་རི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། འགྱུར་ག་
གོ་རིམས་ལས་ཉམས་པར་བཏབ་པ་ན་འདེབས་པ་པོ་རྒྱག་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་བརྗོད་པར་བཞེད་པའི་དཔེ་དོན་
སྟོན་པའི་དཔེ་གསུངས་པ་ནི། རི་ལྟར་སྒྲུལ་ལས་བཟུང་ཉེས་དང་། རིགས་
སྒྲགས་ཉེས་པར་སྒྱབ་པ་བཞིན། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རི་ལྟར་སྒྲུལ་སྒྲན་དང་སྒྲགས་
གྱི་སྟོབས་གྱིས་མན་ངག་རི་ལྟ་བ་བཞིན་བཟུང་ན་ནོར་གྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་
འགྱུགས་པར་བྱེད་ལ། རི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་བོར་ནས་འཛིན་ན་ནི་འཛིན་པ་
པོ་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཡང་རི་ལྟར་མན་ངག་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་ཏུ་
སྒྱབ་པའི་རིགས་སྒྲགས་གྱིས་ནི་སྒྱབ་པ་པོ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་ལ། མན་
ངག་ལས་ཉམས་པར་སྒྱབ་ན་ནི་སྒྱབ་པ་པོ་ཉིད་རྒྱག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཉེ་བར་བསྟན་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་བཟུང་ན་ནི།
འཛིན་པ་པོ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བ་མཚོག་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ལ། རི་
ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་སྤངས་ནས་བཟུང་ན་ནི་ངེས་པར་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་
གྱི་འཛིན་པ་པོ་ཉིད་སྤང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ས་འབྱུང་ངོ་། །ཡང་ཙཱ་ཁ་པ་
དཔོན་སློབ་འདི་སྟུམ་དུ། བྱེད་གྱིས་ངེད་ཅག་འདི་ལྷགས་ལ་རབ་ཏུ་དགག་པ་དེ་
ལྟ་ན། བྱེད་རང་གི་མཐའ་བཞི་དབུག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཚུལ་མ་ནོར་བ་དེ་གང་
ཞེ་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཡང་དག་པའི་གནས་ཚུལ་སེམས་གིང་
དབྱེད་པ་ན་སྟོང་ཉིད་གྱི་ཚུལ་དེ་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བ་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་

གཞན་ཡི་སྒོས་གང་དུ་བཟུང་བ་དེ་ནི་མཐར་ལྟར་སོང་བས་གདུལ་བྱ་དེ་དག་
རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྤྲད་དུ། སྒོའི་འཛིན་སྟངས་དེ་དག་གཞན་གྲགས་ཙམ་དུ་
འགོག་པ་ཡིན་གྱིས། རང་ལུགས་ལ་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་བཞི་པོ་ཉིད་
དམིགས་བྱར་མེད་པས། དེ་དག་ལ་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང་མ་བྲལ་བའི་དགག་
པ་དང་སྐྱབ་པ་གང་ཡང་བྱེད་མི་ཤེས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་བྱང་གཞི་
འགར་ཡང་དབེན་པ་ཉིད་ན་དེ་ལ་བྱང་ཆོས་སུ་སྦྱར་བའི་ཞེ་འདོད་འབྱུང་བའི་
སྐབས་མེད་པའི་བྱིར། མ་བརྟགས་པ་ན་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མི་མཐུན་པའི་
དངོས་སྒྲུབ་གཞན་དག་གིས་ཤེས་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་
པར་བརྟགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་རི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཙམ་ཞིག་གིས་རྗེས་
བརྗོད་དུ་བྱེད་ན་མི་མཁས་པ་གང་དག་འདི་ལྟར་སེམས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་ཁྱོད་ལ་ལས་འབྲས་དང་བདེན་བཞི་དང་དགོན་
མཆོག་སོགས་མེད་པར་འགྱུར་བའོ། དེ་དག་ཡོད་ན་ཆོས་དེ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་སྟམ་ན། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་མཐའ་དེ་གཉིས་སུ་ལྷུང་
བར་མི་འགྱུར་ཏེ། མཐའ་གཉིས་སུ་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པའི་བྱིར་འདི་ལྟ་སྟེ།
སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་དེའི་གནས་ཚུལ་མི་བསྐྱུ་བ་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དང་། ལས་འབྲས་སོགས་ནི་སྤྲང་ཚུལ་བསྐྱུ་ཆོས་ཀྱི་རྫོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་ཇི་སྲིད་ཉོན་མོངས་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་
མེད་བཞིན་སྒྲུང་བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་འབྲུ་བའི་དངོས་པོ་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་དེ་
དག་གི་གནས་ཚུལ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཉིད་ལས་མི་འདའ་བར་རྟོགས་ལ། གཟུགས་
བརྟན་ཡང་རང་བྱུང་བའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་ན་དེར་འབྱུང་བ་བསྐྱུ་མེད་ལྟར། རྒྱ་
འབྲས་བདེན་བཞི་སོགས་ཀྱང་རང་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་ན་དེར་འབྱུང་བ་
བསྐྱུ་བ་མེད་ཅིང་དེ་ལྟར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོར་སྒྲུང་བ་དེ་ཡང་སྒྲུར་གཏན་མེད་
སྒྲུར་ཡོད་པའི་བྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སོང་བ་ཡང་མ་ཡིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲོས་
པ་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་ལ། དེས་ན་དངོས་པོར་སྒྲུང་ཅམ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
དངོས་པོ་དོན་དམ་པ་དེར་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ་དེ་ནི་རང་བཞིན་འགར་
ཡང་གྲུབ་པས་དབེན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་དེ་གྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ཐ་
སྟོན་དུ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་ལྟོས་ནས་འཛིག་རྟེན་ན་བསྐྱུ་མེད་དུ་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་འགལ་བའི་བྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་འབྲས་པན་ཚུན་
ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་ལས་མ་རག་པའི་བྱིར། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་ཚིག་གསལ་དུ།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གང་ཞིག་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་
ཅན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པར་མ་བྱས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྒྲིབ་པར་
བྱེད་པའི་གང་ཟག་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་
ཚུང་རྣམས་སུང་བར་བྱེད། །རི་ལྟར་སྒྲུལ་ལ་བབུང་ཉེས་དང་། །རིགས་སྒྲགས་
བཤེ་བར་སྒྲུབ་པ་བཞིན། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་ཤེས་པ་ཙམ་
ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་
མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་ཞིག་ད་ལྟ་
མེད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཆོན་ཇི་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དངོས་
པའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་བྱིས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་རྟོགས་ལ། །འཇིག་
རྟེན་ཀྱི་ཀྱན་རྫོབ་གཞུགས་བརྟན་དང་འབྲ་བ་ལ་གནོད་པ་མ་བྱས་པ་ལས་དང་
།ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།
།དོན་དམ་པ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་
རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་
པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་

པའི་སྤྱིར་དང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་ནམས་ཀྱི་ལྟར་ན་
ལས་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་བ་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་
སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །འོ་ན་ཤེས་བྱ་
རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་མ་པ་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དེ་སུ་ཞིག་
ཡིན། །ཁྱོད་རང་འདི་སྐད་དུ་སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་མ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནམ། ཡང་གཤམ་ཏེ་
གཞན་ཞིག་ཡིན། དེ་ལྟར་གཞན་གྲགས་སུ་སྒྲུབ་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་དབྱེ་མ་པ་དེ་
ལས་དབྱེ་མ་པ་ཡིན་ངོ་ཤེས་པ་གཞན་ཞིག་མཆིས་སམ་སྟམ་ན་གཞན་གྲགས་
ཅམ་དུ་དབྱེ་མའི་ཚཱ་ཚུལ་འདི་ལྟར་རང་གཞན་སུས་སྒྲུབ་ཡང་སྒྲུབ་པོ་དེ་ལ་ཤེས་
བྱ་རྟེན་འབྲེལ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་མ་པ་འཛིག་རྟེན་པ་དེའོ་ཞེས་ཐ་སྐད་
བྱེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་དབྱེ་མ་པ་ཡིན་ངོ་ཤེས་ནི་དབྱེ་མ་སྒྲུབ་པའི་འཛིག་
རྟེན་པ་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲོབ་མི་སྒྲོབ་ཀྱི་འཕགས་པ་ཚཱ་
ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དག་ལ་དབྱེ་མ་པའོ་ཞེས་མིང་འདོག་པར་བྱེད་ཀྱང་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་འཕགས་པ་དེ་དག་རང་ངོ་ནས་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་དབྱེ་མ་
པ་དང་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པ་དང་མ་མིན་པ་གང་དུ་ཡང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་དབྱེ་མ་

པར་འཛོག་པའི་གནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་བདག་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་
ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར། ཡང་བྱེད་ཅག་སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ།
སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་གྱིས་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ཅེས་སྒྲུབ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལ་དངོས་པོའི་
རང་བཞིན་ཡོད་པར་ཟོལ་ཆོག་གིས་སྐྱབ་པར་སྒྲུང་ཡང་དེ་ལྟའི་ཆོག་སྒྱུར་འདི་
འབྲ་ནི་གངས་ཅན་འདིར་དཔེ་དཀར་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པར་གྲགས་པའི་བསྐྱུས་
པའི་ཆོག་སྒྱུར་ལྟར་སོང་བས་བརྗོད་པ་དེ་ལྟར་བརྗོད་ན་ངོ་ཚ་བའི་གནས་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བུམ་པའི་དངོས་པོར་ཡོད། བུམ་པའི་དངོས་པོར་མེད་ཅེས་
བརྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དག་གིས་སྟོང་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་ཡར་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་བུན་མོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དང་།
བུན་མོང་མིན་པ་འབྲས་བུའི་ཐེག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་
བཤད་མ་ཐག་པའི་དབུ་མའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་ལ་གཞན་དུ་མེད་དེ། གང་
གསང་སྤྲགས་ཀྱི་ཐེག་པར་སངས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་མཁུན་གསུམ་མམ་
སྒྱུར་བ་བཞི་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོའི་རྫོགས་སངས་
རྒྱབ་པ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་

ཆེན་ཏུ་མེད་འོད་ལས། སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ས་ལམ་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ། རྟོབས་བརྩུ་དང་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་འབྱོར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་སྟེར་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་གྱིས་
འབྲས་བུ་རབ་ཏུ་སྟེར་བའོ། །ཞེས་དང་ཡང་དེར། ས་ལ་སོགས་པའི་དགྲིལ་
འཁོར་དུག་པོ་རྣམས་ལ་གནས་པ་ཉིད་ཁྱི་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་པོ་ཐམས་ཅད་
བཀྲལ་ཅིང་དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་བདུད་རྣམས་བཅོམ་བྱས་ནས་རྩུ་འཕྱལ་དང་
ཀྱན་མཁྱེན་གྱིས་ས་བརྩུ་གཉིས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རྣམ་ཤེས་དང་། སྤྱིད་
གསུམ་སྒྲ་མ་ཉིད་ཅེས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ལམ་མཁྱེན་པ་ཉིད་
དང་། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་འབྱོར་བ་ནི་
རྣལ་འབྱོར་བཙོན་འགྲུས་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་འདི་ལ་སྟེར་བར་བྱེད་དོ།
།ཞེས་འབྲུང་ངོ། །གཉིས་པ་ནི། རྩབ་བྱེད་སྟོང་ཉིད་ལ་མདོ་སྒྲགས་ནས་བཤད་
ཚུལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཁྱབ་བྱེད་སྟོང་ཉིད་དེ་གཏན་ལ་དབབ་བཞིའི་ཁྱབ་བྱའི་
ཚཱ་སྟོང་པ་བཞི་དང་སྣང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་། དགའ་བ་བཞི་

དང་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་དོ་རྗེ་སོགས་མདོར་བསྟན་མ་གྲགས་པའི་གེས་བྱ་བྱན་མོང་
མིན་པ་འགའ་ཞིག་དང་ཆོས་ཅན་ཆོས་ཉིད་དུ་སྦྱོར་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་ཚུལ་
ལམ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རོ་མཉམ་ཚུལ་ལམ། སྟོང་ཉིད་བྱུང་དུ་འཇུག་ཚུལ་གྱིས་འོད་
གསལ་བའི་བྱུང་འཇུག་དེ་མདོན་དུ་བྱེད་ཐབས་ནི་འབྲས་བུའི་ཐེག་པ་ཁོ་ན་ལས་
གཞན་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་མཉན་པ་བྱུང་བོལ་གྱི་
ཞལ་ལུང་དྲི་མ་མེད་པ་སྟེ། ལྷགས་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཁོ་བོས་
གཞན་དུ་ལེགས་པར་བཤད་ཡོད་པས་དེ་དག་ཏུ་བཟུང་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་
དབུ་ཕྱག་གིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལས། རྫོགས་ཆེན་གྱི་སྟོང་ཚུལ་བྱན་མོང་མིན་
པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ། རྫོགས་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་།
དེ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་བོད་ཀྱི་དབྱེད་ཅན་དག་
ཚུལ་དེ་འདི་ལྟར་རོ་ཞེས་སྒྲ་བའི་རྗེས་སུ་སྒྲོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ་དུས་
གནས་སྐབས་མཐར་ཐུག་གང་ལ་ཡང་མ་རག་པའི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཟང་
ཐུགས་ཀྱི་མཁའ་གྲོང་ཡངས་པའི་མཆོ་དྲོལ་བ་ན་རང་མདངས་འགག་མེད་
རིགས་དུག་ཞི་ཁྲོའི་སྒྲ་གཟུགས་བདལ་པ་ཆེན་པོར་འབྱུང་བའི་རང་དེ་འཁོར་

འདས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྟག་ཆད་ཡོད་མེད་ཐམས་ཅད་རང་
ཆས་རང་ཤར་དང་རང་གྲོལ་ལྟ་བུ་ཆོས་སྐྱུ་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་
ལ། འདི་ཉིད་ལ་བལྟས་པས་སྤང་། བསྒྲུབས་པས་བྱོད། སྦྱོད་པས་འཇམས།
ཐོབ་འདོད་འབྲས་བྱས་བཅིངས། བཅོམ་པས་རེ་བ་བདུད་དུ་ཤོར་བས་གང་ཡང་
བྱར་མེད་ཐིག་ཆོད་དང་། འོད་གསལ་རང་བར་ཐོད་ཀླལ་གཉིས་སུ་མ་བཅོས་
པར་བཞག་པས། གཞིའི་ཀ་དག་དང་ལྟན་གྲུབ་དེ་ཉིད་འབྲས་བུ་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་
སུ་འཆར་བའོ་ཞེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་སྒྲུ་འགག་པ་མེད་པ་སྐལ་ལྷན་གར་ཡོད་ལ་
རྫོགས་ཆེན་མ་རིག་མུན་སེལ་གྱི་ཉི་མ་ཤར་བ་མ་གཏོགས་གང་ཟག་གཞན་གྱི་
ཆོས་བརྒྱད་ལྟར་སྟིང་ཚིག་ཡི་གེར་བརྒྱད་པའི་མཚལ་གནག་ཤོག་བྱར་འབྲེལ་
བའི་ཡི་གེ་དམར་རྒྱ་དང་ཤོག་བྱ་དཀར་དུ་བཀོད་ནས་སྟོན་པའི་ཆོས་མ་ཡིན་
པར། སྐྱུ་གསུམ་བྱུང་གྲོལ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་གོ་ཞེས་བཞེད་ཅིང་རྒྱད་བཅུ་
བདུན་སོགས་ཀྱི་ལུང་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིམ་པ་ཆོག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། རྩེ་སྐམ་པོ་
པ་དང་རྩེ་ཀམ་པ་དུས་གསུམ་མཁུན་པའི་ཁྱས་ལན་དུ། རྩེ་སྐམ་པོ་པའི་ཞལ་
ནས། ངས་སྤྱོད་མ་མི་ལའི་དུང་དུ་མི་མང་རབ་ཅིག་ཡོད་པའི་དུས་སུ་རྫོགས་ཆེན་

འདི་ཅི་ཚུགས་ལགས་ཞུས་པས། སྤྲེལ་མའ་པའི་ཞལ་ནས། ཆོས་མིན་པ་སྐད་
ཟེར་ཏེ། ཆོས་མིན་པར་མི་འདུག ས་དྲུག་པ་བདུན་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཆོས་སུ་
འདུག་གསུང་དེས་ན་བྱིས་པ་ལོ་ལྔ་ལོན་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་མཚུབ་མོ་བ་ཚུགས་ནས།
རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་བ་རྣམས་འདི་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་འདི་ན་རེ། ང་ལ་
སྐྱེས་སུ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལོན་པའི་རྣམས་པ་ཡོད་ཟེར་བ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། རྫོགས་
ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟ་སངས་རྒྱས་པ་སྐད་ཟེར་ཡང་དོན་དང་མི་ལྟན་ཞེས་
གསུང་། ཞེས་འབྱུང་ལ། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་
ཉིད་ལྟ་བུ་ནི་ཐེག་པ་ལ་རང་རང་གི་ཆོག་ལམ་ནས་ཚུལ་དེ་ལ་མོས་སྦྱོང་ཀྱིས་
འབྲུག་ཅིང་ས་ཐོབ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་དུ་འབྲུག་པར་བྱར་ཡོད་པའི་
སུན་མོང་ཙམ་དང་། དེ་ལས་ས་དྲུག་བདུན་ཡན་དུ་སུན་མོང་མིན་པའི་ཡེ་སྟོང་ཡེ་
རྫོགས་ཨ་ཏི་བའི་ལུགས་ཀྱང་གང་ཟག་འགའ་ལ་སྟོས་ནས་ཤེས་བྱ་སུན་མོང་
མིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ལོར་དང་ལྟན་པ་སྟག་
ཆང་ལོ་རྩ་བ་ཤེས་པར་རིན་ཆེན་གྱིས་འདི་སྐད་དུ། དབུ་མ་བ་ཡིས་སྐྱས་བརྗོད་
དབྱེ་བ་ནི། གཉིས་སྟོང་བདེན་སྒྲུ་རྣམ་རིག་དབུ་མ་པ། །སྤང་ལ་སྤྱར་འདེབས་

སྒྲུང་སེལ་དབུ་མ་པ། །ཐ་སྙད་ཚད་འཇལ་རིགས་གྲུབ་དབུ་མ་པ། །སྟོང་ཉིད་
བདེན་གྲུབ་གཞན་སྟོང་དབུ་མ་པའོ། །འདི་བཞི་ལུང་རིག་ལྟར་སྒྲུང་ལ་བརྟེན་
ནས། །དབུ་མར་སྒྲོམ་ཞིང་རྒྱ་ཆེར་གྲགས་ན་ཡང་རྟོག་གེས་བསྐྱད་ཕྱིར་མཐར་
འཛིན་ནང་ན་བཞུགས། །ཞེས་དབུ་མ་ཡིན་པ་ལ་དབུ་མར་གྲགས་པ། དང་པོ་ནི་
སེམས་ཅམ་ནམ་རྒྱུན་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པ་དང་བཞི་པ་ནི་རྩ་
ནང་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་རྫོགས་ཆེན་པ་དང་རྒྱ་ནག་རྩ་ཤང་ཞེས། གཉིས་པ་
དེའི་འགྲེལ་པར། ལུགས་གཉིས་པས་རིགས་ངོར་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པ་རྒྱ་མཚན་
དུ་བྱས་ནས་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་ཐབས་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རྒྱ་ནག་རྩ་ཤང་
དང་དེའི་རྗེས་སུ་དོན་གྱིས་འབྲང་བ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་མཐོང་གོལ་གཅིག་ཆོད་དུ་
སྒྲུབ་པ་མང་པོས། བསོད་ནམས་ཚུང་དུས་ཚོས་འདི་དང་མི་འཕྲད་ལ། འཕྲད་ན་
བསྐྱབ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་གང་ཡང་མི་དགོས་པར་གོལ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྫོགས་ཆེན་པ་ལ་ཆེ་བས་རིགས་པ་ཁས་མི་
ལེན་པར་འབྲུལ་སྒྲུང་གི་དོ་ཤེལ་དང་མིག་བཙོར་བའི་འབྲུལ་སྒྲུང་ཀུན་བཟང་གི་
རང་འོད་གྱི་ཁ་དོག་ཆེན་པོ་ལྟར་འབར་བ་ལ་བལྟས་པས་བལྟས་གོལ་དང་ཐོས་

གྲོལ་བཏགས་གྲོལ་སོགས་ཀྱིས་གྲོལ་བར་འདོད་པས་རིགས་ངོར་མ་གྲུབ་པ་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱས་པ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐབས་ཆ་མི་སྤོང་
བར་རྫོགས་ཆེན་གྱི་ཆོས་ལ་ལར་སྟོག་གཅིད་སོགས་སྤོང་བའི་ཐབས་ཆ་དང་།
དབང་བསྐྱར་དང་གར་འཆམ་ལ་སོགས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཆོས་
མང་བར་སྒྲུང་ངོ་། འདིར་རྫོགས་ཆེན་པ་ལ་སྒྲུང་སེལ་དབུ་མར་སྒྲས་འདུག་ཀྱང་
། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཕྱག་རྫོགས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲམ་གྱི་ཤུག་ཐུབ་དང་དོར་སེམས་ཀྱི་
གོ་འཕང་ལས། དབྱིངས་ཀུན་བཟང་ཡབ་དང་རིག་པ་ཀུན་བཟང་ཡུམ་དབང་མོ་
རྒྱན་གྱི་གོ་འཕང་མི་ཐོབ་པས་ཕྱག་རྫོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཨ་ཏི་བས་གཞིབ་དོག་པས་
བརྗེས་པ་ལྟར་གཏོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་ཆེན་གྱི་ལྟ་འདི་བཞེད་པར། རྫོགས་
ཆེན་གྱི་རྒྱད་དུ། ཐེག་བརྒྱད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཤུག་ཐུབ་པའི་བྲི་ལ་
བཞུགས། ཞེས་འཆད་ལ། གངས་ཅན་དུ་བྱོན་པའི་སྒྲིས་བྲུ་དམ་པ་ལ་ལའི་
གསུང་གིས། རྫོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱད་ཆོག་དེ་དག་ལ་གསར་མའི་རྒྱད་ལྟར་སྒྲུ་རི་
བཞེན་པ་ཡིན་མིན་མང་དུ་གནས་པའི་དོ་རྗེའི་ཆོག་དོན་གྲོལ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཀྱང་
གསུངས་སོ།། དོ་རྗེའི་གསུང་། ཐོས་བསམ་སྒྲམ་གསུམ་སྤོང་ཉིད་ཤོར་གོལ་

ཡིན། ཞེས་པ་འདི་དག་པར་བཏོན་ན། བདག་མེད་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་
ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲུབ་པའི་ལྟ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པར་མངོན་པར་ཞེན་
ཅིང་རྟོག་ན་ཡང་དག་པའི་ལམ་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལམ་དུ་ཤོར་ཞིང་གོལ་བར་
འགྱུར། ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཡང་དབུ་མ་པ་གང་གིས་ལྟ་སྒྲུབ་ཤོར་གོལ་
དུ་རི་ལྟར་སྒྲུབ་དང་དེར་སོང་བའི་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་བོ་ནི། དཔལ་ཅོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོས། བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཡུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་ཚཱ་ཐ་སྙད་ཚད་
གྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྟོང་དུ་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་གི་ངོ་བོའི་རྣམ་གྲུབ་ཀྱི་ཡུང་
སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རིགས་ཤེས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡང་
དག་པ་དེ་ཡིན་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་དེའི་དངོས་འགལ་ངེས་པར་བཀག་ངེས་
པར་བདག་བཀག་པའི་བདག་མེད་དང་། བདེན་པ་བཀག་པའི་བདེན་མེད་དང་
། མི་སྟོང་པ་བཀག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པས། བདག་མེད་དང་
བདེན་མེད་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཅན་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་དང་བྲལ་བའི་
ལྟ་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་སྒྲུབ་དུ་མི་འགོ་བས་བདག་ཏུ་མ་བཟུང་བ་
ཙམ་གྱིས་སྒྲོ་ནི་བདག་དང་མི་འགལ་བས་ཡིད་བཀག་པའི་རྟུ་ཤང་གི་ལྟ་སྒྲུབ་

དང་འབྲེལ། ཞེས་སྒྲུབ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། ཡང་དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་
དོན་བརྗོད་པའོ། དང་པོ་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་བསྟན་པའི་རིམ་པ་ལ་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་པོར་བསྒྲོག་པ་དང་། བར་དུ་བདག་བསྒྲོག་པ་དང་།
ཐ་མར་ལྟ་བ་གང་ཞིག་ཏུ་ལྟ་སྒྲོམ་བྱས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་
སྒྲོམ་ཡང་དག་པར་མ་སོང་ངོ་ཞེས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐོག་བར་མཐའ་
གསུམ་དུ་བསྟན་ཚུལ་ངེས་པའི་མདོ་སྡེ་རྒྱུད་སྡེ་རབ་འབྱམས་ལས་བཀའ་རྩལ་
ཞིང་། ཀླུ་བ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ངེས་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་ལུང་བསྟན་པའི་
འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས། བར་དུ་བདག་བསྒྲོག་དང་ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀྱན་
བསྒྲོག་གི་ལྟ་སྒྲོམ་གྱི་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་གཉིས་ཀ་ནས་གང་བཀག་པ་དེ་ཉིད་
ཁྱེད་ཀྱིས་ཁས་སྐྱེངས་པ་ཡིན་ཏེ། བར་དུ་བདག་བསྒྲོག་པའི་སྐབས་དེར།
བདག་དང་བདེན་པ་དང་མི་སྟོང་བའི་སྒྲོའི་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་གྱང་
བདག་མེད་དང་བདེན་མེད་དང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱབ་པར་མི་བྱེད་ཅིང་། དེའི་
རྒྱབ་པར་མི་བྱེད་པ་ཡང་དེ་ལྟའི་དོན་ཞིག་གནས་ཚུལ་ལ་མ་གྲུབ་པས་སེམས་
གྲུབ་པས་དེའི་ཕྱོག་ཕྱོགས་ཀྱི་བདག་སོགས་གྱང་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བས་དོན་

གྱིས་དགག་སྒྲུབ་གྱི་སྒྲུང་དོར་གྱི་སྒྲོའི་ཞེན་མདུད་ཐམས་ཅད་ལས་གོལ་དགོས་
སོ་ཞེས་སྒྲུལ་བའི་ཡུམ་ལས། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་ན་སྟོང་
མི་སྟོང་བདེན་མི་བདེན་དག་མ་དག་སོགས་གྱི་སྒྲུང་དོར་དང་བྲལ་བ་ལ་བསྒྲུབ་
དགོས་ཚུལ་སྒྲུ་ཆེར་གསུངས་པ་དང་། བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་
གསུངས་པ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་དགོངས་པ་དགོངས་འབྲེལ་དང་
བཅས་པ་ན་བདག་སོགས་གྱི་མཐའ་སྤངས་ནས་བདག་མེད་གྱི་དབུས་ལ་ཡང་ལྟ་
སྒྲོམ་སོགས་གྱིས་སྒྲོས་མི་འཛིན་པར་གསུང་པ་དང་། ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀྱན་
བསྐྱོག་གི་སྐབས་སུ། ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟར་ཡང་དག་
པའི་དོན་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་ན་གང་ལ་ཡང་ཡིད་བྱེད་དང་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་
བྲལ་བའི་ལྟ་སྒྲོམ་གང་དུ་ཡང་མི་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལྟ་
སྒྲོམ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པའོ་ཞེས་སྒྲུལ་བའི་ཡུམ་
ལས་སྒྲུ་ཆེར་བསྟན་པ་ཉིད་གྱི་བྱིར། བྱིད་གྱི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་
གྱིས་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་རི་ལྟར་ཐབ་པའི་དོན་དེ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་དང་སྤང་ལུན་དུ་བྱུང་པས་བྱིད་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི་

ཆེས་དབྱུང་གཞི་གིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གནས་ཏེ། ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་སྒྲོམ་དེ་དག་ནམ་པར་དག་
པ་ཡིན་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངེས་དོན་ལྷ་སྒྲོམ་བྱེད་ཚུལ་སྐྱེ་ཅི་བཞིན་
པར་མ་སྐྱས་པར་བཤད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
འཕགས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པར། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་མཚན་མ་ལ་མི་སྟོད། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་མཚན་མའོ་སྟམ་དུ་མི་སྟོད། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྟོད།
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འགག་པ་ལ་མི་སྟོད། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཇིག་པ་ལ་མི་
སྟོད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟོང་པའོ་སྟམ་དུ་མི་སྟོད། བདག་སྟོད་དུ་སྟམ་དུ་མི་སྟོད།
བདག་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའོ་སྟམ་དུ་མི་སྟོད། བདག་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའོ་
སྟམ་དུ་དམིགས་པ་ལ་མི་སྟོད་ཅིང་། གལ་ཏེ་དེ་ཡང་འདི་སྟམ་དུ་གང་དེ་ལྟར་
སྟོད་པ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྟོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་མི་སེམས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་སྟོད་
པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའོ་སེམས་དཔའོ་ཆེན་པོ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ལ་སྟོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟོད་ཀྱང་སྟོད་དོ་སྟམ་དུ་ཉེ་བར་མི་རྟོག །མི་སྟོད་དོ་
སྟམ་དུ་ཉེ་བར་མི་རྟོག །སྟོད་ཀྱང་སྟོད་ལ་མི་སྟོད་ཀྱང་མི་སྟོད་དོ་སྟམ་དུ་ཉེ་བར་

མི་རྟོག་ སྤྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མི་སྤྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ཉེ་བར་མི་རྟོག་ སྤྱད་པར་
བྱའོ་སྒྲམ་དུ་ཡང་ཉེ་བར་མི་རྟོག་སྤྱད་པར་མི་བྱའོ་སྒྲམ་དུ་ཡང་ཉེ་བར་མི་རྟོག་
།དབྱད་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་ལ་སྤྱད་པར་མི་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་ནོ་སྒྲམ་དུ་ཉེ་བར་མི་
རྟོག་ སྤྱད་པར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་སྤྱད་པར་མི་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ་སྒྲམ་དུ་
ཉེ་བར་མི་རྟོག་ དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མི་རྟོགས་ཤིང་མི་
ཟིན་པས་སོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཚས་ཐམས་ཅད་ལེན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། ཡངས་པ་མདུན་དུ་བྱས་པ་
ཚད་མེད་པར་ངེས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་དང་བྱུན་མོང་མ་
ཡིན་པའོ། །ཉིང་རེ་འཛིན་བདེད་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་མུར་དུ་སྒྲུང་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཁོང་རྒྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བས། གཟུགས་ནས་རྣམ་གཤེས་
ཀྱི་བར་ཀྱི་དངོས་མཚན་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དེའི་སྟེང་དུ་རྟགས་ཀྱི་
དགག་བྱའི་སྟེང་ཉིད་དངོས་པོར་མེད་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་ཞེན་པ་ལ་བདེན་གཉིས་
མ་ནོར་བར་རྟོགས་པའི་གཤེས་རབ་འབྲུལ་མེད་དུ་རྫོམ་པ་དེ་ནི་མུར་དུ་སྒྲུང་ན་མེད་

པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་
བྱེད་པ་ལ་ཆེས་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་དུ་གསལ་ཏེ། ཆོས་གང་དག་ལ་གཅིག་ཡོད་
གཅིག་མེད་དུ་སྟ་བ་ལས་མ་གྲོལ་ཞིང་དེ་མ་གྲོལ་ན་མཐར་སྟེ་སྒྲིབ་པའི་ཁྲུག་
ཀ་ལས་གྲོལ་བར་བརྫོད་མི་རུས་གིང་དེ་གྲོལ་ན་དེའི་ཁྲུག་ཀ་ལས་གྲོལ་བར་
བརྫོད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས། གཅིག་ཡོད་གཅིག་
མེད་ཅེས་བྱ་བ། །དེ་ཉིད་མ་ཡིན་འཛིག་ཏེན་མིན། །དེས་ན་འདི་ཡོད་འདི་ཅེས་
མེད། བརྫོད་པ་ཉིད་དུ་རུས་མ་ཡིན། །ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། གང་
ལ་སྒྲུགས་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནས། །ཁྲུག་ཀ་བརྫོད་པར་རུས་
མ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཡང་ཙོང་ཁ་པས། བདག་མེད་སྒྲོམ་པ་ལ་བདག་
མེད་གྱི་འཛིན་སྟངས་དགོས་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་དུ་ཡོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་དམིགས་
པ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཅིག་དང་། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་གཅིག་དང་། དེ་
གཉིས་གང་གིས་བྱུང་པར་དུ་མ་བྱས་པར་འཛིན་པ་གཅིག་དང་གསུམ་ཡོད་པས།
བདེན་མེད་དུ་མ་བཟུང་ཡང་བདེན་པར་འཛིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ་བདག་
གཉིས་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་ལ་ཞུགས་མི་དགོས་ཏེ། སློ་སྤང་

གསུམ་ལ་གནས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་སྒྲུབ་སོ། འོ་ན་
བདག་ཡོད་མེད་གྱི་བར་གྱི་སྒོ་སྤྱད་གསུམ་པ་དེ་བདག་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱད་གསུམ་པ་ཡིན་པའམ། གཉིས་ཀ་མིན་པའི་སྤྱད་གསུམ་
པ་ཡིན། དང་བོ་ལྟར་ན་བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་གར་ལྟ་བུའི་སྒོ་སྤྱད་གསུམ་ཞེས་
ཚིག་རྒྱ་བརྒྱུད་ཀྱང་དོན་ལ་བདག་ཡོད་པར་འཛིན་སྟངས་དེར་བདག་མེད་པའི་
འཛིན་སྟངས་གྱི་སར་མ་སོང་ཞིང་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས། བདག་
ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་འཛིན་པའི་སྒོ་སྤྱད་གསུམ་པ་སྒྱུ་བར་ཡང་མི་འགྲུབ་
ལ། གལ་ཏེ་བདག་ཡོད་གཉིས་ཀ་སྒོ་གཅིག་གི་འཛིན་སྟངས་ལ་མི་འགལ་
བར་ཡོད་ན་བྱེད་བདག་ཡོད་མེད་གྱི་སྒོ་ངེས་པར་འཛིན་སྟངས་འགལ་བས།
བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་ན་བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཤུགས་
དྲག་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་པའི་བྱེད་པ་འཆའ་བ་དང་འགལ་ཞིང་། བདག་ཡོད་
མེད་གར་དུ་ཡང་མི་འཛིན་པ་སྤྱད་གསུམ་པའི་སྒོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་སོགས་སྒྱུ་རྟོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་མི་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དང་མི་ལྟན་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་

ལས་སྒྲིག་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་སྤང་གསུམ་གྱི་ཤེས་བྱ་ཡང་མེད་
དེ། དོན་ལ་བདག་མེད་དང་སློའི་སྤྱན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་པ་གཉིས་ལས།
གཉིས་མིན་གྱི་དེར་རྟོགས་ཀྱང་བདག་མེད་གྱི་དོན་ལས་སྤྱན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་
པས་དོན་ལ་བདག་མེད་དུ་བལྟ་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་སློང་སོང་བ་དག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉིད་གྱི་
སྤྱན་ཅི་ལོག་གི་སློང་ངེས་སོ། །དེས་ན་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་བདག་མེད་པ་དང་སློང་བ་
ཉིད་གྱི་ལྟ་སློམ་གྱི་ཚུལ་ལ་བདག་དང་བདག་མེད་དང་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་
མིན་གྱི་སྤང་གསུམ་པའི་སློ་གང་ལ་ཡང་ལྟ་སློམ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་རྒྱ་
ནག་རྩ་གང་ལྟར་བདག་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མི་བཟུང་བར་ལྟ་སློམ་ཡང་བྱེད་པ་
མ་ཡིན་པར་སློས་པ་གང་གི་འདྲ་རྒྱ་བ་དང་བྲལ་བར་ལྟ་སློམ་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
གོང་དུ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་ལུང་བྲངས་མ་ཐག་པ་དེ་ཉིད་གྱི་སྤྱིར་དང་། ཡུམ་བདུན་
བརྒྱ་པ་ལས། འཇམ་དཔལ་ཁྱོད་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱན་པ་སློམ་པ་དེའི་ཆེ་
ཅི་ཞིག་སློམ། གསོལ་བ། ཅི་ཡང་མི་སློམ་པ་ལགས་སོ། །བཀའ་རྩལ་བ། ཅི་
ཡང་མི་སློམ་པ་ལ་སློམ་དུ་ཅི་ཡོད། གསོལ་བ། ཅི་ཡང་མི་སློམ་པ་ཉིད་སློམ་པ་
ལགས་སོ། ཞེས་དང་། བྱད་པར་སློང་ཉིད་སློམ་པ་ན་དམིགས་པ་ལ་འཛིན་

སྒྲུངས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཁོ་ན་དགོས་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས། དམིགས་པ་
བྲལ་བའི་སེམས། །ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་ལ་གནས་ཏེ། །མདོར་ན་སྒྲོང་ཉིད་
སྒྲོམ་པ་ནི། །ནམ་མཁའ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །འོ་ན་བདག་
ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་དང་གཉིས་མིན་གྱི་སྒྲོ་སྒྲུང་
གསུམ་པ་སོགས་སྟོགས་གང་དུ་ཡང་ལྟ་སྒྲོམ་མི་བྱེད་པའི་ལྟ་སྒྲོམ་དེ་ཅི་འདྲ་བ་
ཞིག་གོ་སྒྲོམ་ན། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་གསུང་གིས། ཡུལ་གང་དུ་ཡང་སྒྲོང་
གྲུབ་མེད་པས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་གང་གིས་ཀྱང་བྱེད་མི་ཤེས་པར་སྒྲོང་བས་མཚན་
མའི་བྱ་བ་རང་སར་གྲོལ་བར་འབྱུང་ངོ་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་། །དེས་ན་ཁོ་
བོ་ཅག་གིས་རྗེ་བཙུན་སྒྲོ་མ་དམ་པ་སྒྲོན་བྱོན་པ་དེ་དག་གིས་བདག་མེད་གྱི་
འཛིན་སྒྲུངས་བྱུགས་དྲག་གི་སྒྲོ་ནས་བདག་མེད་པའི་འཛིན་སྒྲུངས་དང་བྲལ་
བར་ལྟ་སྒྲོམ་མཛད་ཀྱང་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་མི་འབྱུང་ཏེ། བདག་མེད་གྱི་
ལྟ་སྒྲོམ་ལ་སོགས་པ་ནི་བདག་ཡོད་མེད་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་
གྱི་མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཤེས་པ་རབ་ལ་སྒྲོད་པ་མེད་པར་མི་འབྱུང་བར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱུད་པར་སྣ་ཚོགས་འདུ་ཤེས་བྲལ་ཅིང་

ཉི་པར་ཞི་སྐྱོད་པ། དེ་ནི་ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་མཆོག་སྐྱོད་པ་ཡིན། ཞེས་དང་།
།ཡང་མདོ་ལས། རི་ཙམ་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་ལོག་
པར་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། ཐ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་དེས་ན་སྟོང་པ་
ཉིད་གྱི་གནས་པའོ། ཞེས་དང་། ཁྱད་པར། མགོན་པོ་གྲུས། སྟོང་ཉིད་མེད་
དགག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་གཞི་གྲུབ་པར་ཡོད་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་གང་ཟག་གི་
བདག་སྒྲོམ་པ་ལྟར་ཤར་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
འགྲོལ་ལས། སྐྱེ་མེད་ཅེས་དང་སྟོང་ཞེས་དང་། །བདག་མེད་ཅེས་བྱར་སྟོང་པ་
ཉིད། །དམན་པའི་སྟོང་ཉིད་གང་སྒྲོམ་པ། །དེ་ནི་འདྲི་ན་བདག་སྒྲོམ་པའོ། ཞེས་
འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཏེ་སྒྲོས་པ་ཆོག་གསལ་གྱིས་པ་
དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་ནི། ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་རེ། སྤང་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་
བདག་དང་མ་དམིགས་པ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་དུ་འཆད་ན་ཆད་
ལྟར་འགྱུར་བས་མི་རུང་ལ། སྤང་ལྟ་ལ་བདག་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ང་ཙམ་གྱི་སྟེང་
ནས་བདག་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོད་ལུགས་གྱིས་གྲུབ་པའི་ང་
དང་བདག་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ང་ཡང་སེམས་རྣམ་ཤེས་

ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱད་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་ཅེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་
ལྟ་ན་བཏགས་པའི་ང་ནི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དུས་སུ་དེའི་སྤང་
བྱའི་མཐོང་སྤང་མེད་མོད་ཀྱང་སྒྲོམ་སྤང་གི་བག་ལ་ཉལ་ཡོད་དགོས་ལ་དེའི་ཚེ་
ཡིད་ལ་བྱེད་ཤེས་ནི་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསྤང་པའི་
ཟག་མེད་ཡིན་ལ། དེའི་བག་ལ་ཉལ་གནས་པར་མི་རིགས་ལ། དབང་ཤེས་
ཀྱང་དེའི་རྟེན་དུ་མེད་ཅིང་གཟུགས་ཀྱང་དེའི་སྤྲེང་དུ་མི་རིགས་ལ། ཀུན་གཞི་
ཡང་མི་འདོད་པས་དེའི་རྟེན་ང་མེད་པར་འགྱུར་སྟེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། དེའི་ང་
ཙམ་ཞིག་གི་སྒྲོམ་སྤང་གི་བག་ཉལ་གྱི་རྟེན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ་སྤངས་གཉིན་
གཞན་ལའང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ལ། གང་ཟག་གི་འཛོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་
མིན་པ་འདི་ཤེས་ན་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་དུ་སྦྱེས་པའི་འཕགས་རྒྱད་ལ།
འཛོག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་ན་འཛོག་རྟེན་
པའི་སེམས་གཞན་མེད་པས་དེ་རྣམས་ཀྱི་འགོ་བ་ལྟོག་པར་འགྱུར། ཞེས་པ་དང་
། སྤྱི་ཕྱིར་སྦྱེས་པའི་འཕགས་པ་ལ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སར་གཏོགས་པའི་ཟག་
མེད་ཀྱི་སེམས་མཛོན་དུ་གྱུར་པ་ན། སྤྱི་ཕྱིར་ཅི་ཡང་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་སས་

བསྐྱུས་པའི་འགོ་བ་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་དེའི་གནས་ནི་འགོ་
བ་དེ་གཉིས་དང་མུ་ངན་ལས་འདས་པར་འགོ་བར་མི་རུང་བའི་བྱིར། ཞེས་པའི་
རིགས་པས་ཀྱང་མི་གཞོན་པར་མངོན་ཏེ། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་གང་
ཡང་འགོ་བ་དེ་དག་གི་མཚན་གཞིར་མ་གཞག་ཀྱང་འགོ་བ་བཞག་པས་ཚོག་
པའི་བྱིར། དེས་ན་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ང་ཙམ་ལ་སེམས་
ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲོར་ཡང་དེ་སེམས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཞིབ་ཆ་ནི་རང་སྟོབས་ཀྱི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་སྤྲུལ་ཀྱི་དགོངས་པས་རྟོགས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བར་བྱེད་
དོ། །ཀྱེ་མ་འདི་ལྟར་སྒྲ་བ་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། རང་གི་རྣམ་པར་
རྟོགས་པ་འཐད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དཔལ་མགོན་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་
དགོངས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་གཡོར་ཏེ་སྒྲས་པའི་བྱིར། དེས་ན་མགོན་པོ་
སྤྲུལ་ཡབ་སྐུས་ནི་གང་དག་དངོས་པོའི་ཚས་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་
འགོག་པ་ལས་རང་སྟོགས་ཀྱི་བདག་ཡོད་པའི་སྟེང་དུ་གཞན་སྟོགས་ཀྱི་བདག་
མེད་པར་དགག་པ་སོགས་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཆེན་པོར་ཕྱེབ་ག་ལ་སྤིང་དེ།
སྤིང་ན་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་མཐའ་བྲལ་སྟོན་པའི་བྱང་ཆུབ་

སེམས་པའམ་སྤྱིར་མི་ལྷོག་པར་ལུང་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་
དང་། གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་གྱི་སྟོང་ཉིད་ནི་མཐའ་བུལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་
ཚུལ་དུ་མི་འགྱུར་བ་གོང་དུ་ལེགས་པར་བཤད་ཅིན་པ་དང་། ལང་གཤེགས་ནས་
བ་ལང་རྟས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་དངོས་པོའི་སྒྲིས་པ་ཐམས་
ཅད་དང་བུལ་བའི་ཐར་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བས་སྟོང་ཉིད་དུ་མིང་བཏགས་ཀྱང་
སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟའི་སྟོང་ཚུལ་སྟོང་པ་ཐ་ཆད་དུ་གསུངས་ཏེ།
གང་ཡོད་མེད་གྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་དང་བཅས་པ་སྟོགས་གཉིས་ཀུའས་བྲུངས་
པས་དེ་ལས་མི་སྟོང་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་སུ་ཞིག་གིས་སེམས། ང་དང་བདག་ནི་གདགས་གཞི་སེམས་ལ་
བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ཅིང་། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་
དུས་ངར་འཛིན་མངོན་གྱུར་གྱི་སེམས་རྒྱུན་དེར་མེད་པས། དེའི་ཆེ་བདག་ཆད་
དོགས་གྱི་དོགས་སྟོང་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ནི་སོ་སོ་སྒྲུབ་པོ་གང་ཟ ག་གི་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་
དམ་པོས་བཅིངས་པ་ལ། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ནི་བའི་འཕགས་པའི་ཚས་ཐོབ་
པར་ཉེ་བར་ན་བདག་ཆད་པའི་འཛིགས་པ་སྒྲུབ་པའི་ཉེན་ཡོད་པས་དེའི་དབང་

གིས་ཅལ་ཅོལ་དུ་སྒྲིབ་པ་ལས་སྤྱིང་པོར་གྱུར་པ་ཅུང་ཟད་གྱུར་མེད་དེ། མཛོད་རང་
འགྲེལ་ལས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་
བསྐྱེད་མི་ལུས་པ། ཆད་པས་འཛིགས་པའི་བྱིར་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་
བསྐྱེད་པའི་ཡང་བྱིར་འབྱུང་བས་འཕགས་པར་གྱུར་པ་གང་དག་གིས་ཡང་སྤྱིད་
ལེན་པ་པོའི་ང་བདག་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ན་བདག་གི་གདགས་གཞི་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བ་བཀག་གྱུར་བདག་ཆད་ནས་ང་ཡེ་མེད་པར་
འགྱུར་རོ་སྟམ་སྟེ་སྒྲིག་པ་མི་སྐྱེ་བར་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལ་སྟོམས་པར་
འཇུག་ལུས་པའི་བྱིར། དེས་ན་འགོག་སྟོམས་ལ་ཉེ་བར་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ལ་གང་
རར་འཛིན་མངོན་གྱུར་པ་བསྐྱེད་པའི་འབྲུལ་གཞི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་
བ་མ་དམིགས་པ་དེའི་ཆོ་ངར་བཏགས་པའི་གདགས་གཞི་དང་གདགས་པ་
གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་གྱུར་དེའི་ཆོ་ངར་བདག་རྒྱུན་ཆད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་
ཟག་དང་སློག་དང་བདག་ཅེས་སོགས་དང་སློག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོའི་ང་ནི་
རར་འཛིན་རྟུན་སྐྱེས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་གདོད་ནས་མ་གྲུབ་པས་འགོག་
སྟོམས་ཀྱི་དུས་སུ་བདག་ཆད་པའི་འཛིགས་པ་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་

པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེས་མཐོང་ལས་བར་ཆད་མེད་ལས་གྱི་སྐབས་ལ་སོགས་པར་
དེ་ལྟར་གཤམ་པར་བྱ་བ་ལས་གཞན་དུ་དེའི་ཆེ་བཀ་ཉལ་གྱི་རྟེན་ལ་ང་ཙམ་ཞིག་
ཡོད་ན་དེ་རང་གཞན་གང་གི་ཆད་མར་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། རང་གི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེར་ཡིད་གཤམ་ཟག་མེད་གཉིས་སྒྲུབ་ལུལ་
པའི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དེ་ལས་མེད་ཅིང་དེས་ནི་ཐ་སྙད་པའི་བཏགས་ཚཱ་
མི་འཇལ་ཞིང་། གཞན་པའི་སེམས་མངོན་གྱུར་ཡང་དེར་མེད་ཅིང་གཞན་གྱི་
བདག་གཞན་གྱི་ཆད་མས་དམིགས་ན་བྱམས་པའི་བདག་ཉར་སྤྲས་གྱི་ཁྱོད་བར་
འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདག་དེ་ནི་མངོན་གསུམ་གྱིས་མ་དམིགས་ཀྱང་རྗེས་
དབག་ཆད་མས་དམིགས་སོ་སྒྲམས་ན་འང་རྗེས་སུ་དབག་པའི་ཆད་མ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་མངོན་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རག་ལུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟའི་བདག་དེ་
དབང་གཤམ་གྱི་ཡུལ་ནི་མ་ཡིན། ཡིད་གཤམ་གྱི་ཡུལ་ལས་འོས་མེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་
ཚཱ་གྱི་སྒྱེ་མཆེད་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་ནི་ཚཱ་འདི་པའི་
སྟོན་པས་འགར་ཡང་སྒྱེ་མཆེད་གྱི་ཚཱ་སུ་མ་བཞག་སྟེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནམ་
པར་གཤམ་པ་སྒྱེ་ཞིང་མཆེད་པའི་སྐབས་མི་འབྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འཇགས་པ་

འགོག་སྟོམས་ལ་ལྷང་བ་ན་འཕགས་པ་བདག་འགྲོའོ་ཟེའོ་ཞེས་འབྱུང་ན།
བདག་དེ་བར་ཆད་ཅིང་འབྱུང་བར་འབྱུང་རམ་སྟེ་ན་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་
དང་ནི་སྤང་པོ་དང་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་གིང་རྟེན་ཡན་
ལག་ལས་ཡན་ལག་ཅན་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར་གང་ཟག་
དང་བདག་བཏགས་ནས་ཟ་འགྲོའི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཀྱང་སོ་སྟེ་ལྟར་དེ་ལྟའི་བདག་ནི་
བཏགས་པ་དེ་ལྟར་དེ་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོར་རྟོག་པ་མེད་པས་འཕགས་པ་དེ་དག་
ནི་བདག་ལྟ་ཅན་དུ་མི་འབྱུང་ཞིང་ང་དང་བདག་ཀྱང་བར་ཆད་ཅིང་འབྱུང་བར་
ཡང་མི་འབྱུང་ལ། ཟེའོ་འགྲོའོ་ཞེས་པའི་ང་ཙམ་ཡང་འཇིག་རྟེན་སྟོས་འབྱུང་
གཞན་གྲགས་ཙམ་ལ་ཐ་སྙད་བྱེད་མི་རུང་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། བཏགས་
ཆོས་ང་བདག་ཀྱང་གདགས་གཞི་ལ་མ་སྟོས་པར་འབྱུང་བར་མི་སྲིད་ན།
གཟུགས་མེད་ན་འཕགས་རྒྱད་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་
སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་དེར་འཇིག་རྟེན་པའི་སྤང་ལྟ་དང་ཆོགས་པ་གཉིས་ཀ་
དེའི་ཆོ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་མེད་པའི་འགྲོ་བར་གྱུར་བའི་ང་དང་བདག་ཡོད་པའི་
སྟོབ་དཔོན་ཁྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞིབ་ཆ་ཡིན་ཅེས་པ་འདི་ལས་ཐ་ཆད་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ།

།ལྷགས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་འཐད་ན་གིང་རྟའི་ཡན་ལག་མེར་སྲིག་ནས་རིམ་གྱིས་མེད་
པར་བྱས་པའི་ཐལ་བ་ལ་འདིའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་གིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཅན་ཉིད་
དོ་ཞེས་སྒྲུབ་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས་འདི་ལས་མི་རིགས་པ་ཅི་ཞིག་
ཡོད་པའི་སྨིར། རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ཡོད་པ་གང་དག་ཅིར་ཡང་མི་རུང་
བའི་དག་འདི་ལྟ་བུ་ལ་རྟོགས་པར་དགའ་བའི་ཟབ་དོན་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་
སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་རྒྱ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ནི། གང་གདགས་གཞིར་ཚོགས་པའི་
ཚོས་ལ་ཇི་ལྟར་བདགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་
རྟོགས་པ་ན་ཡན་ལག་ཚོས་དེ་དག་ཀྱང་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ན།
ཚོགས་པའི་ཚོས་དེ་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་ཉིད་དེར་དབེན་པར་རྟོགས་
པར་འགྱུར་བའི་སྨིར། ཚོས་དེ་རྒྱན་ཆད་པའི་འཇིག་པ་དང་དངངས་ནས་དེའི་
རྟེན་ང་དང་བདག་འཚོལ་བར་ལྟ་གཤམ་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བྱེད་ན། སླིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་
འབྲུལ་བའི་འབྲུལ་པ་སངས་ནས་སླིག་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱང་ཞིག་པ་ན་ད་དུང་སླིག་རྒྱུའི་
རྟེན་དུ་སྒྲུང་མི་རུང་བ་སྒྲུང་བར་སྲིད་པའི་རྒྱ་ཞིག་འཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང་འདྲ་
བར་འགྱུར་བའི་སྨིར། དེ་ལྟར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འཇུག་པ་རང་

འབྲེལ་ལས། འདིར་སྒྲུས་པ་མེད་ནུང་འབྲེལ་པས། ཤིང་རྩ་མ་དམིགས་ལ་རག་
མོད། དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།
བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གང་ཞིག་སྒྲུམ་བྱ་ཚིག་ན་ཐལ་བ་ལ་རྩལ་མ་འཚོལ་བ་བྱོད་ནི་
གཞན་གང་དུ་བྱ་བ་ཞིག་སྟེ། ཤིང་རྩར་ཡོད་ཉིད་མེད་ན་དེ་ཡི་ཚོ། ཡན་ལག་ཅན་
མེད་དེའི་ཡན་ལག་རྒྱང་མེད། གལ་ཏེ་ཤིང་རྩ་ཞིག་ན་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་
དམིགས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་མེད་པར་ཡན་ལག་དག་
རྒྱང་མེད་དོ། །ཞེས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་ན་རྟོགས་པ་པོ་ཤིང་རྩ་དང་འབྲེལ་བར་རིགས་
པ་ཁོ་ནས་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཤིང་རྩ་ཡིན་ནོ་སྒྲུམ་དུ་རྟོགས་གྱི་
གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་རང་གི་ཆ་གས་ལ་སྟོད་ནས་འཕང་ལོ་ལ་
སོགས་པ་དག་ཁོ་ན་ཡན་ལག་ཅན་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། འཕང་ལོ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ཤིང་རྩ་དང་འབྲེལ་བ་ཡང་རྒྱང་རིང་དུ་སྤངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་
དེའི་ཚེ་དེ་དག་ཤིང་རྩའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་རྟོགས་སོ། །གཞན་ཡང་དོན་འདི་ནི་དཔེ་
འདི་ལས་གཤིས་པར་བྱ་སྟེ། ཤིང་རྩ་ཚིགས་ན་ཡན་ལག་མེད་དཔེ་བཞིན། རྩོ་
མེས་ཡན་ལག་ཅན་བསྐྱེད་པ་ཡན་ལག་གོ། །དཔེར་ན་ཤིང་རྩ་ཡན་ལག་ཅན་མེད་

འ ཚིག་ན་དེའི་ཡན་ལག་ཀྱང་ངེས་པར་འཚིག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། རྣམ་
 པར་དཔྱོད་པའི་གཙུག་པ་ཤིང་བཙུག་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོ་མེས་མི་དམིགས་
 པར་སླེག་པར་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་ཤིང་རྟ་ལུས་པ་མེད་པར་བསླེགས་པས་ན་ཤེས་
 རབ་གྱི་མའི་བྱད་ཤིང་དུ་གྱུར་པ་ཡན་ལག་དག་གིས་ཀྱང་བདག་ཉིད་ག ཟུགས་
 ཚུགས་པར་མི་བྱེད་དེ་ངེས་པར་བསླེགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །ཁྱད་པར་
 ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། ངར་འཛིན་གྱི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཐ་སྙད་ཆོད་གྲུབ་གྱི་དངོས་
 པོར་བཞེད་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་ལ་དངོས་སུ་བཀྲལ་ཞིང་། དེར་
 མ་ཟད་བཏགས་ཚཱ་ངའམ་བདག་དེ་གདགས་གཞི་མུང་པོ་དེ་དང་གཞན་དུ་མ་
 གྲུབ་ཅེས་སྒྲིམ་ཀྱང་བཏགས་ཚཱ་ངའམ་བདག་དེ་བདག་དེ་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་
 པས་དོན་གྱི་མུང་པོ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་ཁས་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར། བདག་ནི་མུང་པོ་
 ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་མ་དམིགས་པར་གྲུ་སྒྲུབ་ཞབས་
 གྱིས་རྩ་ལ་བཏོན་ནས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལས་ཁྱེད་ཅག་ཕྱིན་ཅི་ལྟ་སྒྲུབ་པར་
 བྱེད་པར་གོ་སྟེ། འཇུག་པར། དེ་ཕྱིར་ངར་འཛིན་རྟེན་ནི་དངོས་པོ་མིན། མུང་
 ལས་གཞན་མིན་མུང་པོའི་ངོ་པོ་མིན། ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ངོ་། །དེས་ན་

དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་ན་ནི། བདག་བཏགས་པར་བརྗོད་པ་གང་
སྤྱོད་པའི་བདག་མ་དམིགས་པ་ཁོ་ན་འཆད་པ་ལས་བདག་བཏགས་པར་བརྗོད་
པ་གང་གིས་བདག་རྩལ་བཏགས་གང་གི་འང་དངོས་པོར་ཁས་སྤངས་བར་མི་བྱ་
ལ། འོན་ཀྱང་བདག་མེད་ཀྱང་འཛིག་རྟེན་གྱི་བདག་ནི་སྤང་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་
ནས་བདག་འཛིག་པར་གྱུ་བ་པོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེའི་
སྤྱིར་བདག་བཏགས་པའམ་མ་དམིགས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ་རི་སྐད་
སྤྱོད་པའི་རྣམས་པ་དག་གིས་བདག་ཁས་སྤང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། འདི་
ནི་སྤང་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་
སྤྱིར། བརྟེན་ནས་གྱུ་བ་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་དག་གིས་བདག་ཏུ་སྤྱོད་བཏགས་པ་དེ་
ནི་བྱེད་ཅག་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཆད་གྱུ་བ་ཏུ་ཡོད་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།
ཆོགས་པ་མི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཆོགས་པ་ཅན་མི་བདེན་པ་འབྱུང་བ་ལྟར་
གདགས་གཞི་དངོས་པོར་མ་གྱུ་བ་པ་མི་བདེན་པ་ལས་བརྟགས་ཆོས་ཆད་གྱུ་བ་
གྱི་བདག་ཐ་སྟོད་དུ་འང་ཆད་མས་དམིགས་པར་བྱར་མེད་དོ་ཞེས། འཇུག་
འགྲེལ་ལས། རི་སྟེ་མི་བདེན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཆོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་བདེན་

པའི་དབྱིབས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དང་། ཁྱོད་གྱི་
འདི་ནི་ཇི་ལྟར་འདོད་དེ་ལྟར། མི་བདེན་པ་ཡི་རྒྱུ་ལ་རྟེན་བྱས་ན། །འབྲས་བུའི་
ནུམ་པ་མི་བདེན་རང་བཞིན་ཅན། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནི་སྦྱི་བར་ཤེས་པར་གྱིས།
།ཞེས་འབྲུང་བའི་བྱིར། ཡང་། ཁྱོད་ཅག་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་
སྟེ་ཐ་སྟད་གྱི་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ། ཁོ་བོ་རང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡོད་པར་སྤང་བའི་
བྱིར་སྟམ་ན། འོ་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གྲུབ་དུས་གྱི་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་དུ་
ཞིག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚུར་མཐོང་གི་ཤེས་ཡུལ་དེ་ཉིད་མི་འཛིགས་པར་
སྤང་བའི་བྱིར་དང་། མགལ་མེད་སྤྱར་བར་སྤྱར་བར་བསྒྲོར་བ་ལ་བར་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེར་ཤེས་པའི་ཡུལ་དེར་བར་མེད་དུ་སྤང་བའི་བྱིར།
སེམས་ཅན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་བརྟན་པར་འགྲོ་བའི་ང་དང་བདག་ཡོད་ན་
བདག་དེ་བརྟན་པ་དང་མི་བརྟན་པ་གང་དུ་ཡོད་སྟམ་པ་ལ་འཇུག་པ་གཉིས་ཀར་
མེད་དོ་ཞེས། དངོས་ཡོད་མིན་བྱིར་འདི་ནི་བརྟན་མིན་ཞིང་། མི་བརྟན་ཉིད་མིན་
ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་བརྟན་པར་འཇུག་པའི་བདག་ཡོད་པར་རིགས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཁུངས་སུ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པར་མི་འཐད་དེ། ཇི་སྐད་

དུ། འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་གྱུར་ཅིས། །བྱ་བ་འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། །སློན་ཆེ་
ནམས་སུ་གང་བྱུང་བ། །དེ་ཉིད་འདི་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་བདག་ཏུ་འགྱུར་
སྟེན་ན། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ཐ་དད་འགྱུར། །ཉེ་བར་ལེན་ལས་མ་གཏོགས་པ།
།ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ནི་གང་ཞིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་ཡང་།
ཁྱེད་ཅག་བདག་དེ་མི་བརྟན་པའོ་ཞེས་སྒྲུབ་ནི། འོ་ན་བདག་དེ་ཁྱེད་དངོས་པོར་
བརྗོད་པས་མི་ཉག་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་བདག་དེ་རྣམས་སུ་
འགྱུར་བས་དེར་དམིགས་པའི་གེས་པ་ཐ་སྟོད་དུ་ཡང་རྣམས་འཛིན་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བ་ལས་བཏགས་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བདག་ནི་རྣམས་སུ་འགྱུར་
ཞིང་དེར་ལྟ་བ། །རྣམས་ལས་འཇུག་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་མི་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་
བའི་བྱིར། ཡང་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་ཏེ། དཔེར་ན་ཉེར་སྤྲས་ཀྱི་ཡུང་པོ་ལྷ་རེ་རེ་
བ་དང་། ཆོགས་པ་གཉིས་ཀ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་
དད་པ་གཅིག་ཉེར་སྤྲས་ཀྱི་མཆོན་གཞིར་འཛོག་རྒྱ་མེད་ཅིང་། ཉེར་སྤྲས་ཀྱང་དེ་
གསུམ་གྱི་མཆོན་གཞིར་མི་རུང་ཡང་རང་གི་ཡུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེར་སྤྲས་སུ་
བརྟགས་པ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དོ། དེ་ལྟ་ན་

ཉེར་སྤྲུལ་སྤྱུ་བརྟགས་པའི་ཉེར་སྤྲུལ་གྱི་དངོས་པོ་ཚཱ་ཅན། ཁྱོད་དངོས་པོར་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁྱོད་གྱི་དངོས་པོ་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དང་
གཞན་གྱི་དངོས་པོ་གང་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་གང་ལ་
གདགས་པའི་གཞི་ཁྱོད་ལས་གཞན་པའི་ཁྱོད་གྱི་མུང་ལྔ་རེ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཉེར་སྤྲུལ་ཁྱོད་རང་
ཉེར་སྤྲུལ་གྱི་དངོས་པོའི་མཚན་གཞིར་བཟུང་མ་རྣམས་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་དུ་
ཉེར་སྤྲུལ་གྱང་ཉེར་སྤྲུལ་རང་གི་མུང་ལྔ་རེ་བ་དང་ཚོགས་པ་དེའི་མཚན་གཞིར་མི་
རུང་བ་བྲགས་པ་དང་འགལ་ཏེ། ཉེར་སྤྲུལ་གྱང་ཉེར་སྤྲུལ་རང་གི་མིག་གི་མཚན་
ཉིད་གང་ལ་ལྟན་པའི་མཚན་གཞིར་རུང་བ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་གི་མིག་གི་
མཚན་ཉིད་བདག་གི་མཚན་གཞི་ལ་འཛིག་རྟེན་པ་གང་དག་ལྟན་པར་སྤྱོད་པ་ལ་
བསྟོན་པར་སྤྱུ་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་
བཏགས་ཡོད་དུ་སྤྱོད་ཕྱིན་ཆད། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་དེར་ངར་འཛིན་གྱི་རྟོགས་པའི་
དབང་ལས་དངོས་པོ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དོན་བྱེད་པ་མ་གཏོགས། ཐ་སྙད་ཚད་བྱུང་
གྱི་ངའམ་བདག་རང་དབང་དུ་བྱུང་བ་བྱེད་པའི་དངོས་པོར་བྱུང་མི་སྲིད་དེ། རྒྱུན་

གྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པའང་སློ་ལ་སྟོས་ནས་བཞག་པ་ལས། རྒྱན་རང་ངོ་ནས་
བྱེད་པར་མི་སྲིད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེད་ཀྱི་རར་འཛིན་མེད་པའི་འཕགས་
རྒྱུད་ལ་ང་བཏགས་ཡོད་ཚད་བྱུང་རང་ངོས་ནས་བྱ་བ་བྱེད་པར་འདོད་པ་འདི་ལྟ་
བུ་ནི་མདོ་སེམས་ཡན་ཆད་ཀྱི་རིགས་རྩུལ་འཐད་ལྡན་རྣམས་དང་འགལ་ཁེང་
རང་གི་ཁས་སྒྲུངས་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེར་བཏགས་བྱེད་ཚོག་པའི་
དེར་འཛིན་མེད་པར་བཏགས་པ་བ་དང། བདག་ཡོད་པར་མི་འགལ་བ་དེ་རང་
ངོས་ནས་ཡོད་པར་འོས་མེད་ཅིང་། རང་ངོས་ནས་ཡོད་ན་ཏགས་ཀྱི་དགག་བྱ་
ལས་ཐ་སྙད་ཚད་བྱུང་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱེད་ཀྱིས་བདག་
མེད་པའི་ལྟ་སྒྲོམ་འདི་ལྟར་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་
བྱིས་པ་དག་ལ་ཡོད་པར་འབྱུལ་ནས་འབྱུལ་པའི་བདག་ལྟ་དེ་ཉིད་ཉམས་པ་ལྟ་
ག་ལ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལེགས་པར་གསོས་བཏབ་ནས་འཛིན་ལྟའི་རི་བོ་ལྷན་སྦྲུག་
པར་བརྟེན་བཞེས་ད་དུང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་ལྟ་སྒྲོམ་ལྟར་བྱེད་པར་
སྦྲ་བ་དེ་ནི་ཐར་པའི་སྒྲོ་ཆེན་པོ་ལེགས་པར་སྦྱིར་མེད་པར་ལེགས་པར་བསྐྱོ་བའི་
ཡུག་རྒྱ་བཏབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་ ཏུ་ལྟ་བ་ལས་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་

པའི་ཀུན་འབྱུང་དང་འབྲས་བུ་འཁོར་བ་བསྐྱུག་བསྐྱེལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འདི་
བྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་སྟོན་བཀའ་འབྲུག་གི་སྒྲ་མ་གོང་མ་དག་གི་གསུང་ལས།
བདག་ལྟོའི་གཉེན་པོར་མི་འགོ་བའི་ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་དེ་རི་ལྟར་བྱེད་
བར་རྒྱུ་ཡང་དེ་ལྟ་ཁོང་དུ་སོང་བའི་སྤྲ་ཁ་ཆོལ་བུས་བཀུས་ནས་སྤྲ་གསོ་བ་ལྟར་
ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བས་ཁོ་བོས་ཐར་པ་འདོད་པ་དག་གི་ཆེད་དུ་བདག་མེད་པའི་
རྒྱལ་ལས་བརྩམས་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྤྱིང་བ་སྟོས་པ་ཆོག་གོ །སྤྱིས་པ། བདག་
ཆད་དོགས་ནས་བདག་མེད་ཟོལ་ཆོག་གིས། །གཏིང་ནས་སུན་འབྱེན་བྱེད་ཅིང་
བདག་ལྟ་ཡི། །ལུགས་འཛོག་པ་འདི་ཐལ་འགྱུར་བྱེད་ཆོས་ཞེས། །སྤྱི་བ་དེ་
འདྲའང་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་སྣང་། །འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་བཏགས་ཆོས་དངོས་པོ་
ཡང་། །གདགས་གཞིའི་དངོས་པོ་ཉིད་དག་རྒྱལ་མཐུན་པར། །དོན་བྱེད་ཅན་གྱི་
དངོས་པོ་ཉིད་དུ་སྤྱོ། །ཙོང་ཁ་པ་ནི་གདགས་གཞིའི་ཆོས་དེ་དང་དངོས་པོར་མ་
གྲུབ་དེ་ལ་གང་བཏགས་ཆ། །དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ཅན་དུ་ལེགས་པར་གྲུབ།
།འདི་འདྲའི་དངོས་དང་དངོས་མེད་འཛོག་རྒྱལ་ནི། །འཇིག་རྟེན་བསྐྱེད་བཅོས་
གཉིས་ཀར་སྤར་མ་གྲགས། །འོ་ན་བྱེད་ལའང་དེ་ལྟར་མཚུངས་མིན་ནམ། །ཞེ་

ན་ཁོ་བོ་མ་བརྟགས་གནས་སྐབས་ན། །གདགས་གཞི་བཏགས་ཚུལ་གཉིས་
ཀར་བཏགས་ཙམ་གྱིས། །དངོས་པོར་འཇིག་རྟེན་རྗེས་བརྗོད་བྱེད་ན་ཡང་།
།དབྱེད་ཚེ་བཏགས་གཞག་ཉིད་ཕྱིར་དེ་ལྟའི་དངོས་། །རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་
མཁའ་ལྟར་སྒྲིམ་པ་དང་། །བྲལ་བར་སྒྲུབ་སམ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལས། །དངོས་
དང་དངོས་པོ་མེད་པར་ག་ལ་རྟོགས། །ཞེས་ལེགས་པར་སྒྱུར་རོ། ། རོ་རྗེའི་
གསུང་རྟོགས་པ་གོམས་པར་བྱེད་པ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། །ཞེས་
པ་དག་པར་བཏོན་ན། །ཚོགས་ལམ་དུ་ཐོས་བསམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་དུ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ནས་ལེགས་པར་བསྒྲོམས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མངོན་དུ་གྱུར་ནས་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྟོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་ལམ་སྒྲོམ་
པར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོམ་པ་ནི་
ལམ་མཚན་ཉིད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། །ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་
།ཚོགས་སྒྱུར་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཆར་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། །ལམ་ལྟར་རྣམ་
པར་གཞག་པས་ཤེས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་ལ་མ་བྱལ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཚོགས་སྒྱུར་
གཉིས་ཟག་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། །ལམ་བདེན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །བྱལ་

སྟེ། མཛོད་ལས། ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས། ཟག་བཅས་གང་
ཕྱིར་དེ་དག་ལ། །ཟག་རྣམས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར། །ཟག་མེད་ལམ་གྱི་
བདེན་པ་དང་། ཞེས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཕྱོག་གཉིས་ཀ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཟླ་བའི་སྒྲིང་བོས་ལྷས་པའི་མདོ་ལས། ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའོ། །རིགས་གྱི་བྱ་དེ་ལ་
ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་མོས་པས་སྒྲིད་པའི་
གནས་སྐབས་ན་བཟུང་བར་རྟོགས་པ་དང་འཛིན་པར་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་
ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་མོས་པས་སྒྲིད་པའི་གནས་སྐབས་ན་བཟུང་
བར་རྟོགས་པ་དང་འཛིན་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། དེ་སྒྲོང་བར་བྱེད་པ་ནི་ཟག་པ་དང་
བཅས་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་དང་འགལ་ལོ།
།གཞན་ཡང་དེ་དག་སྒྲུང་བའི་ས་བོན་ནམ་དེས་གཞག་པའི་བག་ཆགས་གྱི་
གཉེན་པོ་བྱེད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོབ་པའི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མཐོང་སྒྲོམ་བཞིན་ནོ། །ཡང་དེ་ལྟ་ན་ལམ་དེ་དག་དང་ལྟན་པའི་གང་ཟག་དེས་
རྟོགས་པའི་ཚཱ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་

རྟོགས་པ་ལུང་གི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱུས་པར་གསུངས་པ་དང་། ཚུལ་དཀོན་མཆོག་
མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པས་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་རྒྱ་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་
ལམ་དེ་དག་རང་རིགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ལམ་མཚན་
ཉིད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པའི་ལམ་སྐྱེས་པ་ན་སྤོང་བར་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཡང་ལམ་
བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཚང་བས་ལམ་དེ་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་
འཐད་དེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་བདེན་བཞིན་ཁྱད་པར་
གང་རུང་ཞིག་གིས་མ་བསྐྱུས་པར་འགྱུར་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱིས་མ་བསྐྱུས་གིང་
ཟག་མེད་ཡིན་པས་སྐྱག་གསུལ་དང་ཀྱན་འབྱུང་གིས་མ་བསྐྱུས་ལ་འདུས་བྱས་
ཡིན་པས་འགོག་བདེན་གྱིས་ཀྱང་མ་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སྤང་བོ་ལྟའི་
ཁྱད་པར་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་བཞིན་ཁྱད་པར་གྱིས་མ་བསྐྱུས་ལ་དེ་
དག་གི་ཚུལ་པའང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐྱུ་བ་རྣམ་པར་གཏོན་ལ་དབབ་པ་
ལས། བདེན་པ་གསུམ་གྱིས་སྤང་བོ་ལྟ་བསྐྱུས་སམ་སྤང་བོ་ལྟས་བདེན་པ་དང་
གསུམ་བསྐྱུས་ཞེན། ཡན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྐྱུས་སོ། །འགོག་པ་དང་

མུང་པོ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་གང་ཡང་མ་བསྐྱས་ཏེ། འགོག་པ་ནི་མུང་པོ་དང་བྲལ་
བ་ཙམ་གྱིས་རབ་རྩ་བྱེ་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་བྱབ་པ་པོ་ཡོད་ལ་ཟག་
མེད་གྱི་མུང་པོ་ཡིན་པས་འདོད་པར་མི་རྣམས་སོ། །ཁོ་ན་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྩེ་
འབྲིས་གྲུང་གྲིང་པའི་ཞལ་སྒྲ་ནས། ཚོགས་སྦྱོར་གཉིས་བརྒྱད་པ་དང་དངོས་སུ་
ལམ་སྦྱོར་བས་དེར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མ་
ལས། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་རྟོགས་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་
ཉིད་གྱིས། །གང་ཞིག་གང་གི་ཆགས་བྲལ་བ། །བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་
དེ་ཚོས། ཅེས་པའི་ལམ་བདེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དག་པ་དང་གསལ་བ་དང་གཉེན་
པོ་བྱེད་པའི་ཚོས་གསུམ་མ་ཚང་བའི་བྱིར། མདོ་ལས། བྱིས་པ་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་
རྣམས་ལ་ལམ་མེད་ལམ་སྒྲོམ་པ་ཡང་མེད་པར་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་འགོད་པར་
ལྟ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་འབྲུང་བས། བྱི་མ་གསུམ་ནི་ལམ་བདེན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་
ཏེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཚང་བའི་བྱིར། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་མཚན་ཉིད་པ་
ནི་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་གྱི་སོ་སོ་སྦྱེ་བོ་ལ་ནི་རྩེས་མཐུན་པ་ཉིད་གྱི་བྱིར།
སྒྲགས་གྱི་ཐེག་པར་ཡང་དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་དཔེ་དང་དོན་གྱི་ཡེ་

གཤམ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསལ་བར་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་སྙམ་
དུ། ཚོགས་སྒྲིབ་གཉིས་ལམ་ཡིན་ན། ཚོས་མངོན་པ་ལས། ལམ་རྣམ་པ་ལྷ་སྟེ།
ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་སྒྲིབ་བའི་ལམ་དང་ཅིས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན་དེ་ནི། རྗེ་
དབག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་ཉགས་པས་དོན་མཐོང་ཡིན།
།ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱ་ལ་འབྲས་བུ་སྒྲས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དགོས་པ་ནི་ལམ་ལ་
འཇུག་པས་རྒྱ་དེ་དག་ལ་སྒྲོབ་དགོས་པར་གཤམ་པ་ཡིན་ཅིང་དངོས་ལ་གནོད་
བྱེད་ནི་སྒྲར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེ་དག་ཟག་བཅས་ཡིན་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་
དངོས་རྒྱ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །སྙམ་ན། མ་ངེས་ཏེ། ཐུབ་པས་ཟག་བཅས་
མཁུན་པའི་ཡུལ་བཞིན་ནོ། །ཟག་མེད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པར་
འགྱུར་རོ་ཞེན། མ་ངེས་ཏེ་ཟག་མེད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཉེར་ལེན་བཞིན་ནོ།
།གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ལམ་བདེན་ཡོད་ན། མདོ་ལས། བཙོམ་ལྷན་
འདས་རྣམས་ནི་ལམ་ཆད་པ། འཇུག་པ་ཆད་པ། སྒྲོས་པ་དང་སྤྲིས་པར་འདྲེན་
པ་ཆད་པ། ཞེས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན། དེ་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྐྱོད་པའི་རྟེན་
དུ་གྱུར་པའི་སྒྲོབ་ལམ་རྒྱན་ཆད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་གོང་དུ་བསྐྱོད་དུ་མེད་པའི་

ཕྱིར། བསྐྱེད་པ་ལས། གང་གི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡུང་པོ་ལྷ་པོ་ཐམས་
ཅད་ལམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ། ཅིའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ཡན་ལག་
བརྒྱད་པ་ལ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བསྐྱེད་པ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་ལམ་ལྷ་པོ་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་དེ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་
ལས་བྱུང་བ་སྟེ། ཐོས་བྱུང་ནི་བརྗོད་བྱེད་སྒྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་རྣམས་པར་འབྱེད་
པ་ཡིན་ཅིང་། བསམ་བྱུང་ནི་སྒྲུ་དོན་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ངེས་པ་ཡིན་
ལ། སྒྲོམ་བྱུང་ནི་སྒྲུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གོམས་པའི་མཐུས་དོན་རྟོགས་པ་སྟེ།
མཛོད་ལས། ཐོས་སོགས་ལས་བྱུང་སྒྲོ་རྣམས་ནི། །མིང་དང་གཉིས་ཀ་དོན་ཡུལ་
ཅན། ཞེས་སོ། །དེ་དག་གི་བྱེད་ལས་ནི་དག་བའི་ས་བོན་གཞག་པས་ཁམས་
རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། རིགས་པའི་སྟོབས་གྱིས་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་འཇུག་
པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ནས་སྤང་བྱ་ལས་གྲོ་ལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ།
རྒྱུ་ལས། དེ་ནི་བག་ཆགས་རྟོགས་དང་ཞིབ་དང་། །རབ་རྟུ་རྟོགས་དང་རྣམ་
པར་གྲོལ་བར་བྱེད། ཅེས་དང་། དབུས་མཐའ་ལས། ཁམས་བརྟན་བྱེད་དང་

འཇུག་བྱེད་དང་། ཉེན་ཉོན་ནམས་འགྲུབ་པར་འགྲུར། ཞེས་སོ། དེ་ལ་ཚོགས་
ལམ་ནི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཅིང་ལྷག་མ་བཞིན་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་
ཡིན་ནོ། །ཚོགས་ལམ་དུ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མེད་ཀྱང་སྒྲོམ་བྱུང་གི་བསམ་
གཏན་ནི་ཡོད་དེ། དེའི་མཐུ་རྩ་འཕུལ་དང་སྦྱར་བའི་ལམ་གྱི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ཚོགས་ལམ་ནས་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡོད་པར་
འདོད་ལ། དེའང་སྒྲགས་གྱི་ཐེག་པར་བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་ནུལ་འབྱོར་དུག་ཐུན་
མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་དུ་སྦྱོར་བ་ན་མི་འགལ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་རྗེ་
བཅུན་རས་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་གིས་སྦྱོར་བ་ཡོད་ཀྱང་གཞན་དུ་འཆད་ལ། རྒྱའི་
ཐེག་པར་ནི་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བདག་མེད་པའི་
ཆོས་ཉིད་ལ་གསལ་སྒྲུང་དང་པོར་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཤེས་རབ་
དང་པོར་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། སྦྱོར་ལམ་དོན་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
སྦྱོབ་དཔོན་སང་གས་ནམ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེད་སྤྲུལ་ཡིན་པའི་
བྱིར་དྲོ་བར་གྱུར་པ། ཞེས་གསུངས་པས་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་བྱིར། དེས་ན་
ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གནས་ནས་ཤེས་རབ་སྒྲོམ་པ་ཡོད་ཀྱང་

སྒྲོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱི་སྒྲིམ་པའི་ཤེས་རབ་མེད་དེ་ཡོད་ན་སྦྱར་ལམ་དང་བྱད་པར་
མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར། འོན་སྦྱར་ལམ་ཀྱི་སྒྲོམ་བྱུང་ཡེ་ཤེས་དེ་ཚཱ་ཉིད་ལ་རྟོག་པ་
ཡིན་ནམ་རྟོག་མེད་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་རྟོག་པ་ཡིན་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོག་པ་
གང་རུང་ལས་མི་འདའ་བས། དེ་ལྟ་ན་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་
བ་དང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་མཐོང་ལམ་དང་བྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟམས་
ན། སྦྱོན་གཉིས་ཀ་མེད་དེ། མཐོང་ལམ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོག་
བཅས་དང་། སྒྲ་དོན་འདྲེས་འཛིན་ཀྱི་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ཆ་ནས་རྟོག་མེད་ཡིན་
ཀྱང་མཐོང་ལམ་དང་བྱད་པར་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྦྱོར་
བའི་ཚུལ་གྱིས་ཚཱ་ཉིད་ལ་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡང་རྟོག་པ་
དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་མི་སྤྲིད་དོ་སྟམ་ན། འདིའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གང་ཟག་
དང་ཚཱ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་བཟུང་འཛིན་ཀྱི་ས་བོན་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་ལྷན་པའི་ཆ་
ནས་དེར་བཞག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོག་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱིས་
བྱེད་གྱིས་སྒྲུས་པའི་སྦྱོན་མེད་ལ། སྦྱིར་ལམ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་ངོ་ནས་རྟོག་
པ་དང་རྟོག་མེད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གཉིས་ཀར་བཞག་པ་མི་

འགལ་ཏེ། བྱང་དུ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་པོ་དང་དེ་ལས་ཆེས་རིང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སྒྲ་
མའི་རིང་པོ་བྱང་དུ་འཛོག་པ་སོགས་སྟོང་ཉིད་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་བཞག་གི་རུང་
བ་དང་འཐད་ཚུལ་གོང་དུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ལ། འདི་ལ་དགོངས་ཏེ། མ་ཕམ་བས།
ཡང་དག་མིན་རྟོག་ཡང་དག་མིན། ཡང་དག་མ་ཡིན་མིན་མི་རྟོག་ རྟོག་མིན་མི་
རྟོག་མ་ཡིན་པ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བརྟེན། ཅེས་གསུངས་སོ། རི་
བོ་དག་ལྷན་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་བྱུང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལས་མ་འདས་སོ་ཞེས་སྒྲ་བར་བྱེད་
ཀྱང་མི་འཐད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྱུར་ལམ་གྱི་མཉམ་གཞག་འཆད་པའི་མདོ་དང་
རྒྱན་གཉིས་ཀར། སྟོང་མི་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་མཚན་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་དང་བྲལ་བ་
ཅན་ཁོ་ནར་བཤད་དེ། རྒྱན་ལས་དེ་དག་མཚན་མར་མི་མཐོང་ཕྱིར། ཞེས་དང་།
དེ་ཡི་མཚན་མར་མི་བརྟེན་པ། ཞེས་དང་། ཉིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཕྱིར་
ཞེས་སོགས་འབྱུང་ལ། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་རིག་ཤེས་ཚད་མ་ལས་
འདས་གིང་། དེ་ལྟར་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཁིང་འདི་ལྟའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལ། གསལ་སྒྲུང་མཆེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་

བཤད་ལ། སྒྲ་དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལས་གསལ་སྒྲ་མཆེད་མི་རུང་བ་མིན་
ཀྱང་སྒྲ་དོན་འདྲེས་འཛིན་རང་གི་ངོ་བོ་མི་གསལ་བ་འདྲེས་པར་སྒྲ་བ་ཉིད་དོ།
།ཡང་སྟོང་ཉིད་ལ་རྟོག་པས་འཇུག་ན་སེལ་འཇུག་ལས་འོས་མེད་ལ། སེལ་
འཇུག་ནི་གཅིག་སེལ་ནས་གཅིག་འོང་བས་དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་ནི་ཇི་
ལྟར་མེད་དགག་གི་སྒྲ་སྒྲུབ་ཡང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་མི་སྟོང་བར་ཞེན་ཞིང་
རྟོག་པ་ཉིད་པས་དེ་ལྟའི་ཚུལ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པར་མ་སོང་ལ་
སྟོང་ཉིད་ལ་ཡང་དག་པར་མ་རྟོགས་པར་བརྗོད་མི་ལུས་ཏེ། སྒྲུབ་ལམ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་བཟོད་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱི་དོན་ལ་ཡང་དག་པར་བཟོད་པའི་
ཤེས་རབ་ཅན་དུ་བཤད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་ལྟའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་ཚོགས་
སྒྲུབ་སྒྲུབས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ལས་ཡང་དག་པར་གྲོལ་བའི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མ་ཕམ་པས། བྲ་བྱིར་ཐོས་པའི་ཡུལ་མིན་ཏ་
དོན་དམ་ཡིན་བྱིར་བསམ་པའི་མིན། །ཚོས་ཉིད་ཟབ་བྱིར་འཇིག་རྟེན་པའི།
།སྒྲོམ་པ་ལ་སོག་ས་ཡུལ་མ་ཡིན། ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །དགོངས་གཅིག་བྱི་མོར།
ལྟ་ཐོག་ནས་སྒྲོམ་པ་འཚོལ་བ་དང་། སྒྲོམ་ཐོག་ནས་ལྟ་བ་འཚོལ་བ་ཞེས་འབྲུང་

བ་ནི། མདོ་སྤྲལ་ས་གང་གི་སྐབས་ཡིན་ཀྱང་རུང་། ལྷག་མཐོང་གཤམ་རབ་གྱིས་
བྱེད་པས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་སྐྱབ་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་སྒྲོམ་བྱེད་
པ་དང་ཞི་གནས་བསམ་གཏན་གྱི་བྱེད་པས་ཚོས་རབ་ཏུ་རྣམ་འབྱེད་གྱི་གཤམ་རབ་
བསྐྱབས་ནས་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ལྷ་སྒྲོམ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། ཚུལ་འདི་གཉིས་ནི་
ལས་དང་པོ་པ་ནས་བཟུང་སྟོབ་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲུབ་ཅིས་གྱི་འཇུག་པ་
གང་བདེ་བ་ནས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པར་རུས་པ་ཡིན་གྱི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་རིམ་
ཅན་གྱིས་འཇུག་དགོས་པའི་གོ་རིམ་ངེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྷན་ལང་ཐེག་པ་
ཆེན་པོར་སྐྱིབ་པའི་ས་བོན་སྟོང་རུས་གྱི་གཤམ་རབ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི་འདས་ལམ་
བསྐྱེད་རུས་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མེད་པར་མེད་ན་མི་འབྱུང་དུ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །
།དོ་རྗེའི་གསུང་། སྟོན་པ་སྒྲུང་དོར་དང་བྲལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་བྱ་
བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་པ་འདི་དོ་རྗེའི་གསུང་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་ལྷན་ཆུང་གོས་
སུ་འཇུག་ཀྱང་གསལ་བར་བཏོན་ན། འཁོར་བའི་བདེ་བ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་འདོད་
གྱི་ཆགས་པས་སྒྲངས་བྱ་དང་དེ་མ་ཐོབ་པས་སྒྲང་བྱར་རྟོགས་ནས་དོར་འདོད་གྱི་
ཀུན་ནས་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ལེགས་ན་མངོན་མཐོ་ཙམ་ཐོབ་པ་སྲིད་ལ།

ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་དུ་འགྱུར་བ་ལྟ་གཤམ་ཞིག །ཚུལ་བྲིམས་ཉེས་ན་ངན་སོང་གི་
རྒྱུར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། དེ་ཡང་ཚཱ་འདི་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ལ། འཛིག་བསྐྱབ་ལེགས་སྒྲོན། ངེས་པར་འབྱུང་བ་གསུམ་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན། བྱི་མའི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཅན་དང་། སྤྲ་མ་
གཉིས་ལ་སོ་སོ་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་ཚུལ་བྲིམ་སུ་མི་འཛིག་ཅེས་མཁྱེན་པ་ཅན་
དག་གསུང་ལ། དེའི་སྤྲ་མ་འཛིག་སྐྱབས་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་ནི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་
ནས་ཐར་འདོད་ཀྱི་སྒྲོ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཆེ་འདི་ཁོ་ནའི་ཆེད་འབའ་ཞིག་པའི་གོ་
བ་བཞི་བཅས་ཀྱིས་བསྐྱུང་ན་དེའི་བསམ་པའི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་དང་། སྒྲོར་བ་
དགོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་དགོ་པའི་མཐུས་དམན་པར་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཆེ་
འདིར་ལོངས་སྤྱོད་འཁོར་སྟོན་གྲགས་ཙམ་འབྱུང་ལ་དེ་བྱུང་བ་ན་གང་ཟག་
བསོད་ནམས་དམན་པ་དེ་ལུན་ཚོགས་དེས་ང་རྒྱལ་ནས་ཐོག་མེད་ཀྱི་བག་ཆགས་
ངན་པ་གོམས་པས་སྤིག་པ་མང་དུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་
བདུད་སྤིག་ཅན་སྤྲུགས་ཉིད་པས་དེ་ལ་གྲོགས་བྱས་ནས་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་
མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ་འགོགས་ཤིང་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་གི་སྒྲོ་ཆེན་

པོ་འབྱེད་པར་འགྱུར་བས་འདི་ལྟ་བུའི་གནས་ལ་སློབ་པར་མི་བྱའཇེས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་མཐའ་ཡས་པར་བཤད་ཅིང་། ལྷག་པར་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་བསྟན་པ་དག་ཇོ་བོ་དཔལོ་ལྷན་མར་མེ་མཛད་པས་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་
གྱི་རིམ་པར་བསྐྱས་པའི་མན་ངག་རྣམས་ལ་འདི་ཁོ་ན་དམ་པའི་ཆོས་བྱེད་པའི་
དང་པོ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བུ་དགོངས་ནས་རྒྱས་པར་ནན་ཆེན་པོས་བཀའ་རྩུལ་
བས་ཐར་འདོད་དག་ནམ་བཞག་གཏན་འདུན་ལ་བསམས་ནས་སྒྲུང་དོར་མ་
ལོག་པ་ལ་སྦྱད་པར་བྱའོ། །ཡང་གང་ཟག་འགའ་ཆོ་འདིའི་སྟུན་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་
རྒྱ་ཆེན་གྱི་ཆེད་ཅམ་མིན་པར་སྟོག་འཆོ་བའི་ཟས་གོས་དང་སྟོག་རང་དང་བུལ་
བའི་འཛིགས་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་འདི་པའི་ལེགས་སྦྱད་སྒྲངས་ནས་བསྐྱུང་ན་ནི་
བསྟན་པ་སྦྱབ་བྱས་ཀྱི་ལྟ་མའི་ལུས་ཏེ་རྣམ་དག་མི་ཐོབ་ཀྱང་ལྟ་མའི་ལུས་ཅམ་པོ་
བ་ཐོབ་ལ། ལེགས་སྟོན་གྱི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་ཡང་ངན་སོང་གི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་
ལ་ངས་འབྱུང་གིས་ཀུན་ནས་སྒྲངས་ཏེ། ལྟ་མའི་ལུས་སོགས་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་དགོ་
རྒྱུ་ལྷིག་སྟོང་གི་དགོ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་བསྟན་པ་སྦྱབ་བྱས་ཀྱི་ལྟ་མའི་ལུས་
མི་ཐོབ་ཀྱང་འཛིགས་སྟོབས་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་སྒྲུང་བའི་འབྲས་བུ་བྱེད་པར་དུ་གྱུར་

པ་ཐོབ་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་ངན་སོང་གི་རྒྱ་འབྲས་ལ་གཏིང་ཐག་པ་ནས་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་མེད་པའི་རང་གར་ལྟ་མིའི་ལོངས་སྟོན་ལ་ཆགས་པའི་དེ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་
ལེགས་སྟུང་ལ་བསྐྱབ་པ་སྒྲུབ་ཀྱང་བསམ་སྟོར་སྟོན་པ་མི་དགོ་བ་ལས་
གཏིང་ནས་མ་ལོག་པའི་སྟོན་པའི་དྲི་མ་ཅན་གྱི་དགོ་བ་དེ་ནི་དུག་དང་འདྲེས་
པའི་ཁ་བས་བབས་པོས་ལུས་ལ་མི་པན་པར་ནད་བསྐྱེད་པ་ལྟར་རྒྱ་དེས་ངན་
སོང་ངམ་ཡང་ན་དགོ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡང་བར་མ་དོར་རྩུབ་ཟ་བ་ལས་
འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་མི་རྣམས་ཞེས་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་བྲགས་བཅུད་འབྲོམ་སྟོན་
རྒྱལ་བའི་བྱང་གནས། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྐྱེམ་ཆེད་གསུམ་ལ་སོགས་ནས་
འགོས་པ་དག་གིས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཤིང་། དེར་མ་བད་ཕྱོགས་བཅུའི་སངས་
རྒྱས་བྱང་སེམས་ཉན་རང་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོ་ཚཱ་སྟོང་བསྐྱེད་མ་བསྟན་པ་ལ་
དཀར་བའི་ཡུལ་ལྟ་གཞི་བདག་ཚུན་གྱིས་ས་གསུམ་དུ་འདི་ལྟར་སྟོན་གིན་ཡོད་
ཀྱང་། དེང་སང་གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་འཛིན་དུ་ཁས་འཆི་
བའི་མཁས་བཅུན་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་རྒྱལ་འདི་དཔུས་ལོང་ལ་ནི་མའི་
དཀྱིལ་འཁོར་བསྟན་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་རོ། །འོ་ན་དགོ་བའི་ལས་ལས་ངན་སོང་དུ་

སྐྱེ་བ་དེ་ལྟར་ན་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན།
དགེ་བའི་རྒྱས་འབྲས་ལུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་མི་སྤྲིའི་དགེ་བར་སྒྲོམ་པ་དེ་
དགེ་བ་ལྟར་སྤང་བ་དགེ་བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། མི་དགེ་བར་ཡང་དག་པར་
དངོས་སུ་སོང་བ་དང་། དེར་མ་ཟད་འབྲས་ལུ་སྤྲུག་གཙོད་སོགས་མི་དགེ་བ་
སྟོབས་ལྡན་གྱི་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་སྒྲོན་ནས་དེ་ཐོབ་བྱེད་དགེ་བ་ལ་འབད་པ་ནི།
སྤྲིག་པར་སྐྱོད་པའི་འབྲས་ལུའི་རྒྱ་ནི་མི་དགེ་བ་ཉིད་ལས་དགེ་བར་སོང་བའི་
གནས་མེད་པ་དང་། རྒྱ་མི་དགེ་བ་དང་འབྲས་ལུ་དམན་པ་ལ་མོས་པའི་དགེ་
བའི་བསམ་སྐྱོར་ནི་སྤྲུག་དུག་ཏུ་སོང་བ་དུག་གཞན་ལས་དུག་ཚབས་ཆེ་བ་ལྟར་
དགེ་བ་སྤྲིག་པར་སོང་བ་ནི་སྤྲིག་ཚབས་གཞན་ལས་ཆེ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྐྱོ་
སྐྱོར་གི་བྲིད་དུ་ལུགས་རང་བཟང་འདོད་གྱི་པམ་ཀ་ལེན་པ་དང་། འདྲེ་གདོན་
དང་ནད་ནི་ཆེད་བྱང་སེམས་སྒྲོམ་པ་སོགས་མངོན་མཐོ་དང་ཐར་ལམ་དུ་མི་
འགྱུར་ཞིང་ལོག་རྟོག་དུ་འགྱུར་བ་ས་བོན་བྱེད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། བོན་བྱེད་པ་ནི་ཆོ་
རིང་བའི་ཆེད་དུ་རང་སྤྲིག་གི་སྤྲུད་དུ་གཞན་གྱི་སྤྲིག་གཏོང་བས་ནད་པ་ཆེ་བྱང་
བར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །འོ་ན་དགེ་བ་དུག་ཅན་

དགེ་བར་སྒྲོམ་ཡང་མི་དགེ་བ་ཡིན་པ་ལྟར། མི་དགེ་བ་དུག་མེད་དགེ་བ་ཡིན་
པར་འགྱུར་སྐྱམ་ན་མང་དུ་མ་བོས་པ་བྱེད་ཅག་བདེན་མོད། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཆེས་
དགེ་བ་ཉིད་དེ། ས་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་ན་མ་བོ་བ་དང་བཅས་པ་ལ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་མཁས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཀྱན་ཏུ་དབྱེད་ན་དེས་ཉེས་པར་
ཡང་མི་འགྱུར་ལ། བསོད་ནམས་མང་པོ་ཡང་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དོ།
ཁྱེས་འབྱུང་ལ། མི་དགེ་བའི་མཚན་གཞི་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་མཚན་ཉིད་དགེ་བ་ཡང་
དག་པ་ཞུགས་ན་དེ་འབྲས་མངོན་བྱང་གི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་
པའི་མཚན་གཞི་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་དེ་ཉིད་ལ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པའི་རྣམ་བྱང་གི་
མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཞུགས་ནས་དེས་མངོན་བོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་དེ།
མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་གོང་བྱེད་སྒྱེ་བོད་མི་གཙང་ལུད། །དེ་ནི་སུ་རམ་གིང་པའི་
ཞིང་ལ་པན། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཉོན་མོངས་ལུད། །དེ་ནི་སངས་
རྒྱས་ཚོས་རྣམས་བསྐྱེད་པ་པན་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་དགེ་བ་མི་དགེ་བ་འགྲོ་བ་
དང་། མི་དགེ་བ་དགེ་བར་འགྱུར་ན། ཁྱོད་འབྲི་ཁུང་བ་སོགས་དྲགས་པོ་བཀའ་
བརྒྱད་པ་སྟེ་ཕྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་པ་དགོངས་པ་གཅིག་པར་སྐྱ་

བ་འཚལ་ཏྲོ་ཅོག་དཀར་ནག་ཟང་ཐལ་དང་ཡེ་བཀག་ཡ་གནང་འདོད་པ་དང་མི་
འགལ་ལམ་ཞེན། མི་འགལ་སྟེ། དེ་ལྟའི་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་མི་དགོ་བ་དང་
དགོ་བར་འགོ་རྒྱ་དང་དེར་སོང་གཉིས་ཀ་དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་ཡིན་པར་མ་
སྒྲུལ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སོ་སོ་
ཐར་པའི་སྒོམ་པ་དང་རྩལ་བྲིམས་འདུན་སོགས་བཞི་བྲལ་གྱི་ལེགས་སྤྱད་ནི་
མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་དང་གནས་སྐབས་བརྟན་པ་སྦྱབ་ཅུས་གྱི་དལ་འབྱོར་
བཙོ་བརྒྱད་དང་ལྟན་པའི་མི་དང་། ལམ་སྟེ་རུང་གི་འདོད་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་
གནས་ལུས་ཡོངས་སྟོད་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་དུ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟ་བུའི་རྩལ་བྲིམས་
ནི་འཁོར་བའི་བདེ་བ་སྤང་འདོད་གྱི་ཆགས་པ་དང་། དེ་མ་ཐོབ་པར་དོགས་པའི་
སྤང་བས་འཁོར་བ་ལ་སྤང་ཞུགས་གྱི་སྟོ་མེད་པས་སྟོད་པ་སྤང་དོར་དང་བྲལ་བ་
སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་གསུམ། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་
དགོ་བ། མ་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་མེད། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་དགོ་བའོ།
།ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་ལས་འདའ་བའི་སྤང་དོར་
མེད་པའི་རྩལ་བྲིམས་ནི་འདུན་སོགས་བཞི་དང་བྲལ་དགོས་ན་བྲལ་རྩལ་ཇི་ལྟར་

ཞེན། འདུན་པ་ཚཱ་ལས་མི་འདའ་བ་ནི་སྤྲིག་ལྷུང་སྤྲ་མོ་ཅིག་ཁྱད་དུ་བསད་ན་
རྒྱལ་སྤྲིད་དམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྲིད་གྱི་ཕྱེད་ཐོབ་ལ། མ་བསད་ན་ནི་མི་ཐོབ་པའི་སྤྲིག་
ལྷུང་ཆེན་པོ་ལྟ་ཞོག སྤྲ་མོ་ཡང་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ཡིན་ཏེ། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་
གཏིང་ནས་ངས་ཤེས་སྒྲིས་ན་དེ་ལྟར་མི་འབྱུང་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྲོམ་པ་ཁས་
མ་སྒྲངས་པས་དུད་འགོ་སྤྲ་མོ་གཅིག་བསད་ན་ཡང་དཔྱལ་བ་ཡང་སོས་སུ་སྒྲི་ལ།
སྤྲོམ་པ་ཁས་སྒྲངས་ནས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་སྤྲིག་པ་རུ་ཨ་ཅང་ཆེ།
བཅས་པའི་ཉེས་བྱས་སྤྲ་མོ་གཅིག་ཁྱད་དུ་བསད་ན་ཡང་དཔྱལ་བ་དེའི་ཉིན་ཞག་
གཅིག་གི་སྤྲིག་བསྐྱལ་ཕྱོད་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་
ལ་མི་ལོ་ས་ཡ་སྤྲག་དགུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་
ཆེས་ནས་རྒྱལ་སྤྲིད་ལ་ཆགས་པ་དང་བདུན་པའི་སྤྲོ་ལྟག་ལ་ཞོག འཁོར་བ་
མཐའ་དག་ལ་སྒྲག་ཆེས་ཏེ་དུག་སྦྱུལ་ནག་པོ་པར་པར་འོང་དོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
དེ་སྤྲོན་པ་ཆད་འཁོར་བའི་བདེ་བ་འདི་ལ་སྤྲིད་ཆགས་ཐོབ་ཕྱོད་འདི་ཁོ་ནས་
བསྐྱས་ནས་སྤྲིག་བསྐྱལ་ཕྱེད་པ་འདིར་འབྱུན་པ་ཡིན་སྟེ་མ་ནས་འཁོར་བའི་
བདེ་བ་གང་ལ་ཆགས་པས་ཚུལ་བྲིམས་ལ་གོགས་བྱེད་མི་རུས་ན། ཆོ་འདི་ཆོ་

ཐབས་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཤགས་བྱ་བར་མི་རུས་པ་ནི་འདུན་ཆགས་གྱི་ཚོས་ལས་
མི་འདའ་བའོ། །ཞེ་སྤང་གིས་ཚོས་ལས་མི་འདའ་བ་ནི་ཁམས་གསུམ་པའི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ལ་ད གར་གྱུར་ནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་
ཅད་སྤེམ་ར་བརྒྱགས་ཀྱང་དེ་དག་ལ་སྤང་བའི་སློ་སྦྱོད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་གཏོང་
བར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་གཞོད་པས་ནི་ད་ལན་གྱི་ཆེ་འདིའི་འབྱོར་པ་
གཞོག་ཆུང་འདི་དང་འབྲལ་ཙམ་ལས་གཏན་གྱི་བདེ་འབྱོར་གང་ལ་ཡང་མི་
འབྲལ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཁོང་འབྲོ་སྤྲོད་ཅིག་མ་ཞིག་སྦྱེས་
ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཉན་དུ་གྱུར་ཀྱང་འདོན་པར་བྱ་
ཐབས་མེད་པའི་དཔྱལ་བར་དུས་རྒྱུན་རིང་མོད་སྤྱག་བསྐྱལ་དར་དྲགས་བར་
མེད་དུ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་ཞེས་སེམས་ཤིང་བྱིར་ཕྱོལ་ལ་སྤང་བའི་སེམས་སྦྱེས་
བའི་སྐབས་མི་འབྱེད་པར་བཟོད་པ་མཐར་བྱིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བར་ཆད་མི་
རུས་པ་ནི་སྤང་བས་ཚོས་ལ་མི་འདའ་བར་གྱུབ་པའི་བྱིར། རི་སྤྲོད་དུ། །བདག་
ནི་སྟོག་སྟེ་བསད་གྱུར་ཏམ། མགོ་བོ་ལྷུང་བར་བྱས་རུང་གི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཉོན་
མོངས་པའི། །དག་ལ་བདུད་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །འཛིགས་

བས་ཚས་ལས་མི་འདའ་བ་ནི། པོ་ཏྲ་བའི་ཞལ་ནས་འཛམ་བུ་གླིང་གི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་གླིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་འགྱུར་
ལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རབ་ཞི་རྣམ་དེས་ཀྱི་ཚོ་འཕྲུལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཛམ་བུའི་གླིང་ལ་
དབང་བའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ལ། དེ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་
འདུས་ནས་མགྲིན་གཅིག་པར། མི་བྱོད་ལ་སྤིག་པ་མོ་འདི་བྱེད་དོགས་མི་བྱེད་
ན་བྱོད་ཀྱི་ཤ་ལ་བདག་ཅག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཉི་རེ་བཞིན་ཤ་སྒང་ལྷ་ལྷ་སེན་ཐོག་
བྱས་ནས་བསད་བྱས་བསྤིགས་ཀྱང་སྤིག་ལྷང་པ་མོ་ཡང་བྱེད་དུ་མི་གསོད་པ་སྟེ།
ལས་འབྲས་ལ་གཏིང་ཡིད་ཆེས་པའི་རྒྱལ་བློམས་སྤྱང་བར་བྱེད་ན་དེ་ཁོ་ནར་འོང་
བའི་བྱིར་ཏེ། མི་ཆོ་རིལ་གྱིས་དེ་དག་གི་ཤ་སེན་གཏོགས་བྱས་ཀྱང་མི་འཆི་བར་
སྟེ། ལྷག་བསྐྱེལ་ཉམས་སུ་ཕྱོད་བར་བྱ་རིགས་པའི་བྱིར་ཏེ། ལྷག་བསྐྱེལ་དེས་ནི་
དཔུལ་བ་ཡང་སོས་ཀྱི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་སྐྱབ་པའི་བྱིར་
མོངས་པས་ཚས་ལས་མི་འདའ་བ་ནི། དགོ་བ་ལས་བདེ་བ་དང་མི་དགོ་བ་ལས་
སྟེ། ལྷག་བསྐྱེལ་འབྱུང་བར་བསྐྱེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡོད་ན། སྤང་དོར་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་

བྱེད་དེ་མེ་དོང་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ངེས་པ་ལ་དེ་གཟུག་པ་མི་སྲིད་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཇི་སྐད་དུ། བ་མལ་གཡང་ས་ཆུང་དུ་ལའང་། བག་ཡོད་གནས་པར་བྱ་དགོས་ན།
།དཔག་ཆད་སྟོང་དུ་ལྷུང་བ་ཡི། །ཡུན་རིང་གཡང་སར་སྒྲོས་ཅི་དགོས། ཞེས་
འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་བསམ་སྒྱུར་དང་ལྡན་པ་དེའི་ཚུལ་བྲིམས་ནི་སྒྲོངས་པས་བར་
ཆད་བྱ་མི་ལུས་སོ། །དེ་ན་འདུན་སོགས་འདི་བཞི་དང་མ་བྲལ་བར་ཚུལ་བྲིམས་
སྒྲུངས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲོམ་པ་དང་ཚུལ་བྲིམས་དང་པོར་མི་སྐྱེ་བར་དུ་
མཐར་ཕྱིན་དུ་མི་འགལ་མཐར་སྒྲོམ་པ་དང་ཚུལ་བྲིམས་རྣམས་པར་དག་པར་གྱུར་
ནས་སངས་རྒྱུ་གྱི་བསྟན་པ་རྣམས་དག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་ལུས་པའི་བདེ་འགྲོའི་གནས་
ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལེགས་སྒྱུད་སྤྱོད་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ནི་ངན་སོང་དུ་ཆེ་
སྟོབས་ལོངས་སྒྱོད་འཁོར་ལུས་ཤེས་རྒྱུ་འབྲལ་བུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐོབ་པར་
བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཤིན་རྗེ་དང་ལྟ་མིན་དང་གྲུ་དང་ནམ་མཁའ་ལྷིང་སོགས་
ཀྱི་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་དུ་བལྟའོ། །འདུན་སོགས་བཞི་དང་བྲལ་ནས་
སྒྲུང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བྱེད་པ་ནི་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་རང་རང་ཐོབ་
འདོད་དེ་ལ་ངེས་པར་དད་ཅན་དུ་འཛོག་ལ། འདུན་སོགས་བཞི་བྲལ་གྱི་སྒྲུང་

དོར་གྱི་བསམ་སྒྲོར་གཉིས་ཀས་བགྱི་བའམ་འཇུག་པ་ཅན་མ་ཡིན་ན་དད་པ་
མེད་པར་གཤམ་དགོས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འདུན་དང་ཞེ་སྤང་འཛིགས་པ་དང་།
མྱོངས་པས་གང་ཞིག་ཚཱ་མི་འདུལ། དེ་ནི་དད་པ་ཅན་ཞེས་བྱ། །ལེགས་པ་ཡི་
ནི་སྒྲོད་མཚོག་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གཞན་ཡང་སྒོ་གསུམ་རང་བཞིན་མེད་
པར་རྟོགས་ནས་བདག་གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཤམ་རབ་ཅན་དུ་འཛོག་གི
།དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་བལྟ་བ་ལ་གཤམ་རབ་ཅན་དུ་མི་འཛོག་སྟེ།
རི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་ལས། རྣམ་པ་གསུམ་དུ་མི་རྟོགས་པར།
།བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་གཤམ་ནས། རྟག་ཏུ་བྱེད་དེ་དེ་གཤམ་རབ། ཞེས་
འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་
ཚུལ་ལྡན་གཤམ་རབ་འདི་ལྟ་བུ་ཆེས་དཀའ་བ་ལ་དགོངས་ནས། གྲུབ་ཐོབ་གྱི་
རྒྱལ་པོ་སྟེ་མོ་སྟོམ་ཆེན་གྱིས་མགྱར་ལས། ཆེ་བུང་འདི་ཡི་སྦྱིད་ཆགས་གྱིས།
།རྟེན་པ་དུམ་རེའི་ཆེད་དུ་ཡང་། སྡིག་པ་བཟོད་མེད་གསོག་ལུགས་གྱིས།
།འཁོར་བའི་ངེས་འབྱུང་ག་ལ་ཡོད། གཞན་ཟེར་མི་ཉན་ཅུང་ཟད་ལ། །ཕ་རོལ་
སྟོལ་བའི་སྟོག་འ་སྟོག་ན། གཞན་གཞོད་གཞི་བཅས་སྤྲོད་བ་ཡི། །སྒྲོམ་པ་ལྡན་

པའི་ཁོ་བོ་ཐག་ཚོད། །ཆོ་འདིའི་དཔལ་འབྱོར་རན་ངོན་ཞིག། །ཅུང་ཟད་བརྒྱག་
པར་འགྱུར་ཉེན་ན། །དེ་ལས་རང་ཉིད་ཤི་སྟོན་བྱེད། །ཆོ་ཕྱི་མའི་འདུན་གྲོས་ག་
ན་འོང་། །རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མངོན་སུམ་ལ། །གསུང་བ་ནས་འབྲུལ་མེད་
བདེ་སྤྱད་ཀྱང་། །དེས་བདེན་མེད་པར་འཛིག་ལུགས་ཡིས། །ཕྱི་མ་ཏ་གར་
འགྲོའི་རྒྱས་ཤིག་མཆིས། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཡིད་ལ་དྲན་པར་བྱས་ན་རང་
གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་ལེགས་ཀྱི་གཞི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་
གཅིས་སྤྲས་སུ་བྱའོ། །སྟོན་པ་སྤང་དོར་དང་བྲལ་བའི་འཆད་ཐབས་དགོངས་
གཅིག་སྤྲ་མར་བཀོད་སྤང་བ་ཡང་འཆད་རྩལ་འདི་དང་སྟོགས་མཐུན་པས་མི་
ལེགས་པར་མི་སེམས་སོ། །དོ་རྗེའི་གསུང་། །ལྷ་སྒྲོམ་སྟོན་གསུམ་གཅིག་ཡིན་བྱ་
བ་འདི་བཞུགས། །ཞེས་པ་དག་པར་བཏོན་ན། །ཐེག་པ་གསུམ་རང་རང་གི་སྡེ་
སྟོན་གསུམ་ནས་འབྱུང་བའི་ལྷག་པའི་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་གྱུར་པའི་རྩལ་
བྲིམས་དང་། །ལྷག་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་། །ལྷག་
པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པར་གྱུར་པའི་ལྷ་བ་སྟེ། །ལྷ་སྒྲོམ་སྟོན་པ་རང་རྩལ་མཐུན་
པར་གཅིག་པར་མ་བསྐྱབས་ན་རང་རང་གི་བསྟོན་འབྲས་ཀྱི་ཐེག་པར་དེས་པར་

འབྲིན་མི་བྱས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་འདོན་ན་འདོན་པ་རྣམ་པར་དག་པར་
འབྱུང་རོ། །འདི་ལ་ཐིག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྡོད་ནས་འབྱུང་བའི་བསྐྱབ་པ་ཕྱི་མ་
གཉིས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲོམ་དེ་ན་ཐིག་པ་སྡེ་མའི་མདོ་སྡེ་མདོན་པའི་སྡེ་སྡོད་ནས་བྱུང་བའི་
བསྐྱབ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲོམ་གྱི་ནལ་འབྱོར་ལ་འབད་ཀྱང་ཐིག་པ་སྡེ་མའི་
རང་འབྲས་མི་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། ཐིག་པ་རང་རང་གི་ལྷགས་སྡེ་
སྡོད་གསུམ་ནས་ངེ་ལྟར་བྱུང་བའི་བསྐྱབ་གསུམ་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་སྡོད་པ་ལ་བསྐྱབ་
པས་རང་འབྲས་ཐིག་པ་གསུམ་ཐོབ་ཚུལ་མོད་ཙམ་དུ་བཤད་ཅིང་མཐར་ཐུག་
ཐིག་པ་གཅིག་དུ་འབྱུག་པ་དང་། འབྱུག་མཚམས་གང་ནས་ཡིན་དང་བཅས་པ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྟོགས་སྡེ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི་
ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་རེ། ཐིག་དམན་གྱི་ཚས་མདོན་པ་མཛོད་དང་ཐུན་མོང་བ་
མདོན་པ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཁྱདས་དང་། བརྟན་བཙོས་ནས་
བཤད་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མི་རྟག་ལ་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྟེ། བྱད་པར་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་བཀག་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་རྟོགས་
པའི་ལྟ་སྒྲོམ་བྱས་པས་སྤིད་ཅེའི་བར་གྱི་ཉན་མོངས་མདོན་གྱུར་སྤོང་བྱས་ལ། ཕྱི་

འོལ་པས་སྤྱིད་ཅིའི་སས་བསྐྱུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤྱོད་མི་རྒྱས་ཏེ། །ཞི་
རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལས་བདག་མེད་རགས་པ་ཅམ་ཡང་རྟོགས་པ་མེད་པས་དེ་
སྤྱོད་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་ལྟའི་བདེན་བཞི་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་དེ་མཐོང་སྒྲོམ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དུ་མི་འཛིག་སྟེ།
བཏགས་གཞག་མིན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱོད་
བ་དེ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཐེག་དམན་གྱི་ཆོས་མངོན་པ་དང་མདོ་སྡེ་ནས་
བདེན་བཞི་རྟོགས་ཚུལ་དེ་དག་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ཉོན་
མོངས་ཀྱི་ས་བོན་སྤྱོད་བ་དང་། ལམ་དེའི་མཐར་དབྱ་བཅོམ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་
ནི་བྱང་དོན་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲོམ་གྱི་ས་བཅུ་དང་ལམ་ལྔ་
བགྱོད་པ་བཤད་པ་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་སྤྱོད་པའི་
།གཉིས་པ་ལ་མ་འབྲུལ་ཞིང་མཛེངས་པའི་སྤྱོད་ཅན་དག་གིས་དེ་མི་འཐད་པར་
བསྟན་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཆེས་རིགས་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པའོ། དང་པོ་ནི། ལྷག་ཆར་
ལོ་ལྔ་བ་དག་སྤྱོད་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་ན་རེ། མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་མངོན་སུམ་
དང་། །དེ་ཡི་སྤྱོད་ལམ་རྟོགས་པར་མི་སྤྱེ་བ་འགལ། །གཞན་སེམས་ཤེས་པ་

ཡིད་མངོན་ཡིན་པ་དང་། བདེན་བཞི་ཤེས་པ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུན་འགལ།
ཞེས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་དང་། རྟོགས་པ་དེ་ཡིས་སྦྱོར་
ལམ་གྱི་རྟོགས་པར་ཡང་མི་སླེབ་སྟེ། ཐེག་པ་གསུམ་གའི་སྦྱོར་ལམ་མཉམ་
གཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཅོང་ཁ་བ་
སྒྲུབ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལམ་གཞན་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཚོགས་ལམ་པར་ཁས་སྒྲུབ་པའི་བྱིར། སོ་སྒྱུའི་གཞན་སེམས་མི་
རྟག་པར་ཤེས་པ་ཡིད་མངོན་དུ་འཛོག་མི་རིགས་པར་བལ། སོ་སྒྱུའི་བདེན་
བཞིའི་ནང་མཚན་གྱི་མི་རྟག་པ་ཤེས་པ་དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་གཞན་
སེམས་མི་རྟག་པར་ཤེས་པ་དེ་འང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་
ཏེ། མི་རྟག་པར་ཤེས་པའི་སྟོ་ཙམ་ལ་བྱུང་པར་མེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་བདེན་
བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་འཛིག་རྟོན་པའི་ལམ་དུ་བོས་བསམ་སྒྲུམ་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་འཛོག་པའི་སྐྱབས་མི་
སྲིད་པར་ཤེས་དགོས་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་

ས་བོན་མི་སྤྱོད་བར་འགལ་བ་དང་། བདེན་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཛིག་
རྟེན་པའི་ལམ་དུ་ཡོད་ན། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་དེར་མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར་
གསུམ་ཡང་དོན་གྱིས་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུང་མདོ་མངོན་གྱི་
གསུང་རབ་རྣམས་ལས་བསྐྱོག་སྟེ་སྤྱོད་བར་རིགས་པར་འགྱུར་བས། ཆོས་དང་
ཆོས་མིན་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པར་ཤེས་བྱའི་གནས་རང་གི་ཡུལ་དུ་མ་
གྱུར་པའི་བྲ་གསང་ལ་ཆོད་དཔོག་གི་ཁ་ཆོན་གཅོད་པ་ནི་ངེ་ལྟར་རུང་། གཉིས་
པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ཐེག་པ་རང་རང་གི་སྟེ་གསུམ་ནས་རང་རང་གི་
ཐེག་འབྲས་རང་རང་གི་ཐེག་འབྲས་ཐོབ་བྱེད་གྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ལྟ་སྒྲུབ་
སྦྱོད་གསུམ་ཆབས་ཅིག་པར་ཆ་ཆང་དུ་བསྟན་པ་མེད་ན་རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ཐེག་
པ་དེར་བསྟན་གྱི་སྟེ་སྦོད་བྱི་མ་གཉིས་དང་བསྐྱབ་པ་བྱི་མ་གཉིས་བསྟན་པ་དོན་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ལ་བྱེད་ཅག་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤྱིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་མངོན་
གྱུར་བ་སྤྱོད་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་དོན་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་སྤྱོད་པ་མི་འཐད་དེ།
འཐད་ན་ཆོས་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་སྟེ་སྦོད་བྱི་མ་གཉིས་ནས་བཤད་པའི་བསྐྱབ་
པ་བྱི་མ་འདི་གཉིས་ཉམས་སུ་བྲུངས་པས་མཐོན་ན་སྤྱིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་མངོན་

གྱུར་ཙམ་སྒྲོང་བར་རྒྱས་ཀྱི་དེ་ལས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ངེས་ལེགས་གཏན་ཐོབ་
བར་མི་རྒྱས་སོ། །ཞེས་སྒྲོན་རྒྱ་པོད་དུ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་བཀའ་
བསྟན་བཅོས་རབ་འབྱམས་འདི་ཙམ་ཞིག་ན་འདི་ལྟའི་ཡི་གེ་གཅིག་ཙམ་འབྱུང་
རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མི་བྱུང་བས་ཁྱེད་ཁོ་ནས་སྒྲུས་པ་ལ་ཐར་འདོད་སུ་ཞིག་
ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར། ཁྱེད་ལྟར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྒྲོན་གསུམ་ནས་
འབྱུང་བའི་བསྐྱབ་གསུམ་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་སྒྱུད་པ་ཆ་ཚང་བ་ཚར་གཅིག་གིས་རང་
ལམ་གྱིས་ཐེག་འབྲས་ཐོབ་པ་དེ་མ་ཡིན་ན་རྗེ་བཙུན་མ་ཙམ་པའི་ཐེག་ཆེན་
བཀའ་སྐྱབ་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་འབྱུལ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྐྱབ་གསུམ་
གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་སྒྱུད་གསུམ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་རང་འབྲས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐོབ་སྟེ། དེ་
ལྟར་ཐོབ་པར་ཐེག་ཆེན་རང་གི་ལུང་སྡེ་སྒྲོན་གསུམ་ལས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་དང་།
ཐེག་དམན་ཁྱེད་གྱི་ཐེག་པར་བཤད་པའི་སྡེ་སྒྲོན་གསུམ་ནས་བསྟན་པའི་བསྐྱབ་
པ་གསུམ་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་སྒྱུད་པ་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་ཁྱེད་རང་འདོད་པའི་ཐེག་
འབྲས་ཐོབ་བཞིན་འབྱུང་བ་ལས། ཁྱེད་ལྟར་ན་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྒྲོན་ནས་
འབྱུང་བའི་ལྟ་སྒྲོམ་ཉམས་སུ་སྤངས་པས་ལུགས་དེ་པའི་རང་འབྲས་མི་ཐོབ་པའི་

ཕྱིར། བྱིད་ལྟར་ན་གནས་སྐབས་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་བར་འགྱུར་ཏེ།
དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་རང་འབྲས་ཀྱི་ཐེག་པ་དེར་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་རང་ལམ་ཐེག་པ་
དེར་རང་ལམ་ཀྱི་བསྐྱབ་གསུམ་ཆ་ཆང་ཡོད་དགོས་པ་ལས་ཐེག་དམན་རང་ལམ་
དེར་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲུལ་ཀྱི་བསྐྱབ་
པ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཐེག་དམན་རང་ལམ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཉིས་མེད་ལས་
སོ་སོ་བར་པའི་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཙམ་པོ་ནི་ཐེག་པ་བྱམ་མོང་བ་ཉིད་ཀྱི་
ཐེག་པ་གསུམ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་བྱིད། མ་གྲུབ་སྟེ།
ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་ལྟག་པ་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ཁོ་ནས་འབྱེད་དོ་སྒྲུལ་ན། དེ་
ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་མདོ་རྒྱུད་ག་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་སློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་
ངེས་པར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་
དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འོ། ཞེས་དང་། ལང་
གཤེགས་ལས། ལྟ་ཡི་ཐེག་དང་ཆངས་པའི་ཐེག་ །དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་།
།དེ་བཞིན་གཤེགས་དང་རང་རྒྱལ་ཀྱི། །ཐེག་པ་འདི་དག་ངས་བཤད་དེ། ཞེས་

འབྱུང་ལ། ཕ་བར་མ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། བྱུང་སྟེ་ཐེག་པ་གསུམ་ལ་རང་རང་གི་སྒྲོན་
འབྲས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡོད་ན་སྒྲོན་བྱེད་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་གསུམ་སོ་སོར་ཆ་
ཚང་བ་ཚར་གཅིག་པ་བསྟན་པ་མེད་ན་འབྲས་བུ་རྒྱུའི་རྗེས་སུ་འགོ་དགོས་པ་
ལས་འགོ་བ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། རང་རང་གི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ན་ཡང་ལམ་ལྷ་སོ་
སོར་ཐེག་དམན་ས་བརྒྱད་དང་འདས་པ་དགུ་དང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་བཅུ་ལ་སོགས་
པ་ལ་ཡང་བྱུང་པར་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་དེ་འགྱུར་ན་འབྲས་བུའི་ས་ལ་འང་
མཆོག་དམན་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས། གང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་འདོད་པ་ལ་ངས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ཡང་
དག་པར་བསྟན་ཅིང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་འདོད་པ་ལ་ངས་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡང་དག་པར་བསྟན། ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་དོན་ལ་མི་
གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་གི་ཐེག་པར་འབྱུང་བའི་འཁོར་བ་ནས་བརྒྱལ་
ཐབས་དྲག་ཤོས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་བམ་ལྷ་སྒྲོམ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བྱི་མ་
གཉིས་ཉན་རང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་བསྟན་ཀྱང་ཉན་རང་གི་རང་འབྲས་ཐོབ་པར་མི་
རྒྱས་པས་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་འདོད་པ་ལ་ཉན་རང་གི་ཆོས་ཡང་དག་པར་བསྟན་

པར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། ། ཡང་བྱུང་པར་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ནས་
འབྱུང་བའི་རང་ལམ་གྱི་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱེན་པར་མི་བྱེད་པ་དེའི་བྱིར་
ཐེག་དམན་ལ་གཞི་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། འདོད་ན། རི་སྐད་དུ། ཐམས་
ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱི་ཡིན་ལོ་ཞེས་སོགས་
རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ལ་བྱིད་ཅི་ལྟར་བཤད་དུ་ཡོད། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་བཞི་ཆེད་ཐེག་གསུམ་གྱི་ཆོས་བསྟན་པ་ལས་ཐེག་
པ་དང་པོ་གཉིས་སུ་བྲིད་བྱེད་གྱི་ཆོས་གང་དག་དེར་བྲིད་པར་བྱེད་ལུས་གྱི་ཆོས་
མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་སྐྱར་པ་འདེབས་པ་ལས་སྐྱར་འདེབས་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ།
རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེས་དེར་སྐྱོད་པར་བྱེད་ལུས་གྱི་
ཆོས་བསྐྱེད་དུ་གསུངས་པ་དེ་བྱིད་ཀྱིས་དེ་མི་བདེན་པར་བཞེད་ནས་སྐྱས་
པའི་བྱིར། བྱིད་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་བདེན་བཞི་རྟོགས་པས་བྲིད་ཅིའི་ཉན་
མོངས་མངོན་གྱུར་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་དུ་འདོད་པ་
དེ་ན། དེ་ལྟའི་ཉན་མོངས་དེ་སྒྲིམ་སྤང་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་ལ། དེས་ན་དེ་
འབྲའི་གང་ཟག་དེ་བྱིས་དག་བཙོམ་ཐོབ་པ་ན་ཆགས་བྲལ་མངོན་སོང་དུ་ཁས་

ལེན་དགོས་ལ། ཆགས་བྲལ་མངོན་སོང་གི་དབྱ་བཙམ་ནི་མདོ་བསྟན་བཙུག་བཙུག་
 ཚད་ལྡན་འགར་ཡང་མ་བཤད་པའི། བྱེད་གསར་རྩོམ་བྱེད་ན་བྱེད་པ་ལ་རག་
 མོད། ཁོ་བོས་མཚར་དུ་རྩི་བ་ལས་ཅི་ཞིག་ཡོད། འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་
 སྲིད་རྩི་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པ་ཡང་མི་སྲིད་དེ། རི་སྐད་དུ། འཛིག་རྟེན་
 འདས་གྱི་སྲིད་རྩི་ལས་ཆགས་བྲལ་གཞན་ལ་རྣམ་པ་གཉིས། ཞེས་འབྱུང་བས་
 འོག་ས་བརྒྱད་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་པའི་ལམ་འདས་མ་འདས་ གཉིས་ཡོད་ཀྱང་
 སྲིད་རྩི་ལ་ཆགས་བྲལ་འདས་ལམ་ལས་མ་གཏོགས་མེད་པར་བཤད་པའི་
 བྱིར་ཡང་བྱེད་ཅག་མཛོད་སོགས་ནས་དེ་སྐད་བཤད་པ་དེ་ཐུན་མོང་བ་སྒྱུར་
 བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་ཐུན་མོང་མིན་པ་དམིགས་གྱིས་བསལ་བ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་
 སྲིད་རྩི་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱི་ཆགས་བྲལ་བྱེད་ལུས་པའི་ཚད་ལྡན་གྱི་
 གསུང་རབ་ཀྱི་ཁུངས་ཤིག་ལེགས་པར་སྟོན་ཅིག ཡང་ཁ་གཅིག་འདི་ལྟར་
 དོགས་ཏེ། འོ་ན་འཕགས་པ་སྤྲུལ་གྱི་བཞེད་པར། ཚུལ་གྱི་བདག་མེད་བསྟན་
 པ་མེད་པའི་ཚུལ་དེར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་བསྟན་པ་མེད་ལ། དེ་མེད་པར་
 གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་མི་འབྱུང་བ་དང་། དེ་མི་འབྱུང་བར་འཁོར་

བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་བཤད་པ་ངེས་དོན་དུ་བྱེད་སྤྲོད་ན། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་
ལས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉམས་སུ་སྤྱང་བས་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱིན་ནུས་ན་
ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྡོད་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་བྱུང་བར་འཇགས་བྱེད་
དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཆ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་དུ་
འཛིག་པ་ཡང་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་ལས་ཀྱང་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་བྱིར་སྤྲོས་ན། གྲེ་མ་མ་ལ། བྱེད་ཀྱི་དགོས་པ་འདི་ལྟ་བུ་
ནི་ཁོ་བོ་ལ་འགོད་པར་བྱ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ཉིད་ནས་དབལ་ལྡན་ཆུ་བ་
གྲགས་པས་བསལ་ཟེན་པའི་བྱིར། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས་ཤར་གྱི་རི་བོའི་
སྡེ་པའི་ལུང་ཆོག་སུ་བཅད་པ་འདི་སྐད་དུ་བྱངས་ཏེ། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟེན་ནམ་
འབྲེན་ནམས། །ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་འཛིག་རྟེན་མཐུན་འཇུག་ཡིན། ཞེས་པའི་
བར་ཤོ་ལོ་ཀ་བདུན་བྱངས་ནས་ཐེག་པ་དེའི་སྡེ་སྡོད་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་
པ་ཆོས་གསལ་བར་བཤད་ནས་དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཐེག་པ་དེའི་སྡེ་སྡོད་ལ་རྒྱས་པའི་སྡེ་
སྡོད་དུ་མི་འཛིག་སྟེ་དེར་འཛིག་བྱེད་མ་ཆང་ཞིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྡོད་དེ་

རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་དུ་འཛོག་བྱེད་ཚད་བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཚཱ་
ཀྱི་བདག་མེད་བརྟན་ཚུལ་དེས་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་དང་། འབྲས་
བུ་སྐྱེ་གཉིས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ་ཞིག་བརྟན་ཅིང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚེ་
ག་དེ་ཐེག་དམན་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་དུ་མ་བརྟན་པ་ཐེག་དམན་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་དེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
པའི་སྡེ་སྡོད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་དེ་མེད་པར་
དེར་ཐེག་པ་གཅིག་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚཱ་ཚད་བར་
བརྟན་པ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལང་ག་ཤེགས་ལས། གཞན་ཡང་སློ་གྲོས་ཆེན་པོ་
ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་ལས་ཀྱི་བག་
ཆགས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། །ཚཱ་ལ་བདག་མེད་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་བསམ་
ཀྱིས་མི་བྱུང་པའི་འཇོ་བ་མ་ཐོས་པས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་
བརྟན་ཏེ་ཐེག་པ་གཅིག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བས་ཉན་རང་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་
ཀྱི་གཉེན་པོ་དང་སྐྱེ་གསུམ་དང་ཡེ་ཤེས་བཞི་ཐོབ་བྱེད་ཚཱ་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་
པ་སྒྲོམ་པ་མེད་ཀྱང་ཚཱ་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་མ་རྟོགས་ཞེས་བགག་པ་ཡིན་ནོ།
།ཁྱེད་ཀྱི་ཐེག་དམན་ཀྱི་ལམ་ཀྱིས་ཐེག་དམན་ཀྱི་རང་འབྲས་མི་ཐོབ་པའི་མཐུན་

དབང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་གྱིས་ཐིག་ཆེན་གྱི་ས་ལམ་སྒྲོད་པ་བྱང་དོན་དུ་
འབྲེལ་དགོས་པ་བཞིན་ཞེས་སྒྲུབ་པ་འདི་འདྲ་ལས་སྤིག་པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ།
ཐིག་པ་ཆེན་པོའི་གིང་རྟའི་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་སྐྱར་པ་བཏབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཐིག་པ་
ཆེན་པོ་ལ་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་སེམས་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་དབུ་མར་སྒྲུབ་པའི་སྒོལ་
གཉིས་ལས་གཉིས་ཀ་ཡང་ཐིག་པ་ཆེན་པོར་སྒྲོད་བྱེད་གྱི་ཆོས་ཡིན་ན་སྒྲོད་བྱེད་
གྱི་ཆོས་ལས་གཅིག་ཡིན་ལ་གཅིག་ཤོས་དེ་བྱེད་ཅག་གིས་སྒྲོད་བྱེད་གྱི་ཆོས་མ་
ཡིན་པར་སྒྲས་པའི་སྤྱིར། བྱད་པར་ཐིག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་བཙམ་ལྟན་འདས་
གྱི་སྐས་གྱི་བྱ་བོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་གྱི་ཞབས་གྱིས་ལྟ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་
པའི་རྒྱན་ལ་ཟབ་མོ་ལྟ་བའི་རྒྱན། རྗེ་བཙུན་བུམས་པའི་ཞབས་གྱིས་སྒྲོད་པ་
རྒྱས་པར་བཤད་པའི་རྒྱན་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྒྲོད་པའི་རྒྱན་ཞེས་གཉིས་འབྱུང་བས་ལྟ་
སྒྲོད་གྱི་ཀུལ་དེ་དག་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པ་ཉིད་གྱིས་ས་ལམ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་
པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལྟར་འགྲུབ་པས་བཙམ་ལྟན་འདས་གྱི་དགོངས་
པ་སྐས་གྱི་བྱ་བོ་གཉིས་གྱིས་ལྟ་སྒྲོད་སྒྲོམ་གསུམ་འབྲུལ་པ་མེད་པའི་ཐིག་པ་ཆེན་
པོ་དབུ་སེམས་གྱི་ཀུལ་གཉིས་ལེགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་

སྒྲོམ་སྒྲོད་གསུམ་གྱིས་བྱང་ཆེན་གྱི་ས་ལམ་མི་སྒྲོད་ན་དེའི་བྱིར་དེ་ལྟར་སྒྲོད་དོ་
ཞེས་བརྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ།དེ་ལྟར་བརྟན་པ་ལ་དོན་ཡོད་ན་ཉན་རང་
གི་ལྟ་སྒྲོམ་སྒྲོད་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ས་ལམ་སྒྲོད་པར་འགྱུར་
ཞེས་བརྟན་རིགས་པ་ལས་དེ་ལྟར་མ་བརྟན་པའི་བྱིར། སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་
སྒྲོད་གསུམ་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱིས་ལམ་སྒྲོད་པར་བསམ་བརྟན་པ་དོན་ཡོད་པར་
ཤེས་པ་དེ་ལྟར་བརྟན་པ་དེ་བྱང་དོན་དུ་འགྲེལ་དགོས་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་མིན་
ལ། སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་པར་གཉིས་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་བདེན་གྲུབ་འདོད་པ་
ཡོད་མོད། སེམས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་དེ་ལྟར་གྲགས་ཙམ་གྱི་དབང་ལ་ས་
སེམས་ཙམ་པའི་ཚཱ་དེ་བྱང་ཆེན་གྱི་ས་དང་ལམ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་པ་
ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་སྒྲོད་གསུམ་གྱི་ཚཱ་ནི་ས་བཅུ་ཐོབ་པ་
ལ་གཤམས་བྱེད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཚཱ་དེར་ས་བཅུའི་
མི་མཐུན་པའི་སྒྲིབ་པ་སྒྲོང་ཚུལ་དང་གཉིན་པོ་བསྒྲེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བརྟན་པའི་
བྱིར། བྱེད་པར་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚཱ་ལུ་བྱི་དོན་གྱི་གཟུང་འཛིན་དང་། བློའི་ནམ་
པ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་དྲི་མ་ཀུན་བཏགས་ལྟན་སྐྱེས་དུ་མ་

སྤྱོད་བར་བྱེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་ན་གཟུང་འཛིན་ཐམས་ཅད་དང་
བྲལ་བའི་རང་བཞིན་སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཕན་པར་འགྱུར་བ་ལས་གཞོད་བྱེད་
ཀྱི་གོགས་སུ་འགྱུར་བ་ལྟ་གཤམ་ཡོད་བར་གཤམ་པར་བྱ་དགོས་སོ། ཡང་བྱེད་ཅག་
བདེན་བཞི་མི་རྟག་བཅུ་དྲུག་སོགས་ཀྱི་སྤྱིད་ཅིའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ལ་
ཆགས་བྲལ་བྱེད་རྣམས་པ་དང་། དེའི་འཛིན་རྟོན་པའི་ལམ་དུ་འཛིན་པ་ནི་བྱེད་
རང་ལ་ཆེས་འགལ་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་ལྷ་བས་ཆོས་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་
འདས་ལམ་མེད་པར་འཛིན་རྟོན་པའི་ལམ་གྱི་འཛིན་རྟོན་ལས་ཆགས་བྲལ་བྱེད་
མི་རྣམས་པར་རྒྱ་ཆར་བཤད་པའི་བྱིར་ཡང་། དེ་སྤྱིད་ཅིའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་
ལ་དགོངས་ཀྱི་སྤྱིད་ཅིའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ལ་མི་དགོངས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་
དཔོན་ལྷ་བའི་རྩ་འཇུག་གཞི་གསུམ་གྱི་ཡིག་ཆ་སོགས། ལྷ་བའི་གསུང་རབས་
ནས་སྤྱིད་ཅིའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་འཛིན་རྟོན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤྱོད་བར་བྱེད་
པའི་གཤམ་བྱེད་ལུང་ཡང་སྟོན་དགོས་ལ། སྤྱིར་སྤྱིད་ཅིའི་སེམས་ལ་རང་ས་དང་
འོག་སའི་ཉོན་མོངས་པ་དག་གིས་ཉམས་པ་ཆ་མཐུན་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་།
དེར་སྟོམས་འཇུག་དེ་ལས་ལྷང་བར་མ་བྱས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་

མངོན་གྱུར་པ་རང་དབང་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡང་བཞག་དཀའ་སྟེ། དེར་ཉིང་རེ་འཛིན་
དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་མགོ་གཞོན་པར་བྱེད་ནུས་པའི་
ཕྱིར་ཉེ། དེ་ལས་གཞན་དེའི་རང་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྟོངས་བྱེད་དུ་
ཚཱ་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་བདེན་བཞི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་སྤང་
གཉེན་དུ་སྦྱར་དགོས་པ་མ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དོན་མེད་ཅིང་དེ་ལྟར་སྦྱར་
དགོས་པ་གསུང་རབ་གར་ཡང་མ་བཤད་ལ། སྲིད་ཅིང་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་
མགོ་གཞོན་པ་ནི་བྱི་རོལ་པ་དག་གིས་ཀྱང་སྲིད་ཅིང་སྟོམས་འཇུག་དག་པ་བ་
ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པ་དེ་དག་གི་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཉེ། རི་སྲིད་སྟོམས་འཇུག་དེ་
རོ་ལྷང་གི་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་མ་བྱས་པ་ན་རང་སའི་ཉོན་མོངས་དེ་མངོན་གྱུར་དུ་
ལྷང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྦྱས་པ། སྟོན་ཆེ་ཐེག་གསུམ་དག་གི་མདོ་མངོན་
པ། སྟེ་སྟོན་རྣམས་ལས་རང་རང་ཐེག་པ་ཡི། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་སྟོལ་བྱེད་
སྟོན་ཡུལ་ཀྱུན། །དོན་ལ་མི་ག་ བས་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། །བདག་གིས་སྦྱས་
པའི་རྣམ་བཞག་འདི་དག་ནི། །འཇམ་པའི་དབལ་ལ་དངོས་སུ་ཐོས་པའི་ཕྱིར།
།འབྲུལ་པ་མེད་པའི་ངེས་པ་སྒྲོམ་རྣམས་ཀྱང་། །སྟོན་བྱང་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོར་

འབད་ནས་ལྟོས། ཞེས་བསྐྱབ་བྱར་གདམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐེག་པ་སོ་
སོའི་ལྟ་སྒྲམ་སྐྱོད་ཚུལ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་འབྲུག་ཚུལ། འབྲུག་
མཚམས་གང་ནས་བསྟན་པ་སྟེ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉན་རང་གི་འདུལ་
བའི་སྡེ་སྐྱོད་ལས་ནི་རང་ཉིད་འཁོར་བ་ནས་ཐར་བྱེད་གཞན་གཞོད་གཞི་བཅས་
སྐྱོར་བའི་སོ་སོ་ཐར་བའི་ཚུལ་བྲིམས་དང་། མངོན་པའི་སྡེ་སྐྱོད་ནས་ཉན་མོངས་
པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱ་ཁྱེད་འབྱུང་དང་དེའི་འབྲས་ཁུ་སྤྲུག་
བདེན་དང་། དེ་སྒྲོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བདེན་དང་། དེའི་འབྲས་ཁུ་འགོག་བདེན་ཏེ།
བདེན་པ་བཞི་ལ་ལྟ་བའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྤངས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་དང་།
།མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྐྱོད་ནས་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་བསམ་
གཏན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་བྱུང་འབྲེལ་བའི་སྒྲམ་པ་སྟེ།
ཐེག་དམན་གྱི་ལྟ་སྒྲམ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་དེ་ཙམ་དུ་བརྗོད་ལ། དེ་ཡང་རང་རྒྱལ་
གྱི་སྡེ་སྐྱོད་ནི། ས་སྡེ་ལས། རང་རྒྱལ་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་རིག་པར་
བྱའོ། །ལམ་གྱི་རང་བཞིན་མཚུངས་པའི་བྱིར། ཞེས་ཉན་ཐོས་ལས་གཞན་དུ་
རང་སངས་རྒྱས་གྱི་སྡེ་སྐྱོད་མ་བཤད་ཀྱང་མ་སྦྱིས་དགའི་འགྱོད་པ་བསལ་བའི་

མདོ་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་ལོགས་སུ་ཡོད་
པར་གསུངས་ལ། བྱད་པར་རང་རྒྱལ་ནི་སྤྱིད་པ་ཐ་མར་སློབ་དཔོན་ལ་མི་ལྟོས་
པར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཇུག་སྟོག་ལ་རྟོག་པས་དབྱ་བཅོམ་པར་འགྱུར་བས་ཉན་
ཐོས་ལས་སྒྲ་ལྟག་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལ་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་དགོས་སོ། །ཐེག་པ་
ཆེན་པོ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་ལས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱིད་ཞི་གཉིས་ཀ་ལ་མི་
གནས་པའི་ཆེད་ཀྱི་གཞན་གཞོད་བཞི་བཅས་སློང་བའི་ཁར་གཞན་པར་བཞི་
བཅས་སྒྲུབ་པའི་བྱང་ཆེན་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། མདོན་པའི་
སྡེ་སྡོད་ནས་ཉན་མོངས་དང་ཉན་མོངས་པ་ཅན་མིན་གྱི་མ་རིག་ པ་གཉིས་ཀས་
བསྐྱེད་པའི་སྐྱུག་ཀྱན་དང་། དེ་བསྐྱོག་ཆེད་ཀྱི་འགོག་ལམ་སྟེ་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྱིད་
ཆོད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་ཚོས་ལྟག་མར་མ་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བལྟ་ཞིང་མཁྱེན་
པར་མཛད་ནས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་རྒྱལ་སྤངས་སྤང་དུ་འབྱེད་པ་དང་མདོ་སྡེའི་སྡེ་
སྡོད་ནས་དེ་ལྟའི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་
ལྟག་གི་ནལ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྡོད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲོམ་པ་རྟེ། ཐེག་
ཆེན་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་སྡོད་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟ་སུ་འོ། །འོ་ན་ཉན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིགས་

པ་རྒྱ་འབྲས་དེ་རྒློག་བྱེད་གྱི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་བདེན་བཞི་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་
པའི་མ་རིག་པ་རྒྱ་འབྲས་དང་དེ་རྒློག་གི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་བདེན་བཞི་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་
ཅུང་གི་བཏུ་བྱ་སོ་སོར་འཆད་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཉན་རང་གི་ཡུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་
ཆོས་ཙམ་ཞིག་འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་འགོག་པར་ལྟར་བྱེད་ལ། དེའི་ཆེད་གྱི་བདག་
ལྟ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉོན་སྐྱེ་བ་ཙམ་སྐྱོང་བས་འཁོར་བར་ཅུང་མ་རིག་པ་ནས་བཟུང་
རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་གི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་
པས་རབ་རྟེན་འདུ་བྱས་པ་ཙམ་གྱི་བདེན་བཞི་ལ་ལྟ་སྒྲོམ་བྱས་པས་བྱུ་བ་ལ། ཐེག་
ཆེན་པ་ནི་བདག་གཞན་ཐམས་ཅད་གྱི་ཡུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སྲིད་པར་སྐྱེ་བ་
འགོག་ཅིང་ཞི་བར་འཆད་པ་འགོག་པ་ལྟར་བྱེད་ལ། དེའི་ཆེད་གྱི་ལས་ཉོན་གྱིས་
འདུས་བྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩ་གཉིས་འཇུག་ལྡོག་གི་བདེན་བཞི་ལ་
རྟོག་པར་མ་ཟད། ཉན་རང་དགྲ་བཙུང་པ་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་གཞན་
དོན་དུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འདུས་མ་བྱས་པར་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་བཞེས་ནས་
མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་གྱི་སར་འགོད་ཆེད་རང་གཞན་གྱི་ཤེས་
བྱའི་སྐྱེ་བ་པ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བར་མཛད་ལ། དེའི་ཆེད་ལས་ཉོན་གྱི་

དབང་གིས་འདུས་མ་བྱས་པར་འཁོར་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་
ངོ་བོ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་ཀྱན་འབྱུང་དང་འབྲས་བུ་སྤྲུག་བདེན་ཀྱི་གནས་
ལུས་ཡོངས་སྒྲིད་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་འཁོར་བ་པ་དེ་དག་དང་བགོ་
སྐལ་མཐུན་པར་སྒྲིད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚཱ་རྒྱུ་ཆེན་མོ་བསྐྱབས་ནས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འཛིན་འཇུག་སྟེ། མཐར་མི་
གནས་པའི་བྱང་འདས་ཀྱི་འགོག་པ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པས་དེ་ལྟའི་བདེན་
བཞིའི་རྒྱལ་རྫོགས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་བྱུང་མོང་མིན་པའི་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་
ལྷན་ལྷ་བས། ཉན་རང་གི་ཚཱ་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱས་
པར་བལྟ་ཞིང་སྒྲོམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཉན་རང་ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་
བྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་གི་བདེན་
བཞིའི་ཚཱ་ཙམ་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པར་བྱེད་ཀྱང་ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་འབྱུང་ལྡོག་གི་བདེན་བཞིའི་ཚཱ་
རྒྱས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱབ་པ་མེད་པ་འདི་ཁོ་ནར་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་གསུངས་པ་ཡང་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མ་མེད་པ་

ཡིན་ཏེ། དཔལ་འཕྲེང་གི་མདོར། བཙམ་ལྷན་འདས་འདུས་བྱས་པའི་འཁོར་བ་
ཡང་ལགས་ལ། བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་ལགས་ལ་འདུས་མ་བྱས་པའི་འཁོར་
བ་ཡང་ལགས་ཤིང་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་ལགས་སོ། །ཞེས་འབྲུང་བས་
དང་པོ་འཁོར་རྩ་འི་མ་རིག་པའི་དབང་གི་འཁོར་བ་དང་། དེ་ལགས་པའི་འདུས་
བྱས་ཀྱི་མུང་འདས་ནི་བྱང་སེམས་ས་ཐོབ་ནས་འཛིག་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
འཁོར་བ་ནི་མ་རིག་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྐྱེན་བྱས།
ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་སྤངས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་འཆི་འཕོབ་རྣམས་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་འཁོར་བ་སྟེ། དེ་སངས་རྒྱས་སར་འགག་པས་འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་མུང་འདས་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཡིན་ལ། གནད་འདི་ལྟ་བུ་མ་རྟོགས་པར་རྩ་
ནང་པས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་འཁོར་བ་མཚན་དཔེས་སྤྲས་པའི་ཟག་མེད་བདེ་
གཤེགས་སྟོང་པོ་རྟག་པ་ལ་འཆད་པ་མྱོང་བས་ཐོན་པའི་ངེས་དོན་ཡང་དག་པའི་
གྲུབ་མཐར་འཛིག་པ་ནི་ཀླུ་བའི་དགོངས་པ་ཟབ་དོན་གྱི་ཕྱོགས་ཙམ་དུ་བྱིན་
པར་རྩ་ག་ལ་ཐོགས་ཏེ། ལུང་གི་དགོངས་པ་རང་གི་རྟོགས་པ་རང་གིས་རྟོག་
པས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱང་བར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཆད་ན་འདུས་མ་

བྱས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་འཁོར་འདས་ནི་ལྟར་བརྟུབ་པ་དང་། ཟག་མེད་དང་
འཁོར་བའི་གཞན་དུ་ནི་མི་བརྟུབ་པ་དང་། རང་མཚན་དང་རྟག་པའི་ཚཱ་
འགལ་བ་སོགས་དོན་དང་ཐ་སྟོད་ཐམས་ཅད་སྤྱི་ཅི་ལོག་འབའ་ཞིག་པ་ཉིད་ཀྱི་
སྤྱིར། འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་གཤམ་པར་བྱའོ།
།གཉིས་པ་ནི། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གནས་པ་མིན་ཏེ། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། དེ་རྒྱས་པར་
འགྱུར་རུང་གི་ལམ་བསགས་སྤྱང་གི་བྱས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསགས་སྤྱང་བྱས་
པའི་དེའི་འགལ་སྒྲིབ་བ་སྒྲོང་བར་འགྱུར་བ་རྟོན་འབྲེལ་གྱི་ཚཱ་ཉིད་ལ་
གནས་པ་དང་། དེ་སྤངས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འབྲས་བུ་རྫོགས་སངས་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། འོ་ན་ཐེག་གསུམ་སྟོན་པས་བཀའ་སྡུལ་བ་ནི་ཐེག་པ་
གཅིག་སྤར་བ་གྱི་ཆེ་དང་གནས་སྐབས་འཁོར་བ་པ་རྣམས་འཁོར་བར་ཐོག་མེད་
ནས་དུབ་པ་ནི་བར་ངས་གསོ་ཆེད་དུ། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གྲུས། ཚཱ་གྱི་
དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་སྤྱིར། །གཙོ་བོ་ཐེག་དབྱེར་མ་མཆིས་ཀྱང་། །ཁྱོད་གྱིས་
ཐེག་པ་གསུམ་བརྟན་པ་། །སེམས་ཅན་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་ལགས། ཞེས་དང་།

ཐེག་པ་གཉིས་པ་དག་ཀྱང་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བས་ན། སྲིད་པའི་ལམ་
གྱིས་དྲུབ་ནམས་ལ། །ངལ་གསེའི་དོན་ཏེ་དེ་ཉིད་མིན། ཞེས་འབྱུང་ངོ་།
།གསུམ་པ་ནི། ཙོང་ཁ་པ་སོགས་བོད་མེ་ཕྱི་མང་པོས་རྣམ་རྟོག་གཏིང་མ་ཚུགས་
པར་མི་མཐུན་པར་འདི་སྐད་དུ། ལ་ལས་ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་ཐེག་ཆེན་དུ་
འཇུག་པ་ན་ས་བརྒྱད་པ་ནས་འཇུག་དགོས་པ་དང་། ལ་ལས་མཐོང་ལམ་ནས་
འཇུག་དགོས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཏུ་བཀྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དགྲ་བཙམ་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་ཚུལ་དེ་ལྟ་ན་དགྲ་
བཙམ་དེ་ལ་ལམ་ཤེས་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་
དུ་འཇུག་ཀར་ཐེག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན་བྱང་སེམས་
ཀྱི་ལམ་ཤེས་བྱང་ཆེན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ནས་སྐྱེ་བའི་རྟོན་ངེས་པ་མིན་པར་
འགྱུར་ཏེ། སེམས་བསྐྱེད་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀླུ་བའི་ཡུམ་
ལས། ལྟའི་བྱ་གང་དག་གིས་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
ཏུ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། དེའི་དོན་བསྟན་བཙམ་ལས།

ཡུལ་ངེས་པ་དང་། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་འགྲེལ་པར། དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་
དང་འགལ་བར་འགྱུར། འོན་ཏེ་ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་ཡོད་
ན་སེམས་དཔར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲིད་འཇུག་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་གྱུར་ནས་
སྐད་ཅིག་གིས། །སྲིད་པའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་པའི་ཉམ་ཐག་རྣམས། །བདེ་
གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཞེས་བརྗོད་བྱ་ཞིང་། ། འཇིག་རྟེན་ལྷ་མིར་བཅས་པའི་
ཕྱག་བྱར་འགྱུར། ཞེས་འགྱུར་ལ། དེ་ལྷ་ན་དང་པོར་ཐེག་ཆེན་དུ་འཇུག་ན་ཀུན་
རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་འཇུག་དགོས་ལ། ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་དོན་ད མ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ལམ་ཐོབ་པའི་ཐབས་
ལམ་ལ་འབད་བ་དག་ནི་ཚོགས་སྒྱུར་གྱི་ལམ་ཡིན་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐོང་སྒྲོམ་
གྱི་ལམ་དུ་མི་ཡོང་བས་ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་མཐོང་ལམ་སོགས་ལ་བཙན་འཇུག་
བྱེད་པ་ན་ཇི་ལྟར་འོས། གཞན་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་འདས་ལམ་གྱི་རང་རྒྱུ་ལ་མ་
ལྟོས་པར་རང་འབྲས་འདས་ལམ་འབྱུང་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མཐོང་ལམ་གྱི་རྗེས་
སུ་འགོ་ལྷོག་བྱ་ཡུལ་གྱི་སྒྲུབ་ལམ་གྱི་ཉེར་ལེན་འདོར་མཐོང་ལམ་སོགས་སྐྱེ་བ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྒྱ་མེད་གྱི་འབྲས་བུ་མཚར་ལ། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་
དེའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་སྐྱོར་ལམ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་སོ་སྟེ་མ་ན་ཡང་མིན་ཏེ། ཐེག་པ་
གསུམ་ཆར་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཞེས། ཀྱལ་བ་མ་པམ་པས། ལྟོས་དགོས་སོ་ཞེས་ནན་
གྱིས་གསུངས་པ་ཉིད་ལ་ཚད་མར་མི་འཛིན་ན་བྱེད་གྱི་མུ་ཅོར་སྒྲ་བ་ལ་སུ་ཞིག་
བདེན་པར་བརྟེན། ཡང་ཉན་རང་གྲ་བཅོམ་དེ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དངོས་
སུ་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ནི། རིགས་པའི་དབང་ལྷན་གིས། དེ་ཕྱིར་ཡང་དག་ཡང་
དག་མིན། །གང་གིས་ཤིན་ཏུ་གོམས་གྱུར་པ། སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན།
བདེ་གསལ་ལ་མི་རྟོག་སྒོ་འབྲས་བུ། ཞེས་པས་ཀྱང་གྲུབ་པོ། གཞན་ཡང་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མཐོང་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་དེ་དག་གོམས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པས་སྒྲོམ་བྱུང་
གི་ཤེས་རབ་མ་ཡིན་པ་དང་། འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བས་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་
རོ་དེས་ན་མ་པམ་པས། བསྐྱལ་པ་གྲངས་མེད་ངེས་འབྱུང་ཞིང་། །མོས་པ་རྣམ་
པར་འཕེལ་བྱེད་པ། །རི་ལྷ་ར་རྒྱ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་བཞིན། །དགོ་ཚས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་
སུ་རྫོགས། ཞེས་དབང་པོ་རྣོན་པོས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོར་བྱིན་

པ་ལ་ཡང་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་པ་ཅིག་དགོས་པར་གསུངས་ན་དབང་པོ་བརྟུལ་
པོར་གྱུར་པའི་ཉས་ཐོས་གྱིས་ཐེག་པ་མཚོག་གི་མཐོང་ལམ་དག་པའི་སྒྲོམ་ལམ་
ལ་འབད་པ་མ་ལྟོས་པར་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་སྒྲུབ་པ་ནི་རང་ལ་མོས་པ་ཐོབ་པའི་དད་
པའི་རྗེས་འབྲང་དག་གི་མགོ་བོ་དཀྱུགས་པ་ལས་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་
གི་ཡིད་ལ་དམན། གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ལ་འབད་པ་དེ་ཉིད་ཐེག་ཆེན་
མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་མོད་སྙམ་ན་སྟོག་གི་མཚོད་སྦྱིན་མཐོ་རིས་གྱི་
རྒྱར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་སྦྱོང་དམ། ཐེག་དམན་གྱི་མི་མཐུན་པའི་སྟོགས་ཡིན་པས་དེ་དེའི་
རྒྱར་རིགས་སྙམས་ན། འོ་ན་སྦོད་དང་ལྡན་པས་དཔུལ་བར་གནས་པ་དུས་ཀྱི་ཏྲ།
ཁྱད་ཚུབ་བྱི་མེད་སྤངས་པའི་བར་དུ་གཙོད་བྱེད་མིན། ཤེག་པ་གཞན་ལ་རབ་
བསེལ་རྣམ་རྟོག་བདག་པོ་པ། རབ་ཏུ་བདེ་བ་གནས་ཀྱང་བར་དུ་གཙོད་པར་
བྱེད། ཅས་འབྲུང་བས་དེ་དེའི་རྒྱར་འགྲོ་མི་འགྲོ་ལེགས་པར་སེམས་ཤིག ཁོ་ན་
ཉན་རང་གི་དག་བཅོམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ནས་འཇུག་ཅེ་ན། ཚོགས་ལམ་
ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། སྙིང་རྗེས་བསྐྱེད་ནས་གཞན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
འདོད་ཀྱི་འདུན་སོགས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པའི་

ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་བཞི་ཚན་གསུམ་རྫོགས་
པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་སང་གོ་བཟང་པོས། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་
པ་དང་པོ་གསུམ་ནི་རྩུང་བྱ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ནི་དེ་གྱི་ལས་དང་པོ་པའི་སས་
བསྐྱུས་སོ། །ཞེས་བཤད་ལ། དེས་ན་ཤིན་ཏུ་དབང་པོ་རྣེ་ཞིང་རྟོགས་པ་ལྟར་དུ་
འཇུག་པའི་རིགས་ཅན་གྱིས་ཀྱང་ལམ་རིམ་གྱིས་མ་སློང་པར་ཐོད་ཀྱལ་དུ་བྱ་
བར་མི་རུས་ན་དབང་པོ་རྩལ་ཞིང་རྟོགས་པ་བྱལ་བའི་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐོད་ཀྱལ་
ཅིའི་ཕྱིར་རུས། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་འཕགས་པ་སོ་སྐྱེར་
ལྟར་སྤྱིད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ལམ་ནས་
འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ངེ་སྐད་དུ། ལྷ་འབྲས་ལས། ཉམས་འགྱུར་
དངོས་ལས་མ་ཡིན། ཞེས་འབྲས་བྱ་དང་པོ་ལས་ཉམས་པ་མེད་པར་བཤད་པ་
དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ཁོ་པོས་འབྲས་བྱ་དང་པོ་ལས་ཉམས་པར་སྒྲིབ་ག་ལ་
འགྱུར། བྱིད་རང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་འཇུག་པ་ལྟར་ན་ཡང་དག་བཅོམ་མི་གཡོ་
བའི་ཆེན་པོ། སློབ་ལམ་སར་ལྟར་བ་ཅིག་སྤྱིད་པར་ཐལ་ཐེག་དམན་དག་བཅོམ་
མི་གཡོ་བའི་ཚོས་ཅན་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་དུ་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

འདོད་ན། དག་བཙམ་དྲུག་འདོད་དེ་དག་ལས། ལྷ་ནི་དད་པ་མོས་ལས་སྒྲིམ།
 ཞེས་པའི་དྲུག་ཅར་ཉམས་པའི་ཚཱ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རང་གིས་བྲངས་
 པའི་ལུང་དང་འགལ་བར་མཚུངས་སོ། འོན་ཏེ་དག་བཙམ་གྱི་སྤངས་རྟོགས་ལས་
 ཉམས་ནས་མཐོང་ལམ་དུ་འཇུག་ན་དེར་འགྱུར་ཡང་། འདིར་སྤར་གྱི་སྤངས་
 ཐོབ་མི་ཉམས་པར་དེ་དག་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འོག་ཏུ་ལུང་བར་ག་ལ་
 འགྱུར་ཞེ་ན། ཚུལ་དེ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་ལྟ་ག་ལ་
 ཡོད། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཚོགས་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་དེ་འཕགས་པ་གཏན་མ་
 ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་རང་འཕགས་པ་མིན་ལ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡང་
 མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་འཕགས་པའི་སྤངས་རྟོགས་མི་ཉམས་པ་དང་འགལ་
 ཞེ་ན། དག་བཙམ་པ་བརྒྱད་པ་ནས་འཇུག་པ་དེ་དག་བཙམ་གཏན་མིན་པར་
 འགྱུར་བ་ཡང་མཚུངས་སོ། གལ་ཏེ། དམན་པའི་དག་བཙམ་ཡིན་པས་རྟགས་
 མ་གྲུབ་ལ། དེའི་དག་བཙམ་ཡིན་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོབ་ལམ་ཡིན་པ་དང་
 མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན་དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་ལྡན་ཤིང་པོ་ཡིན་པ་དང་དག་སྒྲོང་གི་
 གསར་བུ་ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན། འོན་ཀྱང་གང་ཟག་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔར་བཞག་གི་དག་བཅོམ་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་བྱ་སྟེ། དག་སྒྲོང་གསར་ལུ་ལ་དག་
སྒྲོང་དུ་གཞག་གི་དག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་དང་ལྷན་ཡང་དེར་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པ་
བཞིན་ལོ་ཞེན། འོ་ན་ཉན་རང་དག་བཅོམ་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་པ་དེ་འཕགས་
པ་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་བྱ་བར་བྱང་སེམས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱ་རིགས་ཏེ། བྱང་
སེམས་གྱི་འཕགས་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་བྱིར། རི་སྐད་དུ། ལམ་མ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་སྐྱེ་
བོ་ཡི། སྐྱེ་བོར་འདོད་དེ། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ལྷན་ཡང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོར་
འབོད་པས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དག་བཅོམ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། ས་
བཅུ་པ་ལ་སངས་རྒྱུས་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང་དེ་སངས་རྒྱུས་པ་ཡིན་མི་དགོས་
པ་བཞིན། དེས་ན་ཉན་རང་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གང་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་འདི་ལྷ་
བུ་ནི་རྟོག་ལོ་ཙྰ་བ་ཆེན་པོ་སྟོ་ལྷན་གཤམ་རབ་གྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཤད་པར་
སྟངས་སྟེ། གསར་ལུ་བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་གནས་དུག་པའི་ཕར་བྱིན་རབ་བྱེད་
ཆེན་མོར་བཤད་མ་ཐག་པའི་དོན་འདི་ལ་བརྒྱལ་ལན་དགོས་པ་མཐའ་ཡས་པ་
དང་བཅས་པ་སྒྲོས་ནས་ལོ་ཙྰ་བ་ཡབ་ལྷས་གྱི་དགོངས་པ་འོ་ཞེས་བཀོད་པར་
མཛད་པ་ལས་འདི་མདོ་བསྐྱུས་ཙམ་སྟེ་སྒྲོས་པ་ཆོག་གོ། །རི་བོ་དག་ལྷན་པ་དག

།ཉན་རང་ས་བརྒྱད་པ་ནས་འཇུག་ཅེས་སྒྲིབ་པའི་ཞེན་དོན། ཉན་སྒྲིབ་ཉན་རང་
དག་བཅོམ་པ་ལ་མེད། མཐོང་ལམ་དང་མ་དག་ས་བརྒྱན་ལ་སོགས་པར་གཤམ་
སྒྲིབ་ཀྱི་ནམ་དག་རྒྱ་ཆེན་མངོན་པའི་མདོ་བརྒྱན་བཅོས་ནས་བཤད་པའི་སྒྲིབ་པ་
ནི་ལུང་དེ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པས་བར་དེར་སྤངས་བྱ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་
སྒྲིབ་པ་གང་ཡང་མེད་ན་དག་ས་ནས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་སྟམ་མོད། རྒྱ་
ཆེན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་བརྒྱན་བཅོས་ནས་བཤད་པའི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང་།
གིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྟོད་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དང་དེའི་དགོངས་བགྲེལ་རྒྱལ་བ་མ་
པམ་པས་བརྒྱན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་དུ་མཐོང་སྤངས་གཤམ་སྒྲིབ་དང་
མ་དག་པའི་མཐོང་སྤངས་གཤམ་སྒྲིབ་ཀྱི་ནམ་དག་ཇི་སྟེད་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་
སྤངས་མི་དགོས་པའམ་སྤངས་བྱ་མ་ཡིན་ནོ། བརྒྱན་པ་འདིའི་སྟོན་པ་རྒྱལ་ཚབ་དང་
བཅས་པའི་ངེས་དོན་ཀྱི་བཀའ་དྲི་མ་མེད་པ་བྱེད་ཀྱིས་མི་གཙང་བའི་སྟིགས་ལྟར་
འདོར་བར་བྱེད་ན་ངེད་ཀྱིས་ཅིར་ཡང་བྱར་མེད་པས་ལན་འདེབས་ཀྱི་ཡུལ་
བསམ་པའི་ར་བར་ག་ལ་ཤོད་༥ ༥༥ ཇོ་རྗེའི་གསུང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་
རྒྱལ་བྱིས་ས་གཅིག་པ་འདི་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོའི་བྱད་ཚཱ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་བྱ་

བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་བྱ་བ་འདི་གསལ་བར་བཏོན་ན། ལྷག་པ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་མེད་པར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མིང་ཅན་ལྷག་པ་བསམ་གཏན་དང་གཤམ་
རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མི་འབྱུང་ཞེས་ཐེག་པ་ཆེ་ཚུང་དང་མདོ་སྒྲགས་བྱམ་མོང་དུ་
བསྟན་ནས་བྱམ་མོང་མིན་པ་དོ་རྗེ་ཐེག་པར་འཕོ་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། རྣམ་ཀྱན་
མཆོག་ལྷན་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རོ་མཉམ་པར་གྱུར་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཉིད་སངས་རྒྱས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྟོང་བའི་སྒོམ་པ་དང་། ལེགས་སྤྱད་ཐམས་
ཅད་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བྲིམས་དང་། དེའི་རང་བཞིན་ནམ་གཞུང་ལུགས་དེ་
ལས་འདའ་བྱར་མེད་པས་དམ་ཆོག་མིན་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། འདི་ལ་བྱམ་མོང་
བ་དགོངས་གཅིག་སྒྲ་མའི་དགོངས་པ་བྲུངས་ཏེ་བཤད། བྱམ་མོང་མིན་པ་མ་
ཆང་བ་ཁ་བསྐྱངས་ནས་བཤད་པའི་དང་པོ་ནི། རྒྱའི་ཐེག་པར་བསྟན་པའི་
བསྐྱབ་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཡིས་མཆོན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོར་གསོལ་བར་མཛད་ལ། དེ་ནི་བསྐྱབ་པ་དང་པོ་མེད་ན་མི་འབྱུང་སྟེ། ལྷག་པ་
གཤམ་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ནི་ཉོན་མོངས་སོགས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་དང་
གནས་ངན་ལེན་བྱངས་འབྱེན་བྱེད་དུ་གཙོ་བོར་བསྒྲགས་ལ། ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་

བསྐྱབ་པ་ནི་ཉོན་མོངས་དང་མཚན་རྟོགས་མངོན་གྱུར་སྤྱོད་བྱེད་དུ་གཙོ་བོར་
བསྐྱབས་ལ། ཉོན་མོངས་དང་མཚན་རྟོགས་མངོན་གྱུར་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ལའང་
ཉོན་མོངས་ཀྱི་མཚན་རྟོགས་མངོན་གྱུར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་
ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་འགོག་པར་བྱེད་པ་མེད་ན་ཉོན་མོངས་སོགས་སྒྲིབ་པ་མངོན་
གྱུར་ས་བོན་གནས་ངན་ལེན་རྣམས་འགོག་པར་མི་རུས་ལ། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་
ལྷག་པར་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ལས་དང་བོ་ཉིད་དུ་གཙོ་བོར་སྒོ་གསུམ་གྱི་
ལས་མི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་སྒོམ་ཞིང་སྤྱོད་བར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་བསྐྱབས་ན་རྫོགས་སངས་ཐོབ་ཅིང་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་མ་ཐམས་ཅད་
དག་པར་འགྱུར་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་གཞི་དུས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་ལས་
ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ལས་དུས་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གྱི་
བསྐྱབ་པ་གསུམ་བོ་དེའམ་རྒྱ་རིགས་ཀྱང་གཞི་དུས་སུ་ཡོད་ལ། ཡོད་པ་དེ་རྒྱུན་
གྱིས་སད་པར་བྱས་ནས་དང་བོར་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱབས་པའི་སྒོ་
གསུམ་གྱི་ལས་མི་དགེ་བ་རྣམས་སྤྱོད་བའི་ལྷག་པ་རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་

འཇུག་ནས་དེ་སྤྱོད་པ་ལ་རུས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཐོབ་ནས་དེ་ཀླན་ནས་
སྤྱོད་བྱེད་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་བའི་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་
འཇུག་ནས་དེ་སྤྱོད་པ་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཐོབ་ནས་དེ་དག་གི་
ས་བོན་སྤྱོད་བའི་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ལ་འཇུག་ནས་དེ་སྤྱོད་པ་ལ་རུས་
པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་བསྐྱབ་པ་དེ་དག་གི་སྤྱང་བྱ་དེ་དག་སྤྱོད་པ་ལ་
རུས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་སྡུ་མ་སྡུ་མ་མ་ཐོབ་ན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རུས་པ་
ཐོབ་པར་མི་རུས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ལམ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཡང་རྒྱུའི་དུས་
ནས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་ལ། དེས་ན་
དགོངས་གཅིག་ནིང་མར་ཚུལ་འདི་ལ་བསམས་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཚུལ་
བྲིམས་གཅིག་སྟེ་མཚུངས་པར་གཅིག་པ་དང་འབྲེལ་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
འབྲས་བུ་རྒྱ་དང་འབྲ་བར་མཚུངས་པ་དང་། སྡུ་མ་སྡུ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཕྱི་མ་
ཕྱི་མ་མི་འབྱུང་བས་འབྲེལ་བ་གཅིག་པ་ཞེས་དགོངས་པ་༼མ་དབེ་ཤོག་ལེ་
གཅིག་ཆང་མི་འཇུག་པས་ཞུ་དག་བྱེད་ཐབས་བྲལ། ༽ཡིན་ནོ། དག་དོན་བསྐྱབ་
པ་གསུམ་ལ་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ཆའི་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རིགས་གཉིས་རྒྱ་

དུས་སུ་ཡོད་པ་ལམ་བསྐབ་པ་གསུམ་ཉིད་་་་ཀྱིས་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་སྒྲིག་ཅིས་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་རིག་པོ་ཆེ་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་གྲུབ་བདེ་འབྲལ་
མི་ཤེས་པར་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་པ་
དང་མི་སློབ་པ་དག་གི་རྒྱད་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་མུང་ལྷ་ཡང་ཡ་བྲལ་དུ་འབྱུང་སྲིད་པ་
མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཅིས་པ་ནི། བཙུམ་ལྷན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་
བའི་རྒྱད་དུ། ལྷ་གར་ལིང་རབ་བཞག་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སློ་མི་བྱ།
ཁམས་གསུམ་པོ་ནི་མ་ལུས་པ། སངས་རྒྱས་སྐུ་ཏུ་བསྐྱེམ་པར་བྱ། བསྐྱེམ་བ་འདི་
ཉིད་ཁོ་ན་ཡིས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཚོགས་ནི་ཡང་དག་རྫོགས། བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་
ཡང་དག་ལྷན། ཡ་རོལ་བྱིན་བཅུ་ཐོབ་པ་ཡིས། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དུས་
གསུམ་འཇུག། །འདི་ཡོངས་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱིས། ཚཱ་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
རབ་ཏུ་བསྒྲོར། ཞེས་འབྱུང་བ་བཤད་གཞིར་བཞོད་ནས་ཅུང་ཟད་བརྗོད་པར་བྱ་
སྟེ། ལྷ་གར་བཞུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སློ་བར་མི་བྱ་བ་ནི་གཞི་ལམ་
འབྲས་བུར་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་བཞུགས་པའི་དཔལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་ཉིད་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་ཕལ་པ་དང་མཚོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྒྱའི་དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་ལས་

ལམ་དུས་ཀྱི་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་མཚོག་དང་། དེ་ཡང་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོར་
སེམས་ལས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དོར་སེམས་མཚོག་དང་། སློབ་པའི་དོར་སེམས་
ལས་མི་སློབ་པའི་དོར་སེམས་མཚོག་ཏུ་འཛོག་ལ། བྱི་མ་བྱི་མ་དེར་ལྟོས་ཀྱི་སྒྲ་
མ་པལ་བ་སྟེ་མཚོག་དམན་དུ་འཛོག་ལ། འོ་ན་དཔལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་མཚན་
ཉིད་དེ་རི་ལྷ་བྱ་ཞེན་ཞེ་མི་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་དོ་རྗེ་འཇིག་
བྱེད་དང་། གསང་བ་འདུས་པ་དང་། ཀྱིའི་དོ་རྗེ་དང་། འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པའི་བདག་
ཉིད་དུ་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བོད་ཀྱི་གྱུབ་ཆེན་དུ་ཁས་ལེན་པ་མང་པོས་དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ནི་པར་བྱིན་ནས་བཤད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཤེར་བྱིན་རྒྱལ་ཡུམ་ཀྱི་མིང་ཅན་སློས་བྲལ་མེད་དགག་ལ་རྒྱ་ཆེར་
བཤད་པ་ནི་ཟབ་མོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཚུལ་འདིར་སློ་ཁ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མ་སྟོགས་
པའོ། འོ་ན་ཞེ་མི་རོ་གཅིག་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རོ་གཅིག་པ་ཞེས་པ་དེ་རི་ལྷ་
བྱ་ཞིག་སྟུམ་ན། མཚོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དབང་པོ་ཐམས་
ཅད་པ་ནང་རིག་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་འབྲལ་མི་ཤེས་སུ་གནས་ཤིང་དེ་ཉིད་དེ་དེར་གྱུབ་པ་དང་བྲལ་བའི་

སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཀྱང་རྣམ་པར་དག་པའི་ཟག་མེད་གི་སེམས་བྱུང་དེའི་སྟོང་ཡུལ་དུ་
རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་དང་བྲ་ཕབ་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་སྒྲ་ཚོགས་པའི་
སྒྲ་བ་སྟོང་པའི་གཟུགས་བརྟན་གསལ་བར་འཆར་བ་གཉིས་འབྲལ་མི་ཤེས་
བར་གནས་པ་ལ་སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་འཕོ་བདེ་འཕོར་བའི་གནས་པ་གང་གི་
ཡང་བར་ཆད་བྱ་བར་མི་རྣམས་པ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་ཏུ་ཞུགས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་
སྒྲིའི་དབང་དུ་ན་སྒྲིབ་ཞེ་དང་ཡེ་ཤེས་གི་དབང་དུ་ན་ཡེ་ཤེས་ལྟ་དང་རིགས་གི་
དབང་དུ་ན་རིགས་དུག་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། འོ་ན་
རྣམ་ཀླན་མཚོག་ལྟན་གི་སྟོང་གཟུགས་དེ་བདེ་ཆེན་གི་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་དེའི་ངོ་
བོར་བདེན་པར་སྒྲ་ང་ངམ་བདེན་མེད་དུ་སྒྲ་ང་། བདེན་པར་སྒྲ་ང་ལ་བདེན་མེད་
གི་ཚོས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འབྲུལ་པར་སྒྲ་ང་བས་དེ་ལས་འབྲུལ་ཚབས་ཆེ་བ་མེད་
བས་ཉོག་པ་སེམས་དཔའི་མཁྱེན་པར་ངི་ལྟར་རུང་། བདེན་མེད་དུ་སྒྲ་ང་ན་ཡུལ་
དེ་རྟུན་པ་ཉིད་གི་ཡུལ་ཅན་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་དེ་ལྟར་ཉོག་པའི་མཁྱེན་པ་ཡང་
བསྐྱུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲ་ང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་པ་
ཉིད་དུ་འགྱུར་སྒྲུམ་ན། དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་བདེ་བ་དམ་པ་ འི་མཁྱེན་ཚུལ་འདི་ནི་

སོ་སོ་སྒྲེ་བོ་དག་གི་ཡུལ་རྩོན་མི་རྩོན་དང་། དེའི་ཡུལ་ཅན་བསྐྱེ་མི་བསྐྱེ་ལ་
སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་འབྲེལ་བར་བྱས་ནས་བདེན་མི་བདེན་
སོགས་སྒྲོས་པའི་མཐར་ཉོག་གས་བྱ་ཉོག་གས་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། དཔལ་དོ་རྗེ་
སེམས་དཔའ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་མི་ཕྱེད་པ་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་
ཁོ་ནས་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ཅག་གི་དབང་པོ་སྤྱོད་གས་གཅིག་པ་དང་།
ཤེས་པ་སྤྱོད་གས་གཅིག་པ་རྣམས་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དམ་དུག་དང་། དེའི་བདག་
རྒྱུན་ཅམ་གྱི་ཉེ་ཆོ་བ་མིན་པར་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་པ་དང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་
པ་དང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་པའི་ཀུན་ཤེས་ཀུན་རིག་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་མཁྱེན་པ་ཡུལ་བཅས་ནི་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་མཚན་སྣང་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་ཡིན་པས། ཡུལ་བདེན་རྩོན་གང་
དུ་ཡང་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་ཡང་སྣང་བར་མི་འགལ་བ་ཞིག་ཏུ་བརྗོད་ན་སྒྲོ་ལ་བདེ་
སྟེ། སེམས་ཅན་ལ་སྒྲོས་དབང་གིས་སྣང་ན་མཐའ་བརྒྱད་གང་རུང་གི་སྣང་
དགོས་པ་འབྲུལ་ཡང་རྟོག་སེམས་ལ་སྒྲོས་ཀྱི་སྣང་ན་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བ་
ཁོ་ནའི་དབང་གིས་མ་འབྲུལ་བར་འགྱུར་བ་ལས་འོས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་དེ་

ལྟ་བུའི་ཨེ་ཤྲི་དང་དུས་ལའོར་དུ་དེ་སྒྲིབ་པ་དང་ལའོར་བའི་བར་ཆད་མི་རུས་པ་
 བྱུར་མི་ལྟོག་པ་དེ་འབྲས་དུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་རྒྱ་ལམ་གྱི་
 གནས་སྐབས་ན་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ལམ་གྱི་
 ཨེ་ཤྲི་ལ་གྲོ་བུར་གྱི་སྒྲིབ་པ་དང་ལའོར་བས་མི་གསལ་བར་བྱས་ཀྱང་ཨེ་ཤྲི་རང་
 ཉིད་སྒྲིབ་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལའོར་བ་དང་སྟག་བསྐལ་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ས་ཡི་དགྱིལ་ན་ཡོད་པའི་རྒྱ། གྲི་མ་མེད་པར་གནས་པ་
 ལྟར། ཉོན་མོངས་ནང་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་། རྟེན་བཞིན་དྲི་མ་མེད་པར་གནས།
 ཞེས་དང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གང་ཡིན་པ། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་
 བཞིན་དུ་འགྱུར་མེད་དེ། །ཡང་དག་མིན་རྟོགས་ལས་བྱུང་འདོད་ཆགས་སོགས།
 གྲོ་བུར་དྲི་མས་དེ་ཉོན་མོངས་མི་འགྱུར། ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པར། བདེ་
 ཆེན་མི་རྟག་མ་ཡིན་ཏེ། བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་རྟག་ ཁུམ་དང་། དཔལ་མཆོག་
 དང་པོ་དང་། རྩོམ་གྲུར་སོགས་ལས། གདོད་ནས་གྲོལ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས།
 ཞེས་འབྱུང་ངོ་། འོ་ན་རྒྱ་ལམ་གྱི་ཨེ་ཤྲི་ལ་གྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མས་བསྒྲིབས་ནས་མི་
 གསལ་བར་བྱས་པ་དེ་ཡང་ལའོར་བའི་གྲོ་བུར་དྲི་མ་དེ་ཉིད་ལྟར་པོ་ལྟས་རྟོགས་

བར་གྱུར་པའི་ཆ་དེར་མི་གསལ་བ་ཡིན་གྱི། ཨེ་ཨློ་རང་ཉིད་དེ་ཡིས་རྣོ་གསལ་པའི་
 རོ་བོར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རི་རྒྱད་དུ། རི་ལྟར་རིན་ཆེན་བེ་རྒྱུའི། དུས་
 རྣམས་ཀྱང་ཏུ་འོད་གསལ་ཡང་། རྩོ་ཡི་ནང་ན་གནས་གྱུར་ན། རྩོ་ཡི་འོད་ནི་
 གསལ་མ་ཡིན། རྩོ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི། རྩོས་དབྱིངས་གིན་
 ཏུ་རྩི་མེད་པ། རྩོ་ཁོར་བར་འོད་ནི་གསལ་མ་ཡིན། རྩོས་འབྱུང་ལ། འོ་ན་གཞི་
 ལམ་གྱི་ཨེ་ཨློ་དེ་འཁོར་བ་དང་སྐྱིབ་པ་ལས་གཞན་དུ་ཡོད་པར་འབྱུར་ལ། དེ་ལྟ་
 བ་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་གཤམ་པའི་རྒྱུད་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་འབྱུར་
 ལྟམ་ན་དེར་མི་འབྱུར་བའི་རྩུལ་བདག་གི་ཡབ་རྩེ་ཆེན་པོ་རས་གོས་འཛིན་པའི་
 གསུང་ལྟར་བརྩོད་ན། དེ་ལྟ་བ་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པར་གཤམ་པའི་རྒྱུད་
 གཉིས་ཡོད་པར་ཅི་ལ་འདོད་དེ། རྩོས་བྱ་གང་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་རྩིང་
 པོ་དང་སྒོ་བྱར་གྱི་རྩི་མ་གཉིས་དང་ལྷན་ན་སྒོ་བྱར་གྱི་རྩི་མའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
 བར་གཤམ་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཆོགས་དུག་གམ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
 རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་པ་ལས་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་པར་གསུང་རབ་ནས་མ་བཤད་ཅིང་ཁོ་
 བོས་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་བ་དང་སྐྱིབ་པ་ལས་དག་པའི་ཨེ་ཨློ་

གཞན་དུ་སྤྱིར་ལྷོག་མེད་པར་བཞུགས་པ་ བི་ཆེས་འདོད་པ་སྟེ། དབྱེས་དོར་
འབྲམ་ལྷ་ལས། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་འགག་པ་ལས།རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྤྱི་གཞན་
ཏེ། །གསུང་དང་ཐུགས་དང་བདེ་བ་ འང་གཞན་། །ཡུང་པོའི་ཚོགས་ཀྱང་གཞན་
པ་སྟེ། །ས་ལས་སོགས་པའི་ཁམས་རྣམས་དངས། །ཡུལ་དང་དབང་པོ་རྣམས་
ཀྱང་གཞན། །ལས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱ་བའང་གཞན། །དེ་བཞིན་ལས་དབང་
གཞན་རྣམས་སོ། །ཀྱན་ནས་ཐུག་དང་ཞབས་སོགས་པ། །ཀྱན་ནས་སྤྱན་དང་
དབུ་དང་ཞལ། འཛིག་རྟེན་ཀྱན་ནས་ཐོས་པ་ཅན། །ཐམས་ཅད་བྱབ་སྟེ་
བཞུགས་པའོ། །ཅིས་འབྱུང་ངོ་། །འདི་ལྟ་བུའི་གནས་ལ་ངེས་པ་མ་རྟེན་ན་སྤྱི་
ནང་གཞན་གསུམ་བྱ་བའི་གཞན་དེ་ལ་ཡང་ངེས་པ་དོན་མཐུན་གྱི་སྒོ་སྒྱེ་བའི་
སྐལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱབ་སྟེ། བཞུགས་པའི་དོན་ནི་གང་སྤང་བྱ་སྟོ་བུར་
དྲི་མ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་དང་འབྲེལ་བར་བྱབ་པ་སྟེ། གཞི་ལམ་གྱི་དུས་ནི་ཨེ་ཨྱ་
དེ་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་གཞི་སྒྲིབ་བྱེད་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲེལ་བས། གང་སྒྲིབ་གཞི་བདེ་
གཤེགས་སྟིང་པོ་ཨེ་ཨྱ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་སྟོ་བུར་དྲི་མའི་ཚོགས་
ཀྱང་ཇི་སྟེད་དུ་འབྲེལ་བར་གནས་པ་ལ་འབྲས་དུས་ནི་སེམས་ཅན་སྟོ་བུར་དྲི་མ་

རི་སྟོད་དེ་སེལ་གྱི་ཨེ་ཤི་ཡང་ཕན་ཚུན་སྤྱད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་དུ་འབྲེལ་བར་གནས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འབྲེལ་ཡང་གཞི་ལམ་འབྲས་སུའི་ཨེ་ཤི་དེ་ཉིད་ནི་གིན་དུ་
ནམ་པར་དག་པ་སྤྱད་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་གནས་པས་སྟོ་སྤྱད་དྲི་མའི་ཕྱན་པས་
གོས་པ་དང་ཕན་ཚུན་འདྲེ་བ་མེད་པར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྟོང་
པོའི་ཆ་གས་སྟོ་སྤྱད་དྲི་མའི་ངོ་བོར་འགོ་བ་མེད་པ་ཅན་གྱི་ཆ་མེད་བཞིན་སྟོ་སྤྱད་
དྲི་མའི་ཁམས་སྟོང་བ་ལ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཆ་མེད་ཀུན་འགོ་བྱུང་བ་པོ།
ཞེས་འབྱུང་ངོ་། འོ་ན་སེམས་ཅན་འདི་དག་འཆང་རྒྱ་བའམ་རྒྱ་བར་མི་འགྱུར་
སྟམ་ན། འདི་ལ་ནམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་འདུག་སྟེ། ཅི་སེམས་ཅན་དེ་སྟོ་སྤྱད་
གྱི་དྲི་མ་དང་བདེར་གཤེགས་སྟོང་པོ་གཉིས་ཀ་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་འཛིག་
རྟེན་པ་དག་གིས་བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་མ་བརྟགས་གཞན་གྲགས་ཙམ་གྱི་གང་
ཟག་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བརྗོད་དམ། ཡང་ན་སེམས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དུ་འཛིག་
བྱེད་སྟོ་སྤྱད་གྱི་དྲི་མ་སྟེ་ཆོས་ལ་སེམས་ཅན་དུ་བརྗོད། དང་པོ་ལྟར་ན།
།སེམས་ཅན་འཆང་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོད་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོར་ལྷན་གྱི་ཐུག་
པོ་ལྟ་སྟེན་གང་དག་འོར་དང་བུལ་བ་ན་ལྟ་སྟེན་དབུལ་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་སྤྱད་

གཤམ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་སངས་རྒྱས་པར་ཡེ་མི་རུང་སྟེ།
སྤང་བྱ་སྟོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་བདག་ཉིད་ངོ་བོ་འགྲོ་མི་སྟིང་ལ།
དེ་མི་སྟིང་ན་དྲི་བཅས་ཀྱི་སེམས་དྲི་མེད་རྒྱ་རྒྱད་དུ་གྱུར་ནས་འབྲས་རྒྱད་དུ་
སངས་རྒྱས་པ་སྟིང་མཐའ་བཀག་པའི་བྱིར། །དོན་འདྲིར་དགོངས་ནས། རྩེ་
རས་པ་ཆེན་པོས། སངས་རྒྱས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་སྐབས་མེད་ཅེས་བཀའ་
བརྩལ་བ་ལྟར་ཁོ་བོའི་ཐར་ཕྱིན་རིག་ཆེན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་དོ་འོ་ན་རྩ་ག་དེ་ལ་
ཡང་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྩ་ག་གསུམ་ལས་འདྲིར་བཞུགས་
གནས་མཆོག་དུ་གྱུར་པ་གང་ཞེན་བྱི་མ་ཉིད་བཟུང་བ་ལས། རྩ་མ་གཉིས་ལ་ནི་
སྟོ་བྱར་དྲི་མའི་སྤང་སོགས་ཀྱི་ཆ་དང་མ་བུལ་བའི་རྩ་ག་ཡིན་ལ། བྱི་མ་ནི་སྤང་
སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་སོགས་འཛེམས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པའི་རྩ་ག་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ།
རི་སྐད་དུ། གང་ཞིག་སྤང་བོ་ལ་སོགས་སྐྱབ་པ་རབ་བཙུམ་ཡུལ་ནི་སྤྱོད་ཐབ་
བརྒྱད་ལྟ་བུ། ཀྱུན་མཁྱེན་བདེ་སྟེར་དེ་ཉིད་གཅིག་སྤྱོད་རྩེ་འཛིན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་མོ་སྟེ། ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །འོ་ན་འདི་ལྟ་བུའི་རྩ་ག་དེ་རྩེ་འཛིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
རྩ་ག་ཡིན་ནམ། རྩེ་འཛིན་པ་གཞན་ཀྱི་རྒྱད་ཀྱི་རྩ་ག་ཡིན། དང་བོ་ལྟར་ན་

བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ལ་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་འཇུག་ན་རང་གིས་རང་ལ་
བྱ་བ་འགལ་བས་བསྟན་བྱ་ཡུལ་རྟ་ག་ལ་བརྟེན་པས་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དོ་རྗེ་འཛིན་པའི་སར་ཡང་རྒྱད་གཞན་
ཀྱི་དོ་རྗེ་འཛིན་མ་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཡོད་ན་འཛིན་ཏེན་ལས་འདས་པའི་སྐྱོད་
པར་མི་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། ཉེས་པ་གཉིས་ཀ་མེད་དེ། དོ་རྗེ་འཛིན་པ་རང་རྒྱད་ཀྱི་
ཡུལ་སྐྱིབ་བྲལ་གྱི་རྟ་གར་ཡུལ་ཅན་སྐྱིབ་བྲལ་གྱི་ལིང་བཞག་བརྟུབ་པོ་ཉིད་ཀྱི་
ཡུམ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལས་བདེ་ཆེན་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་འཆར་ལ་དེ་
ལྟའི་བདེ་བ་ནི་སྐྱེ་བོ་གཞན་ལ་ཐབས་ལ་ཤེས་རབ་མ་བསྟན་པའི་བདེ་བ་ལས་
མི་འབྱུང་བ་དང་། ཤེས་རབ་ལ་ཐབས་མ་བསྟན་པའི་བདེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བ་
ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀ་བསྟན་པའི་བདེ་བ་རྗེས་ཆགས་ཀྱིས་
ཉམས་སུ་སྐྱོང་བས་འདི་ལྟའི་བདེ་བ་ལ་མ་ནིང་གི་བདེ་བ་དང་། ན་ལྟའི་སྟོམས་
འཇུག་དང་། འདི་འདྲའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱེ་ལ་མ་ནིང་གི་སྐྱེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱུང་ལས།
བྱད་མེད་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཉེ་རུ་ཀ་ང་མིན།འདི་ཉིད་ཕྱིར་ན་མ་
ནིང་རོ། །ཞེས་དང་། རི་རྒྱད་དུ། གཟུགས་ནི་སྤྱིད་པར་མི་འོང་སྟེ། །འགྱུར་

མེད་མུང་ན་འདས་མི་འགོ། བན་ཚུན་འབྱུང་པས་ཞི་བ་སྟེ། །མ་ཅིང་གི་ནི་གོ་
འཕང་མཚོག། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེ་ལྟའི་བདག་ཉིད་ལ་བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་
རོལ་བ་ན་གཅིག་རང་རྗེས་སུ་རོལ་བ་མ་ཡིན་གྱི་བདག་ཉིད་ལ་དུ་མའི་ཚས་
དམིགས་པ་རྣམས་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དམ་པར་རོལ་བའོ། །དོ་རྗེ་འཛིན་
པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དོ་རྗེ་འཛིན་མ་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་རོལ་བ་ནི་གསང་སྤྲགས་གྱི་
སྒྱུད་པ་རྣམ་པ་འཁོར་བའི་འབྲ་འབག་ལམ་དུ་བྱེད་པས་འཐད་དེ། དང་པོར་
དགྱིལ་འཁོར་གྱི་སྒྲུལ་བཤད་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཉེ་རུ་ཀ་རྣམས་ལས་
ཡུལ་ལྔ་རེ་རེ་ཞིང་ན་འཕོ་བས་སྒྱུར་བའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་། བྲགས་གསུང་དང་
སྒྲུའི་རྣལ་འབྱོར་མ་བརྒྱད་གསུམ་ཉེར་བཞི་རེ་རེ་ཞིང་སྒྱུར་བའི་དགྱིལ་འཁོར་
འབྱུང་བ་དང་། དེ་ལྟར་སྒྱུད་པ་ན་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྱུད་པར་མི་
འབྱུར་བ་མིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་པ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བས་
རིགས་དྲུག་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དོན་དུ་མི་གཉེར་ལ། འདིར་ནི་
རིགས་དྲུག་པ་ཉེ་རུ་ཀ་བདག་ཉིད་ཀྱི་རིགས་དྲུག་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཉིད་ལས་
འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་བདེ་བ་མྱོང་བ་ནི་རོ་ཆ་བའི་

གནས་མ་ཡིན་པའི་བག་ཚ་བ་དང་སྟེམས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཉམས་སུ་
སྦྱང་བར་བྱེད་དེ། འདུས་པ་རྒྱད་ཕྱི་མར། འཛིག་ཉེན་སྦྱོད་ལས་ནམ་གྲོལ་བར།
།གང་བཤད་དམ་ཚིག་སྟོམ་པ་སྟེ། རོ་རྗེ་ཀུན་གྱི་བསྐྱུང་བ་ནི། །སྤགས་གྱི་སྦྱོད་
པ་ཡིན་པར་བཤད། ཅེས་འབྱུང་ལ། སྦྱིབ་བྲལ་མཐར་ཐུག་གི་ནམ་ཀུན་མཚོག་
ལུན་གྱི་ཕྱག་རྒྱའི་རྟ་ག་བསྟེན་པ་ལ་ནི་ནམ་ཀུན་མཚོག་ལུན་གྱི་ཉེ་རུ་ཀའི་ལི་རྒྱ་
འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བཅུ་གཉིས་དང་ལུན་ཞིང་མ་
དག་པའི་རྩ་ཐིག་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་མདུད་པ་བཅུ་གསུམ་གྲོལ་བའི་ཁྲོ་གཉེར་རིམ་
པ་བཅུ་གསུམ་དང་ལུན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། སྦྱོབ་ལམ་ན་ནམ་ཀུན་མཚོག་ལུན་
གྱི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟེན་པ་ན་ཡང་དེ་དག་དང་རྗེས་མཐུན་པ་མེད་ན་ཚུལ་དེ་ལྟའི་ཕྱག་
རྒྱ་བསྟེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཉེ་རུ་ཀ་དང་ནལ་འབྱོར་མ་པན་ཚུན་
རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ཁུ་བ་ལས་སྦྱེད་པའི་བདེ་བ་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ལས་ཉམས་པ་མེད་པར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡབ་ཡུམ་
གྱི་བྱང་སེམས་ཉི་མ་དང་ལྷ་བ་ལྟར་བྱི་མ་མེད་པར་གསལ་བ་དེ་འགྲིབ་པ་དང་
བཅས་པར་མི་སྦྱོར་བར་འགྲིབ་མེད་གོང་འཕེལ་དུ་གནས་པ་ཉིད་ལས་འཕོ་འགྱུར་

དང་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་གྱུབ་སྟེ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱད་ལས། འཕྲེལ་བའི་འཕྲེལ་བར་
འགྱུར་བ་མེད། །ཉམས་པའི་ཉམས་པ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །རྒྱབ་པ་དེ་ཡི་རྒྱབ་པ་
མེད། །འཆར་བ་ཡི་ནི་འཆར་བ་མེད། ཅེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་དོ་རྩེ་
འཛིན་པ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཁྱེད་པ་ཁྱེད་འཕྲེལ་ལས་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་འདིར་
དགོངས་ནས། རི་སྐད་དུ། ཁུ་བ་མི་འགྱུར་རང་བཞིན་གྱིས། །མཚོག་ཏུ་མི་
འགྱུར་བསྐྱབས་པར་བྱ། ཞེས་དང་། །དམ་ཚིག་ཁུ་སྐྱུངས་ཚོ་ག་བཞིན། ཞེས་
དང་། །ལྷུང་མིན་སྟེང་དུ་དེ་བཞིན་ཁུ་བ་དེ། ཞེས་དང་། །རང་རྒྱས་ཐིག་ལས་
སངས་རྒྱས་དང་། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ལྷམས་མཚོད་བྱ། ཞེས་དང་བཏུང་བ་
རིན་ཆེན་འདི་ཡིས་ནི། །དོ་རྩེ་ཡིན་ནི་སྐྱེ་སྐྱུབ་བྱེད། ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །བཤད་
གཞིར་གྱུར་པའི་ཁམས་གསུམ་ནི་བྱུང་བྱེད་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་སྟེ་
བྱུང་བྱུང་པ་དག་དྲི་མའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དེ་ཡིན་ལ། བྱུང་བ་
ཡིན་ལ། འདི་ལྟའི་ལྟ་སྒྲོམ་ནི་སྐྱིབ་གཉིས་དང་དེའི་གནས་ངན་ལེན་འཕོ་མེད་
འཛག་སྐྱིབ་དང་བཅས་པ་ཡང་དག་པར་སྦྲོང་བྱེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་སྟེ། དེ་དག་སྦྲོང་
བར་འདོད་ན་སྒྲོམ་པ་འདི་ཉིད་བསྐྱུང་བར་བྱ་དགོས་ལ་འདི་ལྟའི་སྒྲོམ་པ་ལ་ཡང་

འཛག་སྒྲིབ་གཞོམ་དུ་མེད་པ་གནས་སྐབས་གཞིའི་འཕོ་བ་དེ་སྤྲོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུ་བཞི་
རེ་རེ་ཞིང་སྒྲུ་གསུང་བྱགས་ཡེ་ཤེས་རོ་མཉམ་པར་སྒྲོར་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་
རིགས་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་བྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་བཞི་པོ་རེ་རེ་ཞིང་སྒྲུ་
གསུང་བྱགས་རོ་མཉམ་པར་སྒྲོར་བའི་བདེན་དོན་བཅུ་གཉིས་ལྟན་པའི་སྒྲོམ་པ་
ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་པ་ཉིད་དུ་རིགས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། སྒྲུལ་པ་ཡི་ནི་སྒྲུ་
གསུང་བྱགས། །ཡེ་ཤེས་གཅིག་སྒྲོར་སྒྲོམ་པ་དང་། འོངས་སྒྲོད་རྫོགས་པའི་སྒྲུ་
གསུང་བྱགས། །ཡེ་ཤེས་གཅིག་སྒྲོར་སྒྲོམ་པ་དང་། དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་
གསུང་བྱགས། །ཡེ་ཤེས་གཅིག་སྒྲོར་སྒྲོམ་པ་དང་། །ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་སྒྲུ་
གསུང་བྱགས། །ཡེ་ཤེས་གཅིག་སྒྲོར་སྒྲོམ་པ་དང་། སང་མི་གཉིད་སྒྲུག་བཞི་པ་
ཡི། །དབང་པོ་གཉིས་སྒྲིས་བདེ་མིན་ཞིང་། །ཡེ་ཤེས་སེམས་དང་དག་དང་ལུས།
།གནས་བཞིར་ཡང་དག་མི་གནས་ཏེ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཡོངས་དོར་ཞིང་། །ཡེ་
ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་རྣམ་པར་སྤངས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་ལས་ཡང་དག་སྒྲིམ། །ལྟན་སྒྲིམ་
གཞན་དང་འགྲོགས་པ་མིན། །རྣམ་རྟོགས་སྒྲོམ་པ་ལས་འདས་པའི། ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོ་མི་འགྱུར་བདེ། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་དབྱིབས་དག་དང་། །རྟོགས་དང་

བརྗོད་པ་རྣམ་པར་སྤངས། །དྲི་ཟེའི་གྲོང་ཁྱིམ་པ་དང་། །བྲ་ཐབ་པ་ཡི་རང་
བཞིན་ཅན། །ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྦྱོར། །ཨེ་ཨྱི་ །འགྱུར་མེད་དེ་ལ་
འདུད། །ཅས་འབྱུང་བས་འབྲས་དུས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཕྱག་རྒྱ་ཅན་ནི་ལས་ཡེ་ལ་
མ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟེན་པར་བྱེད་པའི་
རྣམ་པ་ཐོབ་པའི་སྤྲད་དུ་ནི་ཕྱག་རྒྱ་དང་པོ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་བརྟེན་པར་བྱ་
དགོས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྒྱལ་བའི་ལྷན་སྐྱེས་བདེ་བ་འདི་ནི་འཕེལ་བའི་དོན་སྤྲད་
དང་པོར་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བསྟེན་པར་བྱ།དེ་ནས་ཉི་མའི་གཟུགས་ནི་ལུས་དང་
གདོང་དང་རྐང་པ་གཙུག་ཏྱར་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་སྟེ། སྟོག་གི་
དབྱུག་པའི་རྗེས་མཐུན་འཕོ་མེད་བདེ་བ་སྦྱེད་པར་བྱེད་མ་མཚན་ཉིད་ཡན་ལག་
རབ་ཏུ་རྫོགས། རོ་རྗེ་རྣམས་ཀྱི་རབ་ཏུ་སྤྲང་བར་བྱེད་མ་སྟོན་གསུམ་གནས་ལུས་
ཚས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་དེ་ནས་འགྱུར། །ཞེས་རྐང་པ་དང་པོས་ལས་རྒྱ། རྐང་པ་
གཉིས་ཀྱི་ཡེ་རྒྱ་དང་རྐང་པ་བཞི་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་རིམ་བཞིན་བསྟེན་ཏེ།
དེས་ན་གནས་སྐབས་བཞི་དང་ལུང་པོ་ལྔ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་མ་དག་པའི་ཤ་ལྔ་
བདུད་ཅི་ལྔ་སོགས་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུ་གསུམ་མཁ་བྱེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་དང་བདེ་

བ་ཆེན་པོ་སྐྱེད་བྱེད་དག་པའི་གཤམ་བདུད་ཅི་ལྟ་བུ་བདག་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་མི་འཕོ་བར་བཟའ་ཞིང་བརྟུང་བའི་སྒོ་ནས་འཛིན་པ་ནི་སྒོམ་པ་དང་
དམ་ཚིག་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོ་སྐྱེད་ཅོད་དམ་ཚིག་དང་སྒོམ་པ་ནི་འདུས་པ་ལས་།
།སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ཡིས། དམ་ཚིག་བཞི་པོ་བསྐྱུང་བར་བྱ། གཤམ་
ཏྲ་བཟའ་བྱ་སྟེ། །འདི་ནི་དམ་ཚིག་འདའ་དགའ་ལོ། །ཞེས་དང་། གཉིས་པ་
གསུང་ཅོད་ཅོད་དམ་ཚིག་དང་སྒོམ་པ་ནི། །འགྱུར་མེད་ཆེན་པོ་གསུང་ཅོད་ཅེ། དམ་
ཚིག་བཞི་པོ་བསྐྱུང་བར་བྱ། །བཤང་གཅི་ཏྲ་བཟའ་བྱ་སྟེ། །འདི་ནི་གསང་
བ་མྱད་བྱང་ཆེ། །ཞེས་དང་། ཐུགས་ཅོད་ཅོད་དམ་ཚིག་དང་སྒོམ་པ་ནི། ཅོད་ཅེ་
སེམས་དཔའ་རྩུ་འཕྲུལ་ཆེ། དམ་ཚིག་བཞི་པོ་བསྐྱུང་བར་བྱ། །ཐུག་དང་ཁུ་བ་
ཡང་དག་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་ཐུགས་ལྟ་བུ་པས་ཏྲ་བཟའ། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་ལ།
སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་དང་སྒོམ་པ་དེ་དག་བསྐྱུང་བ་དང་བསྐྱུང་བ་ལས་
ཟག་མེད་ལྟ་བུ་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བཞི་རེ་རེ་ཅོད་ཅེ་བཞིའི་བདེ་བ་འཆར་བ་ལས་
ཉམས་པར་དགའ་བར་བརྗོད་དེ། རྒྱ་ཁྲི་སྐུ་ཡོད་པ་ལས་འབྲས་སྐུ་ཐོབ་པ་འདི་
ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་གནས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱས་འཁོར་ཅ་

རྒྱུད་ལས། །མི་སྤྱེད་ལམ་ལ་གནས་པ་ཡིས། །དམ་ཚིག་བཞི་པོ་བསྐྱུང་བར་བྱ།
།གོ་ཁྲ་ལ་སོགས་ཏྲགས་ཏུ་བཟུང། །དམ་ཚིག་འདི་ནི་འདུལ་བར་དགའ། །ཞེས་
འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟའི་བསྐྱུང་བའི་སྒྲིམ་པ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། །རྡོ་རྗེ་སྤྱེད་བ་ལས། །སྒྲིམ་པ་སྐྱུང་བར་བྱེད་པ་གང་། །དེ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །འོ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་དེ་གང་ལས་འཕོ་བ་མེད་པར་སྒྲིམ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། །རྡོ་རྗེ་རྒྱ་ཉིད་སྤྱེད་འོག་
ཐམས་ཅད་དུ་སྒྲིམ་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་ནས་མ་དག་པའི་དབང་ཡུལ་གྱི་སྒྲིམ་
པ་འགོག་དགོས་ཏེ། །རྡོ་རྗེ་སྤྱེད་བ་ལས། །དེ་ལས་གཞན་ཡང་སྒྲིམ་པའི་དོན། །དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་ཀྱིས་ཉོན། །སྒྲིམ་པ་སྐྱུང་བར་བྱེད་པ་གང་། །དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཞེས་བརྗོད། །རྡོ་རྗེ་རྒྱ་མོར་སེམས་འཛིན་པ། །དེ་ནི་བསྐྱུང་བ་ཞེས་ནི་
བསྒྲགས། །དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་རྣམས་ལ། །འཇུག་ཅིང་རབ་ཏུ་གང་གནས་
པ། །དེ་ནི་སྒྲིམ་པ་བསྐྱུང་བ་དང་། །དམ་ཚིག་བསྐྱུང་བར་བཤད་ལ་ཡིན། །ཞེས་
པ་ནས། །དང་པོ་ཡུལ་ལ་སྦྱོད་པ་ན། །གང་ནས་དེ་ནི་བསྒྲིམས་ནས་ནི། །སྦྱོང་
ཉིད་གཉིས་མེད་སྒྲིམ་ལ། །འཇུག་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ལྷག་སྦྱོད་བྱ། །ཤེས་རབ་ཡེ་

ཤེས་དབང་བསྐྱར་སོགས། །ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བདེ་བ་ཡིས། །བདེ་བ་ཆེན་པོ་
དན་པ་ཡི། །དབང་པོ་ནམས་ནི་ཡུལ་ལས་ལྷོག། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་སྟོད་
པ་དང་། །ཡེ་ཤེས་སྟེམས་སོགས་ངེས་སྤངས་པ། །སྟོ་ལྷན་དོ་རྗེའི་དབང་ལྷག་
གིས། །ཡང་དག་སྟོམ་པར་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྲུང་བའི་བྱིར། དེ་དང་
མཐུན་པར། དོ་རྗེ་སྟོང་འགྲེལ་ལས། ཅུ་བའི་རྒྱད་ལ་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་བཞིན་
དང་རྒྱད་དེང་དེའི་ཆོ་གའི་རིགས་དྲུག་གི་དབྱེ་བས་འཁོར་ལོ་དྲུག་མ་སྟོམ་པའོ།
།འདུས་པ་འང་སྟོམ་པའི་དོན་ཏེ། །སྟོམ་འབྲུང་ལས། །སྟོམ་པ་བྱང་ཆུབ་བདེ་
མཆོག་སྟེ། །བཏྱར་མེད་བརྗོད་དུ་མེད་པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་གསང་བ་ནི།
།འདུས་པ་བདེ་པའི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །དེ་ལྟའི་སྟོམ་པ་ནི་སངས་
རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཨེ་ཨྲི་བྱང་འཇུག་གི་ཆོགས་པ་གྲེས་སུ་མི་རུང་ཞིང་འབྲལ་མི་
མྱིན་པས། །འདུས་པ་བྱི་མར། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ། །ཆོགས་པ་
འདུས་པ་ཡིན་པར་བཤད། ཅེས་དང་དོམ་འབྲུང་ལས། །དཔའ་བོ་ཀུན་དང་
མཉམ་སྦྱར་བ། །མཁའ་འགོ་འབྲུ་བ་སྟོམ་པ་ནི། །ཁམས་བཞི་པོ་དང་སྤང་པོ་
དང་། །དེ་བཞིན་ཡུལ་དྲུག་བདག་ཉིད་ནང་། །ཐུག་འབྲུང་ལྷ་མོའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ།

།དེ་ལས་ཐ་དད་མི་བརྟག་གོ། །དགྱིལ་ལའོར་དེ་བཞིན་ཉིད་རྒྱས་གདབ།དེ་
བཞིན་མཁའ་མཉམ་སྟོང་པ་ཉིད། །སྣ་ཚོགས་དེ་བཞིན་ཉིད་བདག་མེད།
།ཐབས་ནི་སྟོང་རྗེའི་སྟོབས་ཡིན་ཏེ། །བྱུང་དུ་འཇུག་པ་རྣམ་ཏོག་བྲལ། དགྱིལ་
ལའོར་སྟོང་པོ་མཚོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། འདི་ཉིད་ཀྱི་སྟོམ་ཚུལ་འདི་
གདོད་མ་ནས་དག་པའི་རྒྱུད་གསུམ་ཡང་སྟོམ་པའི་ངོ་བོར་གྱུབ་སྟེ། དགྱེས་དོར་
ལས། ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་གང་སྐྱེས་པ། །ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དེ་བརྗོད་བྱ། །རང་
བཞིན་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་ཞེས་བརྗོད། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྟོམ་པ་གཅིག་ ཅེས་
འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་འདི་ལྟ་བུ་ལ་རིགས་དྲུག་པ་དོ་རྗེ་འཆང་གི་སྟོམ་པ་དང་
བདེན་པ་གཉིས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་ཁོར་དུ་ཚུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོམ་པར་
བཞག་སྟེ། དཔལ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་
ཚིག་དང་སྟོམ་པ་དང་དོ་རྗེ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པ་
སྟོན་གསལ་སྟོམ་པ་ནི་ནན་ཏན་དུ་སྒྲུབ་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ལ་
སོགས་པ་ལྟེ། །དེ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་འདའ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་ན་དོ་རྗེ་
སྟེ། དེའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཀྱི་དོ་རྗེ་ནི་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

བདག་ཉིད་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རིགས་པ་ཆེན་པོའི་
སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་རང་བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བའི་བདག་ཉིད་
ཅན་ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་གཤེགས་ཐམས་ཅད་རིགས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིམ་པའི་
གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་དོ་རྗེ་
སེམས་དཔའ་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་སོགས་རྒྱལ་བ་དྲུག་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་
བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་སྒྲིམ་པ་མཐར་ཐུག་
པའོ། །དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲིམ་པའི་དབྱེ་བ་ཡང་མཐའ་ཡས་པར་འགྱུར་བས།
དབྱེས་པ་དོ་རྗེར། སྒྲིམ་པའི་དབྱེ་བའང་བཤད་པར་བྱ་བ་སྟེ། ལྷ་ལི་ཀླ་ལི་ནི་ཟླ་
བ་དང་ཉི་མ་དང་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཞེས་སོགས་སྐྱེ་བཞི། ལྷ་མོ་བཞི། འཁོར་
ལོ་བཞི་= སྐད་ཅིག་མ་བཞི། བདེན་པ་བཞི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞི། དགའ་བ་བཞི་=
སྟེ་པ་བཞི་= འཕོ་བ་བཅུ་དྲུག །དབྱུག་གྲུ་དྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི། རྩ་ཆོད་སོ་གཉིས།
ཐུན་ཆོད་བཞི་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་ཅིང་། དེས་ན་རིགས་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒྲིམ་པ་ནི་རྒྱ་ལ་སོགས་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། འབུམ་ལྷ་ལས།
དེ་ལྟ་གཉིས་མེད་གཉིས་ཀྱི་གནས། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྒྲིམ་པ་ནི། །ཞེ་རྩ་

ནམ་པར་རབ་ཏུ་གནས། བྱེ་ནས་རིགས་གསུམ་དབྱེ་བ་དང་། རིགས་ལྔའི་
ནམ་པར་དབྱེ་བ་སྟེ། རིགས་དྲུག་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། རྟེན་ལྷན་པ་རྒྱ་ཡི་རབ་
དབྱེ་བས། རྒྱལ་པོ་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་མེད་རྒྱུད། ཅེས་འབྱུང་ངོ་། འདི་ལྟ་
བཤད་པ་ནི་གཙོ་ཆེར་འབྲས་དྲུས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་དང་ཇི་སྟོན་བདེ་སྟོང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དབང་གི་སྒྲིམ་པ་ཐོབ་ནས་ཀྱི་སྒྲིམ་པར་བཞག་ལ། མ་དག་རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ནི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་ཀྱང་མངོན་དུ་འབྱུང་བ་མིན་པར་བག་ལ་ཞབ་
ཡིན་ཏེ། དྲུག་ཆེན་ཐིག་ལེར། ཇི་ལྟར་ཏིལ་གསོན་ཏིལ་མར་དང་། ཇི་ལྟར་ཤིང་
ལ་གསོན་པའི་མེ། རྟེན་བཞིན་ཚཱ་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ། ཡང་དག་གནས་
ཀྱང་མི་མཐོང་བ་། ཚཱ་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣ་གར་བཤད། རྣ་ག་རིན་ཆེན་བ་མ་
ཏོག གངས་སྤྱིར་དབང་རྒྱུག་སོགས་ཡོན་ཏན། ལྷན་པ་དེ་སྤྱིར་རྣ་གར་བཤད།
ཅེས་འབྱུང་ལ། དེར་སང་དྲུག་ས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག བདེ་གཤེགས་
སྟོང་པོ་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་དྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་དེར་སང་ཚོགས་དྲུག་གིས་
ལྷས་ཆེ་བའི་དྲུག་ཤེས་མི་དྲན་དགྲ་དྲན་གྱི་ཏོག་པ་རིག་རིག་པོ་ལ་ངོས་འཛིན་པ་
ནི་ཆེས་འཁྲུལ་ལོ། རྟོན་སྤྱི་མ་གོང་མ་དག་བཤད་དོ་སྟུམ་ན། དེའི་འཆད་

ཐབས་མཁུན་པ་སྟོན་བྱོན་གྲངས་མེད་ཀྱང་ཕྱིས་འབྱུང་དེའི་འཆད་ཚུལ་མ་ནོར་
བར་ཤེས་པ་ཁོ་བོའི་སྒྲ་མ་ཙམ་ལས་མེད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་རི་ལྟར་བཤད་ཁོ་
བོའི་མན་ངག་ནམས་སུ་བཀོད་ཡོད་དོ། །འདི་ལྟ་བུའི་སྟོམ་པ་བསྐྱུང་བ་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཏེ་ཚོགས་གསུམ་བསགས་ནས་
སྐྱབ་པའི་སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དུས་གསུམ་དུ་བསིལ་
བ་སྟེ་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ལེགས་དབྱུང་ཚངས་པར་སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་ཡིན་
ཏེ། གཙུག་ཏོར་ཚངས་པའི་གནས་སུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་ལྟང་བར་བདེ་བ་
ཐམས་ཅད་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཚངས་པར་སྟོན་པ་སྟེ་
ཡང་དག་པ་སྐྱབ་བྲལ་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ཀྱན་ཏུ་དབྱེད་པར་
གྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཕ་བའི་རྒྱད་ལས། ཤེས་རབ་ཆགས་པས་ཁྱབ་ཡི། བྲིག་
ལེ་རིམ་པས་མགོ་བོ་ལས། རྫོགས་པའི་གནས་སུ་སོན་ནམས་དང་། །འཆིང་བ་
དམ་པའི་དོན་གྱིས་སོ། །ཞེས་དང་། བདེ་མཆོག་ཏུང་བུའི་རྒྱད་དུ། ཚངས་པར་
སྟོན་པ་དེ་བཞིན་ཞལ། །འབྲེན་པ་རྩ་ཡི་ཀྱན་སྟོན་དོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར།
དཔལ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེས་ཚངས་པར་སྟོན་པ་དེ་བཞིན་ཞལ། ཞེས་པ་འདིར། ཞལ་

ནི་དོ་རྗེའི་སྒྲོ་ཡི་སྟེ། ཏྲག་རྩ་འཕོ་བ་མེད་པའི་རྩལ་བྲིམས་ཞེས་བྱ་དམ་ཚིག་
བདུན་པའི། འདྲན་བ་རྩ་ཡི་ཀུན་སྟོང་དོ། ཞེས་པ་ལ་འོག་རྩ་སོན་པའི་བྱང་རྩལ་
ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་རྣམས་རྩའི་ཀུན་སྟོང་དེ་ཨ་ལ་རྩ་ཏི་མཁའ་འགྲོ་གདོང་ཀུན་
རྩ་སྟོང་པར་སོན་བ་རྣམས་དོ་རྗེ་ཞོར་བྱ་ལས་འདྲན་བ་ནི་འགྲེལ་པ་སྟེ། གསང་
བ་དང་། རྟེ་བ་དང་། རྟིང་ག་དང་། མགྲིན་བ་དང་། དབྱལ་བ་དང་། གཙུག་
ཏོར་དུ་རྟེ་བ་ནས་རྟེ་བའི་ཀུན་སྟོང་ལ་ཁུ་བ་སྟེང་དུ་བགྲོད་པའོ། ཞེས་འབྱུང་ལ།
འབྲས་དུས་ཀྱི་ཚངས་པར་སྟོང་པའི་རྩལ་བྲིམས་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་
ནས། ཚངས་པར་སྟོང་བ་བརྩལ་ཞུགས་མཚོག། དཀའ་ཐུབ་མཐར་ཕྱིན་དཀའ་
ཐུབ་ཆེ། རྒྱུ་ཚད་གནས་གོ་བོ་ཏམ་མཚོག། བྲམ་ཟེ་ཚངས་པ་ཚངས་པ་གེས།
ཁྱེད་པ་མུ་དན་འདས་པ་ཐོབ། གྲོལ་བ་ཐར་བ་རྣམ་གྲོལ་ལུས། རྣམ་གྲོལ་
ཞི་བ་ཞི་བ་ཉིད། ཅེས་འབྱུང་ལ། གཙུག་ཏོར་ཚངས་པའི་གནས་དེར་གདུང་མེད་
རྩལ་བྲིམས་ཀྱི་བསིལ་བ་བདེ་བ་དམ་པ་ཐོབ་ན་དེ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཟག་མེད་
སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་བདེ་སྐྱར་ཡང་བྱུང་སྟེ། ཚངས་པའི་ཡུལ་ས་ཅེ་ནས་ལོན། རྒྱུ་
མཐེབ་སེན་མོ་ལ་གནས་པ། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་ཡང་དག་པའི་

ཚངས་པ་ནི་སྐྱོན་ཀྱན་ཟད་ཡོན་ཏན་ཀྱན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱུས་ཉིད་
ཁོ་ནར་བརྗོད་དགོས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཚངས་པ་སྒྲིབ་བྲལ་སངས་རྒྱུས་ཉིད།
ཁྱེས་སོ། ཁྱོམ་པ་དང་ཚུལ་བྲིམས་འདི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱུས་དེ་ཉིད་
ཀྱི་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྟོག་དོན་ལས་མི་འདའ་བར་དམ་ཚིག་
གི་རིང་ལུགས་རྣམས་སྐྱོང་བར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་སྐྱོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་
ཡང་སྒྲགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་འཛིན་འཇུག་པས་བཤད་གཞིར་བཞག་པའི།
འདི་ནི་རྫོགས་སངས་རྒྱུས་ཀྱན་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོད། ཞེས་བྱ་བ་
ཡང་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་པ་རོལ་ཕྱིན་བཅུ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཉིད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་པར་ཕྱིན་དུ་ལེགས་པར་སྤྱད་པའི་
དམ་ཚིག་སྐྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་རྟོག་གི་འོར་སྤངས་ནས་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་མོ་དང་འགྲོགས་ཤིང་རྣམ་ཤེས་དྲི་མ་ཡུལ་བཅས་བཀག་ནས་གཟུང་
འཛིན་ཀྱི་རྒྱུད་དབུ་མར་ཡལ་དུ་གཞུག་ནས་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོའི་ཆོར་བདེ་ལ་
གཅིག་ཏུ་གནས་ཏེ། གཞོམ་མེད་ཀྱི་ཀྱན་མཁྱེན་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། བརྗོད་པས་

འགོ་ཀུན་གྱི་ཚུལ་རྟོགས་པ་དང་། ཤེས་རབ་དེས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་
མཁས་པ་དང་། རི་ལྟར་སྒོན་པ་ལྟར་སྒྲུལ་བ་སྒྱུར་བ་དང་། སྲིད་པའི་ཕུང་ལྔ་
མཐར་བྱེད་པ་དང་། སྒྲར་ཕུང་པོ་མི་སྒྲིབ་བར་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོར་རི་སྐད་དུ་ལོར་ནམས་སྒྲར་པ་སྒྲིབ་པ་ཡིད་དང་ལུང་མེད་འགོགས་པ་ལས་
ཀྱང་འཕོ་བ་མེད་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། བཟོད་པ་སྒྲུབ་པ་སོགས་ལ་མི་འཇུག་པ་སྟེ་
རྒྱུང་གི་གཉིས་ཀའི་སྒྲོད་པ་འཇིག་པ་བརྩོན་འགྲུས་ཉིད། བསམ་གཏན་ཤེས་
རབ་དག་ཀྱང་ལྟན་སྒྲིས་བདེ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དང་ཀུན་ཏུ་འགོ་བ་ཀུན་གྱི་
བྱེད་པ་སྒྲད། དེ་ལས་སེམས་ཅན་དོན་རྩུ་འཕྲུལ་སྲིད་པ་མཐར་བྱེད་མི་སྒྲིབ་
སྟེ་གཞན་པ་བཞི་ནམས་སོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །འོ་ན་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་
རྟོགས་པ་ཉམས་པ་མེད་པ་ཐུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་སྒྲགས་གྱི་དམ་ཚིག་དེ་ལ་དབྱེ་སྟོ་
མཐའ་ཡས་ཀྱང་རགས་པ་ཅམ་དུ་དབྱེ་སྟོ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཆེ་ལོང་ཅམ་བཟོད་
པར་བྱ་སྟེ། བརྒྱད་དང་དུག་དང་ལྔ་དང་བཞི་དང་གསུམ་དང་གཉིས་གྱི་བར་དུ་
བཟོད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། དང་པོ་ནི། བདེ་མཆོག་ཉུང་ལུང་རྒྱད་ལས། རི་སྐད་
དུ། དེས་པར་དངོས་གྲུབ་ནམས་གྱི་རྒྱ། །དམ་ཚིག་ནམས་ནི་བརྒྱུད་བ་དང་།

།རང་གཞན་ལས་བྱང་པོ་ཉ་མོ། །འདི་ལ་ཆགས་པས་བགྱོད་མི་བྱ། །གཉིས་
མེད་ཐོགས་པ་མེད་པ་དང་། །དམ་ཆོག་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་དང་། །མི་མོའི་སྦྱོད་པ་
ལེགས་པར་སྤྱབ་ཆངས་པར་སྦྱོད་པ་དེ་བཞིན་ཞལ། །འབྲེན་པ་རྩ་ཡི་ཀུན་སྦྱོད་
དོ། །ཞེས་པ་དམ་ཆོག་བརྒྱད་དུ་དྲན་ནལ་འབྱོར་དབང་པོ་གང་བསྟུང་བ། །ལྷུང་
དུ་དངོས་གྲུབ་མཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དུས་འཁོར་དབང་
ལར། དེས་པར་དོ་རྗེའི་རིགས་དག་ལ་ནི་སློག་གཙོད་བྱ་སྟེ་རལ་གྱི་ལ་ཡང་
བདེན་པ་མིན་པའི་ཆོག །རིན་ཆེན་ལ་ནི་གཞན་ནོར་དབྱོག་བྱ་མཆོག་གི་པདྨའི་
རིགས་ཉིད་ལ་ཡང་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་དབྱོག །ཆང་དང་སྒྲོལ་མ་སངས་རྒྱས་
རྣམས་དང་བཟང་པོའི་ཡུལ་རྣམས་མཐའ་དག་འཁོར་ལོ་ལ་ནི་བསྟེན་པར་བྱ།
གདོལ་པ་མོ་སོགས་མཐའ་དག་བྱད་མེད་རྣམས་ནི་གྱི་གྲུག་ལ་ཡང་ཁ་ཡི་པདྨར་
སྦྱང་མི་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་དུག་པོ་དེ་ཉིད་ལ་
སློག་གཙོད་སོགས་ནས་ཆང་དང་བཅས་པའི་བར་ལྗེའི་དམ་ཆོག་གོ །བཞི་པ་ནི།
ཁྱོད་གྱི་སློག་ཆགས་བསད་པར་བྱ། །རླུན་གྱི་ཆོག་ཀྱང་སྤྲོ་བར་བྱ། །ཁྱོད་གྱིས་
མ་བྱིན་པར་ཡང་བླངས། །ལ་རོལ་བྱད་མེད་བསྟེན་པར་བྱ། །ལྷ་པ་ནི། ལྷ་

གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་དམ་ཚིག་སྟེ་གོང་དུ་འདུས་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་
ལེགས་པར་བཤད་ལ། དུག་པ་ནི། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དམ་ཚིག་དང་
ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དམ་ཚིག་སྟེ། དོན་ཨེ་ཤི་གི་སྒྲུལ་པ་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་
མེད་ཀྱང་སྤང་བྱ་ཡོང་བའི་ཆ་ནས་སྒྲུལ་པ། བསེལ་བ་སྟེ་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཆ་
ནས་ཚུལ་བྲིམས་དེའི་རང་ཚུལ་རང་བཞིན་ཏེ་རིང་ལུགས་དེ་ལས་འདའ་བར་
བྱར་མེད་པར་དལ་བར་མི་རྒྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དམ་ཚིག་སྟེ། དོ་རྗེའི་ཚིག་འདི་
དག་རེ་རེ་བཞིན་རྒྱས་པར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ། སྤྲེལ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་
མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་མན་ངག་གིས་བཤད་དུ་མི་ཟད་པར་སྟོན་བྱར་ཡོད་ཀྱང་
གསང་སྟགས་ཀྱི་སྟོན་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་གསང་ཞིང་སྤྲད་གོས་པ་ཁོ་ནར་གྱུར་པས་
འདིར་ཅུང་ཟད་ཙམ་སྟོས་པ་ལའང་འདས་པ་དང་མ་འདས་པ་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་
ཚུལ་བྲིམས་དེའི་རང་ཚུལ་རང་བཞིན་ཏེ་རིང་ལུགས་དེ་ལས་འདའ་བར་བྱར་
མེད་པར་དལ་བར་མི་རྒྱས་འི་མཁའ་འགོ་ཚཱ་སྟོང་དག་བརྩེ་བ་དམ་པས་བཟོད་
པར་མཛོད་ཅིག དོ་རྗེའི་གསུང་། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཡིན་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་པ་དག་པར་བཏོན་ན། ཉོན་སྤྲིབ་
སོགས་སྤང་བྱ་དང་དེའི་གཉེན་པོ་དུག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཟག་བཅས་དང་
ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་བསྟུས་སོ་ཅོག་ལ་ཤེས་པར་མ་གྱུར་པ་མེད་
བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་བཏོན་ན་དག་པས། འདི་ལ་སྦྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱེ་
བྲག་ཏུ་བགྲོལ་བའོ། དང་པོ་ནི། སེམས་ཙམ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་

པོ་པ་པལ་མོ་ཆེན་གྱི་སྒྲིལ་གྱི་དོན་མེད་པས་ཚས་ཐམས་ཅད་སེམས་
སྒྲུལ། དེ་ལྟ་མིན་པར་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་ཐ་སྒྲིལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་
པ་དང་། རང་སྟེ་དག་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་དབང་དུ་ན་གཤམ་པར་མ་གྱུར་པའི་
གྱི་དོན་གྱི་བཅ་པོ་དང་། ལྟ་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་བཅ་པོ་ལ་ཡང་ཟག་བཅས་གྱི་ཆ་
ཐམས་ཅད་སྤངས་བྱ་ཡིན་པས་གཤམ་པས་མ་བསྐྱུས་པའི་སྤང་བྱ་ཡོད་པར་འདོད་
ལ། གཉེན་པོ་ལ་གཤམ་པར་མ་གྱུར་པ་ཡོད་པ་ནི་དེ་དག་གི་མི་འདོད་ལ། གསང་
སྒྲགས་སུ་ནི་དག་པའི་ཕ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་གཉེན་པོ་དང་། མ་དག་པའི་ཕ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་
སྤང་བྱར་བྱེད་པའི་སྤང་གཉེན་དང་། མ་དག་པའི་ཁམས་དུག་དང་དག་པའི་
ཁམས་དུག་སྤང་གཉེན་དུ་སྦྱོར་བའི་བཅ་པོར་གྱུར་པའི་སྤང་གཉེན་ཡོད་ཀྱང་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚས་སུ་གྱུར་པའི་སྤང་གཉེན་ཡིན་ན་གཤམ་པར་
མ་གྱུར་པ་མེད་དེ། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ལ་བཅ་ཚས་མེད་པའི་བྱིར་
གཉིས་པ་ལ། སྤངས་བྱའི་སེམས་བྱུང་གཤམ་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དགག་
གཉེན་པོ་སེམས་བྱུང་གཤམ་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཙོང་ཁ་པ་ན་རེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི་བདེན་འཛིན་དང་མཚུངས་
ལྟ་ཡིན་པས་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འཛོག་ལ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མིན་པའི་མ་རིག་པ་ནི་
དེའི་བག་ཆགས་ཡིན་པས་གཤམ་སྒྲིབ་ཏུ་འཛོག་པས་དེ་ནི་གཤམ་པར་མི་འཛོག་པ་
དཔལ་ལྟན་ལྟ་བུའི་བྱེད་ཚས་ཞེས་སྤང་འདོད་པ་འདི་ལྟར་སྤང་བ་མི་འཐད་དེ། རང་
ཉིད་ཀྱི་གསང་ཚོམ་ལས་སྡོན་བྱུང་བའི་ལྷགས་གང་ལ་ཡང་མེད་ཅིང་དཔལ་ལྟན་

ཟླ་བ་མི་བཞེད་ཀྱང་དེའི་བཞེད་པར་སྒྲུབ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་དེ་ལས་སྒྱུར་འདེབས་ཆེ་
བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ཅག་ཉོན་མོངས་མིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡང་དག་
པའི་མོངས་པ་ཞིག་ལ་འཆད་པར་སྒྲུབ་ལ་དག་པར་ཤེས་པ་མིན་པའི་མོངས་པ་
ཞིག་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་འཛིན་རྒྱུ་མི་རྟོག་དེ། རྟོག་ན་
དེ་ཆེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་ཤེས་
པ་མིན་ན་དག་པའི་བེམ་པོ་ཞིག་གམ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཚཱ་ཤིག་ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འཛིན། །དང་པོ་ལྟར་ན་བེམ་པོ་མ་རིག་པའི་ངོ་
བོར་འདོད་པ་འབྱུང་བ་ཤེས་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་འདི་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་པར་ཁས་ལེན་
བཞིན་ཐུ་སྟགས་གཅེར་བུ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་འཇུགས་པ་ཆེ་ཡ་མཚན་གཉིས་
པ་ལྟར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཐིག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་གསུང་རབ་ཏུ་ལྡན་མིན་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་ནམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཀའ་བརྩལ་བ་ཐོགས་མེད་སྒྲུ་མཆེད་ཀྱིས་
ལེགས་པར་བྱས་པའི་མདོན་པ་གོང་མར་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉེར་གསུམ། འོག་
མར་བརྩ་བཞིར་བྱས་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་མ་རིག་པ་དེ་དག་ལས་གང་
ཡིན། དེ་དག་ལས་རེ་རེ་ཞིང་བྱེད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་ངོས་
འཛིན་པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ལ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པའི་བག་
ཆགས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པའི་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་
རྗེས་སུ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་བེམ་པོ་དང་ལྡན་མིན་
འདུ་བྱེད་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིན་ན་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་

བཅའ་པོ་དང་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གི་སྟེང་དུ་སང་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལྟ་ཡང་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་ཅག་ནི་བག་ཆགས་གི་བརྟེན་ཞིག་པ་དངོས་པོ་འདོད་ལ།
དེ་ལྟའི་དངོས་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་གི་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོར་བཅའ་ཤེས་ལྷན་མིན་འདུ་
བྱེད་གི་དངོས་པོར་འགར་ཡང་འདུས་པར་མ་གསུངས་པས་དེ་འདྲའི་དངོས་པོ་
ཐ་སྟད་དུ་ཡང་མི་སྲིད་ལ། ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་གི་མ་རིག་པ་དེ་བྱེ་སྤྲོས་བཤད་
པའི་ཚུད་མི་བཟ་བའི་ལྷན་མིན་གི་དངོས་པོ་དེའོ་སྟུམ་ན། དེ་ཡང་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་
མེད་དོ་ཞེས་བྱེད་གིས་ལེགས་པར་བཀག་བཞིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་། ཤེས་པ་མིན་
པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གི་མ་རིག་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱས་གི་ཚོས་
མངོན་པ་གོང་འོག་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ནས་མ་བཤད་ཀྱང་། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་
དགོངས་པར་ཡོད་པ་དེ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་དང་སྤྱོད་མ་དབྱུང་མ་པའི་དག་
ལས་ཐོས་པས་ཐུགས་སངས་རྒྱས་གི་བཞེད་པར་ཡང་གྲུབ་པོ། ཞེན། དེ་ལྟ་ན་
ནི་གྱེ་རིགས་གི་བྱ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། དེ་བཞིན་དུ་གྱུར་ཅིག །ཨ་
ལ་ལ། ཨ་ལ་ལ། ཤིན་ཏུ་ཨ་ལ་ལ། ཞེས་ལྟ་དང་བཅས་པ་དག་ཁོ་བོའི་རྗེས་སུ་
ལྷོས་ཤིག །དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་ཚོས་མངོན་པར་བཤད་པའི་སེམས་བྱང་ཉོན་
མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གི་མ་རིག་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དེ་དག་ལས། ལ་ལ་
ཤེས་པ་དང་ལ་ལ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་བྱེན་སྤྱོད་པ་དང་དགག་དགོས་མེད་
པ་དགག་པ་སོགས་གི་དགག་སྤྱོད་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་མཛད་དོ། ཞེས་པ་
ནི་སྤྱིར་བཏགས་པ་ལས་འོས་མེད་དེ། དེ་ལྟར་མཛད་པའི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་

དགག་སྒྲུབ་ཞིག་ཡོད་ན་སྤར་འབྲུར་ཟིན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཡོད་དམ་ཁྱེད་རང་
གིས་གསར་འབྲུར་དུ་མཛད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་ཁུངས་སྟོན་དགོས་ཀྱང་མི་རྟེན་
པའི་ཕྱིར། ཡང་། གསར་སྤྱགས་སྟིང་མ་བ་ལྟར་ཁྱེད་ཅག་སྒྲུབ་རང་འབྲུར། དོན་
ཁོང་ཁོལ། བརྟེན་དང་ལོ་ཙཱ་བའི་གང་ཟག་དང་ཚཱ་གྱི་བར་ལྟར་མ་ཞུགས་པའི་
ཟབ་ཚཱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་ལྟར་ཁྱེད་དེ་སྒྲུབ་དུ་ཟེར་ན་ནི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྒྲུབ་
མང་བོ་དག་སྒྲུབ་དེ་དག་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་པ་གངས་མེད་པ་ཡང་འཕེལ་སྤྱོད་
བས་གང་དགའ་བར་བརྟེན་ཅིག་དང་འདུས་པའི་ཚོགས་འཕེལ་བར་འབྲུར་རོ།
།དག་དོན། མ་དེག་ཅེས་པ་དེག་པ་ལས་ལོག་ ཅམ་མ་དེག་པར་འཛོག་ན་ནི་བཅ་
སོགས་དང་དངོས་མེད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་དེག་པར་འབྲུར་བས། དེ་ལྟ་བུའི་མི་
དེག་པ་ལ་བསམས་ནས་ཉོན་མོངས་མིན་པའི་མ་དེག་པ་ཤེས་པ་མིན་པར་
འཛོག་ན་ནི་ཉ་ཅང་ཐལ་ཆེས། དེ་ལྟ་མིན་པར་མ་དེག་པ་ཞེས་ཡུལ་གྱི་གནས་
ཚུལ་མ་རྟོགས་པའི་སློ་ཞིག་ལ་མ་དེག་པར་བརྟེན་ན་ནི། ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་
པའི་མ་དེག་པ་དེ་ཤེས་པ་མིན་པ་ཐ་སྟོན་དུ་བྱས་ཀྱང་དོན་ཤེས་པར་གྲུབ་བས།
དམ་ཚིག་དང་ཞེན་དོན་འགལ་བ་ཅན་གྱི་ཚིག་འདི་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱོད་ལྟར་སྤྲོ་ཞིག་
སྟིང་པོར་འཛིན། གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་པ་ཆེན་པོ་བ་ཁ་ཅིག་ ཁོ་བོ་མ་བཅོལ་
རང་མཐོང་ཆེན་པོ་དེ་ལ་རང་གར་གཉིན་པོའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་དུ་མེད་དེ། ཤེས་
པ་བྱར་མེད་དུག་ལྟ་ཡེ་ཤེས་སུ་ངོ་རང་ལོག་དུ་སོང་ན་འདུས་བྱས་འདུས་མ་
འདུས་གྱི་རང་རྩལ་ཆེན་པོར་ལངས་ཆེ་གཉིན་པོ་ཀ་དག་འདུས་མ་བྱས་སུ་བྱེད་

བྲལ་ལྷན་གྲུབ་རང་འཆར་དུ་གསལ་བ་ཀུན་རྫོབ་རང་གི་བྱེད་པ་སྤང་གཉེན་རང་
 གྲོལ་ཆེན་པོ་བདུད་ཅི་ཨ་མི་ཏར། ཞེས། ཞེས་སྤང་བྱ་རང་སྤངས་ལས་
 སྤངས་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་བྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་།
 རྣམ་གྲོལ་གྱི་ལམ་སོགས་ཡེ་ཤེས་སྒྲིད་ཅིག་སྦྱེ་རིམ་གྱི་སྤང་བྱ་སྤོང་བར་མི་འདོད་
 པ་དང་། བྱད་པར། རི་སྒྲིད་དུ། ཀུན་བཟང་རང་བྱོད་རང་བདེ་ལ་ཤར་ཞིངས།
 ཀུན་བཟང་རང་བྱོད་ཉི་མ་ལ་བཅར་ན། གང་ཟག་སྤྲུལ་ཀྱང་བརྩོན་པར་བྱས་
 བྱར་ཀྱང་། གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་དགུན་སྒྲིང་ཆབ་རོམ་བཞིན། ཀུན་བཟང་རང་
 བྱོད་རང་འོད་ལ་བཅར་ན། །མཁའ་ལྗིང་རྒྱལ་པོས་རང་སྤྲུལ་བསྐྱེད་པ་འདྲ།
 །ཞེས་བྱ་བ་སོགས་རྫོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་སྡེ་རི་སྡེ་དཔལ་ཞིག་ནས་འབྱུང་ཀྱང་།
 གདུལ་བྱ་དུ་མ་ཐབས་དུ་མས་འདུལ་དགོས་པས་དགག་རྟུག་ལ་ཡོད་འོན་ཀྱང་
 དེ་ལྟའི་ཐ་སྡད་མི་ལེགས་ཏེ། ཉོན་མོངས་སྤང་བྱ་འདུས་བྱས་རྒྱུར་གཉེན་པོ་ཡེ་
 ཤེས་འདུས་མ་བྱས་སུ་ལངས་ཞེས་པ་དང་། གཉེན་པོ་འདུས་མ་བྱས་རང་འཆར་
 རང་གྲོལ་འདུས་བྱས་སུ་འགྱུར་བ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པ་
 འུད་གོག་ཆེན་པོའི་ཆོག་གི་ཟོལ་གྱིས་བསྐྱིབས་ནས་སྤྲུལ་ཀྱང་སྡིང་པོ་མེད་པའི་
 རྩིར། །དབྱོད་ལྷན་སུ་ཞིག་ལུགས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག། ཀུན་བཟང་རང་འོད་
 དང་རང་བྱོད་ལ་སྦྱར་བ་བྱས་སྒྲོ་ར་རུམ་པ་ལྟར་བྱེད་པས་གྲོལ་གྱི་གཉེན་པོས་
 སྤང་བྱ་སྤོང་བའི་སྒྲོ་ནས་གྲོལ་བར་མི་འགྱུར་བ་ཡང་དཔེ་དོན་སྤྲིག་བརྟུབ་ཅམ་དུ་
 འདུག་ཀྱང་། འབྱུང་བ་ཕན་རྒྱུན་ས་རྒྱུ་རྒྱུང་སོགས་ཀྱིས་བརྟེན་བསྐྱེད་སྤྲིན་

གཡོ་བྱེད་པ་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཚམས་ལ་ཚམས་མི་
མཚུངས་པའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ཚམས་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ཡང་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་སྒྲིང་
གའི་ཉི་ལ་ཀ་ནས་ཐིག་པའི་ཚམས་སུ་གྲགས་པས་གངས་ཅན་དུ་གྲགས་པའི་ཚམས་
ལྷགས་ཆེན་པོ་ཞིག་གོ། ཁཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚམས་ཚུལ་གྱིས་
སྤང་བྱ་སྤྲོང་བར་བྱེད་པ་དང་། དེའི་གཉེན་པོ་རི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་ལ།
སྤྲོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་སྤང་བྱ་སྤྲིབ་གཉིས་ལ་སོགས་པར་འཛིན་
པ་མངོན་གྱུར་བག་ཆགས་གནས་ངན་ལེན་དང་བཅས་པའི་སྤྲིབ་པ་སྤྲོང་བར་
གྱུར་པ་ན། །ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
སྤྲིབ་པ་དང་བུལ་བར་འཛིན་དགོས་ཏེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་པའི་
སྒྲོ་ནས་སྤྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པར་འགྱུར་ན་དེར་ལྟོས་ཀྱི་
ཡུལ་ཡང་མི་དག་ཀ་མེད་པའི་བྱིར། དེའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་
པས། འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །དག་པ་ཉིད་དེ་གང་གི་བྱིར། །དེ་
གཉིས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཅིང་། །བཅད་དུ་མེད་པ་དག་པར་བརྗོད་། །ཅེས་འབྱུང་
ལ། དེས་ན་སྤྲིབ་སོགས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ན་ཤེས་པ་སྤྲིབ་ལས་དགོ་ལ་ཀྱང་ཤེས་
པ་དེར་ལྟོས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་སྤྲིབ་པ་ལས་མི་གོ་ལ་བ་དང་། ཤེས་པ་དེ་རྒྱད་ལྟན་གྱི་
གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་པ་ མིན་པའི་སྤྲིབ་པ་དེ་ཉིད་མི་འདོད་བཞིན་
དུ་སྤྲང་འཆིང་བ་དང་སྤྲིབ་པར་ཡང་བྱེད་པར་འགྱུར་བས། །དེ་ལྟ་ན་ཤེས་པ་ཉིད་
ཀྱི་སྤྲིབ་པས་ཤེས་པ་ཉིད་འཆིང་བར་བྱེད་པའི་སྤྲིབ་པ་མ་ཡིན་པར་གཞན་རྒྱད་

གྱི་སྒྲིབ་པ་ཡང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་འཛིང་བ་དང་སྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པ་བྱག་པ་མེད་
པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་ལུགས་སུས་བཟུང་ཡང་རན་སྐྱུགས་གྱི་
བུམ་པ་ལྟར་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །།དོ་རྗེའི་གསུང་།

མཉམ་གཞག་ལ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཡིན་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་
པར་དག་པར་བཏོན་ན། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་གྱི་རྒྱུའི་ཐབས་གྱི་ཆའི་རྣམ་པ་
ཀུན་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པ་དང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་
དེའི་སྐྱོད་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལ་ཕྱོགས་སྔ་འགོད་པ་དང་། དེ་དགག་པའོ།
།དང་པོ་ནི། ཐོད་འདིར་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ལ་ཁ་གཡར་བའི་ཕྱག་རྒྱ་པ་
དང་། དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁ་གཡར་བའི་གསང་སྔགས་སྔ་འགྱུར་བ་དང་།
སངས་པོ་འབུམ་ཁྱི་ལ་སོགས་དུས་གསུམ་པོན་རྒྱས་བྱར་མེད་ཡེ་རྫོགས་གྱི་
བསྟན་པ་འཇུགས་པ་ཁ་ཅིག རྩལ་ཁྱིམས་དང་སྦྱིན་སོགས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་
རྟེན་པ་སྟུང་ཆེད་གྱི་ཟང་ཟིང་ཅམ་ལྟར་ལེན་པ་ལས་བྱར་མེད་འདུས་མ་བྱས་ལྟན་
གྲུབ་གྱི་སངས་རྒྱུས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་ལ། བྱར་མེད་འདུས་མ་བྱས་གྱི་སངས་
རྒྱུས་ཐོབ་པ་ལ་ནི་མཉམ་གཞག་འབའ་ཞིག་དགོས་ལ། མཉམ་གཞག་དེ་ཡང་
རང་གི་སེམས་འདི་སྟེང་ན་བསག་སྦྱངས་དུ་མས་ས་ལམ་སྐྱོད་ནས་འཛང་རྒྱ་བར་
འདོད་པ་ནི་བྱང་དོན་ཡིན་ལ། འོན་ངེས་དོན་གང་ཞེ་ན། སེམས་འདི་ཉིད་ཁོ་
རང་གི་གཞུང་ལུགས་ལ་བཅོས་བསྐྱར་གང་ཡང་མི་བྱ་བར་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་

རང་བབས་ཀྱི་འགྲོས་རང་བཤིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡན་དུ་འཇུག་པས་འཁོར་བ་བྱི་མར་
བསྐྱགས་ནས་འཁོར་བ་དང་རན་སོང་གི་སྟེང་དུ་རུར་འདེབས་པར་བྱེད་པ།
དཔེར་ན་གྲང་ཆེན་རྩ་ལ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲར་མཚོན་ཆའི་འཁོར་ལོ་དང་བཅས་
ནས་གཏོང་བ་ན་དགྲ་བོ་བྱི་མར་བསྐྱགས་ནས་གཏན་ལྷང་བར་བྱེད་མི་ལུས་པ་རྩ་
བཅད་ཁོང་རྩ་ལ་གྱི་ཚུལ་ལུགས་མེད་ན། རྟོག་གའི་ཁ་བཤད་སྒྲམ་པོས་འཚང་མི་
བརྒྱ། །ཤར་རྩམ་རི་ལྷར་མགྲོགས་ཀྱང་ལམ་མི་བགོད། །བྱ་བ་སོགས་ཁ་བོ་དུ་
མ་དང་བཅས་ནས་རང་རང་སོ་སོ་སྟན་བརྒྱད་དང་ཞལ་བརྒྱད་དང་བྱགས་བརྒྱད་
དུ་འདོད་པ་ཆེས་མང་ཞིང་གྲགས་བམ་གྱི་གངས་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པར་སྒྲུང་ངོ་།
།གཉིས་པ་ལ། འཇིག་རྟེ་མགོན་པོ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས། དེ་ལྷར་འདོད་པ་
མི་འཐད་དེ། ལུང་དང་འགལ་ཞིང་ཞེ་འདོད་ལ་སྒྱུར་ན་ལུགས་དེ་ལྟ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པར་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་ཞེས་དགོངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་
པ་ལ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སྦྱོང་བར་བྱེད་ཅིང་ཚོག་གཉིས་གསོག་པར་བྱེད་དགོས་ལ།
ཚོགས་དེ་གཉིས་ཀྱང་རི་སྤྱོད་དག་པ་མ་ཐོབ་པར་མཉམ་རྗེས་རེས་འཇོག་དང་།
ཐོབ་ནས་མཉམ་རྗེས་ལྷན་ཅིག་མི་འགལ་བར་སྒྲུབས་པའི་སྒྲུབ་པ་མེད་པར་
འཚང་རྒྱ་བར་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལས། དེ་
བྱམས་པའི་གོ་བགོས་གིང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གནས་ལ་གནས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྷན་པའི་སྦྱོང་བ་ཉིད་མངོན་པར་སྒྲུབ་པས་བསམ་གཏན་དུ་
བྱེད་དོ། །དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྷན་པའི་སྦྱོང་བ་ཉིད་གང་ཞེ་

ན་གང་སྤྱིན་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ཞེས་པ་ནས། ཤེས་རབ་དང་མ་བྲལ། ཐབས་དང་
མ་བྲལ་བ་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་མདོར། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡང་དག་སྤུལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཤེས་པས་མདོན་པར་བརྩོན་པར་ཡང་མི་བྱེད་ལ། ཐབས་ཀྱི་ཤེས་པས་དགོ་
བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་པར་ཡང་སྦྱོར་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཤེས་པས་བདག་
མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་མེད་པ་དང་སྟོག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་མེད་པར་
ཡང་སྦྱོར་ལ། ཐབས་ཀྱི་ཤེས་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པར་
བྱེད་པ་ཡང་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། གཙོ་བོར་མཉམ་གཞག་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་དང་རྗེས་ཐོབ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པ་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་མ་
དག་ས་བདུན་ཕྱིན་དུ་ཡིན་ཏེ། ས་དེ་དག་ཏུ་ནི་མཆོན་ཚུལ་དང་བཅས་པར་
ཆོགས་གཉིས་བསག་དགོས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ས་བརྒྱད་པ་སོགས་དག་པར་
མཉམ་རྗེས་འཇུག་པ་ལྟར་གྱིས་གྲུབ་པར་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་བྱེད་པ་
དབང་ཐོབ་པའི་མཐུ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀླུ་བ་མ་པམ་པས། བྱ་བ་སྦྱབ་ལ་
བརྟག་ཏུ་གློ་ ། །མེ་བཞིན་དུ་ནི་འབར་བ་དང་། །ཞི་བའི་བསམ་གཏན་སྟོམས་
འཇུག་ལ ། །རྟག་ཏུ་སྟོམས་པར་ལྷགས་པའང་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
གཞན་ཡང་ཐེག་ཆེན་མཐོང་བའི་ལམ་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་གྱི་རྟོགས་རིགས་
འདུལ། དེ་ནས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་ལམ་གང་དང་གང་ལས་
མི་གཡོ་བཞིན་དུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱའི་ཆོགས་

གཉིས་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟུང་པ་ལས། རྒྱལ་པོ་གོང་དུ་མི་འགོ་ཡུལ་
འཁོར་མི་འགོ་ལ། །རང་གི་ཡུལ་ནས་འདུ་བ་ཐམས་ཅད་སྟུང་པ་ལྟར། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚུལ་ཉིད་གང་དུ་མི་འགོ་ལ། །སངས་རྒྱས་པ་ཡི་ཡོན་ཏན་
གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྟུང་། །ཅིས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། །སྤྱོད་སྤྱོད་མའི་འདོད་
པའི་ཞེན་དོན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་མི་རུང་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བསྐྱབ་པ་འགོགས་ཤིང་། །བྱང་པར་ངེས་
ལེགས་གསུམ་གྱི་ས་ལམ་གྱི་སྤྲང་བྱ་སྤྲོང་བ་དང་། །གཉིན་བོད་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ལ་
བསྐྱེད་ བ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་། །འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་བྱང་ཆུབ་
གསུམ་གྱི་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་རིགས་མ་སང་པའི་ཤེས་པ་ལུང་མ་བསྟན་པ་ཉིན་
མོངས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་མི་དགེ་བ་གང་གར་ལ་གཉིན་བོས་བཅོས་
བསྐྱར་མེད་པར་གྲང་ཆེན་སྟོན་པ་རལ་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་བཅས་ནས་འཕྱུར་དུ་
འདུག་པ་ལྟར་རང་དྲན་གྱི་ལས་རབ་འབྱམས་བསོག་འདུག་ན་འདུས་མ་བྱས་
པའི་སངས་རྒྱས་སམ་ལྟ་ཐོབ་པ་ག་ལ་ཞིག་འཁོར་བ་དང་རན་སོང་ཁོ་ནའི་རྒྱ་
ལས་འདའ་བ་མེད་པས། །ཐར་འདོད་ཀྱི་ལེགས་པར་བསྐྱོད་པར་དཀའ་བའི་
གཡང་ལ་མིག་རྒྱ་ཡང་དག་པར་ཆོད་ཅིག་ ཡང་། །ཁོ་བོས་དོར་གསུང་འདིའི་
འགོ་ས་ལ་བརྟགས་ན་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་འང་འགྱུར་བར་གོ་སྟེ། །མཉམ་པར་
གཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་གཅོད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱགས་
ཞེས་འདོན་པར་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་ཏེ། །འདི་ལྟར་སྒྲིབ་པ་སྤྲོང་བྱེད་ཀྱི་གཉིན་

པོ་ལ་མངོན་གྱུར་མགོ་གཞོན་བྱེད་དང་ས་བོན་བྱུངས་འབྱེན་བྱེད་གཉིས་ལས་
 དང་པོ་ནི། མི་སྡུག་པ་ལ་སོགས་པ་སྒྲོམ་པ་དེ་དག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྤྱོད་ས་རེ་
 མགོ་གཞོན་ལས་མཐའ་དག་བྱུངས་འབྱེན་གྱི་གཉེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕ་བ་བདག་
 འཛིན་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་ངེས་ལས། བྱམས་སོགས་སྒྲོངས་དང་མི་
 འགལ་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཆར་གཙོད་ཕྱིར། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ ད་སྤྱ་མ་ལས།
 སྤྱིབ་པ་གཉིས་ལས་གོལ་བ་ཡི། །རྒྱ་ནི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་དང་།
 ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ཀུན་སྤྱོད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འདི་མཆོག་ཉིད་དེ་དེ་ཡི་རྒྱ་
 ནི་འདི་ཐོས་ཡིན། །དེ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་ཉོན་སྤྱིབ་སྤྱོད་
 བ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷ་ས། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནས་ནི། །སྤྱིད་པའི་
 ས་བོན་སྤྲོག་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱའི་སྤྱིབ་པ་ཡི།
 །ལུན་པའི་གཉེན་པོར་སྤྱོད་པ་ཉིད། །ལུང་དུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་འདོད་པས།
 །སྤྱོད་པ་ཉིད་ནི་ཅིས་མི་སྒྲོམ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་དང་བདག་
 གིར་འཛིན་བྱས་པས། འདུས་བྱས་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཆགས་ནི། །རྒྱ་ཡིན་དེ་ཡི་
 གཞོད་བྱེད་ནི། །བདག་མེད་མཐོང་བ་འགལ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །ཤེས་བྱའི་
 སྤྱིབ་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པས་སྤྱོད་སྟེ། ཕ་བ་འདས་སྤྱོས་པ་ནི།
 སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྤྱོད་ཉིད་
 བག་ཆགས་གོམས་པས་ནི། །དངོས་པོའི་བག་ཆགས་སྤྱོད་འགྱུར་ཞིང་། ཅི་ཡང་

མེད་ཅེས་གོམས་པས་ནི། ཞེས་དང་། གཤམ་ཏེ་སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་ཡིན་ན་ལམ་གཞན་གོམས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
ཞེན་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གིས་མངོན་གྱུར་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་ཤེས་རབ་གྱི་
སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཟས་གྱིས་ལུས་སྟོབས་བསྐྱེད་ནས་སྤྲོད་གྱིས་ནད་
འཛམས་པ་བཞིན་ཏེ། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། རྒྱབ་པས་ཤེས་རབ་
དོན་དུ་གསུངས། ཞེས་སོ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུས་གོལ་འགྱུར་གྱི།
སྒྲོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ཁོ་ན་སྒྲིབ་གཉིས་གྱི་ས་བོན་
འདས་ལམ་གྱིས་སྟོང་དགོས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དེ་བཞིན་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ལས།
མཐོང་སྤང་རྣམས་ནི་ལྷོག་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། སེམས་ཅན་བདག་གས་
དང་དེ་རྒྱལ་ཡི། ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིས་རྣམ་འཛམས་པ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དང་འགྲེལ་བ་
ཡིན། མི་མཐུན་སྟོགས་གཞན་རྣམ་པ་དགུ་ ཞེས་འབྱུང་ངོ་། དེས་ན་སྤང་བྱ་
མངོན་གྱུར་དང་གཉེན་པོ་གཉིས་སྤང་ཐུན་ལྟར་གཞོད་པ་ཡིན་ལ། ས་བོན་
དང་ནི་ཚ་གྲངས་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་གཞོད་པར་རིགས་ཏེ། གཉེན་པོ་སྦྱེས་པ་ན་
མངོན་གྱུར་ཡོད་པ་མི་འཐད་ཅིང་ས་བོན་ཡོད་པར་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ལོ། དེས་
ན་ཤེས་རབ་གྱིས་ས་བོན་མ་སྤངས་ན་མངོན་གྱུར་ལན་ཅིག་སྤངས་ཀྱང་སྤྲོད་སྤྲོད་
བ་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཞི་གནས་གྱི་སྤངས་པ་བཞིན། སྟོད་འཇུག་ལས།
སྟོང་ཉིད་དང་ནི་བྲལ་བའི་སེམས། འགག་པ་སྤྲོད་ཡང་སྤྲོད་འགྱུར་ཏེ། འདུ་
ཤེས་མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་བཞིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐར་

འདོད་དག་ཐར་པ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འདོད་ན། སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་སྤངས་པ་དང་
དེ་སྒྲོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
ནམ་འགེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་གྲོལ་འདོད་ཐོག་མེད་པའི། །རྒྱ་ཙན་རིགས་མཐུན་ས་
བོན་ལས། །བྱང་བའི་འཛིག་ཆོགས་ལྟ་བ་དག །ཙ་བ་ཉིད་ནས་དབྱང་བར་
གྱིས། །ཞེས་དང་། རྒྱན་ལས། སྒྲོ་དང་ལྷན་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སྟོབས། །རྟག་
ཏུ་ཀླན་ནས་མཉམ་པར་སོང་བ་ཡིས། །དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པའི་ཆོང་ཆོང་དག
།དྲུག་སྒྲན་ཆེན་པོས་དྲུག་བཞིན་སེལ་བར་བྱེད། །ཅེས་འ བྱང་བས། ཤེར་ཕྱིན་
ལ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སོགས་ངེས་དོན་མདོ་རྒྱུད་དུ་མར་ཙི་མ་གི་ཏ་དང་སྒྲན་ཆེན་
པོ་སོགས་ཀྱི་དཔེ་དོན་ནམ་གཟུགས་ཙན་དུ་བཀོད་པའི་མིང་གིས་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་
ཆོབ་རྒྱལ་སྐས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དགོངས་གཅིག་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་
བྱང་ཕྱོགས་གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་དཔལ་ལག་མོ་གྲུ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་
གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་བྱང་པས་རྒྱ་ཆེར་སང་གའི་སྒྲ་ཆེན་པོ་བསྐྱགས་པ་ཡིན་
ཏེ། ལྷན་སྒྲ་འབྲི་བྱང་གླིང་པའི་ཞལ་ནས། པ་སྒྲོམ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་སང་རྒྱད་
བསྐྱགས་པའི་རྗེས་འདིར་རང་ཅག་སང་རྒྱུག་ནམས་མ་རྒྱད་འདོན་པར་མི་
རིགས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱ་བརྟུ་ཏུས།
འགའ་ཞིག་གཅིག་ཐུབ་སྒྲོམ་པ་ཡི། །རྗེས་ལ་བསྐྱོ་བ་བྱ་དགོས་ཟེར། །འོ་ན་
གཅིག་ཐུབ་གཉིས་སུ་འགྱུར། །ཡི་དམ་ལྷ་སྒྲོམ་ལ་སོགས་པ། །དགོས་ན་ཆེག་
ཐུབ་དུ་མར་འགྱུར། །དེས་ན་ཆེག་ཐུབ་འདི་འདྲའི་ལྷགས། །རྫོགས་སངས་རྒྱས་

གྱིས་གསུངས་པ་མེད། །ཅིས་བཤད་པ་ནི་སེང་གའི་ཞལ་ནས་ཕྱེ་སྒྲེ་སྒྲགས་
འབྱུང་བ་ལྟར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲིན་བརྗོད་ལྟར་སྤང་བ་དེ་ཀྱལ་
བ་སྤངས་བཅས་ལ་བརྗོད་པར་འབྱུང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་མཚོག་གཅིག་སྤྲོ་སྤྲོ་དཀར་པོ་ཆིག་སྤྲོ་དང་རྩི་མ་གཤི་ཏི་འདྲ་བ་དེས་སྒྲིབ་
བའི་ས་བོན་སྒྲོང་བར་བྱེད་ཅིང་ཤེར་བྱིན་གཅིག་སྤྲོ་དེ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲིན་སོགས་
ཀྱི་པར་བྱིན་སོགས་ཐབས་དུ་མ་ལ་བསྐྱབ་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་
བཀག་པར་སོང་འདུག་པའི་བྱིར་། དེར་མ་ཟད་སྒྲགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་སྒྲོང་ཉིད་
དབྱེར་མི་བྱེད་པར་རིགས་དུག་པའི་བདག་ཉིད་དག་མ་དག་གི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་བྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཤེར་བྱིན་བྱི་ནང་གཞན་མཚོག་དབྱེར་མེད་པའི་དོ་རྗེ་
རྩི་གཅིག་པར་རིགས་པ་གཅིག་པའི་རིགས་ཀྱི་གཞིས་སྒྲུ་གཅིག་པའི་སྒྲུ་ལས་
གངས་མེད་པའི་སྒྲུའི་གཞི་དང་། བདེ་ཆེན་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་གི་གཞི་ལས་ཡེ་
ཤེས་མཐའ་ཡས་པའི་གཞི་གཅིག་སྤྲོ་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་རྗོད་གས་
སངས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་དགོས་པར་འབྱུང་བས་བག་ག་ཟོན་
པར་མཛོད་ཅིག །འདི་ལ་ཅེ་འདྲིའི་ཚིག་འགའ་བརྗོད་ན། །འགའ་ཞིག་ཤེར་
བྱིན་སྒྲོམ་པ་ཡི། །རྗེས་ལ་བསྐྱོ་བ་བྱ་དགོས་ཟེར། །འོ་ན་ཤེར་བྱིན་གཉིས་བྱིར་
འབྱུར། །ཀྱན་རྗོད་སེམས་བསྐྱེད་ལ་སོགས་པ། །དགོས་ན་ཤེར་བྱིན་དུ་མར་
འབྱུར། །དེས་ན་ཤེར་བྱིན་འདི་འདྲའི་ལུགས། །རྗོད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
གསུངས་པ་མེད། །ཅིས་འདོན་ན་ཅིར་འབྱུར། ཤེར་བྱིན་ལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་

པ་རྫོགས་པ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་སོ་ཞེས་འདོན་ན་ནི་ཀླུ་པའི་ཡུལ་རྒྱལ་
བསྐྱལ་སོགས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཙམ་གཅིག་གྲོག་པའི་སྦྱར་བ་སྐབས་
སུ་བབ་པར་གོ་སྟེ། དེར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཚས་ཐམས་ཅད་
སྦྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེར་བྱིན་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཇུག་པ་དང་
ཐ་མི་དད་པར་ཚུལ་གཅིག་པ་དང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་པར་བརྟུ་བར་གསུང་བ་
ལས་ཁྱད་འདོད་པ་དེ་ལྟར་གསུང་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ།
འཛིག་རྟེན་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་དག་བཅོམ་དེ་བཞིན་ཉིད། །རང་རྒྱལ་དེ་བཞིན་
ཉིད་དང་རྒྱལ་སྐས་དེ་བཞིན་ཉིད། གཅིག་པ་ཉིད་དེ་དངོས་བྲལ་གཞན་མིན་དེ་
བཞིན་ཉིད། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཁུན། །ཞེས་
འབྱུང་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་ཤེར་བྱིན་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་
གྱིས་དབའ་བར་མཁུན་ན་ཁྱད་ཅག་ཤེར་བྱིན་དུ་མར་འདོད་པ་རྫོགས་སངས་གྱི་
བཞེད་པ་ལས་བརྒྱལ་བར་སྦྱེ་ཞིང་ཡུགས་དེ་རྫོགས་སངས་ལ་འཛིན་དུ་འཇུག་
པ་སྐད་བྱེད་པ་ནི་སྦྱིས་བྱ་བརྟུལ་མོད་པའི་དབང་དམ་པ་ཐོབ་པར་ངེས་སོ།།
དོ་རྗེའི་གསུང་། རྒྱ་མ་བསྐྱབས་ན་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་བུ་བ་འདི་
བཞུགས། ཞེས་བྱ་བ་དག་པར་བཏོན་ན། ཀྱན་རྫོབ་ཚད་བྱུང་ཏུ་རྫོམ་ནས་ལས་
ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་བར་དུ་དངོས་པོ་རྟུན་ཟར་དོགས་ནས་དེའི་རྟེན་གྱི་
དངོས་པོ་ཞིག་ཁས་ལེན་དབུ་མའི་རང་ཡུགས་སུ་འཛིག་པ་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་བརྟན་བཅོས་ལ་སྤར་ཡེ་མ་གྲགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས།

འདི་ལ་ཕྱོགས་སྒྲུ་འགོད་པ། དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤར་
ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་གྲགས་ཀྱི་བཀའ་བའི་ཐུན་མོང་མིན་
པའི་དབུ་མའི་ལྷགས་ལ་ལས་འབྲས་རྒྱུད་མི་ཟ་བའི་རྟེན་ཞིག་པ་དངོས་པོར་
ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་རི་ལྷོ་ཁས་ལེན་ན་ཞིག་པ་ཡང་ཞིག་རྒྱུད་དངོས་
པོ་དང་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་ཡང་དེའི་མཚན་གཞིར་མེད་ཀྱང་ཞིག་
རྒྱུད་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲེ་བའི་སྤྱིར་དངོས་པོར་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར།
དེས་ན་ཞིག་པ་ལ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། ཞིག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ལུས་
པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་རྒྱན་གྱི་ཞིག་པ་ཡིན་པ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་དུས་
གཉིས་པར་ཞིག་པ་ལ་ཡང་འདྲ་ལ། སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་
པའི་རྒྱར་ཡང་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱེས་པ་དང་གི་བ་
གཉིས་ལས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་མི་སྣོད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མ་
སྐད་པ་ནམས་ལ་དངོས་པོར་འཛོག་མི་འཛོག་དང་རྒྱས་སྐྱེས་མི་བསྐྱེད་ཀྱན་ནས་
མཚུངས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་སྒྲུའོ། །གཉིས་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་འདི་ལྟ་ན་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྒྲུ་བར་འགྱུར་བས་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་རིང་ལྷགས་ཁོང་
ནས་བཤིག་པས་དོན་འཆུག། །སྐྱབ་བྱེད་རིགས་པ་འཐད་ལྟ་མེད་པས་ཆོག་
ཟོལ་གྱི་ཡ་མ་བརྒྱལ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཤད་
མ་ཐག་པའི་ལྷགས་དེ་དབུ་མའི་དགོངས་པར་མི་གནས་སོ་ཞེས་དགོངས་པ་ནི་
བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་སྐྱབ་བརྒྱུད་འབྲུལ་བུ་ལ་དག་གི་ཐུགས་ལ་གནས་ཀྱང་

ཞལ་འདོན་དུ་མ་མཛད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་།
རང་སྟོན་སྤྱོད་པའི་སེང་གེས། སྟག་ཚང་ལོ་ཙྰ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་སོགས་ཉུང་
ཤས་གཅིག་གི་ལྷགས་འདི་ལྟར་སྤྱོད་པ་མི་འབྲད་དོ་ཞེས་པ་ལ་འཕྲོ་ནས་དབུས་
རྩང་གི་ཕྱོགས་འདིར་བཤད་པ་ལྟར་བྱེད་པ་ནམས་སྒྲོམ་ཙམ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།
སྒྲོམ་འདི་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་བོད་དུ་བྱུང་བའི་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུར་བའི་ལྷགས་སྤྱོད་ན་མེད་
པ་དེ་ཡིན་ལ། བྱིས་ཙོང་ཁ་བ་ཐལ་འབྱུར་བའི་ལྷགས་སྤྱོད་པ་དེ་གང་ཐལ་
འབྱུར་བས་མི་འདོད་པ་ཞིག་དེས་འདོད་དོ་ཞེས་ནན་གྱིས་སྐྱར་འདེབས་སུ་སྤྱོད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འབྱུར་བས་ནི་ལས་ཀྱི་འབྲས་དང་པོར་བྱེད་པོ་བྱིས་ལོངས་སྤྱོད་
པོ་ལ་སོགས་པའི་འབྲེལ་པ་ནི་མ་བརྟགས་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པའི་
རྗེས་བརྟེན་ཙམ་བྱེད་ལ། བརྟགས་ཤིང་དབྱེད་ནས་རང་ལྷགས་ལ་ལས་དང་
འབྲས་བུ་ཆུང་མི་ཟ་བའི་རྟེན་དང་། ལས་བྱེད་དུས་ཀྱི་བདག་དང་དེའི་འབྲས་བུ་
ལོངས་སྤྱོད་པའི་བདག་པོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་ཆད་
མས་གྲུབ་པར་འཛོག་པར་མི་རྣམས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དབྱེད་ན་ལས་འབྲས་དང་བྱེད་
པོ་སོགས་ཀྱང་ཡང་དག་པའི་རིགས་པས་དགག་པར་བྱ་བ་ཉིད་མི་འབྲུབ་པའི་
སྤྱིར། འོ་ན་མ་བརྟགས་པར་ལས་འབྲས་སྤྱོད་བར་ན་ལས་ཀྱི་རྣམས་པ་དེ་བརྟེན་
པའི་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་དང་། བྱེད་པོ་སྤྱོད་པོ་མི་གཅིག་གི་རྟོག་གེའི་ཆད་མར་
རྒྱུ་པས་མི་སྤྱོད་པར་འབྲུལ་ངོར་ཡོད་པ་བར་མ་ཆད་དང་འབྲུབ་གཞན་བྱུང་གི་
འབྲུལ་རྟེན་བྱས་ནས་ཀྱང་ལས་འབྲས་བུ་སྤྱོད་སོ་ཞེས་པ་དང་། བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་

གྱིས་འབྲས་བུ་མྱོང་ངོ་ཞེས་འབྲུལ་ནས་འབྲུལ་པ་དེ་ཙམ་གྱི་ངོར་ལས་འབྲས་
དང་བྱེད་བོ་སྦྱོང་བོ་སོགས་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་རྫོབ་གྱི་
ལས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་མ་འབྲུལ་བའི་ཚད་ཀྱབ་གྱིས་རང་ལུགས་ལས་བཞག་
བའི་གནས་ག་ལ་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་ལས་འབྲས་དེ་དག་ཚུགས་ཐུབ་གྱི་
དབྱེད་བཟོད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་གིས་
བདེན་པ་གཉིས་ཀར་ཡང་དག་པའི་གནས་ཚུལ་སེམས་པ་ན་ལས་རྒྱ་འབྲས་གྱི་
འབྲེལ་པ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཆེད་དུ་དངོས་སྒྲུབ་དག་སྤྱིའི་རྒྱན་དང་། མདོ་སྤྲེལ་ས་
རྒྱུད་མི་ཟ་བའི་དངོས་པོ་དང་། སེམས་ཙམ་པ་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་ཁས་
སྐྱངས་པ་ལས། དེ་འདྲ་བ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དེ། ཡོད་ན་སྒྲུང་རུང་བ་ལས་
མ་དམིགས་པའི་བྱིར་དང་། ལས་འབྲས་རྒྱན་ཆད་པར་དོགས་ནས་དེ་སྤྲེལ་བྱེད་
གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ངས་པར་འཚོལ་བ་ཉིད་གྱི་དེ་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་འབྲས་
ཆད་ཀྱབ་ཞིག་བྱེད་ཅག་ཁས་ལེན་པར་མཐོང་ལ། དེ་ལྟའི་ཆད་ཀྱབ་ནི་སྒྲས་ཆོད་
ཆད་ཀྱབ་དུ་སྒྲས་ཀྱང་སོང་ཆོད་བདེན་ཀྱབ་ལ་སོང་འདུག་པས་བདེན་ཀྱབ་གྱི་
གཞིར་བྱས་གྱི་ལས་འབྲས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ཆད་དགོས་ནས་བར་སྐྱེལ་གྱི་
དངོས་པོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་མེད་དུ་བརྫོད་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རྟག་ཆད་གྱི་མཐའ་
ལས་མི་འགྲོལ་ཞིང་འབྲུལ་ངོ་ཙམ་དུ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་ཁས་
ལེན་ཐབས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ་ལས་ལས་སུ་དོན་བྱེད་པར་བདེན་པ་དང་ལས་དེ་
འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པར་རྒྱུད་མི་ཟ་བར་བྱེད་པ་བདེན་པ་ཅན་དེ་དེར་གནས་ཤིང་།

བྱུ་བ་ན་ལས་རྟག་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དེར་མི་གནས་ན་དེའི་བྱ་བ་རང་བདེན་
པ་མེད་པ་ལས་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གྲུམ། གལ་ཏེ་
སློན་པའི་དུས་བར་དུ། །གནས་ན་ལས་དེ་རྟག་པར་འགྱུར། །རི་ལྷོང་འབྲས་བུ་
འབྱིན་པར་འགྱུར། །ཞེ་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། །འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་ཐ་སྟད་དུ་ཡང་
ལས་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ལས་འབྲས་དེ་ཉིད་བདེན་པ་ཅན་དུ་
ཆོད་ལས་མ་གྲུབ་ཅིང་ལས་ལས་འབྲས་མི་འབྲུང་བར་ཚུད་མི་ཟ་བའི་དངོས་པོ་
ཡང་ཁས་མ་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར་ན་འབྲུལ་དོར་བརྟགས་ན་ལས་འབྲས་རྣམ་གཞག་
མི་བྱེད་ཀྱང་མ་བརྟགས་པའི་དོར་དེའི་ཐ་སྟད་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་འབྲས་
བདེན་པ་ཅན་གྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་ལས་འབྲས་སྟོས་ནས་འབྲུང་བ་མི་
འགལ་བའི་ཕྱིར། སླིག་རྒྱ་རྒྱུ་བདེན་པ་ཅན་མ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུ་སྟངས་དུ་མི་རུང་བ་
མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྱད་པར་ལས་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་ཐལ་
འགྱུར་བ་གཏན་མི་བཞེད་ན། དེ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་བཞེད་པའི་གནས་ཡོད་པ་
མིན་ཏེ་བསྐྱབ་བྱ་མི་སྲིད་ན་སྐྱབ་བྱེད་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བག་ལས་
བྱི་སྐྱེ་བ་མེད་ན་བྱིའི་པ་མ་འག་གི་དངོས་པོར་ཡོད་མི་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་།
ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་འཕགས་པ་གྲུ་སྐྱབ་ཡབ་སྐས་ཀྱི་དགོངས་པའོ་
སྟམ་དུ་ནན་གྱིས་སྟུན། འཇུག་འགྲེལ་ལས། གང་གི་ལྷན་ལས་རང་གི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་མ་སྐྱེས་པ་དེའི་ལྷན་ནི། དེའི་འགག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་མ་ཞིག་པ་
ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་མི་སྲིད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་ལས་རྣམས་མི་འཛོག་པས་

ལས་དང་འབྲས་བུའི་འགྲེལ་བ་ཆེས་གིན་ཏུ་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །རི་སྟངས་དུ་
བསྟན་བཅོས་ལས་། །གང་ཕྱིར་ལས་ནི་སྒྲེབ་མེད། །འདི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་
དེའི་ཕྱིར། །གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་སྒྲེས་པ། །དེ་ཕྱིར་ཆུད་ཟར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
འབྲུང་བའི་ཕྱིར། །ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་ངོ་ཞེས་འཕགས་པ་སྤྱ་སྒྲུབ་ཡབ་
སྲས་ཇི་ལྟར་གསུངས། །འོན་འཕགས་པ་སྤྱ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཐ་སྟད་དུ་ལས་ལས་
འབྲས་བུ་འབྲུང་ན་ཞིག་པ་ལས་མི་འབྲུང་བར་མ་ཞིག་པ་ལས་འབྲུང་བར་བཞེད་
བར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟ་ན་འཕགས་པ་སྤྱ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་
གིས་ཐ་སྟད་རིགས་པས་དབྱད་ནས་མི་གཞག་པར་སྒྲས་པ་དང་འགལ་ལོ་སྟམ་
ན། །ཁོ་བོ་ཅག་ལུང་དེ་དག་གིས་ནི་ཐ་སྟད་དུ་ཞིག་མ་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལས་འབྲས་
བུ་འབྲུང་བར་མི་སྒྲེབ་ཞེས་བརྗོད་དེ། །དེ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ལས་ལས་
འབྲས་བུ་འབྲུང་བར་བརྗོད་པའི་ཕྱོགས་སྒྲ་དངོས་སྒྲ་བས་རང་བཞིན་དང་བཅས་
པའི་ལས་ཞིག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་རང་བཞེད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཞིག་བྱའི་ལས་དངོས་ཉིད་མ་གྲུབ་ན་དེ་ཞིག་པ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་ལས་ལས་འབྲས་
བུ་འབྲུང་བར་སྒྲུང་བ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་དབྱད་ན་ཞིག་མ་
ཞིག་གང་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྲུང་ཡང་མ་བརྟགས་པར་ཐ་སྟད་དུ་འབྲུང་
བར་སྒྲུང་བ་མི་འགལ་བ་ཉིད་དོ། །དེས་ན། །དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས། །ལས་འབྲས་
ཀྱི་རྟེན་ཀྱི་དངོས་པོ་བཞེད་པ་ཅན་སྤྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་ལུགས་ལ་ཆེད་དུ་བཀག་
བཀག་པ་དེ་སྤྱར་སྒྲུབ་པར་མཛད་ན་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་བཞེད་སྤྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་

པ་སྒོང་པོར་རི་ལྷར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱུ་སྤྱུ་བ་ཀྱི་གང་བཀག་པ་དེ་ནས་གྱིས་འབད་
ནས་སྤྱུ་བ་པའི་ཕྱིར། དགག་སྤྱུ་བ་ཀྱི་ཚུལ་འདི་འདྲ་བ་སྤྱང་ཆེན་གྱི་བྱས་ལྷར་
བགྱི་བ་འབྲས་བུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན། བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བྲགས་ཀྱི་བཞེད་
པ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པ་འདི་ཀུན་ལ་སྒྲ་བྲགས་ཀྱི་གཞུང་གང་ན་ཡང་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་
ཆོས་འདི་རྣམས་ཆོག་གི་ཟུར་ཅམ་ཡང་མི་སྣང་ལ། བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་ས་
ཀྱི་ལུང་འདི་དག་འཆོལ་བ་ན། སྤྱེ་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁྱ་གི་ཞེས་དང་། འཆི་བ་ཡང་
བྱ་བ་གཉིས་སུ་གནས་ཏེ་ཞེས་ལུང་ལ་དབག་སུག་སྟེར་བ་སྒྲིག་བྱས་ནས་འདྲེན་
པ་ནི་ངོ་ཆ་བའི་གནས་ཡིན་ཏེ། རྩུན་ཚུང་གི་རྗེས་རྩུན་ཆེན་སྒྲིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་
ཏེ། ལུང་དང་པོ་དེས་ནི་རྩུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བའི་ལུང་དུ་ཟད་པ་ལས་མ་
གཏོགས་པ་ཞིག་པ་དངོས་པོ་བའི་ལུང་དུ་ལྟའི་སྤྱུན་གྱིས་བལྟས་ཀྱང་མཐོང་བར་
འགྱུར་བའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་ཕྱི་མས་ནི་དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་
པ་ཐ་དད་པས་བྱེ་བའི་བྱ་བ་དུ་མ་བྱེད་པ་མི་འགལ་བའི་ལུང་ཡིན་གྱི། ཞིག་པ་
དངོས་པོ་བའི་ལུང་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱུན་གྱི་གཟིགས་ཀྱང་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟག་ཆང་ལོ་ཙྏ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་
ཤེས་ལས། རྒྱུན་དང་ནི། རུད་མི་ཟ་སོགས་གཞན་འདོད་ཀུན་བཀག་ནས།
ཞིག་དང་ཡང་ཞིག་དེའི་ཡང་ཞིག་དངོས་སོགས། །བྱེ་བྲག་སྤྱེ་བའི་ཐོབ་པའི་
དག་འཇོན་ལྟར། །སྤྱུས་ཀྱང་ཐུག་མེད། ཅེས་བཤད་པ་ནི་དོན་མཐུན་གྱི་ངག་
རྩུབ་པ་དང་བུལ་བར་སྣང་རོ། །འཛིག་ཏེན་ན་ཡང་སྟོད་ཞིག་ན་སྟོད་དངོས་པོར་

མེད་པ་དང་། མྱེ་སྲིད་ཞིག་ན་མྱེ་སྲིད་དངོས་པོར་མེད་པར་འཛིན་པ་ལས་ད་དུང་
དེ་དག་དངོས་པོར་ཡོད་པར་འཛིན་པར་འཛིག་རྟེན་ན་ཡང་མ་མཐོང་བས་ཞིག་
པ་དངོས་པོ་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟད་ཅམ་ལའང་མ་གྲགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
ཞིག་རྒྱའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཞིག་པ་དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཞ
ིག་རྒྱའི་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་སྐྱེས་པར་ཐལ། བྱོད་ཞིག་རྒྱའི་དངོས་པོ་དང་
དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་དངོས་པོ་གང་གི་ཡང་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་མ་
གྲུབ་སྟམ་ན། གྲུབ་པར་ཐལ། བྱོད་ཞིག་རྒྱའི་དངོས་པོ་དང་དེ་དང་རིགས་
མཐུན་གྱི་དངོས་སོགས་གང་གི་མཚན་གཞིར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་
སྤྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྒྱ་མེད་གྱི་འབྲས་བུ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱོད་གང་ལ་བརྟེན་ནས་
སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དེ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པར་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡོད་
པའི་སྤྱིར། བྱོད་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་པར་
འདོད་པ་དེ་ལྟ་ན། སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཞིག་པའི་འདས་པ་དེ་ལས་འོས་མེད་པ་
དང་། འདས་པའི་མ་འོངས་པའི་རྒྱ་བྱེད་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། འདོད་ན་འདས་པ་
ནི་འགགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པའི་རྒྱར་མི་རིགས་ཞེས་གྲུབ་
པའི་མཐར་རིགས་པར་སྒྲུབ་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། སྐྱད་ཅིག་མ་དང་
པོ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་རྒྱར་ཡང་འགྱུར་ན་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པའི་དུས་སུ་
ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་བྱོད་བསྐྱེད་པའི་རྒྱའི་བདག་ཉིད་
དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཞན་ཡང་། བྱེད་གྱི་འདོད་པ་དེ་ལྟ་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་

ལག་གི་མ་རིག་པ་དང་འདྲ་བྱེད་གི་མཐུས་མངལ་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཡན་ལག་གི་རྒྱ་ཤི་གཉིས་ལས་
སྐྱེ་བ་དེ་ཡང་རྒྱ་ཤི་དངོས་པོ་དང་རྒྱ་ཤི་དེ་ཡང་སྐྱེ་བའི་དངོས་པོར་བྱུང་བར་ཀུན་
ནས་མཚུངས་པར་བཤམ། སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་ཤི་བ་གཉིས་དང་སྐྱད་ཅིག་ལ་
གཉིས་པར་མི་སྣོད་པ་དང་། སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་མ་བསྐྱད་པ་རྣམས་དངོས་
པོར་འཛིག་མི་འཛིག་དང་། ཐུས་བསྐྱེད་མི་བསྐྱེད་ཀུན་ནས་མཚུངས་པའི་བྱིར།
ཡང་བྱེད་གིས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པར་མི་སྣོད་པ་དང་མ་བསྐྱད་པ་གཉིས་ཀ་
དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་སྐྱམ་པ་ནི་བསྐྱད་གི་ཚུལ་འདིར་སློ་གྲོས་གྱི་འཇུག་པ་འབྲུལ་པ་
ཡིན་ཏེ། མ་སྐྱད་པ་ནི་དངོས་པོ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་མི་གནས་པ་ཡིན་ལ། དངོས་
པོར་མི་སྣོད་པ་ནི་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཉིད་གིས་འགྲོ་བ་དང་གཡོ་བའི་བྱ་བས་
དངོས་པོ་གནས་པ་གཉིས་སློས་བབུང་འདུག་པའི་བྱིར། དངོས་པོ་འགགས་ཟེན་
དང་འགགས་པ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སློ་བཞིན་ནོ། །ཡང་མ་བསྐྱད་པའི་དངོས་
པོ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པར་བཤམ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་པ་
ལས་འོས་མེད། དེ་ལྟར་ན་མ་བསྐྱད་པའི་དངོས་པོ་ཚོས་ཅན་བྱོད་མ་བསྐྱད་པ་
མིན་པར་བཤམ། བྱོད་ད་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་བྱུང་ན་འདས་ད་ལྟ་བའི་གཞི་
མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་བཤམ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར་ཡང་བྱེད་ཞིག་པ་དངོས་
པོའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྐྱམ་གྱི་སྐྱབ་པ་མར་མའི་འབྲས་བུ་བྱེད་པའི་སྐྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
སྐྱ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། བྱེད་པ་དང་ཞིག་པས་བྱེད་ཞིག་གི་འབྲས་བུ་

བསྐྱེད་ན་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་ཟད་ཞིག་དྲུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱེད་རྒྱ་ཟད་
གྱི་དངོས་པོ་འབྲས་ཟད་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པའི་ལུང་དུ། རྒྱ་ཟད་ཉིད་ལས་ཞི་བ་ནི།
ཟད་ཅེས་བྱ་བར་ད་མིགས་པ་སྟེ། ཞེས་འདྲེན་པ་ནི་རྒྱ་མ་དམིགས་པས་འབྲས་བུ་
མི་འབྱུང་བར་སྟོན་པའི་ལུང་ཡིན་གྱི་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་དངོས་པོས་འབྲས་བུ་མ་
དམིགས་པའི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པའི་ལུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རས་སྒྱུ་མ་སྟོང་
གསུམ་དང་དེའི་འབར་བ་ལས་གཞན་དུ་མར་མེ་མེད་པས་རས་སྒྱུ་མ་སྟོང་གསུམ་
དང་དེའི་འབར་བ་དང་མར་མེ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཆད་པ་ནི་བདག་ཉིད་ལ་སངས་
རྒྱས་སུ་བལྟ་བ་ལྟར་མོས་པ་རྣམས་ལ་བལྟན་ན་སྟོབ་མ་དེ་དག་སྟོང་རྗེ་བར་མི་
འགྱུར་གང་། །། རོ་རྗེའི་གསུང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ན་སྟོང་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སུ་
འབྱུང་བྱ་བ་འདི་བཞུགས་ཞེས་པ་དག་པར་བཏོན་ན་རོ་རྗེའི་གསུང་འདི་གཉིས་
སུ་འགྱུར་ཏེ། ཚཱ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་རང་བཞིན་དུ་རྟོགས་ན་ཐ་སྙད་དུ་
ལས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱེད་མེད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ངེས་པ་འདྲེན་པར་འགྱུར་བྱ་བ་འདི་
བཞུགས། ཞེས་དང་། གྲུན་རྫོབ་པའི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྙད་པའི་ཆད་མས་
གྲུབ་ན་ཚཱ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུབ་པ་དང་དེ་མ་འགྱུབ་ན་ཐ་སྙད་
དུ་ལས་འབྲས་བསྐྱེད་མེད་དུ་འབྱུང་མི་རུང་བར་འགྱུར་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་
འདོན་པར་འགྱུར་བའི་འདོན་པ་དང་པོའི་དོན་འདི་ལ་དགོངས་གཅིག་ལེའུ་དང་
པོ་གཞན་འགྲེལ་དུ་བྱས་པ་དང་ལྷག་མ་རང་རྟེན་དུ་བཀྲལ་བ་རྣམས་སུ་རྒྱ་ཆེར་
བཤད་པས་འདིར་ཉ་ཅང་སྒྲོས་མི་དགོས་གིང་བྱད་པར་ལེའུ་འདི་ཉིད་དུ་ཡང་

སྟོང་ཉིད་དུ་བརྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་གྲུབ་ལ། དེ་
ལྟ་ན་ཡང་ཅུང་ཟད་སྒྲོས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་
དེ་དག་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་ཚུལ་དུ་དངོས་པོར་ཡོད་དགོས་པ་ལས། དབྱེད་ན་
དེ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེད་པོ་ཉིད་མི་འགྲུབ་པ་དང་། དེ་མི་འགྲུབ་པར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེད་པོ་ཉིད་མི་འགྲུབ་པ་དང་དེ་མི་འགྲུབ་ན་བྱ་བའང་བྱ་བ་
མི་འགྲུབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེད་པོ་ཡང་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ལས་སུ་གྱུར་
བ་བྱ་བ་མི་འགལ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་དེ་དང་བྲལ་བར་ཡང་བྱེད་པོར་མི་འཇོག་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མགོན་པོ་གྲུས། བྱེད་པོ་མིན་པར་གྱུར་པ་དེ། །ལས་སུ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་
དོ། །བྱེད་པོ་མ་ཡིན་གྱུར་པ་ཡང་། །ལས་སུ་གྱུར་པ་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ།
དེའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། །དེ་ལས་བྱེད་པས་ན་བྱེད་པ་པའོ། །ཅུང་ཟད་
བྱེད་པ་ལ་བྱེད་པ་པོར་བསྟན་གྱི་མི་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལ། བྱེད་པོ་དེ་ཡང་བྱེད་པ་
པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པའམ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའམ། ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་
པ་ཞིག་ལ་རྟོག་ བྱ་བས་ན་ལས་དེ་བྱེད་པ་པོའི་འདོད་པར་གྱུར་པ་དམ་པའོ།
།དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཡིན་པར་གྱུར་པ་དང་། མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་དང་།
ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་
ལས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། བྱ་དང་ལྡན་པ་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅའ་གཅིག་
གོ། །དེས་ན་བྱེད་པོ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་བྱ་བ་དང་བྲལ་བ་ཡང་ལས་སུ་མ་གྱུར་
པ་སྟེ་བྱ་བ་བྲལ་བ་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམ་བཅའ་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་

སོགས་ཀྱིས་ལས་དང་བྱེད་པོ་བརྟགས་པའི་སྒྲོ་ནས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་
ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ལང་ནས་ཚས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲེ་བ་དང་གཞི་བྱུང་དང་དམིགས་
པ་ཡོད་པ་སྐྱ་ཆེར་བཀག་གོ། །འོ་ན་ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲེ་བ་དང་གྲུབ་པ་དང་
དམིགས་པ་རིམ་ལྔར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གཤམ་བྱ་རྟེན་འབྲེལ་ལས་འབྱུང་བར་སྒྲུ་
བའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་གྲགས་པའི་རྗེས་བརྗོད་དུ་མ་བརྟགས་པར་བརྗོད་ན་ཚས་
ཐམས་ཅད་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པས་བྱ་བྱེད་རང་བདེན་པར་
གྱུར་པའི་དངོས་པོ་སྟོས་པ་དང་བྲལ་བར་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་ལ། དེ་ལྟ་ན་བྱ་
བྱེད་སོགས་ནི་སྟོས་ཙམ་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་བཞག་རུང་ལ། གང་སྟོས་ནས་
བཞག་པའི་བྱ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ་སྟོས་པ་
ཅན་ཀྱི་དངོས་པོར་སྒྲུང་བའི་སྤྱིར། བྱ་བྱེད་། །དེ་འབྲེལ་དངོས་པོ་དེ་རང་དབང་
བར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ངེས་མེད་གཞན་སྟོས་ཅན་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། དེ་ལ་བྱ་བ་པ་ཡོད་དེ། ཚས་གང་ཐ་སྙད་དུ་གཞན་ལ་སྟོས་ཀྱི་འབྱུང་
བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བ་དེ་ཉིད་ལ་དེ་ཉིད་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་ཅན་མིན་པར་གཞན་
དང་གཞན་དུ་འབྱུལ་པ་བསྐྱེད་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་པ་ཅན་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། དེས་ན་གང་རྒྱུ་པ་ནི་དེ་དེའི་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པས་སྟོང་པ་
ཉིད་ལས་མི་སྟོང་བར་ཡོད་པར་ག་ལ་འོས། དེ་ན་མ་བརྟགས་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་
བྱེད་དང་བཅོས་པའི་དངོས་པོ་འདི་ཅི་ལྟ་བུའོ་སྟེ་ན། རི་སྐད་དུ། བྱེད་པོ་ལས་
མ་བརྟེན་བྱས་ནས། །ལས་ཀྱང་བྱེད་པོ་དེ་ཉིད་ལ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་

གཏོགས་པར། །ཐུབ་པའི་རྒྱ་ནི་མ་མཐོང་ངོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། བྱ་བྱེད་ལ་རི་
ལྟར་བརྟགས་པ་ལྟར་ཉི་པ་ལེན་བྱེད་དང་སྤངས་བྱེད་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
དབྱེད་ན་སྟོང་ཉིད་དང་མ་དབྱེད་ན་སྟོས་སྤངས་ཅམ་དུ་རུང་བ་དང་། །རུང་བ་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་མི་གནས་པར་གྱུབ་པོ་ཞེས་ལས་དང་བྱེད་པོ་
བརྟགས་པའི་རབ་བྱེད་ཀྱི་མདོར་བསྟུས་སུ། དེ་བཞིན་ཉིར་ལེན་གཤམ་པར་བྱ།
ལས་དང་བྱེད་པོ་བསལ་བྱིར་རོ། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་དག་གིས། །དངོས་པོ་
ལྟག་མ་གཤམ་པར་བྱ།ཞེས་འབྱུང་ངོ། །འོ་ན་ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་གྱུབ་པ་
ལ་ལས་འབྲས་འབྲད་ཀྱི་དེར་མ་གྱུབ་པར་ལས་འབྲས་མི་འབྲད་པ་ཉིད་དབུ་མ་
པ་རང་ལུགས་ཀྱི་དབྱེད་བཟོད་ཀྱིས་གྱུབ་བམ་ཞེན། དབུ་མ་པ་ལ་རང་ལུགས་
མེད་པས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པ་ལ་གཤམ་འདོད་མེད་ཅིང་དེ་ལྟར་དབྱེད་བཟོད་ཀྱིས་ཀྱང་
མི་འགྱུབ་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དངོས་སྤྱོད་དག་ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་གྱུབ་
ན་ལས་འབྲས་མི་རུང་ངོ་སྟུམ་པ་དེ་བཀག་ཆེད་དེར་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་
མ་པའི་རང་ལུགས་ལ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་ལས་འབྲས་མི་རུང་བ་དང་། སྟོང་
ཉིད་ཡིན་ན་ལས་འབྲས་རུང་བ་གཉིས་ཀར་ཁས་སྤངས་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
ཆུལ་དེར་ནི། སྤྱོད་བསམ་བཟོད་མེད་གཤམ་རབ་པ་པོ་ལ་བྱིན། །མ་སྐྱེས་མི་འགག་
ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡང་ཡིན་ཀྱང་མ་བརྟགས་གཞན་
གསལ་ཅམ་ངོར། དབུ་མ་པས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་ཆུབ་
པར་ཡང་བཟོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། གདུལ་བྱ་དག་ཡང་དག་པའི་གནས་ལ་འཛིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་ནས། སོ་སོ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་སྒྱུད་ཡུལ་བ།
།དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་ཕྱག་མཆོལ་ལོ། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་
ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་ལས་འབྲས་བསྐྱུ་མེད་ལ་ངེས་པ་འདྲན་ཆབས་
ཆེ་རུ་འགོ་བ་བྱ་བ་ཡང་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་གྱིས་དེར་རྟོགས་པའི་རྗེས་སམ།
སྒྲོམ་བྱུང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡིན་
གྱི།སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་མཉམ་བཞག་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་ངེས་
པ་དང་མ་ངེས་པ་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་དམིགས་པ་དང་
ནམ་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྟོང་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་དུ་བྱུང་བས་རྒྱ་འབྲས་སུ་
རུང་བ་ཡང་ལྟོས་གཞག་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ལས། སྟོང་ཤེས་རྟོགས་ན་དེར་འགྱུར་
བ་དང་། སྟོས་ཚས་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་ན་ཚས་དེ་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་རུང་
བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཡང་། འདིར་འདི་ཤེས་དགོས་ཏེ། རྟོན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཚས་
རང་བཞིན་གྱི་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བཞིན་རྟོན་འབྲེལ་
གྱི་དངོས་ཚས་སུ་སྒྲུང་བར་རྟོག་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡོད་དམ། དེ་
ཡོད་ན་དེ་གང་ཟག་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་སྟུང་ན། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་
རྟོགས་པས་རྟོགས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་ལ་མེད་པ་དེ་ཡང་དངོས་བོའི་རང་བཞིན་
དང་བྲལ་བར་སྟོང་པ་ཉིད་ལས་གཡོ་བ་མེད་བཞིན་རྟོན་འབྲེལ་གྱིས་དངོས་ཚས་
སུ་སྒྲུང་བའི་ཡུལ་ཡང་ཀུན་རྫོང་དང་། ཡུལ་ཅན་ཡང་གཙོ་བོར་ཀུན་རྫོང་རྟོགས་
པའི་སྟོན་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དམིགས་བཅས་དང་། ཡུལ་ཅན་ལྟོས་བཞག་

གི་ཚེས་རྒྱུན་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱུ་བ་ཅན་གྱི་ཕྱིར། འོ་ན་རྟེན་འབྲེལ་
 གྱི་དངོས་ཚེས་སྐྱུ་མ་ལྟར་རྟོགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྒོ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པ་
 ཡིན་ནམ་ཞེན། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོང་བ་བདེན་པ་བདེན་པར་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་
 ལྟོས་ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཀུན་རྫོང་བ་བདེན་པ་
 སྒྲུང་བ་མེད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་རི་ལྟ་བུར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།
 །རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ཚོགས་པ་ག་ཟིགས་ཚུལ་འདི་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་
 པོ་ཞི་བ་ལྟ་ས། རྣལ་འབྱོར་ཀུན་རྫོང་གྱི་ག་ཟིགས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་དེ།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་རང་ལ་ལྟོས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་
 མར་གྱི་འཇིག་རྟེན་རང་ལ་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་དངོས་པོ་རྟག་པ་མེད་དོ་ཞེས་
 འཇིག་རྟེན་པ་དག་འཇིག་རྟེན་རང་གྲགས་གྱི་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱུར་བ་ན་འོ་ན་དངོས་
 པོ་སྐད་ཅིག་མ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡང་མ་གྲུབ། བྱིས་པ་ལ་ཀུན་རྫོང་པའི་དངོས་
 པོ་སྐད་ཅིག་མར་རྟོགས་པ་ཡང་མེད་ན་དེ་མ་རྟོགས་ན་དངོས་པོ་དེ་སུ་ཞིག་གིས་
 སྐད་ཅིག་མར་རྟོགས་ཞེན། རྣལ་འབྱོར་པས་ཀུན་རྫོང་པའི་བདེན་བཞི་དེ་ཉིད་
 ལ་ལྟོས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་བྱུང་བ་ན་སྐད་ཅིག་མར་རྟོགས་པས་དངོས་པོ་སྐད་
 ཅིག་མར་མ་ངེས་པའམ་མ་རྟོགས་པ་མིན་ཏེ། འཕགས་པ་ནི་དངོས་པོ་ལ་བདག་
 འཛིན་དང་བྲལ་བས་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་པའི་ཀུན་རྫོང་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་
 དང་དངོས་པོ་ལ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་སྒྲོས་འཛིན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་
 འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོན་དམ་གྱི་དེ་མོ་ན་ཉིད་ཀྱང་ལེགས་པར་རྟོགས་

པའི་ཕྱིར་ཞེས། སྤྱིད་འཇུག་དུ། འཇིག་རྟེན་གཞུག་པའི་དོན་དུ་ནི། །མགོན་པོ་
དངོས་བསྟན་དེ་ཉིད་དུ། །དེ་དག་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་མིན། །ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
འགལ་ཞེན། །རྣལ་འབྱོར་ཀྱན་རྫོབ་ངེས་མེད་དེ། །འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་དེ་ཉིད་
མཐོང་། །ཞེས་འབྲུང་བས་དེ་ཉིད་ གྱི་ཕུགས་གྱི་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
དངོས་ཚཱ་རང་ལ་ལྟོས་པའི་དེ་ཉིད་སྟོང་པར་གནས་ཤིང་གནས་པ་ལྟར་བཅོམ་
ལྟན་འདས་གྱིས་བསྟན་ཀྱང་བྱིས་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་ལ། འཕགས་
པས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་མི་འགལ་བ་ཉིད་དུ་གྱུབ་ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སྟོ་ཡང་
འཇིག་རྟེན་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཚཱ་མི་སྟོང་པར་བལྟ་བའི་འཇིན་པ་དང་
བྲལ་བའི་ཆ་ནས་ཚད་མར་གྲགས་ཀྱང་དངོས་སྣང་རྒྱུན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
པའི་ཆ་ནས་ཚད་མར་མི་བཞག་སྟེ། ཡང་དག་པའི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་པའི་སྟོ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡང་དག་པའི་གནས་ཚུལ་ནི་བདེན་རྒྱུན་དང་སྟོང་མི་སྟོང་ལ་
སོགས་པ་གང་དུ་ཡང་མ་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྟན་འདས་
རྣམས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དངོས་ཚཱ་དང་དེའི་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་འདི་ལྟ་
བུའོ་ཞེས་གཟིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་གྱི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ལ་གཟིགས་
པ་ལོག་པ་ཉིད་གྱི་གཟིགས་པར་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འཇུག་འབྲེལ་ལས། དངོས་
པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པ་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པས་དེ་
ཉིད་ཕུགས་སུ་རྟུང་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྟེན་དོ། །ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར།
ད་ནི་བདེན་པ་གཉིས་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་བརྟེན་པ་དང་

དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤར་ཙོང་ཁ་པ་ན་རེ། ཚོས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལས་འབྲས་བསྐྱེད་མི་འགལ་བའི་
ཚུལ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་
ཉིད་ཡིན་གྱི་ཀྱན་རྫོབ་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་འདི་ཁོ་བོ་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་བའི་
དོན་དམ་ཡིན་ལ། འོ་ན་དོན་དམ་པར་སྟོང་རྒྱུ་དེ་ཡང་ཡུལ་རང་ངོའི་སྟོང་ལུགས་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་གྲུབ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུར་དོན་དམ་པར་སྟོང་ཡང་ཀྱན་
རྫོབ་གྱི་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པ་ཚུགས་ཐུབ་ཅན་འདི་ནི་ཐ་སྟོད་
ཚད་གྲུབ་བསྐྱེད་པ་མེད་པར་བདེན་པ་ལ་མི་གཞོད་པས། སྟོང་པས་ལས་འབྲས་
ཀྱི་དངོས་པོ་འབྱུང་བ་མ་བཞག་པ་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་འབྱུང་བས་
སྟོང་ཉིད་མི་ཁེགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྒྲུབ་། གཉིས་པ་ནི། དུས་ཀྱི་དབང་ལས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དབྱེ་མའི་ཚུལ་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་
ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་བར་སྒྲུབ་སྟེ་དེ་དག་ལ་ཡི་རང་བར་མི་བབྱིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅི་
ཀྱན་རྫོབ་པའི་ལས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ཐ་སྟོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་
ན། མི་བསྐྱེད་བར་གྲུབ་བམ་བསྐྱེད་བར་གྲུབ། བསྐྱེད་བར་གྲུབ་ན་ཚད་གྲུབ་ཏུ་འོང་
བའི་གནས་ག་ལ་ཡོད། མི་བསྐྱེད་བར་གྲུབ་ན་ཡུལ་དེ་མི་བརྟུན་པས་བདེན་པར་
གྲུབ་པ་ལས་འོས་ཅི་ཡོད། དེ་ལྟ་ན་དོན་ལ་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་བཞིན་རག་ཏུ་
ཚད་གྲུབ་ལ་ཚོགས་སྐྱབས་བཅོལ་ནས་དབྱེ་མའི་རིང་ལུགས་ལས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
བདེན་མེད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་ལས་གོ་བསྟོག་སྟེ། ཚོས་ཐམས་ཅད་

བདེན་གྲུབ་མི་སྟོང་བར་རྟོགས་པ་ལ། སློ་བ་གིན་ཏུ་འཕྲག་པ་དག་ལ་མིག་གྱུར་
རིང་པོ་མ་བཟླས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ནི་བྱེད་ལ་འདི་འདྲི་བར་བགྱིད་དེ། བདེན་
པ་གཉིས་ལས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བདེན་པ་དེ་རྩུན་པར་གྲུབ་པ་
ཞིག་གམ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་ གཉིས་པ་ལྟར་ན་བྱེད་མི་འདོད་ལ། དང་པོ་
ལྟར་རོ་ཞེན། འོ་ན་དེ་རྩུན་པར་འཛོག་བྱེད་གང་ཞེན། ལས་འབྲས་སོགས་
ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་ཚཱ་དེ་དེ་ལྟར་བསྐྱུ་མེད་ཏུ་འབྱུང་བ་མི་རྩུན་ཀྱང་། དེ་རྟོགས་ཀྱི་
དགག་བྱའི་དངོས་པོར་མེད་པ་ལས་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་ཆ་དེ་རྩུན་པས་རྩུན་པར་
འཛོག་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཚཱ་དེ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡང་འཛོག་པ་ལེགས་
བཤད་སྒྲ་ན་མེད་པའོ། ཞེས་སྒྲ་མོད། དེ་ལྟར་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་རང་ལྷོག་རྩུན་པ་དེ་
རྩུན་པ་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དེ་ཉིད་ཏུ་བདེན་ཀྱང་རྟོགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ངོ་
བོར་བདེན་པ་མེད་པའི་རྩུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ལས་འོས་མེད། དེ་ལྟ་
ན། རྩུན་པ་དེ་རྩུན་པར་བདེན་པ་ཐལ། རྩུན་པ་དེ་ཡོད་པ་གང་ཟག་གི། རྩུན་
པ་དེ་རྩུན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་རྩུན་པ་དེ་རྩུན་པར་བདེན་པ་དེ་དངོས་
པོ་ཡིན་ནམ་དངོས་མེད་ཡིན། དངོས་མེད་ཡིན་ན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་བདེན་
པ་ཆེན་པོ། བྱེད་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱེད་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་ཞིག་
དེ་ཡིན་ན་དེ་ཐ་སྟོང་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མི་འདོད་ཀ་མེད། འོ་ན་
བདེན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གྲུབ་
གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། བདེན་པ་དེ་

ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བདེན་པ་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ཀྱང་དེ་བདེན་པར་མ་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་པོ་ཞེན། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་མེད་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཀླུ་
ཁམས་ཆེན་པོར་སྒྲོགས་གིག། ། བདེན་གྲུབ་གྲུབ་པར་འདོད་ན་ཁྱེད་ཅག་བདེན་
གྲུབ་དབེན་པ་གཉིས་ཀར་ཐ་སྙད་དང་རིག་གཤམ་ཚད་མ་གཉིས་ཀས་མ་གྲུབ་
པར་བཤད་པ་དེ་དྲན་ལམ་དུ་མཆིས་སམ། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཀྱན་རྫོང་པའི་
ལས་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སོགས་ངག་རྟུ་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བསྐྱར་ཡང་ཞེན་དོན་ལ་
ཁྱེད་བདེན་གྲུབ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བསྟོན་ལྟས་པ་མིན་ཏེ། ཁྱེད་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་དོན་
ཡུལ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཚུགས་ཐུབ་རྟུ་བྱ་བ་བྱེད་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་དོན་དུ་བྱེད་པར་
སྒྲུང་ལ། རང་ཚུགས་མ་ཐུབ་ན་ཚད་མར་ཡང་གྲུབ་པ་འགལ། དེ་ལྟའི་ཚུགས་
ཐུབ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་དག་གི་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་དང་བདེན་པ་ནི་དེ་ལས་ལྷག་
པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མའི་དགག་བྱའི་རང་བཞིན་ནམ་བདེན་
གྲུབ་དེ་ནི་འཛིག་ཏེན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བློས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་རང་གི་རི་
ལྟར་བྱ་བ་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་ཚུགས་ཐུབ་པར་བདེན་གྲུབ་པར་བརྒྱུད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་
ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཚད་གྲུབ་རྟུ་རང་ལུགས་
ལ་བཞག་ནས་ཚད་མ་གཞན་ཀྱི་ཀྱང་གཞོད་པ་ཡོད་པ་ཁས་མ་སྒྲུངས་པའི་ཕྱིར་
དེས་ན་དངོས་ཆོས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཞེན་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་འདི་ལ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་
ཡང་ལས་ཀྱི་འབྲས་སོགས་འཛིག་པར་ལྟས་རེ་སྐྱབ་ཏེ། །རི་ལྟར་ཀྱང་རང་རང་གི་
ངོ་བོར་བདེན་པ་ཚད་གྲུབ་དང་། འབྲས་ཐུ་རང་རང་གི་ངོ་བོར་བདེན་པ་ཚད་མས་

གྲུབ་དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་པར་བདེན་ནམ་མི་མཉམ་པར་བདེན། དང་པོ་ལྟར་
ན་དེ་ཉིད་ཀྱི་མིར་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གཅིག་ཡོད་ན་གཅིག་
མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྲུབ་པའི་མིར།
ཁོ་བོ་ཅག་ནི་འདི་ལྟར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཚུར་མཐོང་ལ་
དོན་བྱེད་པ་ལྟར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཀྱང་མ་བཟགས་ལྟོས་པར་བཞག་ཅམ་ལ་
ལས་འབྲས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལྟར་དེ་ངོར་བསྐྱེད་དུ་འབྱུང་ངོ་བྱ་བ་ཅམ་ཞིག་
བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་དེ་ལ་དོན་ཀྱི་སྒྲིན་ཆེན་པོ་སྒྲན་མེད་
པ་སྒྲང་བས་དེའི་གནད་མཚང་སྒྲི་མེད་པར་བཀོལ་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བའི་ཆོས་སོགས་ཚད་
གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་གྲུབ་ན་ཆགས་སྣང་གི་ཆོས་སོགས་སྒྲི་བར་རིགས་མི་
རིགས་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་གྲུབ་པ་ལས་སྒྲིན་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན།
འདིར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སོགས་ངེས་དོན་
ཀྱི་མདོ་རྒྱད་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བའི་སོགས་
འབྲུལ་པར་སྒྲང་བ་ཉིད་ཀྱི་མིར་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད། དེ་མདོར་རྟོགས་པ་ན་
ཆགས་སྣང་སོགས་རང་བདེན་པ་འཇིག་རྟེན་ཚད་གྲུབ་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་སྒྲི་བར་མི་
འགྱུར། དེ་མི་འགྱུར་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་སྒྲིབ་གཉིས་ཐམས་
ཅད་རང་སར་དག་ཅིང་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མིང་དང་དོན་གང་ཡང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་

རབ་དང་བསོད་ཚོགས་ཟུང་དུ་འཇུག་པར་བསག་སྐྱུང་བྱས་པས་དཔག་ཆེན་གྱི་
མདའ་ལྟར་ས་ལམ་བགོད་ཡུལ་ཆེ་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱུར་དུ་སྤྲོན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་དེ་མི་འགྲུབ་པར་
འགྱུར་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཐ་
སྟོང་པའི་ཚད་མས་གྲུབ། དེ་གྲུབ་པ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆགས་སྣང་གི་སྟོ་སྐྱེ་བ་
ཡང་ཐ་སྟོང་པའི་ཚད་མས་གྲུབ། ཐ་སྟོང་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་དེ་ཡང་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྟོང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་ཐ་སྟོང་པའི་
ཚད་མས་གྲུབ་དེ་གྲུབ་ན་གཟུགས་ཡིད་འོང་སོགས་ལ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་སྟོ་དོན་
མཐུན་ཚད་གྲུབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཚད་མ་ཡང་དག་གིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ནི་
ཚད་མ་གཞན་གྱིས་བསྐྱོག་མི་ལུས་ལ། ལུས་ན་ཚད་མ་ལ་ཡིད་བརྟེན་མེད་པར་
ཡང་འགྱུར་ལ། དེར་ཡང་མི་འགྱུར་ན་ལས་ཉོན་དང་སྤྱིབ་གཉིས་སོགས་ཀྱང་
རིམ་གྱིས་ལྟོག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱེད་ཅག་བྱབ་པ་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་
པའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ལ་ཆགས་སྣང་གི་སྟོ་ཚད་མ་དོན་
མཐུན་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཉོན་དང་འཁོར་བའི་རྒྱ་མི་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་དགག་
བྱའི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལ་ཆགས་སྣང་གི་སྟོ་སྐྱེ་བས་ལས་ཉོན་དང་འཁོར་
བའི་རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སྤྲུལ་ན། དེ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་གཟུགས་ཡོད་པར་
ཡང་ལས་ལེན་དགོས་བྱུང་བ་དང་། སྤར་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱར་མེད་
པ་ཞིག་ཀྱང་སྤྲུལ་བ་ཡིད་ཡུལ་དུ་ཡོད་དམ། དེས་ན་བྱེད་འདོད་པའི་རྟགས་ཀྱི་

དགག་བྱའི་གཟུགས་སོགས་ལ་བདེན་གྲུབ་དང་དེ་ལ་ཆགས་སྒྲུབ་གི་འཛིན་པ་
དང་བྲལ་ཡང་འཁོར་བ་ལས་འཕགས་པ་ལ་ནི་ཉིལ་འབྲུ་ཙམ་མི་ཕན་ཏེ། བདེན་
འཛིན་དང་ཆགས་སྒྲུབ་སྐྱེ་བའི་འབྲུལ་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཚད་ལྡན་དུ་མ་སྦྱང་བའི་
ཕྱིར། རི་བོང་གི་རྩ་ལ་བདེན་པ་དང་ཆགས་སྒྲུབ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་བ་ཞེན་ནོ།
།ཡང་འདི་ལྟར་དབྱད་པར་བྱ་སྟེ། བྱེད་འཁོར་བར་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཉོན་ཆགས་
སྒྲུབ་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ནི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་
བ་དང་མི་འོང་བ་ཡིན་སྟུམ་ན། འོ་ན་ལས་ཉོན་སོག་པའི་རྟེན་དུ་ཡུལ་དེ་
དམིགས་པར་རུང་བ་ཞིག་གམ་མི་རུང་བ་ཞིག །མི་རུང་ན་ཆགས་སྒྲུབ་སོགས་སྐྱེ་
བའི་ཡུལ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་
གྲོལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་འདོད་མི་རུས་ཏེ། ཡུལ་ཉེ་བ་ལས་སྤ་རྒྱས་སྐྱེ་བ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རི་སྐད་དུ། སྤ་རྒྱས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་དང་། ཡུལ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་
དང་། །ཚུལ་བ་ཞེན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས་ཉོན་མོངས་རྒྱ་ནི་ཚད་བ་ཡིན། །ཞེས་
འབྱུང་ངོ་། །རུང་ན་ཐ་སྟོང་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ཉིད་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པར་
དམིགས་སམ། དེ་ལས་གཞན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དམིགས་དེ་ཉིད་དུ་གྲུབ་
པར་དམིགས་ན་ཐ་སྟོང་ཚད་གྲུབ་ཀྱི་གཟུགས་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པ་དང་
འགལ། དེ་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་ན་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་གཟུགས་དེ་འདྲ་སྒྲུབ་རྒྱ་
བོད་ན་མཐོང་བ་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་ཐོས་པ་ཡང་མེད་པ་དེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་
རྩལ་བཤད་དུ་མཛད་པས་དེའི་གཟུགས་གཟིགས་པ་ལས་འོས་མེད་པས་

གཟུགས་དེ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཇི་ལྟར་འདུག་ཀྱང་འཆད་རིགས་ལ། ཡང་།
ཁྱེད་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱ་གེས་བྱ་ལ་གཏན་མེད་པར་དགྲ་གཉིན་ལ་ཆགས་སྤང་
སྐྱེ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་གཏན་མེད་ཀྱང་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སྤང་སྐྱེ་
བ་ལྟ་བུའོ། །ཞེན། ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྤྱོད་པ་ལ་འཐད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་དེར་
སྤང་བརྟགས་སྐྱབ་པ་མེད་ཀྱང་བརྟགས་ངོ་ན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་དམིགས་
ནས་འབྱུལ་བ་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་བ་གཟུགས་དང་ཆགས་སོགས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དེ་
དེར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐོག་མེད་ནས་འབྱུལ་བའི་བརྟགས་གཞག་གི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
འབྱུལ་བ་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལ། ཁྱེད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་གཏན་མེད་དུ་འདོད་
བ་ལྟ་ག་ལ་ཞིག །བདག་ཐ་སྙད་པས་ཆད་གྲུབ་དུ་འདོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཐེག་པ་ཆེ་
ཆུང་གི་ཆོས་མངོན་པ་གོང་ལོག་ནས་བདག་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རྗེས་གྲུབ་པར་མེད་
པས་མཐོང་སྤང་གི་བདག་ལྟ་ལ་དམིགས་པས་གཞི་མེད་དང་། སྒྲིམ་སྤང་གི་ཉོན་
མོངས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཆད་གྲུབ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བས་
གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟ་འི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འདོད་པའི་ངེས་པ་མི་སྤང་
སྟེ། ཀླུ་བའི་དགོངས་དོན་ལས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་དུ་སྤྱོད་གོས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་།
བདག་ལྟ་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བའི་དམིགས་བསལ་དེ་ཡུལ་
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལ་མི་མཆུངས་པར་སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བཀའ་རྩལ་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཁོ་བོས་ཡིད་སྟོན་པས་ཆགས་སོགས་
ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་དམིགས་ཡུལ་གེས་བྱར་ཡེ་མེད་དུ་འདོད་པའི་

མཚུངས་པ་འང་ཅི་སྟེ། ཁས་ལེན་པར་རིགས། ཡང་ན་རྣམ་གྲངས་འདི་ལྟ་བུར་
ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱད་པར་ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ཤེས་བྱ་གཏན་མེད་
ཅེས་སྒྲིན་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་བ་གྲགས་པའི་བཞེད་པ་ལ་ཆེས་སྒྲུར་པ་
བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་དང་པ་ཚབ་བྱ་བཞི་
སོགས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་པ་མང་པོར་ཐེག་པ་བུན་མོང་གི་མདོ་མདོན་
རྣམས་སྟུབ་དག་ལྟ་ལ་དམིགས་པའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཡང་སྤྱིད་ལེན་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྟོག་ཏུ་འགག་པས་མུང་འདས་ཐོབ་པར་བཤད་ཀྱང་དྲང་
བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་བུན་མོང་མིན་པའི་མདོ་རྣམས་སྟུབ་དག་ལྟ་ལ་
དམིགས་པའི་ལས་ཉོན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འགོས་གྱི་འཁོར་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ལྟར་
ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ལས་ཉོན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འགོས་གྱི་ཡང་འཁོར་བའི་རྒྱ་
བྱེད་པས་ཡུལ་མུང་སོགས་གྱི་ཆོས་ལ་བདག་བདེན་དུ་འཛིན་པ་མ་སྤངས་པ་དེ་
སྤྱིད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་འཁོར་བཅས་སྤངས་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་
མི་འགྱུར་བས་དེར་འགྱུར་ཆེད་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་
ངེས་དོན་དུ་གནས་པ་དེ་འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱབ་དང་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་སོགས་གྱི་
བཞེད་པའི་ཞེས་གསལ་བར་བཤད་པ་དང་ཡང་ཆེས་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །སྒྲ་
མ་ཆེན་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཁྱེད་ལྟ་བུ་སྟོགས་དུས་གྱི་བརྟན་འཛིན་ཆེན་པོར་བྱོན་པ་ལ་
ལྟ་སྟོམ་སྟོན་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྟེལ་བའི་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པས་གང་ཟག་སྐལ་
ལྷན་དུ་མའི་དང་གར་འཛེབས་པར་འགྱུར་ཡང་སྐལ་མེད་འགའ་ལ་ནོར་བུའི་

སྒྲིང་དུ་སྒྲེབ་པའི་དེད་དཔོན་གྱི་རང་གི་ཚོང་སྤྲུག་གི་ཚོགས་ལ་མི་རབས་བདུན་
ཚུན་དབུལ་བ་སེལ་ཆེད་ཁ་ཟས་ཏུལ་བ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བུའོ་ཞེས་སྒྲིབ་པ་ལྟ་
བུར་གྱུར་པ་འདི་ག་ལ་འོས་པས་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་གདུལ་བྱ་གདུལ་
ཐབས་གྱི་ཐོན་ལས་ཁ་བསྐྱར་བར་མཛད་པ་ཅིས་མི་གནང་། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་
གྱི་ཚོས་འདི་དག་ལ་ཐ་སྙད་ཚད་མས་བྲུབ་ན་ཡོད་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་
རྫོབ་གྱི་ཚོས་ལ་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ལས་དབྱེད་ན་དངོས་པོ་དང་
དངོས་མེད་གྱི་ཚོས་གཉིས་ཀ་རང་རང་གི་ངོ་བོར་མ་བྲུབ་ཀྱང་མ་དབྱེད་ན་ལྟོས་
ངོ་ནས་ཡན་ཚུན་བརྟེན་པར་འདུས་བྱས་ཆ་ནས་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་གྱི་ཀུན་
རྫོབ་གྱི་ཚོས་གཉིས་ཀ་འདུས་བྱས་སུ་བཞག་ནས། འདུས་བྱས་གྱི་ཚོས་དེའི་
མིང་དོན་ཐ་སྙད་པས་བཟུང་བ་ལྟར་བྲུབ་བམ་སྟམ་པ་ལ། མ་བྲུབ་པོ་ཞེས།
འཕགས་པ་གྲུས་དབུ་མའི་མདོ་ལས། འདུས་བྱས་བརྟགས་པའི་རབ་བྱེད་རྒྱ་
ཆེར་བཀའ་ཅུལ་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར། དངོས་པོ་ཚད་མས་བྲུབ་ན་འདུས་བྱས་ནས་
བྲུབ་དགོས་པ་ལས། དངོས་པོ་འདུས་བྱས་པ་ཅོམ་ཡང་བཀའ་ན་དེ་འདུས་བྱས་
པའི་དངོས་པོ་ལྟ་ག་ལ་འབྲུབ་སྟེ། མ་མེད་པར་བུ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། དེས་
ན་འདུས་བྱ་བ་ལ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡོད་དགོས་ན་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། སྐྱེ་བ་སོགས་
མི་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ། དེ་ཕྱིར་སྐྱེ་བཞིན་ཉིད་དང་ནི། །སྐྱེ་བ་ཡང་ནི་
ཞི་བ་ཉིད། ཅིས་དང་། རེ་ཞིག་ཡོད་དང་མེད་པ་ཡང་། །སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཞེས། །གོང་དུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།

ཞེས་དང་། རི་ལྟར་སྒྲིབ་རང་དང་ནི། གཞན་གྱི་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲིབ་རང་འདི་ནི་མ་སྒྲིམ་པ། རང་གི་བདག་ཉིད་ཅི་ལྟར་བསྐྱེད། ཅེས་དང་། གང་ཚེ་ཚས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། སྒྲིབ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་བ། རྟེན་ཚེ་ཚས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་། རེ་ཞིག་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ། འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་། གཅིག་ཉིད་ན་ནི་དངོས་པོ་དང་། རྟེན་པོ་མེད་པར་འཐད་པ་མེད་དང་། རྟེན་པོ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལའང་། འགག་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། མགོ་གཉིས་པ་ལ་རི་ལྟར་ནི། བཅད་དུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་ནོ། ཞེས་དང་། སྒྲིབ་དང་གནས་དག་འཛིག་པ་དག མ་གྲུབ་ཕྱིར་ན་འདུས་བྱས་མེད། འདུས་བྱས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས། འདུས་མ་བྱས་ནི་རི་ལྟར་གྲུབ། ཅེས་འབྱུང་བས། དངོས་པོ་འདུས་བྱས་པའི་ཚས་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མར་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ནི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཅིང་། གང་སྐད་ཅིག་གི་ཆ་ནི་བྱིས་པའི་ཐ་སྟད་ཚད་མས་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རྟོགས་ན་དེ་ཉིད་འཇགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་དངོས་པོ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གི་ཆ་ནི་རིགས་པས་དབྱེད་ན་རང་གྲུབ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྟོད་ལ། སྐད་ཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་མེད་པས་རིགས་པས་དབྱེད་མི་བཟོད་པར་རིགས་པོར་སྐད་ཅིག་མར་གྲུབ་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པས་བསྐྱེད་ཚུན་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་དང་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཚས་ལ་དོན་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་བྱ་བྱེད་རང་བདེན་པ་ཡང་དག་པའི་ཚད་

མས་གྲུབ་པར་སྐྱབ་པ་འདི་ནི་རྟོག་གོ་པ་དག་གིས་བཏགས་པ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་ཏེ།
འཛིག་རྟོན་གྱི་མ་བཏགས་མ་དབྱེད་པའི་གྲགས་པ་ལྟར་ཡང་མ་བཟོད། ཀླུ་བ་
སྐྱས་བཅས་བཞེད་པའི་དབྱུ་མའི་རིང་ལུགས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ལ་ཡང་ཆེས་
འཛིགས་པ་དང་བཅས་ཏེ། འཛིག་རྟོན་པའི་ལུགས་དང་འཛིག་རྟོན་ལས་འདས་
པར་སྐྱབ་པའི་སྤྱོགས་གཉིས་ཀ་བཏང་བར་བྱས་ན་གང་ཡང་མིན་པ་གྱི་ན་བར་སྐྱབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་འབྱུག་འབྲེལ་དུ། སྐྱེ་བོ་མ་བྱང་བ་གནག་རྩི་
དང་བྱད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡང་དག་པར་ངེས་པར་མ་བཟུང་བར་སྤུལ་དུ་བྱུང་
བར་འགོ་བར་འདོད་པས་གིང་ལ་འཛིགས་ནས་ཡལ་ག་སྐྱ་མ་བཏང་ན་ཡལ་ག་
ཕྱི་མ་བཟུང་བ་ལྟར་ལྟར་བ་ཆེན་པོས་ལྟ་བ་ངན་པའི་རི་སུལ་དག་ཏུ་ལྟར་བར་
འགྱུར་ཞིང་བདེན་གཉིས་མཐོང་བ་དང་བྲལ་བས་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་
པོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གཤེས་པར་བྱའོ། དག་དོན། རོ་བོ་ཨ་ཉི་ཤའི་གསུང་
ལས། འཕགས་མཆོག་གྲུ་སྐྱབ་གྱི་དགོངས་པ་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་དང་ལྷ་
གྲགས་གྱིས་ཕྱིས་པའི་ཟབ་དོན་འདི་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཉིད་གྱིས་འཕགས་
པའི་ཡུལ་ན་ལུགས་འདི་ལྟ་བུ་འཛིན་པ་ཉིན་སྐར་ལྟར་དགོན་པར་གསུངས་ལ།
དེས་ན་བོད་གྱི་ཡུལ་འདིར་ཡང་བསྟན་པ་སྐྱ་དར་གྱི་དུས་རང་རྒྱད་གྱིས་དབྱ་
མའི་ལུགས་དར་ཆེ་ལ། བསྟན་པ་ཕྱིར་དར་གྱི་དུས་འདིར་ཡང་རོ་བོ་ཆེན་པོ་རྗེ་
དང་སྐྱབ་བསྐྱུར་མར་པ་ལོ་རྩ་བ་ཡབ་སྐྱས་གྱིས་དབྱུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྤོལ་

གཏོད། རྗེ་སྐམ་པོ་པ་སྒྲོ་བ་མ་ཡང་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཉིད་སྒྲོ་བ་ཏུ་གྱུར་པ་ཁ་གས་དང་།
པ་ཚབ་བྱ་བཞི་དང་བཅས་པས་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་མཛད་པར་དགོངས་ཀྱང་རྒྱ་
ཆེར་འཕེལ་མ་རྒྱས་ཤིང་། དེར་སངས་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་སྒྲ་ཙམ་ཡང་
གྲགས་པར་མ་གྱུར་པའི་སྐབས་འདིར་བདག་གི་ཡབ་རྗེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་
མཉན་པ་གྱུར་ཐོབ་བྱ་བ་བསམས་བཞིན་དུ་སྤྱིད་པར་སྒྱེ་བར་སྒྱུལ་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྒྱ་གང་ལས་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐམ་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་
རིང་ལྷགས་ཆེན་པོ་འདི་བཀའ་དྲིན་དུ་ནོ་པ་ལས་དེར་སངས་ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལྷགས་མཆོག་རི་བཞིན་ཀྱི་ལྷ་སྒྲོམ་སྒྱུད་པའི་རོ་ལ་དགའ་མགུར་ལོངས་སྒྱུད་དུ་
རོལ་བ་ནི་བྱང་གི་ཕྱོགས་འདིར་མངོན་སུམ་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ཁོ་ནར་བས་སོ། །ཁོ་ན་
གངས་ཅན་ཀྱི་ཁྲོད་འདིར་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁ་འཛིན་འདི་ཙམ་དུ་སྒྲུང་བ་དེ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་སྒྲ་ཆེད་ཆེར་གྲགས་ནས་ཁས་ལེན་པ་
མ་ཡིན་ནམ་ཞེན། བཛྲེད་པ་བྱ་སྟེ། འཕགས་པའི་ཡུལ་ན་ཉིན་སྐར་ལྟར་དགོན་
པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་དེ་ནི་དེར་སངས་བྱང་ཕྱོགས་གངས་ཅན་ན་ཐལ་
འགྱུར་བར་སྒྲ་བའི་སྤེ་ཆེན་པོ་འདིས་སྒྲ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་འཕགས་ཡུལ་ན་
བསྟན་པ་ནལ་མ་ཡོད་དུས་ཀྱང་བསགས་པར་ཅན་ཀྱི་སྐལ་ལྷན་དགོན་པས་ཐལ་
འགྱུར་བའི་ལྷགས་དེ་ཉིན་སྐར་ལྟར་དགོན་ལ། དེར་སངས་བོད་མཐའ་ཁོབ་ལུན་
པའི་གྲིང་འདིར་བསྟན་པ་ལྷ་བརྒྱ་མཐའ་མ་ལ་ཉེ་བ་ལ་བབས་པ་ན་བསག་པ་
ཅན་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་བ་མཆོན་མའི་སྐར་མ་ལྟར་བགང་གིས་མི་ཆོད་པ་འདི་ལྷ་བྱ་

འབྱུང་བ་དུས་ཀྱིས་འགྲུབ་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་ཅག་
འདོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་བ་ཉུང་གཞན་དག་གི་ལུགས་ཀྱི་འདོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་
བ་མང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཞེ་ན། ཀླུ་བ་མ་མམ་པས། དམན་པར་མོས་ཤིང་
ཁམས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དམན། །གོགས་པོ་དམན་པ་དག་གིས་ཡོངས་བསྐྱོར་བ།
ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཆོས། འདི་ལ་གལ་ཏེ་མོས་མེད་གྲུབ་པ་
ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །དེ་ན་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་ཀྱི་དབུ་
མའི་བསྟན་པ་ཡང་རྒྱ་ཆད་ཕྱོགས་ལྷུང་དང་བྲལ་བ་ཁོ་ནར་གནས་པས་གངས་
ཅན་གྱི་ཁྲོད་འདིར་དེང་སངས་དར་གནམ་དར་མི་དར་བྱི་དར་ལ་སོགས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འདི་ཡང་རྒྱལ་བ་སྤྲས་བཅས་བཞེད་པའི་དབུ་མའི་
བསྟན་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་རིག་པར་བྱས་ནས་མཆོག་ཏུ་དད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཁོ་
ནར་ཐེ་ཆོམ་དང་བྲལ་བར་འཛིན་དགོས་ཏེ། དེང་སང་བོད་ན་རྒྱ་ནག་རྩ་ཤར་ལྟ་
བ་རྒྱུ་པར་མ་དག་ཅེས་གྲགས་ཀྱང་། པོ་ཏྲོ་བའི་བེའུ་བུམ་སྟོན་པོ་རྩ་འགྲེལ་
ལས། རྩ་ཤར་གི་ལུགས་བཙོམ་ལྡན་འདས་ནས་གནས་བཏྟན་བ་ཀྱ་ལི་བརྒྱད་
ནས་རྒྱ་མཆོ་མཐར་བརྒྱད་དེ་རྒྱ་ནག་མཁན་པོའི་བར་སྤྱ་རབས་བདུན་པ་ལས་མ་
སོང་བའི་དབུ་མའི་ལུགས་རྒྱུ་དག་ཅིག་ཡིན་པས་གྲུས་པ་བསྐྱེད་དགོས་པར་
གསུང་བ་ལྟར་འདིར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཆོས་རྒྱམས་ཀྱི་
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་མི་སྤྲིབ་བྲལ་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་མཁྱེན་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ཅག་

ཚུར་མཐོང་དག་གིས་ལུང་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁ་ཚོམ་གཙོད་པར་མི་
རིགས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུང་རབ་གྱི་དགོངས་པ་
འགྲེལ་ཚུལ་འདི་ལ་བརྗོད་ན། རྒྱ་ཆེན་ཐེག་པ་ཆེ་ཚུང་ལས་འབྱུང་བའི། ཚོས་
མངོན་པ་དང་བྱུང་བར་མ་ཐམ་པས། ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་ཚོས་ཚུལ་ཟབ་མོ་
དང་། །རང་རྒྱུད་སྒྲིབ་པའི་དབུ་མའི་གསུང་རབ་ལ། །ཞི་བའི་སྒྲོ་ཆེན་མེད་པར་
ཐག་བཅད་ནས། །སྒྲིབ་གསལ་ལུགས་གྱི་དབུ་མ་དེ་ཉིད་ལ། །ཞི་བའི་སྒྲོ་ཆེན་
མཚོག་ཏུ་བསྐྱུགས་མཛད་མོད། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ཡི་ལུགས་བཟང་ནི། །འཆད་
ཆོད་པལ་ལྟ་ན་སྒྲིབ་པའི་བཞེད་པ་མཚོག་ །སྒྲོན་རབས་སྒྲུལ་པའི་ལོ་པའ་དུ་མ་
ཡིས། །བཤད་བསྐྱར་སྒྲོམ་པས་ཐར་པར་གཤེགས་ལམ་དུ། །ཟུར་པའི་དབུ་
མའི་ཚུལ་དེ་འབད་པ་རྒྱས། །བཀག་ནས་སྒྲིབ་གསལ་ལུགས་ཞིག་གསར་
བཙུམས་ཏེ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་གྱི་མན་ངག་དང་སྒྱར་ནས། །འཆད་ཅིང་
འདི་ཡི་དོན་དང་མ་མཐུན་པའི། །མདོ་སྐྱུགས་ཀུན་གྱི་ལྟ་སྒྲོམ་ཐམས་ཅད་པ།
འབྲུས་བཅས་ཉིད་སྤྱིར་རྩ་བཞིན་དོར་དགོངས་པས། །སྒྲོན་རབས་ས་དྲགས་ཇོ་
ཞལ་རྫོགས་ཆེན་དང་། །ཞི་བྱེད་གཙོད་ཡུལ་སོགས་གྱི་ལྟ་བ་ཀུན་རབ་སྐྱུགས་
ཁོན་པ་ལྟ་བུར་གྲེས་བྱ་ཞེས་། མཁས་གྲུབ་དག་ལེགས་དཔལ་དེས་ལྟ་ག་པར་
བསྒྲགས། །དེ་ཆོ་སྒྲོན་བྱུང་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་དང་། །ཚོས་རྣམས་ཀུན་ལའང་
འབྲུལ་པ་མེད་སྟུམ་ནས། །བདག་གིས་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པ་ལས།
།རང་ལྟ་ལ་ཆགས་གཞན་སྤྱོད་ལ་སྤང་བའི། །སྤྱོད་ས་རིས་འཛིན་པའི་དྲི་མ་

ཀླུ་སྤངས་ནས། རྟེན་པ་བཞི་དང་ལྷན་པས་ཡང་དག་བརྗོད། ཅེས་སྒྲུལ་སོ།
།གངས་ཅན་གྱི་ཁྱོད་འདིར་དེང་སང་བྱིས་པ་འདོད་ཡོན་གྱི་རོ་ལ་ཆེས་བསྐྱམ་
ཆགས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་སྟོས་ནས་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་བཟུང་བ་ཆོ་སྣ་མར་བྲམ་
ཟེ་ལ་སོགས་པའི་གཙང་སྒྲར་སྟོད་པ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ཆོ་འདིར་འབག་
བཅོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆེས་ཡང་བར་བལྟ་ཞིང་འབྲིག་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་
རང་བཞིན་གྱིས་མི་དགའ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོ་གང་དག བཅོན་ལྷན་འདས་གྱི་
ཐེག་པ་གསུམ་ནས་འབྱུང་བའི་འཁོར་འདས་གྱི་རྒྱ་འབྲས་རི་སྐྱད་དུ་གསུངས་པ་
ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་པར་དག་སྟོང་གི་རྟགས་ཅན་དག་གིས་དམིགས་གྱི་སྟོར་བ་
དང་། ཀླུ་པོའི་ཞལ་ལྷེ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱེ་བོའི་ཆོགས་ལ་དབྱ་ཆེན་
པོ་སྟེད་པ་དང་། འདྲེན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་གཞིམ་པ་དང་། རང་དང་འགའ་
ལྷན་གྱི་པའི་དགོ་འདུན་སྒྲ་མའི་ལུན་ཆོགས་གཞིམ་པ་དང་འབངས་ལ་སྟོག་
དང་ཞོར་གྱི་ཆད་པ་སྦྱིན་པ་དང་། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་ཤེས་རབ་འགོག་
བཞིན་པར་རྟོར་དཀར་ལ་གནས་པ་དང་། ཆབ་ལེན་ལྷམ་འབུད་ལ་བཅོན་པ་
དང་། རྟུན་མེད་ལ་རེག་པ་སྟོང་བ་དང་། ཆོ་མཆོམས་དང་སྒྲུབ་པ་འདག་ཅར་
བྱེད་པ་དང་། འབུལ་བ་མི་ལེན་པ་དང་། བྱིན་ལེན་དང་ལག་ཉ་བསྐྱང་བ་
སོགས་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ས་དགོ་བཀའ་བརྒྱད་རྟིང་མ་བ་སོགས་སུའི་ཁྱོད་ན་
བཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱལ་ལྷུང་མཆོག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་དེ་ལྟར་བྱེད་
པའི་གང་ཟག་དེའི་ལྟ་བུ་ལ་ཞོར་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱང་སྒྲའི། སྟོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་

ནམ་གྲོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པར་ལྟ་བུ་དེ་དག་ནི་ཆེས་སྒོངས་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་
ཕགས་པ་ལྟས། ཚུལ་བྱིས་ལས་ནི་ཉམས་སྒྲིབ། ལྟ་ལས་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ།
།ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྩ་བ་ལ་ཡ་མི་ང་བར་མ་བྱིན་
ལེན་མི་ཚུས་སྒྲུ་མའི་རྒྱན་དང་སློག་གཙོད་པ་དང་ཉེ་བའི་འཚམས་མེད་སོགས་
གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཅི་ཡང་མི་མཉམ་པའི་ལོག་ལྟས་བྱ་བ་དེ་དག་ལ་ཚུལ་ཚུལ་མེད་
པར་འཇུག་ཅིང་སྒྲར་ཆབ་ལེན་ལྟམ་འབྲུད་མོ་རེག་ཙམ་བསྐྱུང་བའི་ཚུལ་འཚུས་
བྱེད་པའི་ལོགས་སྒྲུད་དུ་འདོད་པ་དེ་ལ་སྒྲུད་དུ་ཟིན་ཀྱང་འབྲས་བུ་སྒྲུག་བསྐྱུ་ལ་
དུ་སྒྲིན་པར་གྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བཤེས་སྒྲིང་ལས། གང་ཟག་ལོག་པར་ལྟ་བས་
ལོགས་སྒྲུད་ཀྱང་། །ཐམས་ཅད་ནམ་པར་སྒྲིན་པ་མི་ཟད་ལྟར། ཞེས་འབྲུང་ལ།
།དེས་ན། དེང་སང་ཁ་ཚུས་བཤལ་བ་དང་། རྒྱུངས་སྒྲོ་མི་ཟ་བ་དང་། ལུས་
སྒྲིབས་སྒྲུར་བ་དང་སྒྲིས་བ་ཤ་སྟག་གི་དབུས་སུ་བྱུང་མེད་ལ་སྒྲོད་པ་མེད་པས་
བྱུང་མེད་ལ་འཁྲིག་པ་མི་བསྟན་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲོད་པས་མི་ཆེ་འཁྱོངས་པ་ཡང་
ལོགས་པར་དབྱེད་པའི་དགེ་བའི་འབྲས་བུ་དང་ལྟན་པ་ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་
རབས་སྒྲུ་མར་དགེ་བ་རྩུང་ཟད་བསགས་པའི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལུང་མ་
བསྟན་དུ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱང་གི་སྒྲུ་མི་སྟན་པས་སློག་གཙོད་པར་མི་
བྱེད་པ་དང་། མ་བྱིན་པར་མི་ལེན་པ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བ་སྟེ་འདི་
འདྲའི་རིས་ཅན་མང་སྟེ། ལུག་རྩོན་འབྲུ་མི་ཟ་བ་ལ་སོགས་པ་གིན་དུ་མང་བའི་
ཕྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟས། ཕྱི་རོལ་སྒྲིགས་

པའི་བྲམ་ཟེའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་འཆོ་བ་སྤོང་བ་པལ་ཆེར་ལེགས་སྤྱད་ཙམ་དུ་
ཡང་མི་འགྱུར་བ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པས། རུ་ཙོ་དང་ལའར་བའི་བྲམ་བུམ་དང་སྤྱ་
གོས་ཆ་རྩུང་དུ་དང་སྤྱས་སྤྱེ་བ་སྤྱར་བའི་སྤོད་རྩུལ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཐར་པའི་སྤོ་ཆེན་
དབྱེ་བར་ག་ལ་རུས། ། ། དོ་རྗེའི་གསུང་། རྟོགས་ལྡན་ལ་ཐབས་ལམ་ལྟག་
པར་གོས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། བྱ་བ་དག་པར་བཏོན་ན་དོར་གསུང་གཉིས་སུ་
འགྱུར་ཏེ། གསང་སྤྲགས་སྤྱ་ན་མེད་པའི་ལམ་དུ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་བསྐྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ཆད་མའི་ངེས་ཤེས་ལ་མི་ལྟོས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས།
ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་བསག་སྤྱང་བྱང་པར་བ་མེད་ན་གསང་སྤྲགས་
དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་དེ་མི་འགྱུར་
བ་བཀའ་བརྒྱུད་དྲགས་པོ་ལྟ་རྗེ་བའི་སྤོབ་མ་རྟོགས་ལྡན་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་མི་
ཐོབ་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདོན་པ་དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་སྤྱ་བཞག་
པ་དང་། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ན་ལེ། དོ་རྗེ་ཐེག་པ་སྤྱ་
ན་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་འཆོང་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་བྱང་འཇུག་ཏུ་དགོས་
པའི་ཤེས་རབ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ནི་དཔལ་ལྡན་རྩྱ་བ་གྲགས་པས་ལེགས་པར་ཆེས་
པའི་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དེ་ཡང་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་
བའི་ཐལ་འགྱུར་བ་སྤྱི་དང་། བོད་གངས་ཙན་སྤྱར་བྱང་བའི་ཐལ་འགྱུར་བ་དག་
གི་ལུགས། ཙོང་ཁ་པ་རང་གི་ཡོངས་འཛིན་སྤྱི་དོན་དོན་མཐུན་ཐོབ་ངོ་ཤེས་རྗེ་
བཙུན་ལེ་མཉམ་པ་ཡན་ལ་མ་གྲགས་པས། འོན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྩུལ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་

གོ་སྒྲུལ་ན། འཇམ་དབྱངས་དང་སྒྲུ་མ་དབྱུ་མ་པས་གསར་དུ་བསྟན་པའི་སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཐུན་མོང་མེན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རྟོགས་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་རྟོགས་
པའི་ཚུལ་ལ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་དེ་ཡུལ་ཅན་ལུ་བདེ་བྱད་ཅན་གྱིས་བྱངས་པའི་ཚད་
མའི་ངེས་པས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་བཅས་ཏེ་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་པ་ནི་འབྲུལ་པ་
དང་བྲལ་བའི་ལུགས་ཡིན་པར་སྒྲུའོ། །འདི་མི་འཐད་པ་ལ། མི་འཐད་པའི་ཚུལ་
དངོས་དང་། རྟགས་སྒྲུ་མེད་རང་ལམ་གྱི་ལྟ་བ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་ཐབས་
ཐྱོགས་ཙམ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཁྱེད་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་སྒྲས་
པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་སུ་
མི་འོང་བ་སྒྲར་ལེགས་པར་བཀག་ཟིན་ལ། ད་ནི་ཟབ་རྒྱས་རྟགས་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་
ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ངེས་དགོས་སོ་ཞེས་མཐའ་གཅིག་དུ་
སྒྲུ་བ་འདི་མི་རིགས་ཏེ། རྟགས་ཀྱི་བལྟ་བུ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་
དང་ཐུན་མོང་མེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུའི་ཐེག་པར་བཤད་པའི་སྟོང་
ཉིད་རྟོན་འབྱུང་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ངེས་བྱེད་དུ་ཡང་
རྟགས་ཀྱི་ཐེག་པར་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལས་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྟགས་ཀྱི་ཐེག་པར་གསང་རྟགས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མེན་པའི་སྟོང་དང་
རྟོན་འབྱུང་མི་འགལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་དེ་རྟོགས་པ་ན། ཐུན་མོང་བའི་
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་རྟོགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མི་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་ཀྱིས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐུན་མོང་མེན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་

ཚུལ་དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཐབས་ལ་ཡང་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ལ་རག་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཉེ། དེ་རྟོགས་བྱེད་ཐུན་མོང་མིན་པ་རྟོན་འབྲེལ་ལུས་ལ་བསྒྲིགས་ནས་
རྟོགས་པ་སེམས་ལ་འཆར་ཐབས་བྱེད་པར་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཐུན་
མོང་མིན་པའི་སྒྲགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ན་ཐུན་མོང་བ་རྒྱུའི་ཐེག་པ་ནས་བཤད་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར་
སྟུང་ན། ཐུན་མོང་མིན་པ་སྒྲགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་སྟོང་བ་གསུམ་
གྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་མཉམ་པར་
ཉིད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་དེ་སྟོས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་དུ་བྱེད་ན་རྒྱུའི་ཐེག་པར་བཤད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་
མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཉེ། རྒྱུའི་ཐེག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་རྟོན་འབྲེལ་མཐའ་
བརྒྱད་ཀྱི་སྟོས་པས་སྟོང་བ་ལས་གཞན་མེད་ལ། འདིར་ཡང་སྣང་གསུམ་གྱིས་
བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོན་
འབྲེལ་གྱི་ཆོས་དེ་ཡང་མཐའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟོས་པ་ལས་གྲོལ་བར་རྟོགས་པ་དེས་
དེའི་དོན་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་
དེ་ནི་ལས་དང་པོ་པས་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་ངེས་པར་
རྟོགས་དགོས་པ་ཡིན་ཉེ། ལས་དང་པོ་པ་དེ་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་མི་རྟོག་
ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་པའི་ཐབས་དག་མ་དག་གི་ལུས་སེམས་ལ་དོན་ཤན་འབྱེད་དུ་བྱས་
པའི་མཐུ་ལས་ཡུལ་ཅན་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འཆར་ལ། དེ་འཆར་བས་དེའི་

ཡུལ་རྣམ་ཀྱན་མཚེག་ལྷན་གྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྟེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སྤངས་རྟེ། ཉི་མ་གཅིག་ནི་ཡོངས་སུ་བརྟག་ གཤམ་ཏེ་རྟགས་ནི་མ་བྱུང་
ན། རྟེ་ཚེང་ཡི་རླུན་ཚིག་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་སྤྲལས་ཀྱི་ལྷ་བ་དེ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཚད་མས་
ཀྱང་རྟོགས་པར་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་རྟེ། ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་
སྒྲིག་ཐབས་འབྲུལ་བ་མེད་པར་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་སྤྱོད་སྤྲུལ་གྱི་རིགས་ཚུལ་
ལས་ངེས་ཤེས་ཚད་མས་སྤྲལས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དེ་འདི་
ལྟར་རོ་ཞེས་ངེས་པ་ཡང་དག་པར་འདྲེན་ཅུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུའི་ཐེག་པར་བདག་
མེད་གྱི་ཚུལ་ལ་སོ་སྒྲིལ་མ་འདྲིས་པས་སྒྲོག་གྱུར་ཡིན་ལ། དེ་ཐོས་བསམ་རྗེས་
དབག་ཚད་མའི་རྟོགས་པ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་
ཚད་མ་སྒྲུ་མི་རུང་བར་འདོད་དེ། རི་སྐད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་ཡང་
དག་ཡང་དག་མིན། གང་གང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོམ་གྱུར་པ། སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
པ་ན། ཁད་གསལ་མི་རྟོག་སྟོ་འབྲས་ཅན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་རྣམ་རྟོག་
གི་དབྱུད་སྒྲོམ་ལས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་ཚུལ་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་།
སྤྲལས་ཀྱི་ཐེག་པར་ཐུན་མོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་སྒྲོམ་གྱུར་གི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ནི་
རྟོག་པ་ཚད་མའི་རྒྱན་ལས་མི་རྟོག་ཚད་མ་སྒྲུ་བ་རུང་ཡང་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་
ཉིད་དེ་སྒྲོམ་གྱུར་གི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ནི་རྟོག་པ་ཚད་མའི་རྒྱན་ལས་མི་རྟོག་ཚད་མ་

བསྐྱེད་པར་རྣམ་པ་མིན་ཏེ། རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་ནི་སྟོང་ཉིད་
དེ་བརྟེན་པར་བྱེད་པའི་ཚེས་ཅན་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོར་གྱུར་པ་གང་མཛོན་དུ་
མ་གྱུར་ན་མཛོན་དུ་བྱེད་མི་རྣམས་ལ། དེ་ནི་སྟོ་བྱུར་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་
ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཚད་མས་བརྒྱད་
ནས་མཛོན་དུ་བྱ་མི་རྣམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་རྟེན་བྱེད་ཚེས་ཅན་
བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་མཛོན་དུ་འགྱུར་བྱེད་ནི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཉིད་རྣལ་
འབྱོར་པ་རང་ཉིད་ལ་འཆར་བའི་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོའི་ལུས་སེམས་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྒོམ་བྱུང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ལ་རག་
པ་ལས་སྟོ་བྱུར་རྣམས་ཚོགས་བརྒྱད་དམ་དུག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་རག་མ་ལས་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒོམ་ཚོད་བདེ་
གཤེགས་སྟིང་པོའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ལས་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་དཔལ་དོ་རྗེ་སེམས་
དཔའ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཀྱང་། མོང་ཚོད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་བརྒྱད་དམ་དུག་
དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་
པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། རྟོག་སྒོམ་དེའི་རྒྱུན་ལས་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་བྱེད་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མི་རྟོགས་ཚད་མ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱར་མི་འགྱུར་ལ། བརྒྱད་ནས་མི་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་
རིམ་གྱི་རྟོག་སྒོམ་ལས། རྒྱུད་ཐེག་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སྒོམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་རྟོགས་
པའི་རྒྱད་རྒྱར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་

དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་སྦྱེད་པར་བྱེད་དེ་དེ་ལས་
གཞན་དུ་རྣམ་ཤེས་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོག་སྒྲོམ་གྱིས་བསྦྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འོ་
ན་རྣམ་ཤེས་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོག་སྒྲོམ་གྱིས་མི་བསྦྱེད་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དང་འབྲེལ་
བའི་རྟོག་སྒྲོམ་གྱིས་བྱེད་པར་ཅིས་མི་འཐད་སྟམ་ན། བདེ་གཤེགས་སྣིང་པོ་ཡེ་
ཤེས་སུ་གྱུར་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པ་མེད་པར་མི་བརྗོད་ཀྱང་བདེ་
གཤེགས་སྣིང་པོ་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མཁུན་པ་ནི་གིན་ཏུ་གསལ་བ་ལས་དང་པོ་
པའི་དུས་ནས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་རྟོག་པ་མེད་པ་ཁོ་
ནར་འཇུག་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པས་རྟོགས་པས་འཇུག་དགོས་པ་ནི་ཡིན་ཏེ།
དེས་ན་ཡུལ་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མཚོག་ཡོད་བཞིན་ཤེས་པ་དམན་པ་ལ་བརྟེན་
པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྲགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་སྒྲོམ་
བྱུང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བློས་རྟོག་པ་ནི་རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་
དང་འབྲེལ་བའི་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་རྟོགས་པར་མ་ཟད་དེ་དང་
རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོག་བྲལ་གྱི་རང་རིག་པའི་ཤེས་
པས་ཀྱང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེ་གཤེགས་སྣིང་པོ་དང་གློ་བུར་དྲི་མ་གཉིས་རྒྱ་
འབྲས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་དོ་རྗེ་སྣིང་པོས། རྒྱ་ནི་གང་དང་
གང་འདྲ་བ། །དེ་འདྲ་དེ་ཡིས་ས་བོན་ཏེ། །ཀོ་བཞི་བ་ལས་འགའ་ཞིག་ཏུ། །ས་
ལི་ཉིད་ནི་འབྱུང་མི་འགྱུར། །དེ་བཞིན་རྣམ་རྟོག་བཅས་ལས་ཀྱང་། །འབྲས་སུ་

ནམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལས་ནི། །འབྲས་བུ་ནམ་པར་མི་རྟོག་
པ། །ཞེས་འབྲུང་བ་དང་། རྣམ་གྱི་འཁོར་ལོར་བསྐྱས་པའི་རྒྱད་ལས། བེམ་པའི་
གིང་ལས་རྒྱན་འབྲུམ་མིན་ཏེ་རྣམ་ལས་བདུད་ཅི་དང་ནི་ཆངས་པའི་གིང་ལས་
འདམ་སྒྲིས་དང་། །སྟོང་པ་ལས་ནི་མུང་འདས་བདེ་བ་མི་དགའི་དབང་ལས་བདེ་
བ་སྟོག་ཆགས་གསོད་ལས་གྲུབ་པར་ནམས། །མཆོད་སྦྱིན་དག་ལས་སྦྱག་
ནམས་མཐོ་རིས་དང་ནི་དབང་པོ་འགོག་ལས་མཆོག་རྩ་ཞི་བའི་གོ་འཕང་མིན།
རིག་བྱེད་ལས་ནི་ཀུན་ཁྱེན་གསུང་དང་འགྱུར་མེད་བདེ་བ་གཡོ་མེད་འགྱུར་བ་མ་
དག་སེམས་ལས་མིན། །ཞེས་འབྲུང་བས། འདི་མ་དག་པའི་སེམས་དང་རྟོག་
།སྒྲོམ་ལས་འགྱུར་མེད་བདེ་བ་གཡོ་མེད་དང་རྟོག་མེད་གྱི་སྒྲོམ་པ་མི་སྦྱོ་བར་
གསུངས་པའི་རྟོག་པ་ཡང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ནམ་གཤམ་ཆོགས་
བརྒྱད་འཁོར་བཅས་ཏེ། རྩ་རོལ་དང་པ་རོལ་ཞི་བ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་ལྷུང་བྱེད་གྱི་
སེམས་རྒྱན་ཉིད་ལ་འཆད་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྣམ་རྟོག་མ་རིག་
ཆེན་པོ་སྟེ། འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་ལྷུང་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་འབྲུང་བའི་བྱིར། འོ་ན་
ཆོག་དེས་འཁོར་བ་ལས་མ་གཏོགས་མུང་འདས་ཆད་མཐར་ལྷུང་བྱེད་དུ་མ་
བསྟན་ཏེ་སྟོམ་ན། མ་རིག་པ་ཆེན་པོ་ནི་གཤམ་སྒྲིབ་དང་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་གནས་
ངན་ལེན་ནམས་ལ་འཆད་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཡང་འཆར་རྒྱ་བར་བྱེད་
པ་ན་སྒྲུང་ད་དུང་མ་དག་པའི་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱི་སྦྱང་པོ་འཁོར་བའི་ཆོས་ཉི་བར་
ལེན་དགོས་པའི་བྱིར། འཁོར་བ་ལས་ཡང་དག་པར་ཐར་པའི་སྐབས་ཡོད་པ་

མིན་ནོ། །དེས་ན་བཙུག་ལྷན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སོགས་སྤྱོད་མེད་པའི་
དེས་དོན་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱུ་སྤྲེལ་སྤྱད་པའི་རྫོགས་རིམ་མཐར་ཐུག་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྟོག་སྒྲུབ་ལས་འབྱུང་བ་རྒྱ་ཆེར་བཀག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
རྩལ་འདི་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་ཞེས་པ་རྣམས་
སུ་ཡང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་སྒྲོར་སྒྲུབ་དང་བྲལ་བར་མ་བཙུགས་པར་རྩེ་ལྷུང་
མཐོང་བའི་དོན་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལྷུང་སྟོན་པའི་མཆོག་གི་དངོས་
བྱུང་ཐོབ་པའི་བྱུང་སྐྱེ་ལ་དོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་ཞེས་འདོགས་ལ་འདོགས་ཆོས་དེ་ལྷུང་
བརྗོད་པ་མེད་པར་བོད་འདིར་དོ་རྟོར་གྲགས་པའི་སྐྱེ་མང་པོ་བྱུང་བ་ནི་དོ་རྟོའི་
ཆོས་ཀྱི་རྩལ་ལ་སྒྲོ་ཁ་ཕྱུང་བྱེད་ཀྱང་མ་སྟོགས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་དོ་རྟོ་ཐེག་པའི་
གསུང་རབ་བྱུང་མཆོག་གིས་བཀའ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་པའི་རྟོག་པའི་
ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་རྩལ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་མ་རྩལ་པར་གངས་ཅན་དུ་
བྱོན་པའི་དོ་རྟོ་འཆང་ཆེན་པོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་མང་པོས། གསང་སྤྲགས་སྤྱོད་
ན་མེད་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་རྟོག་སྒྲུབ་ཡེ་ནས་བཀག་ཅིས་པ་དང་། ཁ་
ཅིག་གིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱང་རྟོག་པའོ་ཞེས་བྱ་ཆོམ་པར་
སྤྱོད་པ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ། དེ་དག་གིས་ནི་དོ་རྟོ་འཆང་ཆེན་པོའི་གསང་བའི་བཀའ་
མདུད་ཟབ་མོ་སྟོགས་ཅིམ་ཡང་མ་ཁྲོལ་བར་སྤྲས་པར་བྱེད་དེ། རྟོག་སྒྲུབ་གསང་
སྤྲགས་ཀྱི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཅིམ་དུ་ཡང་མི་རུང་ན་ལས་དང་པོ་པའི་སྟོན་པ་

སེམས་བསྐྱེད་རྟོག་བཅས་སུ་བསྐྱེད་པ་ཡང་དེའི་རྒྱུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་དང་།
མི་རྟོག་པ་རྟོག་པར་སྒྲུ་ན་རྟོག་མི་རྟོག་ལ་བྱུང་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་
བས་གང་ལའང་ཡིད་བརྟན་མེད་པར་ཐལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་སྒྲགས་ཀྱི་
ཐེག་པའི་བྱན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་དབྱུད་སྒྲོམ་ཀྱི་མི་རྟོག་པར་དེ་ཉིད་
རྟོགས་ཐབས་རྒྱུ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོ་ནར་སྒྲས་ནས་བསྟན་པའི་རྟོན་འབྲེལ་བྱུང་
ཅན་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟན་ནས་བརྟགས་དབྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་མ་
སྟོས་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འཆར་ལ། འཆར་བ་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གོང་ནས་གོང་དུ་གསལ་བར་བྱས་ནས་སྒྲགས་ཀྱི་བྱན་
མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་སྒྲིབ་པ་དང་བྲལ་ཆེད་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལས་རྟོགས་
སྒྲོམ་ཀྱི་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་ཆེར་གྲུབ་པའི་དབང་ལྷག་ས་ར་ཉ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་གྲུབ་
མཆོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རོ་ཉར། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུད་
པ་སྟེ། །སྒྲ་མ་དམ་པས་དབྱུད་པ་མེད། །ཞེས་རྒྱུའི་ཐེག་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
ཚུལ་ལ་མཁས་པར་དབྱུད་སྒྲོམ་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱུའི་ཐེག་པར་གྲགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་
ལ་དེ་ལྟ་མེད་པར་སྒྲ་མ་དམ་པ་ཉིད་ཀྱི་མན་ངག་སྒྲས་པས་གསལ་བར་བྱ་དགོས་
ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲར་དོ་ཉར། དབྱུད་པས་མ་འོངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་
ཡེ་ཤེས་ནི། །བྱེད་པ་རྣམས་དང་བྲལ་ཞིང་བསགས་པའི་ལས་ཀྱང་མེད། །རང་
ཉིད་ཤེས་པ་མདའ་སྟུན་ཀྱིས་དེ་སྒྲས་པ་སྟེ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟིང་ལ་དུག་

གིས་བྱབ་པར་གྱུར། །ཅེས་འབྱུང་བས་རྒྱའི་ཐེག་པར་མཁས་པའི་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅན་དེ་དག་གི་རྒྱད་ལ་ཡང་སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་མའི་དུག་མ་སྤངས་པར་ཡོད་པ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་པ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་འདི་ཆེས་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྤྲད་དུ་དཔལ་ནུ་རོ་པས་
དབང་མདོར་བསྟན་འགྲེལ་པར་དཔལ་ས་ར་ཉའི་ལུང་གིས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དེ།རི་
སྐད་དུ། རྟོག་པ་ཉམས་པས་སྟོ་ཉམས་ཏེ། སྟོ་རན་རྗེས་སུ་རྟོག་བྱེད་ལོ། །འདི་
ཉིད་ལས་ནི་སྟོ་བཟང་ལ། །ནམ་མཁའ་ལས་ལྷག་ཅི་ཡང་འབྱུང་། །སྟོན་མེད་
དབྱིད་བྱུང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་འབྲས། །ལག་པས་མཐོང་རྟེན་བྱར་མེད་ས་ར་
ཏ། །མིག་མི་འཇུག་པར་ལྟ་དང་མིག་བསལ་དང་། །རྒྱུང་འགོག་པ་ནི་སྒྲ་མ་དམ་
པའི་གསུངས། །ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་ནི་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུངས་
པ་གོར་མ་ཆག་པ་ཡིན་ཏེ། །གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ལ་རྟོག་དབྱིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་
ཉམས་ན་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་སྟོ་གྲོས་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་མི་ཉམས་
པའི་ཆེད་དུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དུན་དུ་རེ་བ་ལས་ཉམས་
པ་མེད་པའི་སྟོ་གྲོས་རན་པ་དེའི་རྗེས་སུ་རྟོག་ནས་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་གོ་འཕང་
རྒྱབ་པར་བྱེད་དགོས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་ལོ། །ཞེས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལྟ་
སྟོམ་ནི་སྐྱགས་ཀྱི་བྱན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་ཐབས་ལ་བྱིན་ཅི་
ལོག་ཁོ་ན་འོ་ཞེས་དགག་པ་མིག་སྤྲུག་ཏུ་མཛད་ནས་འོ་ན་དེ་རྟོགས་ཐབས་ཀྱི་སྒྲ་
མ་དམ་པའི་ལུགས་དེ་གང་ཞེ་ན། །མིག་མི་འཇུག་ནས་རོ་རྒྱུང་གི་ཅ་ཐེག་རྒྱུང་

གསུམ་གཙུག་པའི་ལུས་གནད་དེ། མི་བསལ་ལ་སོགས་སེམས་གནད་དེ། བྱེད་
པ་བཅིང་བ་དང་ལམ་དེ་འདེམས་པ་པོའི་སྒྲ་མ་མཉམ་པར་བྱས་པའི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་
པའི་སྟོང་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་འཛིན་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས་ལྷག་ཀྱང་ཆེན་པོ་གཉུག་མ་སྒྲིབ་བྲལ་མ་བཅོས་པ་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་རང་
བབས་རྒྱུ་པ་ཨྲི་སོ་རེ་བདེ་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་འདི་ལྟར་འཆར་བ་ལ་ནམ་
ཤེས་སྟོ་བྱར་གྱི་དྲི་མའི་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་སེམས་ལས་འབྱུང་བ་འགགས་དགོས་
པ་དང་། དེ་འགོག་བྱེད་ནམ་སྒྲིབ་གྱི་ལུས་རུལ་པ་ལ་གཉུག་མ་བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་རྗོ་རྗེའི་ལུས་སྟིང་པོར་གནས་པ་དེ་དངོས་སུ་རྟེན་ནམ་སྒྲིབ་གྱི་ལུས་ལ་
བྱེད་ཅིང་བྱས་པས་བརྟན་པ་རྗོ་རྗེའི་ལུས་ལ་བརྒྱད་ནས་བྱེད་བཅིང་དུ་འགྱུར་བ་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐུས་འབྲུབ་སྟེ། དངོས་སུ་གིང་གཙུབས་པས་བརྒྱད་ནས་མི་
ཐོན་པ་ལྟར་འགྱུར་ལ། དེ་འགྱུར་བ་ན་ནམ་ཤེས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོགས་བརྒྱད་
ཀྱིས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་བ་ལ་སྒྲས་པའི་ཚུལ་གྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་པའི་
མདོ་དང་དེའི་དགོངས་འབྲེལ་ནམས་ལས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་འབྱུང་སྟེ། མགོན་པོ་
ལྷན་། །མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །དྲི་མ་མེད་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་།
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། ལུང་འདི་ལ་དེང་སང་དྲུགས་བརྒྱད་པར་གྲགས་པ་
པལ་ཆེ་བས་མིག་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་རང་སྟོང་དུ་གོ་བའི་ཉམས་
མྱོང་ཅམ་ལ། དྲི་མ་མེད་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་། ཞེས་པའི་སྣང་བར་འཆད་པ་ཡོད་

ཀྱང་དེ་དག་གིས་ནི་མདོའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་སྒྲོམ་ཐུན་མོང་བ་ཙམ་དུ་
འགྱུར་ཀྱང་། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པའི་དྲི་མ་མེད་པའི་སྣང་བ་ནི་ཕྱོགས་
ཙམ་དུ་ཡང་ངོས་མ་ཟེན་པར་སྣང་སྟེ། དྲི་མ་མེད་པའི་སྣང་བ་ནི་བདེ་གཤེགས་
སྟོང་པོར་གྱུར་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སེམས་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་སྣང་བ་ལ་འཛོག་
བ་ལས་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཐུན་
མོང་མེན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་དེ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་འཆད་ན། བསྐྱུན་
པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་རྒྱལ་བ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་
ཉིད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཚས་ཀྱི་སྐྱུར་ལྟ་སྒྲོམ་བྱའོ་ཞེས་རྒྱུར་ལྟར་གྲགས་པ་མ་ཡིན་
ནམ་ཞེན་གྲགས་མོད། དེ་ནི་རྣམ་རྟོག་གི་རང་བཞིན་ནམ་དེ་ཉིད་དམ་གནས་
ལུགས་སམ་སྟོང་པོ་ཉིད་ལ་འཆད་དགོས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་པལ་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཆད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྣམ་རྟོག་གི་དེ་ཉིད་གང་ཞེན། རོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
དང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་ན་ཟབ་
མོ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ། ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚས་དེ་ཉིད་དུ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འདི་
སྐྱགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་རྒྱུའི་ཐེག་པའི་མཆོག་དབུ་མའི་གྲུབ་པར་
སྒྲོས་པ་དེའོ། །གཉིས་པའི་དབང་དུ་ན་གཙོ་པོ་ལ་གཉིས་ལས་པལ་པ་ནི། རྣམ་
པར་རྟོག་པའི་དེ་ཉིད་ནི་མ་རིག་པའི་འབྲུལ་དབང་ལས་ཡང་དག་པར་ཐ་སྟད་དུ་
ཡང་རྒྱན་བརྟན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཁམས་གསུམ་པ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་

བ་ཡུལ་དང་བཅས་པ་ཁོང་དུ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ལོ། །གཙོ་བོ་ནི་རྣམ་རྟོགས་གི་དེ་ཉིད་དང་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་ཡང་དག་པ་སྟོན་དུ་ཡང་རྒྱན་བརྟན་པར་འཇུག་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱང་ཡུལ་བཅས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་ཅིང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་འཁོར་བཅས་ཁོང་དུ་རྒྱབ་བྱེད་དོ། །དེས་ན་རྣམ་རྟོག་གི་དེ་ཉིད་པལ་བ་ལ་ཡང་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྗེས་སུ་ཞུགས་པར་རྟོགས་ནས་ཐབས་སྦྱོར་སོགས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་དང་འབྲེལ་བར་སྐྱབ་ན་བྱང་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་མི་འགྱུར་བ་མིན་པས་རྒྱལ་དེ་རྒྱུའི་ཐེག་པར་ཡང་ཡོད་ལ། ལམ་གྱི་མ་ཟེན་པར་ལས་ཉོན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱན་འཕེལ་ན་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱ་བྱེད་དོ། །འོ་ན་རྣམ་རྟོག་པལ་པའི་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུའི་ཐེག་པའི་བྱང་ཆེན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་ཟེན་པར་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ནི་བགྲང་གི་གཞལ་དཀའ་བ་ཙམ་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་རྣམ་རྟོག་དེ་ཉིད་མཆོག་ལ། གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཐབས་ཤེས་སྒྱུར་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་ཏེ། དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཕྱི་མའི་དུས་འདིར་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ལས་ཁོ་བོའི་རྗེ་རས་པ་སོགས་སྤྱི་མཐའ་བཀག་ཙམ་ལས་མཐོང་ཐོས་ཆེར་མི་སྣང་ངོ། །འོ་ན་བྱོད་ཀྱིས་རྣམ་རྟོག་གི་དེ་ཉིད་གསུམ་བཤད་པའི་དེ་ཉིད་དེ་དག་རྣམ་རྟོག་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་ཅེ་ན། དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་ཉིད་ནི་མ་དབྱེད་གྲགས་ངོར་དེ་དང་གཅིག་པ་དད་གང་དུ་ཡང་བརྟེན་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེ་དེའི་དེ་

ཉིད་མིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་དང་ཐ་དད་དག་ནི་སྒྲོ་སྒྲོས་པ་ཅན་
ཉིད་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཀྱུན་རྫོབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་ཉིད་ལས་པ་
ནི་མའི་ཚ་བ་ལྟར་ཐ་སྟངས་དུ་མཚོན་བྱ་རྒྱུ་ཤིག་དེའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ཅན་གྱི་
མཚན་གཞིར་མ་བརྟགས་གྲགས་པར་སྒྲུང་བས་མ་དད་པའི་ངོར་རྒྱུ་ཤིག་དང་
གཅིག་པར་བརྟེན་ལ། དེ་ཉིད་གཙོ་བོའི་མཚོག་གི་མ་དད་པའི་གྲགས་ངོར་སྒྲོ་
བར་བའི་རྒྱུ་ཤིག་དེའི་གཉེན་པོ་མི་རྟོག་གཞུག་མའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུང་ཐུན་ལྟར་སྒྲུང་
བས་རྒྱུ་ཤིག་དེ་དང་ཐ་དད་པར་འཛོག་དགོས་ཏེ། འཛིན་ཉེན་གསུམ་གྱི་
མགོན་པོ་འབྲི་ཁུང་བས། སེམས་ཉིད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡངས་པ་ལ། རྒྱུ་ཤིག་
གི་སྒྲིན་ཚོགས་མ་དེངས་ན། མཁུན་གཉིས་ཀྱི་གཟའ་སྐར་མི་བཀྲ་བས།
སེམས་མི་རྟོག་འདི་ལ་ནན་ཏན་མཛོད། རིས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། འོ་ན་ཁྱེད་
ཀྱི་བཤད་པའི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སྒྲ་ཚོགས་པར་དྲགས་
པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱུ་ཤིག་ཚཱ་སྒྲུའི་ལྟ་སྒྲོམ་འདི་ལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་བཤད་
སྒྲུང་ན་འོ་ན་འཆད་ཚུལ་ཐ་དད་པ་དེའི་དབང་གིས་དྲགས་པོ་ལྟ་རྒྱུ་ལ་ནང་འགལ་
དུ་མར་འགྱུར་སྟུང་ན། འོ་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཅིག་པ་འདི་
ལ་གནས་སྐབས་ལྟའི་ཐེག་པ་དང་ཚངས་པའི་ཐེག་པ་དང་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་
སོགས་དུ་མ་བཤད་སྒྲུང་བས། བཤད་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ལ་ནང་འགལ་དུ་མར་འགྱུར་རམ་ཞེས་རྟོག་པར་གྱིས་ཤིག་འོ་ན་དྲགས་པོ་བཀའ་
བརྒྱད་པ་དག་རྒྱུ་ཤིག་བཟང་ངན་བར་མ་གང་ཤར་བའི་དེ་ཉིད་ལ་བཅས་

བཙུགས་མེད་པར་ཟ་ན་ཟ་མཁན་འབྲུང་ན་འབྲུང་མཁན་དེ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བལྟ་
ཞེས་པའི་ངོ་བོའི་དེ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་གང་ཟག་ལ་རག་པ་ལས་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུའི་ཐེག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གང་
དག་རྣམ་ཏྲུག་གི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད་པལ་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་བཏབ་ནས་བྱང་ཆེན་གྱི་སྟོན་པ་ལ་འབྲུག་པའང་ཡོད་ལ། དོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་རྣམ་ཏྲུག་གི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད་དང་གཙོ་པལ་
གཉིས་ཀ་ལ་དོན་དམ་གྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱས་བཏབ་ནས་བྱང་ཆེན་གྱི་སྟོན་པ་ལ་
འབྲུག་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤྲུགས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལས་དང་བོ་པས་རྣམ་ཏྲུག་
གི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད་པལ་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་དེ་ཉིད་དང་སྦྱར་ཏེ་སྒྲུབ་པ་
གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་ཏྲུག་པལ་པའི་མཚན་མ་བསྐྱེད་རིམ་སོགས་ཀྱིས་
སྟོང་པ་གཙོ་བོ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་བརྟན་པ་ཐོབ་
པས་ནི་རྣམ་ཏྲུག་གི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད་པལ་པའི་དམིགས་རྣམ་གྱི་ཤེས་པ་
དང་བལ་ནས་ཀུན་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད་གཙོ་བོ་དེ་དང་དོན་དམ་པའི་དེ་ཉིད་སྦྱར་ཏེ་
ལྟ་སྒྲུབ་དུ་བྱེད་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཏྲུག་གི་བྲི་མ་པལ་ཆེར་དག་ནས་མི་
ཏྲུག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྫོགས་པའི་རིམ་པ་མ་བཙུགས་པ་ཁོ་ནས་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྒྱུའི་ཐེག་པའི་དབུ་མའི་ལྟ་སྒྲུབ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཏྲུག་
དབྱེད་ཀྱི་ཏིང་འཛིན་དང་བསྐྱེད་རིམ་ཏྲུག་སྒྲུབ་སོགས་ཀྱི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་
ལའོར་བཙུངས་དངོས་སུ་མི་ཏྲུག་གི་དེ་ཏྲུགས་བྱེད་ནི་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོ་རང་གི་

ཆ་གས་སུ་གྱུར་པའི་ནང་རིགས་འགྱུར་མེད་གྱི་བདེ་བ་མི་རྟོག་ཡི་ཤེས་ཉིད་
དགོས་ལ། བསྐྱེད་རིམ་རྟོག་སྒྲོམ་སོགས་ཀྱང་དེ་རྟོགས་བྱེད་ལ་བརྒྱད་ནས་ཕན་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གོང་དུ་འང་སྐྱ་ཆེར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་གྱི་འདིར་ཡང་དྲན་བར་
བྱ་དགོས་ཏེ། ཚུལ་འདི་ནི་སྤྲུགས་གྱི་ཐིག་པར་དཔལ་རྩོུ་ཆེ་སེམས་དཔལ་སྐྱབ་
པའི་གནད་ལ་གལ་ཆེ་གོས་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དཔལ་དུས་གྱི་
འཁོར་ལོར་སྤང་བོ་རྣམ་དབྱེད་སྟོང་བ་ཉིད། ཚུ་གིང་བཞིན་དུ་སྟོང་བོ་མེད།
རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་པའི། རྟོང་ཉིད་དེ་ལྟར་འགྱུར་མ་ཡིན། ཞེས་
འབྱུང་ངོ་། འདིར་ཞར་ལ་འདི་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སེམས་འགྲེལ་སྒྲོར་གསུམ་ལ་
སོགས་པར། ཡུལ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་།
ཡུལ་ཅན་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡི་ཤེས་དོན་དམ་བདེན་པར་གསུངས་ནས་དེ་གཉིས་
གཉིས་སུ་མེད་པར་རོ་མཉམ་དུ་གསུང་བ་ལ། བོད་ཀྱན་གྱིས་པ་མཁས་གྲུབ་ཏུ་
རྒྱུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བདེན་གཉིས་དེ་བདེན་གཉིས་ཉིད་ལ་སྐྱ་རི་
བཞིན་པར་བཟུང་བ་ནི་གནད་མ་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་
དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་ན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དོན་དམ་པ་གང་ཞིག་ཡིན། ཡུལ་ཅན་
གྱི་ཡི་ཤེས་ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་ན་གང་འདུས་བྱས་པའི་ཆོས་རི་ལྟར་དོན་དམ་པར་
འགྱུར། འོ་ན་འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་གནད་གང་ཡིན་སྟུམ་ན། ཡུལ་བྲ་ཕབ་པ་
ལྟ་བུའི་ཆོས་ཅན་སྟོང་གཟུགས་དེ་ནི་རང་བཞིན་སྟོས་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་
ཉིད་དོན་དམ་པ་ལས་གཞན་རྫས་སུ་གྱུབ་པ་མེད་ཀྱང་། རྣམ་པ་ཡུལ་དུ་སྟོང་

བས་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་ལ། ཡུལ་ཅན་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
དེས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲིམ་པ་དང་བྲལ་བར་དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
ལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ཀྱང་དེས་དེ་རྟོགས་པའི་
ཆ་ནས་དོན་དམ་བདེན་པར་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་དེའི་ཡུལ་ལ་
དངོས་མིང་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་བཏགས་མིང་ཡིན་ཀྱང་དེ་གཉིས་གཉིས་སུ་མེད་
བར་རོ་མཉམ་པའི་དོན་ནི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལའང་བདེན་པ་གཉིས་
ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་ལ། ལྡན་ཚུལ་ལ་བྱུང་བར་བྱུང་བྱང་མེད་པས་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་ལྟར་བདེན་གཉིས་རང་ལྡོག་
གཅིག་པ་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཟབ་ཆོས་སུ་འདོད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་
ཟབ་ཆོས་སུ་ནི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་འཛིན་ན་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཆོས་ཆེས་
ཟབ་པར་ནི་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོན་ལྟགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་བྱེད་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་དགོས་པའི་བྱང་མཐའ་འཛིན་པ་མི་
འགྱུབ་པར་མ་བྱེད། མདོ་ཡི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་འཆའ་རིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། རྩོན་བཙོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྒྲུན་སྒྲར་སྒྲུའི་འོད་ཀྱིས་རེག་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་
བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་། ཀླུ་པོ་ུ་ཏུ་ཡ་ན་སྟོན་པའི་བྲིས་སྐྱ་དང་པོ་མཐོང་
བས་བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་། འཕགས་པ་རྟ་བྱུལ་གྱིས། ཆོས་རྣམས་ཐམས་
ཅད་རྒྱ་ལས་བྱུང་། །བྱ་བའི་ཆོག་བཅད་བརྗོད་པས་བདེན་པ་མཐོང་བ་དང་།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས། དུལ་མེད་བྲི་མ་བྲལ་ཞེས་བསྟན་པས་འཕགས་པ་ལམ་རྒྱུང་

བ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་སོགས་འབྱུང་ལ། ཅོང་ཁ་པ་ལྟར་ན་དེ་དག་གི་ངོར་ཡང་
རྟོགས་བྱུང་གི་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་དང་། སྒྲུབ་ངག་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད།
དེས་ན་སྒྲོམ་བྱུང་གི་མཉམ་གཞག་ལས་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་
ཤེས་པ་དང་། ཞར་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་དྲན་རྒྱུན་དུ་རེ་བ་སོགས་དགོས་པ་
ལས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ཀྱང་དེ་དག་གིས་དེའི་དོན་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་བའི་ཕྱིར། དེས་
ན་བྱེད་གིས་མདོ་སྒྲགས་གྱི་ཟབ་གནད་ཆེན་པོ་རྣམས་དཀྱུགས་པ་དང་བཅོས་པ་
མི་འཐད་དེ། རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པས། གང་ཞིག་རྒྱལ་ལས་ཆེས་མཁས་འགའ་
ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ཡོད་མིན་ཏེ། །མ་ལུགས་དེ་ཉིད་མཚོག་ནི་ཚུལ་བཞིན་
ཀྱན་མཁྱེན་གྱིས་མཁྱེན་གཞན་མིན་པ། དེ་ཕྱིར་དྲང་སྟོང་རང་ཉིད་གྱིས་བཞག་
མདོ་སྒྲེ་གང་ཡིན་དེ་མི་དཀྱུག །ཕྱབ་ཚུལ་བཤིག་ཕྱིར་དེ་ཡང་དམ་ཚཱ་ལ་ནི་
གཞོད་པ་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྒྲགས་གྱི་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་མི་རྟོགས་ཡེ་ཤེས་གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་རི་ལྟར་བྱེད་སྟུམ་ན།
འདི་ལ་རིམ་འཇུག་པ་དང་། ཐོད་རྒྱལ་བ་ལྟར་སྒྲུབ་བ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་ཆེ་རབས་སྒྲ་མར་བུམ་པའི་དབང་དང་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་
དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལ་བརྟེན་པའི་ལམ་དང་།
དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ཅིང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་དུ་ཡང་དབང་གོང་མ་
ཐོབ་ནས་མ་བཅོས་པའི་རྩ་ཐིག་རྒྱུང་གསུམ་སོགས་ལས་རུང་བྱས་ནས་ལས་གྱི་
ཕྱག་རྒྱ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་ཆེ་འདིར་རྩོ་རྩོ་

ཐེག་པའི་སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་མཇུག་ནས་དོ་རྗེ་སློབ་མ་དེ་ལ་
 ལམ་སྐྱེའི་ལུ་བཅོས་མེད་མི་རྟོག་ཕྱག་ཆེན་གྱི་རྫོགས་རིམ་ཉིད་ནས་མཐུད་དེ་
 སློམ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ལས། སྐབས་དེར་ལས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་
 རུལ་ཚོན་དུ་དབང་བསྐྱུར་བ་སོགས་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བཀའ་བརྒྱུད་
 དྲགས་པོ་ལྟ་རྗེས་དུས་གསུམ་མཁུན་པ་སོགས་ལ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཁྱིད་སྦྱང་ཚུལ་རི་
 ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ས་སྤྱོད་དུ་ལོག་ཟིན་པའི་
 ཕྱིན། འདི་ལ་ས་སྐྱ་བརྟེན་ཏེ། །འཕགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཚུ་ཚོད་མེད་ལ་
 ཉ་སྐར་ཟིན་མཛད་དེ། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོའི་ཆེད་ནུམ་རྟོག་གི་དེ་ཉིད་མ་
 བཅོས་པར་མི་རྟོག་པ་ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོའི་ལྟ་སློམ་དུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་ནི་
 དེར་འཛོག་བྱེད་གྱི་ཐབས་ཤེས་གྱི་ལམ་གང་ཡང་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་བས་ཁོ་
 རང་གིས་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ལྟ་བསློམ་བསྐྱུངས་ཕྱིན་རུལ་ཚོན་གྱིས་དབང་དང་ལས་ཀྱི་
 སོགས་ངེས་པར་དུས་དེར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཁྱབ་མཐའ་བཅས་ཏེ། རི་སྐད་དུ། དེས་གྱི་ཕྱག་ཀྱི་ཆེན་པོ་ནི། དབང་ལས་བྱུང་
 བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཉིང་འཛིན་ལས། །བྱུང་བའི་རང་བྱུང་
 དེས་ཤེས་ཡིན། །ཞེས་དབང་དང་རིམ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡང་ཕྱག་ཆེན་སློམ་པ་ན་
 བསྐྱེད་རིམ་རྟོག་སློམ་གྱི་རྟེན་རུལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞིག་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 བས་ལྟ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བདེ་བ་སྐྱེད་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཞིག་དང་འགྲོགས་ཏེ་རྒྱུད་ཚོལ་གྱི་
 རྣམ་སྤྱོན་གྱི་ལུས་ལས་ཁྱུ་བདེའི་རྣམ་དབང་བསྐྱོག་སོགས་བྱས་ནས་མཐར་

རྟོག་པ་ཐང་ཆད་ནས་མི་རྟོག་ཉར་པོར་སོང་བའི་ཕྱག་ཆེན་སྒྲོམ་པ་ཅན་དེ་ནི་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལྷ་སྒྲོམ་དུ་གྱུར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྷར་གྱི་ཉམས་ལེན་དེ་ཕྱག་ཆེན་
གྱི་ཉམས་ལེན་མིན་པར་རྩོུ་རྩོུ་སེམས་དཔའ་རྩོུ་རྩོུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན་རྣམས་
གྱི་དགོངས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྷན་འདས་རྩོུ་རྩོུ་པོར་དེ་སྒྲུབ་དུ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་གསུངས་པ། ངའི་གསུང་ནི་དང་པོར་དགེ་བ། བར་དུ་
དགེ་བ། ཐ་མར་དགེ་བ་ཁོ་ནའོ། །དང་པོར་དགེ་ལ་བར་དང་ཐ་མར་མི་དགེ་བ་
ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། དང་པོ་དང་བར་དུ་མི་དགེ་བ་ཐ་མར་དགེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ལ།
དང་པོ་དང་ཐ་མར་མི་དགེ་བ་བར་དུ་དགེ་བ། རི་ལྷར་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་གྱི་
ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ། དང་པོར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་། བར་དུ་དབང་པོ་
གཉིས་གྱི་བདེ་བ་སྒྲོམ་པ་དང་། ཐ་མར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྟོང་བ་ཉིད་སྒྲོམ་པ་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྒྲོམ་པའོ་ཞེས་པ་ནི་མ་རུངས་པའི་ཚིག་སྟེ། རྒྱ་འབྲུག་དེ་ལས་
སྐྱེས་པ་ཡི། །འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་དུ་མཐོང་གི། །ཀོ་ར་པ་ཡི་ས་བོན་ལས། །སྤ་
ལུའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མེད། །རྣམ་རྟོག་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི། འབྲས་བུ་རྣམ་
པར་རྟོག་པར་འགྱུར་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ལས་སྐྱེས་པའི། །འབྲས་བུ་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་འགྱུར། །རྒྱ་དེའི་ཕྱིར་དང་པོར་དང་པོར་དགེ་བ་བར་དུ་དགེ་བ་ཐ་མར་
དགེ་བའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་གྱི་ན་བའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་རྒྱུང་རྩལ་
དང་ཕྱག་རྒྱའི་ལམ་ནི་རྣམ་གཤམ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོག་སྒྲོམ་ཡིན་པས་ཐོག་མཐའ་
བར་གསུམ་དུ་དགེ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་དག་པའི་ལམ་མཚན་ཉིད་པར་མི་

འགྱུར་ལ། མ་བཅོས་པ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་དགྲིལ་འཁོར་དང་རྒྱུང་ཚུལ་
དང་རྣམ་ཀུན་མཆོག་དང་ལྷན་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོའི་ཕྱག་རྒྱའི་ལམ་ནི་ཡེ་ཤེས་
གཉུག་མ་ལྷུན་གྱི་གྲུབ་པའི་རོ་བོ་རྟོག་པ་མེད་པའི་ལྷ་སྒྲོམ་ཐོག་མཐའ་བར་
གསུམ་དུ་རིགས་འདྲར་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བའི་དགོ་བ་ཅན་དེ་ལ་མཉམ་
བར་བཞག་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལྷ་སྒྲོམ་དུ་འགྱུར་བར་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་སྒྲོས་པ་ཆོག་གོ། ཉི་ཤུ་ཆེན་པོས། དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པས་ཕྱག་
ཆེན་སྒྲོམ་མི་ཤེས་ཏེ། མི་རྟོག་ཏུར་སྒྲོམ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྣམ་རྟོག་སྣ་བསྐྱེལ་
ཙམ་གྱི་རྟོག་མེད་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འབྱུལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་སྒྲོམ་ན་ཡང་། རྟོག་པ་ཁ་ཆོམ་ཉིད་སྒྲོམ་གྱིས། ཁྲིམ་གཉིས་ལས་བྱུང་ཡེ་
ཤེས་ལ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་མི་ཤེས་སོ། ཞེས་བྲིས་པས་ནི་རྟགས་ཁས་ལེན་མེད་
པ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སྒྲུབ་དེས་གྲུབ། དེ་ལྷ་མེན་ན་རྟགས་འདི་ཁས་སྐྱེངས་
པའི་ལྷ་སྒྲོམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྒྲོམ་པ་མེན་ན་རྟགས་འདི་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེངས་པ་ལས་
ངེད་ཀྱིས་ཁས་མ་སྐྱེངས་པས་བྱེད་ཀྱིས་ལྷ་སྒྲོམ་དེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཏེ། ངེད་ཀྱི་དེ་ལྷའི་ལྷ་སྒྲོམ་དེ་ཕྱག་ཆེན་དུ་ཁས་སྐྱེངས་པ་མ་ཡིན་པའི་
ཚུལ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལྷགས་ལ་གང་ཤར་གྱི་རྣམ་རྟོག་གི་དེ་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་
བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་ཉིད་ལ་ལྷ་སྒྲོམ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ཀྱི་རི་ལྷར་ཁས་
སྐྱེངས་ན། བམ་སྟོན་གྱི་དུས་དབང་ཁང་སྒྲ་གབ་དང་བཅས་པར་དགྲིལ་འཁོར་
རབ་ཏུ་བཀྲ་བར་མར་མེ་དང་བདུག་སྒྲོས་སོགས་ཀྱི་མིག་ཡུལ་གྱི་སྒྲིང་བ་བླ་བླ་བ་

བྱས། གང་དུང་ཆ་ལང་སོགས་ཀྱིས་རེལ་མོ་དུ་མ་ན་བའི་ནམ་ཤེས་ཟ་ཟེར་
བསྐྱེད། དབང་པོ་གཉིས་སྒྱུར་འབྲིག་སོགས་ཀྱིས་སེམས་ཆགས་པ་དྲག་པོ་
བསྐྱང་བས་ཡིན་རྟུབ་རྟུབ་པོར་གྱུར་དུ་བཅུག། །སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་དེ་རིང་ད་ལྟ་
ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་སྐད་ཅམ་གྱི་སྒོ་བ་སྦྱིན་པས་རྟོག་པ་ཉད་ཉད་པོར་
སང་བའི་མི་རྟོག་ཁ་ཚཱ་དེ་ལ་ཁྱེད་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་བྱེད་ནས་ཕྱིས་ཀྱང་
ཕྱག་ཆེན་སྒྲོམ་པ་ན། དེའི་ཟེ་བུན་སྤར་ཕྱོང་ལ་ཕྱིས་དེན་པས་སེམས་གཏད་ནས་
རི་ཁྲོད་དབེན་པ་ནམས་སུ་ལུས་སྒྱུ་ཟེར་བྱེད་ཅིང་ཤེས་པ་བདེ་གསལ་མི་རྟོག་
སང་སང་པོ་རེ་བྱུང་ན་ཁྱེད་ཅག་ཕྱག་ཆེན་རྟོགས་པའི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་
གསུང་ངག་འཆད་བྱུང་བའི་འབྲེན་མཚོག་ཏུ་འབོད་གྱིན་སྤང་བའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་
ཁ་ཚཱ་ལ་ལྟ་སྒྲོམ་བྱེད་པོ་ནི་རང་གི་མཛུ་བ་མོ་རང་གི་སྒྲ་ཅེར་བཀོད་པ་རིགས་པ་
ལས། ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་སྒྲོམ་ལ་ཉེས་
པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉེས་པ་མེད་བཞིན་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་ནི་འདི་ཕྱི་
ཀྱན་ཏུ་མི་མཛེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་བ་མ་ཕམ་པས། ཉོན་མོངས་སྒོངས་བདག་
ནམས་ཀྱིས་འཕགས་ལ་སྒྱུར་པ་དང་། །དེ་གསུངས་ཚོས་ལ་བརྟན་གང་དེ་ཀྱན་
ཞེན་ལྟས་བྱས། །དེས་ན་ཞེན་ལྟའི་དྲི་ཅན་དེ་ལ་སྒོ་མི་སྒྱུར། །གོས་གཙང་ཚོན་
གྱིས་ནམ་བསྐྱར་སྒྱུ་མ་གྱིས་གོས་ལ་མིན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མི་
འཕྲོག་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ལྡན་པ་ས་སྒྱུ་བརྗེ་ཏས་ཀྱང་ཚོས་དང་ཚོས་མིན་
འབྱེད་པའི་དགག་སྒྱུབ་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་དད་ལྡན་ནམས་ལ་གདམས་པའི་

སྒྲེགས་བཅ་དེ་ལ་ལེགས་བཤད་དུ་མ་ལོས་ཡོད་ཀྱང་ཕལ་ཆེར་ནི་མོན་སྤྱོད་
བའི་ལུས་དག་ལྟར་གྱུར་པ་ཡང་མང་དུ་སྒྲུང་བས་རྗེས་འབྲང་དག་ད་དུང་ལེགས་
པར་ལུ་དག་གིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་མཛོད་ཅིག །འདིར་སྤྲུས་པ། བདག་
ཉིད་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པས། །རྣམ་ཤེས་དང་འབྲེལ་རྣམ་རྟོག་འགགས་
པ་ཡི། མི་རྟོག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ་ལ་ངོས་ཟིན་ནས། །དྲགས་པོ་ལྷ་རྗེས་རྟོག་དེ་བྲལ་
རྗེས་ཀྱི་མི་རྟོག་ཅམ་དེས་ཆོམ་པར་མ་གྱུར་ནས། །ནང་རིག་འགྱུར་མེད་མ་
བཅོས་རང་ག་མའི། །ཐ་མལ་ཤེས་པའི་གནས་ལུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེ། །ལྷ་སྒྲོམ་
འདི་ལ་ནན་ཏན་ཉིད་དུ་མཛད། །འདི་ཚུལ་ས་སྐྱ་པ་ཡིས་མ་མཁུན་པར། །སྤྲང་
པོའི་འཆིང་བུ་རྟེན་པ་ཡིད་བཞིན་ལོར། །ལྷ་བྱུར་མོས་ནས་འཁོར་ལོ་བསྐྱུར་རྒྱལ་
གྱི། །ཁོར་བུ་རིན་ཆེན་དེ་ནི་འཆིང་བུའོ། །ཞེས་པ་ལྷ་བྱུའི་དགག་སྐྱབ་མཛད་
མོད་ཀྱང་། །རང་གི་སྒྲོན་ཕྱོན་སྤྲ་བརྒྱད་བཅས་རྣམས་ཀྱིས། །ཆོས་དང་གང་ཟག་
ཀྱན་ལ་མི་སྒྲོད་པར། །རང་གར་འཛོག་པ་འདི་ལ་རྗེས་ཡི་རང་། །ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་རྒྱལ་བ་ཅོང་ཁ་པས། །ཐེག་ཆེན་དགོངས་དོན་ཟབ་མོ་དབུ་མའི་སྒོལ། །ཟླ་
བྲགས་བཞེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལུགས་བཟང་པོ། །བཀག་ནས་ཐལ་འགྱུར་
ལུགས་མཆོག་གསར་དུ་བརྩམས། །རྒྱད་སྡེ་མཐར་ཐུག་གསར་བ་འདུས་པ་ལ།
།འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་བཞེད་པའི་རིམ་གཉིས་ཚུལ། །བཀག་ནས་འདུས་པ་
འཕགས་ལུགས་སྒྲོན་མེད་པ། །གངས་རིའི་ཁྲོད་འདིར་ཉིན་ལྟར་སྒྲུང་བར་བྱས།
།བྱད་པར་དཔལ་ལྷན་འདུ་པ་རིམ་ལྡེ་ཡི། །མར་འགོས་མན་ངག་རྟིང་པ་ཀྱན་

བཀག་ནས། །རིམ་ལྔ་མར་འགོས་ལྷགས་མཚོག་ལྷ་མེད་ཅིག །འཇམ་དབྱངས་
བཞེས་དང་བཅས་ཏེ་སྒྲུབ་བར་བྱེད། །དྲགས་པོ་ལས་བརྒྱད་ན་རོ་ཚོས་དྲུག་ལོ།
།འཆད་ཆེ་ཕག་གྲུ་འབྲི་ཁྲུང་པ་སོགས་གྱི། །རྒྱ་རོ་ཚོས་དྲུག་བཀག་ནས་རྒྱ་རོའི་
ལྷགས། །འབྲུལ་མེད་འདི་ཞེས་ཚོས་དྲུག་མྱད་བྱུང་སྟོན། རྩོམ་འཛིགས་བྱེད་
བའང་རྩ་ལྷགས་གྱི། །མན་ངག་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་བཀག་མཛད་ནས།
།སྒྲུབ་ཡང་འཛིགས་བྱེད་པ་དང་རྩ་ལོ་ཡི། །བཞེད་པ་འདི་ཞེས་སྟོན་མེད་རྒྱ་ཆེར་
སྟེལ། །ནི་གྲུའི་བཀའ་བསྐྱུང་ཕྱག་དྲུག་མགོན་པོ་ཡི། །སྐྱབ་ཐབས་རིན་ཆེན་སྒྲུ་
བདུན་གྱིས་མཛད་ཀྱང་། །པོན་དང་རྟིང་མའི་ཚོས་ལྟར་ལེགས་བཀག་ནས།
།ཕྱག་དྲུག་མགོན་པོའི་སྐྱབ་ཐབས་གསར་དུ་བཞག །གསུང་རབ་ཀྱང་གྱི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ན། །སྟོན་བྱུང་ལེགས་བཤད་ཐམས་ཅད་མིང་ཅོམ་ཡང་།
།འབྲད་པ་བྲལ་བའི་ལུང་རིག་དུ་མ་ཡིས། །བསྐྱབས་ནས་རང་ལྷགས་བྱུན་མོང་
མིན་པ་ནི། །རྒྱ་ཆེར་འགོད་པའི་སྐྱེས་མཚོག་ཙོང་ཁ་པ། །ཁྱེད་གྱིས་བསྟན་པ་རྒྱ་
ཆེར་འཛིན་ནམས་ཀྱང་། །ཐར་པའི་ཆེད་གྱི་ལམ་མཚོག་སྐྱབ་སྟེད་དུ། །རང་
གཞན་ལྷགས་ལ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་མེད་བྱོས། །ཞེས་གདམས་སོ། །དེས་ན་
སྒྲགས་གྱི་ཐེག་པར་རྒྱུའི་ཐེག་པ་དང་བྱུན་མོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཙོང་ཁ་པས་
ཐུན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་ནས་སྟོང་ཉིད་དེ་ལའང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཀག་
ནས་རྟོག་སྒྲོམ་འབའ་ཞིག་དགོས་པ་མི་འབྲད་པར་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཁྱེད་གྱིས་
འདོད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྷ་བདེའི་སྟོ་ཅི་གཏད་པའི་ལྷ་བདེ་དེ་ནི་

སྐྱུགས་སྒྲ་ན་མེད་པ་དག་གི་ལམ་གྱི་སྤང་བྱའི་འཕོ་བདེ་དེ་ཉིད་ལ་ངོས་བཟུང་
བར་སྤང་སྟེ། བྱིད་ཅག་གཞུག་མ་མཆོག་གི་དོ་རྗེའི་ལྟ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཞུགས་པ་དེ་ངོས་མི་ཟིན་ཅིང་། དེ་ངོས་མ་ཟིན་ན་དེའི་རྩ་རྒྱུད་ཐིག་
ལའི་དག་ཆ་རྣམས་ངོས་མི་ཟིན་ལ། དེ་ངོས་མ་ཟིན་ན་དེའི་ཁམས་ཞུ་བ་དང་དེ་
ཞུ་བ་ལས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོར་བདེ་སྐྱེ་བ་བྱིད་ལ་མི་འགྲུབ་ལ། དེ་མི་འགྲུབ་ན་
བྱིད་ཀྱི་ཞུ་བ་དེ་ནི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་བ་དེན་པ་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་སྤང་བོའི་ཞུ་བ་དེ་ལ་ལེགས་
པར་བསམ་པར་སྤང་བའི་སྦྱིར། ཞུ་བ་པ་ཡོད་ན་དེ་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་སྤང་བོའི་ཞུ་བ་དེ་
དེ་ནི་འཕོ་བདེ་དང་འཇག་བདེ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བོའི་ཞུ་བ་དེ་ནི་འཕོ་
མེད་དང་འགྲུར་མེད་དང་འཇག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་པའི་སྦྱིར། དེས་ན་འཕོ་བ་
དེས་ནི་སྐྱུག་བསྐྱུལ་གྱི་རང་བཞིན་འཁོར་བ་དང་རན་སོང་གི་རྒྱ་ཡིན་ལ། འཕོ་
མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་བདེ་ཆེན་དཔལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་འཕྱོང་བྱིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་
པས་བྱིད་ཅག་དོར་སེམས་ཐོབ་བྱིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཁ་ལ་དོན་དུ་གཉེར་སྐྱད་ནས་
དོན་ལ་རན་སོང་ཐོབ་བྱིད་ཀྱི་འཕོ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ནི་གསང་སྐྱུགས་དོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་བསྟན་པ་རྩ་བ་ནས་བཞིག་པ་ཡིན་ཏེ། དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་དུ་དོ་རྗེ་
ཐེག་པའི་སྐལ་ལྷོན་པ་ལམ་ཡར་སྐྱོད་བྱིད་པ་ལ་བྱིད་ཀྱི་མར་འགོགས་མཛད་
པའི་སྦྱིར། བྱིད་འཕོ་འཇག་ཡོད་མེད་གནས་སྐབས་ཉགས་ཀྱི་ཕེར་ཁམས་
འཆིང་མི་འཆིང་ཙམ་མ་གཏོགས་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་ལུས་དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་སྐྱར་སྐྱོར་
བྱིད་ཀྱི་བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་སེམས་དཔལ་རྒྱུས་ལྷགས་གསེར་དུ་སྐྱུངས་པ་ལྟ་བུའི་ཐིག་

ལེ་དེ་མི་འཕོ་བའི་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་འཆང་
ཆེན་པོར་ཁས་ལེན་པ་ཡང་བྱུང་རྒྱལ་ཏེ་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་བདུད་ཅི་ལྟ་སོགས་ནི་སྤྱང་
གཞི་ལས་སྤྱངས་འབྲས་སུ་འགྱུར་བ་ལྟ་གཤམ་ཞིག་པས་སྤྱང་བྱའི་དྲི་མ་ཉིད་དུ་
བས་པའི་སྤྱིར་དང་། ཐིག་ལེ་དང་དྲི་མ་ཆེ་ཆུང་དེ་དག་གིས་ནི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ལུས་
ལ་ཇི་ལྟར་འཚོ་གཞེས་བྱས་ཀྱང་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་ལྟ་གཤམ་ཞིག་འདོད་པའི་
ལྟའི་གོ་འཕང་ཙམ་ཡང་ཐོབ་པར་མི་རྣམས་པའི་སྤྱིར་དང་། དེར་མ་ཟད་ཡང་བྱེད་
ལ་འདིར་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་བདེའི་ཚོར་བ་རྟོག་མེད་དུ་སྤྱོད་བར་འདོད་པ་དང་རྟོག་
པའི་ངོ་བོར་སྒྲེས་ནས་ཡུལ་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་གཉིས་འདོད་
པ་འདི་ཡང་རྒྱ་ཆེན་མངོན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་མེད་དོ་ཞེས་བརྟན་པར་གོ་སྟེ། དེ་ལྟ་
ན་ཚོར་བ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སེམས་བྱུང་རྟོག་མེད་དང་། རྟོག་པ་གཅིག་ཏུ་ཡང་
ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། དེས་ན་མང་དུ་སྒྲུ་མི་དགོས་ཏེ། མཁུན་པ་ཙན་དག་
གིས་སྤྱོགས་སྒྲ་མའི་འདོད་པ་བཞག་ཙམ་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར།
གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སྒྲགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྣང་ཉིད་རྟོགས་བྱེད་སྒྲོམ་བྱུང་
མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སྒྲེ་བྱེད་ལུས་ཀྱི་བྱེད་བཅིང་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ལས་རིག་ཤེས་ཚད་
མ་ལ་མ་རག་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲེ་ན་དེ་ཉིད་དུ་དེ་བསྒྲེད་པའི་ཁམས་
གོང་གི་བསམ་གཏན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་སྒྲེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་
རབ་སྒྲེ་བ་ལ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་བསམ་གཏན་སྒྲུབ་པ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་སྤྱིར།
འདོད་ན། དེའི་སྤྱིར་སྒྲུབས་དེར་དེ་ཉིད་འདོད་པ་ལས་ཆགས་བྲལ་དུ་ཡང་

འགྱུར་ལ། སྒྱིར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ལས་སོར་སྤྱད་ཀྱི་ཡན་ལག་ལས་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་བསྐྱབ་དགོས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སོར་སྤྱད་སྒོམ་པ་ལས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སྒྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱིས་སེམས་ཐོབ་པའི་བྱིར་སྤྲུམ་ན། མ་ཁྲབ་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བྱེད་པས་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞི་ལྷག་གི་རྟོག་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བྱེད་པ་དེའི་བྱ་བ་མ་ཉམས་པའི་སྐད་ཅིག་རི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་དེ་སྟེད་དུ་ཡོད་ལ། དེའི་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ཉམས་ན་ཕྱོག་པའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། དཔེའི་ཡེ་ཤེས་ཞི་ལྷག་གམ་བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་གཉིས་ལྷན་དང་བཅས་པར་འཆར་ཡང་ཡེ་ཤེས་དེས་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཚོན་པའི་བྱ་བ་བྱས་ན་ཕྱོག་པ་ལྷར་འདིར་ཡང་འབྱུང་བའི་བྱིར་དང་། སོར་སྤྱད་ཀྱི་དུས་ཐོབ་པའི་ཁམས་གོང་གོང་གི་བསམ་གཏན་དེ་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་ལྷོས་པའི་བསམ་གཏན་ཆ་མཐུན་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་རྒྱ་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་དངོས་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་ལ། སྒྱིར་བསམ་བསྟན་གྱི་ཡན་ལག་གི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ནི་འཛིན་རྟེན་པའི་ཁམས་གོང་མའི་བསམ་གཏན་ཙམ་པོ་བ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་ནམ་དེའི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཁམས་གོང་གི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱི་གནས་པའི་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སྒྱིང་རྣམས་ཀྱི་བསམ་གཏན་བྱེད་པར་བ་ཞིག་གོ། འོ་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་བྱེད་སྒོམ་བྱུང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མངོན་སུམ་དེ་སོ་སྒྲེ་ལ་ཡོད་

ན་སོ་སྒྲེ་འཕགས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་གྱི་དོན་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེན། མ་བྱུང་སྟེ། དེས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
གྱི་རྟོག་པ་ཐོབ་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དེས་ད་དུང་མཐོང་སྤང་གི་སྤང་བྱའི་
ས་བོན་བྱུངས་ཐུང་བའི་སྒྲོ་ནས་སྤྲུགས་གྱི་བྱུན་མོང་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་འཇུག་པར་མ་བྱས་པའི་བྱིར། འོ་ན་དེ་ལྟའི་མི་རྟོག་ཡི་
ཤེས་ལས་དང་པོ་པ་དག་གིས་ཀྱང་རི་ལྟར་སྒྲོང་ཞེན། མངོན་སུམ་བཞིའི་སྒྲོ་
ནས་སྒྲོང་བར་བྱེད་ལ། འདིའི་མངོན་སུམ་བཞི་ནི་སྤང་རིག་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་ཉིད་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྱས་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་
འབྲུལ་པའི་བྱི་དོན་ལྟ་བུ་སོགས་གྱི་དབང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
བྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་དོ་རྗེ་སྟོང་པོས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་
སེམས་གྱིས་སྤང་བརྟན་མཐོང་བའོ། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྲུལ་བ་ནི་
མངོན་སུམ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་དང་། ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། རང་རིག་
པའི་མངོན་སུམ་ཞེས་པ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་འཇུག་པར་བྱེད་
པ་དང་། ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཉམས་སུ་སྒྱུང་བའི་མཚན་ཉིན་ཅན་ལོ་ཞེས་
པའོ། །ཞེས་འབྲུང་བའི་བྱིར་ཏེ། འདིར་རྟོག་བྲལ་ནི་སྒྲུ་དོན་འབྲེས་འཛིན་དང་
ཁམས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་འཁོར་བཅས་སོ། །དེ་དང་
བྲལ་བའི་སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་བ་ཐ་མལ་པའི་དབང་ཡུལ་གྱིས་འབྲེལ་ཆད་པ་

ལས། མཆོག་གི་དབང་ཡུལ་སྒྱུར་བ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཤེས་པ་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་
 པོའི་གཟུགས་སོགས་མཐོང་བ་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། ཤེས་པ་དེ་ཐ་
 མལ་བའི་ཡིད་དང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པར་ཆད་དེ་མཆོག་གི་ཡིད་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
 སྒྱུར་བ་ལས་སྒྲེས་པའི་ཤེས་པས་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ཤེས་བྱ་མཐོང་བ་ནི་
 ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། ཤེས་པ་དེས་བདག་གཞན་ཀྱི་དོ་རྗེའི་སྒྲུར་རྒྱར་གྱུར་
 པའི་སྒྲུ་ལུས་སྒྲུའི་སྒྲུ་མཐོང་བ་ནུལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་། དེ་ལྟར་མཐོང་བྱ་
 དང་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོར་མཐོང་
 བ་ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་མོ། །འོ་ན་མངོན་སུམ་དེ་དག་སྒྱུར་བ་ཡན་ལག་
 གྲུག་གི་ལམ་ག་འབྲུན་སྒྲེ་ཞིང་སྒྱུར་སྟམ་ན་འདི་ལ་སྒྱུར་བ་ཡན་ལག་གྲུག་ལ་
 འཛིག་རྟེན་པའི་ལམ་དུ་ཡན་ལག་གྲུག་དང་། འདས་པའི་ལམ་དུ་ཡན་ལག་གྲུག་
 རྟེ་ཁྲག་པར་སྒྱུར་བ་དང་། འདས་མ་འདས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡན་ལག་གྲུག་ཆར་
 གཅིག་སྟེ་རྒྱུང་པར་སྒྱུར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་
 བྱས་ཏེ། དཔལ་ཀལ་པ་དང་རང་བྱུང་དོ་རྗེའི་དགོངས་པ་ལྟར་བརྗོད་ན། མངོན་
 སུམ་དེ་དག་སྒྲེ་བའི་རྟེན་ཡང་སྒྲུན་ནམ་པར་ལྷ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། སྒྲུན་ལྷ་ཆགས་
 པ་མེད་པ་འཆང་། །ཞེས་དང་། དུས་འཁོར་འབྲེལ་ཆེན་དུ། འདིར་དང་པོར་
 ལས་དང་པོ་པའི་ནུལ་འབྱོར་པས་མངོན་པར་ཤེས་པ་མེད་པར་གཤི་མིག་གིས་
 སྒྲ་ཆོགས་མཐོང་ངོ་། །དེ་ནས་མངོན་པར་ཤེས་པའི་མཆོམས་ཀྱི་དབང་གིས་
 ལྷའི་མིག་གིས་མཐོང་ངོ་། །དེ་ནས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་མཆོམས་ཀྱིས་

དབང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་སོ། །དེ་ནས་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་ཏེ། དེ་ཡང་སོར་སྤྲད་སྒྲོམ་པའི་ལས་དང་པོ་བ་
དེས་བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་ལུ་མ་ཐོབ་པའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གི་ཤེས་མིག་
གིས་རྣམ་པ་གཞན་པའི་སྤྲོད་པ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སྤྲོ་ཚོགས་པ་མཐོང་ངོ་། །དེ་
ནས་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པའི་དབང་གིས་མཚམས་ཀྱི་ལྟའི་མིག་གིས་མཐོང་སྟེ།
མིག་གཉིས་པ་འདིས་ནི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྟེན་ཡིན་ རོ། །དེ་ནས་
ཁམས་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྦྱར་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་སྟོག་འཛིན་གྱི་རིམ་པར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་རྟེན་དང་། དེ་ནས་
སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དངོས་རྒྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་རྗེས་བྲན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་གཟིགས་ཏེ།
ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་རྟེན་དང་དེ་ནས་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་དུ་འཇུག་པ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱན་
གྱིས་གཟིགས་ཏེ། རང་གི་མངོན་སུམ་གྱི་རྟེན་བྱེད་པ་ཅན་དུ་གསུངས་སོ། །དང་
པོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བརྗོད་ན་སོར་བསམ་ལུས་དབེན་ཏེ། ཚོགས་ལམ་ཆེན་
པོའི་བར་འགོད་ཅིང་སྟོག་ཚུལ་རྟོག་བཞུགས་ཏེ་སྦྱོར་ལམ་བྱོད་ཀྱི་བར་བགོད་ལ།
འཛིན་པ་སེམས་དབེན་ཏེ་སྦྱོར་ལམ་ཅི་མེད་བར་སྦྱོད་དེ། རྗེས་བྲན་སྦྱ་ལུས་ཏེ་

སྐྱོར་ལམ་བཟོད་པའི་བར་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་འོད་གསལ་བ་ཚོས་མཆོག་ཉེ་ཆོས་
མཆོག་གི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མཐོང་ལམ་སྐྱེ་བས་དེ་ཉིད་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་ཡང་དག་པ་ཡང་དེར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ལམ་ལྷགས་པའི་འདས་ལམ་དུ་
ནི་རྗེས་ཉིང་ཉིད་ལ་ཡན་ལག་དུག་གི་ཆར་ཆེ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་སློབ་པའི་འོད་
གསལ་མངོན་དུ་མཛད་ནས་བཞེངས་པའི་སྐྱེ་ལུས་རྗེས་སུ་དན་པའི་ཡན་ལག་དེ་
ལ། བ་མལ་གྱི་སྒྲུང་བ་དང་དུ་མི་ལེན་པས་སོར་སྤྱད་གྱི་ཡན་ལག །དེའི་ངང་
ནས་བསམ་བསྟན་གྱི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་ཡོན་ཏན་དུ་མས་རྒྱ་འབྱུལ་གྱིས་ཅེ་ཞིང་
རོལ་བ་བསམ་གྱི་ཡན་ལག །དེ་ཉིད་གྱིས་སངས་རྒྱས་གསུང་རྣམ་པ་བསམ་ཅད་
པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་སློག་ཚུལ་གྱི་ཡན་ལག །དེའི་ངང་ནས་བདེན་ཟག་མེད་གྱི་
ཐིག་ལེ་ས་དང་སར་འཛིན་ནས་དེ་དག་གི་སྐྱོབ་པ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་འཛིན་པའི་
ཡན་ལག །དེ་ནས་དེ་ལྟར་བཟུང་བའི་སྐྱེ་ཡེ་ཤེས་གྱི་ལྟར་གསལ་བ་སྐྱེ་ལུས་
རྗེས་དྲན་གི་ཡན་ལག་སྟེ། ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་ཅིག་པའི་ཡ་མཐའ་དོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་དེ་ནས་ཉིང་ངེ་འཛིན་དེའི་རྗེས་སློག་ཁོ་ནར་མངོན་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་མི་སློབ་པའི་འོད་གསལ་བ་བཞེས་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག
།དེའི་སྐད་ཅིག་དེར་སྐྱེ་ལུས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་གཟུགས་སྐྱེ་དང་འོད་གསལ་
དོན་དམ་བདེན་པ་ཚོས་སྐྱེ་གཉིས་ཀ་བྱང་ལྟན་དུ་ཐོབ་པས་བྱང་དུ་འཇུག་པའི་
རིམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་གྱུབ་པའི་ས་བཛྲོད་དོ། །འདིའི་ས་ལམ་ནི་འབྲས་བུའི་
ཐིག་པའི་ས་ལམ་ཉིད་ཡིན་གྱི་རྒྱུའི་ཐིག་པའི་ས་ལམ་ནི་འབྲས་བུའི་ཐིག་པ་དང་

དོད་སྒྱུར་དུ་བྱས་པའི་ངོས་ནས་བརྩིས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྩིས་ཀྱང་དོད་མི་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མཁར་གྱི་རྒྱལ་པོས་འཁོར་ལོ་བསྒྱུར་རྒྱལ་གྱི་དོད་མི་
མཚུངས་པ་བཞེན་ནོ། །འོ་ན་སྐུ་ལུས་གྱི་སྐུ་གྲུབ་པ་ན་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ལུས་འདི་ངེས་
པར་འདོར་དགོས་ཏེ། དེ་འདོར་བའི་རྒྱལ་ལ་སྐུ་ལུས་གྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་ལུང་པོ་རྟིང་
པའི་ནང་ནས་ཕྱིར་ལྡང་བའམ། ཕྱི་ནས་ནང་དུ་ལྡང་བའི་སྒོ་ནས་རང་ལུས་དང་
སོ་སོར་དབྱེ་བའི་མན་ངག་འཇམ་དབྱངས་གྱིས་བསྟན་པའི་ཟབ་བྱང་ཅན་ཡོད་
དོ་ཞེས་ཙོང་ཁ་པ་སྐུ་བར་བྱེད་ལོ། །འདི་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། ངེས་པར་སྐུ་ལུས་
གྱི་སྐུ་གྲུབ་ན་ལུས་སྐུ་མ་རོ་གོག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་སྐོན་སྐུ་
ལུས་གྱི་སྐུ་གྲུབ་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ལྷ་གྲགས་སོགས་ལ་དེ་ལྟར་བྱང་དགོས་པ་ལས་
མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷ་དང་ལྷ་གྲགས་སོགས་གྱི་གདུང་རིལ་པོ་
ཟངས་དདུལ་གྱི་སྐུ་བས་སུ་གཞུག་པར་ཡང་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
ཡབ་སྐུ་འདུས་པ་ལ་བ རྟེན་ནས་སྐུ་ལུས་བསྟོན་ཁེད་དུ་གྲུབ་ཀྱང་སྐུ་
གདུང་ཅེས་འབྱུང་བ་དང་དོན་མཐུན་པར་མི་ལེགས་པ་མེད་ཀྱང་དེའི་སྐུ་བ་བདེ་
ཐལ་ཆེས་ནས་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ལུས་ཟག་མེད་དོ་རྗེའི་སྐུར་དག་མི་སྲིད་ཅེས་དགག་
པ་ནི་ཐལ་ཆེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བྱ་སྟོན་ན་ལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་གསུམ་ག་ནས་
རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ལུས་འདི་ཉིད་སྐུངས་པ་བྱང་ཅན་གྱིས་སྐུངས་ནས་འདོད་གཟུགས་
གྱི་ལྟའི་རིག་འཛིན་སྐུ་བ་པར་བྱེད་པ་དང་། བཙུམ་ལྡན་འདས་དུས་གྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱེད་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྐུ་བ་པའི་སྐུ་བས་སུ་ལས་

རྒྱལ་བརྟེན་ནས་ལུས་འདི་ཉིད་མ་སྤངས་འདོད་སྡོད་ཀྱི་ལྷའི་མཁའ་སྡོད་རྒྱལ་བ་
 དང་། ཡེ་རྒྱལ་བརྟེན་ནས་ལུས་འདི་མ་སྤངས་པར་གཟུགས་སྡོད་ལྷའི་མཁའ་
 སྡོད་རྒྱལ་བར་གསུངས་པ་དང་། གསུངས་པ་དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་ལུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུང་བྱེད་རོ། །རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་དང་བསྐྱེད་རིམ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་
 རྒྱབས་སུ་ནུམ་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུས་ཟག་མེད་དོ་རྗེའི་རྒྱ་དག་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡོད་ན་
 རྗོགས་རིམ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་བའི་དུ་དེའི་ཐབས་
 ཤེས་མེད་མི་སྤྲིད་པའི་བྱིར། རྒྱུད་སྡེ་སྤྲེལ་དང་རིམ་པ་ལྷ་པ་ལས་སྒྲིམ་ཐབས་
 ཤེས་ཀྱི་ཆ་ཆེས་འབྱོར་ཏེ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་གནས་པའི་བྱིར། དེས་ན་བདག་
 གི་རྗེ་བཙུན་ཆེན་པོ་རས་དགོས་བགོ་བ་ཅན་གྱི་ཞལ་སྤྲེལ་ནས། རིམ་པོ་གཅིག་ཏུ་
 བཞུགས་པ་ནི་རྒྱ་ལུས་རྒྱལ་བ་གས་འདོར་བྱེད་རྒྱ་ལུས་དོ་རྗེའི་རྒྱ་གྲུབ་པ་ན་ནུམ་
 སྒྲིབ་ཀྱི་ཐུང་ཡོད་དེ་ཉིད་ཏུ་ལས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་དཔེར་ན་ག་ཐུར་ལ་ཡོད་པའི་
 དྲི་རོ་ལུས་པ་དེ་རས་ཀྱིས་འཆིང་བར་བྱས་ནས་ག་ཐུར་ཉིད་རོ་མེད་ཏུ་ཡལ་བར་
 གྱུར་གྲུང་ད་ཏུང་ག་ཐུར་གྱི་དྲི་རོའི་གནས་པ་མི་ལྷོག་པར་གཤམ་པ་བཞིན། རུམ་
 སྒྲིབ་ཀྱི་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་དོ་རྗེའི་ལུས་ཐབས་ཀྱི་འཆིང་བར་མཛོལ་གསལ་ཏུ་
 བརྟན་པར་བྱས་པ་ན་ནུམ་སྒྲིབ་ཀྱི་ལུས་དེ་ཉིད་རོ་མེད་ཏུ་ཡལ་བར་གྱུར་གྲུང་ད་
 ཏུང་དོ་རྗེའི་རྒྱ་མི་ལྷོག་པར་རྒྱུན་གྱི་རྟག་པ་དམ་པར་བཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་
 ཞེས་དཔེ་དོན་ཏུ་རྒྱུར་ཏེ་བཀའ་རྩལ་པོ་དེ་ཉིད་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བར་ཁོ་ནར་
 གྲུབ་པོ། དེ་ནི་དོ་རྗེའི་གསུང་འདོན་པ་གཉིས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐུག་རྒྱ་

ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་རྩོམ་ཐོག་པ་སྤྱོད་མེད་པའི་ལམ་ལ་རྒྱ་དགོས་པའི་རྟོགས་
པ་བསྐྱུན་པ་ལ་ནི། རྩོམ་ཐོག་པ་སྤྱོད་མེད་པའི་ཚོགས་གཉིས་བསལ་ནས་སྤྱོད་
པ་སྤྱོད་པ་ལ་དང་པོར་མདོའི་ལམ་གྱི་ཐུན་མོང་པའི་སྤྱོད་པ་དང་ཐུན་མོང་མེན་པ་
སྤྱོད་པ་ལམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ནུས་སྤྱོད་པར་མ་བྱས་པར་མདོའི་ལམ་གྱི་བསལ་སྤྱོད་
ཅམ་གྱིས་དེའི་དོན་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་རྩོམ་ཐོག་པ་སྤྱོད་མེད་པའི་བྱུང་བ་དང་ཐུན་མོང་པ་དེ་ལམ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྩོགས་ཕྱག་པའི་བྱུང་བ་ཉིད་དབང་བཞི་དང་རིམ་པ་གཉིས་
སོགས་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ས་དང་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
ནས་ལེགས་པར་སྤྱོད་པར་བྱེད་དགོས་ལ། དེ་གང་ལས་སྤྱོད་པར་བྱ་བའི་གཞི་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྩོགས་ཕྱག་པའི་རྒྱལ་ས་བོན་དེ་ཉིད་ལ་བྱ་བ་ལས་སྤྱོད་པ་
ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མེད་ན་རྩོམ་ཐོག་པ་སྤྱོད་མེད་པའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
ཡེ་ཤེས་མདོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། འོ་ན་མདོར་མ་གྲགས་པའི་སྤྱོད་པ་གྱི་
ཐབས་ཤེས་ཀྱི་བསལ་ནས་སྤྱོད་པ་ཐུན་མོང་པ་དང་ཐུན་མོང་མེན་པ་རིམ་པ་
སྤྱོད་ཐོག་ན། སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཐོན་དག་གིས་རི་སྐད་དུ། དོན་གཅིག་ན་ཡང་མ་
མོངས་དང་། ཐབས་ཡང་དགའ་བ་མེད་པ་དང་། དབང་པོ་རྩོན་པོའི་དབང་
བྱས་ནས། སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་པ་སྤྱོད་པར་འཕགས། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་དོན་
གང་ཟག་གི་བྱེད་པར་ལས་ལམ་གྱི་རྒྱལ་འདི་ལམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སྤྱོད་
པ་ནི་རྒྱུའི་ཐོག་པ་སྤྱོད་པར་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་ལམ་འདིའི་བྱེད་པས་རྒྱུའི་ཐོག་

པའི་སངས་རྒྱུ་ཞར་བྱུང་གི་སྒོ་ནས་མི་ཐོབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་ལོ་ལེགས་
ནས་སྤུབ་མ་ཞོར་ལ་འབྱུང་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་དགོངས་ནས་སྤུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ལམ་འདིའི་བྱེད་པས་སྤུན་མོང་པའི་སངས་རྒྱུ་ཙམ་ཐོབ་པར་དོན་
གཅིག་ན་ཡང་ད་དུང་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆོམ་པར་སྤུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་འདིས་
སྤུན་མོང་མིན་པའི་སངས་རྒྱུ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བཞེད་པ་སྤྲགས་ལ་བཟུང་
ནས། འོ་ན་སྤུན་མོང་མིན་པའི་སངས་རྒྱུ་དེ་བསྐྱབས་པས་བསྐྱབ་པའམ་ཞེན།
སྤུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་སྐྱོངས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡོད་ན་བསྐྱབས་པས་འགྲུབ་པ་
འབྱུལ་བ་མེད་པའོ་ཞེས་མདོར་བསྟན་ཏེ། འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་བསྐྱབ་པ་མེད་པ་
ཞིག་ཡོད་དམ་སྟུམ་ན་ཡོད་དེ། ལམ་དེ་ནི་རྒྱའི་ཐེག་པའི་ལམ་ལས་ཐབས་མང་
བ་དང་། རྒྱའི་ཐེག་པའི་ལམ་ལྟར་དཀའ་ཆོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་མི་དགོས་པར་ལྟར་
བདེའི་ལམ་གྱིས་སྒྲོད་ལུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱབ་མ་གྲུབ་པོ་སྟུམ་ན་གྲུབ་སྟེ།
འདི་ལྟར་སྒྲུབ་པོ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་ཚོན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱའི་ཐེག་པའི་
རང་བཞིན་གྱི་དབང་རྒྱལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གིང་རྟ་གྲུབ་པའི་
སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་གང་གིས། འཇིག་པ་དང་བྲལ་བར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་
བསྐྱགས་ཟིན་པ་ལ། གངས་ཅན་འདིར་བོ་དོང་བ་ཆེན་པོ་སོགས་མང་རབ་གྱིས།
མདོ་སྤྲགས་ཀྱི་ཟབ་བྱུང་ལུང་དེས་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེས་སྒྲླ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ངོ་ཚ་བ་
ལས་གཞན་ཅི་ཞིག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྒྱའི་ཐེག་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་སུ་གང་ཟག་དང་
བཅས་པ་ལས་འབྲས་སུ་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་སུ་གང་ཟག་དང་

བཅས་པའི་མཚོག་དམན་ལེགས་པར་བཤད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་
འབྲས་ཀྱི་ཟབ་བྱང་མི་འགྲུབ་ན། དེ་ལས་ཟབ་བྱང་རི་ལྟར་ཡང་བཤད་དུ་མེད་
ཅིང་གལ་སྲིད་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཟབ་བྱང་ནི་དེས་འགྲུབ་པར་མི་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མི་མཚོག་དམན་ཀྱི་བྱང་པར་འཛོག་པ་ལ་མིའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་
རབ་དུ་སྤྱེ་བས་དེའི་བྱང་པར་འཛོག་པ་ལས་བྱིའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་གྱིས་
མཚོག་དམན་རབ་དུ་སྤྱེ་བར་མི་རྣམས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་མ་
ཚོངས་པ་ནི། གཞིའི་བྱ་བ་ལས་སུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་ལ་ཚོངས་པ་མེད་པ་ཞིག་
དགོས་ཏེ། རྒྱའི་ཐེག་པར་སྤང་བ་སྟོ་བྱུང་གི་དྲི་མའི་ལུས་སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་
རྒྱབ་པའི་གཞི་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་བཟུང་ནས་དེ་ལ་བསག་སྦྱང་གི་ལས་བྱས་པས་སྟོ་
བྱུང་དྲི་མའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཤེས་པ་སོགས་ལ་གནས་འགྱུར་
བརྩིས་ན་རང་འབྲས་སུ་ཡང་སྦྱ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལས་འཛོག་བྱར་མ་བྱུང་
བའི་ཕྱིར་རྣམས་ཀྱི་ཐེག་པར་བརྒྱབ་བྱ་གཏུག་མའི་སྦྱིབ་བྲལ་བདེ་གཤེགས་
སྟིང་བོའི་ལུས་སེམས་ལ་སངས་རྒྱས་རྒྱབ་པའི་གཞི་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་བཟུང་ནས་
དེ་ལ་བསག་སྦྱང་གི་ལས་བྱས་པས་གཏུག་མ་བདེ་གཤེགས་སྟིང་བོའི་བདག་
ཉིད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་པ་དབང་བོ་བགྲང་ལས་འདས་པ་ཆ་
མེད་ཀྱན་འགོ་མཚོག་གི་བྱུབ་བདག་ཅན་དེ་ཉིད་ལ་གནས་གྱུར་བརྩིས་པས་རང་
འབྲས་སུ་སྦྱ་བཞི་ཡེ་ཤེས་ལྟོ་ན་མཐུན་འཛོག་བྱར་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྒྱའི་
ཐེག་པར་སྟོ་བྱུང་དྲི་མའི་སེམས་ཚོགས་བརྒྱད་དང་དེའི་སེམས་བྱུང་ལ་གནས་

གྲུང་བཅིས་པའི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་དོན་མཐུན་འཛོག་རྒྱུར་བྱུང་
 ངམ་སྙམ་ན། འདི་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མངོན་པ་དང་རྒྱལ་བ་མ་པམ་པའི་
 གསུང་རབ་ལས་ཚུལ་འདི་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བཞིན་པར་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་བ་
 པ་སྐྱེ་ཞིང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཡང་དེ་ལྟ་སྐྱེ་མོད། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤང་བྱ་སྒོ་བྱར་བྱི་
 མ་ནི་སངས་རྒྱས་ས་ན་སངས་པ་ལས་རྒྱས་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཡང་དག་པར་
 རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ན་འབྲུལ་ཆོས་རྒྱན་ཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
 རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་གནས་གྲུང་གི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཐ་སྙད་མ་བརྟགས་
 གྲགས་པར་ཡང་དོན་མཐུན་འཛོག་མི་བྱུང་བས་མདོ་ལྷགས་འདིར་སེམས་ཅན་
 སངས་རྒྱས་པ་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་རྒྱུན་མཐས་གཏུགས་པས་སངས་རྒྱས་རང་
 སྤང་ལ་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་སོགས་མ་དམིགས་ཀྱང་གཞན་སྤང་ལ་སྤོན་གྱི་བསག་
 སྤང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་སོགས་འབྱུང་
 དུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བ་གྲགས་པ་སོགས་དབུ་མ་ཐལ་
 འབྱུང་བ་དག་བཞེད་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་དོ་རྗེ་ཐེག་པ་བླ་ན་
 མེད་པའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བ་ན་བདེ་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་གནས་
 ལ་བྱི་མའི་གནས་པ་པ་ཡོངས་སུ་འབྱུང་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཐ་སྙད་མ་
 བརྟགས་གྲགས་པར་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རང་སྤང་ལ་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་དོན་མཐུན་
 བརྟུབ་པར་བཞག་སྟེ། མ་དབྱེད་པ་ན་གྲགས་གྲུབ་ལ་གནོད་མེད་ཀྱི་འཛོག་པའི་
 ཕྱིར། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་འདུས་པའི་འབྲེལ་བ་སྤོན་གསལ་སོགས་ནས་ཚུལ་དེ་

སྐྱེ་ཆེར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཞི་ཚོངས་
པ་མེད་པ་རྒྱ་རྒྱུད་དོ་རྗེ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་པ་ཚོངས་པ་མེད་པར་
རྟོགས་པ་ན་དེ་ལ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་ཚོངས་པ་མེད་པར་རི་ལྟར་སྐྱབ་སྒྲུབ་ན་འབྲས་
རྒྱུད་དོ་རྗེ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
དོ་རྗེ་བཞི་ཡི་ཤེས་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དང་བྱིན་
རྒྱུའི་ཐིམ་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་དེ་རྒྱ་རྒྱུད་དོ་རྗེ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་པའི་
སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་ཚིག་པའི་དོ་རྗེ་བཞི་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལས་
འབྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱབ་བྱེད་ནི་དོ་རྗེ་སྟོབ་མ་དང་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་མཚན་
ལྟར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོགས་པ་དུས་སུ་བབ་པ་ལ་གཞི་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞིར་
སྐྱབ་པའི་ཚོགས་ཚོངས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་
བཞི་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་ལམ་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞིར་སྐྱབ་པའི་ཚོགས་ཚོངས་པ་མེད་པ་
དེ་གང་ཞེ་ན། གཞི་ལ་དོ་རྗེ་བཞི་བཞུགས་པ་དེ་ལམ་གྱི་དོ་རྗེ་བཞིའི་བྱ་བ་དབང་
དང་ལྟན་པར་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་ལྷག་ཅིག་བྱེད་རྒྱུར་དོ་རྗེ་བཞི་སད་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་
ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་རྒྱས་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་བཞི་དང་ལྟན་པའི་
དབང་བཞི་དང་། བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་བཞི་དང་ལྟན་པའི་རིམ་པ་གཉིས་
ཀྱི་ཚོགས་ཚོངས་པ་མེད་པས་བྱེད་ལ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུར་གྱི་ཚོགས་དོ་རྗེ་བཞིའི་
བྱས་ལྟན་དེས་གཞི་ལ་ཡོད་པའི་དོ་རྗེ་བཞིའི་ཉེར་ལེན་རྒྱུད་དང་ལྟན་ཅིག་གི་
སྐྱར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས། གཞི་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞི་ལམ་རྒྱུད་ཀྱི་དོ་རྗེ་བཞིར་

གནས་གྲུང་པ་ན་ལམ་རྒྱད་ཀྱི་དོན་རྗེ་བཞིས་འབྲས་རྒྱད་ཀྱི་དོན་རྗེ་བཞིར་སྐྱབ་པ་ན།
སྟོབས་བཅུ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཐུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་སྟེན་གྱི་ས་བོན་
གདོན་མི་ཟ་བར་ཚོགས་པ་ན་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ལ་གོགས་མི་སྤིང་བའི་བྱིར།
འོན་ལམ་རྒྱད་ཀྱི་དོན་རྗེ་བཞིས་འབྲས་རྒྱད་ཀྱི་དོན་རྗེ་བཞི་སྐྱབ་པ་ལ་སྟོབས་ཡུལ་
དུ་བྱུང་བའི་ཐབས་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་འབྱུང་བའི་ལམ་གྱིས་ལུགས་དེའི་སངས་རྒྱས་
སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་རང་སྤྲས་བསྐྱུན་
པའི་ཐབས་ནི་མཁར་གྱི་རྒྱལ་བོའི་བྱ་བསྐྱུན་པའི་ཐབས་སུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་
བུ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། འོན་མདོར་མེད་པའི་འབྲས་བུའི་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་སྐྱབ་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཁྱད་པར་བ་གང་ཞེ་ན། གཞི་དུས་ཀྱི་དོན་རྗེ་བཞི་སངས་རྒྱས་ཉིད་
དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་དོན་རྗེ་བཞིའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་རོ་མཉམ་པར་དབྱེ་མི་བྱེད་པར་
སྐྱབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་གཞི་ལམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རང་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་
རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་འབྲས་བུའི་སངས་རྒྱས་སྐྱབ་བྲལ་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲུ་འབྲས་
མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡང་དག་པའི་སངས་རྒྱས་བདག་ཉིད་མཆོད་ཅིང་དབྱེས་དགུར་
རོལ་བའི་སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་བྱིན་དུག་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་
ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་བསགས་ཚུལ་རྒྱུ་འབྱུང་བའི་སྐྱལ་བར་མི་འོང་བའི་
ཐབས་ཀྱི་སྦྱོང་ཚུལ་བླ་ན་མེད་པ་ཆེས་མང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། རྒྱུ་འབྱུང་བའི་
ལམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ལས་འབྲས་བུའི་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་སངས་རྒྱས་མཆོག་ཏུ་
བྱུང་སྟེ། ཟབ་མོའི་རྒྱད་སྟེ་དག་ལས། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུང་པར་དུ་

གོ་ཏ་མ་དང་སྤྱུ་ལུའི་རྒྱ་འབྲས་སོགས་ཀྱི་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་རྒྱས་པར་གསུངས་
པ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་སྤྱོད་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་ནི་
ཚོགས་གཉིས་རྫོགས་སྤུལ་གྱི་སྟོབས་ཆེས་ཆེ་བ་མེད་པར་སྦྱིབ་པ་སྦྱོང་མི་ལུས་ལ།
ཚོགས་གཉིས་གསོག་ཚུལ་ཆེས་སྟོབས་སྤུལ་དུ་འགོ་བ་ལ་ནི་བསག་ཡུལ་ཞིང་
དང་བསགས་པ་མཚོད་པ་དངོས་དང་། གསོག་མཁན་གང་ཟག་གི་བྱད་པར་
ལས་ཚོགས་སྟོབས་སྤུལ་ཆེར་འགོ་མི་འགོར་བྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་ལུའི་ཐེག་པ་
སྤྱོད་མེད་པ་འདིར་ཚོགས་བསག་བྱའི་ཡུལ་ནི་དག་པའི་ཞིང་ནས་དག་པའི་ཞིང་
གཞན་མཐའ་ཡས་པར་བགོད་ནས་སངས་རྒྱས་མཐའ་ཡས་པར་བསྟེན་ཅིང་
ཚོགས་སོག་མི་དགོས་པར་མ་དག་པའི་ཞིང་ལུས་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་བཞིན་པར་
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་དག་པའི་ཞིང་གི་སངས་རྒྱས་མཐའ་ཡས་པ་སྐད་
ཅིག་འདི་རང་ལས་ཐ་མི་དད་པར་བསོད་ནམས་བསག་པའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་ལ།
ཡུལ་དེ་ལ་བསོད་ནམས་བསག་བྱེད་གྱི་མཚོད་པའི་ཚོགས་ཀྱང་སྦྱབ་པོའི་ཐབས་
དང་ཤེས་རབ་གྱི་དོ་རྗེ་བཞི་འདུ་འབྲལ་མེད་པར་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལས་བྱུང་
བའི་འཕོ་མེད་བདེ་ཆེན་ཚངས་པར་སྦྱོད་པའི་སྦྱིན་སོགས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་
མཚོད་པ་ཆེན་པོ་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ་དགའ་དགུ་ཆེན་པོར་བྱེད་པ་ཉིད་གྱི་
མཚོད་པ་ཡིན་ལ།ཚོགས་བསོག་པ་པོ་ཡང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་བྱད་པར་
ཅན་གྱི་མཚོད་པ་ན། གཞི་ལམ་གྱི་སེམས་ཅན་དང་ཚེས་སོགས་མ་དག་པའི་ཆ་
སྟོང་པར་སྦྱངས་ནས་དག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཉིད་

ལ་མཚོད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཡོངས་དག་གི་ཚོགས་བསོག་ཚུལ་
འདི་ལྟ་བུའི་ཐབས་མང་བ་དང་ཐབས་མཁས་པ་ནི་རྒྱའི་ཐེག་པར་མེད་པས་རྒྱའི་
ལམ་གྱིས་སྒྲགས་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་འགྲུབ་པ་དང་། རྒྱའི་ཐེག་པས་
རྒྱབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་སྒྲགས་གྱི་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤང་བུའི་
རྒྱབ་པ་སྤང་བ་སྤངས་པར་ལྟན་པར་ཡང་གཤམ་དགོས་པ་གཞན་འདི་ཉིད་གྱིས་སོ།
།དེས་ན་མཚོད་ཡུལ་མཚོད་པ་མཚོད་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་བ་བྱབ་བདག་ལྟའི་
བདག་ཉིད་ཅན་དུ་རྒྱབ་པའི་ཚོགས་བསོག་ཚུལ་བྱུང་པར་ཅན་འདིས་སྤྲད་ཅིག་
ཅམ་གྱི་ཡུན་ལ་ཚོགས་བསོགས་པས་རྒྱའི་ཐེག་པར་རྒྱའི་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པ་དང་། ལམ་འདིའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་བུ་དུ་བསྐླལ་བ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ཚོགས་
བསོགས་པ་ལས་ཚོགས་རྒྱུམས་སྡུལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་འདྲ་ཚོགས་གྱིས་དགོ་
རྩ་དེ་པའི་ལྷགས་ལ་སོགས་ཚུལ་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགོ་བའི་ཚོགས་
ཀྱི་དབྱེད་པ་འདི་སྒྲགས་ལྷགས་གྱིས་སངས་རྒྱས་རྒྱབ་པ་ཡང་དུས་བསྐླལ་བ་དུ་
མ་དང་བྱ་དཀའ་བ་འགོ་བ་དུ་མའི་སྐྱེ་བ་བཟུང་ནས་རྫོགས་སྒྲིབ་སྤྱད་གསུམ་
མཐར་ཕྱིན་བྱེད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུང་དུ་བསམ་ལུས་ཀྱི་པར་བགྱོད་
ནས་སྒྲིབ་སོགས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རྫོགས་པའི་དཀའ་བ་དབྱེད་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དུས་མི་ཆེ་གཅིག་དུ་བྱ་སྤྱོད་པའི་འགོ་བ་དུ་མའི་སྐྱེ་བ་བཟུང་མི་དགོས་པར་དཔལ་
དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་དོན་མཐུན་གྱི་ར་རྒྱལ་བཟུང་བའི་རྟོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་
རྫོགས་སྒྲིབ་སྤྱད་གསུམ་མཐར་ཕྱིན་ཆེད་ཆད་མ་དག་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་

ཅད་ཀྱི་སྒོ་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་སྒྱུར་ཞིང་རྒྱུ་འདྲི་རྩེ་རྩེ་བཞེ་ལས་ལམ་འབྲས་ཀྱི་རྩེ་རྩེ་
བཞེར་བྱིན་གྱིས་སྒྲུབས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་པ་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྩེ་རྩེ་དང་རོ་མཉམ་པར་
སྒོ་བསྟུ་བྱས་ནས་སྒྱིན་སོགས་ཀྱི་པར་བྱིན་རྩོགས་པ་མིག་འཕྲུལ་ལྟར་ཆེས་སྒྲུབ་
ཉིད་ཀྱི་བྱིར། དེས་ན་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོགས་ཚུལ་ཐབས་མང་དགའ་བ་
མེད་པ་ནི་ལམ་དུས་ཉིད་ནས་འབྲས་བུ་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་
པ་ལ། འབྲས་བུ་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་སངས་རྒྱས་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་དག་
བར་བྱར་ཡོད་པ་ནི་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་རྟེན་པ་ཙམ་གྱི་སྒྱུར་བས་འབྲུབ་སྟེ།
རྒྱུ་ཐེག་པ་བྱིན་དུ་དེའི་གནས་མ་གཏོགས་པར་གྲོལ་བྱེད་འཆིང་བྱེད་གཞན་
བཀོལ་བ་ཙམ་ལས་བདག་ཉིད་དག་པའི་ལྟས་བདག་ཉིད་བདག་བྱེད་དང་གྲོལ་
བྱེད་ཀྱི་གནད་བཙལ་མ་ཤེས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ན་ནི་ལུགས་འདིའི་
སངས་རྒྱས་སྒྲུབ་ལུགས་འདི་ལྟའི་ལྟར་བདེའི་ལམ་ཐེག་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་
འགར་ཡང་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། དམན་མཚོག་གི་ལམ་གཞན་གང་ལ་ཡང་སྒྲོངས་
པ་དང་བྲལ་བའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་སྒྲུབ་པར་མི་དབང་བས་ཆེས་
གསང་བ་ཉིད་དུ་གནས་པའི་བྱིར། དེས་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་ལྟ་
མཚོན་ཡུལ་དང་མཚོན་པོ་རང་ཉིད་ལྟའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་དང་། མཚོན་
རྩལ་ཀྱང་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ལྟ་རྩལ་ཏེ་དེ་གསུམ་ཡང་རང་རིག་གིས་བྱ་བྱེད་ལས་
གསུམ་བདེ་ཆེན་གྱི་སྒྱུད་པ་དག་བར་ནང་མཐུན་དུ་གཉེན་གཤིན་པར་རྟེན་
འབྲེལ་སྒྲིགས་པ་ན་གཞན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འགྲོས་ལས་ཆེས་ལྷུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་

འགྲུབ་པ་ལ་ཆོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་བྱུང་གི་ལྷ་ནི་རང་གི་སྦྱོད་ལ་བྱ་བ་
བདེ་བར་དབང་ཐོབ་པ་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པའི་རང་ཚུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དཔལ་མཁས་སུ་ཁྱིེ་ལས། མཆོད་ཡུལ་དང་མཆོད་པོ་ལྷ་ཡིན་པ་ནི་རི་
རྒྱུད་དུ། དངོས་པོ་འདི་དག་ཀྱང་རང་བཞིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
ཏེ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལྷ་ཡིན་ཞིང་། །དེ་ཉིད་བཙུམ་ལྷན་དོན་རྗེ་ཅན། ཞེས་དང་།
མཆོད་རྫས་ཀྱང་ལྷ་རྫས་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ནི། རི་རྒྱུད་དུ། གང་ཕྱིར་ལུས་ལས་
བྱུང་བ་ཉིད། །ལྷ་ཞེས་མངོན་པར་བརྗོད་པར་བྱ། ཞེས་འབྱུང་ལ། མདོར་ན་
ལམ་འདི་སྐྱབ་པ་པོའི་གནས་ལུགས་རྣམ་རིག་ཐམས་ཅད་ལྷ་འི་བདག་ཉིད་ལས་
གཞར་ཡང་གཡོ་བ་མེད་པར་རྫོགས་སངས་ཀྱི་གོ་འཕང་སྐྱབ་པ་ནི་ཐབས་ཆེ་བ་
དང་སྒོ་ཆེ་བའི་མཆོན་དོན་མཐུན་པར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་རྗེས་འབྲེང་བ་ལས།
ས་དང་ཆུ་དང་དེ་བཞིན་མེ། །རླུང་དང་ནམ་མཁའི་དབྱེ་བ་ཡིས། གཟུགས་དང་
སྒྲ་དང་དེ་བཞིན་དྲི། །རོ་དང་རིག་བྱ་ཉིད་དང་ནི། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མིག་
བཟང་དང་། །རྣ་བ་སྣ་དང་ཕྱེ་དང་ནི། །ལུས་ཀྱི་ཁམས་ཤེས་ཆོས་དང་ནི།
།ཀྱུན་གཞི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཡིད། །དད་དང་བརྩོན་འགྲུས་དྲན་ཉིང་
འཛོན་ཤེས་རབ་དབང་པོའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །དད་སྟོབས་བརྩོན་འགྲུས་སྟོབས་
དང་ནི། །དན་པའི་སྟོབས་དང་ཉིང་འཛོན་སྟོབས། །ཤེས་རབ་སྟོབས་ནི་བླ་ན་
མེད། །ལུས་ནི་ལྷ་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་སུལ་པའི་
ལུས་འདི་ལ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཀོར་སུ་ལྷ་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོད་པར་ནང་རིག་དམ་

པའི་མིག་མ་རིག་སྒྲོ་ངའི་སྐབས་འབྱེད་ནས་རྟོགས་པ་ཅན་དེ་ནི་ཆེས་དབང་པོ་རྟོ་
བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་སྒོ་དེ་ནི་རང་ལུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱའི་ཁམས་སྒྱུར་
བའི་ཐབས་མི་འཚོལ་བ་དང་འཚོལ་བ་ན་ཐབས་དམ་པ་མི་རྟེན་པ་མི་སྲིད་པའི་
སྤྱིར་འབད་བ་དོན་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རི་སྐད་དུ། འདི་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཉིད།
།ཐམས་ཅད་ལུས་ལ་རྣམ་པར་གནས་། །གཉིས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཚུལ།
།དངོས་དང་དངོས་མེད་བདག་ཉིད་གཙོ། །བརྟན་དང་གཡོ་བ་བྱུང་པར་གནས།
།སྐྱེ་མའི་གཟུགས་ཅན་ཉིད་དུ་འདོད། ཅེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་ཏེ། དབང་རྟོན་འདི་
ལྟ་བུ་ནི་རྒྱའི་ཐེག་པར་སྒྲོད་པའི་རིགས་ལ་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་བྲམ་
ཟེ་ཆེན་པོས། ལུས་ལ་སངས་རྒྱས་ཡོད་པ་མ་རྟོགས་སོ། །ཞེས་ཞེ་བྲེལ་དུ་མཛད་
པའི་སྐུ་སྤངས་པས་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར། འོ་ན་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན་ལྟག་པའི་
ལྟ་ལ་སྒྱུར་འདུད་འཚོད་པའི་དགོ་ཅ་བསོག་ཚུལ་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཡོད་པས་བྱབ་
བམ་སྟམ་ན་ན་འདི་ལྟ་བུ་དངོས་ནི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱད་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་བཤད་
ཅིང་མ་སྤྲས་པ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ནི་སྤྱ་ན་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱད་ཁོ་
ནར་བསྟན་ལ། རྗེས་མཐུན་པ་ནི་བྱ་སྒྲོད་སོགས་རྒྱད་སྟེ་འོག་མ་དག་ལ་ཡང་
ལེགས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱ་བའི་རྒྱད་ལ་ལུས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཅས་པས་ལྟག་
པའི་ལྟས་སྐྱའི་བྱིན་གྱིས་རྫོབས་པ་དང་། དག་གིས་བཞུས་པ་བྱས་པས་ལྟག་
པའི་ལྟས་གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་རྫོབས་པ་དང་། ཡིད་གྱིས་ལྟ་ལེགས་པར་
བསྐྱེད་པ་ལ་དམིགས་པས་ལྟག་པའི་ལྟས་ཕྱགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་བྱེད་

ཅིང་། ལྟ་དེ་དག་ལ་དངོས་གྲུབ་ལེན་པ་ན་བདག་ཉིད་ལྟ་དེ་དག་གི་བཀའ་
 འབངས་ཀྱི་རིས་དང་མཐུན་པའི་ཆར་བབུང་ནས་ལྟ་དེ་དག་གི་སྨྱོད་ཡུལ་དང་
 མཐུན་པའི་ཉེར་སྨྱོད་ཀྱི་རྩ་ས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་རོ་ཆགས་ཆེན་བསྐྱལ་
 རུས་ཀྱི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་བྱས་ནས་ལྟ་དེས་འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་བདག་
 པོས་སྟོར་བ་ལྟར་བྱས་ནས་རྣལ་འབྱོར་པ་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་ཡོན་ལམ་དུ་བྱེད་པ་
 དཀའ་བ་མེད་པའི་བྱད་ཆོས་སུ་སྨྱོར་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྨྱོད་པའི་རྒྱུད་དུ་
 བྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་གསུམ་ལྟགས་པའི་ལྟ་ལྟོ་སྒྲུ་གསུང་བྲགས་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་
 ཅིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ལྟ་རྩ་ས་ཀྱི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བདེ་བའི་བསོད་
 ཆོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ། །རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དུ་བྱི་ལུས་ལ་སྐྱེ་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 དང་། དག་ལ་གསུང་ཆོས་ཀྱི་བྲུག་རྒྱ་དང་སེམས་ལ་བྲགས་དམ་ཆོག་གི་བྲུག་རྒྱ་
 དང་། བྱ་བ་ལ་ཐོན་ལས་ལས་ཀྱི་བྲུག་རྒྱས་བཏབ་ནས་རིམ་བཞིན་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་སྐྱེ་གསུང་བྲགས་ཐོན་ལས་དོ་རྗེ་རྣམས་འགྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་ལྟ་
 རྩ་ས་འདོད་ཡོན་གི་བདེ་བའི་བསོད་ཆོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་བས་ན་
 རྣམས་ཀྱི་ཐེག་པ་འདིར་རྒྱུའི་ཐེག་པ་ལྟར་སྤྱོད་ཞི་གཉིས་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་
 ཐབས་ཉུང་གས་ཅོམ་གྱིས་རྫོགས་སངས་རྒྱུབ་པ་མིན་པར་སྤྱོད་ཞི་ཐམས་ཅད་
 མཆོག་མི་འགྱུར་བདེ་བ་ཆེན་པོར་རྩ་ས་སུ་ཆགས་པ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཆེས་
 མང་བ་ཡིན་ཏེ། བདེ་ཆེན་གྱི་ཆགས་པའི་ལམ་སྐྱ་ན་མེད་པ་གཅིག་ཤུལ་གཤུལ་
 བྱའི་མོས་དབང་གི་འཇུག་བྱེད་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ལྟར་སྤྱུག་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྟེའི་རིམ་པ་

མང་པོར་གདུལ་བྱ་དག་དབང་བོའི་རིམ་པ་དང་མཚུངས་པར་ཆགས་པ་ལམ་དུ་
བྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་སྒྲགས་བདེ་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཡང་
དམན་མཆོག་དུ་མའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་བཀྱི་ཐབས་ཆེས་བྱུང་པར་དུ་མ་སྒྲུབ་བའི་
ཕྱིར། འདིར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་བྱུང་པར་བདག་ཉིད་ལྷ་འི་
སྒྲུབ་སྒྲོམ་པ་ཡོད་མེད་ཡིན་ལ། དེས་ན་བྱ་རྒྱུད་ལ་ཡང་བདག་བསྐྱེད་ཡོད་པ་
དང་། བདག་ལྷ་རྒྲོམ་པའི་བདག་ཀྱང་ད་ལྷ་འི་བདག་འདི་ཉིད་མ་འོངས་པར་
ཐོབ་བྱའི་རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྷ་འི་བདག་ཉིད་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་
མི་འཐད་དེ། བྱ་རྒྱུད་ལ་བདག་བསྐྱེད་རྣམ་པར་གཞག་དུ་མེད་པར་བཅོམ་ལྷན་
འདས་དོ་རྗེ་འཆང་གིས་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པའི་རྒྱུད་ལས་གསལ་
བར་མཛད་ཟིན་པས་བྱེད་སྟོན་པ་ལས་མི་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེར་བརྗོད་
པས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ལྷ་རྒྲོམ་ན་བདག་གཞན་གྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པར་སྒྱུངས་ནས་ཆོས་དབྱེངས་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྷ་འི་ར་རྒྱལ་འཛོག་པ་དོན་
མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱེད་པོ་སྟོན་པོ་གཅིག་ཏུ་བལྟ་བའི་བདག་སྒྲོམ་
ཚུལ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛོན་ལ་ངར་འདོན་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་ཀྱན་བཏགས་
ཀྱི་སྒྲ་བྱི་བདག་གཉིས་པོ་དེ་རྟག་ཅིང་གཅིག་པར་ངར་འཛོན་ནས་དེ་ལ་གསལ་
སྒྲུབ་ཅི་ཐེབས་སུ་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་བརྟན་པའི་འཆའ་འཇུག་
པས་ཐར་པའི་ལམ་ཆེན་མོ་ངས་ནས་བཞིག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་འདི་ལྷ་རྒྱུད་པ་
ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེས་ན་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་དེ་ཅུང་ཟད་ངོ་མཚར་དུ་

བརྗོད་ན། མེད་པ་ཡོད་འབྲུལ་བདག་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས། །མེད་ཚོས་ནན་གྱིས་
ཡོད་པར་འབད་དེ་སྐྱབ། །གཏན་མེད་བདག་ནི་གཏན་ནས་མེད་མོད་གྱི། འོན་
ཀྱང་དེ་མེད་ཡོད་ཅེས་ངལ་བའི་སྐྱབ། །མེད་ཚོས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་མོས་བྱས་
ཏེ། །དེ་ལྟ་འེ་ཡོད་པ་གཉིས་ལས་བདག་ཡོད་དེ། །ཀྱུན་རྗོབ་སྤང་རུང་ཚད་མས་
བྱབ་པར་བརྗོད། །གཏན་མེད་མེད་པར་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ནི། འཕགས་པའི་
མངོན་སུམ་དངོས་ཡུལ་ཉིད་དུ་སྤྲ། །ཀྱེ་མ་འཇིག་རྟེན་དང་ནི་བསྟན་བཅོས་གྱི།
།གྲགས་པ་དག་དང་བསྟོག་སྟེ་སྤྲ་བར་བྱེད། །བདག་མེད་ཀྱུན་རྗོབ་ཏུ་ཡང་སུ་
ཡིས་རིགས། །ཀྱུན་མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་གང་ཟག་མངོན་སུམ་དེ་འདྲ་སྤྲིད་པའང་
མཚར་ཆེ་བདག་དེ་ནི། །མ་ག་ཟིགས་ང་དང་བདག་ནི་མཐོང་བ་ཡི། །སྦྱིས་བུ་
སྤང་མ་བྱུང་དེ་འདྲིར་སྦྱོན་ལ། །བཟའ་དང་བརྟུང་བས་མགྲ་བར་བྱ་བར་རིགས།
།གཏན་མེད་མེད་པར་ཡོད་པར་མཐོང་བ་ཡི་སྟེ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཡིན་གཞི་
གཅིག་གྲུབ་མཐོང་བྱིར། །སྟོན་མེད་ཤེས་བྱ་ཡུལ་མཚོག་འདི་འདྲ་བ། །སྦྱིས་བུ་
ཅི་ལྟ་ཞིག་གི་སྤུལ་དུ་འགྱུར། །ཀྱེ་མ། མེད་པ་ཡོད་ན་མེད་པ་ཅི་སྟེ་འགྲུབ། མེད་
པ་ཡོད་ན་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞེས། །མེད་པ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་དལ་བ་འདི།
ཁྱེད་ཀྱི་སྦྱིང་ལ་ཅི་ཞིག་འཆང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གདམས་སོ། །འོ་ན་གསང་
སྤགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཟབ་མོའི་སྟོན་ནས་བསག་སྤྱང་གི་ལམ་ལ་འབད་པ་མེད་
པར་ལུགས་འདི་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ།
རང་འབྲས་རྒྱ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བྱིར། །དེས་ན་གངས་ཅན་འདྲིར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་

བོད་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པར་ཁས་འཆིབ་ཆེས་མང་བ་དག་སྒྲུང་བ་དེ་དག་གྲུང་
ལམ་རྩོམ་རྩེའི་རྣལ་འབྱོར་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དག་བ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་བའི་
མཐུ་ཡོད་མེད་ལ་བྱུག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཞེས་བདེ་
གཤེགས་ཕག་མོ་གྲུ་པ་དང་སྒྲོབ་པ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འབྲི་ཁུང་
བས། དེང་སང་བྱུག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་པ་ཐོབ་པར་ཁས་འཆིབ་མང་རབ་སྒྲུང་ཡང་
རྒྱུད་སྡེ་ནས་འབྱུང་བའི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་ན་བྱུག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་ཐོབ་ཏུ་འགྱུར་ལ།
གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པའི་ཡུལ་ན་ཡང་གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱུད་ཅུར་གྲགས་
པ་ལས། བྱུག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་ལྡན་རེ་རེ་ནས་བསགས་པ་ལྟར་ཡོངས་ལ་གྲུབ་
ཐོབ་བརྒྱུད་བཅུ་མཇའ་ཐོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱུག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་ལྡན་རེ་རེ་ནས་མ་
ཚོགས་ན་གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱུད་བཅུར་ཡང་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་གསུང་
བར་གྲགས་པ་ལ། ས་བཅ་བས། ལ་ལ་གྲུབ་ཐོབ་ངན་ཞེས་ཟེར། རྟོགས་ལྡན་
བཟང་བ་ཡིན་ནོ་ལོ། གྲུབ་ཐོབ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་ན་ཡང་། རྟོགས་ལྡན་མེད་ཅེས་
ཟེར་བ་ཐོས། ཞེས་གསུང་བ་ནི་སྟོགས་སྡེ་མས་རི་ལྟར་གསུངས་ཆ་མ་འཆོལ་
བར་སྒྲོན་བརྗོད་ལྟར་སྒྲུང་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ལྟར་བརྗོད་པ་ཆར་
བཅད་ཀྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དག་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར།
དེས་ན་བྱེད་ཀྱིས་བདེ་གཤེགས་ཕག་མོ་གྲུ་པ་དང་རྒྱལ་བ་འབྲི་གྲུང་པ་ལ་སྒྲོད་
ཚིག་ཏུ། འདི་འདྲ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དང་། །སྤྲེལ་ན་མས་མ་སྒྲུར་འདེབས་
ཡིན། །འདི་འདྲ་འཛིན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། །ཐོས་པ་གྲུར་གྲུང་ན་བ་དགག་ །ཅིས་

སྤྲུལ་པ་ཡང་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ལ་རྗེད་སྤྲུལ་འདམས་པར་གོ་སྟེ། བདེ་
གཤེགས་པ་གཞི་མོ་གྲུ་པ་ལ་གཞི་མེད་ཀྱི་སྦྱར་འདེབས་བྱེད་པ་ལྟ་གཤེགས་ཞེས་
ཁོས་ནའང་ན་བ་དག་བ་རིགས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གསུང་དེ་ལྟ་
བུ་ནི་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱུ་པ་རྒྱ་ཏ་ཆེན་པོས་ཆེས་ལེགས་པར་གསུངས་ཏེ། དཀོན་
མཆོག་ལ་ཤེས་ཏེ་དད་པའི་ལེགས་སྤྱད་ཡིན་པས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་གནས་ཉིད་
དུ་བསྒྲགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་བསག་སྤྱད་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་
ཀུལ་ཡང་རྒྱན་བདུན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པའི་གསུང་རབ་ལས་མ་གཏོགས་པར་
གཞན་དུ་མི་འབྱུང་ལ། རྒྱན་བདུན་ནི། མཐའ་དྲུག་དང་ཚུལ་བཞི་སྟེ་བདུན་
ལས། མཐའ་དྲུག་ནི་བརྗོད་བྱེད་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་དང་
། བརྗོད་གཞི་གཙོ་བོ་གྱུར་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་མིན་དང་། བརྗོད་དོན་ལ་
བརྩམས་པ་དྲང་ངེས་གཉིས་ཏེ་ཐུན་མོང་རྒྱུ་འཕྲུལ་ཐེག་པར་སྦྱིར་གྲགས་པ་ལྟར་
བསྟན་པའི་མཐའ་དྲུག་བཤད་པ་དང་། ཐུན་མོང་མིན་པའི་འབྲས་བུའི་ཐེག་
པའི་ཚུལ་བཞི་ནི། ཡི་གེ་དང་སྦྱིའི་ཚུལ་གཉིས་ནི་སྤྱར་བཤད་པའི་མཐའ་དྲུག་གི་
བཤད་ཚུལ་དེ་ཉིད་དང་མཐུན་པར་རྒྱུ་འཕྲུལ་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པར་ཡང་བཤད་ཚུལ་
གཏན་མི་འབྱུང་བ་མིན་པས་དྲང་དོན་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། སྤྲུལ་དོན་དང་མཐར་
ཐུག་གི་བཤད་ཚུལ་ནི་ངེས་དོན་ཡང་དག་པ་སྟེ། འབྲས་བུའི་ཐེགས་པ་མ་
གཏོགས་པར་བཤད་ཚུལ་ཡི་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྲུལ་པ་ལ། འདོད་ཆགས་
ཆོས་སུ་སྤྲུལ་པ། སྤྱང་བ་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་པ། སྦྱི་མ་ལྟ་བུའི་སྤྲུལ་པ་སྟེ་གསུམ་མོ།

མཐར་ཐུག་ལ་འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟར་མཐའ་དུག་ལ་ཚུལ་
བཞིའི་བཤད་པ་མ་ཞུགས་པ་ནི་མདོ་སོགས་སྤྱི་དང་། བཤད་པ་ཞུགས་པ་ནི་
ཐུན་མོང་མིན་པའི་རྒྱུད་སྡེའི་གསུང་རབ་འཆད་པའི་ཚུལ་ཡིན་པར་སྤྱིའི་ནོར་ཅན་
དག་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་ལ། རྒྱུན་བདུན་གྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བཤད་མ་
ཐག་པའི་རྒྱུན་བདུན་ནི་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་ནས་གྲགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དཔལ་
འདུས་པར་ནི། ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྒྱུད་ལས། སྤྱིང་བསྐྱང་བ་
ལྟ། སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བཞི། རྒྱས་བཤད་མཐའ་དུག་གམ་བཤད་པའི་ཚུལ་
བཞི། ཚཱ་གས་དང་སྟོབ་མ་ལ་བཤད་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས། རྒྱུད་ལ་འཇུག་པའི་
གང་ཟག་ལྟ། དགོས་པ་བདེན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་རྣམ་པར་ངེས་པར་སྟེ། རྒྱུན་
བདུན་གྱི་སྟོན་མ་འཆད་པའི་ཚུལ་འབྱུང་ལ། རྒྱས་པར་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་བུའི་
འགྲེལ་བ་སྟོན་མ་གསལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བས་ཟབ་མོ་སྟགས་
གྱི་ཐེག་པ་ལ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དེ་དག་ག་ལ་རྟོགས་ཤིག དོ་རྩེའི་གསུང་།
ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཅེས་སྒྲུས་སུ་བྱེད་པ་རིགས་སྟོད་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་བྱ་བ་
འདི་བཞུགས། ཞེས་བྱ་བ་དག་པར་བཏོན་ན། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་སེམས་དང་
གསང་སྟགས་ལུགས་ཀྱི་རང་རང་གི་ཚཱ་གས་སོ་ཐར་གྱི་སྟོམ་པ་དང་བྱང་སྟོམ་
དང་སྟགས་སྟོམ་ཐོབ་པའི་གསུམ་ལྟན་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་ལས་དང་པོ་བ་བྱོད་ལ་
སོགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པས་རྣལ་འབྱོར་པར་མ་གྱུར་པ་གང་རིག་པ་བརྟུལ་
ཞུགས་སྟོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་དབྱིབས་བྱ་མི་བྱ་བར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་

མི་འདོར་བའི་སྒོ་ནས་སྐྱགས་ཀྱི་སྤྱད་པ་གསང་བར་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བརྟན་པ་བསྐྱང་ལ་མཛེས་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་འཆད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྤྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་གསང་སྐྱགས་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་བརྟན་པ་བསྐྱང་སྒོམ་སྤང་རྟོགས་སེམས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཡར་ལྷན་དུ་རྟོགས་དགོས་པ་ལ། གོང་མ་གོང་མའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྷན་པར་འོག་མའི་སྤྱོད་པ་བྱེད་ཅན་དོར་ནས་གོང་མའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་རང་གཞན་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་པ་སྐྱད་བྱེད་པ་ནི་ཆེས་མི་རིགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་གཞོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་པ་དེས་རང་གཞན་གང་ལའང་མི་ཕན་པའི་ཁར་གཞོན་ཆབས་གིན་ཏུ་ཆེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་པ་སོ་སོར་བཤད་པའི་བསྐྱབ་གསུམ་ཀྱི་གོ་རིམ་ཚུལ་དང་མི་ལྷན་པར་དཀྱུགས་ནས་བརྟན་རིམ་དང་མི་མཐུན་པར་ཉམས་སུ་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཁྲབ་པ་ཡོད་དེ། སྐྱགས་ཀྱི་རིགས་པ་བརྟུལ་ཞུགས་སྤྱོད་པའི་རྟོགས་པ་མ་ཐོབ་པར་དེའི་ཆས་ཞུགས་བྱས་ནས་རྗེ་རྗེ་འཛོན་པའི་བྱ་བ་སོགས་བྱ་བ་བྱད་པར་ཅན་དང་། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་ཕལ་པ་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བའི་གོང་མ་སྐྱགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱས་ན་འོག་མའི་ལྷང་བའི་དགག་བྱ་ས་སྤོང་དུ་མ་ལོག་པས་ལྷང་བ་མི་ཞེགས་གིང་གོང་མའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་སྐྱབས་སུ་མ་བབ་པར་གོང་མ་ལ་བསྐྱབ་པ་སྐྱད་བྱས་པས་གསང་སྐྱགས་ལོག་པར་སྦྱབ་པའི་ཉེས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔལ་གསང་བ་བྱུང་བར། གང་ཕྱིར་དེ་ཉིད་མེད་བཞིན་དུ། །ངོ་མཆར་ཆེ་བ་ལྟར་བྱེད་

པ། རི་སྤྱི་ནམ་མཁའ་མི་འཛིག་པ། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་དམུལ་བར་འགོ། ཞེས་
འབྱུང་ངོ་། རྟོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས། དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་གས། དང་
པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱུད་ཆེན་ལས། རབ་ཏུ་འབད་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། གསང་
བ་ཤེས་རབ་དབང་བསྐྱར་ནི། ཚངས་པར་སྦྱོད་པས་སྤང་མི་བྱ། གཤལ་ཏེ་དབང་
བསྐྱར་དེ་འཛིན་ན། ཚངས་སྦྱོད་དཀའ་ཐུབ་ལ་གནས་པ། དཀའ་བ་སྦྱོད་པ་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དཀའ་ཐུབ་སྒྲུལ་བ་དེ་ཉམས་ཏེ། བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་དེ་ལམ་
པ་ཡི། །ལྷུང་བ་དག་ནི་འབྱུང་འབྱུང་ཞིང་། རྟོན་ཅན་སོང་ངེས་ལྷུང་བས།
ཁྱུང་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་འབྱུང་ལ། རྟོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས།
བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་ཞལ་ནས། སྦྱོད་པ་དུས་ཚོད་དང་འབྲེལ་བ་ཞེས་ནན་
ཏན་ཆེན་པོས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། རྟོན་དག་སྤོང་གི་ཏེན་ཅན་དུར་སྒྲིག་འཛིན་
པ་ཅན་དེ་གཞན་གྱི་མ་དད་པ་སོགས་རྩ་འཁྲུལ་གྱིས་བསྐྱོག་མི་རུས་པ་དེ་སྤྱི་དུ་
གསང་སྐྱགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་སྦྱོད་པར་འདོད་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོག་གས་སྤངས་པའི་
སོ་ཐར་གྱི་སྒྲུལ་པ་སྤུལ་ནས་དུར་བྱོད་ལ་སོགས་དབེན་པར་གསང་བའི་སྦྱོད་པ་
བྱེད་པ་ལས་དག་སྤོང་གི་ཏུགས་ཀྱི་དག་འདུན་གྱི་སྒྲེར་ག་ལྟ་དང་བདུད་ཅི་ལྟ་
དང་། རྟོན་དང་དྲིལ་བུ་དང་ཁ་འཁྱིལ་ག་སོགས་འཛིན་པར་བྱ་བ་གནང་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དག་འདུན་གྱི་སྒྲེར་ཞག་
བདུན་ལོངས་པར་ཡང་སྤོང་པར་མ་གནང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་ཞག་དེ་འདས་ན་
སྐྱགས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྒྲོལ་པོར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་དག་ཏུ་སྒྲོལ་བྱེད་པའི།

ཁང་དུ་ཞག་བརྒྱན་གནས་པ་དང་། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེར་མ་ཟད་དགོས་མེད་དུ།
རྟགས་ཅན་གྱི་སོ་ཐར་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལས་འདས་པར་སྤྱད་པ་ཡང་
སྤྲགས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྒྲོམ་པོར་འགྱུར་ཏེ། སྒྲོམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བཅས་པ་ལ། དགོས་
པ་མེད་པར་འདའ་བ་ནི། སྤྲགས་པ་དེ་ཡི་དམ་ཚིག་ཟད། ཟད་པས་འགྱུབ་
པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཞེས་འབྱུང་རོ། ཁོད་འདིར་གསུམ་ལྡན་དོ་རྗེའི་འཛིན་པ་
དུག་ཟ་བ་སོགས་མི་རྣམས་པ་རྣལ་འབྱོར་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ལས་དང་པོ་བ་བསྐྱེད་
འིམ་ལ་བརྟེན་པའི་བསྐྱེད་པ་ཐར་ཐོར་ཅམ་བསོག་པ་ཁ་ཅིག་རྟེན་བཀུར་གྱིས་
དེགས་ནས་དོ་རྗེ་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་ཁས་སྤངས་ཏེ། གཞན་དུ་དུར་སྤྲིག་དང་དོར་
དཀར་སོགས་ཀྱི་སྒྲོད་ལམ་བྱེད་ཅིང་དབང་བསྐྱར་རབ་གནས་སྤྱིན་སྟེག་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉེ་དུ་ཀའི་ཆས་ཞུགས་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་སྤྲགས་ཀྱི་སྒྲོད་པའི་གོ་
འིམ་སྐབས་མིན་དུ་སྤྱད་པ་ཡིན་ནོ། འོན་པཅོམ་ལྡན་འདས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་
འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་མ་དང་བཅས་ཏེ་ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དོ་རྗེ་སྒྲོབ་
དཔོན་སོགས་ལ་དགོ་སྒྲོང་གི་རྟགས་ཅན་ངེས་པར་མཚོག་ཏུ་བསྤྲགས་ཏེ། ཅི་
སྐད་དུ། གསུམ་ལས་དགོ་སྒྲོང་མཚོག་ཡིན་ཏེ། འབྲིང་ལ་དགོ་ཚུལ་ཉིད་དུ་
བཤད། ཁྱིམ་ན་གནས་པ་ཐ་མའོ། ཞེས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེན་འདིའི་
དགོངས་པ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྲགས་ལ་འཇུག་པའི་གང་ཟག་དབང་རྣལ་
དབང་རྣོན་གཉིས་ལས་དབང་རྣོན་དང་པོར་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཞུགས་པ་འདི་ཉིད་
གྱིས་སྒྲོམ་གསུམ་ཐོབ་པ་དེ་བྱིས་དོ་རྗེ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ན་དོ་རྗེ་

སྒྲོབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་བསྟན་པ་ལ་རིམ་འབྲུག་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུགས་དག་གི་
སྒྲོང་ལ་སོགས་པར་མ་བསྐྱབས་ཀྱང་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་མཚོག་མ་ཡིན་པར་མི་
འགྱུར་ཏེ། དབང་པོ་ཚོན་པོ་ནི་སྤང་བྱ་སྒྲོང་བ་དང་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟུལ་
ཞུགས་དང་ལྡན་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚུགས་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་པ་བྲངས་པ་
ལས་ཁྲེལ་དང་རོ་ཚ་སྒྲོབས་ཆེས་ལྡན་པར་གནས་པ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། དབང་རྟུལ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན་ཁྲིམ་པའི་དོར་འཛིན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དོར་འཛིན་ཆེས་
བསྐྱགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཆེས་མང་བ་ལ་སྒྲོབ་
པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གདུལ་བྱ་སྐྱགས་ལམ་དུ་བཀྱི་བ་ལ་ཐབས་ཤེས་
ཀྱི་ཕྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་མངའ་བའི་བྱིར། དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་དུས་འཁོར་དུ་
དོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྒྲོབ་མ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་ཁང་པའི་བྱི་རོལ་
དུ་དག་སྒྲོང་ལ་ར་བ་ལྷའི་རེ་ཁ་གྲུ་བཞི་པའི་དབུས་སུ་ཤིང་སྟན་གྱི་སྟེང་དུ་བྱུ་དོ་
པོའི་བད་འདབ་བརྒྱད་པའི་གདན་དང་། དག་ཚུལ་ལ་བད་མ་མ་གཏོགས་དེ་
ཉིད་དང་ཁྲིམ་པ་ལ་དྲི་བཟང་གིས་བྱུགས་པའི་རེ་ཁ་གསུམ་གྱི་དབུས་སུ་ཤིང་
སྟན་ལ་བཀོད་ནས། དག་སྒྲོང་ལ་ཁྲུས་ཀྱི་དོན་དུ་བུད་མེད་བུ་མ་སྐྱེས་པ་བརྒྱད་
དང་། དབང་གི་དོན་དུ་གཞོན་ནུ་མ་སྐྱེ་གནས་མ་ཉམས་པ་གཉིས་ཏེ། ལུས་པ་
བཅུད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟུ་ལ། དར་དབྱངས་དང་། དུག་རྒྱ་དུག་དང་།
དམ་ཚིག་གསུམ་སོགས་འབྲིན་ནས་དབང་བསྐྱར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་དག་ཚུལ་ལ་
བུད་མེད་བཞི་དང་། གཉིས་ཀྱི་ལུས་པ་དུག་དང་། ཁྲིམ་པ་ལ་བུད་མེད་གཉིས་

གྲིས་བུམ་པ་གཉིས་གྲིས་དབང་བསྐྱར་ནས་དར་དབྱངས་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྦྱིན་
 བོ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་འོན་དེ་ལྟ་འདྲི་དག་སྤྱོད་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་མཆོག་དེས་རིག་མ་ལ་
 སོགས་པའི་ཆོགས་ཀྱི་དགྲིལ་ལའོར་ཆེན་པོའི་དོ་རྗེ་སྤྱོད་དཔོན་བྱས་ནས་ཐེག་
 པ་གསུམ་གྱི་བརྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱ་དགོས་ན་དེ་ལ་མངོན་ཏྟགས་ཇི་ཅམ་དགོས་
 པ་དང་། དེས་དེའི་ཆོ་ཆས་ཞུགས་སོགས་ཇི་ལྟར་བྱ་སྟུམ་ན། སྦྱོད་པ་ལ་གསང་
 སྦྱོད་དང་། །རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་དང་། རྟོགས་ལས་རྣམ་ཀུལ་གྱི་
 སྦྱོད་པ་དང་གསུམ་ལས། སྦྱོད་པ་སྤྱི་མ་གཉིས་གྲིས་སྐབས་གང་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཆོགས་ཀྱི་དགྲིལ་ལའོར་ལྟ་བུའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྦྱོད་པ་དེ་དག་སྦྱོད་པའི་དུས་
 བབ་ཀྱི་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ་སྦྱོད་པ་ལ་གནས་པ་ལ་བྱོད་ཡན་ཆད་ཀྱི་མངོན་ཏྟགས་
 ཐོབ་པར་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རབ་ཏུ་འཛིན་ཏེན་ལས་
 འདས་པའི་དབང་ལྷག་བརྒྱད་དོ། །སྦྱེའི་དབང་ལྷག་སོགས་དང་། ཐ་མ་འཛིན་
 ཏེན་པའི་ལམ་དུ་འཛིན་ཏེན་པའི་དབང་ལྷག་བརྒྱད་དེ་སྤྱི་བའི་དབང་ལྷག་
 སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཐོབ་ཅིང་ཁྱད་པར་ཆོགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་སྤྱོད་དཔོན་སོགས་
 བྱེད་པ་ལ་ནི་རང་གི་སྤྱོད་མར་བསྐྱུས་པ་དེ་དག་གི་རྒྱད་ཆོགས་གཉིས་གྲིས་སྦྱིན་
 པར་རུས་པའི་ཐིན་ལས་ལ་རུས་པ་རྟེན་ཅིང་། ཁྱད་པར་དུར་སྦྱིག་གི་ཏྟགས་ཅན་
 གྲིས་འདོད་ཡོན་བསྟེན་པ་ལ་སྤྱི་རོལ་པ་དང་ནང་པའི་ཉན་ཐོས་སོགས་འཛིན་
 ཏེན་པ་དག་གི་མ་དད་པ་བསྐྱོད་ཏེ་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་རུས་གིང་འགོད་མ་
 རུབ་ཀྱང་རྒྱད་ནས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་དུ་འཛུགས་རུང་གི་རིགས་སད་པར་བྱེད་

པའི་དགོངས་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་ཙམ་གྱིས་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་མ་མཐའ་ལ་
ཡང་དགོས་གིས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་བོ་པ་དང་གསང་བའི་སྟོད་པར་
གནས་པའི་གསུམ་ལྡན་དགོ་སྟོང་དེས་དོ་རྗེ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པར་མི་དབང་
སྟེ། ཏུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། དེ་ཕྱིར་ལས་དང་བོ་པས་རྣལ་འབྱོར་པའི་བྱ་
བ་མི་བྱེད་དོ། རྣལ་འབྱོར་པས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད། གྲུབ་པས་ཐམས་ཅད་
མཐེན་པའི་སྟོད་པ་མི་བྱེད། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གསུམ་
ལྡན་དགོ་སྟོང་དོ་རྗེ་འཛིན་པས་དེས་ཚོགས་གི་སྟོབ་དཔོན་བྱ་བ་ན་སྟོད་པ་དང་
ཕྱི་བྱང་སོགས་ཏུར་སྒྲིག་གིས་འཛིན་པའམ་དཀར་པོར་གནས་པ་སོགས་གིས་
ཆས་ལྷགས་པ་གང་བྱས་ཀྱང་མི་འགལ་ཏེ། སྒྲགས་གི་རིག་པ་བརྟུལ་ལྷགས་
ཡན་གི་སྟུང་པ་ལ་སྟུང་ཏུས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲགས་གི་བརྟུལ་
ལྷགས་གི་སྟོད་པ་ནི་ཐབས་ཤེས་གི་དོ་རྗེ་མཚོག་གི་དགོ་བ་ཉིད་གིས་ཟིན་པས་
ལུས་ངག་གི་མི་དགོ་བ་ལྟར་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོ་རྗེ་ཐེག་པ་མཚོག་ཏུ་དགོ་
བའི་སྟོད་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྟོད་པ་སྟོང་བའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་དེ་
སྟོབ་མའི་དོན་ཏུ་ཚོགས་གི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་སོགས་བྱ་བ་ན་རྒྱུད་ནས་ཇི་སྐད་
བཤད་པའི་དོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་དེས་སྟོབ་མ་རྗེས་འཛིན་གི་ཆེད་ཏུ་ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས་
ལྷགས་སོགས་དེས་པར་བྱེད་རིགས་ཏེ། དའི་ལྟའི་ར་རྒྱལ་དོན་མཐུན་བཟུང་
ནས་རིག་མ་སོགས་གི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟ་བུའི་
གསུམ་ལྡན་དགོ་སྟོང་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་དེས་ཉན་ཐོས་སོ་ཐར་གི་ལས་གི་ཁ་བཀང་

བའི་དགོས་པ་དུ་མི་རུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གསུམ་ལྟན་དགོས་པ་ལས་སོ་ཐར་
གྱི་སྒོམ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔལ་ས་ར་ཉམས་སྦྱོད་པ་ལ་
གཤེགས་པའི་རྗེས་ནས་ཀྱང་མགོན་པོ་སྤྲུལ་གྱི་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྐྱེན་པར་
རྫོགས་པའི་མཁན་པོ་མཛད་དོ་ཞེས་འདུས་པའི་བླ་མ་གོང་མའི་རྣམ་ཐར་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་རྩལ་པོའི་
དབང་དུ་བྱས་ན་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་ནི་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགོ་
སྒོར་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་མཆོག་ཡིན་ཏེ། ཁྱིམ་པ་ནི་རང་ཉིད་འཕྲོ་བའི་ཆེད་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་པའི་བྱ་བ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བྱ་
བ་སྐྱབ་པ་ལ་འོང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱིམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཅི་རིགས་པས་དོ་རྗེ་
འཛིན་པ་སོགས་བྱས་ན་གདུལ་བྱ་སྒྲིན་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྟེང་དུ་སྤྲིག་ཆེན་པོ་
སོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱིམ་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྤྲགས་ཀྱི་བསྐྱེན་པ་
སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་གཞན་དག་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་སྦྱོད་
པའི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤྲིག་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ལམ་དང་གང་ཟག་མཆོག་
ཏུ་གྱུར་པ་སྦྱོད་པ་ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་མེད་པ་དེས་ན་ཟླ་མེད་པའི་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་
ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་སྦྱོད་པ་ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཁྱིམ་པའི་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་ནི་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། དུས་འཁོར་ཙུང་
ལས། གང་ཞིག་ཁྱིམ་པ་བསྐྱེད་གནས་སྦྱོད། །གཡོག་པོ་ཞིང་པ་ཆོང་པ་དག
།དམ་ཆོས་འཕྲོང་བའི་སྒོངས་པ་སྟེ། །ས་ལ་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་མིན། །ཞེས་འབྱུང་

བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱིས་པས་རྩེ་རྩེ་འཛིན། གཏན་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན།
དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ས་ཐོབ་པ་ལ་དམིགས་བསལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རི་སྐད་དུ།
ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་ཀྱིས་པ་ནི། །རྒྱལ་པོའི་སྤྱུ་མར་མི་བྱ་སྟེ། །དེ་ལ་ཐོས་པ་
ཡོངས་ཤེས་པས། །གང་ཞིག་རྟགས་ཅན་བྱ་བ་ཉིད། །ས་ཐོབ་མ་གཏོགས་སྟོབ་
དཔོན་ནི། །ཀྱིས་གནས་གང་ཆོ་མཆོད་བྱེད་པ། །དེ་ཆོ་སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་ནི།
།དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་གྱུས་མེད་འགྱུར། །ཞེས་དང་། །ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱིས་རབ་
གནས་སོགས། །རྟགས་ཅན་གྱིས་ནི་རྟག་ཏུ་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། དེས་ན་སྤྲུགས་
གྱིས་ཐེག་པར་ཉན་ཐོས་གྱི་བསྟན་པ་ཉིད་ལ་གྱུས་པས་ལྷུང་ལེན་པ་ནི་འོད་
དཔག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་པ་དང་དམ་ཆོག་འཛིན་པ་ན་སངས་རྒྱས་གྱི་ཆོས་མ་ལུས་
པར་བཟུང་བས་འདིར་བདག་ཉིད་རྩེ་རྩེ་ཐེག་པ་ཐེག་པའི་མཆོག་ལ་གནས་པ་
ཡིན་པས་ཉན་རང་གི་བསྟན་པ་ནི་བསྟན་པ་དམན་པ་ཞེས་སྒྲོག་གསུམ་གྱི་བཟུང་
ན་སྒྲིམ་པ་དང་དམ་ཆོག་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། །བྱུང་པར་སངས་རྒྱས་
གྱི་བསྟན་པ་མཆོག་གི་གཞི་རྩེན་དུ་འོག་མ་འོག་མའི་བསྟན་པ་མེད་ན་གོང་མ་
གོང་མའི་བསྟན་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོག་མའི་བསྟན་པ་ལ་ཅིར་མི་སྟམ་བྱས་
ན་འགྲོ་བའི་ཕན་བདེའི་རྩ་ལག་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པ་སྟོང་བར་འགྱུར་བའི་
ཉེས་པ་ཡོད་པས་ཉེས་པ་དེ་སྤྱད་ཆེད་རྩེ་རྩེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་རི་རབ་ལྟ་བུས་ཀྱང་
རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཅན་ཡུང་འབྱུ་ལྟ་བུ་ལ་གྱུས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དགོངས་
པ་གཅིག་པར་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོས། གཞན་དུ་མི་ཟབ་པ་འདིར་ཟབ་ཅེས་

འབྱུང་བའི་བྱིར། འོན་རབ་རྩ་བྱུང་བ་དག་སྒོང་གི་རྟགས་ཅན་ལས་དང་པོ་པ་དེ་
རང་ཉིད་གསང་སྟགས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ཉམས་ལེན་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ལས་
དང་པོ་པ་དེས་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོ་རྗེ་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་
དབང་ཡང་དག་པར་སྟོབ་ཅིང་དམ་ཚིག་དང་སྟོམ་པ་འབྱུལ་པ་དང་བྲལ་ཞིང་དེ་
ཉིད་བཅུ་སོགས་དོ་རྗེ་སྒོ་བ་དཔོན་རྩ་འཛིག་བྱེད་གྱི་ཚུལ་ཚང་ན། དེས་དགྱིལ་
འཁོར་སྐྱབ་མཚོད་བྱེད་པ་དང་སྒོ་བ་མར་དབང་བསྐྱར་བ་ན་གསང་སྟགས་ནས་
བཤད་པའི་བཟང་བ་གོས་སྟན་སྟོད་ལག་ཆ་རོལ་མོ་སོགས་གྱི་ཡོ་བྱས་ལ་ཚམ་
ཚོམ་མེད་པར་འོངས་སྟུང་པར་བྱས་ནས་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་མ་
ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དུས་གྱི་འཁོར་འོར་ཀྱན་སྒྲངས་
ཏེ་བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་རྩ་བྱུང་བའི་དག་ཚུལ་དག་སྒོང་སྐྱབ་ཡོན་ལ་
གནས་པའི་སྒོ་བ་མ་ལ་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བྱག་རྒྱུ་མ་སྟེར་བ་དང་། དབང་བདུན་
སོགས་ཀྱང་ཡིད་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་རྩ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡིད་གྱིས་འདུས་
བྱས་ཏེ་སྦྱོན་པར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་ཉིད་གྱི་དོ་རྗེ་སྒོ་བ་དཔོན་ལ་
ཡང་སྐྱར་ཏེ་བརྟན་པ་མ་སྟོབ་པའི་ལས་དང་པོ་པའི་གསུམ་ལྷན་དོ་རྗེ་འཛིན་པས་
དགྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་མཚོད་དང་དབང་བསྐྱར་བའི་རྣམས་སོགས་ཀྱང་ཡིད་གྱིས་
འདུས་བྱས་པ་ཉིད་གྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་བྱུང་བ་མཉམས་པའི་བརྟེན་ཆེན་པོ་གྱི་
བ་ན་རལ་། ལོ་ཆེན་གཞོན་ནུ་དཔལ། ལོ་ཆེན་བྱམས་པ་གླིང་པ། ལོ་ཆེན་
བསོད་ནམས་རྒྱུ་མཚོ་སོགས་ལ་བཀའ་སྩལ་བར་སྤང་བ་འདི་ཡང་བདག་ཅག་གི་

འདྲེན་པ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་གསུང་རབ་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །ཁྱད་པར་ལོངས་སྟོང་ལྡན་པ་དབང་བསྐྱར་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱང་
སྟོབ་མ་དེ་དག་ཚོགས་བསག་ཆེད་སོག་པ་ལས་སྟོབ་དཔོན་གསུམ་ལྡན་དགེ་
སྟོང་རྩེ་རྩེ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་དག་གིས་དུས་རྒྱུན་དུ་བསྐྱེད་པ་ལྡང་བ་མ་
ཡིན་ལ། བོད་འདིར་ནི་སྤྲོ་ཚོས་ལས་སྤྲོ་ཆས་གལ་ཆེ་བེད་ན་སྤྲོ་མ་དེ་པ་ལ་
གསང་སྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཆོད་མེད་པར་སྤང་སྟེ།གསུང་གི་བདེ་ཞད། འདོན་
བའི་བྱང་ཆ། ཐལ་ཚོན་གྱི་སྒྲག་མདངས། རྒྱུ་ཤིང་དང་ཉོར་ཆལ་གྱི་ཤོམ་ལྷགས་
སོགས་གང་ས་ནས་རྩེ་རྩེ་འཛིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་སྤང་ངོ་། །།རྩེ་རྩེ་
གསུང་། ལྷ་སུ་ཀྱཱ་ཚེས་གསུམ་དང་མི་ལྡན་པའི་མེད་ན་ཞི་བ་ཉན་རང་ཡིན་བྱ་བ་
འདི་བཞུགས་ཞེས་པ་དག་པར་བཏོན་ན། སྟགས་སྤྲོ་ན་མེད་པའི་སྟོང་པ་རྣམས་
ཀྱི་མཚོག་ནི་ལྷ་སུ་ཀྱཱ་འི་སྟོང་པ་ཡིན་བྱ་བ་འདི་བཞུགས། ཞེས་པ་ལ། རྩེ་རྩེ་
གསུང་སྟེ་མའི་བེན་རིས་འགོད་པའི་བསམ་པ་བརྗོད་པ་དང་། འཛིག་རྟེན་
གསུམ་གྱི་མགོན་པོའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེང་སང་
བོད་འདིར་ལྷ་སུ་ཀྱཱ་འི་རྣལ་འབྱོར་པ་བྱ་བ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ལོངས་སྟོང་གིས་
འཕོངས་ནས་ལྟོ་གོས་ཕྱིད་ཆེད་ཞི་བྱག་རྫོགས་གསུམ་གྱི་སྤྲོ་མ་འུད་གོག་ཅན་དེ་
ལ་གཏུགས་པས་སྤྲོ་མ་དེ་དགེ་སྟེན་སྤང་དོར་མེད་པ་བྱར་མེད་གྱི་ཚོས་བསྟན་
བས་སྟོབ་མ་དེས་ཀྱང་བྱ་བ་འཆག་ཉལ་བ་ཙམ་ལས་གང་ཡང་མི་བྱེད་པར་ཉལ་
བས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་སྤྲོ་བའི་ལྷགས་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཉན་རང་དུ་གོལ་

བས་དེར་མི་གོལ་བའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད། དེ་སྐབས་པའི་
 སྐབས་པ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བཅས་པའི་ཆོས་གསུམ་ལ་སློབ་
 དགོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་བྱར་མེད་དེ་ལྟར་བསྐྱད་ན་ཉན་རང་དུ་མི་
 གོལ་བར་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་མི་ཁོམ་པའི་གནས་བརྒྱད་དུ་གོལ་བར་འཁུམས་
 ཏེ། དེ་ལྟའི་གང་ཟག་དེས་ཆོས་སློང་གི་ལས་ཆེན་པོ་བསགས་པའི་ཕྱིར་རོ།
 །ཞེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཁོ་བོས་སྒྲུབ་བར་བྱེད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སློད་པའི་རྣམ་པར་
 གཞག་པའི་ཚུལ་ལ་ཁོ་བོས་སློང་པོ་གསང་དོན། རྒྱུང་སེམས་གཉིས་མེད།
 དགོངས་གཅིག་ལེའུ་དང་པོའི་ཟེན་བྲིས་རྣམས་སུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི་པ་མའི་
 རྒྱུད་སྟེ་དང་ཐུག་མོང་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་བརྗོད་ལ། འདིར་ནི་བཙུམ་ལྟན་འདས་
 དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནས་སྐྱགས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་སྐྱེད་པ་སློད་ཚུལ་ལ་ངེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་
 བྱ་བའི་གོ་རིམ་བརྗོད་དེ། དེ་ལ་གསང་སྐྱགས་ཀྱི་སློད་པ་ངེ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟམ་ན།
 དཔལ་འདུས་པར། དབང་པོ་དང་ནི་ཡུལ་རྣམས་ཀྱི། རྒྱེན་གྲིས་གང་དང་གང་
 བྱང་ཡིད། ཡིད་དེ་མན་ཞེས་བྱ་བར་བཤད། །ཏ་ནི་སློབ་པར་བྱེད་པའི་དོན།
 །འཇིག་རྟེན་སློད་ལས་རྣམ་གྲོལ་བ། །གང་བཤད་དམ་ཆོག་སྟོམ་པ་སྟེ། །དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །སྐྱགས་ཀྱི་སློད་པ་ཞེས་པར་བཤད།
 །ཅེས་གསུངས་པ་ འི་སློད་པ་འདི་ལ། །མརྟའི་སྐྱེད་ལས་བྱངས་ན་མ་ནི་ཡིད་དང་།
 ཏ་ཡ་སློན་པ་སྟེ་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྲིས་བསྐྱེད་པའི་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་དང་།
 དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ནི་ཡིད་ཡིན་ལ། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་

བྱིས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་ན་རིམ་གཉིས་ཀྱི་དམ་ཚིག་དང་སྒྲུབ་
པས་སྐྱབས་གནས་གང་ཤར་གྱི་ཡུལ་མི་འགོག་པར་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོར་འོད་
གསལ་བས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྒྲགས་ཀྱི་
སྤྱོད་པར་འཛིག་ལ། དེ་ལྟའི་སྤྱོད་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་ན་ཉིན་མཚན་བར་མ་ཆོད་པར་
བརྩོན་པས་སྤྱིང་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། གྱའི་དོ་རྩེ་ལས། བརྟམ་དང་མོངས་དང་
འཛིགས་དང་ཁོ། རོ་ཚའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྤངས། བདག་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཉིད་
སྤངས་ནས། །ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་སྤྱད་པར་བྱ། །ཞེས་ཉོན་མོངས་གཞན་གྱིས་
སྐྱབས་མི་འབྱེད་པར་མ་ཟད་ཐ་མལ་གྱི་གཉིད་ཀྱང་གཏན་མི་ལོག་པར་རྣལ་
འབྱོར་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། འོ་ན་སྤྱོད་པ་དེ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་སྒྲུབ་ན་རིམ་པ་
གཉིས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་གྱུར་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་དེ་ལ་སྤྱིར་བཏང་དུ་བརྗོད་ན།
གྱའི་དོ་རྩེ་ལས། དང་པོར་གོམས་པར་བྱེད་དུས་ཀྱི། གནས་ནི་གང་དུ་བསྒྲགས་
པའི་སེམས། །གཅིག་ཏུ་མཉམ་གཞག་འགྲུབ་འགྱུར་པའི་། །གནས་ནི་བཟང་
པོར་ངེས་པ་བརྟགས། །རང་གི་བྱིས་དུ་མཚན་དུས་སུ། །བདག་ཉིད་གྲུབ་པའི་
སེམས་ཀྱིས་ནི། །རྣལ་འབྱོར་མ་སྒྲོམ་གཤེས་རབ་ཅན། །ཡང་ན་ཉེ་དུ་ཀ་དཔལ་
གཟུགས། །རྐང་པ་འཁྱུ་དང་བཟའ་བ་དང་། །འཕྱོར་འབྱུང་སྟེ་ཟ་བ་དང་།
།ཅན་དན་གྱིས་ནི་ལག་ཉིད་དང་། །སྤྱད་གཡོགས་ཀྱི་ནི་རྟེན་འགེབས་དང་།
།འབྱུང་དང་སྤྱད་དང་འགྲོ་བ་དང་། །གདུག་དང་ཁོ་དང་རྟོད་པ་དང་། །བཙམ་ལྷན་
འདས་མ་བསྟེན་པ་ དང་། །ཤེས་རབ་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས། །རྣལ་

འབྱོར་མ་ནི་རྣམ་པར་སྒྲོམ། །གཞན་པའི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གྲང་། །གདུག་
པའི་སེམས་ནི་མ་རིག་པས། །དངོས་གྲུབ་འདོད་པས་དངོས་གྲུབ་མྱིར།
།མཁས་པས་འབད་པས་མི་གནས་སོ། །ཞེས་དང་། ཡིད་ནི་བརྟན་ནམ་གཡོ་
འམ་ཅི། །རང་གིར་སེམས་ལ་སོ་སོར་བརྟགས། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དང་པོར་
རང་བྱིམ་དུ་སྦྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཐར་གྱི་རང་ནས་བྱེད་ལུས་མི་ལུས་
བརྟགས་ལ། ལུས་ན་སྦྱོད་པ་ལ་འཇུག་རན་པའི་ཚད་དེ། དེ་ལ་ཡང་དང་པོར་
གས་ར་སྦྱོད། བར་དུ་ཨ་ཐ་རྩ་ཉི་ལྔ་ཀུན་སྤངས་ཀྱི་སྦྱོད་པ། མཐར་ཐྱོགས་ལས་
རྣམ་ཀླུ་གྱི་སྦྱོད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གྱའི་དོ་རྗེར། ཟླ་བ་གཅིག་
ཏུ་གསང་ལ་སྦྱོད། །དེ་སྤྱིད་ཐུག་ཀྱི་མ་རྟེན་པ། །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་
དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་། །ཐུག་ཀྱི་གསུངས་པ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཏེ་ཉིན་མཚན་དུས་སུ་
ཆགས་པ་ཟད་པའི་དོན་ནི་མིན་པ་ཉིད། །གསུང་གི་དོ་རྗེ་མཚན་པའི་དོན་དེ་ངེས་
པར་སྟགས་པ་རྣམས་ལ་ཁྱོས་བྱེད་གསུངས་པ་མིན་པ་ཉིད། །ཁ་ཟས་ཐམས་ཅད་
བདེ་བའི་དོན་ཏེ་ཉིན་ཞག་སོ་སོའི་དུས་སུ་མ་ཁུའི་རྒྱར་ཡང་མ་གསུངས་སོ།
།དཔལ་ལྷན་སྦྱོད་པ་དངོས་གྲུབ་རྒྱར་ཏེ་མཚན་མོ་དུར་ཁྱོད་འབྱམས་པ་དག་གྲང་
ཅིད་མོའི་དོན་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བས། དུར་ཁྱོད་སོགས་དབེན་ན་དེ་ཉིད་དུ་དང་།
ཉིན་མོ་སྐྱེ་བོས་གཡེངས་ན་མཚན་མོ་རང་བྱིམ་དུ་འདུག་ནས་སྦྱོད་པ་དང་། ཡང་
ན་སྐྱེ་བོ་ལུ་ཅོར་སྐྱེ་བ་དག་གི་ནང་དུ་སྦྱོད་པོ་བདག་ཉིད་ལུ་སྟོགས་སམ་གྲུ་གྲོ་འམ།
སྦྱོན་པ་དང་། རིག་བྱེད་པ་པརྟེན་སོགས་ཀྱི་སྦྱོད་ལམ་དུ་མར་བརྟུས་ནས་རང་

གི་སྤྱོད་པ་སོགས་སྤེལ་ཆེད་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའོ། གཉིས་པ་ཨ་མ་ལྷ་
ཉིའི་སྤྱོད་པ་ནི། གསང་སྤྱོད་གྲུབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མངོན་གཤམ་ཐོབ་ནས་བརྟ་
དང་བརྟའི་ལན་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་ནའང་རྣལ་འབྱོར་དེས་སྤྱོད་པ་
ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱེད་ཀྱིས་མི་རྣམས་ཉམས་ཆད་ནས་རྣམས་པ་ན་ཉི་བའི་གནས་དང་
དབེན་པ་དང་གྲོང་ལ་སོགས་པར་རྒྱ་ནས་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་དང་ལྟན་ཅིག་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཚོགས་སོག་པའི་སྤྱོད་པས་རོལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བྱེད་ཡུལ་
ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཡང་སྤྱོད་པ་བདག་ཉིད་ལུང་སྟོན་པ་དང་དབུགས་དབྱུང་བ་
སོགས་རྣམས་ལྟན་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མའམ། ཡང་རང་གི་སྟོབས་མར་བཟུང་བ་དབང་
བསྐྱར་ཉི་དམ་ཚིག་ལ་གནས་པའི་མི་མོའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བཀུག་པའི་
གཞོད་སྦྱོར་མོ་སོགས་གདུག་པའི་སེམས་དང་བྲལ་བ་ལ་ལྟན་ཅིག་དགའ་བས་
སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་སྟོགས་ལས་རྣམས་རྒྱལ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ། སྟོས་
བཅས། སྟོས་མེད། ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་བ་གཅིག་
གམ་དུག་ལ་སོགས་པར་སྤྱོད་པ་གྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་རྣལ་འབྱོར་མ་རིགས་
སོ་བདུན་ཀྱི་གྲངས་མཐུན་ཚོགས་ནས་སྤྱ་གར་སོགས་ཀྱི་མཆོད་པའི་བྱ་བ་ཉིན་
མཆོན་ཆད་པ་མེད་པར་ཚོགས་ལའོར་ཀྱི་ཀྱན་སྤྱོད་ཉམས་སུ་བཞེས་པའོ། །སྟོས་
མེད་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་སྤྱོད་མ་སྟེ་ཚོགས་ཡུམ་དང་། རེས་སྤྱོད་
མ་དུ་བ་མ་སོགས་བརྒྱད་དམ་བཅུ་ཙམ་དང་ལྟན་ཅིག་སྤྱ་གར་སོགས་ཉ་ཅང་རྒྱ་ཆེ་
བ་མིན་པར་ལྷ་དུག་ལ་སོགས་པར་ཉིན་མཆོན་བར་མ་ཆད་པར་སྤྱོད་པའོ།

འཁོར་ཏུ་སྒྲིམ་མེད་ནི། ལས་རྒྱ་ལ་མི་བརྟེན་པར་འོད་གསལ་ལྟ་བུ་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་
 བར་དུ་ཉིན་མཚན་སྟོན་པ་འདྲ་བར་བྱེད་པ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལ་བ་པ་དང་ནི་
 བ་ལྟ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལུང་སྒྲུ་སྒྲུ་ཀུའི་སྟོན་པ་སྟོང་བ་སྟེ། སྒྲུ་སྒྲུ་སྟེ་ཟ་བ། སྒྲུ་སྒྲུ་ར་
 བ་ཉལ། ཀུ་ཀུ་ཏི་པ་ར་བཤད་བར་འགོ་བ་སྟེ། གསུམ་པོ་མ་གཏོགས་སྒྲིམ་པ་
 སྒྲངས་ནས་ཟག་མེད་ལྟ་བུ་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་བདེ་བ་འོད་གསལ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་
 ཉམས་སྒྲུ་མྱོང་བའི་སྟོན་པ་སྟོན་པ་མཐར་ཐྱིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་དེས་
 བྱག་རྒྱའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་དང་ལྟན་མའི་བྱག་
 རྒྱ་ལ་རོལ་བའི་རྗེས་ཆགས་མཐར་ཐྱིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་རང་
 བྱུང་དོ་རྗེའི་ཉལ་སྒྲ་ནས། དེ་ཕྱིར་གསལ་ལ་མི་རྟོགས་པའི། ཉིན་མཚན་
 གཉིས་ཀྱི་འོད་གསལ་སྟོམ། རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟན་སྟོང་པ་ཉིད། བྱག་རྒྱ་ཆེ་ལ་
 རོལ་བར་བྱ། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་འདིས་བྱག་རྒྱའི་སྟོན་པའི་དོད་ལུབ་
 རྒྱ་ན་མེད་པར་འབྱུང་བའི་གནད་མཐར་ཐུག་ནི་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་རྒྱ་ཏི་སྟོང་གར་སྟོང་
 སྒྲིབ་བྲལ་ཡབ་ཀྱི་སྒྲུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཅ་ཐིག་རྒྱུང་གསུམ་ཡས་ནས་བཀུག་སྟེ་
 བཅིང་། འོག་སྒྲིབ་བྲལ་ཡུམ་གྱི་སྒྲུ་གསུང་ཐུགས་མས་ནས་བཀུག་སྟེ་
 བཅིངས་ནས་སྒྲིབ་བྲལ་ཟག་མེད་བདེ་དོད་ཀྱི་རོ་བོའི་གཏུམ་མོ་སྟོང་ཆེན་གྱི་རྒྱུང་
 གིས་སྒྲར་ནས་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཡས་རག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པར་
 བསྐྱེད་པར་བྱས་པས་སྟོན་ཅིག་དེར་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་ཏེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་འབྲལ་མི་
 ཤེས་པའི་ཡན་ལག་བདུན་ལྟར་དུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པ་

ཉིད་དེ། དུས་འཁོར་ཙ་མུད་དུ། རྒྱུད་ནི་བཅའ་སྡེ་པར་གྱུར་པ་ལས། །སེམས་ནི་
འཆིང་བར་གྱུར་པ་ལས། །རྒྱུད་ནི་འཆིང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བས།
ཐུགས་གྱིད་བར་པོ་ཆེས་ཚོན་པོ་སྒྲོས་པ་དང་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྒྲོགས་ལས་རྣམ་ཐུལ་
གྱི་སྒྱུད་པ་མི་བྱ་བར་གྱིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྒྱུད་པ་འདི་ཉིད་བྱ་བ་དང་། སྒྱུད་པ་
འདི་སྒྲོགས་ལས་རྣམ་ཐུལ་སྒྲ་མའི་སྒྱུད་པ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་
སྒྱུད་པ་མི་འཕྲོད་གྱིད་བར་དུ་ན་སྒྲོགས་ལས་རྣམ་ཐུལ་གྱི་སྒྱུད་པ་སྒྲ་མ་གཉིས་གྱི་
མཐུས་ཐུགས་གྱིད་བར་རུལ་དབང་ཚོན་དུ་དབང་པོ་སྒྱུངས་ནས་འཕྲོས་པ་དེས་
གྱིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྒྱུད་པ་བྱ་བར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྒྲོགས་ཐུལ་གྱི་
སྒྱུད་པའི་གོང་དུ་གསང་སྒྱུད་དང་རིགས་སྒྱུད་དམ། ཨ་མ་རྒྱུ་ཉིད་སྒྱུད་པ་ནི་རིས་
པར་སྒྲོན་དུ་འགོད་གོས་ལ། ཨ་མ་རྒྱུ་ཉིད་སྒྱུད་པ་ནི་དོང་ཐོབ་ནས་དང་། སྒྲོས་
བཅས་ནི་རྒྱུ་ལུས་ཐོབ་ཆེད་དང་། ཐོབ་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོབ་ཆེད་དང་།
སྒྲོས་མེད་དང་གྱིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྒྱུད་པ་ཙམ་པོ་བ་ནི་སོ་སྐྱེའི་སར་མི་སྒྱུད་པ་
མ་ཡིན་ལ། སྒྲོགས་ཐུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞན་དོན་ཚོགས་སྒྱུད་ཆེན་པོ་དང་འབྲེལ་
བའི་སྒྲོས་མེད་དང་། གྱིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྒྱུད་པ་མཚོག་ནི་རྗེས་དྲན་གྱི་ཡན་
ལག་མ་དག་པ་བདུན་གྱི་སྐབས་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་གི་ཉིང་
བསྐྱམས་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྒྱུད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐུལ་བ་རང་
བྱུང་དོ་རྗེས། སྒྲོས་མེད་གྱིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གྱི། རྗེས་དྲན་ཡན་ལག་སྒྱུངས་བྱས་
ནས། ཉིང་འཛིན་ཡེ་ཤེས་སྒྱུར་བ་ནི་སྒྲོགས་ལས་རྣམ་ཐུལ་གྱིས་འགྱུར་ ཉེ་

། །གཞན་དོན་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་དང་བཅས། ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱོད་པ་
དེ་དག་གི་སྤྱོད་ཚུལ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་སྤྱོད་པར་གསལ་
ན་ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རིམ་པ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟུང་ན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གང་
དུ་ཚོགས་པ་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སུ་ཞིག་ཚོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཁྱད་པར།
གང་གིས་ཚོགས་པ་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཚོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བའི་རིམ་པ་བཞི་
ཉོགས་པ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚོགས་འཁོར་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ཐུན་མོང་
དང་། ཐུན་མོང་མིན་པ་དང་། སྤྱོས་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་སྐབས་
གསུམ་ལས། གནས་ནི་རིམ་བཞིན་ཅུང་ཟད་དབྱེན་ཞིང་བྱག་པ་མེད་པའི་ཁྱིམ་
དང་དུར་ཁྲོད་ལ་སོགས་པ་དང་ཚོགས་ཁང་གསུམ་ཐོག་བྱི་ནང་གསུམ་རིམ་ཅན་
ཀྱི་འོག་མ་ས་འོག་དང་། བར་མ་ས་སྟེང་དུ་བྱེད་ཐེན་པ་ཙམ་དང་། བྱི་རོལ་ནས་
རིམ་པ་གཅིག་ཏུ་འ དུ་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོའི་རྣལ་འབྱོར་པ་
ནི། རིམ་བཞིན་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་སུ་
རུང་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
དབའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཁོ་ནའོ། །དེ་གསུམ་ག་ལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་
གངས་མཚུངས་འདུ་བ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཤ་སྟག་
ལས་ཆང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་རྣལ་འབྱོར་མ་གཅིག་གིས་གཙོ་བོའི་གོང་ན་
དུ་གནས་པ་དབའ་བོའི་སྟོན་མོ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མ་ཤ་སྟག་ལས་གཙོ་མོའི་
གཡས་སུ་རྣལ་འབྱོར་པ་གཅིག་ཤ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་དོན་དུ་གནས་པ་ནི་

དཔའ་མོའི་སྟོན་མོའོ། །འོ་ན་དེང་སང་གངས་ཅན་ན་ས་སྐྱ་པ་དང་ཞ་ལུ་བ་
སོགས་ཅི་རིགས་པས་དམིགས་པ་ཙམ་གྱི་ཡེ་རྒྱལ་བརྟེན་ནས་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་
གངས་ཅི་རིགས་ཚོགས་ནས་འདོད་ཡོན་སྤྲུགས་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་རོལ་བ་དང་རོལ་བོ་རྣམས་དམ་ཚིག་དང་སྟོམ་པ་རྩལ་བཞིན་
ལྡན་ན་ཚོགས་འཁོར་རྗེས་མཐུན་པར་འགྱུར་ལ། མི་ལྡན་ན་དཔུལ་བ་བྱ་འབོད་
ཚེན་བོར་སྐྱེ་བྱེད་གྱི་ལས་སྤྱོད་མ་ཆགས་ཏེ། སྤྱད་པ་མི་རུང་བའི་བྱ་བ་ལ་
འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཉེས་པའི་རྒྱུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ཡང་། ཚོགས་
གྱི་བསོད་ནམས་སོགས་ཡུལ་གྱི་འདྲེན་པ་དམ་པ་རྩོམ་སྟོན་དཔོན་ནི་གྲུབ་
པའམ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་ཅི་རིགས་པ་སྟེ། གསུམ་ག་ལས་དག་སྟོང་མཚོག་ཡིན་
པས་དག་སྟོང་རྩོམ་སྟོན་འཛིན་པ་ནི་ས་ཐོབ་པའི་བྱིས་པ་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཀན་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ན་ཐམས་ཅད་གྱི་གོང་དུ་བཀྱུར་དགོས་ལ། བྱིས་པ་རྩོམ་སྟོན་འཛིན་གྱིས་ཚོགས་
གྱི་རྩོམ་སྟོན་འཛིན་པར་གནས་དགོས་པ་ཞིག་ན་དག་སྟོང་རྩོམ་སྟོན་འཛིན་གྱི་འོག་ཏུ་མི་
གཞག་པར་གཞན་དུ་སྟོན་བཅུག་ནས་འོངས་སྟོན་བསྟན་བོ། གནས་དེ་དུས་རི་
ཙམ་དུ་འདུན་རིམ་པ་བཞིན་སྤྲུལ་གཉིས་ནི་ཉ་དང་ཚེས་བཅུ་གཉིས་སོགས་
མཚན་མོའི་ཆ་ཁོ་ན་དང་སྟོན་བཅས་ལ་ནི་ལྷ་བ་གཅིག་གམ་ལོ་གསུམ་སྟོགས་
གསུམ་ལ་སོགས་པ་བར་མ་ཆད་པར་སྟོན་པའོ། བཞི་པ་དེ་རྣམས་གྱི་བྱ་བའི་རིམ་
པ་ལས་སྤྲུན་མོང་ཡིན་མིན་གཉིས་ལས་དང་བོ་ནི། ཚོགས་ཁང་གི་དབུས་སུ་
རྩལ་ཚོན་ནམ་བྱུང་གི་མཆུལ་བྱས་ནས་གདན་བཞི་སོགས་ལས་བྱུང་བ་ལྟར།

དེར་འདུ་བར་འོས་པ་རྣམས་སྒོ་བསྐྱུང་གི་ཁོ་བོར་ལུས་ནས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་གནང་
བ་ཐོབ་པ་གཞུག་སྟེ། ཡོལ་བས་བར་བཅད་ནས་བད་དང་བདའི་ལན་གྱི་སྒོ་བ་
དཔོན་ལ་ཕྱག་བྱས་ནས་བརྟན་ལ་འདུག་སྟེ། ལས་བྱེད་པ་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་
པར་གསོལ་ནས། སྒོ་བ་དཔོན་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིམ་ཞིང་དེ་ནས་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་
བཟའ་བཏུང་སོགས་མཆོད་རྗེས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ཏེ་དང་པོར་དཀྱིལ་འཁོར་
མཆོད་ལ། དེ་ནས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆང་དང་བདུད་ཅི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་
ག་སོགས་གྱི་བཟའ་བཅའ་ལྷག་སྤྱང་ཐམས་ཅད་འབུལ་ཞིང་དྲི་དང་མེ་ཉླག་
སོགས་གྱིས་མཆོད། དེ་ནས་ཀུན་ཏུ་ཏའི་དགའ་སྟོན་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ་བའམ་དངོས་
གྲུབ་སྐྱབ་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོའི་དབང་དང་འབྲེལ་ན་ཀུན་སྤྱོད་ལ་དབབ་
པའི་ཆེ་སྒོ་བ་དཔོན་ཕྱག་རྒྱ་མོར་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཕྱག་རྒྱ་ཉིད་སྒོ་བ་མར་
བྱིན་ནས་སྒོ་བ་མས་དེའི་ལུས་པ་རེག་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་བུམ་དབང་།
དེ་ནས་སྒོ་བ་དཔོན་ཡབ་ཡུམ་གྱི་བྱང་སེམས་ལྷ་བའི་བདུད་ཅི་དོ་རྗེ་ཉིད་གྱི་སྒོ་བ་
མ་དང་ཕྱག་རྒྱའི་ཁར་བྱིན་ནས་སྒོ་བ་མས་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་ཏེ།
དེར་ཞུགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་མཆོག་དགའ་དང་བྱུང་དགའ་རྣམས་
ལས་སྐྱ་མ་གཉིས་གསང་དབང་། བྱི་མ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། དེར་རྗེས་ལྷན་སྐྱེས་
གྱི་སྐད་ཅིག་ནི་བཞི་པ་སྟེ། བཞི་པ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གྱི་དབང་ཞེས་བསྐྱར་བ་
ཉིད་གྱི་ཕྱིར། དེ་ནས་སྒྲིམས་འདུག་གོལ་བ་དང་སྤྱ་མས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་དབང་བཞི་པ་ཆོག་གིས་སྐྱིན་ནོ། །ཞེས་དུས་འཁོར་བསྐྱས་པའི་རྒྱུད་གྱི་

དངོས་བསྟན་ཏེ། འདི་ལ་དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་ལས་ཁྱུ་བའི་བདུད་ཅི་རོ་
རྩེས་ཁར་བསྟུལ་བ་ཙམ་ལས་བྱད་ཚེས་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་བས་སྟོད་པའི་སྐབས་གྱི་
དོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ལམ་དུས་གྱི་དབང་མཆོན་ཉིད་པར་མི་འབྱུང་བས་རྒྱ་
ཙུ་རྒྱུད་གྱི་ངེས་པ་བཞིན་འགྲེལ་བས་འཆད་པ་དང་། དབང་མདོར་བསྟན་དུ་
འབྱུང་བ་དང་དེ་ལྟར་བདེ་མཆོག་བསྟོད་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི།
དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ཤེས་རབ་རྒྱ་མར་ལག་གིས། རེག་ལས་བྱང་ཚུབ་
སེམས་འཕོ་བདེ། རོ་མ་འཛིན་པས་དབང་བསྐྱར་ན། གང་ལས་དེ་ཐོབ་དེ་
བྱིས་པ། །ཡུན་རིང་གསང་བར་སྟོ་ལས་སྐྱེས། བྱང་ཚུབ་སེམས་ཏེ་འཕོ་བའི་
བདེ། གསང་བའི་དབང་བསྐྱར་གསང་བ་ནི། གང་ལས་བདེ་ཐོབ་དེ་དར་མ།
ཡུན་རིང་གསང་བར་སྟོ་ལས་སྐྱེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་ནི་གཡོ་བའི་བདེ། །ཤེས་
རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་བསྐྱར་བ། གང་ལས་གཡོ་བར་དོད་དེ་ཆག། བྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་རྩེས་ཆགས་ལས། སྐྱེས་པ་གཡོ་མེད་བདེ་བ་ནི། གང་ལས་གཡོ་མེད་དེ་
ཉོགས་པ། སྐྱེ་དགུའི་བདག་པོར་རྣམ་ཤེས་བྱ། སྟོབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་
མཛད་པའོ། ཞེས་པ་ལྟར་སྤང་བསྐྱར་ལས། སྤང་བཞི་སྤྱི་བཞི་ལ་སྤང་བྱ་བྱི་མ་
ཐིག་ལེ་བཞི། སྤྱང་བྱེད་དབང་ལ་མཆོན་བྱེད་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱུ་བདེའི་མཆོན་
ཉིད་ཙན་བཞི། མཆོན་བྱ་རང་བཞིན་ལྟན་སྐྱེས་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཞི་སྟེ། དཔེས་བྲང་
བའི་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དབང་རྣམ་པར་དག་པ་སྤྱི་བ་
བྲལ་གྱི་སྤང་གསུམ་མཐར་བྱག་པ་འོད་གསལ་བའི་དོ་རྩེ་ཉིད་དུ་ངོ་འཕྲོད་

པར་བྱ་བ་ནི། ཐབས་མཁས་སྤྱར་བ་དེའི་སྒྲིང་པོ་ཅན་འདི་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་
སྐྱབ་པའི་ཚོགས་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྟེན་བཅིངས་པ་ལས་བརྟེན་
པ་འཆིང་བ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལེགས་པར་མཁྱེན་ནས་གསུངས་པ་
བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀླུ་པ་ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོན་རྗེས། རི་ལྟར་མིག་བཙུམ་
གཟུགས་མི་མཐོང་། བྱེ་བས་སྤང་བར་འགྱུར་བ་དང་། བཅོང་ན་ལྷ་བ་གཉིས་
སྤང་ལྟར། རྟེན་གྱི་གནད་འཆིང་མ་ཤེས་པས། དག་བྱེད་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བ་
མིན། རྟེན་བཅིངས་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་ངོ་། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དང་
སང་ཁ་ཅིག་གནས་ལུགས་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཆར་བ་ལ་བདེ་སྟོང་
ཨེ་ཤྩོ་རོ་མཉམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མི་དགོས་པ་དང་། དེ་གཉིས་
འགལ་བར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་དོན་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པའི་ཚོམ་རྒྱུན་དུ་
ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དོན་རྗེ་ཐེག་པ་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱབ་བྱེད་རོ་མཉམ་བྱེད་ཅན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མཚོག་བཀག་པར་
བྱས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར། ལམ་དུས་ཀྱི་མཚོན་དོན་རང་བཞིན་ལྟན་སྐྱེས་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་ཚུལ་སྟོགས་ཅམ་ལས་རི་ལྟ་བར་དངོས་སུ་བཀོད་རིགས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། གསང་བ་མཚོག་གི་གནད་དམ་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་དཔལ་ལྡན་གླུ་མ་
དམ་པ་རྗེ་སངས་རྒྱས་རས་ཆེན་ལྟ་བུའི་ཞལ་ཁོ་ན་ལས་རག་པའི་ཕྱིར་རོ།
ཁག་ཉིས་པ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱ་བའི་རིམ་པ་ནི། སྐྱབ་དཔོན་གྱི་བཞེད་པ་དང་
སྐྱབ་བདག་གི་འབྱོར་པའི་རིམ་པ་དཔལ་པོ་དང་དཔལ་མོའི་གངས་མང་ཉུང་དང་

གདན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་དཔལ་
བདེ་མཚོག་གི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་གསུང་བ་ལ་མཚོན་ན།
བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ་ལ་དབུས་སུ་མིའི་པགས་པ། ཤར་ལྗོ་ལུ་བ་བྱང་བཞིར་བྱི་རྟ་
བ་སྤང་བོའི་པགས་པ། དབང་ལྗན་རྒྱུང་བདེན་བྲལ་མེད་རྣམས་སུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་བཞི་རང་བཞིན་གྱི་གཅི་བར་བཤང་བ་བྲག་རྒྱུ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོད་བུམ་
པའམ་ཐོད་པ། ཐུགས་འཁོར་གྱི་མཚམས་བརྒྱད་དུ་ལུག་ལྷགས་ཀྱི་གདན་སོ་
སོར་བཏིང་ལ། དེ་དང་མཐུན་པའི་སྒྲེར་དང་ཉ་ལྷོས་ཀྱི་སྒྲིགས་ལ་སོགས་པར་
བཟའ་བཏུང་བུལ་ནས་འདུས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟ་རྒྱུའི་མཚོད་པ་སྤྲ་མའི་བར་ལྷར་
བྱས་ལ། རིག་མ་ཡང་གོ་ལྷགས་མཁན་སོགས་རིགས་སོ་དུག་པོ་དང་རང་གི་
རྒྱུང་མ། དེའི་མ། དེའི་བུ་མོ་ཚ་མོ་སོགས་གཉེན་འདུན་གྱི་སྤྱོད་པོའི་སོ་དུག་དེ་
ཐབས་ཀྱིས་སྤྱོད་བས་དོན་གཉིས་དང་བྱབ་བྱེད་གཉིས་དང་དོན་བཞི། ལོངས་
སྒྲོད་པའི་དམ་ཚིག་གི་ཤ་དང་མཁའ་ལ་སྒྲོད་པའི་སྒྲིགས་ཆགས་སུམ་ཅུ་ཅུ་དུག་
ཁྱུ་ལ་སྒྲོད་པ་སོ་དུག་ །ནང་གི་བདུད་ཅི་སོ་དུག་ལ་སོགས་པའོ། །འདི་ནི་
རིགས་སོ་བདུན་བྱང་སྒྲིགས་སོ་བདུན་དག་པའི་ངེད་པས་སྒྲོས་བཅས་ལ་ངས་
པར་ཚང་དགོས་ལ། སྒྲོས་མེད་དང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གཉིས་ལའང་དོན་གྱིས་
ཚང་སྟེ། སྤྲ་མ་ལ་ནང་ལུས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་དང་ཕྱི་མ་ལ་གཞན་མཚོག་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚོས་ཆས་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ཚོགས་པ་དེ་དག་གིས་སྒྲོད་པ་ཉེ་བར་སྒྲོད་པའི་མཐུས་ཚོགས་པ་དེ་

ཀླུ་མཐར་རྫས་སྒྲགས་སོགས་ལ་མ་རག་པར་ལས་རབ་འབྱམས་དང་། མཁའ་
སྐྱོད་སོགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འགྲུབ་པོ། ཀླུ་འདི་ནི་བདེ་
མཆོག་བསྐྱོད་འགྲེལ་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་སྐབས་དོན་གཤིས་
ཏུ་སྒྲོམ་མེད་རྩ་སུ་ཀྱའི་སྐྱོད་ཀླུ་ལ་བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་རང་གི་
ཡིད་ཁོ་ནས་བརྟགས་པས་ལྷ་མོ་ལ་རེག་མཐོང་གི་མཆོན་མ་གཤིན་ཏུ་གསལ་བས་
སྒྲོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡེ་བརྒྱལ་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱོད་པ་དེ་རྫོགས་པ་ན་
འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་བར་གྱི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་ཁམས་གོང་གི་དངོས་གྲུབ་ལ་ལ་ཡང་ཡེ་བརྒྱལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་
བོར་རྒྱུད་གི་སྐྱོར་བ་གོམས་པ་དང་ཟད་པར་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་ལ། འདོད་ཁམས་
པའི་དབང་ཐུག་མིའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བ་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་
ཀླུ་པོ་སོགས་ནི་ལས་ཀྱི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཡེ་
ཤེས་འོད་གསལ་བའི་རང་སྣང་དག་པའི་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་
པའི་རྩ་སུ་ཀྱ་པས་འཛིན་པ་གྲུབ་ནས་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དང་། དེས་སྒྲོབ་པའི་
བྱང་འཇུག་གི་ཆེད་དུ་དང་། དེས་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་ཆེད་དུ་ལོ་གསུམ་
སྐྱོགས་གསུམ་སྐྱུད་པ་སྐྱོད་པའི་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་མཐར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་འགྲུབ་
ལ། ཡེ་ཤེས་སྐྱུ་ནི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱུ་དང་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱུ་
གཉིས་སོ། །དེའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱུའི་ཆ་ལ་གཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་བེམ་
ཆོས་ནི་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པ་མི་རིགས་ཏེ།གཞི་ལ་སྐྱིབ་བྲལ་

ནམ་པར་དག་པའི་ཁམས་དྲུག་ཡོད་ན་དེ་ལམ་གྱི་དག་པ་གཉིས་པ་དང་ལྷན་
 བར་བྱས་པའི་བྱེད་པ་འབྲས་བུར་རྫོགས་པའི་བར་དེར་ཆུད་འཛུལ་བའི་དོན་
 མེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲུབ་པའི་ལྟས་སུ་ཡང་། རི་སྐད་
 དུ། ཁྱོ་བོ་སངས་རྒྱས་ལྟ་མོ་དག་བཅས་ངེས་པར་རོ་ཡི་དོ་རྗེ་རྣམས་དང་ས་ཡི་
 སྒྲིང་བོ་སོགས། རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ཐུགས་རྣམས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གྲུབ་པའི་
 དུས་སུ་ནམ་མཁའ་ལ་ནི་མངོན་སུམ་འགྱུར། དེ་ཡི་འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་རི་
 བོང་ཅན་གྱི་ཞག་གི་ཐོ་རངས་དང་ནི་མཚན་མོ་བྱེད་ལ་འགྱུར། ཞེས་རི་བོང་ཅན་
 གྱི་ཞག་ནི་བཙོ་ལཱའི་ཉའི་ཐོ་རངས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་
 བརྟེས་པའི་དུས་དེར། ཞེས་སོ། །སྐྱེ་འགྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཡང་། རི་སྐད་དུ།
 རིན་པོ་ཆེའི་མེ་ཏོག་ཆར་ནི་མཚོག་གྱུར་དུས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡི་སྟེང་དུ་འབབ་པར་
 འགྱུར། ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་དེ་ནི་དོ་རྗེ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱིས་
 རབ་ཏུ་བྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ལུས་ནི་དང་ཞིང་རྒྱལ་ཕན་ཉམས་པ་ནམ་
 མཁའ་དང་མཚུངས་མཚན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རབ་རྫོགས་འགྱུར། ཞེས་
 སྐུལ་སྐྱེ་བརྟན་ཏེ། སྐུག་བསྐུལ་ཉམས་ཞེས་པ་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱི་སྐུག་བསྐུལ་ལོ།
 །སྒྲ་ཚོགས་འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་ཉིད་ནི་དང་ཞིང་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་རྣམ་པར་བྲལ་
 བ་མི་ལམ་བཞིན་དུ་སྦྲང་། ཞེས་ཚུས་སྐྱེ་དང་། སྐད་ནི་ཀྱན་ནས་ཆད་པ་མེད་
 ཅིང་དུ་མའི་སྐད་གཞན་དག་གིས་གཞན་གྱི་སྒྲིང་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། ཞེས་ལོངས་
 སྐྱེ་དང་། སེམས་ནི་དམ་པའི་བདེ་བས་གང་ཞིང་མི་གཡོ་ཐམས་ཅད་དུས་སུ་

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་བས་འབྱུང་པའོ། །ཞེས་བདེ་ཆེན་གྱི་སྐྱེ་དང་བཅས་པའི་སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེའི་བདག་ཉིད་དམ་པར་མངའ་བཞེས་པའི་ཕྱིར་
རིགས་དུག་པ་དཔལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་འཛོག་གོ། །མཁན་ཉིད་འདི་
ལྷན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐྱེ་འདི་སྐྱགས་སྒྲ་མེད་གྱི་ལམ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐོབ་པ་མིན་
ཏེ། འདི་ཐོབ་པ་ལ་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་གྱི་ཀུན་ཉོན་སྤུ་མོ་སྤོང་དགོས་པར་མ་
ཟད་སྤོང་གསུམ་དང་སྤྲང་གསུམ་གྱི་སྐྱིབ་པ་ཡང་མ་ལུས་པ་སྤང་དགོས་ལ། དེ་
སྐྱགས་ལམ་མིན་པར་ལམ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་སྤོང་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སར་
ཕྱིན་ཐེག་པ་ཕྱིན་དུ་སྤྲང་གསུམ་གྱི་སྐྱིབ་པ་སོགས་གྱི་མིང་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་ན་
དེའི་གཉེན་པོའི་རྣམ་གཞག་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤོང་པ་དང་བཅས་
མ་བཅས་གྱི་སྤྱོད་པ་ནི་བདེ་སྤོང་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་ཚད་གྱི་འདོད་ཡོན་ལ་ཕྱིན་དང་
གི་འདོད་ཡོན་རྒྱས་པ་སྤོང་བཅས་དང་སྤོང་མེད་གཉིས་དང་། གཞན་རྣམ་ཀུན་
མཆོག་ལྷན་བདེ་གཤེགས་སྤྱིང་པོ་འདོད་ཡོན་རྒྱས་པ་གིན་དུ་སྤོང་མེད་གྱི་སྤྱོད་
པར་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་གྱི་དབང་འདིར་གཟིགས་ནས་ཕྱིའི་ལུས་ངག་གི་
སྤོང་པ་ཆེ་ཆུང་ལས་སྤྱོད་པ་དེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བར་ཡང་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྤོང་དཔོན་ཆེན་པོ་འཕགས་པ་ལྷན་སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། དེ་ལྟར་ཆུང་དུ་དང་
འབྲིང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་དང་ན་ཚོད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་
གསུམ་ལྷ་བ་ཕྱེད་དམ་ལྷ་བ་གཅིག་གམ་ལྷ་བ་དུག་བསྐྱབ་པར་གྱུར་པས་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་མཁན་མ་ཉེ་བར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་མཁན་པ་འདི་

དག་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་སྒྲ་བ་དང་། རིག་པ་ཡང་བ་དང་། ཟུབ་པ་དང་། ཡང་
དག་པར་ཐོབ་པ་ཉིད་དང་། རབ་ཏུ་སྒྲུང་བ་ཉིད་དང་། བརྟན་པ་དང་། དབང་
དུ་གྱུར་པ་དང་། འདོད་དགྱུར་བསྐྱར་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། ཉེ་རྒྱུའི་
གིན་ཏུ་སྒྲེས་མེད་ཀྱི་སྒྲིད་པ་ལ་རིགས་དུག་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུག་འོད་གསལ་
བདེ་རྒྱུད་དུ་ལ་དོར་བས་རྩོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི། དཔལ་
ན་པོའི་ཚཱ་དང་དུག་ཏུ། ཟླ་དུག་བསྐྱོམས་པས་རྒྱུད་དུག་ཟིན། །འབྱུབ་འབྱུར་འདི་
ལ་ཐེ་ཚཱ་མེད། ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །འདིར་འདི་གེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚཱ་དང་
པོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་འདིར་བྱུང་བ་དང་། ཚཱ་དང་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཁོ་པོའི་
གསུང་རྒྱུན་ཟིན་གྱིས་གཉིས་ཀྱང་རྩོ་རྩེའི་གསུང་གི་འདོན་ཚུལ་མི་གཅིག་པ་དང་།
དེ་མི་གཅིག་པའི་འཆད་ཚུལ་མི་གཅིག་པ་བྱུང་བས་ཁྱེད་རང་ལ་རྣམ་རྟོག་གཉིད་
རྒྱུགས་མེད་པར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་ཅི་ཐོད་སྒྲུབ་པ་ཙམ་ལས་འདི་ཡིན་འཛོག་རྒྱུར་མ་བྱུང་
ཞིང་། དེས་ན་སྒྲོབ་པ་འབྲི་ཁུང་པའི་དགོངས་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་དག་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་
མི་འགྱུར་རམ་སྟེ་ན། རྒྱལ་བ་འབྲི་ཁུང་པའི་དམ་ཚཱ་དགོངས་པ་གཅིག་པ་
འདི་ནི་བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དགོངས་དོན་སྒྲུབ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚཱ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཞིལ་བ་ཁོ་ནར་གསུངས་པ་ལ། དེ་དག་རྟོགས་པའི་ཆེད་
དུ་གསུང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པས་བརྗོད་ཚུལ་དང་དབྱངས་དང་སྟེན་སྒྲུབ་དང་ལོ་
རྒྱུས་ལ་སོགས་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མས་སྟོན་པ་ཉིད་ལ་འགལ་བར་སྒྲུལ་བ་དང་ལྷན་
པ་དག་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགོངས་གཅིག་གི་ཚཱ་དང་པོའི་རྣམ་

པར་བཤད་པ་དང་། དེའི་གསུང་རྒྱན་ཟིན་གྱིས་གཉིས་ཀར་ཡང་འགལ་བ་མེད་
 པའི་ལེགས་བཤད་ཡིན་ཅིང་། གལ་ཏེ་འགལ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་དགོངས་གཞི་ཐ་
 དད་ལ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་དགོས་པའི་དབང་གི་བཤད་དུ་ཡོད་པས་འགལ་བ་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་གི་གསང་བའི་ཚུལ་ཉིད་ཀྱི་
 རྗེས་སུ་འགོ་བས་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངས་པར་འགྲེལ་བ་ལས་དྲ་
 །ཆོས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་གཞིལ་བ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
 འབབ་པ། དེ་བྱང་ཚུབ་ལ་གཞིལ་བ། བྱང་ཚུབ་ལ་འབབ་པ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་
 བུ་ཉིད་ཀྱི་བྱིར། གསུངས་པ་ལས་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་སྐབས་མེད་པའི་བྱིར།
 གཞན་ཡང་ས་སྐྱ་པའི་བསྟན་འཛིན་དུ་ཁས་འཆིབ་དག །དགོངས་གཅིག་གི་
 གྲུབ་མཐའ་འདི་ནི་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲུབ་ཐོབ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ནུམས་ཉོན་མོངས་
 མངོན་གྱུར་ཅམ་ཡང་མགོ་གཞོན་མི་རུས་པ་དང་། རྣོམ་པ་སྣ་རེ་ཅམ་ཡང་བསྐྱུང་
 མི་རུས་པ་དང་། རྣོན་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ངན་པ་སྤྲིན་ཡང་ད་དུང་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་
 ཐོབ་བརྒྱད་ཅུ་ལྟ་བུ་དང་འདྲ་བའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྤྲུས་པ་ཡིན་ཟེར་བར་སྤང་བ་དེ་ནི་
 བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ་སུ་
 ཞིག་ལ་ལས་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་སྤྲིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་སྤྲུས་
 བས་སྤྲིག་པ་ཁམས་ཆེན་བསགས་པ་དང་། རྣོམ་པ་སྣ་རེ་ཡང་བསྐྱུང་མ་རུས་
 པའི་གང་ཟག་དེ་ཁྱེད་སྟོན་ཅིག་ཁོ་བོ་ཅག་གི་འགོ་མགོན་ཕག་མོ་གྱུ་པ་དང་།
 རྗེ་གླིང་རས་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མི་འཛོམ་པར་སྤྲོ་མོད། ཕག་གྱུ་སྤྱང་བ་སོགས་དང་

སྒྲིང་རས་ཇོ་དན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་དོར་བ་ཙམ་ལ་དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ་དངོས་དེས་
ནི་བྱེད་རང་གི་ཞོར་ལ་ས་སྒྲུབ་པའི་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་དག་ལ་སྒྲུར་བ་བཏབ་པར་
འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་རྗེ་བཙུན་ས་ཆེན་དུག་བསྐྱུང་བ་དང་། རྗེ་བཙུན་གྲགས་པ་
ལ་ཆ་བྱ་བྱུང་བ་དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་དམག་སྡེ་བཙས་ནས་བསོད་
འཕྲོག་མཛད་པ་སོགས་བསྐྱབ་པ་སྒྲུབ་ཅེ་ཙམ་ཡང་བསྐྱུང་བར་མ་རུས་ཞེས་སྒྲུར་
བ་སྒྲུབ་མེད་པར་བཏབ་པར་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྐད་དུ་སྐྱུང་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་ཏེ་ཅོག་
དོན་ལ་གནས་པར་ཁས་སྒྲུངས་པའི་བྱིར། ཡང་བྱེད་གྱིས། མི་མཚུངས་ཏེ།
ངེད་གྱི་དེ་མ་དག་པའི་སྐྱུང་དོར་ཚུལ་དེ་ལས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་
ངན་པའི་ལས་སྒྲིབ་གྱི་དབང་གི་དེར་སྐྱུང་བའི་བྱིར་སྒྲུམ་ན། འོ་ན་ཁོ་ཅག་གི་རྗེ་
བཙུན་གོང་མ་དག་ལ་དེ་ལྟར་ཅིས་མ་ཡིན། ཁོ་བོ་ཅག་གི་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་ལ་དེ་
ལྟར་མིན་པ་དང་བྱེད་ཅག་གི་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་དབང་བོར་
སྡོན་སངས་རྒྱས་དང་བདུད་སྤྲིག་ཏོ་ཅན་གང་བདེན་དེས་པའི་དབང་བོར་སའི་ལྟ་
མོ་ཡོད་པ་ལྟར་བྱེད་གྱི་དབང་དུ་བྱ་བའི་གཟུང་གནས་ས་དང་ཚུ་དང་མེ་དང་རྒྱུང་
གི་ལྟ་མོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཞུགས་དེས་དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ་ཁོ་བོ་བདེན་པར་བརྟེན། དེ་
མ་ཡིན་པར་བྱེད་ཅག་དེ་སྐད་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་རང་ཉིད་གྱི་ཕྱེ་ལ་ལྷགས་སྤྲེགས་མེ་
འབར་བའི་ཐོང་གཤོལ་ཆེན་པོས་བསྐྱེལ་བ་དུ་མར་སྒྲོ་བོར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲོ་བ་དང་
ལྷན་པ་བྱེད་ཅག་འདི་ཙམ་གྱི་རིངས་པ་རིངས་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་སྐབ་བསྐྱེལ་
ཞེས་སྒྲུས་སོ། །དེ་ནི་ཚོས་གྱི་ཚོམས་དེ་དག་གི་མཁུག་བསྐྱུང་བའི་ཆེད་དུ་བཙོད་ན།

བདག་ནི་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མར་ཉེ་བ་ན། གངས་ཅན་མུན་པས་བྱབ་པའི་དུས་འདིར་
 སྐྱེས། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ལྷ་བྲལ་སྐྱུལ་པའི་སྐྱ། །ཀམ་པ་ཡི་རྒྱལ་ཚབ་ཆེན་པོ་དེས།
 །བྱིས་པ་དག་གི་ཚུལ་ལ་མ་དགོངས་པར། །རྗེ་བཙུན་ཀམ་པ་ཡི་མིང་དབང་
 བསྐྱར། །དེ་ཡི་བཀའ་དྲིན་ཟབ་མོ་བསོབ་ཆེད་དུ། །འཛིགས་བྲལ་རྗེ་བཙུན་
 སངས་རྒྱས་མཉན་པ་ཆེད། །འབྱུང་མེད་མཆོག་ཏུ་བདེ་བའི་མོས་གུས་སྤུལ།
 །དེ་ཆེ་བདེ་གཤེགས་གསུང་རབ་རྒྱ་མཚོ་ལས། །ཆོག་དོན་འབྱུལ་མེད་བརྗོད་
 པའི་སློ་གོས་ཐོབ། །དེ་ཆེ་འཆད་ཚུད་ཚུམ་པའི་སློ་བ་སྐྱེས། །དུས་དེར་དྲགས་
 པའི་བཀའ་བརྒྱད་རིང་ལུགས་ལ། །འབྱུལ་པའི་བྱི་མ་སྐྱ་ཆོགས་ཡོད་དོ་ཞེས་
 །སྐྱ་བ་དང་དགོ་ལྷན་པ་སོགས་སྤྱ། །དེ་ཆེ་བདག་གི་སློ་གོས་ཅུལ་བསྐྱེད་
 བས། །འབྱུལ་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་དབྱད་པའི་ཆོ། །དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་
 མཆོག་གི་གིང་རྟ་ཆེད། །འབྲི་བྱང་པ་སོགས་འབྱུལ་བྲལ་སྟོན་པ་པོར། །ཁ་
 གཏིང་གཡོ་སྐྱ་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་ནས། །གོང་མར་བྱོན་པའི་སླ་མ་དེ་དག་ནི།
 །དགོངས་པ་ཟབ་རྒྱས་ལོར་པ་མེད་ཚུལ་དང་། །དེ་ལ་གཞན་གྱི་སྐྱོ་སྐྱར་བྱས་པ་
 རྣམས། །ངན་སྐྱགས་རོ་ལྟར་མྱོང་བའི་འོས་མིན་ཏེ། །མངོན་པར་མཐོང་དང་ངེས་
 པར་ལེགས་པ་ཡི། །ཐར་པ་མཆོག་ལ་གོགས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཚུལ་
 འཛིགས་མེད་སང་གའི་སྐྱ་ཆེན་པོ། །བསྐྱགས་ལས་དགོ་བ་གང་ཞིག་ཐོབ་པ་
 དེས། །མར་གྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་དྲགས་བརྒྱད་མཆོག་ །ཀམ་པས་
 བསྟན་ལམ་འདིར་སྤྱོད་གོལ་ནས། །ཟབ་རྒྱས་སྐྱ་དང་ཡེ་ཤེས་སུན་ཆོགས་པའི།

པོད་བཞེས་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་པོའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོར།

།རྫོགས་སངས་སྤྱི་མེད་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་བསྟོ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཡུལ་བྱང་
ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བ་རིག་པ་དང་གྲོལ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་
པའི་སྒོ་གྲོས་སད་པ་ཤུའི་དགེ་སྤྲོད་ཤེས་རབ་ཆེན་པོ་སྒོ་ཆེན་ལྷན་ཞེས་པ་དང་།
མིང་གཞན་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེ་གྲུབ་པའི་དཔལ་དབྱངས་ཅན་ངག་ལྷན་བྱ་
བས་གཞོད་སྦྱོན་གང་བ་བཟང་པོ་དང་གཞན་ཡར་ལ་ཤམ་པོའི་ཞོལ། ཡར་
འབྲོག་གནམ་མཚོ་ལྷག་མའི་འགྲམ་དུ་སྦྱར་བ་འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བ་འབྲི་བྱང་པ་
སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྦྱེས་ཆེན་ཐམས་ཅད་ལུགས་ཀྱི་
དགོངས་པ་རྫོགས་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག ། །

༡༡། །དཔལ་ཚྭ་གས་པའི་སངས་རྒྱལ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེའི་ཞབས་ཀྱིས་
སྐྱོབ་པ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོའི་དབོན་མཁུན་རབ་ཀྱི་དབང་ལྷན་རིན་
ཆེན་རྣམ་ཀླུ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ལ་དམ་པའི་ཚོས་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་
བཤད་པ་དགུས་པར་གནང་བའི་གསུང་རྒྱན་དང་པོར་སློབ་མ་དག་གིས་རེག་
ཟེག་ཏུ་བྱས་ཤིང་ཕྱིས་ཀླུ་བ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ལུང་དྲི་མ་དང་
བྲལ་བ་བདུད་ཅིའི་འདོད་སྟེར་གྲུབ་པའི་དབྱིད་ཐིག་གཞོན་རུ་བདེ་བའི་ལང་ཆོ་
གར་དགུའི་སྒྲིག་པ་ཀྱན་མཁུན་རབ་ཏུ་འབར་བའི་ལུང་པོ་བསྐླལ་མེ་འཛིག་བྱེད་
ཅིས་བྱ་བ་ཚོམས་དང་པོ་གཞན་འགྲེལ་དུ་མཛད་པ་རྣམས་བཞུགས།

ཚོགས་གཉིས་གོམས་སྟབས་གཅིག་གིས་སྤིང་ཞིའི་ས་ཆེན་གཉིས་བརྒྱལ་ནས།
སྟོབས་ལྡན་བདུད་བཞིའི་དཔུང་ཚོགས་སྤྲར་མི་བཙུང་བར་ཟེལ་མནན་ཏེ། །འགྲོ་
ཀྱན་རེ་འདོད་ཅིག་ཅར་སྐྱབ་མཛད་ཀླུ་ཀྱན་འབྱུང་བའི་གནས། །ཡོངས་
ཚྭ་གས་བསྟན་པའི་ཏྲིག་གཅིག་མི་བསྐྱོད་ཀླུ་བའི་ཞབས་ལ་འདུད། །རི་སྤིང་
འཁོར་བའི་མཐའ་གྲས་བར། །བདག་ཡིད་ལོ་མཚོར་རྟག་བཞུགས་ནས། །སྐྱུ་
གསུང་ཐུགས་དག་དབྱེར་མེད་དུ། །སློ་གྲོས་མཚོག་གི་དག་འཁྱོན་སྟོལ། །ཀླུ་
བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་

པོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚུལ་དང་པོའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོང་།

གྲུབ་པས་ཚས་ཀྱི་སྒྲོ་ལུས་པ་མེད་པའི་སྟོན་པ་གཅིག་ལུ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱུ་དཔལ་ཀམ་པ་ཆེན་པོ། ཉོན་ཀྱི་སྤྲད་དུ་མཆོན་ནས་སྒྲོས་ཏེ་རྒྱལ་
བ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཁམས་གསུམ་ཚས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མི་བསྐྱེད་དོན་རྗེའི་ཞབས་
ཀྱིས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱི་རྣམས་འཕྱུལ། ཏྲག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་
གཉིས་ལ་རབ་རྒྱ་མི་གནས་པ་བྱང་འཇུག་དབུ་མའི་ལམ་སྒོལ་ཆེན་པོ་ནས་
གདུལ་བྱའི་ཚོགས་འདྲེན་པའི་བྱ་མཆོག་ཆེན་པོ། སྐྱབ་པ་འཛིག་ཏེན་གསུམ་ཀྱི་
མགོན་པོའི་ཚས་མཛོད་རྒྱ་མཆོད་སྟེང་པོ་དམ་ཚས་དགོངས་པ་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཚས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྒྲོར་བར་མཛོད་པ་ལས། དང་པོར་མཆོད་བཛོད་
ཚོགས་སུ་བཅད་པ། གྱི་མེད་འོད་གསལ་ཕྱགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བཀའ་འདི་ལྟར་སྦྱུལ་ཏེ། ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་
ལུགས་ཟབ་མོ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་མ་ཡིན་པར་མངོན་སུམ་དུ་སྐྱིབ་བྲལ་དུ་
གཟིགས་པས་ན་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་དང་། མ་ལུས་པར་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཁུན་
པས་ཀྱུན་མཁུན་པ་དང་། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲ་མའམ་རྗེར་
གྱུར་ཅིང་། དམ་པའི་ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་པས་ཚས་ཀྱི་རྗེ་དང་།
ལྷ་མི་དང་ཉན་རང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོན་ཏན་འགན་དུ་མེད་པས་ན་
མཉམ་པ་མེད་པའོ། །དེ་བཞི་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་
གངས་ཡིན་པས་བཞིར་བཛོད་པ་རྣམས་ལྷ་མི་ཞེས་པ་ཚས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འམ་ཚས་ཀྱི་
རྗེའམ་དཔོན་ནོ། །མི་སྒྲོས་སམ་ཞེན། མི་སྒྲོས་ཏེ་ཕྱག་ན་དོན་རྗེ་དང་བྱམས་པ་

སོགས་ལ་མཚན་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟོད་པ་དང་། མཚན་ཡང་དག་པར་
བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་མངའ་བའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྟོ་
ནས་བསྟོད་པའི་བྱིར་རོ། །མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ནས་ཞེས་དང་བཅས་ཏེ་
བརྟེན་དགོས་ཀྱི་མཚན་རྒྱད་པ་ནས་བརྟེན་པར་མི་རུང་ཞེས་འཛིན་ཏེ་མགོན་
པོའི་འོང་གེ་མའི་འབྲེལ་པར། མཚན་ནས་བརྟེན་ན་ཡང་མཚན་སྟེལ་དུ་མའི་སྟོ་
ནས་བརྟེན་པ་མ་གཏོགས། མཚན་རྒྱད་པ་ནས་མི་བརྟེན་དེ། གོ་ལུ་གཏམ་དཔའ་
བོ་བྱ་རམ་གྱིང་པའི་རིགས། །མགོན་པོ་རིན་ཆེན་སྐུ་བས་གྱུར་ཏེ་མའི་གཉེན།
།ཟས་གཙང་སྒྲས་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མཆོག་ །སྐུ་བས་ཀྱི་དམ་པ་དེ་ལ་བྱག་
འཚལ་ལོ། །ཞེས་འབྲུང་བས་སོ། །ཡང་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་དང་ཀུན་
མཁྱེན་པ་དོན་གཅིག་པས་སྟོས་སོ་ཞེན་མ་ཡིན་ཏེ། ཟབ་པ་མཁྱེན་པས་ཐམས་
ཅད་གཟིགས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཚུལ་ལ། སངས་རྒྱས་མ་ཐག་ཏུ་ཤེས་
བྱ་མ་ལུས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྒར་མ་རྟོག་པ་རྟོགས་པས། ཚད་མ་ཡིན་ལ་དེ་ཕན་
ཚད་དུ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་ལ་ཚད་མ་དང་རིགས་པ་ལ་བཅད་ཤེས་སོ། །ཆོས་
ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་དངོས་སུ་མཁྱེན་པས་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཤུགས་ལ་ཚད་མ་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཆོས་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཁོ་ན་དང་།
ཆོས་ཉིད་ཙམ་གྱི་སྒྱིལ་བཅད་ཤེས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡེ་ཤེས་སྟོང་བའི་རང་རིག་
ཀྱང་སྐད་ཅིག་ལ་ཚད་མ་དང་རིགས་ལ་བཅད་ཤེས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དྲི་མ་
བཀག་པ་དང་བདེན་པས་སྟོང་བ་སོགས་ལ་ཤུགས་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་

གང་ལའང་མཛོགས་པ་མི་སྤྱིད་དོ། །རྣམས་འབྲེལ་ལས། སློ་གྲོས་ ཆེན་པོའི་
མཐོང་ཉིད་ལས། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བྱེད། ཅེས་འབྱུང་བས་སོ། །དེ་
ལ་ཆོས་ཅན་མཁྱེན་པའི་སྣང་བ་འདི་རྩལ་དང་གཙོ་བོ་དང་སེམས་ལ་སོགས་
གྲུབ་མཐའ་བཏགས་པ་བཞིན་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་གྱི། རི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་
མཁྱེན་པ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། བཏགས་པའི་དོན་གྱིས་དབེན་གྱུར་ཅིང་
། །བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་འདི་ཐམས་ཅད། །རི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཁོ་ན། །ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པས་མངོན་དུ་གཟིགས། ཞེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །རི་ལྟ་བུ་མཁྱེན་པ་ནི་
ཆོས་ཉིད་སྣང་མེད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཡོད་མེད་གང་ལའང་
ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། གང་ཆོ་དངོས་དང་དངོས་མེད་དག
། སློ་ཡི་མདུན་ན་མི་གནས་པ། །དེ་ཆོ་མཚན་མ་མི་འབྱུང་ཞིང་། གནས་པ་བརྟེན་
ཕྱིར་མི་བཞེངས་སོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་
རིག་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུབ་པ་དང་དགག་པ་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ལ།
གཞན་རིག་ནི་གིན་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། སློ་གྲོས་མི་བྟན་པས་
ཞུས་པ་ལས། དོན་དམ་པ་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།
། དུས་གསུམ་མཁྱེན་ཚུལ་ཡང་འདས་པའི་འབྲས་བུ་དང་མ་འོངས་པའི་རྒྱར་གྱུར་
པའི་ད་ལྟར་བ་དངོས་སུ་ཤེས་པས་དེ་སྦྱིད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ཤུགས་
ལ་མཁྱེན་ཏེ། མེད་པ་དངོས་སུ་མཁྱེན་ན་འབྲུལ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་
ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་སྣང་མེད་གསར་དུ་མཁྱེན་ན་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་

ཏེ་སྤར་མ་མཁུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེན་ཏྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། མ་འོངས་པའི་
རིགས་ནི་ད་ལྟར་བས་མཁུན་ལ་རྩིས་དེའི་ཆེ་མེད་པས་སོ། །མེད་པ་མཁུན་པས་
ཀུན་མཁུན་མི་འཇིག་སྟེ་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པ་མ་མཁུན་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་
སངས་རྒྱས་ལ་རྗེས་དཔག་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདས་མ་འོངས་ད་ལྟར་བ་ལས་
དཔོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན། ས་ཕྱོགས་དང་བུམ་མེད་ལྟར་དུས་གཅིག་ལ་
མཁུན་པ་ཡིན་གྱི་ཏྟགས་དང་བརྒྱབ་བྱ་ལྟར་རིམ་ཅན་དུ་མ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་
དོ། །ཡང་མངོན་སུམ་དེ་དག་གང་གོམས་པའི་དོན་ལ་གསལ་སྤངས་སྐྱེ་ན་བདག་
མེད་ལ་སྐྱ་བཅས་སུ་གོམས་པར་བྱས་པས་དེ་ལ་གསལ་སྤངས་སྐྱེ་བར་བརྒྱར་ལ་
དེའང་རྟོག་པའི་གསལ་སྤངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟོག་མེད་དུ་མི་འཐད་ལ་གོམས་པའི་
དོན་ལ་སྐྱེ་ན་བདག་བཅས་ལ་གསལ་སྤངས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གང་གོམས་
པའི་དོན་ལ་སྐྱེ་འང་དོན་སྐྱི་ལ་མ་ཡིན་གྱི། བདེན་བཞི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་
སྐྱེ་བས་སྐྱོན་མེད་དེ། སྐྱ་དོན་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ནི་མཉམ་བཞག་ལ་གིན་ཏུ་
འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མཆན། རྒྱ་ཆེ་བ་མཁུན་པས་ཀུན་མཁུན་པ་སྒོས་ལ། རྣམ་
པ་གཅིག་ཏུ་ན་གལ་ཆེ་བའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་གསུངས་པའང་ཡིན་ནོ། །དེ་
ལྟར་ཐམས་ཅད་གཟིགས་གིང་ཀུན་མཁུན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་
ལ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དང་ཀུན་མཁུན་པ་སོར་སྦྱར་བ་བཤད་པའི་འདིའང་ཉ་
ཅང་མི་བཟང་བས། སང་རྩྭ་ཞེས་པ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཞེས་རགས་
པར་སྒོས་ནས། མ་མཁུན་པ་ཅུང་ཟད་ལྟག་མར་ལུས་པ་འགོག་པའི་སྤྲད་དུ།

ཉིར་བསྐྱར་གྱི་ཨུ་རིང་པོ་ནི་ཀུན་ཏུ་དང་། རི་སྤྱིད་པར་མཁུན་པའི་ཕྱིར་ཨུ་རྒྱ་ན་
ཞེས་པ་ཀུན་མཁུན་པ་དང་རི་སྤྱིད་པར་མཁུན་པའོ། མཆན། ཡང་ན་ཐམས་
ཅད་མི་མཁུན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དེ་སངས་རྒྱས་
སོ་ཞེས་བརྟུན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་སྒྲོལ་པར་
དུས་འཁོར་གྱི་འགྲེལ་བ་དྲི་མེད་འོད་དུ། འདིར་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་
བཙུམ་ལྡན་འདས་ཞེས་སྒྲོལ་པའི་ཚིག་གཉིས་པ་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་པ་
ཡིན་སྟུང་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ཕྱིར་བརྟུན་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་ཚིག་འདི་
ནི་བདེན་ཏེ། གང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་བཙུམ་ལྡན་འདས་
ཞེས་བྱ་སྟེ། འོན་ཏེ། གཞན་ཁྱབ་འཇུག་དང་བདེ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་
ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་དུ་བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཏགས་པ་
སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཁུན་
པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པས་ཚིག་སྒྲོལ་གྱང་དོན་མི་སྒྲོལ་པར་
བཤད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་ངོ་། །མཆན་གྱི་མཆན། ༡ མཉམ་མེད་ནི་སྐྱབ་པ་
འཛིག་རྟེན་གསུམ་མགོན་ཏེ། །སྤྱིད་ནི་ལས་སྐྱབ་པས་སྐྱབ་པ་དང་། འཛིག་
རྟེན་གསུམ་ནི་སྟོང་སྤྱི་ལུང་དང་སྟོང་གཉིས་བར་མ་དང་སྟོང་གསུམ་མི་མཛེད་ཀྱི་
འཛིག་རྟེན་ལ་བརྟུན་མོད་ཀྱི། སྐབས་འདིར་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་བསམས་ནས་འདོད་
གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ནི་འཛིག་རྟེན་གསུམ་སྟེ། དེ་དག་གི་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གསུམ་

མགོན་ཞེས་བྱའོ། །མཚན་དེ་དག་འཛིན་པ་པོ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་རི་ལྟ་བུ་མངའ་ཞེ་
 བ། ཉོན་མོངས་པ་དང་གེས་བྱ་དང་སྟོམས་འབྲུག་གི་སྦྱིབ་གསུམ་བཙམ་པའི་
 སྤངས་པ་མཐར་ཐུགས་པས་དྲི་མ་མེད་པའི། སྒོ་ལྗེ་རྣམ་གེས་དག་པ་བྱ་བ་
 སྦྱབ་པ། རྒྱག་ཡིད་དག་པ་སོར་རྟོག་ ཉོན་ཡིད་དག་པ་མཉམ་ཉིད། རྟུན་
 གཞིའི་རྣམ་གེས་དག་པ་མེ་ལོང་ཡེ་གེས་ཏེ། རྣམ་གེས་ཚོགས་བརྒྱད་ཡེ་གེས་
 བཞིའམ་ལྟར་གནས་གྱུར་ཐོབ་པའི་བྱིར་འོད་གསལ་བའམ། ཡང་ན་རང་བཞིན་
 རྣམ་དག་དེ་སྟོ་བུར་རྣམ་དག་ཏུ་གྱུར་པས་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཡེ་གེས་རང་
 བཞིན་གྱི་འོད་གསལ་བ་ཐོབ་པའི་བྱིར་འོད་གསལ་བའོ། །དགྱིལ་འཁོར་ནི་སྒྲ་
 བཤད་པ་ལས་སྟིང་པོ་ལེན་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཚོས་སྒྲུའི་སྟིང་པོ་ཐོབ་ཅིང་ལེན་པའོ། །སྦྱིར་སངས་རྒྱས་ལ་ཡེ་གེས་ཡོད་པར་
 བཤད་པ་དང་མེད་པར་བཤད་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། འདིར་ཡོད་པར་
 བཤད་ན་གེས་བྱའི་དངོས་པོ་སྟེ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོའམ་མཚན་ཉིད་སྦྱིབ་
 མེད་ཏུ་རི་ལྟ་བུར་གཟིགས་གྱང་། སོ་སྦྱེལ་གཉིས་སུ་འཛིན་པར་སྒྲུང་བ་དང་།
 འཕགས་པ་སྟོབ་པ་རྣམས་ལ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་མེད་ལ།
 མེ་ལོང་ཡེ་གེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཡར་འཆར་བའམ། མེ་ལོང་ཡེ་གེས་དེས་
 ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་བྱིར་བཟུང་བ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་སྟོས་
 གཞལ་མི་རུས་པས་སོ། །འོ་ན་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་འབྲི་བྱུང་གི་གནས་
 ཀྱི་མིང་གིས་འབོད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ། བཙམ་ལྡན་འདས་

ཉིད་ལའང་དོ་རྩེ་གདན་པ་ཞེས་འབོད་པ་དང་། འོ་ན་གོང་གི་མཆན་བྱ་ལ་ཀྱན་
རྩོལ་རི་ལྟར་སྒྲུང་བ་བཞིན་མཁྱེན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། མཁྱེན་པ་
དང་རྟོགས་པ་ལ་ཐེག་དམན་དང་བྱན་མོང་པའི་ཚཱ་སྐད་ལྟར་ན། ཡུལ་དེ་རི་
ལྟར་འབྲུལ་བའི་སྒྲུང་བ་བཞིན་མཁྱེན་དགོས་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་བྱན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་ཚཱ་སྐད་ལྟར་ན། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱུ་བ་བདེན་དུ་དབྱེ་བ་དྲི་མ་ཟད་པའི་
ཕྱིར། མཁྱེན་པ་དང་རྟོགས་པ་ལ་ཡུལ་དེ་རི་ལྟར་འབྲུལ་བའི་སྒྲུང་བ་བཞིན་
དམིགས་ནས་མཁྱེན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །མཆན། སྤྱིར་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
གནས་ངན་གྱི་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ན། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱ་གནས་གྱུར་
ལ། དེའི་ཆོ་ཀྱན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པའི་དྲུག་ཡིད་གནས་གྱུར་པའི་སོར་
རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ན། ཡུལ་དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་
དང་ལྷགས་སྒྲུལ་སྒྲུང་པ་ལྟ་བུའམ། ཡེ་ཤེས་དེ་ཡུལ་དེའི་ངོ་བོའི་རྣམ་སྒྲུང་ནས་
མཁྱེན་ཞིང་རྟོགས་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་སྟེང་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་
ལྟོས་ནས་ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་ལ་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱས་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རི་སྟེང་མཁྱེན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཚཱ་ཅན། ཁྱོད་འབྲུལ་
ཤེས་སྤྱ་ཐལ། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་བྱ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
བྱུང་བ་གལ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་བྱ་འབྲུལ་པ་གཞན་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱས་པ་འབྲུལ་པ་འབྲུལ་པར་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མཁྱེན་ཞིང་གཟིགས་པའི་
ཚོ། སེམས་ཅན་གཞན་རྒྱུད་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་བྱ་འབྲུལ་པས་སངས་

ཀླུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་འབྲུལ་པར་བསྐྱེད་པས་མ་ཁུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ཡུལ་ཅན་ཉི་ཟེར་གྱི་ཡུལ་འདམ་རྩ་བ་སྐྱེས་པ་ན། ཡུལ་འདམ་རྩ་ས་ཀྱིས་ཉི་ཟེར་
བརྒྱན་གཤེར་དུ་བྱེད་མི་དགོས་པའམ། ཡུལ་ཅན་སྤང་བས་ཡུལ་མུན་པ་སེལ་བ་
ན། ཡུལ་མུན་པས་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤང་བ་མུན་པའི་ངོ་བོར་མི་བསྐྱེད་པ་བཞིན་དང་
། སྐྱེས་བུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་སྐྱེས་བུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་
གནས་པ་མི་གནས་པར་རྟོགས་པའི་ཆེ། སྐྱེས་བུ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་
པའི་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཀླུ་རྩོམ་
བདེན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། རི་སྟེང་མཁུན་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྲུར་ཅིང་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས། ཁུབ་པ་ག་ལ་ཡོད་དེ། རི་
ལྷ་རི་སྟེང་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀླུ་རྩོམ་བདེན་པ་ཡུལ་དུ་གྲུར་ཅིང་
གཟིགས་པ་ན་ཆོས་ཅན། ཀླུ་རྩོམ་རང་བཞིན་གྲུབ་བདེན་ཡོད་པས་ཡུལ་དུ་
བྱས་ནས་གཟིགས་པ་ག་ལ་ཡོན་ཏེ། སངས་འཕགས་ཀྱི་སྟོན་ཆོགས་གཉིས་
བསགས་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀླུ་རྩོམ་བདེན་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་སྤང་བ་ཚུན་དག་ལྷ་བུ་ལྟ་བུ་
སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཟིན་པའམ། རི་སྟེང་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། རང་
ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣལ་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་གཟིགས་ཤིང་། རྒྱན་མཐའ་པའི་
བྱང་འཕགས་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཀླུ་རྩོམ་བདེན་པ་དང་། བྱིས་པའི་ཀླུ་
རྩོམ་བདེན་པ་རྣམས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། རང་བཞིན་མེད་

བཞིན་དུ་སྒྲུབ་བ་ཚུ་ནང་གི་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་དེ་སངས་འཕགས་ཀྱི་སྐུ་དང་ཀྱི་ཟེན་པ་འཕམ།
ཇི་སྟེན་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡུལ་དུ་བྱས་
ནས། མ་གཟིགས་ཀྱང་། ཇི་སྟེན་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་ནས་མ་
གཟིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མཆོག་གི་མཆོག་། སྤྲུགས་ཀྱི་སྤྲུགས་ལས། བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གནས་ལ་གསང་བའི་མིང་དུ་བརྗོད་ནས་དེར་བཞུགས་
པ་ལས་གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་པ་དང་། སྤྱིའི་ཡུལ་ཉེར་བཞི་དང་ནང་གི་འཁོར་
ལོའི་གནས་ལ་བཞུགས་པ་ལ་འཁོར་ལོ་སྒྲིམ་པ་དང་། སྤྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དུས་ས་
དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སུ་འཁོར་ཞིང་། ནང་དུ་དུས་སྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རོ་བོ་ལྟེ་
བའི་རྩ་འདབ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་དུ་འཁོར་ཞིང་བཞུགས་པས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
དང་། བདག་གཞན་སྤྲུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གདན་ལ་གནས་པས་དོ་རྗེ་གདན་
བཞི་ཞེས་བརྗོད་པ་སོགས་རྟེན་གནས་ཀྱི་མིང་བརྟེན་པ་ལ་བཏགས་པ་ཤིན་ཏུ་
མང་བས་འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའོ། །ལྟག་པར་གསང་སྤྲུགས་སྒྲུབ་མེད་
པའི་བཙུམ་ལྟན་འདས་ནི་དོ་རྗེའི་གདན་བཞིར་བཞུགས་པར་འཆད་དེ། དེ་ཡང་
སྟོང་གར་བདག་གི་གདན་ནི། བདག་ནི་སེམས་ཡིན་ལ་དེའི་རྟེན་ནི་སྟོང་གའོ།
ཁམ་གྱིན་པར་གཞན་གྱི་གདན་ནི། གཞན་རོ་དུག་ལོངས་སྐྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱི་བོར་སྤྱོད་པའི་གདན་ནི། ཡབ་ཡུམ་རོ་གཅིག་སྟེ་སྤྱི་བོ་ལའོ།
ལྟེ་བར་གསང་བའི་གདན་ནི། ལྟན་ཅིག་སྤྱུས་པའི་བདེ་བ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
སྟེ། གསང་བ་ནི་བད་མ་སྟེ་སྤྱོད་པ་མི་རུས་པ་ལ་མི་སྟོན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ན་

རྒྱུད་གཞན་ལས་གཞན་གྱི་གདན་ནི་ཤེས་རབ་བརྗོད། བདག་གི་གདན་ནི་
ཐབས་སུ་སྟེ། །དེ་དག་གཉིས་མེད་གྱུར་པ་ནི། །རྣལ་འབྱོར་གདན་དུ་རྣམ་པར་
གནས། །དེ་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་གདན། །དེ་སྤངས་པ་ནི་གདན་གྱུར་ལ། །ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཀྱན་ཏུ་བསྒྲགས། །དག་གི་ལམ་གྱི་སྒྲིབ་ཡུལ་མིན། །ཞེས་
གསུངས་པས། ཤེས་རབ་ནི་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་གཞན་གྱི་གདན་ཏེ།
དང་དོན་དུ་བྱད་མེད་དང་། དེས་དོན་དུ་སྟོང་གཟུགས་སོ། །ཐབས་ནི་འཛིན་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་བདག་གི་གདན་སྟེ། དང་དོན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། དེས་དོན་
དུ་སྟོང་རྗེ་དང་། སྟོང་བ་གདན་ནི། དེ་གཉིས་གཉིས་མེད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དང་
དོན་དུ་འབྲིག་པ་དང་། དེས་དོན་དུ་སྟོང་པ་དང་དབྱེར་མེད་པའི་མི་འཇུག་པའི་
བདེ་བའོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གདན་ནི། བདག་གཞན་གྱི་གདན་གཉིས་ལས་
སྐྱེས་པ། བདག་གཞན་གྱི་ཉོག་པ། གཉིས་སྤངས་པར་གྱུར་པ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །མན་ངག་སྟེ་མར་སྒྲིབ་པའི་གདན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གདན་
གཅིག་ཏུ་གསུངས། གསང་བའི་གདན་དང་སྤྲགས་ཀྱི་གདན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་
སོ། །མཆོན། དེ་པོ་ཆེན་ཉིད་པར་དཀའ་ཞིང་དགོས་འདོད་སྟོལ་བས་དེ་དང་
ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡོན་ཏན་དེ་དག་དང་ལྷན་པས་བྱག་གི་ཡུལ་དུ་འོས་
པའོ། །དེས་ན་རྗོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་གཞི་ལ་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལྷ་ལྷན་
དུ་གསུངས་ཤིང་འདི་ཉིད་དུ་འང་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རེ་རེ་ལའང་སྤུན་སུམ་
ཆོགས་པ་ལྷ་ག་ཚང་ཞེས་གསུངས་པའང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཆེན་པོར་

གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཀའ་བྲིན་དུ་སྩལ་ཏོ། །དེ་ནས་དངོས་གཞི་
ཚུལ་སྤྲུལ་ལས། དང་པོར་ལྷ་སྒྲོམ་སྦྱོད་པའི་ཚུལ་ཕྱ་ཚིག་ཉི་ཤུའི་ཐོག་མར།
འཁོར་བའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲས་བུའི་སྤྱན་སྒྲུལ་ཚོགས་པའི་རིགས་ཡོད་
ཅིང་། འབྲས་བུ་མུང་འདས་ཀྱི་དུས་ན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྤྱན་སྒྲུལ་ཚོགས་པ་ལྷ་
ལྷན་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །མཆན། རྩོམ་གསུངས། བརྒྱད་པ་ལས་རྒྱད་པའི་ཚུལ་
ངོ་མཚར་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་བཀའ་བརྩལ་པ་ནི་འཛིག་པ་མེད་
པའི་འགྱུར་བ་མེད་པའི་གསུང་ཡིན་པར་རྩོམ་པའི་གསུང་ངོ་། །སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་སྒྲུབ་མཚོག་དམན་པར་མའི་འགྲོ་བ་ཐུན་བསྐྱུས་ལ། མི་འཛིགས་པ་བཞི་
ཐོབ་ནས། རྩལ་གཏན་མི་མངའ་བའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་བ་དང་། བརྒྱན་པ་དང་སྦྱིང་
བའི་དོན་དུ་རྒྱུད་སྒྲུབ་བཤད། མཆན། ཁམས་ནི་རེ་ཞིག་ཀྱང་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་
སོ། །བག་ལ་ཉལ་ནི་སྒྲིབ་པ་གསུམ་ཆེ་ཆུང་། བསམ་པ་ནི་རྣམ་རྟོག ། དབང་པོ་
ནི་དད་སོགས་ལྷའི་དབང་པོ་ཉེར་གཉིས། མོས་པ་ནི་འགྲོ་བའི་གནས་སོ་སོར་
མོས་པ་དང་སྦྱི་རོལ་པ་ལ་མོས་པ་དང་ཉན་རང་དང་ཐེག་ཆེན་ལ་མོས་པ་འོ།
ཞེས་གསུངས། །གདུལ་བྱ་སྒྲིབ་པར་མཛད་པ་ལ། ཐབས་སྒྲུལ་གྱུར་གང་ཡང་
མེད། ཅེས་པ་ནི། འོག་ཏུ་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྱིད་ཆད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་
པར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་གསུང་། སྤྱི་མ་མེད་པར་རང་གར་འཇུག་པ་
ནི་ཉེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། འདུལ་བ་ལས་བསྒྲིབ་པར་མ་རྩོགས་པས་ལས་ཉམས་
སྒྱུ་ཕྱོད་ན་རྒྱ་ཐབས་སྒྲུབ་གནས་པས་སྤོམ་པ་མི་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཅན་དུ་གསུངས་པ་

དང་། སྒོམ་པ་གོང་མ་འཇུག་སྒོམ་ལེན་པའི་སྒྲ་རོལ་དུ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་
སྒྲ་སྒྲོད་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི་དམིགས་བསལ་ཏེ་
མཆན། གཉིས་ལ་རྒྱ་ཐབས་སུ་གནས་པ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་དོན་གྱིས་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ལྷག་པར་གསང་སྔགས་ལ་ལག་ལེན་ཅུང་ཟད་འཆུགས་ཀྱང་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྩ་བ་ཉམས་པ་ལས། ཉིས་པ་ཆེ་བ་ཡོད་དེ། སྒོན་ར་སྦྱང་དུ་དག་
བཤེས་སྟོན་པ་ལ་དགྱིལ་ལའོར་ཞིག་བཅའ་བར་ལྷས་པས། མི་འོང་བརྒྱ་ཀ་ར་
ཕྱུ་འི་ཐིག་ཚག་འདི་ལས་རི་མོ་ཨེ་ན་ཞིག་འཆུགས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཁྱིམས་
ཐམས་ཅད་ཉམས་པ་ལས་ཉིས་པ་ཆེ་གསུང་སྐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་། གསང་
སྔགས་ལ་བྲམ་མ་མེད་པར་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་སྒོས། དེས་ན་དོལ་ཚོས་ལ་མཚོག་ཏུ་མི་
འཛིན་པ་འདི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་ཞེས་གསུངས། དུག་གསུམ་གྱི་ནད་ཐམས་ཅད་
སེལ་བའི་ཕྱིར་རྩི་ར་འདུ་ཤེས་པ་ཞེས་སོ། །ཞལ་ནས་ཞལ་དུ་བརྒྱད་པས་བརྗོད་
བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཟུར་མ་ཉམས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་འདི་ལ་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་འདིས་
བསྟན་ན་གདུལ་བྱ་འདི་འདུལ་བྱས་སོ་ཞེས་པར་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་
པའོ། །སྟན་ངག་སུ་མ་སོང་བ་ནི་འདིར་ཡོན་ཏན་མེད་པ་ལ་ཡོད་པ་སོགས་སྒྲོ་
བཏགས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །ཁྱིམ་བརྒྱབས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་མ་ཆད་པ་ནི་སྒྲུབ་བརྒྱད་
ཀྱི་རྟོགས་པའི་བཀའ་མ་ཆད་པའོ། །འདྲེས་ཁྱེར་ཞེས་བྱ་བ་བདུད་བཞིའི་དབང་
དུ་མ་སོང་བའོ། །དམ་ཉམས་ནི་སྦྱིར་བྲམ་མའི་འབྲལ་གྱི་བཀའ་བཅག་པ་སོགས་
ཀྱང་ཡིན་མོད། ཟུང་པར་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལས་འགལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ།

སྒྲོམ་པ་གསུམ་གྱི་ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་བར་སྒྱུད་པའོ། །ཚོང་འདུས་གྱི་འོ་
མར་མ་སོང་བ་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱིར་ཤིང་རྟའི་སྒོལ་འབྱེད་གཉིས་གྱི་བྱང་
སྒོམ་གྱི་བསྐབ་བྱ་སྒོལ་རྩལ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གྲུ་སྐབ་གྱི་ལུགས་ནི། གཙོ་བོར་
གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་དབང་རྩོན་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པས་ལྟ་སྒྱུད་གཉིས་ཀ་ཡངས་
པས། དཔེར་ན་བྱང་སེམས་དབང་རྩོན་བཙུན་མོའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྲོར་ཡང་ཉེས་
སྒྱུད་སྒོམ་པའི་བསྐབ་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མི་བསྐྱེད་དེ། རང་བཞིན་མེད་
རྟོགས་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་ཐིམ་གྱིས་གཞོན་པར་རྟུས་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང་སྒྱུད་པ་དེ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོས་བྱར་མི་རུང་ལ། ཐོགས་མེད་གྱི་
ལུགས་ནི་གཙོ་བོར་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་དབང་རྩལ་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པས་ལྟ་
སྒྱུད་གཉིས་ཀ་དོག་པས། བྱད་མེད་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྒྲོར་བ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཏེ།
དྲུག་མེད་ལ་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་མིག་གིས་བལྟ་བ་ཙམ་ཡང་ལྟར་བར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ས་སྤྱ་དྲ་མེ་གྲས། རྩལ་བྲིམས་ལེའུའི་འགྲེལ་བར། སྒྲིད་བཀྱར་ལ་
ཆགས་པ་སོགས་མི་བྱེད་ན། འཕྲིག་པ་ལ་སོགས་པ་མི་བྱེད་པ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། ཞེས་
གསུངས་སོ། །མཆན་དུག ལུགས་དེ་གཉིས་གང་ལ་ཞུགས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
མོད། དེ་གཉིས་གྱི་ལྟ་བ་གཉིས་བསྐྱེས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་མི་བརྟུབ་སྟེ།
དངོས་སྒྲིབ་པའི་ལྟ་བ་དང་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྱུད་པ་
གཉིས་བསྐྱེས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་མི་བརྟུབ་སྟེ་ལས་དང་པོ་པ་དང་བརྟན་པ་ཐོབ་
པའི་བྱང་སེམས་གྱི་སྒྱུད་པ་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྒྱུད་པ་གཉིས་བསྐྱེས་མི་རུང་

བ་ལྟར་གདམས་ངག་རྣམས་པན་ཚུན་བསྐྱེས་པ་རང་བཟོ་ལ་བྱིན་རྒྱབས་མི་
 འབྱུང་ཞེས་བཀའ་གདམས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན། མི་བར་དུ་བྱིས་ཞུགས་པ་ནི་
 སླ་མ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་བརྒྱད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། བརྒྱད་པ་རིན་
 བོ་ཆེ་འདི་ལྟ་བུ་དགོས་ཀྱི། ཡང་བཀའ་གདམས་ལ་ལར་ནི། བྱང་སྟོམས་
 འབོགས་ཚོག་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ལ་སྐྱ་སྐྱབ་ཐོག་མེད་ཀྱི་སྟོལ་གཉིས་ཡོད་ན་གང་
 རུང་གཅིག་མ་དག་པར་འགོ་འཇུག་ཞེན། མི་འགོ་སྟེ། རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་ལ་
 ཀླུ་པོ་ཨིན་ལྟ་ཉིས་ལྟ་བུ་གསུམ། རྩ་ལྟ་ཀ་ར་གྲུ་པས་བཅུ་བཞི། སངས་
 རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་བཅུ་དགུ། ཁྲ་གྲུ་ནས་སོ་གཉིས་སུ་བཀྲལ་ཡང་། དེ་
 རྣམས་རྒྱུད་སྟེའི་དགོངས་པར་གཅིག་པ་དང་འདྲ་གསུངས་སྐད་ཅེས་བྲིས་གདའ་
 བས་ལུགས་གཉིས་པོའི་ལྟ་སྟོན་མི་འགལ་བ་རྣམས་སྟན་མོང་དུ་ཉམས་སུ་ལེན།
 འགལ་བ་རྣམས་དགག་བྱ་དང་དགོས་པ་གང་ཆེ་རང་ཉམས་དང་བསྟན་ནས་
 ཉམས་སུ་ལེན་པས་ཚོས་ཀྱི་གནད་མི་འཁྲག་པ་ཡིན་ནོ། །མཆན། བཟང་བ་དང་
 ངན་པ་དང་བར་མ་གང་བྱུང་སྟེལ་མ་དེ་མི་འོང་། དེས་ན་ཚོས་གདམས་ངག་དེ་
 ཡང་བཀའ་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་ཡིད་ཆེས་དང་བཅས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། ལུང་དེ་
 ཡང་དེང་སང་མཆན་ཉིད་པའི་ཚོས་ལྟར་མ་སོང་བ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་མན་ངག་
 ཏུ་གོ་བ། མན་ངག་རང་བཟོས་མི་འོང་སྟེ། སླ་མ་བརྒྱད་པ་དང་བཅས་པ།
 བརྒྱད་པ་བྱིན་རྒྱབས་དང་ལྡན་པས་སྐྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་མ་ཆད་པ་དགོས་སོ།
 །བཀའ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་པ་ལ་སྦྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་བཀའ་དང་།

དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གཞན་གྱིས་མཛད་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་སུ་འཛིག་ལ། ཡང་
ན་ནམ་བཤད་རིག་པར། ཉོན་མོངས་དག་རྣམས་མ་ལུས་འཚོས་པ་དང་། །ངན་
འགྲོས་སྤྱིད་ལས་སྐྱོབ་བྱེད་གང་ཡིན་པ་། །འཚོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་བྱིར་ན་བསྟན་
བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ལྷགས་ལ་མེད། །ཅེས་འཚོས་སྐྱོབ་གྱི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པའི་བྱིར་བཀའ་ལ་ཡང་བསྟན་བཅོས་གྱི་སྒྲ་ཙམ་འཇུག་ལ།
འཚོས་སྐྱོབ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་གཞན་གྱི་རོལ་པའི་ལྷགས་ལ་མེད་དོ། །མན་ངག་
ཉམས་སུ་སྤངས་པས་ཉེས་སྐྱོན་འདི་ལྟར་བདག །ཡོན་ཏན་འདི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་
སྐྱོན་གྱི་སྒྲ་མ་དམ་པ་རྣམས་གྱིས་ལྷགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པས་སྤང་བུ་འདི་ལྟར་
བདག ། ཉམས་རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟར་འབྱུངས་བུ་བཞིག་དགོས་སོ།
།དོན་གྱི་བརྒྱད་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནས་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བརྒྱད་པ་ཞེས་པ་ནི།
བཟོ་བོ་མཁས་པ་ལ་སྒྲོབ་མ་ཡང་བཟོ་བོ་མཁས་པ་འབྱུང་བ་ལྟར། སྒྲ་མ་རྟོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སྒྲོབ་མ་ཡང་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་མིན་པ་ཡང་
ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པ་ཞིག་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་རིམ་པས་སྒྲ་མ་ས་གཉིས་པ་ལ་
གནས་པ་ལ་སྒྲོབ་མ་ཡང་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། སྒྲ་མ་གྲུབ་ཐོབ་
ཡིན་མིན་སྒྲོབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་ཐོན་མ་ཐོན་གྱིས་ཤེས་པ་ཡིན་གསུངས། རྗེ་དུས་
གསུམ་མཁའ་པས་། རྟོགས་ལྷན་གྱི་སྒྲ་མ་བཟང་མི་བཟང་གྲུབ་ཐོབ་གྱི་སྒྲོབ་མ་
འབྱུང་ན་རག་ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །མཆན་དགུ་བྱིན་རྒྱུ་སྒྲོབ་མ་རིགས་དང་
མཐུན་པ་ཞིག་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལ། སྐྱིར་སྒྲ་མ་ཞེས་དག་པ་ལ་

སློབ་མཁའ་དེའི་རིགས་ཅན་འདྲ། འདོད་ཆགས་དག་པ་ལའང་དེའི་རིགས་ཅན་
འདྲ་བ་ཡིན་པས། བྱིན་རྒྱལ་གྱི་སློབ་མ་རིགས་མཐུན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འདྲག་
ལ། བྱུང་པར་དུ་སྒྲ་མས་སློབ་མའི་བྱོད་རིག་པ་བྱ་བ་གྲུབ་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པས། རྗེ་
ཤོད་ཚང་པ་མཇལ་དུས། བདག་དུས་འཁོར་གྱི་མ་བདེ་བ་སེལ་དུ་བྱང་གསྐྱ་
ལར་འགོ་བ་ལགས་ཞུས་པས། མ་བདེ་བ་ཅི་ཡོད་གསུང་། ཡོད་ཚུལ་ཞུས་པས་
འབྲུག་ཅོན་རེ་མཛད་པས་མ་བདེ་བ་ཐམས་ཅད་ཁྲོལ། འོད་གསལ་གྱི་ངང་དུ་
དབང་བསྐྱར་མཛད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཞང་རིན་པོ་ཆེས་དཔལ་རྒྱ་ལོ་ལ་བདེ་མཚོག་
གི་དབང་བསྐྱར་ཞུས་པས། ཁམས་སུའང་བྱོད་འདྲ་བ་ཁོ་ནས་གཙོར་ནས་སྡོད་
དུ་མ་སྟེར། ར་ཅེ་མོ་སྤང་པོ་གཉིས་རེ་དང་དར་ཡུག་སོ་བདུན་རེ་མེད་པས་ངས་
བདག་མེད་མའི་བསྐྱེས་ལུང་ཅམ་ཡང་བྱེད་པའི་ལྷགས་མེད་གསུང་བ་ལ། ཞང་
རིན་པོ་ཆེས་སྡོད་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་སྟེ་ཡིད་
གྱིས་མརྒྱལ་དུ་སྤུལ་བས་མཛོན་མཁེན་གྱིས་དགོངས་ཏེ། ད་བཅུབ་པར་འདྲག་
གསུངས་ནས་མི་ཉི་ལྟ་བུ་གསུམ་མའི་དབང་བསྐྱར་གནང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། སློབ་
མས་ཀྱང་སྒྲ་མའི་དགོངས་པ་ལོན་པ་བྱ་བ་མཐར་དཔོན་སློབ་བྱུགས་ཡིད་གཉིས་
མེད་དུ་འབྲེས་པའམ། སློབ་མའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྤྱི་མའི་སྐྱུ་གསུང་བྱུགས་
གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ཞིག་དགོས་གསུང་། རྗེ་ལྷ་རོ་པ་ལ་རྗེ་མར་པས་གསེར་སྤུལ་
བས་བརྒྱད་པ་འདི། དཔེར་ན་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་མཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ།
ཕྱག་ཆེན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་རྗེས་ཐོག་ཏུ་བཞེངས་པ་ན། ཉམས་སྤང་ལ་

རང་ཉིད་ཀྱི་པོའི་སྒྲུབ་སྒྲུབ་བ་ལྟ་བུའོ། །མཆན། འདི་ལ་དབྱེད་བ་བྱ་བ་མཐོང་
སྟེ། རྗེ་མར་བས་གསེར་ལུལ་བའི་བྱེད་བ་རྒྱ་མཐུག་གི་འབྲས་བུ་རྗེ་མར་བ་རང་
ལ་སྒྲིན་བ་མ་གཏོགས། རྗེས་འཇུག་ལ་སྒྲིན་ན། མ་བསགས་པའི་ལས་གི་
འབྲས་བུ་དང་ཐུད་བར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་སྟུམ་ན། བདེན་མོད། འདིའི་
དགོངས་པ་ནི། རྗེ་མར་བས་རྒྱ་རོ་བ་ལ་གསེར་ལུལ་བས། རྗེ་མར་བ་རང་ལ་
གསེར་དབག་དུ་མེད་པའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་། དེ་འབྲེལ་མཐུག་གི་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ལ་
ཡང་དེའི་རྒྱ་མཐུག་གི་ཡང་གསེར་འབྲེལ་བ་དབག་མེད་བྱུང་། དེ་ལ་དེའི་ཡང་
སྒྲོབ་ཉིང་སྒྲོབ་སོགས་ལའང་དེ་ལྟར་དུ་རིགས་འགོ་བྱས་ནས་འབྲུང་བའི་དོན་
ཡིན། མཆན། གསེར་ལ་ལོངས་སྟོན་བྱེད་བ་སོགས་ནི་སྒྲིབ་དུས་གསུམ་གི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོད་བ་བས་དོ་རྗེའི་སྒྲོབ་དཔོན་གི་བ་སྒྲུབ་ཁུང་བུ་གཅིག་
མཆོད་བ་བསོད་ནམས་ཆེ་བར་གསུངས་ཤིང་། བརྒྱད་པ་འདི་གསེར་ལ་ལོངས་
སྟོན་བ་སོགས་ཀྱང་ལས་མཐུག་པར་བསགས་པའི་བྱེད་བ་རྒྱ་མཐུག་གི་འབྲས་བུ་
ཅུ་མ་སྟེ། མདོར་ན་སྒྲོབ་མ་རང་གི་ལུས་ལས་ཀྱང་བཅད་ཅིང་སེམས་ཅན་ལ་སྟེར་
བ་དང་བྲུ་མ་ལ་འབྲེལ་བ་ལ་ཞུམ་པ་མེད་པའི་བློ་གདེངས་སྟེ་དགོས་ལ། དེ་སྟེས་
ན་སྒྲིབ་ཡོ་བྱད་གསེར་ལྟ་བུ་ལའང་ཆགས་མི་འོང་། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་སྟེ་བོ་ལ་མི་སྟེ་
སྟུམ་ན། ལོས་སྟེ་སྟེ། བྱི་རོལ་བ་ལའང་ཆོངས་པ་དང་བྱུ་བ་འཇུག་སོགས་མཆོད་
པའི་བྱིར་དུ་ལུས་མེར་མཆོང་བ་དང་། ཏི་བྱ་ལའི་ཕྱིར་མཆོང་བ་སོགས་ཡོད་ན་
གཞན་ལྟ་ཅི་སྟོས། སོ་སྟེས་ལུས་གསེའི་བྱིན་པའང་མར་མེ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་མི་

རུང་བར་འདི་ཉིད་དང་སྒྲིད་འཇུག་ཏུ་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ནི་ལུས་བྱིན་པ་བས་
ཀྱང་དེ་བས་དོན་ཆེ་བའི་དགོ་ཙུ་གཞན་བསྐྱབས་ན་འབྲས་བུ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་
པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དུ་དགོ་བའི་སྒོ་བཙུག་མིན་ཏེ་འདྲ་བ་སྐྱད་ཅིག་རེ་ལའང་མན་
ཡོན་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པས། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་མར་མེར་འབུལ་ཟེར་བ་
ལྟ་བུའི་དགོ་བ་ལའང་བར་ཆད་བྱེད་པར་མི་འོས་གསུང་དོ་། སྒྲ་མ་དམ་པ་དང་མ་
མཐའ་ན། ཟབ་མོའི་མདོ་རྒྱད་ལྟ་མི་ཤེས། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འོ་ན་
མདོ་རྒྱད་ཁོ་ན་བལྟས་པས་མི་ཆོག་གམ་སྟམ་ན། སྒྲ་མའི་མན་ངག་མེད་པར་
མདོ་རྒྱད་བལྟས་ཀྱང་ཉམས་སུ་ལེན་མི་ཤེས་ཏེ་། །སྒྲ་མ་དམ་པ་དེས་བཀའ་
ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་ཏུ་བྲིལ་ནས་སྟོན། གདམས་ངག་དེ་ཡང་དབང་པོ་
མཆོག་དམན་བར་གསུམ་དུ་འཆོམས་པར་གང་ལ་གང་གིས་འདུལ་བར་སྟོན་པ་
སྟེ། དཔེར་ན་བཀའ་འཁོར་ལོ་མཐའ་དག་འཕགས་པ་ཀྱུ་སྐྱབ་ཀྱིས་དང་པོར་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་བསྐྱོག་པའི་འཁོར་ལོ། བར་དུ་བདག་ལྟ་བུ་བསྐྱོག་པའི་
འཁོར་ལོ། ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀྱན་བསྐྱོག་གི་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་བསྐྱས་ནས་
བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། སྒོ་བ་མ་ལའང་འཁོར་བ་ལ་ཡིད་འབྱུང་ཁིང་ཞེས་པ་ལ་དབུལ་
བ་མནར་མེད་ཀྱི་གནས་ནས་སྤིང་ཅེའི་བར་འདི་ཐམས་ཅད་ལྷགས་བསྐྱེད་ཀྱི་
ས་གཞི་ལ་གང་དུ་རྒྱུང་བ་བཞག་ཀྱང་འཆོག་ཨང་སྟམ་པའི་སྒོ་སྐྱེ་བ་ལྟར་མཐོང་
ནས་དམ་པའི་ཆོས་ལས་གཞན་མི་བསམ་པ་ཞིག་དགོས་ལ། ཆོ་འདིའི་ཟང་ཟིང་
གིས་བསྐྱས་པའི་དཔོན་སྒོ་བ་ཀྱིས་གོ་མི་ཆོད་གསུང་། སྒྲ་མའི་གསུང་ཇི་ལྟ་བ་

རྒྱལ་པའི་སྐབས་སུ། དེད་ཀྱིས་མོས་གྲུས་ཀྱི་བྲིད་ཡིག་ན། སྤྱི་མའི་གསུང་ནས་
དག་སྒྲོང་གི་བསྐྱབ་པ་བྱོང་། མཛེ་མོའི་མཆིས་བྱང་དང་བཅས་ནས་གཡོག་བྱས་
པའི་གྲ་རྒན་གྱིས་འཆོ་བར་གྱིས་གསུང་ཡང་དེ་དག་རྒྱལ་ཅུས་པ་དགོས་ཞེས་
བྲིས་ཡོད། དེང་སང་པལ་ཆེར་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོག་རིས་བྱེད་ནས། སྤྱི་མས་གང་
གསུང་བརྒྱལ་བར་སྒྲོམ་ནས་འདི་འདྲ་ཤ་སྟག་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་འདྲ་ཁོ་ནས་
ཀྱང་མི་ཆོག་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ཉི་ལོ་ལྷ་ལྟ་བུའི་དཔོན་སྒྲོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན། འོ་ན་དེང་སང་རྒྱལ་འོས་ཀྱི་སྤྱི་མའི་བཀའ་གང་ཡིན་ན་སྤོམ་པ་གསུམ་
ཕོག་པའི་བཀའ་དེ་ཡིན། དང་བོར་སོ་ཐར་གྱི་སྤོམ་པ་སྤངས་པའི་དུས་སུ་སྤྱི་
མས་ཅི་གསུང་རང་གིས་རི་ལྟར་ཁས་སྤངས། བྱང་སྤོམ་སྤངས་པའི་དུས་སུ་སྤྱི་
མས་ཅི་གསུང་རང་གིས་རི་ལྟར་ཁས་སྤངས། དབང་བསྐྱར་གྱིས་དུས་སུ་སྤྱི་མས་
ཅི་གསུང་རང་འདིས་རི་ལྟར་ཁས་སྤངས། དེ་དག་དང་མ་འགལ་བར་རྒྱལ་པ་ལ་
སྤྱི་མས་ཅི་གསུང་རྒྱལ་པ་ཡིན་གསུང་། གདམས་པ་དང་རྗེས་བསྟན་ཞེས་པ་ལ།
སྤྱིར་བྱམས་ཆོས་སོགས་ལས་གདམས་པ་དང་རྗེས་བསྟན་གྱི་ངོས་འཛིན་ཐ་དད་
པ་ཡོད་ཀྱང་། དེད་རང་རྒྱལ་བ་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་མན་ངག་གི་དངོས་གཞི་ནི་
གདམས་པ་དང་། གཤགས་སེལ་བོགས་འདོན་ནི་རྗེས་བསྟན་ཡིན་པ་གསུང་སྤྱི་མ་
དེ་ལྟ་བུ་བཀའ་བ་ཞེས་པ་ལ། བསྟན་པ་ནི་སྤྱི་མ་དང་ཉེ་བ་ཡིན་ལ། བཀའ་བ་
ནི་སྤྱི་མའི་བརྒྱ་ལྷ་ས་ན་ཡོངས་སུ་ཉེ་བར་བརྟེན་པ་སྟེ་གོང་དུ་བྱུང་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ངོ་བོར་བདག་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་བདག་ཉིད་འཇུག་བར་བྱེད་པའོ་མཆོག་བརྟེན་

གཉིས་གོ་འཕང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཡིན་གསུང་། གནས་སྐབས་སུ་སྐྱོན་ཐམས་
ཅད་འདག་ཅིང་། ཞེས་སོགས་ལ། སྤྲུལ་མཉེས་པ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་
མེད་དེ་སྤྲུལ་མཉེས་པར་འདུག་ན་རབ་ལ་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འཆར་།
།ཐ་མའང་ཆོས་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པའི་རྟགས་ཡིན། སྤྲུལ་མ་མཉེས་པ་
འདི་ལས་ཉེས་པ་ཆེ་བ་མེད་དེ། རང་སྤྲིག་སྒྲིབ་ཆེས་པས་སྤྲུལ་མས་རྗེས་སུ་བཟུང་
བར་མ་རྟུས་པས་བྲུགས་རྗེ་རྟུགས་པའི་རྟགས་ཡིན་གསུང་། །དང་པོ་ཉམས་
མྱོང་སྒྲེས་ན་ཡང་། ཞེས་སོགས་ལ། སྤྲུལ་དམ་པས་མ་ཟིན་པའི་ཡོན་ཏན་
ཕྱོགས་རེ་སྒྲེས་པ། ག་ཤེད་ཀྱི་ཁྲོམ་དུ་ཕྱིན་པས་ཤེས་པ་བྱམ་ལོང་གི་སོང་། དེ་
དུས་རྟོགས་པ་སྒྲེས་པ་འདྲ་ཟེར་བ་དང་། བྱིས་དེད་པའི་ཆེ་ཤེས་པ་བྱམ་ལོང་
གིས་སོང་། དེ་དུས་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་མཐོང་བ་ཡིན་བྱ་བ་སོགས་ནི། རྒྱུན་མེད་པ་
ན་ཉམས་མྱོང་དེ་ཡལ་ནས་འགོ། ཡང་སྤྲུལ་དམ་པས་མ་ཟིན་པར་སྒྲུབ་པ་ཡུན་
རིང་བྱས་པར་སྒྲོམ་པ་ཡང་། མཐར་ཆོས་པ་གཞན་མཐོང་ཅ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་འདི་ཅམ་
ལས་ལྟག་པ་རེ་ངས་ཀྱང་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ་ཟེར་ནས་ང་ཀླུ་དང་བྱད་གསོད་བྱེད་
པ་རེ་ལས་མི་འོང་། དེས་ན་གསུང་འདི་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་འདུག་གསུང་།
སྤྲུལ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དཀྲུགས་ལུང་གཙུག་མན་ངག་གའ་པ་ནི་གཞན་གྱིས་གོ་དོགས་
པ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། སྤྲུལ་མེད་པར་རང་དགར་འདུག་པ་དགག་པའི་སྤྱིར་
ཡིན། སྤྱིར་དབང་པོ་རྒྱལ་འབྲིང་ཚོ་གསལ་ལས་གསུམ་སྟགས་སྤྲུལ་མེད་པ་ནི་
དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྩོན་པོའི་ཆེད་དུ་གསུངས་ཤིང་། རི་ལྟར་དཀྲུགས་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་

མ་ལོག་པར་བྱེད་འགྲོ་བ་ནི་དབང་བོ་རྣམ་པོའི་བྱེད་ཚུལ་ཡིན་ལ། དེ་སྤྱི་མ་དམ་
པས་ཟིན་ན་ཡོན་ཏན་སྦྱེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྤྱི་མའི་བྱིན་རྒྱལ་པས་ཡིན་པར་གོ་
ནས་ང་རྒྱལ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་གསུངས། ཞག་བདུན་ཕྱག་བཞི་པ་ལ་ཞེས་སོགས་
ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ཞག་བདུན་ཕྱག་བདུན་དུ་ཚཱ་ལའོར་
མ་བསྒྲོར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བདུན་ཕྱག་དང་བོ་ལ་འདྲི་མཛད་གཉིས་པ་ལ་འདྲི་
མཛད་བྱ་བ་སོགས་ཡོད་པའི་བདུན་ཕྱག་བཞི་པ་ལ་གར་རུབ་གྱི་རྒྱ་མཚོའི་བར་
རྒྱང་མི་རིང་བར་འཆག་པའི་ཆོ་ན་བདུད་སྤྲིག་ཅན་ཏེ། དེ་ནི་སྦྱིར་འདོད་པའི་
ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་བདུད་གྱི་སྦྱ་འཇུག། འདོད་ཁམས་གྱི་ཕྱི་མོ་གཞན་འཕྱུལ་
དབང་བྱེད་གྱི་གནས་ཡིན། དེ་ན་གཞན་འཕྱུལ་དབང་བྱེད་གྱི་རྒྱལ་བོ་དག་ལ་
རབ་དབང་ལྷག་བདུད་སྤྲིག་ཅན་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་དེ། དོན་ལ་སྦྱི་རོལ་ན་བདུད་
གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་། ལས་དང་ཉོན་མོངས་བའི་དབང་གིས་སྦྱི་རོལ་ན་ཡང་བདུད་
ཡོད་པ་ལྟར་སྤང་བའོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བདུད་སྤྲིག་ཅན་དེས་སྦྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་
གསོལ་བའི་ཆོ། ངའི་དག་སྦྱོང་གནས་བརྟན་འདུལ་བ་གསལ་བ། འཕེལ་ཞིང་
ཡངས་པ་དང་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མ་གྱུར་གྱི་བར་ཁོ་བོ་སྦྱ་ངན་ལས་མི་འདའོ།
ཞེས་སོགས་གསུངས་པའང་། སངས་རྒྱས་འཁོར་སྦྱོབ་མེད་གྱིས་དོགས་པ་མ་
ཡིན་ཀྱང་ཚཱ་ལ་བརྒྱད་པ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གསུང་། སོ་སྦྱེ་རྣམ་གྲོལ་སྤྱི་
ཞེས་པ་ལ། ད་ལྟ་ནི་སོ་སྦྱེ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་གསུང་། ཡང་ན་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་
གསུམ་འདྲེས་ཏེ་ཞེས་སོགས་ལ། རོ་བོ་རྗེ་ལ་འཕགས་པ་སྦྱ་སྦྱབ་ནས་བརྒྱད་

པའི་ཟབ་མོ་ལྟ་བརྒྱད། ཐོགས་མེད་ནས་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་བརྒྱད། ལ་ཉི་ཤས། ཁོ་
བའི་སྒྲ་མ་དེ་ནག་པོའི་ཁོང་གསེང་ན་བཞུགས་པའི་བྱེ་སྒྲའི་སྒྲ་མ་དེར། སྤྱིར་རྗེ་
ཆེ་ལུགས་ཀྱིས་ད་ལྟ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་
གསུངས། མཆན། ཉི་ལོ་ནུ་རོ་ཉི་ལྔ་པ་སྟེ་མན་ངག་བྱིན་རྒྱལ་བ་བརྒྱད་པ་སྟེ་ཆུ་
བོ་གསུམ་འདྲེས་སུ་ཡོད་ལ། རྩོམ་པའི་བཀའ་བརྒྱད་དེ་ནི་སྒྲུབ་བརྒྱད་དེན་པོ་ཆེ་
འདི་ལ་བརྒྱད་པའི་བཀའ་བབས་གཅིག་ཏུ་ཅི། སྤྱིར་རྩོམ་པོ་ལ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
ཆོས་བཀའ་འབའ་ཞིག་དང་། རྗེ་མར་པ་ལ་སྒྲགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྟེ་ཁ་ཅིག་གི་བཀའ་
བབས་ཁོན་ལས་མེད་པ་མིན་ཏེ། རྩོམ་པོ་ལའང་ཉན་ཐོས་ནས་སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་
བར་གྱི་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་སུ་བཞུགས། དེ་ཡང་བརྒྱད་པ་འདི་ལ་བཀའ་
བབས། རྗེ་མར་པ་ལའང་ཉན་ཐོས་ནས་སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་བར་གྱི་བསྟན་པ་
ཡོངས་རྫོགས་སུ་བཞུགས། དེ་ཡང་བརྒྱད་པ་འདི་ལ་བཀའ་བབས། ཡང་རྗེ་
མར་པ་ཉིད་ལ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་རང་ལ་ཡང་ཉི་ལོ་ནུ་རོ་ནས་བཀའ་བབས་
དང་། ས་ར་ཏ། ལྷ་སྒྲུབ། ཤ་མ་ར། མི་ཉི་པ་ནས་བཀའ་བབས་གཉིས་འདྲེས་
སུ་ཡོད། ཉི་ལོ་པ་ལའང་བཀའ་བབས་བཞི་འདྲེས་སུ་ཡོད། མདོར་ན་བཀའ་
བབས་ཀྱི་ཆུ་བོ་གསུམ་ཀྱི་ཁྲི་མ་སྟེ་ཡོད་ཀྱང་བརྒྱད་པ་དེང་བས་བྱིན་
རྒྱལ་བ་རྒྱ་ལྷོ་མ་པ་མིན་ཏེ། སྒྲ་མ་དེ་ཐམས་ཅད་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བརྟེན་
པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། མཆོག་ཏུ་བྱིན་རྒྱལ་བ་ཆེ་བ་ཡིན་གསུངས། ལྟ་བུ་ནས་དག་
དབུ་མ། སྒྲོམ་པ་རྣམ་དག་གསང་སྒྲགས། སྤྱོད་པ་རྣམ་དག་ཡར་བྱིན་ཞེས་པ་ལ།

འདི་ནི་གཙུག་ཆེ་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་གྱི། དོན་དུ་གསང་སྤྲུགས་གྱི་ལྟ་སྒྲུབ་
སྦྱོང་བའི་ཁོངས་སུ་དབྱེ་མའི་ལྟ་སྒྲུབ་སྦྱོང་བ་ཡང་ཡར་ལྷན་དུ་འདུག་སྟེ།
འཛིག་རྟེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འོང་བས། ཞེས་སོགས་ལ། འཛིག་
རྟེན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་བཞི་ཐོབ་པའང་
ཡོད་ལ། དུག་པ་ཟག་ཟད་གྱི་མངོན་ཤེས་མ་གཏོགས་པ་གཞན་རྩེ་འབྲུལ་གྱི་
མངོན་ཤེས་དང་ལྟ་འཇིག་གི་མངོན་ཤེས་དང་ལྟ་འཇིག་ན་བའི་མངོན་ཤེས་དང་
གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་སྟོན་གནས་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་མངོན་
ཤེས་ལྟ་ཐོབ་པའང་ཡོད་དོ། །རྒྱལ་པོ་ཇི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོའི་ཁང་སྤེང་དུ་ཡོག་
ནས་གསུམ་གྱི་པོ་ཉི་བབས་པ་རྒྱལ་པོས་བལྟས་པས་དོ་རྩེ་སེམས་དབའ་ཞལ་
མཐོང་གི་ལེའུ་བྱེད་ནས། རྒྱལ་འབྱོར་རྒྱུད། དེ་ཉིད་བསྐྱུས་པ། ཅ་བའི་རྒྱུད།
བཤད་རྒྱུད། ཆ་མཐུན་གྱི་རྒྱུད་མི་ཡུལ་དུ་འཕེལ་ཚུལ། ཚུལ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་པའི་
འགྲེལ་བར། སམ་བུ་སྤྲུལ་མ་ཡོག་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྟེ་ཆེན་པོ་བཙུན་ཕྱག་
ན་དོ་རྩེའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱིས་ཟ་ཉོར་གྱི་ཡུལ་དུ་གཤེགས་པ་དང་སྦྱོང་བ་ཉོར་གྱི་
རྒྱལ་པོ་ཞིན་ལྟ་ཉིས། དེའི་དོན་ལྟ་ཙུ་གྲུ་རྒྱུ་རི་པ་གདན་བྲངས་ཏེ་དབྱེས་སུ་
རྒྱལ་པོ་ཉིད་དང་། བཙུན་མོ་དམ་པ་བཞི་ཡུལ་གྱི་སར་བཀོད། སྟོན་པོ་བཞིའི་
རིགས་བཞིའི་སར་བཀོད། སྤྲུལ་མོ་རྣམས་ནང་གི་ལྟ་མོའི་སར་བཀོད། བཙུན་
མོ་ལལ་པ་རྣམས་ཕྱིའི་ལྟ་མོའི་སར་བཀོད། སྟོན་པོ་ལལ་པ་རྣམས་སྟོན་བསྐྱེད་
བཞི་དང་། བསྐྱེད་བཟང་གི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སར་བཀོད་ནས། རྒྱལ་པོ་འཁོར་

བཅས་རིག་འཛིན་དུ་གྱུབ་ནས། དམ་པའི་ཚོས་མི་རྒྱབ་པའི་སྤྱིར། ཀླུ་ཚབ་ཏུ་
སྤྲུལ་བྱ་གྲུ་པུ་རི་དབང་བསྐྱུར་ལ། དེ་ཡང་འཁོར་བདུན་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་རིག་
འཛིན་དུ་གྱུབ། དེའི་སྤྲུལ་མོ་གོ་མི་དེ་ནི་འཁོར་བཅས་ཀྱང་རིག་འཛིན་དུ་གྱུབ་
པར་བཤད་དོ། །དེ་ནས་ཨིན་རྩ་རྩུ་ཏི་ཆེ་ཆུང་གསུམ་ནས་བརྒྱད། ལྷ་སྤྱུབ། ལྷ་
དབྱངས། ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ། ཀྱུན་སྙིང་ནས་བརྒྱད་པ་ཁ་ཅིག་འཆད་དོ། །སྤྱིར་ལོ་
རྒྱས་འདི་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་ཡོ་གའི་ཚོས་འབྱུང་དུ་བཀོད་ནས་དག་པར་འཆད་
ལ། ཀླུ་པོ་ཇ་འམ་ཙའི་གཏམ་རྒྱུད། དཔལ་སྟོམ་པའི་རྒྱུད་སྤྱི་མ་ལས་ལུང་
བསྟན་པ་དང་། འཇམ་གླིང་ཤར་ལྷོའི་སྤྱོད་ཀས་ནས་རི་གི་ཏིའི་གྲོང་ན། སྟོན་པ་
གཤེགས་ནས་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ན་རྒྱུ་པོར་རབ་གསལ་ལྷ་བ་བྱུང་ལ། དེ་རྒྱུ་པོ་
ཇ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་འདི་རང་བཟོ་མ་པར་གྱི་རྩུབ་གཏམ་ཡིན་ཞེས་
སྤར་ནས་གྲགས། ལུ་རིན་པོ་ཆེན་ལུང་དེ་དྲངས་པའི་རྒྱུད་དང་དེའི་འགྲེལ་པ་
ཡང་དག་ཏུ་དྲངས་པ་མ་མཐོང་གསུང་བས། གཏམ་རྒྱུད་དེ་ཀྱུན་སྙིང་མ་བའི་
རྩུབ་ལུང་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ། མཆན། བསྐྱབས་པས་ཞལ་མཐོང་སྟེ་སྤྱོད་ཀས་བམ་
འདི་ཤེས་པར་འཚལ་ལོ་ཞེས་གསོལ་བས། ཡུལ་དབུས་ནས་ཀྱ་ཀྱ་རི་བ་ཅན་
དྲོངས་ཤིག་ཅེས་ལུང་བསྟན་ཏེ་སྤྱུན་དྲངས། དེས་རྒྱུད་བསྟན་པས་རྒྱུ་པོ་
འཁོར་བཅས་གྲོལ་བ་ནི་སྤྲུལ་པ་སྟེན་པའི་པན་ཡོན་ཡིན་ནོ། །།དོ་
རྗེའི་གསུང་། འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་
ཡིན། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། སྤྱིར་བཤད་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་ཡི་པ་ཙཱ་གདམས་

ངག་འདིའང་ཉམས་སྲུ་ལེན་པ་ན་གྲུབ་མཐའི་བཤད་པ་དེ་གདམས་ངག་དུ་བྲིལ་
ནས་སྟོན་རྒྱ་ཡོད་མེད་ལ་དགོངས་མཆན་གདམས་ངག་གཙོ་བོ་ཡིན། ལོ་ཆེན་
འིན་ཆེན་བཟང་བོས་མདོ་རྒྱད་མན་ངག་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱངས།
དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་བདུན་བཞེས་པའི་ཆོ། ལྷ་བཙུན་ཁུ་དབོན་གྱིས་རྩོམ་རྩེ་
སྦྱན་བྲངས་པ་ན། ད་ལྟ་རྒྱ་གར་ནའང་ཁོ་བོ་ལས་ལྷག་པའི་བརྟེན་མེད། འོན་
ཀྱང་རྒྱལ་བོས་སྦྱན་བྲངས་པའི་བརྟེན་ཡིན་པས་མཇལ་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས་
གསུང་ནས་མཇལ་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་གྲོང་མོ་མཛད་པའི་ཆོ། ལོ་རྩ་བ་སྤྱར་གྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཆོག་ཏུ་སོང་འདུག ། མན་ངག་དུ་བྲིལ་རྒྱ་མ་བུང་འདུག་དགོངས་ཏེ་
རྩོམ་ལ་ཆོས་གསན་པས། རྩོམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདམས་ངག་དུ་བྲིལ་ནས་
བཏབ་པས། སྦྱར་རྩོམ་ཅུ་བའི་བྲ་མར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྦྱར་
གྲུབ་མཐའི་སྟོགས་ཙམ་མཆོན་ན། རྩོམ་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་
བཞི་པ་དང་། །ལྷ་པ་བྲུབ་པའི་དགོངས་པ་མིན། ཞེས་འདུལ་བ་མདོ་སྟེ་མཛོན་
པ་སྟེ་སྟེ་སྟོན་གསུམ་ལས་མེད། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱ་བ་དང་མདོ་སྟེ་པ་དང་སེམས་ཙམ་
པ་དང་དབུ་མ་པ་སྟེ་གྲུབ་མཐའ་སྦྱ་བ་བཞི་ཁོན་ཡིན། སྟེ་སྟོན་བཞི་པ་དང་གྲུབ་
མཐའ་སྦྱ་བ་ལྷ་པ་ནི་བྲུབ་པའི་དགོངས་པ་མིན་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་བྱེ་
བྲག་ཏུ་སྦྱ་བས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ཆོན་གཙོད། དངོས་བོ་ཡིན་
ན་རྣམས་སྦྱ་བ་དགོས་ཤིང་། དངོས་མེད་ཤེས་བྱ་ལ་གཞི་གྲུབ་ཏུ་མི་འདོད་ལ།
ཤེས་པས་སྦྱིདོན་བྱག་སྤྲད་ནམ་མེད་རྩེན་འཆར་དུ་མཐོང་ལ། དེའང་དབང་བོས་

མཐོང་བ་ཡིན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་གྱིས་མིན་ཏེ་ཅིག་པ་སོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོད་པའི་
གཞུགས་མི་མཐོང་བས་རྣམ་པར་ཤེས་པས་མཐོང་ན་རྣམ་ཤེས་ཐོགས་མེད་ཡིན་
པས་གཞུགས་བསྐྱེབས་པའང་མཐོང་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་བཏུ། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་
པས་དོན་ཤེས་སྤྲད་ནས་འཛིན་ན་ཆ་ཤས་མེད་པར་སྤྲད་དེ་འཛིན་ནམ་ཆ་དང་
བཅས་པར་སྤྲད་ནས་འཛིན་ཆ་མེད་པར་སྤྲད་ནས་འཛིན་ན་དོན་ཤེས་རྒྱས་
གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ།ཆ་དང་བཅས་པར་སྤྲད་ནས་འཛིན་ན་དུས་མཉམ་རྒྱས་
གཞན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་ཡུལ་འཛིན་མི་རུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཀག་
ནས། མདོ་སྡེ་པ་རང་གིས་ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོ་དང་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་དབྱེ་
གསལ་བྱས་ནས། རགས་པ་དང་རྒྱན་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་དངོས་མེད་དང་
ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་འཛིན། འུལ་སྤྲ་རབ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་
མེད་པའི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་རུས་པ་ཀྱུན་དོན་དམ་དུ་འདོད། ཡུལ་འཛིན་
ཚུལ་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་སྒྲེ་མཆོད་གྱི་ཚོགས་སྤྱིས་རྣམ་པ་
གཏོད་དེ། རྣམ་པ་དེ་ཤེས་པ་ལ་འཆར་བས་ཤེས་པ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲིང་
པ་ལ་ཡུལ་དེ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད། དཔེར་ན་སྤོན་པོའི་འུལ་སྤྲ་རབ་སྐད་ཅིག་
དང་པོས་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཏད་པས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་
མིག་ཤེས་དེ་སྤོན་པོའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྒྲིས་པ་ལ་སྤོན་པོ་མཐོང་བར་འཛིན་པ་ལྟ་
བུའོ། །དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་འུལ་སྤྲ་རབ་དེ་སྤྱོད་ཀྱིས་དག་ལ་བལྟ་བའི་ཆ་ཡོད་ན་
ཆ་མེད་ཉམས་ཤིང་། མེད་ན་སྤྱོད་ཀྱིས་གཅིག་གི་གོ་སར་སྤྱོད་ཀྱིས་གཞན་གྱི། དོན་

སྒྲོག་ན་མའི་དོན་ཡང་འདི་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་གོས་ཀྱི་ཕག་ན་ལག་པ་ཡོད་པ་ལྟར་
འདོད་པ་མི་རིགས་སོ། །དེའང་སྒྲོ་ལའང་སྒྲོན་པོའི་སྣང་ལྟན་དུ་སྒྲེས་པ་དང་
རིགས་འདྲ་བྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་དང་། དོན་ལའང་ཤེས་པ་རྣམས་ལྟན་
བསྐྱེད་པ་དང་། རང་གི་རིགས་འདྲ་བྱི་མའི་སྒྲེ་བའི་ཚུལ་གཉིས་འཛོག་གོ་
།མཆན། རོས་ལ་བལྟ་བའི་རྩལ་ཐུ་རབ་རྣམས་ཐིམ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་
རགས་པ་ཚུམ་མི་རྣམས་པར་འགྱུར་ཞེས་བཀག་ནས། སེམས་ཙམ་རང་ལྷགས་ལ་
བྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་པས་སྣང་ཙམ་སེམས་སུ་འདོད་ལ། བྱད་པར་དུ་རྣམ་བདེན་
པས་སྣང་བ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་པ་བེད་ཅུ་དང་བེད་ཅུ་འི་སྒྲོན་པོ་
བཞིན་དུ་སྣང་སེམས་གྲུབ་བདེན་རྩིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ཅིང་སྣང་བ་སྣང་བ་
སེམས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ལ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་འཛིན་ནི། སྒྲོན་
པོ་དང་སྒྲོ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། ཐ་དད་དུ་བདེན་པ་མེད་པའམ་གཅིག་
ཉིད་དེ། སྒྲོའི་ངོ་བོ་གཅིག་གིས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་བྱིར། དཔེར་
ན་ལྷ་གཉིས་སམ་དབྱིབས་ཁ་དོག་བཞིན་ཞེས་པའོ། །གསལ་ཞིང་རིག་པའི་
ཏྲགས་ནི། སྒྲོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཚོས་ཅན། ཤེས་པ་དང་དོན་
གཞན་དུ་མེད་པའམ་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་ཏེ། གསལ་བར་རིགས་པའི་བྱིར།
བདེ་བ་གསལ་བ་བཞིན། ཞེས་སོ་སྣང་དང་གོམས་པ་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ནི། རི་
ལ་སོགས་པ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལྟར་གྲུབ་པ་ནི་སེམས་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་སྣང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མའི་མཚན་ཉིད་ཆ་བ་གང་ལ་ཡོད་པ་ལ་

མེ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཡང་གཟུགས་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་
འདི་དག་ནི་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། སྒོས་རི་ལྟར་བཀོད་པ་བཞིན་ཐ་དད་ཅིང་
གོམས་པ་ལྟར་སྣང་བའི་སྦྱིར། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིག་པ་ནི། འདི་ལྟར་བཟུང་བ་
བདེན་པར་ནི་མི་རུང་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་དུ་མར་
སྣང་བའི་སྦྱིར་ཞེས་དང་། ཡང་དུ་མར་ཡང་མེད་དེ། གཅིག་མེད་པའི་སྦྱིར་
གཉིས་ཀའི་དཔེ་ནི་མི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་བཞིན་ཞེས་སོ། །གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་རིགས་
པ་ནི་མདོ་སེམས་དབུ་མ་གསུམ་གར་གྱིས་རིགས་པ་ཡིན་ལ། དབུ་མའི་རིགས་
པ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ནི་མ་སྦྱངས་པའོ། །སྒྲུབ་བྱེད་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་པ་ན་དབུ་མའི་རིགས་པར་སོང་བའོ། །མཆན།
ལ་སོགས་པ་གྱི་རོལ་ན་ཡོད་པ་ལྟར་འབྲུལ། རྣམ་རྟུན་པས་སྣང་བ་སེམས་གྱི་
བདག་ཉིད་དུ་མ་ཞུགས་པ་ཤེལ་ལ་ཆོན་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་བ་ན་སོ་སོར་སྣང་ཡང་
ཤེས་ལ་ཁ་དོག་དེ་མ་གྲུབ་པ་ལྟར་སྣང་བ་སེམས་མི་བདེན་པ་སྟེ་རྟུན་སྣང་ཙམ་
དུ་འདོད། གཉིས་ཀས་ཀྱང་སེམས་རང་རིག་རང་གསལ་སྐྱད་ཅིག་མ་དོན་དམ་
དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ལ། སྒོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་སེམས་གྱི་བདག་ཉིད་
དུ་གྲུབ་པ་མེད་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྣ་ཆོགས་པ་
ཀུན་གཞི་ལ་ད་ལྟ་བོད་གངས་ཅན་འདི་ན། རིག་པ་ཁ་གང་མ་འདི་ག་བཏུ་བྱ་
ཡུལ་གྱི་སྟོང་ ། སྟོང་ཉིད་མཐར་བུག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་སེམས་ཙམ་ཡན་ལ་མ་
འཕགས་སོ། །མཆན། ཡོད་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་པས་སྒོན་པོ་ལ་སོགས་པ་

ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པ་སྟར་འབྲུལ་ཞིང་ཞེན་པའི་ཞེས་འདོད་དོ། །དབུ་མ་པས་ནི་
སེམས་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་བཀག་ནས། བདེན་གཉིས་ཀྱི། ཤེས་
བྱའི་གནས་ཚུལ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བདེན་པ་གྲུབ་ནས་བདེན་གཉིས་རྣམ་
པར་བཞག་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་སྒྲིབ་དུ་བདེན་པར་
གྲུབ་ན་དོན་དམ་བདེན་པར་གྲུབ་སམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་གྲུབ་དབྱེད་པ་ན།
གཉིས་ཀར་བདེན་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །མཆན། མཆན་
གཞི་སོ་སོ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་ན་རང་གི་དོས་བོས་གྲུབ་པའི་
བདེན་གཉིས་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཚཱ་ཐམས་ཅད་གཞོད་མ་
ནས་ནི་བའི་རང་བཞིན་གྱི་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། མ་
བརྟགས་པར་གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བ་སྒྱུ་མ་ཙམ་གྱིས་སྒྲིབ་བ་ཉེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྲུང་བ་ཙམ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་མིང་བརྟགས་ཏེ་སྟོན་པར་
བྱེད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་སྒྱུ་མ་རིགས་སྒྲུབ་གྱི་དབུ་མ་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་
གནས་པའི་དབུ་མ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །སྒྱིར་དབུ་མ་པའི་དབྱེ་བ་ལ་རྒྱ་གར་དུ་
ནི། མདོ་སྡེ་སྟོད་པའི་དབུ་མ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྟོད་པའི་དབུ་མ་པ་དང་།
འཛིག་ཉེན་གྲགས་སྡེ་སྟོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེས་གསུམ་ཡོད་ལ། འབྲོམ་སྟོན་གྱི་
གསུང་རྒྱན་ཟིན་བྲིས་སུ། དེ་བཞག་ཏུ་སྒྲིབ་སྟོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞིག་ཀྱང་རྒྱ་གར་
དུ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གར་ན་རང་སྡེ་གཉིས་དང་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གང་ལ་
གནས་པ་གསུམ་སྟེ་དབུ་མ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཆོ། ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་

ནི། སྤར་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཐ་སྟད་རི་ལྟར་འཛོག་དང་པོ་དེ་ཉིད་ཕྱིས་ཀྱང་
 འཛོན་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ལ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྟད་
 གྲུབ་མཐའ་ལྟར་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པར་འཛོག་རྟེན་གྱི་གྲགས་ཚོད་ཙམ་ཞེས་
 ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། བོད་འདིར་ནི། སངས་རྒྱལ་བསྐྱེད་སྤྱད་དང་ལྷ་གྲགས་
 གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལ་ཐལ་འབྱུང་དང་། ལེགས་ལྷན་གྱིས་ལྷགས་ལ་རང་རྒྱུད་དུ་
 ཐ་སྟད་བྱེད་དོ། །དབུ་མའི་དབྱེ་བར་སྐྱུ་མ་རིགས་སྐྱབ་དང་ཟུང་འཇུག་རབ་དུ་མི་
 གནས་པར་འབྱེད་པ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ལོ་རྩ་བ་ཡབ་སྐུས་གྱིས་བཀག་པར་
 སྤང་སྟེ། གོ་ལུང་པ་ཆེན་པོའི་བསྟན་རིམ་དུ་ཡང་ལྷན་པོ་ཁ་ཅིག་དབུ་མའི་
 ལྷགས་ལ་གཉིས་ཏེ། རབ་དུ་མི་གནས་པ་དང་། སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་སྐྱབ་པའོ། །སྒྲོབ་
 དཔོན་ཞི་བ་མཚོ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྐྱུ་མ་དོན་དམ་པར་བཞེད་པ་སྟེ། དངོས་སྐྱབ་
 བས་བརྟགས་པ་བདེན་པ་བཀག་ནས་རྒྱན་པ་ཡོད་པ་གཙོད་རིགས་པས་སྐྱབ་
 པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མའི་རྒྱན་ཉིད་ལས། དེ་ཕྱིར་
 དངོས་པོ་འདི་དག་ནི། ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་འཛོན། གཤལ་ཏེ་དོན་དམ་
 པ་འདོད་ན། །དེ་ལ་བདག་གིས་ཅི་བྱར་ཡོད། ཅས་རྒྱན་པ་དེ་སྤང་བའི་ཡུལ་
 ཙམ་དུ་གསུངས་ལ། སྐྱེ་བ་བཀག་པ་དགག་གཞིས་བསྐྱས་པའི་ཡོངས་
 གཙོད་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡོད་པའམ་མེད་
 ལའང་རུང་འགའ་ཞིག་རིགས་པས་གཞོད་པར་སྐྱབ་མཐར་ལྟ་བའི་གདོན་ཆེན་
 པོས་ཟེན་པས་དབུ་མའི་ལམ་ཡང་ཐག་རིང་པ་ཉིད་དེ། ཡོད་ན་ངས་པར་རྟག་

པར་བཟླ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།
།མཆན། མུ་སྟེགས་བྱ་བ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་དོན་ཡིན་པས་བྱི་
རོལ་པར་མ་ཟད་སེམས་ཙམ་པ་བྱིན་ལ་ནང་པའི་མུ་སྟེགས་པ་ཟེར་ལ། དབུ་
མ་པ་ནི་ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་འབྱེན་པའི་བྱིར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་མིང་མི་འབྲོབ་པོ།
དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། མདོ་སྟེ་པ། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་
པ།སྟགས་བྲན་མེད་པ། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་པའི་སྣང་བ་སེམས་སུ་འདོད་ཚུལ་ཏེ་ལྟ་
ལས། དང་པོ་ནི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་དེ་ཤེས་པ་མིན་མོད་ཀྱི་དོན་
བྱི་རྣམ་པ་འཕམ་དོན་དང་འདྲ་བར་སྐྱེས་པའི་སྣང་བ་དེ་ཤེས་པ་ལས་གཞན་མིན་
པས་སྣང་བ་སེམས་སུ་འདོད་དོ། །སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ནི་གོང་དུ་བཤད་
ཟིན་ལ། དབུ་མ་པས་རྒྱུ་མ་ཙམ་ཀྱི་སྣང་བ་ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དེ་ཡང་
སྣང་བ་པོ་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་པས་བསྐྱེས་པར་འདོད། སྟགས་ལྷགས་ལ་དབྱེས་པའི་
དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་བསྐྱེད་རིམ། ཞི་འཇོ་ཡབ་སྐུས་སོགས། མཆན། བསྐྱེས་པ་ན་ཞལ་
བརྒྱད་ཕྱག་བཅུ་དྲུག་པ་ལྟ་བུའི་གསལ་སྣང་ཐོབ་པ་དེ་ཡང་སྐྱོམ་པ་པོའི་སེམས་
ཀྱི་རང་སྣང་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་མི་ཟད་པ་རྒྱན་
བྱི་འཁོར་ལོ་འཆར་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དམ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྣང་བ་ཡིན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བསྐྱེ་
བའམ་རྒྱས་བཏབ་པར་གསུངས་ལ། དེར་ཡང་རང་ལ་སྣང་བའི་ཆོས་ཤིག་ལ་
རྒྱས་གདབ་དགོས་པའི་བྱིར་ན་སྣང་བ་རང་གི་སེམས་སྣང་དུ་ཡོང་། མདོར་ན་

སྒྲིང་བ་སེམས་སྒྲིང་དུ་བཤད་པ་འདི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་བྱ་
བ་དང་། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྒྲིང་བ་ཉིད་ཡིན་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འདི་འཐད་པ།
བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆའི་བཞེད་པ་མཐར་ཐུག་ནི། རང་ལ་གང་སྒྲིང་སེམས་
ཡིན་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་བྱ་ལ་ཤེས་པ་རྒྱད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་
གཅིག་ལས་མི་སྒྲིང་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་
རྒྱད་དུ་སྒྲིང་བ་ཐམས་ཅད་གང་ལ་སྒྲིང་བའི་ཤེས་པ་དང་རྣམ་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་ན་སློག་གཙོད་སོགས་ཀྱི་ལས་ལམ་ལས་འབྲས་བྱ་བ་དེ་སྐྱུག་
འབྲུང་མི་རིགས་ཏེ། རྟོན་ལ་གཞན་རྒྱད་དུ་གྲུབ་སྒྲིང་གི་སློག་གཙོད་པ་སོགས་
མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་སྒྲིང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་སྒྲིང་ཙམ་ཡིན་བྱ་བ་ནི་དགོངས་
པའོ། །མཆན། སྒྱིར་སེམས་ལ་སྒྲིང་བའམ། སེམས་ཀྱི་སྒྲིང་བ་ལ་རང་རྒྱད་
ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲིང་ཆ་དང་གཞན་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྒྲིང་ཆ་གཉིས་ཡོད།
རང་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པ་ལ་རང་གི་གཟུང་ནུམ་སེམས་མ་སྒྲིང་བ་དང་འཇིག་རྟེན་
ནུམས་སེམས་ལ་སྒྲིང་བ་གཉིས་ལས། དྲི་མ་ལ་བསམ་ནས་ཁ་ནང་ལྟ་རང་རིག་
ནི་ཤེས་པས་ཡུལ་མེད་དུ་འཇོག་པའང་འབྱུང་ངོ་། །རང་རྒྱད་ཀྱི་བསྐྱུས་པའི་
རང་སེམས་ལ་སྒྲིང་བའམ་རང་གི་སེམས་སྒྲིང་ནི་རང་སེམས་ལས་གཞན་མ་ཡིན་
པ་དང་། གཞན་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རང་སེམས་མ་སྒྲིང་བ་དང་རང་
སེམས་ཀྱི་སྒྲིང་བ་ནི་རང་གི་སེམས་ལས་གཞན་དུ་གྲུབ་དགོས་སོ། །གཞན་རྒྱད་
དུ་གྲུབ་སྒྲིང་གི་གང་ཟག་ངན་པ་ལའང་དག་སྒྲིང་བསྐྱོམ་ན་ཕན་ཡོན་ཆེ་སྟེ། རང་

རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རང་སྣང་ལ་གང་ཟག་དེ་བཟང་པོར་སྣང་བས་དེ་ལ་བརྟེན་
པའི་ར་རྒྱལ་སོགས་ཉེས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་བྱིར་རོ། མཆན་གྱི་མཆན། ཡིན་གསུང་།
སྣང་བ་རང་གི་སེམས་སྣང་ཡིན་པ་འདི་ལ། དབྱུང་པར་བྱ་བའི་ཟབ་གནད་དུག་
ཡོད་པ་ལས། དང་བོ་ནི། འོ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་སྣང་ཙམ།
འདི་ལྟར་སྣང་བའི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཚཱ་ཙན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའམ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་སྣང་བའི་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའམ་
སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། སེམས་སྟོང་ཉིད་དུ་གྲུབ་ན་དེའི་
སེམས་སྣང་ཡང་སྟོང་ཉིད་དུ་མི་འགྲུབ་ཀ་མེད་པའི་བྱིར། གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་ཕྱོག་
ན་འབྲས་བུ་མི་ཕྱོག་ཀ་མེད་པའི་བྱིར། མཆན། གྱི་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཚཱ་ཙན།
ཆགས་སྣང་སྐྱེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་སེམས་སྣང་ཙམ་ལས་གཞན་པའི་བྱི་དོན་
ཡན་གར་བ་ཚུགས་བུབ་ཏུ་གྲུབ་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། བྱིད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ནི་
འགལ་བྱུང་ཏུ་སོང་ལ། རེད་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་
སེམས་སྣང་སེམས་ཡིན་པའི་ཚོ་ན་ཚཱ་ཙན། ཆགས་སྣང་གི་སྟོ་སྐྱེ་བར་རིགས་
པ་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཆགས་ལྡན་གྱིས་མཛེས་པར་སེམས་པ་དང་། མི་སྐྱུག་པ་
བསྒྲོམས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་མི་མཛེས་པར་སེམས་པ་ལས། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་
མི་འོང་སོ་སོར་སྣང་བས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆགས་སྣང་གི་སྟོ་སོ་སོར་སྐྱེ་བའི་བྱིར་
རོ། །ཡང་རང་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་སེམས་སྣང་ཙམ་མ་ཡིན་ན་
ཚཱ་ཙན། ཆགས་སྣང་གི་སྟོ་སྐྱེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་

ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་སྣང་བ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་མ་ཡིན་ན་དེ་ལ་
བརྟེན་པའི་ཆགས་སྣང་གི་སྒོ་མི་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྣང་བ་སེམས་སྣང་ཡིན་
པ་དང་། རི་ལྟར་སྣང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སེམས་སྣང་ཙམ་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཆགས་སྣང་སྒྲེ་བར་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟ་
མ་ཡིན་ན་དེར་མི་འབྲུག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་སེམས་ཙམ་གྱི་ངོ་
བོར། རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་རྣམས་གྱི་དོན་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། དོན་མེད་དུ་ཐལ་དེར་སྣང་གི་སེམས་རྣམས་རང་གི་སེམས་
སྣང་ཙམ་ལས་གཞན་རྒྱུད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས། བྱེད་གྱི་ཐལ་འབྲུག་དེ་ནི་
འགལ་བྱུང་དུ་སོང་ལ། དེད་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་དུ་སྣང་བ་རྣམས་རྫོགས་བྱུང་དུ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟར་རྫོགས་བྱུང་དུ་འགོད་ཅུས་པ་
ཡིན་ཏེ། རང་སེམས་ལ་སྣང་བའི་སེམས་རྣམས། རང་སྣང་གི་འབྲུལ་པ་དག་ན་
སངས་རྒྱས་སུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། ིམས་དུ་སྣང་བ་དེ་གཞན་རྒྱུད་གྱི་རང་
དབང་དུ་གྲུབ་ན་རང་སྣང་གི་འབྲུལ་པ་དག་རྗེས་གྱུར། སེམས་ཅན་རྣམས་
འཛང་མི་རྒྱ་བར་རིགས་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
གྲུབ་སྟེ། རང་སྣང་སངས་རྒྱས་སུ་རྣམ་པར་དག་ན། གཞན་སྣང་ཡང་སངས་
རྒྱས་སུ་རྣམ་པར་དག་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །སྦྱིར་དེར་
སྣང་གི་སེམས་ཅན་རྣམས་རང་གི་སེམས་སྣང་ཙམ་ལས། གཞན་རྒྱུད་དུ་མ་གྲུབ་
ན་གཞན་རྒྱུད་དུ་གྲུབ་པའི་སེམས་ཅན་མེད་དགོས་པར་ནི་ངེད་གྱུར་མི་འདོད་དོ།

།དེས་ན་སྣང་བ་སེམས་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དོན་
དང་ལྡན་པར་ཡང་གྲུབ་པོ། གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་གསང་སྤྲུགས་ནས་རང་སྣང་
གིས་བསྐྱུས་པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་དོ་རྗེ་གསུམ་ཏུ་སྣང་
བའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིག་པའི་ཚོན་ཚོས་ཅན། རང་སྣང་གི་མ་དག་པའི་ལུས་དག་
ཡིད་གསུམ་གྱི་སྣང་བ་རང་སེམས་དག་པའི་དབྱིངས་ལ་ངང་གིས་ཞི་བ་ན། དེའི་
རང་སྣང་ལ་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་དོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་སྣང་བའི་རྣམ་དག་ལམ་གྱིས་
འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་ཏུ་མ་དག་པའི་སྒོ་གསུམ་དོ་རྗེ་གསུམ་ཏུ་
རིགས་འགྱུར་འགོ་བ་ཡང་མ་ཡིན། འདི་བསལ་བའི་ཤུལ་ཏུ་སྤར་མེད་གཞན་
ཞིག་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན། འདི་ཉིད་ཚོས་བྱས་པ་ལྟ་བུའང་མ་ཡིན། ཡིན་ན་འདོད་
ཆགས་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རིགས་རྒྱན་ཡིན་ཟེར་དགོས་ན། དེའང་འདོད་མི་
ལུས་ཏེ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྐྱིབ་པ་སྤངས་པས་གནས་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སོར་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་སུ་འཛོག་གོ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གནས་གྱུར་གྱི་ཆ་ནས་སོར་རྟོག་ཡེ་
ཤེས་སུ་འཛོག་ན། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་སམ། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཆ་
ནས་འཛོག། །དང་པོ་ལྟར་ན་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོ་འདོད་ཆགས་གནས་གྱུར་པ་
མི་བཟད་དེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འགགས་ཟེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་
གནས་གྱུར་པའི་རུང་སྟེ། ཚོས་ཉིད་འགྱུར་མེད་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མཆན།
དབྱུད་པ་འདི་མདོ་ལུགས་དང་བུན་མོང་གི་དབང་ཏུ་བྱས་ཀྱི། སྤྲུགས་ལུགས་
བུན་མོང་མིན་པ་ལྟ་ན་འདོད་ཆགས་ཉིད་ལ་ཐབས་ཀྱིས་མ་ཟིན་ན་འཁོར་བའི་ཆ་

བྱེད་པ་དང་། དེས་ཟིན་ན་མུང་འདས་ཀྱི་ཆ་བྱེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམས་པ་
བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་པས། དེའི་ཆོ་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་
རྒྱ་སོ་སོའི་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་གི་གནས་འཐད་པ་ནི་ལེའུ་འོག་མ་རྣམས་སུ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་དོ། མཆན་གྱི་
མཆན། དེས་ན་སྣང་བ་སེམས་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྣང་བ་དོ་རྗེ་
གསུམ་དུ་སྣང་བར་ཡང་གྲུབ་པོ། བཞི་པ་ནི། འོ་ན་རང་གི་སེམས་སྣང་གིས་
བསྐྱུས་པའི་བླ་མ་ལ་མོས་གྲུས་བྱས་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། དེ་སེམས་ཙམ་ལས་ཕྱི་
རོལ་དུ་གྲུབ་པའི་བླ་མ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེན། འདི་དང་གནད་གཅིག་པར། ལུ་
སྟོན་རིན་པོ་ཆེས། སྦྱུ་ཁའི་འབྲེལ་པར། འོ་ན་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་དག་པ་
འདོད་པ་མིན་ནམ་ཞེན། བདེན་ཏེ། གཟུང་འཛིན་གྱི་དངོས་པོ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱིབ་
པར་བཞག་གོ། ཁོ་ན་དེ་ཁོ་ན་སྦྱིབ་པར་འགྱུར་མོད་ཅེན། མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་
གཟུང་འཛིན་དེའི་ལྷན་ཁྱིམ་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱིབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། གང་
གི་ཕྱིར་བྱམས་སོགས་ནི་སྦྱིབ་པའི་ཆེད་དུ་མི་འགྱུར་ལ། ཆགས་སོགས་ནི་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཆགས་སོགས་ཐབས་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་
བྱེད་པར་ལས་ཆ་ཤས་ཀྱིས་མ་བསྐྱེད་པས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐབས་ཀྱི་བྱེད་པར་གྱི་
ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྦྱིབ་པ་ཁོ་ན་འོ། ཁོ་ན་གཏི་མུག་དག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
གཏི་མུག་ཅུ་བའི་སྦྱིབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་གཏི་མུག་རྣམས་སྣང་དུ་
བཤད་དེ། ཞེན། གཏི་མུག་གི་ངོ་བོའི་ཤེས་སྦྱིབ་བམ་རང་བཞིན་དག་པ་ཡིན་

གྱི། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོ་བྱར་བའི་བྲི་མ་དེ་ནི། རྣམ་སྒྲུང་དུ་དག་པ་མིན་
ཏེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་ལ། དག་དོན་བསྟུན། རོ་བོ་གནས་འགྱུར་
བ་དང་རིགས་འགྱུར་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་ཐ་མལ་གྱི་སྒྲོ་གསུམ་ཡོད་པར་
ཐལ་བའི་སྒྲོན། འདི་བསལ་བུལ་དུ་སྒྲར་མེད་གཞན་ཞིག་སྒྲེན་ནི་རྒྱ་ལྟན་ཅིག་
སྒྲིས་པའི་འབྲས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་དང་། འདི་ཉིད་བྱད་ཚས་གཞན་
གྱི་བྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། རོ་བོ་ལ་སྒྲར་ལས་བཟང་དུ་མ་སོང་ན་
ནི། རྣམ་པར་དག་པས་མད་དུ་བྱུང་ཡང་མཚོག་དུ་མ་གྱུར་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་
ཡོད་དོ། ཁོ་ན་རི་ལྟར་ཞེན། སྒྲིབ་བྲལ་རྣམ་དག་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཙམ་ལ་
སྒྲུ་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོགས་པ་འདི་ལྟ་བུའི་མཐུ་ནི་རྟོགས་པར་དགའ་འོ།
ཁམ་ཆ། བྱེད་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ནི་འགལ་བྱུང་བྱས་ལ། དེད་ལྟར་ན་རང་རྒྱུད་
དུ་གཏོགས་པའི་སེམས་སྒྲུང་ཙམ་གྱི་སྒྲ་མ་ལ་ཚས་ཅན། མོས་གྲུས་བྱས་པ་དོན་
དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མ་བྱི་རོལ་རྒྱུང་ཆད་དུ་མ་གྲུབ་པས་རང་སེམས་དག་པ་
ལ་སྒྲ་མར་སྒྲུང་བ་དེའི་བྱུགས་རྗེ་རང་སེམས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་
རོ། རྒྱུ་མཚན་དེས་དེ་ལ་མོས་པ་བྱས་པ་དོན་ཡོད་པའི་བྱུང་བ་གྲུབ་པ་ན་ཚས་
ཅན། རང་སེམས་སྒྲ་མར་ཤར་བ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ལོག་ལྟ་གཏན་ཟད་གྱི་ཁོས་
གྲུས་མཚན་ཉིད་པ་དུས་དེར་སྒྲེ་བས་བྱིན་སྒྲུབས་མཚན་ཉིད་པ་ཡང་དུས་དེར་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། རང་སེམས་དག་པའི་སྒྲུང་བ་སྒྲ་མ་དང་དགོན་མཚོག་འཆར་
བྱ་བའི་གནད་འདི་མ་གོ་བར་འབའ་ར་བ་སོགས་དུས་བྱིས་གྱིས་སྒྲོམ་ཆེན་

ནམས་རང་གི་སེམས་ཉིད་སྒྲ་མ་ཡིན། སྒྲ་མ་གཞན་ནས་འཛོལ་འདོད་སྙིང་རེ་རྗེ་
 ཟེར་ནས་སྒྲ་ཡིན་པ་སོགས་བྱེད་པ་ནི་ནོར་བཤོ། །མཆན། དེས་ན་སྒྲ་བ་
 སེམས་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོན་འདི་ལྟ་བུ་ལ་དགོངས་ཏེ། དྲགས་པོ་བཀའ་
 བརྒྱད་གྱི་ཞལ་ནས། སྒྲ་མ་འདི་རང་རྒྱུད་གྱི་མེ་ལོང་ཡིན། །སྒྲ་འདས་གྲོངས་
 མངའ་འདི་མི་མངའ་ལྟོས། རི་སྤྱིད་དུ་འདས་གྲོངས་མངའ་བའི་བར། །ད་དུང་
 དད་པས་རང་རྒྱུད་སྦྱོངས། ཞེས་བཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར། རང་སེམས་དག་པའི་
 སྒྲ་བ་ལ་སྒྲ་མ་དམ་པ་འདས་གྲོངས་མེད་པར་དུས་ཏྲག་ཏུ་བརྟེན་རྒྱུར་ཡོད་ཅིང་
 ། དེ་ལ་མོས་གྲུས་འདྲ་འབྲལ་མེད་པ་དེ་ལ། བརྒྱད་པ་འདིས་སྒྲ་མ་ལ་ཆོས་སྒྲིའི་
 མོས་གྲུས་སྦྱེས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་མཛད་པའི་སྒྲོལ་ཡོད་དོ། །མཆན། བཀའ་བརྒྱད་
 འདི་པའི་ལྷགས་ལ། སྒྲ་མ་ལ་ཆོས་སྒྲིའི་མོས་གྲུས་སྦྱེས་ན། སྒྲོབ་མས་ཆོས་སྒྲི་
 རྟོགས་པས་བྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོར་སྒྲོབ་མས་སྒྲ་མ་ལ་ཆོས་སྒྲིའི་མོས་
 གྲུས་སྦྱེས། དེའི་རྗེས་ཐོག་ཏུ་སྒྲོབ་མས་ཆོས་སྒྲི་རྟོགས་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
 མཆན་གྱི་མཆན། སྒྲ་མ་ལ་མོས་གྲུས་བྱས་པ་ཡང་དོན་ལྡན་དུ་གྲུབ་པོ། ལྟ་བུ་ནི་
 སྒྲ་བ་རང་གི་སེམས་ཡིན་པ་དང་། འདི་ལྟར་སྒྲ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་
 བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ཕྱིར། འཆིང་གོལ་བྱེད་པོ་གཞན་དབང་ཅན་དུ་མ་གྲུབ་
 པས་རང་སེམས་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་རྟོགས་པ་སྦྱེར་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་པ་ནི།
 འོ་ན་རང་སྒྲ་གིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་རྩ་ལ་བསྐྱོ་བ་སོགས་བྱས་པ་དོན་མེད་དུ་
 ཐལ། དེ་རང་གི་སེམས་སྒྲ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེན། དེ་ཡང་འགལ་བྱུང་ཏུ་

སྒྲུབ་ཡིན་མོད། དེད་ལྟར་ན་རང་སྣང་གིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་ཅུ་ཚཱ་ཅན། བསྐྱེ་
བས་འབྱུར་དུ་རུང་སྟེ། དངོས་པོ་ཆུང་དུས་མེ་ཏྲག་གཅིག་ཙམ་ཡང་སྒྲོས་དུང་
ལྟར་ཕྱག་བརྒྱར་མོས་ནས་རང་སྣང་ཙམ་དུ་སངས་རྒྱས་ལ་ཡུལ་ནས་ཚོགས་བྱང་
དུ་བསྐྱེས་པའི་རྒྱལ་ས། སྒྲོས་རིེ་ཙམ་བཀོད་པར་སྣང་བ་དེ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་
མཐའ་ཡས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ན་སྣང་བ་སེམས་ཡིན་པས་དགེ་ཅུ་ལ་བསྐྱེ་
བ་སོགས་བྱས་པས་དོན་ཡོད་དུ་འབྱུར་ལ། །སེམས་སྣང་ཙམ་མ་ཡིན་ན་བསྐྱེས་
པས་མི་འབྱུར་ཏེ། སེམས་དང་འབྲེལ་མེད་རྣམས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྣང་བ་
སེམས་སྣང་ཙམ་དུ་གོ་ན་གནད་དུག་པོ་འདི་ཡང་གོ་བར་འབྱུར་རོ། །སྣང་བ་
སེམས་སུ་སྟིང་ནས་གོ་བ་དགོས་ཞེས་པ་ལ། སྟིང་སྣང་བ་སེམས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་
གཟུང་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་དེ་སྟོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་ཡོད།
སྟིང་སྣང་བ་སེམས་སུ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་མཐོང་ལམ་བོ་བ་ནི་མིན་གསུང་།
འདི་གཤམ་མར་གོ་ན་ཞེས་པ་ལ། སྣང་བ་རང་གི་སེམས་སྣང་དུ་ཤེས་པ་ན་དེ་མ་
རྟོགས་པའི་སེམས་ཙན་ལ་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཞིང་། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པའི་སྟུག་
བསྐྱེལ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་བར་གོ་བ། གཞན་གྱི་སྟུག་བསྐྱེལ་
ཐམས་ཅད་བདག་ལ་རིམ་སྒྲམ་པར་ལེན་ལུས་པའི་སྟིང་སྟོབས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་
ཡིན་གསུངས། ཀུན་ཏུ་བབ་པོ་ཞེས་པ་ལ། ཀུན་ཏུ་བབ་པོ་ནི་འབྲས་བུ་
སངས་རྒྱས་དང་རྒྱ་བྱང་སེམས་གཉིས་ཀའི་མཚན་ཡིན་ལ། ཀུན་ཏུ་བབ་པོ་འི་
སྟོན་ལམ་ནི་དགེ་བའི་ཅུ་བ་ཕྱ་མོ་རེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཐམས་ཅད་གྱི་

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བྱུགས་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་དང་སྒོམ་བསྒོམས་ནས་རྫོགས་
བྱང་འདི་ཆེད་དུ་སྒྲོན་པའོ། ཡང་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། རང་སྣང་ལ་
གཞན་སྣང་པའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གཞན་སྣང་ཐམས་ཅད་རང་གི་སེམས་སྣང་ཙམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེན་དེ་ལ་བྱབ་
པ་ག་ལ་ཡོད། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱད་རང་སེམས་ལ་སྣང་བ་དེའི་ཆོ་
ན་ཆོས་ཅན། རང་གིས་གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱད་མྱོང་དགོས་པར་ཐལ། རང་སྣང་ལ་
གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱད་སྣང་བ་དེ་མངོན་སུམ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་བཞིན་དུ།
རང་གི་བདེ་སྤྱད་གཞན་སེམས་ལ་སྣང་བ་དེའི་ཆོ་ན་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱིས་རང་
གི་བདེ་སྤྱད་མྱོང་དགོས་པར་ཐལ། གཞན་སྣང་ལ་རང་གི་བདེ་སྤྱད་སྣང་བ་དེ་
མངོན་སུམ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེན། བྱབ་པ་ག་ལ་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་
བདེ་སྤྱད་རང་ལ་སྣང་བ་དེའི་ཆོ་ན། གཞན་གྱི་བདེ་སྤྱད་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་
བསྐྱས་པའི་སྤྱིར་དང་། རང་གི་བདེ་སྤྱད་གཞན་ལ་སྣང་བ་དེའི་ཆོ་ན། རང་གི་
བདེ་སྤྱད་གཞན་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་རང་གི་སེམས་ལ་རང་
རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་བདེ་སྤྱད་སྣང་བ་ནི་རང་གིས་མྱོང་དགོས་ལ། རང་གི་
སེམས་ལ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་བདེ་སྤྱད་གི་སྣང་བ་ནི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་
ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་གིས་མྱོང་ག་ལ་དགོས། སྤྱིར་རང་སེམས་ལ་རང་དང་གཞན་
དུ་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། རང་གིས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ས་སྐྱ་པ་རྗེ་
ཏས་ཀྱང་། རང་ལ་ཤར་ན་རང་ཡུལ་ཡིན། ཁ་ཤར་ན་ནི་དེ་ཡུལ་མིན། ཞེས་

སྒྲུས་པའི་ཕྱིར་། །མདོར་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་སྣང་ཡིན་ན།
 སེམས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
 སེམས་སྣང་ལ་སེམས་དེ་ལས་འབྲལ་མི་རུང་བའི་སྣང་ཆ་ཞིག་དང་། འབྲལ་
 རུང་གི་སྣང་ཆ་ཞིག་དང་གཉིས་ལས། སྒྲ་མ་ནི་སེམས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་
 ཡང་། ཕྱི་མ་ནི་སེམས་ལས་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་མི་རུས་སོ། །གཞན་
 རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱུད་པའི་སེམས་སྣང་ཙམ་ནི་སེམས་དེ་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་མིན་
 གཉིས་ཀར་བརྗོད་མི་རུས་སོ། །གཏུལ་བྱ་རང་དང་ཐ་དད་མེད་པ་རྣམས་སྒྲིན་
 པར་བྱེད། ཅེས་སོགས་ལ། ཚོགས་གཉིས་གོམས་པ་རབ་ཀྱིས་མཐར་སོན་པས་
 སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་མིན་པའི་ཚོས་གང་ཡང་བྱུལ་དུ་མ་ལུས་པས་
 ཉིད། ཡང་ན་འདི་ལ་འདི་ལྟར་འཆད་ན་བདེ་སྟེ། རྒྱུའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལ། བྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ་པོ་རང་དང་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱེ་བྲག་མེད། ལམ་དུས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ཚོགས་གཉིས་བསོགས་པ་ལ་བྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ་པོ་རང་དང་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་བྱེ་བྲག་མེད། འབྲས་དུས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་གཉིས་ཐོབ་
 པར་འགྱུར་བ་ལ་བྱང་སེམས་བསྐྱེད་པ་པོ་རང་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱེ་
 བྲག་གམ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་རྣམས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
 འོན་དུ་པན་རྩྭ་པན་གཤའ་མར་འདོགས་རེས་བྱས་ན་མཐར་སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་འཁོར་འདས་གཏན་གྲོལ་དུ་རུས་པའི་བྱང་འདས་ཐོབ་པ་ལ་

དགོངས་སོ། །མཆན། གྱིས་ཉིད་མཆོད། ཉིད་གྱིས་ཉིད་ལ་འཆད་པ་ལྟར་སོང་
 དཔེ་སྒྲོན་ནས་སྒྲིན་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུང་། དོ་རྗེ་གསུང་ཚེས་ཐམས་ཅད་
 དཔམ་པ་སྐྱད་ཅིག་མའི་རང་གཟུགས་ཡིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སུ། འདི་
 སྣང་བ་རང་སེམས་དང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འཛིག་མཚམས་ཀྱི་གནད་སྦྱིར་གཅིག་ཀྱང་།
 བྱད་པར་བྱང་བྱད་ཡོད་དེ་སྤྱི་མར་སྣང་བ་རང་སེམས་ནི་འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ། རི་
 ལྟར་གནད་གཅིག་ན། འབྲས་བུ་སྣང་བ་ནི་རྒྱ་རང་གིས་སེམས་ལ་སྟོན་ནས་
 སྣང་བུ་བའམ་རྒྱ་དཔམ་པ་སྐྱད་ཅིག་མ་ལས་འབྲས་བུ་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
 གཟུགས་སམ་རང་བཞིན་མ་འབྲས་པ་སོ་སོར་སྣང་བུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནད་
 གཅིག་པར་མཚུངས་པའོ། །མཆན། སེམས་རྒྱ། སྣང་བ་འབྲས་བུ། འབྲས་བུ་
 སྣང་བའི་རྒྱ་སེམས་མེད་ན་མི་འབྱུང་ན་མི་འབྱུལ་བའོ། །དཔམ་པ་སྐྱད་ཅིག་
 མའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་ལུས་པ་ཐོགས་མེད་ལས། འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱས་
 དཔེ་གནས་དོན་ལུས་སུ་སྣང་བའི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་དེས་ལ་མི་འབྱུལ་བའོ།
 །མཆན། མི་འབྱུལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། བྱི་མ་ནི་དངོས་རྒྱ་ལུས་པ་
 ཐོགས་མེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་དེས་ལ་མི་འབྱུལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།
 །སྦྱིར་མཐོ་རིས་དང་དན་སོང་གི་ལམ་རྒྱད་ཀྱང་སེམས་བབང་དན་ལས་མེད་དེ།
 དན་སོང་བ་རྣམས་རྒྱ་དཔམ་པ་དན་པའི་འབྲས་བུ་སྟོན་བཅུད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
 རྟུག་བསྐྱེད་དུ་སྒྲིན། མཐོ་རིས་པ་རྣམས་རྒྱ་དཔམ་པ་བབང་བའི་འབྲས་བུ་བདེ་
 དབང་སྒྲིན་ཁངས་རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གྱིས་འབྲས་བུ་ཡང་རྒྱ་དཔམ་པ་བབང་

ངན་ལས་མེད་དེ། བྱང་སེམས་རྣམས་རྒྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་ལ་གོམས་པ་
རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བདེ་ཆེན་དག་པ་རབ་
འབྲམས་སུ་གྲོལ་བ་ཡིན། དེས་ན་རང་སེམས་འདི་རྒྱ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་
ཆོས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ལས། འབྲས་བུ་ཁམས་གསུམ་གྱི་འཁོར་བར་སྤང་ལ། རྒྱ་
རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ལས། འབྲས་བུ་ཕྱངན་ལས་འདས་པར་
སྤང་བ་ཡིན་གསུང་། ཆོས་ཉིད་བསམ་པའི་རང་གཟུགས་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་
བྱ་བ་ལ། རྒྱུར་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་མཚན་ཉིད་པ་ལ་བདེ་སྟོང་གཉིས་
མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་ན་ཕྱག་ཆེན་གོ་མི་ཆོད་ཀྱང་། ཆོས་ཉིད་སྒྲ་བསམ་བཞིན་
མེད་ཡིན་པས་ཕྱག་ཆེན་གྱི་སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་པ་
ཡིན། ཆོས་ཙན་བསམ་པའི་རང་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཆོས་ཙན་རྣམ་
སྒྲིན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕུང་པོ་འདི་ཆོས་ཙན། འདི་ལྟར་སེམས་པ་དང་བསམ་པའི་
ལས་ཉོན་གྱི་འདུ་བྱེད་ལས་གྲུབ་པའི་རང་སྤང་ངམ། རང་གཟུགས་སམ། རང་
འབྲས་ཡིན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མངོན་པ་འདུ་བྱས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཆོ་གསུམ་ལ་
རྫོགས་པ་དང་། ཆོ་གཉིས་དང་། རྟེན་ཅིག་ལ་རྫོགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་
སོ། །ཡང་ལས་འབྲས་སྒྲིན་ཚུལ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྒྱ་
འབྲས་ཚར་གཉིས་ཆོ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པ་ནི་བྱེ་སྒྲའི་ལུགས་ཏེ། རྒྱ་མ་རིག་འདུ་
བྱེད་ནི་ཆོ་སྒྲ་མ། འབྲས་བུ་རྣམ་ཤེས་མིང་གཟུགས་སྒྲེ་མཆོད་དུག་རིག་པ་ཆོར་

བ་ལ། ཀྱུ་ཐེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ནི་ད་ལྟ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ཤི་ནི་མ་འོངས་
 པ་སྟེ་ཆོ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པ་ནི། མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བྱི་མཐའ་གཉིས་
 གཉིས་དང་། །བར་དུ་བརྒྱད་ཡོངས་རྫོགས་ལྡན་ལ། ཞེས་སོ། ། ཀྱུ་འབྲས་ཆར་དུ་
 ཆོ་གཉིས་ལ་རྫོགས་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་གྱུ་སྐྱབ། དང་པོ་བརྒྱད་པ་དགྲ་ཉོན་
 མོངས། །གཉིས་དང་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། །ལྷག་མ་བདུན་པར་སྤྲུག་བསྐྱེལ་
 ཡིན། ཞེས་པ་རྒྱ་ལ། འབྲས་བུ་བདུན། གསུངས་སོ། །མཆན། མཐོང་ཆོས་
 ཟློང་འགྲུར་ལས་འབྲས་ཆོ་འདིར་སྒྲིན་པ་དང་། སྐྱེས་ནས་ཟློང་འགྲུར་ལས་
 འབྲས་ཆོ་བྱི་མར་སྒྲིན་པ་དང་། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་ཟློང་འགྲུར་ལས་འབྲས་ཆོ་
 གསུམ་དང་དེ་ལན་ཆད་དུ་སྒྲིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ཟློང་བར་མ་དེས་པའི་
 ལས་ནི་དགོ་མི་དགོའི་ལས་ཉམས་རྒྱུད་ཞིག་དགོ་མི་དགོའི་ལས་སྟོབས་ཆེན་
 གཞན་གྱིས་བཅོམ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་མ་དེས་པའི་ལས་ལ་ཟེར་རོ། །སྟེ་
 མ་གཉིས་དང་གཞུང་འདིར་ཆོ་འདི་དང་། ཆོ་འཕོས་པས་ལུས་འགྲུར་བའི་
 བསམ་པ་སྐྱད་ཅིག་མའི་རང་གཟུགས་གཉིས་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་
 །ཡང་འདི་ལྟར་ཡང་ཐོབ་སྟེ། །ཆོས་ཅན་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་
 ཆོགས་ལའང་ཆོས་ཅན། ཇི་ལྟར་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སེམས་དཔའ་
 དང་། གཞུང་འདིར་ཆོ་མ་འཕོས་ཀྱང་ལུས་འགྲུར་བའི་བསམ་པ་སྐྱད་ཅིག་མའི་
 རང་གཟུགས་བཤད་པ་འདི། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་ཟློང་འགྲུར་གྱི་ལས་དང་
 སྐྱེར་ན་མི་འགྲིག་པར་འདུག་ཅིང་། མཐོང་ཆོས་ཟློང་འགྲུར་གྱི་ལས་དང་སྐྱེར་བ་

པོད་བཞི་པ་དགོངས་གཅིག་ཚཱ་དང་པོའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོར།

དེའི་ཚེ་ན་འང་ཚེ་མ་འཕོས་པར་ལུས་འགྱུར་བར་མི་འགྲུབ་སྟེ། མིའི་སློག་དབང་
མ་འགགས་པར་དཔྱལ་བའི་སློག་དབང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དགོངས་གཅིག་
འགྲེལ་བྱེད་སྡེ་མས་འབྲི་བྱང་པའི་དགོངས་པ་མ་ལོན་པར་ཟད་དོ། །མཆན།
བསམ་པའི་འདུ་བྱེད་ལས་གྲུབ་པའི་རང་སྣང་ངམ། རང་ག་བྱུགས་སམ། རང་
འབྲས་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་ཚོགས་གཉིས་བསགས་གིང་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་རང་
འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་བསྒྲེ་
བར་བྱའོ། །སྤྱི་པ་ག་བྱུགས་ལ་འཇུག་པར་མ་ཟད་རང་བཞིན་ལ་འང་འཇུག་
པས། འདི་སྐབས་ཀྱི་རང་ག་བྱུགས་ཞེས་པའང་ག་བྱུགས་སུ་གྲུབ་པའི་དོན་མིན་
ཏེ། ཡིན་ན་གཤམ་པ་བཅའ་པོར་ཁས་ལེན་དགོས་ན་དེ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་ངེ་ལྟར་སེམས་པ་དང་བསམ་པའི་ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་མཐུན་
པའི་འབྲས་བུ་སྒྲིན་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་། དེ་དུས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་
རང་ག་བྱུགས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་སྦྱར་ནས་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་བསམ་སྦྱོར་སྒྲིད་ཅིག་
མའི་ལས་རེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་གཞལ་དུ་དཀའ་བ་དུ་མ་བསྐྱེད་དེ། ཡུལ་ཁྱད་
པར་ཅན་ནི་དགོན་མཚོག་གསུམ་མོ་མཆན་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གྱུས་པའི་ཕྱག་
གནས་ལྟ་བུ་ལ་གཏུགས་པ་གཅིག་གིས་ཀྱང་གསེར་གྱི་ས་གཞི་བར་གྱི་རྩལ་སྡེ་
རབ་ངེ་སྟེད་པའི་གྲངས་མཉམ་གྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཐོབ་པར་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ཚས་ལྟ་བུ་གསུམ་ལ་
འབྲུངས་བྱ་བའི་ཚས་ལྟ་པོ་ནི་ལྟ་བུ་དེ་འབྲུངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། བྱང་ཆུབ་

སེམས་ཀྱི་རང་གཟུགས་སེམས་འབྲས་བྱ་འགོ་བ་དབང་དུ་འདུས་པ་སོགས་སོ།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟེ། །ཞེས་སོགས་ལ།ཀྱུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མས་
གཉིས་མཐར་ཐིམ་པའི་རང་འབྲས་སེམས་རང་བཞིན་ནི་སྟེ།གཉིས་ཡིན་པས་ཞེས་
སོ། །དགེ་སྤྲིག་བསམ་པ་སྐྱད་ཅིག་མའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དཔག་མེད་འབྱེན་
ལུས་སུ་གྱུབ་པ་དེ་མཐོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་བཞི་སྟེ། རིས་མཐུན་པ་ནི། བསྐྱེད་
རིམ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་གཅིག་གིས་དབྱེས་པའི་དོ་རྗེ་
བསྐྱོམས། གཅིག་ཤོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལྟ་བུ་བསྐྱོམས་ན་གུ་ལོ་མ་ལྟར་
འཛིན་གྱི་ཤེས་དོ་ཙམ་དུ་གསལ་སྒྲུང་རིས་མཐུན་པས་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་མཐོང་
རིས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཀྱུ་གར་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་གིས།
དོ་རྗེ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཞིག་ལ་དོ་རྗེའི་རྩ་ཁུར་ཐམས་ཅད་མེས་
བསྐྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་པས། དོ་རྗེ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་དོ་རྗེའི་
རྩ་གུར་གྱི་རྒྱབས་ཏུ་རྩེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བསྐྱུང་འཁོར་བསྐྱོམས་པས་མ་གཞིན་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། མཆན། འདི་ལའང་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བརྟན་ནས་རྩུ་འབྱུལ་གྱི་
མངོན་ཤེས་ཐོབ་པས། དོ་རྗེ་འཛིན་བྱེད་དུ་སྦྱུལ་བ་ལྟ་བུ་འང་ཡོད་ལ། དེ་ནི་
མིག་གིས་ཡུལ་ཡང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཡིད་དོའི་གསལ་སྒྲུང་ཙམ་དེ་པ་
རོལ་པོའི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་རྗེས་མཐུན་པས་དཔོག་པ་ཙམ་
ལས་དངོས་སུ་རིགས་པ་བཞག་དཀའ་སྟེ། པ་རོལ་པོའི་བསྐྱེད་རིམ་གསལ་སྒྲུང་
དེའང་གཞན་སེམས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཙམ་ལས་རྩུ་སྒྲུར་མ་གྱུབ་

པས། དེ་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་ན་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་མ་ཐོབ་
པའང་མི་འཛིན་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པའང་བསྟེན་གྱི་
སེམས་ཐོབ་པ་ཞིག་དགོས་པས་སོ་མཆན་གྱི་མཆན། ཡིད་གྱི་གཟུགས་ཅན་ནི་
གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་
མངོན་ཤེས་ལ་ཡིད་གྱི་གཟུགས་ཅན་བྱ་བའི་མིང་འདོགས་འདི་སྒྲིམ་ཆེན་སྤྱངས་
པ་བྱས་པའི་བད་ཡིན་ལ། གསུམ་རབ་ནས་དེ་ལྟར་མ་གྲགས་ཀྱང་སྤར་གྱི་ཡིག་
རྟིང་ཐད་སོར་བཀོད་པའོ། །མཆན། ལྟའི་མིག་ནི་ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཡོད་
པའོ་གསུངས། འདིར་གང་ཟག་འདི་བཞིས་ལས་དང་ལས་འབྲས་མངོན་སུམ་དུ་
མཐོང་ཞེས་པའང་སྟོན་གྱི་ཡིག་རྟིང་ལྟར་བཀོད་པ་ཡིན་ཡང་། འདི་ནི་རྗེ་འབྲི་
ཁུང་པའི་དགོངས་པར་ཅུང་མ་སོང་སྟེ། ལས་དང་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་རྣམ་པ་མངོན་
སུམ་དུ་མཁྱེན་པའི་སྟོབས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་གཞན་ལ་རྗེས་
མཐུན་ལས་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཤེས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་དེ་
ཉིད་གཞན་གྱི་ནི་སྟོབས་ཅས་མི་བྱ། སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་སྟོབས་ཅས་བྱའོ།
ཞེས་འབྱུང་ལ། ལྟའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་
ཡིན་ལ། སེམས་སེམས་བྱུང་སོགས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་མཆེད་པ་དེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་དབྱེད་པར་བྱའོ། །མཆན། འཆི་ཁར་མི་དགེ་བས་མ་ ཆོམས་སྦྱར་ནས་ཞེས་
སོགས་ལ། སྦྱིར་ལས་མཐུ་ཅན་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་འབྲས་བུ་ནི་ལས་གཞན་
གྱིས་འཛོམས་སེམས་མི་རྣམས་ལ། ལས་དགེ་སྤྲིག་ཉམ་ཆུང་བ་ནི་རྒྱུན་གྱིས་བསྦྱར་

བའང་ཡོད་གསུང་། འདི་ཡང་ཐེག་དམན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཐེག་
 ཆེན་དུ་ནི། མི་དག་བའི་ལས་མཐུ་ཆེན་དག་བའི་ལས་ཀྱི་འཛོམས་པ་ཡོད་ལ།
 མི་དག་བའི་ལས་མཐུ་ཆེན་གྱིས་ནི། དག་བའི་ལས་མཐུ་ཅན་འཛོམས་མི་སྤྲོད་
 པའོ། །མཆན། འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་སེམས་གྱིས་བསྐྱལ་པ་
 ལྟོང་དུ་བསགས་པའི་སྤྱིན་སོགས་གྱིས་འབྲས་བུ་འཛོམས་པར་བཤད་པ་ཅི་ཞེ་
 བ། དེ་ནི་དེའི་འབྲས་བུ་བསྐྱལ་བ་དེ་ཙམ་དུ་རྒྱུད་སྤྲོད་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་
 འོ། །མཆན་གྱི་མཆན། གོང་དུ་དག་སྤྲིག་ཚན་པོ་ཆེ་གང་ཡང་མ་སོང་ཡང་ཞེས་
 པ་ལ། རྒྱེ་བ་འདི་ལ་དག་སྤྲིག་མངོན་གྱུར་གྱི་ལས་ཚན་པོ་ཆེ་མ་བསགས་པ་ལ་
 དགོངས་པ་ཡིན། གཞན་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ལས་མཐའ་ཡས་པ་
 བསགས་པས་སེམས་ཅན་རེ་རེ་ལའང་ས་སྟོགས་འདི་ཉིད་དུ་འང་སྤྲིག་པ་རྩ་ཅན་
 དུ་རྒྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྷུང་མ་ཟེན་པ་ཁོ་ན་ཡང་སེམས་ཅན་
 ཀྱན་གྱིས་བགྲངས་ཀྱང་བགྲང་གིས་མི་ལང་ཙམ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ས་སྟོགས་
 འདིར་འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་རྒྱེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྷུང་མ་ཟེན་
 པ་ཁོ་ན་ཡང་གཟུགས་སུ་གྲུབ་ན་ནམ་མཁར་མི་གོང་བ་ཙམ་ཡོད་གསུང་།
 སེམས་དེས་ལུས་བྱིན་གྱིས་རྫོབས། ཐ་སྙད་འདི་འང་དགོངས་གཅིག་པ་སྔ་
 རབས་པའི་རྫོས་ཐད་སོར་བཞག་པ་ཡིན་ཡང་། གསུང་རབས་ཀྱི་བརྟེན་མིན།
 ལྷན་པོའི་ཁ་བག་ཡིན། མཆན། བྱ་བ་ཐ་སྙད་ཅུང་མི་མཛོས་པར་འདུག་ཀྱང་ལས་
 དག་མི་དགའི་བསགས་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱང་བཟང་ངན་སོ་སོར་འགྲུབ་པའི་

དོན་ཡིན་གསུང་། ཚེའི་དུས་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གཞན་ལ་ཞེས་སོགས་ལ།
ཁམས་ན་པལ་པ་འཆི་ཁམ་ལ་འཕོ་བ་འདེབས་པ་དང་ཡང་པན་ཐོགས་པར་མ་
གོ་སྟེ། སྒྲགས་བྲམ་མེད་ཀྱི་འཕོ་བ་ནི་ནལ་འབྱོར་པ་ཚེ་དེར་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་
མ་ཐོབ་ན་འཕོ་བ་དང་གོང་འཇུག་གི་སྟོབས་ཀྱི་དག་པའི་ཞིང་དུ་རིག་པ་འཛིན་
པའི་ལུས་ལེན་པ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་པལ་པས་དེ་མི་རྒྱས་པས་འཕོ་བའི་
དམིགས་པ་འཛིན་པ་ལས་ཁོ་རང་གང་ལ་མོས་པའི་ཚས་ཀྱིས་སྟོ་བྲིད་ནས།
མཚན་དང་གཟུངས་སྒྲགས་བྱིན་སྒྲབས་ཅན་གྲག་ཏུ་འཇུག་པའམ་ན་བར་སྟོག་པ་
དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྒྲིག་པ་ལ་འགྲོད་པ་བསྐྱེད་ནས་
བཤགས་པ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་སོགས་པན་ཡོན་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བྱེད་རིགས་པའི་
ཕྱིར། སྟོན་ལམ་བྱེད་འཕགས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོན་ལམ་བྱ་བ་བཟང་སྟོན་
དང་། བྱང་ཆུབ་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་བྱ་བ་བྱམས་པའི་སྟོན་ལམ་འདེབས་སུ་
འཇུག་པ་ལེགས་གསུང་། ཚེ་མ་འཕོས་ཀྱང་ལུས་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ། བྱང་
ཆུབ་སྟོན་པའི་སྟོན་ལམ་བྱེ་བྲག་ནམས། །བཟང་པོར་སྟོན་པས་བྱང་ཆུབ་སངས་
རྒྱས་ནས། ཞེས་པ་ལྟར་རོ། མཆན། མི་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱུད་ལ་དྲུད་འགོར་སྟེ་
བའི་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་གོགས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱེན་གྱིས་ལུས་སྡེ་མའི་
རིགས་རྒྱན་མ་འགགས་པར་ལུས་བྱི་མ་དྲུད་འགོའི་ལུས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། མ་
མཐའ་ལ་དགེ་སྟོང་ལྟས་བྱིན་མི་ལུས་མ་སྦངས་པར་མནར་མེད་དུ་ལྟར་བ་ལྟ་བུ་
ཡིན། འདི་ཡང་དབྱེད་ན་ཅུང་མི་འཐད་དེ། མིའི་ལུས་ཀྱི་གོ་སར་དྲུད་འགོའི་

ལུས་ཀྱི་གོ་ས་གཉིས་པ། མི་འབྱུང་བས། མི་ལུས་ཀྱི་རིགས་རྒྱུན་སྡེ་མ་བཏང་བ་
དེ་རང་རམ་གཞན་གྱིས་མ་མངོན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བརྒྱ་བྱིན་སྡེ་མའི་གོ་སར་སྤྱི་
མ་འབྱུང་བའི་ཆོ་སྡེ་མ་འཆི་བ་མི་མངོན་པ་བཞིན་ནོ། མཆན། ཡར་མ་ཐལ་ལ་
སྟོས་ན་དོ་རྗེ་ཐེག་པར་ལུས་མ་སྤངས་པར་འཇུག་ལུས་དོ་རྗེའི་སྐྱུ་འགྲུབ་པའང་
ཆོ་མ་འཕེས་ཀྱང་ལུས་འགྲུབ་བ་ཡིན་གསུང་། སྤེལ་ཡོན་ཏན་ལག་ལྷར་ཞེས་པ་
ནི། གཡོ་བའི་དཔེ་རགས་པ་ཅུ་མ་ཡིན་ལ། བསམ་པ། འདི་ཡང་དགོངས་
གཅིག་པ་སྡེ་མའི་སྒྲོས་དང་བརྒྱུན་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ཡང་། དོན་ལ་ཅུང་མི་
འབྱོར་ཏེ། མིའི་རྟེན་གྱི་དོ་རྗེ་འཆང་གི་སྐྱུ་གྲུབ་པ་ན། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ཕུང་པོར་གྱུར་
པའི་མིའི་ལུས་རྟེན་གྱི་ཆོ་སྟོན་དྲོད་དབུགས་སོགས་འགགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་བསྐྱེས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་མེད་དོ་
སྟེ་མ་ན། དོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་རོ་གོག་སྐྱུར་པའི་
ཐུབ་ན་ནི། དོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཡང་དེ་ཅུ་དུ་ཟད་དོ། མཆན། མིའི་རྟེན་
གྱིས་དོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ན། དེར་གྱུར་པའི་སྟོན་འགགས་དགོས་
བར་གསལ་ཏེ། རྣམ་སྤྲང་མངོན་བྱང་གི་རྒྱུད་སྤྱི་མ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་གསང་སྟགས་ཀྱི་སྒྱོད་པ་སྐྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་སྒྲ་ན་མེད་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱ་བར་
འགྱུར་རོ། །དེས་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། ཆོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྐྱེ་བ་
ལ་འདུ་ཤེས་སུ་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་

དེ་ཡང་ཚཱ་ཉིད་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་ཐོབ་པའི་སྟོན་རོལ་ཉིད་དུ་
འགགས་ཟིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཆོག་གྱི་མཆོག་། སྐད་ཅིག་
མས་རང་གཟུགས་བསྐྱེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཡོ་བའི་དཔེར་གྱིན་ཏུ་འང་རྩིང་བ་
ཡིན་གསུངས། རྩོམ་པའི་གསུང་། གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བལྟས་པས་མི་འགྱུར་
བྱ་བ་འདི་ལ། འདི་ལ་དགོ་ལྟན་པའི་བསྟན་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞིག་གི། རྩོམ་པ་
བས་ཀྱན་རྩོམ་ཚད་ལྷུང་ཏུ་བཞེད་པ་འདི། སྟོན་གྱི་བཀའ་བརྒྱུད་གོང་མའི་
བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་གཅིག་ཏུ་གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བལྟས་པའི་མི་
འགྱུར་བྱ་བ་འདི་བཞུགས་ཞེས་པས་ཀྱང་ལྷུང་བོ་ཟེར་རོ། །མཆོག་། ཁ་ཅིག་འདི་
ལྟར་དོགས་ཏེ། འོ་ན་གོང་དུ་སྟོན་སྐད་ཅིག་མའི་བསམ་པ་རིམ་ལྔར་འགྱུར་བ་དེའི་
རང་བཞིན་ནམ་རང་གཟུགས་གྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚཱ་རྣམས་གྱི་མཆོན་
གཞི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་འགྱུར་རུང་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། །ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཚཱ་རྣམས་གྱི་མཆོན་གཞིའི་གཤིས་ཁ་རང་གི་མཆོན་གཞི་དང་མཐུན་
པའི་མཆོན་ཉིད་མི་གནས་ན། སྟོན་དེའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་མཆོན་ཉིད་དུ་སྟོན་
བཏགས་ནས་བལྟས་ཀྱང་། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཚཱ་རྣམས་གྱི་མཆོན་གཞིའི་
གཤིས་གྱི་མཆོན་ཉིད་འགྱུར་མི་རུང་བར་འདིར་བཤད་པའི་སྤྱིར་ཞེན། དེ་ལ་
བྱུང་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་ཚཱ་རྣམས་ཅན་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་རང་
གཟུགས་སུ་འགྱུར་རུང་བར་བསྟན་པ་ནི། རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚཱ་
རྣམས་ཅན་རང་རྒྱུད་གྱི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་མའི་བྱེད་པ་ལ་བསྟེན་ནས། རང་

གཟུགས་སམ་རང་སྒྲུང་གི་ཚེས་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའམ། ཚེས་ཐམས་ཅད་རྟོག་
པས་པར་བཞག་གི་བག་ཆགས་དང་མཐུན་པའི་སྒྲུང་བར་འགྱུར་རུང་ཙམ་ཡིན་
པར་བརྟན་ལ། གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བལྟས་པས་མི་འགྱུར་བྱ་བ་འདིས་ནི་
རང་རྒྱད་གི་སྒྲོ་སྐད་ཅིག་མས་འགྱུར་བའི་རང་གཟུགས་སམ་རྟོག་པས་པར་
བཞག་གིས་འགྱུར་བའི་ཚེས་དེའི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ། མཚན་གཞི་དེ་དང་
མཐུན་པའི་མཚན་ཉིད་གནས་པ་དེ་ལས། འོག་ཤེས་གི་དེའི་མཚན་ཉིད་མིན་པ་
ཞིག་མཚན་ཉིད་དུ་བལྟས་ཀྱང་། མཚན་གཞི་དེའི་མཚན་ཉིད་མི་འགྱུར་བར་
བར་བརྟན་པའི་བྱིར་ངོ། །ཚེས་ཐམས་ཅད་བསམ་པར་སྐད་ཅིག་མས་འགྱུར་
བའི་རང་གཟུགས་སུ་བརྟན་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རང་གཟུགས་གི་ཚེས་རྣམས་གི་
མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ། དེ་མཐུན་གི་མཚན་ཉིད་གནས་པ་འོག་ཤེས་གིས་མི་
གནས་པར་བལྟས་ཀྱང་དེའི་མཚན་ཉིད་མི་འགྱུར་བར་གནས་པར་བཤད་པ་
གཉིས་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་ངོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་སེམས་བསམ་པ་
སྐད་ཅིག་མ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་འགྱུར་རུང་གི་རང་གཟུགས་སམ་འབྲུལ་
སྒྲུང་གི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གི་སྒྲུང་བ་
སྒྲེ་བ་ལའང་། བདེན་གྲུབ་གི་མཚན་ཉིད་ཅན་གི་སྒྲུང་བ་དེ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་
པའི་འབྲུལ་བར་རྟོགས་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གི་སྒྲུང་བ་ལྟོག་
ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་འབྲུལ་སྒྲུང་གི་ཚེས་གི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ། བདེན་
གྲུབ་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྲུང་བ་སྒྲོས་བདེན་པར་མི་སྒྲུང་ངོ་སྟམ་དུ་བལྟས་ཤིང་

བསྐྱེམས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་འབྲུལ་སྤྲང་དེ་ལྟོག་མི་ནུས་པ་
བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྔོན་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་བོད་འཇུག་པ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་ལ། དཔལ་མགོན་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྐུབ་བྱོན་ནས། ཆོས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཀྱན་རྫོབ་
བདེན་པའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འདོད་པ་
རྣམས་ལ་གསལ་བར་མཛད་ལ། གངས་རིའི་བློད་འདིར་ནི། སྐྱབ་པ་འབྲི་བྱང་
བདེ་ཉིད་གྱིས། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འདོད་པ་རྣམས་ལ། བདེན་
གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསལ་བར་མཛད་པ་ནི། སྐྱེར་
བདེན་པ་གཉིས་ལས། ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་དང་། ལོག་
པའི་ཀྱན་རྫོབ་གཉིས། དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་།
རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་དབྱེ་ཞི་སོ་སོའི་
སྟངས་དུ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་ཡོད་པས། རོ་བོ་ཉིད་དམ་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་
མཚན་ཉིད་ནི།རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་།
དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་པའི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་
རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ལ། མཚན་གཞི་དེ་ལའང་མཚན་ཉིད་
འདི་ཞུགས་ལ། ཡང་དག་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི། ས་ཡི་མཚན་
ཉིད་སྔ་བ་དང་། མའི་མཚན་ཉིད་ཆ་བ་ལྟ་བུ་རང་འཛིག་བྱེད་ཀྱི་བྱང་ཆོས་གང་

ཡིན་པའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའོ། །ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།
ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བྱུ་བ་བདེན་ལྟར་སྣང་བའི་དོན་བྱེད་པ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའོ་
ཞེས་ཀྱང་རུང་ངོ་། མཆན། ལ་ལྟོས་ནས་འབྲུལ་པའམ་བསྐྱུ་བ་ཡིན་པས་ཡང་
དག་ཀུན་རྫོབ་ལྟར་སྣང་ནས་དེ་དང་དེར་བྱུ་བ་བདེན་ཀྱི་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པས་
བསྐྱུ་བའོ། །དེས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རང་རང་གི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་
མཚན་ཉིད་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པས་བལྟས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་འདོར་
སྤྱད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། ལྷ་བ་གཉིས་སྣང་
དང་། གྲུ་མ་ལྷགས་པས་ལྷོན་གྱིང་འགྲོགས་སྣང་གི་རྟོག་མེད་ལོག་གེས་ཀྱི་ཡུལ་
དེ་དང་། ལྷ་རྟག་པའི་རྟོག་པ་ལོག་གེས་ཀྱི་ཡུལ་དེའི་རང་རང་གི་མཚན་གཞི་ལ་
ཆོས་ཅན། རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་འདོར་བར་ལྷགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལྷ་
བ་དང་ལྷོན་གྱིང་དང་ལྷ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་དེ་དག་ལ་མ་ལྷགས་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་བ་པ་མེད་དེ། འབྲུལ་སྣང་གི་ལྷ་བ་གཉིས་དང་། ལྷོན་གྱིང་འགྲོ་
བ་དང་། ལྷ་རྟག་པའི་རྟོག་པ་ལོག་གེས་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོ་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་
གཞི་ལ་ཆོས་ཅན། མ་འབྲུལ་བའི་ལྷ་བ་གཉིས་དང་། ལྷོན་གྱིང་མི་གཡོ་བ་དང་།
ལྷ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས་ཀྱང་། འབྲུལ་པས་སྤྱེད་པའི་ལྷ་གཉིས་དང་
། ལྷོན་གྱིང་འགྲོ་བ་དང་། ལྷ་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ལྷགས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲུལ་
རྒྱའི་འབྲུལ་སྣང་གི་མཚན་གཞི་དམིགས་པའི་ཆོ། འབྲུལ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་
བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག །འབྲུལ་རྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དེས་འབྲུལ་རྒྱུས་བསྐྱེད་

པའི་མཚན་གཞི་དེ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེན། གྲུབ་
སྟེ། འབྲུལ་སྒྲུང་གི་མཚན་གཞི་དམིགས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲུང་བའི་
མཚན་ཉིད་འབྲུལ་པ་བ་བསྐྱེད་ནས། མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་དུ་སྒྱུར་བ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཉམ་བུའི་མཚན་གཞི་ལ་རྟག་པ་མཚན་དུ་སྒྱུར་
ནས་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་འབྲུལ་སྒྲུང་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་
གཤིས་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི། མ་འབྲུལ་བ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའི་
མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འགོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་ཤེས་
ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་མི་
གནས་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ། ལོག་ཤེས་
ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་གནས་པའི་ཕྱིར། སྒྱིར་མ་འབྲུལ་བའི་མཚན་གཞིའི་
གཤིས་ལ་ལྟོས་ན། འབྲུལ་པའི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ནི་བསྐྱེད་བ་དང་ ལོག་པ་
ཡིན་ཏེ། བྱིས་པས་ཀྱང་ཡང་དག་མིན་རྟོགས་གིས་བསྐྱེད་པའི་མཚན་གཞིའི་
གཤིས་ངོར་ཁམས་གསུམ་པའི་འབྲུལ་སྒྲུང་ཐམས་ཅད་གྲུབ་བདེན་ལྟར་སྒྲུང་
ཡང་། འཕགས་པ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་མཚན་གཞིའི་ཤེས་
ངོར་ཁམས་གསུམ་པོ་གྲུབ་བདེན་དུ་སྒྲུང་བའི་འབྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གཟིགས་
པ་ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །སངས་འཕགས་དང་བྱང་འཕགས་ཚཱ་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་པ་ན། ཀུན་རྫོབ་པའི་འཁོར་བ་མ་གཟིགས་པ་དང་། གཟིགས་པ་
ནའང་དེ་དང་དེར་གྲུབ་པ་ལྟར་ཡང་གཟིགས་པར་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ཅུ་

གཟིགས་ཞེས་པ་སྤར་ནས་གྲགས་མོད། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ནི། སངས་འཕགས་ཀྱི་
གཟིགས་པ་ལོག་པའི་ཤེས་བྱ་མི་སྤྲིད་པས། ཀུན་རྫོབ་པའི་འཁོར་བ་མ་
གཟིགས་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་གཟིགས་པེད་ཀུན་གྱི་འཁོར་
བ་མ་གཟིགས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་འཁོར་བ་སྐྱུ་མ་ལྟར་
གཟིགས་པའི་དུས་ནི། རང་གི་གང་ཟག་བདེན་གྲུབ་པར་མ་གཟིགས་བྱ་བ་ཡིན་
ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་འཁོར་བ་དེར་གྲུབ་པ་ལྟར་མ་གཟིགས་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར་གཟིགས་
པའི་དོན་དུ་བཤད་ན་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྐྱུར་བ་ལྟ་བུའི་ཆད་མཐའ་མི་རུང་བར་སྐྱུང་
ངོ། །ཞེས་མཛད་དེ། མཆན། དེ་ལ་བྱུང་བ་གྲུབ་པས་འབྲུལ་བའི་མཆན་གཞིའི་
གཤིས་ནི། གནས་ཚུལ་ལ་སྦྱིབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་བྱུང་བ་གྲུབ་པས་འབྲུལ་པའི་མཆན་གཞིའི་གཤིས་ནི་
གནས་ཚུལ་ལ་སྦྱིབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས་སྦྱོང་བར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།
དེ་ཡང་མ་འབྲུལ་བའི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པའི་མཆན་གཞིའི་གཤིས་ལ་འབྲུལ་
བའི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པའི་མཆན་གཞིའི་གཤིས་མི་གནས་པས། དེ་ལ་དེ་
གནས་པར་བལྟས་ཤིང་བསྐྱོམས་ཀྱང་། མ་འབྲུལ་བའི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པའི་
མཆན་གཞིའི་གཤིས་ལ་འབྲུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་
དོགས་ཏེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བསྐྱེད་འཆོད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཅུས་ཀྱི་དམར་
འབར་བ་ལྟ་བུའི་མཆན་གཞིའི་གཤིས་ལ། བརྒྱན་གཤེར་དུ་གྱུར་བའི་ཆུའི་
མཆན་ཉིད་གནས་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཟད་པར་ཆུའི་སྐྱེ་

མཆེད་སྟོན་པའི་ཚེ། མེ་ཡང་རྒྱུ་མཆེད་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཞེན། བྱེད་
པ་མེད་དེ། འཕགས་པ་རྣམས་དེ་ལྟར་སྟོན་ལྟས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ན།
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བྱེད་པས་རང་རྒྱུད་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་མེ་ས་རྒྱུད་གི་མཆོན་གཞིའི་
སྤང་བ་རྣམས་དམིགས་མེད་དུ་བྱས་ནས། རང་སྤང་དུ་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་མཆོན་གཞིའི་
གཤིས་ལ་རྒྱུ་ཁོ་ནའི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཟད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ས་རྒྱུ་
མེ་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་མཆོན་གཞིའི་གཤིས་ལ་རྒྱུའི་མཆོན་ཉིད་ཟད་པར་བྱས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྤང་བ་ལ་དམིགས་པར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། སྤང་རུང་མ་
དམིགས་པར་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་དེར་མེ་རྒྱུན་ཆད་དགོས་པ་ལ། དེ་
ལྟར་ཡང་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟད་པར་མེད་སྐྱེ་མཆེད་ལ། ཟད་པར་
རྒྱུའི་སྐྱེ་མཆེད་རང་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཚེ། རང་གཞན་གྱི་སྤང་དོར་མེ་བསྐྱེལ་
དོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་དེ་སྐབས་ཀྱི་མེ་དེ་ཡི་མེད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ནོ།
།མཆོན། གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བལྟས་པས་མི་འབྱུང་བར་གྱུབ་པོ། ཡང་ན་
འདི་ལྟར་ཁས་སྤངས་ཀྱང་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་དང་མི་ལྟན་པའི་
རྒྱུད་གྱི་འབྱུང་བཞིའི་འབྱུང་བ་རེ་རེའི་མཆོན་གཞིའི་གཤིས་ལ། འབྱུང་བ་བཞི་
གའི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་པར་སྤང་མི་རུང་ཞིང་། ཟད་པར་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་མཆེད་ཐོབ་
པའི་རྒྱུད་གྱི་འབྱུང་བཞིའི་འབྱུང་བ་རེ་རེའི་མཆོན་གཞིའི་གཤིས་ལ་འབྱུང་བ་
བཞི་གའི་མཆོན་ཉིད་ཡོད་པར་སྤང་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གང་ཟག་
གཅིག་ལ་སྤང་བའི་དངོས་པོའི་མཆོན་གཞིའི་གཤིས་མཆོན་ཉིད་དང་བཅས་པ་

དེ། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྲང་བའི་དངོས་པོའི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་མཚན་
ཉིད་དང་བཅས་པ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྒྱད་པ་དང་ཅིང་
ལས་ཚུལ་ཐ་དད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་ལ། དེའི་དབང་གིས་མཚན་མཚོན་གཞི་
གསུམ་གྱི་སྤྲང་ཚུལ་ཐ་དད་པ་འང་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་བའི་བྱིར། དཔེར་ན་ལ་
ལའི་སྤྲང་བ་དེ་ལ་ལའི་མུན་པ་དང་། ལ་ལའི་མུན་པ་དེ་ལ་ལའི་སྤྲང་བ་དང་།
ལ་ལའི་དྲུག་དེ་ལ་ལའི་སྤྲང་བ་དང་། ལ་ལའི་སྤྲང་བ་དེ་ལ་ལའི་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་བ་
བཞིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་རང་གི་རིགས་མཐུན་གྱི་
མཚན་ཉིད་ལས། མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་བལྟས་ཀྱང་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། གནས་
འདོག་སྤྲང་ཅི་སྤྲང་གིས་ཚུའི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་ཚུའི་མཚན་ཉིད་ལས་
གཞན་པའི་སྤྲང་ཅིའི་མཚན་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱིར་ཞེ་ན་ཚུའི་མཚན་གཞིའི་
གཤིས་ལ་སྤྲང་ཅིའི་མཚན་ཉིད་གནས་པའི་རིགས་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲང་
ཅིའི་ཚུ་ཞེས་པ་དང་སྤྲང་ཅིའི་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་འང་མཐོང་བའི་བྱིར་ཚུའི་མཚན་
ཉིད་ལས་སྤྲང་ཅིའི་མཚན་ཉིད་གཞན་ཡིན་པའི་རྟགས་ཀྱང་འགྱུར་དགའ་ལ།
རྟགས་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། བྱལ་བ་མེད་དེ། སྤྲང་ཅི་སྤྲང་གི་ཚེ་སྤྲང་མཐུན་པ་
ལ་སྤྲང་ཅི་སྤྲང་བའི་ལས་དབང་གིས་ཚུ་རྒྱུད་གི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ། ཚུ་
རྒྱུད་གི་མཚན་ཉིད་མ་མཐོང་བར་སྤྲང་ཅི་དང་བཅས་པའི་ཚུའི་མཚན་གཞིའི་
གཤིས་ལ་སྤྲང་ཅིའི་མཚན་ཉིད་མཐོང་ལ། ལས་དེ་ལྟ་མ་བསམས་པའི་སྤྲང་བོ་
གཞན་གྱིས་ཚུ་རྒྱུད་གི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་སྤྲང་ཅིའི་མཚན་ཉིད་མ་མཐོང་

བས། དེ་སྤང་ཕྱི་འཁོར་ཉིད་ཡོད་པར་བལྟས་ཀྱང་དེར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བལྟས་པས་མི་འགྱུར་བར་གྱུ་བོ། ཡང་ཚཱ་ཀུན་རྫོང་བ་
བདེན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ཀྱི། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྒྲོངས་པའི་
མ་དེག་པའི་བསྐྱད་པ་མ་སངས་པའི་བར། ལས་མི་དགེ་བ་བསགས་པས་ངན་
སོང་གི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་དང་། ཚཱ་ཀུན་རྫོང་བ་བདེན་པའི་
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ནར་སྒྲོངས་པའི་མ་དེག་པའི་བསྐྱད་
པ་མ་སངས་བར། ལས་དགེ་བ་བསགས་ཀྱང་འཁོར་བའི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་
མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་དང་། ཚཱ་ཀུན་རྫོང་བ་བདེན་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་
གཞིའི་གཤིས་ཀྱི། ལས་འབྲས་དང་དེ་ཉིད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་དེག་པའི་བསྐྱད་པ་
སངས་པ་ན། ལས་དགེ་བ་རང་དོན་དུ་བསགས་ན་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་ཐུང་
འདས་ཐོབ་བྱེད་རྒྱའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་དང་། དགེ་བ་དེ་གཞན་དོན་དུ་
བསགས་པ་ན་སྲིད་ཞི་གཉིས་ཀ་ལ་མི་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའི་
མཚན་ཉིད་འཛིན་པས་མཚན་ཉིད་དེ་ལས་བསྐྱོད་གསེ་བལྟས་ཀྱང་། ལས་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་མཚན་ཉིད་མི་འགྱུར་བས། གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་
བལྟས་པས་མི་འགྱུར་བར་གྱུ་བོ། ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་
སོ་སོ་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོ་བཙུག་ཅན། དོན་བྱེད་རྣམས་མི་རྣམས་ཀྱི་
གནས་སྐབས་སོ་སོར་ཡོད་དེ། ཚཱ་ཅན་ཀུན་རྫོང་གི་བདེན་པ་ལ་འབྲུལ་པའི་
མཚན་འཛིན་མ་དག་པའི་ཚེ། ཀུན་རྫོང་བ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བྱེད་

ལུས་ལ། ཆོས་ཀྱན་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་ལུས་པའི་མཆོན་འཛིན་དག་པའི་
ཆོ། ཀྱན་རྫོབ་མཆོན་འཛིན་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པར་ཡང་མཐོང་བའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཙན་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པའི་མེ་དང་ལག་པའི་
ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆོ་ཆོས་ཙན། ལག་པ་མེའི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་མི་ལུས་ཏེ། ལག་པ་དང་མེ་གཉིས་ཀའི་མཆོན་ཉིད་འཛིན་པའི་
མཆོན་གཞི་དང་བཅས་པ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་
ནམ་མཁའ་ལ་བསྐྱེད་འཆོད་མི་ལུས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
རྣལ་འབྱོར་གྱི་མཆོན་གཞིའི་གཤིས་ལ་རིགས་མཐུན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའི་
མཆོན་ཉིད། འདི་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་དབྱེད་པ་ཙན་ན་རེ། ཆོས་ཙན་ཀྱན་རྫོབ་པའི་མེ་
དང་ལག་པའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆོ། ཆོས་ཙན་ཀྱན་རྫོབ་
ཀྱི་ལག་པ་དང་མེ་གཉིས་ཀའི་མཆོན་ཉིད་འཛིན་པའི་མཆོན་གཞི་དང་བཅས་པ་
ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲོལ་བའི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆོ་ཆོས་ཙན་ཀྱན་རྫོབ་
པའི་མེ་དང་ལག་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའམ། ཆོས་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་མཐོང་ནས་གྲོལ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཆོ་ཆོས་
ཙན་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་དང་མེའི་མཆོན་ཉིད་མཆོན་གཞི་དང་བཅས་པ་རྒྱན་
ཆད་ནས་སྟོང་པར་འགོ་བའམ་སྟོང་པ་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་
མ་གྲུབ་པོ་སྟུམ་ན། ཆོས་ཙན་ཀྱན་རྫོབ་པའི་མེ་དང་ལག་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཙན། ཆོས་ཙན་ཀྱན་རྫོབ་

པའི་མེ་དང་ལག་པ་སོགས་དངོས་པོ་འཛིག་པའི་རྒྱུར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཀྱན་རྫོང་
པའི་ལག་པ་དང་མེའི་མཚན་གཞི་རྒྱན་ཆད་ནས་སྟོང་པར་འགོ་བའམ་སྟོང་པར་
གྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ། འདོད་དོ་ཞེན། སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་། དེ་
རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དངོས་པོ་འཛིག་རྒྱུར་ཁས་སྤངས་པས། དོན་དམ་
བདེན་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། དེའི་ཀྱན་རྫོང་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་རྒྱན་
ཆད་པར་བྱས་པས། ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་ལ་སྒྱུར་པ་བཏབ་པས། བདེན་པ་
གཉིས་ལ་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྒྱུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་བར་སྒྱུར་
བའི་སྒྱེས་བྲ། སྐལ་བ་ངན་པ་རྣམས་ཀྱི། མེའི་ཚས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་
ན། དེའི་གྲུབ་རྟགས་ལ་ལག་པ་མེས་མི་འཆོགས་པ་ཞིག་འོང་ངོ་ཞེས་སྒྲུན་
རྟགས་མུ་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རང་ལུགས་ལ་ཚས་ཅན་ཀྱན་རྫོང་
པའི་མེ་དང་ལག་པའི་ཚས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ངེས་པ་
ཆེར་ཐོབ་ན། ལག་པ་མེར་བཅུག་པའི་ཆེ་མེས་ལག་པ་འཆོགས་པ་ལ་ངེས་པ་
གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་བསྒྲིག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་འདྲེན་ཏེ། དེའི་ཆེ་རིགས་ཤེས་ཚད་
མས་དེའི་ཚས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མི་བསྒྲུབ་རྟོགས་ན་ཐ་
སྟོང་པའི་ཆད་མས་དེའི་ཚས་ཅན་ཀྱན་རྫོང་པའི་བདེན་པའི་རྒྱ་འབྲས་བསྒྲུ་མེད་
དུ་རྟོགས་པ་ཞིག་ངེས་པར་འདྲན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལ་སྒྲུ་རབས་
པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་རྣམས་ན་རེ། ཚས་ཅན་ཀྱན་རྫོང་པའི་མེ་དང་ལག་པའི་
ཚས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆོ། ཚས་ཅན་ཀྱན་རྫོང་པའི་མེ་དང་

ལག་པ་གཉིས་ཀའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་མཚན་གཞི་དང་བཅས་པའི་ཚས་
 ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྲོལ་བའི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་
 པའི་མེ་དང་ལག་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཚས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་འཕམ་ཆོས་ཉིད་
 སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་མཐོང་ནས་གྲོལ་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་
 ཀུན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་དང་མེའི་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་དང་བཅས་པ་རྒྱན་ཆད་
 བས་སྟོང་པར་འགོ་བའམ་སྟོང་པར་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་
 འགྱུར་འདི་ལ་བྱུང་བ་ག་ལ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་མེ་དང་ལག་པའི་
 མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་དང་བཅས་པ་དེའི་ཆེ། མ་བརྟགས་པར་གཅིག་སྤུར་
 ཉམས་དགའ་བའི་ཐ་སྟད་ཙམ་དུ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཆེ་
 ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དབྱུང་བའམ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན།
 ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་རང་བདེན་པ་མེ་རང་བདེན་པས་བསྟེན་ཏུ་མ་
 བརྟུབ་པར་རྟོགས་པའི་ངོ་ན། ཀུན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་དང་མེ་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་
 ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། གྲོལ་བར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་པོ་སྟམ་ན།
 འོ་ན་ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས། གྲོལ་ན།
 ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་བདེན་པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བར་མདོ་སྟེ་
 དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཆོས་
 ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་རང་བདེན་པ་མེ་རང་བདེན་པས་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་
 པར་བསྟེན་ཏུ་མ་བརྟུབ་པར་རྟོགས་ཤིང་། བསྟེན་ཏུ་མི་བརྟུབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་

གྲོལ་བའི་ཚེ། ཚཱ་ཕན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་རང་བདེན་པ་མེ་རང་བདེན་པས་
བསྐྱེད་ཏུ་བ་ ཏུ་བ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་མ་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། བྱ་བ་
ཚད། འདོད་ན། རྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་ཀུན་ཀ་འགོད་ན་སུ་ཞིག་གིས་
ལན་འདེབས་པར་བྱས། བྱིད་ལྟར་ན། ཚཱ་ཕན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་དང་མེ་
སྟོང་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། མ་བརྟགས་
གཅིག་པུར་ཉམས་དགའ་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ལག་པ་དང་མེ་མངོན་གྱུར་ནི་སྟོང་
ཉིད་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཚཱ་ཕན་ཉིད་བསྐྱེད་དོན་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མངོན་གྱུར་ཀྱི་
ཚཱ་ཕན་དེའི་རང་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། བྱ་བ་ཚད། འདོད་
མི་བྱས་པས། ཚཱ་ཕན་ཀུན་རྫོབ་པའི་མེ་དང་ལག་པ་སོགས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
གསུངས་རིགས་ཀྱང་། རྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་མེ་དང་ལག་པ་རང་རང་
ངོ་བོས་སྟོང་པ་ལ་མི་བཞག་གི་མེ་དང་ལག་པ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་
ལ་འཛིག་གོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི། བྱིད་ཕག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མདོའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་
པར་གྱུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་ལྟར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་མ་བརྟན་
པས། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ལ་སུ་ཞིག་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར། མདོར་ན། བྱིད་ལྟར་ན་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཚཱ་ཕན་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཚཱ་ཕན་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་གྱུར་པའི་ཚཱ་ཕན་ནི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པར། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གང་ཞིག་
འདོད་དམ་པར་གྱུར་པའི་ཚཱ་ཕན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་རྒྱ་ཕྱི་ཁས་སྒྲངས། བྱ་བ་མེད་དོ་ཞེན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་

པར་གཞི་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཡིན་ན་ཁྱོད་གཞི་མ་གྲུབ་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
 གཞི་གྲུབ་ན་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་གཞི་གྲུབ་དགོས་པ་གང་ ཞིག ཁྱོད་ཡོད་
 པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཞིར་ཡང་མ་གྲུབ། ཁྱོད་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཞི་ཡང་
 མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྟོང་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
 ཆོས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མེད་པའི་རང་
 བཞིན་གྱི་གཞིར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུང་བསལ་པ་གསུམ་ག་དངོས་སུ་
 འགལ་བ་ཁོ་ནར་ཁས་སྒྲངས་དགོས་བཞིན་དུ། ད་དུང་སྟོན་མེད་ཀྱི་ལམ་སྟོལ་
 མད་དུ་གྱུར་བར་དབྱེ་བར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་འདི་ནི་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འཛིག་
 ཉེན་ཐམས་ཅད་གྱིས་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་ལ་ལེགས་པར་དཔང་པོ་མཛོད་
 ཅིག ཁོ་བོ་ཅག་གི་དབུ་མའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་གཞི་གྲུབ་པ་དང་གཞི་མ་
 གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་གང་དུ་ཡང་བཛོད་པར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་ཀྱི་ནི་སྟོང་པ་
 ཉིད་གཞི་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་མཛོད་པ། དངོས་མེད་ལ་ནི་ངོ་བོ་དེའི་གཞི་
 གྲུབ་པ་མི་སྤྱིད་ལ། གཞི་གྲུབ་ན་ངོ་བོ་འཕ་དངོས་པོའི་གཞིར་གྲུབ་དགོས་ལ།
 དེའི་ཆེ་ན་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཁས་སྒྲངས་པས། དོན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་ཉིད་
 དུ་འང་ཁས་སྒྲངས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཏེ།
 དངོས་པོ་ནི་དོན་བྱེད་རྒྱས་ཡིན་ལ། སྟོང་ཉིད་ནི་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པས་སྟོང་ཉིད་
 དངོས་པོར་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཆེ། དངོས་པོའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་འགགས་པས། སྟོང་
 ཉིད་དངོས་པོའི་འཛིག་རྒྱར་ཐལ་བ་ནི། ཁྱོད་ཅག་ཉིད་ཀྱི་མི་འདོད་བཞིན་དུ་

ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་བྱེད་ཀྱིས་ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་མེ་
དང་ལག་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
ཚུལ་ཅན། ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་མེ་དང་ལག་པ་སོགས་དངོས་པོ་འཛིག་པའི་
རྒྱུར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ལག་པ་དང་མེའི་མཚན་གཞི་རྒྱུན་ཆད་ནས་
སྟོང་པར་འགྲོ་བའམ་སྟོང་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ། དེའི་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་
པའི་ལག་པ་དང་མེའི་མཚན་གཞི་སྟོང་པར་འགྲོ་བའམ་སྟོང་པར་གྲོལ་བ་དེད་
ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཀྱང་། དེའི་མཚན་གཞི་རྒྱུན་ཆད་ནས་སྟོང་པར་འགྲོ་བའམ་
སྟོང་པར་གྲོལ་བ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་མེ་དང་
ལག་པ་སོགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་ཚུལ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་འཛིག་པའི་རྒྱུར་དེད་ཀྱི་སྟོགས་ལ་ག་ལ་ཐལ། དེ་ཡང་ཚུལ་ཅན་ཀུན་
རྫོབ་ལ་སྐྱེ་འགགས་བསྐྱེད་འཆོད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་དོན་བྱེད་ ལུས་པ་ནི་
གདོད་མ་ནས་བརྒྱན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་ཡིན་ཡང་མ་རིག་པའི་དབང་
གིས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚུལ་ལ་བྱིས་པ་སྐྱེ་འགག་དང་བསྐྱེད་འཆོད་སོགས་ཀྱི་
དངོས་པོ་དོན་བྱེད་པར་གྲོ་བར་དུ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་མི་སྟོང་
བར་འཛིན་ཡང་། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་ན། ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་
པའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དང་བསྐྱེད་འཆོད་ཀྱི་དོན་བྱེད་
ཀྱི་གྲུབ་བདེན་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བས། དོན་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་རང་བདེན་
པ་ཞིག་དང་པོ་ནས་ཁས་བླངས་པའི་རྗེས་ལ། ཕྱིས་དེ་འཛིག་པར་འགྱུར་མི་

འགྲུར་གྱི་ལྷ་བ་ངན་པ་རྒྱད་ལ་ག་ལ་ཤར། འོ་ན་ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡེ་མེད་དུ་ཁས་
 ལེན་ནམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། ལྷོས་ནས་འབྱུང་བའི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་མ་རྟགས་
 དངོས་པོ་ཞིག་ཀྱང་སྤང་དུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་ལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཆན།
 ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མེ་ནལ་འབྱོར་པས་སྤྱོད་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་ན་ནལ་འབྱོར་པ་
 ལ་མེས་གཞོན་མི་རྣམས་པ་འདི་ཡང་། ཕྱིས་སུ་ཤེས་རབ་བཟོད་པའི་རང་དྲན་མ་
 ཡིན་ཏེ། དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྣེ་ལུ་ཟུར་པའི་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་དུ།
 སྦྱིར་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་ན། མེས་མི་འཛིག་ཚུས་མི་འཛིག་པར་སོང་
 ཅོན་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་སྤངས་པ་ཡིན། དེ་ཀུན་གྱིས་གཞོན་རིང་ལ་བདག་ཏུ་
 འཛིན་པ་རུང་མ་སྤོང་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པས། ཕྱིས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱད་དང་
 ལྷན་པ་དག་སྟོན་གྱི་སྦྱེས་བྱ་དམ་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱན་ལྷན་དེ་ལྷ་བ་ལ་ཆད་མར་
 འཛིན་ན་ནི་ལུགས་འདི་ལ་སྤང་བར་མི་རིགས་ལ། ལུགས་འདི་འཐད་པ་ནི། རྗེ་
 བཅུན་པོ་དོང་བས་ཀྱང་བཞེད་པར་སྤང་སྟེ། དེ་བས་སྦྱར་བའི་རྒྱད་རྗེ་སྦྱི་རྣམས་ལ།
 སྤྱིང་པོ་བྱང་ཆུབ་འདིར་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གྲགས་ཅན་
 རྣམས། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཀུན་དམིགས་སུ་མེད་པའི་སྟོན་ནས་ཉོན་མོངས་ཆགས་
 སྤང་དང་བཅས་པའི་བདུད་ལས་རྒྱལ་བའི་དེས་ན་ཡུང་པོའི་བདུད་ལས་སོགས་
 པ་ལས་ཀྱང་རྒྱལ་བར་བྱེད་དེ། བར་གི་དག་བཅོམ་པས་སྦྱི་རོལ་གྱི་དག་རྣམས་
 ཀྱང་བཅོམ་པ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྒྲུས་པ་ནི། ཞེ་མ་
 རིགས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། ཕྱིས་ཀྱི་དཔྱད་ལྷན་དག་གི་ལུགས་ལ།

སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ན་ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་འདྲན་པའི་དོན། གྲུན་རྫོང་པའི་ལས་
འབྲས་ཚད་གྲུབ་ལ་ངེས་པ་འདྲན་པར་འདོད་པ་ནི། ཨ་ཏི་ཤའི་མན་ངག་དང་མི་
མཐུན་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྡེ་ཟུར་པའི་བཀའ་གདམས་མན་ངག་ལས།
སྟོང་ཉིད་མ་ཐོར་བར་རྟོགས་ན་རྒྱ་འབྲས་ལ་གིན་ཏུ་འཛོམས་པ་ཞིག་ཡོང་བས།
མི་དགེ་བ་རྒྱ་མ་ཙམ་དུ་བསྐྱེད་པས་ཞ་སོང་ཀྱང་རྒྱ་མ་ཙམ་དུ་སྦྱོང་། དགེ་བ་རྒྱ་
མ་ཙམ་དུ་བསྐྱེད་པས་མཐོ་ངེས་ཀྱང་རྒྱ་མ་ཙམ་དུ་སྦྱོང་། རྒྱ་མ་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
ཏོ་མེད་དེ་རྒྱ་མ་འབྲུབ་པའི་ལས་གང་བྱས་པ་སྦྱོང་སྟེ་ཡོང་། ཞེས་གསུངས་པས།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ན་གྲུན་རྫོང་པའི་ལས་དང་ལས་འབྲས་རྣམས་ཚད་མས་མ་གྲུབ་
པར་རྒྱ་མ་ལྟ་བུའི་ལས་དང་འབྲས་བྱ་བ་སྒྲུ་མེད་དུ་འབྱིན་པ་ལ་བཤད་པའི་བྲིས།
འདི་ལྟར་བཤད་པ་བྲིས་ཀྱི་དབྱེད་པ་ཅན་དག་གིས་ཁས་ལེན་པར་མ་འདོད་
ནས། རྒྱ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་གྲུན་རྫོང་པ་གི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ལུས་དོན་ལ་མི་གནས་
པ་དོན་བྱེད་དང་བྲལ་བ་རྒྱ་མ་ལྟར་སོང་བ་མ་ཡིན་ཀྱི་དེ་ལྟར་ན་ཆད་པ་ཆེན་པོར་
ལྷུང་བའི་སྒྲོན་ཡོད་པས། གྲུན་རྫོང་པ་གི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་རང་གི་ངོ་བོས་
གྲུབ་པའམ། རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དེ་རྒྱ་མ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་དོན་
ལ་འཆད་པར་འདོད་དོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གྲུན་རྫོང་པ་གི་ཚས་ཐམས་ཅད་མ་བརྟགས་
པའི་ངོར་ནི་རང་ཚོ་ཐུབ་པའམ། རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་དབྱེད་
པའམ་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ངོར། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་
ཚས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་རྒྱ་མ་ལྟར་རང་ཚུལ་ཐུབ་པའི་སྟོན་ལུགས་མེད་པར་

རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀར་བཤད་པ་
འདི་དྲང་བའི་དོན་ཁོ་ནར་འཆད་དགོས་པས་ཟམ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་
བསྐྱར་པ་བཏབ་པར་མི་འགྱུར་གྲང་། དེས་ན་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་དག་
ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་འཇིག་པ་དང་བྲལ་བའི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་རྣམས་
ཆད་མཐར་ལྷུང་བ་ལས་སྐྱོབ་པའི་སྐྱབས་གནས་མཛད་པ་ལས་རང་ཉིད་ཟབ་མོ་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྷ་བའི་ཆོས་སྟོང་བའི་གཡང་ས་ཆེན་པོ་ལས་ལྷོག་པར་མཛད་ན་
ཅི་མ་རུང་ཞེས་སྒྲ་རབས་པའི་རྗེས་འབྲང་དག་ཟེར་རོ། །ཡང་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་
རྫོབ་པའི་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གང་དང་གང་ཡིན་པའི་ཆོས་ཉིད་མཛོན་དུ་བྱས་པ་
ན།དེའི་ཆོས་ཅན་གྱིས་སྐྱིབ་པའི་སྐྱིབ་ཐོགས་ལས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་འདི་ལ་
འཐད་པ་ཡོད་དེ། དཔེར་མཆོན་ན། སོ་སྐྱེ་བའི་མི་ཆངས་སྟོད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ངན་
སོང་དུ་འགོ་ལ། བྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་ལྷ་བྱ་འཕགས་པས་མི་ཆངས་
སྟོད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ངན་སོང་དུ་མི་འགོ་བའི་ཆོས་ཅན། འདོད་ཆགས་སྟོང་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པའི་བྱས་པས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆོ་འདོད་ཆགས་རང་ཡང་མ་དམིགས་ན།
དེས་བསྐྱེད་པའི་ལས་དང་ལས་འབྲས་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར་ཞེས་སྒྲའོ་དེ་ལ་
ཁ་ཅིག་འདི་ལྟར་དུ་དོགས་སྲིད་པས། དེའི་ཆོ་འདོད་ཆགས་རང་མ་དམིགས་ན་
ཞེས་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པ་མི་ཆངས་སྟོད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ངན་སོང་
དུ་མི་འགོ་བའི། དེ་ཀྱང་ནས་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་ཆགས་སོགས་སྒོམ་སྤང་ཡིན་པས།
སྒོམ་སྤངས་ཀྱི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་ངན་སོང་དུ་འགོ་བའི་རྣམ་སྦྱིན་གྱི་

འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་གྱི། ཆགས་སོགས་སྟོང་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པས་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། འཕགས་པ་ལ་མཐོང་སྤངས་གྱི་
འདོད་ཆགས་དམིགས་ཀྱང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེས་ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལས་
བསོག་པ་དང་། ངན་སོང་དུ་འགྲོ་བ་མི་འབྱུང་བ་ནི་མཐོང་སྤངས་གྱི་ཆགས་
སོགས་བྱིན་ཅི་ལོག་སྒྲོར་སྤྲད་བྱེད་གྱི་འཁོར་རྩར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པའི་བསྤྲད་
བ་སངས་པས་ཆགས་སོགས་མཐོང་སྤངས་དེས་ཀྱུན་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་བྱེད་གྱི་
རྣམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཐུག་པའི་བྱིར་རོ། །ཞེས་སོ་སྟུམ་ན། འོ་ན་
འཕགས་པས་ཆགས་སོགས་མ་དམིགས་པའམ། ཆགས་སོགས་སྟོང་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པའི་རྣམ་པས་ངན་སོང་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤངས་
ཆགས་སོགས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྒྲོ་སྐྱེད་བྱེད་འཁོར་རྩར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་
པ་གང་ཞིག མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་མ་འབྱུང་བའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་གྲུབ་པ་
མིན་པར་འདོད་ནས་སངས་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པས་དེར་སངས་པའམ་སྟོང་ཉིད་
དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། ཟུབ་སྟེ། རྒྱ་ཆགས་སོགས་སྐྱེད་བྱེད་མ་རིག་པ་ཡུལ་གྱི་
གནས་ཚུལ་དུ་མ་གྲུབ་པར་སངས་པའམ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན། དེ་བསྐྱེད་པའི་
འབྲས་བུ་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དུ་མ་གྲུབ་པར་སངས་པའམ་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། རྒྱ་མ་གྲུབ་ན་འབྲས་བུ་འང་མི་འབྲུབ་པའི་
བྱིར་རོ། །དེས་ན་འཕགས་པས་འཁོར་རྩར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་

ཉོགས་ན། དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་།
དེའི་ལས་མི་ཚངས་སྟོད་སོགས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་དུ་ཉོགས་པ་བྱད། དེའི་ཆགས་
སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱང་། དེའི་ལས་མི་ཚངས་སྟོད་སྟོང་ཉིད་དུ་ཉོག་ན།
དེས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་རན་སོང་དུ་འགོ་བའི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
དང་། དེའི་ལས་མི་ཚངས་སྟོད་ཀྱི་ལས་མི་སོག་པ་དང་། དེ་མི་སོགས་པས་དེ་
རན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་མི་ལན་པའི་བྱད་པ་གྲུབ་བོ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟ་ནའང་འབགས་པ་ལ་
འཁོར་རྩའམ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་དེག་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་མ་ཉོགས་
པས་དེ་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། མི་ཚངས་
པར་སྟོད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ནི་མེད་དོ། །མཆན་གྱི་མཆན་།དབང་བཅན་པ་དང་།
དེ་ལྟར་མ་ཉོགས་པའི་ཐ་མལ་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་མཆན་གཞིའི་བཤེས་ལ་དེགས་མཐུན་
པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆན་ཉིད་དབང་བཅན་པ་འདི་ལ་ཡང་བདེན་གཉིས་
སོ་སོའི་མཆན་གཞིའི་བཤེས་ལ་མཆན་ཉིད་གནས་པ་དེ། དེར་མི་གནས་པར་
བལྟས་ཀྱང་མི་འགྱུར་བའི་དོན་ཏོ། དེས་ན་འབགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲུལ་པ་དང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་མཆན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྩ་

འཕྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྟ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་
དབང་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ཚས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚས་ཉིད་འབྱུང་འཛིག་མེད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བས། འོག་ལྷོག་
ཤལ་དང་ལྷན་པའི་བ་དང་། རི་མོར་བྲིས་པའི་བ་གཉིས་ཀ་ལ་དོན་དམ་པར་དེ་
དང་དེར་གྲུབ་བདེན་དུ་གྱུར་པའི་འོ་མ་ནི་འཛོལ་ར་མི་རུང་ལ། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དེ་
དང་དེར་གྲུབ་བདེན་དང་བྲལ་བའི་རྒྱ་མ་ལྷ་བུའི་འོ་མ་ནི་འོག་ལྷོག་ཤལ་དང་
ལྷན་པའི་བ་ལ་བཞོར་རུང་ན། རི་མོར་བྲིས་པའི་བའང་ཅིས་འཛོལ་མི་རུང་ཞེས།
རི་མོར་བྲིས་པའི་བ་དུས་མ་བཞོས་པ་བཞིན་ནོ། རྗེ་མར་པས། རྒྱ་གར་དུ་ནུ་རོ་
པ་འཚོལ་བའི་ལམ་ཞིག་ན། བཀས་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་དབྱུས་སུ་མེ་དབྱུང་འབར་
བའི་ད་གྱིལ་ན་རལ་གྱིའི་ཕྱེ་མོར་དགེ་སློང་སྦྱིལ་གྲུངས་བཅས་པ་ཞིག་འདུག །
ཁྱེད་ཅི་བྱ་བ་ཡིན་བྱས་པས། སློབ་དཔོན་ཁྱེ་སྦྱུབ་ཀྱི་སློབ་མ་ཡིན་གསུང་། འོ་ན་
ལྷ་བ་གྲགས་པ་ལགས་སམ་བྱས་པས། དེ་སྐད་ཟེར་གསུང་མེས་མི་གཞོད་པ་
ལགས་སམ་ཞུས་པས། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེ་དང་བུད་ཤིང་བརྟགས་པའི་དོན་
སེམས་པས་མི་སྟོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་

བདེན་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་མཚན་འཛིན་དང་མ་བུལ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་
གཞིའི་གཤིས་ལ་ཀླན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་མ། གཞན་ཡང་། འཛིགས་པ་བརྒྱད་ལ་
སོགས་པ་ཡང་འཛིགས་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཙམ་ལས་མ་ཡིན་
པར་འཛིགས་པ་ཚད་བྱུབ་པ་མེད་པས་འཛིག་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་ས་བོན་
སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བྱངས་ལྷུང་བ་ན་འཛིགས་པ་དེ་དག་གིས་རྣལ་
འབྱོར་བ་དེ་ལ་འཛིགས་པ་བསྐྱེད་ལུས་པ་མིན་པ་ནི། འབྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་
དུ། གང་གི་ཆོ་སེམས་དག་ན་དེའི་ཆོ་རྣལ་འབྱོར་བ་བྱ་བ་ཅིའི་ཕྱིར་བྱད། འདིར་
སེམས་དག་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་མེར་ཞུགས་ཀྱང་མེས་མི་འཚོགས་པ་ནི། སྤྲགས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོས་མེ་རིངས་པར་བྱེད་ཅིང་སྤྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཆི་བར་མི་འགྱུར་རོ།
སྤྲང་པོ་སྦྱོན་པ་རེངས་པར་བྱེད་ཅིང་སྤྲང་པོ་སྦྱོན་པས་གསོད་པ་མི་ལུས་པ་དང་།
སེང་གེ་དང་སྤྲག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཞོན་ཡང་། སེང་གེ་ལ་སོགས་པས་སྦྱར་
བར་མི་ལུས་སོ། གང་ལྟ་བོ་ཆེན་པོར་ཞུགས་ནའང་ཆུས་མི་འབྱེར་བ་དང་། དུག་
ཟོས་ནའང་དུག་གིས་བརྒྱལ་བར་མི་འགྱུར་བ་དང་། རལ་གྱི་ལ་སོགས་པའི་
མཚོན་ཆ་རྣམས་ཟོས་ཀྱང་མཚོན་གྱིས་ཁ་མི་ཚོད་དེ། དེ་བཞིན་བཟའ་བར་བྱ་བ་

མ་ཡིན་པའི་བཟའ་བ་དང་རང་གི་གཟུགས་ཡོངས་སུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་པའི་བྱ་བ་རྣམས་གངས་དུ་མ་རྣམས་ལས་དང་པོ་པས་བྱ་བ་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། མཆན། རྣམས་ཀྱིས་འཆིང་བར་འགྱུར་བ་ནི་དེའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ལ། གྲུན་ཚྗོབ་པ་བདེན་པ་ལ་བདེན་འཛིན་སོགས་མཆན་མ་
དང་བྲལ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་མཆན་གཞིའི་གཤིས་ལ་གྲུན་ཚྗོབ་ཀྱི་མཆན་མ་རྣམས་
ཀྱིས་འཆིང་བར་མི་འགྱུར་བར་མ་ཟད། གྲོལ་བར་འགྱུར་བ་ནི་དེའི་མཆན་ཉིད་
ཡིན་པ་དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་མིན་པར་བལྟས་པས་ཀྱང་མི་འགྱུར་བས། གཤིས་ལ་
མི་གནས་ན་བལྟས་པར་མི་འགྱུར་བྱ་བ་འདི་གྲུབ་པོ། དེས་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་གི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཐ་སྟད་ཅམ་དུ་རང་རང་གི་མཆན་གཞི་ལ་རང་རང་གི་
མཆན་ཉིད་བསྐྱེད་དུ་གནས་པར་བརྟན་ནས། ཐ་སྟད་ལས་འདས་པའི་རྣམ་
གངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའི་དབང་དུ་ན་ཚཱ་ཅན། སྒྲ་བསམ་བ་ཚོད་
མེད་ཀྱི་རང་ལས་མཉམ་པར་གཞག་དགོས་པར་བརྟན་ཏེ། དེའི་ངོར་མཆན་
གཞིའི་གཤིས་ལ་མཆན་ཉིད་མི་བསྐྱེད་བར་གནས་མི་གནས་དང་། བལྟས་པས་
འགྱུར་མི་འགྱུར་བ་སོགས་གཞི་མེད་ཅུ་བྲལ་དུ་གྲོལ་བའི་མྱིར། སྒྲལ་མདུད་

ནམ་མཁར་རང་སར་གྲོལ་བ་ལྟ་བུའི་ཞེས་པ་ནི་ཀླུ་པ་འབྲི་ཁུང་པའི་དགོངས་
པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། སྤྱིར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་
པ་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱུས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྣམས་སྤྱུལ་པས་
འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ལུས་ཆོས་ཅན། ཟག་བཅས་འཁོར་བའི་བདག་
འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་མེས་འཛིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེ་འཛིག་པའི་ལས་མ་
བསགས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཕྱོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཀྱན་ནས་
སྤངས་པའི་ཟག་བཅས་དག་མི་དགའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པའི་འབྲས་བུ་
འཁོར་བ་པའི་ལུས་ལ་དེའི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཁམས་དང་སས་བསྐྱས་
ཀྱི་མེས་འཛིག་པ་གང་ཞིག་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་
སྤྲོན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་
མེས་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་བསགས་
པའི་འབྲས་བུའི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་ལ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འབྲས་
བུའི་རྣམ་པར་སྤྲོན་པས་བརྗེ བར་མི་རྣམ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་
བསགས་པའི་འབྲས་བུའི་ལུས་རྟེན་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་ཟག་བཅས་ལས་

གྱི་བདག་འབྲས་གྱི་མེས་འཚོག་པར་མི་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་གནས་པ་དེ་ནི། དེ་
ལས་གཞན་དུ་བཟླས་ཀྱང་མི་འགྱུར་བས་གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བཟླས་པས་མི་
འགྱུར་བར་གྱུབ་པོ། དེ་ཡང་མ་རིག་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་རྒྱ་དགོ་མི་
དགའི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྒྲིན་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་མ་རིག་པ་ཚས་ཅན། ཁྱོད་འབྲུལ་
ཞིང་བསྐྱུ་བའི་ཚས་གདོད་མ་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བར་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དེའི་ཚོ།
མ་རིག་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་གྱི་འབྲས་བུ་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ལས་
འབྲས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་དགོ་མི་དགའི་ཉིད་གྱི་རྒྱ་མ་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་དམིགས་
མེད་དུ་གྲོལ་བའི་བྱིར། དེས་ན་མ་རིག་པ་དམིགས་པ་མེད་པར་སྟོང་ཉིད་དུ་
རྟོགས་པའི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་དགོ་མི་དགའི་
ལས་སོག་པ་དང་། དེའི་རྣམས་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུས་བརྩི་བར་མི་རུས་པའི་མཚན་
ཉིད་གནས་པ་དེ་ནི། དེ་ལས་གཞན་དུ་བཟླས་ཀྱང་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་
གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བཟླས་པས་མི་འགྱུར་བ་འདི་གྱུབ་པོ། དེས་ན་སོ་སོ་སྒྲུ་
བོས་ཚས་རྣམས་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱེད་པ་མ་སངས་པའི་དབང་གིས་ཚས་ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་ཤིང་། རྒྱ་འབྲུལ་གྱི་མཛོན་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་། ལས་དབང་

གིས་སེམས་སེམས་མི་འཚོག་པའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་ལུས་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་
ལ་སེས་གནོད་པར་མི་རྒྱས་པའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ནི། མཚན་ཉིད་རེས་
འགའ་བའམ་ཉི་ཆོ་བ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པས་ཆོས་རྣམས་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་
པ་དང་བྲལ་བའི་དབང་གིས་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པས། མེས་མི་འཚོག་
པའི་རྒྱས་པ་ཐོབ་པའི་ལུས་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་སེས་མི་འཚོག་པའི་
མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ནི་མཚན་ཉིད་གཏན་དུ་བ་སྟེ་སྤྱིར་མི་ལྟོག་པ་ཡིན་ནོ། ཁོང་
གིས་བཀོད་པའི་གཏན་ཚིགས་བཞི་པོ་ལ་ཞེས་སོགས་ལ་གོང་གི་གཞན་བཞེད་
ཀྱི་གཏན་ཚིགས་བཞི་པོ་དེ་ལས་བཞི་པ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཁོ་ན་ལྟར་མ་
ངས་པ་ནི་འདིར་མི་བཞེད་དེ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སོ་སོར་མི་བསྐྱུ་བས་སོ། །རྒྱ་
མཚན་གཞན་གསུམ་ནི་གཤིས་ལ་མི་གནས་ན་བལྟས་པས་མི་འགྱུར་བའི་
ཐྱོགས་ལ་འཐད་དེ། ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གཞིའི་གཤིས་ལ་ཆོས་ཅན།
རྟེན་འབྲེལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཐད་པ་ལ་མི་འཐད་པར་བལྟས་ཀྱང་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་མི་འགྱུར་བར་གྱུབ་པོ། སྤྱིར་
ཁམས་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཞེས་སོགས་ལ་ཡུང་པོ་ལྔ་པོ་འདི་ལ་སེམས་ཅན་

ནམས་ཀྱིས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྟག་པ་དང་གཙང་བ་དང་བདེ་བ་དང་བདག་ཏུ་
འདུ་ཤེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་བལྟས་པ་ཡིན་ཡང་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་གཟུང་བ་
ལྟར་སྤང་བོ་ལྟ་བོའི་གཤིས་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ལྟར་མི་གནས་པ་རྟག་གཙང་བདེ་
བདག་ཏུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པའོ། །ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྒྲོངས་ཞེས་སོགས་ལ། མངོན་
མཐོའི་རྒྱ་ལ། མངོན་མཐོའི་རྒྱའམ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་
ངན་སོང་དུ་སྒྱེ་བའི་སྲིད་ཅུང་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒྲོངས་པའི་མ་
རིག་པ་ནི། བདེ་འགོར་སྒྱེ་བའི་སྲིད་ཅུང་མ་རིག་པ་ཡིན་ནོ། །མཆན་༤༥།
སྒྲོངས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས་ཟད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
སྒྲོངས་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་མ་རིག་པ་ནི་མཐོང་ལམ་ནས་སྤངས་ཀྱང་། སྒྲོམ་
ལམ་ནམས་སུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པ་རིམ་གྱིས་སྤངས་
སོ། །རྒྱལ་པོ་ང་ལ་རྩ་ས་བརྩུ་བ་བ་ཡིན་པ་ནི་དགོངས་གཅིག་པའི་འགྲེལ་བྱེད་
སྒྲ་མ་འདིས་ཟེར་བ་མ་གཏོགས་གསུང་རབ་གཞན་དུ་བཤད་པ་མ་མཐོང་དོ་རྗེའི་
གསུང་། མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྟན་པའི་སྤྲུལ་སྤེལ་ཡོན་ཏན་བསྐྱེད་པར་མི་རྩུས་ཞེས་
པ་ལ། སྦྱིར་ཐེག་དམན་ཉན་རང་གི་བཤེས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱིས་འབྲས་

བྱ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤྱོད་མའི་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་ལ་རག་པ་དང་། ཐེག་
དམན་གྱི་ལམ་འབྲས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྤྱོད་མའི་བྱིན་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་ལ་
རག་མ་ལས་པའི་གནད་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་འབྲས་ནི་འབྲས་བུ་མཆོག་གྱུར་
མིན་པས་བསགས་སྦྱངས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ཀྱང་འགྲུབ་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ལམ་འབྲས་ནི་འབྲས་བུ་མཆོག་གྱུར་ཡིན་པས་བསགས་སྦྱངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
ན་མི་འགྲུབ་པས། དེའི་ཆོ་བསགས་སྦྱངས་ཀྱི་ཡུལ་བསགས་སྦྱངས་མཐར་ཕྱིན་
པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་མ་དགོན་མཆོག་ལ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་བརྟེན་ནས་འབྲལ་
མེད་དུ་བསགས་སྦྱར་བྱས་པ་ན་ཆོས་ཅན། བསགས་སྦྱངས་བྱེད་པོའི་རྒྱུད་ལ་
བསགས་སྦྱངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་
གྱི་ལམ་འབྲས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་མཛོན་དུ་བྱེད་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། བསགས་སྦྱང་གི་
ཡུལ། བསགས་སྦྱངས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་མ་དང་དགོན་མཆོག་གྲུས་པ་ཆེན་
པོས་ཡོངས་འཛོན་དུ་བརྟེན་པའི་བྱིན་རྒྱལ་གྱིས་བསགས་སྦྱངས་བྱེད་པོའི་རྒྱུད་
ལ་དེ་འགྱུར་བ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་
འབྲས་ནི་ཆོས་ཅན། བསགས་སྦྱངས་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་མ་དང་དགོན་མཆོག་

གྲུས་པ་ཆེན་པོས་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་ནས་བསགས་སྦྱངས་མཐར་མ་བྱིན་
ཀྱང་མངོན་དུ་བྱེད་ཅུས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་ལུ་
མཚོག་མ་ཡིན་པས་ཐོབ་ཅུས་པ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚཱ་ཉིད་ལ་གྲུབ་པའི་བྱིར།
མདོར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་འབྲས་དོན་དུ་གཉེར་བ་དག་གི་ཚཱ་ཅན། རང་
དང་མཉམ་པའམ། རང་ལས་དམན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་
ལ་བསྟེན་པས་མི་ཚོག་གི། རང་ལས་སྦྱངས་རྟོགས་མཐོ་བར་གྱུར་པའི་ཐེག་ཆེན་
གྱི་དགོ་པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་དགོས་ཏེ། རང་ལས་སྦྱངས་རྟོགས་མཐོ་བའི་
ཐེག་ཆེན་གྱི་དགོ་པའི་བཤེས་མ་བསྟེན་ན་བསགས་སྦྱངས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་
གང་ཞིག ། བསགས་སྦྱངས་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་
མངོན་དུ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། དེས་ན་སྤྲ་མ་བྱིན་རྒྱབས་དང་ལྡན་པ་བྱ་བ་ནི་རང་
ལ་ལྟོས་ཏེ་སྦྱངས་རྟོགས་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོ་བ། བསགས་སྦྱངས་གི་ཞིང་དུ་ལྷག་
པ་ཞིག་དགོས་ཀྱིས། ཡུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ན་དེའི་བྱིན་རྒྱབས་བཟང་པོ་འབྱུག་པ་
ཡིན་ལ། རང་ལས་དམན་པའི་སྤྲ་མ་ལ་རང་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱིན་
རྒྱབས་བཟང་པོ་འབྱུག་ཏུ་མེད་པས་སྤྲ་མ་བྱིན་རྒྱབས་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་བསྟེན་

ཀྱང་ཡན་ཆེར་མི་སྤྱོད་དོ། མཆན། གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནི། བསྐྱལ་པ་བརྒྱུའམ་
ལཱ་བཅུའམ་ཉི་ཤུར་ཚོགས་སོག་པས་ཚོགས་ལམ་ནས་སྦྱོར་ལམ་ཚོས་མཚོག་གི་
བར་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ནས། དེ་ནས་སྤྱོད་པ་ཐ་མལ་དེ་ལ་སངས་
རྒྱས་འཛིག་ཏེན། རང་རྒྱལ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་ལ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་དང་། ཚོགས་སྦྱོར་
ཆེན་པོས་བསྐྱལ་པ་ལཱ་བཅུ་དང་། རྒྱུ་རྩས་ཉི་ཤུ་ཞེས་སྦྱོར། མཆན། དུ་བྱོན་ན་
ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་དུ་འགྱུར་ཞིང་། མ་བྱོན་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
ནི། བརྟེན་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱོབ་དཔོན་མེད་པར་རང་
བྱང་ཆུབ་ཏུ་འགྱུར་ལ། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་དུ་འགྱུར་བ་རྣམས་སྤྱོད་པ་ཐ་མ་
དེར་སྦྱོབ་དཔོན་མ་བརྟེན་ཀྱང་། དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ནི་རྣལ་ཡོངས་སུ་
སྤྲིན་པ་བརྟོལ་བ་ལྟ་བུ་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་ཙམ་དུ་ཟད་པས་དེའི་ཆེད་དུ་དག་
བཤེས་ཆོད་ལྡན་བསྟེན་མི་དགོས་ལ། དང་པོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་
འཕྲུག་པ་ན་ཉན་རང་རྣམས་ལ་མཆོན་ལྡན་ཀྱི་དག་བཤེས་མ་བསྟེན་ན་བསྟན་པ་
ལ་རང་འཕྲུག་མི་བརྟུབ། འཕགས་པ་ཀྱན་དག་འཕོས་དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་པའི་
རྒྱུན་ནི། རང་གི་སྦྱོབ་མ་ལ་གདམས་ངག་བསྟན་པས་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་ནི།

དེའི་རྒྱུན་གྱིས་རང་གིས་བརྩོན་པ་མཛད་ལ་དག་བཙུག་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའོ། མཆན།
 བྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྒྲུ་མ་མཚན་ལྡན་ལ་ཚོག་ཤེས་གྱིས་གྲུས་པར་མ་བརྟེན་པས་
 འབྲས་བུ་ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་བུ་ལས་མ་ཐོབ་པ་ཡིན། གྲུན་དགའ་བོ་དག་
 སློང་རྒྱུན་ཞུགས་ཡིན་ཡང་ཞེས་སོགས་ལ། སྤྱིར་ཐེག་ཆེན་དུ་སློབ་པའི་ས་བཅུ་
 མི་སློབ་པའི་ས་གཅིག་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བཤད། ཐ་སྙད་འདི་ཡང་དགོངས་
 གཅིག་ཡིག་ནིང་སྟར་བྲིས་པ་ཡིན་ཡང་། དག་སློང་གང་ཟག་དང་རྒྱུན་ཞུགས་
 ལམ་ཡིན་པས་ལམ་དང་གང་ཟག་མ་བྱེད་པས་ཚོག་འདོན་པ་མི་མཛེས་སོ།
 ཐེག་དམན་དུ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས་དང་རིགས་དང་བརྒྱད་པ་དང་
 མཐོང་བ་དང་བསྐྱབས་པ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་བྱས་པ་རྟོགས་པ་
 དང་རང་སངས་རྒྱས་ཏེ་དམན་པ་ས་བརྒྱད་དུ་བྱེད། ཐེག་དམན་གྱི་འབྲས་བུའི་
 རིགས་བསྟུན་རྒྱུན་ཞུགས་སྤྱིར་འོང་བྱིར་མི་འོང་དག་བཙུག་པའི་འབྲས་བུ་
 བཞིའོ། ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ལ། སྤྱིས་བུ་བྱུང་བཞི་རེ་རེ་ལ་ཞུགས་པ་དང་
 འབྲས་གནས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་དུ་འཛིག སྤྱིར་ཉོན་སྤྱིབ་
 དང་ཤེས་སྤྱིབ་གཉིས་ལས་ཐེག་དམན་གྱི་ཉོན་སྤྱིབ་ཙམ་ལས་མི་སློང་། ཐེག་

ཆེན་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་སྒྲོང་བ་ཡིན། ཉོན་སྒྲིབ་དེ་ཡང་ཀུན་བཏགས་ལྷན་
སྒྲིས་གཉིས་ལས་ཀུན་རྟགས་ཀྱི་ཁམས་གསུམ་ས་དགུའི་ཉོན་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་
ཀུན་ཏུགས་འབྲས་གནས་ནས་སྤངས། ལྷན་སྒྲིས་ཀྱི་ཆ་ལ་འདོད་ཁམས་ས་
གཅིག །གཟུགས་ཁམས་ས་བཞི། གཟུགས་མེད་ས་བཞི་སྟེ་ཁམས་གསུམ་ས་
དགུ་པོ་རེ་རེ་ལ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཆུང་
འབྲིང་ཆེ་གསུམ་སྟེ་ས་རེ་རེ་ན་ཉོན་མོངས་དགུ་ཆན་རེ་ཡོད། དེ་ལས་བདེན་པ་
མཐོང་བ་གཞིར་བྱས་ཏེ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གསུམ་པ་མན་སྤངས་པས་
ཀུན་ཏུགས། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤངས་པས་ཕྱིར་འོང་སྟེ་ཁམས་གསུམ་དུ་སྒྲི་
སྤྱད་གཅིག་ལེན་དགོས། འདོད་ཉོན་དགུ་སྤངས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་བ་སྟེ་འདོད་
ཁམས་སུ་སྤྱར་མི་སྒྲིབ་ཡིན། སྤྱིད་ཅེའི་ཉོན་མོངས་དགུ་པ་སྤངས་པས་དགུ་
བཅོམ་པར་འཛོག་པ་ཡིན་གསུང་། སངས་རྒྱལ་ལྷ་པོ་ལས་འདས་པའི་འོག་ཏུ་
འོད་སྤྲངས་ཆེན་པོས་ཀུན་དགའ་བོ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པར་རིག་ནས།
བཀའ་བསྟུ་བར་བྱེད་པ་ལ་དགུ་བཅོམ་གྱི་སྟེན་དགོས་པས་དེ་གདུལ་བའི་ཕྱིར་
ཉིས་པ་བརྒྱད་སྟངས་ཏེ་ཀུན་དགའ་བོ་གནས་ནས་སྤྱུང་། དེས་དགོ་འདུན་ལ་

ཚས་བརྟན་པས་སློབ་མ་དག་བཅོམ་པ་བྱུང་སྟེ་སློབ་དཔོན་གྱི་རྒྱུད་ལ་བརྟགས་
པའི་རྒྱུན་གྱིས་སློབ་དཔོན་རང་གིས་གདམས་ངག་བསྒྲུབས་པས་ཀྱན་དགའ་བོ་
དག་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་སྤར་ཀྱན་དགའ་བོས་མདོ་སྟེ། འོད་བསྐྱངས་ཆེན་པོས་
མ་མོ། ཉེ་བ་ལོར་གྱིས་འདུལ་བ་བསྐྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། ཀྱན་དགའ་བོ་སློབ་པ་
རྒྱན་ལྷགས་ཡིན་པས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། འཕགས་
པ་རྒྱན་དུ་ལྷགས་པས་མཐོང་སྤངས་འདོད་ཆགས་སྤངས་ཀྱང་། འདོད་ཆགས་
སྒྲོམ་སྤངས་ཡིན་པས་མ་སྤངས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གསུང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་
ལྷགས་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་ལྟར་འབྲས་བུ་ཉི་ཆོ་བ་དོན་དུ་མི་གཉེར་ཞིང་བསྐྱབ་པར་
བྱ་བའི་གནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་སློབ་དགོས་པ་ནི་སྤྲིད་སངས་རྒྱས་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྤྲིད་
དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་གྲུས་པ་ཆེན་
པོས་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། བྱད་པར་དུའང་རྩོམ་ཐེག་པ་སྤྲ་མེད་གྱི་ལྷགས་ལ་རྩོ་
རྩོ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་བྱོན་པ་ཁོ་ན་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ན།
ཡལ་པའི་སྤྲ་མས་ཆོ་གཅིག་ལ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་སྦྱིན་མི་ལུས་གསུང་། རང་
གི་བསོད་ནམས། འོ་ན་སོ་སྦྱེ་ནས་རྒྱན་མཐའ་བ་བྱིན་གྱི་རྩོ་རྩོ་སློབ་དཔོན་

མཚན་ལྡན་མི་སྤྱོད་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་
སྤྲུག་ལ་འཇུག་པའི་ལས་དང་པོ་པས་སྤྲུག་ལུགས་ཀྱི་དོན་རྗེ་སློབ་དཔོན་
མཚན་ལྡན་མི་སྤྱོད་པར་ཐལ། དོན་རྗེ་སློབ་དཔོན་མཚན་ལྡན་ནི་སངས་རྒྱས་ཡིན་
པ་གང་ཞིག ། ལས་དང་པོ་པས་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་རྗེ་སློབ་དཔོན་
མཚན་ལྡན་ཐོག་མར་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་སྟུམ་ན། མི་ཉེས་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་དོན་རྗེ་སློབ་
དཔོན་མཚན་ལྡན་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སོ་
སྐྱེའི་དོན་རྗེ་སློབ་དཔོན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱུས་པའི་སྦྱབ་གཞི་གཞི་དུས་ཀྱི་སངས་
རྒྱས་དམ་ཚིག་སེམས་དཔའ་དེ་ལ། སྦྱབ་བྱེད་ལམ་དུས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ངོ་
བོའི་སྤྲུག་དང་ཕྱག་རྒྱ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གྲུབ་པ་འབྲས་དུས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་
ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་སྦྱན་དངས་ནས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དེ་
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་
པས། སོ་སྐྱེའི་དོན་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡང་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་
བོའི་དོན་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡང་ཡིན་པ་དེ། དོན་རྗེའི་སློབ་མ་ལས་དང་པོ་པ་ལ་མཚོག་
གི་དངོས་གྲུབ་སྦྱིན་ཅུས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སུ་གྱུབ་པོ། དེའི་ཕྱིར་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དོན་རྗེ་

སློབ་དཔོན་མཚན་ལྷན་གྱིས་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་དོ་རྗེ་སློབ་མ་མཚན་ལྷན་ལ་དབང་
བསྐྱར་བ་ན། དེའི་ཆེ་ངས་པར་གདོན་མི་བ་བར་སངས་རྒྱས་དངོས་ཡིན་པ་མ་
གཏོགས། ཡར་བྱིན་ཐེག་པ་ལྷར་ན་སྤྱ་མས་རང་རེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་
མཛད་པའི་ཆ་ནས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ་མ་ཡིན་པས། མདོ་སྤྲེལ་ས་
ཀྱི་སྤྱ་མ་ལ་སངས་རྒྱས་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་གིན་ཏུ་ཆེའོ། མཆན། སོ་སྤྱིའི་དོ་རྗེ་
སློབ་དཔོན་ཡང་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་ཡང་
ཡིན་པ་མི་འགལ་བ་འདི་ལ་ནི། དོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ཚད་མར་གྱུར་བ་
ཡིན་ཏེ། དོ་རྗེའི་གྲུང་ལས། གང་ཞིག་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཞེས། །དེ་ཉིད་སློབ་
དཔོན་གཟུགས་བཟུང་སྟེ། །སེམས་ཅན་ཡན་གདགས་དམིགས་ནས་ནི། །ཐ་
མལ་བ་ཡི་གཟུགས་སུ་འོང་། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ཡང་དཔལ་དོ་རྗེ་
སེམས་དཔའ་དེ་ཉིད་ཐ་མལ་པའི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ནུམ་པར་སྤྱང་ནས། མ་
འོངས་པ་སྟིགས་མ་ལྷ་འདོ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དེ། སྐལ་མེད་ཀྱིས་
ཐ་མལ་དུ་འཛིན་ཀྱང་། ཡང་དག་པར་སྐལ་མཚོག་གིས་སྒྲོམ་ཆོད་སོང་ཆོད་
གཉིས་ཀ་ལ་སོ་སྤྱིའི་སྤྱང་འཛིན་སྟེ་བྱིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། འདི་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་

ན། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་ཆ་དེ་སངས་རྒྱས་ཡིན་པར་བཞག་པ་མ་ཡིན་གྱི། སོ་སོ་སྤྱི་བོ་
དེའི་རྒྱུད་ལ། སངས་རྒྱས་མཆོན་ཉིད་པར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་ཞིག་
སྐབས་དེར་ཡོད་པར་འདོད་པའོ། མཆོན་གྱི་མཆོན། རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་
གྱི་དབང་གིས་སྤྲོ་མ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་འོང་བས་ཞེས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་
ནམས་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྐལ་བ་དམན་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྤྱུ་
ཙམ་ལས་མི་སྣང་། བྱང་སེམས་བསོད་ནམས་ཆེ་བས་སངས་རྒྱས་འོངས་སྤྱུར་
སྣང་སྟེ། ས་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱི་འོངས་སྤྱུ་རྒྱུང་བྱམ་ཐོང་། ས་བཅུ་པ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་སེམས་ཀྱིས་འོངས་སྤྱུ་ཆེན་པོ་མཐོང་། འོངས་སྤྱུ་ཆེ་རྒྱུང་གི་བྱད་པར་ནི །
དམིགས་པ་དང་ནམ་པ་དང་སྤྱོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཞིང་དང་སྤྱུ་ལ་རྒྱུང་
བྱུང་། དེའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཞིང་དང་སྤྱུ་དང་མཇོན་ཐོན་སོགས་ལ་
ཆེན་པོར་བཞག་གོ །མཆོན། ཆོས་སྤྱུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ནང་
ཕན་ཚུན་ཁོ་ནའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་ལ་
བཟང་ངན་མེད་ཀྱང་སྣང་བ་པོ་གདུལ་བྱ་མཆོག་དམན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱུ་ལ་
བཟང་ངན་གྱི་སྣང་བ་བྱུང་བ་ཡིན་གསུང་། སྤྲོ་མའི་མཆོན་ཉིད་ལུས་ངག་ཡིད་

གསུམ་ཚཱ་དང་མཐུན་ཞེས་སོགས་ལ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྒྲུ་གསུང་བུགས་
དོ་རྗེའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དངོས་གྲུབ་སྟོར་བྱས་པར་བརྟན་
ཞིང་། བྱམས་དང་སྟོང་རྗེའི་བསམ་པ་བརྟན་པས་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་སེམས་དང་སྒྲི་
མེད་སྒྲོས་བྲལ་ལ་ངེས་ཤེས་ཆེ་བ་ནི་དོན་དམ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྷན་པར་
བརྟན་གསུང་། གང་གི་དྲིན་གྱིས་བདེ་ཆེན་ཉིད། ཅེས་སོགས་ལ། ལམ་ར་བའི་
གནས་པ་མཐའ་དག་ལས་དྲུངས་འབྱེན་པའི་གནས་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ། དེ་སྒྲ་
མའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་དུས་མུར་བ་སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་སྒྲོབ་མ་སྐལ་ལྷན་ལ་
བསྐྱེད་བྱས་པའོ། །སྒྲ་མ་ངན་པ་ལ་མོས་གྲུས་བྱས་པས་ཞེས་སོགས་ལ། སྒྲ་མ་
ངན་པ་ཚུལ་འཆལ་ལྟ་བུ་ལ་མོས་གྲུས་ཀྱིས་བརྟེན་པས་དེའི་རྒྱེན་གྱིས་རང་ཚུལ་
འཆལ་དུ་འགྱུར་བ་སྟོན་ཀྱང་། དེའི་སྒྲོན་ཚུལ་འཆལ་དེ་མི་ལོན་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆ་
ནམས་སྒྲང་། རི་དྲགས་ཀྱི་ལྷོ་བ་ལས་སྒྲ་རྩི་ལོན་པའམ། ངང་པས་ཚུལ་འོ་མ་
ལོན་པ་ལྟར་བྱེད་དགོས། སྒྲ་མས་སྟིག་པ་སྒྲོད་པ་ལ་འདི་དགོ་བའི་མཛད་པ་
ཡིན་སྟམ་དུ་བརྟམས་ན་ལོག་ལྟ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་དུ་མི་ལྟ་བར། ཁོང་ལ་སྒྲོན་མི་
མངའ་ང་རང་གི་སྒྲ་བ་འབྲུལ་པ་ཡིན་སྟམ་པའམ། དགོས་པ་བྱུང་བར་ཅན་

ཡོད་ངེས་སྟེན་པ་དང་། སྤྱི་མའི་མཛད་པ་མི་ལེགས་པ་འདིས་སྤྱི་མའི་ས་ལམ་གྱི་
གོགས་སུ་མ་གྱུར་ཅིག ། བདག་གིས་སྤྱི་མའི་མཛད་པ་ཡང་དག་པ་མིན་པ་
མཐོང་བར་མ་གྱུར་ཅིག་སྟེན་པ་དང ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པ་ཚུལ་
བཞིན་མིན་པ་སྐྱོད་པ་མཐོང་ཡང་དེ་ལྟ་བུས་རང་རྒྱད་ལ་སྤྲིག་པ་མི་སོག་པར་
སྐྱོད་དགོས་གསུང་དོ་རྗེའི་གསུང་། རྟོགས་པ་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་མོས་གྲུས་ཁོ་
ནར་ངེས་བྱ་བ་ལ། འདིར་གཞན་བཞེད་ཀྱང་མོས་གྲུས་མི་དགོས་བྱ་བ་འཕམ།
རང་བཞེད་ལའང་། མོས་གྲུས་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་གཞན་གང་ཡང་མི་དགོས་བྱ་བ་
ལྟ་བུ་ཡིན་རྗེས་པཎ་གྱིས་དགོངས་གཅིག་པས་མོས་གྲུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མོས་
གྲུས་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མི་དགོས་པ་དང་། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དཀར་པོ་
གཅིག་བྱལ་དེ་ལས་གཞན་མི་དགོས་ལྟར་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱང་ནས་བཀག་འདུག་
ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་སུ་མའི་བཞེད་པ་མིན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་
བདུན་པོ་རེ་རེ་ཞིང་འདི་ཡོད་ན་སྤྱི་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡོད་ཀྱི་མེད་ན་བྱང་ཆུབ་
མེད་དོ། ཞེས་གསུངས་པས། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་
སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡོད་ན། བྱང་ཕྱོགས་

གྱིས་ཚཱ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་བྱོད་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཚུལ་གནས་ཐོས་
སྒྲོམ་སོགས་ཀྱང་མོས་གྲུས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་ཞིང་། མོས་གྲུས་བསྐྱེད་པས་
ཀྱང་དེ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཡིན། མོས་གྲུས་བྱ་བ་གདམས་ངག་པའི་སྐད་
ཡིན། གསུང་རབ་ལས་དད་པ་ཞེས་གསུང་། དད་པ་ཡང་འདོད་པའི་དད་པ་
མེད་ན་དད་པ་གཞན་གྱིས་གོ་མི་ཆོད། དེས་ན་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
ཐོབ་པར་འདོད་པའི། ལ་རྟེ་མུ་རྟེ་ནི་མོས་གྲུས་ཀྱི་སྐད་དོད་དེ། ལྷག་པར་ཐར་
པའི་དོན་ཏོ། །མདོར་ན་མོས་པར་བྱས་པའི་ཡུལ་དེ་དེ་ཁོ་ནའི་གོ་འཕང་དོན་དུ་
གཉེར་བ་ལ་གྲུས་པ་བསྐྱེད་ནས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའོ། །མཆན། སྒྲོ་མི་
བཟོད་པ་ལ་མོས་པ་ཟེར། དེ་ལ་གལ་ཆེ་བས་སྒྲོག་པའི་ཚིག་གམ །སྒོག་དང་
བསྒྲོས་ནས་ཀྱང་དེ་མི་འདོར་བའམ། རྟེན་དཀའ་བས་དེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་
ཐབས་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྐུར་བས་མོས་གྲུས་
བྱ་བ་ཡིན། མོས་གྲུས་དེ་ཡང་ཐོས་པ་ལས་སྐྱེ་བ། བསམ་པ་ལས་སྐྱེ་བ། སྒྲོམ་
བྱུང་ལས་སྐྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲ་མ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བའི་མོས་གྲུས་ནི་བརྟན་
པ་མ་ཡིན་ལ། མོས་གྲུས་ལྟོག་པ་མེད་པ་ནི་སྒྲོམ་བྱུང་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་

དགོས། དེར་སང་བླ་མ་སངས་རྒྱས་ཡིན་སྟེ་མ་པ་དེ་ལས་མོས་གྲུས་ཆེར་མི་
གདའ་ཟེར་བ་གཏམ་བཟང་ཤོས་མིན། ཆོག་ས་ལམ་ལས་སྦྱོར་ལམ་དུ་མོས་
གྲུས་ཆེ། དད་པ་འཕམ་མོས་པ་ལའང། དད་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་
འདོད་པ་དང་། འབྲིང་འཁོར་བ་བརྒྱལ་བར་འདོད་པ་དང་། རྩེ་རུ་ལྟ་མིའི་གོ་
འཕང་འདོད་པ་ཡིན་ལ། དད་པ་རྩེ་རུ་འགྱུར་མེད་དུ་བརྟན་པ་ཙམ་ཞིག་ལ།
ཆོ་སྤྱིའི་ལས་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་པ་རྟེན་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེའི་
ངེས་པ་རྟེན་པ་ལ་ནི་སྟོན་གྱི་གནས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་མངོན་ཤེས་ཞིག་དགོས།
དེའི་རང་རྒྱུ་ནི་སྒྲོམ་པ་ལས་འབྱུང་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ལ་རག་
པ་ཡིན་ནོ། །མཆན། དེ་ལས་མཐོང་ལམ་དུ་ཆེ། དེ་ཡར་ས་ནས་སར་འཕར་
བའི་མོས་གྲུས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་མཐའ་གཏུགས་པའི་ཆད་བཟུང་དུ་མེད་པ་ཞིག་
དགོས་པ་ཡིན་གསུང་། མངོན་རྟོགས་བྱ་བ་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བའི་
དམིགས་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་ཟེར་གསུང་། སེམས་རྟོགས་པ་བྱ་བ་ད་ལྟའི་
སྒྲོམ་ཆེན་ཁ་ཅིག་གི་ལྟར། ཕར་བྱིན་ནས་བཤད་པའི་མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་ཡང་
མོས་གྲུས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བའི་དོན་ཡིན། མཆན། སེམས་རིག་ཙམ་

གསལ་ཙམ་དུ་སྦྱང་བ་ལ་སེམས་རྟོགས་པ་མི་ཟེར། ཤེས་པ་རིག་ཙམ་དུ་མི་སྦྱང་
བའི་སེམས་ཙམ་དུ་མི་འོང་དེས་ན་སྒྲིབ་བཅས་ཀྱི་སེམས་སྒྲིབ་བྲལ་ཆོས་
དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་སུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་དང་། ཐ་ན་འང་ས་དང་
པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཙམ་ལ་སེམས་རྟོགས་པ་འཕམ་སེམས་ངོ་
མཐོང་བ་ཟེར་གསུང་། རང་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་མ་ཞི། ཞེས་སོགས་ལ། རྗེ་
ཞོད་ཚང་པས་ངས་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མ་བྱེན་པའི་སྦྱོགས་ལ་བྱིས་ཁྲག་
མཐོང་བ་ལྟ་བུའི་འདོད་པ་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན་གསུང་བ་ལྟར། འོ་སྒྲོལ་ཡང་དེ་
འདྲའི་འདོད་པ་ཞིག་དགོས་གསུང་། མོས་གྲུས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་ཆོས་སྐུའི་འདུ་
ཤེས་ཁོ་ན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཆོས་སྐུར་མོས་བྱ་བ་སྟོང་སྟོང་པའོ། །མེད་མེད་
པོར་རྫོམ་པ་ཞིག་ལ་མི་ཟེར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནང་ན་འང་། །དེས་ན་འཕགས་
པས་འཁོར་རྩར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན། དེས་ཀྱུན་ནས་
བསྐྱངས་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། དེའི་ལས་མི་ཆངས་སྟོད་
སོགས་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་བྱད། དེའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱང་།
དེའི་ལས་མི་ཆངས་སྟོད་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོག་ན། དེས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ངན་

སོང་དུ་འགོ་བའི་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་། དེའི་ལས་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་
ལས་མི་སོག་པ་དང་། དེ་མི་སོགས་པས་དེ་རན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་མི་ལན་པའི་བྱད་
པ་གྲུབ་བོ། དེ་བས་ཐུགས་རྗེ་དང་མཁུན་པ་དང་ལུས་པ་ཆེ་བའི་སངས་རྒྱས་མེད་
པར་ཐག་ཆོད་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དྲག་ཤོས་མཐར་ཐུག་པར་
མོས་ཤིང་མཐོང་བ་ལ་སྤྱོད་མཆོས་སྐྱར་མོས་བྱ་བ་དང་མཐོང་བྱ་བ་ཡིན། སྤྱོད་མ་
ཆོས་སྐྱར་མ་མཐོང་ན་ཐ་མལ་གྱི་ཤེས་པ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བས། རྗེ་མོད་ཚང་
པས། སྐད་ཅིག་མ་དང་བོ་ལ་ཆོས་རྗེ་སྤྱོད་མ་རས་པ་འདི་ས་བཅུ་ལ་གནས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ནམ་བསམ་པ་ལ། སྐད་ཅིག་གཉིས་
པར་འདི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཡིན། རང་སེམས་ཆོས་སྐྱར་རྟོགས་ན་སྤྱོད་མ་ཆོས་སྐྱར་
མི་རྟོགས་པ་མི་འོང་སྤྱོད་པ་དུས་དེ་ནས་སྤྱོད་མ་ལ་ཆོས་སྐྱའི་འདུ་ཤེས་ལས་གཞན་
མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་དང་། རྗེ་བཅུན་མི་ལས་རྗེ་སྤྱོད་མ་བོ་པ་ལ་བྱོད་ལ་དུས་ཅི་ཞིག་ན།
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོགས་ལམ་དུ་ནི་སྐྱེ་མེད་པ་དང་། སྐྱོར་ལམ་དུ་སྐྱེ་དང་བཅས་པ་དང་
མཐོང་ལམ་དུ་སྐྱེ་བྱོབ་པ་དང་། དག་སར་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་མཐོང་བས་
ས་དང་བོ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཆོ། བརྒྱད་པ་

འདིའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་ཚས་ཀྱི་སྒྲུང་ཤེས་པ་དང་རྣམ་རྟོག་ཚས་སྒྲུང་
རྟོགས་པ་རྣམས་ཅིག་ཅུང་འབྱུང་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་འདྲ་། མ་པམ་
པས། བྱང་ཆུབ་སུ་ཡིས་བསྟན་པར་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲ་བསམ་
བརྗོད་མེད་ཚས་སྒྲུའི་ངོ་བོའི། །ཁ་ཅིག་ཚས་སྒྲུའི་ངོ་བོས་དམ་ཚས་སྟོན། ཞེས་པ་
སྟུན་བོད་བཟོའི་སྟུམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཚས་སྒྲུ་ལ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས། ཚས་སྒྲུ་དང་
བསྟན་པ་ཚས་སྒྲུ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། གཉིས་པ་ལ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་
པའི་བསྟན་པ་ཚས་སྒྲུ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཐུན་སྒྲ་ཚོགས་ཚུལ་སྟོན་ཀྱི་བསྟན་པ་
ཚས་སྒྲུ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་སྒྲ་མར། ཚས་སྒྲུ་རྣམ་གཉིས་ཤེས་བྱ་
སྟེ། ཚས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་བྱི་མེད་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱུ་མཐུན་ཟབ་པ་དང་། །སྒྲ་
ཚོགས་ཚུལ་ནི་སྟོན་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཆན། དམ་ཚས་ཁོ་ནར་
གསུངས་པ་ཡིན། སྒྲཱ་ཐ་མ་རི་བྱུབ་པ་ཙམ་པ་ལ། རི་བྱོད་དུ་ཟས་གོས་གཙང་
བྱུང་མེད་སོགས་ཆགས་སྤང་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ཚོགས་པར་བྱས་ནས་སྟོན་པ་ལྟ་
བུ་ལ་མི་ཟེར་གསུང་། དེས་ན་སྒྲཱ་ཐ་མ་རི་བྱུབ་ཙམ་གྱི་ཆོད་ལ། རྗེ་སྒྲཱ་ཐོ་
པས། བཀའ་གདམས་པའི་ཞལ་ནས། རི་བྱོད་འགྲིམས་པ་ལ་ཚས་ལྟ་ཡིན་

གསུངས། རྒྱལ་བྱིམས་ལ་ངོ་ལྷོག་མེད་པ། གཉེན་པོས་རྒྱུན་བྱུང་པ། གདམས་
ངག་ལ་རང་བྱུང་ཚུད་པ། དད་པ་ཁམས་སོས་པ། རུས་པས་གནོད་པ་སྤྲོ་མོ་སེལ་
རུས་པ་ཞིག་དགོས་གསུངས། རྗེ་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྤྲོ་མ་རིན་པོ་ཆེ་མི་ལའི་
ཞལ་ནས། དེ་ཁྱོད་བརྟེན་པ་ལ་ཆོས་བཞི་ཡིན་གསུངས། གདམས་ངག་གི་
གདེངས་ཐོབ་པ། རུས་པའི་གདེངས་ཐོག་པ་ཉམས་སྦྱང་གི་གདེངས་ཐོབ་པ། ལྟ་
བའི་གདེངས་ཐོབ་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་རྣམས་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྤྲོ་མ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདུ་གཤེས་ཉི་བར་འཛིག་པ། གསོལ་བ་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་
འདེབས་ཤིང་སྤྲོ་མའི་སྒྱུན་སྤར་ཡུན་རིང་སྟོད་དགོས། བྱ་མོས་ལུད་པ་ཐོབ་པ་
བཞིན་སོང་བས་མི་ཆོག ། དེ་ཡང་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་གོ་བྱིད་དུ་མ་སོང་
བ། གདམས་ངག་ལ་རྣ་བྱེད་དུ་མ་སོང་བ། དད་པ་སྟོད་ཀྱིང་དུ་མ་སོང་བ་གལ་
ཆེ། མི་ལུས་རིན་ཆེན་ཐོབ། བརྟེན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོར་ལྷགས། ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་
ཐོབ། ཡང་དག་པའི་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་རིན་པོ་དང་མཇལ། གདམས་ངག་
རིན་པོ་ཆེ་ལྷས། རྒྱུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་རང་དབང་ཡོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
འདི་རྣམས་འཛོམས་ཏིང་འཛིན་སྟོམས་དགོས། དེའི་དུས་སུ་བསྟོམས་ན་སྟོམ་མི་

ཡོང་མི་སྲིད། མ་བྱུང་ན་རང་གིས་མ་བསྐྱོམས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། མཆན།
མི་བརྗེད་གཟུང་ཐོབ་ན་རོ་པས་ཞེས་སོགས་ལ། ཏི་ལོ་པ་ནི་འཁོར་ལོ་སྤྲོམ་པའི་
རྣམ་འཕྲུལ་ཡིན་པས་དོ་རྗེ་འཆང་ལས་རྒྱུད་ཐ་མི་དད་ཀྱང་། མིའི་ཚུལ་བཟུང་
ནས་གསང་སྤྲུགས་སྒྲོ་ན་མེད་པ་མི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱུས་དོ་རྗེ་
འཆང་ཆེན་པོས་ཁྱེའུ་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་ནས་ཏི་ལོ་པ་དངོས་སུ་
རྗེས་སུ་བཟུང་སྐད། ལྷ་རོ་པ་ནི་དཔལ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ། རྗེ་མར་པ་དགུས་
པའི་དོ་རྗེ། རྗེ་མི་ལ་འཇམས་དཔལ་བཤེས་གཉེན། སྒྲམ་པོ་པ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་
ཚུབ་སེམས་དཔལ་འཕེལ་ཡང་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ཤུག་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན། རྗེ་དུས་
མཁའ་སངས་རྒྱུས་སངས་གོ་སྒྲ། ཕག་གྲུ་པ་སངས་རྒྱུས་འཁོར་བ་འཛིག། ཁའོར་
ན་སངས་རྒྱུས་ནས་སངས་རྒྱུས་སུ་བྱོན་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན། ཉམས་སུ་སྤང་རྒྱའི་
ཆོས་ལ་བརྒྱུད་པ་གཞན་རྣམས་དང་བྱུང་བར་ཆེར་མེད་ཀྱང་། བྱོན་གྱིས་སྒྲོབ་
བྱེད་གང་ཟག་གི་བྱུང་བར་ཡོད་པ་ཡིན་པ། བརྒྱུད་པ་གཞན་ལ་འབྲོག་མི་ལོ་རྩ་
བ་གཤེགས་ཀར་ངས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་མ་ཐོབ་པས་བར་དོར་མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་སྤྲར་ལུས་འདི་ལ་འཇུག་གི། །ཞག་བདུན་དུ་ཕྱར་

ལ་མ་རིག་ཅིག་གསུངས་པ་ལ། ཡུམ་སྲས་དང་སློབ་མས་མ་ཉན་པར་བུར་གྱི་
ཐུགས་ཀ་ན་དྲོད་མ་ཡལ་བ་ཞིག་བསྐྱེགས་པར་གྲགས་པ་ཡང་དམ་ཚིག་གི་སེལ་
དུ་འགོ། འགོ་མགོན་འཕགས་པའང་ནང་འཁོར་གྱིས་ས་སྐྱ་པའི་བསྟན་པའི་
དོན་དུ་སྒྲ་མའི་དབུ་སྒྲངས་པར་གྲགས་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་འདི་མི་བདེན་སྟུང་ན་
ལམ་འབྲས་ཀྱི་སྒྲ་བརྒྱད་རྣམ་ཐར་ན་ཡོད། མཆན། རྗེ་ཙོང་ག་པས་ཀྱང་སྒྲ་མ་
དབུ་མ་པ་མ་གཏོགས་མིར་གྱུར་པའི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ནོར་རོ་
ཞེས་རྗེ་རེ་མདའ་པ་སོགས་སུན་ཅི་ཕྱིན་དུ་མཛད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་སྣང་ཚུལ་དུ།
ཐར་པ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་གནད་སྒྲ་གསང་གི་ལྟ་གྲུབ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་
ལྟར་བསྟན་ནས་སྟོན་རྒྱ་བོད་དུ་ཆད་མར་གྲགས་པའི་ལུགས་ཐམས་ཅད་ནོར་པ་
སྒྲ་ན་མེད་པར་འཆད་པ་དང་། རྗེ་དོར་པས་ཀྱང་རྗེ་ཙོང་ག་པ་ལ་དབང་རྒྱུན་མན་
ངག་པལ་ཆེར་གསན་ནས། རྗེ་ཙོང་ག་པའི་ལུགས་འདི་ནག་པོའི་བསྟན་པ་ཡིན་
པར་གསུང་བ་སོགས་རྗེ་བཙུན་དམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་རྣམས་ལའང་གདུལ་བྱ་མ་དག་
པའི་སྣང་དོར་འོས་མི་ཐར་པའི་འགྱུར་བ་ཅུང་ཟད་སྲིད་མོད། བརྒྱད་པ་རིན་པོ་
ཆེ་འདི་ལ་ནི་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོན་སློབ་ལྟ་གྲུབ་མི་མཐུན་པ་

དང་། སློབ་མས་སླ་མའི་སྒྲིག་སྲུང་བྱ་གས་ལ་དོ་བསྟོན་ནས་ཇི་མི་སྒྲིམ་དུ་བཞག་
པ་སོགས་མི་སྲིད་པ་ཡིན་གསུང་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚོས་གསུམ་ལས་
ཤེས་རབ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་ལམ་སྒྲ་འབྲིད་ཅུས་པ་སོགས་ལ། རང་
ཉིད་རྟོགས་པའི། ཇི་འབྲི་བྱང་པས་ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་ལ་བསྒྲོར་བ་མཛད་པས་
བྱ་གས་མ་ཚཱ་བར། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤུག་བྱ་བ་ཉིད་མགོན་པོ་པག་མོ་གྲུ་
པར་བསྒྲོམས་ནས་བསྒྲོར་བ་མཛད་པས་བྱ་གས་ཚཱ་བ་བྱུང་སྟེ། མཆན།
གདེངས་ཚད་ཐོབ་ནས་སློབ་མ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་ཅུས་པ་
དང་། སེམས་ཅན་གྱི་སྒྲིག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་བསྐྱེད་ལས། རང་གི་སྒྲིག་བསྐྱེད་ལ་
ཇི་མི་སྒྲིམ་པར་ལྷ་བ་དང་། ཆོ་འདི་བྱའི་རང་བདེའི་བའདོད་པ་སྟེན་ཅིག་ཀྱང་མི་
སེམས་པའོ། །སློབ་མའི་ཚོས་གསུམ་ནི། ར་རྒྱལ་མེད་པར་རབ་རྩ་འདུད་པ་ནི་
སླ་མ་ལ་སྲིད་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་འདུ་
ཤེས་ཤིང་། རང་ཉིད་སྒྱུར་བ་བལ་གསེབ་རྩ་ཆུང་པའམ་སྒྱུར་བ་འདམ་དུ་བྱིང་བ་
ལྟ་བུའི་སྒོ་སྒྲེ་བ་དང་། བཀའ་སྒོ་བདེ་བས་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ནི་དེགས་པ་
མེད་ཅིང་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་འདུལ་བའི་བྱ་བ་སླ་མས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར་

དུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་སྐྱབ་པའོ། །མཉེས་པའི་བྱ་བ་སློག་ཏུ་སོང་བ་ནི། སྤྱི་མའི་
བཀའ་བྱིར་ལུས་སློག་གི་འཛོ་བ་གཏོང་བུས་པའོ། །བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་སྙིང་པོ་
གསུམ་ཞེས་སོགས་ལ། འདི་ནི་སྐྱེས་བུ་གསུམ་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་རིམ་པས་བྱིན་རྒྱབས་
འབྲུག་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྙིང་ནས་གོ་བ་ཆེ་འདིའི་བྱ་བ་
རྒྱད་ཅིག་ཀྱང་བྱེད་ལོང་མེད་པའི་སྒོ་དང་། ཤི་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྤྱིར་ཡང་སྤྱིད་
པར་སྐྱེ་བ་ལེན་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་མི་དགེ་བས་ངན་འགོ་དང་དགེ་བས་བདེ་
འགོ་འབྲུབ་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པ་ནི་
བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་སྙིང་པོ་དང་པོ་ཡིན་ཞིང་། འཁོར་བ་མཐའ་དག་གི་བཙོན་ཀྱི་དོར་
ལྟར་མཐོང་ནས་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཉན་མོངས་མངོན་གྱུར་བ་བསམ་གཏན་ཀྱི་སྒྲོང་
བ་བག་ལ་ཉལ་གེས་རབ་ཀྱིས་སྒྲོང་བ་ལ་བཙོན་པ་ནི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་སྙིང་པོ་
གཉིས་པ་ཡིན་ལ། འཁོར་བ་ལས་ཐར་བའི་ཉན་རང་གི་ཞི་བ་ཙམ་ཐོབ་ཀྱང་
རང་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་རྒྱུ་ཆད་པ་ཙམ་ལས་འཁོར་བ་མཐའ་དག་གཏན་གྲོལ་དུ་
བྱེད་མི་བུས་པས་དགོས་པ་ཆུང་། དེས་ན་སྤྱི་བ་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་གོ་འཕང་མ་ཐོབ་ན་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་མི་ཕན་སྟམ་ནས་

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཟབ་རྒྱས་ལ་འདུག་པ་ནི་བྱིན་རྒྱལས་གྱི་
སྤྱིང་པོ་གསུམ་པའོ།། ། རྡོ་རྗེའི་གསུང་། ལྷ་བ་རྟོགས་པ་དང་ལུན་ཞེས་
པ་ལ། ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་ལྷ་བ་མེད་བྱ་བ་ནི། སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ན་གྲུབ་
མཐས་སློ་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཆེ་འདིར་གྲུབ་མཐས་སློ་མ་
བསྐྱར་རྣམས་ལ་རིགས་པས་བྱངས་ཤིང་གྲུབ་མཐས་བཞག་པའི་ལྷ་བ་མེད་པ་
ལ་དགོངས་པ་ཡིན། གཞན་འཛིག་ཚོགས་སུ་ལྷ་བ། མཐར་འཛིན་པར་ལྷ་བ།
ལོག་པར་ལྷ་བ། ཚུལ་བྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྷ་བ། ལྷ་བ་
མཆོག་རྒྱ་འཛིན་པའི་ལྷ་བའི་ལྷ་བ་ལྷ་བོ་ནི་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་ཡོད། དང་པོར་
གྲུབ་མཐས་སློ་བསྐྱར་ཡང་ཐེག་ཆེན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ཚཱ་ཉིད་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་པ་ན་གྲུབ་མཐའ་དང་ལྷ་བ་ལས་གྲོལ་གསུང་། ཕྱི་རོལ་པའི་རྟུལ་
སུན་སྤྱིང་སྟོབས་བྱ་བ་བཅ་པོའི་བྱད་པར་ལ་འདོད་སྐྱད། ལྷ་སྟེགས་གངས་ཅན་
པས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདག་དང་གཙོ་བོ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས། གཙོ་བོ་
ནི་བདེ་སྤྱག་བར་བཏང་སྟོམས་སུ་འདུས་པ་དང་། བཅ་པོ་དང་ངོ་བོ་རྟོག་པ་དང་
། ཟ་བ་པོ་མ་ཡིན་པ། བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཉི་ཤུ་ཙུ་བཞི་སྟེ།

དེ་ཡང་རང་བཞིན་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དང་། རྣམ་འགྱུར་འབྲས་གསུམ་དུ་མ་རྟོགས་ན་
སྒྲིབ་པའི་ས་བོན་མི་སྤོང་བས་ཚོས་ཐམས་ཅད་བལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་སྤོང་ཉིད་ཡིན་པ་
ཅམ་གྱི་གོལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱི་སྤོང་ཉིད་མངོན་
གསུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན། རྩུང་མཐོང་གྱི་རྒྱད་གྱི་མངོན་གསུམ་བཞིན་བལྟ་བུ་
བལྟ་བུ་དང་རྟོགས་བུ་རྟོགས་བུ་དང་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པ་མིན་ནོ། །སེམས་གྱི་རང་
བཞིན་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་པ་ནི། གདོད་མ་ནས་དག་པའི་དོན་ཡིན་
གསུངས། མདོར་བཀའ་རྒྱུད་གྱིས་ཞལ་ནས་ལྟ་བུ་ཞིག་གྲུབ་མཐའ་སྤྲེལ་བ་བུ་
བ་དང་། སྤོབ་དཔོན་གྱིས། ཀླུ་བ་ཀླན་གྱི་སྤོང་པ་ཉིད། །ལྟ་ཀླན་ངེས་པར་
འབྱེན་པར་གསུངས། །དེ་ཙམ་ལྟ་བས་མ་ཅིངས། གྲུབ་མཐའ་མ་བསྐྱམས།
འབྲུལ་པའི་ཚན་རིག་རྟོགས་དཔྱོད་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དང་བུལ། །སངས་རྒྱས་སྟོབས་
འབྱོར་ཡང་བསྐྱར་མི་བྱས། །ལྟ་སྟེགས་ཡོང་གིས་བརྒྱལ་བ་དང་གླུན་ཀ་མི་
རྟོགས་པ་ཡིན། མཆན་ ཞེས་པས་སྟོས་རྣམ་དཔྱོད་ཡོངས་གཙོད་དུ་གང་བཟུང་
བ་ཀླན་རྫོབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བལྟ་བུར་སོང་བས་ཚོས་གང་ཞིག་ཡོད་པར་མ་
གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པར་གྲུབ་པར་

རྟོགས་པར་གྱུར་བས་སྟོགས་གང་ཡང་མི་འཛིན། རྗེ་ཙོང་ཀ་བས་མཐའ་བཞི་
བཀག་ཟིན་ནས་མཐའ་གང་དུ་འང་མི་འཛིན་པའི་ལུང་མང་དུ་འང་མི་འཛིན་པའི་
ལུང་མ་བསྟན་ལ་མཉམ་པར་འཛིག་པ་འདི་ནི། དབུ་མའི་བཏྲ་སྒྲིམ་ནམ་དག་དེ་
མ་ཡིན་པས། ཞང་ཐང་སག་པའི་ལྷགས་དེ་ནོར་རོ། །མཆན་པའི་རྟོག་པ་སྐྱེ་ལ།
མཐར་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་ཡང་སྒྲོས་བྲལ་མི་གནས་པ་ཞི་བ་ཆེན་པོའི་
ངང་དུ་གྱུར་ཏེ། སོར་རྟོགས་ཤེས་རབ་གྱིས་མེས་དངོས་འཛིན་གྱི་བྱད་ཤིང་
བསྐྱེགས་ནས་མཐར་སོར་སྟོང་ཉིད་དང་། ཡུལ་ཅན་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
གཉིས་མཆན་མེད་གྱི་ངང་དུ་རོ་གཅིག་པར་ནམ་མཁའ་ལ་ནམ་མཁའ་བཞག་པ་
ལྟར་གྱུར་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་ལྷ་བོ་བཏྲ་ཡུལ་ལྟ་བུ་དེ་འཁོར་
གསུམ་ནམ་དག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཏྲ་ཡུལ་ལ་འཁོར་བའི་བྲི་མ་སྒོ་
བྱར་བ་གདོད་མ་ནས་བྱུབ་མ་ཕྱོང་བས། དེ་ལྟར་རྟོགས་པས་འཁོར་བའི་འབྲུལ་
སྒྲིང་ལྟོག་ཏུ་རུང་བས་འཁོར་བ་ལོག་པ་དེ་ག་ཆོས་ཅན། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། བཏྲ་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ལྷ་བྱེད་
རང་བཞིན་གྱིས་ནམ་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། འདི་ཉིད་

འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། །འདི་ནི་མྱ་ངན་འདས་པ་ཡིན། །འཁོར་བ་སྦྲངས་ནས་
གཞན་དུ་ནི། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བཅའ་དུ་མེད། །ཅེས་སོ། འོ་ན་འཁོར་
བ་དང་འཁོར་བ་འབྱམ་པའི་རྣམ་བཞག་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། འབྱུལ་པར་སྤང་
བའི་འཁོར་བ་དང་ འཁོར་བར་འབྱམ་པ་འབྱུལ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོན་ལ་མ་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར་ཞེན། ཡིན་ཚུལ་ལ་འཁོར་བ་དང་འཁོར་བར་འབྱམ་པ་དང་། འབྱུལ་
སྤང་དང་འབྱུལ་སྤང་སེལ་བའི་རྣམ་བཞག་མི་འགྲུབ་པ་འདོད་ཀྱང་། འབྱུལ་
ངོར་བྱབ་པ་མེད་དེ། འབྱུལ་ངོར་འཁོར་བ་དང་འཁོར་བ་འབྱམ་པ་དང་།
འབྱུལ་སྤང་དེའི་འབྱུལ་པ་སེལ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་པ་མི་འགལ་བའི་
ཕྱིར་དཔེར་ན་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྱུལ་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། འབྱུལ་ངོར་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྱུལ་དུ་
སྤང་བའི་རྣམ་གཞག་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟེ།
འབྲས་དུས་སུ་གྲུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་སྦྱུའི་གནས་ལུགས་དང་བྱད་པར་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། །གྲུབ་ཐོབ་སྤྱིར་རྗེ་རས་པའི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཆོགས་
དུག་ལུལ་གྱི་སྤང་བ་འདི། །ཆོས་སྦྱ་ཡིན་པར་ད་གདོད་ཤེས། །བརྟག་གིང་

དབྱུང་པ་མ་ལགས་ཏེ། །གདོད་ནས་དགེ་བའི་ཞད་དུ་གདའ། །ཞེས་པ་དང་།
རྒྱལ་བ་དུས་གསུམ་མཁུན་པས། རྣང་སེམས་གཉིས་སུ་མེད་པར་འདུག །གཟུང་
འཛིན་གཉིས་དང་བྲལ་ལམ་སེམས། །བདག་དང་པ་རོལ་འདྲེས་ནས་འདུག
།ཆགས་སྣང་གཉིས་དང་བྲལ་ལམ་སེམས། །ཞེས་དང་། རྒྱལ་བ་སྒྲོམ་བྲག་པ་
ཆེན་པོས། སྤྱབ་པ་མེད་པའི་རྒྱུན་སྣང་འདི། རྣང་ཙམ་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་
བྲལ། །སྒྱུ་མ་མཁན་གྱི་སྒྱུ་མཐོང་འདྲ། །དགག་སྒྱུབ་མེད་པ་རོ་མཚར་ཆེ། །ཞེས་
དང་། སངས་རྒྱས་མཉན་པ་སྤྱབ་ཐོབ་གྱིས། །འབྲུལ་པ་ཅུ་བྲལ་ཡིད་ལ་གར།
ནམ་པར་རྟོག་པའི་སྒྱུ་མཚམས་བཅད། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཐལ་གྱི་རི་བློད་པས།
།ཕྱག་ཆེན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་གསོལ་འདེབས་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ། དཔལ་ལྷན་
དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པ་དག་གིས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུའོ་ཞེས་པའི་
དགོངས་གཞི་སྟོགས་གཅིག་གནད་འདི་ལ་སྟེག་པ་ཡིན་ནོ། རྟོ་རྟེ་གསུང་། ཆེན་
པོ་གསུམ་གྱི་མ་རེག་པའི་རྟོག་པ་བྱ་བ་ལ། ལྷ་བ་ རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་
རྟོགས་པ་དེ་གང་ཡིན་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་མ་རེག་པའི་རྟོགས་པ་འོ། སྤྲགས་
མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་

ལམ་དུ་འདུ། ཐེག་ཆེན་ལ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ལམ་དུ་བྱེད་པ་ཡང་ཕྱིན་ཐེག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ལམ་དུ་བྱེད་པ་སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པ་གཉིས། ཐེག་པ་རེ་རེ་ལའང་རང་རང་གི་
སྡེ་སྡོད་གསུམ་སོ་སོར་ཡོད། དེ་ལ་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་རང་
སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པས་ན་ཆོས་མངོན། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་
ཆོགས་བསོག་དགོས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཐེག་པ་
གཉིས་སུ་མངོག་ཆུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
ཐེག་པ་གཉིས་སུ་འཛོག་ཆུལ་ནི། རྒྱའི་ཐེག་པར་ཕྱིན་དུག་སོགས་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱའི་ཆ་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསོག་པ་ཡིན་ཅིང་འབྲས་བུའི་ཐེག་པར་
ཕྱིན་དུག་སོགས་འབྲས་བུའི་ལྷ་སྒྲགས་བདེ་བ་ཆེན་པོར་བྱིན་གྱིས་བརྟེན་བས་ཏེ།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསོགས་པ་ནི་བྱེད་པར་རོ། མཆོག། བ་ལ་མཆོན་ཉིད་
ཀྱི་ཆོས་ཟེར། ཐེག་པ་ནི་བཞོན་པའི་དོན་ཡིན་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་རང་རང་གི་
འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ཐེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། དེས་ན་ཉན་རང་ཡང་ཕྱིན་
ཐེག་པའི་ཕྱོགས་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་ཡང་ཅེ་དཔུ་མའི་གྲུབ་པ་

ཡིན། རྒྱགས་གསར་མ་ལ་སྦྱིར་རྒྱུད་མེ་དབྱེ་སྒོ་དྲུག་དང་བཅུ་གཉིས་སོགས་མང་
དུ་ཡོད་ཀྱང་། གཙུག་ཆེར་བྱ་བ་སྦྱོད་པ་ནུལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་རྒྱུད་མེ་
བཞིར་འདུ། དེའི་ཡང་ཅེ་ནུལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན། དབྱེ་ན་པ་རྒྱུད་མ་
རྒྱུད་གཉིས། ལམ་དུ་སྒྲུབ་ཆེ་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གཉིས་དེ་རེ་རེ་ལ་
ཡང་ཟབ་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་དང་། མི་ཟབ་པའི་མཚན་བཅས་ཀྱི་
བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་མཐར་ཐུག་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོ་ཡིན། རྒྱགས་གསར་རྙིང་གི་ཐ་སྙད་རྒྱ་གར་ན་མེད། བསྟན་པ་སྤྲོད་པ་ཀྱི་
དུས་ཡོ་ག་མ་གཏོགས་སྒྲ་མེད་བོད་དུ་བསྐྱུར་དུ་མ་བཅུག་ཀྱང་བཟེ། རྫོགས་པ་
ཆེན་པོའི་སྐྱད་དོད་དག་མ་དག་ལ་ངེད་ཀླུ་པའི་བྲུབ་ཆེན་རྒྱལ་བ་གཡུང་གིས་
གསར་སྦྱིར་རྒྱ་ཡིག་རྩ་ཏུ་ལའི་ལོ་མར་བྲི་མར་བལ་པོར་བཏང་། རྒྱ་དཔེ་འབོར་
ནས་སྤྲོད་པ་སྦྱོར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསེར་སྤང་གང་གནང་ནས་བསྐྱུར་བར་གསོལ་
བས། རྒྱ་དཔེ་དེའི་ཤོག་ལོགས་གཅིག་ལ་ཚིག་དོན་ལ་དཀར་བཙེ་ལྷ་པོ་ག།
ཉིད་ཀྱིས་མ་བསྐྱུར་བར་སྒྲོབ་མ་གཉིས་ལ་བསྐྱུར་བཅུག་བྱ་བ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་དུ་
མ་འདུག ། རྙིང་མའི་ལུགས་ལ་ཐེག་པ་རིམ་པ་དགའི་རྫོགས་ཆེན་ཨ་ཏི་ཡོ་ག་

སྟེ་གིན་ཏུ་ནལ་འབྱོར་བྱ་བ་སྟེ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད། དེ་ནམས་ལས་དབུ་མ་པས་
སྒྲོས་པ་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་བལྟ་བུའི་ཡུལ་དུ་སྒྲོམ། ཐུག་ཆེན་པས་ནམ་
ཀུན་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་བལྟ་བུའི་ཡུལ་དུ་བྱེད། རྫོགས་ཆེན་པས་སྟོང་
གི་དབུས་རྩ་ཡང་ཏིག་གེལ་གྱི་བྱ་གྲ་ན་འབྱུར་མེད་ཏིག་བཏན་ཆོས་སྐུ་ཀུན་
བཟང་འོད་ལྡན་འབྱུང་པའི་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཞིག་ལ་བལྟ་བུའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་།
བལྟ་ཡུལ་དེ་དག་རང་གི་ཚུགས་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་ལ། ལྟ་བུའི་གྱི་ཡུལ་ཙན་
རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་གྲུབ་བདེན་དུ་བཟུང་ནས་རི་ཙམ་གྱིས་སྦྱང་
རྟོགས་གོ་བར་སྒྲོམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དམིགས་ནམ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་
ལས་མ་འདས་ལ། བལྟ་བ་ཙམ་གྱིས་དམིགས་ནམ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡང་།
ཁ་ཅིག་དམིགས་ནམས་འཛིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་
ནམ་མིན། ཤེས་པ་མ་ཡིན་ན་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་འགལ། ཡིན་ན་དམིགས་ནམ་མི་
འཛིན་པར་འགལ་ཞེ་ན། རོན་དམ་པར་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཤེས་པ་
མ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་
ཉིད་ལས་འདས་དགོས་པའི་བྱིར། གྲུབ་སྟེ། །ནམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་

འདས། །ཡེ་ཤེས་གཉིས་མེད་ཚུལ་འཆང་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། ཀུན་
རྫོབ་ཐ་སྟོད་ཙམ་དུ་ནི། ཤེས་པ་ཡིན་ན་དམིགས་རྣམས་འཛིན་དགོས་པའི་བྱབ་
པ་ག་ལ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚཱ་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྣམས་མི་འཛིན་ཀྱང་ཤེས་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་
ནི་དམིགས་རྣམས་སྟོས་མཚན་གྱིས་དབེན་པར་གྱུར་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་དབེན་
པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཙམ་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པའི་བྱིར་།
ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ནི་གཞི་ལ་སྒྱུར་འགལ་བྱབ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་
རྟོགས་པ་ཚཱ་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པས་དམིགས་རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར་།
མ་གྱུབ་པོ་ཞེ་ན། གྱུབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པས་དམིགས་རྣམས་
འཛིན་པའི་བྱིར་། བྱབ་པ་མེད་དོ་སྟུམ་ན། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ན་ཚཱ་
ཅན། ཚཱ་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཟུང་འཛིན་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ནི་ཚཱ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་རྟོགས་
པའི་རྟོགས་པ་ནི་དམིགས་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་།

འཁོར་གསུམ། སྤྲུལ་པ། ལར་རྒྱས་མེད་རྒྱུད་གཏམ་བཤད་པ་དང་། གཡལ་ཅན་
གྱི་དྲང་པོར་རྩུབ་ལ། རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་བྱས་པ་ནས། གཡལ་རྒྱུའི་རྩུན་
ཁུང་དྲིབ་པའི་ཆོ། ཁུང་ཅོལ་གྱི་ཉམ་ལབ་བྱེད་པ་ལས། འཕམ་ལྷན་གྱི་རིག་
པ་གཡལ་ཡོད། ཁུང་སོ། མཆན། རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བའི་རྟོགས་པ་ནི་ཆེན་པོ་
གསུམ་གྱིས་མ་རིག་པའི་རྟོགས་པ་སྟེ། སྐྱོད་འཕྲུག་ལས། གང་ཆེ་དངོས་དང་
དངོས་མེད་དག སྐྱོ་ཡི་མདུན་ན་མི་གནས་པ། ཁྱེ་ཆེ་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པས།
ཁྱེ་མིགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་ཞི། ཞེས་དང་། ཆོས་ཉིད་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་ཏེ།
ཁྱེ་ཤེས་བར་ནི་རྣམ་མ་ཡིན། ཞེས་དང་། རྗེ་ལྷ་དམར་མཁའ་སྐྱོད་དབང་
པོས། རྒྱུ་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཅི་བཟང་ཡང་། རྒྱན་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག ཁུང་པ་ལྟར་རོ། དེའི་ཆེན་གང་ཡང་མཐོང་བའི་རྟོགས་པའི་མཆན་མ་
འཕྲུག་པའི་གོ་སྐབས་བདག་མེད་དང་བདེན་མེད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་མཐོང་རྟོགས་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་རྣམ་པར་དག་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིངས་དེ་ནི་
བདག་མེད་དང་བདེན་མེད་དང་སྟོང་ཉིད་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ན།
སྐྱེས་སྤྱུ་ཚུལ་གྱི་མས་འབར་གྱི་བཀའ་གདམས་མན་ངག་ཏུ། རྣལ་འབྱོར་པའི་

ཞལ་ནས། སྒྲོ་སྒྲུབ་བྲལ་བའི་ཡུལ་ལ། །སྤང་དོར་མེད་བའི་སེམས་གྱིས།
བཏང་སྟོམས་ཙམ་དུ་བཞག་ལ། །དེ་ལས་སྒྲོམ་ཞེས་ཅི་ཞིག་མཆིང་། ཞེས་
ཁུངས་སུ་མཛད་ནས་མཐོང་རྟོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ངང་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་སྒྲོམ་རྣམ་དག་ཏུ་གསུང་འདུགས་པས། བྱེད་ཕག་
ཨ་ཏི་ག་ཡབ་ཟས་ཀྱི་ལུགས་འདི་འང་ནོར་བར་འཆད་མོད་དམ། དེར་མ་ཟད་
སྟོང་བ་ཉིད་དང་བདག་མེད་པ་ལ་ལྟ་སྒྲོམ་དུ་བྱེད་བའི་ཆེ། དེར་འཛིན་དང་བྲལ་
དགོས་པ་ནི། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྟོག་ལོས། །དེ་ལྟར་སྟོང་ཉིད་གོམས་པ་ལས།
།དངོས་འཛིན་རབ་ཏུ་ཞི་བ་དང་། །བདག་མེད་ ཉིད་ཀྱང་འཛིན་མེད་པས། །དེ་
ཆེ་ཡང་དག་མཐོང་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པས། བྱེད་ཕག་རྟོག་ལོ་ཆེན་པོ་
ལ་འང་ནོར་བའི་ཁུངས་སུ་འདུག་གམ། མཆན། ཡེ་མ་རྟེན་པ་ལ་རྟོགས་པའི་ཐ་
སྟོན་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རྟོགས་པར་བྱ་བའི་རྒྱ་ནི། གཞར་ཡང་ཡོད་པ་མིན་
ནོ། དེ་ལྟར་འཁོར་གསུམ་ཡོངས་དག་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་ནི། རྟུལ་
ཕྲ་རབ་ལ་སོགས་པ་རང་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་སྤྲང་བ་དེ། རྟོན་བྱེད་སྒྲུས་དངོས་
སུ་སྒྲུབ་མེད། འདི་ལ་རྗེ་ཙོང་ག་པ་ན་དེ། བདག་ཡོད་པར་མི་རྟོག་པ་ཙམ་གྱི་

བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་བསྐྱོམས་པས་བདག་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་མི་
གཞོད་པ་དང་། དེས་ན་བདེན་ཡོད་དང་བདག་ཡོད་གཉིས་སུ་མི་རྟོག་པ་དང་
བདེན་མེད་དང་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་བྱད་པར་བྱེད་དགོས། ཞེས་
གསུང་བ་དང་། ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་སྤང་རྣམས་ཡིད་ངོ་ན་འང་འཛོལ་ལྟ་བུ་བན་
བྱུང་བུ་སོང་བའང་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་རྟོགས་པ་མིན་ཏེ། བ་བྱུན་ལ་སོགས་པའི་
རིག་བྱ་དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་བདེན་མེད་སྒྲུ་མ་ལྟ་བུ་རྟོགས་པའི་གོ་
མི་ཆོད་པའི་སྤྱིར་དང་། ཡང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཉིས་སྤང་རགས་པ་རྣམས་
འགགས་ནས། བམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་རིག་གསལ་དངས་
བའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་སེམས་
བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་རྟེན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཡང་
དགག་བྱའི་ཆད་ལེགས་པར་མ་ཟེན་པར་གཅིག་ཐ་དད་སོགས་ལ་རིག་པས་
བརྟགས་པ་ན། དེ་དག་ལ་གཞོད་པ་མཐོང་བའི་ཆོ་གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་ཡང་
མི་འདུག་གོ་སྒྲུ་མ་པ་དང་། གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རི་བོང་གི་
རྩ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་དོན་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་བའི་དངོས་པོ་མེད་པའོ་

སྒྲུལ་བ་བྱུང་ན་ནི་ཆད་ལྟ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བའི་གོ་ལ་སར་
གེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས། གྱུ་བོད་སྤྱ་རབས་པའི་ལྷགས་འདི་ལ་
གཡང་ས་ལྟ་བུར་ ཡ་གིན་རྩ་ང་བར་འཛིན་ལ།བོད་སྤྱ་རབས་པའི་རྗེས་འཇུག་
ནམས་ཀྱང་ཕྱོགས་འདི་ལའང་གཡང་ས་ལྟ་ར་འཛེམས་ཞིང་འཇུག་གོ །མཆན།
བརྗོད་པས་མངོན་སུམ་དུ་གཏན་ལ་མི་ཐེབས་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱ་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་
རུང་བ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་པ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་རྟོགས་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཡང་སྒྲོས་བརྟགས་
གིང་དབྱུང་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡང་རྟོགས་པས། མཐོང་རྟོགས་མེད་
པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤྱ་རྟོགས་མེད་པ་ལྟ་བུ་མིན་ཏེ། དབང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་ཆད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་དབང་ཡིད་ཀྱི་ཆད་མས་མི་འགྲུབ་པའི་
ཕྱིར་རོ། །ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་བདེ་ནི་བརྗོད་བྱ་རི་བོང་གི་རྩ་གེས་བྱ་ལ་
མེད་པས་ཚིག་གི་སྒྲས་ཀྱང་སྒྲེས་བྱ་ལ་ཉེ་བར་མི་ཁོ་བས་དངོས་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་
དུ་མི་རུང་བས་མཐོང་རྟོགས་མེད་པ་ལྟར་ཡང་མིན་ཏེ། འཕགས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་བ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་འཇུག་ཡུལ་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གིན་རྩ་

ཟབ་ཅིང་ཕྱ་བས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་མ་
རིག་པའི་ལྟ་བ་མཆོག་གི་རྟོགས་པའི་གོ་འཕང་འདི་ནི། ཆོགས་གཉིས་མ་རྩོགས་
པར་རྟོག་ལུས་པ་མིན་ཏེ། །རི་སྒྲིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་མ་རྩོགས་པར། །དེ་
སྒྲིང་སྟོང་ཉིད་དམ་པ་དེ་ནི་ཐོབ་མི་བྱེད། ཅེས་སོ། །དེས་ན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་
མ་རིག་པའི་ལྟ་བ་མཆོག་གི་རྟོགས་པ་ནི་ལྟག་མར་ལུས་པའི་སྒྲོས་ཆོས་གང་དུ་
ཡང་མ་མཐོང་བས་རྒྱ་གར་ཡང་མ་ཆད། རྒྱ་འབྲས་སམ་ཡོད་མེད་གྱི་ཕྱོགས་གང་
ཡང་མི་འཛིན་པས་རིགས་གར་ཡང་མ་ལྟར། དེ་ལྟ་ནའང་། བདེན་གཉིས་གྱི་
རྟོན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་བསྐྱུ་བ་མེད་པར་རུང་བས་སྒྲོ་གར་ཡང་མ་འགགས། སྒྱེ་
འཕགས་གང་གི་ཡང་ རྒྱུད་དམིགས་མེད་དུ་གྲོལ་བས་རྟོན་གར་ཡང་མ་བཅས།
ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པས་སྤྲགས་གར་ཡང་མ་གཏད་ཤི། །འབྲུལ་པ་པོ་དང་གྲོལ་
བ་པོ་མི་དམིགས་པས་སྒྲིང་ཞིའི་ཕྱོགས་གང་ཡང་མ་གཏོགས། ཡིད་གིས་ཡུལ་
དུ་མི་རུང་བས་དཔེ་གང་གིས་ཀྱང་མཆོན་པར་མི་ལུས། ཆོགས་གཉིས་མ་རྩོགས་
པར་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པས་བརྗོད་པ་གང་གིས་ཀྱང་ཐོག་དུ་མི་ཐེབས། འོ་ན་དེ་
ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་རི་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་མངོན་དུ་བྱེད་ཅི་ན། སྒྲོ་མ་པ་ལས་བྱུང་བའི་

གཤམ་རབ་ཟག་པ་མེད་པ་ས་དང་སར་མཐོང་བ་མེད་བཞིན་དུ་ཚཱ་ཉིད་གསར་
མཐོང་གི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་གསུང་། འདི་ལ་དགོངས་ཏེ་རྩེ་
བཙུན་གྲགས་པས། སེམས་ལ་ངོ་བོ་མེད་པས་ན། །ས་སྐྱ་པ་ལ་ལྟ་བ་མེད། །ལྟ་
བ་མེད་པའི་ལྟ་བ་དེ། །ས་སྐྱ་པ་ཡི་ལྟ་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། མཆན། ཐོས་
བསམ་སྟོང་ཉིད་མཁའ་ལྟར་རྟོགས་ན་ཡང་། ཞེས་སོགས་ལ། ཐོས་བསམ་དང་
འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རིང་རྒྱ་
ཙམ་ཡིན་པས། ལས་དང་པོ་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་ལ། ལུང་འདི་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་
དངོས་སུ་ཐོབ་བྱེད་མིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པས། དེང་སང་པལ་ཆེར། འདི་
ཡང་སྒྱི་ཙམ་ནས་བཟུང་བ་ཡིན་གྱི། འཇིག་རྟེན་ཚཱ་མཚོག་གི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཉེ་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དོ། མཆན། གྱིས་ཟེར་བ་ལྟར་སྒྲོས་བྱས་
ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྒྱུར་མི་འགོ་ཟེར་བ་
ལྟར་བྱུང་དུ་བསད་མི་རུང་གསུང་། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་དེ་ཞེས་སོགས་
ལ། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དེ་ནི་རྟག་མི་རྟག་གང་ཡང་
མིན་ཏེ། དབྱེད་པའི་ངོར་བཤམ་པ་རྣམས་གཟུགས་རྟག་པར་ལྟ་བ་དེ་མཐའ་

གཅིག་ཡིན། སངས་རྒྱལ་གྱི་གཞུགས་འདུས་བྱས་སུ་གསུངས་པས་ཐེག་ཆེན་པ་
རྣམས་ཀྱི་གཞུགས་སྟོང་ཉིད་དུ་གོ ཉན་ཐོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུགས་མི་རྟག་
པར་གོ །མི་རྟག་པར་ལྟ་བུ་དེ་ཀ་མཐའ་གཅིག་ཡིན་པས་རབ་མ་ཐར་བ་འདོམ་
གང་གིས་ཆོག་པར་སོང་བ་ཡིན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་སྤྲོད་དཀར་པོ་ཆེན་གྱུ་
དང་འབྲ་བར་དངོས་འཛིན་གྱི་ནད་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ཡིན། དངོས་འཛིན་སེལ་
བྱེད་གྱི་སྟོང་ཉིད་གྱི་རྟོགས་པ་དེ་ལ་བསྡོམ་བ་དང སེམས་བསྐྱེད་སོགས་དགོས་
སམ། དགོས་ན་ཆེན་གྱུ་ཏུ་མི་འགྱུར་ལ། མི་དགོས་ན་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་མ་
ཆང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས། ས་པཎ་གྱིས་སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེར་བཀག་ཀྱང་
འགོག་ག་ལ་རྣམ་ཡང་དངོས་འཛིན་སེལ་བ་ལ་སྟོང་ཉིད་གཅིག་ཤུས་གྱུ་བ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་མཁྱེན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྡོམ་བ་དང་སེམས་བསྐྱེད་
སོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཕེན་ན་ནི། བྱུང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་
ཡིན་ཞིང་། དེད་ཀྱིས་ཁས་མ་སྤངས་ལ། དེའི་ཆེད་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་
བརྗོད་ན། རྟགས་བྱུང་ཁས་སྤངས། འདོད་མི་རྣམས་ཏེ། ཉིད་ཀྱིས། །བྱུང་བས་
སྟོང་ཉིད་བསྐྱགས་པ་ནི། །དངོས་པོར་འཛིན་པ་བསྐྱོག་ཕྱིར་ཡིན། །ཞེས་

གསུངས་པས། མགོན་པོ་ཉིད་གྱིས་ཉིད་ལ་འཁོར་གསུམ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཞིག་
བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། མཆན། རུས་ན་སྟོང་ཉིད་གྱི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་དེ་སྒྲན་དཀར་པོ་
ཆིག་ཐུབ་གྱི་དཔེ་དོན་དང་སྒྱུར་བ་འདི་མདོ་རྒྱུད་མང་པོར་གསུངས་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ལ་དགག་པ་བྱེད་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྟོང་
ཉིད་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཉི་ཆེ་བ་ཙམ་རྟོགས་པས་ཀྱང་
འཁོར་བའི་དངོས་འཛིན་གྱི་རྩ་བ་ཆད་པས། སྲིད་པ་ལས་བཀྲལ་རུས་པ་ཡིན་
ཞིང་། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་ན་གཞན་གྱིས་བཀྲལ་མི་རུས། ཁོང་རང་རྣམས་ཀྱང་།
།སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། སྒྲོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། ཞེས་མ་ཁྱོ་
འདོན་འདོན་བྱེད་པ་ལྟར་སྲིད་རྩ་གཙོད་བྱེད་སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་
ནས་དཀར་པོ་ཆིག་ཐུབ་གྱི་དཔེ་གསུངས་སོ། སྒྲ་མེད་གྱི་བྱང་ཆུབ་འཕྲོབ་པ་ལ་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ་མདོན་དུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
རྟོགས་སྒྲིན་སྒྱུངས་གསུམ་མ་བྱས་པར་བྱབ་པའི་སྟོང་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ་
མདོན་དུ་བྱས་ནས་དངོས་འཛིན་མ་ལུས་པ་སྒྲངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཆོག་པ་མིན་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་ཆོག་ཙམ་ལ་རྩོད་ན་རྣམ་རྟོགས་སྒྱུར་བ་གཅིག་པུ་བསྒྲོམས་

པ་ན་ཚོས་ཅན། དེས་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་བསྒོམ་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་རྫོགས་སྒྱུར་བ་གཅིག་ཤུ་ལས་མ་བསྒོམས་པའི་སྤྱིར།
འདོད་མི་ལུས་ཏེ། རྣམ་རྫོགས་སྒྱུར་བའི་ནང་དུ་མཁུན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་
ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་སྒོམ་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ། ཉགས་བྱབ་
མཚུངས། སྤྱིར་དངོས་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་གཅིག་ཤུས་བྱབ་
པར་ཁས་སྒྲངས་གྱི་རྫོགས་བྱང་ཐོབ་པའི་རྒྱ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་གཅིག་ཤུས་བྱབ་
པའམ་ཚོག་པར་ཁས་མ་སྒྲངས་པས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་གཅིག་ཤུས་རྫོགས་
བྱང་ཐོབ་བྱབ་པའི་བྱབ་པ་སྐྱུས་ཁས་སྒྲངས་པའི་འོག་ཏུ་གྲག་ཀ་འདི་འཇུག་སྤྱིད།
ཀླུ་བ་འབྲི་བྱང་པ་ལ་ག་ལ་འཇུག་ཅིས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།། །། རྗེ་རྗེའི་
གསུང་། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཤོར་གོལ་ཡིན་བྱ་བ་ལ། སྤྱིར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ཚོས་
སུ་འདུ་ལ། ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་ནི། རྗེ་རྗེའི་གསུང་འདི་དག་པར་བཏོན་ན།
ཐོས་བསམ་དང་འཛིན་རྟོག་པའི་སྒོམ་བྱང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡུལ་དུ་བྱས་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན། རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ལས་མ་

གྲོལ་བའི་སྟོང་ཉིད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་རྣལ་མ་དེ་མིན་ནོ། །ཞེས་བརྟན་ན་ལེགས་
 བར་འགྱུར་ལ། སྦྱིར་འཛིག་རྟེན་པའི་སྦྱིར་ལམ་ཚས་མཚེག་ལྟ་བུ་སྒྲོམ་བྱུང་གི་
 ཤེས་རབ་ལ་རྟེན་ནས་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
 སྟོང་པ་ཉིད་རྣལ་མ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྦྱིར་ལམ་ཚས་མཚེག་གི་ཡེ་
 ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་རྣལ་མ་
 མངོན་དུ་བྱེད་མི་རུས་པ་ཡིན་ནོ། །མཆན། གནས་སྐབས་ངལ་བསའི་ཐེག་པ་
 ཅོམ་སྟེ། རྒྱ་མཚོར་འཕྲག་པའི་ཚོང་པ་དག་ངལ་བ་ན་དེད་དཔོན་གྱིས་ལམ་དུ་
 བྱོང་བྱེད་སྦྱུལ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས་པས་མཐར་ཐུག་སྒྲ་མེད་རྫོགས་པའི་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཁོ་ནར་འདུ་བས། འཛིག་རྟེན་ཁམས་ནི་སྟོང་དག་ཏུ།
 །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཁུངས་དྲངས་པ་ཡིན་གསུང་། ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་
 ཅེས་སོགས་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ལ་ཡིད་
 ཆེས་ཀྱི་ཚད་མ་སྒྲིམ་པ་ནི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། དེ་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 དེས་ཤེས་བརྟན་པོར་སྒྲིམ་པ་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། ཞིག་ནས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
 བསྒྲོམས་པས་དེ་ལ་དེས་པ་བྱེད་པར་འདྲན་པ་ནི་སྒྲོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཡིན།

ཡར་ཕྱིན་ཐེག་པར་སྒོམ་བྱུང་གི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་སྒོ་འདོགས་བཅད་
པའི་ངེས་ཤེས་རྟོགས་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་ཞིག་གྱུང་འདོད་དོ། རྗེ་རྗེ་ཐེག་པ་སླ་
མེད་གྱི་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་
རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འབྲུལ་བར་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་ཁྱུང་བ་ཁོ་ནར་
གསུངས་པས་རྟོག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་མི་འདོད་དོ། རི་བོ་དགེ་ལུན་པ་ནི་
སྐྱགས་སླ་མེད་གྱི་ལྷགས་གྱི་བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་ནི་དབུ་མ་
ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྷགས་གྱི་རིགས་ལམ་ནས་བྱངས་པའི་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་
སྟོང་ཉིད་ཅིག་དགོས་ལ། དེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་བདེན་གྲུབ་གྱི་སྒོ་འདོགས་
གཙོད་པའི་བདེན་མེད་གྱི་ངེས་ཤེས་ལྷགས་བྲག་དགོས་པ་དང་། དེའི་ངེས་པ་
དང་མ་བྲལ་བའི་སྒོ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཡིན་པ་འཆད་དོ། །སྤྱི་རབས་
པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དག་ནི། མདོར་ན་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་གྱི་
སྤྱི་མཚན་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་རིག་ཤེས་ཚད་མ་དེ་ནི་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་མཐར་ཐུག་པར་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་བྱས་པར་སྟོང་ཉིད་གྱི་སྤྱི་མཚན་

ཞིག་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྤྱིར། ཟུབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་
 སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་
 བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་ཚད་མ་ནི། དགག་གཞིའི་ས་སྟོགས་སྐྱུ་
 ཐེར་བ་ཙམ་དམིགས་པ་ལ། ཟུ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་པ་
 བཞིན་ནོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་རྟོགས་པའི་རིག་ཤེས་ཚད་མ་ཚས་ཅན།
 ཟུང་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ལ་རིག་ཤེས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་
 དོན་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས། དེའི་སྤྱི་སྟོན་རྟོག་པ་ལ་རང་དབང་དུ་
 འཆར་མི་རུང་བའི་རི་རྩ་སོགས་དངོས་མེད་ཀྱང་རྟོགས་ཡུལ་ན་ཡོད་པས།
 དངོས་མེད་ལའང་དོན་སྤྱི་ཡོད་པར་འདོད་པ་བོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་པ་ལ་གྲགས་
 ཀྱང་། མདོ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོ་རྣམས་ནས་དོན་བྱེད་ནུས་ཀྱི་དངོས་
 པོ་རང་མཚན་དུ་ཡོད་པ་ལས། དེའི་དོན་གྱི་འཆར་རུང་གི་རི་རྩ་ལ་སོགས་ལ་
 དོན་རང་མཚན་ལ་སྟོས་པའི་སྤྱི་མཚན་འཆར་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། སྤྱིར་སྤྱི་མཚན་
 ཀྱི་འཛོག་མཚམས་ལ། ཚོགས་སྤྱི་དང་། རིགས་སྤྱི་གཉིས་ལས་སྤྱི་དོན་དུ་མ་
 འདྲེས་པ་གཅིག་དུ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ནི་ཚོགས་སྤྱི་དེ་དུག་ཡོད་རྟོགས་པས་

མང་པོ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་རིགས་སྤྱི་ཞེས་འབྱུང་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ནི་རང་
མཚན་དུ་མ་ཚོགས་ནས་སྤྱི་མཚན་འབྱུལ་པ་མ་བསྐྱེད་དེ། ཤེས་པ་ལ་སྣང་བ་
དང་དེར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ལ། སྒྲོས་བརྟགས་ནས་སྟོང་པའོ་ཞེས་ཉོགས་ཡུལ་དེ་
ནི་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོའི་དོན་སྤྱི་མ་ཡིན་གྱི། ཉོག་པས་སྒྲོ་པར་བརྟགས་གྱི་སྤྱི་ཞེས་
གོ། །མཆན། རི་ལྟར་མེད་ན། །དངོས་པོ་གཞན་སེལ་ནི། །དངོས་པོ་འཛིན་པའི་
ཉོག་པས། རིགས་མི་མཐུན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་བསལ་ནས་ཉོག་དོར་རེས་མི་
མཐུན་དངོས་པོར་སྣང་བ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ནི།
དངོས་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ཉོག་པས། མི་མཐུན་དངོས་མེད་མ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་
བཅད་ནས། རིས་མཐུན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་ལོས། དངོས་
པོའི་གཞན་སེལ་དངོས་མེད་གཅོད་ཡོད་པ་གཞན་སེལ་མེད་པ་གཅོད། ཅེས་
སྒྲུས་པ་དང་། དཔལ་ཚེས་ཀྱི་གྲགས་པས། ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་རི་སྟེད་པ། །དེ་
བསལ་ཕྱིར་ན་རེས་པ་དང་། །སྒྲུ་ཡང་དེ་ཉིད་ཁོ་ནར་རེས། །ཞེས་འབྱུང་འི་ཕྱིར།
མཆན་གྱི་མཆན། སྤྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ལ་སྒྲོས་པ་དང་བུལ་བའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ནི། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་རང་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་

དབང་དུ་མི་བསྐྱེད་དེ། དེ་བསྐྱེད་ནས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་
པར་ཐལ་བས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲོམ་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་ཉིད་ཀྱི་ནི་འཕགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་རང་དབང་དུ་མི་བསྐྱེད་དེ། བསྐྱེད་ན་གཟུང་འཛིན་དང་བཅས་ནས་བསྐྱེད་
དགོས་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པར་ཐལ་བས་གཟུང་འཛིན་དང་
བྲལ་བའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཕགས་པས་ཚཱ་
ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེས་ནི་
སྒྲོམ་མཚན་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།
།མཆན་གྱི་མཆན། ཕྱིར། འདོད་ན་སྒྲོ་རྟོག་པ་མེད་པར་དགག་པའི་མིང་ཅན་གྱི་
སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཚན་ཞིག་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་དེའི་ཚེ་ན་ཚཱ་ཅན། སྟོང་པ་ཉིད་
ལ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་མ་འབྲུལ་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། རྟོག་པས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གཞལ་བྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཚན་ཞིག་
ཡོངས་གཅོད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། སྒྲོར་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་
ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲིབ་བྲལ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་མི་ལུས་པ་ནི་རྗེས་དཔག་ཚད་མར་

གྱུར་པའི་སྒོ་ཉྱལ་པས། སྟོང་མིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་བཅད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲི་
མཚན་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཚད་མ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཉྱལ་པ་དང་
བྲལ་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་ཁོང་དུ་ཀུབ་པར་བྱར་མ་རྒྱས་པའི་བྱིར། འོ་ན་
སྟོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཚས་ཅན། སྟོང་ཉིད་སྒྲི་མཚན་ལ་ཉྱལ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་གསལ་སྒྲུང་ཅན་དུ་ཤེས་པའི་བྱིར། བྱབ་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་ཉྱལ་
དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །དོན་གསལ་སྒྲུང་བ་ཅན་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་བྱིར་ཞེན།
བྱབ་པ་གལ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་ལུང་སྟོན་ཚས་ཅན། རང་མཚན་ཉྱལ་པ་ལ་
གསལ་བར་མི་སྒྲུང་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམ་པ་
ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲི་མཚན་ལ་གསལ་སྒྲུང་སྒྲིར་རུང་བའི་བྱིར། བསྐྱོད་རིམ་
བསྐྱོམས་པས་ལྟར་གསལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་རྒྱུད་དུ། དཔལ་ཚས་ཀྱི་གྲགས་
པས། གོམས་ལ་འདོད་ཆགས་སོགས་གསལ་བ་མཐོང་བྱིར། ཞེས་འབྱུང་བའི་
བྱིར་རོ། དེས་ན་ཐོས་བསམ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་ཉྱལ་པའི་
སྟོང་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལྟ་སྒྲོམ་ཉེས་ན་ཤོར་གོལ་དུ་འགོ། རྗེ་བཙུན་མི་ལས།
སྒྲུལ་པོ་པ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་སྒྲོམ་ལ་ཤོར་ས་བཞི་དང་གོལ་

ས་གསུམ་དུ་ཤོར་གོལ་དུ་མ་སོང་བ་དགོས་ཞེས་ཞུ་གསུངས་པས་
 ཚཱ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་མོས་པ་ཙམ་དུ་བཞག་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་
 འདོགས་མི་གཅོད། སྒྲོམ་བྱུང་གིས། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་ལུང་ཙམ་ལ་ཚཱ་
 བས་གང་སྟོང་། གང་གིས་སྟོང་གང་ལ་སྟོང་མི་ཤེས་པར་ཚཱ་ཐམས་ཅད་མེད་དོ་
 སྒྲོམ་པ་ལྟ་བུའོ། །མཆན། ཉམས་སུ་མི་ལེན་པར་ཁ་ལྟར་ལུས་པ་ནི། བར་སྤྱན་
 ཐེག་པར་ནི་སྒྲོམ་བྱུང་གིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་ནི། དེའི་སྒྲ་
 རོལ་དུ་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མི་སྟོང་
 བའི་སྒྲོ་འདོགས་ངེས་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་ཤིང་། རྟགས་བྲམ་མེད་དུ་ནི་
 སྒྲོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དཔེ་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
 སྐྱེ་བ་ལ་ནི། དེའི་སྒྲ་རོལ་དུ་ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་
 ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྟོང་མིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ངེས་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་མ་
 ཡིན་ནོ། །མཆན། སྟོང་ཉིད་ཤེས་བྱའི་གཤིས་ལ་ཤོར་བ་ཡིན། ཚཱ་ཙན་ཅིག་
 གིས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཚཱ་ཉིད་དམ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཚཱ་ཙན་
 ཐམས་ཅད་གྱི་སྒྲོ་བར་རྣམ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་

འདེབས་སུ་ཤོར་བ་བྱ་བ་ཡིན། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མི་སྟོང་བའི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ལ། ཡུལ་ཅན་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་གྲུབ་བདེན་དུ་ཞེན་པ་ནི། དེ་ཡང་དབེར་ན་ས་དང་པོར་ཆོས་ཅན་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཙམ་གྱི་ས་ལྟག་མ་
རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་སེམས་ཀྱི་སྟོ་བྱར་དྲི་བུལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་དམ་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་། རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པས་སྟོ་བྱར་
རྣམ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་ཚྲོམ་ནས་ས་ལྟག་མའི་སྟོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་རྣམས་
སྟོང་བར་མི་བྱེད་པའོ། །མཆན། འདི་ལྟ་བུའི་ཤོར་གོལ་ས་ཐོབ་པའི་ལ་མི་
འབྱུང་ཡང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཤོར་གོལ་
འབྱུང་བྱིད་པས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། མཆན་གྱི་
མཆན། སྟོང་བ་ཉིད་གཉེན་པོར་ཤོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་སྟོང་ཉིད་གཉེན་པོར་ཤོར་
བ་བྱ་བ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གཉེན་པོ་ཡེ་ཤེས་བདེན་སྒྲུབ་ཡིན་པས་མི་
སྟོང་བའི་ཆོས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྤངས་ཅུས་པར་འདོད་པའོ། མཆན།
བལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་གཞག་པས་འབྲུལ་པའི་དྲི་མ་དུངས་

འབྲིན་པར་བསམ་ནས་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ལམ་
དུ་ཤོར་བ་བྱ་བ་ཡིན། གོལ་ས་གསུམ་ནི། འཁོར་བའི་འཛག་བདེན་མཚན་ཏུ་
མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་གོལ་ས་ཡིན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་གསུམ་བསྐྱེད་སྟོབས་
ཀྱི་མཐར། སྟོང་ཉིད་ལམ་ཤོར་ཀྱང་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འགོག་ལམ་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱི་གཞན་པའི་ཚས་ཐམས་
ཅད་བདེན་མེད་ཡིན་པ་དང་སྟོང་ཉིད་མཚན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའོ། འདོད་པ་
འདི་རྣམས་ཇེ་མི་ལས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་དུ་གསལ་ཏེ། དུས་ཁྱིས་ངོ་ཤག་
དག་གི་ཤོར་ས་སྤྱི་མ་འདི་གཉིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་སྒྲ་བར་མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ།
།མཆན། ཟུང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་འོད་གསལ་ནི་གསལ་བའི་གོལ་
ས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་བཞིའི་མཐར་སྐྱེས་པའི་སྟོང་བའམ་མི་རྟོག་པ་ནི་སྟོང་
བའམ་མི་རྟོག་པའི་གོལ་ས་ཡིན་གསུང་། གོལ་ས་གསུམ་དུ་མ་གོལ་བའི་དེ་
གསུམ་ནི། བདེ་ཆེན་གྱི་རིགས་སམ་ལྟན་སྐྱེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བསྐྱེད་སྟོབས་པའི་
འོད་གསལ་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་རྣམས་
སྟོང་སེམས་མི་སྒྲོམ་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་མི་སྒྲོམ། །ཞེས་སོགས་ལ་འདི་ནི་སྒྲོམ་གྱི་

གནད་འཁོར་བ་ལས་བརྒྱལ་བར་རྣམ་པའི་སྒྲོམ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོམ་
ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་བརྟོན་ན་མགོན་པོ་འབྲི་ཁུང་པའི་དགོངས་པར་འགྱུར་རོ།
མཆན། གནད་རི་ལྟར་ཆེན་ལུ་བཞིར་སྐྱོད་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
བཟ། སྒྲ་མའི་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ནས་སྟོང་ཉིད་
བསྒྲོམས་པ་དེ་ནི། བསྒྲོམ་བྱ་སྒྲོམ་བྱེད་སྒྲོམས་པ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་ལ་སྟོང་ཉིད་
བསྒྲོམ་ཞེས་བརྗོད་པར་བད་ཀྱི་སེམས་དང་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྒྲོམས་པར་
བྱ་བ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་དོ། མཆན། ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་གསུངས། ། ། རོ་

རྗེའི་གསུང་། རྟོགས་པ་གོམས་པར་བྱེད་པ། སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། རྗེ་བཙུན་
མི་ལའི་དྲུང་དུ་རས་ཁུང་པ་དང་སེ་བན་གཉིས་ཆོས་གཏམ་གྱིས་གསུང་བས་
གཅིག་གིས་ལྟ་ཐོག་ནས་སྒྲོམ་པ་འཆོལ་བ་ལེགས་ཟེར། ཅིག་ཤོས་གྱིས་སྒྲོམ་
ཐོག་ནས་ལྟ་བ་འཆོལ་བའི་ལུགས་ལེགས་ཟེར་བ་ལ། རྗེ་བཙུན་གྱིས། དཔལ་
རྒྱ་རོ་བ་སྒྲོམ་ཐོག་ནས་ལྟ་བ་འཆོལ་བར་མཛད། མི་ཁྱི་བ་ལྟ་ཐོག་ནས་སྒྲོམ་པ་
འཆོལ་བར་མཛད་པས་དེ་གཉིས་འགལ་བར་མི་འོང་གསུང་། དེས་ན་དང་པོར་
ཀླུ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་རང་འབྲས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་མི་སྤྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲོམ་ཐོག་ནས་ལྟ་བ་འཚོལ་བར་
གསུངས། །བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྟ་སྒྲོམ་ཟུང་འཇུག་ཏུ་འགྱུར་བས་དེ་བཞིན་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་གང་ལ་ཅེ་གཅིག་པར་འཛོག་པ་སྒྲོམ་ཡིན་པས་ལྟ་ཐོག་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་སྤྱབ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛོན་གྱི་སྒྲོ་ལ་
སྒྲོམས་པར་འཇུག་པའི་སྒྲོམ་པ་འཚོལ་བར་གསུངས་པས་འདི་གཉིས་ལ་ལྷགས་
བཟང་ངན་ནམ་ལྷགས་ཐ་དད་པར་འདོད་པ་རྣམས་མི་འཐད་གསུང་། སྤྱིར་སྒྲོམ་
ལ་ཞི་གནས་སྒྲོམ་པ་དང་ལྟག་མཐོང་སྒྲོམ་པ་དང་། ལྟ་བ་སྒྲོམ་པ་དང་། ཉིང་ངེ་
འཛོན་སྒྲོམ་པ་ཞེས་སོགས་ལ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ནི། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བཞག་ནས་
དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡང་བར་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་དོན་ཡིན། ལྟ་བ་དེ་དག་
སྒྲོམ་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྒྲོམས་པ་དེ་ཀ་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པས།
དེང་སང་འདི་བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ལྟ་བ་རྟོགས་རྗེས་སྒྲོམ་པར་མི་རུང་བེར་བ་
རྣམས་ཆེ་ལ། ཀླང་བྱངས་འདུག །མཆན། བདེ་བའི་ཉམས་ཡིད་ཞེས་སོགས་
ལ། ལྷགས་བྲམ་མེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རིམ་པས་བདེ་སྟོང་གི་ཉིང་འཛོན་སྒྲེས་
པའི་ཕྱི་འཛིན་ལ་ཆོས་ཅན། ཉམས་ཞེས་ཐ་སྟོན་བྱེད་དེ་ཉམས་དང་ལྡན་པ་

ཞེས་པ་སྟོབས་སམ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལྡན་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་ཞིག །ནང་དུ་
བདེ་ཆེན་གྱི་ཉིང་འཛིན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆོ། བྱི་རོལ་དུ་དེའི་མཚན་
མ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཉམས་དང་ལྡན་ལ་ཞེས་བརྗོད་རིགས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་མིན་
པའི་རྒྱུའི་ཐོག་པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གཉིས་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེས་པའི་རྟགས་
ལའང་ཆོས་ཅན། ཉམས་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་དེ། དེའི་རྟགས་ནི་ནང་དུ་བདེ་
ཆེན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེས་པའི་སྟོབས་གྱི་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན་བསྐྱེད་
རྫོགས་གྱི་རིམ་པས་བདེ་ཆེན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ལའང་ཆོས་ཅན།
དཔུལ་སོགས་གྱི་ཉམས་འབྱུང་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཉམས་ཡིན་ན་བདེ་ཆེན་གྱི་
ཉམས་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག །དཔུལ་སོགས་གྱི་ཉམས་ནི་ནང་དུ་སྟུག་བསྐྱེད་
གྱི་སྟོབས་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར། ཞེ་ན། རྟགས་བྱི་མ་མ་གྲུབ་སྟེ། ནང་དུ་བདེ་
ཆེན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེས་པས་ཐོག་མེད་ནས་དཔུལ་སོགས་སུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་
ལས་སྐྱབ་མཐའ་མེད་ཡོད་པ་དེ་བྱི་རོལ་དུ་དཔུལ་སོགས་གྱི་སྒྲུང་བ་བཞད་གད་
གྱི་ཚུལ་དུ་བདེ་སྟོང་གི་ཉམས་བྱེད་པར་ཅན་དུ་གར་ནས། བྱིས་དཔུལ་སོགས་
གྱི་སྟུག་བསྐྱེད་མྱོང་མི་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་རྗེ་བཙུན་མཐུ་

སྟོབས་དབང་ཕྱག་གིས། སྐྱེས་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་
ཉམས་ཀྱི་སྣང་བར་འཆད་དེ། དེ་ཡང་སེམས་ཟིན་པ་ནས། ས་ཁྱེད་དང་བཅུ་
གསུམ་གྱི་བར་ཉམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཁོ་ནར་འཛོག་སྟེ། དེ་ལ་ཉམས་བཅོ་ལྔ་ཡོད་
པས། དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཉིང་ངེ་འཛོན་གྱི་རྒྱ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་
དང་། དེའི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱས་ལ་བྱུང་བྱུང་གཏོང་བ་དོ་རྗེ་འཆང་
ཆེན་པོའི་སྐྱབ་བྱེད་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་གསུངས། ཉམས་བཅོ་ལྔ་ནི། །འདུག་
པ་སེལ་བའི་ལམ། །ཆགས་པ་གཅོད་པའི་ལམ། །བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་ལམ།
ཡང་། ལུས་ཉམས། སེམས་ཉམས། མི་ཉམས། ཡང་། རྒྱུ་ལོག། མཐོང་སྣང་
། མི་ལམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ། ཡང་། རྣམ་རྟོག་མངོན་སུམ་གྱི་བྱོད། །ཁམས་དགུ་
འདུས་གྱི་བྱོད། ཐེག་ལེ་འབར་ཞིང་འདུས་པའི་བྱོད། ཡང་། མཚན་ཉིད་སྣ་
ཚོགས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛོན་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛོན། རོ་བོ་ཟུང་འདུག་
གི་ཉིང་ངེ་འཛོན་ཏེ་བཅོ་ལྔ་འོ་དེས་ན་དེང་སང་ཕྱག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེས་པ་ན།
ཉམས་ཐམས་ཅད་ན་བྱུན་ལྟར་ཡལ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་ནི་ཨོ་བཟང་མ་ཉི་
པད་མེ་རྩྭ་འདུག་གོ །མཆན། ད་ལྟ་ཁ་ཅིག་བདེ་ཕྱི་པ་འཕམ་གསལ་སིང་བ་

བྱུང་ཟེར་བ་ཙམ་དེ་འདྲ་མིན། བདེ་བས་ཁམས་དྲངས་པའི་ལུས་མེད་པ་ལྟ་
བུའམ་ཡོད་དུ་མི་ཚོར་བའམ་ཡང་ན་བདེ་བ་ཆེས་ནས་ཚོར་བས་བརྒྱལ་ཏེ་ལུས་
སེམས་ལ་བཟོད་མེད་དུ་འཛིག་པ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕན་ཡོན་གྱི་བདེ་བ་
དང་། ད་ལྟའི་ལས་སྒྲུང་འདི་མིན་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་
བརྟན་གསལ་བའི་གསལ་སྒྲུང་དང་། མི་རྟོག་པའང་། མི་རྟོག་པ་ནག་ཐམ་ཐམ་
པ་བྱ་བ་འདི་དང་སངས་སྒྲོམ་ཆེན་པའི་ཁ་དངགས་ལྟར་བྲིས་པ་ཡིན་ལ། རོ་བོ་
སེམས་སྐྱགས་པས་ཤེས་པ་གསལ་དྲངས་སུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་འདི་ལ་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ནི་ཡིན་ནམ་ཞི་གནས་ཡིན་སྟུམ་པ་ཐོས་པ་མ་སོང་ལ་ཀུན་ལ་འོང་བ་
བདེན་ཡང་། ཐོས་པ་སོང་བ་རྣམས་ལ་ནི། སེམས་དགུ་རིམ་པར་བསྐྱེད་དེ།
བྱིང་ཁྱོད་སྤྱོད་དང་བུལ་བའི་དྲན་ཤེས་བཞིན་རྒྱུན་དུ་བརྟེན་པས་འབད་ཚུལ་མི་
ལྟོས་སེམས་ངང་གིས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལྟུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་ཡང་། ཞི་གནས་
མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པ་མ་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཙོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་རི་
མིན་དུ་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ནང་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་ན་ལུས་ཤིན་དུ་

སྒྱུང་བ་དང་། སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུངས་པ་མ་ཐོབ་པ་དེའི་བར་དུ་ཡིད་ལ་བགྱིད་པ་
དེ་ཅི་ཞེས་བགྱི། དུམས་པ་ཞི་གནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞི་གནས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་མོས་པ་དང་། མཚུངས་པར་ལྡན་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །འོ་ན་ལུས་སེམས་ཤིན་སྒྱུངས་གི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས་
བསམ་གཏན་སས་བསྐྱས་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ཤིན་སྒྱུང་གི་ཞི་
གནས་ཐོབ་པ་དེ་ཞི་རགས་སུ་བལྟ་བའི་ཉེར་བསྟོགས་མ་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་ནི་
འདོད་སེམས་ཚེ་གཅིག་པར་འཛོག་དགོས་པའི་བྱིར། ཉེར་བསྟོགས་ཡིད་བྱེད་
དུག་ལས། མཚན་ཉིད་དང་རང་རིག་ཡིད་བྱེད་ལ་དེས་བསྐྱས་ཀྱི་ཞི་གནས་དང་།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་བྱེད་དང་པོ་མཚན་ཉིད་རང་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་གཉིས་པ་
མོས་པ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སུན་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་
ཙམ་ནས་འདོད་སེམས་ཚེ་གཅིག་ལས་འདས་ཏེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ཀྱི་
སས་བསྐྱས་པའི་སེམས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། ཡིད་བྱེད་བདུན་པ་ཐོབ་པ་ན་བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་མ་ཐོབ་པར་ཡིད་བྱེད་དུག་པ་བདེན་
པའི་རྣམ་པ་ཙམ་དུ་སྒྱེས་པའི་སེམས་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་དང་ བྱིར་འོང་དང་ཅིག་

ཅར་བའི་དགྲ་བཙུག་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ཡང་གསུངས་ལ། ལྷག་པར་ཅིག་
ཅར་བའི་དགྲ་བཙུག་པའི་སེམས་རྟེན་གྱི་ཉེར་བསྟོགས་ལ་ཉེར་བསྟོགས་མི་
ལྷོགས་མེད་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །སྤྱིར་བས་པ་རྣམས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་སྒྲུབ་པ་ལ་སེམས་གནས་ཐབས་དགྲ། ཞི་གནས་གྱི་ལམ་དང་ཡིད་བྱེད་
དུག་ལྷག་མཐོང་གི་ལམ་སྤེལ་ནས་བསྐྱོམ་པས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་ཐོབ་པ་ན་བསམ་
གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དང་ཞི་གནས་གྱི་སེམས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཐོབ་པར་བཞེད་པ་
ནི་ཉན་རང་སོགས་གྱི་དགོངས་པ་དང་འགལ་བར་འདུག་པས། ཞིག་མོའི་སྒོས་
དཔྱོད་ཅིག །མཆན། བཀ་ཐམ་ཐམ་ལ་ཡུན་རིང་པོར་འགྲོ་བ་ལྟ་ ནུ་ལ་མི་
ཟེར།བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲིབ་རྟོག་དཔྱོད་དགའ་བདེ་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
གྱི་ངོ་བོ་རང་རིག་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མི་རྟོག་པ་རྒྱུད་མེད་པའི་མར་མེ་མི་གཡོ་
བར་འབར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་
འདྲན་བྱེད་གྱི་རྒྱ་ཙམ་ཡིན་ཡང་། དེ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་གྱི་ལྟ་བུ་རྟོགས་པ་
དངོས་མིན། སྤྱིར་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་མ་ཡིན་ན། རྒྱུའི་ཐེག་པའི་
ས་དང་པོའི་རྟོགས་པའང་སྤྲགས་སྤྲ་མེད་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་གསུང་།

གོམས་པ་དེ་བདག་ལ་རག་ལས་པས། ཞེས་སོགས་ལ། སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བ་བ་
དང་། བི་རྩ་པ་ལ་སོགས་པ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བསྒྲུམ་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་ཐོབ་ཅིང་། རྣམས་བླ་མེད་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་དང་ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་
གསུམ་ལ་སོགས་པར་གཡེལ་མེད་དུ་བསྐྱབས་པས་མཆོག་གིས་དངོས་གྲུབ་
ཐོབ་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ད་ལྟའི་ལུགས་ལྟར་བཞི་མ་ཆག་ཙམ་བྱེད་ཡོད་
ཟེར་བ་འདིས་མི་འོང་། །མར་མའི་རྩེ་མོ་རབ་བཅིངས་དང་། །རྒྱ་བོའི་རྒྱུན་ནི་
རབ་འབབ་ལྟར། །ཞེས་པས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་གཡེལ་བ་མེད་པར་མཉམ་བཞག་དུ་
གཏུམ་མོ། དེའི་རྗེས་ཐོབ་དུ་སྒྱུ་ལུས། མཉམ་བཞག་གཉིད་སྒྱུ་འོད་གསལ།
དེའི་རྗེས་ཐོབ་དུ་མི་ལམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཏེ། རྣམས་རིམ་རྩ་བའི་གདམས་ངག་
བཞི་བར་མ་ཆོད་དུ་སྒྲུམ་པ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྩ་བོ་
རིན་ཆེན་བཟང་པོས། རྒྱལ་ཁབ་གི་སྒོ་ཕྱི་མ་ལ་འདིའི་ནང་དུ་བདག་ལ་ཆོ་འདིའི་
རྣམ་ཏོག་སྒྲེས་ན་ཆོས་སྒྲོང་རྣམས་ཀྱིས་མགོ་བོ་སོམ་གྱིང་གི་མེ་ཏོག །མཆན།
སྒོ་ཡིག་འདིས་སྒྲེས་བུ་རྒྱུད་དུའི་ལམ་བསྟན། མཆན། ཨུ་ཀའི་དོག་པ་ལྟར་
ཁོས་ཤིག་བྱ་བ་བྲིས། བར་མ་ལ་འདིའི་ནང་དུ་བདག་ལ་རང་དོན་མཆོན་འཛིན་

གྱི་རྟོག་སྒྲོ་ཡིག་འདིས་སྒྲིས་བྱ་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་ལམ་བསྟན། པ་སྒྲིས་ན་ཞེས་
དང་། བྱང་མ་ལ་འདིའི་ནང་དུ་བདག་ལ་ཐ་མལ་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིག་འདིས་
འབྲས་བུ་དོན་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་བསྟན། མཆན། རྟོག་པ་སྒྲིས་ན་ཞེས་བྱ་བ་བྲིས་
ཏེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བསྐྱབས་པས་ལུས་ཏེན་འདི་ལ། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བརྟེས་
པ་ལྟ་བུ་ཡིན། གཞུང་ལུགས་སྣ་རེ་མཁས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ལོ་བཅུ་བརྒྱད་
དུ་ཉིན་མི་དལ་མཆན་མི་གཉིད་པར་འབད་དགོས་འདུག །བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་མི་
མཁས་ཀ་མེད་མི་ཆོ་རིལ་པོ་སྟོབ་གཉིས་བྱས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟར། མི་ལ་རས་
པ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་མི་ཐོབ་ཀ་མེད་མི་ཆོ་རིལ་པོ་སྟོབ་པ་བྱས་པ་ཡིན། རྗེ་
དུས་མཁུན་གྱི་ལྷ་བ་བཙོ་བརྒྱད་བྱག་རུལ་དང་མ་བྲལ་བར་གཏུམ་མོ་བསྒོམས།
གྲུབ་ཆེན་པ་གྲིས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་ཞག་བཅུ་གཉིས་ཟེ་མ་བཅུ་
གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་ཆ་བཞིར་དོན་རྗེ་སྒྱེལ་གྲུངས་མ་བཞིག་པར་བསྒོམས་པས་
མལ་འོག་གི་དོན་ཐམས་ཅད་ཞུ་ནས་གང་སྲུང་འདྲིལ་བ་བྱུང་འདུག ། ཁོང་མཆོག་
གི་སྐུལ་པའི་སྐུ་ནམས་ལའང་སྣང་ཚུལ་ལ་གདུལ་བྱའི་ངོར་དེ་ཙམ་བསྟན་དགོས་
ན་གཞན་ཐ་མལ་ལ་ལྟ་སྟོས་གྲང་ཅི་དགོས། ཐར་པ་འདོད་གྲང་ཐར་པའི་ཐབས་

མ་ཡིན་པ་ལ་ཐབས་སུ་སྒྲོམ་ནས་སུ་སྟེགས་པས་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་པ་ལྟར་སོང་ན་
མ་གཏོགས་གཞན་སྐྱབ་བྱ་དེ་གང་ཡིན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་འབྲུལ་བའི་སྐྱབ་བྱ་དེ་
འབད་ཚུ་ལ་གྱིས་བསྐྱབས་ན་མི་འགྲུབ་མི་སྲིད། སྤྱ་མེད་གྱི་བྱང་ཆུབ་གྱི་རྒྱ་
ཚོགས་གཞན་དང་མ་འབྲེལ་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་ལྟ་བུ་བསྐྱལ་བ་
དཔག་མེད་དུ་བསྒྲོམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་མི་འགོ། འགོ་ན་ལྟ།
རང་ཅག་རྣམས་འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་གྲངས་
མེད་པ་བསྒྲོམས། སྲིད་ཅེའི་བར་ལན་གྲངས་མེད་ཕྱིན་ཡང་སངས་རྒྱས་བ་ལ་
ཉེར་མ་སོང་། དེས་ན་སངས་རྒྱ་བ་ལ་འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་གྲངས་མེད་
བསྒྲོམ་པ་བས། རྟོང་ཉིད་རྟོན་པའི་སྡེ་རྟོན་ལ་ཐོས་བསམ་ཅུང་ཟད་བྱས་པ་ཡང་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ཞིང་། འཁོར་བ་ལས་རིང་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་
སྤྱ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པས་རྒྱུར་དུ་ཚོགས་རྫོགས་གིང་སྐྱབ་གཉིས་
བྱང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་རེས་སྟོན་པ་ཆད་བཅོམ་ལྟན་འདས་བཞེད་པའི་
ཟབ་མོ་རྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐོས་ཐོས་འདྲ་མོ་མི་གདའ། སྦྱིར་ཞེ་གནས་སྟོན་དུ་
མ་སོང་བར་སྐྱབ་གཉིས་གྱི་ས་བོན་སྟོང་བྱེད་གྱི་ལྟག་མཐོང་སྟེ་མི་སྲིད་དེ། སྐྱབ་

གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ལྷག་མཐོང་གི་ཤེས་རབ་དེ་དེས་པར་སྒྲོམ་བྱུང་
ལས་བསྐྱོད་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཆོས་ནས་ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་
བསྒྲོམས་པས་རྗེས་མཐུན་ཙམ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་ཀྱང་ལུས་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོང་བར་བཤད་གདའ། དེར་སངས་གི་སྒྲོམ་ཆེན་རྟོགས་པ་རབ་
ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཟེར་བ་འདི་རྣམས་ལ་ནི་སྤར་གྱི་གཤིས་ངན་གྱོང་གྱུར་རེ་བ་དེ་ཀ་
མ་གཏོགས་པ་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ལུས་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་ཅི་ཡང་མི་
འདུག །རང་སྤྱོད་ལ་ཐོག་ཐུག་ཅུང་ཟད་ཙམ་མཁ། ཆང་ཐོར་རི་འབྲངས་ན་
ལུས་སེམས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་འགྱུར་བ་དཔག་མེད་ཡོང་གི་འདུག་པས། འདི་རྣམས་ཀྱི་
རྟོགས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲོམ་དེ་ལས། རང་སྤྱོད་ལ་ཐོག་པའི་ཆོག་ངན་རེ་
དང་ཆང་ཐོར་རེ་རུས་པ་ཆེ་བར་གོ །ཡང་ཁ་ཅིག་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་འཛོག་སྒྲོམ་
ཁོ་ན་ཡིན། ལྷག་མཐོང་གི་སྒྲོམ་དབྱེད་སྒྲོམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། བར་སྤྱིན་
ཐེག་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་དབྱེད་སྒྲོམ་ཁོ་ན་དང་། རོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་
འཛོག་སྒྲོམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྤགས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་
ལའང་བསྐྱབ་བྱ་ཞི་ལྷག་གི་རྣལ་འབྱོར་རེ་རེ་ལ། སྐབ་བྱེད་དབྱེད་འཛོག་གི་

སྒྲོམ་གཉིས་ཀའི་རྣལ་འབྱོར་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་གསུང་། དྲན་པ་མ་ཡངས་པར་
བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་སོགས་ལ། སྤྱིར་བཏོན་འགྲུས་མཐར་བྱིན་བྱེད་དྲན་པ་ལ་
རག ། བཏོན་འགྲུས་དེ་ཡང་ཉ་པས་ཉ་གསོད་རེམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཏོན་འགྲུས་མི་
ཟེར་ཏེ། བཏོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་ཡིན་པས་དེ་
སྤོང་བའི་བཏོན་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། དེས་ན་བཏོན་གང་དགེ་ལ་སྤྱོ་
བའོ། ཞེས་པ་མཐར་ཐུག་གི་འབས་བུ་པ་ཁྱི་ཏ། རབ་རྩ་ཐོབ་པ་དང་། གྲུ་ལོམས་
པ་དང་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བདའ་བ་དང་། ཞིམ་པ་རྣམས་ལ་འཇུག
།མཆན། གྲུ་ལོམ་པ་འགྲུབ་ངེས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་རེ་ཞིག་པའི་ལུས་སྟོག་ལ་མི་
བལྟ་བར་སྤྱོ་བས་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ལ་བཏོན་འགྲུས་ཟེར། དེས་ན་དྲན་པ་ཡང་
སྤོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཁོ་ན་ལ་དགོས་པར་མ་ཟད་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་ཚོས་དང་སྤྱིན་
སོགས་ཀྱི་ཡར་བྱིན་གང་དང་གང་ལ་དབྱེད་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་དྲན་པ་མ་བརྟེན་པ་
དགོས། དེར་སང་རྒྱན་མ་རྒྱ་ཞིང་དྲན་པ་མ་ཡངས་པར་ཡོད་བྱ་བ་དང་། ཁ་ཆང་
གི་སྒྲུགས་པ་ལྟུང་ལྟུང་པ་ལ་འདི་འདྲ་འོ་མི་ཚའམ་བྱས་ན་ང་དྲན་པ་མ་ཡངས་
པར་ཡོད་ང་ཞེས་ལངས་པ་ན་དྲན་པ་བརྟེན་གསལ་དུ་རང་འགྲོ་ཟེར་བ་སོགས་

གྱི་གཏམ་མ་བརྗེད་པར་ལྷ་བྱས་བྱན་པ་ཉམས་མེད་གྱི་གོ་མི་ཚོད་རིས་མི་མཐུན་
གྱི་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་འཇུག་པ་མེད་པས་དགེ་བའི་དམིགས་རྣམ་གྱིས་བྱན་
པ་མ་བརྗེད་པར་འདི་ནི་དེང་སང་བོད་གངས་ཅན་གྱི་མན་ངག་པ་རྟོགས་ལྡན་
ཆེན་པོར་སྦྲུམ་པ་རྣམས་དེད་རང་བྱུགས་ཀླུ་པ་བཞེངས་ཆེས་པའི་དུས་སུ།
བྱུགས་དམ་ཕྱག་ཀྱང་ཆེན་པོ་དེ་རྩ་ལ་རི་ཆེར་འགོ་བས་དགེ་སྦྱོར་གྱི་བགོས་ལ་དེ་
ལས་ཆེ་བ་མ་བྱུང་བེར་ཏེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ན། ལྷང་སེམས་གྱིས་བྱང་
རྒྱུ་གྱི་སེམས་གྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བཅད་ནས། ཆོས་སྦྱང་གི་ལས་གྱིས་མནར་
མེད་པའི་དཔྱལ་བར་སྦྱོར་བ་དང་། བྱང་རྒྱུ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ལས་རྒྱང་རིང་དུ་
འགོ་བར་བཤད་པས། ཆོས་སྦྱང་གི་ལས་གྱིས་ཕྱག་ཀྱང་ཆེན་པོའི་བོགས་འདོན་དེ་
ཅི་འདྲས་ཀ་བདོག་གམ། །མཆན། ངན་འགྲོའི་རྒྱར་གྱི་ཞེ་སྤང་སྦྱེ་ག་ལ་རུང་།
དེས་ན་བྱན་པ་བསྟེན་པའི་དོན་ནི་འདོད་ཆགས་གྱི་རྣམ་རྟོག་ལ་འདོད་འདོད་
ཆགས་མེད་པའི་དགེ་བ། བསད་པའི་ལས་སོགས་ལ་སྦྱིང་རྗེ་ཆེན་པོས་བྱངས་
པའི་སྤང་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ནི་གཞོད་སེམས་གྱི་བདག་ཉིད་མིན་
པས་རིས་མི་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་མེད་དོ།མཆན། ཞེ་སྤང་ལ་ཞེ་སྤང་མེད་པའི་

དགེ་བ། ལོག་ལྟ་ལ་མོས་གྲུས། རྣམ་འཛེལ་བྱམས་པའི་བྱན་ཤེས་བཞེན་གྱི་
གཉེན་པོ་མ་བརྟེན་པའི་དོན་ཡིན། འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་རྣམས་ལའང་བྱ་བ་དེ་
དང་དེའི་བྱན་ཤེས་གྱི་མ་བརྟེན་པ་དགོས་ན་གཞན་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཚོགས་དང་
དབེན་པ་ཞེས་སོགས་ལ། སྤྱིར་ཚོགས་སུ་ཚོགས་བྱལ་བ་དང་། དབེན་པར་རི་
བྱལ་བ་ལ་དཀའ་སྤྲོ་མེད། ཚོགས་བྱལ་བ་ཡང་རང་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་གཞན་
རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སོགས་སྦྱིབ་པ་འཕེལ་བའི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་།
བདག་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་གཞན་ལ་ཆགས་སྤང་སོགས་སྦྱིབ་པ་འཕེལ་བའི་བདག་
རྒྱུན་དུ་མ་གྱུར་ཅིང་རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དགོ་ཚོགས་འཕེལ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་
ཞིག་བྱུང་ན། ཚོགས་གྱི་ནང་ན་ཚོགས་བྱལ་བ་ཡིན་པས་དམག་གི་ནང་ན་འདུག་
ཀྱང་དབེན་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན། སྤྱིར་ཡང་ལུས་ལུས་གྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་གྱི་
དབེན། ངག་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བཞིས་དབེན། སེམས་སེམས་གྱི་མི་དགེ་བ་
གསུམ་གྱིས་དབེན་པ་ཞིག་ཡོད་ན་སྦྱེས་བྱ་ཆུང་འབྲིང་གི་དབེན་པ་བརྟེན་ཚུལ་
ཡིན། དེའི་སྦྱིང་དུ་རང་ཞི་བདེའི་འདོད་པས་དབེན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
དབེན་པ་བརྟེན་ཚུལ་ཡིན་ནོ། དེའི་སྦྱིང་དུ་ཐ་མལ་མཚན་རྟོག་གིས་དབེན་ན་རྟོ་

རྗེ་ཐེག་པ་ས་ཡི་དབེན་པ་བསྟེན་ཚུལ་ཡིན། གཞན་རི་སུལ་ན་རི་དྲགས་དང་
གཅན་གཟན་ཡང་མང་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་གསུང་། རུས་སྤལ་རང་གི་ཞེས་སོགས་
ལ། རུས་སྤལ་ནི་རང་གི་ཞོག་པར་ཡན་ལག་བསྐྱམས་ནས་སྟོད་པ་བཞིན་དུ་
དགོ་དགོ་སྟོང་ནི་མི་དགོ་བ་སྟོང་བའི་ལམ་ཞུགས་ལ་མཚོན་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་
མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལགས་འདོད་དོ་ཅོག་གི་བསྐྱབ་བྱའོ། མཆན། སྟོང་ཡང་
རྣམ་ཤེས་དགོ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ནང་དུ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྟུ་དགོས་པ་ཡིན།
མདོར་ན་རྗེ་གོད་ཚང་བས། ཆོས་གཤམ་མར་བྱེད་ན་སྟུག་བྱབ་པ་ཡུགས་ས་མོ་
དུ་སྟུག་བསྐལ་བ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་གསུང་བ་ལྟར། ཡུགས་ས་མོ་དུ་སྟུག་
བསྐལ་བ་དེ་གིན་ཏུ་སྟུག་བྱབ་ཀྱང་བུ་དེ་སྟོང་བ་ལས་བྱ་རྒྱ་མེད་པ་བཞིན་དུ་
འཁོར་བའི་སྟུག་བསྐལ་གྱིས་སྟུག་བྱབ་ཀྱང་བྱ་རྒྱ་དམ་པའི་ཆོས་ལས་མེད་པ་
ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་གསུང་། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་སོགས་ལ། ལུས་སེམས་
གཉིས་ངན་སོང་དང་འཁོར་བ་དང་ཉན་རང་གི་བྱང་ཚུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྟེན་
དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལུས་སེམས་ཀྱི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དང་ཚོར་བ་བདེ་སྟུག་
བཏང་སྟོམས་དང་ཆོས་གང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་ངན་སོང་དང་འཁོར་བ་དང་

ཉན་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྟེན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ཚོར་ཚས་གྱི་
དྲན་པ་ཉེར་དེ་ལ་ཉན་ཐོས་པས་ལུས་མི་གཙང་། ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱུལ། སེམས་
མི་རྟག །ཚོས་བདག་མེད་དུ་དམིགས་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་དེ་དག་མི་དམིགས་
པའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་དྲན་ཉེ་བཞི་བསྒྲོམས་པའོ། མཆན། བཞག་དང་། དེ་ལ་
སྤྲིག་པ་མི་དག་བའི་ཚོས་ལ། སྦྱེས་པ་མི་བསྦྱེད་ཅིང་སྦྱེས་པ་སྦྱོང་། དག་བའི་
ཚོས་མ་སྦྱེས་པ་བསྦྱེད་ཅིང་སྦྱེས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་པ་ཡང་དག་སྦྱོང་བ་བཞི་
དང་། རྩུ་འཕྱུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞི་དང་། དབང་པོ་ལྔ་དང་སྟོབས་ལྔ་རིམ་པར་
ཉམས་སུ་བྲུངས་པས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྔན་པའི་མཐོང་འདིའི་
མཐོང་ལམ་ནི་རྒྱའི་ཐིག་པའི་བྱུན་མོང་གི་མཐོང་ལམ་གྱི་ཁར་འབྲས་བུའི་ཐིག་པ་
བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཐོང་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། བའི་ལམ་བགྲོད་པས་
དེར་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་མ་རིག་པའི་རྟོགས་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་གསུང་མངོན་
ཤེས་རྩུ་འཕྱུལ་ལ་སོགས་ལ་ཞེས་སོགས་ལ། མར་མེ་བྱིན་པས་ལྷའི་མིག་ཐོབ་
པ་སོགས་བཤད་པ་ནི། སྦྱན་དང་མངོན་ཤེས་འགྱུབ་པའི་རིང་རྒྱའི་བསོད་
ནམས་གྱི་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཅུམ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་

པའི་མངོན་ཤེས་སོགས་དངོས་སུ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ནི། མི་དགེ་བ་དང་ཉོན་མོངས་
དང་རང་འདོད་དང་མཚན་འཛིན་དང་འཇག་སྒྲིབ་ཀྱི་རྟོག་པ་སྒྲོང་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི། རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་ཞིག་གིས་དེར་གྱུར་པའི་མངོན་པར་ཤེས་
པ་སོགས་འགྲུབ་པ་ཡིན་གསུང་། བར་དོ་དང་པོར་འོང་བར་ངས་ཞེས་སོགས་
ལ། དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆོ་འདིར་དངོས་གྲུབ་མ་ཐོབ་ཀྱང་སྒྲགས་སུ་ལེ་ལོ་ཅན་བར་
དོར་འཆང་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་འགྲུབ་གསུངས། མི་ཆུང་དུ་རིམ་གྱིས་གསོ་
བ་ལྟར་ཞེས་སོགས་ལ་སྦྱོད་པའང་ལས་དང་པོ་པ་ལ་བདག་གཞན་བརྗེ་བ་དང་།
རང་ལུས་ཀྱི་ཤ་དུམ་བུར་ཆོད་ལ་སུ་འདོད་ལ་བྱིན་བྱ་བ་སོགས་འདོམས་པར་མི་
རིགས། མི་ཆུང་དུ་ལ་སྦྱོད་པ་ཆེར་བསུན་ན་འཆི་བའམ། ལུ་ཆུང་སྦྱིས་མ་ཐག་ལ་ཤ་
གཟུགས་ལྟ་བུ་སྦྱིན་མི་རུང་བ་དང་འདྲ་བས། དང་པོར་སྤྲ་མ་དང་དགོན་མཆོག་
ལ་དད་པ་བསྐྱེད་དུ་གཞུག་སྟེ། སྤྲ་མ་དང་ དགོན་མཆོག་ནི་བདེ་བའི་བཅཅན་ས་
ཟིན། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ཞིང་། །རང་ཉིད་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ནི་སྦྱར་བ་བལ་དུ་འབྲམས་པ་ལྟར་ཅི་བྱས་མ་བདེ། སྦྱི་རྒྱ་ན་འཆིའི་སྤྲུག་
བསྐྱལ་གཅིག་ཐོག་ན་གཅིག་བརྟེགས་པས་འོ་སྒྲོལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྦྱིང་།

རྗེའི་གནས་སུ་གོ་བ་ཞིག་དགོས། དེས་རིམ་པར་བྲིད་ནས་བྱིས་མཐའ་མེད་མ་
ཤོག་གི་དོན་དུ་གཏོང་བ་དང་གཏོང་བ་ཆེན་པོ་གིན་ཏུ་གཏོང་བ་ལ་ཡང་ཚཱ་ཚཱ་
མེད་པར་གཏོང་བ་ཞིག་འབྱུང་གསུང་། རྗེ་རྗེའི་གསུང་། སྨྱོད་པ་སྤང་དོར་བྲལ་
བ་ཚུལ་གྱི་མཁས་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། སལ་ཆེར་ཞལ་མཐུན་ཞེས་པ་ནི།
སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་སུ་སྤྲོ་བ་ལ་སལ་ཆེར་ཞལ་མཐུན་པའི་དོན་ཡིན། འོན་
ཀྱང་ཆོག་ཙམ་མཐུན་པ་ཡིན་གྱི། སྨྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་
པའི་སྒྲོམ་པ། སྤང་དོར་མེད་པའི་སྨྱོད་པ་རྣམས་ངོས་བཟུང་ལུགས་ནི་མི་གཅིག་
གསུང་། རྗེ་གསུང་ཆེན་པ་རེ་ཞིག་ཞོག་བྱ་བ་ནི། རྗེ་མི་ལ། དུགས་པོ་དུས་མཁུན།
སལ་གྱ་སོགས་ཀྱིས་དང་བོར་རྗེ་གསུང་ཆེན་གསན་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡང་། མཐར་
དེ་དག་ལས་འཕེལ་བའི་རྗེ་གསུང་ཆེན་གྱི་ཡི་གེ་ན་གཅིག་ཀྱང་མེད། དེ་ཡང་དང་
སང་རྗེ་གསུང་ཆེན་པ་གྲགས་པ་སལ་མོ་ཆེས། སོ་སྦྱུའི་ལས་སྤྱང་རང་ག་མ་འདི་ག་
སྦྱ་གསུམ་གྱི་སྤྱང་བར་འདོད། རྣམ་གཤེས་ཀྱི་སྦྱང་བའི་འཇག་བདེ་ལྟ་བུ་ལ་བདེ་
བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་གཤེས། སྒྲོ་ལྟའི་ཡུལ་གྱི་གསལ་ཆ་དང་བྱད་པར་གཤེས་དང་ཉི་ཟེར་
གྱི་འོད་དང་མིག་བཙོར་བ་སོགས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ལ་འོད་གསལ་དང་། གཉིད་

ལོག་པ་ལྟ་བུའི་དྲན་མེད་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འཆད་ཐེང་དོག་
བཅད་ལ་དང་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་མགོ་བཅད་པ་བྱུང་མེད། ར་རོག་པོའི་ཁོག་པ་སྐྱེ་
བ་དང་ཕང་ཕྱེ་རོག་པོའི་ནང་དུ་ལག་པ་བཅུག་པ་ལ་བྱུང་མེད་ཟེར་བ་དང་། མི་
དགེ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་ཟེར་བ་མང་དུ་བྱུང་། དེ་ལྟར་རྒྱ་
ནག་དུ་གང་གི་ལྟ་སྟོད་ལས་ཀྱང་ལོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དུ་གང་གིས་ལས་སྒྲུང་སྐྱེ་
གསུམ་གྱི་རང་སྒྲུང་དུ་བལྟ་བ་དང་། ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་མི་ལམ་དུ་འང་
འགོག་པར་བྱེད་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ནི་
ཆོས་འདི་པ་ལས་སྐྱེ་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ནི་རྟོགས་སྒྲུ་བས་འདིར་མ་སྒྲོས་པ་ཡིན་
གསུང་། ལུ་ཆུང་གདོལ་པའི་སྟོད་པ་ལྟོས་ཞེས་སོགས་ལ། སྐྱིར་དུས་ཀྱི་འཁོར་
ལོའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ལས་དང་པོ་བས་རྣལ་འབྱོར་པའི་སྟོད་པ་མི་བྱ། རྣལ་
འབྱོར་བས་གྲུབ་པའི་སྟོད་པ་མི་བྱ། གྲུབ་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོད་པ་མི་བྱ་བར་
གསུང་བས། ལས་དང་པོ་བ་ནི་ཆོགས་ལམ་པ་༥ ། རྣལ་འབྱོར་པ་ནི་སྦྱོར་ལམ་
པ། གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ནི་མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལམ་པ་ལ་ཟེར། དེས་ན་སྐྱགས་སྒྲུ་མེད་གྱི་
སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྟོད་པའི་སྐབས་སུ་ལུ་ཆུང་དང་གདོལ་པ་ལྟར་གཙང་སྒྲེར་མི་

འཛིན་པ་དང་། སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པའི་སྐབས་སུ་ག་ཟེ་དང་། སྒྲོན་པ་ལྟར་དངོས་
པོ་ལ་ཆེད་འཛིན་གྱི་གཟུང་གཏད་མེད་པ་སྟེ། རྒྱགས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་
དུ་གྲགས་པའི་ངོ་ཚ་བས་འཛེམ་པ་མེད་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པའི་
སྐབས་ཚོངས་པ་དང་བྲལ་བས་སངས་ལྟར་འཛིགས་པ་མེད་པ་དང་། ལུང་བ་མེ་
ཏོག་ཏུ་རྒྱ་བ་ལྟར་ཞེན་པ་མེད་པར་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེས་སང་
ཉི་འུ་ཀར་ཞལ་བཞེས་པ་དག་གི་སྒྲོད་པ་ལྟར་སྒྲོད་པ་ནི། སྒྲུང་དོར་མེད་པའི་
སྒྲོད་པ་ནི་མིན་ཏེ། སྒྲུང་རྒྱུའི་དགོ་བ་སོགས་ནི་དོར། དོར་རྒྱུའི་མི་དགོ་བ་ནི་
སྒྲུངས་པས་སྒྲུང་དོར་ལོག་པར་སྒྲོད་པ་ཡིན། འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་སྒྲུང་
དོར་གོ་ལོག་པོ་དང་བྲལ་ནས། དག་གཞན། བདེ་སྤྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་
ཆགས་སྒྲུང་ཚོངས་གསུམ་གྱི་ལས་མི་སོག་པ་ཞིག་དགོས། འོ་སྒྲོལ་རྣམས་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་ལས་མི་དགོ་བ་ལ་ནི་གོམས། རྣམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་དགོ་
བ་ལ་ནི་མ་གོམས་པའི་མི་དགོ་བ་བཅུའི་སྟེང་དུ་སྒྲུང་དོར་མེད་ཟེར་ནས་སྒྲོད་
ཅིང་། དགོ་བ་མི་རྒྱབ་པའི་སྒྲོད་པ་ལ་སྒྲུང་དོར་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོད་པ་མི་འོང་
གསུང་། དེས་ན་སྒྲོད་པ་སྒྲུང་དོར་དང་བྲལ་བ་ལ། དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་

ནས་སྐྱོད་པ་དང་། ཀླུ་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་
འཕགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྤང་དོར་གྱི་མཚན་མ་ཙམ་ཡང་མ་དམིགས་
པས་མཚན་ཏྟག་གི་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་ཀླུ་བའི་སྐྱོད་པ་དེ་འོག་ཏུ། ཡིད་འོང་
མི་འོང་རྣམ་ཏྟག་ཕྱིར། ཞེན་པ་ཙམ་དུ་འང་མི་བྱའོ། དེ་ཡང་མཚན་མར་འཛིན་པ་
མེད་བཞིན་དུ་དགོ་བ་མི་འདོར། ལྷིག་པ་མི་སྤང་བའི་སྐྱོད་པ་ཡིན། མཚན།
ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན། གཉིས་པ་ནི་སོ་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མངོན་
མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ལ་གཤམ་བྱེད་པ་མི་དགོ་བའི་སྐྱོད་པ་སོགས་མི་ལེན།
མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཀླུ་དང་དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་རྣམས་མི་
འདོར། མདོར་ན་སྤང་བར་འོས་པ་མི་སྤང་བར་སྤང་། འདོར་བར་འོས་པ་
རྣམས་མི་ལེན་པར་སྤང་བ་ནི། སྤང་དོར་མེད་པའི་སྤང་དོར་མ་འཛོལ་བའི་སྐྱོད་
པ་ཡང་དག་པ་ཡིན་གསུང་། ཀླུ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་ལ།
མི་དགོ་བ་བཅུ་སྟོང་བའི་སྐྱོད་པ་དེ་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་ཐུན་མོང་བའི་ཀླུ་ཁྲིམས་
སུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱོབ་པ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་ཀྱི་མགོན་པོ་དེ་ཉིད་མི་དགོ་བ་བཅུ་
སྟོང་བའི་དགོ་བཅུའི་སྟོམས་པ་ལེགས་པར་བསྐྱུང་བ་འདི་ཁོ་ན་ལ་བསྐྱགས་པ་

ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་མེད་ན་ངས་ལེགས་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། མངོན་མཐོའི་སྒྲིང་ཡང་
འཚུག་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚོས་ཞུས་པ་ལས། དགེ་བ་ཚོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟ་
དང་མིའི་སྒྲེད་གྲུའི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྩ་བའི་རྟེན་ནོ། །ཉན་ཐོས་དང་ རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟེན་ནོ། །སྤྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྩོགས་
པའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྩ་བའི་རྟེན་ནོ། །རྩ་བའི་རྟེན་ཡང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ།
དགེ་བ་བཅུའི་ལས་རྣམས་ཏེ། ཞེས་པའོ། །མཆན། རང་དོན་ཁོ་ན་ཙམ་དུ་སྒྲིད་
པས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྩལ་བྲིམས། གཞན་དོན་སྒྲིད་པས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩལ་བྲིམས་
བདེ་སྒྲིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་དང་འབྲེལ་ཏེ་སྒྲིད་ན་རྟོ་རྩེ་ཐེག་པ། སྤྲ་མེད་ཀྱི་
རྩལ་བྲིམས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་གསུང་། དགག་བཅས་སྒྲུབ་བཅས་ཞེས་པ་ལ།
འདུལ་བ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་དེའི་མཐུན་སྟོགས་
རྣམས་མི་བྱ་བར་དགག་བཅས་སུ་གསུངས། དགེ་བ་དང་དེའི་མཐུན་སྟོགས་
རྣམས་བྱ་དགོས་པར་སྒྲུབ་བཅས་སུ་གསུངས། རྟོ་རྩེ་ཐེག་པ་སྤྲ་མེད་དུ་དེ་ལ་
དགོངས་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་ལོག་གཡེམ་གྱི་མི་དགེ་བ་
སྒྲིང་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ། མ་དང་སྤྱིང་མོ་ལ་བསྟོད་པར་བསྟན་པ་ལྟ་

བུའོ། དེ་ཡང་མ་དེ་གང་ཡིན་ན་གཤམ་རབ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་མ་བདེ་སྟོང་གཉིས་
མེད་གྱི་ཡེ་གཤམ་དེ་ཡིན། སུའི་མ་ཡིན་ན། སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་
བྱེད་པས་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་གྱི་མ་ཡིན། དེ་མཛོན་དུ་བྱེད་དགོས་པས་མ་ལ་
བགྱོད་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་རྟག་ཏུ་བརྟེན་དགོས་པ་ལ་སྤིང་མོ་
བགྱོད་བྱར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེས་ན་སྤངས་སྤང་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པའི་
འདོམས་ཚུལ་དོན་གཅིག་པས་སྟོམ་པ་གསུམ་གར་ཡང་མི་དགེ་བཅུ་སྤང་ཚུལ་ལ་
ཟབ་མི་ཟབ་ཅམ་མ་གཏོགས་སྤང་བྱ་མི་དགེ་བ། གྱའི་དོ་རྗེའི་རྒྱད་ལས། །གང་
ཕྱིར་སྐྱེ་འགོ་བསྐྱེད་པ་ནི། །ཤེས་རབ་མ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ། །གང་ཕྱིར་སྐྱལ་བ་
སྟོན་པ་ཡི། །ཤེས་རབ་སྤིང་མོ་ཞེས་བྱ་ཉིད། །ཡོན་ཏན་འཛོ་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ནི།
།ཁུ་མོ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ། །གང་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་མི་རིག་པས། །དེ་ཕྱིར་
གཡུང་མོར་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་སོ། མཆན། བཅུ་རང་གི་ངོ་བོ་ནས་སྤང་
དགོས་པ་ལ་བྱུང་པར་ཡེ་མེད་གསུང་། ཟས་གཅིག་སུ་ལ་མཚོན་ན་ཡང་ཞེས་
སོགས་ལ། ཉན་ཐོས་སུ་བྱུ་བའི་ནད་དེ་བགྱིས་པ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་བཟའ་བ་
ཡིན་ལ། ལུས་བརྒྱགས་པའམ་ཟས་ཞིམ་པ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཅིང་། ལུས་རིད་

པ་དང་ཟས་མི་ཞིམ་པ་ལ་སྒྲུང་བ་མེད་པར་སྒྲོད། སར་སྤྱིན་ཐེག་པར་ཡང་ཟས་
དང་ལུས་ལ་ཆགས་སྒྲུང་མེད་པར་སྤྱིན་བྱ་གསོ་བའི་གྲུ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱིས་གྲུན་
ནས་ཆུ་བོའི་ཕ་རོལ་དུ་བགོད་པ་བཞིན། ལུས་འདི་བཟང་བཟང་གིས་བརྟན་
པར་བྱས་ནས། མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་རྫོགས་བྱང་ལ་འགོད་པའི་བསམ་
པས་སྒྲོད། རྣགས་སྒྲུ་མེད་དུ་གྲག་གི་ལུས་པལ་པ་འདི་དགྱིལ་ལའོར་གྱི་ལྷ་
མིན། སྒྲུང་བྱའི་དྲི་མ་ཡིན་པས། རྣགས་ཀྱི་རྣམ་པས་རྣམ་སྤྱིན་གྱི་ལུས་སྒྲུངས་
ནས། ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་གྲུབ་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་
དགྱིལ་ལའོར་པ་མཆོད་པའི་བསམ་པས་ཐ་མལ་དུ་འཛིན་པ་སྒྲུངས་ནས་ཟས་ལ་
ལོངས་སྒྲོད་གསུང་། ཁ་ཟས་བཟང་པོ་དང་ཞེས་སོགས་ལ། ཟས་བཟང་པོ་ལྷ་འི་
བདུད་རྩི་ལམ་ཁ་ཟས་རོ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་དང་། ངན་པ་བཤང་གཅི་ལྟ་བུ་ལང་ཟས་ཀྱི་
རང་རོ་ནས་བཟང་ངན་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ལ། རྟོག་པས་བཟང་ངན་དུ་བཏགས་པ་
གོམས་པའི་སྒྲུང་བ་ཅུ་དུ་བཟང་པས། ཟས་རོ་བརྒྱ་པ་དང་གཤང་གཅི་ཡང་ཞིམ་
མི་ཞིམ་དང་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སྟོང་པར་སྒྲུངས་ནས། རྣམ་དེ་ཉིད་སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩི་འི་དྲི་རོར་བརྒྱབས་ཏེ་ལོངས་སྒྲོད་གསུང་།

མཚགས་ཕྱིར་མ་ལགས་ཞེས་པ་ནི། ལུས་མཁེགས་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་མི་ཟ་བའི་
དོན་ཡིན་གསུང་། ཟླ་ཚུ་མེད་གསོལ་བས་བདུད་རྩིར་འབར་ཞེས་པ་ལ། ཟླ་ཚུ་
མེད་གསོལ་གྱང་ཟས་ངན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་ལ། བདུད་རྩི་ཟས་
བཟང་པོར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས། ལྟའི་བདུད་རྩིར་སྣང་བ་དེ་ཡང་
ཡི་དྲགས་ལ་ནྟག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་ཞིང་མི་ལ་ཆུར་སྣང་བ་ལྟར། ཐ་མལ་པ་ལ་གཤར་
གཅི་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ། རྣལ་འབྱོར་པ་བྱས་ལྟན་གྱི་སྦྱངས་རྟོགས་སྤར་གསུམ་
སྦྱིར་གྲ་ལུ་བདུད་རྩི་ལུ་བསྟེན་པའི་དམ་ཚིག་ནི། གསང་བའི་དབང་གིས་རྒྱུད་
སྦྱིན་པར་བྱས་པ་ཞིག་གིས་བསྟེན་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྫོགས་རིམ་གཏུམ་མོ་
དང་། རྒྱ་ལུས་དང་འོད་གསལ་བསྐྱོམས་པའི་བདེ་སྟོང་གི་རྟོགས་པས། གྲ་ལུ་
དང་བདུད་རྩི་ལུ་ལ་བདེ་སྟོང་གི་རྟོགས་པ་སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་གོགས་སྦྱོན་ནམས་
སྦྱངས། དེ་ལྟར་བསྦྱེད་བྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་སྤར་བ་དང་རྟོགས་པར་བྱིན་
གིས་བརྒྱབས་ནས། སྣ་ཕྱེ་ལུས་གསུམ་གྱིས་སྟོ ང་བ་ན་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་
ཉམས་རྟོགས་སྦྱེ་བ་དང་། དེའི་སྟོབས་ལས་སྤྲིང་གའི་རྩ་འདབ་བཅུ་ལ་བརྟེན་
པའི་གྲ་ལུ་དང་བདུད་རྩི་ལུའི་ཁམས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུ་བྱུགས་

སྒྲིང་ཀའི་མི་གིག་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་པས་བདེ་སྒྲོང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྤྱིར་མི་
ལྟོག་པའི་རྟོགས་པ་འཕེལ་བའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་དབང་གོང་
མས་སྒྲིན་ཀྱང་། རྟོགས་རིམ་ཟབ་མོའི་ཉམས་རྟོགས་མེད་ཅིང་བསྐྱེད་རིམ་ལ་
བརྟན་པ་ཐོབ་པ་ཙམ་གྱིས། ཤ་ལྔ་བདུད་ཅི་ལྔ་ལ་མོས་པའམ་མདོན་སུམ་གྱིས་
སྒྲུངས་རྟོགས་སྒྲར་གསུམ་བྱས་ཏེ་བརྟན་པས་བསྐྱེད་རིམ་རང་ལ་བརྟན་པའི་
བདེ་སྒྲོང་གི་རྟོགས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བྱེད་ཅིང་བརྒྱད་ནས་རྟོགས་རིམ་གྱི་དགེ་རྩ་
གོང་འཕེལ་དུ་འང་འགྱུར་རོ། མཆན། བྱས་པས་ནལ་འབྱོར་པ་ལ་བདུད་ཅིར་
སྒྲུང་བས། གཞན་ལ་ཟས་ངན་པར་སྒྲུང་བའི་བྲ་ཚུ་མེད་དེ་ཡང་། རྩེ་མི་ལ་ལ་
བདུད་ཅིར་སྒྲུང་བ་ཡིན་གསུང་། རྩེ་རྩེའི་གསུང་། ལྟ་སྒྲོམ་སྒྲིད་གསུམ་གཅིག་པ་
ཡིན་ཞེས་པ་ལ། སྤྱིར་ལྟ་བ་གང་ཡིན་དེ་སྒྲོམ་པ་དང་སྒྲིད་པ་ཡིན་པའམ། སྒྲིད་
པ་གང་ཡིན་དེ་ལྟ་སྒྲོམ་ཡིན་པའི་དོན་མིན་ལ། ལྟ་སྒྲོམ་སྒྲིད་གསུམ་ཀར་བྱང་
ཆེན་ཐོབ་པའི་རྒྱར་གནད་གཅིག་པའམ། ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་ལྟ་སྒྲོམ་སྒྲིད་
གསུམ་འབྲུག་པའི་ཡ་མ་བྱང་མ་འབྲེལ་ཞིང་འགལ་བ་ཙན་མ་ཡིན་པའི་དོན་
ཡིན། དེ་ཡང་བདེ་སྒྲོང་གཉིས་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་སྒྲོམ་པ་ཡང་དེའི་སྒྲོམ་

པ་འབྱུང་། སྐྱོད་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོད་པ་འབྱུང་ལ། སྐྱོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་
ཡོད་ན་དེའི་སྒྲིམ་པ་དང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱོད་པ་འབྱུང་། ལྟ་བ་ཡང་སྐྱོང་སྐྱོང་
པོ་ཞིག་ཁོ་ན་ལ་ཟེར་བ་མིན་ཏེ། དད་པའི་ལྟ་བ་ཡོད་ན་དད་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་
སྐྱོད་པ་འབྱུང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡོད་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
སྒྲིམ་པ་དང་སྐྱོད་པ་འབྱུང་། མི་རྟག་པ་ལ་ལྟ་བ་ཡོད་ན་མི་རྟག་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་
སྐྱོད་པ་འབྱུང་། ཀྱལ་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་པལ་པ་ལའང་ཐར་པར་མ་ ཁོ་བའི་བལྟ་
སྒྲིམ་མེད་ཀྱང་། ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ལྟ་བ་དང་། དེར་སེམས་པའི་སྒྲིམ་པ་
དང་། རང་གི་ལས་ཚུལ་ལ་སྐྱོད་པ་ལ་དགོངས་སོ། མཆན། རིགས་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཆེན་པོར་ལྟ་ཞིང་སྒྲིམ་པ་དེ་ལྟར་ལྟ་སྐྱོད། དམན་པ་དང་འབྲིང་དག་
ཀྱང་དམན་འབྲིང་དུ་བལྟ་ཞིང་དེ་དང་མཐུན་པའི་སྒྲིམ་པ་དང་སྐྱོད་པ་འང་བྱུགས་
ལས་འབྱུང་། །དེས་ན་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱང་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་དགེ་
སྐྱོང་སོགས་ཀྱི་རྟེན་རང་སྤྱོད་ནས་ངོ་ཚ་དང་གཞན་སྤྱོད་ནས་སྤྲེལ་ཡོད་སྟུང་
ནས། ལས་དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་སྐྱོད་པ་འབྱུང་། །བདག་ཉིད་བྱང་སེམས་ཡིན་ན་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མ་གྲ་སྟག་ཏུ་ལྟ་བ་ཡོད་པས་དེ་རྣམས་བྱང་ཆེན་ཀྱི་གོ་

འཕང་ལ་འགོད་པའི་སྒྱུད་པ་འབྱུང་། བདག་ཉིད་རིག་པ་འཛིན་པ་ཡིན་ན་སྒྱུད་
བཅུད་དཀྱིལ་འཁོར་པར་བལྟས་པས་ལྟ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་སྒྱུད་པ་འབྱུང་ངོ་། དེས་ན་བདག་ཉིད་ལ་སྒྲིག་པ་མི་དགོ་བས་ཅི་ཙམ་གཞོད་
པ་དེ་ཙམ་དུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དེས་གཞོད་པར་བལྟས་ནས་ལས་དེ་
ལས་ཚུལ་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིག་པའི་སྒྱུད་པ་ནི། ཐེག་དམན་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་
པར་འཛིག་ལ། རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་གྱི་འདོད་པས་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་སྲིད་ཞི་གཉིས་ལས་འདའ་བའི་བྱང་ཆེན་ལ་འགོད་མི་རུས་པར་
བལྟས་ནས། འདོད་པ་དེས་བྱངས་པའི་སྒྱུད་པ་ལས་སྒྲིག་པའི་སྒྱུད་པ་ནི་ཐེག་
ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲིམ་པར་འཛིག་ཅིང་། སྒྱུད་བཅུད་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་དག་པའི་ལྟ་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུབ་པ་ལ། དེར་ལྟ་བས་བྱངས་པའི་སྒྱུད་པ་
སྒྱུད་པ་ནི་རིག་པ་འཛིན་པའི་སྒྲིམ་པ་འོ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལུགས་སུ་ནི་
བདག་ཉིད་དང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ལས་ཉོན་གྱིས་མནར་བའི་སེམས་ཅན་ནང་
ཕན་ཚུན་ལ་མི་དགོ་བའི་ལས་བསགས་པའི་ཆ་ནས་སྒྲིག་པར་འཛིག་ལ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ལུགས་སུ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མར་གྱུར་པ་ལ་མི་དགོ་བའི་

ལས་བསགས་པའི་ཆ་ནས་སྤྲིག་པར་འཛོག་། རིག་པ་འཛིན་པ་སྤྲུམ་མེད་གྱི་
ལྷགས་སུ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་ལྟོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ལྷ་ལ་མི་
དགེ་བའི་ལས་བསགས་པས་སྤྲིག་པར་འཛོག་གོ། །དེས་ན་སྟོམ་པ་སྟུམ་སྟུམ་མ་
རྒྱད་ལྟན་ལས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མའི་སྟོམ་པ་རྒྱད་ལྟན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་མི་དགེ་བའི་
ལས་བསགས་པ་སྤྲིག་པ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོམ་པ་སྟུམ་སྟུམ་མ་རྒྱད་ལྟན་ལ་སྟོམ་པ་
སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་རྒྱད་ལྟན་གྱི་ལས་བསགས་ཡུལ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡུལ་རྗེ་གཉན་
དུ་སོང་བའི་སྤྱིར་དོ། ལྷ་བརྟོགས་པ་དང་ལྟན་པ་དེ། ཞེས་སོགས་ལ། གཡམས་
ལེགས་པའི་ཁ་ཟས་གྱི་ལུས་གྱི་འབྱུང་བ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ལྟར། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་དོན་དམ་བྱང་རྒྱབ་གྱི་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡོད་ན། དེས་
བྲངས་པའི་ཀླན་རྫོབ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་གྱི་སྦྱོད་པ་སྤྲུམ་མེད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན།
ལྷ་འི་བདུད་ཅི་སྣ་ཕྱེ་ལུས་གསུམ་གྱི་ཕྱོང་བས་འཆི་མེད་འགྲུབ་པ་བཞིན། ཡོན་
ཏན་བྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་ལུས་གྱི་ཉིང་འཛིན་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཉམས་ཕྱོང་ལ་
བརྟན་པ་ཐོབ་ན། ཡོན་ཏན་དེ་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བསྐྱོམས་པས་འབྲས་བུའི་
ཡོན་ཏན་དེ་ཕྱར་དུ་འགྲུབ་པ་ཡིན། སྤང་བྱ་སྤྱོད་བ་དང་། གཉེན་པོ་རྒྱད་ལ་

བརྟན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་དཀའ་བར་འདུག་པའི་དང་བྲལ་ནས་འཇུག་པ་བདེ་
བའི་སྒྱུད་པར་རོ་སྒྲིལ་རོ་སྒྲིལ་ས་གྱི་གོ་དོན་ནི། རྣལ་འབྱོར་དང་མི་ལྡན་པ་ལམ་
གྱི་འགལ་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་བའི་རིགས་གནས་དེ། རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པ་ས་
ཐབས་ཤེས་གྱི་རྣམ་པས་ལམ་གྱི་མཐུན་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་བས་རོ་མཉམ་པའམ།
རྣལ་འབྱོར་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ཟག་པ་རྒྱས་པའི་ཡུལ་དེ། རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པ་
ཟག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཡུལ་དུ་རོ་སྒྲིལ་ས་པའོ། དེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་ལ་
ཆགས་པ་མེད་པར་རོ་སྒྲིལ་ས། ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་ཡུལ་ལ་སྤང་བ་མེད་པར་རོ་
སྒྲིལ་ས། རང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཡུལ་ལ་ར་མི་རྒྱལ་བར་རོ་སྒྲིལ་ས། གཞན་སྤྱན་
སུམ་ཚྭ་གས་པའི་ཡུལ་ལ་བྲག་མི་དོག་པར་རོ་སྒྲིལ་ས། བདག་གི་ལུས་ལོངས་
སྒྱུད་གྱི་ཡུལ་ལ་སེར་སྒྲིལ་མི་སྒྱུད་པར་རོ་སྒྲིལ་ས་པའོ། མཆན། རྒྱུ་མས་པས་བྱང་
རྒྱུ་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་བདེ་སླག་བགོད་རྣམ་པ་ནི། ཁང་བཟང་འཇུག་ལྡན་གྱི་
བདེ་བའི་དཔེས་གསུངས་སོ། འདིར་ཀྱ་ཞེས་པ་ནི། བོད་ཚིག་གི་བརྟན་ཉིད་སྟེ་
ཁོ་དེ་ཞེས་པའི་དོན་དོ། སྤྲ་མ་དམ་པའི་གདུང་བརྒྱུད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནི། སྤྲ་མ་དམ་
པ་ཉིད་དང་སྤངས་རྟོགས་མཉམ་པའི་སྒྲོབ་མ་དེ་སྤྲ་མ་དམ་པའི་གདུང་བརྒྱུད་

ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུ་ཟུང་མ་ཆད་པར་འབྱོན་པ་ནི་སྒྲ་མའི་གདུང་བརྒྱད་མ་ཆད་
པའོ། འཛིག་རྟེན་མི་ཆོས་པ་ཡིན། རྣམས་སྟིང་མ་པ་ནི། བསྐྱལ་བའི་ཞིང་
བཅུའི་རྣམ་གངས་དུ། རིག་འཛིན་གྱི་བརྒྱད་པ་བཅད་པ་ཞེས་པའི་ཞིང་དེ། སྒྲ་
མའི་ཚུང་མ་ལ་བྱི་བྱས་པའི་གང་ཟག་ལ་འཆད་དོ། དེས་ན་ཆོས་དང་རིགས་
གཉིས་ཀའི་གདུང་བརྒྱད་ཀྱང་ཡོད་དོ། མཆན། ཀྱང་ལྟ་སྒྲོམ་སྐྱོད་གསུམ་གཅིག་
ཏུ་ཤེས་པ་ལ་མི་རབ་ཏུ་བྱེད་ཅེས་པ་ལ་རང་གི་སྟོབས་རྣམས་ལ་དཔགས་པའི་ཁ་
ཞེ་མཐུན་ཞིང་གཡོ་སྦྱ་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་སྐྱོད་སྐྱོང་བ་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལུགས་
བཟང་པོ་དང་མཐུན་པའི་ཡ་ཚུལ་ཅན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་གསུང་།།

༥ དོ་རྗེའི་གསུང་། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཅིག་པ་འཛིག་རྟེན་
མགོན་པོའི་བྱད་ཆོས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། ཞར་བྱུང་བརྗོད་པ་དང་སྐྱབ་
བྱེད་དངོས་ལས། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟིང་པོ་
ཡོད་པའི་རྟགས་སུ། མགོན་པོ་བྱམས་པས། རྒྱུད་སྒྲར། རྗོགས་སངས་སྐྱ་ནི་
འཕྲོ་བྱིར་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དབྱེར་མེད་བྱིར་དང་། །རིགས་ཡོད་བྱིར་ན་ལུས་
ཅན་ཀྱན། །རྟག་ཏུ་སངས་རྒྱས་སྟིང་པོ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི། སེམས་ཅན་

ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚཱ་སྐྱུ་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟང་ངན་མེད་པ་ལ་བསམས་ནས། རྒྱ་བོད་ཀྱི་སྤྲ་མ་ཁ་
ཅིག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་གཞི་དུས་གྱི་ཚཱ་སྐྱུ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་སྤྱིར་
གཞི་དུས་གྱི་ཚཱ་སྐྱུ་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
གསུང་རབ་ཉིད་ཀྱི་བདུན་དང་སྒྱུར་ན་འབྲུབ་པར་དཀའ་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་གཞི་
དུས་གྱི་ཚཱ་སྐྱུ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག་བྱེད་ནའང་། དེ་ཚཱ་སྐྱུ་མཆན་ཉིད་པ་ནི་
མ་ཡིན་ཏེ། སྟོབས་སོགས་ནི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་
ཚཱ་སྐྱུའི་འཛིག་མཆམས་ལ། ཐེག་པ་ཤོང་འོག་གི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་གཞུང་
ལུགས་སོ་སོ་ནས་འཛིག་མཆམས་མི་འདྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་བར་སྒྲུང་སྟེ།
བྱེ་སྤྲས་ནི། ཟད་མི་སྤྱེ་ཤེས་པའི་མི་སྟོབ་ལམ་ལ་ཚཱ་སྐྱུར་འཛིག །སྟོབ་དཔོན་
ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི། ཚཱ་སྐྱུ་ཅན་ལོངས་སྟོན་རྫོགས་སྐྱུའི་ཚཱ་སྐྱུ་ཉིད་སྟོས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དབྱིངས་ལ་ཚཱ་སྐྱུར་འཛིག །ལུང་ཚཱ་སྐྱུ་བཞི་
འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱིས། ལོངས་སྟོན་རྫོགས་སྐྱུ་དང་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱུའི་ཚཱ་སྐྱུ་དོན་
ལ་ཚཱ་སྐྱུར་འཛིག གསུམ་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱི། དྲིན་ལས་ལ་ཚཱ་སྐྱུར་

འཛིག་པ་དང ། སྐྱེ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དོན་ལ་ཚོས་སྐྱེ་འཛིག་པའི་ལྷགས་
གཉིས་ཡོད་ལ། ཡང་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཚོས་སྐྱེ་འཛིག་པའི་བརྒྱ་ཆད་ཅིག་
ཀྱང་ཡོད་དོ། རྒྱུད་སྒྲ་མར་ནི། རང་ དོན་བྲལ་བའི་ཡོན་ཏན་སོ་གཉིས་སུ་བྱེད་
པའི་སྐྱེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཚོས་སྐྱེ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་གསུང་ལ། ལྷགས་འདི་
ལྟ་ན། སེམས་ཅན་ལ་གཞི་དུས་ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་ཡོད་བྱ་བ་འོང་དོན་མེད་ཀྱང་།
དགོངས་གཅིག་འགྲེལ་བྱེད་སྒྲ་རབས་པས་གཞི་དུས་ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་ཁས་ལེན་པར་
བྱེད་པ་ནི་ལེགས་པར་མ་སྐྱེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། མདོར་ན་མདོ་ལྷགས་
ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་དང་བསྐྱེན་ན་སེམས་ཅན་ལ་གཞི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་བཞི་ཡོད་པར་འདོད་
པ་སོགས་མི་འགྲུབ་པོ། མཆན། འབྲས་བུའི་ཚོས་སྐྱེ་མཚན་དཔེ་དང་བཅས་པ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི། དོལ་བུ་པ་ཆེན་པོས་སྐྱེ་བར་
སྐྱེ་ངོ་། གཉིས་པ་སྐྱེ་བྱེད་དངོས་ལ། ཚུལ་བྲིམས་དང་ཐུག་ཆེན་གནད་
གཅིག་ཚུལ་མཚུངས་པར་གཅིག་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བདག་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ལ། དེ་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
བདག་ཏུ་འཛིན་ནས་ལམོར་བར་འབྱམས་པའི་སྐུ་མ་སེམས་ཅན་ལ་བརྟེན་པས་མ་

བཟོད་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱང་ཆེན་ལ་འགོད་པའི་ཆེད་དུ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུང་ཞིང་། སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚུལ་ཁྲིམས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ལ་འགོད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
དེ་ནི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་ཟིན་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པས། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཆལ་
ཚུལ་སྟོང་བའི་སེམས་དཔའ་ཡང་དོན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཡེ་
ཤེས་ལའང་། ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་དུ་དབྱེར་མི་རུང་བའི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་ཡུང་པོ་མངའ་བ་ཡིན་ནོ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རིགས་སམ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་
རིགས་སམ་བདེ་ཆེན་གྱི་རིགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་
བྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུངས་པས་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ་ནི་འབྲས་བུ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པའི་ཚུལ་མཚུངས་པར་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྟུངས་པའི་བྱེད་
ལས་ཀྱིས་ནི། གདུང་བ་དང་བྲལ་ནས་བསིལ་བ་ཐོབ་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། སོ་སོ་

སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུལ་བྲིམས་བསྐྱེདས་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའམ་དོ་རྗེའི་ནལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པ་དང་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མཚུངས་རྒྱར་འགོ་བཙའ་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར ། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རིགས་སམ་རྒྱས་ཁྱབ་པ་དེ། འཕགས་པའི་ལམ་དོ་
རྗེའི་ནལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པས། དེ་ལ་མ་དག་པའི་དྲི་མ་སྤྱངས་ནས། འབྲས་བུ་
ཕྱག་ཆེན་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་ཉར་རྒྱར་རིགས་པ་གང་ཞིག ། དེ་རིགས་ན་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རིགས་སམ་རྒྱ་ཡོད་པ་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་
བོས་བྱང་རྒྱུ་བྱི་ལམ་དུ་འགོ་བའི་ཚུལ་བྲིམས་བསྐྱེདས་པས། དེ་ལ་མ་དག་
པའི་ཚུལ་འཆལ་སྤྱངས་ནས་འབྲས་བུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་
པའི་རིང་རྒྱན་ཡང་རིགས་པའི་ཕྱིར། མཆོན། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པས་ཀྱང་
སྐྱག་བསྐྱེད་དང་བྲལ་ནས་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བྱེད་
ལས་དང་། ཕྱག་ཆེན་ཀྱི་བྱེད་ལས་གཉིས་ཀྱང་སྐྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་འཆིང་བ་ལས་
གོལ་ཞིང་གྲུབ་བདེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱེད་དུ་མཚུངས་པར་སྦྱོད་པའོ། ཚུལ་བྲིམས་

དང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཕན་ཚུན་གཅིག་པར་འབྲེལ་བར་གཅིག་ཚུལ་ནི། རྒྱ་ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་བསྐྱངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། འབྲས་བུ་ཟག་མེད་
ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཁམས་དྲུག་ལྟན་གྱི་མི་ལུས་
ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕན་ཚུན་རྒྱ་འབྲས་སུ་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་རྒྱན་གཅིག་པ་
ལ་དགོངས་པའོ། སྦྱིར་དྲུག་གསུམ་གྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ལས་ཀྱིས་ངན་
སོང་གསུམ་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་ལ། ངན་སོང་དུ་ནི་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱིས་མནར་བས་
མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་བྱེད་པར་ཅན་སྦྱབ་པར་མི་ལུས། དེས་
ན་ཚཱ་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཡང་དག་པར་སྐྱངས་པའི་སྟོམ་པས་ངན་སོང་དུ་སྦྱོ་
བའི་རྒྱ་མི་དག་བ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་པའི་རྒྱ་ལས་
འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་སྦྱབ་པར་ལུས་པའི་མངོན་པར་མཐོ་བ་མཐོ་
ངེས་ཀྱི་ལུས་རྣམ་དག་ཐོབ་ནས། བརྒྱད་ནས་ངེས་པར་ལེགས་པའི་གོ་འཕང་
ཡང་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། འདིར་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤའི་མན་ངག་ལུགས་ཀྱིས།
ཚཱ་འདི་པ་ལས་སྦྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་མི་དག་བ་བཅུ་སྐྱངས་གིང་དག་
བ་བ ཅུ་བསྐྱབས་པའི་བར་ལ་དག་བའི་འབྲས་བུ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་

བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱབ་པར་མི་རྣམས་པའི་ལྷ་མིའི་ལུས་ཙམ་པོ་ཐོབ་ལ། ཆོས་
འདི་པ་དང་ཆོས་འདི་པ་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ལུགས་གང་ལ་ཞུགས་ཀྱང་།
ཆོ་འདིར་བདག་བཟང་པོའོ། བཅུན་པོའོ་ཞེས་པའི་སྟན་གསལ་ཙམ་ལ་ཆགས་
པ་དང་། གཞན་གྱི་བཟང་པོའོ་ཞེས་འདིར་ཕྱིར་ཆད་དམ་ཅི་ཡིན་སྤྱི་མོ་དག་པ་ལ་
གཏུགས་དགོས་སོ། སྤྱི་འབེབས་པ་དང་ཕྱག་དོག་གི་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ལུས་
ངག་གི་མི་དགོ་བ་སྤངས། ལུས་ངག་གི་དགོ་བ་སྐྱབ་པ་དེ་འབྲས་བུ་ལྷ་མིའི་ལུས་
ཙམ་པོ་བ་ཡང་མི་ཐོབ་སྟེ། དེས་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་པའི་ཀྱན་སྤོང་ཆགས་
སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་གང་ཞིག །ལོག་ལྷ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་ཀྱན་ནས་
བསྐྱངས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཏྲགས་སྤྱི་མ་གྱུབ་སྟེ། མི་དགོ་བའི་ལས་ཀྱི་
ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པའི་སྒོ་ནས། ལུས་ངག་གི་མི་དགོ་བ་
སྤངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་ཡང་ལོག་
པའི་ལྷ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་འབྱུང་གི། །དེ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཀྱི། ཡིད་ཀྱི་མི་དགོ་བས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་
པའི་ལུས་ངག་གི་དགོ་བས་ནི་འབྲས་བུ་བདེ་བ་མི་འབྱིན་པ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་མི་དགོ་

བའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་གྱིས། ལུས་ངག་གི་དགོ་བ་སྟོབས་ཚུང་དེ་འབྲས་བུ་འབྱེན་
བའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་པའོ། ཡིད་གྱི་མི་དགོ་བས་ཀྱན་ནས་
བསྐྱངས་པའི་ལུས་ངག་གི་དགོ་བ་ལེགས་པར་སྦྱད་ཀྱང་། ལས་དེས་ངན་སོང་དུ་
འགོ་ན། འོག་ཏུ་ལས་དཀར་ནག་གི་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྲུག་ཟང་ཐལ་དུ་ངེས་པར་
བཤད་པ་དང་འགལ་ཞེ་ན། ཅི་ལ་འགལ་ཏེ། ཡིད་གྱི་མི་དགོ་བའི་ལས་སྟོབས་
ལྡན་གྱིས་ལུས་ངག་གི་དགོ་བ་ལྟར་སྒྲུང་གི་རྒྱས་པ་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་བཙུམ་
པས། ལུས་ངག་གི་དགོ་བའི་ཆ་དེས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་མ་རྒྱས་ལ། ཡིད་གྱི་མི་
དགོ་བ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་འབྲས་བུས་ངན་སོང་དུ་སྦྱེ་བར་འདོད་གྱིས། ལུས་ངག་གི་
དགོ་བའི་འབྲས་བུས་ངན་སོང་དུ་སོང་བར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། མི་འགལ་བ་
གྲུབ་པོ། མཆན། དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལུས་
ངག་གི་མི་དགོ་བ་བདུན་གཞན་དོན་དུ་གནང་བའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་པས། དེའི་
ཚེ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དགོ་བ་སྟོབས་ཆེ་བས། ལུས་ངག་གི་མི་དགོ་བ་
སྟོབས་ཚུང་དེ་འབྲས་བུ་འབྱེན་པའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པས། ལུས་ངག་གི་
མི་དགོ་བ་ཡང་མི་དགོ་བའི་མིང་ཙམ་དུ་འགྱུར་གྱི། དོན་ལ་མི་དགོ་བ་ཡིན་པ་

ཡང་འགྲུབ་པར་དགའོ། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སྔ་ཕྱིར་བྱོན་པའི་སྐྱེས་བུ་དག་གི་གསུང་
གིས་མི་དགོ་བ་ལྟར་སྤང་དང་། དགོ་བ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། ལྟར་བའི་གཟུགས་
བརྟན་དང་ལྟར་མེད་ཡང་དག་པར་འཆད་དོ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་འཁོར་ཅར་གྱི་
པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོབ་པ་འཕགས་པ་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགོ་བའི་ལས་སོགས་པ་
ཡོད་ལ། མི་དགོ་བའི་ལས་ཀྱང་རྒྱན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གི་སོག་པ་ཡོད་ཀྱང་།
ལས་དེས་ངན་འགོ་དང་བདེ་འགོ་འཁོར་བར་ནམ་སྤྱིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་མི་
སྤྲིད་དེ། གང་ཟག་གིས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་དེ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་མ་རིག་པས་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤངས་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་བདག་ལྟ་ལ་
བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་པ་མི་གསོག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
རྒྱན་ཞུགས་སྤྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་ལྟ་བུ་ལས་ཉན་གྱི་བདང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་
བ་དེ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྤར་བདེན་པ་མ་མཐོང་གོང་གི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་
ཀྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་བྱེད་ཀྱི་འཕེན་པ་ཡོད་པ་དེ། སྤར་འཕགས་པས་
སྒོ་མ་སྤངས་ཕྱི་མ་ནམས་སྒོང་བའི་སྤྲད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ན། སྐྱེ་བ་ལེན་འདོད་ཀྱི་
སྤྲད་ལེན་སྒོ་མ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཆགས་པས་གསོས་བཏབ་ནས་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་

ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་གསར་དུ་འདུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་བླངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་
སྲིད་ལེན་མེད་ན་ས་དེར་མི་སྐྱེ་བ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་འདོད་པ་ལ་སྲིད་ལེན་མེད་
པས་འདོད་པར་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། དེའི་ཕྱིར། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་
མེད་སྲིད་དང་བྲལ་ལ་ཡང་སྲིད་མོད། །ཅེས་སོ། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ནི་འཁོར་
བར་འཕེན་བྱེད་གྱི་ལས་སོག་པ་མེད་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཆེད་དུ་གཉེར་
ནས་མི་སྒྲོང་བའི་ཆགས་སོགས་གྱི་སྲིད་ལེན་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་གསོས་འདེབས་
སུ་གྱུར་པའི་ཟག་བཅས་གྱི་དགོ་བའི་ལས་སོགས་པར་ཡང་གསུང་རབ་ནས་
བཤད་ཅིང་། ཡང་བྱང་འཕགས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ནི་སྒྲོན་ལམ་དང་སྐྱུལ་
པས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའང་ཡོད་པར་གསུང་རབ་ནས་བཤད་པ་ལ། སྤྲ་མའི་དགོང་པ་
ནི་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བའི་འཕགས་པ་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་ཉོན་སྐྱིབ་
གྱི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པས། ཉོན་སྐྱིབ་གྱི་བག་ལ་ཉལ་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་
སྲིད་གྱི་སྲིད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡིན་ལ།
དགོངས་པ་བྱི་མ་ནི་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་འཕགས་པ་དང་ས་བདུན་པ་
ནས་ཉོན་སྐྱིབ་གྱི་བག་ཉལ་བྱང་པར་སྤངས་པས། དེ་ཡན་གྱི་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་

ལེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། མཆན། མ་རིག་པའི་ཀླན་ན་བསྐྱངས་པའི་ཟག་
བཅས་ཀྱི་ཚུལ་བྱིམས་བསྐྱངས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་འབྲས་
མངོན་པ་གོང་འོག་ནས་བཤད་པའི་དབང་འབྲས་ནི། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་
ལས་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་བསགས་པའི་དབང་རྒྱས། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་དང་མི་
འོང་འོང་བར་སྐྱེ་བ་ནི་དབང་གིས་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། །སྐྱེ་བུ་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་
ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྤྲིན་པའི་དོན་ནི་མ་ཡིན། མངོན་པ་འོག་ནས་སྐྱེས་བུ་བྱེད་
པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་དང་མི་གཅིག་ཏེ་བྱེད་རྒྱ་
ལ་རྒྱས་བཅས་དང་རྒྱས་མེད་གཉིས་ཡོད་པའི། བྱེད་རྒྱ་རྒྱས་བཅས་ཀྱི་བསྐྱེད་
པའི་འབྲས་བུ་ལ་བྱེད་འབྲས་ཟེར་ལ། དེའི་སྐྱེ་བཤད་པ་ལའང་། བྱེད་རྒྱ་རྒྱས་
མེད་ལས། རྒྱས་བཅས་ལྷག་པས། ལྷག་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་དོན་འགྱུར་དང་།
བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་ཆོག་འགྱུར་བྱས་པ་ཡིན་པར་སྟོན་གྱི་ལོ་བཅ་རྒྱུ་མས་
ཀྱིས་མཛད་འདུག །མཆན། སུ་གྱུར་པའི་མ་དག་པའི་ཞིང་དུ་རྒྱུ་སྤྲིན་གྱི་
འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ལུས་ལེན་པར་བྱེད་ཅིང་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གྱུར་པའི་
ལོངས་སྟོན་ལ་ལོངས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཐེག་ཆེན་འཕགས་པས་ཟག་མེད་གྱི་

ཚུལ་བྲིམས་བསྐྱེདས་པའི་རྒྱུ། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པའི་ཞིང་དག་
པར་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེས་པའི་ལུས་སྤུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་
ཁམས་དང་སས་བསྐྱེད་གི་མ་དག་པའི་ཞིང་རྣམས་སུ་སྤང་བ་ཆེན་པོས་འགོངས་
པར་བྱེད་ནས་བྱང་འཕགས་དེ་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་ཐམས་ཅད་ལས་སྐྱིབ་པ་
ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་གི་རྒྱུ་གཙོད་པར་བྱེད་པ་ནི་དཔེར་ན་
འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དབང་ལྷུག་གི་རྣམ་ཐར་བཞིན་ནོ། །སྤྱིར་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་གསུམ་ལས། རང་དང་གཞན་གྱིས་སེམས་ཅན་དམན་
པ་ཞིག་གི་སྒོག་གཙོད་སྤང་དུ་འཇུག་པ་ནས། མཐར་སྤྱང་མེད་གསུམ་གྱི་བར་དུ་
འགོད་པ་ནི། ཉེས་སྤྱོད་སྒོམ་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཡིན། རང་དང་གཞན་ལ་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་གསུང་ཤོ་ལོ་ཀ་ཅིག་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ནས་བཟུང་། རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྒོམ་དུ་འཇུག་པའི་བར་ཐམས་ཅད་དགེ་བ་
ཆོས་སྤྱད་གྱི་ཚུལ་བྲིམས་ཡིན། རང་དང་གཞན་ལ་བསམ་གོས་ཅམ་གྱིས་ཕན་
འདོགས་པ་ནས་བཟུང་། སྤྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་པའི་
ཕན་འདོགས་པའི་བར་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་གྱི་ཚུལ་བྲིམས་ཡིན། དེ་ཡང་

དང་པོར་རང་གི་ཉེས་སྦྱོད་སྒོམ་པར་མ་བྱས་པར་གཞན་ཉེས་སྦྱོད་ལས་སྒོམ་པར་
བྱེད་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་རྒྱད་ལ་དགོ་བའི་ཆོས་སྤྱད་མི་ལུས་ཤིང་། རང་རྒྱད་
ལ་བྱང་ཆེན་གྱི་དགོ་ཆོས་མེད་ན་གཞན་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པས་ཉེས་སྦྱོད་སྦྱང་བའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བ་འདི་གལ་ཆེ། སྤྱོད་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྩོགས་པར་
སངས་རྒྱས་ནས་ཀྱང་ཉེས་སྦྱོད་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྦྱང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོ་
གསུང་ཐུགས་བསྐྱུངས་བ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་མི་འབྲལ་བར་བཞུགས་པ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་གསུང་། སྦྱོར་སྤང་བར་བྱེད་ལས་གཅིག་ཚུལ་ནི། ལམ་རྩོམ་རྩོམ་
རྩལ་འབྱོར་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོས་ནི་ལས་སུ་བྱ་བ་སྦྱོབ་གཉིས་དངོས་སུ་
སྦྱང་བ་བྱེད་ལ། སྤྱི་ལས་ཀྱང་ལས་སུ་བྱ་བ་དེ་བརྒྱད་ནས་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་སོ།
དེར་སངས་ཁ་ཅིག་ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྩོགས་པ་ལྟན་ན། ཚུལ་ཁྲིམས་མ་བསྐྱུངས་
ཀྱང་ཆོག་ཟེར་ནས་རང་གཞན་གྱི་རྒྱད་ལ་དགོ་བའི་སྤྱད་པ་རྣམས་ནི་འདོར་དུ་
འཇུག། མི་དགོ་བའི་སྤྱད་པ་རྣམས་ལོན་དུ་འཇུག་པ་ནི་དགའ་རབ་དབང་ཕྱག་
གིས་བྱིན་རྒྱབས་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའོ། །མཐོང་སྤང་བརྒྱད་ཅུ་ཙུ་བརྒྱད་
སྤང་ཞེས་དང་། སྒོམ་སྤང་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞི་སྤང་ཞེས་སོགས་ལ། སྤྱིར་

སྒྲིབ་པ་ལ་སྤང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་བས་བསྐྱེད་ནས་ཆགས་སྤང་སྤོངས་གསུམ་
གྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་དགོ་མི་དགོ་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསུམ་གྱི་ཁམས་
གསུམ་དུ་འཁོར་བར་བྱེད་པ་ཉོན་སྒྲིབ་སྤང་པོ་ལྟ་ལ་ཚོས་གྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་
ལ་བརྟེན་ནས། འཁོར་གསུམ་དུ་སྒྲོས་མཚན་དུ་བྱེ་ནས་བདེན་འཛིན་དང་བདེན་
མེད་དུ་འཛིན་པའི་ལས་བསགས་པས་སྤིད་ཞི་ལས་མི་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་ཤེས་
སྒྲིབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཉོན་སྒྲིབ་ལ་ལོག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཉན་པ་སོགས་
ལས་རྟེན་པའི་ཀྱན་བཏགས་གྱི་ཆ་ནི་མཐོང་སྤང་། ལྟན་སྒྲིས་གྱི་ཆ་ནི་སྒྲོམ་སྤང་
ཡིན་ལ། སྤྱིར་འདོད་ཆགས། མ་རིག་པ། ར་རྒྱལ། ཁོང་ཁྱོ། ཐེ་ཚོམ། ལྟ་བ་སྟེ་
རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དུག དེ་ལྟ་བ་ལ་འཛིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བ། མཐར་འཛིན་
པར་ལྟ་བ། ལོག་པར་ལྟ་བ། ལྟ་བ་མཚོག་འཛིན། རྩལ་བྲིམས་དང་བརྟུལ་
ཞུགས་མཚོག་འཛིན་ཏེ་ལྟར་བྱེ་བས་ལོག་ཞུགས་བརྟུར་འཛིག་གོ །དེས་གང་ལ་
ལོག་པར་འཇུག་ན་སྟུག་བསྟུལ། ཀྱན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ་བདེན་ཏེ་
བདེན་པ་བཞི་ལ་ལོག་པར་འཇུག་སྟེ། ཐེག་ཆེན་པས་ནི་འདོད་ཁམས་ན་བདེ་བ་
བཞི་རེ་རེ་ལ་ལོག་ཞུགས་བརྟུར་བྱེ་བས་བཞི་བརྟུ། གཟུགས་ཁམས་ས་བཞི་

དང་གཟུགས་མེད་ས་བཞི་སྟེ། ཁམས་གོང་མའི་ས་བརྒྱད་ན་ཁོང་ཁྱོ་མེད་པས་
ལོག་ཞུགས་དགུ་རེ་ཡོད་པས་དགུ་བརྒྱད་དོན་གཉིས་ཏེ་མཐོང་སྤང་བརྒྱ་དང་
བཅུ་གཉིས་སུ་འཆད། ཉན་ཐོས་པས་ནི་མཛོད་ལས། དེ་དག་བཅུ་དང་བདུན་
བདུན་བརྒྱད། ལྟ་བ་གསུམ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ། འདོད་ན་སྤྲུག་བསྐྱལ་ལ་
སོགས་པ། མཐོང་བས་རིམ་བཞིན་སྤོང་བར་བྱེད། ཅེས་དང་། ཁོང་ཁྱོ་མ་
གཏོགས་དེ་དག་ནི། གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་དེ་དང་འདྲ། ཞེས་པས།
འདོད་ཁམས་སུ་སྤྲུག་བསྐྱལ་བ་དེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ལོག་ཞུགས་བཅུ། ཀྱན་
འབྱུང་དང་འགོག་པ་ལ་ལྟ་བ་དང་པོ་འཛིག་མཐའ་གཉིས་དང་ཚུལ་བྲིམས་
བརྒྱལ་བ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་མི་འཇུག་པས། ལོགས་ཞུ་བདུན་རེ། ལམ་ལ་ལྟ་
བ་དང་པོ་གཉིས་ཁོ་ན་མི་འཇུག་པས་ལོག་ཞུགས་བརྒྱད་དེ། དྲིལ་བས་སོ་
གཉིས། ཁམས་གོང་རྣམས་གཟུགས་གཟུགས་མེད་གྱི་ས་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ཏེ་
ཁོང་ཁྱོ་བརྒྱད་པོ་དོར། གཞན་འདོད་པ་བཞིས་བརྩིས་པས་ཉེར་བརྒྱད་རེ་འབྱུང་
། དེ་རྣམས་བསྐྱོམས་པས་མཐོང་སྤང་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བརྒྱད་དུ་འདོད་དོ། སྒྲོམ་
སྤངས་ནི། ཐེག་ཆེན་པས་ལྟ་བ་ལྟ་ལས་ལྟ་བ་བྱི་མ་གསུམ་དང་ལྟ་མིན་ལྟ་ལས་

ཐེ་ཚོམ་སྟེ་བཞི་ནི་མཐོང་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དོར་ཏེ་ལྷག་མ་འདོད་པར། འཇིག་
ལྷ། མཐར་ལྷ། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྱོད། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ་སྟེ་ལོག་ལྷགས་
དུག དེ་ཆེ་ཆུང་འབྲིང་པོ་ནང་ཚན་དང་བཅས་པ་དགུས་བསྐྱར་བས་ལྷ་བཅུ་ཙ་
བཞི་གོང་ མའི་ས་བརྒྱད་དུ་དེ་ལས་ཁོང་ཁྱོད་མི་བས་ལོག་ལྷགས་ལྷ་ཚན་བརྒྱད།
དེ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུས་བསྐྱར་བས་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་རྣམས་སྒོམས་པས་
སྒོམ་སྤང་གི་ལོག་ལྷགས་བཞི་བརྒྱ་དང་བཅུ་བཞི་ཡོད་དོ། །ཉན་ཐོས་པས་ནི།
བརྒྱད་ཅུ་ཙ་གཅིག་དང་། དགུ་བཅུ་ཐམ་པ་དང་། ཉིས་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་ཐམ་
པའི་ལྷགས་དང་། དགུ་བཅུ་ཙ་བརྒྱད་པ་དང་། ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་ཙ་བཞི་སྟེ་
ལྷགས་ལྷ་ལས།དང་པོ་ནི། ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་རེ་རེ་ལ་སྤང་བྱ་ཆེན་པོའི་ཆེ་
འབྲིང་ཆུང་གསུམ། འབྲིང་གི་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ། ཆུང་དུའི་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་
གསུམ་སྟེ་དགུ་དགུར་བྱེ་བས་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་གཅིག་གོ། གཉིས་པ་ནི། ལོག་
ལྷགས་བཅུ་པོ་ལ་ཁམས་གསུམ་དང་བྱེ་བས་སུམ་ཅུ། དེ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་
བསྐྱར་བས་དགུ་བཅུ་ཐམ་པའོ། གསུམ་པ་ནི། ལོག་ལྷགས་བཅུ་པོ་ས་དགུས་
བསྐྱར་བས་དགུ་བཅུ་ཐམ་པ། དེ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་བསྐྱར་བས་ཉིས་བརྒྱ་

བདུན་ཅུ་ཐམ་པའོ། །བཞི་པ་ནི། མཛོད་ལས། བཞི་ནི་སྒྲོམ་པས་སྤང་བྱ་ཡིན།
ཁོང་ཁྱོད་མ་གཏོགས་དེ་དག་ནི། གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་དེ་དང་འདྲ། དེ་
ལྟར་དགུ་བཅུ་བརྒྱད་དུ་འདོད། ཅེས་པས། །མཐོང་སྤང་གྱི་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་
འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་ཀླུ་མ་རིག་པ་སྤྲེང་བཞི་དང་། ཁམས་གོང་གཉིས་སུ་
ཁོང་ཁྱོད་དེར་བའི་གསུམ་རེ་སྤྲེང་བཅུ་པོ་བསྒྲུན་པས་གོ་བརྒྱད་དེ། ཉན་ཐོས་པས་
ལྟ་བུ་ལྟ་དང་ཐེ་ཚོམ་མཐོང་སྤང་ཁོ་ནར་འདོད་པའོ། ལྟ་བུ་ནི་སྤང་གྱི་ཉིས་བརྒྱ་
དང་བདུན་ཅུ་པའི་སྤྲེང་ནས་འདོད་པའི་ཀླན་འབྱུང་ལ་འཛིག་ལྟ་མཐར་ལྟ་ཚུལ་
ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ཏེ་གསུམ། འགོག་པ་ལ་དེ་གསུམ་སྤྲེང་བྱ་ག་
ལམ་བདེན་ལ་འཛིག་མཐའ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ཁྲི། ཁམས་གོང་མ་བརྒྱད་ནས་
ཁོང་ཁྱོད་བརྒྱད་ཁྲི་བས་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཞི་འོ། །ཡང་ཐམས་ཅད་བསྒྲུམས་ན། དབྱེ་
སྒྲོ་འདི་ལྟ་བུར་ཡང་འབྱུང་ཏེ། མཐོང་སྒྲོམ་གྱི་ལོག་ཞུགས་བཅུ་ལ་འདོད་པར་ཆེ་
འབྲིང་ཆུང་དུ་དབྱེ་བས་སུམ་ཅུ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་ཁོང་ཁྱོད་མེད་པས་
བརྒྱད་པོར་ཉན་ཐོས་དགུ་དགུར་བྱེ་བས་དོན་གཉིས། དེ་ལ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་
ཅུས་དབྱེ་བས་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག དེའི་སྤྲེང་དུ་འདོད་པའི་གསུམ་བསྒྲུན་

པས་ཉིས་བརྒྱ་ཞེ་དྲུག་རྩ་ཡང་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཚུལ་རྣམས་ལ་དོར་བྱ་དང་སྤང་བྱར་རྟོགས་པའི་ཤེས་
སྒྲིབ་བཟུང་རྟོག་དང་། དེ་དག་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་པོ་དང་བཏགས་པ་
ཙམ་གྱིས་བྱེད་པོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་སྟེ་གཉིས། དང་པོ་ལ་
འདུག་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་རྟོན་ཙན་དགྲུ་དང་། རྟོག་པའི་སྤྲུགས་ཀྱི་རྟོན་ཙན་དགྲུ།
གཉིས་པ་ལ་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དགྲུ་དང་། སྒྲིས་བྱ་
བཏགས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དགྲུ་སྟེ་སོ་དྲུག་ དེ་ཁམས་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱར་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་དོ། བཙུམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཆུབ་ཤིང་བྱུང་དུ་
ཞེས་སོགས་ལ། སྟེ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་རང་རེའི་སྟོན་པ་འདི་ཉིད་སྟོན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་དུས་སུ་བསྐླལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་ནན་
ཏན་དུ་བྱས་ནས་བྲམ་ཟེའི་བྱེད་སྤྱོད་མར་སྒྲིས། དེ་ནས་དགའ་ལྷན་དུ་དམ་པ་རྟོག་
དཀར་པོར་འཁྱུངས། །དེ་ནས་ཟས་གཙང་གི་སྤྲུལ་སྤྱུ་འཁྱུངས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཤིང་བྱུང་དུ་རྩ་འཛིང་བཀྲ་ཤིས་ལས་རྩ་སྤངས་ཏེ། རྩའི་གདིང་བ་ལ་འདུག་པ་
ཡན་ཆད་སོ་སོ་སྒྲི་བོ་ཚོགས་ལམ་ཡིན་ལ། རྩའི་གདིང་བ་ལ་འདུག་ནས་བསམ་

གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྱུར་ལམ་བཞི། མཐོང་ལམ་སྐད་
ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ སྒྲོམ་ལམ་དུ་ནམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་ཟད་མི་སྐྱེ་གཤམ་
པའི་ཡེ་གཤམ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་འགོག་སྒྲོམ་ས་དངོས་སུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་།
དེའི་ཐོབ་པ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་པར་འདོད་ལ། སངས་རྒྱས་ཁར་
བདུད་སྒྲོན་པའི་འོད་ཟེར་བཀྱི་བས་བདུད་ཀྱི་གནས་ན་རེ་བའི་རྒྱལ་མཆན་དང་
དོགས་པའི་རྒྱལ་མཆན་གཉིས་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ཉམས་པའི་
མཆན་མར་རེ་བའི་རྒྱལ་མཆན་གཡོ་ཁིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་མཆན་མར་དོགས་པའི་རྒྱལ་མཆན་གཡོ་བས།
དེའི་ཆེ་འོད་ཟེར་དེས་དོགས་པའི་རྒྱལ་མཆན་གཡོ་བར་བྱས་པས་བདུད་ཡིད་མ་
བདེ་ནས་བར་ཆད་བྱ་བའི་བྱིར། ཐོ་ཉ་བ་ཤ་ནའི་རས་ཀྱིས་སྦྱང་དགྱིས་པ། སྒྲ་
གཟིངས་པ། ཏྲ་ཏྲ་བ་པོ་འདྲ་བར་སྒྲུལ་ཏེ་གྲོང་ཁྱིམ་སེར་སྒྲུའི་གཞི་ནི་ལྷ་ས་བྱིན་
བྱིས་མནན། དེས་ས་མཚོ་མ་ལ་སོགས་པའི་བུད་མེད་དྲུག་ཁྲི་ནི་དབང་དུ་བྱས།
ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་ཡང་སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད་ཀྱིན་འདུག་ན། ཁྱོད་ཅིའི་
སྒྱིར་བདེ་བར་འདུག་ཅེས་འཕྲིན་ཡིག་སྒྲིངས་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

སངས་རྒྱས་ཁ་མ་དེ་བཙུན་མོ་དང་ཡབ་ལ་འདོད་པ་དང་། ལྷ་ས་བྱིན་ལ་གཞོད་
སེམས་དང་རྣམ་འཛེའི་རྟོག་པ་སྦྱི་བར་འཆད་པ་ནི། དེ་དུས་སོ་སྦྱི་ཡིན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་དང་མཐུན་
པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡིན་ནོ། བཞེ་ཆེན་དུ་ནི་རྣམ་ཐར་འདི་རང་རྒྱད་པ་མ་ཡིན་
པར་སྒྲུལ་པའི་མཛད་པར་འདོད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱི་
ནང་གི་ཞིང་དག་པ་བསྒྲོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། གཙང་མའི་གནས་འོག་མིན་
ཆེན་པོར་ལོངས་སྟོན་རྫོགས་སྒྲུང་སངས་རྒྱས་ནས། འཛམ་བུ་གླིང་དུ་སྒྲུལ་པ་
ཅམ་དུ་འཛང་རྒྱ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་གཞོད་སེམས་རང་རྒྱད་པ་སོགས་
གང་ལ་ཡོད་པས་སྒྲུལ་པའོ། །སྦྱིར་གཙང་མའི་གནས་ཀྱི་འོག་མིན་ལ་ཡང་།
ཉན་ཐོས་དང་བྱན་མོང་པར་བྲགས་པ་འཕགས་པ་སྦྱི་བའི་གནས་ཀྱི་འོག་མིན་
དང་། རྒྱུའི་ཐེག་པའི་བྱན་མོང་བར་ལྷ་དང་རྒྱལ་སོག་པའི་འཁོར་འདུ་བར་རུང་
བའི་འོག་མིན་དང་། བྱན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་མདོ་རྒྲགས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན།
སྟོབ་པ་བྱང་སེམས་ས་བཙུ་བ་དང་། མི་སྟོབ་པ་ལོངས་སྟོན་རྫོགས་སྒྲུ་ཁོ་ནའི་
སྟོན་ཡུལ་གྱི་གནས་ཏེ་རྣམ་པར་བཞག་པ་གསུམ་དུ་སྒྲུང་ངོ། །འོག་ཏུ་བདག་ཉིད་

མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ན། སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་ལུས་པ་མེད་
དོ། །ཅེས་པ་དང་། འདིར་བདག་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་
གནས་སྤུན་མོང་མིན་པའི་འོག་མིན་དེར་ནི། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་པ་ཁོ་ནས་
བསྐྱོར་ཞེས་པ་འགལ་ལོ་སྟུམ་ན། ཅི་ལ་འགལ་ཏེ། སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མ་
ལུས་པ་སངས་རྒྱས་པ་དེ་ནི། རང་གི་སྟོབ་ལམ་དུ་མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་
སྟོབ་མར་བབུང་བ་རྣམས་ཡིན་ལ། སྤྱི་མི་སྟོབ་པའི་སྐྱ་གསུམ་གྱི་ཐིན་ལས་
གྱིས་མཁའ་སྟུམས་གྱི་སེམས་ཅན་སྟོབ་མར་བབུང་བ་རྣམས་ལས། འོངས་སྟོད་
རྫོགས་པའི་སྐྱ་ལ་ཆོས་མཉན་པར་བྱས་པའི་ས་བཅུ་པ་རྣམས། དེར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྟོད་ཡུལ་དུ་ཞུགས་ནས་དེ་དེར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱ་
བའི་གནས་ཆོགས་དང་སྟོན་ལམ་གྱིས་འོག་མིན་གྱི་ཞིང་དང་འོངས་སྟོད་རྫོགས་
པའི་སྐྱ་སྤྱངས་པ་དང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན་འོག་མིན་སྤྱི་མའི་
གནས་དེར་འོག་མིན་སྤྱི་མའི་ཞིང་ཞིག་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་གནས་ཐ་དད་
པར་ཞིང་ཐ་དད་དུ་སྐྱབ་ཅེ་ན། དེ་ནི་དབང་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྟོད་ཡུལ་ཡིན་པས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་རང་ཅག་

ཚུར་མཐོང་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་བཞིན་དུ་ག་ལ་ལུས་ཏེ། དཔེར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བ་སྤྱིའི་ཕྱི་མོ་རེས་ཀྱང་། མཁའ་བྱུང་གི་ཞིང་ཐམས་ཅད་ལོན་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། མཆན། མི་དག་བསྐྱོང་བ་ལ་ཚུལ་བྱིས་སེམས་ཟེར། ཞེས་སོགས་ལ། སྤྱིར་མི་དག་བ་ཞེས་པའི་སྒྲིམ་པོར་མཐོང་དང་རེས་ལེགས་ཀྱི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ན། སྤྱི་ནང་གསང་བའི་མི་དག་བ་བཅུར་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། སྤྱིའི་སྟོག་གཅོད་སོགས་བཅུ་པོ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱིས་སྤྲོམ་པར་བྱེད་ལ། བང་གི་དེ་ནི་སྤྱིན་བཅུའི་ལོག་སྟོགས་བཅུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐེག་ཆེན་ལུགས་ཀྱི་བྱང་སྤྲོམ་གྱིས་སྤྲོམ་པར་བྱེད། གསང་བའི་དེ་ནི། ཕ་ལག་གི་རྒྱུང་བཅུས་སྟོགས་མའི་ཁམས་འཛག་པར་འབྱིད་པ་ཡིན་ལ། དེ་རིག་པ་འཛིན་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྲོམ་པས་སྤྲོམ་པར་བྱེད་དོ། རིག་པ་འཛིན་པ་སྟགས་ཀྱི་སྤྲོམ་པར་གྱུར་བའི་ཚུལ་བྱིས་འདི་ནི། བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདི་དང་ཐུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་གཉིས་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཐ་མི་དད་པའོ། །སྤྱིང་བཞིའི་མི་ཐམས་ཅད་དག་བ་བཅུ་ལ་འགོད་པ་ཞེས་སོགས་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་རང་ཉིད་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ཙམ་ན། རང་སེམས་ལ་

སྣང་བའི་སེམས་ཅན་མཁའ་མཉམ་སྟོབ་མར་བབུང་བ་ཐམས་ཅད་ཚྲིགས་ལམ་
ཅམ་དུ་འགོད་པར་བྱེད་ཅིང་། སྟོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་དུ་འང་དེས་མཚོན་ལ།
བདག་ཉིད་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བརྟེན་པ་ན། དེའི་
ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་སྟོབ་མར་བབུང་བའི་མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཀྱང་སྒྲ་མེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། དུས་དེར་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་སངས་རྒྱས་པའི་སྟོན་ལམ་ཡང་ཡོངས་སུ་འགྱུབ་པས། བདག་ཉིད་ཚོས་
ཐམས་ཅད་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་པ་ན། རང་གིས་བསྐྱལ་བར་མི་རྣམས་པའི་སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་
ལུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ས་གཉིས་པར་བྱད་པར་དུ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་
པ་ཐོབ་པས་དུས་དེ་ནས་རང་སེམས་ལ་སྣང་བའི་སྟོབ་མར་གྱུར་བའི་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་གནད་འདི་ལ་ནི་དཔལ་ལྷན་དྲགས་པོ་བཀའ་རྒྱུད་པས་རྣམ་
རྟོག་ཚོས་སྦྱར་གསུང་པའི་དགོངས་གཞི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྣང་སྟེ།
དུས་དེར་ཚོས་སྐྱ་ཡེ་ཤེས་དང་བྱང་འདས་དང་སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས། རྣམ་
རྟོག་དང་ཉོན་མོངས་འཁོར་བ་དང་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་ཐམས་

ཅད་དང་བྱལ་བར་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་སོ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ནི།
ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་པར་དག་པའི་མྱང་འདས་དེ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་སྒྲོ་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་དོན་དུ་འོ།
།དངོས་ལ་གཞོད་བྱེད་ནི། རྣམ་ཀྱན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ན་
རྣམ་རྟོག་ཚཱ་ཀྱི་སྒྲུའི་ངོ་བོར་འགོ་བའམ། ཉན་མོངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་
གནས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དོ། །མཆན། འོ་ན་འདི་ལ་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དག་
ན་དེ། སྒྲོབ་པ་བྱང་སེམས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བ་ན། དེ་རྒྱུད་ཀྱི་
མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཚཱ་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་
འགའ་ཞིག་མ་གཟིགས་པར་སྐལ་དོན་དུ་སོང་བར་ཐལ། སྒྲོབ་པ་བྱང་སེམས་
རང་ལ་སྣང་བའི་མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་སྒྲོབ་པ་བྱང་སེམས་
རང་ཉིད་འཛང་རྒྱ་བ་ན། དེ་ཀྱན་སངས་རྒྱས་པར་བྱེད་ཀྱང་། དེའི་དུས་སྒྲོབ་པ་
བྱང་སེམས་མི་སྒྲོབ་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་ནས། དེའི་གདུལ་བྱ་མཁའ་
མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་དུས་དེར་མ་གཟིགས་པས་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདོད་པ་ལ་ཉེས་
པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁུན་

པའི་ཡེ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། སློབ་པ་འཕགས་པ་འཛང་རྒྱ་པའི་ཆོ།
མི་སློབ་པའི་སངས་འཕགས་སུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། བྱལ་པ་མེད་ན། བྱོད་འཛང་
རྒྱ་བཞིན་པ་ཡིན་ན་བྱོད་སངས་རྒྱས་ཟིན་པ་བྱུང། ཡང་སློབ་པ་བྱུང་འཕགས་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ན་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་ཆོས་ཅན། བྱོད་
གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་མ་གཟིགས་པར་སྐལ་དོན་དུ་སོང་བར་ཐལ།
སློབ་པ་བྱུང་འཕགས་དུས་ཀྱི་མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་རང་སྣང་གིས་བསྐྱུས་
པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཀྱང་ཤུལ་དུ་མ་ལུས་པར་སངས་རྒྱས་པར་བྱས་ཟིན་པའི་
ཕྱིར་དང་། མི་སློབ་པའི་སངས་འཕགས་ཀྱི་ས་ན་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན་ཉགསས་ཕྱི་མ་མ་གྱུབ་པར་ཐལ། མི་སློབ་པའི་སངས་འཕགས་ཀྱི་གདུལ་
བྱར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཕྱི་མཐའ་སྟོང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་དང་པོ་
ལྟར་ན་བྱལ་པ་མེད་དེ། མི་སློབ་པའི་སངས་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཁུན་ལ་
མཁའ་བྱལ་གྱི་སེམས་ཅན་མ་བསྐལ་བར་སྣང་ན། རང་རྒྱུད་དང་གཞན་རྒྱུད་
ཀྱིས་བསྐྱུས་ནས་སྣང་དགོས་པས་མ་བྱལ་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་
རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་མཉམ་ཉིད་དུ་

རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལས་གཡོ་བ་མེད་བཞིན་དུ། སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་བསྐལ་བར་སྒྲུང་དུ་བྱུང་བའི་བྱིར། འདི་ཡང་མཆན་
གྱི་ནུམ་གྲངས་གཉིས་པའོ། ཡང་སྟོབ་པ་འཕགས་རང་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཛང་རྒྱ་བ་དེའི་ཚེ་ཚས་ཅན་མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་མི་རུས་པར་ཐལ། མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་
ཅན་རང་སྒྲུང་གིས་བསྐྱུས་པ་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད་ཀྱང་
། དེ་ལས་གཞན་པའི་མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སར་འགོད་མི་རུས་པའི་བྱིར། འཁོར་གསུམ། ཞེས་པའི་ཐལ་གྱུར་འདི་ལ།
དེ་སྐབས་ཀྱི་ནུམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་རང་སྒྲུང་གི་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་འགོད་མི་རུས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་
ནམ། སྟེར་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་
འཕང་ལ་འགོད་མི་རུས་པར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་གང་ཡིན། དང་བོ་ལྟར་ན་བྱབ་པ་
མེད་དེ། རྫོགས་སྟོན་སྒྲུངས་གསུམ་གྱི་སྐབས་འདིར་རང་སྒྲུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་
མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད་པ་

ཙམ་གྱིས། མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཙན་ཐམས་ཙད་གྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད་དོ་
ཞེས་ཀླུ་བ་སྤྲུལ་བཙས་དགོངས་པ་འགྲེལ་བྱེད་དང་བཙས་པས་ཐ་སྙད་མཛད་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་འདོད་པ་ཡིན། སྒྲོབ་པ་ནས་བཟུང་འཛང་རྒྱ་བཞིན་
པའི་བར་གྱི་རང་སྒྲོས་ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་། དེ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཙན་གྱི་ཚད་
བཟུང་ནས་དེ་ཙམ་གྱི་སེམས་ཙན་བསྒྲུལ་བར་བྱས་ཀྱང་། ནམ་མཁའི་མཐའ་
དང་མཉམ་པའི་སེམས་ཙན་གྱི་ཁམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དཔོགས་པ་མ་ཡིན་
ཞིང་། ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་ཚེས་གྱི་དབྱིངས་དང་། སེམས་ཙན་གྱི་ཁམས་
རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཟིན་ནས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མངོན་དུ་བྱས་ནས་མཁའ་
མཉམ་གྱི་སེམས་ཙན་མ་ལུས་པ་གཏན་སྒྲོལ་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར། མཆན་གྱི་
རྣམ་གྲངས་གཉིས་པའི་མཆན། གྱི་རྒྱད་ལའང་ཚུལ་བྲིམས་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་
འགོད་ཅུས་པ་ཡིན་ནོ། སྤྱིར་སློག་གཙོད་ལྟ་བུ་སྤྱོད་བའི་ལེགས་སྤྱད་སྣ་རེ་ལ་
གཞན་དག་འགོད་པ་ན། རང་རྒྱད་ལ་སློག་གཙོད་སྤྱོད་བའི་ལེགས་སྤྱད་ལ་མི་
གནས་ན་གཞན་དེ་ལ་འགོད་ཅུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ཉིད་ལས་དེ་ལ་ལེགས་
པའི་གནས་སུ་དད་པ་མ་སྐྱེས་བཞིན་དུ་གཞན་དེ་ལ་ལེགས་པའི་གནས་སུ་དད་

པ་སྒྲེར་གཞུག་ཀྱང་དད་པ་སྒྲེ་དཀའ་བའི་བྱིར། མཛེན་དུ་ཅན་གྱིས་མཁའ་ལྗིང་
གི་སྒྲུབས་ཐབས་གཞན་ལ་བསྟན་པ་བཞིན་འགྲོའོ། །ང་ལ་ཉེ་བ་གཞན་མེད་
བས་ཞེས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ལ་བདག་གཞན་རིས་སུ་ལྟུང་བའི་ཉེ་རིང་མི་
མངའ་ཡང་། འདི་ལྟར་བཀའ་སྩལ་པ་སྒྲུབ་པའི་སློབ་མ་མཆོག་རྣམས་སྤྲོ་མ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུ་གསུང་བྲགས་གསལ་བའི་སློད་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཅུས་པ་ནི་ཉེ་
བར་བསྟེན་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་མི་ཅུས་པ་ནི་དེ་ལས་རིང་བར་འཛོག་པ་ཡིན་
གསུང་། གཤིས་སྟོང་ཉིད་ཏུ་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ལ་ཕྱག་ཆེན་དང་ཚུལ་བླིམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ཏུ་གཅིག་པ་ཅམ་གྱིས། ཆོས་ཅན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་བླིམས་དང་ཕྱག་
ཆེན་གཅིག་པར་མི་འགྲུབ་ཀྱང་འབྲས་བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱར་ནི། ཉེས་སློད་སྟོམ་དགེ་བའི་ཆོས་བསྟུན། སེམས་ཅན་
ཀྱི་དོན་བྱེད་པའི་ཚུལ་བླིམས་གསུམ་དང་རྒྱད་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་དགོས་པའི་དོན་
ཡིན་གསུང་། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་བླིམས་ཞེས་སོགས་ལ་ཉན་ཐོས་ལུགས་ཀྱི་སོ་
ཐར་སྟོམ་པའི་ཚུལ་བླིམས་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་ཡང་། ལྷགས་སྤྲོ་མེད་
ལུགས་ཀྱིས། གནས་སྐབས་བཞིའི་སློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་བླིམས་ནི།

ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དངོས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་འཕགས་
པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པའི་ཚུལ་བྲིམས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འཕགས་པ་དགུས་པའི་ཚུལ་
བྲིམས་ཟེར། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་དུ་ནི་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ཚུལ་
བྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལ་འཕགས་པ་དགུས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཟེར། ཚུལ་བྲིམས་
དེ་ཉོན་མོངས་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བས་ཚོས་སྐྱ་ཟེར། ཞེས་སོགས་ལ།ཚོས་སྐྱའི་
རྒྱད་ཀྱི་ཚུལ་བྲིམས་དེ་ཉོན་སྒྲིབ་དང་བྲལ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་།
དོ་རྗེའི་གསུང་། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན། ཞེས་པའི་སྐབས་
སྟ། ཀུལ་པའི་དབང་པོས་འཕྲོས་དོན་དང་བཅས་ནས་བཀའ་སྩལ་པ་ནི་འདི་ལྟ་
སྟེ། བོད་ན་དང་སང་ཕྱོགས་འཛིན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་འཆད་པའི་ལུགས་ཆེན་པོ་
བཞིར་སྣང་སྟེ། །ས་ཇོ་བོ་དག་བཞིའི་སྒོལ་མི་འདྲ་བ་བཞིར་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྗེ་
བཙུན་མར་མི་དྲགས་གསུམ་གྱི་བཀའ་བརྒྱད་འདི་ལ་ནི་ལུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱ་
བ་ལས། ལུང་གི་མན་ངག་གི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་ཡིན་པས་གྲུབ་
མཐའ་གཙོ་བོར་མི་སྐྱ་བར་མན་ངག་གཙོ་བོར་འཛིན་པ་ཡིན། དེ་ལ་རྗེ་རེ་མདའ་
པ་དང་། རྗེ་ཙོང་ག་པ་དཔོན་སྒྲོབ་དང་། ས་སྐྱ་པའི་ཏྲ་ནག་བྱབ་བརྟན་པ་རྣམས་

གིས་ནི། དུག་རྒྱ་ཆེན་བོའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དེ་དངོས་བོ་མེད་པའི། འཕགས་པའི་
ཡུལ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་བོའི་པ་རྩེ་ཏ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་
བཤད་པ་དེ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་ལ་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་
གིས་ཀྱང་རིགས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་སྒྲོམས་ན། ཐེག་པ་ཆེན་བོའི་པ་རྩེ་ཏ་
རྣམས་ཀྱིས་ཚར་གཅོད། ཐེག་པ་ཆེན་བོའི་སྐྱབ་བརྒྱད་ལ་སྤྱི་རྩལ་པ་དང་རང་
སྤེས་ཤོལ་ནའང་། ཐེག་པ་ཆེན་བོའི་པ་རྩེ་ཏ་ས་ཚར་གཅོད་པ་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་
ཆེན་བོའི་པ་རྩེ་ཏ་ས་རྩུ་འཕྲུལ་མ་ཐོབ་པ་ལ། རྒྱལ་བོ་ངན་པ་ལྟ་བུས་མཐོ་
མཚམས་པ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་བོའི་རྣལ་འབྱོར་པས་རྩུ་འཕྲུལ་གིས་ཚར་གཅོད་པ་
ཡིན། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་བཤད་སྐྱབ་གཅིག་གི་བྱ་བ་གཅིག་གིས་
སྟོང་བ་ཡིན། བོད་འདི་ན་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྲིམས་ཞིག་པས། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བཤད་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་བརྒྱད་བྱང་ཆེན་གྱི་གོགས་སུ་
བཟུང་ནས་འགོག། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྐྱབ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བཤད་བརྒྱད་བྱང་ཆེན་གྱི་གོགས་སུ་བཟུང་ནས་འགོག་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བཤད་སྐྱབ་གཉིས་ཀའི་བསྟན་པ་གཞོད་པར་གྱུར་ཀྱང་། དཔལ་ལྷན་དྲགས་

པོའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྐྱབ་བརྒྱད་འདི་ལ་ནི། ཐེག་ཆེན་དུ་ཁས་འཆེ་བའི་བཤད་
བརྒྱད་པ་འདི་དག་གིས་འགོག་པར་སྒྲོམ་པ་ཡང་གཞོད་པའི་སྤྲུགས་རྟེན་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དེར་སང་གི་བཤད་བརྒྱད་པར་ཁས་འཆེ་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་དེ་དག་
གིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་བླིམས་མི་ཤེས་ཤིང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལས་
ཕྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྟ་བ་ལ་བསྟན་ནས་ལྟ་བའི་
སྤྲུགས་པ་འབའ་ཞིག་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཆན། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལྷག་
སོགས་ལ་རིགས་པས་དབྱུད་པ་ན་དེའི་ངོར་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་མ་ལུས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་བདེན་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་དོ། ཀུན་མཁྱེན་དོལ་བྱ་པ་
དང་། རྗེ་བོ་དོང་བ་དང་། ས་སྐྱ་པའི་ཟི་ལུང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། དུག་གྱུ་ཆེན་
པོའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དེ་དངོས་པོར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། སེམས་
རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་རྒྱན་ཆད་པ་མེད་པའི་རྟག་ །རྗེ་ནང་
པས་ནི། སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཀུན་
རྗེ་བ་བདེན་པའི་དངོས་དངོས་མེད། རྟག་མི་རྟག་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་

ལས་འདས་པའི་དངོས་པོ་དང་། རྟག་པ་དང་འདུས་མ་བྱས་སུ་འདོད་དོ། །པོ་
དོང་པས། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དཔལ་མཚོག་དང་པོའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་དྲངས་མ་མི་གིགས་པ་བྱང་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པ་རང་བཞིན་ལྡན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡང་ཡིན། རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡང་དག་པའི་ཀྱན་
རྫོབ་ཀྱང་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་ཚཱ་ཅན་དེ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་
ལ། དེའི་ཆ་ནས་མི་རྟག་པ་ཡང་ཡིན། དེའི་ཚཱ་ཉིད་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་
དོན་དམ་བདེན་པ་ནི། རྟག་མི་རྟག་སོགས་བསམ་བརྗོད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
ལ། སྒོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་ནི་ལོག་པའི་ཀྱན་རྫོབ་ཡིན་པས་དྲུང་གི་སྟེང་གི་སེར་པོ་
བཞིན་གཏན་མེད་དུ་འདོད་དོ། ཟེ་ལུང་པས། གཟུང་འཛིན་གཉིས་གྱིས་སྟོང་
པའི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་གསལ་རིག་གི་དངོས་པོ་རྒྱུན་མི་འཆད་
པའི་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་། སྐད་ཅིག་མི་རྟག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། ཡུལ་གྱི་ཁ་མ་
བསྐྱར་བ། དེ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་གོ་ཚད་པོ། རྒྱ་དུས་ན་དོན་དམ་པའི་
སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལམ་དུས་སུ་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཚོགས་སོགས་པའི་རྒྱར་
གྱུར་གྱི་དངོས་པོ་དང་། འབྲས་བུའི་དུས་ན་དྲི་བྲལ་གྱི་ཚཱ་སྒྱ་གཙང་རྟག་བདེ་

བདག་གི་ཕ་རོལ་དུ་བྱིན་པར་འདོད་ལ། གཟུང་འཛིན་གྱི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ལྟར་སྒྲུང་ཡང་། གཞན་
ནས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །མཆན། བ་དམ་པ་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་
དོ་རྗེ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེའི་གནས་ལུགས་ཏོགས་པ་ན་སྒྲོས་མཚན་ཐམས་ཅད་
འཛིམས་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་བ་སྒྲུབ་པའི་ནུམ་པ་ཅན་དུ་ཁས་
ལེན་པར་བྱེད་དོ། །ལྷག་པར་ཤར་ཙོང་ག་པ་ཆེན་པོས་ནི། སྤྱིར་བསྟན་པ་འདི་
ལ་ལྷ་གསལ་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ལུགས་ལས་གོང་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་དབུ་མའི་
ལུགས་མེད་པར་སྟོན་གྱི་བཀའ་གདམས་པ་ལ་གསལ་པ་ལྟར་ཁས་སྐྱོངས་ནས།
ལུགས་དེ་ནས་འབྱུང་བ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་དང་། སྤྲུགས་སྤྱུ་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱག་ཆེན་གཉིས་མ་སྒྲེལ་ན། བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་སུ་
གྱུར་པའི་ཕྱག་ཆེན་མཛོན་དུ་བྱས་ཀྱང་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་བདག་
འཛིན་སྟོང་མི་རྣམས་པར་འདོད། དེས་ན་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་
ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་དངོས་འཛིན་ལའང་། ཐུ་བོད་དུ་སྤྲུག་གསལ་པའི་ཐལ་འབྱུར་
པའི་ལུགས་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་ཏེ། སྤྲུག་བྱོན་པའི་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུར་བ་

དག་གིས་ནི། སྤང་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འདི་མ་བརྟགས་གཅིག་ཟུར་
ཉམས་དགའ་བ་ཙམ་ཡིན་པས། སྤང་ཙམ་རྟགས་གྱི་དགག་བྱ་མ་ཡིན་པས་
འགོག་མི་དགོས་ལ། མེད་བཞིན་དུ་སྤང་བའི་ཀུན་རྫོབ་དེའི་རྒྱུ་ཟུར་གྱི་སྤང་
ཙམ་དོན་བྱེད་ནུས་གྱི་དངོས་གྲུབ་བདེན་དང་དེ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་རྟགས་གྱི་
དགག་བྱ་ཡིན་པས། དགག་བྱ་དེ་སྒྲོག་པ་ན་ཚུལ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་གྱི་སྤང་བ་ཡང་
དམིགས་པ་མེད་པར་གྱུར་པའི་ཆེ། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་
མངོན་དུ་བྱས་ཞེས་བརྗོད་ལ། ཡང་དག་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོང་
ཉིད་ཅེས་པའི་ཚུལ་གྱི་མངོན་དུ་བྱ་རྒྱུ་ཡང་མ་གྲུབ་སྟེ། རི་སྐད་དུ། །འཁོར་བ་
མ་དམིགས་པ་ཉིད་ལ། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཟུང་ན་འདས་པར་གསུངས། ཤེས་དང་།
ཡང་། །འཁོར་བར་སྤངས་པར་གྱུར་བ་ཡིས། །ཟུང་ན་འདའ་ཁྱོད་མི་བཞེད་གྱི།
འཁོར་བ་མི་དམིགས་པ་ཡིས་ནི། ཞི་ཉིད་མགོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྟན། ཞེས་པ་
ལྟར། །དེས་ན་རྒྱ་དངོས་འཛིན་ལྟོག་ན་འབྲས་ཟུ་དངོས་སུ་འཁོག་པའི། །རབ་
རིབ་ལྟོག་ན་སྤྲ་ཤད་ལོག་པ་བཞིན་ནོ་བཞེད་ལ། ཤར་ཅོང་ག་པ་ཆེན་པོས་ནི།
ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་བརྟགས་ཡོད་མིང་རྒྱུང་ཙམ་གྱི་སྟོང་ན་དོན་བྱེད་ནུས་གྱི་

དངོས་པོ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པར་འདོད་ལ། དེའི་ཚོས་ཉིད་དོན་དམ་
བདེན་པར་གྱུར་པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི། ཚོས་ཅན་ཀྱན་རྫོབ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་
གྲུབ་པ་དེ་ལ། གཅིག་ཏུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས། དགག་བྱ་རྟོགས་
པས་པར་བཞག་ཙམ་མིན་པའི་སྤུལ་རང་ངོ་ནས་གྲུབ་པ་དགག་པས་བྲངས་པའི་
རིག་ཤེས་ཚད་མས་ངེས་ཡུལ་གྱི་བདེན་པས་སྟོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ནི། ཐར་འདོད་
ནམས་ཀྱི་བལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་འབྱུལ་བ་མེད་པ་དེ་ཡིན་ལ། རྟགས་བྲ་
མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་ཐུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་དེའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་
འདུག་ཀྱའི་བལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཡང་འདི་ཁོ་ན་ལ་འཆད་དོ། དེ་ཡང་
བདེན་པས་སྟོང་བའི་དོན་དམ་བདེན་པ་རིག་ཤེས་ཚད་མས་དངོས་སུ་རྟོགས་ན་
བཏགས་ཡོད་མིང་རྒྱང་ཙམ་གྱི་སྟོང་དུ། ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་དོན་བྱེད་ལུས་ཀྱིས་དངོས་
པོ་བསྐྱུ་བ་མེད་པར་ཐ་སྙད་ཚད་མས་ཐུགས་ལ་རྟོགས་ཤིང་། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་
མས་ཀྱན་རྫོབ་ལ་དངོས་སུ་ངེས་པ་དེ་ལྟར་འབྲེན་པ་ན། རིག་ཤེས་ཚད་མས་
དོན་དམ་ལ་ངེས་ཤེས་འདི་ལྟ་བུ་ཐུགས་ལ་འབྲེན་པར་བྱེད་པ་འདི་ལ། སྟོང་ཉིད་
རྟོགས་པས་རྟོན་འབྱུང་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པ་དང་། རྟོན་འབྱུང་རྟོགས་ན་སྟོང་ཉིད་

ལ་ངས་པ་འབྲེན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཁ་ཅིག་ལྟར་མཉམ་བཞག་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཅི་
ཡང་མ་དམིགས་པའི་སྟོང་ཉིད་ལས་ལངས་པ་ན། རྗེས་སྐོབ་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
བར་འབྱུང་བའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྒྲུང་བ་སྣ་ཚོགས་འཆར་བའི་ཚེ། སྟོང་པ་ལས་
རྟེན་འབྱུང་བུང་བའི་ངས་པ་འབྲེན་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་ངས་ཤེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་ཏེ།
གཞི་གཅིག་གི་སྟོང་ན་སྟོང་པ་བྱུང་བས་རྟེན་འབྱུང་བྱུང་བ་དང་། རྟེན་འབྱུང་
བྱུང་བས་སྟོང་པ་བྱུང་བ་ལ་ངས་ཤེས་འབྲེན་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། ཕན་ཚུན་རྒྱང་
ཆད་གྱི་སྟོང་པ་ལས་དངོས་པོ་ལྟོས་བྱུང་དུ་ངས་པ་ནི་རྟག་ཆད་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟགས་པར་འདོད་པ་རྣམས་
གྱིས་དུག་བཞིན་དུ་དོར་བར་བྱའོ་ཞེས་དང་། ཡང་སྒྲུང་ཙམ་གྱི་ཚཱ་འདི་པ་
གདོད་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མ་བྱུང་བ་དང་། བདེན་པར་
མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ། སྒྲུང་པ་བཏབ་པའི་ཕྱིར་ཆད་མཐའ་སྤྲོ་ན་
མེད་པར་ལྷུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་རྒྱང་འཕེན་སྒྲུབ་བཞིན། དེ་ལྟ་
ན་ནི་ཉེས་པ་གིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། མགོན་པོ་ལྷུས། ཡོད་པ་པོ་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ།
མེད་པ་པོ་ནི་རན་འགྲོར་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་

ལྷར་བྱིས་བྱུང་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྟོན་ཆད་ཀྱང་བོད་དུ་མ་གྲགས་པའི་བྱད་ཆོས་སྒྲ་
ན་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གསལ་མོད། བྱོགས་དེ་དག་ལ་རིགས་སའད་པའི་སྐྱེས་
བྱུང་མ་པ་དག་འཇུག་པར་རིགས་ཀྱི། མ་ངས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
བརྟག་པར་བྱ་བའི་འོས་སུ་བས་ཏེ། གྲུབ་ཐོབ་སྟེ་མོ་མངོ་ཀན་གྱི་གསུང་མགུར་
ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་དང་། རྟོག་གའི་གསང་ཆོག་ཕྲ་མོ་
གཉིས། འདྲ་འདྲ་འདྲ་སྟེ་ག་ལ་ཞོར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མི་བགས་གྲོན་པ་དང་།
ཐོག་པོས་སངས་རྒྱས་སུ་ཁས་ལེན་གཉིས། འདྲ་འདྲ་འདྲ་སྟེ་ག་ལ་ཞོར། ཞེས་
འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། ཡང་། ཆོས་རྗེས་སྐྱུ་པརྟེ་ཏས། སྐྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་གཟུངས་དང་ཏིང་འཛིན་གྱི་སྒྲོའི་མིང་ལ་
ཡང་ཕྱག་རྒྱས་མིང་འདོགས་བྱས་པ་ཕར་བྱིན་ཐེག་པར་ཡང་ཡོད། བྱ་སྐྱོད་
རྣམས་སུ་ཡང་ལྷ་ལ་སྒྲགས་དང་ཕྱག་རྒྱས་ཕྱག་རྒྱ་འཆིང་བ་ཞེས་དང་། རྣལ་
འབྱོར་རྒྱད་ལས་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་རྒྱས་འདེབས་པར་བྱེད་པས་ཕྱག་རྒྱའི་མིང་
ཅོམ་ཡང་དེར་བཤད་པས། སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་མིན་ལ། སྒྲ་
མེད་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་ནི་དབང་བཞིས་སྒྲིན་ཅིང་རིམ་གཉིས་བསྒྲོམས་པ་

ལས་བྱུང་བ། ཡུག་རྒྱ་བཞིའི་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པས། དེ་ནི་
དེད་ས་སྐྱ་པའི་ལྷགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད། དེའི་ཡུག་ཆེན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དེ་ནི།
ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དེ་ལས་བྱུང་པར་འཕགས་སུ་ཡང་མེད་དུགས་
པོ་པ་ལ་གྲགས་པའི་ཡུག་ཆེན་གྱི་མིང་ཅན་དེ་ནི་གསང་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ནས་
བཤད་པའི་ཡུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དབང་བཞི་དང་རིམ་བ་གཉིས་ལས་བྱུང་
བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བར་གྲགས་པ་ལ། བྱིད་ཅག་གི་ལྷགས་ལ་ཡུག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་ནོར་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ནི། བདག་སོགས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
བཀའ་བྱིན་ཡང་དག་པར་ཆེ་བས། མཁའ་མཉམ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་ཡུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ། དུགས་
པོ་པ་ལ་དབང་དང་རིམ་གཉིས་ལས་བྱུང་བའི་ཡུག་ཆེན་མེད་པའི་རྒྱུབ་བྱེད་ནི།
བརྒྱབ་བྱ་དང་མཚུངས་པས་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུགས་པོ་པས་ནི་གསང་སྤྲུགས་།
སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་སྟོད་ལ་བཤད་ཅིང་། སྟོད་མི་ལྷན་པ་ལ་མི་བསྟན་པས་
གསང་སྤྲུགས་གསང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། དུགས་པོ་པས་ནི་
བྱིད་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ལྟར་སྟོད་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་

སྒོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་གི་ནས་དཔོན་སྒོམ་ཐམས་ཅད་དོན་རྗེ་དཔུལ་བར་སྒྱེ་
འབྲུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་རྗེ་འཆང་ཉིད་ལ་ཚད་མར་བྱེད་པའི་བྱིར་རོ། །དེར་
སངས་སྐྱེ་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་དོན་རྗེ་སྒོམ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་པའི་
ཕྱག་ལེན་ལ། དེད་མ་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་ལ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་ཉིན་
ཞག་གཅིག་པའི་སྒོམ་པ་ཙམ་འཛིན་མི་ལུས་གིང་སྤྲིག་པའི་བསམ་པ་ལས་མ་
ལོག་པ་ཞིག། །རང་སྤྱོད་ལ་གཡལ་པའི་ཆེད་དམ། དེའི་ན་ཚེ་ལ་སོགས་པ་ནི་
བའི་ཆེད་དམ། སྒོམ་དཔོན་རང་ཉིད་རྗེས་ལ་མངོན་པར་བརྟམ་པའི་བསམ་
པས་སྐྱོར་བ་མངོན་དཀྱིལ་ཤུར་ཙམ་རེ་བྱས་ནས། ཞལ་ཞལ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་
ཁྲ་བོ་མིག་ཏུ་སྤྲུག་པོར་བཞོན་ནས། ཀུའྲ་ཀྱའི་སོགས་ཚུས་བྱས་བྱེད་པ་དང་།
དབུ་རྒྱན་དང་དོན་དེའི་གཏད་ནས་བུམ་དབང་བསྐྱར་བར་སྒོམ་པ་དང་། དབང་
གོང་མ་མཚན་ཉིད་པ་བསྐྱར་དུ་མི་བཏུབ་པས་ཚིག་ཙམ་ཡིན་ཟེར་ནས། དབང་
གོང་མ་ཚིག་ཙམ་ཞིག་གིས་བསྐྱར་བར་སྒོམ་པ་དང་། དབང་གོང་མ་མཚན་ཉིད་
པ་བསྐྱར་མི་རུང་ཟེར་བ་ཞིན་དུ། སྤྲར་རྫོགས་རིམ་ཟབ་མོའི་བྲིད་བྱེད་པ་ཡིན་
ཟེར་ཞིང་གཏུམ་མོ་དང་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་བྲིད་འདེབས་པར་ཡང་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་

དབང་གོང་མ་ཚིག་ཙམ་ལས་བསྐྱར་མི་རུང་ན། རྫོགས་རིམ་གྱི་ཁྱིད་ཀྱང་ཚིག་
ཙམ་ལས་བསྐྱོམ་པར་མི་རུང་བར་ཐལ་བ་དང་། རུང་ན་དབང་གོང་མ་མཚན་
ཉིད་པས་མ་སྒྲིན་ཡང་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྒྲོད་དུ་འགྱུར་བ་སོགས་རྟོ་རྟེ་འཆང་ལ་
ཚད་མར་མི་བྱེད་ཀྱང་། དམ་ཚིག་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་དུ་མ་བསྐྱེད་པར་
མཐོང་ངོ་། །དེ་ཡང་། ཁྱིད་གྱི་ཁྱིད་འདེབས་པའི་ཐུག་སྒྲོལ་ཁྱིད་འདེབས་པ་ལ་
ཐུན་མཚམས་དགོས། ཐུན་མཚམས་ལའང་ཡུན་རིང་བོ་བྱེད་པའི་ཡོང་མེད།
དེད་ག་གེ་མོ་ཞིག་གཤམ་ལོན་སྒྱུར་རེས་ལ་འགོ་དགོས་ཡོད་པས། ཞག་བདུན་
གསུམ་ཉེར་གཅིག་ལ་མཚམས་ལ་སྒྲོད་ཟེར། མཚམས་གྲོལ་བ་ན་སྒྲོབ་དཔོན་
གིས་སྒྲོབ་མ་ལ་ཅི་བྱུང་དྲིས་པས། སྒྲོབ་མས། གཞན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་ཡི་གེ་བརྒྱ་
པ་འདྲ་བཞུས་ཟེར། དེ་ལ་རྩོ་བོ་དང་ཚེས་པ་གཉིས་ཀ་བཟང་བའི་ཚད་དུ་འཛིག་
སྟིང་གཏད་པའི་སྒྲོབ་མ་བྱུང་ན་དེང་སང་གསང་སྟགས་བཤད་པའི་སྐབས་ཡིན་
གྱི། ལག་ལེན་དུ་མི་བརྟུབ་ཟེར། དེ་ལས་གཞན་དག་གི་ངོར་བྱང་བྱིང་གི་ཆེད་
དུ། ཁོ་བོ་དཔལ་ལྷན་ས་སྒྱུ་པའི་ལུགས་འདི་ལ་ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་སངས་
རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་རྣལ་མ་ཡོད་པས། གྱེ་རིགས་གྱི་བྱ་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་

དག་ཚུར་ཤོག ཡུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་སྟེར་བར་བྱེད་དོ་ཞེས།
གཟེངས་བསྟོད་དེ་ཆོག་པ་གི་དབུས་སུ་འཛེམས་པ་མེད་པར་སྦྱ་བའང་བོས་སོ།
འདི་ལྟ་བུ་གསང་སྟགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ལུགས་འབྲུལ་མེད་དེ་ཡིན་ཞིང་། དྲགས་པོ་
པས་པག་མོ་གྲུ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། འདིར་རིག་པ་དང་ཞིང་དང་སྟགས་ལས་
སྦྱེས་བྱ་བ་དང་། གཞན་དུ་ལྟན་སྦྱེས་ཞིང་སྦྱེས་སྟགས་སྦྱེས་ཀྱི་རིག་མ་ཞེས་པའི་
རིགས་སམ་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་ཡུག་རྒྱ་ནི་རང་གི་ལུས་ལ་གནས་པའི་གཏུམ་མོ་དོ་རྗེ་
ནལ་འབྱོར་མར་གནས་པ་སོགས་ཅུ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་སེམས་དག་པ་ལ་ཡོད་པའི་ལྟ་
མོར་འཆར་རུང་ངམ། ཤར་བ་ནམས་ཡིན་ལ། སྟགས་སྦྱེས་ནི་ལྟན་སྦྱེས་རིགས་
སྦྱེས་ཀྱི་རིག་མེད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གསང་སྟགས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་ལྟ་མོར་བསྐྱེད་
པའི་རིག་མ་ནམས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་མ་ནམས་གནས་སོ་
བདུན་སོགས་སུ་སྒྲུབ་བ་དང་ལྟན་བ་ནམས་རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང་རིག་པ་འཛིན་པ་
ཐབས་ཤེས་པན་ཚུན་རྟོགས་པ་སྤེལ་བའི་ཕྱིར་བཞུགས་པ་ནི་ཞིང་སྦྱེས་ཀྱི་རིག་
མ་ཡིན་ལ། ཞིང་སྦྱེས་ཀྱི་རིག་མ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ནི་འབྲས་དུས་ཀྱི་དོ་རྗེ་བདེ་མ་ལ་
སོགས་པའང་ཡིན་ལ། དེས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ལྟན་

སྐྱེས་ཀྱི་རིག་མ་ཐམས་ཅད་སྤྲུགས་སྐྱེས་ཀྱི་རིག་མར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་
མཐར་ཐུག་ཞིང་སྐྱེས་མཆོག་རིག་མར་སྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །ཡང་རི་སྐྱེས་ནི་སྐྱེ་
བས་ཐོབ་པའི་དོ་རྩེ་མཁའ་འགོ་མ་སོགས་རིགས་ལཱའི་རིགས་སྐྱེས་སོ་སོ་བ་ཡང་
ཡོད་ལ། སྐྱེ་བས་ཐོབ་པའི་རིགས་དག་པ་མེད་ན། སྐྱུངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
རིགས་སྤྲུགས་ཀྱི་སྒོམ་པ་དང་དམ་ཆོག་གིས་རྒྱད་དག་པར་སྐྱུངས་པའི་སྤྲུགས་
སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་ལ། བསྐྱེད་རིམ་རྗེས་ཆགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་རང་གི་རིག་མ་དོ་རྩེ་
ཕག་མོར་བསྐྱེད་པ་སྤྲུགས་སྐྱེས་སུ་བཞག་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ས་
བོན་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སྤྲུགས་སྐྱེས་སུ་བཞག་པའང་
ཡོད་དོ། །མཆོན། རིགས་དང་ཞིང་དང་སྤྲུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་མིར་གྱུར་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མ་གནང་ནས། སྐྱེ་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་ཨོྭ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་
ཆེན་པོ་བདུན་གྱི་དྲུག་ལ་ཁོར་གཙོ་བོར་ཉེ་རུ་ཀ་ཡབ་ཡུམ་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་པ་འདིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་མ་ཐོབ་པོ་ཞེས་
ས་གསུམ་དུ་བྲིལ་ཆེན་པོ་བསྒྲགས་པ་འདི་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བསྟན་པ་
ལ་རིས་མེད་པའི་བཀྱར་བསྟོ་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་ནི། ལྟ་

དང་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་དཔང་པོར་བཞུགས་ཤིག །ཁོ་བོས་དེ་
ཙམ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྤྲོད། །དུས་ཕྱིས་ཡིད་བབས་ཅེ་བའི་གསུང་གིས། རྗེ་ཀླ་
རོ་པ་བཞེད་པའི་ཕྱག་ཆེན་དེ་བདེ་སྟོང་ཕྱག་ཆེན་ཡིན་ལ། རྗེ་བོ་མི་ཉི་པས་
བཞེད་པའི་ཕྱག་ཆེན་དེ་གནས་ལུགས་ཕྱག་ཆེན་ཡིན་ཞིང་། བདེ་སྟོང་ཕྱག་ཆེན་
ནི། ཕྱག་ཆེན་བབས་པོ་ཡིན། གནས་ལུགས་ཕྱག་ཆེན་ནི་དེ་ལ་སྟོས་ཏེ་ཅུང་ཟད་
དམན་པའོ་ཞེས་འཆད་ལ། དེད་ཀྱི་ལྷ་དམར་བ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཀྱང་རང་ཆོ་
མ་ཟིན་ནས་དེའི་རྗེས་སྒྲོས་བྱེད། ར་ལུང་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་
འབྱོར་བས་ཀྱང་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱས་གཏམ་དེ་ལ་བདེན་འཛིན་བྱས་ནས། ཕྱིས་ཀྱི་
འབྲུག་ཆོས་རྣམས་སུ་ཡང་ཐ་སྙད་འདི་སྒྲུ་ཅི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པ་མང་དག་
བྱུང་བ་ལས། དེ་སྐབས་ཀྱི་དྲགས་བརྒྱད་པ་དག་གི །འཛིགས་བྲལ་གྱི་སྟོབ་
དཔོན་ཀམ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་བྱུང་དུ། རྣམ་དབྱེ་དེ་འཐད་མི་འཐད་ལུས་
པས། སྦྱར་རྒྱ་གར་ན་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལ་ཕྱག་ཆེན་དུ་མིང་བཏགས་པ་
བྱུང་འདུག་ཀྱང་། རྗེ་བོ་མི་ཉི་པས་ཉམས་སུ་ལེན་བྱ་དང་དེའི་ལུགས་དེ་ལ་བདེ་
སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མེད་ན། རྗེ་བོ་མི་ཉི་

བས་དཔལ་ག་མ་རི་བ་བསྟེན་ནས་སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རང་ལམ་ནས་སངས་རྒྱས་
བར་བཤད་པ་ཡང་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བས། གཏམ་དེ་ནི་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་མི་སྟོབ་པའི་
འཕགས་པ་ལ། སྐྱུར་བ་བཏབ་པའི་སྤྲིག་ཆེན་པོར་འགྱུར་བས་ན་བ་ཙམ་ཡང་
གཏད་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་བཀའ་རྩུལ་ཏོ། །ཡང་གསང་སྤྲོན་སྤྱད་ཆེན་པོ་གྲག་
མཆོག་པ་གསུང་དུས་སྒྲམ་པོ་བས་སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་ཆོས་པར་བྱིན་གྱི་དབུ་མ་ལྟ་
ཁྲི་བསྟན་ཀྱང་། སྟོབ་མ་རྣམས་མོས་གྲུས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་སྒྲགས་ཀྱི་བྱག་
ཆེན་གྱི་ཉམས་རྟོགས་སྒྲིམ་པས་ཡང་ཨེ་སྤྱིད་ཡིན་ཟེར་བའི། ས་པའ་གྱི་གསུང་
ལ་དབགས་ནས་གཟུ་ཆུང་ཞིག་གནང་འདུག་པ། བྱེད་ས་སྐྱུ་པའི་མངགས་སྐྱུང་
ལ་བྱོན་པས་གཟུ་ཡོན་པོ་ཞིག་ལས་རེ་བ་མེད་པས། ཉིད་ཀྱི་ཕོ་བྱེད་ལ་ལྟོས་
ནས་ས་ཞེན་མཛད་པ་རྩེས་སུ་ཡི་རང་། འོན་ཀྱང་གཟུར་གནས་ཀྱི་ལྟ་མིས་
བལྟས་ན་གཏམ་དེ་ནི་འཛོམ་པ་མེད་པའི་མུ་ཙོར་སྐྱུ་བ་ཁོ་ནར་བས་ཏེ། འོ་ན་སྐྱུ་
མས་སུ་སྟེགས་པའི་ཆོས་བསྟན་ཡང་སྟོབ་མ་མོས་གྲུས་ཆེ་བས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་སྐྱུ་བ་ཡང་སྤྱིད་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་པར་རིགས་ཏེ། སྐྱུ་མ་དེ་ཉིད་དང་
མཚུངས་པའི་བྱིར། སྐྱུར་པར་བྱིན་ཐེག་པར་ས་བཙུ་གཅིག་བཤད་པའི་བཙུ་

གཅིག་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་འཛིག་ རྗེ་གས་ཆེན་པས་ས་ཉི་ཤུ་དང་། ས་ཉི་
ཤུ་ཙུ་ལྔ་པ་དང་། མགོན་པོ་འོད་མི་འགྱུར་བའི་ས་སོགས་འདོད་པར་སྣང་ཡང་།
ལྷག་ས་དེ་ལ་ཁོ་བོས་སྤྱངས་པ་རྒྱུད་བས་རྣམ་བཞག་རིམ་ལྗོངས་བཞིན་རྟོགས་པར་
མ་གྱུར་ལ། དོ་རྗེ་ཐེག་པ་སློན་མེད་པར་ནི། ཏུས་འཁོར་ལས་ས་བཅུ་གཉིས་པ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་བཞག་པ་དང་། བདེ་དགུས་ལས་ས་བཅུ་གསུམ་པ་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སར་བཞག་ལ། དེའི་ཆོ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྟེན་ཡང་ངེས་པར་མིའི་
རྟེན་ལ་འཁོར་རྒྱ་དགོས་པ་དང་། འཁོར་རྒྱ་བའི་ལམ་ཡང་མིའི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་
ཕྱག་རྒྱའི་ལམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ས་ལམ་བཞུད་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། གྲུར་ལས།
།པད་མ་དོ་རྗེ་ཅན་བཅུ་གསུམ། །རང་གི་རིག་མ་བདག་མར་བྱས། །དེ་དང་ལྟན་
ཅིག་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །འདི་ནི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་བརྟེན། །མི་ཡི་ཕྱག་རྒྱ་
སྤངས་ནས་ནི། །དེ་ལ་ཆོས་ནི་རབ་ཏུ་དབྱེ། །ཞེས་པས་མིའི་ཕྱག་རྒྱ་ནི་གོ་ལ་
བའི་རྟེན་ཏུ་འགྱུར་ལ། རིག་པ་འཛིན་པའི་བུ་མོའི་ཕྱག་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ལོངས་
སྐྱོད་པའི་རྟེན་ཏུ་བཤད་དོ། །འོ་ན་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཤུག་སྤྱུ་སྤྱུ་གས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཁོར་རྒྱ་བའི་ཆོ་མིའི་བུ་མོའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་མ་རྒྱས་པར། ལྷ་མོ་

ཐིག་ལེ་མཚོག་མ་བཀུག་ནས་སངས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། དགྲེས་པའི་དོ་རྗེར།
།འབར་བའི་ཐེང་བ་འབྲུགས་པ་ཡི། །དགྲིལ་འཁོར་རབ་རྒྱ་བཞེངས་ནས་ནི།
།དོ་རྗེ་སྙིང་པོ་དབང་སྦྱོན་ཕྱིར། །ཐིག་ལེ་མཚོག་ནི་བཀུག་པ་དང་། །ཞེས་པ་དང་
། མངག་སྟེ་མར། མཚོག་རྒྱ་མཐར་ཐུག་པ་ན་ངེས་པར་ཐབས་འདི་ལ་ལྟོས་སོ།
།ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། བམ་མཁར་བཞུགས་པའི་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གནང་བའི་གེས་རབ་ཀྱི་དབང་ལས། སྤྱུང་འཁོར་པོ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་རྒྱུང་རྒྱ་བཞུགས་པ་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་མཚན་བྱེད་ན་
ལྟོས་པ་བཞིན་དང་། ཇི་ལྟར་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདི་ཁོ་ནས་དོ་རྗེ་སྙིང་པོ་ལ་ཐིག་
ལེ་ཐིག་ལེ་མཚོག་མ་ནི། སྔོན་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་གྱིས་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པ་ན། ལྟ་
མོ་ཨ་སྟར་ར་སྟེ་ཆུ་སྦྱིས་པ་བྱུང་བ་བཞིན། ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་གས་བཟང་པོ་བསྐྱས་པ་
ལས་བྱུང་ཞེས། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་ངོ་། །མཆན། མཚོག་མ་ལས་
དབང་བསྐྱར་བ་བྱིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་གིན་རྒྱ་རྒྱས་པས་ཚོག་སྟེ། མན་ངག་
རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱུང་པར་འདི་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་རྣམ་པར་གེས་པར་
འབྱུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ།

མིའི་རྟེན་ཅན་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་གྱི་ལམ་ལས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་བྱ་བའི་
ཆོ། ཉེ་ཆུའི་སྐྱོད་པ་མི་མོར་གྱུར་པའི་ཕྱག་ཀྱང་བསྟན་པའི་སྟོབས་དང་། བྱི་ནང་
གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཞིང་བསྐྱོམ་པའི་སྐྱོར་བའི་མཐུ་ལས་། །མཁའ་ཁྱབ་གྱི་འོག་
མིན་གྱི་གནས་སུ་ཡོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱར་སངས་རྒྱས་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་
གདུལ་བྱ་གཞན་ངོར། དག་པ་དང་མ་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣ་ཆོགས་
པར་མཆོག་གི་སྒྲུལ་པའི་སྐྱར་ཡང་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྐྱབས་སུ་
སངས་རྒྱས་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ནས་བཟུང་། འཁོར་བ་མ་སྟོངས་གྱི་བར་དུ་སྐྱེད་ངང་
ཡེ་ཤེས་གྱི་ཐོན་ལས་རྒྱུན་མི་འཆད་པས་སྐྱར་མ་དག་པའི་ཞིང་དུ་མཆོག་གི་སྒྲུལ་
སྐྱར་འཛང་བྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཆོ། སྤྲུགས་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྗེས་
སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། སྐྱར་སྤྲུགས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛང་བྱ་ཚུལ་སྟོན་པའི་
ཆོ་ཕྱག་རྒྱུར་ལྟ་མོ་ཐིག་ལེ་མཆོག་མ་སོགས་འགྲུགས་པ་ནི། སྒྲུལ་པའི་མཛད་པ་
ཡིན་གྱི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛང་བྱ་བ་རང་རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་འགལ་མེད་
དུ་གྲུབ་པོ། །དེ་བཞིན་དུ་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་དེ་ཉིད་འདུས་པ་སོགས་སུ་ཡང་།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དཀའ་བ་ལོ་དུག་སྤྱད་ཆོ། ལུས་དཀའ་བྱུང་གྱི་ཁོག་པ་

མི་ཡུལ་དུ་བཞག་ནས། འོག་མིན་དུ་རྣམ་པར་སྒྲུང་མཛད་ལ་གསང་སྟགས་ལྟས་
ཏེ་འོངས་སྟོད་རྫོགས་སྒྲུང་སངས་རྒྱས་ནས། སྒྲུང་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་འོགས་པར་
ལྟགས་ནས་དོ་རྗེ་གདན་དུ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་འདྲ་སྒྲུལ་པ་ཡིན་
ཀྱི། རང་རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་པོ། འོན་པར་ཕྱིན་ཐེག་པ་པའི་སྟོབ་པའི་ས་
བཙུ་བགྲོད་ནས་ཁམས་གསུམ་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའི་དག་པའི་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས། འོག་མིན་གྱི་གནས་སུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་
མི་སྟོབ་པའི་ས་བཙུ་གཅིག་ལ་གནས་པ་དེ། སྒྲུང་སྟགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་ན་
སྟགས་ཀྱི་ལམ་ལུང་དང་བོར་གང་ནས་འཇུག་པ་དང་། སྟགས་རང་ལམ་ནས་
བཤད་པའི་སྟོབ་པའི་ས་རྣམས་བགྲོད་པར་བྱུང་ཡོད་མེད་དང་། དེ་འཆང་རྒྱ་
བའི་ལུས་རྟེན་ཁམས་དུག་ལྟན་གྱི་མིའི་རྟེན་དང་། དེ་གོ་ལ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ག་རྒྱ་མིའི་
རྟེན་ཅན་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ནས་གསང་སྟགས་རང་ལམ་གྱི་མི་སྟོབ་
པའི་རྫོགས་བྱང་མངོན་དུ་བྱེད་དགོས་སམ་མི་དགོས་ཤེ་ན། འདི་ལ་གྲུབ་ཆེན་
རྟེན་ལོ་ན་འོད་མན་ངག་སྟན་ནས་སྟན་དུ་བརྒྱུད་པ། རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་
མཉན་པ་རས་ཆེན་གྱི་ཞལ་སྟེན་ནས་བྱུང་བ་བཞིན་བརྗོད་ན། རྗེ་བཙུན་གསང་

བའི་བདག་པོ་དང་། ཆོས་སྐྱ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་སོགས་ཆོས་འདིའི་
བདག་པོར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་
དགུས་བཞིན་དུ་བཀས་གནང་བ་མཛོད་ཅིག དེ་ཡང་ཡར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སངས་
རྒྱས་དེ་སྤགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་ན། སྤགས་རང་ལམ་གྱི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་
འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤགས་ཀྱི་ཆོས་སྒོ་དབང་གིས་སྒྲིན་པར་བྱས་ནས་དམ་
ཆོག་དང་སྒོམ་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་གནས་ཏེ། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱའི་
ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། ཡར་ཕྱིན་ཐེག་པ་
དང་ཐུན་མོང་བའི་སྐྱོབ་པའི་ས་རབ་དགའ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དང་། མི་སྐྱོབ་པའི་
ས་བཅུ་གཅིག་ཀུན་ཏུ་འོད་ཀྱི་ས་ནི་སྤྲོན་ནས་བགོད་ཟིན་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་གནས་དང་ཉེ་གནས་ལ་སོགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་སྐྱོབ་མའི་ས་བཅུ་གཅིག་
དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡེ་ཤེས་ལྷན་ཏེ་ས་བཅུ་གཉིས་པ་ནི་སྤྲུལ་བགོད་
དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སྐྱོན་ནས་སངས་རྒྱས་པས། རྒྱ་དུས་ཀྱི་
བདེར་གཤེགས་སྟིང་པོ་ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ལས་སུ་བྱས་པ་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱིས་
བསྐྱས་པའི་ལུས་སེམས་རགས་པ་ལས་གོལ་ཀྱང་། ། །ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རིགས་ལ་

ཡོད་པའི་དོ་རྗེ་བཞིའི་རྒྱད་ལ་རིམ་གཉིས་ཀྱིས་ལས་སྒྲུབ་བྱས་པས་མཚོག་གི་
དབུ་མ་ལ་ཉེ་བར་འབྱུང་པའི་གིན་ཏུ་ཐ་བའི་འཛག་སྒྲིབ་བཅུ་གཉིས་ལས་མ་
གྲོལ་བས། དེ་གྲོལ་བའི་ཆེད་དུ་མཚོག་གི་དབུ་མའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
ལའོར་ལོ་དུག་གི་གནས་སུ་ཐིག་རྒྱུང་སེམས་གསུམ་གྱི་དོ་བོད་འཛག་སྒྲིབ་སྣང་
མཆེད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཆ་གཉིས་དབུ་མར་གཤེགས་པ་རྩལ་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པའི་ས་བཅུ་གཉིས་བགྲོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའི་
སྐྲགས་རང་ལམ་གྱིས་སྤོང་བར་རྒྱས་ལ། སར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སྤོང་བར་མི་རྒྱས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཞིག་ཁས་ལེན་ནམ་ཞེན། དེ་ནི་གིན་ཏུ་ནས་ཀྱང་
འདོད་ལ། དེ་ལྟར་གྱི་ཆེད་སྒྲིབ་གཉིས་གང་དུ་བཞག་ཅེ་ན། སར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་
ཀྱང་འདས་སྡོན་དུ་མ་སོང་བའི་འཛག་སྒྲིབ་དེ་ལ་ནི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད་
ལ། དེ་སྡོན་དུ་སོང་བའི་འཛག་སྒྲིབ་ལ་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་ཆས་མ་བསྐྱས་ཤིང་གེས་
སྒྲིབ་རགས་པས་བསྐྱས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་ལ་ཁས་གསུམ་དུ་ལའོར་བར་བྱེད་
པའི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། སར་ཕྱིན་ཐེག་ཀྱང་འདས་སུ་ལྷུང་བར་
བྱེད་པའི་གེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རགས་པ་སར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤོང་བའི་

སྒྲིབ་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། འོ་ན། ལུགས་འདིར་བཤད་པའི་འཛག་སྒྲིབ་དེ་ནི།
ཐོག་མ་མེད་པའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་རིགས་དོ་རྗེ་བཞིའི་རྒྱ་མི་གིགས་པའི་ཐིག་
རྒྱུང་སེམས་གསུམ་ལ་ཡོད་པའི་སྒོ་བྱུང་གི་དྲི་མ་གིན་ཏུ་སྤྲ་བ་སྟེ། འདི་ངོས་
འཛིན་པ་ན། སྤྱི་མེད་གི་རྒྱུད་སྟེ་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་སྤང་བྱ་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་
ཞེས་རྣམ་བཞག་མཛད་དེ། འཕོ་བའི་དོན་ཡང་གིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་མི་གིགས་པའི་
ཐིག་རྒྱུང་སེམས་གསུམ་དྲི་བྲལ་མཐར་བུག་པའི་འཕོ་མེད་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་
ལ་སྒྲིབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། དུས་གི་ལའོར་ལོའི་འབྲེལ་ཆེན་ལས། སྤང་
བྱ་འཕོ་བའི་བག་ཆགས་ངོས་འཛིན་པ་ན། རི་སྐད་དུ། མ་རིག་པ་ནི་འདིར་
སེམས་ཅན་རྣམས་གི་ཐོག་མ་མེད་པའི་འདོད་ཆགས་གི་བག་ཆགས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར་དོ། ཡང་། བར་བྱིན་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་སྤྲགས་རང་
ལམ་ནས་འཛང་རྒྱ་བའི་ལུས་རྟེན་ཁམས་དྲུག་ལྟན་གི་མིའི་རྟེན་དང་། དེ་གོ་ལ་
བྱེད་གི་དྲུག་རྒྱ་ཡང་མིའི་རྟེན་ཅན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་
དབང་གིས་བསྟན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་སྐྱེས་གི་རིགས་ལ་ཡོད་པའི་དོ་རྗེ་
བཞིའི་རྒྱའི་རྣམ་པ་ཁམས་དྲུག་ལྟན་གི་མིའི་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་རིགས་གསལ་བར་

སད་རུང་གི་སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ལུས་རྟེན་ལ་དེ་ལྟར་མི་རུང་བའི་སྤྱིར་རོ། འོ་
ན་ཡར་སྤྱོན་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་དེ་འཛམ་གླུའི་སྤྱིར་དུ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་
སྤྱི་སྤྱོད་ལྟར་ལྷུང་ས་པ་ལྟར་བྱས་ནས། རྟེན་དེས་སྤྲུགས་ལམ་གྱི་སངས་
རྒྱས་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རོ་རྩེ་ཐེག་པའི་ཞིང་སྤྱངས་ཀྱི་མཐུ་ལས་གྲུབ་
པའི་མཁའ་ཁྱབ་ལོངས་སྤྱོད་ཞིང་ཁམས་ན་ཡོད་པའི་མིའི་ཡུལ་དང་རྟེན་གྱི་
བརྒྱུད་པའི་གནས་སྤྱིར་ཁམས་དུག་ལྟན་གྱི་མི་ལུས་ཞེས་པ་འདི་ལ། ཁོ་བོའི་སྤྱོད་
མ་སངས་རྒྱས་རས་པ་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྤྲུགས། མ་དག་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀྱི་མིའི་ཡུལ་དང་མིའི་ལུས་རྟེན་ཁོ་ན་ནི་འཛིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་པའི་
ལའོར་ལོ་གསུམ་ན་བཞུགས་པའི་མིའི་ཡུལ་དང་ལུས་རྟེན་གྱི་ཚུལ་འཛིན་པའི་
གནས་དང་། དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་ཞིག་གྱུར་ཡོད་པས། ཡར་སྤྱོན་ཐེག་
པའི་སངས་རྒྱས་དེ་དག་པའི་ལའོར་ལོ་གསུམ་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པའི་ཁམས་
དུག་ལྟན་གྱི་མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ལུས་སྤྱོད་མཛད་ནས། སྤྱོད་མེད་ཉིད་ལ་སྤྲུགས་ལམ་
གྱི་སྒྲོ་ནས་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་དུག་ལྟན་གྱི་
དོན་ཡང་། ས་ཚུལ་རྒྱུད་ནམ་མཁའ་རྣམ་ཤེས་དུག་པོ་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་སྤྱང་མི་

བསྐྱོད་འོད་དཔག་མེད་རིན་འབྱུང་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ། རོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལྟན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་རིགས་ཡོད་པའི་རིགས། སྐྱེ་བ་དེ་ཉིད་ལ་སྒྲིབ་བྲལ་འབྲས་བུ་
ནམ་སྒྲིབ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་བྱས་ཀྱི་ལུས་རྟེན་ལ་ཁམས་དྲུག་
དང་ལྟན་པའི་རོ་རྗེའི་ལུས་མངོན་གྱུར་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁམས་དྲུག་ལྟན་ཀྱི་རོ་རྗེའི་ལུས་བག་ལ་ཞབ་པའི་
ཚུལ་གྱི་མི་ལྟན་པ་ནི་འགར་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་དྲུག་གི་ལྟན་ཅིག་
སྐྱེས་པའི་རིགས་ཀྱིས་མ་བྱུང་པའི་སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དག་
པའི་གནས་གསུམ་པ་དེ་ལའང་། ཆོས་སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ལོངས་སྐྱའི་
དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱིད་ཞེས་ཅི་རྒྱུད་གི་ཁམས་དག་པ་
ཉེར་བཞི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་བྱུང་པའི་དཔའ་བོ་དང་ནལ་
འབྱོར་མའི་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་དབྱེར་མེད་ཚུ་ལ་ཚུ་བཞག་པ་ལྟ་
བུ་དེའོ། གཉིས་པ་ནི། བར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་སྤྲགས་ལམ་དུ་འཇུག་པ་
ན་མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཚུལ་འཛིན་པའི་གནས་གསུམ་གྱི་མིའི་ཡུལ་དང་མིའི་ལུས་
རྟེན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་པོ་བཞིའི་བརྟེན་པར་གྱུར་པའི་གསུང་འཁོར་གྱི་གནས་

དང་ལུས་ནི། མིའི་གནས་དང་མིའི་ཚུལ་འཛིན་པོར་འཛིག་དགོས་ཏེ་སྤྱི་པོ་
མིའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་དག་པའི་གནས་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་། ཚངས་པ་
སོགས་འཛིན་སྐྱོང་བ་ནམས་ཀྱིས་རང་གིར་བྱེད་པའི་གནས་དང་། དེ་ཉིད་སྐྱུ་ལ་
སྐྱེ་ཤུག་བྱེད་ཀྱིས་བདེ་མཆོག་ལ་སོགས་པར་སྐྱུ་ལ་ནས། སྐྱུ་ལ་སྐྱེའི་གནས་སུ་ཉེ་
བར་བབྱང་བའི་ཡུལ་ཉེར་བཞི་ལ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེའི་ཆོ་ནམ་མཁའ་ནས་
བྱུང་བའི་ལྷ་དང་དྲི་ཟས་བབྱང་བའི་མིའི་གནས་ལ་མཁའ་སྐྱོད་ཀྱི་གནས་དང་།
གཞོད་སྤྱིན་དང་སྤྱིན་པོས་བབྱང་བའི་གནས་ལས་སྐྱོད་དང་། ལྷ་དང་ལྷ་མིན་
ཀྱིས་བབྱང་བའི་གནས་ས་འོག་སྐྱོད་པ་ཞེས་བྲགས་པས། བྱི་ནང་གཞན་གསུམ་
གནད་གཅིག་པའི་བྱིར། དག་པ་ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་སྐྱེའི་གནས་ཉེར་བཞི་ལ་
ཡང་། སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་སྐྱོང་བའི་བྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་དུ་མིའི་ཡུལ་
དང་མིའི་ལུས་གིག་ཡོད་པར་གྱུ་བ་པོ། མི་ཡིན་ན་སྤྱི་བ་བཅས་ཀྱི་མི་ཡིན་པའི་
བྱུ་བ་པ་མེད་དེ། མིའི་སྐྱད་དོད་ལ། མ་རྒྱ་ཉེས་ལྡན་ལ་འཇུག་པས། ཤེས་
པའི་མཆོག་ལྡན་ལ་མིར་འཛིག་པའི་སྐྱབས་གཅིག་དང་། བ་ར་བྱི་དག་མིའི་སྐྱད་
དོད་དུ་འཛིག་པ་ན། ཚུལ་འཚོས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སྤྱི་བ་གསུམ་གྱི་ཚུལ་འཚོས་

པ་ལ། མིར་འཛོག་པའི་སྐབས་གཅིག་དང་། ཡང་། སུ་རུཾ་མིའི་སྐད་དོད་དུ་
འཛོག་པ་ན་སྐྱེས་བུ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ། སགས་རྒྱས་
ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་འགོ་བ་པ་ནི། མིའི་མཆོག་ཉིད་དུ་འཛོག་པའི་གནས་
སྐབས་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་གནས་ཆེན་སོ་བདུན་བྱེད་པ་ན།
གནས་ཉིད་བཞིའི་ཐོག་ཏུ་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་དང་། དེའི་ཁར་རི་རབ་ཀྱི་རྩེ་དང་
ཕྱོགས་བཞི་ལྡེའམ། རོ་རྗེ་གདན་དང་དེའི་ཕྱོགས་བཞི་བསྐྱན་པ་གཉིས་བྱེད་
པའི་ལུགས་ལ། བྱི་མ་ལྟར་ན་རོ་རྗེ་གདན་མིའི་ཡུལ་ཡིན་པས་དག་པ་ལོངས་
སྤྱིའི་གནས་ཆེན་སོ་བདུན་གྱི་རོ་རྗེའི་གདན་དེ་ཡང་། མིའི་ཡུལ་དང་དེར་གནས་
ཀྱི་དཔའ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མཁའ་མིའི་ལུས་ཅན་ལྟར་འཛོན་པ་གྲུབ་པ་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་སོ། མཆོག་། ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་ཡུལ་སུམ་རྩ་རྩ་བདུན་གྱི་སྟོད་
བཅུད་རྣམ་དག་སྟགས་ཀྱི་སྐལ་ལྡན་ལ་མཛོན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། སྐལ་མེད་ལ་མི་
སྤང་བའི་གནས་དང་རྟེན་དོར་འཛང་རྒྱ་བའི་སྤྱིར། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་ཉིད་བཞི་
དང་ཡུལ་སོ་བདུན་པོ་དེ་ནི། མ་དག་པའི་འཛམ་གླིང་གསར་དུ་ཆགས་པའི་
གནས་ཉིད་བཞི་དང་། ཡུལ་སོ་བདུན་པོ་འདིར་ཡང་སྟགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྗེས་

སུ་འཛིན་པའི་སྤྱིར། རང་གནས་ནས་གཡོ་བ་མེད་བཞིན་དུ་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་འོང་
བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གྲུབ་ཆེན་ཏི་ལོས་མ་དག་པ་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་ཨོ་རྒྱན་
གྱི་གནས་སུ་བྱོན་པ་ན་དག་པའི་འོག་མིན་གྱི་གནས་ཀྱང་དུས་དེར་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་
གྱུར་པ་ལྟ་བུའོ། འདི་ལྟ་བུའི་ཟབ་གསང་པར་སྤྱོད་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
ཀྱང་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་འདི་ནི། ཁོ་བོའི་ཡབ་རྗེ་སངས་རྒྱས་མཉན་པ་གྲུབ་
ཐོབ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་དཔལ་རྩོམ་ཆེ་ཡག་མོ་དང་།
རྗེ་བཙུན་གསང་བའི་བདག་པོ་ལ་སོགས་པ་ལུགས་འདིའི་ས་ཆེན་པོ་ལ་
བཞུགས་པའི་དཔལ་བོ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཉི་མའི་དགྱིལ་
འཁོར་བྱེ་བ་ཤུག་བརྒྱ་པ་ཟེལ་གྱི་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་སྣང་བ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུས་
མཁའ་གྱི། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྦོད་ཅམ་དུ་ཡང་མ་གྱུར་ཀྱང་། རྟོག་གའི་འཇུག་
བས་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྲུགས་ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པར་ག་ལ་རུས། འོ་ན་
པར་སྤྱོད་ཐེག་པའི་རང་ལམ་གྱིས་བགྲོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་། སྤྱིར་
སྤྲུགས་ལུགས་ཀྱི་ས་ལམ་བགྲོད་ནས། སྤྲུགས་ལུགས་ཀྱིས་འཆང་བྱ་དགོས་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། སྤྲུགས་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ལ་མདོ་

ལྷགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་སྡོན་དུ་འགོ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པས། རྒྱའི་ཐེག་པའི་དབང་
ཚོན་སྒྲགས་ཀྱི་སྐལ་པ་ཅན་མདོའི་རང་ལམ་ནས། སྒྲགས་ལམ་ལ་ཡང་འཇུག་པ་
ཡོད་དེ། དེའི་ཆོ་བུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲགས་ཀྱིས་ས་ལམ་བགོད་པ་ན། ཐུན་
མོང་པའི་མདོའི་ས་ལམ་ཞར་ལ་མི་བགོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་གི་ལྷགས་
ལྟར་ན་ཨར་སྤྱན་ཐེག་པའི་རང་ལམ་གྱིས། རང་འབྲས་ཀྱི་ས་བཅུ་གཅིག་ཐོབ་པ་
ལ། སྒྲགས་ལམ་གྱི་བསྐྱར་པ་མ་བཟབ་ན་འཆང་རྒྱ་བར་མི་རྣམས་ཟེར་བ་ནི།
རྟོག་པས་བཟགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཨར་སྤྱན་ཐེག་པའི་ས་ལམ་ལ་ནན་ཏན་དུ་
བྱས་པའང་ངལ་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ཏེ། དེས་རང་གི་འབྲས་བུ་མི་འགྲུབ་པའི་
སྤྱིར་རོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལྟར་ན། ཨར་སྤྱན་ཐེག་པའི་རང་ལམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དེས་
ཀྱང་། སྒྲགས་ལམ་དུ་རིགས་མ་སད་པ་དང་སད་པའི་རིགས་གཉིས་ཡོད་ལ།
མ་སད་པ་སད་པར་བྱ་བ་ལ་དགོངས་ཏེ། དཔལ་སྦྱུ་ཁྲིར། དེ་ནས་བཙོམ་ལྡན་
འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་རྩལ་དང་བལ་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་གསུངས་སོ།
ཁེས་པའི་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་སངས་

རྒྱས་ལ་མི་འཆད་ན། རྒྱགས་ལྷགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རང་གིས་རང་ཟེལ་གྱིས་
གཞོན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རིགས་སད་པ་འཁོར་དུ་སྤྱད་པའི་དབང་དུ་མཛད་
ནས། གསང་བ་འདུས་པ་སོགས་ནས། རྟོན་པས་གསང་རྒྱགས་གསུངས་པའི་
ཚེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བརྒྱལ་བར་གྱུར་པ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཐེ་ཚོམ་སྦྱིས་པར་གྱུར་པ་དང་། བྱད་པར་མདོ་ལྷགས་
ཀྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་རྒྱགས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐད་ཅིག་ཡུད་ཅམ་གྱིས་རྒྱགས་
ལྷགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རྫོགས་པར་བཤད་དེ། འདུས་པའི་ཙུང་རྒྱུད་དུ། འོན་ཀྱང་
བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བ་འདུས་པ་འདི་
ལ། སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཅམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ།
གཤེའི་གྲུང་འདི་ལ་གཤེའི་བྱེ་མ་སྟེད་ནི་ཆུ་དེའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ལ་བཤད་གདའོ།
མཆན། གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་འབད་
ཅིང་བཅལ་གྲུང་ཆུབ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་གསང་བ་འདུས་
པ་ལ་མདོན་པར་དགའ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་འགོ་ཞིང་།

སངས་རྒྱུ་གྱི་བྱང་ཚུབ་སྐྱད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ་
ཞེས་འདུས་པར། སངས་རྒྱུ་བརྒྱུག་བྱ་བ་དང་སངས་རྒྱུ་སྐྱུག་འཛིག་བྱ་བ་
དང་། སངས་རྒྱུ་བརྒྱལ་བྱ་བ་སོགས་ལ། སངས་རྒྱུ་གྱི་མིང་གིས་རེས་
སངས་རྒྱུ་པའི་པ་རྗེ་ཏ་དང་། རེས་འགའ་ནི་ཆངས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། རེས་
འགའ་ནི་ཉན་རང་སོགས་ལ་བྱས་པ་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱ་རི་བཞིན་མིན་པའི་རེས་དོན་
ཕལ་མོའི་ཆའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མདོ་ལྷགས་གྱི་སངས་རྒྱུ་ལ་དོས་འཛིན་པ་
གས་ཆེད། །མཆན། གསུངས་པ་དང་། འདུས་པ་རྒྱུད་སྦྱི་མར། །དེ་ལྟའི་རྣམ་
དབྱེ་གེས་བྱས་ནས། །དངོས་གྲུབ་མཆོག་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ། །གཞན་དུ་བསྐལ་
པ་བྱེ་བར་ནི། །སངས་རྒྱུ་སྐྱོབ་པ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་། །དངོས་གྲུབ་མཆོག་ནི་ཞི་
བ་དག རེས་པར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་། གསང་བ་མཛོད་ཀྱི་མདོ་
ལས། དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཉོན་ཅིག གསང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དབང་
ལྷག་གསང་བ་ཆེན་པོ་འདིས་སངས་རྒྱུ་ཐོབ་པར་བྱས་ཀྱི། ཐེག་པ་གཞན་ནི་
བསྐལ་པ་བྱེ་བས་ཀྱང་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་དང་། མཉམ་སྦྱོར་ལས།
།བསྐལ་པ་བྱེ་བ་གྲངས་མེད་གྱིས། །སངས་རྒྱུ་ཀྱན་དངོས་མི་ཐོབ་པ། །བྱུག་

རྒྱ་འདི་ཡི་ཚེ་ག་ཡིས། །ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་འབྱུང་བས།
བསྐྱལ་པ་བྱེ་བ་གྲངས་མེད་སོགས་བྱས་པས་གྲངས་ཀྱི་གནས་གཞན་གྱི་གྲངས་
མེད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས། སྤྱིར་རྒྱུད་ཐེག་པར་བསྐྱལ་པ་
གྲངས་མེད་དུ་འབད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མི་ཐོབ་པར་བསྟན་
ཏོ། །ལམ་འབྲས་རྩི་རྩེ་འོ་ཚེ་ག་རྒྱུ་ལ་འབྱོར་དབང་ལྷན་གཉིས་གསུངས་པ་
བདེན་ན། དེ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། ལྷ་བཅུ་ལ་གསང་ཞེས། སར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་མི་
སྟོབ་པའི་ལམ་ལྷ་པ་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱས། ལྷགས་ལ་རིགས་མ་སང་པ་ལ་
གསང་དགོས་པར་ཡང་གྲུབ་པོ། དེར་མ་ཟད་སར་ཕྱིན་ཐེག་པ་རང་ལྷགས་ཀྱི་
སངས་རྒྱས་མེད་ན་ནི་གྲངས་མེད་སོ་བདུན་ལ་སོགས་པར་ཚོགས་གཉིས་
བསགས་སྐྱིབ་གཉིས་སྤྱངས་ནས་སྐྱུ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་བཞི་ལྟན་གྱི་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པ་མི་བྲིད་ཅེས་སྟོན་ནི། རྒྱུད་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སྐྱུར་པ་བཏབ་པར་
འགྱུར་བས་ཏ་ཅང་སྟོན་མི་ཆེའོ། དེས་ན་རྒྱུད་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་སངས་
རྒྱས་ཅམ་ཡིན་ཡང་། ལྷགས་འདི་པའི་རྫོགས་སངས་མིན་པ་ནི། དེ་བཤམ་ཀ་ར་
ཅན་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་གསལ་བར། ཐབས་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་

སངས་རྒྱས་ཙམ་ལས་ཡང་དག་རབ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་མིན་ཏེ།
ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཁ་སྐྱོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་
དཔལ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོས་
ལོངས་སྐྱོད་པར་གྱུར་པའི་ལོངས་སྐྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
དང་། ཡང་དེས་རྒྱ་ལམ་བྱེད་པའི་ས་བརྩུ་བ་ཙམ་ནས་སྒྲགས་ལ་འཇུག་སྟེ།
སྒྲགས་ལྟགས་ཀྱིས་ལམ་རྣམས་སྐྱད་ཅིག་ལ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་མཐུ་ཅན་ཡང་
བཤད་ལ། བྱངས་རྒྱས་པར་ནི་མ་བྱངས་ཏེ་ཡི་གེས་འཇིགས་སོ། ཁ་ཅིག་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་ཐེག་པའི་འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་གཉིས་ཀའང་ལམ་ལྟར་བྱལ་ཙམ་ཡིན་
ཀྱི། ཐོབ་པའི་ཆེན་བཟང་བན་མེད་དོ་ཞེན། དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་
ལམ་ལ་དམན་མཆོག་ཡོད་པས། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ལ་ཡང་དམན་མཆོག་ཡོད་
པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ལ་དམན་མཆོག་ཡོད་པར་ཡང་གྲུབ་སྟེ།
རྒྱུའི་ཐེག་པར་ཆགས་བྲལ་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ལམ་ཙམ་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ། འབྲས་
བྱུའི་ཐེག་པར་ནི་ཆགས་བཅས་བདེ་བའི་ལམ་མ་བསྟེན་པར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་མི་
མིན་དེ། རི་སྐྱད་དུ་རྒྱུད་ལས། རིག་པ་འདི་ནི་དོར་བྱས་ནས། །ཐབས་གཞན་

གྱིས་ནི་འཚང་མི་རྒྱ། །བརྟུལ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་གི་མཚོག་ །རིག་མའི་
བརྟུལ་ཞུགས་བུ་ཡིས་སྒྲོད། ཅེས་དང་། །དཀའ་བྱུང་སྒྲོམ་པ་མི་ཟད་པས།
།བརྟེན་ན་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་གྱི། །འདོད་པ་ཀྱན་ལ་ལོངས་སྒྲོད་པས།
།བརྟེན་ན་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱིར་གནས་སྐབས་
ཉན་རང་གི་ཐེག་པར་རིགས་ངེས་ཀྱང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་རིགས་
གཅིག་པ་བཞིན་དུ། །གནས་སྐབས་ཡར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་རང་ལམ་ནས་འཚང་
རྒྱ་བའང་མཐར་ཐུག་སྒྲགས་ལམ་ནས་འཚང་རྒྱ་དགོས་པར་གྱུབ་ལ། །ཁ་ཅིག་
ཡར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་འཕགས་པས་སྒྲགས་ལམ་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་དེའི་ཆོ། འཇུག་
པ་བདེ་ཞིང་ལམ་མྱུར་བའི་སྒྲགས་ལམ་བཞག་ནས། རང་ལམ་གྱི་རིང་ལམ་
བརྒྱད་ནས་སྤར་སྒྲགས་ལམ་ལ་འཇུག་པ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སྤྱིད་ན་ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་དང་། སོ་སྤྱེ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྡན་གྱི་སྒྲགས་ལམ་པ་
གཉིས་སོ་སྤྱེ་དེ་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་སྐལ་བ་མཚོག་ཏུ་ཐལ་བ་དང་། འདོད་ན་ཉ་ཅང་
བཞད་གད་གྱི་གནས་ཡིན་ནོ་ཟེར། དེ་ལ་མགོ་མཚུངས་དང་རྣལ་མའི་ལན་
གཉིས་ལས། དང་པོ། འོན་དམན་ལམ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་འཕགས་པ་རྒྱུའི་ཐེག་

པའི་ཚོགས་ལམ་ནས་འཇུག་པ་དང་། སོ་སྐྱེ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྟན་རྒྱུ་ཐེག་པ་ལ་
ཞུགས་པ་གཉིས་ལས། རྒྱུ་ཐེག་པར་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་སོ་སྐྱེ་དེ་སྐལ་བ་མཆོག་ཏུ་
ཐལ། དམན་ལམ་སྟོན་སོང་གི་འཕགས་པ་ཚོགས་ལམ་པ་དེ་རང་ལམ་གྱི་རིང་
ལམ་བརྒྱད་ནས་སྤར་རྒྱུ་ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བར་ཕྱིན་
ཐེག་པའི་འཕགས་པས་རིང་ལམ་བརྒྱད་ནས་སྤགས་ལམ་ལ་འཇུག་ན། ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པ་དབང་ཕྱོན་ལས་སོ་སྐྱེ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྟན་སྤགས་ལམ་ལ་འཇུག་
པའི་སོ་སྐྱེ་དེ་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་སྐལ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་
གཉིས་སྤགས་ལམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་སྐལ་བ་མཆོག་དམན་མེད་ལ། གནས་
སྐབས་རྒྱུ་ཐེག་པར་རིགས་ངེས་པ་དེ་ལ་སྤགས་ལམ་ནས་འཆང་རྒྱ་བའི་སྐལ་
བ་དང་རིགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཀྱང་། སྐབས་དེར་རིགས་དང་སྐལ་བ་མཆོག་དེ་མ་
སད་པ་ཅིག་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། རྒྱུ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་
ལས། སོ་སྐྱེ་འཆིང་བ་ཀྱན་ལྟན་པ་སངས་རྒྱས་ཡོངས་རྫོགས་ཐོབ་པ་ལ་སྐལ་བ་
མཆོག་ཏུ་ཐལ་བ་འདོད་ནའང་ཁྱོད་ལ་ཅི་བྱར་ཡོད་དེ། བར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་རང་
ལམ་ནས་རང་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལའང་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་ས་བརྒྱད་

པ་ཙམ་ནས་སངས་རྒྱས་མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱུང་ལུང་བསྟན་པར་བྱས་ཀྱི། དེ་
ལས་གོང་དུ་མི་བྱས་ན། འདིར་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་དུས་ནའང་སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་དོ་རྩེ་སྤོབ་
དཔོན་གྱིས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ལུང་དཔང་པོར་བྱས་ནས་དཔང་བསྐྱར་བའི་རྩེས་
ཐོག་ཁོ་ནར་རབ་ཆེ་འདི་དང་བར་དོ། །ཐ་མ་དམ་ཆོག་མ་ཉམས་ན་སྤྱི་བ་བདུན་
ནམ་བཅུ་དྲུག་ལ་འཆང་རྒྱ་བར་ལུང་སྟོན་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་མ་གྲུབ་པ་
མ་ཡིན་ནོ། ཡང་། ཁ་ཅིག་པར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་རང་ལམ་གྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་
ཙམ་ནས་གསང་སྟགས་ཀྱི་ལམ་ལ་མི་འཇུག་པ་མི་སྲིད་དོ། །དེར་མངོན་ཤེས་ཀྱི་
མཐུ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་གདམས་ངག་མཉན་ཆོག་པས་རང་ལམ་རིང་བར་
ཤེས་ཤིང་། སྟགས་ལམ་ཉེ་བར་མི་ཤེས་པ་མི་སྲིད་པས། དེ་ནས་སྟགས་ལམ་
ལ་མི་འཇུག་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཡང་རྟགས་བྱུང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་
ཏེ། མཐར་ཐུག་སྟགས་ལམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་འཕྲོབ་ཀྱང་། གནས་སྐབས་རྒྱུའི་
ཐེག་པ་སངས་རྒྱས་དང་པོར་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ངེས་ཤིག་སྲིད་ལ། དེ་
འདྲའི་རིགས་དེ་རང་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་བརྟགས་ཀྱང་། རང་ལམ་གྱི་སངས་
རྒྱས་ལས་དེའི་གོང་དུ་སྟགས་ལམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཡོད་པར་མི་ཤེས་པ་དང་།

སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་རང་སྤོ་དང་མཚམས་པར་ཆོས་སྟོན་
གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་སྟོན་ཏེ། གདུལ་བྱ་དུས་ལ་མ་བབས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་ཉན་ཐོས་ལ་གཏན་དུ་བའི་མུང་འདས་མེད་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་འཕགས་པས་
ཡོད་པར་བལྟ་ཞིང་། སངས་རྒྱལ་ཀྱིས་ཀྱང་ཡོད་པར་བསྟན་ནས་གནས་སྐབས་
ཉན་ཐོས་ཀྱི་མུང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་རྒྱུ་ཐེག་པའི་
སངས་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་
གོང་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲལ་ལམ་གྱི་སངས་རྒྱལ་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཐམས་ཅད་
མངོན་དུ་བྱས་ཤིང་མཁྱེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེན་བྱལ་པ་མེད་དེ། རང་ལམ་
ཀྱི་ཆོགས་གཉིས་བསགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཅི་ཙམ་པ་
དེ་ཙམ་དུ་མཁྱེན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་སྐབས་འདིར་འཛོག་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་རང་སངས་རྒྱལ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ལ་ལྟོས་ན་
སངས་རྒྱལ་མ་ཡིན་ཀྱང་། རང་སངས་རྒྱལ་ལ་ལྟོས་ནས་སངས་རྒྱལ་སུ་འཛོག་
པ་བཞིན་ནོ། འོ་ན་མཐར་ཐུག་སྤྲལ་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆོང་རྒྱ་དགོས་ཀྱང་།
གནས་སྐབས་རྒྱུ་ཐེག་པས་འཆོང་རྒྱ་དགོས་པར་རིགས་ངེས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་

ན། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེ་མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་མཚོག་དམན་
 མེད་པར་བལྟ་ཞིང་། ལམ་སྟུང་བུལ་གྱི་བྱད་པར་ཙམ་དུ་རིག་ནས། སྒྲགས་
 ལམ་སྟུང་བ་དེ་ཁེ་ཆེ་ཡང་། དམ་ཚིག་དང་སྒྲོམ་པ་བྱུང་བའི་ཉམས་ཀྱང་རྩོམ་རྩི་
 དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བའི་ལམ་གྱི་གོགས་ཉེན་ཆེ་བར་མཐོང་ནས།
 མདོའི་ལམ་བུ་བུལ་བའི་ཆ་ནས་ཁེ་ཆུང་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ཉེན་མེད་པས་པར་སྐྱེན་
 ཐེག་པའི་རང་ལམ་བརྟན་པར་གོ་སྟེ་ལམ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ནས་འཇུག་པར་བྱེད་
 དེ། དེ་ལྟ་བུའི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཆེད་དུ། དཔལ་ལྷན་མར་མེ་བྱེད་
 པས་པར་སྐྱེན་ཐེག་པའི་གདམ་ངག་རྣམས་སུ་ཚུལ་འདི་ལན་ཅིག་མིན་པར་ནན་
 ཏན་དུ་གསུངས་སོ། །རྒྱུའི་ཐེག་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་
 རྒྱད་སྟེ་མ་སོགས་ལས། སངས་རྒྱས་ཚུམ་གྱི་སྐུ་ལ་གཙང་ཏྲག་བདེ་བདག་དམ་
 པའི་པ་རོལ་དུ་སྐྱེན་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུའི་ཐེག་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་
 དེའི་ཆ་གས་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། མཚན་ཉིད་པ་ནི་སྒྲགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཚུམ་སྐུར་
 ཀྱང་པ་ལ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། དེས་ན་སྐྱེན་མེད་ཅིང་གོང་ན་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ནི། །སྒྲགས་ལ་མ་ཞུགས་པར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོབ་

དཔོན་ཞུ་དེ་མས་སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་
པོའི་རྒྱད་ལ་མ་ཞུགས་པར་བསྐྱལ་བ་གསྐྱའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟོད་དང་མཉམ་པ་
སྟོད་ཀྱི་བསྐྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་། རང་གིས་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་རི་
ལྟ་བུ་ཤེས་པར་མི་བྱས་ཤིང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་ལ། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བུ་ཉིད་ནི་སེམས་དབེན་ཀྱི་
རིམ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་དགོངས་པའོ། དེ་
ཡང་སྤྱི་ནང་གི་སྤྱག་རྒྱ་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྤྲགས་ལུགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་མི་འགྲུབ་
པ་འདི་ནི། རིམ་ལྡེ་ལས། །གང་ཞིག་ཅུ་སྟེས་དོ་རྗེ་སྤྱོད་། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་
མེད་གྱུར་ན། །ལན་ཅིག་ཙམ་ཞིག་སྤྱོད་ནས་ཀྱང་། །རྣལ་འབྱོར་སྟོབས་ཀྱིས་
འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཡེ་ཤེས་འཇུག་པའི་ངོ་བོ་ཡིས། །དབྱེ་བ་རི་བཞིན་ཤེས་
བྱས་ལ། །རང་བཞིན་དེ་ཉིད་སྤྱར་ཡང་ནི། །རྟག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པས་མཚོན་བྱ།
ཞེས་དང་། དཔལ་གསང་བ་གྲུབ་པ་ལས། །ལས་ཀྱི་སྤྱག་རྒྱ་མཉམ་ལྡན་པས།
།དོ་རྗེ་པདྨ་མཉམ་སྤྱོད་བ། །བདེན་པ་གསུང་བས་མངོན་སུམ་དུ། །འདི་འདྲའི་
སྟོམ་པ་གང་གསུངས་པ། དང་པོའི་ལས་ཅན་སེམས་ཅན་ལ། །ལས་ཀྱི་སྤྱག་རྒྱ་

གང་སྤངས་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རབ་སྟོན་པ། །གཞན་གྱིས་མཚོན་པས་
མི་མཐོང་སྟེ། །དང་པོའི་ལས་པས་རིག་པར་བྱ། །ཞེས་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དཔེ་
དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་དང་པོར་བསྟེན་དགོས་པ་དང་། དང་པོར་བསྟེན་པ་
ལ་མཚོན་ནས་རྗེས་སུ་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བྱན་པར་བྱས་ནས་
སྒྲིབ་གཉིས་འཛག་སྒྲིབ་དང་བཅས་པ་སྟོང་བར་བྱེད་དོ། །འོ་ན་སྤྲུགས་ལམ་ལ་
མ་བརྟེན་པར་མཐར་བུག་གི་སངས་རྒྱས་མི་བོ་ན། །གསང་འདུས་སུ། །སངས་
རྒྱས་མར་མི་མཛད་ནས་སངས་རྒྱས་འོད་བསྐྱེད་ཀྱི་བར་དུ་གསང་སྤྲུགས་མ་
གསུངས་པར་བཤད་པས། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་མཚོག་དེ་དཔེ་མཁྱེད་བྱས་
པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། །ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། །གནས་སྐབས་དེར་དེའི་སྐལ་བ་དང་
མི་ལྟན་པའི་གདུལ་བྱ་ལ་བསྟན་ཡང་པན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །སྟོན་གསལ་ལས།
དུས་དེ་སྤིད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་དམན་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་ཤིང་ །སྟོན་པ་དང་
ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཚེས་ཀྱི་འདུལ་བ། །ཟབ་
མོ་བསྟན་པས་སྒྲག་པའི་ཡིད་དང་ལྟན་པ་ཡིན་ཏེ། །དེ་བས་ན་སྐལ་བ་མེད་པས་
དེའི་ཚེ་གསང་བ་ཆེན་པོའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུངས་སོ། །དུས་འདིར་ནི་སེམས་

ཅན་འདོད་ཆགས་ལ་སྒྱུད་ཅིང་སྟིགས་མ་ལྟ་བུ་བདོ་བའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མོས་པ་
མཁུན་ནས་བྱོན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་གསུངས་ལ། སྦྱིར་སྟགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་རི་
ལྟར་ཆེ་བ་དེ་ཡང་། དབང་ཚོན་གྱི་སྐལ་བ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་
ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྟོབས་རི་ལྟར་ཆེ་བ་བཞིན། དེའི་བག་ཉལ་ཕྱ་
མོ་ཚུན་གཞར་ནས་བྱངས་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་འདྲན་པའི་བྱས་
བའམ་སྐལ་བ་ལ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་
ཁ་རྒྱལ་ཏེ་སེམས་རྒྱད་མ་བྱངས་པར་བྱེད་པ་གལ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་དུས་
འཁོར་འགྲོལ་ཆེན་དུ་འདྲིར་འདུས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མར་མེ་
མཛད་ནས་ཤྲ་གྲུབ་པའི་བར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་སྟགས་ཀྱི་
ཐེག་པ་མ་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེའི་ཆོ་དེའི་དུས་ན་ཞེས་པ་སྟེ།
འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་དུས་ན་རིག་བཞིའི་མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་དང་
ལྟན་ཞིང་སྐལ་བ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས།
འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འཁོར་རྣམས་ལ་མ་བསྟན་ཏེ། དུས་གཞན་དུ་ཡུལ་གཞན་

གྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་འཁོར་ལ་ཡང་མ་བསྟན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུངས་འདིའི་སྤྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཐེག་པ་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པ་གཞན་དུ་ན་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། དེས་ན་སྤྲུགས་གྱི་ལམ་དང་ཐེག་པ་འདི་ནི། ལམ་
དང་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་སྤུལ་དུ་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་ལམ་དང་ཐེག་པ་ཡིན་
པས། དེའི་མི་སྟོབ་ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་
སྤྱིད་ཚད་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དེའི་ཡོན་ཏན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་
འདིའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་དཔལ་ཆེན་རྣམས་གྱི་མཚོག་ཏུ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་
བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་འབྲས་བུ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་
འོད་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་རྩ་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་ཞིག་པ་
མཚོག་གི་བདེ་བ་མི་ཟད་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་དོ། །དེས་ན་འབྲས་བུ་
འདི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་འདི་རབ་ཏུ་གཅེས་པས་ལམ་འདི་གོང་ན་མེད་ཅིང་
སྤྱོད་མེད་པའི་ཁམས་གསུམ་དུ་འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བའི་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་

ཀུས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབྱངས་གཅིག་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ།
།འདས་པའི་སངས་ཀུས་ནམས་ཀྱིས་གསུངས། །མ་འོངས་ནམས་ཀྱང་གསུང་
འབྱུང་ལ། །ད་ལྟར་བྱུང་བའི་རྗེ་གས་སངས་ཀུས། །ཡང་ནས་ཡང་དུ་གསུངས་
བ་གང་། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། མདོར་ན་སྤྲུགས་སྤྲུམ་མེད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཁམས་དྲུག་ལྟན་གྱི་དོ་རྗེའི་ལུས་ལ་ཉེ་རྒྱ་
ལྟན་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཡོད་པའི་ནང་གི་རྩ་དབུ་མ་གཞན་མཆོག་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པའི་རྩ་དབུ་མར་གནས་ཀྱིས་པའི་ནང་དུ། དོ་རྗེ་སྤྲུག་གཅན་གྱི་རྒྱུད་འོད་གསལ་གྱི་
བཞེན་པར་གྱུར་བ་སྟོབས་སུ་སོང་ནས་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་བཞེན་པར་
གྱུར་པའི་ལྟན་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་རྒྱུན་གཅོད་པའི་བླ་བའི་བྱས་པ་རྟེན་པ་ན། ལྟན་
ཅིག་བྱེད་རྒྱུན། ཕྱི་ནང་གི་བསྐྱེད་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་
རིག་པས་གཞན་མཆོག་གི་རྩ་དབུ་མ་ལ་ཡོད་པའི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཡབ་
ཡུམ་དྲུག་གི་ངོ་བོའི་མི་ཤིགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དཀར་དམར་ལྷ་བས།
དེའི་ཆོས་ཅན་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་དང་། དེའི་ཆོས་ཉོན་ཉིད་
སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་མདོན་དུ་བྱས་པས་ནམ་སྤིན་གྱི་རྩ་དང་། ལས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་

། འཛག་བཅས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བསྐྱེད་པའི་འཕོ་བའི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པར་
བྱེད་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། བཅོམ་ཟིན་ནས་ཕྱིར་ལྷོག་པ་མེད་པའི་
འགོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤིག་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སམ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། དེར་སངས་ཁ་ཅིག་གི་ལྷགས་ལྟར་རིག་ཤེས་
ཆད་མའི་རྟོག་ངོན། ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཅིར་ཡང་རུང་བར་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་
དེ་སྒྲོ་ཡུལ་དུ་བྱར་མི་རུང་བའོ། །ཞེས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་ལ་སྒྲོ་
འདས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་།
ལུས་སེམས་ཀྱི་བྱེད་བཅིང་འགའ་ཞིག་གིས། སེམས་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་དམིགས་
པར་མ་རྒྱས་ཤིང་། དེའི་དབང་གིས་བྱི་ནང་གི་ཡུལ་གང་ཡང་གསལ་བ་ཉམས་
སུ་མ་སྟོང་བ་ཙམ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐལ་བྱུང་དུ་ཆད་
པའི་སྟོང་བ་ཉིད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་པར་
སྒྲོམ་པ་དེ་དག་གི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ། ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ལྟ་གཤམ་
ཞིག །དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་སྒྲོམ་རྟོགས་པ་དེ་ནི་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་པའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་ལས། །ཡུང་པོ་རྣམ་

དབྱད་སྟོང་པ་ཉིད། །ཆུ་གིང་བཞིན་དུ་སྟིང་པོ་མེད། །རྣམ་པ་ཀླན་ཏུ་མཆོག་ལྷན་
པའི། །སྟོང་ཉིད་དེ་ལྟར་འགྱུར་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། །འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་
ལས། །རྟུལ་ཕྱ་རབ་ཆོགས་པའི་བདག་ཉིད་གྲིས་ཆོས་རྣམ་པར་དབྱད་པའི་སྟོང་
པ་ཆད་པའི་སྟོང་པ་ལས་རིང་དུ་བྱས་པ་དང་། །ཞེས་དང་། །གོ་ལ་བའི་ཐིག་ལེ་
ལས་ཀྱང་། །ཅི་ཕྱིར་ཤུག་ཐུབ་པ་ཡིས། །གངས་མེད་བར་དུ་ཆོགས་བསགས་
ཀྱང་། །འདི་དོན་མ་རྟོགས་ནི་རུལ། །ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཏིང་འཛིན་གནས། །དེ་ཆོ་
བདེར་གཤེགས་ཀླན་གྲིས་ཀྱང་། །ཐལ་བྱུང་སྟོ་ཅན་དེ་བསྐྱོག་སྟེ། །རྣམ་མཁའི་
དགྲིལ་ལྟར་རྣམ་དག་པའི། །ཟབ་གསལ་དྲི་མེད་རབ་བསྟན་ཏོ། །རྣམ་ཐྱེད་
དུས་སུ་བརྒྱལ་བ་ལྟར། །དེ་ཉིད་བསྐྱེམས་པས་ཐོ་རངས་དུས། །སྐྱད་ཅིག་གིས་
ནི་ཡང་དག་རྟོགས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་
ལ། །ཞེས་སོགས་ལ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་གཞིའི་དུས་
ནས། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བདེན་བ་ཆེན་པོ་ལྟན་སྟེས་གྱི་རིགས་ཡོད་པས། །དེ་
ལམ་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་གྲིས་སྤངས་ནས། །འབྲས་བུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །གཞིའི་དུས་སུ་ཡོན་ཏན་གྱི་བདག་ཉིད་

ཡིན་སོགས་ལ། གཞི་དུས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རིགས་ལ་འང་འབྲས་བུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
འབྱུང་རུང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་རྒྱ་དང་འབྲ་བར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
དོན་འདི་ལ་དགོངས་ཏེ་རྗེ་བཙུན་གྲགས་པས། །རང་བཞིན་རྒྱ་ལ་བསམས་ན་
ལྷན་གྲུབ་སྟེ། །མཐའ་ཡས་ཡོན་ཏན་ཚོགས་རྣམས་གནས་འབྱུང་ཡིན། །དེས་ན་
ལྷན་གྲུབ་གནས་གྱུར་མི་འགལ་ཏེ། །བརྩི་བ་འདི་ནི་འབྲས་བུའི་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་གདའ་བ་ལེགས་པར་མ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་གི་
ལྷགས་ལྟར། རྣགས་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་དེ་ཁམས་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དང་
རང་བཞིན་ཤེར་སྦྱོར་དང་དོན་གཅིག་པར་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ཁམས་སམ་རིགས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་རིགས་དང་། རྣམ་ཀྱན་
མཆོག་ལྷན་གྱི་རང་བཞིན་ཤེར་སྦྱོར་བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་ལུས་ལ་
བསམས་ནས་དེ་སྒྲུང་འདོད་ན་ནི། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དངོས་མ་ཡིན་ཀྱང་ཕྱག་ཆེན་
ཀྱི་རྒྱ་ཙམ་དུ་འབྱུང་མོད། མདོ་ལྷགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དང་རང་བཞིན་
ཤེར་སྦྱོར་ཙམ་དང་ནི། རྣགས་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱག་ཆེན་དོན་གཅིག་པ་ག་ལ་ཞིག་
དེའི་རྒྱ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་མདོ་ལྷགས་ནས་བྱན་མོང་བའི་

སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་བདེ་གཤེགས་སྟོང་པོའི་མིང་ཅན་རང་བཞིན་རྣམ་དག་ལ་
བཤད་ཀྱང་། ཐུན་མོང་མིན་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་རིགས་ལ་
བཤད་པས་ལུགས་དེ་ལ་མ་གཤམ་པའི་བྱིར་དང་། རྒྱགས་སུ་ནི་ཐུན་མོང་མིན་
པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་རིགས་དེ་རང་བཞིན་རྣམ་དག་དང་རང་
བཞིན་ཤེར་བྱིན་སྟོང་རྒྱུད་གིས་ཆོག་པར་མ་བཤད་པའི་བྱིར་རོ། སྦྱིར་མདོ་
ལུགས་གྱི་སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་ཞེས་པ་དང་། ལམ་
ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཞེས་པའི་འོད་གསལ་དང་། ཤེར་
བྱིན་དང་། རྒྱགས་སྦྱེས་མེད་ནས་སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་
དང་། ལམ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་འོད་གསལ་དང་།
ཤེར་བྱིན་དག་མིང་ཅན་དུ་མཐུན་ཡང་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡར་བྱིན་ཐེག་
པར་ཡུལ་སྒྲིང་སྒྲེགས་ལ་ཁ་བྱིར་ལྟའི་སྒྲོ་བུར་གྱི་དྲི་མར་གྱུར་པའི་ཆོགས་དུག་གི་
སེམས་སེམས་བྱུང་དང་བཅས་པའི་གཟུང་འཛིན་དང་སྦྱོས་མཆན་གྱི་ཐུན་པའི་རོ་
བོ་ཉིད་བྲལ་བའི་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གདོད་
ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་འོད་གསལ་བ་ཡིན་པར་འདོད་

པས། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་སེམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པར་
འཛིག་ཀྱང་། སྤགས་སྒྲ་མེད་པར་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་མཆོག་པར། ཡུལ་སྟོང་ཕྱོགས་
ལ་ཁ་ནང་ལྷའི་སྒོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་གྱུར་པའི་སྒྲ་མཆེད་ཐོབ་པའི་སྒྲ་བ་གསུམ་གྱི་
གཙོ་སེམས་ལ་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་སེམས་བྱུང་དང་བཅས་པའི་གཟུང་འཛིན་
གྱི་སྒྲོས་མཚན་གྱི་ཐུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བུལ་བས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་བདེ་
ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཉིད། གདོད་ནས་རྣམ་པར་དག་པའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་
འོད་གསལ་བ་ཡིན་པས་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་སེམས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་བ་མངོན་དུ་བྱས་པར་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། བར་སྤྱོད་ཐེག་པ་ནི། ཟབ་མོ་
སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཚོགས་མཐོང་བ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དུ་ཤེས་
རབ་གྱི་པར་སྤྱོད་དུ་གྱུར་པ་དང་། རྒྱ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གྱིས་ཟིན་པའི་
བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་བྱུང་དུ་འཇུག་པས། འབྲས་བུ་རྣམ་མཁུན་ཐོབ་པའི་ཆ་
ནས་མོ་རྟགས་སྐྱར་བ་ལ། ལམ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་མ་ཡིན་པས་དེ་
མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་ལམ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱོད་མ་མངོན་དུ་བྱས་པར་
འཛིག་ཀྱང་། སྤགས་སྒྲ་ན་མེད་པར་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་མཆོག་པར་སྤྱོད་ནི་ཕྱག་

ཀླུ་བསྟན་པའི་ཆེར་ཁྱོད་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀླུ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོས་པ་ཕྱ་བའི་ཕྱ་བ་
བཅད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དེས་བདེ་ཆེན་གྱི་རྣམ་མཁྱེན་བསྐྱེད་ལུས་གྱི་ཆ་ནས་དེ་
ལམ་གྱེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་མ་ཡིན་པས། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པས་ལམ་གྱེས་
རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་མ་མངོན་དུ་བྱས་པར་འཛིག་པ་ཡིན་ནོ། འདིར་རིན་པོ་ཆེ་
ཏོག་གི་ཡུང་བྲངས་པ་ནི། སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཉིད་ཏོགས་པ་ན་ཕན་ཡོན་
ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་སྒྲོས་ཅི་དགོས་ཏེ། སུན་མོང་བའི་སྟོང་ཉིད་ཅམ་ཏོགས་པ་ན་
ཡང་ཕན་ཡོན་ཆེ་བར་བསྐྱགས་པ་བརྗོད་པའོ། དོ་རྗེའི་གསུང་། མཉམ་བཞག་
ལས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་། ཞེས་པ་འདིའི་གཞན་འདོད། རང་དོན་ཆོས་
གྱི་སྐྱེ་ནི་མཉམ་བཞག་ཁོ་ནར་སྐྱབ་དགོས་ཏེ། ཡེ་གྱེས་གྱི་ཚོགས་གྱིས་སྐྱབ་
དགོས་པའི་བྱིར་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བསྐྱབ་པའི་བསོད་
ནམས་དང་ཡེ་གྱེས་གྱི་ཚོགས་ལ་མཉམ་བར་བཞག་པས། ཐར་པ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཞེས་སྐྱབ་པ་འབྲི་བྱང་པའི་གསུང་
ལྟ་དང་བྲལ་བའོ། མཆོད། གཞན་དོན་གཟུགས་གྱི་སྐྱེ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ཁོ་ནར་
སྐྱབ་དགོས་ཏེ། བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པའི་བྱིར། རོ་བོ་ཉིད་

གྱི་སྐྱུ་ནི་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀར་ཚོགས་གཉིས་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ནི་སྒྲོས་པ་ཉི་ལའ་ཞི་བ་ཙམ་ལས། འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཞེས་སྒྲུབ། སྒྲོར་བ་དང་པོ་གཉིས་གྱི་བྱའ་བ་མི་འགྲུབ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཚོགས་གྱིས་ཀྱང་ཚོས་གྱི་སྐྱུ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀར་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་
། བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་གྱིས་ཀྱང་གཟུགས་གྱི་སྐྱུ་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀར་
སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲུབ། སྒྲོར་བ་གསུམ་པའི་དྲགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་སྟེ།
རི་སྐད་དུ། རྒྱབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཚོས་གང་དག རྩོབ་
གྱུར་ནམ་ཀུན་ནམ་དག་པ། ་དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན། ཞེས་འབྱུང་
པའི་ཕྱིར། ཟག་མེད་གྱི་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པར་
གྲུབ་པོ། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཞེས་སོགས་ལ། འཛིག་
ཚོགས་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི། ཡང་སྤྱིད་དུ་འཕེན་
པར་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡིན་པས། དེ་སྤངས་པས་སྤོད་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་
ལེན་མི་རུས་པ་ཡིན་གསུང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ནམ་རྟེན་སྐྱེ་བ་རྗེས་ཤེས་ཡིན་
པས་ཞེས་སོགས་ལ། མྱོད་ཚང་པ་དང་ཨོ་རྒྱལ་པའི་མན་ངག་ནམས་དང་། ལྷག་

པར་ཡང་དགོན་པའི་བྲིད་ཡིག་རྒྱ། མཉམ་བཞག་རྗེས་ཐོབ་རྗེས་ཤེས་གསུམ་དུ་
ཕྱེནས། མཉམ་བཞག་གི་འབྲས་བུ་ནི་མཉམ་བཞག་གི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པས་
རྗེས་ཐོབ་རྒྱ་བཞག་ལ། རྗེས་ཤེས་ནི་མཉམ་བཞག་ལས་ལངས་པའི་ཤེས་པ་ཐ་
མལ་པ་ལ་འཆད་འདུག་ཀྱང་། གསུང་རབ་ཀྱི་བདེ་ལ་མཉམ་བཞག་དང་རྗེས་
ཐོབ་ཀྱི་ལྷུང་རྗེས་འདི་པས་འདོད་པའི་རྗེས་ཤེས་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་ཤེས་
བཟོད་བཅུ་དྲུག་གི་རྗེས་ཤེས་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། མཆན་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་
འབྱུང་བ་དགོན་ནོ། མཉམ་བཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་ཚུལ་
ལ། ས་བོན་དང་ལྷན་པ་དང་། དབང་རྩོན་དང་ལྷན་པ་དང་། གྲུབ་རྒྱུད་པ་
དང་ལྷན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས། གྲུབ་རྒྱུད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལས།
དཔེར་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་ལྟ་བུའི་ཆད་དུ་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་ཀྱང་
རྒྱུན་གཞན་ཆང་ན་མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོ་ལ་འབྲས་བུ་མངོན་གྱུར་བསྐྱེད་དུ་རུང་
བའི་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ནི་ས་བོན་དང་ལྷན་པའོ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགོ་
བ་ལྟ་བུའི་ཆད་དུ་སྦྱོར་བ་བྱས་ན་ནི་འབྲས་བུ་མངོན་གྱུར་བསྐྱེད་དུ་རུང་ལ། དེའི་
ཆད་དུ་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་ན་འབྲས་བུ་མངོན་གྱུར་བསྐྱེད་མི་རྣམ་པའི་ས་བོན་གྱི་

རིགས་ལ་དབང་དང་ལྡན་པར་འཛིག་ཅིང་། ས་བོན་དབང་དུ་བཞག་པའི་ཚས་
དེ་ནམས་ལས་གང་དང་གང་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་དང་ལྡན་པས་ན་ཀུན་ཏུ་སྦྱོད་པ་
དང་ལྡན་པའོ། ས་བོན་དང་ལྡན་པར་འཛིག་པ་ནི། རང་གི་ས་པའི་རྗེས་ཐོབ་
དང་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བརྩི་ལ། དབང་དང་ལྡན་པར་འཛིག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་
སྦྱོར་བྱུང་དང་ཟག་མེད་ལ་བརྩི་བར་བྱ་བས། ས་བོན་དང་ལྡན་པ་ལ། ས་བོན་
ནི་ཚས་དགུ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་སྦྱིས་ཐོབ་གསུམ་དང་། ལུང་མ་
བརྟན་སྦྱིས་ཐོབ་གསུམ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་སྟེ་དགུ་དབང་དང་ལྡན་པ་
ལ། ཚས་བརྒྱ་གཅིག་གིས་དབང་ལྡན་དུ་བཞག་སྟེ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་
སྦྱོར་བྱུང་གསུམ་དང་། འདོད་ཁམས་དང་གཟུགས་གྱི་ལུང་མ་བརྟན་སྦྱོར་བྱུང་
གཉིས་དང་ཟག་མེད་སྦྱོབ་པའི་ཚས་གསུམ་དང་། ཟག་མེད་མི་སྦྱོབ་པའི་ཚས་
གསུམ་སྟེ་བརྒྱ་གཅིག་གོ། །ཉན་ཐོས་དག་བཙམ་པ་སྡོན་གོམས་པའི་དབང་
གིས་མ་བརྟགས་པའི་ལས་ལུས་ཀྱིས་སྦྱེུ་ལྟར་མཛོང་བ་དང་། དག་གིས་ཏྲ་
མཛོག་ལྟར་འཛོང་བ་དང་། ཡུལ་བབང་མོ་མཐོང་བ་ན་བཞིན་བབང་མ་ཞེས་
བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་སྦྱོབ་ལྟ་བུ་ནི། ཉན་མོངས་པ་མངོན་གྱུར་པ་ས་

བོན་བག་ལ་ཉལ་གང་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པས། རྒྱོ་གསུམ་གྱི་ལས་དེ་
དག་ནི་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་བྱེ་སྒྲུལ། དག་བཙུག་པས་སྤྱ་རྒྱས་
སྤངས་ཤིང་། ཐུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་མེད་ཀྱང་། ཡུལ་གཅིག་སྤུ་ཉེ་བར་གནས་པས་
སྤྱ་རྒྱས་བསྐྱེད་ལ། དེའི་དབང་གིས་ལུས་དག་ཡིད་གྱི་ལས་དེ་ལྟར་དུ་བྱེད་པ་
ཡོད་དེ། དག་བཙུག་པ་ཉམས་པའི་ཚུལ་ཅན་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་ལ།
མདོ་སྤེལ་ནི། དག་བཙུག་ཉམས་པ་མི་འདོད་པས། །རྒྱུ་མ་ཚང་བ་ལས་
འབྲས་སུ་སྐྱེ་བའི་ག་ལ་རིགས་པར་འདོད་དོ། བྱང་འཕགས་ལ་ནི་མ་བརྟགས་
པའི་ལས་མེད་དེ། བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་པར་མ་བརྟགས་པའི་ལས་སྤོང་བ་ལ་
ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དུས་རྟག་པར་རྗེས་
ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཞེས་སོགས་ལ། སྤྱིར་རྗེས་ཐོབ་ལ་ཡང་ཐར་བ་དང་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པའི་རྒྱར་འགྱུར་གྱི་དག་བ་དང་། དེའི་གོགས་བྱེད་གྱི་མི་དག་བ་དང་
། དེ་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་བའི་ལུང་མ་བསྟན་པའི་རྗེས་ཐོས་ཀྱང་ཡོད་དེ།
མི་ཁོམ་པའི་གནས་སུ་སྐྱེས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ནི་རྟག་པར་མི་དག་བ་ཁོ་
ན་ལ་འཇུག་པ་ཤས་ཆེནོ། སྤྱིར་ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐྱབ་པ་ལ་

མཉམ་རྒྱུ་གཉིས་ལ་ལྟར་བྱ་བ་གང་ལ་གཅིས་ཤིན། ཐར་བ་ཙམ་གྱི་གོ་འཕང་
ལ་ནི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་སོགས་མི་དགོས་པས་རྒྱུ་ཐོབ་ཀྱི་དག་པ་ལ་ལྟར་
མ་བྱས་ཀྱང་མཉམ་བཞག་ལ་ལྟར་བྱས་པ་གཅིས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་
འབྲུབ་པའི་བྱིར། རི་སྐད་དུ། ལྟར་བ་སྤྱོད་པ་ལན་གསུམ་སྟེ། ལྟར་ལྟས་
འགོར་ན་ལན་བདུན་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་
སྒྲུབ་པ་ལ་ནི། མཉམ་རྒྱུ་གཉིས་ལ་ལྟར་བྱ་བ་ལ་གཅིག་གཅིས་ལ་གཅིག་
ཤོས་མི་གཅིས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་རྒྱུ་གཉིས་ཀར་ཐབས་ཤེས་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་
ཚོགས་གཉིས་ལྟར་མ་བྱས་པར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འབྲུབ་པའི་བྱིར་
རོ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་ཡོན་ཏན་ཆེ་ཞེས་སོགས་ལ།
འདོད་སེམས་ཅུ་གཅིག་པ་ལས་བསམ་གཏན་གྱི་ཉིད་བསྟོགས་པའི་ཡོན་ཆེ། དེ་
ལས་བསམ་གཏན་གྱི་དཔོན་གཞི་རྣམས་པའི་ཡོན་ཆེ། དེ་ལས་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བདེན་བཞིའི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་འཕགས་
པ་ཉན་ཐོས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་པའི་ཡོན་ཆེ། དེ་ལས་རང་རྒྱལ་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་པའི་ཡོན་ཆེ། དེ་ལས་བྱང་འཕགས་

ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་འོག་མ་འོག་མ་ལས་གོང་
མ་གོང་མ་རྣམས་པན་ཡོན་ཆེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་པན་ཡོན་ལ་
ལྟོས་ན། ས་བཅུ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་པན་ཡོན་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ལྟོས་ན་
བ་ལང་གི་མིག་རྗེས་ཀྱི་ཚུ་ལྟ་བུའོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་པན་ཡོན་ནི་
གཞལ་དུ་མེད་ཅིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་
པ་ལས་བཞེངས་པ་ཡང་མེད་དོ། དེ་ཡང་། དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་བས་ནི། སངས་
རྒྱས་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་བཞེངས་པ་མེད་པའི་དོན་ནི།
ཡུལ་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱང་དེའི་རང་དུ་རྒྱབ་པ་ལས་བཞེངས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེར་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་
ཅམ་ཡང་ནི་བའི་ཕྱིར། མཉམ་བཞག་གི་ངོ་བོ་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་འདོད་དོ། །དབུ་མ་
རང་རྒྱད་པས་ནི། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡུལ་ལ། ཡུལ་ཅན་རི་
སྟེང་མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་འཇུག་པ་ན། ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་མཉམ་
བཞག་གི་ཡུལ་ལ་ཡུལ་ཅན་རི་ལྟ་བུ་མཁའ་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟག་ཏུ་བཞེངས་པ་མེད་
པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཉམ་རྗེས་གཉིས་ཀ་

ཅིག་ཅར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མི་འགལ་བ་དང་། རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོ་
ན་མཉམ་བཞག་གི་ཚཱ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའང་གྲུབ་པས་མཉམ་བཞག་ངོ་
བོའང་ཡེ་ཤེས་སུ་འཆད་དོ། །མ་མཛེངས་མས་བྱ་གསོ་བ་ཞེས་སོགས་ལ། སྤྱིར་
མཉམ་བཞག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྤྱོད་ལ་གྱི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་
བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་ག་སོག་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། མཉམ་བཞག་ཏུ་
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཐུས། དེའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བསོད་ནམས་གྱི་
ཚོགས་བསག་པ་ཡང་རྫོགས་ཡུལ་ཆེར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །བརྟན་པ་ཆེར་ཐོབ་པ་
ན་ཡིད་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལས་མི་གཡོ་བར་ལུས་ངག་
སྦྱོར་སོགས་གྱི་བསོད་ནམས་ལ་འཇུག་པའང་ཡོད་དོ། །དོ་རྗེའི་གསུང་། རྒྱ་མ་
བསྐྱབས་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་ཞེས་པ་ལ། འབྲས་བུའི་གཙུག་པོ་དོན་དུ་
གཉེར་དོ་རྗེའི་གསུང་འདི་ལ་སྤྱིར་བཏང་དང་དམིགས་བསལ་གཉིས་ཡོད་པར་
གོ་སྟེ། སྤྱིར་བཏང་ནི། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མེད་ལ་མི་འབྱུང་ཞེས་པའོ།
།དམིགས་བསལ་ནི། འབྲས་བུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ནི་དེའང་རྒྱ་མ་
བསྐྱབས་པ་ལས་མི་འབྱུང་ཞེས་རྗེ་འབྲི་བྱང་པའི་གསུང་ལྟ་དང་བུལ་བའོ།

།མཆན། གྲུ་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིན་པས་རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་བ་
འགོག་པའི་སྤྲད་དུ། རྗེ་འབྲི་བྱུང་པས་དུས་གསུམ་སྒྲིབ་པ་མེད་པར་མཁྱེན་པས་
རྗེ་གས་ཆེན་པོ་ཅི་རིགས་དང་། བྱིས་ཀྱང་དོལ་བུ་བ་སྤྱོད་པས་སྤར་མཛད་པ་ཡིན་
ལ། དེས་ན། རོ་ནང་པ་ན་རེ། གཞི་དུས་ན་མཆོན་དཔེ་གསལ་རྗེ་གས་ཀྱི་སངས་
རྒྱས་སྒྲིབ་པས་བསྒྲིབས་པ་བུམ་ནང་གི་མར་མེ་ལྷ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་དང་པོ་ནས་
ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྒྱས་བསྐྱབས་ནས་གསར་དུ་འཛང་རྒྱ་དགོས་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོའི་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རེས་དོན་སྟོན་པའི་
མདོ་སྤྱགས་ཀྱི་ལུང་མང་པོ་འདྲེན་པར་བྱེད་དོ། རྗེ་གས་ཆེན་པ་ན་རེ། སངས་
རྒྱས་དང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མེད་ཅིང་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་གང་ཡང་མ་
ཤར་བའི་སྟོན་བསྐྱལ་པ་དབག་ཏུ་མེད་པའི་གོང་རོལ་ན་མགོན་པོ་འོད་མི་འགྱུར་
བའམ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྩའི་རྩེ་མོ་ཙམ་ཡང་མ་བསགས། མི་
དགེ་བ་རྩའི་རྩེ་མོ་ཙམ་ཡང་མ་སྤངས་པར་དོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ་རང་ས་ཟིན་པས་སངས་
རྒྱས་དང་དེའི་རང་འོད་དང་རང་མདངས་ལ་རིགས་ལྷ་པོ་ཤར་ཏེ་སངས་རྒྱས།
དེ་ནི་སྟོན་བྱུང་རིག་པ་རང་ཤར་རྒྱ་མེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ། རྒྱལ་བ་རིགས་

ལུས་དགོངས་བ་གཏད་པས་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་དང་དོ་རྩེ་ཚོས་གཉིས་སངས་
རྒྱལ། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་དགོངས་པའི་བརྒྱད་པ་ཡིན། དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་རྫོགས་
ཆེན་ནམ་མཁའི་མཐོངས་ནས་བཤད་ཅིང་། དགའ་རབ་དོ་རྩེས་རི་རབ་ཅེ་ནས་
ཉན་ལ། ཡང་། དགའ་རབ་དོ་རྩེས་རི་རབ་ཅེ་ནས་བཤད། ལྷོ་སྤྲུལ་རྒྱ་མཚོའི་
གྲོང་ནས་ཉན་པ་ནས་བཟུང་རིག་འཛིན་བརྟུང་བརྒྱད་དང་། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
བསྐྱུས་ལྷ་བཙན་པོ་ཁྱི་སློང་ལྷེ་བཙན་ལ་བསྟན་པ་སོགས་གང་ཟག་སྟན་བརྒྱད་
དང་། ཚོས་ཟབ་ཆེས་པས་དུས་དེར་བསྟན་མ་པོད་པས་གཏེར་དུ་སྤྲུལ་ནས་མ་
འོངས་པར་སྐལ་ལྷན་གྱི་ལག་རྒྱུ་ཡོང་བར་སློན་ལམ་བཏབ་པ་དེ་རིག་འཛིན་
སྤྲུལ་སྤྲུལ་ནམས་གྱིས་གཏེར་ནས་བཏོན་ཏེ་བརྒྱད་པ་ནི་སློན་ལམ་བཀའ་རྒྱའི་
བརྒྱད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། བརྒྱད་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་དང་ལྷག་པར་རྒྱལ་བ་འབྲི་
ཁུང་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་གྱིས། ལས་དང་པོ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་འཇུག་
པ་ལ་དཔོན་སློབ་རྒྱུ་འབྲེལ་བ་ལ་གང་ཟག་སྟན་དུ་བརྒྱད་པ་འབའ་ཞིག་དགོས་
ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་དང་པོར་བོས་པ་དང་བསམ་པ་རྣམ་པར་རྟོག་
པས་བསྒྲུམས་པ་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་སྤྱིར། ལས་དང་པོ་པ་ལ་བྲུ་མ་སངས་

ཀླུ་ཐུགས་རྗེ་རི་ལྟར་ཆེ་ཡང་། ཚོས་བསྟན་པར་དགོངས་པ་ཅམ་གྱིས་སྒྲ་
བསམ་བརྗོད་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲེ་བ་དང་། སངས་རྒྱུ་པ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར།
སངས་རྒྱུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྒྱུ་བསྐྱབ་པ་མ་ཡིན་ན། མཚན་དཔེ་རེ་རེ་ལའང་རྒྱ་
མཐའ་ཡས་པས་སྒྲུབ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་རྩོན་དུ་འབྱུང་བ་དང་།
གདོད་མ་ནས་བྱུབ་པའི་སངས་རྒྱུ་ཏྲག་བཏན་ཡོད་ན། བྱི་རོལ་པས་གདོད་
ནས་གྲོལ་བའི་བདག་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཐར་པ་རང་དབང་
ཅན་དུ་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པར་འབྱུང་རོ། འོ་ན་མཉམ་བཞག་ལས་ཡོན་ཏན་
ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཞེས་པ་དང་འགལ་ཞེས་སོགས་ལ། དགོངས་གཅིག་འགྲེལ་
བྱེད་སྒྲ་མ་འདི་པས་འགལ་བའི་དོགས་པ་མེད་པར་འགལ་སྟོང་བྱེད་པ་ཅིག་
འདུག་པའི་དོན་གྱི་བསམ་པ་སྤངས་ནས་བརྗོད་ན། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱུ་གྱི་
ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཉམ་གཞག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གདོད་མ་ནས་གནས་པ་
ཞིག་མགོན་པོ་འབྲི་ཁུང་པའི་དགོངས་པར་དགོས་པ་ལ། དེ་ལྟ་བུ་མགོན་པོ་འབྲི་
ཁུང་པ་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་སྒྲུའི་རྒྱ་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལས་འབྲས་བུ་ཚོས་སྒྲུ་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཚོས་

སྒྲིའི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་འབྲས་བུ་ཚས་སྒྲུ་ཡིན་
པར་སྒྲུས་གྲུང་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲིའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་དེའི་རྒྱུ་ལ་
མཉམ་པར་བཞག་པས་རྒྱ་དེས་བྲངས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་མི་བསྒྲུ་བ་ཡིན་ཏེ།
མཉམ་བཞག་ཏུ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས། དེའི་འབྲས་བུ་
གཞན་དོན་མཁའ་བྱུང་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་མི་བསྒྲུ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་རྒྱའི་ཐེག་པའི་
ལྷགས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་བྱམ་མཚམས་སམ་རྗེས་ཐོབ་སྒྲུ་མ་
ལྟ་བུར་འཆར་བྱ་བ་དང་། རྒྱགས་བླ་ན་མེད་པར་མཉམ་བཞག་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
ནལ་འབྱོར་དང་། རྗེས་ཐོབ་བམ་བྱམ་མཚམས་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་ལ་ནི་གཏོར་མ་
དང་། སྒྱིན་བསྐྱེད་བྱ་བར་གསུངས་པ་དང་། མཉམ་བཞག་ཏུ་རྫོགས་རིམ་ལ་
གནས་ནས། མཐུན་མཚམས་སམ་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་བདུད་རྩི་
བསྟེན་པའི་སྒྲོ་ནས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པའོ། །སྒྲིའི་མཉམ་རྗེས་རོ་
གཅིག་ཏུ་འབྲས་ནས་བྱེད་པ་གཅིག་གིས་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་སོ་སོར་སྒྲུབ་པ་
ནི། དག་པ་ལ་གནས་པ་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། མ་དག་པར་ཡང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སོག་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་བྱང་འབྲེལ་དུ་སོག་པ་

ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མེ་ཏྲག་ཅིག་མཆོད་ན། དེ་འཁོར་ག སུམ་མི་
ཏྲག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཆ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། མི་ཏྲག་
བཞིན་དུ་མཆོད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཚོགས་སོག་པ་དང་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དོ། །ཞོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱི་བ་རྣམ་པ་
གསུམ་དང་ཞེས་སོགས་ལ། དཔེ་དོན་འདི་སེམས་ཙམ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྒྲིང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིགས་དངོས་པོ་རྣམས་གྲུབ་པ་རང་རྒྱད་པ་ཞིག་
སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པ་ལ་སྒྲོ་བུར་ཀྱི་དྲི་མས་བསྐྱེབས་པའི་དཔེ་དོན་དང་
རྒྱུར་ལ། དབུ་མ་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་གྲུབ་རང་རྒྱད་པ་ཞིག་སེམས་
ཅན་རང་བདེན་པའི་རྒྱད་ལ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས། སེམས་ཅན་གདོད་མ་
ནས་མ་གྲུབ་པས་སེམས་ཅན་འཆང་བྱ་རུང་གི། །རྒྱུ་ལྷོང་ཉིད་ཀྱི་ཆ་དེ་བདེ་
གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་རང་བཞིན་གནས་རིགས་དང་། དེ་རྒྱད་ཀྱི་བརྩེ་སོགས་
རྒྱངས་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ནི་བདེར་གཤེགས་སྒྲིང་པོའི་ཐོས་
པའི་བག་ཆགས་སམ་རྒྱས་འགྱུར་ཀྱི་རིགས་དེ་ཞོར་བུ་ལྟ་བུ་ད ང་། ཡིན་ལྟགས་
ལ་སྒྲོས་པ་གང་གིས་ཀྱང་སྒྲོ་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་མེད་བཞིན་དུ་ལྟོས་ནས་བཞག་

པའི་འབྲུལ་སྒྲུང་དྲི་མ་གྲོ་བྱུང་བ་ནི་ཤུན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མེད་བཞིན་དུ་འབྲུལ་
པར་སྒྲུང་བ་དེ་གནས་ཚུལ་དུ་མ་གཤིས་པས་བརྒྱ་བ་དང་མྱི་བའི་དཔེ་དང་།
གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་འབྲུལ་པ་ནས་བཞག་པའི་འབྲུལ་སྒྲུང་དྲི་མ་གྲོ་བྱུང་
བ་ནི་ཤུན་པ་ལྟ་བུ་དང་། མེད་བཞིན་དུ་འབྲུལ་པར་སྒྲུང་བ་དེ་གནས་ཚུལ་དུ་མ་
གཤིས་པས་བརྒྱ་བ་དང་མྱི་བའི་དཔེ་དང་། གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་འབྲུལ་
པ་ཐམས་ཅད་དག་པ་ནི། གནས་ཚུལ་ལ་ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཐོགས་
མེད་དུ་འབྱུང་བ་ནི་བརྒྱ་བ་དང་མྱི་བ་བྱས་ཐིན་ནས་དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་
དཔེའོ། །རྗེས་ཤེས་ལ་མི་འབྱུང་བའི་དངོས་ནས་ཞེས་པ་ལ། ས་ཐོབ་ནས་ཐ་
མལ་གྱི་རྗེས་ཤེས་མི་འབྱུང་བ་ལ་དགོངས་པའོ། །འོ་ན་བྱང་འཕགས་ལ་རྗེས་
ཐོབ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་འབྱུང་བར་བཤད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བྱང་
འཕགས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་
བསམ་གཏན་དག་པ་བ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་གྱི་ལམ་དང་མ་འབྲེལ་
བའི་འཁོར་བའི་རྒྱུར་འབྱུང་གྱི་ཐ་མལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །རྫོ་རྗེའི་གསུང་། ལྟོང་
ཉིད་རྟོགས་ན་ལྟོང་ཉིད་རྒྱུ་འབྲས་སུ་འབྱུང་བྱ་བ་འདིའི་དགོངས་པ་ནི། ལྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་དུ་རུང་བ་དང་། རྟོར་
གསུང་འདི་དག་པར་བཏོན་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
རྟོགས་ན་སྤང་ཙམ་དུ་ཆོས་ཅན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་ལ་ངེས་པ་སྒྲོག་
མེད་དུ་འབྲེན་པའོ། ཞེས་པ་ནི་མགོན་པོ་འབྲི་ཁུང་པའི་གསུང་དང་ལྷང་དང་
བྲལ་བའོ། མཆན། སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་ལྡོག་ནས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་འཕམ།
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་ལྡོག་ནས་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བའི་དོན་མིན་ལ། ཡིན་ན། སྟོང་
པ་ཉིད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་མིན་པར་ཐལ། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་འཕམ་དེ་རྒྱ་
འབྲས་སུ་འགྱུར་བས་མི་སྟོང་བའི་ཕྱིར། ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་
བ་མིན་པར་ཐལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མདོར་ན་སྟོང་
ཉིད་ལ་རྒྱ་འབྲས་སུ་བྱས་པས་སྟོང་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང་། སྟོང་
ཉིད་ལ་སྐྱེ་འགག་རུང་བྱས་པས་སྟོང་ཉིད་སྐྱེ་འགག་བྱེད་མི་དགོས་པའི་གནད་
འདི་ནི་བོད་པའི་རྟོགས་ལྡན་བཟང་དགུར་བྱེད་པ་པལ་ཆེར་གྱིས་མ་ཤེས་པས་
འབྲུལ་གཏམ་ཟད་མི་ཤེས་པ་ཅིག་བྱུང་བར་སྤང་ངོ་། །འོ་ན་སྟོང་ཉིད་ལ་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་རྟོན་འབྱུང་འཐད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཞེ་ན། མགོན་པོ་གྲུས་ཆོས་ཐམས་

ཅད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་མ་སྦྱེས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་
པ་ན། བྱིན་པ་གི་མུ་སྟེགས་བྱེད་པ་དག་ན་རེ། འོ་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
ཚཱ་རྣམས་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚཱ་རྣམས་རྒྱ་རྒྱུན་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་མ་སྦྱེས་པའི་བྱིར་ཞེན་༥ ་དེ་ལ་བྱུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྟོས་ནས་བཞག་
པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚཱ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་ཐ་སྙད་དུ་རྒྱན་ཆད་
པར་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པས་
མི་སྐྱེ་བར་ཡང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱེ་བའི་གོ་འགོགས་བྱེད་
མེད་པས་སྐྱེ་བར་རུང་། སྐྱེ་བ་ཡང་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར་སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་སྐོ་འགོགས་བྱེད་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཡང་རུང་ལ། དེས་ན་སྐྱེས་
པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སམ། སྐྱེས་ཙམ་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རིག་པ་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་
པ་ལས་སྐྱེ་བར་སྒྲུང་ཙམ་དུ་རིགས་པར་གྲུབ་པོ། ་དེ་སྐད་དུ། ་ཁང་ཞིག་རྒྱུན་
ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྦྱེས། ་དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། ་ཞེས་དང་།
བཀའ་བརྒྱུད་གོང་མའི་མཁུར་ལས། ་སྐྱེ་བ་མེད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ། ་སྐྱེས་

ཅམ་ཉིད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད། ཞེས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་དཔལ་ལྡན་གྲག་མཆེད་
 གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། དོན་དམ་སྟོང་ཉིད་རྟག་བརྟན་མི་འབྱུང་བ་རང་གི་
 རོ་བོས་མི་སྟོང་བའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་གདོད་ནས་སངས་རྒྱས་ཡིན་པ་དང་། གཞན་
 ཀུན་རྫོབ་སྒྲོ་བུར་བའི་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་རང་གི་རོ་བོས་སྟོང་
 བས། དེ་གཏན་འཛིང་རྒྱ་བར་མི་རིགས་པར་བཞེད་པ་ལྟར་ན། སྟོང་ཉིད་ལས་
 འཁོར་འདས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཐམས་ཅད་ལྟོས་ནས་འབྱུང་བ་མི་རིགས་པར་
 ཐལ། སྟོང་ཉིད་གོ་ཆོད་པོ་དོན་དམ་དུ་ཡེ་སངས་རྒྱས་སུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ནི་གཞན་
 པའི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་ལྟོས་པར་མི་འདོད་པའི་བྱིར་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཚོགས་
 གཉིས་བསགས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་སུ་མི་འབྱུང་བ་ཐལ། དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་
 དོན་དམ་ཡེ་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་བྱིར་དང་། ཡང་ཚོགས་གཉིས་བསགས་ནས་
 གོམས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐྱིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་དེ་མི་
 སྲིད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ནི་དོན་དམ་རྟག་དངོས་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཚོགས་
 བསགས་པོ་མི་རྟག་པ་རྟག་པར་འབྱུང་བ་འཇམ། རྟག་པའི་རང་བཞིན་དུ་འདྲེ་མི་
 སྲིད་པའི་བྱིར། ཐ་སྙད་དུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྒྱ་འབྲས་ལྟོས་ནས་འཛོག་ཚུལ་ནི། རྒྱ་

རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པས་འབྲས་བུ་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ་བསྐྱེད་དུ་མེད་ལ། རྒྱ་
བཏགས་པ་བས་འབྲས་བུ་བཏགས་པ་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་རྟོག་ངོར་མ་རིག་པའི་
དབང་གིས་རྒྱ་འབྲས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་སྒྲུབ་བདེན་དུ་འཛིན་པ་ནི།
མཐོང་བ་རྒྱན་པའི་རྟེན་དོན་ཏེ། གྲུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚཱ་ཞེས་སྟོན་པ་བདེར་གསལ་གས་
པས་མིང་འདོགས་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་གྲུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲུབ་དོན་ནི། སྒྲིབ་རྒྱ་སྟེ་ཡང་
དག་པར་སྒྲིབ་པ་ལ་འཇུག་པས། རི་སྐད་དུ། །གང་ཞིག་གིས་སམ་རང་བཞིན་
ལ། ཡང་དག་སྒྲིབ་བྱེད་དེ་གྲུན་རྫོབ། ཅེས་དང་། །གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་
ཕྱིར་གྲུན་རྫོབ་སྟེ། །དེ་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྒྲུབ་དེ་ནི། །གྲུན་རྫོབ་བདེན་
ཞེས་བྱུང་བ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། བོད་ཁ་ཅིག་གྲུན་ནི་མང་
ཚིག་དང་། རྫོབ་ནི་རྒྱན་ཚིག་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་རྒྱན་པའི་དོན་ལ་སྒྲུབ་ཤད་
བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱ་བཤད་སམ་སྒྲིབ་ཏེ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། བོད་སྐད་ལ་བྱས་
པས་རྒྱ་བཤད་འབྲུལ་མེད་མི་ཡོང་བས་ཀྱི་ནར་བས་སོ། ཐ་སྙད་གྲུན་རྫོབ་ཀྱི་
ཚཱ་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱེད་པ་མེད་ཅེས་པ་དེ་ཡང་མ་དབྱེད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྲགས་དོ་
ཅམ་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དབྱེད་ངོའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་

གཟིགས་ངོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚེས་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་མི་བསྐྱོད་བ་དང་བསྐྱོད་བ་
ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོད་མེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཤིག་ཡོད་ན་བདག་
དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་ལས་མ་ཡིན་པར་བསྐྱོད་པའི་རྒྱ་འབྲས་
བསྐྱོད་ཅིག་ཡོད་དགོས་པས་དེར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བདག་གིས་བསྐྱོད་
པའི་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱོད་མེད་མི་འཐད་དེ། འཐད་ན་གྲུབ་ཟིན་རྒྱུ་བ་པར་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་བསྐྱོད་པའི་རྒྱ་འབྲས་མི་བསྐྱོད་མི་འཐད་དེ། འཐད་ན་
འབྲེལ་མེད་གཞན་ལ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་འབྲས་མི་བསྐྱོད་པས་རྒྱ་འབྲས་རང་ཉིད་མི་
བསྐྱོད་པར་མི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་ཀས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱོད་མེད་བསྐྱོད་ན་
གཉིས་ཀ་ལ་བརྫོད་པའི་སྒྲིབ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་མེད་ལས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱོད་
མེད་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མེད་པ་ལ་སྐྱེ་བ་འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྒྱ་འབྲས་
བསྐྱོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོད་ཀི་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སྐྱེས་ནས་འཛོག་དགོས་ན་མི་
བསྐྱོད་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་བསྐྱོད་པ་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཀུན་རྫོབ་
ལ་རྒྱན་པར་ཡང་མ་གྲུབ་ན་དོན་དམ་ལ་བདེན་པར་ཡང་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།
དེས་ན་སྐྱེ་འགག་བྱེད་པའི་ཚེས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྣང་བ་འདྲིའི་གནས་ཚུལ་

མདོན་དུ་བྱས་པ་ན་ལུལ་པ་སྒྲང་ཚུལ་ནམ་པར་དག་ནས། གནས་སྒྲང་ཐམས་
ཅད་ནམ་མཁའ་ལ་ནམ་མཁའ་བཞག་པ་ལྟར་དམིགས་པ་མེད་པ་ངར་དུ་བྱུང་བ་
ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་གྲོལ། སྒྲང་སྒྲོང་གི་མཚན་མ་ཞིག །སྒྲང་བྲང་གི་
མདུད་པ་གྲོལ་ལའོར་འདས་ཀྱི་རེ་དོགས་བྱུང་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ནི། སྒྲང་
མྱོང་གི་ཐ་སྙད་ཟད། དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་
རྩེ་མཁའ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལོ། །དུས་དེ་ཙ་ན་ཚཱ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གོད་ཚང་པས།
སྒྲང་དུས་ཉིད་ནས་སྒྲོང་པར་སྐལ་གྱིས་སོང་མི་འདུག་གས། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། སྒྲང་ཙམ་ནི་མི་བརྟན་ཞིང་མི་རྟག་པར་སྒྲང་བ་ཡིན་ལ། མི་རྟག་པའི་དོན་
ནི་སྒྲེ་བ་ཉིད་སྒྲེ་གནས་མ་ཁོམ་པར་ངར་གིས་འཇིག་པའི་རོ་བོར་བྱུང་ལ།
འཇིག་བཞེན་པ་ནི་སྒྲེ་བའི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་པས། འདི་ལྟར་སྒྲང་བ་ཚཱ་
ཐམས་ཅད་སྒྲེ་མེད་སྒྲོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཟང་ཐལ་དུ་གྲོལ་བ་ཆེན་པོར་
བྱས་མི་འདུག་གས། མདོར་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚཱ་སྒྲེ་འགག་ལྟར་སྒྲང་བ་འདི་
ནི། ཡོད་པ་ལས་སྒྲེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་རྟག་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། མེད་པ་ལས་སྒྲེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་

པའི་ཚོས་ནམས་གཏན་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་
གཉིས་མིན་གྱི་དོན་ཡོད་མེད་གཉིས་པོ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་
པའི་དོན་དུ་འཆད་དོ། དེ་ལྟ་ན། དང་པོར་སྒྲོས་མཐའ་བཞི་འགོག་པར་སྒྲོམ་
ཡང་ཕྱིས་སྒྲོས་མཐའ་གང་རུང་ཞིག་རང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱབས་ནས་ཁས་ལེན་པར་
སོང་འདུག་གོ། མཆན། ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིན་ན་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་
པའི་སྒྲོན་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་མིན་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། གཉིས་མིན་
གཞི་མ་གྲུབ་པས་སྐྱེས་ཙམ་གྱི་གཞི་ཡང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་ཀུན་
རྗེ་བ་པའི་ཚོས་སྐྱེ་འགག་ལྟར་སྤང་བའི་སྐྱེ་འགག་ནི་ལྟོས་བྱུང་ཙམ་དུ་སྐྱེ་བས་
ཆད་པའི་གཏན་མེད་པ་མ་ཡིན་པས་དཔལ་རྩི་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་ལྷགས་ལས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱས། སྐྱེ་འགག་ལྟར་སྤང་གི་ལྟོས་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཐ་སྟོད་པ་དེ་སྒོ་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པའི་ཆད་མས་མི་འགྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་ལྷགས་
ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའོ། མདོར་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་
ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱུང་བས། སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཚོས་
ཐམས་ཅད་ཐ་སྟོད་དུ་ལྟོས་ནས་འབྱུང་དུ་རུང་བས་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྲུམས་ཏུག་པའི་

མཐས་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། བྱི་མས་ཆད་པའི་མཐའ་སྟེ་སྐྱུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་
སྒྲོང་བར་བྱེད་དོ། དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོག་པར་འདོད་པ་དང་། གུན་རྫོབ་ཡི་ཆད་
དུ་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་མགོན་པོ་འདིས་མི་བཞེད་དོ། སེམས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་
ཞེས་སོགས་ལ། སེམས་ཉིད་ནི་ཚུལ་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲུ་དང་། དེའི་ཚུལ་ཉིད་ནི་
ཁྱད་པར་གྱི་ཚུལ་བརྗོད་པའི་སྒྲུ་ཡིན་པས་འདིར་ཚུལ་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲུས་ཁྱད་
ཚུལ་མི་སྟོང་བར་དོན་ལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱུར་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདི་
ལ་གུན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་སམ་མཚན་ཉིད་དང་། དོན་དམ་ཀྱི་གནས་
ལུགས་སམ་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། རིག་ཙམ་གསལ་ཙམ་ནི་གུན་
རྫོབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པས་དེ་དོན་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པར་བོད་འདིར་
ལྟ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ནོར་པ་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །གདམས་ངག་རྩ་
ཐོག །དེས་ཀྱང་ཉམས་སུ་སྒྲུངས་པས་ཞེས་པ་ནས། སྒྲུང་བ་མེད་པར་སྟོང་བ་
ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་ཞེས་པའི་བར་ནི་རང་བཞེད་གཞན་བཞེད་ཐུན་མོང་དང་།
ཉིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཡང་སྒྱུན་མེད་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་པར་བཟུང་ནས་
ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་བ་སྒྲུབས་ཆེན་ལ་མི་སྟོབ་ན་ལམ་གོ་ལ་བར་འགྱུར་བས།

དེ་ཕྱིན་ཆད་དགོ་བ་སྐྱབ་ཏུ་མེད་ཅེས་པ་ནས། མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཡོད་དོ་
ཞེས་པའི་བར་གཞན་འདོད་ཁོ་ནའོ། རྗེ་ཕག་མོ་གྲུ་པ་ལོ་གཉིས་བསྟེན་པ་ཞེས་
སོགས་ལ། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བར་བ་བསྐྱོར་བའི་
སྐབས་སུ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁུན་གྱི་བར་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤང་དུས་ཉིད་
ནས་སྐྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་སྤྱོད་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་གཏན་ལ་ཐབ་
ནས། སྤྱར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་བསྐྱོར་བའི་སྐབས་སུ་སྤྱོད་ཉིད་གྱི་དོན་ཡེ་ཆད་གྱི་
སྤྱོད་ཉིད་མ་ཡིན་པས། སྤྱིར་འཁོར་འདས་གྱི་རྣམ་བཞག་དང་། ལྷག་པར་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་བོའི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་རང་བཞིན་རྣམས་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ་
བསྟེན་པས་ཚོས་འཁོར་གསུམ་པ་འདི་ལ་ལེགས་པ་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཚོས་གྱི་
འཁོར་ལོ་ཞེས་ཐ་སྟོན་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། དཔལ་ལྗོངས་མཆོད་དག་འཁོར་ལོ་བར་
མཐའི་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་མཆོག་དམན་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱང་། མི་
འཐད་དེ། མགོན་པོ་གྲུས་ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ལོ། ཚོས་
འཁོར་གྱི་རིམ་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་རྗེ་ཕག་མོ་གྲུ་པས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་མགོན་
པོ་མ་བྱོན་གྱི་བར་ལ་ཁོ་བོའི་འཁོར་མ་འདུས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། རྟོགས་ལྡན་

ཐོད་པ་པོར་ཚོག་ཅེས་སོགས་གསུངས་ནས། ཚཱ་ཅན་གྱི་ཚཱ་ཐམས་ཅད་ཚཱ་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ནར་གཏན་ལ་ཡབ་ནས། འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་བྱོན་ཕྱིན་
།ད་ནི་ཁོ་པོའི་འཁོར་ཚང་བ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ནས། རྟོགས་ལྡན་གྱི་སྒྱེ་བའི་
འཁོར་ལོ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བསྒྲོར་ཞེས་ཚཱ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཚཱ་ཅན་འཁོར་
འདས་སྣ་ཚོགས་པ་ལྟོས་འབྱུང་དུ་བསྟན་ཏོ། །བརྒྱད་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་པ་འཁོར་
ལོ་བར་བའི་བསྟན་བྱ་ལ་དགོངས་ནས་རྒྱ་འབྲས་སྟོང་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཐ་
མའི་བསྟན་བྱ་ལ་དགོངས་ནས་སྟོང་ཉིད་རྒྱ་འབྲས་སུ་ཤར་བ་ཞེས་ཐ་སྟོད་མཛད་
དོ། །སྒྲིར་འཁོར་ལོ་གསུམ་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་དབབ་རྒྱུའི་ཚཱ་རྒྱ་ཆེ་
རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་རང་གི་འདོད་རྒྱལ་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ཚཱ་གང་དང་
གང་སྟོང་ཉིད་དུ་སོང་བ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། རྟོག་པས་
བཏགས་མི་རུང་བ་རྣམས་པར་བསལ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཛོག་པའི་ཕྱིར། ས་སྒྱུ་པ་རྩེ་
ཏས། །ཐགས་གྱི་རྒྱ་རྣམས་པལ་ཆེར་མཐུན། །སྒྲིན་གྱི་དབྱེ་བས་བཟང་རན་
བྱེད། །དེ་བཞིན་སྟོང་ཉིད་པལ་ཆེར་མཐུན། །འབྲས་བུའི་བཟང་རན་ཐབས་ཀྱིས་
འབྱེད། ཅེས་པས་དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ན་ལེགས་པར་འགྱུར་པོ།

།ཡང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་འབྲས་བུ་དང་། རྒྱབ་པ་དང་། ལུང་དང་།
 གཟུགས་བརྟན་གྱི་དུས་བཞིར་ཡོད་པར་གྲགས་པ་བཞིན། བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲ་
 མ་སངས་རྒྱས་ཟིན་པོ་ཆེ་འདི་རྣམས་ཀྱི་བརྟན་པ་ཡང་དུས་བཞིར་འགྱུར་བ་ཡིན་
 ཏེ། འཛིག་ཏེན་མགོན་པོ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་དུས་སློབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་ཤིང་ཉིག་ཏུ་བྱོན་
 བས་འབྲས་བུ་དང་རྒྱབ་པའི་དུས། བརྟན་དགོངས་སོགས་བརྩམས་ནས་རྒྱ་
 ཆེར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལུང་གི་དུས། ས་འབྲིའི་སྡེ་འབྲུག་བྱུང་བ་ནས་ལྷ་
 དམར་སེར་རྩྱེད་པ་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དུས་དང་། རྗེ་དུས་མཁའ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་
 དུས་སློབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་ཤིང་ཉིག་ཏུ་བྱོན་པ་འབྲས་བུ་དང་རྒྱབ་པའི་དུས་གྲུབ་ཆེན་
 པ་གྱི་དང་རྗེ་རང་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་བརྟན་བཙུགས་ཆེན་པོ་བརྩམས་ནས་དར་བ་
 ལུང་གི་དུས། རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱ་ཆེའི་སྤང་ཕྱིན་གཟུགས་བརྟན་ལ་
 རྩོད་པ་ཤས་ཆེ་བ་གྱུར་ཅིས། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་གསུང་།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱིས་རབས་དབག་ཏུ་མེད་པའང་། ཞེས་སོགས་ལ།
 ཐེག་དམན་རྣམས་མུང་འདས་ཐོབ་ནས་མར་མེ་གི་བ་ལྟར་རྒྱན་ཆད་པར་འདོད་
 གྲུང་དོན་ལ་མི་གནས་ཏེ་མཐར་ཐུག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར།

ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་མཁའ་ཁྱབ་གྱི་བར་དུ་རྟག་
པའི་ཕྱིར་རོ། སྐུ་རབ་ཏུ་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ནི། སྐུ་ར་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་དང་པོ་
དགོ་བསྟེན་ཡོངས་རྫོགས་ཡིན་ཡང་། གཞན་དོན་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ལ་
དགོངས་ནས། བྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས་པ་ནི། རྒྱ་
འབྲས་གྱི་ཐེག་པ་མཚོག་ལ་འཇུག་པའི་རྟེན་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་
ལས། །དེ་ལྟར་སྟོམ་བཅོམ་བྱིས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལས་ཁྱད་པར་
འཕགས། ཞེས་དང་། དུས་གྱི་འཁོར་ལོ་ལས། །གསུམ་ལ་དགོ་སྟོང་མཚོག་
ཡིན་ཏེ། །འབྲིང་ལ་དགོ་ཚུལ་ཉིད་དུ་བཤད། །བྱིས་ན་གནས་པ་ཐ་མ་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་འབྲས་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པ་མིག་གིས་
མཐོང་ཞིང་། ཞེས་པ་ནི། བདེན་པ་བཞིའི་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཉིད་རྟེན་
འབྱུང་མི་འགལ་བའི་སྟོབས་གྱིས་འབྱུང་བར་འཐད་པའི་རྟོག་པ་ནི་ཚོས་གྱི་སྐུན་
ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྟོང་ཉིད་ཙམ་ཐེག་པ་གསུམ་གར་གསུངས་གིང་། སྟོང་ཉིད་
སོགས་ལ་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་འཛོག་ཚུལ་ལ་ཐེག་དམན་པས། སྐྱག་བདེན་གྱི་
རྣམ་པའི་སྟོང་བདག་མེད་གཉིས་སྟོང་པའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྣམ་པར་འཛོག་ ཀྱན་

ལམ་གྱི་རྣམ་པ་བརྒྱད། སྤྲུག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་སྤྲུལ་གཉིས་རྣམས་སྒྲོན་མེད་གྱི་
རྣམ་ཐར་གྱི་རྣམ་པར་འཛིན། འགོག་པའི་གཞི་མངོན་དུ་བྱས་པ་མཚན་མེད་གྱི་
རྣམ་ཐར་གྱི་རྣམ་པར་འཛིན། དེ་ལྟར་མཐོང་ལམ་དུ་བདེན་པ་བཞིའི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་
རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་ལ། ཆོས་གྱི་མིག་རྒྱལ་མེད་ཅིང་དྲི་མ་དང་བལ་བ་ཐོབ་པ་
ཡིན་ནོ། ཐེག་ཆེན་པས་ནི། བདེན་པ་བཞི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་ལ།
ཆོས་གྱི་སྤྱན་གྱིས་རྒྱ་རང་བཞིན་འབྲས་བུ་གསུམ་མ་གྲུབ་པའམ་མཐོང་བ་ལ་
རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་དང་འཛིན། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་བ་ལས། གཞུང་གང་དུ་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། སྒྲོན་པ་མེད་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལ་ནི།
ཐོས་བསམ་སྒོ་མ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་ག་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་ཡིན་ལ།
ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒྲིས་གསུངས་པ་ནི། འཛིན་ཏེན་དང་འཛིན་ཏེན་ལས་འདས་
པའི་སྒོ་མ་བྱུང་བུན་མོང་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་ཞེས་འབྱུང་
བ་ནི། འཛིན་ཏེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ནའོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། མཆན།
ངེད་ཅག་གི་རྒྱུད་ལ་ཉོག་པ་རགས་པ་དང་ཞེས་སོགས་ལ། སོ་སོ་སྒྲུབ་ཆེ་འདི་པ་
ཅམ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱུ་ལ་གྱིས་སྤྲུག་བསྐྱུ་ལ་མཚོན་གྱིས་སྤྲུག་

པ་ལྟ་བུ་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་དུ་འདུ་གཤམ་པ་འབྱུང་གི། ཟུབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྲུག་
བསྐྱེལ། སྤྲུག་བསྐྱེལ་དུ་མི་མཐོང་བ་ནི། འཁོར་བ་ལ་བདེ་བ་ཡོད་པར་ལྟ་བས་
ལན་པ་ཡིན་ཏེ། བརྟ་མི་འཕྲོད་པའི་མི་ལ་མཛོན་དུ་བྱང་བ་རི་མི་སྒྲིམ་པ་ལྟ་བུའོ།
འཁོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་དུ་གཤམ་ན་འབྲིག་སྦྱིར་འཁོར་བ་པ་འདི་དག་ནི་ཚོར་བ་
བདེ་བ་དང་བཏང་སྦྱོམས་གྱི་ཕྱིར་ལས་སོགས་པ་ཡིན་ལ། ཚོར་བར་འདོད་པ་
དང་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་སྤྲུད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་། ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་བདེ་
བ་དེ་ལ་ཆགས་པ་སོགས་ནས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྦྱེས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བའི་
དོན་དུ་ལས་སོག་པའོ། །དང་པོ་ལའང་། མེ་ཤི་ཚུན་གྱི་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་
དམིགས་ན་ནི་སྤིག་པའི་ལས་སོག་པ་ལ་འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་བདེ་བ་འདོད་པའི་
དོན་དུ་དམིགས་ན་ནི་དགེ་བའི་ལས་སོག་པར་བྱེད་དོ། གཉིས་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ལས་སྦྱེས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་འདོད་པ་ལ་དམིགས་ན་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་
ནས་གསུམ་པའི་བར་གྱི་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོག་ལ། འདོད་པ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་
ལོག་ཅིང་བསམ་གཏན་གྱི་ཚོར་བ་བདེ་བས་ཀྱང་ཡིད་སྤུན་ནས་ཚོར་བ་བཏང་
སྦྱོམས་པའི་དོན་དུ་ལས་འདུ་བྱེད་ན་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནས་སྤིང་ཅིའི་

བར་གྱི་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོག་པར་བྱེད་དོ། དགྲ་བཙམ་པ་ཁམས་གསུམ་པའི་
ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་བཏང་སྟོམས་པ་ཐམས་ཅད་བྱབ་པ་འདྲུ་བྱེད་གྱི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་
དུ་གཟིགས་ན། འཕྲིག་པའི་ཚོར་བ་དེ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་དུ་མི་གཟིགས་ཀ་མེད་མོད།
འོན་ཀྱང་། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དགྲ་བཙམ་ལ་ལུས་ཤེས་འཁོར་དུ་འདོད་
པའི་ཚོར་བ་དེ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཡིད་ཤེས་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་འདྲེན་པ་
ནི་སྤྲིང་ལ་ལྷགས་བསྐྱེད་པ་ཞག་པི་དཔེས་བསྟན་པའོ། མཆན། པའི་ཚོར་བ་
དེ་འང་དགྲ་བཙམ་པས་མྱོང་བ་ན་སྤྲིང་ལ་ལྷགས་བསྐྱེད་པ་ཞག་པ་ལྷ་བྱའི་ཚོར་
བ་གདུང་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་འཁོར་བ་ཆེད་དུ་མི་
སྤྲིང་བས་དེ་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་མེད་པའམ། དེའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནམ་
ཞེན། ག་ལ་ཡིན་ཏེ། རང་ག་ཞན་མཁའ་མཉམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་
བསྐྱེལ་དུང་འབྲིན་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེ་ནི་
མ་ཀུན་ལ་བ་ཅེ་སོགས་གྱིས་དྲངས་པས་གཞན་ཕན་གྱི་ཆེད་དུ་དཔྱུལ་བར་སྐྱེ་བ་
ན་ལུས་ཚོར་སྤྲུག་བསྐྱེལ་མྱོང་ཡང་། དེའི་བག་ལ་ཞར་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ནུས་གྱི་
སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཚོར་གྱི་བདེ་བ་ནི་བསམ་གཏན་དང་

བོའི་དགའ་བདེས་ཀྱང་བསྐྱེད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། བྱང་འཕགས་ནི་འཁོར་
བར་སྐྱེ་ཡང་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བས། རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་ལོག་ན་འབྲས་
བུ་སྐྱུག་བསྐྱེལ་མྱོང་དགོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། འོ་ན་བྱང་འཕགས་འཁོར་བའི་སྐྱེ་ཤ་
སོགས་ཀྱི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ མྱོང་བར་སྒྲུང་བ་ནི། དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་བསོད་ནམས་
མིན་པའི་ལས་ཀྱི་བདག་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པས་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
མཐོང་བ་ལ་གཤམས་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། སྐྱུ་ར་རིན་པོ་ཆེས་དོན་
ལ་སློབ་བ་སྐྱམ་པོ་གསོལ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་མ་ག་ལ་འབྱིན་ཀྱང་།
གདུལ་བྱ་མ་དག་པའི་ངོར་དེ་གསོལ་བས་བསྟན་པ་ལ་མ་འབྱིན་པ་ཞིག་ཡོད་
པས། དེའི་ངོར་གཤམས་པའི་བསྟན་ཤིང་གྱི་གལ་ལ་བྱུག་པ་ན། སྤྲིན་པས་བྱང་
གཡག་གི་སློབ་བ་སྐྱམ་པོ་སྤྲིན་ལ་བཏོང་དགོས་ཞུས་པས། ཁོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
བསྟན་པ་ལ་མ་མི་འབྱིན་གསུངས་ནས་མ་གནང་བར་གཤམས་སྐྱད་རྗེ་བཙུན་མི་
ལས། སྤྲུམ་འའི་བཀས་སེར་བ་ཕབ་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མཐོང་ཚེས་མྱོང་གུར་
དུ་སྤྲིན་ཞེས་པ་ལ། སོ་སྐྱེ་རང་རྒྱུད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། དེས་གདུལ་བའི་
སྐྱེ་བོ་ལ་དགོངས་ནས་ཚུལ་བསྟན་པའི་མཛད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལྟར་ན།

སྐྱུགས་བླ་ན་མེད་པའི་ལམ་དུ་ཆེ་གཅིག་གིས་འཛང་རྒྱ་བའི་རིགས་ཅན་གྱི་སོ་སོ་
སྐྱེ་བོས་སོ། དང་པོར་མཆོམས་མེད་པའི་ལས་བྱས་ཀྱང་། དེ་ལ་འགྲོད་པ་བསྐྱུན་
དུ་མེད་པ་སྐྱེས་ནས་གཉིན་པོ་སྟོབས་བཞིའི་སྟོ་ནས་བཤགས་པ་དྲག་ཏུ་བྱས་
པས། འཁོར་བ་ཐོག་མེད་ནས་བསགས་པའི་ལས་སྐྱིབ་པ་ལ་ཆེར་མཐོང་བའི་
ཆོས་ལ་མི་ལམ་ཅམ་དུ་སྒྲིན་ནས་ཟད། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཆོགས་དབག་ཏུ་མེད་པ་རྫོགས་པས། སྐྱུགས་ལམ་ལ་འཇུག་མི་རྣམས་པའི་དབང་
པོ་རྒྱལ་པོ་སྤངས་ནས་དབང་ཕྱོགས་སྐྱུགས་ཀྱི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱས་པ་ནི། རྒྱུན་ངན་
བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ལམ་དུ་བསྐྱར་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའོ། གཉིས་
པ་ལྟར་ན་ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་ཕྱོངས་པའི་མ་རིག་པས་བསྐྱིབས་པའི་གདུལ་བྱའི་
ངོར། འཕགས་ཆེན་གྱིས་ལས་ངན་བསགས་པ་སྐྱད་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིད་མི་
འོང་བ་མྱོང་བ་སྐྱད་ཀྱི་རྒྱལ་བ་སྟན་ཏེ་གདུལ་བྱ་དེ་དག་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་
བསྐྱོད་དུ་གཞུག་པའི་སྟོ་ནས་ལས་འབྲས་ལ་ཕྱོངས་པའི་མ་རིག་པ་དེ་སྟོང་དུ་
འཇུག་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། དེའི་ཆེ་མེར་བ་པའ་ནས་བྱ་བྱི་བསད་པ་དེ། རྗེ་རྗེ་ག་
གིས་སེ་གོ་ལ་བརྟུགས་པས་ནམ་མཁའ་འཕྱར་བའི་བྱ་བྱི་ཀྱན་རང་རྒྱད་པ་ཡིན་ན་

བསད་པ་གསོ་བར་མཛད་པ་ཡིན། ཡང་ན་བྱ་བྱི་ཀྱན་སྒྲུལ་པའི་སྤང་བ་ཙམ་
ཡིན་གྱི། སེམས་ཅན་རང་རྒྱུད་པ་ཞིག་བསད་པ་མ་ཡིན་ནོ། མི་སྤྱི་པའི་ཚཱ་ལ་
བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་པ་ལ། ཉི་མེ་སྤང་བར། རྒྱུད་ཅུ་ཉི་སྤྱི་པ་ལམ་བཟོད་པ་དང་
། འབྲིང་མཐོང་ལམ། ཆེན་པོ་ས་བརྒྱད་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་ཏུ། རྒྱུད་ཅུ་ས་
དང་པོ་དང་འབྲིང་ས་བརྒྱད་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་སར་འདོད་དོ། མཆན།
པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ན་བཤད་ལ། བཟོད་པ་རྒྱུད་འབྲིང་ཐོབ་པའི་སྐབས་འདིར་
རྫོགས་སྒྲིན་སྤྱངས་གསུམ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་གྱི་གཟུགས་སྐྱུ་མི་སྤྱི་པ་ཅིང་། ཤེས་
སྤྱི་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་སྤྱི་པར་ཡང་དག་པའི་མཐའི་ཞི་བ་
ཙམ་འདོད་ན་ཞག་བདུན་གྱིས་མཛོན་དུ་བྱེད་ལུས་ནའང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་
དཔའ་སྤྱི་པ་རྗེའི་མཐུ་ཅན་རྣམས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་འཛོག་པའི་སྐབས་སྤིང་པ་མ་ཡིན་
ནོ། རྟེན་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་རང་ ཉིད་གྱིས་བསྒྲིགས་པས་ཚོགས་སྟེ་ཞེས་པ་ལ།
འཁོར་བར་འབྱུང་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་ཚོགས་བསགས་མི་ཤེས་ཤིང་ཚོགས་མ་
བསགས་པ་དང་། དེའི་སྤྱི་པ་གྱིས་སྤྱི་པ་པ་སྤྱི་པ་མི་ལུས་ཤིང་མ་སྤྱངས་པའང་
རང་གི་ཉེས་བྱས་སུ་ཟད་པ་དང་། མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་རྟེན་

འབྲེལ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཚོགས་བསགས་གེས་གིང་བསག་པ་དང་། དེའི་
སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་སྒྲོང་བར་བྱས་གིང་སྒྲོང་བ་ཡང་རང་གི་ལེགས་བྱས་སུ་གྱུར་
པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་བོད་པའི་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས་ཟོག་བྱེད་པའི་རྒྱབ་
རྟེན་དུ། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལས་གང་ཟག་དབང་བཅན་པ་སྐད་ཀྱི། ཁོ་བོ་རྟེན་
འབྲེལ་ལ་མངའ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་ནམ་མཁུགས་ཀྱི་གཏན་འདུན་འབྲེལ་གྱི་
ཁའི་ལ་ཉེ་ལེགས་ཉེས་ལ་གཏོང་བྱས་པའི་སྤྱན་པོད་ཅན་གྱི་སྦྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་
མ་ཡིན་གསུང་། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་ཞེས་པ་ནི། འདི་ལྟར་སྤང་བའི་རྒྱ་
འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རང་
ས་ན་གྲུབ་བདེན་དུ་སྤྲང་ཞིང་འཛིན་ཀྱང་། དེ་ཉིད་འབྲེལ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱ་ནི་
རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ལ། འབྲས་བུ་ནི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པས་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པའི་
འབྲས་བུ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྣམ་པར་དག་ཅིང་། འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱ་
ཡང་ནམ་མཁའ་ལྟར་རྣམ་པར་དག་པས་མེད་བཞིན་དུ་སྤྲང་བའི་ཀྱན་རྩོམ་གྱི་
ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ནི་གཞི་མེད་རྩ་བུ་ལྟོས་པ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་
གཟིགས་པ་ལོག་པར་དཔལ་ལྷན་སྤྲོ་བས་བཞེད་དོ། འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་

གཤམ་གྱི་དོར་ནི་མེད་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་སྒྱུ་མ་ལྟར་སྤང་ཡང་རྒྱན་
ཆད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དཔལ་འབྲི་ཁུང་པ་ཆེན་པོས་རྟེན་འབྲེལ་མཛོན་དུ་མཛད་
པའ ང་དེ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ལ། ཚཱ་ཅན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འདི་ཐམས་ཅད་
ནི། ལྟོས་ནས་བྱུང་བའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཙམ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར། དེའི་ཚཱ་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པའང་སྟོང་པ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་
པས། བདེན་གཉིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གསལ་བར་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་
མཛོན་དུ་མཛད་པའི་རྗེ་འབྲི་ཁུང་པ་དེ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡིན་པས།
སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་ཚུལ་མ་ནོར་བ་གཞན་ལ་འདོམས་པའང་ཡིན་
ཏེ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་
བ་གང་དེ་ཉིད་ཁྱོད་གྱིས་སྟོང་པར་བཞེད། །དངོས་པོ་རང་དབང་ཡིད་མིན་ཞེས།
།མཉམ་མེད་ཁྱོད་གྱིས་སང་གའི་སྒྲུས། །ཀུན་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་ཕྱིར།
།སྟོང་ཉིད་བདུད་རྩི་ཟེར་མཛད་ན། །གང་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་སྒྱུར་པ།དེ་ཉིད་ཁྱོད་
གྱིས་ཤིན་ཏུ་སྤྲད། ཅེས་པ་དང་། བསམ་གྱི་མི་བྱབ་པར་བསྟོད་པ་ལས་ཡོད་
མིན་མེད་མིན་གང་ལགས་པ། གང་ཡང་གཅིག་མིན་དུ་མ་མིན། །གཉིས་ཀ་མ་

ཡིན་ཅི་ཡང་མིན། །གཞི་མེད་པ་དང་མི་གསལ་དང་། །བསམ་མི་བྱལ་དང་དཔེ་
མེད་དང་། །གང་ཡང་མི་སྐྱེ་མི་འཛིག་དང་། །ཆད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །དེ་
ནི་ནམ་མཁའ་འདྲ་བ་ལགས། །ཡི་གེ་ཡི་ཤེས་སྐྱོད་ཡུལ་མེད། །དེ་ནི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་པར་འབྱུང་། །དེ་ཉིད་སྟོང་པར་བྱོད་བཞེད་ལགས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟེན་འབྱུང་གི་སྤྲ་གསང་འདི་ནི། །འཕགས་ཡུལ་དུ་
བྱོན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་དབྱིས་མི་ཕྱིན་པར་བྲག་གས་ན་
གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་ག་ལ་འཆོལ་དེ། །དཔལ་ལྷན་སྒྲུབས། །གལ་ཏེ་
གནས་བརྟན་དབྱིག་གཉེན་དང་། །ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྲང་པོ་དང་། །ཆོས་སྐྱོང་ལ་སོགས་
པ་བརྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་མཛེད་པ་པོ་བྱོན་ཟིན་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་
ཡི་གེ་ཙམ་གྲོས་པས་འཛིག་སྟེ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པ་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་སམ་ཞེ་ན། །དེ་སྐད་ཅེས་སྒྲུབོ། །ཞེས་དང་། །དེ་
དག་གིས་ཀྱང་མང་དུ་མ་གསན་པ་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུ་མངའ་བར་ཟིན་ཀྱང་། །སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་ལྟག་པར་མོས་པའི་ས་བོན་དང་བྲལ་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཐུགས་སུ་ཆུད་
པར་མི་དཔྱོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། རྡོ་རྗེའི་གསུང་། རྟོགས་ཕྱག་རྒྱ་ཚེན་བོད་རྟོགས་པ་
རྒྱད་ལ་ལྟན་པར་བྱ་བ་ལ་ནི། ལྟག་པར་སྤྲགས་སྤྱེའི་གྱི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་
ན་ཡེ་མི་འབྱུང་བར་བརྟོན་ན་རྡོ་རྗེའི་གསུང་ལྟར་དང་བུལ་བར་འབྱུར་རོ།
།མཆན།ལྟན་ལ་ཐབས་ལམ་སོགས་ལྟག་པར་དགོས། ཞེས་པ་ལ། སྤྱིར་ཕར་
ཕྱིན་ཐེག་པའི་རང་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆང་རྒྱ་བ་ན། རི་ལྟར་ལྟར་ཡང་བསྐྱལ་
པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་འགོར་ལ། སྤྲགས་སྤྱེའི་དུ་ནི་ཆེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་
ཏུ་བཅུ་གསུམ་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་
སྤྲགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཆོག་དམན་ཁྱད་ཁྱུགས་པའི་ཕྱིར་དང་།
སྤྲགས་ལུས་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་ཟེན་པས་འཆང་རྒྱ་བའི་ལམ་ལྟར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་
དང་བོད་དཔེར་འབྲས་ཀོ་ཏ་ཕ་དང་། སྤྱ་ལུའི་ས་བོན་ལས་འབྲས་བུ་བཟང་ངན་
འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། རྟགས་གཉིས་པའི་དཔེར། སྤྲགས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་མེ་ཏོག་
གཉི་མ་གཅིག་གིས་སྤྲིན་པ་བཞིན་ནོ། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ལྟག་བཅས་ཀྱི་དགྲ་
བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས། རང་རང་གིས་འདུལ་སྐྱལ་གྱི་སེམས་ཅན་ག་ན་ཡོད་ཉན་
མཆན་ལན་དུག་ཏུ་རྟོག་ཅིང་། འདུལ་སྐྱལ་གང་ཡིན་ཡལ་བར་མི་འདོར་བ་དང་།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་ཐོབ་ནས་བསམ་སྒྲུབ་གཉིས་ཀས་རང་གི་རོ་སྐལ་གྱི་
གདུལ་བྱ་དུས་བབ་འདུལ་བ་ལ་ཉིན་དང་མཚན་དུ་སྐད་ཅིག་གིས་ཀྱང་བར་མ་
ཆོད་པར་གདུལ་བའི་རྒྱད་ལ་རྟོག་ཅིང་འཇུག་པ་རྒྱན་མི་འཆད། ལྷག་པར་
གསང་སྔགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་སློབ་དཔོན་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་མཛོན་པར་གཤེས་པ་ལ་
མངའ་བས། རང་གི་རོ་སྐལ་གྱི་གདུལ་བའི་དོ་རྗེ་སློབ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པ་
འདུལ་བ་དུས་ལས་ཡོལ་བ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པས། དཔེར་ན་རྗེ་ཏི་ལོ་པ་ཆེན་པོ་
གར་ཕྱོགས་རྩྱི་ག་ལར་སྐྱེ་ལས་པ་དེ་ཉིད། དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་
པོ་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱས་འདེབས་ཆེན་པོར་གྱུར་ནས། ཁ་ཆེར་ལས་པས་
པའི་དཔལ་རྒྱ་རོ་པ་ཆེན་པོ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་སྐྱུལ་པ་དུ་མ་བསྟན་ནས་བྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད། རྗེ་མར་པ་ལྷོ་ཆུ་བྱེར་དུ་ལས་པས་པ་དེ།
རྗེ་རྒྱ་རོ་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟན་གྲགས་ཀྱིས་ཐུགས་སྒྲོགས་ཏེ་འཕགས་པའི་ཡུལ་
དུ་ལམ་གྱི་དཀའ་བ་བྱུང་དུ་བསང་ནས་བྱོན་ཏེ། དོ་རྗེའི་སློབ་དཔོན་དུ་ལས་པ།
རྗེ་མི་ལ་ལ་སྟོད་མངའ་རིས་སུ་བྱོན་པ་དེ། རྗེ་མར་པ་ལྷོ་མོན་དང་ཉེ་བ་ཐག་རིང་
པོར་བཞུགས་པའི་སར་བྱོན། རྗེ་དྲགས་པོས་ཉི་མ་དབུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནས། རྟག་

དུས་ཀྱིས་ཚས་འཕགས་སྟེགས་པ་ལྟར། ཉི་མ་ལ་སྟོད་དུ་རྩེ་མི་ལའི་དུང་དུ་
གཤེགས་པ་དང་རྩེ་དུས་མཁའ་ཀྱིས་ཡུལ་མདོ་སྐྱད་ནས་དབུས་སུ་བསྟེགས།
དང་པོར་སྟོད་ལུང་རྒྱ་དམར་བའི་དུང་དུ་རྟ་སྒྲ་ཕོག། བྱ་པ་ཚས་ཀྱི་སེང་གེ་དང་པ་
ཚབ་ལོ་ཙྰ་བ་ཉི་མ་གྲགས་ལ་སོགས་པ་ལ་མདོ་སྟོགས་ཀྱི་གསན་པ་ཡོངས་སུ་
རྩོགས་པར་མཛད། དང་སྟོང་ཆེན་པོ་ག་ར་བའི་སྤྱན་རླུང་བྱང་རྩུབ་ཀྱི་སེམས་
བཀའ་དམ་ལྷགས་སུ་ལོ་དྲུག་སྒྲོམས། དེ་ནས་དཔལ་ཆེན་ཁྲ་ལོ་ཙྰ་དང་། ས་སྐྱ་
པ་ལ་བྱུབ་ཐོབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཨ་སེང་ལ་སོགས་པའི་མདུན་དུ་སྟེགས་སྟོགས་ཀྱི་
དབང་རྒྱད་མན་ངག་གི་མཐའ་ཆོད་པར་མཛད། ཕྱིས་དྲུགས་ལྷ་སྐམ་པོར་བྱོན་
ནས་དང་པོར་རྩེ་སྒྲོམ་རྩུལ་དང་མཇལ་བས་སྒྲོལ་དཀར་དུ་གཟིགས། དཔོན་པོ་
ལ་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟ་བུ་མངའ་ན། ལྷ་མ་ལ་ལྟ་ཅི་འཆལ་སྐྱམ་ནས། རྩེ་སྐམ་པོ་པ་
ཁུ་དཔོན་ཡུན་རིང་དུ་བསྟེན། དེ་དུས་སྐམ་པོ་ན་རྩེ་དུས་མཁའ་། འབབ་རོམ་པ།
ཡ་ཟི་རྩོན་མོ། ཟིམ་ཞི་རྒྱལ་བ་བཞི་ལ་སྒྲོམ་ཆེན་བཟང་བའི་ཆོད་འཇུགས་པ་
ཡིན་སྟེ། དེ་ལ་རྩེ་འགོ་མགོན་རས་པས་བསྟེན་རྩུལ་ནི། རྩེ་རས་ཆེན་དང་པོར་
ཟངས་རི་རས་པ་ལ་བསྟེན་ཀྱང་ཡུན་མི་རིང་བར་སྐྱུང་ན་ལས་འདས། དེ་ནས་

ཕག་མོ་གྲུ་པའི་བྱང་དུ་བྱོན་པས་ཐུགས་མ་ཁེངས་ཏེ། གདམས་ངག་དང་རྟོགས་
པ་ཁོ་བོ་རང་ཆེ་བའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཁམས་སུ་འགོ་དོན་ལ་བྱོན་པས་ཆོས་ལྷ་བའི་
འདོད་པ་མེད་ཀྱང་། ཀམ་པོའི་གངས་གཟིགས་ཞོར་ལ་རྗེ་དུས་མཁུན་རང་དང་
མཇལ་བས། བྱོད་སྐྱགས་ཚུང་གེས་རབ་ཅན་གྱི་རིས་སུ་གདའ། ངའི་སློབ་མའི་
སློབ་མ་བྱས་ན་འོང་བར་འདུག་པ་ལ་གསུང་། བྱོད་ལ་སློབ་མ་རི་སྐད་བྱ་བ་ཡོད་
ལྷས་པས། འབལ་ཆ་སྟག་དེའུ་པ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་དཔའ་བོ་དང་།
སྦྱིན་ཐང་དགའ་ཡན་མ་ལ་སོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་རི་རབ་ཀྱི་རྡལ་ཙམ་ཡོད་
གསུངས་པས། ཁོང་འཇིགས་འབས་ཀྱིས་སོང་ནས། འབལ་ཆ་སྟག་དེའུ་པའི་
སར་བྱིན་པས། ཐུག་པ་ན་སྟག་ཆེན་པོ་ཞིག་རར་ཞིང་འདུག་པ་མཐོང་། ཡང་
ལོག་ནས་བལྟས་པས་སྒོ་མ་ཆེན་བསམ་གཏན་གྱི་སྦྱིལ་གྱང་ལམ་མེ་འདུག་པ་
སོགས་སློབ་མ་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩ་འཕྲུལ་མི་འབྲ་བ་བཙོ་བརྒྱད་མཐོང་བས། སློབ་
མ་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་ལྟར་མངའ་ན། སྤྲ་མ་ལ་ལྟ་ཅི་འཆལ་སྟམ་ནས་རྗེ་དུས་
མཁུན་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས། རྒྱལ་སྐས་སྒོ་མ་བྲག་པ་ནི་སྦྱིས་ཐོབ་ཀྱི་བག་
ཆགས་སད་པས་སྦྱ་ཆོ་དེར་མ་སྦྱངས་ཀྱང་། རྒྱལ་བའི་བཀའ་རབ་འབྲམ་གྱི་

ཚིག་གི་ཆ་ལ་མི་མཁྱེན་བྱ་བ་མེད་པ་དེ། རྗེ་སངས་རྒྱལ་རས་ཚེན་དང་མཇལ་བ་
ཙམ་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་རྩུ་ར་སྒྲོན་པ་ལག་མཐིལ་དུ་བཞག་པ་ལྟར་མཛོན་དུ་
ཐུང་སྐད། དེ་ལ་གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་གྲིས་གཏུགས། དེའི་སྒྲོབ་མ་གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱན་
པར་གྲགས་པ། རྗེ་ཚོད་ཚང་པའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་སྤྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་
དངོས་གྲུབ་ཐོབ། ལུབ་སྤྲུགས་ཨོ་རྒྱན་དུ་བྱོན། རྗེ་བཙུན་དོ་རྗེ་རྣལ་འབྱོར་མས་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། དཔལ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཚོགས་གྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐོར་བའི་སར་བྱོན་པས་སྒོ་བསྐྱུངས་པ་རྣམས་གྱིས་བྱོད་ཚོགས་གྱི་འཁོར་ལོ་
མ་འདུ་བར་དབང་མི་དབང་དོ་རྗེ་སྒྲོབ་དཔོན་ཡབ་ཡུམ་ལ་ཁུ་དགོས་ཟེར་བ་ལ།
དོ་རྗེ་སྒྲོབ་དཔོན་ཅི་སྐད་བྱ་བ་ཡོད་དེས་པས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་སྤྲུག་ཀམ་
པ་གྲི་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་དེ་ད་དུང་བྱོན་མ་ཟེན། ཅུང་ཞིག་ནས་འབྱོན་པར་ཡོད་ཟེར་
བ་ལས། རི་ཞིག་ན་མི་རྐང་གི་གླིང་བུ་དང་ཐོད་ཆེན་གྱི་རྩ་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་ནམ་
མཁའ་འགས་སྒྲུལ་བྱེད་པ་བྱུང་བ་ན། ཅི་ཡིན་སྒྲུལ་སྒྲེ་བལྟས་པས་དཔལ་བོ་དང་
རྣལ་འབྱོར་མ་བློ་བོ་དང་བློ་མོའི་ཚོགས་གྱི་དབུས་ན། ལྷ་ནག་གསེར་གྱི་མདོངས་
ཙན་ཙོད་པན་དུ་བཙུངས་ཏེ། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་དང་ཐུར་སྤྲུག་བརྒྱ་པ་ཟེལ་

གྲིས་གཞོན་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་གཟི་བརྒྱན་མཐོང་བས་རྩལ་ཕྱོགས་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ས་
གཞིར་འཁོད་པའི་དཔལ་ལོ་དང་ནལ་འབྱོར་མ་ཀླན་བྱིན་པ་གིང་རེངས་པ་ལྟར་
རྒྱལ་བར་གྱུར་སྐད། དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་པར་ཐར་པ་མཐོང་ནས་ཐྱིས་སྟོད་ལུང་
མཚུར་ལུང་བྱོན་ནས་རྗེའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། བརྒྱད་པ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་ཚབ་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ། དེ་ལ་རྗེ་རང་བྱུང་དོན་རྗེས་གཏུགས། དེའི་སློབ་མ་རྒྱལ་བ་
གཡུང་སྟོན་པ་ཆེན་པོ་ནི། རོ་ལངས་གྲུབ་པས་བྱོན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་
ཐོབ། གསང་སྔགས་གསང་རྟོང་གི་སྒྲ་མ་བཟང་དགྲུ་ཙོག་བསྟེན་ནས་མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་བརྟེན་པ་དེ། རྗེ་རང་བྱུང་ཞབས་ཀྱི་མཚན་གསན་པ་ཙམ་གྱིས་
བཙོས་མིན་གྱི་དད་པ་སྐྱེས་ནས་རྗེ་བྱུང་དུ་གཏུགས། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་
ཡོངས་སུ་རྟོགས། མི་ཡུལ་དུ་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་བཞུགས་ཏེ། མཐར་སྐྱུ་ལུས་དེ་ཉིད་
མིའམ་ཅིའི་རྒྱལ་པོའི་མཆོད་གནས་སུ་བྱོན་སྐད། དེ་ལ་རྗེ་རོལ་པའི་དོན་རྗེས་
གཏུགས། དེའི་སློབ་མ་དཔལ་མཁའ་སྟོན་ནི་རྗེ་ཀམ་པ་དང་སྟོན་འཁོར་ཐ་མི་
དད་གྱི་དོན་རྗེའི་དཔོན་སློབ་ཏུ་གྱུར་ནས། དེང་སངས་སངས་རྒྱས་སྐུལ་པའི་སྐུ་ལྷ་
དམར་ནག་ཅེས་ཉི་མ་དང་ལྷ་བ་ལྟར་གྲགས་སོ། དེ་ལ་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་

པས་གཏུགས། དེའི་སློབ་མ་སོག་དཔོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རིག་པའི་རལ་གྱི་
ནི། འཇམ་དབྱངས་ཤུག་གཞོན་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆོད་དུ། རྩེ་སྒྲོན་དང་
རྒྱད་རྩེའི་གསན་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད། གསང་ལུང་མེ་མོ་ནག་རིར་རྒྱལ་བ་
མ་ཕམ་པ་བསྐྱབས་ཏེ་རྩེ་བཙུན་ལ་དངོས་སུ་ཆོས་ཁུང་ཡོད་པ་དེས། རྩེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དང་མཇལ་བས། འཕགས་པ་སྐྱེ་རས་གཟིགས་དབང་
ལྷག་ཏུ་གཟིགས་པས་བརྒྱད་པ་འཛིན་པའི་སློབ་མ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །དེ་ལ་
རྩེ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱིས་གཏུགས། དེའི་སློབ་མ་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབལ་
བཟང་པོ་ནི། ཆོས་རྩེ་རོང་པོ། སྐག་དཔོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེན་
སྒར་མདོ་སྐགས་ཀྱི་སྐྱངས་པ་མཐའ་ཚོད་པར་མཛད་ནས། རྩེ་མཐོང་བ་དོན་
ལྡན་གྱི་བྱང་དུ་བྱོན་ཏེ་མར་མེ་གཅིག་ལས་གཉིས་པ་མཆོད་པ་ལྟ་བུའི། ཉིད་
ལས་མི་ཞན་པའི་སློབ་མ་དམ་པ་གྱུར། དེ་ནས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་མཐར་ཕྱིན་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདྲུ་འཛིན་གཡེང་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱངས་ནས་གཉན་ཆེན་ཐང་
ལྷས་སྐྱེན་བྱངས་ཏེ་འཚོ་བ་ལོ་བཙུག་གིས་སུ་སྐྱར་བའི་ལོ་དགུ་ནས་ཟུང་འཇུག་
དོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་མདོན་དུ་གྱུར་ནས། རྩེ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱོད་མར་

གྱུར་པ་ཡིན། རྗེ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་སློབ་མ་གྱི་མེན་པོ་དཔལ་འབྱོར་དོན་
གྱུར་ན། དེས་དོན་དུ་རྗེ་བཙུན་ཞི་བ་འོད་གྱི་ནམ་པར་འཕྲུལ་པར་ཡང་གྲགས།
གང་ཟག་རང་རྒྱུད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དགྲ་ལོ་བརྒྱད་པ་ཞིག་ནས་རྗེ་མཐོང་
བ་དོན་ལྡན་གྱི་བྱང་དུ་རྟེན་པ་དང་བཀྲར་བསྟེན་དང་རིམ་གྱོད་དང་སྐྱབ་པའི་སློབ་ནས་
དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནི་བརྟུ་རྒྱུ་མ་བཅག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉག་ཏུ་བྱའི་ནམ་ཐར་ལྟར་བསྟེན་ནས། གསང་བ་ཐམས་
ཅད་གྱི་སྣོད་དུ་གྱུར་ཏེ། རྣམས་གྱི་ལམ་ནས་མིག་འཕྲུལ་ལྟར་ཆོག་ཅིག་ལུས་
གཅིག་ལ་བྱང་འཇུག་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་དུ་གྱུར། རྗེ་བཙུན་དེ་ཉིད་
ལ་རྗེ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོས་གཏུགས། དེ་ལ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་
སློབ་མ་མང་དུ་བྱུང་བ་ལས། ཁོ་བོའི་བླ་མ་སངས་རྒྱས་མཉན་པ་གྲུབ་ཐོབ་ནི།
སྤང་བ་ཐམས་ཅད་ནམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་བ་ཉིད་གྱི་གཟུགས་གྱི་ལྟ་སྟེ་
ཡུག་རྒྱ་ཆེན་པོར་ཤར། གཉིད་སྟུག་གི་སྤང་བ་གསུམ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་
འོད་གསལ་དུ་དག ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་གི་ལས་རྒྱུད་མཆོག་གི་དབུ་མར་ཐིམ་སྟེ།
བྱང་འཇུག་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་དུ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རྗེ་

བཙུན་དཔལ་ལྷན་སྒྲུ་མ་དོ་རྩེ་འཆང་དོ་རྩེ་འཆང་ཁོ་ནར་བརྒྱད་པ་ག ལྷག་ཡིན་
ཞིང་། དེ་ལྟར་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་བྱེད་གྱི་ལམ་ཡང་གསང་སྒྲགས་སྒྲུ་
ན་མེད་པའི་ཤེས་རབ་ཟབ་པ་དང་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲགས་གྱི་རྣམ་པ་ཁོ་ནའི་
མཐུ་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་བུའི་བརྒྱབ་བྱ་གང་ཟག་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ཚོས་གྱི་
བརྒྱད་པ་འདི་ནི་བཀའ་བབས་བྱིན་བརྒྱབས་གྱི་སྟོབས་གྱིས་རྟོགས་པ་དོན་གྱིས་
འཕོ་རྣམ་པའི་ཟབ་ལཱའི་གནད་གསང་བ་ལས་ཆེར་གསང་བའི་དོན་གྱི་བརྒྱད་པ་
མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱིར། ཀམ་པ་ན་རིམ་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་སུ་ཅ་བརྒྱད་གྱི་
སྒྲུ་མ་རྩེ་བཙུན་མར་མི་དྲགས་གསུམ་སོགས་གྱི་ལུང་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་
སེམས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་ལུང་མ་གཏོགས་ས་སྒྱུ་པའི་ཞལ་ནས་བྱ་བ་དང་། ལུ་
སྟོན་གྱི་ཞལ་ནས་བྱ་བ་དང་། ཨ་མ་ལབ་མའི་ཞལ་ནས་བྱ་བ་སོགས་མི་འབྱུང་།
དེ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ་ཡབ་སྲས་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ན་ཡང་། རྩེ་
གོང་མ་པག་གྲུབ་པ་སོགས་གྱི་གསུང་མ་གཏོགས། བརྒྱད་པ་གཞན་གྱི་ཟེར་
སྒྲོས་བཏང་སྟོམས་སུ་ལས་པ་ཞིག་ཡོང་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་མི་འོང་ཀ་མེད་པ་ནི།
དཔེར་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལས་དགོས་འདོད་ཐམས་ཅད་ལོངས་སྟོན་དུ་

ཡོད་བཞིན་དུ་འཆིང་བུ་ཆོང་བའི་རིན་ལ་མི་རེ་བ་ལྟར། འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་
དང་བྲལ་བའི་གོ་འཕང་བརྟེན་ཟིན་ནས་འཛིགས་བཅས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་པའི་ངག་
ལ་ཇི་མི་སྟམ་དུ་འཛིག་པ་ལས་འོས་མེད་དུ་གྱུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བྱུང་
པའི་མཐར་ཕྱིན་ལ་བྱུང་པ་མེད། ཁོར་བ་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་སྤངས། ཞེས་པ་
ལྟར་རོ། མདོར་ན་བོད་གངས་ཅན་འདིར་བརྟན་པ་སྤྱི་དར་གྱི་དུས་ན་ཆོས་ཀྱི་
བརྒྱད་པ་མང་བར་འདུག་ཀྱང་། རོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ཉེ་ལམ་མཆོག་གི་སྒོ་ནས་རོ་རྗེ་
འཆང་དུ་བྱོན་པ་བར་མཆོད་པ་ནི་དཔལ་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ལས། ལྷག་
པར་ཀམ་བཀའ་བརྒྱད་དུ་བྱོན་པ་འདི་ཁོ་ན་སྟེ། བརྒྱད་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
གཞན་དག་ཀྱང་བརྒྱད་པ་འདི་ལ་འཇུག་པའི་ལམ་ཀྱི་སྟེང་མཚུངས་པ་དང་བྲལ་
བའོ། དེ་ཡང་རྗེ་བཙུན་ཀམ་པ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས་རྗེ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོག་ལྟལ་
བྱའི་དབང་གིས་སྤོན་ལས་ཆུང་བ་སྐད་ཟེར་ཡང་། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་
པའི་སྟོབ་མ་བཀྲང་གིས་མི་ལང་། རྒྱ་གར་ན་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཡིད་ཀྱི་ཤིང་ཏྲ་
དང་། མ་ག་རྟའི་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་གཙན་འཛིན་གཞོན་ཅུ་དང་། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་དང་།
ཏོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་མིང་གཞོན་ཅུ་གོ་ན་རྒྱལ་པོར་གྲགས་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྟོད་

བཀྲུང་བསྐྱགས་པའི་གདན་འདྲན་གྱི་ཕོ་ཉ་སྒྲ་ཕྱིར་བྱུང་བ་དང་། དུས་དེར་
བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་གནས་གདན་སར་བཞུགས་པ་པལ་ཆེར་ཡང་། བཀའ་
བརྒྱུད་འདི་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱུར་པའི་སྟོན་པ་བསྟན་པ་དང་བཅས་པའི་རྗེས་
སུ་སོང་བའི་སྐབས་སུ། སྒྲུབ་བརྒྱུད་སོ་སོའི་རང་རྐང་བཞི་པར་བསྒྱུར། དེར་
སང་དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐོན་ལས་ཀྱི་ལྷག་ཅུང་ཟད་ལུས་པ་འདི་
ཁོང་གི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། མ་གོ་བ་ཁ་ཅིག་གིས། རྗེ་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་མཚོའི་དུས་
རྟོག་གི་པ་དང་ལུགས་ཐ་དད་དུ་བྱེད་པའི་རྩོད་པ་བྱུང་ཞེས། སྒྲུབ་པ་འདེབས་པ་
ཡོད་ཀྱང་། དེ་དུས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་ངེད་རང་བྱུད་མེད་ཟེར་བ་ཞིག་བྱས་ན།
དེར་སང་འོ་སྒྲོལ་ཐམས་ཅད་སྐབས་གནས་རིན་པོ་ཆེ་བཀའ་བརྒྱུད་རྩོད་པ་མེད་
པའི་མགོན་འདི་དང་བྲལ་བ་ཞིག་འོང་ཚོད་དུ་གདའ་བ་ལས། སོ་སོར་ཁ་ཅིག་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྩོད་པས་འཛིག་པ་དང་། དགོ་འདུན་གྱི་འབྲུག་ལོང་
འདི་ལྷག་པར་སྤྲིག་ཆེ་བའི་ཕྱིར། སོ་སོར་བྱེ་བས་བསྟན་པ་ལ་རྗེ་ལྷར་པན་སྟམ་
ན་བདེན་མོད། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་བསྟན་པ་ནང་ངམ། ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ནང་
དུ་ཚོས་དང་ཚོས་མ་ཡིན་པ་སོ་སོར་བྱེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན། འདིར་རྟོག་གི་པ་

ཐེག་པ་མཆོག་ཏུ་ཁས་འཛོལ་བའི་ལུགས་དེ། ཐེག་མཆོག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
ལུགས་ཀྱིས་བྲིས་ཀྱིས་མནན་ནས། སྒོལ་སོ་སོར་བྱེ་བ་གཉིས་གནད་ག་ལ་
གཅིག་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོལ་སོ་སོར་བྱེ་བས་བརྟན་པ་ལ་གཞོད་ན། དང་པོར་
འཕགས་ཡུལ་དུ། དཔལ་ས་ར་ཉ་དང་མགོན་པོ་སྤྱུབ་ཕྱོན་ནས། ཐེག་ཆེན་གྱི་
བརྟན་པ་བཙུགས་ཐེག་དམན་པའི་སྒོལ་དང་སོ་སོར་བྱེ་བས། བྱིད་ལྟར་ན་
དཔལ་མགོན་ས་ར་ཉ་སོགས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་བཞིག་ཆེན་པོར་ཐལ་
བའི་སྦྱོན་ཡོང་ངོ་། རེད་ཅག་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མི་ལམ་དུ་ཡང་དྲན་པར་མི་བྱའོ།
མཆན། དབྱེ་བས་དེང་སང་སྤྱུབས་གནས་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱུ་བ་མེད་པ་ལ་གསོལ་
བ་བཏབ་ཆོག་པ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན། གསོལ་བ་བཏབ་ཡུལ་གྱི་སྤྱུབ་བརྒྱད་རིན་པོ་
ཆེ་འདི་ལྟ་བུའི་སྤྱུ་གསུང་བྲགས་ཡོན་ཏན་སྤོན་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫོགས་རིམ་
ཐབས་ལམ་གྱི་མན་ངག་བྲགས་ཉམས་སུ་བརྟར་བ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།
རྫོགས་རིམ་ཐབས་ལམ་དེ་ཡང་། བ་མ་དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ནས་བྱུང་བའི་
སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་དང་། རིམ་པ་ལྔ་དང་། ཕྱག་རྒྱ་བཞི་དང་། ལྷ་པོའི་ཆོས་
དྲུག་དང་། བསྐྱེད་བསྐྱོར་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་པ། ལྷ་མ་སངས་རྒྱས་

དངོས་སུ་བྱོན་པའི་ཐུགས་ལ་བརྟགས་པ་དེ། ལས་ཅན་གྱི་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་
བྱོན་བརྒྱབས་གྱི་འཕོ་བ་ཐེབས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ཞིག་མེད་ན་ཐབས་ལམ་
གྱི་གདམས་དག་བཏབ་ཅིང་སྒོམ་པར་སྒོམ་ཡང་ཚིག་ཁྲིད་མིང་རྒྱུད་ཙམ་དུ་འགོ།
ལར་ན། སར་བྱོན་པའི་བྱང་འཕགས་དང་སངས་འཕགས་རྣམས་ཀྱང་སྤྲར་
སྤྲགས་བྲལ་མེད་གྱི་ལམ་ལ་ཇུག་རིགས་ཏེ། བྱང་འཕགས་བསྐྱལ་བ་འབྲངས་མེད་
དུ་མ་བརྒྱུད་ནས་ཐུན་མོང་པའི་འཆང་རྒྱ་དགོས་པ་དེ། ཚེ་གཅིག་གིས་ཐུན་མོང་
དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀར་འཆང་རྒྱ་པའི་ལམ་བརྒྱུམས་སྤྲ་བའི་བྱིར་
དང་། ལུགས་དེའི་སངས་འཕགས་ཀྱང་སྤྲར་སྤྲགས་ལུགས་སུ་འཆང་རྒྱ་དགོས་
པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་རྒྱུའི་ཐེག་པར་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་ཚས་ཉིད་གྱི་
བདེན་པ་མཐོང་བའི་རྟོགས་ལྡན་དུ་གྲགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡང་། འབྲས་
བུའི་ཐེག་པ་ཆགས་བཅས་སྤྲགས་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་
ཀུན་ལོངས་མ་སྟོང་པར་སྤྲགས་ལུགས་གྱི་སངས་རྒྱས་གོ་ཆོད་པོ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། རི་སྐད་དུ། རྒྱུད་ལས། །དཀའ་ཐུབ་དཀའ་སྤྱད་མི་བཟད་པས། །བསྟེན་ན་
འབྲུབ་པར་མི་འབྱུང་གི། །འདོད་པ་ཀུན་ལ་ལོངས་སྟོང་པས། །བསྟེན་ན་ཐུར་

དུ་འབྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གསང་སྤྲུགས་རང་ལུགས་གྱི་
མཐོང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ནས་ལྷག་པར་ཐབས་ལམ་ལ་འབད་དགོས་ཏེ།
བདག་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་རིམ་པ་དང་། དགྱེལ་འཁོར་འཁོར་ལོ་པའི་རིམ་
པ་དང་། ཉེ་རྒྱུའི་སྐྱོད་པ་སྐྱབས་ཆེན་གདོད་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། གཏུམ་ཚིག་འདི་
དགོངས་གཅིག་རྟེན་པའི་གཞུང་ཡིན་ཡང་གོ་བ་མི་གསལ་བས། གཏུམ་མོ་
འབར་སྟོབས་གྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་རྒྱད་ལ་སྦྱེས་པས། དུག་རྒྱ་ཆེན་
པོའི་ཡོན་ཏན་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་པའོ། །མཆན། མོ་དེ་ཡོན་ཏན་
སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ལ།
འཛིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་རོལ་པས་ཀྱང་སྟོབ་ཏུ་རུང་བ་དང་། འཛིག་
རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན་ཉན་རང་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་
སྟོབ་ཏུ་རུང་བ་དང་། ལྷག་པར་བདེ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་དཔལ་པོ་
དང་རྣལ་འབྱོར་མ་ཁོ་ནས་སྟོབ་ཏུ་རུང་ལ། གཞན་གྱིས་སྟོབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་
བསམ་གཏན་འོག་མ་འོག་མ་ལས་གོང་མ་གོང་མ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པས།
བསམ་གཏན་གྱི་མ་འདི་ནི་ཐབས་ཤེས་རྣམ་དག་གི་རྒྱུང་གཟུང་འཛིན་འགོག་

སྟོབས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཏུམ་པོ་འབར་བ་མཆོག་གི་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་
ན། མཆོག་གི་དབུ་མའི་བཅུད་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ཀྱན་རྫོབ་དང་ཆོས་ཉིད་
དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བའི་སྟོབས་ལས་
སྦྱིས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་
ཤེས་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་འཛིན་ཏེན་དང་འཛིན་ཏེན་
ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན་གང་གིས་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་འདྲན་
བར་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཞུ་བའི་དགའ་བ་བཞི་པ་དང་བསམ་གཏན་ནམ་གནས་བརྟན་ཉི་མ་
དབལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཆོན་བརྫོད་འགྲེལ་བ་ལས། བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་རྩེ་མོ་ཅན་ཞེས་པ་ནི། དགའ་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་ནི་
དང་པོའོ། །མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་ནི་གཉིས་པའོ། །བྱད་
པར་གྱི་དགའ་བའི་བདེ་གསུམ་པའོ། །ལྟན་ཅིག་སྦྱིས་པའི་དགའ་བའི་བདེ་བའི་
བསམ་གཏན་ནི་བཞི་པ་སྟེ། ཆོས་ལྡན་དང་ཆོས་བཅུ་དང་ཉིང་མཐར་ཐིག་
ལེ་ལ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་བའི་བསམ་གཏན་གནས་པ་དེའི་རྩེ་མོ་

མཆོག་གི་བདེ་བ་ཡོངས་སུ་གང་བ་ཉིད་དེ། དེ་འཆང་བས་ན་བསམ་གཏན་བཞི་
པའི་ཕྱི་མོ་འཆང་རོ། །ཤེས་བྱ་ཡེ་ཤེས་ཆར་རྟོག་པ། །དཔྱོད་པ་དེ་ཡི་སྦྱར་བ་
ཉིད། །གསུམ་པ་དགའ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། །བཞི་པ་བདེ་བ་བསྐྱུས་པ་སྟེ། །ལྷ་པ་རྟག་
ཏུ་སྦྱར་བ་ནི། །སྤྱིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལོ། །ཞེས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་
ལག་ལྷ་ཀུན་ནས་ཤེས་པའི་བྱིར། །བསམ་གཏན་ཡན་ལག་ཀུན་ཤེས་ཤིང་།
ཞེས་འབྱུང་རོ། །མཆན། །བཞི་པ་ལས་ཕྱག་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བ་ནི་དོ་རྗེ་འཆང་
གི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། ཐིག་ལེ་ཆེན་པོ་ཡི་གེ་མེད། །སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཡི་
གེ་ལྷ། ཐིག་ལེ་སྟོང་པ་ཡི་གེ་བརྒྱ། །རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་རྣམ་པ་མེད། །བཅུ་དྲུག་
ཕྱེད་དེ་ཐིག་ལེ་ཅན། །ཡན་ལག་མེད་པའི་རྩིས་ལས་འདས། །བསམ་གཏན་བཞི་
པའི་ཕྱི་མོ་ཅན། །ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་གྱི་
ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་གཏུམ་མོ་འབར་བའི་སྟོབས་ལ་རག་ལས་པར་གསུངས་
སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚུལ་བྱིམས་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ལ། ཚུལ་
བྱིམས་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་བྱིམས་ནི་སྤྲགས་གྱི་ཚུལ་
བྱིམས་སམ་སྤྲགས་གྱི་སྤོམ་པ་ཡིན་ལ། སྤྲགས་གྱི་ཚུལ་བྱིམས་སམ་སྤྲགས་གྱི་

སྒྲོམ་པ་མཆོག་ནི། འབྲས་དུས་ཀྱི་ཨེ་ཤམ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སྒྲོམ་
པ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱད་ལ་ལྟན་པར་བྱེད་པའང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཁོ་ན་ཉམས་
སྤྱུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་ལ་རག་ལས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་ཏུ་བབང་བོ་
ཞེས་སོགས་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་ཏུ་བབང་བོའི་དགོ་བ་བསོག་ཚུལ་
ནི། སྒྲོབ་ལམ་དུ་དགོ་བའི་ཚོགས་སྤུལ་མཐར་བུག་པ་བསག་པས། མི་སྒྲོབ་
པའི་སར་དེའི་འབྲས་བུ་རང་གཞན་གྱི་ཕན་བདེ་དང་དགོ་ལེགས་མཐས་
གཏུགས་པའམ་ཚད་གཟུང་དུ་མེད་པར་ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཇི་སྤྱིད་པར་དེ་སྤྱིད་དུ་
རྒྱུ་མི་འཆད་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་དགོ་ཅ་རྒྱུན་མི་འཆད་ཀྱང་དགོ་
ཅ་དེ་རང་གཞན་ལ་འབྲས་བུ་བདེ་ལེགས་འབྱུང་བའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱར་ནི་མི་
འདོད་ཀྱི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པའི་ལྟན་
ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ནི། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་འདོད་དོ། །མཆོག་ བོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཀྱན་ཏུ་བབང་བོ་ངེས་བཟུང་བྱས་པ་དེས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་སོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡང་མཆོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཉིད་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཚེ། ཞེས་སོགས་ལ། གནས་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་

ལོག་རྒྱུ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་རང་གཞན་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབྲུལ་པ་
ན་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་པ་འབྲུལ་པ་དང་བྲལ་བས་གནས་ལུགས་འབྲུལ་པ་
དང་བྲལ་བར་རྟོགས་པ་དེའི་ཆེ། འབྲུལ་བཅས་སེམས་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པའི་
དབང་གིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་མཐོང་བས། མ་ཀུན་མི་ཤེས་པའི་ལས་ངན་གྱི་རྒྱ་
འབྲས་ལ་བཟོད་མེད་དུ་སྒྲིང་རྗེ་སྦྱིས་ནས་རང་གཞན་གྱི་འབྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་
སྦྱངས་ཏེ། མཐར་རང་གཞན་དུ་སྒྲུང་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱད་པ་འདི་
ལའང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་བཞིན་དུ། ཞེས་སོགས་ལ། ཐབས་
ལམ་ཟབ་མོ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་དེའི་
ཆེན། བདེ་ཆེན་ཟག་མེད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲུལ་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
འབྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་པ་ལ་དབང་འབྱོར་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རྗེ་
དུས་མཁའ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཁར། ཕྱིས་འབྲི་ཆུའི་ངོ་མཐོང་ནས་
སྦྱིས་སུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་གིས་ཁོ་བོའི་དགོངས་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེས་
ལུང་བསྟན་ཏེ། ཕྱིས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ན་འབྲི་རྒྱུད་ཅག་ཏོར་གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་གླི་

བྱོན། དེ་མཚུར་སྤར་མུ་རན་ལས་འདས་ཁར། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་དགོངས་
པས་གཟིགས་ཚུལ་གྱི་ཚོ་འཕུལ་ཡ་མ་བུར་བསྟན་པ་ནི། ལ་སྟོད་ཚྭ་གས་ནས་ཞི་
བྱེད་པའི་སྟོན་པ་ཅིག་མཇུག་དུ་འོངས་པ་ན། ཁོ་བོ་ཁྱོད་ལ་གནས་མལ་གཡར་
དུ་འོང་ངོ་ཞེས་དེའི་སྒྲས་སུ་སྒྲུ་སྒྲེ་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་། དེ་དང་དུས་
མཚུངས་ཁོ་བོའི་སྤྲ་གཞིས་གངས་ཁྲུང་མོའི་འགྲམ་དུ་སོང་ངོ་ཞེས་མ་གཤེགས་
པའི་ཁྲོ་བ་གསུམ་ནས་ལྷམས་སུ་ཞུགས་ཏེ། བྱུང་ཆེན་ཨོ་རྒྱན་པ་ལ་སྒྲུ་སྒྲེ་བྱི་
མའི་སྤྲ་མར་ལུང་བསྟན་ཅིང་ཞུ་ནག་གནང་ནས་མུ་རན་ལས་འདས་ཁར། རྒྱལ་
ཚབ་དུ་བཞུགས་པའི་དབོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་ལ། ཁོ་བོ་དགའ་ལྟན་དུ་ཞག་
བདུན་གྱི་བར་དུ་འགོ་བ། དེའི་རིང་ལུས་ལ་བསྐྱལ་བ་སྟོད་མི་བྱེད་པར་ཞོག་དང་
། དེ་ནས་ལུས་འདི་ཉིད་ལ་ཞུགས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱབས་པོ་ཆེ་བྱེད་པ་
ཡིན་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ཏེ་གཤེགས་རྗེས་སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཞག་བདུན་སོང་བའི་
དགྲུང་ཞག་བརྒྱད་པ་ལ་སྒྲུ་གདུང་བསྟེགས་པ་ན། དགའ་ལྟན་ནས་སྒྲུ་ལུས་སྤྲ་མ་
ལ་འཇུག་པར་བྱོན་པས། ཞུགས་སུལ་བའི་ཐད་གྱི་ནམ་མཁའ་བྱོན་པ་ན། སྟོབ་
མ་ལས་དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་པའི་དུས་ལྟར་མཇུག་ཞིང་།

མ་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོར་ཡང་འོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་མཐོང་བ་བྱུང་། དེ་ནས་
གྲོང་འཇུག་བྱ་བར་དགོངས་ནས་སྟོད་ལུང་དུ་ལུས་རྟེན་བཅའ་ནས་། །བཅུན་པ་
ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ཅིག་གི་བའི་རོ་ལ་གྲོང་འཇུག་མཛད་པས་སྦྱན་ཉིག་ཉིག་གྱུར་པ་ན།
ཕ་མ་དག་གིས་གི་མིག་གསོན་ལ་མ་བཟླ་ཞེས་ཁབ་ཀྱིས་གཙགས་པས། ལོང་
བས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་མི་འབྱུང་བར་དགོངས་ཏེ། སྤར་མ་སྟོད་དུ་ཡུམ་གྱི་
ལྷམས་སུ་རྗེ་བཅུན་མི་ལའི་བཀའ་ཁྱུགས་གིག་པར་ལུང་བསྟན་མཛད། བར་
སྟོད་དུ་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ཉིད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་བ་
མཛད་ནས། ཡུམ་གྱི་མངལ་གཤེད་ཀྱི་ཁང་བཟང་དུ་འཕགས་པ་སྦྱན་རས་
གཟིགས་དབང་ཕྱག་གི་སྤར་ལྷ་བ་བརྒྱད་བཀྱགས་ཏེ་སྦྱེ་འབྱུངས་མ་ཐག ཆོས་
བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཤར་བས་ལྷ་བ་ལ་ཕྱག་མཛུབ་གཏད་ནས། ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་བ་
ཤར་བུང་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་པ་པོའི་རྗེ་རང་བུང་དོ་རྗེ་ཕྱོན་པ་ཡིན། དེས་ཀྱང་ཉོར་
ཀླུ་པོའི་ཕོ་བྲང་ཆེན་པོ་ཤངས་ཏོར། བདེ་མཆོག་གི་བདག་འཇུག་རྒྱས་པར་
བཞེས་ནས་མུ་ངན་ལས་འདའ་ཁར། སྟོབ་འདི་ལྟའི་དབེན་དགོན་མཆོག་རིན་
ཆེན་པ་ཡིན་པས། བྱིས་ཤིང་ཀྱན་ཉར་སྡེའི་ཆོགས་དཔོན་མཛད། མཆན། དཔོན་

ཆེན་པོ་གུའི་གུང་པས་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་། གལ་
ཏེ་འདའ་ན་བླ་སློབ་རྣམས་གང་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་ལུས་པས། ཟློན་དེ་ཙམ་དུ་
གདུང་སེམས་ཆེན། ཁོ་བོའི་སྒྲེ་བ་སྤྱི་མ་ཤར་སྤྱོད་གས་ཀོང་བོའི་རྒྱལ་ཁམས་དང་
ཉེ་བར་འོངས་བས་དེར་འདུན་པ་གཏོད་ཅེས་གསུངས་ནས། སྤྱིས་ཀོང་བོ་དང་ཉེ་
བའི་ས་རྒྱུད་ཨ་ལ་གོ་ཆེན་དུ་རྩེ་རོལ་བའི་རྩེ་རྩོན། དེ་ཉིད་ཀྱང་བྱང་སྤྱོད་གས་
ཉོར་གྱི་རིམ་མཐོ་བའི་སར་སྒྲུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ན། བོད་ལ་ཉོར་བྲིམས་གྱི་
གནོད་པ་དང་བྲལ་བར་དགོངས་ནས། ཀོང་བོ་ནས་བྱང་དུ་བཏོག་པའི་ལམ་དུ་
ཉང་འདམ་གྱི་རི་གཟིགས་པར། སང་ད་བཟོད་རི་པ་གིའི་མགུལ་ནས་མི་གྲགས་
པ་ཅན་ཞིག་འོང་བ་ཡིན་གསུངས་པས། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་གུའི་གུང་པ་རིན་
ཆེན་དཔལ་གྱིས། སྒྲུ་གཤེགས་ནས་སྒྲུ་སྒྲེ་འབྲུང་བའི་གསུང་དུ་འཕྲིག་ཚུད་དེ་
དགེ་སློང་གཉིས་རི་རྒྱུད་དེ་ལྷ་རྟོག་ལ་བཞག་པས་སྒྲུ་གཤེགས་གོང་ནས་འཇའ་
དང་འོད་དང་མེ་རྟོག་གི་ཆར་པ་སོགས་གྱི་ལྷས་གྱི་སྒྲུ་སྒྲེ་སྤྱི་མ་འབྲུངས་པའི་ཁང་
པ་དང་ཡབ་ཡུམ་སོགས་ངོས་ཟིན་པར་བྱུང་། སྤྱིས་ཉང་འདམ་དུ་ཚོས་རྩེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་བྱོན། དེ་ཡང་སྤྱིད་གོད་པོ་ཏ་ལར་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་མི་

ཉག་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར་བར་གསོལ་བ་
བཏབ་པ་ལ། རྗེས་གཤེགས་ནས་སྐྱ་སྐྱེ་འབྱོན་པ་ལ་དགོངས་ནས། ད་ཅི་སྤྱར་དུ་
མདོ་ཁམས་ཀམ་དང་ཉེ་བར་སླེབ་པ་བྱེད་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་པས། བྱིས་ཀམ་དང་
ཉེ་བའི་ངོམ་གཤེགས་ཀྱིས་དུ་རྗེ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་བྱོན། དེ་ཡང་དབེན་གནས་
གསའ་ཡུར་སྐྱ་ཕྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དཔལ་འབྱོར་དོན་
བྱུང་ལ། །ཤེས་ལ་བ་དང་མ་ཁ་བ་ཚོད་པ་ཡོད་པས་ཁོ་བོ་རིགས་ལྡན་གྱི་
གྲོགས་ལ་འགོ་དགོས་པར་འདུག ཁོ་བོ་སྤར་མི་གལ་དུ་ཡོད་པ། ད་བཀའ་
བརྒྱད་གྱི་གལ་དུ་སྔོད་པ་ཡིན་པས། གསོལ་བ་འདི་བཞིན་ཐོབ་ཅེས ། སངས་
རྒྱུ་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་རིན་པོ་ཆེ། །ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་མཐོང་བ་དོན་
ལྡན་ལ། །གསོལ་བ་འདེབས་སོ་ཐུགས་རྗེའི་སྤྱན་གྱིས་གཟིགས། །གསོལ་
འདེབས་བྱིན་རྒྱབས་ཆར་རྒྱན་དབབ་ཏུ་གསོལ། ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ཞིང་། །ཀ་
བཞི་སང་ཆེན་མའི་མཁུར་བྱང་ཕྱོགས་གྱི་ཀ་ཆེན་ཉིད་ཀྱིས་ཐེན་ནས། གསའ་
ཡུའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྐྱ་སྐྱེ་འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པར། གསའ་
ཡུའི་བྱང་ཕྱོགས་རྫོད་གྱི་ལྷས་སུ་རྗེ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་བྱོན་། །དེ་ཡང་སྐྱ་ཕྱ་

ངན་ལས་མ་འདས་པའི་གོང་། ལོ་གསུམ་སྟུ་མཚམས་མཛད་པས་དབུ་སྟུང་
ལོར་ཡོད་པ། ཆོས་བཅུ་བཞིའི་ཉིན་དབུ་སྟུང་ཐོར་ཅོག་ཏུ་མཛད། ཟུ་ཏིག་ལས་
གྲུབ་པའི་རིགས་ལྡེའི་ཅོད་པན་གྱིས་དབུ་བརྒྱན་ཏེ། ཀོང་པོ་ལུང་པའི་སྟུ་སེར་
ཐམས་ཅད་ལ་ལོངས་སྟོན་རྫོགས་སྟུའི་ཚུལ་གྱིས་ཞལ་བསྟན་ནས། ཁོ་བོ་འཆི་
བ་མེད་ལ་འཆི་ཚུལ་སྟོན་སྒྲར་ཡང་སྟེ་བ་མེད་ལ་སྟེ་ཚུལ་སྟོན། ཞེས་སོགས་
ཆོགས་སུ་བཅས་པ་མང་དག་གསུངས་ནས། སྟོད་ལ་འོད་གསལ་བ་ཆོས་ཀྱི་
སྟུར་གཤེགས། དུས་གསུམ་གསལ་ལེར་གཟིགས་པའི་མཛད་པ་འབྲུལ་མེད་དུ་
ཡིད་ཆེས་པ་དང་། རྗེ་འཇིག་རྟེན་མགོན་པོས་ཀྱང་ཉིད་ཀྱི་གདུང་བརྒྱད་གསེར་
ཀྱི་གཉའ་ཤིང་ལྟ་བུ་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། སྤྲིང་ལ་སྤྲིང་ལོག་འབྲུང་བར་ལུང་
བསྟན་པ་འབྲུལ་མེད་དུ་འབྲུང་བ་འདི་འདྲ་བ་བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལ་
བགྲང་གིས་མི་ལང་བ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རྫོགས་རིམ་ཐབས་ལམ་ལ་
གནད་དུ་བསྟན་པས་སྟེ་འཆི་ལ་རང་དབང་ཐོབ། ལས་ཉོན་གྱི་འཆིང་བ་གཏན་
ཟད་དུ་སོང་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་སྐུབས་དཔུང་གཉེན་དུ་གྱུར་
པ་འདི་ཡོ། རྗེ་གོ་ཆེན་བསོད་ནམས་སེང་གེ་དཔོན་སྟོབ་ཀྱི་གསུང་གིས། དབུས་

གཙང་གི་ཀླུ་ཁམས་འདིར་ལུང་བསྟན་བྱེད་མི་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཐོག་ཏུ་མི་
ཐེབས་ཏེ། རྟིང་མ་བའི་ལྟོ་བྲག་ཕྱག་ནས། ཨོ་རྒྱན་བརྒྱའི་གཏེར་བཏོན་པའི་
ལུང་ལས། རྗེ་ཙོང་ག་པ་ཉིད་སྐྱེ་སྐྱེ་བྱི་མ་དགའ་ལྡན་དུ་འཇམ་དཔལ་སྟིང་པོར་
འབྱུང་བ་དང་། འཁོར་ས་ཐོབ་པ་མང་དུ་འབྱུང་བ་དང་། སྤེལ་ཚོགས་པ་མི་
རབས་བདུན་ན་ལྷགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱུར་བར་ལུང་བསྟན་ཀྱང་། སྤེལ་ཚོགས་
པ་མི་རབས་བཞི་པ་ནས་སྤེ་སྤྱིད་མི་ལྷན་དང་བཅས་པ་ཆད། རྗེ་ཙོང་ག་པ་ལྷ་བུ་
མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་འདྲོམ་པ་དེས་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་
བཙུགས་པ་ལོ་ཉི་ཤུའི་རྒྱུན་ཙམ་ལས་འཇགས་མ་བྱལ། རི་བོ་དགའ་ལྡན་དུ་བྱང་
ཁང་གསུམ་ཐོག་ཏུ་ཡོངས་པ་མི་བྱེད་པ་དང་། སྤྱིང་གསེབ་ཏུ་རྟ་དང་བྲེལ་མི་
འདྲོག་པ་དང་། སྤུན་དུག་ཏུ་མཁར་རྩ་བརྩུངས་ནས་མདོ་སྐྱགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འཇུག་པའི་སྒོལ་བཙུགས་པ། ལོ་བཙུནས་ལས་ཚན་གྱི་
འཐབ་ཚུད་ཀྱི་དབང་གིས་ཞིག་ཅིང་ཉམས། དེང་སང་དགེ་འདུན་པས་དམག་སྤེ་
འཆའ་བ་སོགས་བསྟན་པ་དར་ལོང་མེད་པར་བཙན་ནུབ་ཏུ་སོང་བས། རྗེ་
བཙུན་ཙོང་ག་པ་དེ་བསྟན་པའི་རྒྱུན་དང་སྟོབ་མའི་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་སྟོབ་བྱལ་བ་

ཞིག་མིན་པ་འདྲ་ཟེར་བ་ལ། འབྲས་སྤྲངས་ནས་རྗེ་ལེགས་པ་ཚོས་འབྲོར་བས།
དེ་ལྟ་ན། ས་སྐྱ་པ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་ཟེར་གྱིན་འདུག་པ་ལ། ཚོས་རྗེ་ས་
པའ་ཉོར་རྒྱལ་བུས་གདན་དྲངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེས་
དམག་སྡེ་བཅས་ནས་བྲིམས་ལྷགས་སུ་མིང་བཏགས། དགོ་འདུན་དང་གཙུག་
ལག་ཁང་ལ་གཞོད་པ་རིམ་ཅུ་བསྐྱལ། ཁྱད་པར་འབྲིང་ཁྱད་པའི་བན་བྲི་ཚོ་
བཙོ་བརྒྱད་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བཅས་པ་བརྒྱུ་ཚུལ་དེ་ལྟ་ན། ས་སྐྱ་པའི་རྗེ་
བཙུན་གོང་མ་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་པའི་རྒྱན་དང་སྟོབ་མའི་རྒྱད་བྱིན་གྱིས་སྟོབ་
རུས་པ་ཞིག་མིན་པར་མཚུངས་སོ། ཞེས་པན་ཚུན་ངན་ཁ་སྤྲོ་བར་རྒྱང་ལྟར་
གྲགས་པ་འདི་ནི། ས་དགོ་ལུན་གྱི་སྐྱེ་བོ་སྤང་ཞེན་ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་བཙོས་
པར་ཟད་གྱིས། རྗེ་གོ་ཆེན་དང་རྗེ་ཚོས་འབྲོར་བས་འདི་ལྟར་གསུང་བ་ག་ལ་
སྤྲིད། དེ་ལྟར་གསུངས་སྤྲིད་ན་དེང་སང་ཚོས་བྱེད་པ་ཚོ་སུ་ཞིག་ལ་སྐྱབས་སུ་
འཛིན་པར་རུས། ཁོ་བོ་ལྟར་ན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱ་པའི་ཉ་དང་། རྗེ་ཙོང་ག་
པ་ཆེན་པོ་གཉིས་གྱིས་བསྟན་པའི་རྒྱན་དང་། སྟོབ་མའི་རྒྱད་བྱིན་གྱིས་སྟོབ་
ཚུལ། ཐོན་ལས་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་། ཐོན་ལས་འདི་ལྟ་བུའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་སེམས་ཅན་

ནམས་བདེ་སྦྱིད་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་ཚུལ་འདི་ལ་མི་དད་པའི་སྦྱིས་བུ་དེ་ནི། དཀར་
པོའི་ཆོས་ཀྱི་སྐལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད་སྤྱིང་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་གོར་མ་ཆག་གོ། སྦྱིར་
སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་རྗེས་འཇུག་གི་
མཐའ་བསྐྱང་བ་འདི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱོད་པ་དང་རྫོགས་པའི་
སྐྱགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ན། བདག་དང་གནས་དང་ནུལ་འབྱོར་བསྐྱང་བ་
ཉིད་ནན་ཏན་དུ་མཛད་པའི་སྦྱིར། བཀའ་བརྒྱད་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ལ། རྗེ་དུས་
མཁའ་ན། བཀའ་བྱུང་། འབྲི་སྟག་ཞང་ཆལ་པ་སོགས་སྒྲ་མ་རིན་པོ་ཆེ་རེ་རེས་ཀྱང་
མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་རྒྱན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན་མི་ཡུལ་དུ་མ་བྱོན་
ཀྱི་བར་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་འདི་ནི། ཨེ་མ་ངོ་མཆར་སྤྱིད་དོ་
ཅིག་ལས་ཀྱང་ངོ་མཆར་ཞིང་སྒྲ་ན་མེད་པའི་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཏོ། དེང་སང་ཁ་
ཅིག་བརྟན་པའི་མཐའ་བསྐྱང་བར་འདོད་ནས། གོ་མཚོན་དང་བཅས་པའི་
གཡུལ་ཆེན་པོར་འཇུག་པ་ནི་སྤྱང་ཆེན་གྱིས་བྱས་བྱེད་པ་དང་འདྲའོ། རྗེ་རྗེའི་
གསུང་། ཚུལ་རིགས་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་བྱེད་པ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་
གདུལ་བྱ་གདུལ་བའི་ཆེད་དུ། དེའི་ངོར་ཐེག་དམན་གྱི་ཚུལ་བྲིམས་ལ་གཅེས་

སྤྲུལ་སྤྱུང་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤྱུང་གོས་ཞེས་བཏོན་ན་དོར་གསུང་ལྟ་དང་བྲལ་བར་
འགྱུར་རོ། མཆན། བྲིམས་ལ་གཅེས་སྤྲུལ་སྤྱུང་པ་རིགས་སྤྱུང་བྱུང་འཕགས་
ཡིན། ཞེས་པ་ལ། འདིའི་གཞན་བཞེད་འདི་འཆད་མ་གཤེས་ན། རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་
ཚེན་རྣམས་ཀྱིས་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱུང་པ་མཛད་པ་དེ་སྤྱུང་པ་བྱུང་
འཕགས་མིན་བྱ་བར་འགོ་བའི་ཉེན་ཡོད་པས་སྤྲུགས་སྤྱུང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རབ་རྟུ་
བྱུང་བ་དག་སྤྱོད་གི་རྟེན་ལ་གནས་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ན། རིག་མའི་
ལོངས་སྤྱུང་ལ་ལོངས་སྤྱུང་པ་སོགས་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱུང་པ་ཉན་ཐོས་
འདུལ་བའི་དོན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཉན་ཐོས་དང་ལྟན་ཅིག་པའི་སྤྱིར་བྱུང་བྱུང་
ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་སྤྱོམ་བོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་
ནང་དུ་ཞག་བདུན་འདས། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར། སྤྱིར་སྤྲུགས་བྲམ་མེད་ཀྱི་དོ་རྩེ་
འཆར་གི་གོ་འཕང་སྤྱུང་པའི་སྤྱུང་པ་ལ། དང་བོར་ཨ་ཁ་རྩ་ཏྲིའི་ཀྱན་རུ་བཟང་
བོའི་སྤྱུང་པ་ལ་གསང་སྤྱུང་དང་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱུང་པ་འཕམ། ཚོགས་ཀྱི་
སྤྱུང་པའི་སྤྱོན་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྤྱུང་པས་སྤྱུང་པ་ལས། དང་བོ་ནི་དོད་ཐོབ་
པ་བསྐྱེད་ཅིང་བརྟན་པར་བྱ་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི་དོད་འབྱིང་ཐོབ་ནས་ཚར་

གཙོད་རྗེས་འཛིན་ཅུས་པ་ན་སྐྱོད་པར་གསུངས་ཤིང་། རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་
སྐྱོད་པ་དེ་ལའང་བསྐྱོད་རིམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱིར་སྐྱོད་པ་
དང་། རྗེས་རིམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱིར་
སྐྱོད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་འདིར་ནི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དངོས་གྲུབ་
ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོས་བཙས་ཀྱི་སྐྱོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཡུལ་ཆེན་སོ་
བདུན་ལ་སོགས་པར་རྒྱ་ཞིང་། ཡུལ་ཆེན་དེ་དག་གི་དཔལ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་
རང་ལས་ལྷག་པའམ་སྐལ་བ་མཉམ་པ་དག་འདུས་ཏེ། སོ་ཕག་ལས་བྱས་པའི་
ལྷའི་ཁང་པ་གསུམ་བཅེགས་གྲུ་བཞི་རྟ་བབས་དང་ལྷན་པའི་འོག་ཁང་དུ་ཆང་
མང་དང་། བར་ཁང་དུ་གར་མ་སྐྱ་མ་སོགས་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་བཞག་སྟེང་
ཁང་དུ་རང་ཉིད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོའི་དབུས་སུ་འདུག་སྟེ། འཁོར་ལྷ་མོ་
ཉི་ཤུ་བཅུན་མོ་དང་ཉིར་གཅིག་གཞན་ཡང་དཔལ་བོ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་
དཀྱིལ་འཁོར་པའི་འབྲུ་འབག་ཏུ་ཞུགས་ནས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་
གྱི་འཁོར་ལོ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུ་ར་ལི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཅིན་
མོའི་རོལ་པའི་གར་མཛད་པའི་རིམ་པས་བྱག་རྒྱ་དང་། བྱག་རྒྱའི་ལན་དང་།

ཕྱག་དང་ཕྱག་གི་ལན་དང་། མཚན་པ་དང་མཚན་པའི་ལན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
གར་དང་སྐྱུ་དང་བདའི་ལན་གྱིས་ཕན་ཚུན་དུ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན་ལ་ཕན་
ཚུན་དུ་སྟོབ་པ་དང་། སྤེལ་བ་དང་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསོད་
ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲོར་བ་བྱེད་པ་སྟེ་ག་ཏུ་ཅན་འདུས་
ནས་བྱ་བ་མི་ཟད་པ་སྐྱབ་པ་འཕམ། ཚོགས་གཉིས་བསགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་
འཁོར་ལོ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡང་དག་པར་འཕེལ་ཞིང་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། དེ་
ནི་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ཡིན་ལ། རྟོད་འབྲིང་གི་སྦྱོད་པ་འདི་ལ་རྒྱལ་ཚབ་
གཞོན་ནུའི་སྦྱོད་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། རྒྱལ་ཚབ་ཆེན་པོ་ནི་རྟོད་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་
དེ་མ་ཐོབ་པའི་སྦྱིར་རོ། རྟོད་ཆེན་པོ་ཐོབ་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་
བྱས་ཏེ་གཞན་དོན་ཐོགས་མེད་དུ་འབྱུང་ཞིང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གྲུབ་
མཐའ་སྟོགས་པས། ལུང་བསྟན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་མ་རྟོན་ན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱོད་
པ་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་ཚབ་ཆེན་པོའི་སྦྱོད་པའོ། དེ་ནས་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་ཕྱག་
རྒྱ་ལྡང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྦྱོད་པ་བྱ་བ་དང་། དེ་ཡང་མ་འབྱོར་ན་ཕྱག་རྒྱ་མ་ཅིག་
དང་ལྷན་ཅིག་པར་སྦྱོད་པའོ། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་

ཀླུའམ། སྟོང་གཟུགས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་ལ་སྟོམས་པར་འདྲག་པས་རྒྱུང་སེམས་
དབུ་མར་བསྐྱུས་ཏེ་ལྷན་སྦྲེས་འོད་གསལ་གྱི་ངང་ནས་རང་འོད་གྱི་ལྷ་ཡབ་ཡུམ་
བདེ་བ་ཆེན་པོས་མཆོད་པའི་ཚོགས་སོག་པའི་སྟོན་པ་རྒྱབས་པོ་ཆེ་བྱ་བ་སྟེ།
གསང་འདུས་ལེའུ་རྒྱག་པའི་འགྲེལ་པར། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་བས། ལྷ་སྲུ་ཀུའི་སྟོན་
པ་དེ་སྟོན་པ་ནམས་གྱི་མཆོག་ཏུ་གསུངས་ལ། དུས་དེར་ནི་སྦྲིབ་པའི་ས་བོན་
ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ། སྐུལ་པ་དབག་མེད་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྲུབ་པར་
བྱལ་ཅིང་། བདུད་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པས་སྟོགས་ཐམས་ཅད་ལས་
ནམ་ཀླུལ་གྱིས་སྟོན་པ་འང་ཟེར་རོ། །སྟོན་གྱི་སྒྲ་མ་གོང་མ་དག་ཚོགས་སྟོར་དུ་
སྟོས་བཅས་གྱི་སྟོན་པ་མ་དག་པར་སྟོས་མེད་གྱི་སྟོན་པ་དག་པར་གྱིན་ཏུ་སྟོས་
མ་ ེ ད ་ ག ུ ི ་ སྟ ུ ོ ད ་ བ ་ ོ
ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཕལ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། ཚོགས་གྱི་འཁོར་ལོའི་སྟོན་
པ་མཆོན་ཉིད་པའང་སྟོན་པ་འདི་ལྷ་སྲུའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། དེང་སང་
སྐྱགས་གྱི་སྟོམ་པ་དང་དམ་ཚིག་དང་མི་ལྷན་ཞིང་དབང་གིས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་མ་
སྦྲིན་པའི་མཆོག་གི་དཔོན་གྲུབ་གྱི་སྐུལ་བ་མེད་པ་དག་འདུས་གིང་། མཛོན་

དགྲིལ་གྲུར་ཙམ་རེ། སྒྱིར་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷ་ལ་ལའོར་གསུམ་མི་རྟོག་པ་
དང་བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐབས་གྱིས་ཟེན་པའི་སྒྲོ་ནས། བདག་ཉིད་གྱིས་
ལོངས་སྟོང་པ་དང་། གཞན་རྒྱད་དུ་གྲུབ་པའི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ལ་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་པར་མཆོད་པས།
བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་འཛང་རྒྱ་བར་པར་ཕྱིན་ཐེག་པར་
ཡང་བཤད་གྱི། གསང་ཆེན་གྱི་ལམ་འདིར་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱར་འདོད་ཡོན་
ལྷ་ལ་རང་རྒྱད་དུ་གྲུབ་པའི་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་
མཆོད་པའམ་ལོངས་སྟོང་པས། བསོད་ནམས་གྱི་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཆོ་གཅིག་ལ་
རྫོགས་ནས་ལུས་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་འཛང་རྒྱ་བར་བྱེད་པའོ།
དེས་ན་པར་ཕྱིན་ཐེག་པར་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་དུ་ཚོགས་བསགས་ཀྱང་ཐུན་
མོང་བའི་སངས་རྒྱས་ཙམ་ལས་མི་ཐོབ་ལ་དེའི་ཚོགས་སོགས་པའི་སྟོང་པས་ཆོ་
གཅིག་ལ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སངས་རྒྱས་གཉིས་ཀ་ཐོབ་པ་ནི་
ཚོགས་ལ་མཚོག་དམན་གྱི་བྱང་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། པར་ཕྱིན་ཐེག་པར་སྣང་བ་
ཐམས་ཅད་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་སུ་མི་ཤེས་ཤིང་། རིག་མའི་བདེ་བས་དམ་ཚོག་

སེམས་དཔའ་ལམ་གྱི་སངས་རྒྱས་དང་། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་འབྲས་བུའི་
སངས་རྒྱས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་རྒྱད་ཆོམ་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་གྱི་ཆོག་ས་
སོག་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། དེ་རྒྱད་དུ་ཡང་། དེ་ལྟར་སྦྱོད་པ་གསུམ་ལ་ལྷ་བ་
གསུམ་མཐ་དུག་ཏུ་བསྐྱབ་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་གྱི་མཆན་
མ། གཟུགས་ཕྲ་བ་སོགས་དབང་ཕྱག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་།
གསང་འདུས་ཅུ་རྒྱད་ཀྱི་ལེའུ་བཙུ་བ་ལས་གསུང་པའི་མི་ལྟས་ནམས་བྱུང་བ་
ན། སྦྱོད་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོབ་པ་མི་སྦྱོབ་པའི་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་
ཡུན་མི་རིང་བ་ན་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། མཆན། བཏོན་ནས་མ་དག་པའི་རྗེས་ག་
ཆར་སོགས་བག་མེད་པར་ལོངས་སྦྱོད་པ་ནི། གསང་སྤྲུགས་ལོག་པར་སྦྱོད་པའི་
ཆོས་སྤྱོད་པའི་ལས་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་མ་གཏོགས།
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོག་ས་སྒྲ་ན་མེད་པར་རྫོགས་པའི་ཆོག་ས་གྱི་
འཁོར་ལོར་འོངས་ག་ན་ཡོད་། །དེས་ན་དོ་རྗེ་ཐེག་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་ནི། སྦྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་མ་བྱས་ན་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་འཆང་རྒྱ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོག་ས་གཉིས་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་བྱིར།

ཇི་སྐད་དུ། །གལ་ཏེ་ཆེས་ཐུའི་སེམས་གྱི་མུ་གུ་ལ། །དག་པའི་ཡུལ་གྱི་བཅུད་
 གྱིས་མ་བྱན་ན། །ནམ་མཁས་བྱབ་པའི་འབྲས་བུ་མི་སྟེར་བས། །དཔག་
 །བསམ་ལྡོན་གིང་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་ཐོབ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་རྣམས་དག་ནི་སྤངས་ནས་
 ཏེ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་རྣམས་མ་བཀག་པར་བྱས་ནས། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་རྣམས་ཁོ་ན་
 ཉིད་གྱིས་ཏེ། །མི་ཡི་བྱ་མཆོག་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་བྱེད། ཅེས་སོ། དེ་ཡང་ཉི་
 རྒྱུད་སྟོད་པ་འདི་ཉིད་གྱིས། །རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་སྟེར་བ་ཡིན་ཏེ།
 །ཇི་སྐད་དུ་སྟོན་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་འཆང་། །བྱབ་བདག་དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུར་
 ལྟན། །བཅུན་མོའི་རྟ་ག་བདེ་ཆེན་དུ། །ཁུ་བ་ཞེས་བྱ་རྣམ་པར་གནས། །དེ་
 བཞིན་གིན་ཏུ་མཆོད་འོས་ཏེ། །སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་རྗེས་བརྟེན་བས། །སུམ་ཅུ་ཅ་
 གཉིས་མཆོན་འཛིན་པའི། །སྤུལ་པ་ཡི་ནི་སྐྱུ་དག་མཛད། །དེ་མེད་ན་ནི་བདེ་མི་
 འགྱུར། །བདེ་བ་སྤངས་ནས་དེ་མ་ཡིན། །ཁུ་བའི་རྣམ་པ་བཙོམ་ལྟན་འདས།
 །དེ་ཡི་བདེ་བ་འདོད་མར་བརྟེན། དེ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། །ཉན་ཐོས་
 རྣམས་གྱི་སྟོད་ཡུལ་མིན། །སངས་རྒྱས་སྤྲས་རྣམས་སྟོད་ཡུལ་ཏེ། །རྡོར་བད་
 ལས་བྱུང་གོ་འཕང་ངོ་། །ཞེས་སོ། དེ་ལྟ་ན་འང་ཐུན་མོང་བའི་གདུལ་བྱའི་ངོར་

སྐྱུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་སྒྲོམ་བཅས་ཕྱིའི་སྒྱོད་པ་ལུས་ཏེ་རུ་ཀའི་འབྲ་འབག་རྒྱ་
འཇུག་པ་སོགས་བྱེད་པར་མ་ངེས་ཏེ། གསང་སྐྱུགས་གསང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྱུབ་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་དུ། །ཕྱི་རུ་ཉན་ཐོས་སྒྱོད་པ་བསྐྱུང་། །ནང་དུ་འདུས་
པའི་དོན་ལ་དགའ། ཞེས་པ་དང་། །ཉིན་མོ་བཙོམ་ལྡན་དོ་རྗེ་ཅན། །མཆོན་མོ་
ཤེས་རབ་བརྟག་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པས། དཔེར་ན་འཕགས་པ་སྐྱུ་སྒྱུབ་
དཔལ་མགོན་སྐྱུ་སྒྱུབ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སྒྲོམ་བཅས་ཀྱི་སྒྱོད་པ་མཛད་ཟེར་བ་
དགོངས་གཅིག་རྟོག་པར་བྱིས་འདུག་པ་ཁུངས་བཙལ་དགོས་སོ། མཆོན། དང་།
ཐོགས་མེད་དང་། རོ་བོ་རྗེ་དང་། རྗེ་སྐམ་པོ་པ། དུས་མཁུན། བག་གྲུ་པ།
འཇིག་རྟེན་གསུམ་ཀྱི་མགོན་པོ་སོགས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་
མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བརྟེན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས། རྣལ་ལྡན་གྱི་ངོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
མཁའ་འགོ་དང་ལྟན་ཅིག་རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། རོ་བོའི་རྣམ་
ཐར་དུ། འབྲོམ་དང་ནག་ཆོས་གསལ་བར། རོ་བོའི་གཟིམས་ཁུང་དུ་བུད་མེད་
མང་པོའི་སྒྲ་ཤག་ཤག་པ་བུང་བ་ལྟར་བྱིས་དུས་ཅི་ཡང་མི་སྒྲུང་བར་རོ་བོ་ཉིང་དེ་
འཇིན་ལ་བཞུགས་འདུག་པ་དང་། རྗེ་ཕག་གྲུ་པའི་མདུན་དུ་ཡུལ་གྱི་བུ་མོ་

གཞོན་ནུ་མ་འགྲོ་བ་སྟག་ལུང་པས་གཟིགས་ནས་ནང་དུ་བཟུང་ཕྱིན་པས་འཇའ་
ཚོན་གྱི་རྣམ་པ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཤེས་དམན་ཕྱི་ཉན་
ཐོས་དང་བྱུན་མོང་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཐེག་དམན་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙོ་བོར་
མཛད་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་མ་གཏོགས། རྒྱགས་ཀྱི་སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟུང་བ་སྟུང་པའི་
ཚུལ་མ་བཟུན་པ་བཞིན་ནོ། དེ་ཡང་ཕྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟུང་བ་དང་། བང་དུ་བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྟུང་བ་དང་། གསང་བར་གསང་རྒྱགས་ཀྱི་སྟུང་བ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་
གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་འདི་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བླ་ན་
མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་སྒྲམ་བོ་ལས། ཁོ་བོ་ལ་བླ་མ་གོང་མ་རྣམས་ལས་ལྷག་པའི་
ཡོན་ཏན་ཅི་ཡང་མེད་མོད། ཉེན་དག་སྟོང་དུ་ཡོད་པ་འདིའི་མཐུ་ལས་ཐིན་ལས་
ཆེ་བ་བྱུང་ཞེས་པའི་ཕྱིར། བང་གསང་རྒྱགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་འདོད་ཡོན་ལ་
ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་ལོངས་སྟུང་ཁྱང་། ཕྱིའི་ཀུན་སྟུང་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་
མི་སྟུང་བར་སྟོམ་པ་འོག་མ་ལྟར་སྟུང་བ་ནི། གསང་རྒྱགས་ཀྱི་སྟུང་བ་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་གསུང་། རྗེ་རྗེའི་གསུང་། ལྷ་སུ་ཀུའི་ཆོས་གསུམ་མེད་ན་ཞི་
བ་ཉན་རང་ཡིན། ཞེས་པ་དང་། དེ་འཆད་པ་ན། སྟུང་བ་དུས་ཚོད་དང་འབྲེལ་

བ་ཞེས་པ་ལ། རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ལ་ཙུ་གཅིག་སྒྲོས་བྲལ་རོ་གཅིག་སྒྲོམ་མེད་
ནལ་འབྱོར་བཞི། སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྟོགས་རིམ་གྱི་དང་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་
དུ་བྱེད་པ་ལ་ལུས་གིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་སྒྱུ་སྒྱུའི་སྒྱུད་པ་མེད་ན་ཞི་བ་ཉན་རང་དུ་
གོལ་བར་བྱ་བ་བཏོན་ན། རྟོ་རྗེའི་གསུང་ལྟ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། མཆན།
ཡོད་པས། དེ་བོགས་དབྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྒྱུད་པ་འང་མི་འདྲ་བ་བཞི་འབྱུང་གསུང་།
སྒྱུ་སྒྱུ་སྒྱུ་ཀྱི་ཟ་ཉམས་འཆག་གི་སྒྲ་དོན་དུ་སྦྱོར་ཏའི་མིང་ཡིག་ཐོག་མ་བརྟས་པ་
སྟེ། སྒྱ་མི། སྒྱ་ཇོན་ཟ་བ། སྒྱ་ཟི་བུ་ཉན་ཉལ་བ། ཀྱུ་མི། ཀྱུ་ཏམ་ག་མ་བཤང་
བར་འགོ་བཅོ། མཆན། སྒྱ་ཇོན་ཞེས་པའི་རྒྱ་སྐད་འདི་ལ་དགོངས་གཅིག་གི་
ཡིག་རྟིང་ནམས་སྒྱུ་དག་མ་དག་ཅི་རིགས་པར་སྤང་གསུང་། སྒྲོབ་དཔོན་ལུ་ཡི་
ཡི་བ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལ། འོ་རྒྱས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་སྤྱང་ཡང་། ཡང་ལུགས་གཅིག་
ལ། ཉ་པའི་གིང་སྤྱིལ་དུ་གནས་བཅས། ཉའི་རྒྱ་ལྟོ་བོར་བས་འཆོ་ཞིང་འོད་
གསལ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛོན་ཙལ་སྒྱུར་གིས་བཞུགས་པ་ལས། རྗེ་ཞིག་ན་མཆོ་ལུང་
ནས་ཉ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་སྒྲོབ་དཔོན་ཁང་པ་དང་བཅས་པ་བྱུར་མེད་བྱས་ཏེ།
ཉའི་ལྟོ་བར་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྒྲོམས་པས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་

ཐོབ་ནས་ཉའི་ཉླ་བ་ནས་བྱོན་པས་ལུ་ཡི་བ་སྟེ། ཉ་ཉླ་བར་གྲགས་གསུང་། ཡང་
རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ནི། རྟོན་ཆེན་བོའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་བ་ཞིག་ལ། སྤྱི་མ་དང་ཡི་དམ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། འདིས་སྟོང་
གའི་མི་ཤིགས་པའི་རྒྱ་དྲ་སྟོབས་སུ་གྱུར་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་བཞི་འོད་གསལ་དུ་
བསྐྱས་པའི་ངང་ལས། གཞོམ་མེད་རྒྱུད་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་དྲ་ལས་སྦྱུ་ལུས་བཞེངས་
པའི་ལམ་ལ་གཅིག་སྒྲིལ་དུ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱག་རྒྱའི་སྟོན་པའི་དོན་དམ་གོ་
ཆོད་ནས། དངོས་སུ་སྟོན་པ་གསུམ་མ་མཛད་ཀྱང་། སྟོན་པས་ལམ་གྱི་རིམ་པ་
མཐར་ཕྱིན་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། འདི་ལྟ་བུའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཡང་ན། ལས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་མི་བརྟེན་པར། རྣམ་པ་ཀླན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་
སྟོང་པའི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་ཡོངས་རྫོགས་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་པས། དཔལ་ས་ར་ཉས། མད་བྱང་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་གཟུ་སུ་ཀྱ་
སྟོང་པའི་གཟུགས་མཛེས་ཉླས་ཤིག་ཟུ་སུ་ཀྱ། ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱིར་རོ། མཆོག་
སྟོན་པ་གྱིས་ཤིག་པར་ལུང་བརྟན་པ་དང་། ཕྱག་རྒྱའི་སྟོན་པའི་ཉི་རྒྱ་དེ་ལ་ལྷ་བ་
གཅིག་གིས་མཐོང་ལམ་མཛོད་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐ་དུ།

།གནང་བ་རྟེན་འགྱུར་སྒྲགས་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་མ་ཡིས་བསྟན་པར་བྱ། །ཕྱག་
རྒྱ་ཆེ་གོ་མོ་བྱེད་ལ། །སེམས་ཅན་དོན་གྱིས་དོ་རྗེ་འཛིན། །ཞེས་དང་། །ཟླ་བ་
གཅིག་གིས་སྐལ་ལྷན་པར། །འགྱུར་བ་འདི་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད། །ཅེས་འབྱུང་བའི་
བྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ནུས་པ་དང་རྩ་འབྲུལ་དང་མི་ལྷན་པར་སྐྱོད་པ་དེ་བྱར་མི་
རུང་སྟེ། དཔེར་ན། རྩོམ་ལྷ་གཅིག་བོད་དུ་འབྱོན་ཁར་སློབ་མ་རྣལ་འབྱོར་པ་
ཞིག་གིས། བདག་སྐྱོད་པ་བགྱི་བར་ཞུ་ཞུས་པས། ད་རུང་མ་རན་མཆི། ལུས་པ་
རི་ལྟར་བདོག་གསུང་བ་ལ། དེས་ཕྱེ་སྐྱུང་ལྷ་བརྒྱུད་སྐྱུལ། དེ་མེས་དུར་བྱོད་
ནས་རོ་རེ་ཁར་བྱེད། ཕྱེ་ཡུལ་བ་ཅིག་བྱས་པས་རོ་དང་ཕྱེ་སྐྱུང་མི་སྐྱུང་བར་སོང་
བས། རྩོམ་འི་ཞལ་ནས་བདུབ་པར་འདུག་གསུངས་པ་ནི་ལྟ་དང་སྒྲ་མས་གནང་
བ་ཐོབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་མ་ཐོབ་ན་དེ་མི་རུང་བའི་བྱིར། ཡང་སློབ་དཔོན་
ནག་པོ་སྐྱོད་པ་ཆེན་པོ་དེ་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་བྱི་མ་ནས་ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ཡང་།
སྒྲ་མས་མ་གནང་བར་སྐྱོད་པ་ལ་ཞུགས། རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་ལྷ་བརྒྱུན་ཏེ།
གདུགས་བདུན་ནམ་མཁའ་ལ་རང་འཁོར་དུ་འགྲོ་ཞིང་། ཏ་མ་རུ་བདུན་གྱི་སྐྱ་
རང་གྲག་ཏུ་བྱས། ཤིང་ཏ་ལ་བདུན་སྟིད་དུ་འཕགས་ཏེ། གནས་ཆེན་དུ་འབྱོན་

པའི་ལམ་ཁར། མུ་སྟེགས་ཅན་སྤ་མེན་མ་གཉིས་སྟོན་གིང་བསྐྱུང་བ་ལ་སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་ལྟ་སྟངས་གྱིས་གིང་ཐོག་ཡབ་པས། སྤ་མེན་མས་སྤར་འབྱར་བར་
བྱས་པ། སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱིས་ལྟ་སྟངས་གྱིས་འབེབས་མ་རུས་པས། སྤ་མེན་
མའི་རུས་པས་སྟོབ་དཔོན་ལ་སྒྲགས་རྟེན་ནས་སྒྱུ་ཚེའི་བར་གཙོད་བྱས། སྟོབ་
དཔོན་གྱིས་བར་དོར་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་གྲུབ་སྟེ། སྤར་ལུས་སྤ་མ་ལ་ཞུགས་
ནས་སྤ་མེན་མ་འདུལ་བར་དགོངས་ཏེ་བྱོན་པ་ན་ཡུལ་དེར་རྒྱལ་ཁྲིམས་གྱིས་རོ་
ཞག་རེ་ལས་བཞག་པ་མེད་ནས། སྟོབ་དཔོན་གྱི་སྤར་བསྟེགས་པས་སྤར་འདུག་
མ་ཐུབ་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་འབར་བའི་གཙོ་བོ་ལའང་ལོ་རྒྱུས་འདི་འདྲ་ཞིག་
ལས་ཕྱིས་སྟེ་བ་བརྒྱད་དེ་མེ་ཏི་པར་འབྱུངས་ཞེས་གྲག། དེས་ན་ནུལ་འབྱོར་བ་དེ་
ལྟ་བུ་ལའང་དུས་སྤུ་མ་བབ་པར་སྟོད་པའི་ཉིས་དམིགས་དེ་འདྲ་ན། དེར་སང་ཁ་
ཅིག་སྟེགས་གྱི་སྟོད་པར་སྟོམས་ནས། མཚོན་བསྐྱུང་དང་ཁྱི་བསྐྱུང་གི་ཐབས་
ཅམ་བརྟེན་ནས་མི་མི་ལ་གཙོད་གཏོང་ཟེར་བ་འདི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
གསུང་རབ་ག་ནའང་ཞལ་མི་གསལ་གྱང་། བོད་འདིར་གྲུབ་ཐོབ་སྟོན་པའི་
མཚན་ཅན་བྱང་བྱོན་པ་ཕྱིན་མ་གཏོགས། དེ་ཡན་ཆད་མ་བྱུང་བས་ལུགས་བྱུང་

པར་གྱུར་པ་ཞིག་སྣང་ངོ། མཆན། རྒྱུད་སྡེ་ནས་མི་ཆོ་མིལ་པོ་ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས་
ལྷགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་འདི་མ་གནང་སྟེ། སྦྱོས་བཅས་དང་སྦྱོས་མེད་དང་གིན་ཏུ་སྦྱོས་
མེད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་གསུམ་པོ་ལའང་། ཤེས་རབ་དང་ཡོ་བྱད་དང་ན་ཆོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
ཟླ་ཐུང་དང་ཟླ་གཅིག་དང་ ཟླ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཙམ་དུ་སྦྱོད་པའི་དུས་ཀྱི་ངས་
བཟུང་མཛད་པའི་བྱིར། སྦྱོད་བསྐྱུས་ལས། དེ་ལྟར་ཆུང་བ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་
པོའི་དབྱེ་བ་དང་། ན་ཆོད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྦྱོད་པ་ནམ་པ་གསུམ་ཟླ་བ་
ཐུང་དམ་ཟླ་བ་གཅིག་གམ་ཟླ་བ་དྲུག་ལྟག་པར་གྱུར་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་པའི་མཆོན་མ་ཉེ་བར་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་
མཆོན་མ་ནི་འདི་དག་ཡིན་ནོ། གཞུགས་ཕྲ་བ་དང་། རེག་པ་ཡང་བ་དང་བྱབ་པ་
དང་། ཡང་དག་པར་ཐོབ་པ་ཉིད་དང་། རབ་ཏུ་སྣང་བ་ཉིད་དང་། བརྟན་པ་དང་
། དབང་དུ་གྱུར་པ་དང་། འདོད་དགུར་བསྐྱུར་བ་དང་ཞེས་བྱ་བའོ། ཞེས་
གསུངས་པས། སྦྱོད་པ་གྲུབ་པ་ན་དབང་ཕྱག་གི་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ཐོབ་པར་
གསུང་ན། དེང་སང་སྦྱོད་པ་མཛད་པར་རྫོམས་པ་ནམས་དབང་ཕྱག་གི་མཆོན་མ་
འདི་ལྟ་བུ་གྲུབ་པའི་སྦྱོད་པ་ཡིན་མིན་རང་རང་གི་སེམས་ལ་གསལ་བ་དེ་ཡིན།

མཆན་གྱིས་མཆན། གཙོད་གཏོང་ཟེར་བ་འདི། རྒྱུད་སྡེ་ནས་བཤད་པའི་སྦྱོད་པ་
ནཱ་པ་གསུམ་གང་དུ་ཡང་གཏན་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྦྱོད་དང་གཙོད་
གཉིས་ཀྱི་ཚིག་དོན་ཡང་གཏན་མི་འདྲ་བ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་གཤམ་ཅུས་པའི་བྱིར་རོ།
དྲོད་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟན་པ་མ་བྱོལ་བར་སྦྱོད་པ་བྱེད་པ་ནི། དཔལ་གསང་བ་
གྲུབ་པ་ལས། །དཔེར་ན་སྦྱེས་བྲུ་ལ་ལ་ཞིག །སྤྲོད་དང་སྤྲུགས་སོགས་མི་འཛིན་
པར། །དུག་སྦྱུལ་མགོ་ལ་འཛིན་བྱེད་པ། །གཤིན་རྗེའི་ཁར་འགོ་ཁོ་ནར་ཟད།
།དེ་བཞིན་དེ་ཉིད་མེད་བཞིན་དུ། །ངོ་མཚར་ཆེ་བ་ལྟ་བྱེད་དེ། །རི་སྤྱོད་ནཱ་
མཁའ་གནས་ཀྱི་བར། །ཤི་བའི་མཐར་ནི་དབྱུལ་བར་འགོ་ཞེས་གསུངས་པས།
།ཁེ་ཉེན་ཆེ་བའི་གནས་འདི་ལ་གིན་ཏུ་གཟབ་པར་བྱའོ་གསུངས། མདོར་ན་
སྐབས་འདིའི་གཞན་བཞེད་ནི། གིན་ཏུ་སྦྱོས་མེད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་ཟ་ཉལ་འཆག་པ་
ཙམ་ལས་གཞན་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གང་ཡང་འདུ་མི་བྱེད་པར་གྱི་ནར་
གནས་པས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ལ། རང་བཞེད་ནི་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་སྦྱོད་པ་
རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པ་ན། ཉོན་མོངས་པ་དང་། རང་དོན་ཡིད་བྱེད་དང་། ཐ་
མལ་དང་མཆན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པར། སྤང་གྲག་

རིག་མྱོང་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་རིམ་པས་དག་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་འཁོར་
ལོར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་ལོངས་སྤྱོད་དགོས་པས། དུས་དེར་ཕྱིའི་སྤྱོད་ལམ་གྱི་
ཆ་ནས་ཟ་ཉལ་འཆག་པ་ཙམ་ལས་གཞན་འཛིག་རྟེན་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པའི་
སྤྱོད་ལམ་མ་སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་འདུ་ཤེས་གསུམ་པའི་སྒྲུ་སྒྲུ་ཀྱུ་པའི་
སྤྱོད་པར་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། འདི་ལྟ་བུ་ལམ་གྱི་གནད་གཟིགས་ནས་
བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱུ་ཏའི་འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་གྱི་དུ་སྤྱོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
ནི། དབང་པོ་རབ་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལམ་ཕྱག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་
འཁོར་བའི་སྒྲུག་བསྐྱེད་བྱུང་ཞིང་། ལྷང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་འདོད་པས་ཐ་ན་རྒྱལ་
སྤྱོད་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་དངོས་གྲུབ་སོགས་ལན་ཆགས་པ་སྤངས་ཏེ། ལུས་སྒོག་
ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་སྤྱོད་པས། འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་
འཐོབ་སྟེ། བརྒྱད་ནི། ལུས་ཡང་བས་རིག་སྤངས་པ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་པོ་
མཐའ་དག་ཁྱབ་པར་བྱེད་པས། ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་
ཉིད་ཀྱི་གར་ཡང་ཕྱིན་པ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་བ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་འོས་པ། དེ་ལ་
བརྟན་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབང་པོ། སྒྲེ་བོ་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཀྱིས་

དབང་བསྐྱར་བ། འདོད་དགྲུང་བསྐྱར་བས་གང་དུ་འདོད་པར་གནས་པ་སྟེ།
།སྤྱོད་མེད་གཞུགས་དང་རིག་སྤང་བ། །ཁྱབ་དང་ཡང་དག་ཐོབ་པ་ཉིད། །རབ་ཏུ་
གསལ་དང་བརྟན་པ་ཉིད། །དབང་ལྡན་འདོད་དགྲུང་བསྐྱར་མཐའ་ཅན། ཞེས་
སོ། ལྟ་རྒྱུ་ན། ཤ་ཡང་ལྟ། ལུ་ཏ། ལུ་སྤྱུ་ལུ་སྤྱོད་པ་ཟ་བ་དང་ཉལ་བ་དང་
བཤང་བར་འགོ་བ་ཙམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་ཡང་བྱང་ལྷུ་བ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་མས་པར་བར་
མ་ཆད་དུ་སྤྱོད་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་མེད་གྱི་སྤྱོད་པས་ཀྱང་སྤྱད་དོ། དབང་འབྲིང་གིས།
ལས་རྒྱ་ལྟ་མེད་གཞུགས་ཅན་ལྟ་མེད་གཅིག་གིས་སྤྱོད་མེད་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱད་ལ།
དབང་བརྟུལ་གྱིས། ཐ་མལ་གྱི་ར་རྒྱལ་མེད་པའི་གཞོན་ཏུ་མ་མཛེས་མ་རྣམས་
དང་། ལྟན་ཅིག་ཐེ་ཚོམ་མེད་པའི་སེམས་གྱིས། དུག་རྒྱ་སྤྱུ་གར་ལ་སོགས་པའི་
སྤྱོད་པས་དྲག་ཏུ་བརྩོན་པས་ཉིན་མཆན་དུ་སྤྱོད་པ་ཅས་གྱི་སྤྱོད་པས་སྤྱབ་སྟེ།
རྒྱལ་པོ་ཡིན་ལྟར་ཏི་བཞིན་ནོ། དེ་གཉིས་ཀྱང་འདིར་ཅུང་ཟད་བསྟན་ལ། དབང་
ནོན་གྱི་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་མེད་གྱི་སྤྱོད་པ་ནི་འདིར་རྒྱས་པར་བསྟན་ནོ། ལྟ་རི་བཞིན་
པའི་ཞེས་དང་། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བར་རྗེ་བོ་དོང་བས་དེ་ཉིད་སྟིང་བོར། སྤྱོད་མེད་
གྱི་སྤྱོད་པ་ནི་ཞི་གནས་ཤིན་ཏུ་དབེན་པར་རང་ཉིད་གཅིག་ལུ་ཁོ་ནར་འདུག་ནས།

ཉིན་པར་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་དང་། མཚན་མོ་འོད་གསལ་གྱི་ནལ་འབྱོར་དང་
ལྡན་པའམ། ཡང་ན་སྐྱུ་ལུས་སུ་ཡང་ཡང་ལངས་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱ་
ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། འོད་གསལ་དུ་ཡང་ཡང་བཅུག་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་
རྒྱ་ཆེན་པོ་སྤེལ་ཏེ། ལྷ་སུ་ཀུ་ཙམ་གྱི་སྨྱོད་པ་བྱའོ། ཞེས་ཟེར་རོ། མཚན། བད་དུ་
འབྲས་བུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོའི་སྐྱུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་ཟུང་
འཇུག་གི་སྐྱུ་གྲུབ་པའི་སྤྲད་དུ། ལམ་དུས་སྟོང་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་གྱིས་མ་
དག་པའི་སྐྱུ་ལུས་སུ་མུར་བ་མུར་བར་གནས་བསྐྱར་བའི་སྒོ་ནས། གཞི་དུས་ཀྱི་
འོད་གསལ་སྐྱེ་བ་བཅས་སྨྱོང་བྱེད་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཚོགས་སོག་གི་སྨྱོད་པ་མི་
སྨྱོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་སྨྱོད་ན་ཆེ་གཅིག་གིས་འཛང་རྒྱ་བར་མི་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། འོ་ན་དེ་སྤྲགས་ཀྱི་སྨྱོད་པས་ཚོགས་བརྒྱམས་ཚུལ་རི་ལྟར་ཞེན། རྗེ་རྣ་
རོ་པའི་ཀ་དཔེར་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལ་བ་པས། །ལོ་ནི་བཅུ་གཉིས་གཉིད་ལོག་
ཏེ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ། ཅས་འབྱུང་བ་ལྟར། མཚོག་གི་དབུ་
མར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུང་སེམས་གཉིས་ཡན་ཚུན་དུ་རྣམ་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སྦྱངས་པས།
སེམས་འོད་གསལ་ཚོས་སྐྱུ་དང་། རྒྱུང་སྐྱུ་ལུས་ལོངས་སྨྱོད་རྫོགས་སྐྱུར་འཛང་རྒྱ་

བདེའི་ཚེ་རླང་སེམས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་བྱད་པར་ཅན་དེ་ཉི་རྒྱ་རིག་མའི་སྒྲོད་པས་
ཚོགས་རྫོགས་པའི་དོད་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་བྱ་བ་བྱས་ཏེ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ནི། ཕྱི་སྒྲོས་
བཅས་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོད་བསྐྱས་ལས། ། རིམ་པ་
འདིས་རྩ་སུ་ཀྱའི་སྒྲོད་པ་ལ་སྒྲོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་
ལྷ་ས། མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཚེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབས་པའི་ཚེ་ཡང་། བསོད་ནམས་
ཚོགས་སོག་གི་སྒྲོད་པ་རྩ་སུ་ཀྱ་པར་གྲགས་པ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་ཕྱི་སྒྲོས་བཅས་
ཀྱི་སྒྲོད་པ་ལ་མ་རག་པར་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་རླང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་བྱད་ཅན་གྱི་
སྒྲོད་པས་མཚོག་གི་དངོས་གྲུབ་མཐར་ཕྱིན་ཚུལ་ནི། སྒྲོད་བསྐྱས་ལས། དེ་ནས་
སྒྲེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་གོམས་པས། བདག་མེད་པའི་ཚོས་ལ་བསྐྱབས་པས་
ནམ་པར་བསེས་པའི་སྒྲོར་བ་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲུང་བ་དང་གཅིག་
ཏུ་འདྲེ་བར་བྱ་སྟེ། རིམ་པ་འདིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པར་བྱའོ།
དེའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤང་བོལ་སོགས་པ་ནི་ཁམས་སྤྱ་བ་ལ་གཞུག་གོ།
ཁམས་སྤྱ་བ་ནི་ཡང་སེམས་ལ་གཞུག་གོ། ཁམས་ནི་ཡང་སེམས་པ་ལ་གཞུག་
གོ། སེམས་པ་ནི་ཡང་མ་རིག་པ་ལ་གཞུག་གོ། དེ་ལྟར་སྒྲུར་ནས་གཉིད་ལོག་པར་

བྱེད་དོ། དེ་ལ་དུས་འདིར་ནི་སེམས་དང་སེམས་པ་མ་རིག་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
སྐད་ཅིག་ལ་བྲན་པ་བརྟེན་པའོ། བྱིས་ནི་བརྟེན་པ་ཡང་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ངོ་
བོ་ཉིད་འོད་གསལ་བའོ། ཡང་གོ་ལ་བ་ན་རྒྱུད་གིས་རང་བཞིན་ཉིད་དེ་གང་གི་མི་
ལམ་གཞན་དག་འབྱུང་བ་ནི། རི་སྤྱིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གཡོ་བ་དེ་སྤྱིད་དུ་
གཉིད་འོག་ནས་འོད་གསལ་བར་བལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པའི་
ལུས་དང་རག་དང་སེམས་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནང་གི་མདོན་
བར་བྱང་རྒྱབ་པ་ཞེས་བྱའོ། རིམ་པ་འདིས་ལུས་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚོགས་རྣམས་བསང་བར་བྱ་ཞིང་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
གཞུག་པར་བྱས་ན་སྐལ་བ་བཟང་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྦྱོས་པ་
དང་བཅས་པ་དང་སྦྱོས་པ་མེད་པའི་སྦྱོད་པ་ལ་སྦྱོས་པ་མེད་པར་གྱིན་ཏུ་ཐུར་
བར་འདིར་རང་གི་གཟུགས་ཡོངས་སུ་བརྟེན་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ་
ཞེས་གསུངས་སོ། མདོར་ན་མདོ་སྔགས་གྱི་སངས་རྒྱས་ལ་ཡང་རྒྱས་བཅུས་པའི་
ཨ་རུར་དང་། འོ་མས་བཅུས་པའི་ཨ་རུར་ལྟར་མཚོག་དམན་གྱི་བྱེད་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་བཞིན། སྦྱོབ་པ་འཕགས་པ་ལ་ཡང་བྱེད་པར་ཡོད་པར་གྲུབ་སྟེ།

མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་མཚོག་དམན་དང་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱང་
ལྷགས་པའི་བྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་གྲིས་མོ་སྒྲའི་དིང་རིའི་ཆད་
མ་ལས། །ཤེས་རབ་བྱི་མེད་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་དང་། སྦྱ་ལྷ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
འཇམ་དཔལ་གྱི་བར་ན་བརྒྱད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཉན་མེད་ཀྱང་ཉན། བརྒྱད་པ་ཡོད་
པ་ནི་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་དོ་རྗེ་འཆང་ཐ་དད་མེད་པ་མན་ཆད་ནས། ད་ལྟ་རྒྱུད་
སེམས་འདུས་རྩལ་གྱི་ཉམས་སྒྲུང་འཇམ་དཔལ་ཡན་ཆད་དུ་ཡོ་ཤེས་དབྱིངས་ཀྱི་
བརྒྱད་པ་བར་མ་ཆད་པའོ། བརྒྱད་པ་མེད་པ་ནི། འཁོར་ལོ་ལྷའི་ཕོ་བྲང་དུ་རྒྱུད་
སེམས་འདུས་རྩལ་གྱིས། དབྱེར་མེད་ལྷའི་འཇམ་དཔལ་མཐོང་སྒྲུང་ཐོས་སྒྲུང་
རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་སྟོན་ཅིང་རང་གིས་རང་ཉིད་ལ་ལྷ་བའི་ཉམས་སྦྱང་གི་བྱེ་
བྲག་མཐའ་ཡས་པའི་འཇམ་དཔལ་དང་ཐ་དད་མེད་པའི་བྱིར་བརྒྱད་པ་མེད་
པའོ། དེ་བྱིར་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱོར་དང་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཚོགས་སྦྱོར་
གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཡང་མཐོ་དམན་གནམ་ས་ཙམ་རྒྱག་པ་སྟེ། མཚན་ཉིད་པའི་
ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་གི་གཞུང་བཤད་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས།
སྒྲགས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་མཐུ་བརྟས་པའི་རྒྱུད་སེམས་འདུས་རྩལ་གྱི་ཚོགས་ལམ་རྒྱུད་

དུའི་སྒྲ་ལྟས་ཙམ་ལའང་མི་དོན། སྤྱིན་བུ་མེ་བྱེར་གྱི་འོད་ལ་ཉི་མའི་དགྱིལ་
ལའོར་འཛིན་པ་ཡིན་ནམ་མིན། མཁས་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་པར་མཛོད།
ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། ཉོན་མོངས་པ་གིན་ཏུ་སྤྲ་བ་འདུག་ན་དེ་ཡང་སྤོང་
དགོས་ཞེས་པ་ནི། ཉི་རྒྱུད་སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་སོགས་ལ་
ཐ་མལ་དུ་ཉོགས་ན་དམ་ཚིག་ཉམས་པར་འགྱུར་བས། ཐ་མལ་གྱི་ཞེན་འཛིན་སྤྲ་
མོའང་སྤོངས་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་གསུངས། སྤྱོད་དཔོན་ཚས་མཚོག་གིས་དགེ་
འདུན་གྱི་ཞལ་ཏ་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་ལ་སྤོབ་དཔོན་གྱིས་ཞལ་ཏ་མཛད་དུ་
དགོངས་རེ་བཞིན། དེ་རིང་ཚུལ་བྲིམས་ལ་ཉེས་པས་མ་གོས་ན་གིང་སྐམ་འདི་
ལས་མེ་ཏོག་འབྱུང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བཛོད་པས། མེ་ཏོག་བྲ་ཡུང་ཡུང་ཡོང་བ་
ལ་སྐབས་གིག་ན་སུ་ཉོགས་གདུག་ཐོགས་འཁོར་འབུམ་གྱིས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་བྱུང་
བ། པརྒྱེ་ཏ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟུལ་ཏེ་སངས་རྒྱུས་གྱི་བསྟན་པ་ལ་བཅུག་པས་དགེས་
ཆེས་ཏེ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལྷེ་མིག་གླུད་ལ་བསྐྱོར་བའི་བག་མེད་པ་ལ་ཤོར་
བས། དེ་ཉོན་བདེན་སྤོབས་བཛོད་ཀྱང་མེ་ཏོག་མ་བྱུང་བེར་བ་གྲགས་ཆེ་ལ།
འདིར་བཀོད་པའི་གཏམ་རྒྱུད་དང་མི་མཐུན་པར་སྤྲང་གསུང་། ཆེན་པོ་བཞི་ལྟན་

ཞེས་པ་ལ། འཁོར་ལོ་བཞིའི་ཚད་མེད་བཞི་གང་རུང་ལ་ངོས་བཟུང་ཡང་རུང་
གསུང་། བྲལ་བ་དང་རྣམ་པར་སྒྲིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་པ་ལ། སྤང་བྱ་སྤངས་
པའི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་ནི་བྲལ་འབྲས་དང་། དེ་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་སྟོབ་བཅུ།
མི་འཇིགས་པ་བཞི་མ་འདྲེས་པའི་ཚས་བཙེ་བརྒྱད་དེ་སོ་གཉིས། དགེ་བའི་རྩ་བ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྒྱུ་ནི་ཐེག་ཆེན་པས་འདི་སྒྲུབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྒྲེས་བུ་
བྱེད་པ་དང་། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་
བུ་ནི་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། ཟག་མེད་ཀྱི་དགེ་བ་ལ་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་མི་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། ཐེག་དམན་ལུགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་སོ་ཐར་སྒྲེ་
ངེས་པ་ལ་གནས་པ། རྟེན་པོ་དང་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཟག་བཅས་བསམ་བྱུང་གི་དགེ་
བ་དང་། བསགས་ཡུལ་སངས་རྒྱས་དང་། རུས་སངས་རྒྱས་པའི་བསྐྱལ་བ་བརྒྱ་
ལུས་པ་ན་གཟུགས་སྒྱུའི་མཚན་དཔེ་སོགས་འཕེན་པར་བྱེད་པས། རྣམ་སྒྲིན་གྱི་
འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་པར་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། །དེ་ནི་འཇམ་གླིང་འཕོ་གྱུར་
ཉིད། །མངོན་སུམ་སངས་རྒྱས་ལ་སེམས་པ། །བསམ་པ་ལས་བྱུང་བསྐྱལ་བ་
བརྒྱ། །ལུས་པ་དག་ཏུ་འཕེན་པར་བྱེད། ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཚན། ཚཱ་མས་

དང་པོ་གཞན་རྟེན་ཏུ་འབྲེལ་བ་འདི་ལ་མཆན་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་སོ་གསུམ་ཡོད།
ནམ་པར་སྤྲིན་པའི་འབྲས་བུ་དང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི་མཆན་སུམ་ཅུ་ཙུ་
གཉིས་སོ། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཅེས་སོགས་ལ། སྤྲིན་པའི་པར་སྤྲིན་རྫོགས་
པའི་རྒྱར་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་སོགས་ནི་དཔེར་མཆོན་པ་
ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་པར་སྤྲིན་རྫོགས་པའི་རྒྱར་། ནམ་
མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་ཞེས་སོགས་སྐྱར་བར་རིགས་ཏེ། སྤྲ་མེད་བྱང་ཆུབ་
ཐོབ་པའི་རྒྱར་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་སྤྲིན་དུག་རྫོགས་དགོས་པའི་བྱིར་ཞེས་
གསུངས། ཞི་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སེམས་འདུག་ན་སྤངས་ནས་ཞེས་པ་ལ། རང་
ཉིད་ཁོ་ན་ཞི་བ་ཐོབ་འདོད་སྤྲོད་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། རང་ཞི་བ་ཐོབ་འདོད་སྤྲོད་
དགོས་པ་མིན་གསུང་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་ཞེས་སོགས་ལ། ཕྱོགས་རིས་
སུ་ལྟར་བའི་གཞན་དོན་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་སྐྱབ་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་རིས་སུ་ལྟར་བ་ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་གར་བྱང་ཏུ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་གསུང་། བདག་པོ་ཆགས་སུ་
བརྟུག་ནས་ཞེས་པ་ནི། རང་དོན་གྱི་ཆགས་སུ་རྟོགས་པའི་གདེང་ཐོབ་པ་ཞིག་

གིས་གཞན་དོན་བྱ་དགོས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །རྒྱལ་བའི་ཏོག་གཅིག་
ཐུབ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །རྒྱལ་མཆོག་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོའི་གསུང་གི་མཛོད།
།རྒྱལ་བའི་གསུང་གི་སྟིང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་གསུངས། །༡༡འདི་ཚུལ་དཔག་ཡས་ནམ་
མཁའི་མཐའ། །འཕགས་པའི་འདབ་བཟང་དབང་པོས་ཀྱང་། །རྟོགས་བྱར་
མིན་ན་བྱིས་པའི་སྟོ། །བྱང་བའི་གཤོག་རྩེས་རི་ལྷ་ར་དཔོགས། །༡༢སྤྲད་སྟོ་
དམན་བརྗེད་ངས་པས། །གསུང་བཞིན་ལ་རྟོགས་སྒྲོས་ཉམས་དང་། །གོ་རིམ་
འབྲུགས་དང་སྟོ་སྐྱར་སོགས། །ཉེས་ཆོགས་གང་མཆིས་བཞགས་པར་བགྱི།
།༡༣གོ་བའི་འོད་དཀར་སྒྲ་འོད་ཟིལ་གཞོན་དེས། །བཟོད་མེད་དུ་ཁས་མནར་
བའི་འགྲོ་འདི་དག །མི་བདེན་བདེན་རྟོགས་འབྲུལ་པའི་རྒྱུ་ཆད་ནས།
།དྲགས་བརྒྱད་མཆོག་གི་གོ་འཕང་འགྲུབ་གྱུར་ཅིག །༡༤ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཙུམ་ལྷན་འདས་དཔལ་མི་བསྟོད་
བཟང་པོའི་ཞབས་ཀྱིས་སྟོབ་པ་འཛིག་རྟེན་མགོན་པོའི་སང་གའི་བྲི་ཆེན་པོ་ལ་
མཛོན་པར་དབང་བསྐྱར་བའི་གདན་རིམ་བཙུ་བ། །ཆོས་ཀྱི་རྗེ་སྐྱུ་ར་རིན་པོ་ཆེ་
རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་བའི་ཞལ་སྤྲ་ནས་དང་། །རྒྱལ་བ་གར་གྱི་དབང་པོའི་རོ་བོ་

དཔལ་མཁའ་སྐྱོད་པ་དྲི་མེད་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་སྤྱ། དགོན་མཆོག་
ཡན་ལག་གི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ལ་སོགས་པ། དག་པའི་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་བཀའ་
སྤྱལ་པ་ཟེན་བྲིས་སུ་བགྱིས་པ་ལས། ལྷ་སྒོམ་སྐྱོད་པའི་གནད་བསྐྱས་ཀྱི་ཚོམས་
དེ་དང་པོ་དགེ་བར་གྱུབ་པོ། མཆོལྟོ།།།